

2022

Доклад за Предварителна оценка на ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Съдържание:

Резюме 7

I. Въведение 13

II. Контекст на оценката 14

III. Методологически подход 16

IV. Представяне на оценката по направления и оценъчни въпроси 18

Обща информация 18

1. Оценка на обхвата и фокуса на анализа на актуалните тенденции и процеси, проблеми и потенциали на икономическото, социалното и инфраструктурното развитие на Община Пловдив 19

2. Оценка на съответствието и обвързаността на SWOT-анализа със социално-икономическия анализ и с дефинираните цели и приоритети за развитие на Община Пловдив 64

3. Оценка на реалистичността и приложимостта на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., интегрираността и взаимодействието между отделните приоритети и стратегически цели 64

4. Оценка на логиката на планиране и по-конкретно взаимовръзката между различните мерки, планираните дейности и очакваните резултати, както и техния принос за постигането на общата цел и стратегическите цели на ПИРО 67

5. Оценка на съответствието и обвързаността на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. с релевантните стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво 75

6. Анализ на степента на интегриране на глобалните цели за опазване и възстановяване на околната среда и включване на проблемите, свързани с адаптирането на районите към изменението на климата 76

7. Оценка на обема и ефективността на предвидените финансови ресурси за постигането на целите на ПИРО за периода 2021-2027 г. и обосноваността на разпределението им спрямо заложените цели и приоритети 78

8. Оценка на предложените индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода до 2027 г. 79

9. Оценка на описаните действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение 82

10. Оценка на прилагането на хоризонталните принципи на ЕС в областта на равните възможности, равен достъп, недискриминация, устойчиво развитие и др. 83

11. Оценка на дейностите, предложени в ПИРО за прилагането на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност 84

V. Анализ на резултатите от извършените предварителна и междинна оценки на ОПР за периода 2014-2020 г. 86

1. Анализ на резултатите от извършената предварителна оценка на ОПР 2014-2020 на община Пловдив 86

2. Анализ на резултатите от извършената междинна оценка на ОПР 2014-2020 на община Пловдив 86

VI. Преценка от компетентния орган за необходимост от извършване на екологична оценка на ПИРО 88

VII. Изводи, заключения и препоръки 88

VIII. Предлагани методи и подход за отразяване на изводи, заключения и препоръки 93

Съкращения

АГРС	– Автоматични газоразпределителни станции
АИР	– Архитектурно-исторически резерват
АИС	– Автоматична измервателна станция
АМ	– Автомагистрала
БГВ	– Битово гореща вода
ВЕИ	– Възобновяеми енергийни източници
ГЕ	– Градоустройствени единици
ГЗВ	– Градски зони за въздействие
ГПОД	– Генерален план за организация на движението
ДВ	– Държавен вестник
ДМА	– Дълготрайни материални активи
ЕАД	– Еднолично акционерно дружество
ЕООД	– Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕС	– Европейски съюз
ЕТК	– Европейски транспортен коридор
ЗИР	– Зона „Икономическо развитие“
ЗМ	– Защитена местност
ЗКН	– Закон за културното наследство
ЗОИК	– Закона за ограничаване изменението на климата
ЗООС	– Закон за опазване на околната среда
ЗРР	– Закон за регионално развитие
ИАОС	– Изпълнителна агенция по околна среда
ИТИ	– Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	– Интегрирана териториална стратегия
КАВ	– Качество на атмосферния въздух
КККР	– Кадастрална карта и кадастрални регистри
КИН	– Културно-историческо наследство
КН	– Културно наследство
КТС	– Комуникационно-транспортната система
МЗЗ	– Многофункционална зелена зона
МО	– Междинна оценка

МПС	– Моторни превозни средства
НИРД	– Научно-изследователска и развойна дейност
НКН	– Недвижимо културно наследство
НКПР	– Национална концепция за пространствено развитие
НПУО	– Национален план за управление на отпадъците
НСАИК	– Национална стратегия за адаптация към изменението на климата
НСИ	– Национален статистически институт
ОЕТК	– Общоевропейски транспортни коридора
ОПИК	– Оперативна програма иновации и конкурентоспособност
ОУМ	– Обслужваща улична мрежа
ОУП	– Общ устройствен план
ОУТТР	– Организация за управление на Тракийски туристически район
ПЗ	– Природна забележителност
ПИРО	– План за интегрирано развитие на община
ППЗРР	– Правилник за прилагане на Закона за регионално развитие
ППР	– Програма за развитие на регионите 2021-2027
ПСОВ	– Пречиствателна станция за отпадни води
ПС-КТС	– План-схема на Комуникационно-транспортната система
ПУГМ	– План за устойчива градска мобилност
ПУМ	– Първостепенна улична мрежа
ПУП	– Подробен устройствен план
ПУРБ	– План за управление на речните басейни
ПУРН	– План за управление на риска от наводнения
ПУО	– Програмата за управление на отпадъците
ПЧИ	– Преки чуждестранни инвестиции
РЗПРН	– Райони със значителен потенциален риск от наводнения
РИОСВ	– Регионална инспекция по околна среда и води
РПМ	– Републиканска пътна мрежа
СЗО	– Световна здравна организация
СКШ	– Стратегическа карта на шума
СУГТ	– Система за управление на градския транспорт
СУТ	– Системата за управление на трафика
СЦ	– Стратегическа цел

ТИЗ	– Тракия икономическа зона
TEN-T	– Трансевропейска транспортна мрежа
ФПЧ	– Фини прахови частици
ФУА	– Функционалния урбанистичен ареал
ЦГЧ	– Централна градска част
ЮИР	– Югоизточен регион
ЮЦР	– Южен централен регион

Резюме

Планът за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021-2027г. (ПИРО) е основният стратегически документ за управление на общината през следващите седем години. Той обвързва сравнителните предимства и потенциали с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие на местно ниво. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината – град Пловдив.

Съгласно чл. 32 от Закона за регионалното развитие паралелно с изготвянето на ПИРО се изготвя и предварителна оценка на плана, която има за цел да подобри качеството на документа, като проследи неговото съответствие с условията и изискванията за разработване на ПИРО, заложени в Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. Оценката е изготвена по предварително определени оценъчни въпроси (ОВ). В края на всеки въпрос са изведени изводи. Направени са препоръки за коригиране и подобряване на документа, където е приложимо.

ОВ 1. Оценка на обхвата и фокуса на анализа на актуалните тенденции и процеси, проблеми и потенциали на икономическото, социалното и инфраструктурното развитие на Община Пловдив.

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Пловдив е изготвен за територията на цялата община. Анализът в пълна степен обхваща сферите на икономическото, социалното, инфраструктурното и екологично развитие на община Пловдив. Фокус е сложен върху настоящото състояние, проследени са тенденциите, актуалните процеси и посоката на развитие на база динамика в стойностите на ключови показатели. Идентифицирани са проблеми и потенциали за бъдещо развитие. Структурата и съдържанието на аналитичната част на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив съответстват на изискванията на Методическите указания на МРРБ.

Отправени са конкретни изводи и препоръки за всеки раздел от аналитичната част. Общите препоръки са в посока уеднаквяване на подхода при представяне на информация.

ОВ 2. Оценка на съответствието и обвързаността на SWOT-анализа със социално-икономическия анализ и с дефинираните цели и приоритети за развитие на Община Пловдив

SWOT-анализът в ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е структуриран по тематични направления, които следват анализа на актуалните тенденции в икономическото, социалното и инфраструктурното развитие на община Пловдив. Анализът съответства на направените изводи и на идентифицираните проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие на общината. SWOT-анализът изпълнява ролята на обобщаващ фундамент между социално-икономическия анализ и дефинираните цели и приоритети за развитие на община Пловдив в периода 2021-2027 г.

ОВ 3. Оценка на реалистичността и приложимостта на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., интегрираността и взаимодействието между отделните приоритети и стратегически цели

При определянето на визията за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г., стратегическите цели и приоритети, таргетирани за постигането й, е приложен комплексен подход, като са взети предвид:

- идентифицираните съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на община Пловдив в резултат на проведените секторни анализи на територията, както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа;
- възгледите, идеите и ключовите думи за дефиниране на визия, цели и приоритети за развитие на общината за периода 2021-2027 г., изведени от заинтересованите страни по време на проведените тематични фокус групи;
- резултатите от проведеното анкетно проучване сред гражданите и
- осигуряването на съответствие на визията, целите и приоритетите за развитие на община Пловдив със стратегическата рамка на европейско, макро-регионално, национално, регионално и местно ниво.

На база резултатите от анкетното проучване е избрана визия за бъдещото развитие на общината и града заедно с комплекс от стратегически цели и приоритети.

Визията, стратегическите цели и приоритети за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г. могат да бъдат определени като реалистични и постижими в резултат на приложените подходи при дефинирането им.

Стратегическите цели и приоритети отразяват в оптимална степен идентифицираните местни съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на общината, както и се съсредоточават върху решаването на конкретни проблеми.

Интегрираността между отделните приоритети и стратегически цели може да се подобри, като към формулировките на стратегическите цели се добави текст, който прави по-пряка връзка със съдържанието на приоритетите.

ОВ 4. Оценка на логиката на планиране и по-конкретно взаимовръзката между различните мерки, планираните дейности и очакваните резултати, както и техния принос за постигането на общата цел и стратегическите цели на ПИРО

Достигането до желаните визия, цели и приоритети за развитие на град Пловдив в периода до 2027 г. е планирано да се осъществи чрез комплекс от съотносими мерки с предвидени по всяка от тях конкретни интервенции и дейности под формата на комплекси/групи от проекти, които посредством интегритета и съвкупността си при реализация ще допринесат към таргетираното чрез съответната мярка, реферираща към даден приоритет, а оттам и към постигането на съответната стратегическа цел на ПИРО. Мерките по всички приоритети са обособени на база наличните съществени силни страни, възможности и потенциал за развитие на Общината, идентифицирани в резултат на проведените секторни анализи, както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа. Мерките са оформени след идентифициране на отделните проектни идеи, което от своя страна е постигнато чрез работата със заинтересованите страни и осигуряване на гражданско участие в процеса на формулиране и разработване на местната политика в контекста на подхода „отдолу-нагоре“. За всяка мярка са представени съответните

идентифицирани конкретни интервенции, източници на финансиране и дейности под формата на групи проекти.

Обособени са 5 градски зони за въздействие:

- Зона „икономическо развитие“ (ЗИР) – приоритетна;
- Многофункционална зелена зона (МЗЗ) – приоритетна;
- Зона „централна градска част“ (зона „ЦГЧ“) – приоритетна;
- Зона А и Зона Б, обединени в общ комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване - Пловдив“, приоритетна с Зона „А“.

Необходимостта от обособяване на междуобщински зони за въздействие (МЗВ) е обусловена от идентифицираните възможности за сдружаване на общини за прилагане на интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), в съответствие с регионалната схема за пространствено развитие.

В обособените зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) са идентифицирани комплекси от интервенции и мерки в резултат на извършените териториални секторни анализи, проведените теренни проучвания и работата със заинтересованите страни.

Приложение 1 към ПИРО е Програмата за реализация, изготвена по образец от Методическите указания. Основните структурни елементи на програмата са мерките и проектните идеи по съответните цели и приоритети на плана, територията/ зоната за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие), на която е планирано да бъде реализирана всяка от групите проекти (проектни идеи) по отделните мерки, индикативния бюджет и съответните финансови ресурси, срок за изпълнение, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите.

Приложение №1А Индикативен списък на важни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата, ще бъде добавен по-късно, при актуализация на програмата за реализация на плана.

Отправени се препоръки за подобряване на Програмата за реализация в посока попълване на всички части от Програмата, уеднаквяване на подхода при попълване на съответни колони, подобрение на взаимовръзката между някои мерки и планираните дейности, подобрение на връзката и съответствието между аналитичната част и Програмата за реализация.

<u>ОВ 5. Оценка на съответствието и обвързаността на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. с релевантните стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво</u>

ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е разработен в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за същия период. Също така ПИРО е в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България.

ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на Южен централен регион.

ОВ 6. Анализ на степента на интегриране на глобалните цели за опазване и възстановяване на околната среда и включване на проблемите, свързани с адаптирането на районите към изменението на климата

При определянето на мерките за смекчаване и адаптация към климатични промени в ПИРО за периода 2021-2027 г. са взети под внимание Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г., Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., Програмата от мерки към Плана за управление на речните басейни – Източнобеломорски район и Плана за управление на риска от наводнения за Източнобеломорски район.

Определени са очакваните резултати от изпълнението на мерките, както и индикаторите, чрез които ще се измерват.

ОВ 7. Оценка на обема и ефективността на предвидените финансови ресурси за постигането на целите на ПИРО за периода 2021-2027 г. и обосноваността на разпределението им спрямо заложените цели и приоритети

Индикативната финансова таблица на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е изготвена по образец от Методическите указания (Приложение № 2). Таблицата съдържа индикативните средства за изпълнение на плана, представени за всеки приоритет по източници на финансиране като абсолютна стойност и относителен дял. Обемът на предвидените финансови ресурси е реалистичен, предвид че заложените бюджети по проекти са определени на база предварителни изчисления и са в съответствие с проекти и дейности, заложени и в други програмни и планови документи. Заложените финансови ресурси се основават на реални идентифицирани потребности и ще допринесат за постигане на приоритетите и целите на ПИРО.

Основна част от средствата (55%) е заложено да се получат от Други източници, в т.ч. финансови инструменти, заеми, частни инвестиции. На второ място по дял на финансирането са посочени Средства от ЕС (35%), следвани от общински бюджет (близо 8%) и държавен бюджет (близо 2%).

Отправена е препоръка за отстраняване на несъответствия между определени източници на финансиране и разпределението на финансови средства по категории източници на финансиране при някои групи проекти.

ОВ 8. Оценка на предложените индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода до 2027 г.

Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО е представена системата от индикатори за наблюдение, която обединява два компонента:

- индикатори за резултат, проследяващи степента на изпълнение на целите;
- индикатори за продукт, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода 2021-2027 г. са посочени в матрица на индикаторите (по Приложение № 3 към Методическите указания). За да се осигури необходимата информация за процеса на наблюдение, за всеки индикатор са посочени мерните единици, в които ще се измерва, източниците на информация и периодичността на събирането на информация.

Отправени са препоръки за добавяне на индикатори за продукт, които отчитат в пълнота заложените дейности по групи проекти, както и за определяне на базови и целеви стойности на индикаторите за продукти и резултат, които ще са основа за отчитане на напредъка и степента на постигане на стратегическите цели и приоритетите на ПИРО. Следва да се определят и индикатори, които отчитат изпълнението на проекти на територията на приоритетните зони за въздействие.

ОВ 9. Оценка на описаните действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение

В Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО е описана Система за наблюдение на ПИРО, която обхваща източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация; индикаторите за наблюдение; органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа; системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

В ПИРО са описани действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение.

ОВ 10. Оценка на прилагането на хоризонталните принципи на ЕС в областта на равните възможности, равен достъп, недискриминация, устойчиво развитие и др.

ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2027 г. с планираните в него проекти и дейности създава условия за спазване на следните хоризонтални принципи на ЕС: Законност; Партньорство; Равнопоставеност и недопускане на дискриминация; Устойчиво развитие и ресурсна ефективност.

ОВ 11. Оценка на дейностите, предложени в ПИРО за прилагането на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност

Дейностите, предложени в ПИРО за прилагането на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност, са представени в Част III. Комуникационна стратегия, партньори и заинтересовани страни и форми на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност. Съдържанието на Част III. съответства на изискванията на Методическите указания.

Структурата и съдържанието на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив съответства на изискванията на Методическите указания на МРРБ за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Екипът, изготвил Предварителната оценка на ПИРО, отправя препоръки с цел подобряване качеството, съгласуваността и изпълнимостта на документа.

В резултат на проведената Предварителна оценка на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив, екипът, изготвил оценката, препоръчва приемането на документа от Общински съвет.

I. Въведение

Съгласно Закона за регионалното развитие (ЗРР) плановете за интегрирано развитие на община са част от системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. Те са в йерархична съподчиненост на документите от по-горните нива – интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 и актуализираната Национална концепция за регионално и пространствено развитие (НКПР). По своя смисъл, съдържание и цели, стратегическите документи на общинско ниво обединяват съществуващите преди това общински планове за развитие и интегрирани планове за градско възстановяване и развитие в един документ.

Планът за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021-2027г. (ПИРО) е основният стратегически документ за управление на общината през следващите седем години. Той обвързва сравнителните предимства и потенциали с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие на местно ниво. Те са обусловени от стремежа към постигане на по-висок жизнен стандарт и устойчиво развитие на територията и връзките ѝ с други общини в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Южен Централен регион. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината – град Пловдив, обособен в 6 градски района: „Централен“, „Източен“, „Западен“, „Северен“, „Южен“ и „Тракия“.

ПИРО на община Пловдив осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

Съгласно чл. 32 от ЗРР по инициатива на кмета на общината паралелно с изготвянето на ПИРО се изготвя и предварителна оценка на плана.

Настоящият доклад за Предварителна оценка на ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2017 г. е изготвен по договор между община Пловдив и „Географика“ ООД с предмет „Изготвяне на предварителна оценка за социално-икономическото въздействие на План за интегрирано развитие на Община Пловдив 2021-2027г.“.

II. Контекст на оценката

Предварителната оценка на ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2027 г. има за цел да подобри качеството на документа, като проследи неговото съответствие с условията и изискванията за разработване на ПИРО, заложени в Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. (накратко наричани Методическите указания), и гарантира, че:

- Планът е в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България;
- Планът е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината;
- Планът е разработен в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. и допринася в максимална степен към цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи".

Специфичните цели на Предварителната оценка са следните:

- Да се гарантира съгласуваност на ПИРО, като се оцени социално-икономическия анализ и SWOT-анализа, реалистичността и адекватността на заложените цели и приоритети за местно развитие, предвидената система за наблюдение, оценка и актуализация, включително предложените индикатори, необходимите действия за осигуряване на информация и публичност и прилагане на принципа на партньорство и програмата за реализация (вътрешна съгласуваност);
- Да се гарантира съгласуваност на ПИРО със стратегическата част с документи на регионално, национално и европейско ниво, като Интегрирана териториална стратегия за развитие на ЮЦР за периода 2021-2027, Актуализираната Национална концепция за пространствено развитие 2012-2025 г., Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България, Европейска политика за сближаване за периода 2021-2027 г. и др. (външна съгласуваност);
- Да се гарантира спазване на принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници;
- Да се гарантира правилното прилагане на хоризонталните принципи на ЕС в областта на равните възможности, равен достъп, недискриминация, устойчиво развитие и др.;
- Да се прецени адекватността на общата оценка на необходимите ресурси за реализация на ПИРО за периода 2021-2027 г.;

- Да се оценят дейностите, предложени за прилагането на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност;
- Да се оцени съответствието, целесъобразността и ефективността на Програмата за реализация на ПИРО за периода 2021-2027 г.

При изготвяне на Предварителната оценка на ПИРО са спазени следните принципи и насоки:

- Съответствие с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС;
- Координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности;
- Осигуряване на информация и публичност на процесите на планиране и програмиране, финансиране, изпълнение, наблюдение и оценка в областта на интегрираното регионално и местно развитие;
- Спазването на принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници.

III. Методологически подход

Методологията за изготвянето на Предварителната оценка на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е продиктувана от нормативните изисквания, които определят съдържанието, структурата и обхвата на този тип оценки.

Изготвянето на Предварителната оценка на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив се осъществи в два основни етапа:

1) Преглед и анализ на информация и документи.
2) Оценка на съответствието на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив с Методическите указания на МРРБ.

Поради специфичния характер на предварителната оценка и успоредното разработване заедно с ПИРО, при изготвянето й са използвани следните ***подходи***:

Поетапен подход

Поетапният подход е задължителен при изготвянето на предварителна оценка, тъй като поетапното изготвяне на стратегическия документ изисква прилагането на аналогична процедура на оценка, синхронизирана с цикъла на изготвяне на документа.

Системен подход

Прилагането на системния подход позволява оценъчната процедура да се отнася към оценъчния обект като система от взаимосвързани, взаимозависими и взаимодействащи си компоненти, а не фрагментирано и изолирано. Чрез прилагането на системния подход при оценяването на отделните компоненти се избягва постигането на „еднопосочен" характер на оценката, а се създават множество обратни и прави връзки в процеса на оценка. Оценените веднъж компоненти / части се въвличат в процедурата и на последващи етапи с цел да се ограничи информационната неопределеност на оценъчните изводи и препоръки.

Експертният екип приложи следните ***методи*** в работата си:

Преглед и анализ на документи

Екипът прегледа редица документи, които имат отношение към разработването на ПИРО за периода 2021-2027 г. – актуални планове и стратегии на общинско, регионално, национално и европейско ниво, документи за развитие на община Пловдив от програмен период 2014-2020, проекти на планове и програми, които предстоят да стартират и с които е свързано финансирането на ПИРО, нормативни документи и указания, съгласно които се изготвя ПИРО.

Извършен е анализ на съдържанието на ПИРО на община Пловдив, вкл. актуалността на използваните данни и източниците на информация в аналитичната част, логическата връзка между аналитична и стратегическа част; проследено е съответствието му с нормативните изискванията за изготвяне на този тип документ.

Оценка на документа

При изготвянето на Предварителната оценка на ПИРО е използвана секторна експертиза – оценката е разделена между експерти по темите демография и социални дейности, икономическо развитие, техническа инфраструктура, екология, урбанизъм и пространствено развитие, туризъм и КИН и др.

ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2027 г. е оценен от гледна точка следните аспекти:

1. Проследено е съответствието на структурата и съдържанието на ПИРО с изискванията на Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. Оценката е изготвена по предварително определени оценъчни въпроси.
2. Оценката е покомпонентна – разгледани са връзките между отделните части на ПИРО и връзките на ПИРО със стратегии и планове за развитие на регионално, национално и европейско ниво.
3. Проследен е подходът при представяне на информацията в частите, които се съдържат във всеки от разделите и точките на ПИРО.

Подточките Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие в дадена сфера в общината с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват и Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие присъстват във всяка точка на анализа. Информацията в тях следва да синтезира описаното състояние и тенденции, да отчита мястото на община Пловдив в регионален контекст и да е основа за извеждане/формулиране на цели и приоритети за бъдещо развитие.

4. Проследено е съответствието между име на дадена точка и подточка и представеното съответно съдържание.
5. За оценка на ПИРО е приложен инструментариум от критерии, които характеризират качеството на изготвения документ – приложимост, реалистичност, обоснованост, ефективност, въздействие, съгласуваност, устойчивост.

В края на всеки раздел/част са изведени изводи. Направени са препоръки за коригиране и подобряване на документа, където е приложимо.

IV. Представяне на оценката по направления и оценъчни въпроси

Обща информация

ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2027 г. съдържа следните части и раздели:

Въведение

Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Пловдив с 15 раздела:

- раздел I Цели, методи и подходи;
- раздели II-XIII – обща характеристика на общината и състояние на различните сфери от обществения живот (икономика, социална сфера и човешки ресурси, инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност, екологично състояние и рискове, административен капацитет, развитие на туризма, културно наследство, селищна мрежа и жилищен сектор и др.);
- раздел XIV SWOT анализ;
- раздел XV Взаимовръзки на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД.

Част II. Цели и приоритети

Част III. Комуникационна стратегия, партньори и заинтересовани страни и форми на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност

Част IV. Зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини

Част V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие

Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия

Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО

Приложения: Приложение 1 Програма за реализация на ПИРО Пловдив; Приложение 2 Финансова рамка; Приложение 3 Матрица на индикаторите ПИРО Пловдив и Приложение 3а Списък на общите индикатори; Приложение 4 Общинска програма туризъм 2021-2027 г. и Приложение 4.1. План за реализация на Общинска програма туризъм 2021-2027 г.; доклади на резултатите от проведени проучвания и фокус групи и др.

Част VIII. Настоящата предварителна оценка на ПИРО

Извод: Структурата на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив съответства на изискванията на Методическите указания – планът съдържа всички изискуеми части и точки.

1. Оценка на обхвата и фокуса на анализа на актуалните тенденции и процеси, проблеми и потенциали на икономическото, социалното и инфраструктурното развитие на Община Пловдив

Въведение

Във Въведението на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е описана същността на ПИРО и нормативната необходимост за неговото изготвяне. Посочени са мястото и ролята на ПИРО в цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие, както и законовите норми, на които се основава документа. Представени са подходите и принципите, които са приложени при разработването на плана.

Процесът на разработване на ПИРО на община Пловдив включва няколко етапа – Предварителни проучвания, Провеждане на проучвания и консултации, Изготвяне на ПИРО, Комуникационна стратегия.

Включена е информация за Общи изисквания към подготовката, съгласуването и приемането на ПИРО и Очакваните резултати от приемането на документа и използването му за целите на стратегическото регионално и пространствено планиране на общинско ниво.

Извод: Въведението съдържа основна и обобщена информация относно същността на ПИРО и необходимостта и изискванията при неговото изготвяне, отговорностите на институциите и партньорите.

Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Пловдив

Раздел I Цели, методи и подходи

Разделът съдържа обобщено представяне на съдържанието на Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответната община:

„Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие, е изготвен за цялата територия на община Пловдив. Подробно проучени са: състоянието на местната икономика; развитието на социалната сфера и човешките ресурси – демографски аспекти, здравеопазване, образование, социални услуги, култура, спорт; инфраструктурното развитие, свързаността и достъпността на територията, вкл. транспортна система, водоснабдителна и канализационна системи, енергийна система; съобщителна мрежа, управление на отпадъците; анализирано е екологичното състояние и съществуващите рискове. Анализът на административния капацитет е представен от гледна точка на възможностите му за реализация на ПИРО. Анализът на културно-историческото наследство е представен от гледна точка на пространствения му потенциал и в контекста на историческия градски пейзаж, както и условията за развитие на конкурентоспособен туристически продукт. Обследвано е състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор, като е поставен акцент, свързан с общинската собственост и възможностите за бъдещо й развитие.

„...В аналитичната част е направен анализ на връзките на общината със съседните територии и са идентифицирани възможности за бъдещо партньорство. Представени са големите инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, които пряко влияят на територията на общината. Идентифицираните проблеми и потенциали са основа за извеждането на SWOT – анализ..."

„Систематизирани са взаимовръзките на анализа на Община Пловдив с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво. Изброените аспекти покриват разнообразието на общинското развитие и напълно съответстват на Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на общината от Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г."

Извод:

Раздел I съдържа обобщено представяне на съдържанието на Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Пловдив. Разделът не съдържа Цели, методи и подходи, както е именуван.

Препоръки:

1. *Да се формулират ясно целите на ПИРО, да се добавят приложените методи при изготвяне на ПИРО. Подходите да се преместят от Въведението и точката/разделът да се изведе след Въведението и преди Част I. Териториален обхват и анализ*

Или

2. *Да няма име на точката/раздела и текстът да е уводна част към разделите на Част I. Териториален обхват и анализ*

Раздел II Обща характеристика/профил на общината

В Раздел II са представени Местоположение и Географски особености и Природни ресурси на община Пловдив. В раздела е включен общ Профил на община Пловдив като водещ икономически и социален център в Южна България и свързаността с други територии. Кратка информация е поместена за богатото културно-историческо наследство на община Пловдив.

Определени са перспективи за териториално развитие от гледна точка на значението на гр. Пловдив като един от основните полюси на растеж и преминаващите главни транспортни оси „запад-югоизток" и „запад-изток" през територията на общината.

Извод:

Раздел II съдържа синтезирана информация, представяща обща характеристика на община Пловдив по определени параметри. Съдържанието на раздела съответства на изискванията в Методическите указания за част Обща характеристика/профил на общината.

Раздел III Състояние на местната икономика – условия и предпоставки за осигуряване и надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив и Пловдив – град на бъдещето

В т. 3.1. е представен Синтетичен преглед на конкурентоспособността – Южен централен район (NUTS2)

Разгледани са основни икономически показатели за област Пловдив за периода 2014-2019 г. Отчетено е все по-голямото присъствие на предприятия, заети с иновативни производства и информационни и комуникационни технологии в областта. Като силно положителен е отчетен фактът, че в област Пловдив основните икономически показатели, осигуряващи както конкурентоспособността, така и качеството на живот на гражданите, нарастват с темпове, по-бързи от средните за района и за страната.

Представен е Функционалният урбанистичен ареал (ФУА) на гр. Пловдив, като третият в страната по територия (след тези на гр. София и гр. Бургас) и втори по население (след ареала с център гр. София). Населението на функционалната зона на гр. Пловдив през 2019 г. е общо 542 хил. души, като 64% от тях са съсредоточени в община Пловдив, следвана от Асеновград (11%), Марица и Родопи (по 6%). Функционалният ареал на Пловдив предлага широк избор на професионално образование. Разпространени специалности са механиката, електрониката и металургията, като този тип образование е съсредоточено в ядрото – община Пловдив.

При разглеждане на обобщената структура на икономическите дейности отчетливо личи изнасянето на промишлеността извън рамките на община Пловдив и сериозната й доминация във функционалната зона, в областта на потребителските услуги, IT, аусторсинг и бизнес услугите – и по отношение на броя предприятия и заетите, но най-вече - при нетните приходи от продажби.

Хасково вече официално се позиционира като част от „Тракия икономическа зона“, която е оформена около Пловдив и обединява шест индустриални зони в гр. Пловдив и периферните му общини. Хасково също може да се причисли към този агломерат от центрове по оста „София - Пазарджик - Пловдив“.

В т. 3.2. Основни показатели за икономическото развитие на общината е представена информация за динамиката на основни икономически показатели в периода 2014-2019 г. и мястото на община Пловдив в сравнение с другите водещи общини в страната. Отчита се нарастване на броя предприятия и на броя заети в тях на територията на община Пловдив. Съответно се наблюдава много ниско равнище на безработица. Средна годишна заплата се увеличава, но остава по-ниската от средното за България. Механичният прираст в общината е положителен.

Отчита се нарастване и при показателите произведена продукция от нефинансовите предприятия, нетни приходи от продажби на нефинансовите предприятия и приходи от дейността и производителност на труда.

Въпреки намаляването на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ), за преструктурирането на икономиката, движено от вътрешни сили, говорят повишаващите се инвестиции на предприятията в дълготрайни активи, които бележат ръст от над 20% за наблюдавания период.

Общата оценка на приходите от износ на предприятията в общината е показателна за отвореността на местната икономика и за възможностите, които развитието в тази насока може да даде. Според данни на НСИ, приходите от износ на община Пловдив са почти равни на добавената стойност на нефинансовите предприятия за същата година.

Утвърденото място на икономиката на община Пловдив, като индустриален център, и тенденциите към дигитализацията и трансформирането ѝ в една от водещите в България местни икономики, насочени към високотехнологични и иновативни производства, базирани на новите технологии и знанието, естествено я превръщат в потенциална движеща сила за подобряване на външнотърговските позиции на страната. Дългогодишното присъствие на множество чуждестранни фирми и инвеститори в региона пък могат да осигурят на местните фирми (особено на микро, малкия и средния бизнес) необходимото партньорство и информация за възможностите на потенциалните чуждестранни пазари, от които се нуждаят, за да започнат или разширят външноикономическата си дейност.

В т. 3.3. Основни икономически показатели по сектори на територията на общината е представено развитието на община Пловдив във всеки икономически сектор.

Посочено е, че община Пловдив е притегателна сила и ядро за развитието на услуги и производства, основани на знанието и технологиите (ИТ и ИКТ, аутсорсинг, бизнес услуги), които носят и по-висока (особено вътрешна – национална и местна) добавена стойност.

В общ план, икономиката на общината е доминирана от икономическите дейности на третичния сектор – услугите (особено при броя предприятия, инвестициите на фирмите и нетните приходи от продажби), а суровинният първичен сектор има изключително малко присъствие. Най-отчетлива е ролята на производствения сектор за привличането на чуждестранни инвестиции, но дори и по този показател водещи са предприятията в сферата услугите.

Заедно със сериозния ръст в обслужващия сектор, наблюдаваното развитие във вторичния сектор показва, че относително по-високото място на третичния сектор се дължи не на спад в останалите, а на много сериозен подем в него. Това още веднъж подчертава от една страна положителното развитие на общината като цяло, а от друга – преориентирането ѝ към по-интензивни от гледна точка на знанието и иновациите сектори, с по-висока вътрешна добавена стойност.

Най-голяма инвестиционна активност и най-много привлечени ПЧИ има в сектор IT, аутсорсинг и бизнес услуги. Втори, и по двата индикатора, е секторът на промишлеността.

При разглеждането на структурата на икономиката по икономически дейности се вижда, че тази на община Пловдив е изключително разнообразна. Открояват се два вида икономически дейности, които доминират местната икономика – търговията и индустрията (главно преработваща промишленост), които заемат почти половината от приноса към местната икономика по повечето показатели.

На следващите места се нареждат икономически дейности строителство, транспорт, създаване и разпространение на информация и творчески продукти и професионални дейности и научни изследвания. Динамично развитие се наблюдава и в свързания, с

развитието на туризма, сектор хотелиерство и ресторантьорство, което води до все по-сериозното му място в местната икономика.

Точка 3.4. Конкурентоспособност и иновационен потенциал представя основните носители на конкурентоспособността на регионалната икономика – предприемачеството, ефективността на производството, инвестициите в дълготрайни материални активи на местните фирми, чуждестранните инвестиции, научно-изследователската дейност и иновациите.

Представени са микро, малки, средни и големи предприятия, функциониращи на територията на общината, по общ брой и брой по икономически дейности, брой заети, приходи от продажби. Сериозният ръст в броя на микро и малките предприятия говори за активността на предприемачеството в Пловдив и добрата среда за стартиране на бизнес.

Сериозното увеличаване на приходите от продажби на средните и особено на големите компании показва повишаването на производствената ефективност, рентабилността на трудовия ресурс и успешното използване на икономии от мащаба.

Най-много са чуждестранните инвестиции в третичния обслужващ сектор (53%), следван от вторичния индустриален (46%), а обемът им в първичния сектор е минимален (0,2%). Тази тенденция обаче е нова – в началото на наблюдавания период водещ е вторичният сектор, като това демонстрира преориентирането на инвеститорите в съответствие с промените в тенденциите на развитие на местната икономика и пренасочването ѝ към сферата на сектори с по-висока добавена стойност. Всъщност, 99% от ПЧИ са насочени към едва 8 икономически дейности - преработващата промишленост, операциите с недвижими имоти, хотелиерството и ресторантьорството, производството и разпределението на енергия, спомагателните дейности, професионалните дейности и научните изследвания и строителството.

Подкрепата и партньорството на общинската администрация Пловдив е сред най-добрите примери в това отношение – със съществуващото в администрацията звено за бизнес развитие и активното участие в организацията и подпомагането на множество предприемачески инициативи. Важен инструмент за насърчаване на чуждестранните инвеститори е Наредбата за инвестициите в община Пловдив и стимулите за бизнеса, ясно дефинираща процедурите, условията и редът за насърчаване на инвестициите с общинско значение на територията на община Пловдив, както и тяхната закрила, в т.ч. - съкратени срокове и индивидуално административно обслужване.

Съществено значение за привличането на инвестиции – както чуждестранни, така и национални, има общинското звено за подпомагане на инвеститорите, встъпващи в Пловдив и региона, както и за популяризирането му като атрактивна бизнес дестинация, което поддържа и специализиран информационен портал за бизнеса - invest.plovdiv.bg.

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са водещ показател за инвестиции в местната икономика. Частните инвестиции са един от основните движещи фактори за нарастващата производителност и конкурентоспособност както на национално, така и на местно ниво. Обемът на разходите за ДМА в община Пловдив нараства стабилно (с над 4% годишно) за периода 2014-2019 г.

В община Пловдив разходите за НИРД нарастват изключително бързо през наблюдавания период (близо 4 пъти). Трябва да се отбележи и високият принос на бизнеса за това бързо увеличение – през 2019 г. приносът на бизнеса в разходите за НИРД е над 55%. Най-много са разходите в областите, пряко свързани със структурата на икономиката на общината и капацитета за развитие на иновации – производството, високите технологии и услугите с висока добавена стойност – техническите науки, следвани от медицинските и здравните науки и естествените науки.

За сериозния потенциал в областта на научната и развойна дейност и иновациите в община Пловдив допринася и присъствието на научни институции и висши учебни заведения в общината. Изграждането на високо квалифицирани и обучени кадри е от ключова значимост за подобряване на конкурентоспособността на икономиката, увеличаване потенциала за реализация на иновации и повишаване на атрактивността на страната за осъществяване на инвестиции.

Въпреки че все още са с относително малък дял в общината (едва 0,5%), броят на иновационно активните предприятия расте почти два пъти за наблюдавания период, достигайки 149 през 2019 г.

За периода 2014-2018 г. в област Пловдив са финансирани 300 проекта по Оперативна програма иновации и конкурентоспособност, от които 271 са завършени (ОПИК, 2020), което поставя областта на второ място в България, след София-град.

3.5. Общински дружества

Представена е обща информация за концесионни договори на община Пловдив.

В община Пловдив оперират 14 общински предприятия с разнородна дейност, покриваща много широк кръг от социални и икономически услуги, които предоставят на гражданите на общината достъп до множество публични блага.

Община Пловдив е собственик на капитал в 22 търговски дружества. Редът и условията за упражняване правата на собственост на община Пловдив в търговски дружества с общинско участие в капитала, е уреден в нарочна Наредба, приета с решение на Общинския съвет № 14, взето с протокол № 1 от 22. 01. 2019 г. Участието в търговски дружества е един от начините общините да оптимизират и направят по-ефективна и печеливша своята стопанска дейност и да разширят обхвата и повишават качеството на общинските услуги.

3.6. Концесии

Представена е „Тракия икономическа зона“, като първото публично-частно партньорство в България, подкрепено от правителството и Министерството на икономиката. За развитието на „Тракия икономическа зона“ през 2013 г. се обединяват 6 индустриални зони, Община Пловдив и още 8 местни общини (Асеновград, Калояново, Куклен, Марица, Първомай, Раковски, Родопи, Стамболийски), 2 клъстера („Клъстер проектиране и строителство“ и „Клъстер информационни и комуникационни технологии Пловдив“) и няколко сдружения. Благодарение на успешния модел за публично-частно партньорство ТИЗ успява отлично да осъществява и координира съвместната работа с местна и държавна власт, образователни институции, асоциации и бизнес общности.

„Тракия икономическа зона“ предлага цялостно развитие на проектите на чуждите инвеститори, а не просто само терени за заводи, търговски и логистични центрове. Специализирани екипи съдействат и при кандидатстване по различни европейски проекти. Основен компонент във функционирането на ТИЗ е развитие на икономика на знанието – използване на нови чуждестранни и национални високи технологии, съвместни проекти с университети и научни институти.

Представени са шестте индустриални зони и два промишлени парка.

Също и един от най-големите клъстери в областта на информационните и комуникационните технологии – Сдружение „Клъстер информационни и комуникационни технологии Пловдив“ (ИКТ Клъстер Пловдив), създадено през 2012 г., в което членуват 19 организации (фирми, средни и висши учебни заведение, както и община Пловдив).

Резултатите от анализа затвърждават ролята на индустриалните зони в региона на Пловдив като ключови локални и регионални индустриални центрове, притежаващи не само местно, но и национално значение, по отношение позиционирането на страната ни на индустриалната карта на Югоизточна Европа.

3.7. Индустриални/бизнес зони и паркове. Регионална клъстеризация

В тази част е направено обобщено сравнение по определени показатели на община Пловдив с други общини в България, избрани на база сходен размер, население и социално-икономическо развитие – Столична, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора.

Община Пловдив заема:

- първо място по показатели - Новозаселени (% от общото население) и Механичен прираст;
- второ място по показатели – Население, Брой наети, Нетни приходи от продажби, ДС по факторни разходи на нефинансовите предприятия на човек от населението, ДС по факторни разходи на нефинансовите предприятия, Разходи за придобиване на ДМА на нефинансовите предприятия (хил. лв.), Брой наети в преработващата промишленост;
- трето място по показатели – Население в трудоспособна възраст (% от общото население), Коефициент на безработица, Брой предприятия, Преки чуждестранни инвестиции с натрупване, Дял на ИКТ в произведената продукция и Приходи от износ;
- четвърто място - Средна брутна месечна заплата.

Сравнението с останалите водещи местни икономики показа, че община Пловдив утвърждава мястото си като втората по значение местна икономика в България и се превръща не само в лидер на местно и регионално ниво, но и в ключов фактор за развитието на националната икономика и двигател на растежа в страната.

3.8. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на местната икономика с областта, район за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Представени са идентифицирани силни страни в икономическото развитие на община

Пловдив, слаби страни на местната икономика, рискове и възможности. Не е направен Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на местната икономика с областта, район за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР.

3.9. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Представени са изводи от анализа на икономическото развитие на община Пловдив.

Изводи:

Раздел III съдържа подробна информация относно състоянието на икономиката на област Пловдив и община Пловдив по основни икономически показатели; представя конкурентните предимства в развитието на община Пловдив, също и сравнение на общината с другите развити общини в страната.

Съдържанието на раздела съответства на изискванията на Методическите указания за част Състояние на местната икономика.

Препоръки:

1. *Преформулиране на точки в раздела, за да съответстват и акцентират по-точно на съдържанието на съответната точка – например:*

3.1. Синтетичен преглед на конкурентоспособността – Южен централен район (NUTS2)

В точката са представени данни и показатели на ниво област Пловдив и ФУА на гр. Пловдив, а не на ниво ЮЦР.

3.6. Концесии – да се преименува на Индустриални/бизнес зони и паркове. Информацията за концесии е представена в т. Общински дружества.

3.7. Индустриални/бизнес зони и паркове. Регионална клъстеризация – да се преименува на Сравнение на община Пловдив с други общини в България със сходно социално-икономическо развитие

2. *Коригиране на текста в две точки, за да съответства на името на точките:*

3.8. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на местната икономика с областта, район за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

В точката са представени идентифицирани силни страни, слаби страни, рискове и възможности в икономическото развитие на община Пловдив. Препоръчително е да се добави сравнителен анализ на областно и регионално ниво.

3.9. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

В точката са представени изводи от анализа на икономическото развитие на община Пловдив – главно силни страни. Препоръчително е да се добави информация за идентифицирани проблеми и неоползотворени ресурси.

3. *Коригиране на терминологията*

В т. 3.3. Основни икономически показатели по сектори на територията на общината е представено развитието в няколко икономически дейности, които са налични в текста

„сектори". Препоръчително е коректно да се използва терминологията в съответствие с контекста – икономически сектори, отрасли и дейности.

РАЗДЕЛ IV. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси – условия и предпоставки за развитие на справедлива Община Пловдив и Пловдив – град с равен достъп до услуги и възможности

В раздел IV са разгледани демографската характеристика на населението, както и състоянието на здравните, образователните и социалните услуги, дейностите и услугите в областта на културата и спорта на територията на община Пловдив.

4.1. Демографски аспекти – брой, структура и разпределение на населението, прираст, пазар на труда

Представен е общ преглед на населението по показатели – полова структура на населението, естествен прираст на населението, механично движение на населението, разпределение на населението по възраст и трудоспособност, пазар на труда.

Направен е Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за демографското развитие и икономическата активност на населението с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват.

При Сравнителния анализ на Община Пловдив към Област Пловдив е посочено, че град Пловдив е център на едноименната община и област. Като град от Ниво 2 спрямо картата на Националната концепция за пространствено развитие към 2020 г., той е и най-голям като население за цялата област, спрямо другите осемнадесет прилежащи общини (Асеновград, Брезово, Калояново, Карлово, Лъки, Марица, Пловдив, Първомай, Раковски, Родопи, Садово, Съединение, Хисар, Кричим, Перущица, Стамболийски, Куклен, Сопот). Получава фактическо разминаване в текста при посочване на броя прилежащи общини в област Пловдив. Тъй като град Пловдив и съответно община Пловдив е една от 18-те общини в областта, следва да се сравнява спрямо другите седемнадесет общини, съставни на област Пловдив.

В т. 4.1.3. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие са представени обобщения от извършения анализ на демографската ситуация в община Пловдив, направена е прогноза за движението на населението до 2030 г.

4.2. Състояние на здравните услуги

В началото на точката са представени лечебни и здравни заведения, заведения за извънболнична помощ, други лечебни и здравни заведения на територията на община Пловдив (към 2020 г.):

- Лечебни заведения за болнична помощ – общо 23 лечебни заведения за болнична помощ, в т.ч. 17 многопрофилни болници;
- Лечебни заведения за извънболнична помощ – 1424 бр. (1241 Амбулатории, 82 Здравни центъра, 100 лаборатории, 1 хоспис);
- Инсинератор;
- Спешна медицинска помощ – функционира Център за спешна медицинска помощ –

ЦСМП Пловдив.

Представена е осигуреността на населението с болнични легла, лекари, лекари по дентална медицина и спешна помощ.

Анализът на транспортна достъпност до заведенията, предоставящи здравни услуги и здравно медиаторство показва, че общинските лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ са относително равномерно разпределени на територията на града. До тях е осигурен пешеходен и автомобилен достъп за населението, достъпни са с градски транспорт, налични са паркоместа за посетителите и е осигурен достъп за хора с увреждания. На територията на община Пловдив действат пет здравни медиатори, работещи с уязвими малцинствени групи

В подточка Инфраструктурна обезпеченост за извършване на дейности и предоставяне на здравни услуги са представени вложените средства за финансово подпомагане дейността на лечебните заведения в града и извършените инвестиции в периода 2014-2020 г. за подобряване състоянието на сградния фонд и доставка на специализирано медицинско оборудване. Включена е информация за състоянието на инфраструктурата за всяко лечебно заведение, нуждите за следващия период 2021-2027г., както и прогнозната стойност на предвидените за извършване инвестиции.

В подточка Състояние на общинската здравна инфраструктура по отношение на детско здравеопазване са представени брой, местоположение и капацитет на детските ясли, детски кухни по райони, здравни кабинети в училища и детски градини по райони, също и направените инвестициите и нуждите от инвестиции в периода 2021-2027 г.

Описани са общински програми, реализирани на територията на община Пловдив през 2020 г. Определени са предизвикателства пред здравеопазването в новите условия и дейностите, които следва да се предприемат през новия програмен период.

Извършен е Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на здравните услуги с областта, район за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват.

Идентифицирани са проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие в сферата на здравеопазването в община Пловдив.

4.3. Състояние на образователните услуги

Извършен е анализ на образователната система в община Пловдив, като са оценени обхвата на децата и ученици в образователната система, материалната база, качеството на предоставянето услуги и на тази основа са изведени основни препоръки за развитие в следващия програмен период 2021-2027 г.

На територията на община Пловдив през учебната 2019/2020 г. функционират общо: 59 детски градини, 78 училища (4 начални, 24 основни, 1 обединено, 8 профилирани гимназии, 20 средни училища, 16 професионални гимназии, 3 училища по изкуства, 1 спортно училище, 1 специално училище) и 9 висши училища.

Представени са данни за образователна структура на населението по отношение на:

- Предучилищно образование – брой детски градини и групи в тях, деца, които ги посещават, педагогически персонал;

- Общообразователни, средни, специални и защитени училища – обхванати ученици във всички образователни степени (без учащите в професионални гимназии и училища), учителски състав, въведени иновативни и модерни системи на образование, институции, работещи в сферата на приобщаващо образование и личностно развитие;
- Професионално образование и обучение – основен компонент в анализа са институциите, предоставящи професионално образование на учащите и завършващи образование, със степен на професионална квалификации и реализираните общински програми за стимулиране обучението в професионални училища и гимназии, и кариерно ориентиране;
- Висше образование – разположени са 9 висши училища с различни профили, които предлагат широк спектър специалности, в 44 професионални направления.

В подточка Инфраструктурна обезпеченост за извършване на дейности и предоставяне на образователни услуги е включена информация за капацитета на образователната инфраструктура във всички нива на предучилищно и училищно образование. Направен е извод за необходимост от увеличаване на сградния фонд.

В подточка Качество на образователния процес са представени действията, предприети от община Пловдив при спазване на принципи за осигуряване на качество на образователния процес - Ефективно и ефикасно разпределяне, използване и управление на ресурсите; Повишаване квалификацията на предоставящи образователни услуги; Ориентираност на образованието и обучението към изискванията и потребностите на пазара на труда; Целенасоченост към постигане на високи резултати в процеса на обучение и образование; Подобряване и модернизиране на образователната инфраструктура.

В част Състояние на общинската образователна инфраструктура са изведени конкретни нужди от инвестиции в обекти от образователната инфраструктура.

Извършен е Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на образователните услуги в областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват.

Идентифицирани са проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.

4.4. Състояние на социалните услуги

Община Пловдив е доставчик на общодостъпни и специализирани социални услуги, насочени към деца и семейства, възрастни хора и лица с увреждания. Към август 2021 г. функционират 53 услуги, делегирани от държавата дейности, които се предоставят от 620 служители на трудов договор.

Социалните политики и услуги в община Пловдив са в съответствие с действащото европейско и национално законодателство, регулиращо социалната сфера.

Развитието на социалните услуги за деца, възрастни хора и хора с увреждания в община Пловдив са съобразени с препоръките на Европейската комисия и международните нормативни актове в сферата на социалното подпомагане, като са взети предвид и добрите практики и стандарти на ЕС, свързани с подобряване качеството на живот на хората с увреждания, гарантиране правото на децата да живеят в семейна среда и

да имат достъп до качествена грижа и услуги, интеграция на уязвими общности.

С оглед на изпълнението на общинските политики, разписани в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги за периода (2016-2020 г.) е поставен фокус в четири приоритетни направления:

- превенция за деца и семейства в риск;
- развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение;
- деинституционализация на грижите за деца;
- развитие на социалните услуги за дългосрочна грижа на възрастните хора и възрастните с увреждания

В подточка 4.4.1. Система на социалните услуги (услуги в общността и специализирани институции) е включена информация за услугите по социално подпомагане, закрила на детето, социални услуги за пълнолетни, социални услуги за деца, доставчици на социални услуги.

Община Пловдив прилага предоставената законова възможност за възлагане на част от социалните услуги на неправителствени организации или юридически лица, регистрирани по Търговския закон, след провеждането на съответната конкурсна процедура.

Развитието на социалните услуги и подобряването на тяхното качество е в резултат и на успешната проектна политика и практика на общината.

В подточка 4.4.2. са определени рискови групи и техните потребности.

Представена с информация за ресурсна и техническа осигуреност на общината (подточка 4.4.3). Включена е информация за компетенциите и дейностите на дирекция „Социална политика". Отчита се необходимост от инвестиция в обучение и развитие на кадрите, пряко ангажирани с предоставянето на социалните услуги.

По отношение на инфраструктурната обезпеченост на социалните услуги и дейности през изминалия периода на планиране 2014-2020 г., община Пловдив работи за подобряването на наличните услуги и създаването на нови.

В подточка Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на социалните услуги с областта, региона за планиране от ниво 2 – СЦР и СИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват е представена информация за Националната програма за развитие България 2020 г. и Национална стратегия за дългосрочна грижа и ролята на община Пловдив за изпълнение на основните им цели. Не е извършен сравнителен анализ на областно и регионално ниво.

Идентифицирани са проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.

4.5. Състояние на дейностите и услугите в областта на културата

В подточка 4.5.1. е представена Правна и стратегическа рамка в областта на културата. Анализът на състоянието и перспективите за развитие на културата в община Пловдив е изготвен въз основа на анализ на средата и постигнатите резултати в периода

2014–2020 г., както и въз основа на изпълнение на заложените цели и дейности и постигнатите резултати в стратегическите и планови документи, засягащи областта на културата на местно ниво. Общата рамка на общинската политика в сферата на културата и културното наследство е формирана на база международни документи, ратифицирани от нашата страна по силата на международни договори и/или членство в престижни международни организации и форуми, както и националните, регионални и местни законодателни и стратегически документи. Представен е списък на документите.

В част Политика на Община Пловдив в областта на културата са представени стратегически и нормативни документи и инициативи, свързани с развитието на сектора и изпълнени в периода 2014-2020 г. Планирането и реализацията на дейностите в сектора са финансово обезпечени, основно със средства от общинския и държавния бюджет.

Включена е информация за Културния календар на община Пловдив – структура, съдържание и финансиране в периода 2014-2020 г. Също и за събития, организирани от Община Пловдив – изложби, фестивали, концерти, конкурси, отбелязване на събития от европейския и международен културен календар.

Посочени са проекти по „Наредба за реда и условията за финансиране на инициативи в сферата на културата, част от календара на културните събития на община Пловдив".

Представена е инициативата Европейска столица на културата 2019 – етапът на кандидатстване, концепцията „Заедно", структура на програмата, икономическите приноси от провеждането на ЕСК към развитието на града. Посочените данни за приноса на инициативата Европейска столица на културата и Културния календар показват, че културата има съществен принос за цялостното развитие на града, повишаването на качеството на живот и изграждането на стабилна културна идентичност, препоръки за бъдещи действия с оглед оползотворяване на потенциала и натрупания опит.

В подточка 4.5.3. са представени Културни институции и извършваните от тях дейности. В изпълнението на културната стратегия на община Пловдив участват различни като управление и структура културни институции и организации.

Общински културни институти са ОИ „Старинен Пловдив" и Градската художествена галерия. Принос към опазване и популяризиране на нематериалното културно наследство има и общински ансамбъл „Тракия". Регионални културни институти, второстепенни разпоредители с бюджет към Община Пловдив са: Регионална библиотека „Иван Вазов", Регионален исторически музей, Регионален археологически музей, Регионален етнографски музей и Регионален природонаучен музей. Държавните културни институти са Държавната опера - Пловдив, Драматичен театър „Н. О. Масалитинов" и Държавният куклен театър. Многоброен е списъкът на читалищата, творческите колективи и неправителствените организации и тези, регистрирани по реда на Търговския закон, любителските групи, браншовите организации, медии и други, които формират пъстрата палитра на културната сцена в Пловдив.

В подточка 4.5.4. е представена Инфраструктурна обезпеченост за извършване на дейности и предоставяне на услуги в областта на културата. Състояние на културната инфраструктура. Разгледана е държавната и общинската културна инфраструктура като сграден фонд и открити пространства за култура, както и състоянието им към 2021 г. и необходими ремонтни дейности.

Направен е Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на културните дейности и услуги с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват. Разгледана е Областната стратегия за развитие на област Пловдив за периода 2014–2020 г. Представени са различни като функции и мащаб културни институции – музеи, библиотеки, читалища, театри, кина, издателства и др., които функционират на територията на областта и на ниво ЮЦР и ЮИР.

Идентифицирани са проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.

4.6. Състояние на дейностите и услугите в областта на спорта

Представени са нормативни и стратегически документи, на които се основава политиката на община Пловдив в областта на спорта.

В град Пловдив са регистрирани 2 лицензирани спортни федерации: Българска федерация колоездене и Българска федерация савате. На територията на град Пловдив функционират 144 клуба по различни видове спорт.

В част Инфраструктурна обезпеченост за извършване на дейности и предоставяне на услуги в областта на спорта е посочено, че на територията на гр. Пловдив има 82 спортни обекта, които са общинска собственост. Обезпечеността със спортни обекти – стадиони, спортни комплекси и зали, спортни бази и игрища, е представена по райони.

Определени са приоритетни проекти на община Пловдив в областта на спорта в периода 2021-2027 г. Направено е сравнение на развитието на спорта в община Пловдив с ЮЦР и ЮИР. Идентифицирани са проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.

Изводи:

Раздел IV съдържа обстойна информация относно демографска характеристика и пазар на труда, състояние на здравните, образователните и социалните услуги, състояние на дейностите и услугите в областта на културата и спорта в община Пловдив. За всяка сфера динамиката в развитието е представена чрез движение в стойностите на определени показатели през периода 2014-2019/2020 г. Представена е Инфраструктурна обезпеченост за извършване на дейности и предоставяне на съответните услуги и са изведени потребности и конкретните нужди от инвестиции в следващия програмен период.

Съдържанието на раздела съответства на заложеното в Методическите указания за част Развитие на социалната сфера и човешките ресурси.

Препоръки:

1. *Да се уеднакви подходът при представяне на информация в подточки Сравнителен анализ на развитието в дадена сфера в община Пловдив с област Пловдив, ЮЦР и ЮИР и Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.*

В т. 4.1. Демографски аспекти – брой, структура и разпределение на населението, прираст, пазар на труда – в подточка Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие са представени обобщения от извършения анализ на демографската ситуация в община Пловдив, направена е прогноза за движението на населението до 2030 г. Препоръчително е да се акцентира върху проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.

В т. 4.4. Състояние на социалните услуги – в подточка Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на социалните услуги с областта, региона за планиране от ниво 2 – СЦР и СИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват (съкращенията на регионите следва да се коригират) е представена информация за Националната програма за развитие България 2020 г. и за Национална стратегия за дългосрочна грижа и ролята на община Пловдив за изпълнение основните им цели. Препоръчително е да се изготви сравнителен анализ в съответствие с името на точката.

2. *Да се коригира текстът в 4.1.2. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за демографското развитие и икономическата активност на населението, който казва, че град Пловдив е и най-голям като население за цялата област, спрямо другите осемнадесет прилежащи общини (Асеновград, Брезово, Калояново, Карлово, Лъки, Марица, Пловдив, Първомай, Раковски, Родопи, Садово, Съединение, Хисар, Кричим, Перущица, Стамболийски, Куклен, Сопот).*

Препоръчително е да се прегледа аналитичната част на ПИРО и да се коригират подобни текстове с цел да се посочи еднозначно, че община Пловдив е една от 18-те общини от област Пловдив.

РАЗДЕЛ V. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията - условия и предпоставки за развитие на свързана Община Пловдив и Пловдив – метрополисен град

Първа точка в раздела е 5.1. Транспортни направления и свързаност

Град Пловдив е един от важните транспортни центрове на България, през който преминават пътища с международно, национално и регионално значение.

Представени са обекти от Трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T), които преминават или са разположени на територията на община Пловдив – два транспортни коридора, един транспортен възел, нови пътни трасета. През района на Пловдив преминават два общоевропейски транспортни коридора (ОЕТК) - ОЕТК №4 и ОЕТК №8.

Автомагистрала „Тракия“ (София – Пловдив – Бургас) формира част от направлението на коридора от основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно – Средиземноморски“ през територията на страната. Магистралата е напълно изградена с обща дължина 360 км.

Първокласен път I-8 граница Сърбия – Драгоман – София – Пловдив – Свиленград – граница Турция (Е-80) формира част от коридора на основната TEN-T мрежа - „Ориент/Източно – Средиземноморски“, който вече се обслужва от АМ „Тракия“ и АМ

„Марица“, а пътят има дублиращи функции.

Допълнително в широкообхватната TEN-T мрежа на територията на страната е включен второкласният път II-86 „Пловдив – Смолян – Рудозем“, който осигурява единствения транспортен достъп от вътрешността на страната до област Смолян.

В подточка 5.1.1. Комуникационно-транспортна система е представена републиканската пътна мрежа в областите от ЮЦР според класа пътища и според вида настилка - автомагистрали и пътищата от първи, втори и трети клас.

Формирането на комуникационно-транспортната система на Пловдив е резултат от историческото развитие на града и неговата функционално пространствена структура, както и от местоположението му на международните трасета на ЕТК- 8 и ЕТК-10, посока Изток-Запад и на регионалните национални връзки Север-Юг.

За определяне на функционалното предназначение на уличните отсечки, уличната мрежа е разделена на първостепенна и обслужваща улична мрежа, и е представена по класове.

Град Пловдив има актуализирана План-схема на Комуникационно-транспортната система (ПС-КТС) към Общия устройствен план (ОУП) на града към 2025 г., като разработването е извършено в пълния обем, изискван от Наредба №01/8 към ЗУТ, за градове от I-ви функционален тип. В анализа са представени съдържанието, основните цели и прогнози за развитие.

В подточка 5.1.2. Сухопътен транспорт е представена информация за бензиностанции и МПС, регистрирани в община Пловдив. Като най-големи транспортни съоръжения в Пловдив са посочени пътен възел „Родопи“, Коматевски транспортен възел, надлезите на Асеновградско шосе, Карловско шосе и Цариградско шосе, „Бетонния мост“ на кв. „Кючук Париж“. В центъра на града са построени два тунела. Изградени са шест моста над река Марица.

Пловдив е основен център и на железопътния транспорт в Южна България. В подточка 5.1.3. Железопътен транспорт са представени ЖП линиите, които преминават или започват от гр. Пловдив и ЖП гарите на територията на община Пловдив.

В подточка 5.1.4. Въздушен транспорт е представена информация за Летище Пловдив, известно и като Летище Крумово, което е разположено югоизточно от града и съчетава функциите на международно гражданско летище и военна авиобаза на Военновъздушните сили на Р. България.

При подточка 5.1.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на транспортните направления и свързаност с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват, пътища с национално и международно значение е представена уводна част с обща информация за община Пловдив, която се дублира с текстове в други точки. Представена е информация за националната транспортна инфраструктура, в т.ч. обща дължина, гъстота и състояние на пътната мрежа по области и региони и др.

В подточка 5.1.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие е включена много обширна информация за пътната мрежа в община Пловдив,

вкл. за ЖП мрежата, летище Пловдив и развитие на интермодален транспорт.

Текстът в т. 5.2. Улична мрежа представя План-схемата на транспортно-комуникационната система на град Пловдив и реализирани дейности по нея от 2007 г. насам. Не е представена информация за уличната мрежа в община Пловдив и нейното състояние. Функционална класификация на уличната мрежа в гр. Пловдив е представена в т. 5.1. Транспортни направления и свързаност. Не е изведена точка Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.

В т. 5.3. Състояние на устойчивата градска мобилност са представени видове транспорт на територията на община Пловдив – обществен транспорт, немоторизиран транспорт и автомобилен транспорт.

Системата на „Масовия обществен пътнически транспорт“ в гр. Пловдив обхваща автобусен и таксиметров транспорт и маршрутни такси. Вътрешноградският транспорт в Пловдив се осъществява по 29 автобусни и 7 маршрутни линии.

В град Пловдив има три основни пункта, от които тръгват и пристигат извънградските автобусни маршрути: автогара „Юг“, автогара „Родопи“ и автогара „Север“. Пътникопотокът за и от околоградската зона е много интензивен. Капацитетът на трите автогари в Пловдив е ограничен и те се използват само за тръгващите автобуси.

Броят на таксимстровите автомобили към 2021 г. в Пловдив е 2 150.

Град Пловдив притежава най-дългата пешеходна улица в сравнение с останалите населени места в страната. Главната улица „Княз Александър I“ е основната пешеходна зона в центъра на града. Тя започва от площад Централен, при хотел „Тримонциум“, Централната поща и Цар Симеоновата градина, преминава покрай пл. „Стефан Стамболов“, със сградата на Община Пловдив, Римски стадион (днешната пешеходна зона лежи върху пистата на стадиона) и Джумая джамия.

Пловдив разполага с добре развита велосипедна мрежа, която обхваща почти всички градски райони. Общата дължина на изградените велосипедни алеи е над 60 км.

Към 31.12.2020 г. в сектор „Пътна полиция“ Пловдив на отчет се водят 353 667 превозни средства (ПС), с 1920 повече спрямо 2019 г. Най-голям дял от тях заемат леките автомобили - 260 355 броя.

Организацията на движението в гр. Пловдив основно се базира на светофарно регулирани кръстовища по ПУМ (първостепенна улична мрежа). В централната градска част са въведени забрани за паркиране по платната на ПУМ и система от еднопосочни улици, които позволяват успоредно паркиране. Разработен е Генерален план за организация на движението (ГПОД). В процес на реализация е система за координирано светофарно регулиране и система от зелени вълни.

Паркирането в гр. Пловдив, съгласно Наредба за организацията на движението и паркирането на територията на общината, е организирано в „райони, пътища или части от пътища за зони за платено и безплатно паркиране („Синя зона“, „Зелена зона“). На територията на града има множество малки и големи паркинги, разпределени в различните райони.

В следващи две подточки са представени Градска логистика и съчетаване на

различните видове транспорт и Безопасност на градските пътища. С цел осигуряването на пътна безопасност на територията на града е реализиран монтаж на различни съоръжения по общинските пътища. Поетапно се подменя уличното осветление.

Организацията на транспорта и трафика в града е разпределена в дейностите на две общински предприятия: ОП „Организация и контрол по транспорта“ и „Паркиране и репатриране“, представени в подточка 5.3.4. Управление на мобилността.

Управлението на мобилността се извършва чрез Системата за управление на градския транспорт (СУГТ), както и чрез Системата за управление на трафика (СУТ). На територията на град Пловдив са изградени 115 броя светофарни уредби, като 72 от тях са присъединени към Системата за управление на трафика. Светофарно регулираните кръстовища работят по одобрени сигнални програми, които в отделните часове на денонощието са различни.

Системата за даване на приоритет на градския транспорт е изградена в допълнение на централизираната градска система за управление на трафика с разполагане на оборудване по проект на 21 кръстовища.

В допълнение в Центъра за управление на трафика се наблюдава трафикът визуално чрез Система за видеонаблюдение, която обхваща 24 кръстовища (15 по проект и 9 от надграждане), в реално време, което позволява предприемането на допълнителни действия от страна на операторите в Центъра при необходимост.

В отделна подточка 5.3.5. Интелигентни транспортни системи са представени:

Система за управление на градския транспорт, обхващаща две подсистеми – Система за електронно таксуване и Система за информация за пътуване.

Система за управление на трафика, включително Система за видеонаблюдение и Система за даване на приоритет на автобусите, извършващи услугата обществен превоз на пътници по утвърдената общинска транспортна схема на Община Пловдив.

Други „умни“ решения в община Пловдив, които се използват, като ГИС при изготвяне на ИПГВР 2014-2020 на гр. Пловдив, Система за мониторинг и управление качеството на атмосферния въздух на територията на Община Пловдив, Система за мониторинг на шума - в портал www.plovdiv.webnoise.eu.

Направен е извод, че обединяването на всички тези данни в единен ГИС портал ще предостави на общината мощен инструмент за анализ, планиране и прогнозиране на мобилността на населението като цяло, както и за оценка на ефективността на предприетите мерки по отношение на това управление във всички аспекти – от планиране на маршрутните линии в града и в околните населени места, до управление на паркирането и евентуалното въвеждане на нискоемисионни зони и други рестриктивни мерки.

В подточка 5.3.6. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на устойчивата градска мобилност с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват е включена много обширна и много обща информация за община Пловдив и за зоната на активно влияние на гр. Пловдив. Представена е актуализираната комуникационно-транспортна схема и Общ

устройствен план на града до 2025 г. Не е направен сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на устойчивата градска мобилност с областта, региона за планиране от ниво 2.

В подточка 5.3.7. са идентифицирани проблемите, неоползотворените ресурси и потенциал за развитие в сферата на устойчивата градска мобилност. Определени са мерки за насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност (включително интегриран градски транспорт), обвързани с интегрирани проекти за смекчаване изменението на климата и декарбонизация на градската среда, подобряване достъпа и пространствената свързаност в града, както и интегрирани териториални инвестиции за подобряване транспортната свързаност с агломерационния център на ниво 2, в подкрепа на икономическото развитие и трудовата миграция в региона.

5.4. Състояние на водоснабдителната и канализационната мрежи и системи

В подточка 5.4.1. Водоснабдителна система са представени водните ресурси и водоизточниците на община Пловдив. Съгласно данните от „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, всички райони на общината (р-н „Централен“, р-н „Източен“, р-н „Западен“, р-н „Северен“, р-н „Южен“ и р-н „Тракия“) са водоснабдени (присъединени) на 100%. Предоставяните услуги за водоснабдяване от „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив включват доставка на питейни води.

По данни на „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив общата дължина на водоснабдителната мрежа за периода 2015-2020 г. е нараснала от 585 368 м на 609 382 м,. Водопроводната мрежа на гр. Пловдив се състои от чугунени, стоманени, етернитови, полиетиленови и поцинковани тръби. Вътрешната водопроводна разпределителна мрежа е в лошо състояние, с множество аварии и загуба на вода, представени са авариите във водоснабдителната мрежа и реалните загуби на вода, които се формират от течове.

Потреблението на вода, реализираните загуби и авариите през последните години имат леки спадове и покачвания на стойностите, но като цяло няма драстично подобряване или влошаване на показателите

Водоснабдяването, което „ВиК” ЕООД – Пловдив осигурява като ВиК оператор, е 95% от помпажна вода. В малка степен, предимно в Пловдив област, се осигурява от повърхностни водоизточници. Водата, подавана във водопреносната мрежа се набавя гравитачно от речно водохващане с пречиствателна станция „Храбрино“, стопанисвана от „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив и помпено от 4 броя помпени станции „Юг“, „Север“, „Изток 1“ и „Изток 2“, разположени в терасата на река Марица. Водата от помпените станции е с незначителни отклонения, не изисква пречистване за питейно-битово водоснабдяване, освен дезинфекция.

Качествените показатели са обект на постоянен и периодичен мониторинг (системен контрол) от страна на Регионалните здравни инспекции (РЗИ). Изследване през 2020 г. отчита, че питейната вода във водопреносната мрежа на община Пловдив е с качества, съответстващи на изискванията на Директива 98/83/ЕО и приложимото национално законодателство - Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели

В подточка 5.4.2. е представена канализационната система и пречистване на отпадъчните води в община Пловдив, в т.ч. изградената инфраструктура, обхванатите населени места и услугите, предоставяни от консолидирания ВиК оператор.

Съгласно данните от „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, районите на гр. Пловдив и населените места в общината са обхванати с канализационна мрежа между 95 и 100%. Общо за гр. Пловдив – 99%.

Мрежата на гр. Пловдив е смесена и без преливници в чертите на града. Канализационната мрежа е изграждана в периода от 1938 г. до 2008 г. Общата дължина на канализацията на града е 488 154 м., в т.ч. колекторна мрежа 93 км. и второстепенна канализация 395 км. Изградена е като смесена система, със степен на изграденост 99,5%.

Канализационната система на Пловдив страда от висока инфилтрация. Все още отводняването се извършва от голям брой маломерни колектори, които са били изградени в миналото и които не успяват да осигурят оттичането на смесените води в дъждовно време и се причиняват наводнения.

Територията на община Пловдив се обслужва от пречиствателна станция за отпадъчни води Пловдив (ПСОВ Пловдив). Площадката на ПСОВ Пловдив е в югоизточната част на град Пловдив, на около 1.5 км. извън очертанията на града.

На територията на община Пловдив, ПСОВ поема и замърсителни товари от малки, средни и големи промишлени замърсители.

Посочени са големи ВиК инфраструктурни проекти, изграждащи се на територията на община Пловдив:

- „Доизграждане и реконструкция на водоснабдителни и канализационни системи в обособена територия, обслужвана от „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив, България” бенефициент по този проект е „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Пловдив;
- Реконструкция и изграждане на канализационната и водопроводна мрежа на гр. Пловдив;
- Реконструкция на довеждащ водопровод от ПС „Юг” до кръстовището на бул. „Пещерско шосе” и ул. „Царевец”, гр. Пловдив;
- Реконструкция на довеждащи водопроводи от ПС „Север” до бул. „България”, гр. Пловдив;
- „Интегриран проект за водите на град Пловдив – Етап I“, бенефициент по този проект е Община Пловдив.

В подточка 5.4.3. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на водоснабдителната и канализационната мрежи и системи с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват е направено сравнение с национално и европейско ниво по показателите от по-горните подточки, също и сравнение по определени показатели между ЮЦР и ЮИР. Представен е Обобщен сравнителен анализ на водоснабдяването, на канализацията и пречистването на отпадъчни води в община Пловдив, също и Анализ на управлението на ВиК и удовлетвореността от предоставяните ВиК услуги, който показва дали има дефицити в развитието.

Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие във ВиК сектора са представени в табличен вид.

5.5. Състояние на енергийна мрежа

Електроснабдяването на община Пловдив (представено в подточка 5.5.1.) се осъществява посредством националната електропреносна мрежа, която обхваща мрежа 400 kV, мрежа 220 kV и мрежа 110 kV. Отчетено е неравномерното разположение на подстанции, трафопостовете и на потребните мощности за консуматорите, което създава проблеми в доставянето на електрическа енергия и необходимите дейности по изграждане на подстанции за решаване на недостига в отделните квартали. „Електроразпределение Юг" ЕАД (ЕР Юг) е дружеството, което поддържа и развива електроразпределителна мрежа и прилежащата й инфраструктура в Югоизточна България, включително област Пловдив.

Системата за улично и парково осветление в гр. Пловдив (представена в подточка 5.5.2.) е собственост на община Пловдив. Общата инсталирана мощност на уличните осветители е 1248 kW. Представено е описание на системата на улично осветление.

В подточка 5.5.3. са представени топлофикационна система и газопреносна инфраструктура.

На територията на община Пловдив са идентифицирани две дружества, осъществяващи услуги по централизирано снабдяване с гориво или енергия - „ЕВН България Топлофикация" ЕАД и „Ситигаз България" ЕАД. „ЕВН България Топлофикация" ЕАД (ЕВН ТР) притежава лиценз за производство и продажба на електрическа и топлинна енергия. „ЕВН България Топлофикация" ЕАД притежава топлоснабдителната система на град Пловдив. Снабдяването на битовите и небитовите потребители с топлинна енергия се реализира посредством топлопреносна мрежа (смесена лъчева и кръгова) с дължина от над 170 км. Топлопреносната мрежа покрива 5 от районите на града - „Северен", „Западен", „Източен/ Изгрев", „Централен" и „Тракия", като най-голям е броят на абонатите в жилищен район – „Тракия". Посочени са предстоящи инвестиции на дружеството с цел оптимизирането на производството и подобряване на технико-икономическите и екологични показатели.

Захранването на община Пловдив с природен газ се осъществява от три АГРС (автоматични газоразпределителни станции) - АГРС-Север, АГРС-Юг и АГРС- ВСИ, които чрез отклонения са свързани с магистрален пръстен, който обхваща северна и южна България. Структурното звено, отговорно за набирането на нови клиенти, разширение и за изпълнение на програмите за развитие и разширение на газоразпределителната мрежа (ГРМ) в община Пловдив е „Ситигаз България" ЕАД. Компанията оперира мрежа в гр. Пловдив с обща дължина от 108 000 метра. В настоящата ситуация „Ситигаз България" ЕАД предоставя услуги към 650 бр. битови потребители и 259 бр. стопански.

В подточка 5.5.4. Енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) се посочва, че политиките, провеждани от община Пловдив в периода 2014-2020 г., са в съответствие с националните приоритети в областта на енергийната ефективност и Националната дългосрочна програма по енергийна ефективност.

Независимо от огромния финансов ресурс, заделен за обновяване в изминалия период,

преобладаваща част от публичните сгради остават несанирани. Към момента обновени са 27% от сградите. Представени са инвестициите и ползите от енергоспестяващи мерки и ВЕИ за общинските обекти за периода 2014-2020 г.

Представен е енергийният баланс на енергоносителите в община Пловдив в сектор „Публични сгради" и сектор „Улично осветление". Най-голям дял в потреблението на енергии през 2019 г. заема електроенергията, с дял от 36,5%, следвана от природния газ – 32,6% и топлинната енергия – 30,2%. Незначителен дял се пада на мазута – 0,6%.

Представени са и дейностите за повишаване на енергийната ефективност и обновяване на многофамилния жилищен фонд в периода 2014-2020 г.

Обследванията за енергийна ефективност предоставят информация за актуалното състояние и препоръчаните мерки за енергийна ефективност в сградите. На базата на общо 330 обследвания на сгради, входирани в АУЕР, находящи се на територията на община Пловдив, преобладаваща част от тях -76.7% принадлежат към ниските класове на енергийна ефективност (D÷G). Предписаните в енергийните обследвания енергоспестяващи мерки мобилизират инвестиции в размер на около 91 млн. лв., като годишните финансови ползи от енергоспестяване достигат 14 млн. лв./год., а тези на енергия 94.3 GWh/y. При изпълнение на мерките, над 99 % от сградите ще принадлежат към високите класове на енергийна ефективност – A÷C

За постигането на дългосрочните цели на страната в областта на енергийната ефективност община Пловдив е приела Програма за енергийна ефективност на община Пловдив за периода 2020-2025 г.

За повишаване на енергийната ефективност в промишлените системи са изпълнени 90 договора, финансирани по ОПИК 2014-2020, в рамките на които са изпълнени дейности по повишаване на енергийната ефективност, придобиване на енерго и ресурсо-ефективно производствено оборудване, пилотни и демонстрационни инициативи за ефективно използване на ресурсите, зелени инвестиции и др.

В периода 2014-2020 г. община Пловдив е изпълнила общо 46 проекта, свързани с въвеждането на ВЕИ, като 42 от тях са свързани с въвеждането на слънчево-термални инсталации за производство на енергия за битова гореща вода (БГВ).

Представени са фотоволтаични инсталации на територията на община Пловдив към 31.12.2020 г., които произвеждат енергия.

За постигането на дългосрочните цели на страната в областта на ВЕИ до 2030 г. Община Пловдив е приела Краткосрочна програма за ВЕИ на Община Пловдив за периода 2020-2023 г. и Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВИ и биогоривата на Община Пловдив за периода 2020-2030 г.

В подточка 5.5.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на енергийната мрежа с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват са изведени необходими действия за осигуряване на надеждност на електропренасянето и устойчивост на генериращите източници, за подобряване сигурността на пренасяне на електроенергията и ефективността на съоръженията на територията на община Пловдив.

Не е направен сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на енергийната мрежа с областта, региона за планиране от ниво 2.

В подточка 5.5.6. са идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие. Представени са необходими Мерки за енергийна ефективност на община Пловдив.

5.6. Състояние на телекомуникационна мрежа

Община Пловдив (заедно с общините Варна и Велико Търново) е един от основните и най-важните телекомуникационни разпределителни възли в страната – и ключов за ЮЦР и ЮИР.

В подточка 5.6.1. са представени цифрови технологии и цифрови обществени услуги в община Пловдив. Общината е напълно цифровизирана. Безплатен Wi-Fi предоставен от общината на 3 места (високоскоростни точки) в Район „Централен" в града. Системата обхваща пространството около: парка на Площад „Кочо Честименски"; „Дондукова градина"; Парк „19-ти век".

Община Пловдив е разположена на територия с повече от една изградена мрежа за фиксиран високоскоростен интернет и предоставен 100% широколентов достъп за населението си.

Съгласно данните на Териториалното статистическо бюро в Пловдив към 2019 г. 80,7% от домакинствата в област Пловдив имат достъп до интернет в домовете си. По дял на домакинствата с достъп до интернет областта е на 6-то място в страната.

В подточка 5.6.4. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на телекомуникационната мрежа с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват е представено сравнение по области и със средните стойности за страната за подсигуряване на телекомуникационни услуги за населението си.

В подточка 5.6.5. са идентифицирани проблеми и потенциал за развитие.

5.7. Състояние на съобщителната мрежа

В подточка 5.7.1. Изградена инфраструктура и потребление на съобщителни услуги е посочено, че и трите мобилни GSM оператора Vivacom, Telenor и A1 имат пълно покритие на община Пловдив, като по този начин създават една добра естествена база за конкуренция на свободния пазар и богат избор от услуги за населението и бизнеса в административната единица.

Понастоящем, на територията на гр. Пловдив има функциониращи 27 пощенски станции – 22 в стандартни пощенски пунктове и 5 в т.нар. „изнесени работни места".

Освен големите спедиторски фирми, в гр. Пловдив, понастоящем функционират и множество локални, регионални, национални и дори международни.

В подточка 5.7.2. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на съобщителната мрежа на областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват е представена обобщена информация и сравнение по области и със средните стойности за страната по определени

показатели.

В подточка 5.6.3. са идентифицирани проблеми и потенциал за развитие

5.8. Инфраструктура за сметосъбиране и управление на отпадъците

Общините Пловдив, Марица, Брезово, Раковски, Стамболийски, Перущица, Съединение, Кричим и Родопи са включени в Регионална система за управление на отпадъците-Пловдив, учредена през 2017 г.

В подточка 5.8.1. Управление на отпадъците и поддържане на чистотата на територията на община Пловдив е представена системата за сметосъбиране и сметоизвозване в общината, която обхваща всички жители.

С цел по-доброто оползотворяване на разделно събрани отпадъци от домакинствата са открити и 6 (шест) броя специализирани площадки за безвъзмездно предаване – по една във всеки район на община Пловдив.

В подточка 5.8.2. е представено управлението на специфичните потоци от отпадъци на територията на община Пловдив.

За управлението на масово разпространени отпадъци – отпадъци от опаковки е създадена организация чрез разполагане на цветни контейнери по уличната мрежа.

Представени са системите за управление на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), отработени масла, строителни отпадъци.

Разделното събиране на зелени и други био-отпадъци се прилага с цел тяхното компостиране или анаеробно разграждане. Община Пловдив предоставя съдове за домашно компостиране (компостери) на домакинства, които желаят да се включат в изпълняваната от общината програма за предотвратяване образуването на отпадъци. Община Пловдив е въвела система за разделно събиране на растителни отпадъци в кварталите „Коматево“ и „Прослав“.

Организирано е събирането на опасни отпадъци от домакинствата и дървесни отпадъци.

В подточка 5.8.3. са идентифицирани проблеми и потенциал за развитие.

Изводи:

Раздел V съдържа детайлна информация относно инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията на община Пловдив. Разгледани са Транспортни направления и свързаност, Улична мрежа, Състояние на устойчивата градска мобилност, Състояние на водоснабдителната и канализационната мрежи и системи, Състояние на енергийна мрежа, Състояние на телекомуникационна мрежа, Състояние на съобщителната мрежа и Инфраструктура за сметосъбиране и управление на отпадъците.

Съдържанието на раздела съответства на изискванията в Методическите указания за част Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията.

Препоръки:

1. *Препоръчително е да се уеднакви подходът при представяне на информацията в подточките Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие в съответната сфера с областта, региона за планиране от ниво 2, да се коригира текста спрямо името на подточката.*

Например:

В т. 5.1. Транспортни направления и свързаност, подточка 5.1.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на транспортните направления и свързаност с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват, пътища с национално и международно значение е представена уводна част с обща информация за община Пловдив, която се дублира с текстове в други точки – препоръчително е да се съкрати. Представена е информация за националната транспортна инфраструктура, в т.ч. обща дължина, гъстота и състояние на пътната мрежа по области и региони и др. Препоръчително е информацията да се резюмира, като се акцентира върху област Пловдив, ЮЦР и ЮИР.

В т. 5.3. Състояние на устойчивата градска мобилност, подточка 5.3.6. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на устойчивата градска мобилност с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват е включена много обширна и много обща информация. Препоръчително е информацията да се съкрати, като акцентира върху устойчивата градска мобилност, като се направи сравнение на областно и регионално ниво.

В т. 5.5. Състояние на енергийна мрежа, подточка 5.5.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на енергийната мрежа с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват са изведени необходими действия за осигуряване на надеждност на електропренасянето и устойчивост на генериращите източници, за подобряване сигурността на пренасяне на електроенергията и ефективността на съоръженията на територията на община Пловдив. Препоръчително е да се направи сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на енергийната мрежа на областно и регионално ниво.

2. *В т. 5.1. Транспортни направления и свързаност, подточка 5.1.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие е включена много обширна и много обща информация, която е препоръчително да се съкрати, като акцентира върху Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие на община Пловдив.*

3. *Целият текст в т. 5.2. Улична мрежа представя План-схемата на транспортно-комуникационната система на град Пловдив – реализирани дейности от 2007 г. насам. Препоръчително е да се представи уличната мрежа на община Пловдив и нейното състояние, за да съответства текстът на името на точката. Функционална класификация на уличната мрежа в гр. Пловдив е представена в т. 5.1. Транспортни направления и свързаност. Следва да се изведе точка*

Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.

4. *Препоръчително е в т. 5.8. в раздел РАЗДЕЛ V. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията да се акцентира върху относителния дял на населението, обслужено със сметосъбиране (според Методическите указания). Текстът, касаещ управление на отпадъците следва да се премести в РАЗДЕЛ VI. Екологично състояние и рискове, т. 6.4. Анализ по фактори на въздействие.*

РАЗДЕЛ VI. Екологично състояние и рискове – условия и предпоставки за развитие на зелена Община Пловдив и Пловдив – балансиран град с повишено качество на живот

В т. 6.1. е направен Актуален преглед на приложимата нормативна рамка, в т.ч. релевантното национално и европейско законодателство. Последователно са изброени документи на международно и европейско ниво, закони и наредби и документи на национално ниво.

Природни условия и ресурси, в т.ч. географско местоположение и териториален обхват на общината, релеф, климат, водни ресурси, почвени ресурси, полезни изкопаеми, горски ресурси са представени в т. 6.2.

В т. 6.3. е включен Анализ по компоненти на състоянието на околната среда – състояние и замърсители.

Анализът започва с подточка 6.3.1. Въздух. Посочено е, че мониторингът на качеството на атмосферния въздух в град Пловдив се извършва в два пункта чрез автоматични измервателни станции, които са част от Националната система за мониторинг на околната среда: пункт – АИС „Каменица“ – автоматичен, градски фонов; пункт – АИС „ж.к. Тракия“ – автоматичен, транспортно ориентиран.

Представено е състоянието на качеството на атмосферния въздух по основните видове замърсители – замърсяване с $ФПЧ_{10}$, замърсяване с $ФПЧ_{2.5}$, замърсяване с азотен диоксид, с полициклични ароматни въглеводороди и други. Въпреки положителната тенденция, отчетена в данните от мониторинга през последните три години, все още са налице нерешени проблеми с наднормено замърсяване на атмосферния въздух в община Пловдив, най-вече по отношение на показателите $ФПЧ_{10}$ и азотен диоксид.

С цел намаляване на нивата на основните замърсители и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух, община Пловдив изпълнява Програма за управление на качеството на атмосферния въздух и План за действие за периода 2018-2023 г. Основната цел пред община Пловдив, която трябва да се постигне, е привеждане на качеството на атмосферния въздух по отношение на съдържанието на вредни вещества в него, в частност на $ФПЧ_{10}$, NO_2, $ФПЧ_{2.5}$ и ПАВ в съответствие с изискванията на нормативната уредба по опазване на чистотата на атмосферния въздух и осигуряване на здравословна среда за населението.

Подточката завършва с изводи и възможности и идентифицирани мерки за подобряване на КАВ, които се основават в най-голяма степен върху мерките от Плана за

действие 2018-2023 г. към Програмата за подобряване на КАВ, обобщени и актуализирани на база на последната налична информация.

В подточка 6.3.2. Води е направена оценка на натиска, въздействията и екологичното състояние и потенциал на повърхностните води.

Оценката показва, че и трите повърхностни водни тела, които се намират на територията на община Пловдив, са в умерено екологично състояние.

Представена е оценка и на натиска, въздействията и състоянието на подземните води (според ПУРБ 2016-2021), която показва добро количествено състояние, но лошо качествено състояние на подземните води.

Включена е информация за състоянието на водоснабдяването, канализацията и пречистването на отпадъчни води в общината. Покритието на водоснабдителните услуги в общината е 100% по данни, предоставени от „ВиК" ЕООД гр. Пловдив. Канализационната мрежа в община Пловдив е с общо покритие 99%, като в повечето административни райони на града тя е 100%. Отпадъчните води от гр. Пловдив се пречистват централизирано от ПСОВ Пловдив с капацитет 213 000 куб.м/ден.

Подточката завършва с изводи, възможности и идентифицирани мерки.

В подточка 6.3.3. Почви се посочва, че по данни на РИОСВ – Пловдив за 2018-2020 г., почвите на територията на община Пловдив не са замърсени с тежки метали и металоиди, устойчиви органични замърсители и нефтопродукти, не са ерозирани, вкислени и засолени. Няма нарушени земи и почви от добивна промишленост.

Точка 6.4. представя Анализ на екологичното състояние по фактори на въздействие

В подточка 6.4.1. е включена информация за управлението на Отпадъци в община Пловдив. В периода 2014-2020 г. е изпълнявана Програма за управление на отпадъците (ПУО). Необходима е бъдеща актуализация на ПУО за периода 2021-2028 г. за да бъде приведена в съответствие с новия Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г., публикуван през м юни 2021 г.

Общината е изградила система за организирано събиране на смесени битови отпадъци, като с осигурената техника и съдове е обхванато 100% от населението.

По отношение на подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, община Пловдив до момента изпълнява целите, заложени в ПУО и Националния план за управление на отпадъците.

На територията на Община Пловдив е организирано разделно събиране на масово разпространени отпадъци и опасни отпадъци от домакинствата, което произтича от изискванията, заложени в националното и европейското законодателство по отношение управлението на отпадъците.

Биоотпадъците, образувани при поддържане на паркове, градини и други обществени площи, от дейността на Общинско предприятие „Градини и паркове" се събират разделно. През 2020 г. е изградена компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци по проект с финансовата подкрепа от Оперативна програма „Околна среда" 2014-2020 г.

Строителните отпадъци се управляват в съответствие с Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (ДВ бр.98 от 08.12.2017 г.) и съответната общинска наредба.

Подточката завършва с изводи, възможности и мерки за управление на отпадъците.

В подточка 6.4.2. е представена информация за шумовото замърсяване на територията на община Пловдив. Общината изпълнява националните политики и изискванатa на действащото законодателство в областта на шума чрез разработените Стратегическа карта на шума (СКШ) и Плана за действие.

От 2008 г. Община Пловдив стартира оперирането на система за мониторинг на шума в околната среда. Порталът www.plovdiv.webnoise.eu предоставя възможност за наблюдение нивата на шума във всички обхванати локации до момента. В портала е изградена мрежа от 15 наблюдавани точки в зони с „тихи точки“ и зони в урбанизирани територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик.

В изпълнение на разпоредбите на ЗЗШОС. Стратегическата карта на шума за агломерация Пловдив е разработена и одобрена през 2009 г. Тя дава пълна характеристика за акустичната среда в града, като обхваща четирите основни източника на шум в населените места – автомобилния, железопътния, въздушния транспорт и промишления шум. През 2010 г. е изготвен План за действие за намаляване на шумовото замърсяване в Агломерация Пловдив на базата на Стратегическа шумова карта от 2009 г.

От данните получени в резултат от актуализираната стратегическа карта за шум е видно, че основен източник на шум за населението на агломерация Пловдив, остава автомобилния трафик, като много по-малко е влиянието на шума от железопътния транспорт.

6.4.3. Радиационна среда

Радиологичният мониторинг на територията на община Пловдив се извършва от Регионална лаборатория – Пловдив към ИАОС. Атмосферната активност в град Пловдив се определя еднократно през годината, чрез гама-спектрометричен анализ на аерозолна проба. По данни от РИОСВ-Пловдив, измерените през 2020 г. обемни активности на радионуклидите уран-238, радий-226, олово-210, радий-228, калий-40 и цезий-137 са под границата на определяне и са съпоставими с данните от предходните години.

6.4.4. Управление на популациите на бездомни животни

Основна цел на общинска администрация Пловдив по отношение на бездомните животни е чрез прилагане на дългосрочни и ефективни мерки, базирани на научни методи, утвърдени от СЗО, по естествен, хуманен път да се овладее популацията на безстопанствените кучета и котки на територията на община Пловдив, постепенно да се намали техния брой до количества, гарантиращи безопасността и здравето на хората, комфорта на градската среда и европейския имидж на града.

В подточка 6.4.5. Мерки за предотвратяване и контрол е посочено, че съгласно чл.10. ал.1. т.6 и чл.15 от ЗООС кметовете на общините, а в градовете с районно деление – и кметовете на районите, са компетентни органи по контрола върху спазването на екологичното законодателство. Дейностите по опазване и управление на околната среда в

рамките на общинската администрация на община Пловдив се извършват от Дирекция „Екология и управление на отпадъците“. Контролната дейност за спазването от страна на всички физически и юридически лица, разпоредбите на действащите наредби на Общински съвет – Пловдив, законовите и подзаконовите нормативни актове на територията на община Пловдив се извършва от Пловдивски общински инспекторат.

В т. 6.5. са представени Защитени територии и биоразнообразие – Национална екологична мрежа и зелена система на Община Пловдив

Основната част от землището на община Пловдив е съставено от урбанизирана територия, поради което природните екосистеми имат ограничено разпространение. Най-значимата природна система, запазила естествени местообитания и богатство от растителни и животински видове, е река Марица, включително речното корито и прилежащи към него залесени площи. Други територии с фрагменти от запазени природни местообитания и богато видово разнообразие са хълмовете и по-големите градски паркове.

Представени са защитените територии и защитените зони от Натура 2000 на територията на община Пловдив (подточка 6.5.1.). За защитени територии се обявени: природна забележителност (ПЗ) „Младежки хълм“, ПЗ „Данов хълм“, ПЗ „Хълм на Освободителите“ и Защитена местност (ЗМ) „Нощувка на малък корморан – Пловдив“. Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна са BG0000578 „Река Марица“ и BG0000444 „Река Пясъчник“. Като защитени зони за опазване на дивите птици са определени BG0002087 „Марица – Пловдив“ и BG0002016 „Рибарници Пловдив“.

Подточка 6.5.2. Зелена система започва с документите, които указват и регулират създаването и поддържането на зелената система в общината. В частта Състояние на зелената система са описани зелените площи за широко обществено ползване, за ограничено ползване и тези със специфично предназначение.

Всеки жител на гр. Пловдив разполага с 11,2 кв.м зелени площи за широко обществено ползване, което е значително под нормата от 20 кв.м (според Наредба №7 за правила и нормативи са устройство на отделните видове територии и устройствени зони). По райони, разпределението на зелената система е крайно неравномерно, от 0.4 кв.м/ж. в Район „Източен“ до 54.9 кв.м/ж. в Район „Западен“ (най-вече поради наличието на парк „Отдих и култура“). Липсата на поливни системи или тяхното лошо състояние е идентифицирано като проблем за много от зелените площи. Относно зелените площи за ограничено ползване – 49% от междублоковите пространства са добре озеленени, при 22% от случаите те се нуждаят от реконструкция и допълване и в 29% от случаите липсва каквато и да е дълготрайна декоративна дървесна растителност. В град Пловдив зелените площи със специфично предназначение заемат 58,9 ха, което съставлява 11,7% от общата площ на зелените площи. Общото състояние на тези площи е неблагоприятно, като в най-тежко състояние се намира Ботаническата градина, разположена върху терен с площ от 11,3 ха, собственост на Аграрен университет. Зоокътът на гр. Пловдив е затворен, поради липса на лиценз и се нуждае от допълнителни инвестиции, за да възобнови своята дейност.

Уличното озеленяване заема относително малка площ, но има важно значение за

подобряването на качеството на живот, напр. чрез създаване на микроклимат, засенчване на сградите, намаляване на шума и предпазване на сградите от въздушно замърсяване с фини прахови частици. Въпреки, че гр. Пловдив има традиции и много добри примери за устойчиво и целесъобразно улично озеленяване, част от дървесната растителност на уличното озеленяване е в лошо фитосанитарно състояние и се нуждае от реконструкции.

Защитните и мелиоративни зелени площи в община Пловдив са малко по площ, но изпълняват важни екологични функции. Градът е заобиколен от земеделски терени и това го прави уязвим от прахово замърсяване при обработване на тези земи.

Определени са потребности от увеличаването на площите със защитни дървесни насаждения (защитни „зелени пояси"), по периферията на града, както и покрай най-натоварените транспортни връзки. Също така е необходимо обособяването на „зелени клинове", които осъществяват връзка на градската зелена система и крайградския ландшафт, подобряват въздушната циркулация като позволяват нахлуването на по-хладен и чист въздух от крайградските територии към централната градска част.

В подточката са включени изводи, възможности и мерки за развитие на зелената система.

Текстът в точка 6.5. Зелена система завършва с таблица, в която са посочени Обекти, съоръжения и дълготрайни материални активи с екологично предназначение (подточка 6.5.3.). Информацията е по-подходящо да се представи в т. 6.3. Анализ по компоненти на състоянието на околната среда.

Точка 6.6. представя Влияние на глобалните климатични промени, природни бедствия и рискови територии.

В подточка 6.6.1. Изменение на климата: перспективи и очаквани въздействия е описано очаквано увеличение на честотата и величината на екстремните метеорологични явления, както и очаквано увеличение на средната годишна температура на въздуха през следващите десетилетия, което ще доведе до увеличение и промяна в типовете валежи.

Представени са Територии с геоложки рискове (подточка 6.2.2.), Територии със значителен потенциален риск от наводнения (подточка 6.6.3.) и Територии с установено замърсяване от отпадъци (подточка 6.6.4.).

В т. 6.7. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за опазване на околната среда с областта, район за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват са включени Сравнение със състоянието и тенденциите за опазване на околната среда с област Пловдив и Сравнение със състоянието и тенденциите за опазване на околната среда с Южен Централен Район.

В т. 6.8. са идентифицирани проблеми и потенциал за развитие, вкл. и по райони.

Изводи:

В раздел РАЗДЕЛ VI. Екологично състояние и рискове е представена обстойна информация относно Приложимата нормативна рамка за опазване на околната среда и Природните условия и ресурси на община Пловдив. Направен е Анализ по компоненти на състоянието на околната среда и Анализ по фактори на въздействие. Включена е

информация за Защитени територии и биоразнообразие, Влияние на глобалните климатични промени, природни бедствия и рискови територии. Извършен е Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за опазване на околната среда с областта, район за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват. Идентифицирани са проблеми и потенциал за развитие.

Съдържанието на раздела съответства на изискванията в Методическите указания за част Екологично състояние и рискове.

Препоръки:

1. *В т. 6.4. Анализ на екологичното състояние по фактори на въздействие – текстът от подточка 6.4.1. Отпадъци е препоръчително да се обедини с този от т. 5.8. Инфраструктура за сметосъбиране и управление на отпадъците.*
2. *В т. 6.5. Зелена система - текстът, който в табличен вид представя Обекти, съоръжения и дълготрайни материални активи с екологично предназначение (подточка 6.5.3.) е по-подходящо да се представи в т. 6.3. Анализ по компоненти на състоянието на околната среда.*

РАЗДЕЛ VII. Анализ на административния капацитет на общинската администрация за реализация на ПИРО – условия и предпоставки за развитие на квалифицирана и подкрепяща общинска администрация

7.1. Общинско управление, общинска собственост, опазване на обществения ред и сигурността

Представено е общо описание на общинската администрация и основните функции на ръководния състав. Не е включена организационна структура на общинска администрация Пловдив, която да представя звената в общината, тяхната взаимовръзка и подчиненост.

Включена е информация за Стратегия за управление на общинската собственост за периода 2020-2023 г., както и за функциите, които изпълнява дирекция „Общинска собственост" в общинска администрация Пловдив.

За опазване на обществения ред и сигурността в община Пловдив са обособени два отдела: отдел „Обществен ред и управление при кризи" и отдел „Административно-наказателна дейност". Представени са функциите, които изпълняват.

Като елемент от дейностите по сигурността са представени системите за видеонаблюдение на територията на община Пловдив.

7.2. Административен капацитет за управление на проекти

Посочени са ролята и функциите на отдел „Бизнес развитие и европейски политики" за подготовка и изпълнение на планове, стратегии и проекти.

Административният капацитет на община Пловдив за управление на проекти е значително повишен. Атестат за това е привлеченият финансов ресурс от структурните и инвестиционни фондове на ЕС.

В т. 7.3. Реализирани публично/частни партньорства са представени реализирани концесии на територията на община Пловдив.

В т. 7.4. Взаимодействие с неправителствения сектор е посочено, че Общински съвет Пловдив и община Пловдив осигуряват оптималните условия за гражданско участие както в процеса на вземане на политически решения, така и при реализиране на инициативи на неправителствения сектор.

Община Пловдив е реализирала „Тракия икономическа зона" - публично-частна инициатива, в сътрудничество с местните власти и институции на 9 общини (Пловдив, Асеновград, Калояново, Куклен, Марица, Първомай, Раковски, Родопи, Стамболийски) и 2 клъстера – „Клъстер проектиране и строителство" и „Клъстер информационни и комуникационни технологии Пловдив".

В община Пловдив действа Наредба на ОбС Пловдив за условията и реда за финансово подпомагане на спортни дейности и за условията и реда за използването на спортни обекти, собственост на община Пловдив.

Община Пловдив финансира инициативи в сферата на културата, част от Календара на културните събития на Община Пловдив.

В т. 7.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие и укрепване на капацитета на администрацията за реализация на ПИРО с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват е представена обобщена информация относно мястото, което заема община Пловдив по показатели брой и обща стойност на реализираните проекти в периода 2014-2020 г.

В т. 7.6. са идентифицирани проблеми и потенциал за реализиране на интегрирани инвестиции.

Изводи:

Раздел VII. Анализ на административния капацитет на общинската администрация за реализация на ПИРО съдържа информация относно Общинско управление, общинска собственост, опазване на обществения ред и сигурността, Административен капацитет за управление на проекти, Реализирани публично/частни партньорства и Взаимодействие с неправителствения сектор. Извършен е Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие и укрепване на капацитета на администрацията за реализация на ПИРО с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР. Идентифицирани са проблеми и потенциал за реализиране на интегрирани инвестиции. Съдържанието на раздела съответства на изискванията в Методическите указания за част Анализ на административния капацитет на общинската администрация за реализация на ПИРО, както и необходимостта от укрепването му.

Препоръки:

*В текста да се добави организационна структура на общинска администрация Пловдив, която да представя звената в общината, тяхната взаимовръзка и подчиненост. Вариант е да се добави връзка към структура на общинската администрация - **линк** и връзка към Устройствен правилник на общинска администрация Пловдив - **линк** (щатно разпределение по отдели и дирекции - в Приложение 1).*

РАЗДЕЛ VIII. Анализ на развитието на туризма, перспективи за развитие

В началото на раздела се съдържа информация за използваните информационни източници и документи – закони, международни документи, общински документи и проучвания.

8.1. Мястото и ролята на туризма за развитието на Община Пловдив

Развитието на туризма в община Пловдив е представено чрез динамиката в стойностите на показателите Реализирани посещения в туристическите обекти и туристическите информационни центрове в община Пловдив, Реализирани нощувки в места за настаняване, Пренощували лица в места за настаняване и Приходи от нощувки в места за настаняване през последните години.

Община Пловдив целенасочено и последователно поставя акцент върху културно-историческия, кулинарния и винен туризъм, шопинг туризма и събитийния туризъм за разширяване на предлагането и привличане на туристи и. В допълнение, инициативността на предприемачите за развитие на предлаганите от тях туристически услуги, силно допринася за засилването на образа на Пловдив като туристическа дестинация.

Хотелиерството и ресторантьорството генерират 1,6% от нетните приходи от продажби през 2019 г. Тук са съсредоточени около 5% от фирмите и заетите в общината. Отчита се най-висок дял на сектора при ПЧИ (8,4%, 68 млн. лв.), има и сериозно присъствие при разходите за ДМА (6,1%, 86 млн. лв.).

8.2. Състояние на обслужващата инфраструктура - инфраструктура (вкл. местните пътища до туристически обекти) и суперструктура (вкл. туристически обекти общинска собственост)

В част Инфраструктура са идентифицирани проекти, които ще окажат влияние върху туризма чрез подобряване и/или рехабилитация на следните обекти - АИР„Старинен Пловдив“, Природна забележителност „Сахат тепе“, Парк „Младежки хълм“, Естетизация и рехабилитация на подлез „Баня старинна“ (Чифте баня) и др. Отчетен е голям недостиг на паркоместа. Друг идентифициран проблем е с такситата в гр. Пловдив и най-вече този с престояването им по първостепенната улична мрежа, т. нар. Стоянки.

В част Туристическа суперструктура са представени данни за местата за настаняване и заведенията в община Пловдив.

В част Актуално състояние на туристическото предлагане в община Пловдив са представени наличните ресурси, като част от туристическото предлагане. Включени са данни за Брой посетители на туристически атракции в община Пловдив и Брой посетители на събития, проведени в туристически обекти в община Пловдив.

В част Недвижимо културно наследство са представени регистрираните в община Пловдив обекти в съответствие с класификациите на НКН, Защитени територии и защитени зони, културни маршрути и културни коридори.

В част Движимо културно наследство са представени културни организации, които съхраняват и управляват движимото културно наследство

В част Нематериално културно наследство са представени национални празници и традиции, както организациите, които поддържат нематериалното културно наследство

(читалища, музеи, образователни институции …)

В Част Пловдив – европейска културна столица 2019 г. е представена Концепцията „Заедно“, върху която стъпва кандидатурата на Пловдив. Отчетени са ефекти на въздействието, като повишено предлагане, ръст на туризма и икономическия растеж.

8.3. Туристически информационен център и информационно обслужване на туристите, културно-исторически календар - събития и мероприятия с местно и национално значение, допринасящи за развитието на туризма

Туристическите информационни центрове са предоставени за стопанисване и управление на ОИ „Старинен Пловдив“, като освен туристическото обслужване на гостите и гражданите на град Пловдив, в тях се извършва и туристическа агентска дейност.

Представени са основните услуги, предлагани от Туристическите информационни центрове в града и основните събития, които се организират от община Пловдив, като национални и местни празници, честванията и годишнини, фестивали, конкурси, награди, събития и кампании.

8.4. Членство на Община Пловдив в туристически сдружения и в ОУТТР, маркетинг на териториалния туристически продукт

Представена е информация за Организацията за управление на Тракийски туристически район и членството на община Пловдив в нея. Не е включена информация за маркетинг и реклама на териториалния туристически продукт – участия/домакинства в туристически борси, изложения.

8.5. Оценка на туристическия потенциал на Община Пловдив. Туристически ресурси и субструктура

Представени са резултати от проведените фокус групи и анкетно проучване сред гражданите на община Пловдив относно въздействието на сектор туризъм върху развитието на общината. Представен е анализ на оценките от страна на външни публики, посетили гр. Пловдив поне веднъж

8.6. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие н туризма с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Представена е обобщена информация и основните характеристики, свързани с развитието на туризма в районите и мястото на Община Пловдив в регионалното развитие на туризма

В т. 8.7. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие е представена обща информация, изведени са приоритетни стълбове за развитие на дестинация Пловдив.

Изводи:

В раздел VIII. Анализ на развитието на туризма, перспективи за развитие е представена информация за Мястото и ролята на туризма за развитието на община Пловдив, Състояние на обслужващата инфраструктура, Информация за

туристическите обекти, туристически информационен център и информационно обслужване на туристите, културно-исторически календар, членство на община Пловдив в туристически сдружения и в ОУТР, оценка на туристическия потенциал на община Пловдив.

Препоръки:

1. *Препоръчително е информацията за туристическите обекти да бъде представена в отделна точка, а не като част от т. 8.2 Състояние на обслужващата инфраструктура. От друга страна информацията за туристическите обекти се дублира с тази в раздел IX, 9.3.1. Недвижимо културно наследство, 9.3.2. Движимо културно наследство и 9.3.3. Нематериално културно наследство и с тази в Програмата за развитие на туризма 2021-2027. Добре е обектите да се представят по-обобщено.*
2. *В т. 8.4. Членство на Община Пловдив в туристически сдружения и в ОУТР, маркетинг на териториалния туристически продукт е представена информация само за Организацията за управление на Тракийски туристически район. Препоръчително е да се добави информация за дейностите по маркетинг на териториалния туристически продукт (като участия/домакинства в туристически борси, изложения и др.), както и информация за дейностите по маркетинг и реклама на предлагания туристически продукт в община Пловдив.*
3. *В т. 8.7. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие е представена обща информация, изведени са приоритетни стълбове за развитие на дестинация Пловдив. Препоръчително е информацията да се допълни, като се акцентира върху Идентифицирани проблеми, Неоползотворени ресурси и Потенциал за развитие.*

РАЗДЕЛ IX. Културно наследство и състояние на градския исторически пейзаж – условия и предпоставки за надграждане на проекта: „Пловдив - Европейска столица на културата през 2019 г.“ и развитие на Община Пловдив като световна дестинация за целогодишен културен туризъм

В т. 9.1. е представена Правна и стратегическа рамка в областта на културното наследство на община Пловдив, която е формирана на база международни, национални, регионални и местни законодателни и стратегически документи.

Историческото развитие на гр. Пловдив е представено в т. 9.2.

9.3. Идентификация на културно наследство на община Пловдив

Богатото културно наследство на община Пловдив е необходимо да се разглежда като ресурс за интегрирано градско развитие, което е предпоставка за устойчиво градско развитие. В Анализа на културното наследство на община Пловдив са коментирани обектите, идентифицирани като културно наследство, както и техния пространствен потенциал за осъществяване на общинско и регионално сътрудничество, което е в унисон с политиките за регионално развитие на ЕС.

9.3.1. Недвижимо културно наследство – Според данни от Националния публичен регистър на Националния институт за недвижимо културно наследство на територията на Община Пловдив са регистрирани над 700 недвижими културни ценности с различна категория според културната и научна стойност и обществената значимост. Идентифицирането обектите в настоящия анализ е направено в съответствие с класификациите на НКН, определени в Глава четвърта: Материално културно наследство на ЗКН.

9.3.2. Движимо културно наследство – представени са културните организации, които съхраняват и управляват богатото недвижимо културно наследство.

9.3.3. Нематериално културно наследство – представени са културните организации, които съхраняват и популяризират нематериалното културно наследство.

9.4. Пространствен потенциал на културното наследство

Оценката на културното напластяване в Република България в актуализираната Национална концепция за пространствено развитие показва характеристиките на КИН на територията на община Пловдив. Община Пловдив е включена в Туристически район „Тракия" и попада в Зона „Пловдив – Асеновград – Батак". Пространственият потенциал на културното наследство на община Пловдив е разгледан по отношение на трите групи елементи на пространствената макроструктура и в съответствие с пространствената структура и териториалния обхват на недвижимите културни ценности съгл. чл. 48 от ЗКН, както следва:

- „площни обекти" – територии с пространствен потенциал;
- „линейни обекти" – оси на потенциално развитие и свързване с други общини/територии;
- „точкови обекти" – единични НКЦ с пространствен потенциал

9.5. Анализ на историческия градски пейзаж

В анализа е посочено, че като защитени територии по смисъла на ЗКН на територията на община Пловдив са дефинирани множество улични ансамбли, а ГПК Историческа зона „Филипопол – Тримонциум – Пловдив" е регистрирана и като културен пейзаж, формиран от системата хълмове и прилежащите градски структури, оформящи характерния градски силует на Пловдив.

Наследствената специфика на Пловдив предполага дефинирането на повече територии със специфичен градски исторически пейзаж, при които да се приложи подходът, коментиран в Препоръка за градския исторически пейзаж (2011 г.), с оглед на обстоятелството, че градското наследство представлява ключов ресурс в подобряването на обитаемостта на градските райони и подкрепя икономическото развитие и социалната кохезия в една променяща се глобална среда, включително материалните и нематериалните му компоненти

9.5.1. Елементи на градското културно наследство

Елементи от изключителна културна важност са обектите със световно, национално значение, както и груповите културни ценности, включително тези с ансамблово значение. Това са АИР „Старинен Пловдив" и недвижимите културни ценности на

територията на община Пловдив. Един такъв пример е Античния театър, който присъства в градската среда като архитектура и знаков градоустройствен елемент, но и като важна културна сцена.

Посочени са характеристиките и на Неизключителни наследствени елементи и Нови градски елементи и градски пространства.

9.5.2. Състояние на елементите на градското културно наследство

Регулирането на процесите в градската историческа среда на община Пловдив става чрез прилагане на изискванията на ЗКН, ЗУТ, спазването на териториално-устройствената защита в ОУПО и защитените територии, регистрирани в Публичния регистър на НИНКН, както и с активното участие на пловдивската общественост

Изведени са препоръки относно подобряване на елементите на градското културно наследство, като:

- да се обърне особено внимание върху териториите с формиран естествен културен ландшафт, които не са достатъчно развити и не са създадени условия за тяхната социализация и интегриране в съвременния градски живот;
- да се създаде Наредба за градската историческа среда, която да е синхронизирана с международните правни инструменти, но и да е адаптирана към българското законодателство;
- да се поддържа автентичния облик и стиловите характеристики на историческите сгради.

В подточка 9.5.3. са представени Условия и предпоставки за надграждане на проекта „Пловдив - Европейска столица на културата 2019".

9.6. Политика на община Пловдив в областта на културното наследство

Политиката на община Пловдив в областта на културното наследство е оценена изключително високо от населението на града, което се проследява в резултатите от анкетно проучване лице в лице, извършено с цел проверка на обществените нагласи.

През последния програмен период Община Пловдив развива целенасочена политика по опазване, социализиране и валоризиране на културното наследство. Приета и Културна стратегия на Община Пловдив с хоризонт на действие 2014 -2024 г.

Наблюдава се тенденция в политиката за опазването и социализация на културното наследство, свързана с придобиване на собственост или управление на обекти НКЦ от страна на Община Пловдив и публичните културни организации. Особено внимание Общината обръща на привличането на обществеността към процеса на опазване на културното наследство. Много важна тенденция в общинската политика е валоризирането на недвижимото културно наследство чрез насищане с културни дейности, които водят до непосредственото му преживяване.

Община Пловдив провежда последователна политика за дигитализиране на културното наследство.

Общината провежда целенасочена политика и по отношение на достъпната градска среда, осигурявайки достъп до редица културни обекти в Старинния град. Всички музеи

също са осигурили възможности за посещения на лица в неравностойно положение.

Изнесените анализи и проучвания показват, че община Пловдив провежда успешна политика в областта на културното наследство, която гражданите на общината оценяват високо.

Точка 9.7. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие, опазване и промотиране на културно наследство с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват представя културното наследство на област Пловдив и културното наследство в Южен централен район и Югоизточен район.

В т. 9.8. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие са включени изводи и препоръки за развитието на културното наследство и градската историческа среда в община Пловдив.

Изводи:

Раздел IX. Културно наследство и състояние на градския исторически пейзаж съдържа обстойна информация относно правна и стратегическа рамка в областта на културното наследство, историческото развитие на гр. Пловдив, идентификация на културно наследство на община Пловдив, Пространствен потенциал на културното наследство, анализ на историческия градски пейзаж и политика на община Пловдив в областта на културното наследство. Представена е информация за културното наследство на област Пловдив, на Южен централен район и Югоизточен район Определени са препоръки за развитието на културното наследство и градската историческа среда в община Пловдив.

Съдържанието на раздела съответства на изискванията в Методическите указания за част Анализ на културно-историческото наследство и част Описание на елементите на градското културно наследство в градовете.

РАЗДЕЛ X. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор

В първата част от раздела 10.1. Селищна мрежа, устройство и изграденост са представени Селищна мрежа и процеси на урбанизация на Община Пловдив. Включена е информация за Местоположение, Граници, Селищна мрежа, Баланс на територията и Гъстота на населението. В текста няма информация за процеси на урбанизация.

10.1.2. Урбанистични структури на територията на общината и града - функционални зони по ОУП на ниво община/град

Представени са мястото и ролята на Пловдив на микрорегионално ниво. Микрорегионалното ниво е пресечна зона между пространственото развитие на община Пловдив и групата общини, третирани в Районната устройствена схема, особено общините Марица и Родопи. В табличен вид са посочени градоустройствени единици (ГЕ) за територията на община Пловдив.

В подточка 10.1.3. Осигуреност на територията с действащи устройствени планове/схеми е представена детайлна информация за Проекта за Изменение на Общия устройствен план на Пловдив – 2007 и действащите Подробни устройствени планове.

Направен е преглед на съответствието на всеки ПУП с ОУП, намерени са несъответствия в устройствените характеристики.

Територията на община Пловдив е почти изцяло покрита с одобрени кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР).

В подточка 10.1.4. Устройствено състояние на териториите е посочено, че община Пловдив има разработена Концепция за пространствено развитие (КПРО), която предлага агломерационна структура на микрорегионално ниво, с малки различия по отношение на включените в агломерационния ареал населени места, като освен това се предлага и вътрешно зониране на ареала спрямо функциите и степента на гравитация. Към агломерационния ареал са включени всички населени места южно от родопската яка, които са естествената зона за седмичен отдих извън град Пловдив.

Подточка 10.1.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на селищната мрежа с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват представя моделът „умерен полицентризъм", избран за урбанистично развитие на страната, съгл. актуализираната Национална концепция за пространствено развитие (НКПР). Включена е информация за Осите на урбанистично развитие, като полицентрични линейни зони, формирани при интегрирането на полюсите на развитие (големите и средни градове) с транспортно-комуникационната мрежа на страната. Разгледани са зони за трансгранично и междурегионално сътрудничество и по-конкретно Зона България – Гърция.

В подточка 10.1.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие е представена информацията за целите на актуализираната НКПР.

Втора част от раздела е отделена за т. 10.2. Жилищен сектор.

Представен е Анализ на жилищните територии по структурни единици (подточка 10.2.1.). и по-конкретно характеристика на функционална система „Обитаване" по райони на града. В структурата на системата „Обитаване" са налице особености, които изявяват характерните за Пловдив типове жилищно застрояване:

- „Традиционен" град – в „традиционната" градска част;
- Втори пояс, опасващ градското ядро, също носител на неговия характер и структура, но при по-влошени качествени показатели по отношение на сградния фонд;
- Трети пояс около „традиционния" град. Това са изградените през 50-те години жилищни структури на кварталите „Каменица", „Свобода", „Гагарин", „Захарна фабрика", „Пазарище" и др.;
- Жилищните комплекси заемат половината от територията и побират половината от населението на Пловдив.

В подточка 10.2.2. Анализ на състоянието на жилищния сектор, вкл. мерки за енергийна ефективност в табличен вид са представени основни характеристики на жилищния фонд и въведените в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища в Община Пловдив за периода 2014-2019 г. В допълнение е включена информация за жилища по години на построяване, жилищни сгради по брой на етажите, структура на

жилищата по форма на собственост. Качествените характеристики на жилищния фонд включват структура на жилищните сгради според конструкцията, жилища по брой на стаите и благоустроеност на жилищата. В част Пазар на жилища са посочени данни за цените на жилищата в отделните райони на града.

Представена е информация за завършени проекти за енергийно ефективно саниране на многофамилни жилищни сгради на територията на община Пловдив.

В подточка 10.2.3. Жилищна политика на Община Пловдив е посочено, че основната цел на политиката, която община Пловдив провежда по отношение управлението на общинския жилищен фонд се изразява в извършването на всички действия, които са по финансовите й възможности, за осигуряване и предоставяне под наем на общински жилища за разрешаване и задоволяване жилищните нужди на самотни родители, на млади семейства и на такива с ниски доходи.

Общинско предприятие „Жилфонд" е структурно звено към община Пловдив. Дейността на ОП „Жилфонд" е свързана със стопанисване и поддържане на общински жилища; наемосъбиране на жилищни имоти; участие в принудително освобождаване на общински жилища и др. Към началото на 2020 г. жилищният фонд на Община Пловдив се състои от 3551 бр. жилищни имота: 3335 апартамента и 216 къщи.

Кметът на община Пловдив, чрез дирекция „Общинска собственост", организира, ръководи и контролира управлението на застроените и незастроените общински жилищни и вилни имоти; на жилищата предназначени за продажба, на резервните и ведомствените жилища на община Пловдив.

В подточка 10.2.4. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на жилищния сектор с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват е направено сравнение по определени показатели между области и региони в страната – възрастова структура на жилищния фонд, жилища с топлоизолация и с PVC дограма, обитатели на жилище, жилища на 1000 обитатели.

В подточка 10.2.5. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие е представена обобщена информация за политика по отношение на общинския жилищен фонд и политиката по енергийна ефективност на жилищния фонд в Община Пловдив в следващия програмен период.

Изводи:

Раздел X. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор съдържа обстойна информация относно 10.1. Селищна мрежа, устройство и изграденост в т.ч. Урбанистични структури на територията на общината и града, Осигуреност на територията с действащи устройствени планове/схеми и Устройствено състояние на териториите, и 10.2. Жилищен сектор, в т.ч. Анализ на жилищните територии по структурни единици, Анализ на състоянието на жилищния сектор, вкл. мерки за енергийна ефективност и Жилищна политика на Община Пловдив.

Съдържанието на раздела съответства на изискванията в Методическите указания за част Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор.

Препоръки:

1. Точка 10.1. Селищна мрежа, устройство и изграденост:

В подточка 10.1.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на селищната мрежа с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват е представена информация за Оси на урбанистично развитие (на национално и европейско ниво) и Зони за трансгранично и междурегионално сътрудничество. Добре е тази информацията да се обобщи и да се акцентира върху селищната мрежа на областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР.

В подточка 10.1.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие е представена информацията за целите на актуализираната НКПР. Тази информация може да остане като основа, върху която да се идентифицират проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие конкретно на община Пловдив.

2. Точка 10.2. Жилищен сектор

В подточка 10.2.4. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на жилищния сектор с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват е направено сравнение по определени показатели между области и региони в страната. Препоръчително е информацията да акцентира върху състоянието и тенденциите за развитие на жилищния сектор с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР в съответствие с името на точката.

РАЗДЕЛ XI. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните й граници

В тази част от ПИРО са идентифицирани общите предизвикателства и евентуалните възможности за коопериране със съседни общини за изпълнение на съвместни проекти.

11.1. Характеристики на съседните територии с потенциал да влияят върху развитието на населените места и територии в рамките на Община Пловдив

Община Пловдив една от 18-те общини (Асеновград, Брезово, Калояново, Карлово, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перущица, Пловдив, Първомай, Раковски, Родопи, Садово, Сопот, Стамболийски, Съединение и Хисаря) от област Пловдив.

Агломерационен ареал е дефиниран в интегрираната териториална стратегия за ЮЦР, който обхваща общо 11 общини:

- Общини от 3-то йерархично ниво - Асеновград и Карлово;
- Общини от 4-то йерархично ниво - Първомай, Раковски, Сопот, Стамболийски, Хисаря;
- Общини от 5-то йерархично ниво - Брезово, Калояново, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перущица, Родопи, Садово, Съединение.

11.2. Идентифицирани общи проблеми и предизвикателства по тематични области и сектори

Не са идентифицирани отрицателни въздействия при бъдещото развитие на общината и сътрудничеството й със съседни общини. Взаимовръзки между общините от агломерационния ареал на гр. Пловдив са възможни в следните тематични области:

- Развитие на индустриални зони и паркове
- Интермодална свързаност с национално значение
- Управление на отпадъците
- Качество на атмосферния въздух (КАВ)
- Туризъм

11.3. Възможности за кооперране с други общини за изпълнение на съвместни проекти

Правната форма за кооперране на общините за реализация на съвместни проекти и дейности е междуобщинското сътрудничество, регламентирано в Европейската харта за местно самоуправление, Конституцията на РБ и ЗМСМА.

Възможностите за кооперране са предвидени и в действащата Концепция за пространствено развитие на община Пловдив, в която е посочено, че агломерационен ареал и неговото зониране разделя населените места около Пловдив на три степени, както следва: в зоната с най-силни урбанистични връзки, в зоната с преобладаваща гравитация към централното ядро и в зоната, определена преимуществено за отдих.

Кооперирането между две или повече общини ще повлияе положително на икономическото развитие чрез засилен търговски обмен, логистична дейност, както и възможност за реализиране на съвместни проекти. Възможности за кооперране са определени в следните тематични направления:

- Подобряване качеството на инфраструктурата в съществуващото агломерационно образувание;
- Интегрирани териториални инвестиции за подобряване транспортната свързаност с агломерационния център на ниво 2 в подкрепа на икономическото развитие и трудовата миграция в региона;
- Интермодална свързаност с национално значение;
- Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на туристическия потенциал на ниво – регион;
- Регионално управление на отпадъците;
- Регионално управление на водите.

Изводи:

Раздел XI. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните й граници съдържа обстойна информация относно Характеристики на съседните територии с потенциал да влияят върху развитието на населените места и територии в рамките на Община Пловдив. Идентифицирани общи

проблеми и предизвикателства по тематични области и сектори, Възможности за кооперирване с други общини за изпълнение на съвместни проекти.

Съдържанието на раздела съответства на изискванията в Методическите указания за част Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните й граници, които имат потенциал да влияят върху развитието на населените места и териториите в рамките на общината.

РАЗДЕЛ XII. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение

Върху бъдещото развитие на община Пловдив влияние ще окажат големи инфраструктурни проекти с национално и регионално значение, които са в процес на изпълнение и са планирани за реализация и финансово обезпечени в периода до 2027 г. Посочените проекти са индикативни, защото са включени в стратегически документи, чиито версии са публично достъпни, но не са официално приети: Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен район, Национален план за възстановяване и развитие, секторни програми и др.

Точка 12.1. представя Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално значение, предвидени за реализация на територията на общината в сектор „Свързаност“ , сектор „Околна среда“ и сектор „Здравеопазване“.

Точка 12.2. представя Влияние на големи инфраструктурни проекти с национално значение, предвидени за реализация на територията на общината в сектор „Нисковъглеродна икономика“, сектор „Транспорт“, сектор „Енергетика“, сектор „Дигитална свързаност“ и сектор „Здравеопазване“.

Извод:

Съдържанието на раздел XII съответства на изискванията в Методическите указания за част Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на общината.

РАЗДЕЛ XIII. Трансгранично и международно сътрудничество

В т. 13.1. е направен Общ преглед на реализираните проекти с чуждестранни партньори – общини. През предходния програмен период 2014-2020 г. община Пловдив успешно е реализирала три проекта с международно сътрудничество в сферата на подобряване на градската среда, мобилността и зелената енергия.

В т. 13.2. са Идентифицирани общи проблеми и предизвикателства по тематични области и сектори – Здравеопазване, Околна среда, Култура и Туризъм, Градско развитие, Администрация, Икономика на знанието и Сигурност

В т. 13.3. Възможности за кооперирване за изпълнение на съвместни проекти е посочено, че през настоящия програмен период Европа ще продължи борбата си за нисковъглеродна икономика, RnD, и по-висока ефективност в използване на природата и ресурсите чрез кръговата икономика. Община Пловдив определя като приоритетни следните програми, с помощта на които да търси решения на отправените предизвикателствата и да развие своя международен потенциал за проектно финансиране: програма „Хоризонт Европа“, Програма „ЕРАЗМУС +“ и Програма URBACT.

РАЗДЕЛ XIV. SWOT-анализ

SWOT-анализът на ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2027 г. е изготвен по общата матрица за този вид анализ, отразяваща взаимодействието на вътрешните и външните за развитие. Силни и слаби страни, възможности и заплахи са определени по следните тематични направления:

- Тематично направление: Икономическо развитие;
- Тематично направление: Социално развитие – Демография, пазар на труда, Здравеопазване, Образование, Социални услуги, Култура, Културно наследство и градски пейзаж, Спорт;
- Тематично направление: Туризъм;
- Тематично направление: Транспортна и инженерно-техническа инфраструктура – Транспорт, Водоснабдяване и канализация, Енергийна инфраструктура, Телекомуникационна мрежа, Съобщителна мрежа, Управление на отпадъците;
- Тематично направление: Околна среда, изменение на климата и риск от бедствия;
- Тематично направление: Управление на проектите и усвоените фондове по оперативните програми;
- Тематично направление: Териториално развитие и жилищен сектор.

Извод:

Съдържанието на РАЗДЕЛ XIV съответства на изискванията в Методическите указания за част SWOT-анализ

РАЗДЕЛ XV. Взаимовръзки на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД

Разработеният анализ към ПИРО следва логиката на основните тематични направления на хоризонталния социално-икономически анализ на районите на национално ниво. В настоящия раздел е разгледана най-силната взаимовръзка, свързана с избрания модел за полицентрично развитие, който намира конкретно изражение в ИТСР на (ЮЦР), разработена в съответствие с НКПР 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на регионално ниво на секторните стратегии в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда. Представени са визията и приоритетите за развитие на Южен централен регион.

Точка 15.1. представя Мястото на Пловдив във функционално-йерархична структура на мрежата от градове-центрове на национално ниво и в Южен-централен район (ЮЦР).

В т. 15.2. е включена информация за основни и второстепенни урбанизационни оси на територията на ЮЦР.

Агломерационни образувания и техните зони на влияние и градско-селските връзки са разгледани в т. 15.3. На територията на Южен централен район се наблюдават наченки на формиране на агломерационни образувания при по-големите градове и предимно при град Пловдив. В агломерационния ареал на Пловдив попадат 11 общини.

Извод: Съдържанието на РАЗДЕЛ XV съответства на изискванията в Методическите указания за част Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво.

Общи изводи по Оценителен въпрос 1:

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Пловдив е изготвен за територията на цялата община. Анализът в пълна степен обхваща сферите на икономическото, социалното, инфраструктурното и екологично развитие на община Пловдив. Фокус е сложен върху настоящото състояние, проследени са тенденциите, актуалните процеси и посоката на развитие на база динамика в стойностите на ключови показатели. Идентифицирани са проблеми и потенциали за бъдещо развитие. Анализът отразява спецификата на територия на община Пловдив, отчетени са характеристиките на вътрешния й потенциал за развитие и на тази база в стратегическата част е обоснован предлаганият подход за развитие за периода 2021-2027 г. В анализа са включени и територии в рамките на съседни общини, които поради съответните си специфики могат да окажат въздействие върху развитието на общинската територия. Отчетено е мястото на община Пловдив за развитието на област Пловдив и приносът за развитието на ЮЦР.

Структурата и съдържанието на аналитичната част на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив съответстват на изискванията на Методическите указания на МРРБ.

Общи препоръки:

1. Да се уеднакви подходът при представяне на информация в подточки Сравнителен анализ на развитието в дадена сфера в община Пловдив с област Пловдив, ЮЦР и ЮИР и Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.
2. Да се направи преглед на целия анализ и да се коригират текстове, където е необходимо, за да съответства съдържанието на дадена точка/подточка на нейното име, както и да се посочи еднозначно, че община Пловдив е една от 18-те общини от област Пловдив.

2. Оценка на съответствието и обвързаността на SWOT-анализа със социално-икономическия анализ и с дефинираните цели и приоритети за развитие на Община Пловдив

Съгласно Методическите указания SWOT анализът се явява обобщаващият фундамент на плановете за развитие. SWOT-анализът дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитие на съответната територия и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието.

SWOT-анализът в ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е структуриран по тематични направления, които следват анализа на актуалните тенденции в икономическото, социалното и инфраструктурното развитие на община Пловдив. Анализът съответства на направените изводи и на идентифицираните проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие на общината.

SWOT-анализът е изготвен и въз основа на резултатите от проведени фокус групи сред заинтересовани страни и анкетни проучвания сред гражданите.

Извод:

SWOT-анализът изпълнява ролята на обобщаващ фундамент между социално-икономическия анализ и дефинираните цели и приоритети за развитие на община Пловдив в периода 2021-2027 г.

3. Оценка на реалистичността и приложимостта на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., интегрираността и взаимодействието между отделните приоритети и стратегически цели

Стратегията за реализация на Плана за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г. е представена в **Част II. Цели и приоритети за развитие на общината за периода 2021-2027 г.**

В т. 2.1. е представен Процесът на разработка и апробиране сред заинтересованите страни на визия, цели и приоритети за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г. Посочено е, че в процеса на разработка на визия, цели и приоритети за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г. е осигурено гражданско участие и е приложен подхода „отдолу-нагоре“. Идеите и вижданията на заинтересованите страни за визията, целите и приоритетите за развитие на територията в новия програмен период са набрани от самите заинтересовани страни, и впоследствие са апробирани сред тях чрез провеждане на фокус групи и анкетно проучване сред гражданите.

На база резултатите от анкетното проучване избраното предложение за визия за бъдещото развитие на общината и града е: „Международен икономически и културен център с високо качество на живот“, заедно със следните цели и приоритети.

Стратегическа цел 1. Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината и прилагане принципите на кръговата икономика

Приоритет 1. Чист, зелен и привлекателен град

Приоритет 2. Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито

Стратегическа цел 2. Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност

Приоритет 3. Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж

Приоритет 4. Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи

Стратегическа цел 3. Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост

Приоритет 5. Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии

Приоритет 6. Образован, дигитализиран и адаптивен град

Визията за развитието на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. дава характеристиките на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. Тя отразява перспективите пред регионалното и пространственото развитие на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори, като отчита възможностите за преодоляване на различията между районните градски територии. При определянето на визията за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г. е приложен комплексен подход, като са взети предвид:

- идентифицираните съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на община Пловдив в резултат на проведените секторни анализи на територията, както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа;
- възгледите, идеите и ключовите думи за дефиниране на визия, цели и приоритети за развитие на общината за периода 2021-2027 г., изведени от заинтересованите страни по време на проведените тематични фокус групи;
- резултатите от проведеното анкетно проучване сред гражданите и
- осигуряването на съответствие на визията, целите и приоритетите за развитие на община Пловдив със стратегическата рамка на европейско, макро-регионално, национално, регионално и местно ниво.

В резултат на приложения комплексен подход при дефинирането на визията за развитие на общината за периода 2021-2027 г., тя може да бъде определена като постижима и реалистична.

Приложеният при определянето на визията за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г. комплексен подход паралелно е приложен и при определянето на стратегическите цели и приоритети, таргетирани за постигането й.

В допълнение, при планирането на регионалното и пространственото развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г. е използван и интегриран подход, при който целите и приоритетите са съгласувани и предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, районирането на града и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, образование, хуманно здравеопазване и социална работа, туризъм, в частност, базиран на културно-историческото наследство и други релевантни), залегнали в устройствения план за развитие на територията.

В резултат на приложения комплексен подход при определянето на стратегическите цели и приоритети за развитието на община Пловдив в периода 2021-2027 г., същите са определени така, че да отразяват в оптимална степен идентифицираните местни съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на Общината, както и да се съсредоточават върху решаването на конкретни проблеми на общината.

В табличен вид е представена връзката между определените стратегически цели и приоритети за развитие на община Пловдив в периода 2021-2027 г., местните потенциали за развитие и решаването на конкретни проблеми на Общината.

Изводи:

В стратегическата рамка на ПИРО е проследена взаимовръзката между формулираните визия, определените стратегически цели на развитието и свързаните с тях приоритети за действие, които ще бъдат реализирани посредством изпълнението на програмата за реализация. Приоритетите произтичат от изводите на аналитичната част на документа, като се фокусират върху конкурентните предимства на общината.

Визията, стратегическите цели и приоритети за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г. могат да бъдат определени като реалистични и постижими в резултат на приложените подходи при дефинирането им.

Стратегическите цели и приоритети отразяват в оптимална степен идентифицираните местни съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на общината, както и се съсредоточават върху решаването на конкретни проблеми.

Препоръки:

Интегрираността между отделните приоритети и стратегически цели може да се подобри, като се изпълнят следните препоръки:

1. Към формулировката на Стратегическа цел 1. Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината и прилагане принципите на кръговата икономика да се добави текст, който прави връзка със съдържанието на Приоритет 2 Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито (мерки 2.1, 2.2 и 2.3).

2. Към формулировката на Стратегическа цел 2. Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност да се добави текст, който да прави по-пряка връзка към двата приоритета, насочени към развитие на местната икономика и регионалното партньорство.

4. Оценка на логиката на планиране и по-конкретно взаимовръзката между различните мерки, планираните дейности и очакваните резултати, както и техния принос за постигането на общата цел и стратегическите цели на ПИРО

В **Част II. Цели и приоритети за развитие на общината за периода 2021-2027 г.** на ПИРО е представена Верига на релевантността и нива за реализиране на целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. (т. 2.5.).

В текста се посочва, че достигането до желаните визия, цели и приоритети за развитие на град Пловдив в периода до 2027 г. е планирано да се осъществи чрез комплекс от съотносими мерки с предвидени по всяка от тях конкретни интервенции и дейности под формата на комплекси/групи от проекти, които посредством интегритета и съвкупността си при реализация ще допринесат към таргетираното чрез съответната мярка, реферираща към даден приоритет, а оттам и към постигането на съответната стратегическа цел на ПИРО.

За достигане до желаната визия за развитие на града в периода 2021-2027 г. чрез определените три стратегически цели условно в структурата на програмата за реализация на ПИРО са обособени **три различни нива**, а именно:

- ***На стратегическо ниво*** – за постигането на стратегическите цели са определени конкретни стратегически приоритети – по два приоритета, релевантни към съответната цел;
- ***На тактическо ниво*** – за реализация на съответните приоритети са определени конкретни мерки, съставляващи цялостен комплекс, посредством интегритета и съвкупността, на който, ще бъде постигнат съществен принос към таргетираното в съответния приоритет, а оттам и стратегическа цел;
- ***На оперативно ниво*** – за всяка мярка са предвидени конкретни интервенции и дейности под формата на комплекси/групи от проекти, които посредством интегритета и съвкупността си при реализация ще допринесат към таргетираното чрез съответната мярка, а оттам и приоритет и стратегическа цел.

В резултат на работата със заинтересованите страни и въз основа на подадени заявки за проектна готовност от районните администрации и фишове за проектни идеи от гражданите, местния бизнес, различни организации и неправителствения сектор, дефинираните в Приложение № 1 Програма за реализация мерки бяха допълнени с получени конкретни проектни предложения.

В т. 2.6. са представени Мерките за реализиране на стратегическите цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

2.6.1. Мерки за реализиране на Стратегическа цел 1 Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината и прилагане принципите на кръговата икономика и Приоритети 1 и 2 по нея за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г.:

По Приоритет 1 „Чист, зелен и привлекателен град" са обособени шест мерки, съответно насочени към ключови теми, релевантни най-общо към околната среда, и в частност, към качеството на атмосферния въздух в града, биологичното разнообразие и екосистемите в града, в т.ч. защитените територии и защитените зони от Националната екологична мрежа (НЕМ)/Натура 2000, опазването и устойчивото управление на водните ресурси, смекчаване и адаптация към климатичните промени, устойчивото управление на отпадъците, и не на последно място, допринасящи към преминаване към кръгова и нисковъглеродна икономика.

По Приоритет 2 „Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито" са обособени четири мерки, насочени към ключови теми, релевантни за създаване и надграждане на необходимите предпоставки, условия и инфраструктура за предоставяне на населението на съвременни и качествени публични услуги, в т.ч.: здравни и социални услуги, спорт, рекреация (отдих) и прояви на открито, мерки за подобряване достъпа и пространствената свързаност в градска среда чрез интервенции в пътна и улична мрежа, изграждане на нови пътни връзки и кръстовища, изграждане на мрежа от паркинги, облагородяване на междублокови пространства и обновяване на детски площадки.

2.6.2. Мерки за реализиране на Стратегическа цел 2 „Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност" и Приоритети 3 и 4 по нея за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.:

По Приоритет 3 „Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж" са обособени две мерки, съответно насочени към ключови теми, релевантни най-общо към иновативната и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация на местната икономика, и в частност, към дигитализацията, НИРД и иновациите с цел икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат, както и с оглед развитието и интернационализацията на местната предприемаческа екосистема.

По Приоритет 4 „Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи" са обособени шест мерки, съответно насочени към ключови теми, релевантни към създаване на партньорства за решаване на общи проблеми на регионално и национално ниво, в т.ч. по линия на транспортна свързаност и достъпност; трудова миграция, разширяване границите на града и жилищна политика; терени, бизнес зони и икономически потенциал за развитие, включително чрез трансфер на технологии в посока реализиране на НИРД и иновации; регионален брандинг на целогодишна 4-сезонна туристическа дестинация с висока добавена стойност на интегрирани туристически

продукти; по линия на регионално управление на отпадъците с оглед екологична безопасност и по линия на регионално управление на водите.

2.6.3. Мерки за реализиране на Стратегическа цел 3 „Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост“ и Приоритети 5 и 6 по нея за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.:

По Приоритет 5 „Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии“ са обособени две мерки, насочени към две ключови теми, релевантни към: устойчивото опазване на културно историческото наследство, историческата градска среда и културното многообразие, от където, и оползотворяване потенциала за развитие на културните, креативните и рекреативни местни индустрии.

По Приоритет 6 „Образован, дигитализиран и адаптивен град“ са обособени също две мерки, съответно насочени към ключови теми, релевантни към предоставянето на качествено предучилищно и училищно образование на територията на града

Мерките по всички приоритети са обособени на база наличните съществени силни страни, възможности и потенциал за развитие на Общината, идентифицирани в резултат на проведените секторни анализи, както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа. За всяка мярка са представени съответните идентифицирани конкретни интервенции, източници на финансиране и дейности под формата на групи проекти.

В Част IV. са представени Зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини

Включена е информация за критериите за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие) – Общи критерии за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие), в съответствие с националната политика за пространствено развитие чрез цели, присъщи на кохезионната политика на ЕС и на ПРР 2021-2027 г. и Специфични (допълнителни) критерии за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие).

Обособени са следните Зони за прилагане на интегриран подход:

Зона „ЦГЧ“ и Зона „А“ като специфични зони, с отличаващи ги от другите зони характеристики. Зона „ЦГЧ“ се отличава с високата концентрация на недвижими културни ценности (съсредоточени предимно на територията на АИР „Старинен Пловдив“), която е идентифицирана като база за разгръщане на туристическия потенциал чрез устойчиво опазване на културното наследство, историческата градска среда и културното многообразие. Зона „А“ откъм специфична характеристика се отличава с висока концентрация на обекти от читалищната мрежа, която е идентифицирана като база за допълнително разгръщане на туристическия потенциал чрез устойчиво опазване на културното наследство и културното многообразие.

Многофункционална зелена зона (МЗЗ) е зона със специфични, отличаващи я от другите зони характеристики, релевантни към положителното и устойчиво развитие, и

разширяване на зелената система на града, управление на природните забележителности, подобряване на природозащитното състояние на видовете и местообитанията в рамките на защитените зони от Натура 2000, които се намират на територията на община Пловдив, изграждане на „зелени“ и „сини“ коридори и др.

Зона „Икономическо развитие“ (ЗИР), която откъм специфична характеристика се отличава с висока концентрация на икономически оператори (представители на местния бизнес и организации-носители на научен капацитет) и територии предимно с индустриално предназначение.

Междуобщински зони за въздействие с потенциал за кооперране със съседни общини, които откъм специфични характеристики се отличават със съществения си принос към развитието на област Пловдив и ЮЦР, и най-вече по линия на икономическото развитие, достъпа до пазара на труда, и в частност, трудовата миграция.

Зоните обхващат цялата територия на община Пловдив.

При обособяването на градските зони за въздействие (ГЗВ) е постигнато съответствие спрямо стратегическите цели и приоритети на регионално и национално ниво, дефинирани в Интегрираната териториална стратегия на Южен централен регион (ИТСР-ЮЦР) и Актуализираната концепция за пространствено развитие (АНКПР 2013-2025 г.).

Представени са 5 градски зони за въздействие:

- Обособена по секторно направление приоритетна зона - ГЗВ, идентифицирана като зона със съществен потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж, и с висок потенциал за осъществяване и развитие на НИРД, както в различни сектори на икономиката, така и между различни заинтересовани страни, наименувана ***Зона „икономическо развитие“ (ЗИР) – приоритетна;***

- Обособена приоритетна зона - ГЗВ, идентифицирана по функционален признак като зелена зона със съществени специфики, неоползотворени възможности, ключови фактори и потенциал за подобряване, както на екологичната среда, така и на зелената инфраструктура за отдих, култура и спорт, в контекста на устойчиво въздействие върху мултикомплексни фактори на околната среда чрез планирани проектни инвестиции в зелени, открити и защитени пространства (зелени зони и територии с екосистемни функции), разположени на цялата територия на община Пловдив. Зоната е наименувана ***Многофункционална зелена зона (МЗЗ) – приоритетна;***

- Обособена приоритетна зона – ГЗВ, обхващаща централната градска част на град Пловдив, идентифицирана от една страна като зона със специфични предизвикателства за решаване, характерни за централните градски части на общинските центрове от ниво 2 (големите градове от второ йерархично ниво), силно урбанизирани и с висока гъстота на застрояването, откъдето и със съществени ограничения от гл.т. пространствено планиране. От друга страна, зона с висока концентрация на недвижими културни ценности, от където и идентифициран изключителен потенциал за интервенции в устойчиво опазване на културното наследство, историческата градска среда и културното многообразие, както и с потенциал за диференциране и диверсифициране на местни туристически продукти и услуги, на чиято основа и развитие на креативните и рекреативни местни индустрии, вкл.

на туризма. Зоната е наименувана ***Зона „централна градска част“ (зона „ЦГЧ“) – приоритетна***;

- Обособен общ зонов комплекс – ГЗВ, обхващащ 2 зони: Зона А и Зона Б, идентифицирани като зони за подобряване качеството на живот и благоустрояване в град Пловдив при отчитане спецификите, характеристиките и предизвикателствата на двете зони, а именно: Зона А с публични и жилищни функции, включваща широкия център и старите периферни квартали на града, определена като приоритетна и Зона Б - основно с обслужващи функции, включваща територии с предимно нискоетажно и обслужващо застрояване извън компактния град. Зоната е наименувана ***Общ комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване - Пловдив“, приоритетна е Зона „А“.***

В обособените зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) са идентифицирани комплекси от интервенции и мерки в резултат на извършените териториални секторни анализи, проведените теренни проучвания и работата със заинтересованите страни.

За всяка градска зона за въздействие са представени основни характеристики, обосновка относно избрания обхват, предизвикателствата и потенциалите за развитие, идентифицирани в зоната.

Необходимостта от обособяване на междуобщински зони за въздействие е обусловена от идентифицираните възможности за сдружаване на общини за прилагане на интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), в съответствие с регионалната схема за пространствено развитие. От една страна, ПИРО се явява водещ документ за планиране на развитието на ниво община (градска община по Приоритет 1 на ПРР 2021-2027г.), от друга страна – водещ документ по линия на инструмента ИТИ (по Приоритет 2 на ПРР 2021-2027г.) се явява ИТСР на ниво NUTS 2 (ИТСР-ЮЦР).

Определени са следните основни направления за кооперране и разходване на ресурса по линия на ИТИ:

- Интегрирани партньорски проекти, допринасящи за подобряване на транспортната свързаност и състоянието на комуникационно-транспортната мрежа;
- Интегрирани партньорски проекти за развитие на устойчиви форми на туризъм;
- Интегрирани партньорски проекти по линия на съществуващите ядра за развитие на производствени, логистични, научно-изследователски дейности и дейности по разработване и внедряване на иновации в зоните за икономическо развитие;
- Интегрирани партньорски проекти в сферата на образованието;
- Интегрирани партньорски проекти за реализиране на устойчиви форми, решения и релевантни мерки в областта на балансирания подход към опазване на околната среда, опазване и оползотворяване на природните ресурси.

В ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е включена **Част V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие**

Точка 5.1. представя Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана

В текста е посочено, че при разработване на стратегическата част на ПИРО е приложен интегриран подход за планиране на регионалното и пространственото развитие, чрез който се постига обвързване между целите и приоритетите, като се постига съгласуваност с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори, залегнали в устройствените планове за развитие на територията.

Основните структурни елементи на програмата са мерките и проектните идеи по съответните цели и приоритети на плана. В тях са включени дейности, обединени по териториален, технологичен и времеви признак, с общо финансово управление и предвиден синергичен ефект. Всяка предвидена интервенция обхваща комплекс от дейности, подлежащи на финансиране със собствени или заемни средства, публично-частни партньорства, средства от различни оперативни програми или от други източници на безвъзмездна финансова помощ.

Мерките са оформени след идентифициране на отделните проектни идеи, което от своя страна е постигнато чрез работата със заинтересованите страни и осигуряване на гражданско участие в процеса на формулиране и разработване на местната политика в контекста на подхода „отдолу-нагоре".

Приложение 1 към ПИРО е Програма за реализация, изготвена по образец от Методическите указания. В Програмата за реализация се определят:

- пакетът от мерки и групи проекти (проектни идеи), включени във всяка мярка, релевантни към реализацията на конкретните цели и приоритети за развитие на общината през периода 2021-2027 г.;
- територията/ зоната за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие), на която е планирано да бъде реализирана всяка от групите проекти (проектни идеи) по отделните мерки;
- индикативния бюджет и съответните финансови ресурси – източници за финансиране за всяка от групите проекти (проектни идеи) по отделните мерки;
- срок за изпълнение;
- административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите;

Прави впечатление, че не за всички проекти са определени индикативни бюджети и общият индикативен бюджет е непълен.

При Приоритет 4. Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи в колона 5 Територия / зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие) е посочено – Междуобщински зони за въздействие (МЗВ), като за част от проектите са посочени и конкретни заинтересовани общини. Този подход до известна степен

ограничава участието на по-широк кръг общини в тези съвместни интегрирани партньорства.

В колона Административна структура (звено в общината), отговорна за реализация на мярката, за част от проектите е посочена община Пловдив, като отговорна структура, а за други проекти е посочен конкретен отдел, дирекция или район в общината.

Приложение №1А Индикативен списък на важни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата, ще бъде добавен по-късно, при актуализация на програмата за реализация на плана.

Изводи:

Достигането до желаните визия, цели и приоритети за развитие на град Пловдив в периода до 2027 г. е планирано да се осъществи чрез комплекс от съотносими мерки с предвидени по всяка от тях конкретни интервенции и дейности. По мерките за развитие са заложени дейности с ясни очаквани резултати. Пряка е връзката между планираните мерки и техния очакван принос постигането на съответните приоритети и стратегически цели на ПИРО.

Обособени са 5 градски зони за въздействие, за които са идентифицирани комплекси от интервенции и мерки в резултат на извършените териториални секторни анализи, проведените теренни проучвания и работата със заинтересованите страни.

Мерките по всички приоритети са обособени на база наличните съществени силни страни, възможности и потенциал за развитие на общината, идентифицирани в резултат на проведените секторни анализи, както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа.

Мерките са оформени след идентифициране на отделните проектни идеи, което от своя страна е постигнато чрез работата със заинтересованите страни и осигуряване на гражданско участие в процеса на формулиране и разработване на местната политика в контекста на подхода „отдолу-нагоре".

В Програмата за реализация не са посочени индикативни бюджети за всички проекти и общият индикативен бюджет е непълен.

Препоръки:

1. Препоръки при попълването на Приложение 1 Програма за реализация

Препоръчително е да се определят индикативни бюджети за всички проекти, за да се представи в пълнота общият индикативен бюджет, необходим за изпълнението на ПИРО.

Препоръчително е при проектите от Приоритет 4. Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи като партньори на община Пловдив в колона 5 Територия / зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие) след определената МЗВ да не се цитират конкретни общини, а да се разшири обхватът, като се напише обобщено „община Пловдив и общини от ЮЦР и/или ЮИР". По този начин ще се разширят възможностите за бъдещо по-широко партньорство и ще се засилили регионалният ефект.

Препоръчително е да се уеднакви подходът при определяне на административната структура, отговорна за реализация на съответна мярка. Когато за отговорната структура е определена община Пловдив, то да бъде записано общо „община Пловдив, съответна ресорна дирекция/отдел“, за да се избегнат пропуски или неточности при определянето на звената, както и да се избегне разминаване при евентуално преструктуриране и преименуване на звена в общинската администрация.

2. Подобрение на взаимовръзката между някои мерки и планираните дейности може да се постигне, като се отразят следните препоръки:

Мярка 1.2. Опазване на биологичното разнообразие и екосистемите

В 1.2.2. Група проекти за управление на популациите на бездомни животни и съпътстващите здравни и ветеринарни рискове е заложен проект 1.2.2.2. Изграждане нови алеи и обособени площадки за разхождане на домашни кучета, рехабилитация на съществуващите - подмяна на оборудването, настилката, растителността, маркировката и оградните съоръжения. (възможно е интегрирането на проекта в други проекти за рехабилитация на паркови площи). Препоръчително е проектът да се премести при група проекти, насочени към модернизиране / подобряване на градската среда и зелената инфраструктура.

Мярка 1.3. Опазване и устойчиво управление на водните ресурси

В 1.3.1. Група проекти за намаляване загубите на питейна вода, съхраняване на водните ресурси и опазване на околната среда е заложен проект 1.3.1.2. Реконструкция уличен канал от ОТ96 до ОТ103 първи етап по ул. „Леденика” - втори етап е реализиран. Препоръчително е да се преформулира проектът, за да става ясно какъв резултат се очаква.

3. Подобрение на връзката и съответствието между аналитичната част и Програмата за реализация може да се постигне, като се отразят следните препоръки:

Мярка 1.1. Подобряване на качеството на атмосферния въздух

Препоръчително е към 1.1.1. Проект за Интегриран градски транспорт на гр. Пловдив да се добави проект за разработване на План за управление на градската мобилност (ПУГМ) на гр. Пловдив. ПУГМ задава основните насоки за устойчиво развитие на мобилността в града, както и възможностите за кандидатстване по европейски програми за финансиране развитието на обществения транспорт.

Препоръчително е към 1.1.2. Група проекти за намаляване замърсяването на въздуха и въглеродните емисии чрез въвеждане на зони с ниски емисии и осъществяване на мониторинг и контрол на КАВ да се добави проект за разработване на Методика за въвеждане на зони с ниски емисии на вредни вещества (замърсители на атмосферния въздух) на територията на община Пловдив.

Проектите ще допринесат за подобряване качеството на атмосферния въздух и за превръщане на Пловдив в един по-чист, зелен и привлекателен град.

Мярка 3.1. Дигитализация, НИРД и иновации за икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат

В 3.1.2. Група проекти за дигитална трансформация на местната икономика е заложен проект 3.1.2.1. Дигитализация на процесите в Община Пловдив за оптимизация предоставянето на ЕАУ на граждани и бизнес с оглед подготовка и насърчаване на дигиталната трансформация, и подобряване на инвестиционния климат, чрез надграждане на електронните системи и услуги и завършване на процеса по преминаване към електронна община. Препоръчително е към мярка Мярка 3.1. да се добави отделна група с проекти, насочена към подобряване капацитета на общинска администрация Пловдив. В съответствие с извършения секторен анализ може да се добавят дейности за:

- развитие на административния капацитет в услуга на гражданите и бизнеса (обучения, оборудване);
- разработване на ГИС портал (обединяващ информация от настоящите информационни платформи) като мощен инструмент за анализ, планиране и управление;
- създаване на партньорства на общинско ниво - с граждани, общности, бизнес инвеститори, институции в общината;
- постигане на съответствие между ОУП и ПУП-овете за територията на община Пловдив.

5. Оценка на съответствието и обвързаността на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. с релевантните стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво

В **Част II. Цели и приоритети за развитие на общината за периода 2021-2027 г.** на ПИРО е представено Съответствието на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив със стратегическата рамка на европейско, макро-регионално, национално, регионално и местно ниво (т. 2.2.).

При определянето на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., с оглед осигуряване на съответствието им със стратегическите цели и приоритети на европейско, макро-регионално, национално и регионално ниво, са разгледани и взети предвид съответните такива, заложени в релевантните стратегически документи, а именно: Европейската политика за сближаване за периода 2021-2027 г., Европейската стратегия за Дунавски регион, Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (Версия 1.4. - 15.10.2021 г.), Актуализираната национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. и Интегрираната стратегия за териториално развитие на Южен централен район.

За всеки от изброените стратегически документи обстойно са обследвани заложените цели, приоритети, мерки и интервенции за постигането им, резултатите от които са взети предвид при окончателното формулиране на визията, целите и приоритетите за развитие на община Пловдив.

Представени са схеми, илюстриращи съответствието на визията, целите и приоритетите за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г. със стратегическите цели на европейско, национално и регионално ниво.

При определянето на визията за развитие на Общината в ПИРО е осигурена и приемственост с визията за историята, вековните традиции и развитието на града от предходния програмен период, дефинирана в ИПГВР 2014-2020 г.

Изводи:

ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е разработен в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за същия период. Също така ПИРО е в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България.

ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на Южен централен регион.

6. Анализ на степента на интегриране на глобалните цели за опазване и възстановяване на околната среда и включване на проблемите, свързани с адаптирането на районите към изменението на климата

В ПИРО 2021-2027 на община Пловдив в **Част VI. са представени Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия**

Изменението на климата е представено в общ контекст и е посочен изводът, че решения на проблемите, свързани с изменението на климата трябва да бъдат търсени в две основни посоки: смекчаване и адаптиране към изменението на климата.

Националната политика и законодателство в областта на изменението на климата е изразена в два основни документа:

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г., изготвен в съответствие с чл. 8 от Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК) – включена е информация за основни цели, национални приоритети, цели и мерки;
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата (НСАИК) и План за действие до 2030 г., изготвени в съответствие с чл. Чл. 9. (1) от ЗОИК – включена е информация за общите стратегически цели за адаптиране към изменението на климата за страната, обхванати сектори.

Представен е процесът на планиране на мерките за ограничаване изменението на климата и мерките за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от

бедствия в община Пловдив. Като начало са идентифицирани мерките от Интегрирания план в областта на енергетиката и климата, НСАИК и План за действие, Програмата от мерки към Плана за управление на речните басейни – Източнобеломорски район и Плана за управление на риска от наводнения за Източнобеломорски район, които са релевантни за територията на община Пловдив и могат да бъдат реализирани на местно или регионално ниво. Определени са други мерки за смекчаване и адаптация, идентифицирани от общинската администрация на базата установени добри практики и анализ на опита от други държави.

В таблица 6.3.1. са представени заложените Мерки за смекчаване на изменението на климата, заложени в ПИРО и тяхното съответствие с дейности от Националния интегриран план за енергетиката и климата – направление „Декарбонизация" и направление „Енергийна ефективност". Описани са очакваните резултати и индикатори, за тяхното измерване.

В таблица 6.3.2. са представени заложените Мерки за адаптация към изменението на климата, заложени в ПИРО и тяхното съответствие с: мерки и дейности от Плана за действие към Националната стратегия за адаптация към изменението на климата – сектор „Градска среда", сектор „Транспорт", сектор „Води", сектор „Човешко здраве", сектор „Биологично разнообразие и екосистеми"; мерки от Плана за управление на риска от наводнения. Описани са очакваните резултати и индикатори, за тяхното измерване. Включени са и мерки и дейности, касаещи зелената инфраструктура като екосистемни решения за адаптация към изменението на климата.

Изводи:

В тази част от ПИРО е описана връзката между идентифицираните в анализите рискове и проблеми, формулираните цели и приоритети в стратегическата част на документа и идентифицираните в програмата за реализация мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени.

При определянето на мерките за смекчаване и адаптация към климатични промени в ПИРО за периода 2021-2027 г. са взети под внимание Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г., Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., Програмата от мерки към Плана за управление на речните басейни – Източнобеломорски район и Плана за управление на риска от наводнения за Източнобеломорски район.

Определени са очакваните резултати от изпълнението на мерките, както и индикаторите, чрез които ще се измерват.

Съдържанието на Част VI. съответства на изискванията на Методическите указания за част Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия.

7. Оценка на обема и ефективността на предвидените финансови ресурси за постигането на целите на ПИРО за периода 2021-2027 г. и обосноваността на разпределението им спрямо заложените цели и приоритети

Индикативната финансова таблица представлява обща оценка на необходимите ресурси за реализация на приоритетите на плана, като описва финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението му от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Съгласно Методическите указания ресурсите за реализацията на плана включват всички планирани средства за реализацията на идентифицираните за развитието на общината мерки и проектни идеи. В този смисъл индикативната финансова таблица включва в прогнозен план пълния обем на финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието й през периода до 2027 г., в съответствие с приоритетите и целите на ПИРО.

Индикативната финансова таблица на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е изготвена по образец от Методическите указания (Приложение № 2). Таблицата съдържа индикативните средства за изпълнение на плана, представени за всеки приоритет по източници на финансиране като абсолютна стойност и относителен дял. Общият индикативен бюджет, необходим за изпълнение на плана, е изчислен на 1 045 121 900 лв. Основна част от средствата (55%) е заложено да се получат от Други източници, в т.ч. финансови инструменти, заеми, частни инвестиции. На второ място по дял на финансирането са посочени Средства от ЕС (35%), следвани от общински бюджет (близо 8%) и държавен бюджет (близо 2%).

Наблюдава се несъответствие при определения източник на финансиране (колона G) и разпределението на финансови средства по категории източници на финансиране (колони K, L, M, N). Например: при Приоритет 2, 2.1.1. Група проекти за ремонт, реконструкция и оборудване на здравна инфраструктура са определени източници на финансиране НПВУ, Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027г., Приоритет 1, Общински бюджет, които спадат към категории Средства от ЕС и Общински бюджет. А финансовите средства са разпределени в категории Държавен бюджет, Общински бюджет, БФП и Други/ФИ.

Посочено е, че общата сума на планираните финансови ресурси, включително по отделните приоритети, е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на приоритетите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти.

Изводи:

Индикативната финансова таблица на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е изготвена по образец Приложение № 2 от Методическите указания.

Обемът на предвидените финансови ресурси е реалистичен, предвид че заложените бюджети по проекти са определени на база предварителни изчисления и са в съответствие с проекти и дейности, заложени и в други програмни и планови документи. Заложените финансови ресурси се основават на реални идентифицирани потребности и ще допринесат за постигане на приоритетите и целите на ПИРО.

Препоръки:

Препоръчително е да се добави индикативен бюджет на всички проекти в Програмата за реализация и общият индикативен бюджет, необходим за изпълнение на ПИРО, да се представи в пълнота.

Препоръчително е да се прегледат източниците на финансиране при всички проекти и да се премахне несъответствието между определения източник на финансиране (в колона G) и разпределението на финансови средства по категории източници на финансиране (колони K, L, M, N).

8. Оценка на предложените индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода до 2027 г.

Системата от индикатори за наблюдение е представена в **Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО**

В т. 7.1. е описана Система за наблюдение на ПИРО, която обхваща източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация; индикаторите за наблюдение; органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа; системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

В т. 7.4. е представена системата от индикатори за наблюдение, която обединява два компонента:

- ***индикатори за резултат***, проследяващи степента на изпълнение на целите;
- ***индикатори за продукт***, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области.

В текста е посочено, че индикаторите са в синхрон с наличната и регулярно поддържана информационна основа в България и наличните данни в Община Пловдив. Така могат да бъдат посочени техни начални, междинни и целеви стойности.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода 2021-2027 г. са посочени в матрица на индикаторите (по Приложение № 3 към Методическите указания). За да се осигури необходимата информация за процеса на наблюдение, за всеки

индикатор са посочени мерните единици, в които ще се измерва, източниците на информация и периодичността на събирането на информация.

Заложени са индикатори за продукт, които отчитат изпълнението на приоритетите и мерките, чрез постигане на конкретни резултати. Голяма част от определените индикатори за продукт отчитат резултата от конкретни проекти / групи проекти, което осигурява пряка връзка и проследяемост между планираната дейност и търсения резултат. В този смисъл е добре да се следва предприетия подход и да се добавят индикатори за продукт, които отчитат в пълнота заложените дейности по групи проекти.

За част от индикаторите не са определени целеви стойности, което ще затрудни проследяването и отчитането на напредъка и степента на постигане на приоритетите и мерките за развитие на община Пловдив. Проектите са подробно разписани в Програмата за реализация и приложенията към нея и позволяват определяне на целеви стойности.

Заложени са индикатори за резултат, за които не са определени базови и целеви стойности. Това ще затрудни проследяването и отчитането на напредъка и степента на постигане на целите на общината.

Не е съставен списък от индикатори, които отчитат изпълнението на проекти на територията на приоритетните зони за въздействие. Съгласно Методическите указания за приоритетите и мерките, свързани с определените в плана приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) следва да се определят отделни самостоятелни индикатори, чрез които да се оцени приносът на интервенциите както към развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община.

Включено е Приложение 3а – Списък на общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021-2027 г. (Съгласно проекта на Регламент за ЕФРР за периода 2021-2027).

Изводи:

В Матрица на индикаторите са представени индикатори за резултат, проследяващи степента на изпълнение на целите, и индикатори за продукт, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив. За всеки индикатор са посочени мерните единици, в които ще се измерва, източниците на информация и периодичността на събирането на информация.

Съдържанието на Матрицата на индикаторите не съответства на изискванията на Методическите указания от гледна точка определяне на базови и целеви стойности на индикаторите. Не е съставен списък от индикатори, които отчитат изпълнението на проекти на територията на приоритетните зони за въздействие.

Препоръки:

Препоръчително е да се добавят индикатори за продукт, които отчитат в пълнота заложените дейности по групи проекти, например за:

- 1.2.2. Група проекти за управление на популациите на бездомни животни и съпътстващите здравни и ветеринарни рискове - 1.2.2.1. Изграждане на нов общински многоцелеви зоо-комплекс; Подобряване на материалната база на ОП „ЗВК“ и осигуряване на ново оборудване.
- 1.5.1. Група проекти за устойчиво управление на битовите отпадъци - 1.5.1.1. Разширяване обхвата на системата за разделно събиране на отпадъците, своевременно почистване на нерегламентирани сметища
- 1.5.2. Група проекти за повишаване осведомеността относно възможностите за управление на битовите отпадъци
- 2.2.2. Група проекти за създаване на нова социална инфраструктура и предоставяне на социални услуги на уязвими, малцинствени групи
- 3.1.2. Група проекти за дигитална трансформация на местната икономика
- 3.1.3. Група проекти за технологична трансформация на местната икономика
- 4.5.1. Инвестиции в подобряването на капацитета и екологичната безопасност на Депо за неопасни отпадъци в с. Шишманци
- 4.5.2. Инвестиции в подобряването на капацитета и екологичната безопасност на Регионално депо за неопасни отпадъци в с. Цалапица
- 5.1.3. Група проекти за дигитализация на културното наследство и музейните експонати
- 5.2.2. Група проекти за стимулиране развитието на местна предприемаческа екосистема в креативни и рекреативни индустрии
- 5.2.3. Административно-информационно обезпечаване за превръщане на Пловдив в град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии

Препоръчително е да се определят целеви стойности за всички индикатори за продукт, за да има основа, на която да се отчита напредъка и степента на постигане на приоритетите и мерките за развитие на община Пловдив.

Препоръчително е да се определят базови и целеви стойности на индикаторите за резултат, за да има основа, на която да се отчита напредъка и степента на постигане на стратегическите цели за развитие на община Пловдив.

Препоръчително е да се определят индикатори, които отчитат изпълнението на проекти на територията на приоритетните зони за въздействие.

9. Оценка на описаните действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение

Съгласно Методическите указания Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка. Особено внимание трябва да се отдели на организацията и методите за изпълнението на плана и на програмата, прилагани от съответните органи и звена.

В **Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО** е описана Система за наблюдение на ПИРО, която обхваща източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация; индикаторите за наблюдение; органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа; системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие на общината е Общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината общинският съвет осигурява участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, районните кметове, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

В т. 7.2. са представени условията, при които се допуска изменение и актуализация на Програмата за реализация и приложенията към нея, а т. 7.3. описва съдържанието на междинната и последваща оценка на ПИРО.

Извод:

В ПИРО са описани действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение. Съдържанието на Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО съответства на Методическите указания.

10. Оценка на прилагането на хоризонталните принципи на ЕС в областта на равните възможности, равен достъп, недискриминация, устойчиво развитие и др.

ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2027 г. с планираните в него проекти и дейности създава условия за спазване на следните хоризонтални принципи на ЕС:

- Законност;
- Партньорство;
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- Устойчиво развитие и ресурсна ефективност.

Община Пловдив ще спазва принципа на законност, като при подготовката и изпълнението на проектите от плана ще прилага изискванията на действащата европейска и национална нормативна уредба.

Община Пловдив ще спазва принципа на партньорство, като при изпълнението на проектите от плана ще се осигурят партньорство, прозрачност и публичност чрез включване на заинтересованите страни в процеса, както и навременното им информиране.

Община Пловдив ще спазва принципа на равнопоставеност и недопускане на дискриминация, като при подготовката и изпълнението на проектите от плана ще насърчава равните възможности за всички, включително възможностите за достъп на хора с увреждания. Във всеки проект, където това е приложимо, ще се изисква подсилване на аспектите във връзка с равните възможности на групите в неравностойно положение, включително ромското население и хората с увреждания.

Устойчивото развитие обединява два основни стремежа: постигане на икономическо развитие, осигуряващо нарастващ жизнен стандарт и опазване и подобряване на околната среда. Община Пловдив ще спазва принципа на устойчиво развитие и ресурсна ефективност, чрез изпълнение на проекти и дейности, които ще допринесат за повишаване на обществеото самосъзнание за екологосъобразен начин на живот, вкл. подобряване на управлението на битовите отпадъци и увеличаване на участието на гражданите в дейностите по компостиране, разделното събиране на отпадъците, подготовката за повторна употреба на отпадъци и др.

Отчитайки това ПИРО 2021-2027 си поставя за цел подобряване качеството на живот на територията на община Пловдив, като стъпва на едно интегрирано разбиране за качество на живот, базирано на концепцията за устойчиво развитие и отразено в стратегическите цели и приоритети на плана. Благоприятните екологични условия са съществен фактор, влияещ на социално-икономическото развитие. Предвидените в Програмата за реализация мерки са насочени към насърчаване на икономическото развитие на територията от една страна, но и насърчаване опазването на околната среда, възстановяването на природното и културно наследство и утвърждаването на местната идентичност.

11. Оценка на дейностите, предложени в ПИРО за прилагането на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност

В **Част III.** на ПИРО е представена **Комуникационна стратегия, партньори и заинтересовани страни и форми на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност**.

В т. 3.1. е направен Преглед на средата в контекста на гражданското участие в процесите на разработване, изпълнение и наблюдение на регионалните политики. Включена е информация за нормативни предпоставки за осигуряване на гражданско участие в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на регионални политики са регламентирани в следните документи: Закона за регионалното развитие, Правилника за неговото прилагане и Методически указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на Община (ПИРО) за периода 2021-2027г. на МРРБ (март 2020г.).

За процеса на разработване на ПИРО на община Пловдив е разработена Комуникационната стратегия и Комуникационен план към нея. На база на планираните действия е осъществен целият процес по гарантиране на гражданското участие при планиране на регионалната политика в общината. Комуникационната стратегия се фокусира върху идентифицирането и включването на заинтересованите страни и гражданското общество чрез подходящи форми, включително за идентифициране на проектни идеи, които да бъдат включени в програмата за реализация на плана. Целта на Комуникационната стратегия е да стимулира съпричастността и участието на населението на община Пловдив, структурите на гражданското общество, бизнеса, развиващи дейност на нейната територия, както и на партньорите и заинтересованите страни за участие в подготовката и изпълнението на ПИРО.

Идентифицирани са групите заинтересованите страни, които имат отношение към процеса на разработване на ПИРО. Нивата на гражданско участие в процеса на вземане на политически решения се постигат чрез: информиране, консултиране, диалог и активно участие.

С оглед гарантиране прилагането на принципа на партньорство и осигуряване прозрачност на процеса по изготвяне и реализация на Плана за интегрирано развитие на община Пловдив, идеите и вижданията на заинтересованите страни за визията, целите и приоритетите за развитие на територията в новия програмен период са набрани от самите заинтересовани страни, и впоследствие са апробирани сред тях чрез прилагане на инструментариум в съответствие с Комуникационната стратегия към ПИРО:

- **провеждане на тематични фокус групи** с представителите на заинтересованите страни, по време на които бяха набрани идеи и виждания на заинтересованите страни за визията, целите и приоритетите на ПИРО;
- **провеждане на анкетно проучване сред гражданите** за предложения за визия, цели и приоритети на плановия документ за новия програмен период.

В т. 3.3. е представен Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за реализация. Включени са и Мерки за комуникация, информация и включване на заинтересованите страни и партньорите в процеса по бъдеща актуализация на програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в плана.

Изводи:

Дейностите, предложени в ПИРО за прилагането на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност, са представени в Част III. Комуникационна стратегия, партньори и заинтересовани страни и форми на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност.

Съдържанието на Част III. съответства на изискванията на Методическите указания.

V. Анализ на резултатите от извършените предварителна и междинна оценки на ОПР за периода 2014-2020 г.

1. Анализ на резултатите от извършената предварителна оценка на ОПР 2014-2020 на община Пловдив

Предварителната оценка на изпълнението на ОПР на община Пловдив за периода 2014-2020 г. е извършена паралелно с разработването на плана. Съдържанието и структурата на оценката съответстват на приложимите нормативните изисквания – ЗРР и Правилник за неговото прилагане. Оценката съдържа положителни изводи и констатации и не препоръчва коригиране на части от плана.

2. Анализ на резултатите от извършената междинна оценка на ОПР 2014-2020 на община Пловдив

Междинната оценка (МО) на изпълнението на ОПР на община Пловдив за периода 2014-2016 г. е извършена в периода 09.2017-02.2018 г. МО има за цел да осигури информация за постигнатите резултати от прилагането на плана, както и да направи препоръки относно провеждането на политики на местно ниво за остатъчния период от изпълнението му.

Структурата и съдържанието на МО съответстват на приложимите нормативните изисквания – ЗРР и Правилник за неговото прилагане. Включени са части оценка на общото въздействие, оценка на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР, оценка на степента на постигане на целите и оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси.

Оценката на общото въздействие от изпълнението на плана е представена в две части – Настъпили промени в национално ниво и Настъпили промени на местно ниво. Представените промени на местно ниво обхващат сфери демография, пазар на труда и икономика и др. Промените в социално-икономическата среда са частично представени.

Оценката на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР представя постигнатите стойности по определените индикатори за резултат, както и изпълнените проекти и дейности по мерките за развитие по всяка приоритетна област на плана.

Оценката на изпълнението на индикаторите за резултат е затруднена, тъй като за редица индикатори не са определени базови и целеви стойности. За индикатори за резултат по мерки за развитие е отбелязан статус – изпълнен, в процес на изпълнение (добро изпълнение или изоставащо изпълнение) или нестартирало изпълнение. Липсва информация за изпълнението на индикаторите за въздействие.

Оценка на степента на постигане на съответните цели и устойчивостта на резултатите е направена чрез провеждане на анкетно проучване сред заинтересовани страни. Силен е субективният елемент при този начин на оценка, както е и отбелязано в МО.

Част от изводите и препоръките в МО, касаещи изготвянето и съдържанието на ОПР, са съществени и биха довели до подобряване на качеството на документа, но са обект на

Предварителна оценка. Например препоръката за прецизиране на индикаторите за изпълнение на плана – важно е индикаторите да са информационно обезпечени и да се определят целеви стойности на всички индикатори, независимо, че липсват базови стойности при някои от тях.

Основните препоръки на МО са в посока извършване на актуализация на ОПР 2014-2020 г. с цел отразяване на настъпили промени след 2014 г. и подобряване на процеса на наблюдение изпълнението на плана. Като цяло препоръките биха допринесли за повишаване качеството на документа, но не са основание за актуализация на плана. Актуализация на ОПР се прави в случай на настъпили съществени промени в социално-икономическата среда на национално и общинско ниво, заедно с възникнали съществени изменения в екологичната обстановка. Към тези обстоятелства се присъединяват и важни промени в законодателната и стратегическата рамка – набора от европейските и националните нормативни и стратегически документи, основните политики и секторните планове и програми. Община Пловдив не е счела, че има необходимост от актуализация на ОПР, която да отрази настъпилите промени.

VI. Преценка от компетентния орган за необходимост от извършване на екологична оценка на ПИРО

Становището на РИОСВ Пловдив, изразено в Решение № ПВ-ЕО-11/2022 г. за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка, е да не се извършва екологична оценка на План за интегрирано развитие на община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

VII. Изводи, заключения и препоръки

Изводи:

Структурата и съдържанието на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив съответстват на изискванията на Методическите указания на МРРБ.

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Пловдив е изготвен за територията на цялата община. Анализът в пълна степен обхваща сферите на икономическото, социалното, инфраструктурното и екологично развитие на община Пловдив. Фокус е сложен върху настоящото състояние, проследени са тенденциите, актуалните процеси и посоката на развитие на база динамика в стойностите на ключови показатели. Идентифицирани са проблеми и потенциали за бъдещо развитие. Анализът отразява спецификата на територия на община Пловдив, отчетени са характеристиките на вътрешния й потенциал за развитие и на тази база в стратегическата част е обоснован предлаганият подход за развитие за периода 2021-2027 г. В анализа са включени и територии в рамките на съседни общини, които поради съответните си специфики могат да окажат въздействие върху развитието на общинската територия. Отчетено е мястото на община Пловдив за развитието на област Пловдив и приносът за развитието на ЮЦР.

SWOT-анализът изпълнява ролята на обобщаващ фундамент между социално-икономическия анализ и дефинираните цели и приоритети за развитие на община Пловдив в периода 2021-2027 г.

В стратегическата рамка на ПИРО е проследена взаимовръзката между формулираните визия, определените стратегически цели на развитието и свързаните с тях приоритети за действие, които ще бъдат реализирани посредством изпълнението на програмата за реализация. Приоритетите произтичат от изводите на аналитичната част на документа, като се фокусират върху конкурентните предимства на общината.

Визията, стратегическите цели и приоритети за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г. могат да бъдат определени като реалистични и постижими в резултат на приложените подходи при дефинирането им.

Стратегическите цели и приоритети отразяват в оптимална степен идентифицираните местни съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на общината, както и се съсредоточават върху решаването на конкретни проблеми.

Достигането до желаните визия, цели и приоритети за развитие на град Пловдив в периода до 2027 г. е планирано да се осъществи чрез комплекс от съотносими мерки с предвидени по всяка от тях конкретни интервенции и дейности. По мерките за развитие са заложени дейности с ясни очаквани резултати. Пряка е връзката между планираните мерки и техния очакван принос постигането на съответните приоритети и стратегически цели на ПИРО.

Обособени са 5 градски зони за въздействие, за които са идентифицирани комплекси от интервенции и мерки в резултат на извършените териториални секторни анализи, проведените теренни проучвания и работата със заинтересованите страни.

Мерките по всички приоритети са обособени на база наличните съществени силни страни, възможности и потенциал за развитие на общината, идентифицирани в резултат на проведените секторни анализи, както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа.

Мерките са оформени след идентифициране на отделните проектни идеи, което от своя страна е постигнато чрез работата със заинтересованите страни и осигуряване на гражданско участие в процеса на формулиране и разработване на местната политика в контекста на подхода „отдолу-нагоре".

В Програмата за реализация не са посочени индикативни бюджети за всички проекти и общият индикативен бюджет е непълен.

ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е разработен в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за същия период. Също така ПИРО е в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България.

ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на Южен централен регион.

При определянето на мерките за смекчаване и адаптация към климатични промени в ПИРО за периода 2021-2027 г. са взети под внимание Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г., Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., Програмата от мерки към Плана за управление на речните басейни – Източнобеломорски район и Плана за управление на риска от наводнения за Източнобеломорски район.

Определени са очакваните резултати от изпълнението на мерките, както и индикаторите, чрез които ще се измерват.

Индикативната финансова таблица на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив е изготвена по образец Приложение № 2 от Методическите указания. Обемът на предвидените финансови ресурси е реалистичен, предвид че заложените бюджети по проекти са определени на база предварителни изчисления и са в съответствие с проекти и дейности, заложени и в други програмни и планови документи. Заложените финансови

ресурси се основават на реални идентифицирани потребности и ще допринесат за постигане на приоритетите и целите на ПИРО.

В Матрица на индикаторите са представени индикатори за резултат, проследяващи степента на изпълнение на целите, и индикатори за продукт, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив. За всеки индикатор са посочени мерните единици, в които ще се измерва, източниците на информация и периодичността на събирането на информация.

Съдържанието на Матрицата на индикаторите не съответства на изискванията на Методическите указания от гледна точка определяне на базови и целеви стойности на индикаторите. Не е съставен списък от индикатори, които отчитат изпълнението на проекти на територията на приоритетните зони за въздействие.

В ПИРО са описани действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение. Съдържанието на Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО съответства на Методическите указания.

ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2027 г. с планираните в него проекти и дейности създава условия за спазване на следните хоризонтални принципи на ЕС: Законност; Партньорство; Равнопоставеност и недопускане на дискриминация; Устойчиво развитие и ресурсна ефективност.

Дейностите, предложени в ПИРО за прилагането на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност, са представени в Част III. Комуникационна стратегия, партньори и заинтересовани страни и форми на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност.

Препоръки:

Препоръки относно Анализа на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Пловдив:

- Да се уеднакви подходът при представяне на информация в подточки Сравнителен анализ на развитието в дадена сфера в община Пловдив с област Пловдив, ЮЦР и ЮИР и Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие;
- Да се направи преглед на целия анализ и да се коригират текстове, където е необходимо, за да съответства съдържанието на дадена точка/подточка на нейното име, както и да се посочи еднозначно, че община Пловдив е една от 18-те общини от област Пловдив.

Препоръки относно Стратегическата част на ПИРО:

Интегрираността между отделните приоритети и стратегически цели може да се подобри, като се изпълнят следните препоръки:

- Към формулировката на Стратегическа цел 1. Поддържане на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града,

справяне с екологичните предизвикателства пред Общината и прилагане принципите на кръговата икономика да се добави текст, който прави връзка със съдържанието на Приоритет 2 Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито (мерки 2.1, 2.2 и 2.3).

- Към формулировката на Стратегическа цел 2. Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност да се добави текст, който да прави по-пряка връзка към двата приоритета, насочени към развитие на местната икономика и регионалното партньорство.

Препоръки относно Програмата за реализация на ПИРО:

- Препоръки при попълването на Приложение 1 Програма за реализация

Препоръчително е да се определят индикативни бюджети за всички проекти, за да се представи в пълнота общият индикативен бюджет, необходим за изпълнението на ПИРО.

Препоръчително е при проектите от Приоритет 4. Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи като партньори на община Пловдив в колона 5 Територия / зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие) след определената МЗВ да не се цитират конкретни общини, а да се разшири обхватът, като се напише обобщено „община Пловдив и общини от ЮЦР и/или ЮИР“. По този начин ще се разширят възможностите за бъдещо по-широко партньорство и ще се засилили регионалният ефект.

Препоръчително е да се уеднакви подходът при определяне на административната структура, отговорна за реализация на съответна мярка. Когато за отговорната структура е определена община Пловдив, то да бъде записано общо „община Пловдив, съответна ресорна дирекция/отдел“, за да се избегнат пропуски или неточности при определянето на звената, както и да се избегне разминаване при евентуално преструктуриране и преименуване на звена в общинската администрация.

- Подобрение на взаимовръзката между някои мерки и планираните дейности може да се постигне, като се отразят следните препоръки:

Мярка 1.2. Опазване на биологичното разнообразие и екосистемите

В 1.2.2. Група проекти за управление на популациите на бездомни животни и съпътстващите здравни и ветеринарни рискове е заложен проект 1.2.2.2. Изграждане нови алеи и обособени площадки за разхождане на домашни кучета, рехабилитация на съществуващите - подмяна на оборудването, настилката, растителността, маркировката и оградните съоръжения. (възможно е интегрирането на проекта в други проекти за рехабилитация на паркови площи). Препоръчително е проектът да се премести при група проекти, насочени към модернизиране / подобряване на градската среда и зелената инфраструктура.

Мярка 1.3. Опазване и устойчиво управление на водните ресурси

В 1.3.1. Група проекти за намаляване загубите на питейна вода, съхраняване на водните ресурси и опазване на околната среда е заложен проект 1.3.1.2. Реконструкция

уличен канал от ОТ96 до ОТ103 първи етап по ул. „Леденика" - втори етап е реализиран. Препоръчително е да се преформулира проектът, за да става ясно какъв резултат се очаква.

- Подобрение на връзката и съответствието между аналитичната част и Програмата за реализация може да се постигне, като се отразят следните препоръки:

Мярка 1.1. Подобряване на качеството на атмосферния въздух

Препоръчително е към 1.1.1. Проект за Интегриран градски транспорт на гр. Пловдив да се добави проект за разработване на План за управление на градската мобилност (ПУГМ) на гр. Пловдив. ПУГМ задава основните насоки за устойчиво развитие на мобилността в града, както и възможностите за кандидатстване по европейски програми за финансиране развитието на обществения транспорт.

Препоръчително е към 1.1.2. Група проекти за намаляване замърсяването на въздуха и въглеродните емисии чрез въвеждане на зони с ниски емисии и осъществяване на мониторинг и контрол на КАВ да се добави проект за разработване на Методика за въвеждане на зони с ниски емисии на вредни вещества (замърсители на атмосферния въздух) на територията на община Пловдив.

Мярка 3.1. Дигитализация, НИРД и иновации за икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат

В 3.1.2. Група проекти за дигитална трансформация на местната икономика е заложен проект 3.1.2.1. Дигитализация на процесите в Община Пловдив за оптимизация предоставянето на ЕАУ на граждани и бизнес с оглед подготовка и насърчаване на дигиталната трансформация, и подобряване на инвестиционния климат, чрез надграждане на електронните системи и услуги и завършване на процеса по преминаване към електронна община. Препоръчително е към мярка Мярка 3.1. да се добави отделна група с проекти, насочена към подобряване капацитета на общинска администрация Пловдив. В съответствие с извършения секторен анализ може да се добавят дейности за:

- развитие на административния капацитет в услуга на гражданите и бизнеса (обучения, оборудване);
- разработване на ГИС портал (обединяващ информация от настоящите информационни платформи) като мощен инструмент за анализ, планиране и управление;
- създаване на партньорства на общинско ниво - с граждани, общности, бизнес инвеститори, институции в общината;
- постигане на съответствие между ОУП и ПУП-овете за територията на община Пловдив.

Препоръка относно Индикативната финансова таблица на ПИРО:

- Препоръчително е да се добави индикативен бюджет на всички проекти в Програмата за реализация и общият индикативен бюджет, необходим за изпълнение на ПИРО, да се представи в пълнота;

- Препоръчително е да се прегледат източниците на финансиране при всички проекти и да се премахне несъответствието между определения източник на финансиране (в колона G) и разпределението на финансови средства по категории източници на финансиране (колони K, L, M, N).

Препоръки относно Матрицата на индикатори на ПИРО:

- Препоръчително е да се добавят индикатори за продукт, които отчитат в пълнота заложените дейности по групи проекти;
- Препоръчително е да се определят целеви стойности за всички индикатори за продукт, за да има основа, на която да се отчита напредъка и степента на постигане на приоритетите и мерките за развитие на община Пловдив;
- Препоръчително е да се определят базови и целеви стойности на индикаторите за резултат, за да има основа, на която да се отчита напредъка и степента на постигане на стратегическите цели за развитие на община Пловдив;
- Препоръчително е да се определят индикатори, които отчитат изпълнението на проекти на територията на приоритетните зони за въздействие.

VIII. Предлагани методи и подход за отразяване на изводи, заключения и препоръки

Оценителният екип, извършил Предварителната оценка на ПИРО 2021-2027 на община Пловдив, предлага да се приложат следните методи за отразяване на отправените препоръки:

1. Обстоен преглед и редакция на целия текст на ПИРО, вкл. форматиране на текста с цел да се уеднакви шрифтът и да се коригира номерацията по точките.
2. Коригиране на части от ПИРО с цел:

- Постигане на съответствие с Методическите указания;
- Отстраняване на текстове, които се дублират; съкращаване на текстове, които не са относими към точката, в което са поместени;
- Уеднаквяване на подхода при представяне на информация в подточки Сравнителен анализ на развитието в дадена сфера в община Пловдив с област Пловдив, ЮЦР и ЮИР и Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие;
- Постигане на съответствие между съдържанието на дадена точка/подточка на нейното име.

ОБЩИНА ПЛОВДИВ
ул."Стефан Стамболов" №1 тел. (032) 656 701, факс: (032) 656 703

Утвърдил:
ЗДРАВКО ДИМИТРОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

ПРОТОКОЛ
ОТ ПРОВЕДЕНО ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТ НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

Днес, 30.03.2022г., в 16:00 ч., в Зала на Общински съвет – Пловдив се проведе обществено обсъждане на проект на План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027г.

Общественото обсъждане се проведе в присъствена форма и в него взеха участие 54 души, представители на общинската администрация, граждани, представители на неправителствени организации, медии, експерти от екипа на консултанта по разработване на ПИРО – „БИМ Консултинг“ ООД.

Общественото обсъждане бе излъчвано чрез Facebook страницата на Община Пловдив.

Г-жа Ангелина Топчиева, Секретар на Община Пловдив, откри общественото обсъждане на проекта на План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027г. Тя подчерта, че това е стратегически документ, който определя целите и приоритетите на общината за 7-годишен период. Отбеляза, че ПИРО е публикуван на интернет страницата на общината на 18 март и в едномесечен срок, а именно до 19 април, документът е в процес на консултации и се очакват предложения за допълнения или изменения по него.

Г-н Здравко Димитров, Кмет на Община Пловдив, каза, че приемането на този план е важно не само за следващите седем години, но и за периода след това, за да се начертае посоката за развитието на град Пловдив и интегрираните проекти, които са свързани със съседните общини. Той призова, при обсъждането на документа, да се включат всички и заяви, че общината е отворена към предложения. Г-н Димитров представи някои от приоритетните проекти: водоснабдяване от каскада „Въча“, изграждане на градска железница и жп връзка към летище Пловдив и към индустриалните зони, разширяване и завършване на Околовръстното шосе – проект, който е важен, както за града, така и за съседните общини. Заяви, че друг важен аспект е развитието на зелената система, вкл. предприемането на мерки за подобряване качеството на въздуха

и посочи като източници на замърсяване на въздуха печките на дърва и въглища, вкл. - от населени места от две съседни общини и кариерата в Белащица. Заяви, че каквото и да предприеме Община Пловдив няма да може да се справи сама, защото това е национален проблем, както и на съседните общини. Кметът подчерта, че ако искаме да дишаме чист въздух в Община Пловдив е необходимо всички да бъдат солидарни с това, което трябва да се направи. Обясни, че по ремонтните дейности и енергийната ефективност на сгради и учебни заведения вече се работи. Отбеляза, че е предвидена дигитализация на процесите в Община Пловдив и ГИС система. Очакванията са, по отношение на важните проекти, в скоро да има резултат.

Г-жа А. Топчиева Секретар на Община Пловдив, допълни, че изготвянето на проекта на ПИРО е дълъг процес, в който са участвали всички заместник–кметове от общината и служители на общинската администрация, с активното съдействие на „БИМ Консултинг" ООД, които са консултант по документа. Г-жа Топчиева даде думата на експертите за представяне в резюме на основните аспекти от плана.

Г-жа Александра Павлова, координираща екипа на „БИМ Консултинг" ООД, заяви, че 90% от екипа на консултанта присъства на обсъждането, като е готов да отговаря на въпроси от тематичните сектори. Представянето на документа се фокусира върху резултатите от секторните анализи, основни ключови моменти, идентифицирани проблеми, планирани решения въз основа на потенциалните възможности за развитие на територията на града, дефинираните зони за въздействие за прилагане на интегрирания подход в новия програмен период, работата със заинтересованите страни в три целеви групи – администрация, организации, местен бизнес и неправителствени организации и работа с граждани. Г-жа Павлова обърна внимание и на Програмата за реализация и дългия списък с проекти и проектни решения, базирани на визия, цели и приоритети за развитие на Пловдив в новия програмен период и мерките, припознати не само от общинска администрация, но и от работата с всички партньори от заинтересованите страни.

Представянето на проекта на ПИРО бе съпроводено с презентация.

Г-жа Теменужка Николова, експерт социално – икономически и финансови анализи в „БИМ Консултинг" ООД, представи резултатите от икономическия анализ. Тя подчерта, че са идентифицирани четири положителни ключови тенденции в контекста на икономическото развитие на общината, въз основа на които са планирани икономическите мерки и решения в документа. Първа ключова положителна тенденция е наблюдаваното преориентиране на икономиката от вторичния индустриален сектор към третичния обслужващ сектор, от една страна, а от друга страна - преминаването на икономиката от нискотехнологични индустрии, в т.ч. хранително – вкусовата и текстилната индустрия, към индустрии, които са високоспециализирани и високотехнологични, каквито са IT сектора и мехатрониката. Тя посочи, че тези трансформации и преструктурирания на икономиката са двигатели, задвижени от бизнеса, и това е втората идентифицирана положителна тенденция. Независимо, че намалява делът на преките чуждестранни инвестиции за общинската икономика, има повишение на инвестициите в дълготрайни материални активи и разходите за научно-изследователска и развойна дейност. Съществено в случая е, че тези разходи за научно-изследователска и развойна дейност през разглеждания шестгодишен

референтен период са се повишили четири пъти, достигайки нива от 74 милиона лева. Съответно 54% от тях са разходи, направени от бизнеса, т.е. - той е движещата сила, със съдействието и сътрудничеството на местната администрация и гражданския сектор. Именно по тази линия са планирани решения, ориентирани към бизнеса. Г-жа Николова посочи, че на трето място е отчетен потенциалът на общината от гледна точка на подобряването на външно-търговските позиции на страната . За това говорят приходите от износ, спрямо които общината се нарежда на трето място на национално ниво след София и Бургас. По линия на експортно-ориентирани потенциали са предвидени съответните решения и мерки в програмата. Според г-жа Николова не на последно място следва да се отбележи и отрасъл „Професионални дейности и научни изследвания". Независимо че заема малък относителен дял в общинската икономика (едва2%), това е отрасъл с невероятен потенциал за развитие на местната икономика, защото той включва дейности, които са нагоре по глобалната верига на добавената стойност. Посочи, че развитието на този сектор реално ще повиши местната вътрешна добавена стойност на останалите икономически дейности, т.е. - ще се получи не само синергичен, но и мултиплициращ ефект, развивайки този сектор, за което има изключителен потенциал по линия на научния капацитет и носителите му в лицето на висшите учебни заведения на територията на общината. На база на отразените в презентацията основни носители на конкурентоспособност на местната икономика са конструирани планираните решения в програмата.

От една страна това са предприемачеството и развитието на местата предприемаческа екосистема, дадените решения под т.3. „Проекти, насочени към насърчаване на предприемаческата активност", вкл. - проекти за стимулиране развитието на местна предприемаческа екосистема в креативни и рекреативни индустрии, за да може и сектор туризъм да бъде развит.

На следващо място, г-жа Николова спомена ефективността на производството, вкл. - ресурсна и енергийна ефективност, по линия на повишаване на разходите за дълготрайни материални активи, както и преки чуждестранни инвестиции. Това са планирани решения под номер 1 и 7 в презентацията. Следват инвестициите за научно – изследователска и развойна дейност и разработване и внедряване на иновации. Това са предвидените проекти за изграждане на научно-изследователска и развойна екосистема на територията на града.

Г-жа Николова коментира, че безусловно тази картина и тези потенциали за икономическо развитие не могат да бъдат реализирани без необходимата работна сила, за която са идентифицирани също положителни тенденции. Тя посочи, че, от една страна, има механичен прираст - който, за 2019г., е над 1700 души, има нови заселени жители -над 7 500 души, над 20 000 души експати, постоянно пребиваващи чужденци за 2021г., от които 3 300 чуждестранни студенти. Всичко това е работни сила, която ще намери отражение в развитието на местната икономика. Наличната работна ръка от млади хора между 20 и 44-годишна възраст възлиза на 247 хиляди души във функционалния урбанистичен ареал на града, което е резултат от развитата образователна система. В резултат на секторния анализ на образованието са идентифицирани тези потенциали за развитие на работната сила, свързани с образователната мрежа, състояща се от над 70 училища с различни профили - езикови,

математически, технически профили, в които се обучават над 45 000 ученика за учебната 2020/2021 г., от които - над 9 800 са в STEM програми за обучение. На територията на града са позиционирани 8 университета с около 34 000 студента, от които 5 500 са в технически специалности. Именно това е работната ръка, която ще бъде в полза на идентифицираните потенциали и възможности за икономическо развитие.

Г-н Александър Венелинов, експерт от „БИМ Консултинг" ООД, представи състоянието на здравеопазването и здравните услуги и посочи, че Община Пловдив играе роля на здравен център за целия Южен централен район. Ръстът в сектора е устойчив и дава значителен потенциал за развитие. Към края на анализния период 2014-2020г., в сферата на хуманното здравеопазване и социалната работа, са заети около 10 000 души, което говори за това, че общината има много добра осигуреност на населението от лекари и леглова база, в сравнение с другите общини – областни центрове в Южен централен район, както и в Югоизточен район. Той уточни, че в анализа са идентифицирани проблеми, свързани с необходимостта от средства за подобряване на материалната база и инфраструктура в здравеопазването, както и намаляване на броя и застаряване на медицинския персонал, комбинирано с по-трудното заместване на тези кадри с нови специалисти. Това са проблеми, които са актуални не само за Община Пловдив, но и за България като цяло. Идентифицирани са потенциали за развитие, най-вече свързани с възможност за участие в интегрирани проекти за многофондово финансиране за нуждите на здравеопазването. Той посочи, че наличието на Медицински университет и съвместната работа с него за стимулиране задържането на кадри биха имали положителен ефект за решаване на проблема със здравния персонал. Здравеопазването като сектор сам по себе си има много голям потенциал от гледна точка на използване на иновации, както и на влиянието на научно-изследователска и развойна дейност. Изведени са решения с мерки, свързани с разработката и осъществяването на проекти за обновяване на инфраструктурата в лечебните заведения на територията на града, както и изграждане на нови специализирани лечебни заведения, които да удовлетворяват нуждите на населението не само от общината, но и от целия регион. Дефинирани са проекти и програми, насочени към превенция на здравето на деца и възрастни, което е изключително важно за общината и региона, вкл. - в комбинация с публично – частни партньорства. Те ще подкрепят детското здраве и подобряването на грижите в продължителен аспект за нуждаещите се, както и развитието на т.нар. „палиативна медицина", т.е. - медицина за хора, които имат нужда от по-специфични грижи.

Д-р Златка Ангелова, експерт от „БИМ Консултинг" ООД, представи определения от нея като „добър модел" на работа в социалната сфера в Община Пловдив. Тя посочи, че, към момента на изготвяне на изследването, социалните услуги в общината, които са делегирана държавна дейност са 53, а към днешна дата - те вече са 56, което показва каква е динамиката на развитие на социалните услуги в Община Пловдив и амбицията на екипа да ги развива непрекъснато. Независимо, че се развиват динамично, те са в пряка корелация с националната политика и са обвързани с националната карта на социалните услуги, която, за съжаление, към днешна дата все още не е налична. Тя отбеляза, че е планирано развитие на мобилните социални услуги с цел те да достигат до повече потребители, като, респективно, ще се намалят разходите. Отчете факта, че

реконструкцията и модернизацията на услугите за хора с увреждания, независимо дали са психически или физически, се е забавила, поради закъсняване на реформата в тази сфера в здравеопазването. Това, което е планувано, касае разкриването на услуги в общността с определени целеви групи - с увреждания и възрастни. Предстои изграждането и реформирането на домовете за възрастни хора. Тя очерта, че инвестицията, която ще бъде направена е и в човешкия капитал, който е добре подсигурен. Към момента работят 680 човека на трудови договори, които осигуряват нуждите от покриване на всички заявки на потребителите и с увеличаването на услугите ще се увеличат и специалистите, които работят в тях. Съответно, обърна внимание, че развитието на човешкия капитал е едно от основните неща в социалната сфера.

Арх. Милена Крачанова, експерт култура и културно – историческо наследство от „БИМ Консултинг" ООД, представи ключовите изводи в сектор „Култура": успешно е проведена инициативата „Европейска столица на културата 2019"; създадена е устойчива общинска нормативна рамка за планиране, финансиране и реализация на Културния календар на Пловдив, концепцията „Заедно" и Фондация 2019; увеличен е значително финансовия ресурс. Обясни, че Културният календар е богат и разнообразен и съдържа събития от всички жанрове, както и спомага за целогодишното представяне на културните продукти. Увеличен е достъпът до култура: чрез участие в културния живот на маргинализирани групи и млади творци и чрез развиване на нови пространства за култура, в т.ч. - на открито. Констатира се, че има новоизградена и ремонтирана културна инфраструктура, която е държавна, общинска и частна собственост, но все още се наблюдават определени дефицити по отношение на съществуващата. Нараснал е броят на културните организации, вкл. - и на независимите творци. Привлечени са нови публики. Развива се дейността и капацитетът на общинските и регионалните културни институции и народните читалища.

Тя посочи, че, на база идентифицираните проблеми и потенциалните възможности, са предвидени планираните решения, които са комбинирани в няколко интегрирани териториални инициативи. Едната е за развитие на културата за устойчивост на инициативата „Пловдив - Европейска столица на културата 2019„, както и за развиване на партньорства на местно, регионално и национално ниво, вкл. - с общини, образователни институции, НПО и бизнеса. Предвидена е интегрирана териториална проектна инициатива за поддържане на музейната инфраструктура, осъвременяване на експозициите и дигитален достъп до културно съдържание. Другата интегрирана териториална инвестиция обхваща проекти за поддържане/ възстановяване на културната инфраструктура и развитие на културата; създаване на нови закрити и открити пространства за изкуство и култура, вкл. - в паркова среда. Последната спомената от г-жа Крачанова интегрирана териториална инициатива е с фокус върху народните читалища (културна инфраструктура и културно съдържание).

Арх. Крачанова обясни, че Пловдив има изключително богато културното наследство и това е осъзнат ценен ресурс. През миналия програмен период е вписан втори обект в Индикативния списък на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО – обект „Епископска базилика и късноантично мозаечно наследство на Филипопол". Проведена е целенасочена общинска политика за опазване и управление на

недвижимото културно наследство, което включва консервационни и реставрационни дейности върху обекти с публичен достъп. Осигурена е териториално-устройствена защита, но са необходими режими за опазване, както и създаване на планове за управление. В допълнение, изключително важно е да се направи актуализация на недвижимото културно наследство. Осъзната е ценността на историческата градска среда и е създаден модел за трансформиране на забравени градски пространства чрез култура, като например квартал „Капана", но се констатира липса на Наредба за историческата градска среда - нормативен документ, което би бил полезен. Последният ключов извод, представен от г-жа Крачанова касае наблюдаваната тенденция за интегриране на културното наследство и сектора „Култура", който създава нови модели, припознати и от други общини.

По отношение на планираните решения бе споменато създаването на интегрирани териториални туристически продукти с проектен център Община Пловдив, съвместно с общини-партньори в Южен централен регион и Югоизточен регион, с цел валоризиране на културното наследство. Планирано е създаване на интегрирани туристически продукти в Община Пловдив с фокус върху културното наследство, в т.ч. - културни маршрути; интегрирани проекти за устойчива градска среда за територията на архитектурно – историческия резерват „Старинен Пловдив". Включени са също проекти за недвижими културни ценности, които да се експонират, социализират, или вече са експонирани и социализирани, но имат нужда от по-подходяща интерпретация. Други групи проекти, споменати от г-жа Крачанова, включват: интегрирани проекти по отношение на културното наследство с фокус публично-частно партньорство, проекти за изготвяне на Планове за опазване и управление, и проекти за дигитализация на елементите от културното наследство и създаване на дигитални продукти за увеличаване достъпа до култура.

Венцислав Василев, експерт в областта на околната среда от „БИМ Консултинг" ООД, , посочи, че Планът съдържа комплексен анализ на всички компоненти на околната среда и всички фактори на въздействие. Той се спря на най-важните акценти, като обърна внимание на проблема с качеството на въздуха, който е комплексен проблем, зависим не само от източници, намиращи се в град Пловдив, поради което следва да се търсят комплексни решения. Той отбеляза, че има положителна тенденция и ако се проследят данните от мониторинга от последните 3 или 5 години се вижда подобряване на качеството на въздуха, т.е. - по-малко на брой и по-малко като амплитуда превишения на пределните стойности. Община Пловдив прилага целенасочена политика за подобряване качеството на атмосферния въздух, като следващата стъпка е въвеждането на зони с ниски емисии и комплекс от проекти, които да намалят замърсяването на въздуха от битовото отопление и от транспорта. Предвижда се подобрен капацитет на общината за собствен мониторинг на качеството на въздуха. По отношение на водите г-н Василев обясни, че питейното водоснабдяване на Пловдив е зависимо от близко плитко разположени източници, което го прави уязвимо. Положителна тенденция е, че количественото състояние е добро, т.е. - няма недостиг на води. Но трябва да се търсят алтернативи за питейното водоснабдяване в Пловдив, което включва и комплексни проекти със съседни общини.

Експертът в областта на околната среда от „БИМ Консултинг“ ООД заяви, че за първи път в този цикъл на планиране се прави по-подробен анализ на климатичната уязвимост в контекста на климатичните политики на Европейския съюз. Поради своето географско положение Пловдив е уязвим от някои климатични рискове – наводнения, засушаване и екстремни летни температури. Като възможности, решения и проекти Планът залага на комплексен и интегриран подход, прилагайки зелена инфраструктура, екосистемни мерки за адаптация към климата. Отчита се, също така, важната роля, която има зелената система в града и река Марица като ключов зелен коридор, който се нуждае от внимателно и балансирано развитие и поддържане с оглед предоставянето на целия спектър от екосистемни услуги на гражданите.

Друг акцент, обхванат от г-н Василев, е този за отпадъците, като управлението на отпадъците разчита на бъдещи проекти, които да подобрят капацитета и екологичната безопасност на двете регионални депа – Цалапица и Шишманци, които Пловдив и съседните общини използват. Той посочи като важен аспект фактът, че социологическото проучване показва висока ангажираност на пловдивчани с проблемите на жизнената им среда и на околната среда, като това е една добра основа, на базата на която да се прилагат бъдещи решения за управлението на околната среда.

Д-р инж. Здравко Георгиев, експерт от „БИМ Консултинг“ ООД, посочи, че енергийната мрежа е в добро състояние и е в процес на модернизация, разрастване на топлофикационна мрежа, газоснабдяване, така че да се отговори на икономическите потребности на града. Проблемите, които са идентифицирани са остарял сграден фонд, енергийна ефективност на този фонд и уличното осветление и свързаните с това разходи на енергия, енергийна бедност, която става все по-актуален проблем и на национално ниво. Като потенциални възможности са изведени обновяването на сгради, въвеждане на възобновяеми енергийни източници, модернизиране на уличното осветление и внедряване на иновативни технологии, вкл. иновативни начини на финансиране, тъй като е необходим огромен финансов ресурс, за да се осъществи пълно обновяване на всички сгради. Решенията са свързани със сътрудничество с неправителствени и други организации, както и повишаване на капацитета, като натрупаният опит се използва от успешно общината. Планираните решения са в сграден фонд, обществени и жилищни сгради, улично осветление, малки и средни предприятия и хоризонталните мерки за повишаване капацитета и дигитализацията на процесите, свързани с енергийното планиране и обновяването на сградния фонд.

Доц. Емил Петров, експерт от „БИМ Консултинг“ ООД, представи кратък анализ на транспортните направления и свързаност, на комуникационно – транспортната система на града, състоянието на устойчивата градска мобилност по видове транспорт. Обясни, че са идентифицирани всички проблеми, неоползотворени ресурси, както и потенциалът за развитие на общината, който не е малък. Всичко това е допълнено с изводите, направени от анкетните проучвания, допитвания, фокус - групите и проведените експертни срещи с представители на общината. В резултат на това са дефинирани съответните цели и приоритети и конкретните проекти за реализиране по времето на действие на ПИРО. Той отбеляза, че са избрани изпълними проекти и че общината има визия за развитие на транспорта и заяви, че за някои от проектите, напр. по степен на реализиране на велосипедни трасета, много градове биха завидели на

Община Пловдив. Отчетен е фактът, че голяма част от проектите са в процес на реализация. При възникване на ново предложение или на полезен нов проект същият може да бъде включен или допълнен впоследствие със санкция на Общинския съвет.

Д-р урбанист арх. Жана Стойчева, експерт от „БИМ Консултинг" ООД, направи анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор, като посочи следните проблеми: силно урбанизираната територия, с много висока концентрация и гъстота на населението; необходимост от нови жилища в града, което е свързано и с активните миграционните процеси ; дисбалансът център – периферия, който се наблюдава в съотношението между жилища и обитатели и липсата на достатъчно обществено озеленяване в жилищните територии извън централната градска част на Пловдив. Според нея възможностите произтичат от това, че Община Пловдив е ясно изразено агломерационно ядро, както и в посока запазване на автономността на града. Общината има традиции на много добро взаимодействие с т.нар. „селски общини" или съседните райони от четвърто и пето йерархично ниво, което е предпоставка за продължаващо развитие и функциониране на зоните за териториално сътрудничество. Посочено бе, че общината има изключително голям опит, вкл. международен, в партньорства за реализиране на проекти.

Арх. Стойчева обясни, че планираните решения са в йерархията на регионалното и устройственото планиране на нива Национална концепция за пространствено развитие, Териториалната стратегия за развитие на Южен централен район и като следващото ниво ПИРО. Сред споменатите решения е проектът на ОУП, който е в процедура за изменение и който е в съответствие с одобрената Концепция за развитие. Второ планирано решение включва действия на администрацията за осигуряване на законосъобразност и целесъобразност за преодоляване на дисбаланса в пространственото развитие на града. На трето място бяха споменати интегрираните териториални инвестиции за намаляване на неравенствата в териториалното развитие и оползотворяване потенциала на региона.

Накратко бяха представени зоните за прилагане на интегриран подход. В ПИРО са определени пет зони. Централна градска част, като приоритетна зона, включва централната градска част на Пловдив и има три ключови фокуса на въздействие: зона с осигурен равен достъп до възможности и услуги, зона с висока концентрация на недвижими културни ценности и зона с подобрена достъпност и пространствена свързаност. Зоната е определена за проектни инициативи във ВиК инфраструктура, пътна и публична инфраструктура – административни сгради, медицински сгради, детски градини, училища, ресурсна и енергийна ефективност на многофамилни и еднофамилни жилищни сгради и други. В нея са концентрирани почти всички обекти на културно – историческото наследство и туризма.

Втората зона е градска зона за въздействие (зона „А") – приоритетна. Тя е определена, съгл. действащия Общ устройствен план на града от 2007 г. В нея има 3 ключови фокуса на въздействие – зона с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението – здраве, образование, спорт и др.; зона с висока концентрация на обекти от читалищната мрежа – база за културното наследство; зона с подобрена достъпност и пространствена свързаност на градската среда. Зоната е определена за интервенции, свързани с ВиК инфраструктура, пътна инфраструктура, публична инфраструктура –

административни сгради, медицински сгради, читалища и други, обекти от културно – историческото наследство и туризма, ресурсна и енергийна ефективност на жилищни еднофамилни и многофамилни сгради.
Следващата зона е градска зона за въздействие (зона „Б“), която включва териториите между външната граница на общината и границата на зона „А“. Тя е територия с нискоетажно и обслужващо застрояване извън компактния град. Определени са два ключови фокуса на въздействие – зона с допълващ характер откъм осигурен равен достъп до възможности и услуги на населението, вкл. - здраве, образование и др.; зона с подобрена достъпност и пространствена свързаност на градската среда. Зоната е определена за проектни инициативи като интервенции във ВиК инфраструктура, пътна инфраструктура, публична инфраструктура, ресурсна и енергийна ефективност и други. В ПИРО е дефиниране също Зона с потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж. Тя обхваща зоните по Общия устройствен план – промишлените зони „Северна“, „Южна“ и „Югоизточна“. В нея са определени два ключови фокуса на въздействие – зона за индустриална и устойчива икономическа трансформация, енергийна, кръгова и нисковъглеродна трансформация и зона за иновативна и интелигентна икономическа трансформация, вкл. - и цифрова трансформация. Определена е за интервенции като изграждане на профилирани икономически зони, ключови звена на местната научно – изследователска и иновационна екосистема, дигитализация, ресурсна и енергийна ефективност на промишлени сгради и други.

Многофункционалната зелена зона за подобряване на екологичната среда обхваща територията на целия град – зелени, открити и защитени пространства, зелени зони и територии с екосистемни функции, в т.ч. - зелени пояси и открити паркови пространства в районите, съществуващата екосистема в ареала на р. Марица, които са разположени на цялата територия на общината. Ключовите фокуси на въздействие включват: зона за подобряване на природозащитното състояние - като има предвидени дейности по самото поречие на река Марица, която има изключително голямо значение за развитието на Пловдив; зона за разширение на зелената система, управление на природни забележителности, вкл. - Планове за управление на основните паркове. Включени са почти всички паркове, в т.ч. - възстановяване на Ботаническата градина, изграждане на парк „Хан Крум“ и др., които са описани подробно в Програмата за реализация на ПИРО. Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи като развитие на велосипедни и алейни мрежи, изпълнение на мерки за изграждане на линейна инфраструктура, голям парк в кв. „Коматево“, „Хан Крум“, „Ботаническа градина“, „Дондукова градина“.

Общата схема е формирана в резултат на анализ на селищната мрежа и проблемите на града и големия потенциал на Община Пловдив. На практика зоните обхващат цялата територия с различна тематика, което дава една изключително голяма възможност за използване на финансиране за всички цели на територията на целия град.

Дивил Кулев, експерт „Социология“ от „БИМ Консултинг“ ООД, резюмира работата на екипа по ПИРО и отбеляза, че е получена обратна връзка от заинтересованите страни, направени са „лице в лице“ и онлайн над 1600 анкети с граждани, над 100 с организации, които са се включили основно на анкетен принцип; групови дискусии със значителен брой участници – 91; експертен форум; публични консултации във всеки от

районите на града. От заинтересованите страни са получени над 200 идейни предложения.

Г-жа А. Павлова, координираща екипа на „БИМ Консултинг" ООД, обясни, че при разработването на стратегическата рамка е използван четири компонентен подход, който е приложен при формирането на програмата за реализация. Това е характерния за новия период подход „отдолу – нагоре", включващ работа не само с администрацията, която е собственик на процеса, но и с всички заинтересовани страни. На второ място спомена прилагането на интегриран подход, т.е. - интегрирани проектни решения, не „обект за обект", а групирани по дейности и по мерки. Комплексният подход от своя страна стъпва на резултатите от извършения SWOT анализ, на експертната работа, на работата със заинтересованите страни и на активната съвместна дейност с представители на администрацията – общата и районната. Не на последно място, г-жа Павлова подчерта съобразяването с националната нормативна и стратегическа рамка, която поставя ПИРО на едно важно място сред останалите документи за регионално и пространствено планиране. Обяснено бе, че всички решения в ПИРО Пловдив са съобразени към този момент със стратегическите цели и приоритети на регионално, на национално, на макрорегионално и на европейско ниво. Има четири основни зададени направления: зелена и устойчива, конкурентна и иновативна, свързана, достъпна и справедлива България, което се вижда и в целите и приоритетите на ПИРО Пловдив.

Г-жа Т. Николова, експерт социално – икономически и финансови анализи от „БИМ Консултинг" ООД, представи взаимовръзката и очаквания синергичен ефект по линия на визия, цели, приоритети, мерки и проектни идеи. Дефинираната визия с хоризонт до 2027г. - „Пловдив – международен – икономически и културен център с високо качество на живот", е предвидено да бъде постигната чрез три стратегически цели. Частта на визията за достигане на високо качество на живот е таргетирана в Стратегическа цел №1, където са предвидени мерки, свързани с подобряване на средата и условията за живот, на градската среда, качеството на атмосферния въздух, на зелените системи, на условията за предоставяне на социални, здравни услуги и услуги, свързани със спорта и рекреацията. Частта, свързана с Пловдив – международен икономически център, е таргетирана в Стратегическа цел №2 и предвидените в нея два приоритета, като включва мерки, насочени към бизнеса, с подобряване на инвестиционния климат, с насърчаване на иновациите и инвестициите в научно-изследователска и развойна дейност, както и партньорските проекти по линия на интегрирани териториални инвестиции и като цяло повишаване на експортния потенциал и научно – изследователския капацитет на местната икономика. Частта, свързана с международен културен център, е таргетирана в Стратегическа цел №3 чрез приоритет 5, в който са предвидени мерки, интервенции и инвестиции, свързани с културата, културно – историческото наследство, с креативните и рекреативните индустрии. Там е оползотворен и заложен потенциалът на Пловдив – европейска столица на културата. По линия на международен икономически център, като Приоритет №6, от изключително значение за постигане на другите две стратегически цели е таргетирано образованието, стартирайки от предучилищно и училищното образование. Без човешки ресурс, без инвестиции в човешкия капитал на местната общинска икономика останалите две стратегически цели практически остават непокрити, коментира тя.

Г-жа А. Павлова, координираща екипа на „БИМ Консултинг“ ООД, резюмира мерките и проектите. Тя уточни, че по време на работата и на публичните консултации са получени над 200 предложения, а към момента - те са над 400. Те са обработени и фигурират в т.нар. „дълъг списък“ – Приложение 1, като за всеки един от шестте приоритета има цветова „подцветка“, която показва не само секторите върху които въздействат, но и резултатите, които ще се търсят и ще се мерят чрез индикаторите, свързани с програмите на Европейския съюз.

Г-жа Надежда Петкова, експерт на „БИМ Консултинг“ ООД, представи бюджета и подчерта, че той е формиран в резултат на получените над 400 заявки. Благодари на Кмета, на всички заместник - кметове, на гражданите, които са се включили в дългия и важен процес. Бюджетът стъпва на реални възможности в контекста на новите програми, на Национален план за възстановяване и устойчивост, финансови инструменти, частен капитал, общински и държавен бюджет и др., в хоризонта на следващите 10 години. Това е бюджет, който може да бъде изпълнен и дори надскочен само ако се обединят усилията на всички – администрация, граждани, бизнес, академична общност, образователни, културни, спортни, здравни и други институции. Формирани са програма, бюджет и индикатори, които дават възможност за материализиране на идеите, проектите, мечтите на всички, които заедно трябва да работят за един просперираш, красив и вдъхновяващ Пловдив. Подчерта, че реализирането на ПИРО не е функция на един участник, респективно - това важи и за обезпечаването му. В този процес Община Пловдив има ролята на проактивен партньор, следващ новия подход и политики на насърчаване на партньорството, кооперирането, интегрирането и обединяването, както на възможностите, знанията и капацитета на всички участници в него, така и на източниците на финансиране.

Г-жа А. Топчиева, Секретар на Община Пловдив, благодари на екипа на „БИМ Консултинг“ за представеното резюме, както и за извършената работа и партньорството. Тя благодари и на заместник – кметовете, които активно са участвали в изготвянето на този проект на документ, и на администрацията. Призова гражданите да продължат да бъдат активни и до 19 април 2022г.в да предлагат корекции по документа. Даде думата на гражданите, които са заявили желание да представят своите становища по проекта на Плана за интегрирано развитие.

Г-жа Милена Агопян, Енергийна агенция - Пловдив, благодари за представената работа и подкрепи изказването на Кмета, че всички трябва да бъдат солидарни към изпълнението на мерките. Тя попита къде е конкретно е предвидено взаимодействието с гражданското общество и включването на гражданите в идентифициране на нуждите на политиките, на начините за преодоляване на предизвикателства пред общината. Сподели, че е искала ПИРО да бъде малко по-конкретен с акцент върху конкретните нужди на общината, за да се определи къде точно е проблемът. Предложи включване на тематиката за енергийната ефективност и ВЕИ в ранното обучение на децата, още в детската градина. Според нея, тематиката може да бъде представена по достъпен начин, като има много помагала, ресурси, проекти, които са направени именно с цел да могат децата да бъдат запознати. Като пример посочи, че „уредите в стенбай режим също консумират“ и децата могат да бъдат научени да ги изключват. Г-жа Агопян посочи, че според нея такива политики могат да бъдат използвани и адаптирани в общинските

учебни заведения. Тя заяви, че докато общината не може да влияе върху целия план-програма на училищата, може да създаде предпоставки за извънкласни занимания на децата, именно в такава тематика. Счита, че когато те са запознати ще могат да донесат промяна, свързана с енергийната ефективност и по-устойчивото развитие. По думите ѝ децата имат силата да въздействат и на своите родители, за да променят навиците си. Коментира, че не е видяла подобна политика или мярка, въпреки че има доста иновативни училища. Г-жа Агопян изрази мнение, че следва да бъде направен анализ по отношение на въведените иновативни мерки в тези училища, защото, според нея, при някои иновацията се изразява само във влизане с чип в училището, което тя не определя като „иновация". Коментира, че има деца, които остават на занималня и си пишат домашните веднага след часа – от първи до четвърти клас редуват един учебен час и един час домашни, като според нея това не е иновация, която може да бъде полезна. Предложи да бъде изследвано как общината се готви за предизвикателството, свързано с посрещането на европейската инициатива „Вълна на саниране", защото в целия ЕС 40% от енергийното потребление се дължи на сектор „Сгради" и 36% от емитираните емисии парникови газове идва от сектор „Сгради". Припомни, че се очаква всеки момент да бъде одобрен от ЕК Планът за възстановяване и устойчивост (ПВУ), в който има предвидени средства за енергийно обновяване на жилищни сгради, такива има предвидени и в оперативните програми за обновяване на жилищните сгради, но заяви, че това няма как да се реализира без активното включване на гражданите. Коментира също, че за да могат гражданите да се включат им е необходима информация. В ПВУ е посочено и създаването на структурите „едно гише", първо в шестте района на планиране, след това и във всичките 28. Предлага в ПИРО това да бъде споменато по някакъв начин, тъй като въвеждането на такива структури би спомогнало за по-ясното идентифициране на нуждите на хората, вместо те да бъдат препращани от едно на друго място.

Г-жа Агопян счита, че по отношение на административния капацитет не ясно обрисувано какви са нуждите от обучения, от доразвиване на специалностите и от какъв допълнителен персонал има необходимост, било то като експертна помощ или като външен персонал, допълнително обучение. Според нея, трябва да се определи с какъв наличен ресурс разполага общината за това. Тя добавя, че има и други неправителствени организации и други научни организации, извън академичните в Пловдив, напр. - Енергийната агенция, която е регистрирана в МОН като изследователска организация, с която общината е работила и е позната, и която има акредитирана лаборатория за изследване на твърди биогорива и компост - единствената в България, сертифицирана по ИСО 1725 за RDF. Коментира, че това е потенциал, който може да бъде използван. Спомена, че Клъстер „Зелена синергия" също е внасял доста предложения към общината, така че и този потенциал може да бъде използван според нея. Очаквала е самите мерки да бъдат количествено определени - коя мярка с какво ще допринесе, има ли мониторинг и какво би се случило, ако не бъдат изпълнени.

Г-н Димитров, Кмет на Община Пловдив, се обърна към присъстващите в залата с предложение за структуриране на изказванията в рамките на до 3 минути.

Г-н Стефан Стоянов, Заместник-кмет по „Образование, бизнес развитие и европейски политики" на Община Пловдив, благодари за ангажираността и уточни, че по

отношение на включването на гражданското общество екипът на БИМ се е постарал много, вкл.- е направено социологическо проучване, голям брой анкети. Коментира, че затова се прави и текущото обсъждане, като са предвидени още около 2 седмици, в които се приемат предложения по документа. Г-н Стоянов отбеляза, че ПИРО не е панацея за всички проблеми на общината и има конкретни насоки, с които следва да се съобразява екипът, когато го пише. Той каза, че над 100 организации са се включили в дебата по ПИРО и от тази гледна точка е постигната сериозна представителност. Относно нуждите на града коментира, че те със сигурност са за няколко милиарда, но следва да се съобразим със сегашната наличност.

Относно иновациите в училищата г-н Стоянов потвърди, че те са наистина много. Обясни, че през последните години образователната система показва много големи възможности в детските градини, включително - с нови педагогически методи, с много авангардни проекти за дигитализация, облачни технологии, STEM центрове, вкл. - в момента има над 50 паралелки, които учат изцяло с персонални устройства, т.е. - изцяло е дигитализиран процесът. Посочи, че университетите също правят много интересни проекти. Самата община има поне 10 международни награди за образователни инициативи. Подчерта, че се работи активно с общността. Първият международен научен център с финансиран директно от Брюксел в Пловдив, като той работи вече пета година и тази година ще бъде открита сградата му. По думите му, има много неща, с които можем да се гордеем. Подчерта, че образованието с приоритет и на ЕС и се финансират солидно различни проекти, особено - когато те са международни. Посочи, че се вижда подем при университетите през последните години. В частта от ПИРО за сектор „Образование" е предвидено създаването на STEM училище, което ще отговори на част от нуждите на по-технологичната част от икономиката в града. Изрази надежда тази дейност скоро да стартира.

Относно санирането посочи, че общината е санирала над 70 сгради през последните 8 години, като се е възползвала от всяка една възможност за финансиране. Има напредък и при частните сгради, като се чакат новите програми и е сигурен, че отново цялата администрация ще бъде въвлечена да работи активно за санирането. Обърна внимание, че трябва да се инвестира много и последователно за енергийната ефективност, борбата със замърсяването и всички аспекти, които бяха споменати в изказването на г-жа Агопян. Същевременно това не може да стане само с общински бюджет, затова помагат и националните и европейските програми. Заяви, че се води целенасочена политика през последните години, която се надява да бъде продължена.

Относно дигитализацията на администрацията Г-н Стоянов коментира, че общината има какво да наваксва. За съжаление администрациите не са популярни с това, че водят технологично обществения живот, но се полагат усилия в тази посока. Обясни, че има две основни неща, които са заложени в ПИРО в това отношение. Едното е свързано със стартиране на изграждането на ГИС система, която да обхване цялата инфраструктура, на администрацията. Това е скъп и дълъг проект, но е много важно той да бъде започнат - да се създаде един екип, който да започне да дигитализира архивите и кадастралните карти, подземните карти на града, и да се върви напред, така че да имаме релевантна база данни, която да може да управлява процеси и да се използва за планиране. Това, заедно с изцяло електронните услуги, е основна задача. Заяви, че през

годините са създадени много електронни услуги в администрацията, като някои се използват много активно и успешно, а други - въобще не се прилагат. Той сподели, че е по-консервативно настроен с натрупването на повече опит и счита, че трябва услугите все още да бъдат смесени, тъй като една немалка част от българските граждани не могат или не искат да използват електронни услуги. За сметка на това, останалите, които искат, трябва да имат осигурен такъв достъп. Посочи, че все още има малко спънки от гледна точка на националното законодателство – единен електронен подпис, единна идентификация, чип в личните карти, опростяване малко на издаването на електронна самоличност, така че да може активно да се ползват дистанционно услугите. Имайки предвид, че, към момента, почти няма изцяло дистанционни електронни услуги, винаги е необходим поне един досег на живо с администрацията.

Г-н Стоянов посочи, че като цяло подходът към изготвяне на документа ПИРО е изключително отворен, като са приети общо взето всички предложения и е направена една доста широка рамка, така че да може да се даде възможност бизнесът и всички партньори да бъдат максимално ангажирани. Г-н Стоянов припомни, че все още няма нито една стартирала оперативна програма, национална програма, план за възстановяване, като се чакат и други национални програми, така че е много важно да бъдем гъвкави и ако трябва - да адаптираме документа. Той посочи също, че целият град е включен в петте зони, което дава изключителна възможност и на бизнеса, и на неправителствените организации, на гражданите и на всички организации да се включат активно и да кандидатстват по оперативните програми, които са предназначени за тях. С това е изгладен един недостатък от предходния програмен период. Поясни, че се приемат предложения и добри идеи, както към администрацията, така и към ПИРО.

Г-жа А. Топчиева, Секретар на Община Пловдив, даде думата на следващия гражданин, заявил желание за изказване – г-н Любомир Чакъров, като отправи молба за по-кратко изказване и поясни, че има възможност за представяне на становище впоследствие в писмен вид.

Г-н Любомир Чакъров изрази недоволство, че обсъждането се провежда в работно време, като в залата има малък брой граждани и прикани това да се подобри. Изрази радостта си, че в документа е включена негова идея, която заяви, че е споделил преди време на господин Димитров, и която касае изграждането на най-голямата кучешка площадка от затворен тип. Определи като лошите идеи изграждането на втори гребен канал и предвидената интервенция на бетонния мост. По отношение на последното коментира бюджета от 35 милиона и заяви, че не разбира защо е планирана реконструкция след като съоръжението е предвидено за събаряне. Според г-н Чакъров програмата по ПИРО не е съобразена с годишната програма, което е необходимо да се конфигурира и да се изрази точно и ясно какво ще се прави. Цитира проекта за втори колодрум, малка зала колодрум с топла връзка за 6 млн. Посочи, че в общинските имоти има един имот, с площ 4 дка в район „Централен", предвиден за отдаване на концесия, като за същия този имот е вписано, че ще бъде направен паркинг за 6 млн. Прикани да се изчистят подобни несъответствия. По отношение на финансирането по ПИРО коментира, че според неговия прочит, проектът ще се финансира основно с кредити. Заяви, че според него най-високата стойност 575 млн. кредити, ще трябва да се

вземат, за да се реализира 1-милиардният проект, за референтния период от време. Заяви, че са заложени 367 млн. лв. европейски средства, а според него се знае, че общината трябва да подобри изключително много работата си по европейските средства, защото там тя се бави много. Коментира, че от републиканския бюджет са отделени само 20 милиона и за него е интересно защо са толкова малко, като допълни, че пловдивчани трябва да платят от джоба си 82 милиона според него. Г-н Чакъров изказа мнение, че това е научен труд за половин милион лева и в него трябва да се изчистят споменатите от него неща. В обръщение към г-н Димитров, говорещият каза, че това е визията за следващите 6 години и ако не се допусне гражданите да участват активно и да се чува мнението им, то тази визия може да не бъде реализирана.

Г-жа А. Топчиева даде думата на Надежда Петкова.

Г-жа Н. Петкова, експерт на „БИМ Консултинг" ООД, обясни, че програмата и всичко свързано с нейната реализация не би могло да бъде функция само на общинската администрация. По отношение на заложените средства, които се виждат в параграф „Други" в Приложението „Финансова рамка", поясни, че те не следва да се разглеждат директно като кредити. Заяви, че при всички случаи ще трябва да се използват финансови инструменти и това е логиката, но във всяка оперативна програма ще има процент на собствено участие, ще има недопустими разходи, с които общинска администрация ще трябва да се ангажира. Тя уточни, че тук са включени и частните инвестиции, както и че новата рамка не е 6, а е 7+3, т.е. хоризонтът е 10-годишен, съответно активни участници в процеса се очаква да бъдат бизнесът и научните организации. Те ще могат в партньорство да направят така, че да се генерира един сериозен ресурс на територията на Община Пловдив, свързан с реализация на индустриални зони, технологична модернизация, научен и иновационен капацитет, и всичко останало, което изисква доста средства, а в същото време има наличен финансов ресурс, който да ги обезпечи. Г-жа Петкова заяви, че затова всички следва да бъдат активни – граждани, бизнес, научни, здравни, културни и други организации, които да обединят усилия, за да се изпълни всичко, което е налично в коментирания документ. Тя определи ПИРО като един изключително сериозен труди заяви, че е доволна от реализираното в процеса на работа активно участие на гражданите. Поясни, че с тяхното участие и с помощта на депозираните предложения са формирани показаните мерки. Обърна внимание, че ПИРО Пловдив е динамичен проект, и в него е възможна промяна, имайки предвид, че в момента се програмира и планира при липса на финализирани версии на националните програми, националния план и т.н. Когато и те бъдат обявени, при настъпила необходимост, общинска администрация ще има възможности да актуализира и да преформатира програмата и финансовата рамка по нея.

Г-жа А. Топчиева направи едно уточнение по отправения коментар от г-н Чакъров относно часа, в който се провежда обсъждането. Тя поясни, че с практиката е установено, че няма конкретен час, при чието обявяване всички граждани да бъдат удовлетворени. Поради тази причина, обсъждането се излъчва онлайн. Тя припомни, че не е изтекъл срокът, в който може да се направят предложения по ПИРО и това може да стане до 19 април 2022г., за тези които не са могли да присъстват на обсъждането. Те могат да отправят своите становища и предложения в рамките на този срок.

Г-н Огнян Дюкенджиев, попита дали има съвместимост между Общия устройствен план и ПИРО, тъй като те съвпадат като периоди за планиране. Вторият отправен от г-н Дюкенджиев въпрос касае наличието на съвместимост между ПИРО на Община Пловдив и ПИРО на Община Марица. Третият аспект, обхванат в изказването му, – се отнася до реализацията на S-бан, което според него се очаква да бъде нещо като трамвайна линия без жп прелези. Г-н Дюкенджиев попита дали остава проектът за естакада между Централна гара и гара „Филипово". Последният аспект, на който той обърна внимание е свързан със зоните за въздействие. Заяви, че за зона „Б", която определи като разположена между Голямоконарско шосе и Пазарджишко шосе, в Общия устройствен план е предвидено да има площи за образование. за високоетажно строителство, за бизнес, обществено обслужване, а в обсъждания документ се предвижда нискоетажно строителство.

Г-н Ст. Стоянов, отговори, че ПИРО е съобразен с ОУП, но със стария, тъй като новият все още не е приет. Обясни, че това е обусловено от указанията за изработване на ПИРО. Със съседните общини е говорено много внимателно, като са обсъждани общи проекти. Той подчерта, че на първо място, всички проекти трябва да бъдат интегрирани, т.е. при инвестициите в направата на булеварди или в някаква друга инфраструктура се търси интегритет между проектите и те се разглеждат малко по-широко. Ключовият обект, който има най-голяма техническа готовност е Голямоконарско шосе – основна входно-изходна артерия на Пловдив, пряка връзка към близо 100 предприятия, изключителна натовареност и т.н., така че когато се отвори оперативната програма това най-вероятно ще с първият проект, който ще се подаде заедно с Община Марица и ще бъде започната работата по него. В бюджета за 2022г. са отделени средства за стартиране самостоятелно на първия етап, но проектът е доста скъп и сложен, тъй като предполага отдолу да се изгради допълнителна инфраструктура, която е много важна, вкл. - изграждане на канализация. Това е важно за развитието на индустриалните зони, и то темата се работи, съвместно с Община Марица. Там е и друга входно – изходна артерия, която в момента се проектира – Рогошко шосе. Възможно е, ако има технически проект до края на годината, това да е един от проектите, които да се финансират. Г-н Стоянов уточни, че по националната програма, неофициално, се очакват около 80-100 милиона, т.е. има огромни проекти за много пари, но възможността да се реализират всичките не е много голяма. На първия етап, специално по „регионалната" програма –инвестицията ще бъде каквато относително е била и в предния програмен период, затова е важно да се търсят максимално ефективни проекти, които да показват интегритет и да имат конкурентно предимство. Същевременно е вероятно да има известна конкуренция между проектите в регионите.

Относно S-бан г-н Стоянов заяви, че са в ПИРО са поставени 4 важни ключови проекта за града. Това са трите държавни проекта, които са много важни за целия регион и са свързани с няколко общини, освен с Община Пловдив. Те са каскада „Въча" и водоснабдяването, завършването и разширяването на Околовръстния път и изграждането на S-бан в няколко фази. Добрата новина е, че на 90% проектът за разширяване и повдигане на жп линията и завършване на ринга в града, вкл. „Копривщица" изцяло на второ ниво и отделно - на железния път, е заложен в новата Оперативна програма „Транспорт" – около 170 милиона. Съответно в момента, в който

тръгне оперативната програма, вероятно до 1-2 години, да започне този проект. Коментира, че това е изключителен проект за Пловдив. Той ще облекчи трафика и ще създаде възможност за изграждане на S-бан. Ако този проект стартира, то вече ще е въпрос на общ ангажимент между държавата и общината и съседните общини да се изгради план за спирки, довеждаща инфраструктура, довеждащ градски транспорт, интегрирани мерки за градски транспорт, вкл. - велоалеи, пешеходни зони, буферни паркинги и да се търси допълнително финансиране за развиването на самия S-бан или поне първата му фаза. Съответно втората фаза би трябвало да обхване целия регион. Г-н Стоянов уточни, че метрополията на града, т.е. с обхват територии на около 30 минути с кола от центъра на града, обхваща малко над 600 000 души. В допълнение, посочи, че ако искаме да имаме интегриран градски транспорт и високо качество на живот трябва да се погрижим и за регионите и те да са достатъчно атрактивни, за да се използват и като жилищни зони и места за правене на бизнес, така че да може балансирано да се развива региона, а не да се презастрояват отделни негови части.

Г-н Стоянов коментира също развитието на зелените зони. Заяви, че най-големият нов проект, който се предвижда, е ревитализирането на зелените площи на двата бряга по реката, т.е. - бързо изграждане на ефективен проект и търсене на финансиране, така че там да се развиват и велоалеи, и пешеходни зони и реално да се трансформират в активни зелени площи, без да се навлиза в коритото на реката. Посочи, че това е проект, който по някакъв начин също е свързан с един бъдещ S-бан и с интегрираната градска мобилност.

Арх. Димитър Ахрянов, Главен архитект на Община Пловдив, отговори на поставения въпрос за зоните за въздействие. Той направи уточнение, че няма стар и нов план, а общината е в процес на изменение на действащия ОУП. Зонирането, което е направено от работещите по проекта на ПИРО и от колегите от администрацията, е определено адекватно от гледна точка на конкретизирането на зоните. Арх. Ахрянов коментира преструктурирането на старите индустриални зони и излизането на тежката промишленост от града и постепенното трансформиране на тези зони в лека промишленост и логистични паркове, т.е. вече няма тежка промишленост в рамките на града. В тази връзка, представената графика на ОУП към 2019г. ги трансформира в по-леки видове промишлени зони, но след разглеждане на предварителния проект през 2020г. мнението на експертния съвет е било да бъде оставена само един вид зона, а именно, смесена общопроизводствена зона, за да се даде възможност за развитието и трансформирането им в смесени зони в бъдеще. Обясни, че когато се прави нов ОУП, тези зони изцяло могат да бъдат трансформирани, дори и в жилищни. Той посочи, че територията на Община Пловдив е изключително компактна, не дава възможност за голямо пространствено развитие и това е една особеност, с която проектът за изменение на ОУП трябва да бъде съобразен. В тази връзка, зоните, които са обособени в ПИРО, се припокриват от стария и нов план, като има малки различия и когато бъде разгледан окончателният проект на ОУП, ще бъдат отразени в корекцията на ПИРО. Арх. Ахрянов посочи като различия промишлените зони и определи като съществена разлика зелената зона, защото, в изменението на ОУП, след разглеждането на предварителния проект, има забележка и доработка на зелената система, която добавя около 2 000 дка нова зелена площ -сериозна от гледна точка на територия. В момента, в който бъде разгледан ОУП и бъде приет, ще трябва да бъде отразен в ПИРО и този вид

зона. Но, към настоящия момент, тя не може да бъде включена, защото е в процес на разглеждане на плана, минава се през различни процедури, има становище от РИОСВ, с което трябва да се съобрази и да се допълни. Така че този вид зона ще бъде допълнен на малко по-късен етап към ПИРО.

Арх. Ж. Стойчева направи допълнително уточнение по въпроса за зоните. Заяви, че Зона „Б" е зона за насочване на инвестиции, и не се цели да се направи „открай до край" застрояване. Тази зона включва освен жилищни територии, съществуващи по действащия ОУП, също инфраструктура и озеленяване. Подчерта отново, че това зона за насочване на инвестициите.

Г-жа А. Топчиева даде думата на следващия заявил желание за изказване - г-н Сергей Сергеев.

Г-н Сергей Сергеев, заяви, че в ПИРО той е видял преразказ на всички проекти на Община Пловдив през годините, които са се превърнали в „блян" и изрази надежда, че те ще бъдат осъществени. Относно образованието каза, че проблемът не е местен, а национален и трябва държавата да седи в основата на промяната и манталитета -първо на възпитанието вкъщи на самите деца и впоследствие вече в училищата. Затова счита, че трябва да се наблегне върху материалната база на училищата, тъй като има места в лошо състояние. Добави, че все пак състоянието е в пъти по-добро от преди години.

Относно транспортната инфраструктура г-н Сергеев направи предложение да бъдат добавени кръстовища на две нива, по подобие на проекта на бул. „Марица". Коментира, че Пловдив има 4 точки, които са много натоварени: една от тях е бул. „Васил Априлов" и бул. „България"; второто място е бул. „Цар Борис" и съответно „Нейчо Цанов" и бул. „Христо Ботев", сточна гара; третото място е пред Аграрния университет и четвъртото - Ягодовско шосе. По отношение на последното заяви, че вместо да се обикаля, което не е видях да бъде спряно и при строежа на новия лъч на Околовръстното, от ъгъла на „Скобелева майка" може да бъде направен един мост за жителите на Ягодово, който да минава над Околовръстното и над жп линията и така да се спестяват време и нерви.

Относно транспорта, г-н Сергеев коментира, че би било добре да се заложат пари за електрически автобуси, тъй като за тролеите е ясно, че няма да бъдат възродени. Той определи възраждането им като „глупост".По отношение на S-бана за яви, че за момента не смята, че това е решение, което е добро за Пловдив. Коментира, че то ще улесни общините около Пловдив, но не и самия град. Изказа съмнение, като заяви, че не е оправен общинския транспорт, камо ли да се социализират околните населени места с S-бан". Изрази мнение, че това е абстрактно понятие, което е същото като да се каже скоростен трамвай. Добави, че разликата е в широчината на междурелсието.

Относно зелената система Сергеев заяви, че е хубаво всеки един район на Пловдив да има по един хубав голям парк, защото зелените площи намаляват, вкл. - е разбрал, че ще започва строеж в междублоковата градинка до мястото, на което живее което изтъкна като доказателство за твърдението му. Допълни, че това е като цяло основното, върху което трябва да се наблегне в града. Заяви, че като цяло манталитета на хората трябва да бъде променен на национално ниво, а ние да се фокусираме върху неща, които трябва да бъдат променени с влагане на материали.

Г-жа А. Топчиева даде думата на следващия гражданин - г-н Атанас Костадинов.

Г-н Атанас Костадинов обърна внимание на 2 основи проблема, които не са засегнати в Плана. Първият е системата за изчисляване на таксата за битови отпадъци в Община Пловдив. Заяви, че към настоящия момент се изчислява по начин, който я прави втори имотен данък. Допълни, че от 2017г. в Закона за местните данъци и такси е предвидено таксата за битови отпадъци да се изчислява на база генерирано количество битови отпадъци. Въпреки това, не само Община Пловдив, но и останалите общини в страната не са предвидили подобен начин на изчисляване на таксата за битовите отпадъци. Коментира, че не е видял план за промяна в системата за изчисляване на размера на такса битови отпадъци.

Определи като следващия проблем това, че в Плана не е видял предвидено подобряване на инфраструктурата в индустриалните зони, които са в границите на града. Той даде два конкретни примера – Източна индустриална зона, четвърта част, ул. „Дамян Балабанов". Обясни, че, към момента, въпросната улица се включва към колелото на кръговото движение на „Скобелева майка" като преминава през частен имот. Според него, хората, които са пряко засегнати от това, са готови сами да си направят улицата, но няма как да проведат сами необходимата отчуждителна процедура за изграждане на „ухото", което е предвидено по устройствения план. Като втори проблем посочи ул. „Братя Бъкстон", която е в Южната индустриална зона и чието състояние определи като е плачевно.

Г-жа А. Топчиева отбеляза, че всичко, свързано с инфраструктурата е отразено, а относно формирането на такса битови отпадъци, отбеляза че това е тема, която ще се дискутира на следващ етап. След това даде думата на г-н Послийски.

Г-н Стефан Послийски, общински съветник, започна с думите, че може би в началото е трябвало да се обясни какво представлява този документ. Той поясни, че това е един стратегически документ, който задава как ще се развива градът в целостта му. Оттам нататък чрез инструментите на проекти, на бюджет, на кредити, за всичко което се говори, за частните инициативи, които има от бизнеса - това ще даде цялостната картина на тази стратегия, която ще бъде постигната за 7 години. Заяви, че когато дойдат проектите за инфраструктура на Пловдив, тогава ще се конкретизира и конкретните обекти ще се разработват, ще се мисли върху тях и т.н. Затова, според него, е добре на гражданите да се даде едно определение за какво точно е необходим, т.нар. документ „ПИРО" и каква работа „върши" занапред, когато се кандидатства. Заяви, че е хубаво тези неща да се слушат, да се отразяват в един по-късен етап,– да се намери финансиране за кандидатстване. Той коментира изчисляването на данъка върху битовите отпадъци, като отбеляза, че Община Пловдив има задължението от ЕК да се вдигнат цените специално за сметта, т.е. - най-вероятно ще трябва да се вдигне. Заяви че, според него, проблем е как тези 200 хиляди, които живеят в Пловдив и хвърлят, да се регистрират и да плащат данъци. Допълни, че това е един от големите проблеми, когато се говори за финансиране и трябва да се има предвид. Освен парите по европейски проекти, трябва да се разгледа и данъчната политика, така че да се плащат данъци от всички, които пребивават в Пловдив. Посочи, че Пловдив е 300 и няколко хиляди, а на практика живеят 500 000 в него.

Г-н А. Костадинов направи реплика във връзка с такса „Битови отпадъци“. Посочи, че не е задължително да се изчислява на база лица, които са регистрирани в Пловдив. Според него законът предвижда възможност таксата смет да се плаща съобразно броя торбички. Той е на мнение, че това е документът, в който трябва да се заложи промяна на системата за изчисляване размера на такса битови отпадъци.

Г-жа А. Топчиева уточни, че темата за такса „Битови отпадъци“ и формирането на този вид такса не е обект на документа, който се обсъжда. Тя заяви, че общината е отворена за дискусии на тема формирането на такса „Битови отпадъци“ за 2023г., защото за 2022г. процесът е приключил. Тя допълни, че не смята, че е необходимо да се обяснява какво е ПИРО, защото на етапа, който в момента се дискутира, нещата са вече ясни. Допълни, че това е един от най-публично обсъжданите документи, като са проведени анкети, проучвания. Коментира, че на този етап, обяснявайки какво е ПИРО, е все едно да обясняваме един вид „а, б“ на можещи да пишат и да четат. Даде думата на следващия заявил желание за изказване - г-н Камен Шишманов.

Г-н Камен Шишманов се обърна с въпрос към г-н Титюков дали Олимпийският стрелбищен комплекс фигурира в ПИРО .

Г-н Георги Титюков, Заместник-кмет „Спорт, младежки дейности и социална политика“, отговори, че са подадени всички спортни обекти с и без проектна готовност, вкл. - и по-екзотичният междуобщински лифт „Марково – хижа Здравец“, който засяга три общини- Пловдив, Родопи и Куклен. Посочи, че ще направи конкретна справка дали коментирания обект е включен.

Г-н К. Шишманов, отговори, че е положително настроен за този план, защото е много амбициозен и счита, че ако от него бъдат осъществени половината от заложените неща, това ще бъде голям успех. Той каза, че не всичко би могло да стане с магическа пръчка, но въпросът е да я има амбицията. Сподели, че мотивите му да дойде на това обществено обсъждане, а не на бюджета, е че там всичко е прегледано и уточнено и каквото и предложение да бъде изказано, то няма да намери място. Заяви, че във връзка с новия заем от 50 милиона за спортна инфраструктура, което е много похвално за Община Пловдив, трябва да се включи и олимпийският стрелкови комплекс, който е на стойност само 5 милиона. Той припомни, че през последните 5 години Виктор Орбан е инвестирал в спортна инфраструктура в Унгария половин милиард евро. Спомена положителните неща от комплекса, който обясни, че е свързан с националната сигурност от гледна точка на боравенето с конвенционално оръжие, отчитайки какви размирни райони са близо до България в момента. Коментира, че в Пловдив има раздадени над 22 хиляди стрелкови единици, притежавани от граждани, които трябва да практикуват този спорт. За добро развитие на града има добра спортна база за пневматични оръжия – 5 стрелбища, но огнестрелните дисциплини, които са 2/3 олимпийските дисциплини, за съжаление нямат такава база за развитие.

Г-н Шишманов поздрави спортната стрелба, донесла престиж и слава за град Пловдив – олимпийският шампион Кирил Киров, който само преди два дни е спечелил сребро на европейското първенство за мъже и жени в Хамар, Норвегия, и това е поредният успех на този спорт в града. Спомена и олимпийска шампионка Лидия Нейчева, почетния гражданин европейския шампион Антон Ризов. Посочи, че Пловдив изостава в сравнение с такива малки градчета като Търговище, Враца, Ямбол, Стара Загора, които

имат добра база за развитие. Припомни, че строителното разрешение е влязло в сила през октомври 2018г. и е презаверено миналата година през есента, така че до 2025г. трябва да се осъществи. Препоръча, ако не могат да се намерят средства за 1 година, то би могло в рамките на 2-3 години да се осъществи този комплекс.

Г-н Шишманов заяви, че Пловдив има държавно спортно училище и децата от спортната паралела няма къде да практикуват в момента – ходи се под наем, в други градове, за да се подготвят за предстоящото държавно първенство по спортна стрела за огнестрелни дисциплини. Той сподели, като една добра новина, това, че стрелкови клуб „Гракия" разполага с цялото техническо оборудване за този комплекс – електронна мишена, която стои нова в сандъци и е на стойност 1 милион, като тя трябва да бъде сложена някъде. За оборудването не е необходимо Община Пловдив да дава средства. Това е единственият олимпийски спорт, който не е затворил изцяло необходимата спортна база в град Пловдив. На мнение е, че пловдивчани трябва да се гордеят с клуба, защото за поредна 15-та година той е най-успешният клуб в България, с най-много национални състезатели и с най-много титли, донесени за града, между 40-50 медала на година.

Г-жа А. Топчиева каза, че предложението е отбелязано и ще бъде взето предвид и попита дали има други желаещи за изказване. Помоли следващия желаещ да се представи.

Г-н Ганчо Колаксъзов, представител на Института за технологичен трансфер и иновации, част от гражданското общество, заяви че, според него, не е достатъчно изяснено какво представлява този документ и какво е значението за Община Пловдив и прилежащите общини, вкл. - партньорството с останали общини като Стара Загора и Бургас. Посочи, че това е стратегически документ и трябва да се направи разликата, че това не е общински бюджет или други подобни документи, които се приемат годишно. Той сподели, че е участвал в процеса и се е включил във фокус – групите и благодари на хората, които са се постарали този процес да бъде с по-голямо публично достояние и включване на всякакви заинтересованите страни. За съжаление, гражданското общество и хората, които са заинтересовани – бизнесът, научните среди, не са били толкова активни и счита, че това в момента се вижда. Според него е хубаво е да се отбележи, че този документ е отворен, което е изключително важно. Допълни, че това означава, че той може да бъде променян. Той отбеляза, че България все още няма подписано споразумение за партньорство, което да очертае финансовата рамка за следващия програмен период. Оперативните програми вече ще се казват само Програми и те все още не са одобрени, т.е. - никой не може в страната да си направи сметка какво ще включват новите програми и какви са финансовите измерения и параметри, за да може този документ във финансовата му рамка да има някаква конкретика. Посочи Плана за възстановяване и устойчивост, който все още не е одобрен. Посочи, че това не дава възможност да се планира финансово. Той сподели, че е видял в ПИРО предложения за проекти, които му харесват и са свързани с развитие на бизнес средата. Заяви, че инфраструктурата е ясна– тя е роля на общината, която трябва да създава условия, но същевременно - развитието на бизнеса, инициативността и създаването на работна среда, иновации е изключително важно. Те могат да бъдат разширявани. Счита, че този документ, който е стратегически и основополагащ, дава

възможности за развитие на общината в следващите години и същевременно дава възможност на гражданите и бизнеса активно да се включват и да задават насоките на развитие на община Пловдив.

Г-жа А. Топчиева помоли следващия желаещ да се представи.

Г-н Петър Кисьов направи изказване от името на Клъстер „Зелена синергия", като уточни че това е общност от 35 компании, предимно пловдивски, които работят в сферата на енергийната ефективност и възобновяемата енергия. Според него разглеждайки документа ПИРО, може красноречиво да се каже, че в енергийната си част той е много добре развит. Поставят се много проблеми и възможности пред Пловдив за развитие. Изрази мнение, че за съжаление, до известна степен мерките, които са заложени в енергийната част, не са амбициозни и може да се помисли за една по-висока амбициозност на град Пловдив в това отношение. Заяви, че може би една от причините за това е голямата степен на заетост на експертите в Община Пловдив. Той направи предложение за сформирането на местна програма, която да работи с НПО, клъстери, бизнеса и да осъществява фокус групи по иновационни теми и теми, свързани с развитието на града в коментираната от него сфера.

Във второто си предложение г-н Кисьов коментира, че Пловдив трябва да бъде амбициозен град, да се води от добрите примери и от България, не само на европейско ниво. Припомни, че град София е част от конвенцията на кметовете - инициатива на Европейската комисия, която насърчава градовете да се развиват, да внедряват възобновяеми енергийни източници, да подобряват енергийната си ефективност, да имат цели и да ги спазват стриктно. Насърчи Община Пловдив да помисли за включването на града в тази програма.

Г-жа А. Топчиева, даде думата ва г-н Чакъров за уточнение.

Г-н Чакъров посочи, че се говори за Програма за реализиране на ПИРО Пловдив 2021-2027г., която има 5 основни параметри: списък за градска среда, транспортна инфраструктура, образователна инфраструктура, социална инфраструктура, спортна, междублокови пространства и детски площадки за ПИРО, като част от нещата, които може да се случат в бъдещето. Помоли това да му се потвърди.

Г-жа А. Топчиева, се обърна към него за уточняване на това какво точно цитира.

Г-н Чакъров, поясни, че това е информация от сайта на общината.

Г-жа Н. Петкова се включи с уточнението, че ПИРО е стратегически документ, който има една сериозна аналитична част, качена на посочената страницата на Общината. Обясни, че стратегическата част е много важна, като там са описани визията, целите, приоритетите и мерките. Те са направени така, че да концентрират, от една страна всички възможности, които на този етап се четат във всички програми и национални планове, а от друга страна – са взети предвид и всички очаквания, които до този момент са чути от заинтересованите страни – участници в целия този дълъг процес. Изказа мнение, че това е най-важното – конкретните обекти, проекти и т.н. са в динамика, като те са много сериозни на този етап, но при всяка една необходимост има възможност тази нова рамка да се допълва, да се променя, за да бъде адекватна спрямо нуждите и възможностите. Направена е така, че всеки заинтересован, независимо дали е в частния бизнес, научни организации, НПО сектор, да има категоричната

възможност при отваряне на конкретната процедура да може да кандидатства и съответно да търси партньорство за това. Тя подчерта, че има много сериозна част на тема „Инфраструктура“ – транспортна, зелена система, сграден фонд. Енергийната ефективност е засегната във всички аспекти, още повече, че по Национален план се очакват фишове, които да са свързани, както с обществени сгради, така и с жилищни – там не се говори само за саниране, а за ВЕИ, така че всички ще могат да бъдат ползватели на този немалък ресурс. Заяви, че икономическите зони категорично са акцент. Спомена наличието на нови програми, които дават възможност бизнесът, общината и университетският сектор да правят много сериозни проекти, които включват и подобряване на базовата и довеждащата инфраструктура.

Г-жа А. Топчиева, се обърна към г-н Чакъров с думите, че е отворена възможността да се посети администрацията и всички въпроси да бъдат изяснени впоследствие. Тя припомни, че до 19 април 2022г. може да се запознае в подробности с проекта на плана. Даде думата на г-н Послийски.

Г-н С. Послийски благодари за направеното уточнение какво представлява ПИРО и каза, че важната част е била да се чуят гражданите - какво ги вълнува и какво предлагат. Отправи поздравления за този труд, защото зад него стоят много анализи на моментното състояние, как да се съчетае с приоритетите на Европейски съюз и други национални програми, още повече да не се забравя, че това е задължителен документ, който всяка една община трябва да има, когато трябва да кандидатства. Той сподели, че в миналото се е случвало да са отхвърляни проекти, затова че ги няма в тези планове, предварително гласувани от местната администрация.

Г-жа А. Топчиева, в заключение даде думата на Кмета - г-н Димитров.

Г-н Здравко Димитров, потвърди думите на г-н Послийски, че включването на проектите в Плана е важно от гледна точка на кандидатстването по европрограми. Коментира, че има обекти, които са изпуснати в предния програмен период и се надява, че сега това няма да бъде допуснато. Той благодари на екипа, който работи по документа за свършената работа и отбсляза, че наистина това е един огромен труд, който както всички споделиха, предопределя развитието на Община Пловдив, на град Пловдив, не само в следващите 7 години, но и за години напред. Заяви, че се надява да са били обхванати болшинството проекти и проблеми на града. Предвидено е какво трябва да се случи, като сигурно има нещо, което е изпуснато, но този процес е отворен, има готовност за диалог. Г-н Димитров благодари на всички участници, които са взели отношение, и на тези, които не присъстват, но сигурно гледат. Пожела приятни и ползотворни срещи и успех.

Общественото обсъждане продължи 2 часа и 8 минути. Протоколът е изготвен на база аудиозапис. Неразделна част от настоящия протокол е присъствен списък на участниците.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
Регионална инспекция по околната среда и водите - Пловдив

Изх. № ОВОС-914-5 / 04.04.2022г.

ДО
Г-Н ЗДРАВКО ДИМИТРОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ
ГР. ПЛОВДИВ, ПЛ. „ЦЕНТРАЛЕН" №1

Относно: *Решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка за: „План за интегрирано развитие на община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027"*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДИМИТРОВ,

Приложено, изпращаме Ви **Решение № ПВ-ЕО-.11.. /2022г.** за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка за: „План за интегрирано развитие на община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027", с възложител: Община Пловдив.

В съответствие с изискванията на чл.15, т.1 от **Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми** е необходимо Възложителят да оповести Решението на страницата си в интернет и/или по друг подходящ начин.

Съгласно чл.15, т. 3 от Наредба за ЕО, органът по приемане/одобряване на плана е длъжен да се съобразява с Решението.

Приложение: Съгласно текста

С уважение,

ИВАЙЛО ЙОТКОВ
Директор на РИОСВ – Пловдив

4000, гр. Пловдив, бул. "Марица" №122, тел.,факс 032/638 078
Зелен телефон, факс 032/643-245, e-mail: riosv@plovdiv.riew.gov.bg; http://plovdiv.riosv.cor

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
Регионална инспекция по околната среда и водите - Пловдив

РЕШЕНИЕ № ПВ–ЕО-.11../2022 год.
за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка

На основание чл. 85, ал.4 и ал.5 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/, чл.14, ал.2, от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО), чл.31 ал.6 от Закона за биологично разнообразие, чл.37, ал.4 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, представена документация от Възложителя и становище на Регионална здравна инспекция Пловдив

Р Е Ш И Х:

да не се извършва екологична оценка на: „План за интегрирано развитие на община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027"
Възложител: Община Пловдив, гр. Пловдив, пл. „Централен" №1

Характеристика на плана:

Планът за интегрирано развитие на Община Пловдив за периода 2021 – 2027 г. е разработен в изпълнение на чл. 23 от Закон за регионално развитие (ЗРР) и в съответствие с Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община /ПИРО/ за периода 2021-2027 г., утвърдени със заповед на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Пространственият обхват на „План за интегрирано развитие на Община Пловдив за периода 2021 – 2027 г. включва цялата територия на общината – град Пловдив, обособен в 6 градски района: „Централен", „Източен", „Западен", „Северен", „Южен" и „Тракия".

Планът за интегрирано развитие на Община Пловдив определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране и общия устройствен план на общината.

Планът за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО), като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциали за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, стратегически цели и приоритети за развитие на местно ниво.

Основни цели и приоритети в плана:

Стратегическа цел 1: Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред общината и прилагане принципите на кръговата икономика.

Приоритет 1 – Чист, зелен и привлекателен град.

Приоритет 2 – Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито.

Стратегическа цел 2: Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност.

Приоритет 3 – Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж.

Приоритет 4 – Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи.

Стратегическа цел 3: Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост.

Приоритет 5 – Град-европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии.

Приоритет 6 – Образован, дигитализиран и адаптивен град.

Орган по приемане и одобряване на ПИРО-Пловдив е Общински съвет гр. Пловдив.

Планът за интегрирано развитие на община Пловдив 2021-2017 попада в обхвата на т. 9.3. Закона за регионално развитие-планове за интегрирано развитие на общините от Приложение № 2 на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредбата за ЕО) и съгласно чл. 2, ал. 2, т. 1 на Наредбата за ЕО следва да бъде предмет на процедура по преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка.

Местоположение на Плана спрямо елементите на Националната екологична мрежа:

Територията, предмет на Плана обхваща териториалния обхват на Община Пловдив, в който се включват защитени зони от мрежата НАТУРА 2000:

Защитени зони за опазване на дивите птици:

- BG0002087 „Марица Пловдив", обявена със Заповед №РД-836/17.11.2008 г. на МОСВ (ДВ бр. 108/19.12.2008 г.);
- BG0002016 „Рибарници Пловдив", обявена със Заповед №РД-81/03.02.2009 г. на МОСВ (ДВ бр. 14/20.02.2009 г.);

Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, приети от МС с Решение №122/02.03.2007 г. (ДВ бр.21/2007 г.):

- BG0000578 „Река Марица"
- BG0000444 „Река Пясъчник"

В териториалния обхват на плана попадат защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии, а именно:

- Природни забележителности „Младежки хълм", „Хълм на освободителите", „Данов хълм", обявени със Заповед №РД-466/22.12.1995 г. на МОСВ (ДВ бр.3/1996 г.).
- Част от защитена местност „Нощувка на малък корморан - Пловдив", обявена със Заповед №РД-644/05.09.2006 г. на МОСВ (ДВ бр.85/2006 г.).

Мотиви:

1. ПИРО е разработен за цялата територия на Община Пловдив, като са определени стратегическите цели и приоритетите към всяка цел, с които да се приложи интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие.

2. Като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане на стратегически цели, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчивото развитие.

3. Част от предвидените проектни предложения, чрез изпълнението на които се очаква да се постигнат стратегическите цели на ПИРО са насочени към: проекти за намаляване замърсяването на въздуха и въглеродните емисии чрез въвеждане на зони с ниски емисии и осъществяване на мониторинг и контрол на КАВ; проекти за подобряване на КАВ чрез намаляване на замърсяването от битово отопление; проекти за смекчаване изменението на климата чрез въвеждане на мерки за енергийна ефективност; проекти за изграждане на зелена инфраструктура в Община Пловдив; устойчиво управление на битовите отпадъци; проекти за намаляване загубите на питейната вода; проекти за устойчива градска среда и реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности.

4. При извършената проверка за допустимост на Плана по реда на чл.37, ал.2, във връзка с чл.12, ал.2 и ал.4 от Наредбата по ОС се установи, че предвижданията плана са допустими за осъществяване при условия, че не влизат в противоречие със забраните въведени със заповедите за обявяване на защитени зони BG0002087 „Марица-Пловдив", BG0002016 „Рибарници Пловдив» за опазване на дивите птици и режимите, определени със заповедите за обявяване на защитени територии – Природни забележителности „Младежки хълм", „Хълм на освободителите", „Данов хълм" и защитена местност „Нощувка на малък корморан - Пловдив".

След преглед на представената информация и на основание чл.37, ал.3 от Наредбата по ОС, въз основа на критериите по чл.16 от нея е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която, предвид местоположението, характера и мащаба на плана, реализацията му няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони, поради следните мотиви:

4.1 Планът за интегрирано градско развитие на Община Пловдив е стратегически рамков документ, който очертава визията и общите цели на политиките за развитие на общината във всички сектори, съгласно националното законодателство. В тази връзка, предвижданията на Плана за защитените зони от мрежата НАТУРА 2000 са съобразени и са в съответствие с режимите, предмета и целите на опазване не защитени зони, поради което не се очаква прилагане на Плана да окаже значително отрицателно въздействие върху природните местообитания и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони на територията на община Пловдив.

4.2 Предвижданията на Плана се основават на принципа на устойчивото развитие и опазване на компонентите на околната среда, в т.ч. и елементите на защитените зони, поради което няма вероятност реализирането му да доведе до намаляване числеността и плътността на популациите на видовете, предмет на опазване в защитените зони и до намаляване на благоприятния им природозащитен статус.

4.3 Предвид характера на Плана, не се очаква кумулиране на отрицателни въздействия върху видовете и местообитанията, вкл. птици, предмет на опазване в защитени зони в резултат от въздействие на предвижданията на Плана, спрямо осъществените, одобрените, нереализирани до момента или планирани други планове, програми, проекти и/или инвестиционни предложения.

5. Със становище изх. № ОВОС-10-82-1/10.03.2022г. РЗИ-Пловдив приема разработения План за интегрирано развитие на община Пловдив (2021г. – 2027г.). Очаква се Планът да окаже комплексно положително въздействие върху околната среда и човешкото здраве, с включените в него мерки.

6. С реализацията на предвидените мерки и дейности в Плана за интегрирано развитие на община Пловдив 2021-2027 г. не се очакват отрицателни въздействия върху околната среда в рамките на територията на общината. Съществуват редица предпоставки за подобряване на екологичните характеристики на целевата територия, включително опазване на човешкото здраве след изпълнението на ПИРО.

7. Предвид местоположението на засегнатата територия няма вероятност от трансгранично въздействие върху околната среда от прилагането на плана.

<u>При изпълнение на следното условие:</u>

Бъдещи инвестиционни предложения в обхвата на плана, за които се изисква провеждането на процедура по оценка въздействието върху околната среда /ОВОС/ по реда на ЗООС, да се одобряват след постановяване на съответния акт за съгласуване от РИОСВ-Пловдив и при съобразяване с препоръките от извършените оценки.

Настоящото Решение не отменя задълженията на възложителя по Закона за опазване на околната среда и други специални закони и подзаконови нормативни актове и не може да служи като основание за отпадане на отговорността му, съгласно действащата нормативна уредба.

При промяна на плана, на Възложителя или на някои от обстоятелствата, при които е било издадено настоящето решение,

Възложителят /новият Възложител/ е длъжен да уведоми своевременно РИОСВ – Пловдив.

Настоящото Решение губи правно действие, ако в срок 5 години от датата на влизането му в сила не е одобрен плана.

Решението може да бъде обжалвано чрез РИОСВ-Пловдив пред Министъра на околната среда и водите и/или Административния съд в района, на който е постоянния адрес или седалището на Възложителя, в 14-дневен срок от съобщаването му на заинтересованите лица и организации по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

ИВАЙЛО ЙОТКОВ
Директор на РИОСВ

04.04.**2022г.**

СПИСЪК НА УЧАСТНИЦИ В ОБЩЕСТВЕНОТО ОБСЪЖДАНЕ,
СЪГЛ. РЕГИСТРАЦИЯ В ПРИСЪСТВЕНИЯ СПИСЪК

СЪПОСТАВИТЕЛНА ТАБЛИЦА
за отразяване на становищата, получени след публикуване на проекта на План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО) на интернет страницата на Община Пловдив

№	Подател	Становища/Предложения/Коментари	Приема се/ Не се приема/Съотносимо	Мотиви
Постъпили предложения по време на общественото обсъждане на проекта на ПИРО (30.03.2022г.)				
1	Милена Агопян, Енергийна агенция - Пловдив	Включване на тематиката за енергийна ефективност и ВЕИ в ранното обучение на децата. Общината да създаде предпоставки за извънкласни занимания на децата по темата.	Съотносимо	В ПИРО са предвидени релевантни мерки и групи проекти, които да бъдат реализирани в съответните образователни институции, както в системата на предучилищното образование, така и в системата на училищното образование, а именно: По ***Мярка 6.1. „Интервенции за предоставяне на качествено предучилищно образование“***, Дейност 6.1.2. „Група проекти за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих, физическа активност и културни прояви и др. в детските градини“, конкретно проект 6.1.2.2. „Проекти за преустройство и оборудване на детски градини за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих и/или физическа активност и културни прояви и др. в детските градини“, съгласно посоченото в описателната му част, това което е предвидено и е релевантно към направеното предложение се състои в: прилагането на методи на преподаване и на учене, иновативна и гъвкава организация на учебния процес, споделяне на учебното пространство и взаимодействие с релевантни представители на местната общност (вкл. деца от други детски градини, екипи в други детски градини, представители на граждански организации и др.). Изграждането на STEM среда в детските градини включва и: обучение и повишаване на квалификацията на професионалистите, работещи пряко с децата в детските градини, интегрирано образователно съдържание, занимания съвместно с други детски градини, училища и институции (пр. музеи, детски научни центрове, неправителствени организации, фирми и производствени предприятия, професионални организации и др.). Прецизирането на конкретна тематична насоченост на горе-визираните дейности, включително тематиката за енергийна ефективност и ВЕИ в ранното обучение на децата се прецизира при оформянето на конкретно проектно предложение за кандидатстване по конкретна процедура/покана по съответна програма, съобразено и според

				спецификите на съответното партньорство, напр. съвместно с други детски градини, училища и институции (в т.ч. Енергийна агенция – Пловдив). По ***Мярка 6.2. „Интервенции за предоставяне на качествено училищно образование“***, Дейност 6.2.2. „Група проекти за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих и културни прояви и др. в НУ, ОУ, СУ и ЦПРЛ на територията на Община Пловдив“, конкретно проект 6.2.2.2. „Проекти за преустройство и оборудване на ОУ, СУ и ЦПРЛ на територията на Община Пловдив за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих и/или физическа активност и културни прояви и др.“, съгласно посоченото в описателната му част, това което е предвидено и е релевантно към направеното предложение се състои в: прилагането на методи на преподаване и на учене, иновативна и гъвкава организация на учебния процес, споделяне на учебното пространство и взаимодействие с представители на местната и училищна общност (вкл. бизнес, ученици от други училища, училищни екипи, представители на граждански организации, висши училища и др.). Изграждането на STEM училищна среда включва и: обучение и повишаване на квалификацията на учителите, интегрирано образователно съдържание, извънкласни занимания съвместно с други училища и институции (пр. БАН, ССА, ВУ, музеи, детски научни центрове, неправителствени организации, фирми и производствени предприятия, професионални организации др.). Аналогично на горе-посоченото относно Мярка 6.1. и в Мярка 6.2. прецизирането на конкретна тематична насоченост на изброените дейности, включително тематиката за енергийна ефективност и ВЕИ в обучението на децата и младежите се прецизира при оформянето на конкретно проектно предложение за кандидатстване по конкретна процедура/покана по съответна програма, съобразено и според спецификите на съответното партньорство, напр. съвместно с други училища и институции (в т.ч. Енергийна агенция – Пловдив). На база горе-изложеното, предложението не противоречи на предвиденото в ПИРО, както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.
		Да бъде изследвано как общината се готви за предизвикателството и за	Съотносимо	В ПИРО е предвидена релевантна мярка и група проекти, а именно: ***Мярка 1.4. „Интервенции срещу климатичните промени“***, Дейност 1.4.1. „Група проекти за смекчаване изменението на климата чрез

		посрещане на европейската инициатива „Вълна на санирането“.		въвеждане на мерки за енергийна ефективност“, като конкретно във връзка с предвидените средства за енергийно обновяване на жилищни сгради, както по НПВУ, така и по очакваните програми, в програмата за реализация на плана (Приложение № 1) е включен проект 1.4.1.3. „Реализиране на проекти за енергийна ефективност на жилищни сгради (еднофамилни и многофамилни)“. В допълнение, съгласно спецификите на съответния сграден фонд, върху който са предвидени , в същата Мярка 1.4. и Дейност 1.4.1. са предвидени още 3 релевантни към европейската инициатива „Вълна на санирането“ проекта, както следва: - Проект 1.4.1.1. „Реализиране на проекти за енергийна ефективност на административни обществени (публични) сгради“, в т.ч.: сгради на ТД на НАП; сграда на МРРБ-Пловдив; общински административни сгради, вкл. административни сгради на общинската администрация; - Проект 1.4.1.2. „Реализиране на проекти за енергийна ефективност на специализирани обществени (публични) сгради“, в т.ч.: Сгради от образователната инфраструктура (ДГ и ОУ); Сгради спортна инфраструктура; Сгради от социалната инфраструктура (вкл. социални домове; КСУ, ЦНСТ и др.); Сгради от здравната инфраструктура (вкл. ДЯ), съгласно приложени списъци на обекти на интервенции в образователна, спортна, социална, здравна инфраструктура, в съответствие с получени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации, и фишове с проектни идеи от заинтересованите страни; - Проект 1.4.1.5. „Реализиране на проекти за подобряване на енергийната ефективност на промишлените сгради и/или в промишлените системи“, вкл. мерки за въвеждане на системи за енергиен мениджмънт и системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението; проекти за изграждане и експлоатация на инсталации за използване на ВЕИ за собствено потребление; изграждане на партньорства за разработване и прилагане на система от услуги за консултиране на МСП за въвеждане на пакети от енергийно ефективни мерки и оползотворяване на енергия от ВИ. На база горе-изложеното, предложението не противоречи на предвиденото в ПИРО, както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.

3		В ПВУ е посочено и създаването на структурите на „едно гише“, първо в шестте района на планиране, след това и във всичките 28. Предлага в ПИРО това да бъде споменато по някакъв начин	Съотносимо	В ПИРО е предвидена релевантна мярка и група проекти, а именно: ***Мярка 3.2. „Развитие и интернационализация на местната предприемаческа екосистема“***, Дейност 3.2.1. „Група проекти за развитие на местната предприемаческа екосистема“, конкретно проект 3.2.1.1. „Проекти, насочени към насърчаване на предприемаческата активност“, по който като интервенция е предвидено предоставянето на комплексни услуги в подкрепа на МСП - консултации, обучения и информация за разработване на бизнес планове, определяне на стойност на продукти, достъп до пазари и финансиране и др. в полза на МСП на принципа "обслужване на едно гише". Оттук, предложението не противоречи на предвиденото в ПИРО, както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.
4		За административния капацитет не е ясно обрисувано какви са техните нужди от обучения, от доразвиване на техните специалности и от какъв персонал, било то експертна помощ, било то като външен персонал, допълнително обучение, с какъв наличен персонал разполага общината.	Съотносимо	В ПИРО са предвидени релевантни мерки и групи проекти, реферирани към повишаването на административния капацитет на общинската администрация спрямо конкретно идентифицирани тематични направления според нуждите от обучения за създаване и/или доразвиване на релевантни специфични знания и умения в общинските служители, както следва: По ***Мярка 1.1. „Подобряване на качеството на атмосферния въздух“***, Дейност 1.1.2. „Група проекти за намаляване замърсяването на въздуха и въглеродните емисии чрез въвеждане на зони с ниски емисии и осъществяване на мониторинг и контрол на КАВ“, конкретно проект 1.1.2.3. „Повишаване на капацитета на общинската администрация за собствен мониторинг и контрол на КАВ - закупуване на мобилна измервателна станция“; По ***Мярка 3.1. „Дигитализация, НИРД и иновации за икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат“***, Дейност 3.1.2. Група проекти за дигитална трансформация на местната икономика, конкретно проект 3.1.2.1. „Дигитализация на процесите в Община Пловдив за оптимизация предоставянето на ЕАУ на граждани и бизнес с оглед подготовка и насърчаване на дигиталната трансформация, и подобряване на инвестиционния климат, чрез надграждане на електронните системи и услуги и завършване на процеса по преминаване към електронна община“, вкл. чрез изграждане на център за мониторинг и реакция и създаване на екип от специалисти за работа в центъра и др. По ***Мярка 4.4. „Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на икономическия и иновационен потенциал на ниво – регион“***, Дейност 4.4.2. „Съвместни инициативи в сферата на

				образованието за повишаване на капацитета в посока предоставяне на съвременни, иновативни образователни услуги, отговарящи на търсенето на пазара на труда и в подкрепа осигуряването на необходимите човешки ресурси за икономически растеж на ниво – регион“, конкретно проект 4.4.2.1. „Реализиране на съвместни проекти със Столична община в сферата на образованието за развитие на образователните структури и реализирането на съвместни образователни дейности“, вкл. чрез обмен на учители и други съвместни инициативи. На база горе-изложеното, предложението не противоречи на предвиденото в ПИРО, както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.
5	Милена Агопян, Енергийна агенция – Пловдив	Има и други неправителствени организации и други научни организации, извън академичните в Пловдив, напр. – Енергийната агенция, която е регистрирана в МОН като изследователска организация, с която общината е работила и е позната, и която има акредитирана лаборатория за изследване на твърди биогорива и компост – единствената в България, сертифицирана по ИСО 1725 за RDF.	Приема се	За отразяване на отправеното предложение, Приложение IV.1. „Списък на организации – утвърдени носители на научен капацитет и ноу-хау и организации - утвърдени като разработчици на иновации, локализирани на територията на Община Пловдив, идентифицирани като такива с потенциал и със съществен принос към иновативната и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация“ е допълнено като е включена под №17 Енергийна агенция – Пловдив.
6	Г-н Любомир Чакъров	В общинските имоти има един имот, който е 4 дка в район „Централен“ и ще се дава на концесия, като същият този имот е вписан, че ще бъде правен на паркинг за 6 млн. – тези несъответствия трябва да се изчистят.	Не се приема	Планираните в ПИРО интервенции към предвидената релевантна мярка, съответно група проекти, а именно: ***Мярка 2.4. „Подобрена градска среда с осигурен достъп и пространствената свързаност“***, Дейност 2.4.3. „Група проекти за изграждане на мрежа от паркинги за подобряване на достъпа до градска среда“ се отнасят до два отделни обекта в рамките на проект 2.4.3.1. „Изграждане на мрежа от паркинги и междублокови пространства за подобряване на градската среда и достъпността ѝ“, по който е планирано изграждането на многоетажен паркинг в УПИ VII, кв.21 нов /кв.413 стар по плана на ЦГЧ, гр. Пловдив (до Хуманитарната гимназия) с индикативен бюджет 5500 хил. лв и изграждането на двуетажен паркинг на ул. „Генерал Кюркчиев“ в северната част на УПИ II-зеленина, кв. 19 по плана на „Младежки хълм““, който е без инвестиционен проект, съгласно получена заявка от район „Централен“ чрез писмо с изх.№ АК-Ц233(1)/10.09.2021 г.

6	Г-н Сергей Сергеев	Относно транспортната инфраструктура: да бъдат добавени кръстовища на две нива, както ще започне проектът на бул. „Марица“ в 4 точки на град Пловдив, които са много натоварени:	Не се приема	За обектите не е възможно изграждане на кръстовища на 2 нива поради следните причини:
6.1		1. бул. „Васил Априлов“ и бул. „България“.	Не се приема	бул. „В. Априлов“ - бул. „България“ - поради съществуваща подземна инфраструктура, която е изключително сложна.
6.2		2. бул. „Цар Борис“ и съответно „Нейчо Цанов“ и бул. „Христо Ботев“, сточна гара;	Не се приема	бул. „Христо Ботев“ – ул. „Найчо Цанов“ - има съществуващ канализационен колектор, който обслужва район „Централен“ и Район „Южен“. След построяването на нов южен колектор (бул. „Южен“) до 2027 г. е възможно да се осъществи подобен обект - т.е. в следващия програмен период.
6.3		3. пред Аграрния университет	Не се приема	Аграрен университет - не е предвидено в ОУП, както и това че трафикът там не е толкова интензивен, колкото на други кръстовища в града.
6.4		4. Ягодовско шосе – от ъгъла на „Скобелева майка“, да бъде направен един мост за жителите на Ягодово, който да минава над околовръстното и над жп линията	Не се приема	Ягодовско шосе - вместо мост за жителите на с. Ягодово е предвидена връзка към югоизточната част на околовръстното шосе - при ул. „Недялка Шилева“.
7		Да се заложат пари за електрически автобуси.	Съотносимо	Закупуването на електрически автобуси е компонент от интегрирани решения за подобряване на градската мобилност и създаване на устойчиви практики за опазване на околната среда, вкл. за подобряване качеството на атмосферния въздух. Доколкото предложението попада в обхвата на програмата за реализация на ПИРО (Приложение № 1), а именно е включен като Компонент (3) Доставка на подвижен състав - нови електрически автобуси, ново автобусно депо и инфраструктурата към тях (в т.ч. зарядни станции) - 20 млн. лв. на Дейност 1.1.1. Проект за Интегриран градски транспорт на гр. Пловдив, Мярка 1.1. Подобряване на качеството на атмосферния въздух, Приоритет 1. Чист, зелен и привлекателен град, Стратегическа цел 1. Подобряване на жизнената среда - чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината, прилагане принципите на кръговата икономика и предоставяне на съвременни качествени услуги за населението, то предложението не противоречи на предвиденото в ПИРО, както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или

				допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.
8		Относно зелената система – всеки един район на Пловдив да има по един хубав, голям парк	Съотносимо	В ПИРО (Приложение № 1) са предвидени конкретни проекти, свързани със зелената система на град Пловдив, в съответствие с ОУПО, налични инвестиционни проекти и съобразно конкурентната им възможност за приличане на финансов ресурс за реализация през програмния период до 2027г.
9	Г-н Атанас Костадинов	Подобряване на инфраструктурата в индустриалните зони, които са в границите на града:	Съотносимо	Подобряването на инфраструктурата в индустриалните зони е предвидено в ПИРО чрез общ обект - без изброяване на конкретни улици. Спрямо отправеното предложение, в ПИРО е предвидена релевантна мярка и група проекти, а именно: ***Мярка 3.2. „Развитие и интернационализация на местната предприемаческа екосистема“***, Дейност 3.2.2. „Група проекти за растеж и конкурентоспособност на местната икономика“, конкретно проект 3.2.2.1. „Проекти, насочени към растежа и конкурентоспособността на местни МСП в рамките на нови и/или съществуващи индустриални паркове, индустриални зони и сходни територии, и привличане на инвестиции“, включително чрез изграждане на нужната инфраструктура, обхващаща съответните компоненти на довеждаща инфраструктура, съпътстваща инфраструктура (в т.ч. зелена и иновативна, специализирана и социална инфраструктура), и/или производствена инфраструктура, и други съотносими“. Оттук, предложението не противоречи на предвиденото в ПИРО, както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.
9.1		1. Източна индустриална зона, четвърта част, ул. „Дамян Балабанов“ – към момента въпросната улица се включва към колелото на кръговото движение на „Скобелева майка“ като преминава през частен имот. И хората, които са пряко засегнати от това са готови сами да си направят улицата, но няма как да проведат сами необходимата отчуждителна процедура за изграждане на „ухото“ което е предвидено по устройствения план.	Не се приема	Виж по-горния коментар. Предложението не е обект на ПИРО.

9.2		2. В Южна индустриална зона – ул. „Братя Бъкстон“	Съотносимо	Виж по-горния коментар. Предложението не противоречи на предвиденото в ПИРО, както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.
10	Г-н Камен Шишманов	Да се включи олимпийския стрелкови комплекс в ПИРО, който е на стойност 5 милиона лева. За обекта има издадено строителното разрешение, влязло в сила през октомври 2018г. и презаверено миналата година есента, така че до 2025г. трябва да се осъществи.	Не се приема	В определения за приемане на коментари и предложения по проекта на ПИРО Пловдив срок (до 19 април 2022г.) не е депозирано на публично обявения имейл: piroplovdiv@plovdiv.bg предложение, обективиращо проектната идея на заинтересованото лице със съответните параметри относно инвестиционното намерение (стойност, дейности, срок на изпълнение и др.) за изграждане на обект „стрелкови комплекс“, за да бъде той включен в програмата за реализация, Приложение № 1 на стратегическия документ. Доколкото предложението попада в обхвата на Стратегическа цел 1. Подобряване на жизнената среда - чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината, прилагане принципите на кръговата икономика и предоставяне на съвременни качествени услуги за населението, Приоритет 2. Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито, Мярка 2.3. Инвестиции в спортна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност, 2.3.1. Група проекти за реконструкция и изграждане на спортни паркове и съоръжения, от програмата за реализация на ПИРО, то при последваща актуализация на плановия документ, в съответствие с Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., на Министерство на регионалното развитие и благоустройство, обектът може да бъде включен в Приложение № 1 чрез допълване на Списък на обекти на интервенции в спортна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации, и получени фишове с проектни идеи от заинтересованите страни, въз основа на попълнен проектен фиш по образец, подаден до общинската администрация в обявените за това срокове.
11	Г-н Петър Кисьов, Клъстер	Сформиране на местна програма, която да работи с НПО, клъстери, бизнеса и да осъществява фокус –	Съотносимо	В ПИРО са предвидени релевантни мерки и групи проекти, по които при идентифицирана проектна готовност и наличие на конкретика относно отправеното предложение за сформиране на местна програма, работеща

	„Зелена синергия“	групи по иновационни теми и теми, свързани с развитието на града в тази сфера.		с различни заинтересовани страни с фокус групи по иновативни теми, както и според спецификите на конкретната процедура/покана, по която ще се кандидатства с проектно предложение, същото може да бъде включено като дейност или част от дейност/под-дейност в процеса на разработка. Релевантни мерки и групи проекти са: ***Мярка 3.1. „Дигитализация, НИРД и иновации за икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат“***, Дейност 3.1.2. „Група проекти за дигитална трансформация на местната икономика“, конкретно проект 3.1.2.2. „Проекти, насочени към дигитализация на местната икономика чрез внедряване на технологии от Индустрия 4.0 в предприятията“, както и Дейност 3.1.3. „Група проекти за технологична трансформация на местната икономика“, проект 3.1.3.1. „Проекти, насочени към технологична трансформация на местната икономика“; ***Мярка 3.2. „Развитие и интернационализация на местната предприемаческа екосистема“***, и трите дейности по мярката, както и ***Мярка 4.4. „Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на икономическия и иновационен потенциал на ниво – регион“***, Дейност 4.4.1. „Интегрирани териториални инвестиции за трансфер на технологии в посока развитие на НИРД и иновации сред различни релевантни заинтересовани страни“. Оттук, предложението не противоречи на предвиденото в ПИРО, както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.
12		Община Пловдив да помисли за включването на град Пловдив, подобно на София, в конвенцията на кметовете, инициатива на Европейската комисия, която насърчава градовете да се развиват, да внедряват възобновяеми енергийни източници, да подобряват енергийната си ефективност, да имат цели и да ги спазват стриктно.	Съотносимо	Отправеното предложение само по себе си не представлява проект, а по-скоро част от дейност/под-дейност от проект. В тази връзка, отчитайки спецификата на съдържанието на ПИРО съгласно Методическите указания на МРРБ за разработката му предложението е ирелевантно за отделно обособяване и включване като проект в програмата за реализация на плана, като при приложимост, същото индикативно може да бъде включено като част от дейност/под-дейност от конкретно проектно предложение, при идентифициране на конкретна процедура/покана по дадена програма, и в частност, при подготовката на формуляр за кандидатстване с проект по някой от предвидените такива в ПИРО по ***Мярка 1.4. „Интервенции срещу климатичните промени“***, Дейност 1.4.1. „Група проекти за смекчаване измененисто на климата чрез въвеждане на мерки за енергийна ефективност“ с петте проекта, включени по дейността.

Постъпили писмени предложения на официално обявения мейл за предоставяне на коментари и предложения по проекта на ПИРО Пловдив до 19.04.2022 г.				
13	Френска езикова гимназия ФЕГ „Антоан дьо Сент-Екзюпери“, община Пловдив (приложен Фиш за проектна идея, получен по електронен път на 6.04.2022 г.)	Добавяне на проект - Саниране на сградата на Френска езикова гимназия „Антоан дьо Сент-Екзюпери“, ул. „Вук Караджич“, № 13А, гр. Пловдив (прилагане на мерки за енергийна ефективност за сграда с идентификатор 56784.505.98 в УПИ I - училище от кв.7 - нов, по плана на кв. „Артерия аерогара“ - гр. Пловдив).	Приема се	Получен фиш за проектна идея в рамките на обявения срок. Обектът е част от образователната инфраструктура на град Пловдив. Проектът да бъде включен в програмата за реализация на ПИРО, чрез допълването му в Списъка на обекти на интервенции в образователна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации - Приложение № V.2. към програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. (Приложение №1 към ПИРО). Проектът попада в обхвата на Стратегическа цел 3, Приоритет 6, Мярка 6.2.
14	Огнян Дюкенджиев, създател и администратор на сайтовете „Визия за Пловдив“ и „Дебат за Пловдив“ във Фейсбук от 2017г. (постъпили предложения по електронен път на 12.04.2022 г.)	За строителство на нов мост по продължението по бул. „Перушица“, предвидените 30 милиона лева ще стигнат ли за един знаков мост, който да стане символ на града. Би трябвало да е висящ с оглед перспективата Марица да стане плавателна, след съответните подготовки за ненаводняване на мазетата на крайбрежните сгради. Предлагам да се заделят 35 млн. лв. за този мост.	Съотносимо	Получени писмени коментари в рамките на обявения срок. По предложените промени е изразена следната позиция от отговорните звена: 1) Предвиден е обект в ПИРО- нов мост над р. Марица; 2) и 3) В действащ ОУП на Община Пловдив (2007г.), както и в предложението за неговото изменение, е заложено изграждането на градска артерия II клас в продължение на новопредвиден мост над р. Марица. В зоните между така новопредвидената пътна връзка и Голямоконарско шосе са обособени зони за жилищно строителство (ниско, средно и високо застрояване), смесено обществено обслужване, производствена зона и терени за социална инфраструктура (образование и публично озеленяване). В проект за изменение на ОУП северната част от цитираната територия е зададена за устройване с цялостен ПУП. Предложението не противоречи на предвижданията на действащ и проектен ОУП; 4) Съгласни сме с констатацията, че е необходима съвместна работа между Община Марица и Община Пловдив. Консултации и обсъждания между представители на администрацията на двете общини бяха осъществени по време на разработването на стратегическия документ ПИРО, като бяха обхванати множество аспекти, вкл. инфраструктура и организация на обществени пространства. В процеса на изпълнение на ПИРО също ще се работи съгласувано, вкл. от гледна точка на реализацията на съвместни интегрирани проекти и дейности от общ интерес.
		Да се включи предвиденият в сегашният ОУП от 2007г. път	Съотносимо	Виж по-горния коментар.

		/булевард/ продължение на новият мост от бул. „България“ до „Голямоконарско шосе“. Тази отсечка /връзка/ ще бъде начало на урбанизацията на местността между това шосе и бул. „България“ и урбанизацията на Шекер махала.		Предложението не противоречи на предвиденото в ПИРО, както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.
14.2		Да се предвидят пари за урбанизиране на Шекер махала което да включва: изготвяне на ПУП с устройствени показатели за поне 5 етажно строителство и за терени за социална и медицинска инфраструктура като поликлиника. Да се даде възможност за закупуване на земята от собствениците на сградите върху тях за да могат да се разпореждат с имотите си както намерят за добре - да ги продават, да ги отдават под наем и т.н. С това мисля че сегашното гето ще добие урбанизиран вид. Все пак това е вратата на Пловдив от Столицата и трябва да има по приветлив и модерен вид!	Съотносимо	Виж по-горния коментар. Предложението не противоречи на предвиденото в ПИРО, както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.
14.3		Да се обсъдят заедно двата ПИРО на община Марица и на община Пловдив за да има съвместимост и да се предвидят места за буферни паркинги и да се избегне учредяването на гранични зони на двете общини с конфликтни предназначения и устройствени показатели.	Съотносимо	Виж по-горния коментар. Предложението не противоречи на предвидените в ПИРО интегрирани териториални инвестиции между двете общини., както и от него не възникват обстоятелства за промяна и/или допълнения в текстове на стратегическия документ и/или приложенията към него.
	Граждани (приложено Възражение, входирано в Община Пловдив	Възражение, съпроводено с подписка срещу проект „Еко-парк „Марица“ – 656 дка залесяване, 105 дка водно огледало (дублиращ гребен канал), 37 дка езеро с 16	Не се приема	Входирано в рамките на обявения срок. Коментар от отговорното административно звено: „Считаме постъпилото възражение за несъстоятелно, тъй като в Еко-парк „Марица“ не се предвижда изграждането на втори гребен канал, а допълването на съществуващия с малък коридор за обръщане и

	под №22 П-4823/ 15.04.2022г.)	островчета за гнездене на птици, и други атракции – 17 млн. лв., включващ и интервенции съгласно предвиденото в проект „Световен гребен спортен център с парк за водни атракции, отдих и риболов на територията на Парк „Отдих и култура“, район „Западен“, град Пловдив“, съгласно получен фиш за проектна идея от Инициативен комитет за иницииране на процедура за предоставяне на концесия за строителство и управление - предвиден като ПЧП с Община Пловдив“		загряване на състезателите по Гребане и Кану-каяк, което е напълно задължително за провеждането на Световни и Европейски шампионати, международни стартове и купи, както и за нормалното функциониране на съоръжението и осигуряване на база за спортно-тренировъчна дейност на гостуващи отбори. Описаните дейности носят огромни приходи на Община Пловдив, обществото и бизнеса. Бъдещото строителство следва да отговаря на всички действащи норми. „Предложението за еко-парк „Марица“ не противоречи на действащия и на проекта за изменение за ОУП“. Проектното предложение е получено чрез подаване на фиш за проектна идея от заинтересована страна, получен в рамките на обявения срок в периода на разработване на ПИРО в изпълнение на задължителния подход “отдолу-нагоре“, приложим за изготвянето, реализацията, наблюдението и оценката на изпълнението на стратегическия документ, съгласно Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., на Министерство на регионалното развитие и благоустройство, откъдето и е включено в Списък на обекти на интервенции в спортна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации, и получени фишове с проектни идеи от заинтересованите страни - Приложение № V.4. към програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. (Приложение №1 към ПИРО). Съгласно Решение №ПВ-ЕО-11/2022 на РИОСВ – Пловдив, всички бъдещи инвестиционни предложения в обхвата на ПИРО, за които се изисква провеждането на процедура по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) по реда на ЗООС, да се одобряват след постановяване на съответния акт за съгласуване от РИОСВ-Пловдив и при съобразяване с препоръките от извършените оценки.
	ОУ “Душо Хаджидеков" (приложен Фиш за проектна идея, получен на 18.04.2022 г.)	Добавяне на проект - Енергийна ефективност в ОУ „Душо Хаджидеков“	Приема се	Получен фиш за проектна идея в рамките на обявения срок. Обектът е част от образователната инфраструктура на град Пловдив. Проектът да бъде включен в програмата за реализация на ПИРО, чрез допълването му в Списъка на обекти на интервенции в образователна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации - Приложение № V.2. към програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. (Приложение №1 към

				ПИРО). Проектът попада в обхвата на Стратегическа цел 3, Приоритет 6, Мярка 6.2.
17	СУ „ Пейо Кр. Яворов“ (приложен Фиш за проектна идея, получен на 18.04.2022 г.)	Добавяне на проект - Саниране на СУ „Пейо Кр. Яворов“ - Пловдив	Приема се	Получен фиш за проектна идея в рамките на обявения срок. Обектът е част от образователната инфраструктура на град Пловдив. Проектът да бъде включен в програмата за реализация на ПИРО, чрез допълването му в Списъка на обекти на интервенции в образователна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации - Приложение № V.2. към програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. (Приложение №1 към ПИРО). Проектът попада в обхвата на Стратегическа цел 3, Приоритет 6, Мярка 6.2.
18	ОУ „Екзарх Антим I“ (приложен Фиш за проектна идея, получен на 18.04.2022 г.)	Добавяне на проект - Прилагане на мерки за енергийна ефективност в ОУ „Екзарх Антим I“	Приема се	Получен фиш за проектна идея в рамките на обявения срок. Обектът е част от образователната инфраструктура на град Пловдив. Проектът да бъде включен в програмата за реализация на ПИРО, чрез допълването му в Списъка на обекти на интервенции в образователна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации - Приложение № V.2. към програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. (Приложение №1 към ПИРО). Проектът попада в обхвата на Стратегическа цел 3, Приоритет 6, Мярка 6.2.
19	ОУ „Райна Княгиня“ (приложен Фиш за проектна идея, получен на 19.04.2022 г.)	Добавяне на проект - Частично саниране на сграда северозападна страна и хидроизолация на плосък покрив в ОУ „Райна Княгиня“	Приема се	Получен фиш за проектна идея в рамките на обявения срок. Обектът е част от образователната инфраструктура на град Пловдив. Проектът да бъде включен в програмата за реализация на ПИРО, чрез допълването му в Списъка на обекти на интервенции в образователна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации - Приложение № V.2. към програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. (Приложение №1 към ПИРО). Проектът попада в обхвата на Стратегическа цел 3, Приоритет 6, Мярка 6.2.
	Община Пловдив	Предложение за добавяне на 2 проекта:	Приема се	Изготвен доклад с изх. № 21 ВК-449-[90]/18.04.2022г. с предложение за включване на обектите в програмата за реализация – Приложение № 1.

		- Изграждане на ГИС за целите на Община Пловдив; - Ревитализация на зелените зони около река Марица, вкл. вело и пешеходни алеи, зелен клин и зелена зона за рекреация		Изграждането на ГИС попада в обхвата на Стратегическа цел 2. Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност чрез съвместни партньорски инициативи за икономически и регионален напредък (в посока развитие на града и региона), Приоритет 3. Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж, Мярка 3.1. Дигитализация, НИРД и иновации за икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат, Дейност 3.1.2. Група проекти за дигитална трансформация на местната икономика от програмата за реализация на ПИРО. Компонентът е допълнен към Проект 3.1.2.1. Дигитализация на процесите в Община Пловдив за оптимизация предоставянето на ЕАУ на граждани и бизнес с оглед подготовка и насърчаване на дигиталната трансформация, и подобряване на инвестиционния климат, чрез надграждане на електронните системи и услуги и завършване на процеса по преминаване към електронна община в Приложение № 1, както следва: Компонент (4) Изграждане на ГИС за целите на Община Пловдив - съвкупност от компютърен софтуер и хардуер за създаване, съхраняване, обработка, анализ, визуализиране и споделяне на георефериранa информация - 5 млн.лв. Ревитализацията на зелените зони около река Марица, вкл. вело и пешеходни алеи, зелен клин и зелена зона за рекреация е предвидена в стратегическия документ и попада в обхвата на Стратегическа цел 1. Подобряване на жизнената среда - чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината, прилагане принципите на кръговата икономика и предоставяне на съвременни качествени услуги за населението, Приоритет 1. Чист, зелен и привлекателен град, Мярка 1.4. Интервенции срещу климатичните промени, Дейност 1.4.2. Група проекти за адаптация към изменението на климата чрез екосистемни решения и изграждане на зелена инфраструктура в Община Пловдив от програмата за реализация на ПИРО. Прецизирано е наименованието на проект 1.4.2.13 в Приложение № 1, в съответствие с доклада, както следва: „Реконструкцията на бул. Марица – север и бул. Марица-юг, озеленяване и облагородяване, ревитализация на зелените зони около река Марица, изграждане на вело и пешеходни алеи, зелен клин и зелена зона за рекреация, при спазване на принципа на минимално въздействие, без намеса в коритото на р. Марица.“

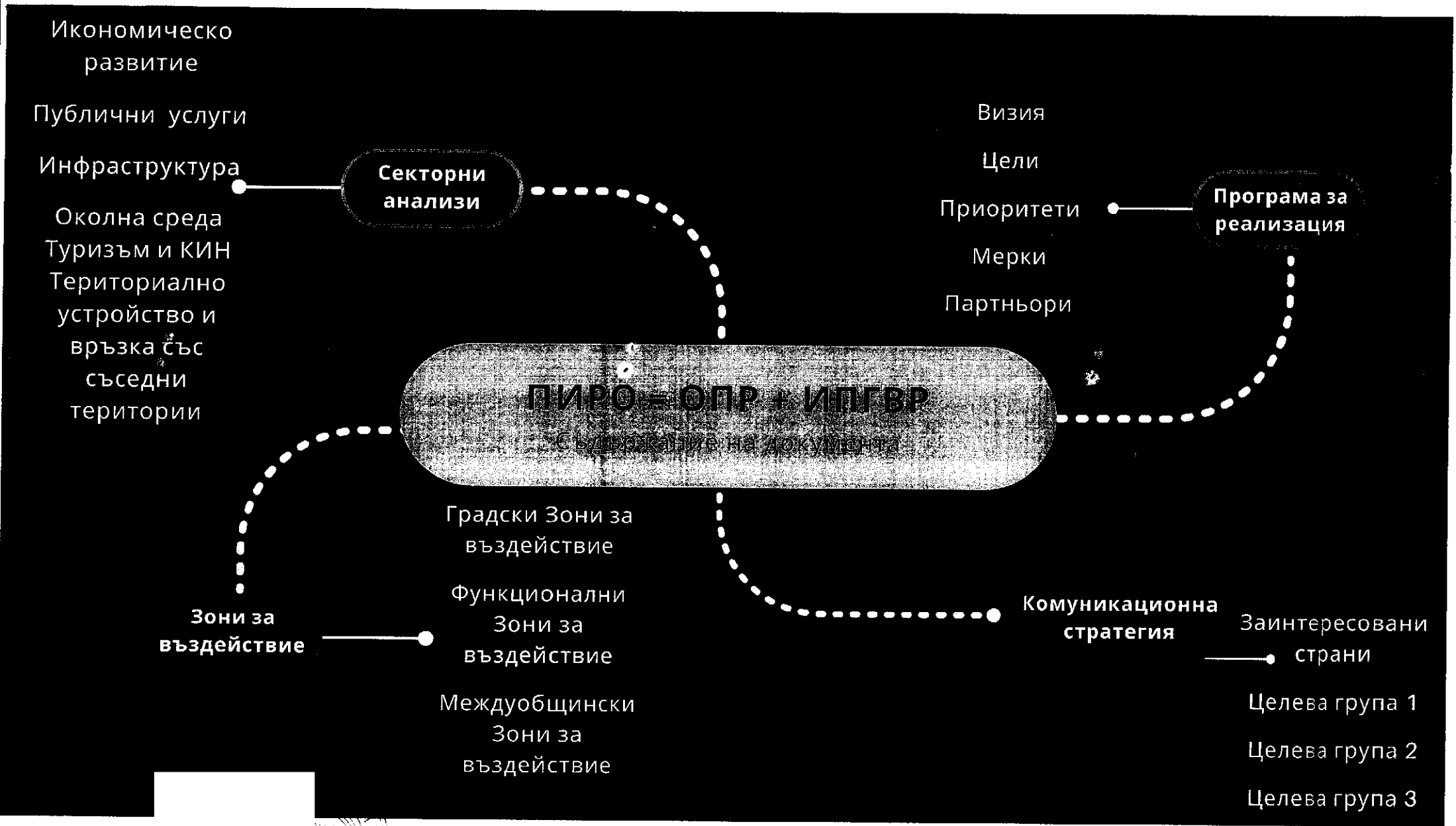
21		Някои мерки да бъдат по-добре конкретизирани за по-лесното им разпознаване и установяване на връзка с Програма за околна среда 2021-2027 г. В тази връзка е предложено включване на някои допълнителни думи във вече съществуващи проекти. Това няма да промени същността им, а ще ги направи по конкретни и специфични. Към изготвената за целта докладна е приложена таблица с конкретизиране на два съществуващи проекта - 1.4.2.9. и 4.5.3.1.	Приема се	Изготвен доклад на 19.04.2022г. от Дирекция Екология с предложение за допълване на краткото описание на 2 от проектите, включени в програмата за реализация – Приложение № 1. В съответствие с доклада, промените са нанесени в наименованията на проектите, както следва: 1.4.2.9. Проектиране на нереализираните зелени площи за широко обществено ползване (зелена инфраструктура - зелени стени, зелени зони, озеленяване на "кални петна", зелени покриви и др. вкл. интелигентни зелени решения) и поетапната им реализация и 4.5.3.1. Проект за опазване на околната среда чрез изграждане/разширение на инсталация за механично-биологично третиране (МБТ) на отпадъци с производство на RDF гориво, чрез прилагане на екологични решения и иновативни технологии, като Herhof, за постигане чрез механично третиране на отделяне, количества рециклируеми материали и производство на RDF гориво. В допълнение към горното и с цел прецизност, се налагат следните две малки редакционни намеси в текста на т. 6.4.1. Управление на отпадъците от Том I– Териториален анализ на ПИРО, предложени в режим „проследяване на промените“, както следва: „До момента в община Пловдив не е въведено оползотворяване на битовите отпадъци за получаване на топлинна или електрическа енергия. Предвид количеството на битовите отпадъци, генерирани в рамките на РСУО - Пловдив и депонирани на двете регионални депа, е оправдано да се търси решение за изграждане/разширение на инсталация за механично-биологично (МБТ) третиране на отпадъци с производство на RDF гориво. ~~Изграждането на такава инсталация~~. Това би повишило делът на рециклирани и оползотворени отпадъци за сметка на депонираните количества, в съответствие с йерархията за управление на отпадъците.“ (на стр. 541 от документа) и „Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на територията на Община Пловдив, включително изграждане/разширение на инсталация за механично-биологично (МБТ) третиране на отпадъци с производство на RDF гориво, чрез прилагане на технология за механично третиране на отделяне, количества рециклируеми материали и производство на RDF гориво. Развитие на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и намаляване на количествата на депонираните отпадъци” (на стр. 543 от документа).

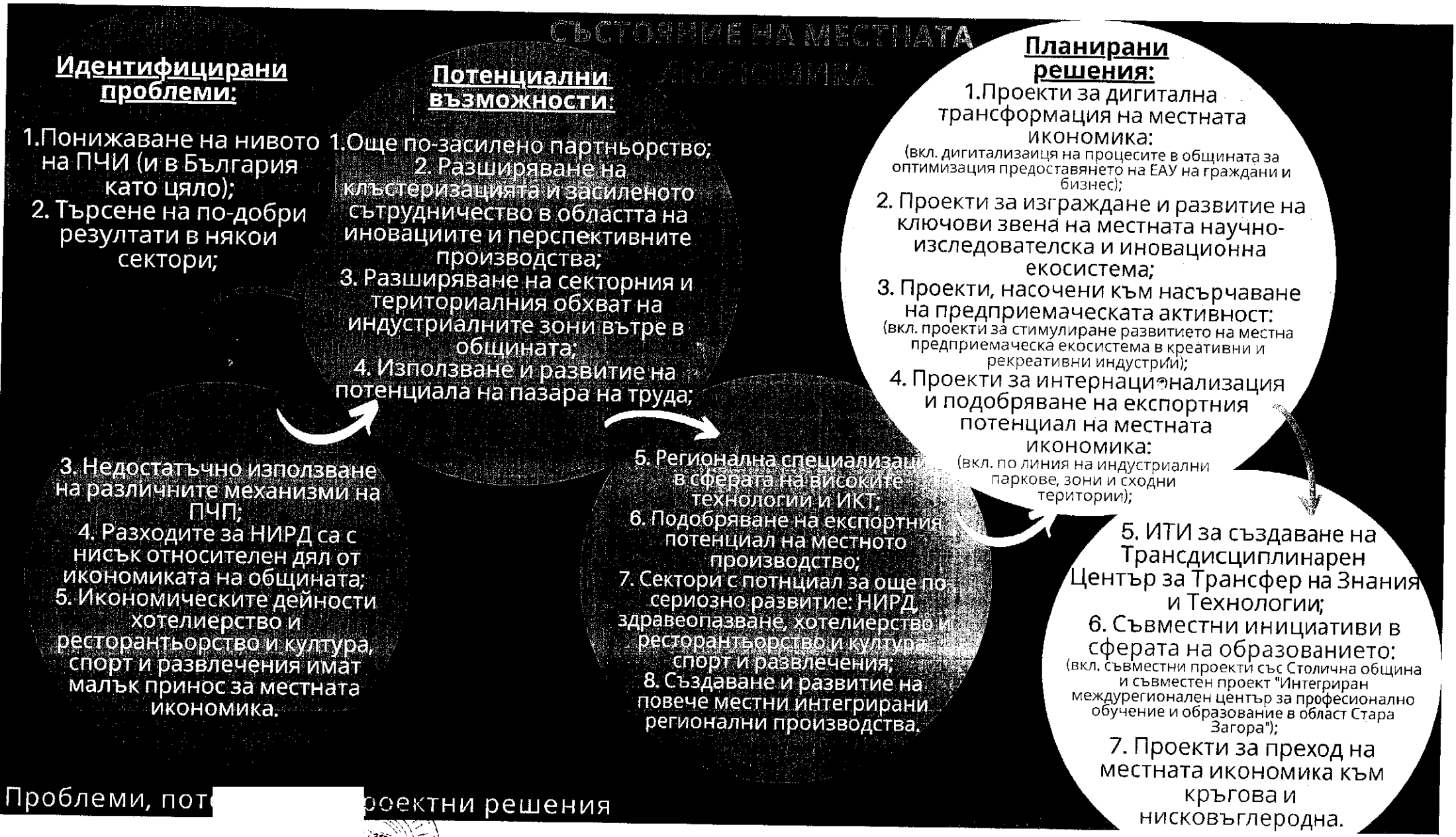
ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ (ПИРО) ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

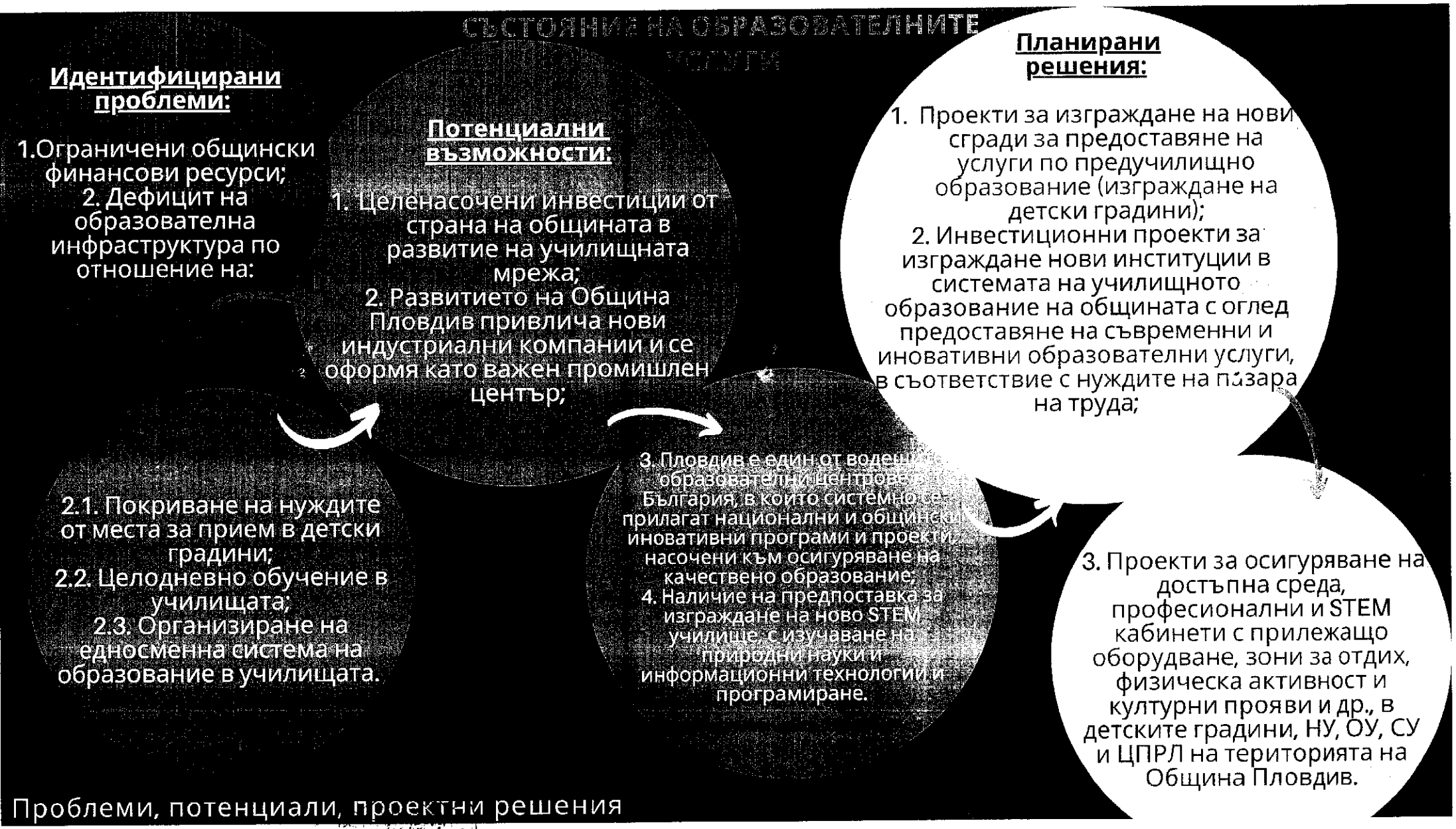
Община Пловдив
www.plovdiv.bg

30 март 2022 г.
гр. Пловдив

Икономическо развитие
Публични услуги
Инфраструктура
Околна среда
Туризъм и КИН
Териториално устройство и връзка със съседни територии
Секторни анализи
Визия
Цели
Приоритети
Мерки
Партньори
Програма за реализация
ПИРО = ОПР + ИПГВР
Съдържание на документа
Градски Зони за въздействие
Функционални Зони за въздействие
Междуобщински Зони за въздействие
Зони за въздействие
Комуникационна стратегия
Заинтересовани страни
Целева група 1
Целева група 2
Целева група 3

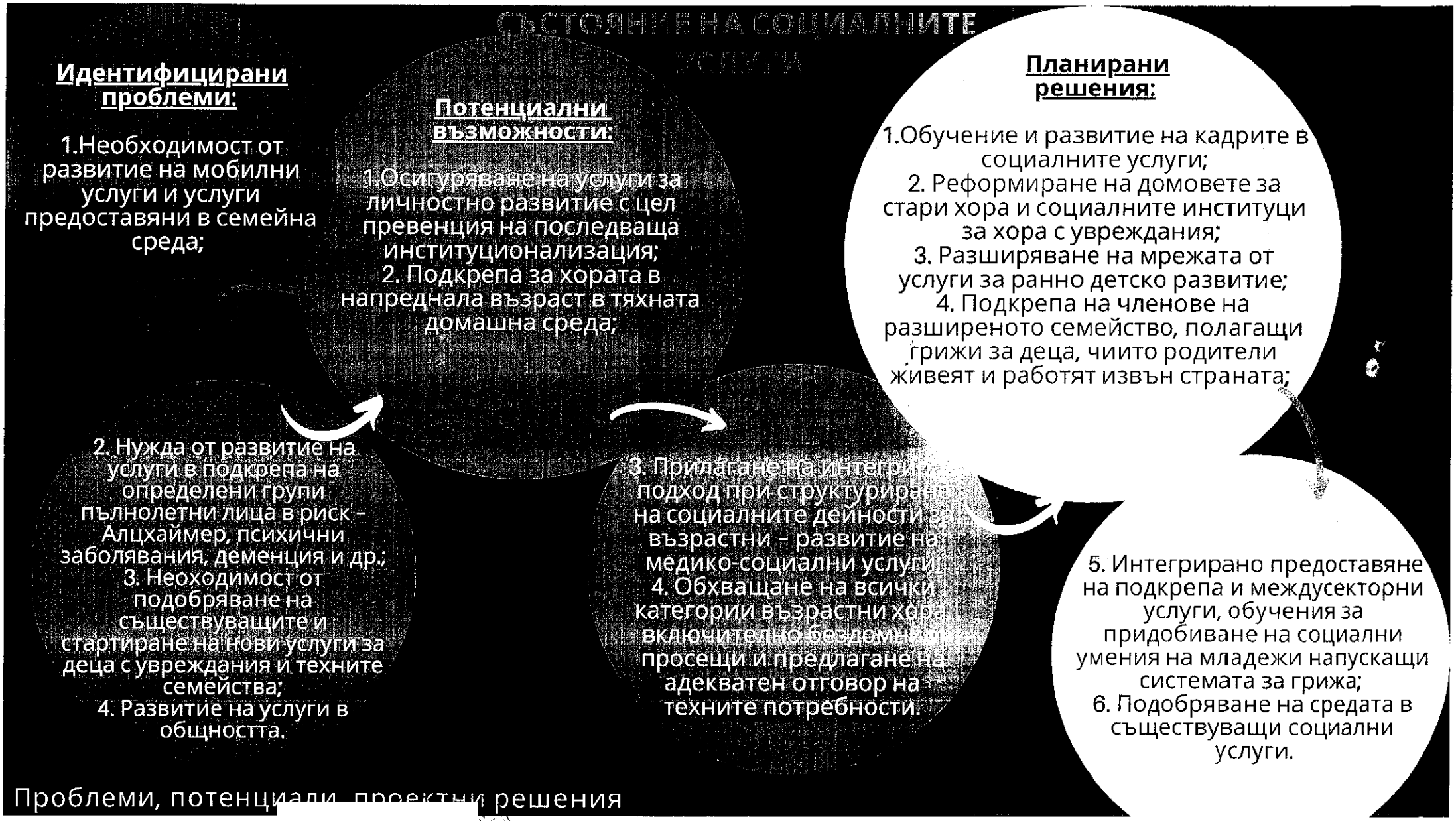
Проблеми, пот[illegible]роектни решения

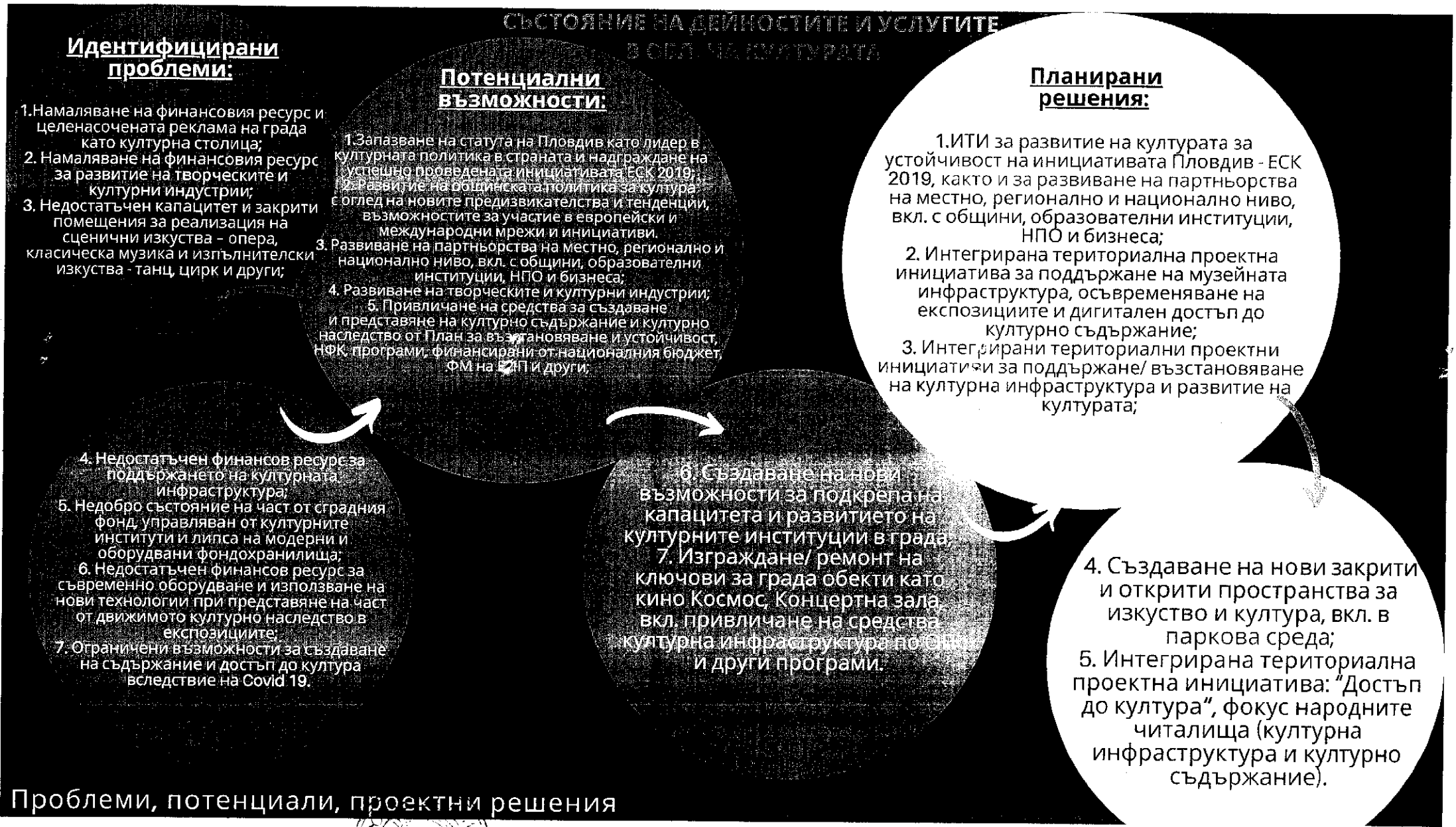
Проблеми, потенциали, проектни решения

Проблеми, потенциали, проектни решения

Проблеми, потенциали, проектни решения

Проблеми, потенциали, проектни решения

КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Идентифицирани проблеми:

1.Неоползотворените местни, регионални и национални ресурси по отношение на пространственото развитие на културното наследство;
2. Недооценяване на ресурсите на нематериалното и движимото културно наследство за сметка на недвижимото КН;
3. Необходимост от постоянни действия по опазването на НКН;
4. Част от недвижимото културно наследство не е адекватно експонирано, социализирано и интерпретирано;
5. Недостатъчно използване на потенциала на публично-частни партньорства за развитие на КН;
6. Липса на механизми за стимулиране насобствениците на сгради НКЦ;
7. Не е извършена актуализация на недвижимото културното наследство; липсва Наредба за историческата градска среда; лисват ПОУ.
8. Последици от кризата Covid 19.

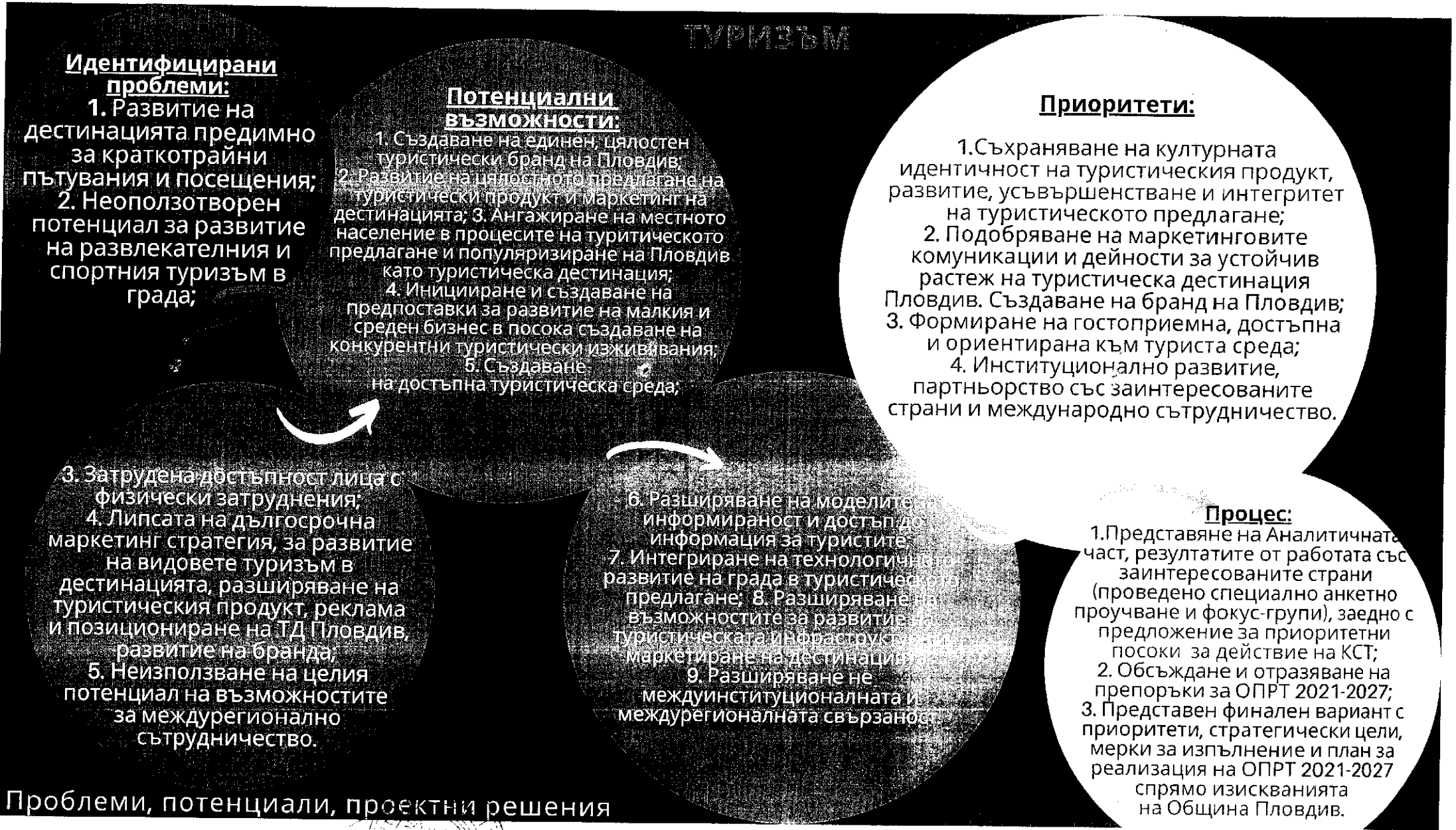
Потенциални възможности:

1. Използване на възможностите на Община Пловдив като катализатор за развитие на съседните общини и създаване на интегрирани териториални инициативи (ИТИ) на местно, областно, регионално и национално ниво.;
2. Използване на наследството като ресурс за устойчиво развитие;
3. Валоризиране на материалното и нематериалното КН чрез възможностите на културния туризъм;
4. Привличане на средства за опазване, социализация и интерпретация на културно наследство;
5. Развиване на на публично-частни партньорства с фокус КН;
6. Създаване на механизми за стимулиране на собствениците на сгради НКЦ;
7. Актуализиране на НКН;
8. Създаване на Наредба за историческата градска среда;
9. Изработване на ПОУ;
10. Надграждане на политиката за информационно-комуникационните технологии за повишаване на достъпа до културното наследство;
11. Използване на интелигентни системи за опазване и управление на културното наследство.

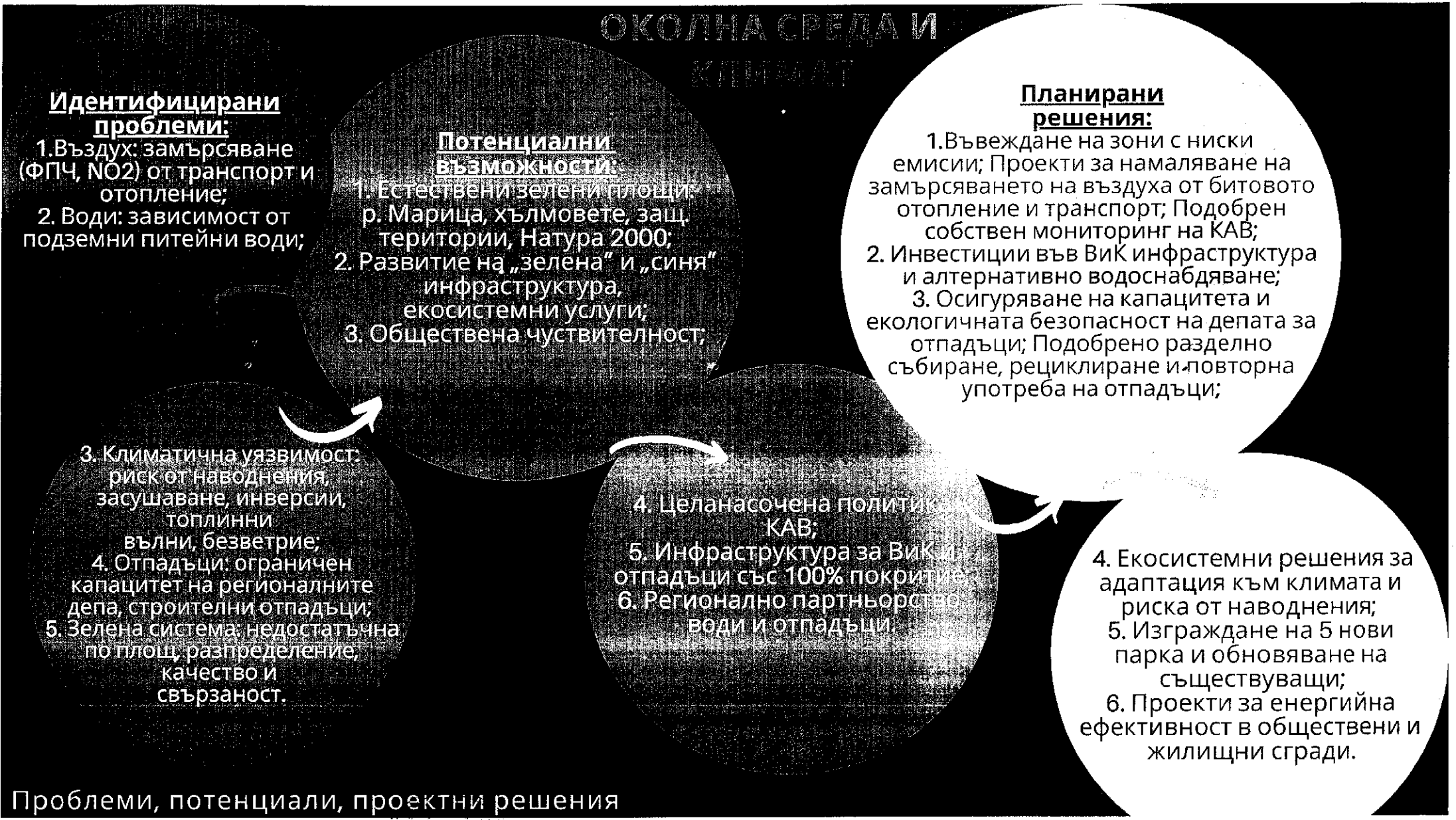
Планирани решения:

1.Интегрирани териториални туристически продукти с проектен център Община Пловдив, съвместно с общини-партньори в ЮЦР и ЮИР с цел валоризиране на КН;
2. Създаване на интегрирани туристически продукти в Община Пловдив с фокус върху културното наследство, в т.ч. културни маршрути;
3. Интегрирани проекти за устойчива градска среда на АИР „Старинен Пловдив";
4. Интегрирани проекти за опазване на НКН, в т.ч. извършване на КРР, експониране, социализация и интерпретация;
5. Интегрирани проекти по отношение на КН с фокус публично-частно партньорство;
6. Проекти за изготвяне на ПОУ;
7. Проекти за дигитализация на елементите от културното наследство и създаване на дигитални продукти за увеличаване достъпа до култура.

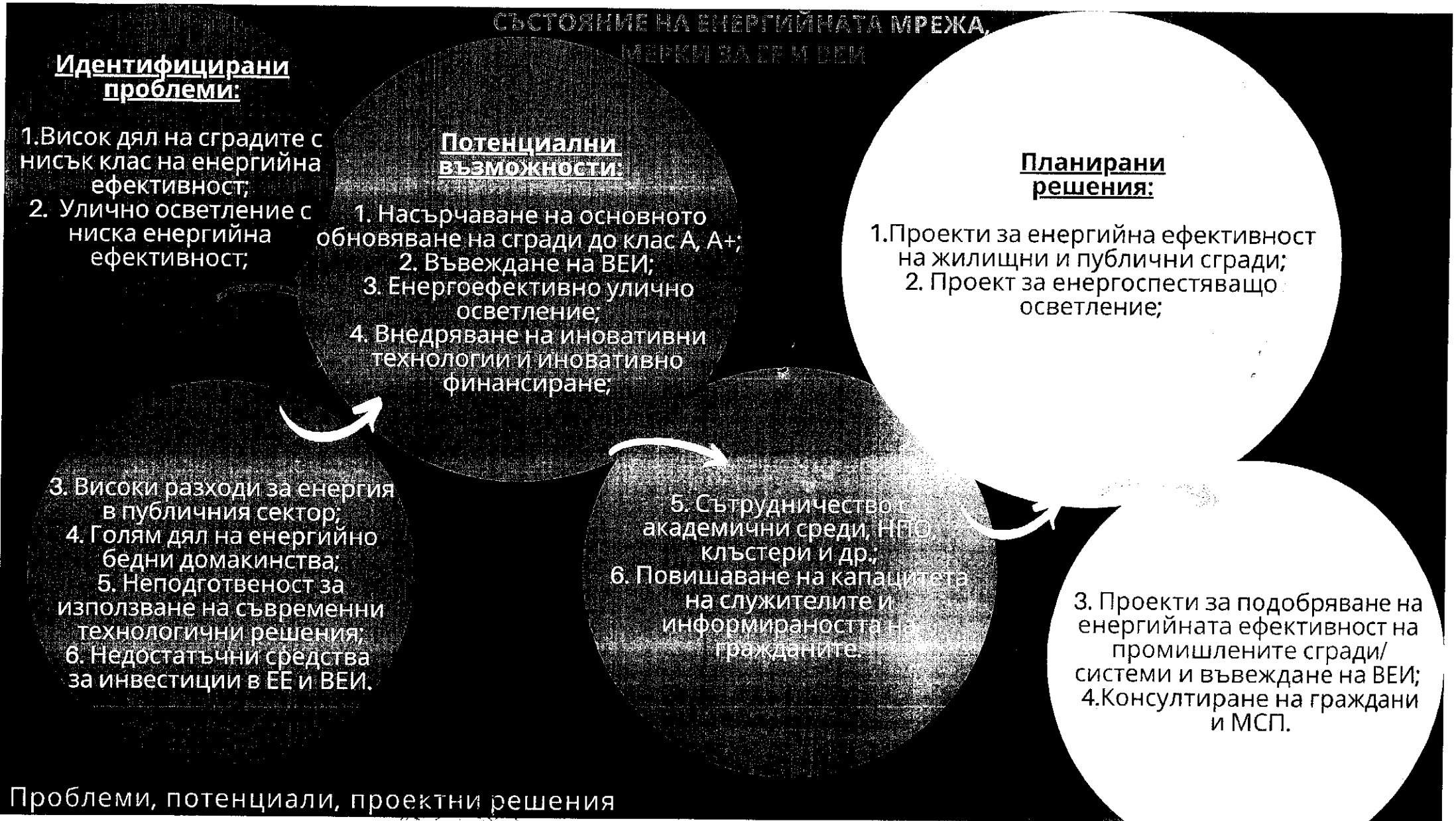
Проблеми, потенциали, планирани решения

Проблеми, потенциали, проектни решения

Проблеми, потенциали, проектни решения

Проблеми, потенциали, проектни решения

ТРАНСПОРТ И УГМ

Идентифицирани проблеми:

1.Нереализирани отсечки от ПУМ и някои важни обходни трасета за града;
2. Не е изградена система от тангенти/ компрометирани от застрояване Северна и Южна тангента;
3. Всички трасета на МОПТ преминават през ЦГЧ;
4. Липсват основни пунктове и места за прекачване;
5. Уличната мрежа е натоварена неравномерно или с изчерпана пропускателна способност;
6. Липса на паркоместа и буферни паркинги.

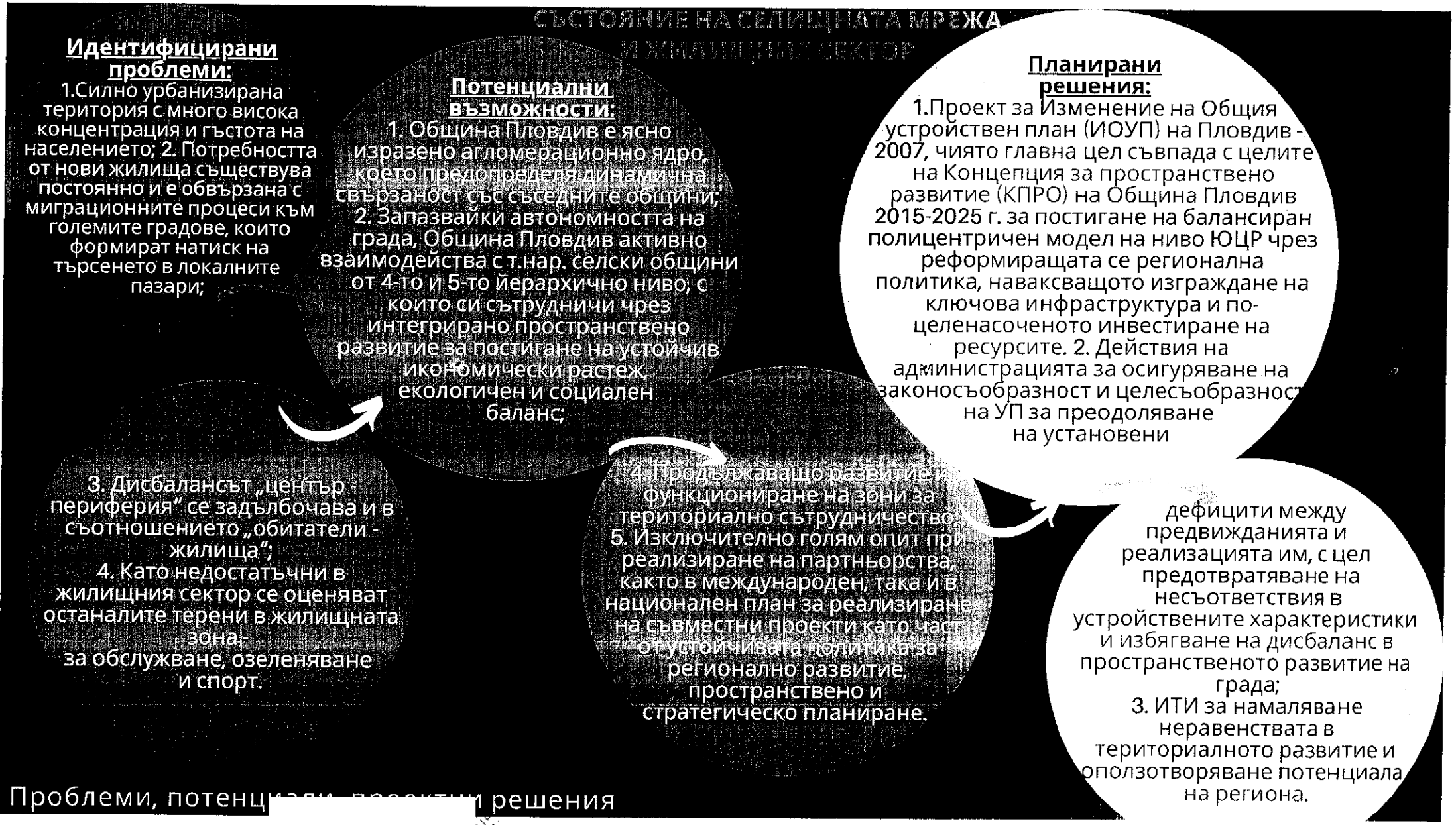
Потенциални възможности:

1. Повишаване на конкурентоспособността на МОПТ с нов вид превозен подвижен състав; 2.Обследване на възможностите за развитие на крайградската железопътна инфраструктура и бъдещото ѝ включване в единната транспортно-комуникационна система на града; 3.Осигуряването на добра обвързаност между различните видове транспорт, с акцент върху екологосъобразните такива;
4. Развитие на алтернатив[ни] на лекото автомобилно движение видове транспо[рт]. Най-вече велосипедния[т]
5. Насърчаване на разнообразни форми на придвижване в т.ч. осигуряване на безопасни пешеходни пространства и достъпна градска среда.

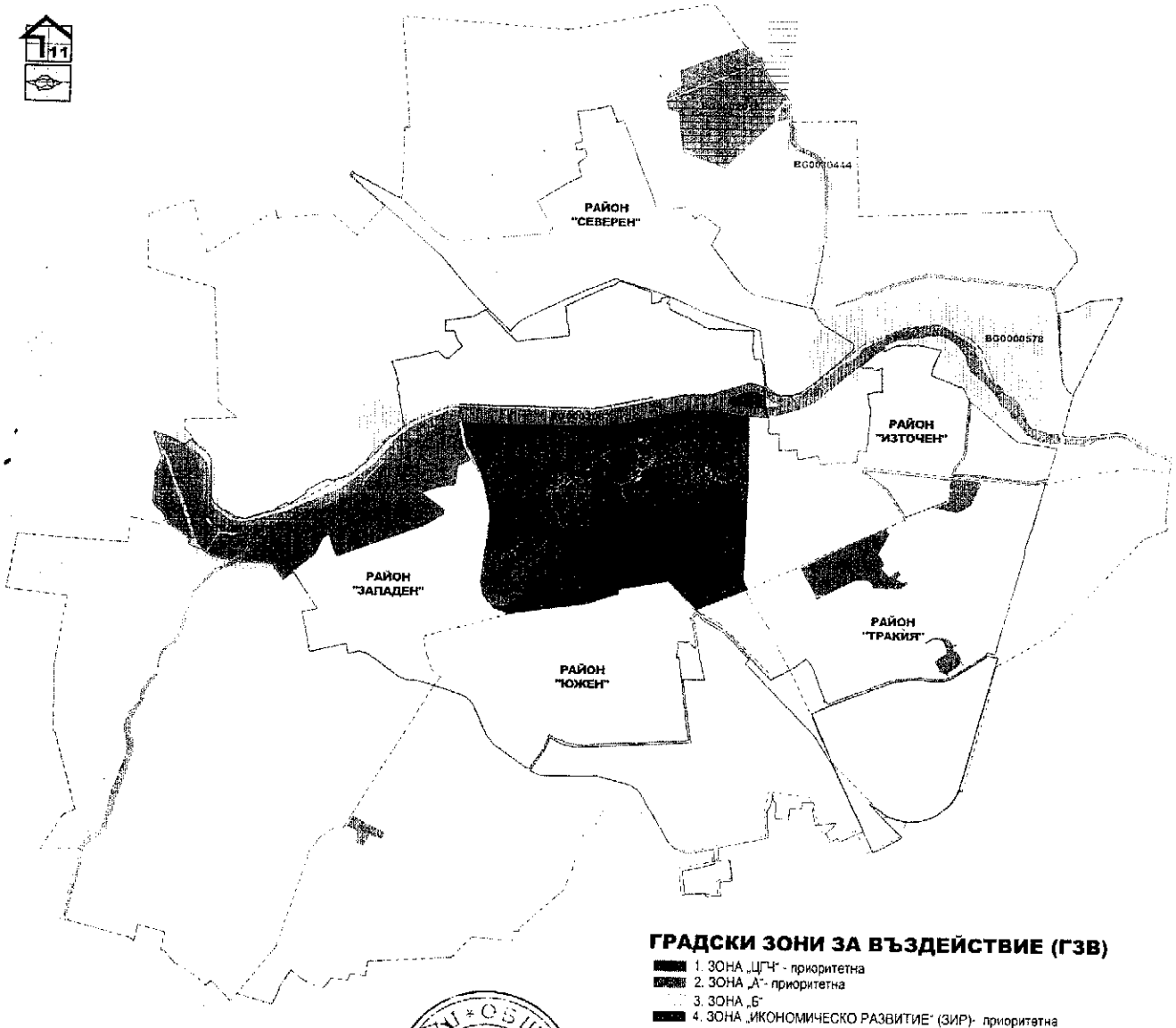
Планирани решения:

1.Проект за Интегриран градски транспорт на гр. Пловдив, в т.ч.:
1.1. Изграждане и реконструкция на транспортна инфраструктура, вкл. осветление, пешеходни пътеки и велоалеи;
1.2. Изграждане на мрежа от буферни паркинги и гаражи;
1.3. Доставка на нови електрически автобуси и зарядни станции;
1.4. Интелигентна транспортна система с 4 компонента;
2. Зони с ниски емисии;
3. Зарядна инфраструктура за електромобили;
4. Изграждане на мрежа от паркинги; 5. Реконструкция на пътна и улична мрежа;
6. Ремонт и разширение на Околовръстен път, Голямоконарско, Рогошко и Пещерско шосе; 7. Изграждане на Градска железница и ЖП връзка Летище „Крумово"- ЮИЗ – Сточна гара – Централна гара.

Проблеми, потенциали, проектни решения

Проблеми, потенциали, проектни решения

ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

- 1. ЗОНА „ЦГЧ" - приоритетна
- 2. ЗОНА „А" - приоритетна
- 3. ЗОНА „Б"
- 4. ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ" (ЗИР)- приоритетна
- 5. МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ЗЕЛЕНА ЗОНА (МЗЗ) - приоритетна
- Граница на Район в община Пловдив

ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД (ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ) - ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

1. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ЗОНА „ЦГЧ") - приоритетна

ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „ЦГЧ")

включва територии с публични и жилищни функции.

НАИМЕНОВАНИЕ: ЗОНА „ЦГЧ"
ОБХВАТ: ЦГЧ на град Пловдив
ГРАНИЦИ:
На север: река Марица;
На изток: бул. „Северен", бул. „Източен" и ул. „Менделеев";
На юг: бул. „Найчо Цанов" и бул. „Христо Ботев"
На запад: бул. „Копривщица"
ОБЩА ПЛОЩ: 751 ха

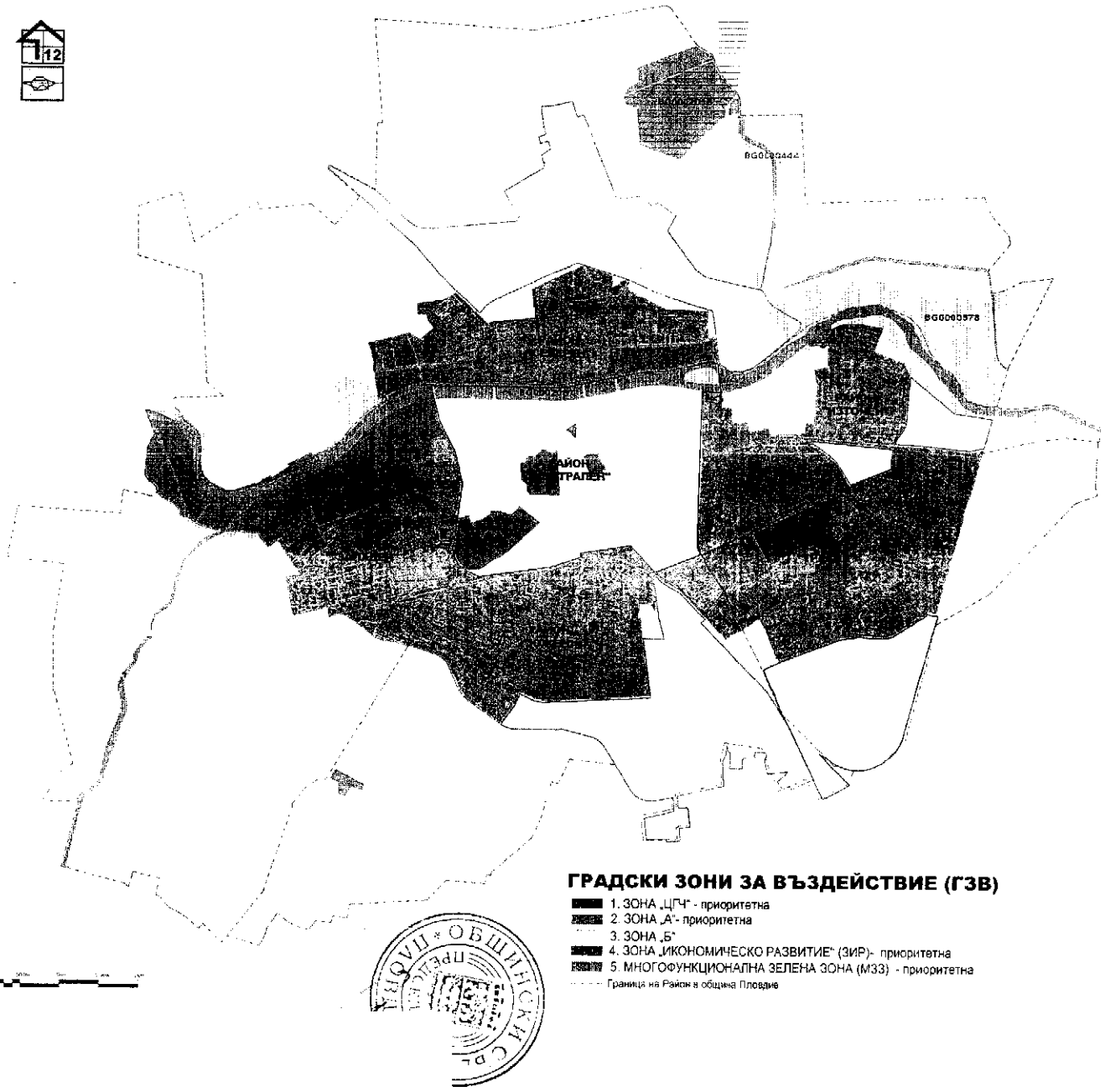
3 ключови фокуса на въздействие:

- зона с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здраве, образование, социални услуги, спорт и прояви на открито;
- зона с висока концентрация на недвижими културни ценности - база за разгръщане на туристическия потенциал чрез устойчиво опазване на културното наследство, историческата градска среда и културното многообразие;
- зона с подобрена достъпност и пространствена свързаност на градската среда и повишено качество на атмосферния въздух и питейната вода.

Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи и инвестиции за подобряване на:

- ВиК инфраструктура;
- Пътна инфраструктура;
- Публична инфраструктура: административни сгради, медицински сгради, детски градини, училища, читалища, паркове, тротоари, детски и спортни площадки, стадиони и други;
- Обекти на културно-историческото наследство и туризма;
- Ресурсна и енергийна ефективност на жилищни еднофамилни и многофамилни сгради
- и други.

ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД (ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ) - ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

2. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „А") (Общ комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване - Пловдив") - приоритетна

включва широкият център и старите периферни квартали на града с публични и жилищни функции.

НАИМЕНОВАНИЕ: ЗОНА „А"
ОБХВАТ: Зона „А"- съгласно ОУП-2007
ГРАНИЦИ:
За район Северен - карето между: бул. Марица Север до ПИ 56784.501.574, ул. Лазарджишко шосе до ПИ 56784.502.259, ул. Дилянка, ул. Напредък до ПИ 56784.503.2, бул. Васил Априлов, бул. Дунав, ул. Победа, ул. Димитър Стамболов, бул. Северен, ул. Борба, бул. Северен
За район Източен - карето между: бул. Източен, бул. Марица, по границата на Централни гробища, бул. Цариградско шосе, ПИ 56784.525.113, ул. Прохлада, ул. Владая, ул. Батак, бул. Марица, ул. Крайречна, ул. Ландос, ул. Бъндерица, ул. Удроу Уилсън, бул. Цариградско шосе, бул. Освобождение, бул. Санкт Петербург
За район Центра[illegible] - карето между бул. Санкт Петербург, бул. Найчо Цанов, бул. Менделеев,
За район Западен - карето между: бул. Копривщица, ПИ 56784.532.9525 до ул. Модър, бул. Коматевско шосе, ПИ 56784.537.166, ПИ 56784.265.603, ПИ 56784.532.9525
За район Южен - карето между: бул. Коматевско шосе, ул. Модър, ПИ 56784.532.9525, южната граница на ПИ 56784.551.80 и ПИ 56784.551.107, бул. Христо Ботев, бул. Найчо Цанов, бул. Санкт Петербург, ПИ 56784.530.9539, УЛ. Даме Груев, ул. Индустриална, бул. Ал. Стамболийски, ул. Димитър Талев, ул. Поручик В. Стефов,
За район Тракия - карето между: бул. Менделеев, бул. Санкт Петербург, ул. Вацлав Стрибърни, бул. Цариградско шосе, ПИ 56784.540.524, бул. Цар Симеон, ул. проф. Цветан Лазаров, бул. Освобождение
ОБЩА ПЛОЩ: 2 547 ха

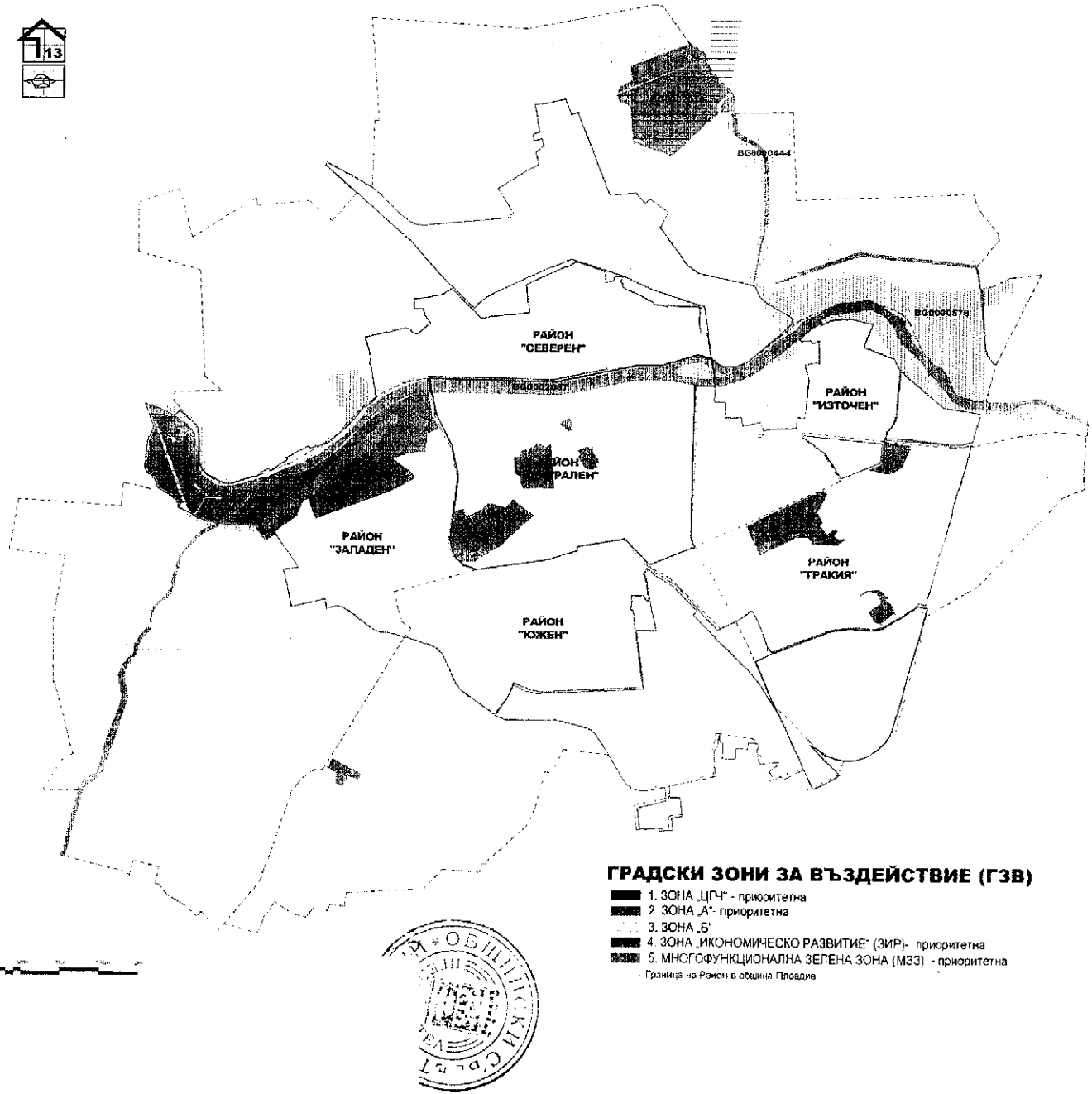
3 ключови фокуса на въздействие:

- **зона с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здраве, образование, спорт, рекреация (отдих) и прояви на открито, откъдето и с потенциал за развитие на креативни и рекреативни местни индустрии;**
- **зона с висока концентрация на обекти от читалищната мрежа - база за допълнително разгръщане на туристическия потенциал чрез устойчиво опазване на културното наследство и културното многообразие;**
- **зона с подобрена достъпност и пространствена свързаност на градската среда и повишено качество на атмосферния въздух.**

Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи и инвестиции за подобряване на:

- **ВиК инфраструктура;**
- **Пътна инфраструктура;**
- **Публична инфраструктура: административни сгради, медицински сгради, детски градини, училища, читалища, паркове, тротоари, детски и спортни площадки, стадиони и други;**
- **Обекти на културно-историческото наследство и туризма;**
- **Ресурсна и енергийна ефективност на жилищни еднофамилни и многофамилни сгради**
- **и други.**

ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД (ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ) - ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

- 1. ЗОНА „ЦГЧ" - приоритетна
- 2. ЗОНА „А"- приоритетна
- 3. ЗОНА „Б"
- 4. ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ" (ЗИР)- приоритетна
- 5. МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ЗЕЛЕНА ЗОНА (МЗЗ) - приоритетна
- Граница на Район в община Пловдив

3. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „Б") (Общ зонов комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване - Пловдив")

включва територии с предимно нискоетажно и обслужващо застрояване извън компактния град.

НАИМЕНОВАНИЕ: ЗОНА „Б"
ОБХВАТ:
Територии с нискоетажно и обслужващо застрояване извън компактния град.
ГРАНИЦИ:
Външни граници: границата на община Пловдив
Вътрешни граници: границата на Зона „А"
ОБЩА ПЛОЩ: 6 195 ха

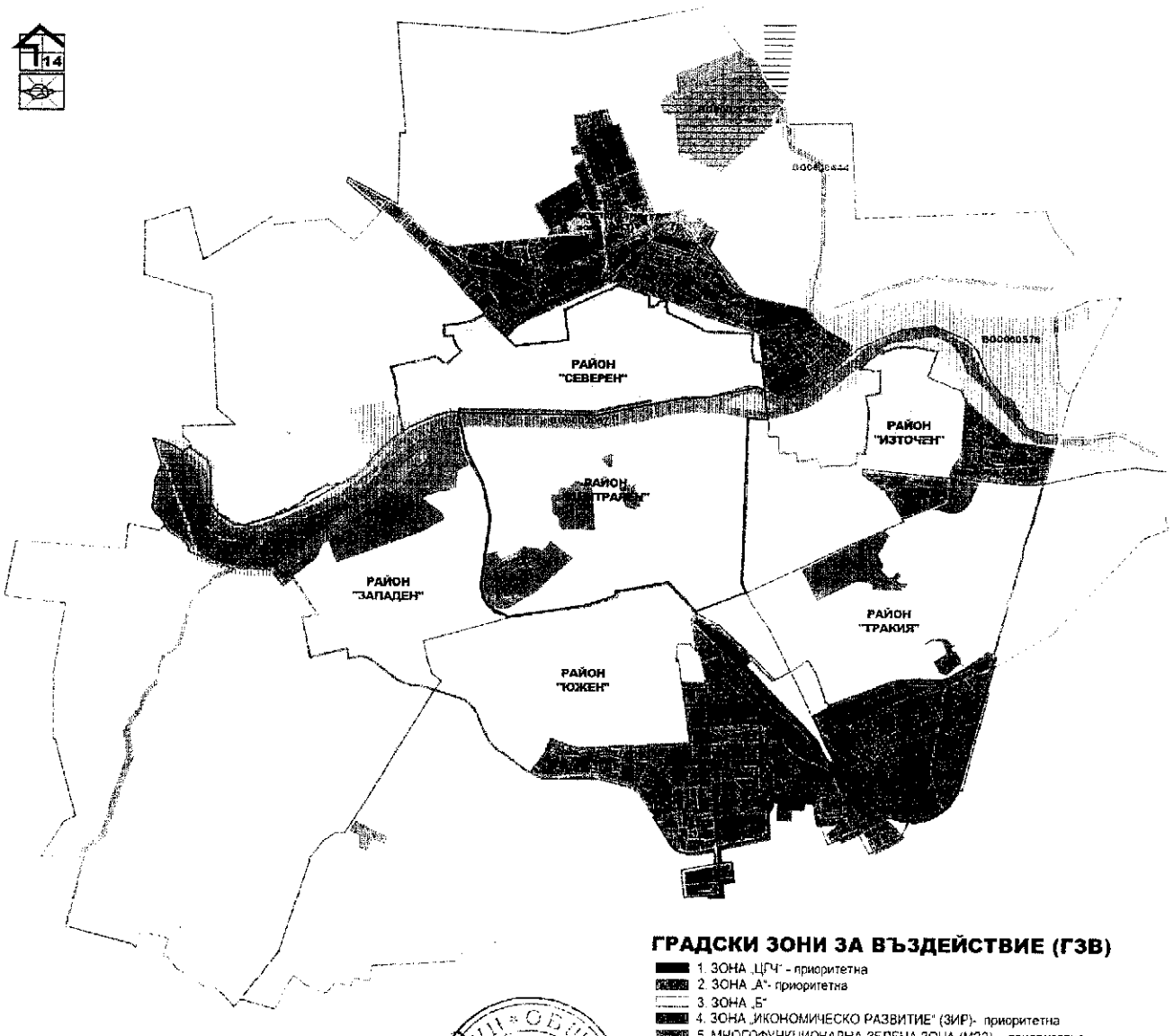
2 ключови фокуса на въздействие:

- **зона с допълващ характер откъм осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здраве, образование, социални услуги, спорт, рекреация (отдих) и прояви на открито;**
- **зона с подобрена достъпност и пространствена свързаност на градската среда и повишено качество на атмосферния въздух.**

Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи и инвестиции за подобряване на:

- **ВиК инфраструктура;**
- **Пътна инфраструктура;**
- **Публична инфраструктура: административни сгради, медицински сгради, детски градини, училища, читалища, паркове, тротоари, детски и спортни площадки и други;**
- **Ресурсна и енергийна ефективност на жилищни еднофамилни и многофамилни сгради, вкл. използване на ВЕИ**
- **и други.**

ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД (ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ) - ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

- 1. ЗОНА „ЦЧ" - приоритетна
- 2. ЗОНА „А"- приоритетна
- 3. ЗОНА „Б"
- 4. ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ" (ЗИР)- приоритетна
- 5. МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ЗЕЛЕНА ЗОНА (МЗЗ) - приоритетна
- Граница на Район в община Пловдив

4.ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ЗИР)

(Зона с потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж) - приоритетна

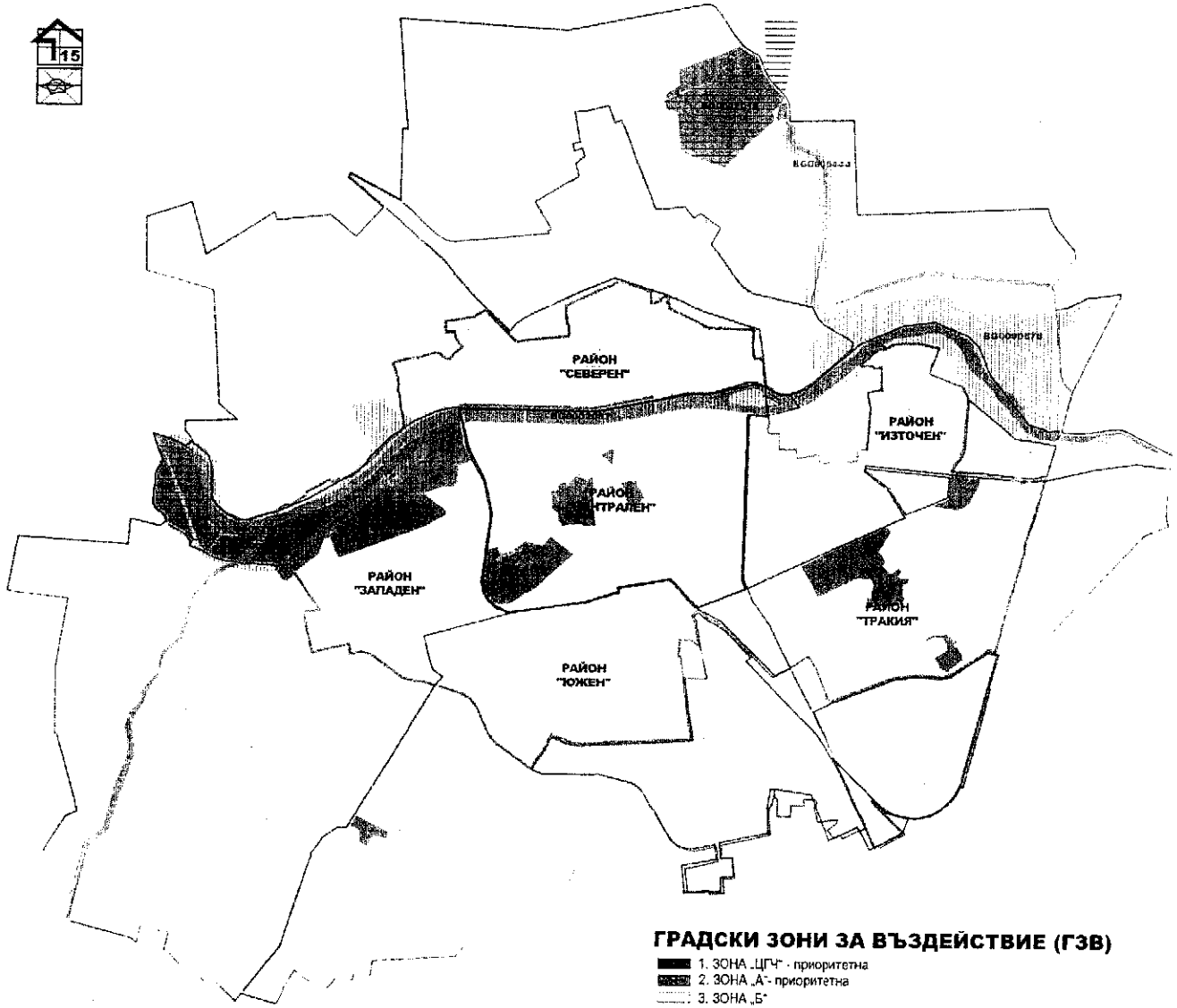
ГЗВ Зона с потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж - приоритетна, обособена като зона с идентифициран висок потенциал за изграждане и устойчиво развитие на индустриална, предприемаческа и научно-изследователска и иновационна екосистеми на територията на града.

НАИМЕНОВАНИЕ: ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ" (ЗИР)
ОБХВАТ: Зона Икономическо развитие - съгласно ОУП-2007
ГРАНИЦИ:
За район Северен - карето между: бул. Васил Априлов, ул. Голямо Конарско, землищна граница, ПИ 56784.5.87, ПИ 56784.504.10, ПИ 56784.504.9, ПИ 56784.504.7, ПИ 56784.504.8, ПИ 56784.504.6, ПИ 56784.504.2, ПИ 56784.504.3, бул. Васил Априлов, ПИ 56784.542.8, ПИ 56784.504.759, ПИ 56784.8.200, ПИ 56784.508.1, ПИ 56784.508.515, ПИ 56784.508.383, р. Пясъчник, бул. Марица Север, бул. Северен
За район Източен - карето между: бул. Освобождение, бул. Цариградско шосе, ул. Вацлав Стребърни, бул. Санкт Петербург и бул. Цариградско шосе, ул. Ландос, р. Марица, ПИ 56784.527.282.,
За район Южен - карето между: землищна граница, ПИ 56784.381.244, ПИ 56784.533.464, ПИ 56784.533.41, ул. Димитър Талев, бул. Ал. Стамболийски, бул. Цар Борис III Обединител, ул. Скопие, бул. Кукленско шосе, ПИ 56784.551.36, УП. Найчо Цанов
За район Тракия - карето между: Землищна граница, бул. Асеновградско шосе, бул. Цар Симеон
ОБЩА ПЛОЩ: 919 ха

2 ключови фокуса на въздействие:
- **зона за индустриална и устойчива икономическа трансформация, включително енергийна, кръгова и нисковъглеродна трансформация;**
- **зона за иновативна и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация.**

Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи и инвестиции в:
- **Изграждане на профилирани икономически зони по линия бизнес/образование в т.ч. отладане на част от съществуващите икономически зони и трансформирането им в смесени такива;**
- **Изграждане и развитие на ключови звена на местната научно-изследователска и иновационна екосистема, включително звена в сферата на медицинските науки, общественото здраве, фармацията и денталната медицина, и дигиталните здравни технологии; звена в сферата на иновативните образователни технологии; звена в сферата на сигурността и икономиката; звена, релевантни към подобряването на екологичната и агро-екологична инфраструктура на Община Пловдив, както и изграждане на нови лаборатории по линия на НИРД;**
- **Ново STEM училище с насоченост към природните науки и информационни технологии и програмиране (5-12 клас);**
- **Дигитализация и облачно обучение, включително дигитализация на процесите в Община Пловдив за оптимизация предоставянето на ЕАУ на граждани и бизнес с оглед подготовка и насърчаване на дигиталната трансформация, и подобряване на инвестиционния климат, чрез надграждане на електронните системи и услуги и завършване на процеса по преминаване към електронна община;**
- **Ресурсна и енергийна ефективност на промишлени сгради, вкл. използване на ВЕИ**
- **и други.**

ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД (ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ) - ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

- 1. ЗОНА „ЦГЧ" - приоритетна
- 2. ЗОНА „А"- приоритетна
- 3. ЗОНА „Б"
- 4. ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ" (ЗИР)- приоритетна
- 5. МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ЗЕЛЕНА ЗОНА (МЗЗ) - приоритетна
- Граница на Район в община Пловдив

5. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (МЗЗ) (Многофункционална зелена зона за подобряване на екологичната среда) - приоритетна

ГЗВ Многофункционална зелена зона за подобряване на екологичната среда - приоритетна включва зелени зони и територии с екосистемни функции в рамките на града, в т.ч. зелени пояси и открити паркови пространства в районите, съществуващата екосистема в ареала на р. Марица.

НАИМЕНОВАНИЕ: МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ЗЕЛЕНА ЗОНА (МЗЗ)

ОБХВАТ: Зоната обхваща зелени, открити и защитени пространства (зелени зони и територии с екосистемни функции, в т.ч. зелени пояси и открити паркови пространства в районите на града и съществуващата екосистема в ареала на р. Марица), разположени на цялата територия на Община Пловдив.

ОБЩА ПЛОЩ: 1 019,1 ха

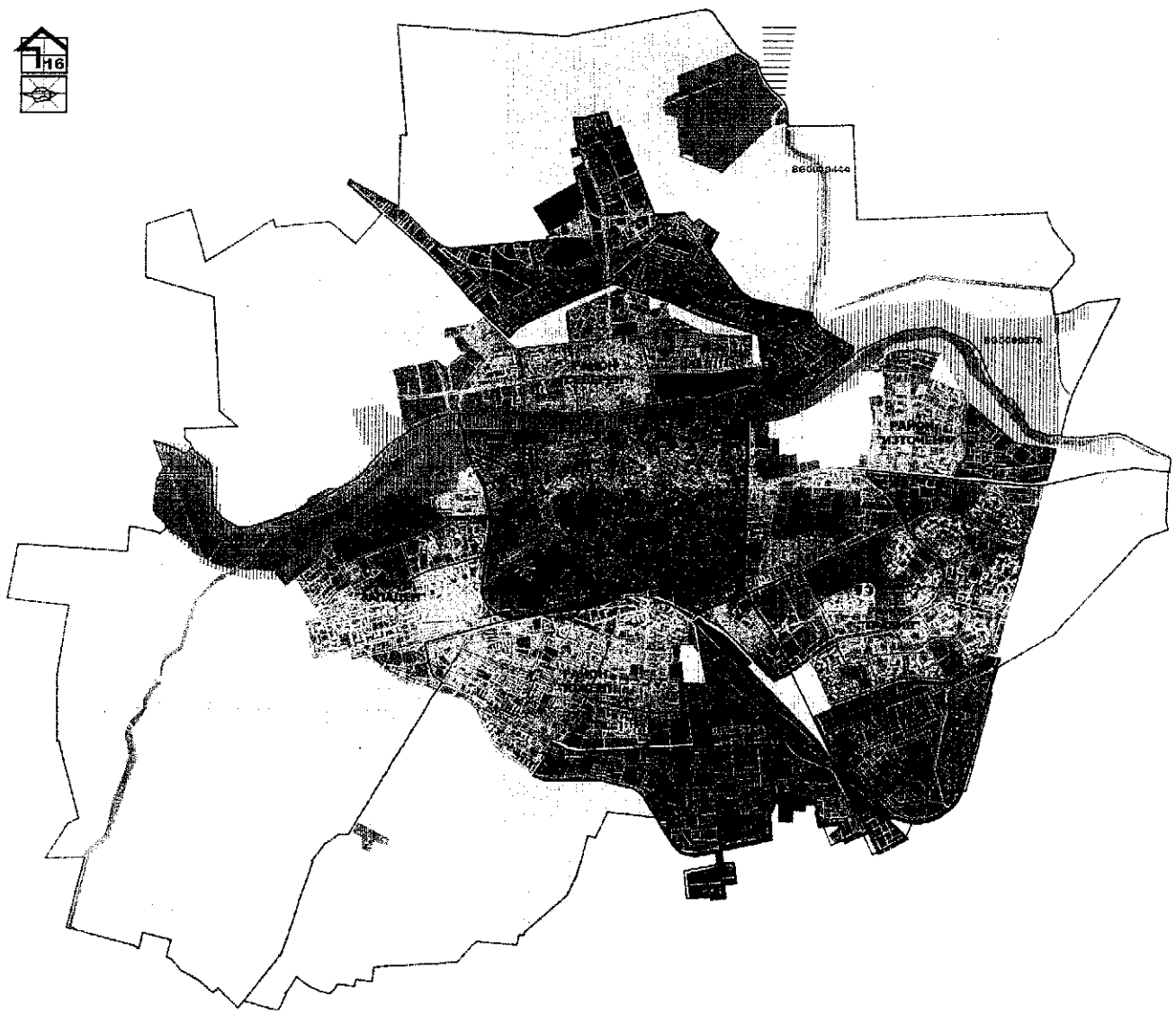
Ключови фокуси на въздействие:

- **Зона за подобряване на природозащитно състояние на видове и местообитания в рамките на защитените зони от Натура 2000**, които се намират на територията на Община Пловдив, вкл. съвместяване с екосистемни решения за адаптация към изменението на климата; цифровизация и георефериране на дейности, свързани с управлението на защитени територии и зони от Националната екологична мрежа;
- **Зона за разширение на зелената система**, чрез изграждане на нови и рехабилитация на съществуващи паркови площи, в съответствие с предвижданията на ОУПО и позиширане на осведоменост за зелената инфраструктура и многобройните ѝ положителни въздействия върху екосистемите и услугите, които те предоставят на населението и др.;
- **Зона за управление на природни забележителности**, в т.ч. „Хълм Бунарджика", „Младежки хълм" и „Дианов хълм";
- **Зона за изграждане на нови и рехабилитация на съществуващи зелени площи**, вкл. чрез включване на поливни системи;
- **Зона за нови защитни и мелиоративни зелени площи съгласно предвижданията на ОУПО** - зелени пояси по периферията на града, приоритетно в направление запад-северозапад;
- **Зона за изграждане на „зелени" и „сини" коридори**, които осъществяват връзка между градската среда и крайградския ландшафт със значение за градското биоразнообразие и формирането на микроклимат;
- **Зона за залесяване с подходящи местни дървесни видове на междублокови пространства и нереализирани площи, предвидени за озеленяване съгласно ОУПО**, които са общинска собственост;
- **Зона за насърчаване на природосъобразните решения в областта на териториалното устройство и проектирането**, вкл. добри практики като вертикалното и покривно озеленяване.

Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи и инвестиции в:

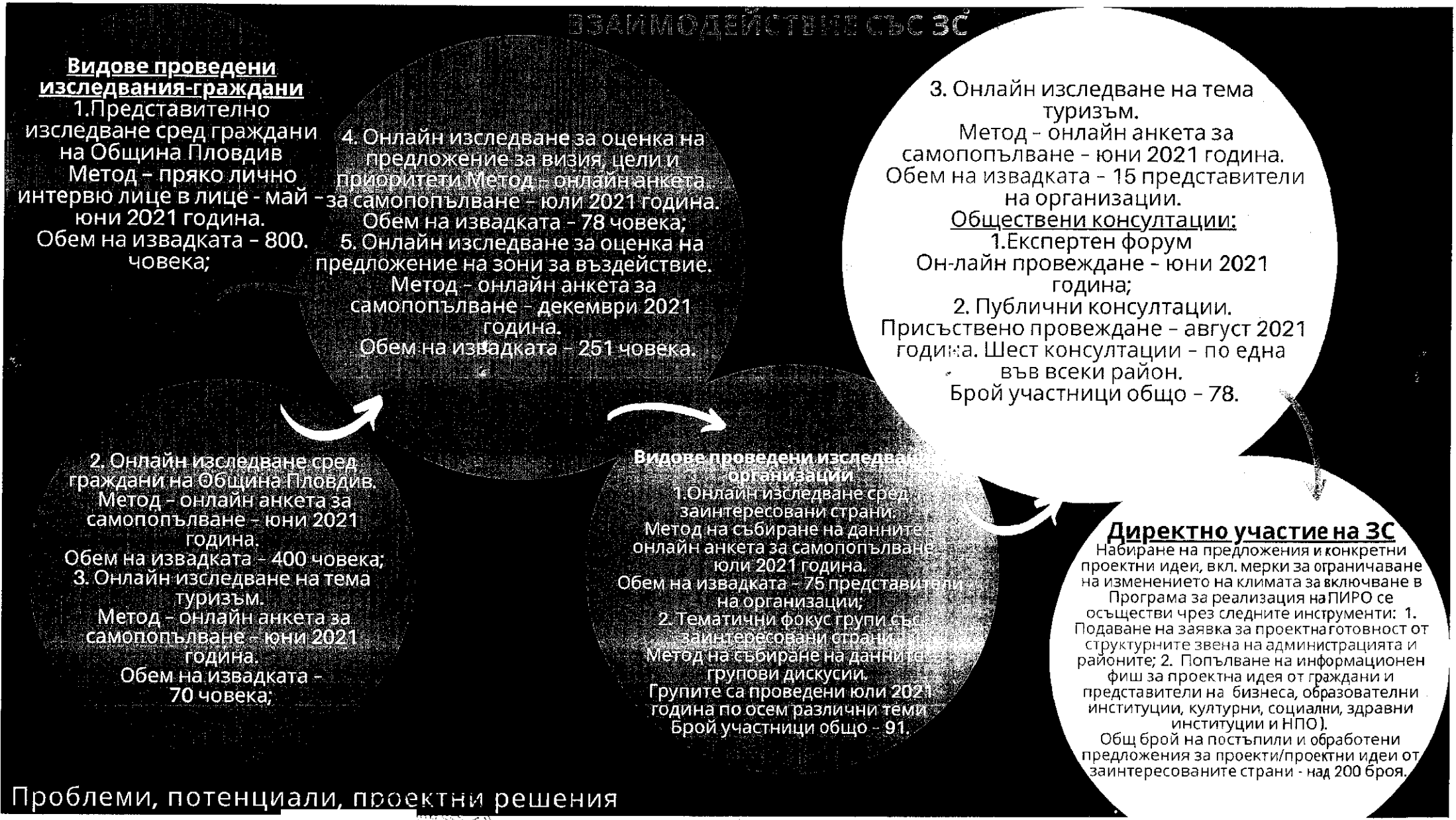
- **Зелена система от велосипедни и алейни мрежи като съпътстваща мярка към проекти за изграждане/ рехабилитация на транспортна инфраструктура и/или паркови площи;**
- **Изпълнение на мерки от ПУРН за изграждане и рехабилитация на линейна инфраструктура за защита от наводнения (изграждане и реконструкции на защитните диги и подпорни стени), съчетани с биологично брегоукрепване, почистване на коритото на река Марица;**
- **Изграждане на ретензионен обем с многоцелево екологично ползване (защита от наводнения, опазване на биологичното разнообразие в НЕМ) вдясно от основното течение на река Марица в най-източната част 600 дка;**
- **70 дка в кв. Коматево, отредени за изграждане на парк „Коматево" в район Южен;**
- **Изграждане на парков комплекс „Хан Крум" с площ 72.12 дка в район Тракия - УПИ III-обществена зеленина, кв.64 по плана на ЖР - Тракия;**
- **Възстановяване на Розариума до Гребна база, изграждане на екстремно велотрасе, залесяване с поливна система и екопътеки на територията на Братската могила, 200 дка гора, отредена за парк;**
- **Изграждане на нов общински многоцелеви зоо-комплекс; изграждане на нови алеи и обособени площадки за разхождане на домашни кучета и рехабилитация на съществуващите;**
- **Реконструкция и доизграждане на парк „Лаута", изграждане чрез уличното залесяване на свързващи зелени връзки с Ботаническата градина и зелени площи в р-н "Гладно поле"; възстановяване на Ботаническата градина 113 дка;**
- **Изпълнения на мерки от ПУ на ПЗ „Хълм Бунарджика", ПЗ „Младежки хълм" и ПЗ „Дановхълм";**
- **Интегрирана териториална проектна инициатива с фокус културна инфраструктура и развитие на културата, благоустрояване на паркова среда и създаване на нови пространства за култура, вкл. реконструкция на Дондуковата градина, облагородяване на открити пространства в парк „Каменица" и парк „Лаута";**
- **Изпълнение на мерки за опазване и управление на защитените зони от Натура 2000, идентифицирани в Националната приоритетна рамка за Натура 2000;**
- **Дигитализация на управлението на НЕМ и зелената инфраструктура на територията на Общината**
- **и други.**

ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД (ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ) - ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

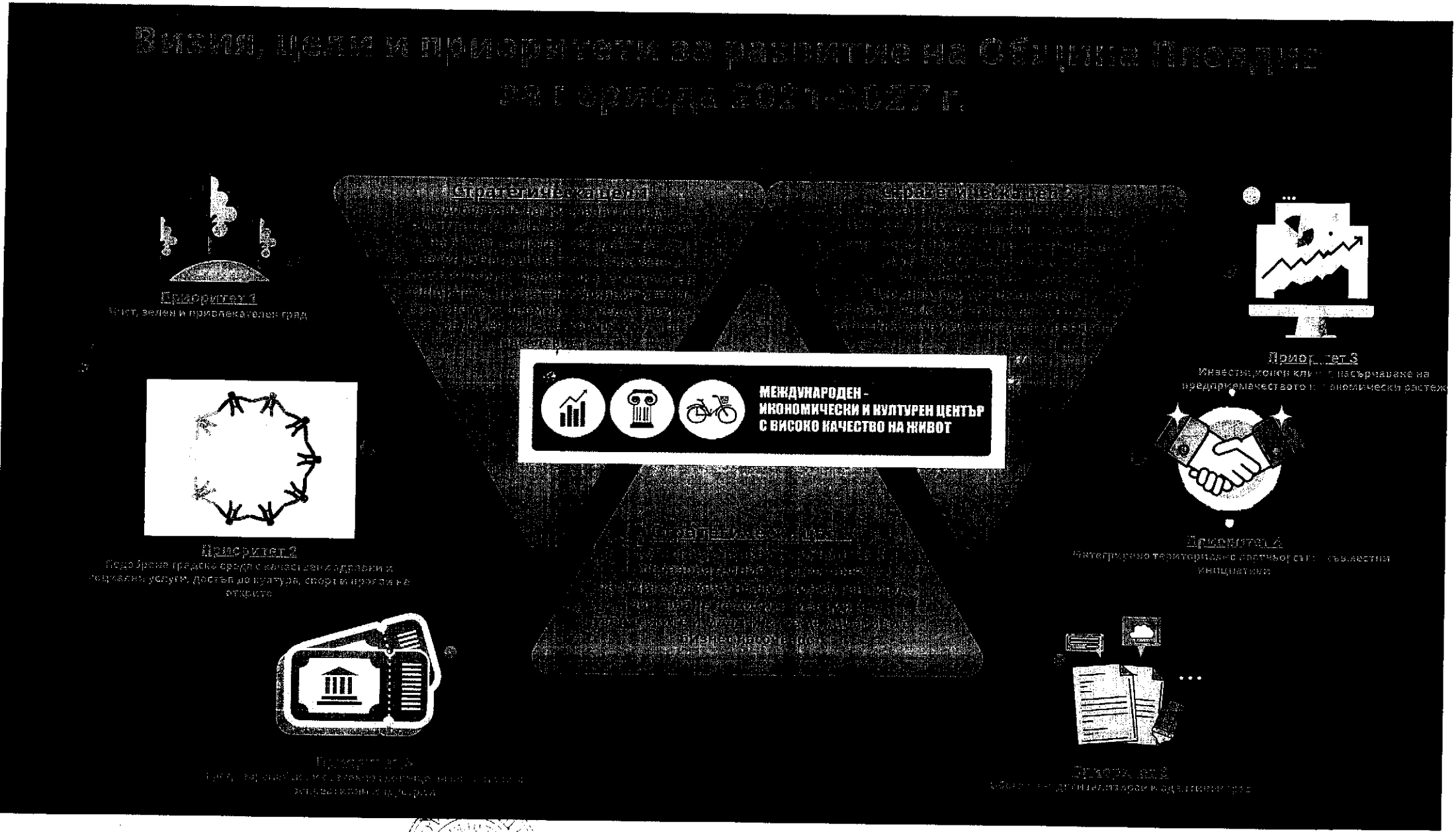
ГРАДСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ГЗВ)

- 1. ЗОНА „ЦГЧ" - приоритетна
- 2. ЗОНА „А"- приоритетна
- 3. ЗОНА „Б"
- 4. ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ" (ЗИР)- приоритетна
- 5. МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ЗЕЛЕНА ЗОНА (МЗЗ) - приоритетна
- Граница на Район в община Пловдив

Проблеми, потенциали, проектни решения

Визия, цели и приоритети за развитие на Община Аврен за периода 2021-2027 г.

Подобряване на качеството на атмосферния въздух

Мярка 1.2. Опазване на биологичното разнообразие и екосистемите

Опазване и устойчиво управление на водните ресурси

Интервенции срещу климатичните промени

Устойчиво управление на отпадъците

Мярка 1.6. Кръгова и ниско въглеродна икономика

Приоритет 1. Чист, зелен и привлекателен град

Стратегическа

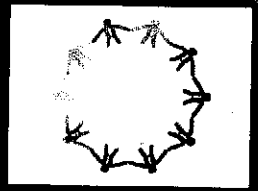
Инвестиции в здравна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени здравни услуги

Мярка 2.2. Инвестиции в социална инфраструктура и предоставяне на адекватни и качествени социални услуги

Мярка 2.3. Инвестиции в спортна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност

Подобрена градска среда с осигурен достъп и пространствена свързаност

Приоритет 2. Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито

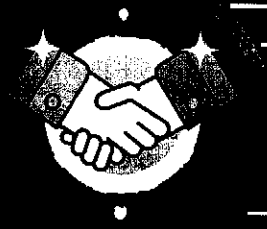
Дигитализация, НИРД и иновации за икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат

Мярка 3.2. Развитие и интернационализация на местната предприемаческа екосистема

Приоритет 3. Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж

Приоритет 4. Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи

Интегрирани териториални инвестиции за подобряване транспортната свързаност с агломерационния център на ниво 2 в подкрепа на икономическото развитие и трудовата миграция в региона

Мярка 4.2. Интермодална свързаност с национално значение

Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на туристическия потенциал на ниво - регион

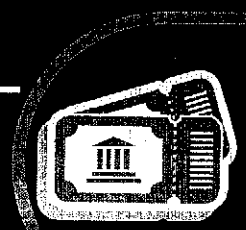
Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на икономическия и иновационен потенциал на ниво – регион

Регионално управление на отпадъците

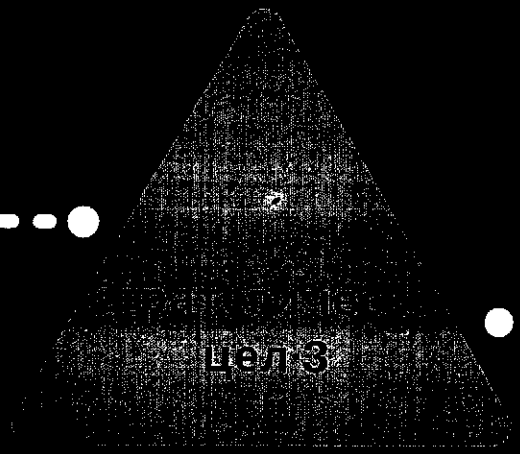
Регионално управление на водите

Устойчиво опазване на културното наследство, историческата градска среда и културното многообразие

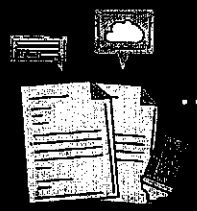
Мярка 5.2. Развитие на културните, креативните и рекреативни индустрии

Приоритет 5. Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии

Приоритет 6. Образован, дигитализиран и адаптивен град

Мярка 6.1. Интервенции за предоставяне на качествено предучилищно образование

...

Интервенции за предоставяне на качествено училищно образование

Цветова легенда на проекти и интервенции, допринасящи за развитието на територията на Община Нови пазар по секторни направления и приоритети

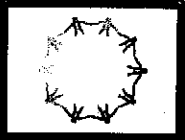
(тематично цветово представяне на проектите в програмата за реализация на ПИРО - Приложение № 7)

- Качество на атмосферния въздух
- Биологично разнообразие и екосистеми
- Водни ресурси
- Климатични промени
- Битови отпадъци
- Кръгова и ниско въглеродна икономика

- ИТИ за транспортна свързаност
- Интермодална свързаност с национално значение
- ИТИ по линия на туристическия потенциал
- ИТИ по линия на икономическия и иновационен потенциал
- Регионално управление на отпадъците
- Регионално управление на водите

- Здравна инфраструктура и здравни услуги
- Социална инфраструктура и социални услуги
- Спортна инфраструктура и услуги в сферата на спорта и физическата активност
- Градска среда и достъпност

- Културно наследство и историческа градска среда
- Културни, креативни и рекреативни индустрии

- Дигитализация, НИРД и иновации
- Местна предприемаческа екосистема

- Предучилищно образование
- Училищно образование

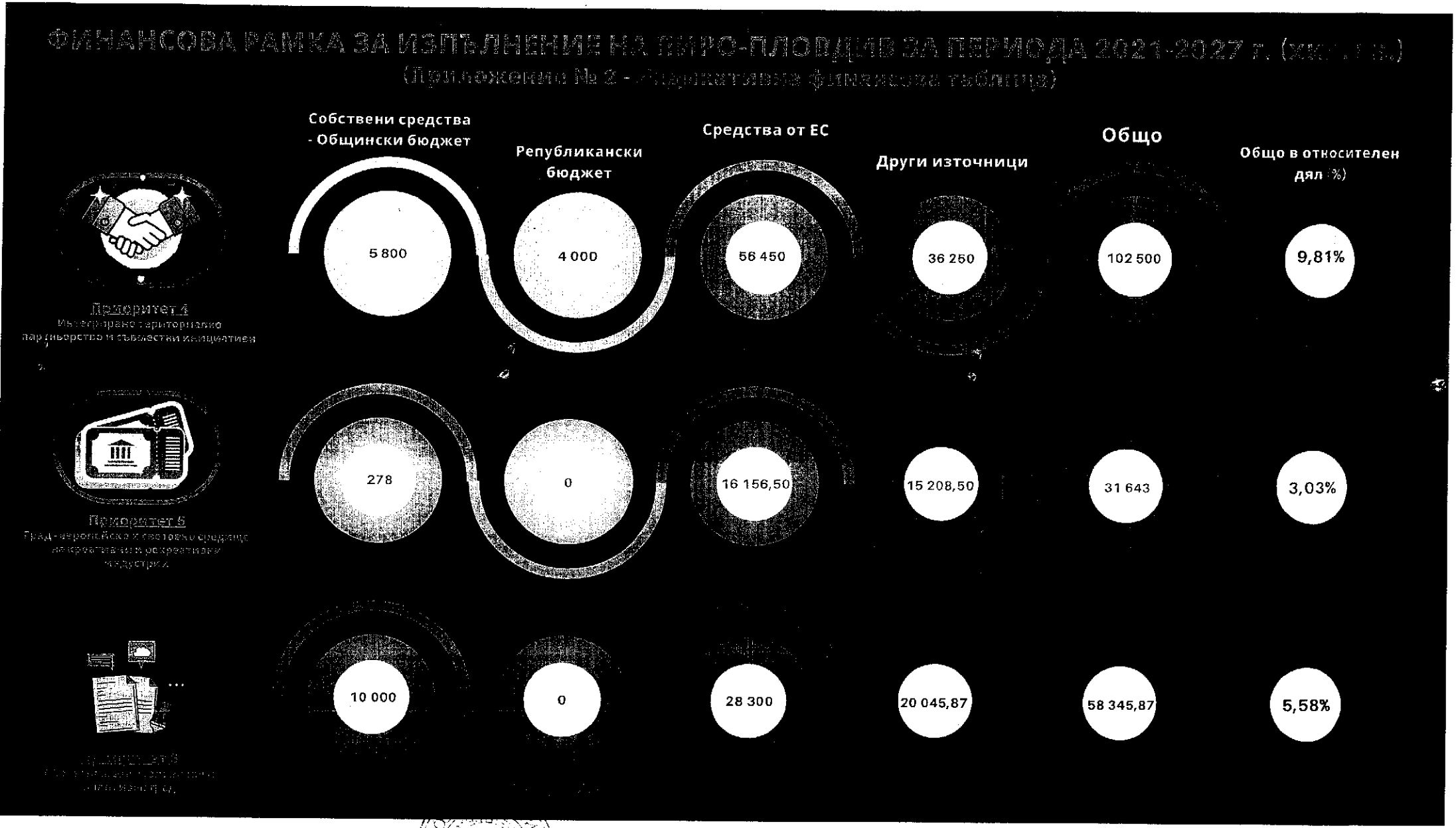
ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО-ПЛОВДИВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г. (млн. лв.)

(Приложение № 2 - Индикативна финансова таблица)

	Собствени средства - Общински бюджет	Републикански бюджет	Средства от ЕС	Други източници	Общо	Общо в относителен дял (%)
Приоритет 1 Чист, зелен и привлекателен град	25 666	6 000	139 850	148 658,18	320 174,18	30,64 %
Приоритет 2 Подобряване средата с качествено здравно и социални услуги, достъп до култура, спорт и пространство открито	39 698,80	4 200	72 175,71	335 588,86	451 663,37	43,22 %
Приоритет 3 Устойчив икономически растеж	1 000	5 368	55 025	19 402,49	80 795,49	7,73%

ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО-ПЛОВДИВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г. (хил. лв.)

(Приложение № 2 - Индикативна финансова таблица)

ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

70 индикатора за продукт

(измерими ефекти от изпълнението и мерките в рамките на приоритетните области)

Приоритет 1
25 индикатора

- Мярка 1.1. - 8 индикатора
- Мярка 1.2. - 3 индикатора
- Мярка 1.3. - 2 индикатора
- Мярка 1.4. - 6 индикатора
- Мярка 1.5. - 3 индикатора
- Мярка 1.6. - 3 индикатора

35,71 %

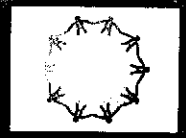
Приоритет 4
11 индикатора

- Мярка 4.1. - 1 индикатор
- Мярка 4.2. - 2 индикатора
- Мярка 4.3. - 2 индикатора
- Мярка 4.4. - 3 индикатора
- Мярка 4.5. - 2 индикатора
- Мярка 4.6. - 1 индикатор

15,71 %

Приоритет 2
9 индикатора

- Мярка 2.1. - 1 индикатор
- Мярка 2.2. - 1 индикатор
- Мярка 2.3. - 3 индикатора
- Мярка 2.4. - 4 индикатора

12,86 %

Приоритет 5
10 индикатора

- Мярка 5.1. - 6 индикатора
- Мярка 5.2. - 4 индикатора

14,29 %

Приоритет 3
9 индикатора

- Мярка 3.1. - 5 индикатора
- Мярка 3.2. - 4 индикатора

12,86 %

Приоритет 6
6 индикатора

- Мярка 6.1. - 2 индикатора
- Мярка 6.2. - 4 индикатора

8,57%

ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

21 индикатора за резултат

(проследяват отклонения от дългосрочните цели)

11 индикатора

- Увеличение на годишния брой на пътниците, използващи обществения транспорт
- Увеличение на годишния брой на лицата, използващи специално предназначената велосипедна инфраструктура
- Домакинства с подобрени енергийни характеристики на своите жилища
- Сгради с подобрена енергийна класификация
- Предприятия с подобрени енергийни характеристики
- Жители, които се ползват от мерки за защита от наводнения
- Намаление на загуби на вода
- Жители, които се ползват от мерки по отношение на качеството на въздуха
- Жители, които имат достъп до нова или модернизирана зелена инфраструктура в градските райони.
- Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните здравни заведения
- Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните съоръжения за социални грижи

6 индикатора

- Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)
- Потребители на нови обществени цифрови услуги и приложения
- Ползватели на новоизградени, реконструирани или модернизирани пътища
- Жители, обслужвани от съоръжения за рециклиране на отпадъци и малки системи за управление на отпадъци
- Жители, които се ползват от мерки за защита срещу несвързани с климата природни рискове и рискове, свързани с дейности на човека
- Жители, свързани към подобрени системи за снабдяване с вода

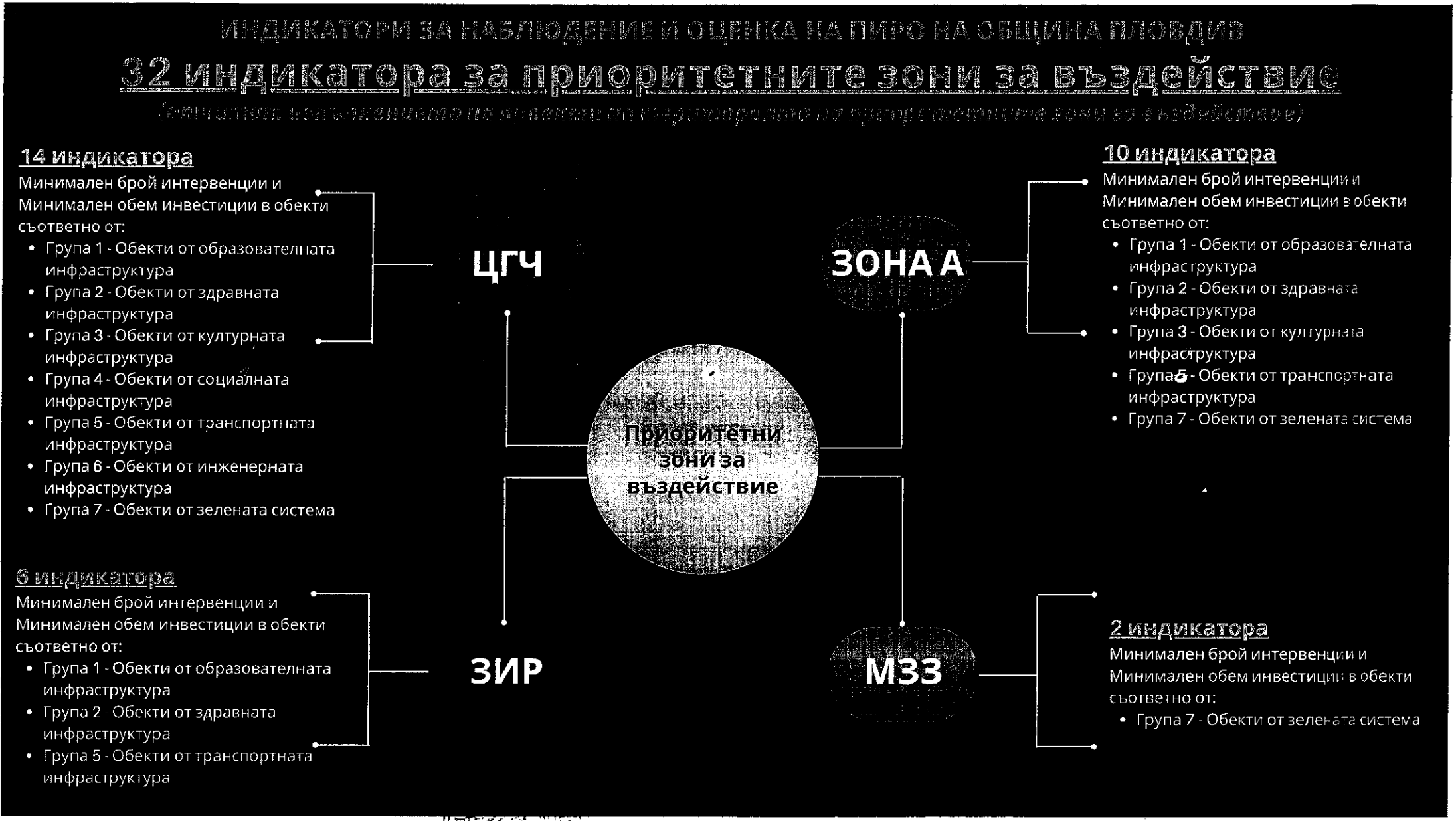
4 индикатора

- Ползватели на подкрепяната културна инфраструктура
- Увеличение на туристи/посещения в подпомогнатите обекти
- Годишен брой на децата, използващи подкрепяната образователна инфраструктура
- Деца, ползващи иновативни STEM центрове

ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

32 индикатора за приоритетните зони за въздействие

(мониторинг изпълнението на мерките за преодоляване на приоритетните зони за въздействие)

14 индикатора

Минимален брой интервенции и Минимален обем инвестиции в обекти съответно от:

- Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура
- Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура
- Група 3 - Обекти от културната инфраструктура
- Група 4 - Обекти от социалната инфраструктура
- Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура
- Група 6 - Обекти от инженерната инфраструктура
- Група 7 - Обекти от зелената система

10 индикатора

Минимален брой интервенции и Минимален обем инвестиции в обекти съответно от:

- Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура
- Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура
- Група 3 - Обекти от културната инфраструктура
- Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура
- Група 7 - Обекти от зелената система

6 индикатора

Минимален брой интервенции и Минимален обем инвестиции в обекти съответно от:

- Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура
- Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура
- Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура

2 индикатора

Минимален брой интервенции и Минимален обем инвестиции в обекти съответно от:

- Група 7 - Обекти от зелената система

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ (ПИРО-ПЛОВДИВ)

- Новини
- Структура на ПИРО
- Нормативна база
- Анкети
- Публични събития
- За контакти
- Полезни връзки
- Политика за поверителност на личните данни
- Проект на ПИРО Пловдив 2021 – 2027 г.

Новини

ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ (ПИРО) ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Във връзка с предстоящото обществено обсъждане на проекта на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г., което ще се проведе на 30.03.2022 г. от 16.00 часа, Ви уведомяваме за настъпила промяна в начина на провеждане на събитието.

Общественото обсъждане ще се проведе в присъствена форма, на предварително обявения адрес – ул. „Авксентий Велешки" № 20, ет. 2, зала на Общински съвет – Пловдив.

Разчитаме на Вашето активно участие в събитието, като Ви благодарим за ангажираността към бъдещето на града!

С УВАЖЕНИЕ,
ЗДРАВКО ДИМИТРОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

ПОКАНА ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ (ПИРО) ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На основание чл. 20 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие (ППЗРР) и т. 5.1. от Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., отправяме покана към заинтересуваните органи и организации, икономическите и социалните партньори, както и физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината, за обществено обсъждане на проекта на План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Общественото обсъждане ще се проведе на 30.03.2022 г. от 16.00 часа в залата на Общински съвет-Пловдив, находяща се на ул. „Авксентий Велешки" № 20, ет. 2, при стриктно спазване на противоепидемичните мерки, като броят на участниците в присъственото обсъждане ще бъде ограничен до допустимия максимум. В тази връзка се предвижда обсъждането да се проведе в хибридна форма – присъствено и онлайн. Записване за участие в събитието може да направите до 25.03.2022 г., включително, на електронен адрес: piroplovdiv@plovdiv.bg, като посочите име, институция, която представлявате и ел. поща, както и формата на участие (присъствено/онлайн). Заявилите онлайн участие ще получат линк за включване в събитието.

Лицата/организациите, които са заявили присъствено участие, в случай на запълване на максимално допустимия капацитет на залата, ще имат възможност да се включат онлайн в общественото обсъждане.
Моля, следете сайта на общината за допълнителни указания в случай на промяна на обявените противоепидемични мерки.

Проектът на документа и приложенията към него са публикувани в секция „Проект на ПИРО Пловдив 2021 – 2027 г." на сайта на Община Пловдив.

Лица за контакт – Мариета Ханджийска, главен експерт в Дирекция „СИ" при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 460 и Маргрета Бъндева, главен експерт в Дирекция „СИ" при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 4

Разчитаме на Вашето активно участие в събитието, като Ви благодарим за ангажираността към бъдещето на града!

С УВАЖЕНИЕ,
ЗДРАВКО ДИМИТРОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

Община Пловдив очаква проекти предложения от гражданите, бизнеса и НПО за включване в ПИРО

Община Пловдив има удоволствието да Ви покани да участвате в публично събитие „Експертен форум" (уеб-форум)

Община Пловдив събира мнения на гражданите и заинтересованите страни във връзка с подготовката на ПИРО

184 total views, no views today

0

Проект № BG05M9OP001-6.004-0010
„Патронажна грижа +
в Община Пловдив"
Оперативна програма
„Развитие на човешките ресурси"
2014-2020

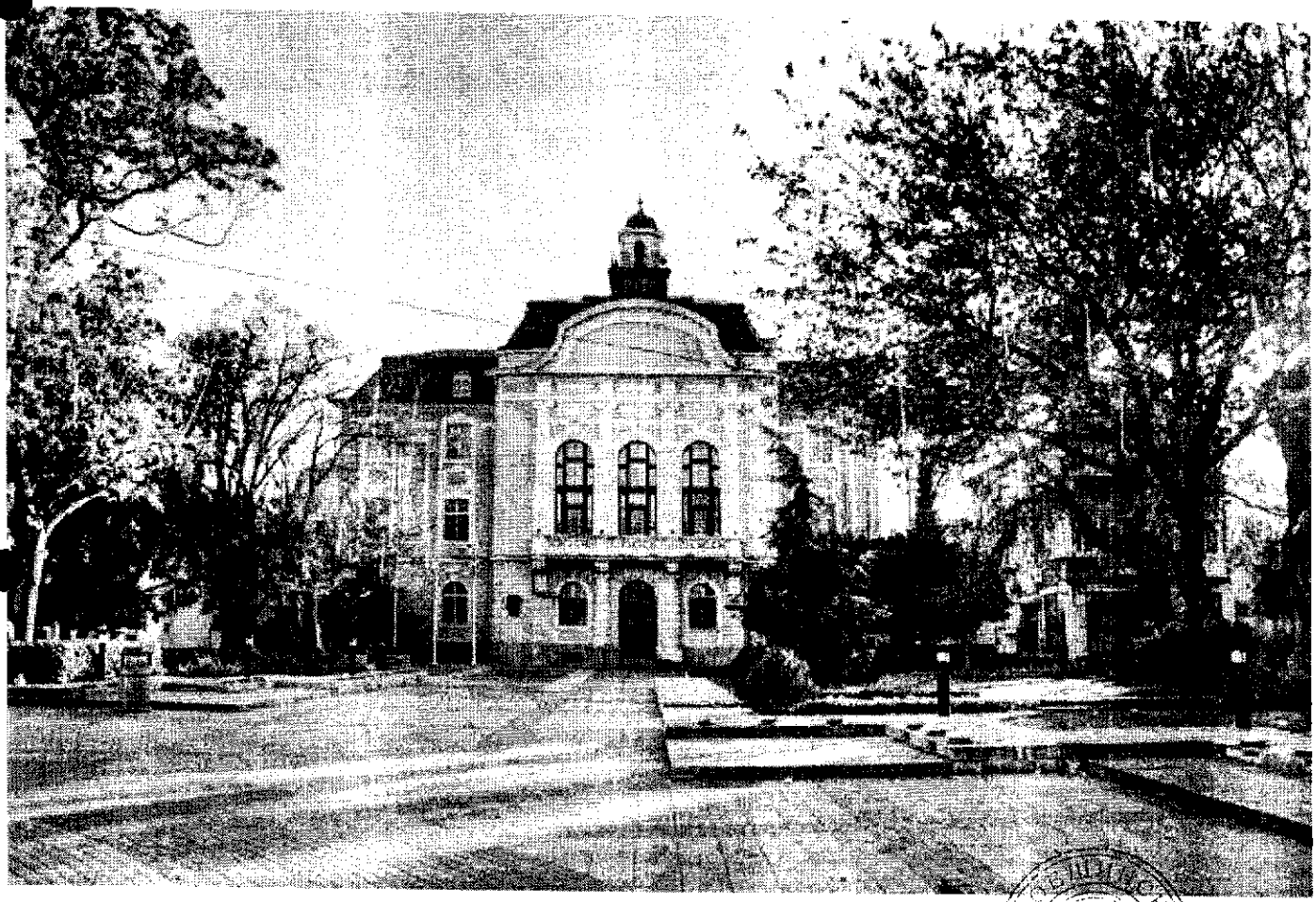
Договор: № BG16RFOP001-1.003-0008-C01
„Подобряване на градската среда в зона с
потенциал за икономическо развитие „Тракия
Запад"
www.eufunds.bg

Copyright © Plovdiv Municipality 2004 - 2021

ПОД ТЕПЕТО

18 Март, 2022

ПОКАНА ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ (ПИРО) ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

ABOUT LATEST POSTS

Под Тепето

Екип на Под Тепето - Наистина Пловдив

Съгласен съм с използването на бисквитки | Отказвам | Декларация за поверителност

ПОД ТЕПЕТО

ПОКАНА ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ (ПИРО) ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На основание чл. 20 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие (ППЗРР) и т. 5.1. от Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., отправяме покана към заинтересуваните органи и организации, икономическите и социалните партньори, както и физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината, за обществено обсъждане на проекта на План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Общественото обсъждане ще се проведе на 30.03.2022 г. от 16.00 часа в залата на Общински съвет-Пловдив, находяща се на ул. „Авксентий Велешки" № 20, ет. 2.

Всички документи, свързани с разработването на ПИРО Пловдив 2021-2027 г., са публикувани на сайта на Община Пловдив в секция „План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО-Пловдив)" (https://www.plovdiv.bg/piro/).

Лица за контакт – Мариета Ханджийска, главен експерт в Дирекция „СИ" при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 460 и Маргрета Бъндева, главен експерт в Дирекция „СИ" при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 445.

Разчитаме на Вашето активно участие в събитието, като Ви благодарим за ангажираността към бъдещето на града!

С УВАЖЕНИЕ,

ЗДРАВКО ДИМИТРОВ

КМЕТ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

Общински съвет Пловдив

Споделете ни във:

Използваме бисквитки, за да ви предоставим най-добро потребителско изживяване. Ако продължите да използвате нашия сайт, ще приемем, че сте съгласни.

Съгласен съм с използването на бисквитки | Отказвам | Декларация за поверителност

Пентагонът натиска да дадем ракети С-300 на Киев

4

Проф. Благовест Белев, депутат от ПП:

Два наши корабни екипажа са под обсада в Украйна

Строителите напират за форсмажор, властта се колебае

4

СИЛАТА ДА ЗНАЕШ

Марица

1,20 ЛВ.

www.marica.bg
e-mail: novini.marica@gmail.com

Петък, 18 март 2022 г., година XXXI, брой 62 (9775)

ТВ Програма

Днес с приложение

Спектър

19-25.03.2022 г.

13-20

РИОСВ върна за доработка новия ОУП на Пловдив

Къде са парите за ремонта на Хуманитарната гимназия

6

ЕКИП НА „МАРИЦА"

От страница 1

Според еколозите обаче част от терените, предвидени за застрояване, са върху пояс II на санитарно-охранителната зона, където се намират сондажите за питейна вода на града. В района строят компаниите "Хъс", "Доверие" (на собственика на матраци ТЕД Елин Тодоров), "Сиснит" и фирми, свързани йорданския предприемач Таха Рахман.

Други идентифицирани пропуски на Доклада за ЕО са свързани с недостатъчно подробната характеристика на биологичното разнообразие в общината извън защитените територии и зони; това, че не е оценено въздействието на Изменението на ОУП на Пловдив по отношение на местообитанията, местата за размножаване и почивка на видовете, както и липсата на адекватни мерки за защита в съответствие с изискванията на Директивата за местообитанията.

Освен представители на екоинспекцията - постоянни членове на ЕЕС, в съвета са участвали като допълнителен състав експерти на Областна дирекция „Земеделие" - Пловдив, Регионална здравна инспекция - Пловдив и Басейнова дирекция „Източнобеломорски район", като всички са гласували единодушно за доработването на ОУП.

ОБЩИНА ПЛОВДИВ

ПОКАНА ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ (ПИРО) ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На основание чл. 20 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие (ППЗРР) и т. 5.1. от Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., отправяме покана към заинтересуваните органи и организации, икономическите и социалните партньори, както и физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината, за обществено обсъждане на проекта на План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Общественото обсъждане ще се проведе на 30.03.2022 г. от 16.00 часа в залата на Общински съвет-Пловдив, находяща се на ул. „Авксентий Велешки„ № 20, ет. 2, при стриктно спазване на противоепидемичните мерки, като броят на участниците в присъственото обсъждане ще бъде ограничен до допустимия максимум. В тази връзка се предвижда обсъждането да се проведе в хибридна форма - присъствено и онлайн. Записване за участие в срещата може да направите до 25.03.2022 г., включително, на електронен адрес: piroplovdiv@plovdiv.bg, като посочите име, институция, която представлявате и ел. поща, както и формата на участие (присъствено/онлайн). Заявилите онлайн участие ще получат линк за включване в срещата.

Лицата/организациите, които са заявили присъствено участие, в случай на запълване на максимално допустимия капацитет на залата, ще имат възможност да се включат онлайн в общественото обсъждане.

Всички документи, свързани с разработването на ПИРО Пловдив 2021-2027 г., са публикувани на сайта на Община Пловдив в секция „План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО-Пловдив)„ (https://www.plovdiv.bg/piro/).

Моля, следете сайта на общината за допълнителни указания в случай на промяна на обявените противоепидемични мерки.

Лица за контакт – Мариета Ханджийска, главен експерт в Дирекция СИ при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 460 и Маргрета Бъндева, главен експерт в Дирекция СИ при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 445.

Разчитаме на Вашето активно участие в събитието, като Ви благодарим за ангажираността към бъдещето на града!

С УВАЖЕНИЕ,
ЗДРАВКО ДИМИТРОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

Започва реконструкцията и консервацията на Нимфеума на Бунарджика. Възраждането на Светилището на нимфите - едно от емблематичните места на Хълма на изворите, както е било наричано тепето от древни времена, е по инициатива на кмета на район „Централен" Георги Стаменов и на заместник.-кмета по култура, археология и туризъм Пламен Панов. Реконструкцията и консервацията се финансират изцяло от сдружение "Бизнесът за Пловдив". По време на вчерашния оглед на място Стаменов и Панов благодариха за подкрепата на изпълнителния директор на „Бизнесът за Пловдив" Александър Стайков и на галериста Стоян Даскалов, също член на сдружението, обединяващо 32 водещи пловдивски компании.

„Благодаря за помощта на дългогодишния стратегически партньор на район „Централен" - СНЦ „Бизнесът за Пловдив". Надявам се след реконструкцията тази емблема на града на тепетата да върне духа и колорита си. Признателен съм на всеки един от членовете на Сдружението, че водени от любовта си към Пловдив, помагат за реставрацията на поредния паметник на културата и оставят трайна следа в историята", подчерта Георги Стаменов. „От създаването си до днес Сдружението неведнъж партнира на Общината и е вече доказан партньор в осъществяването на редица инициативи - концерти, изложби, а къщата на Иван Черноземски, в която се помещава Сдружението, е едно от новите, алтернативни пространства за култура в Пловдив. Благодарим ви за подкрепата", коментира Пламен Панов.

Проектът за възстановяване на Светилището на нимфите спечели първо място в шестия национален конкурс за опазване на архитектурното наследство на ICOMOS. Той е представен безвъзмездно на район „Централен"от авторите - пловдивчанката архитект Гергана Спасова - Иванова.

Нимфеумът на Бунарджика е построен в римско време, пръв за него разказва известен западноевропейски пътешественик през XIX век. През 1910 година Нимфеумът е разрушен, а след това е възстановен при управлението на пловдивския кмет Божидар Здравков, един от големите радетели за опазването на архитектурното наследство на града.

Нимфеумите са свещени места, посветени на нимфите, които се изграждали край реки или извори. Те са едни от най-почитаните божества в земите на траките. Според една от легендите, които ведняж пие вода от чешмата на Светилището на нимфите, остава в Пловдив завинаги.

Затварят моста на Панаира за една година

Магазините сменят етикети всеки ден. Всичко ни е скъпо

2-3

Днес с приложение

АГРО

Ниви под наем през Мрежата от „Агрион“

Марица

СИЛАТА ДА ЗНАЕШ

1,20 ЛВ.

www.marica.bg
e-mail: novini.marica@gmail.com

Вторник, 29 март 2022 г., година XXXI, брой 71 (9784)

Мобилни отряди ще консултират безплатно фермерите

11-14

Зеленски готов да прех Дон(сре мир

Рикошет от войната

Кърпенето на дупките се отпага, няма битум

ВАЛЯ ЕРЕМИЕВА

Ул. "Кап. Андреев", която се намира при пресечката с ул. "Иван Вазов" до изгорелите тютюневи складове, ще бъде отворена за движение. Чакам от Община Пловдив да бъде издадена заповед до 15 дни, защото сградите са укрепени, каза кметът на район "Централен" Георги Стаменов. Той подчерта, че собственикът на бившия склад - фирма Р.И.П.А. на Луиджи Гиа, с готов с проекта за възстановяването на склада, заграждения от ул. "Иван Вазов" са преместени на тротоара преди няколко месеца и предстои да бъдат махнати и на ул. "Кап. Андреев".

Къщата на ул. "Иван Вазов" и "Кап. Андреев" е блокирана, защото вътрешната улица е затворена от двете страни
Снимка от Наташа Манева

Според кмета на района няма пречка оградата на ул. "Кап. Андреев" също да се изтегли към тротоара, а пътното платно да се освободи за преминаване включително и на коли. Както "Марица" наскоро писа, къщата на ул. "Иван пожара [illegible] повече от пет годин[illegible]ъй като гаражът е залостен с огради от двете страни на улицата, а ремонтът, който собствениците на имота искат да започнат, е невъзможен. Семейството на Мария Гендова може да ползва само стълбището, до което е оставен тесен коридор откъм ул. "Иван Вазов".

Заграждения на ул. "Кап. Андреев" са поставени от фирма Р.И.П.А. Транспортен достъп няма към четири къщи и хората са принудени да карат строителни материали с колички, за да направят ремонт, потвърди Георги Стаменов.

Марица" ЕООД засади[illegible]ха 70 ясена в „Тракия". Дръвчетата допълват зелената система в района около новия Център за растителна системна биология и биотехнология.

Проведената през уикенда акция е част от доброволческата инициатива на компанията Active Green за опазване на околната среда, която се реализира вече десета година.

„За поредна година служителите на „Либхер" провеждат част от своята кампания на територията на района, за което им благодаря. В наше лице те ще продължат да имат добър партньор",

коментира кметът на „Тракия" Костади[illegible] Димитров.

Инициативата бе осъществена заедно работниците от еки[illegible] на „Градини и паркове". Готовността на представителите на бизнеса да помагат озеленяването на Пл[illegible]див показва ангажим[illegible]та на компанията к[illegible] обществото и гриж[illegible] за средата, в която[illegible]вее, допълни Димит[illegible]

ПОКАНА ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ (ПИРО) ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На основание чл. 20 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие (ППЗРР) и т. 5.1. от Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., отправяме покана към заинтересуваните органи и организации, икономическите и социалните партньори, както и физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината, за обществено обсъждане на проекта на План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Общественото обсъждане ще се проведе на 30.03.2022 г. от 16.00 часа в залата на Общински съвет-Пловдив, находяща се на ул. „Авксентий Велешки" № 20, ет. 2.

Всички документи, свързани с разработването на ПИРО Пловдив 2021-2027 г., са публикувани на сайта на Община Пловдив в секция „План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО-Пловдив)" (https://www.plovdiv.bg/piro/).

Лица за контакт – Мариета Ханджийска, главен експерт в Дирекция „СИ" при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 460 и Маргарета Бъндева, главен експерт в Дирекция „СИ" при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 445.

Разчитаме на Вашето активно участие в събитието, като Ви благодарим за ангажираността към бъдещето на града!

С УВАЖЕНИЕ,
ЗДРАВКО ДИМИТРОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

Пръскат тревните площи срещу кърлеж

Първата дезакаризация на тревните площи и площадки за разходка на кучета срещу кърлежи започнаха в Пловдив екипите на Дезинфекционна станция от понеделник вечерта. Графиците за обработка по райони вече са утвърдени.

Специализираните екипи ще започнат с обработката на тревните площи на обособените площадки за разхождане на домашни кучета, гробищните паркове в Пловдив, по-големите паркове и тепетата. В първия ден е планирана обработката на кучешката площадка в Цар-Симеоновата градина, тази вечер екипът ще работи на Младежкия хълм, утре на площадките в парк "Отдих и културата", включително на Розариума, след това подхващат гробищните паркове.

През април дезакаризацията ще продължи на тревните площи на училища, детски градини, детски ясли, паркове, градини и междублокови пространства по райони.

Ако вали дъжд или духа силен вятър, екипите ще работят на следващия ден при хубаво време. Биоци[illegible]дите, които изпол[illegible]щинското предпри[illegible] разрешени за упот[illegible] Министерството н[illegible] веопазването в съ[illegible]та препоръчителна[illegible] концентрация.

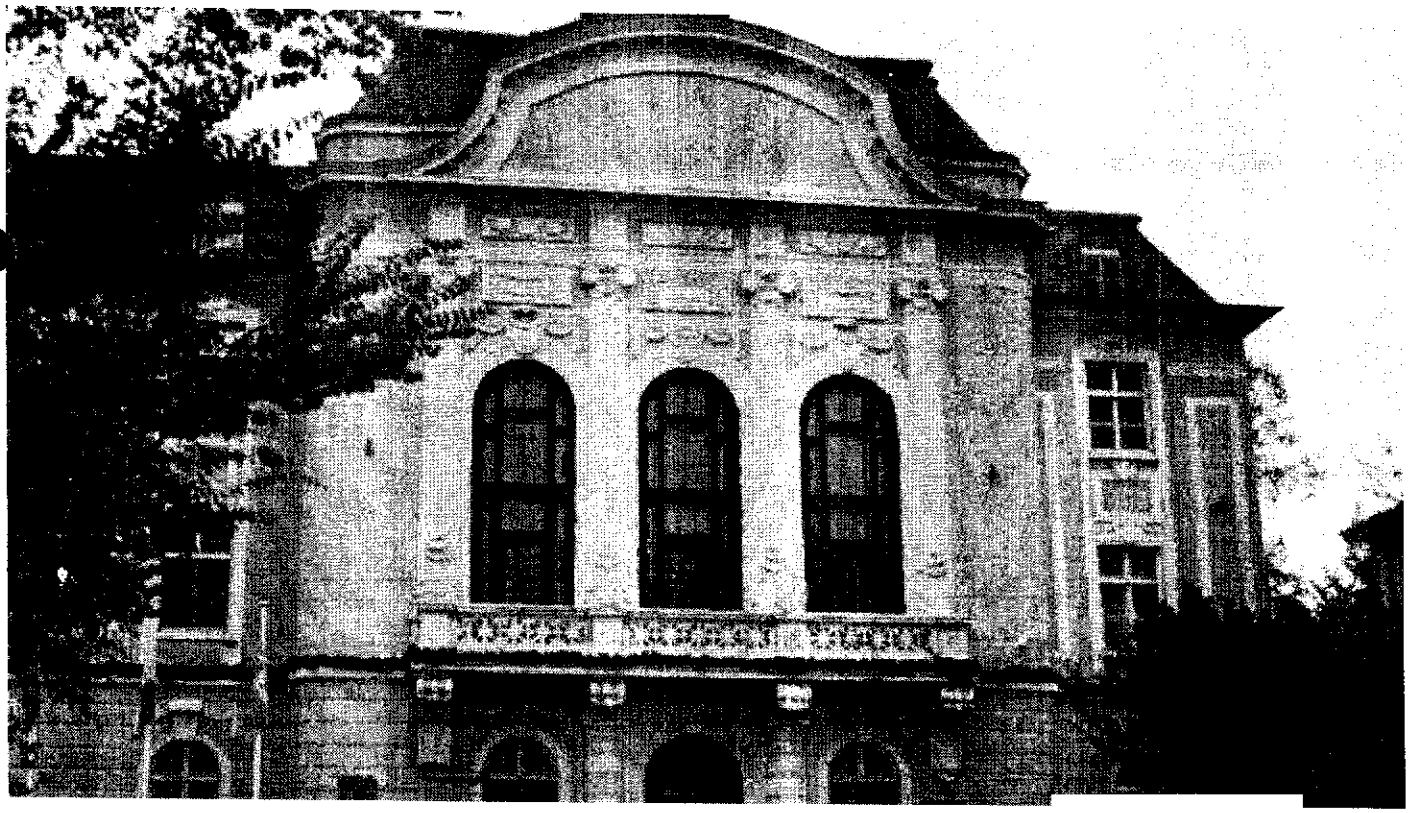
С приоритет ве[illegible] работени зелените[illegible] парка до хотел "С[illegible]тербург" и до бул[illegible]ца-север", което [illegible] по молба на акти[illegible] Сдружение "Спа[illegible]див" до зам.-кмет[illegible] "Екология" Ане[illegible]чев.

Изтегли Сега

Get Your Download

Община Пловдив отправя покана за обществено обсъждане на проекта на план за интегрирано развитие (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

17:19, 18.03.2022 17:33, 24.03.2022 Marica.bg 13 0

Уважаеми дами и господа,

На основание чл. 20 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие (ППЗРР) и т. 5.1. от Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., отправяме покана към заинтересуваните органи и организации, икономическите и социалните партньори, както и физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината, за обществено обсъждане на проекта на План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Общественото обсъждане ще се проведе на 30.03.2022 г. от 16.00 часа в залата на Общински съвет-Пловдив, находяща се на ул. „Авксентий Велешки" № 20, ет. 2, при стриктно спазване на противоепидемичните мерки, като броят на участниците в присъственото обсъждане ще бъде ограничен до допустимия максимум. В тази връзка се предвижда обсъждането да се проведе в хибридна форма - присъствено и онлайн. Записване за участие в срещата може да направите до 25.03.2022 г., включително, на електронен адрес: piroplovdiv@plovdiv.bg, като посочите име, институция, която представлявате и ел. поща, както и формата на участие (присъствено/ онлайн). Заявилите онлайн участие ще получат линк за включване в срещата.

Лицата/организациите, които са заявили присъствено участие, в случай на запълване на максимално допустимия капацитет на залата, ще имат възможност да се включат онлайн в общественото обсъждане.

Всички документи, свързани с разработването на ПИРО Пловдив 2021-2027 г., са публикувани на сайта на Община Пловдив в секция „План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО-Пловдив)" (https://www.plovdiv.bg/piro/).

Моля, следете сайта на общината за допълнителни указания в случай на промяна на обявените противоепидемични мерки.

В Nexo винаги има място за най-добрите професионалисти. Присъедини се към екипа.

Лица за контакт – Мариета Ханджийска, главен експерт в Дирекция СИ при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 460 и Маргрета Бъндева, главен експерт в Дирекция СИ при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 445.

Разчитаме на Вашето активно участие в събитието, като Ви благодарим за ангажираността към бъдещето на града!

С УВАЖЕНИЕ,

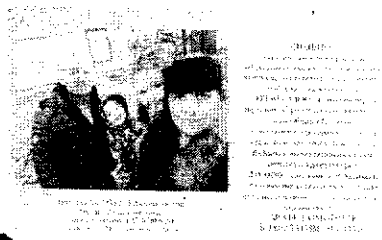
ЗДРАВКО ДИМИТРОВ

КМЕТ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

община пловдив здравко димитров покана пиро

Коментирай

ОЩЕ ОТ КАТЕГОРИЯТА →

ЗОВ ЗА ПОМОЩ! Да се обединим за Гери от Пловдив, тя има нужда от нас!

16:15

След взрива в "Смирненски": Шофьорът на колата не обезопасил бутилките, грози го...

14:15

Шефът на сектор "Миграция" в Пловдив излезе в пенсия

14:00

Свидетели "Смирнен Украйна! І

12:38

Покана за обществено обсъждане на План ПИРО за Пловдив

Автор Plovdiv-Online — 18 мар. 2022 г. ОБНОВЕНА 24 мар. 2022 / Бизнес, Пловдив

0 0 0

3.5k
Прегледи

експресна доставка

ПОКАНА ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ (ПИРО) ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На основание чл. 20 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие (ППЗРР) и т. 5.1. от Методически ания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027

Общественото обсъждане ще се проведе на 30.03.2022 г. от 16.00 часа в залата на Общински съвет-Пловдив, находяща се на ул. „Авксентий Велешки" № 20, ет. 2.

Всички документи, свързани с разработването на ПИРО Пловдив 2021-2027 г., са публикувани на сайта на Община Пловдив в секция „План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО-Пловдив)" (https://www.plovdiv.bg/piro/).

Лица за контакт – Мариета Ханджийска, главен експерт в Дирекция „СИ" при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 460 и Маргрета Бъндева, главен експерт в Дирекция „СИ" при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 445.

Разчитаме на Вашето активно участие в събитието, като Ви благодарим за ангажираността към бъдещето на града!

С УВАЖЕНИЕ,

ЗДРАВКО ДИМИТРОВ

КМЕТ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

0

Рейтинг

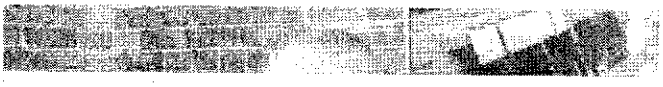
Още по **темата**

Четворната+ВъЗраждане+ДПС против Украйна

Агенти на Путин в ДАНС. Радев – гузен негонен бяга

Ремонт на покриви - Ремонт и изграждане на покриви

Ремонт на покрив с керемиди, хидроизолация, смяна на керемиди, поставяне на улици. nik-stroi.com

Покана за обществено обсъждане на План ПИРО за Пловдив

Автор **Plovdiv-Online** 18 мар. 2022 - ОБНОВЕНА 24 мар. 2022

ПОКАНА ЗА УЧАСТИЕ В ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТА НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ (ПИРО) ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На основание чл. 20 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие (ППЗРР) и т. 5.1. от Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., отправяме покана към заинтересуваните органи и организации, икономическите и социалните партньори, както и физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината, за обществено обсъждане на проекта на План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Общественото обсъждане ще се проведе на 30.03.2022 г. от 16.00 часа в залата на Общински съвет-Пловдив, находяща се на ул. „Авксентий Велешки" № 20, ет. 2.

Всички документи, свързани с разработването на ПИРО Пловдив 2021-2027 г., са публикувани на сайта на Община Пловдив в секция „План за интегрирано развитие на Община Пловдив (ПИРО-Пловдив)" (https://www.plovdiv.bg/piro/).

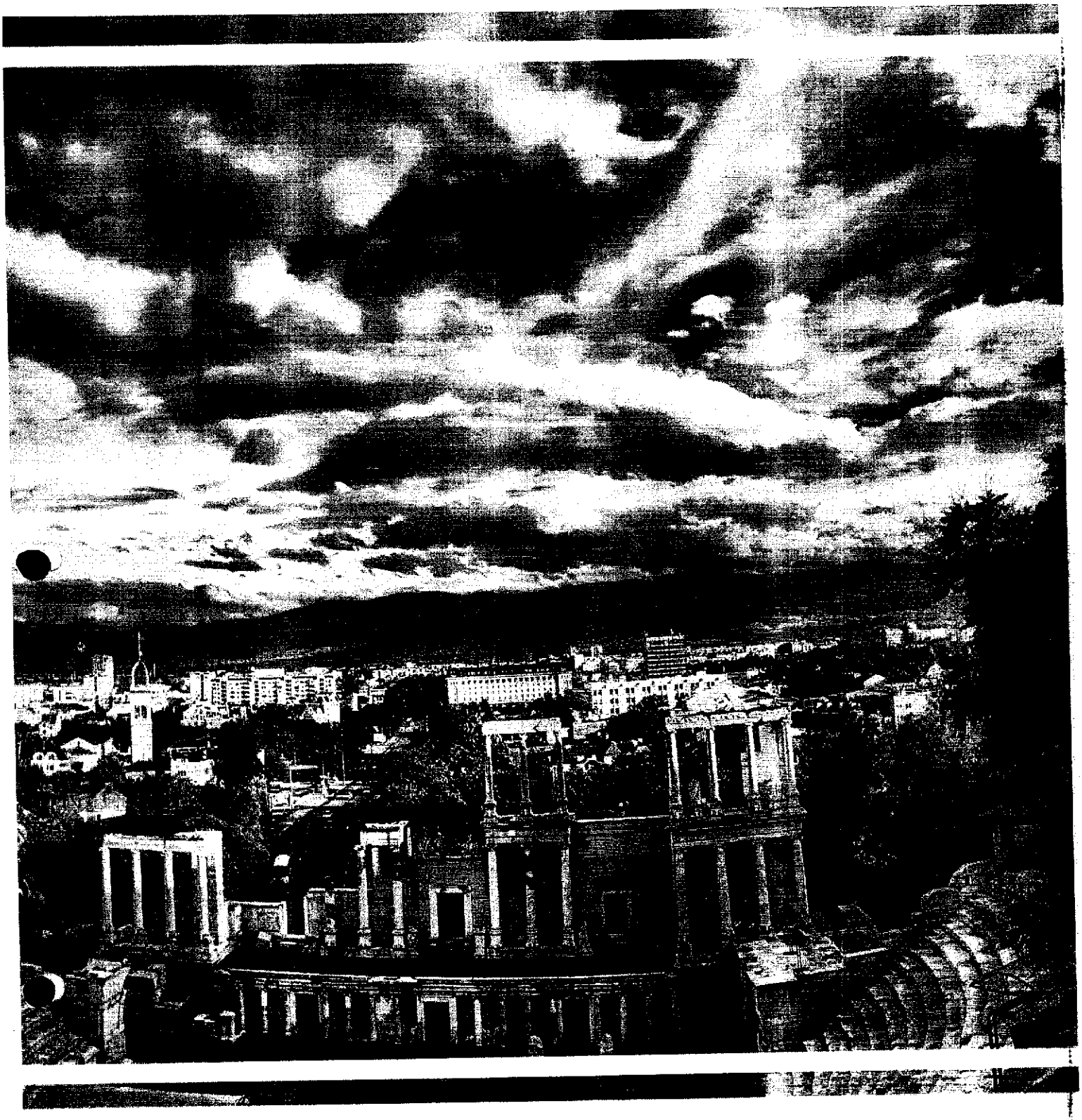
Лица за контакт – Мариета Ханджийска, главен експерт в Дирекция „СИ" при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 460 и Маргрета Бъндева, главен експерт в Дирекция „СИ" при Община Пловдив, телефон за контакт: 032/656 445.

Разчитаме на Вашето активно участие в събитието, като Ви благодарим за ангажираността към бъдещето на града!

С УВАЖЕНИЕ,

ЗДРАВКО ДИМИТРОВ

КМЕТ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

План за Интегрирано развитие на Община Пловдив 2021-2027 г.

Проект - Част I. Анализи

(Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Пловдив)

BIM Consulting

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ **21**

ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ **28**

РАЗДЕЛ I. Цели, методи и подходи 28

РАЗДЕЛ II. Обща характеристика/профил на общината 36

РАЗДЕЛ III. Състояние на местната икономика – условия и предпоставки за осигуряване и надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив и Пловдив – град на бъдещето 43

3.1. Синтетичен преглед на конкурентоспособността – Южен централен район (NUTS2). Тенденции в развитието на регионалната и областната икономика 45

3.2. Основни показатели за икономическото развитие на общината 65

3.3. Основни икономически показатели по сектори на територията на общината 70

3.4. Конкурентоспособност и иновационен потенциал 77

3.5. Концесии и общински дружества 89

3.6. Индустриални/бизнес зони и паркове. Регионална клъстеризация 93

3.7. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на местната икономика с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват 100

3.8. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие 115

3.9. Основни изводи 120

РАЗДЕЛ IV. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси – условия и предпоставки за развитие на справедлива Община Пловдив и Пловдив – град с равен достъп до услуги и възможности 124

4.1. Демографски аспекти – брой, структура и разпределение на населението, прираст, пазар на труда 124

4.2. Състояние на здравните услуги 145

4.3. Състояние на образователните услуги 187

4.4. Състояние на социалните услуги 233

4.5. Състояние на дейностите и услугите в областта на културата 249

4.6. Състояние на дейностите и услугите в областта на спорта 325

РАЗДЕЛ V. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията - условия и предпоставки за развитие на свързана Община Пловдив и Пловдив – метрополисен град 343

5.1. Транспортни направления и свързаност 343

5.2. Улична мрежа 371

5.3. Състояние на устойчивата градска мобилност 376

5.4. Състояние на водоснабдителната и канализационната мрежи и системи 415

5.5. Състояние на енергийна мрежа 461

5.6. Състояние на телекомуникационна мрежа 494

5.7. Състояние на съобщителната мрежа 498

5.8. Инфраструктура за сметосъбиране и управление на отпадъците 503

РАЗДЕЛ VI. Екологично състояние и рискове – условия и предпоставки за развитие на зелена Община Пловдив и Пловдив – балансиран град с повишено качество на живот 511

6.1. Актуален преглед на приложимата нормативна рамка, в т.ч. релевантното национално и европейско законодателство 511

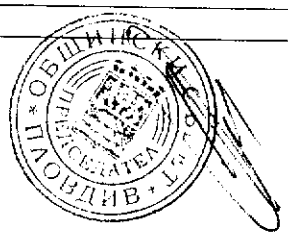
6.2. Природни условия и ресурси – релеф, климат, водни ресурси, почвени ресурси, полезни изкопаеми, горски ресурси 513
6.3. Анализ по компоненти на състоянието на околната среда – състояние и замърсители 521
6.4. Анализ по фактори на въздействие 538
6.5. Защитени територии и биоразнообразие - Национална екологична мрежа и зелена система на Община Пловдив 557
6.6. Влияние на глобалните климатични промени, природни бедствия и рискови територии 567
6.7. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за опазване на околната среда с областта, район за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват 574
6.8. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие 580
РАЗДЕЛ VII. Анализ на административния капацитет на общинската администрация за реализация на ПИРО – условия и предпоставки за развитие на квалифицирана и подкрепяща общинска администрация 583
7.1. Общинско управление, общинска собственост, опазване на обществения ред и сигурността583
7.2. Административен капацитет за управление на проекти 591
7.3. Реализирани публично/частни партньорства 593
7.4. Взаимодействие с неправителствения сектор 593
7.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие и укрепване на капацитета на администрацията за реализация на ПИРО с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват 598
7.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за реализиране на интегрирани инвестиции 598
РАЗДЕЛ VIII. Анализ на развитието на туризма, перспективи за развитие 600
8.1. Мястото и ролята на туризма за развитието на Община Пловдив 601
8.2. Състояние на обслужващата инфраструктура - инфраструктура (вкл. местните пътища до туристически обекти) и суперструктура (вкл. туристически обекти общинска собственост) 605
8.3. Туристически информационен център и информационно обслужване на туристите, културно-исторически календар - събития и мероприятия с местно и национално значение, допринасящи за развитието на туризма 616
8.4. Членство на Община Пловдив в туристически сдружения и в ОУТР, маркетинг на териториалния туристически продукт 617
8.5. Оценка на туристическия потенциал на Община Пловдив. Туристически ресурси и субструктура, според резултати за сектор Туризъм от проведени проучвания в рамките на ПИРО-Пловдив. 620
8.6. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на туризма с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват.625
8.7. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие 629
РАЗДЕЛ IX. Културно наследство и състояние на градския исторически пейзаж – условия и предпоставки за надграждане на проекта: „Пловдив - Европейска столица на културата през 2019 г.“ и развитие на Община Пловдив като световна дестинация за целогодишен културен туризъм 632
9.1. Правна и стратегическа рамка в областта на културното наследство 632
9.2. Историческо развитие 634
9.3. Идентификация на културно наследство на община Пловдив 646
9.4. Пространствен потенциал на културното наследство 661
9.5. Анализ на историческия градски пейзаж 667
9.6. Политика на община Пловдив в областта на културното наследство 673

9.7. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие, опазване и промотиране на културно наследство с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват 679
9.8. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие 694
РАЗДЕЛ X. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор 699
10.1. Селищна мрежа, устройство и изграденост 699
10.2. Жилищен сектор 733
РАЗДЕЛ XI. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните й граници 751
11.1. Характеристики на съседните територии с потенциал да влияят върху развитието на населените места и територии в рамките на Община Пловдив 751
11.2. Идентифицирани общи проблеми и предизвикателства по тематични области и сектори 769
11.3. Възможности за кооперране с други общини за изпълнение на съвместни проекти 774
РАЗДЕЛ XII. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение 780
12.1. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално значение, предвидени за реализация на територията на общината 781
12.2. Влияние на големи инфраструктурни проекти с национално значение, предвидени за реализация на територията на общината 789
РАЗДЕЛ XIII. Трансгранично и международно сътрудничество 795
13.1. Общ преглед на реализираните проекти с чуждестранни партньори – общини 796
13.2. Идентифицирани общи проблеми и предизвикателства по тематични области и сектори 798
13.3. Възможности за кооперране за изпълнение на съвместни проекти 799
РАЗДЕЛ XIV. SWOT-анализ 802
РАЗДЕЛ XV. Взаимовръзки на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД 820
15.1. Място на Пловдив във функционално-йерархична структура на мрежата от градове-центрове на национално ниво и в Южен-централен район (ЮЦР) 825
15.2. Оси на урбанистично развитие с национално и регионално значение 829
15.3. Агломерационни образувания и техните зони на влияние и градско-селските връзки 831

Списък на използваните съкращения

Акроним	Описание
АГКК	Агенцията по геодезия, картография и кадастър
АГРС	Автоматични газоразпределителни станции
АИР	Архитектурно-исторически резерват
АИС	Автоматизирана информационна система
АМ	Автомагистрала
АМТИИ	Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство
АПИ	Агенция „Пътна инфраструктура“
АСРУД	Автоматични системи за регулиране на уличното движение
АУАН	Акт за установяване на административно нарушение
АУЕР	Агенцията за устойчиво енергийно развитие
БАН	Българска академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДЖ	Български държавни железници
БДИБР	Басейнова дирекция „ Източнобеломорски район“
БДС	Брутна добавена стойност
БЗС	Български зъболекарски съюз
БНР	Българското национално радио
БНТ	Българската национална телевизия
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
БЧК	Български червен кръст
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водно – електрическа централа
ВИК	Водоснабдяване и канализация
ВОИ	Водно-отоплителна инсталация
ВУ	Висши училища
ГЕ	Градоустройствени единици
ГИС	Географска информационна система
ГКПП	Граничен контролно – пропускателен пункт
ГПОД	Генерален план за организация на движението
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ГХГ	Градска художествена галерия
ДВ	Държавен вестник
ДГ	Детска градина
ДДС	Данък добавена стойност
ДЗИ	Държавни зрелостни изпити
ДК	Детска кухня
ДКЦ	Диагностично консултативен център
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДНОИБРЗС	Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ
ДПХ	Дружество на пловдивските художници
ДС	Добавена стойност
ДЯ	Детска ясла
ЕГ	Езикова гимназия
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕЕС	Електроенергийна система
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕЛК	Единица лек автомобил
ЕПС	Електрически превозни средства

ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕСК	Европейска столица на културата
ЕСМ	Енергоспестяващи мерки
ЕСО	Електроенергиен системен оператор
ЕСУТ	Експертен съвет по устройство на територията
ЕТК	Европейски транспортен коридор
ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗЕЕ	Закон за енергийната ефективност
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗШОС	Закона за защита от шума в околната среда
ЗМСМА	Закона за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОС	Закон за общинската собственост
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЧАВ	Закона за чистотата на атмосферния въздух
ЗЮНЛЦ	Закон за юридическите лица с нестопанска цел
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда
ИАХСМС	Изпълнителна агенция „Хеликоптерна спешна медицинска служба“
ИБР	Източно-беломорски район
ИЕФЕМ – БАН	Институтът за етнология и фолклористика с Етнографски музей – БАН
ИКЕМ	Индустриален клъстер „електромобили“
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИМТ	Интер модален терминал
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИПСМП	Индивидуални практики за специализирана медицинска помощ
ИСИС	Иновативната стратегия за интелигентна специализация
ИТ	Информационни технологии
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излезли от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КИ	Културни институти
КИА	Коефициент на икономическа активност
КИД	Код на икономическа дейност
КККР	Кадастрална карта и кадастрални регистри
КОЦ	Комплексен онкологичен център
КПРО	Концепция за пространствено развитие на община
КРР	Консервационно – реставрационни работи
ЛЗ	Лечебно заведение
ЛЗБП	Лечебни заведения за болнична помощ
ЛЗИП	Лечебни заведения за извънболничнапомощ
МАС	Мобилна автоматична станция
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МБТ	Механично-биологично третиране
МВР	Министерство на вътрешните работи
МВУ	Механизъм за възстановяване и устойчивост

МГТ	Масов градски транспорт
МЖС	Многофамилни жилищни сгради
МЗ	Министерство на здравеопазването
МК	Министерство на културата
ММС	Министерство на младежта и спорта
МОК	Международен олимпийски комитет
МОН	Министерство на образованието и науката
МОПТ	Масов обществен пътнически транспорт
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторно превозно средство
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСЕ2	Механизъм за свързване на Европа 2
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МЦ	Медицински център
МЦРСМ	Медицински център за рехабилитация и спортна медицина
НВМОП	Наредба за възлагане на малки обществени поръчки
НГ	Национална гимназия
НДА	Недълготрайни активи
НДЕФ	Национален доверителен „Екофонд“
НЕИСПУО	Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование
НЕМ	Национална екологична мрежа
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НИРД	Научноизследователска и развойна дейност
НКЖИ	Национална компания „Железопътна инфраструктура“
НКПР	Националната концепция за пространствено развитие
НКЦ	Недвижими културни ценности
НМЗМ	Националната мрежа на здравните медиатори
НОАМТЦУ	Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги
НПЕЕМЖС	Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради
НПО	Неправителствени организации
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НРД	Национален рамков договор
НСИ	Национален статистически институт
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУ	Начално училище
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУМТИ	Национално училище за музикално и танцово изкуство
НУРОЗДИД	Наредба за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби
НУРФПСДОП	Наредба за условията и реда за финансово подпомагане на спортни дейности в Община Пловдив
НФК	Национален фонд „Култура“
НХГ	Национална художествена гимназия
НЦТР	Национален център за териториално развитие
НЧ	Народно читалище
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОЕТК	Общоевропейски транспортен коридор
ОИ	Общински институт
ООН	Организация на обединените нации

ОП	Общинско предприятие
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“
ОПЛ	Общопрактикуващи лекари
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОСР	Обща стратегическа рамка
ОПТС	Оперативна програма „Транспортна свързаност“
ОПТТИ	Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“
ОТ	Обществен транспорт
ОУ	Основно училище
ОУТР	Организация за управление на туристическия район
ОУМ	Обслужваща улична мрежа
ОУПО	Общ устройствен план
ОФ	Общинска фондация
ОФД	Оперно-филхармонично дружество
ПБЗН	Пожарна безопасност и защита на населението
ПГ	Професионална гимназия
ПГВАТ	Професионална гимназия по вътрешна архитектура и дървообработване
ПГХТТ	Професионална гимназия по хранителни технологии и техника
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПН	Професионални направления
ПОО	Професионалното образование и обучение
ПОТВ	Пловдивска обществена телевизия
ПОУ	План за опазване и управление
ППД	Пловдивско певческо дружество
ППС	Пътни превозни средства
ПС	Помпена станция
ПС-КТС	План-схема на Комуникационно-транспортната система
ПСОВ	Пречиствателни станции за отпадни води
ПСПВ	Пречиствателна станция за питейни води
ПТП	Пътно транспортни произшествия
ПУ	Пловдивски университет
ПУГМ	План за управление на градската мобилност
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите за опазване на околната среда
ПУМ	Първостепенна улична мрежа
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУП	Подробен устройствен план
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
ПФК	Професионален футболен клуб
ПХИ	Покривна хидроизолация
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
ПЧП	Публично-частно партньорство
РАМ	Регионален археологически музей
РАЦ	Регионален академичен център
РДНО	Регионално депо за неопасни отпадъци
РЕКИЦ	Регионален експертно-консултантски и информационен център
РЕМ	Регионален етнографски музей
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗК	Регионалната занаятчийски камара
РЗОК	Регионална здравноосигурителна каса

РЗП	Разгъната застроена площ
РЗПРН	Райони със значителен потенциален риск от наводнения
РИМ	Регионален исторически музей
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РКЦ	Регионалната координационна централа
РОУКАВ	Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
РПИП	Регионално прединвестиционно проучване
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПНМ	Регионален природонаучен музей
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
РУС	Районна Устройствена Схема
РЦПППО	Ресурсен център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование
СБАЛ	Специализирана болница за активно лечение
СГН	Средногодишна норма
СГС	Средногодишни концентрации
СДН	Средноденонощна норма
СЗО	Световна здравна организация
СЗР	Северозападен район
СИМП	Специализирана извънболнична медицинска помощ
СИР	Североизточен район
СК	Спортен клуб
СКШ	Стратегическата карта на шума
СМОПТ	Системата на масовия обществен пътнически транспорт
СМР	Строително-монтажните работи
СНЦ	Сдружение с нестопанска цел
СОЗ	Санитарно – охранителна зона
СОП	Специални образователни потребности
СТК	Спортен тенис комплекс
СУ	Средно училище
СУГТ	Системата за управление на градския транспорт
СУТ	Системата за управление на трафика
СЦР	Северен централен район
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТЗ	Търговски закон
ТИЗ	Тракия икономическа зона
УАСГ	Университет по архитектура, строителство и геодезия
УВД	Управление на въздушното движение
УЕС	Удостоверение за енергийни спестявания
УМБАЛ	Университетска многопрофилна болница за активно лечение
УО	Улично осветление
УПИ	Урегулиран поземлен имот
УРОС	Управлението и разпореждането с общинска собственост
ФА	Фолклорен ансамбъл
ФЕЦ	Фотоволтаична централа
ФК	Футболен клуб
ФМ на ЕИП	Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство
ФПЧ	Фини прахови частици
ФСМП	Филиал на спешна медицинска помощ
ФУА	Функционален урбанистичен ареал
ЦГЧ	Централна градска част
ЦИПО	Център за информация и професионално ориентиране
ЦКВЗ	Център за кожно-венерически заболявания
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип

ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦПЗ	Център за психично здраве
ЦПЛР - ОДК	Център за подкрепа за личностно развитие – Обединен детски комплекс
ЦПО	Център за професионално обучение
ЦСМП	Център за спешна медицинска помощ
ЦУТ	Център за управление на трафика
ЧПГ	Частна професионална гимназия
ЮИР	Югоизточен район
ЮНЕСКО	Организацията на обединените нации за наука, образование и култура
ЮЦР	Южен централен район
AIBEST	Българската асоциация за иновации, бизнес услуги и технологии
ERTMS	Европейската система за управление на железопътното движение
NUTS	Номенклатура на единиците за териториална статистика
STEM	Наука, Технологии, Инженерство и Математика
TRE	Транспортни районни екрани

Списък на таблиците

Таблица №	Описание
Таблица 3.1.1.	Динамика на основни икономически показатели на Област Пловдив (2014-2019 г.).
Таблица 3.1.2.	Доходи и условия на живот в Област Пловдив (2019 г.).
Таблица 3.1.3.	Пазар на труда в Област Пловдив (2019 г.).
Таблица 3.1.4.	Предприятия и инвестиции (2019 г.).
Таблица 3.7.1.	Представяне на областите от Южен централен регион по основни икономически показатели (2019 г.).
Таблица 3.7.2.	Сравнение на водещите общини в България по избрани показатели (2019 г.)
Таблица 4.1.1.	Коефициент на естествен прираст.
Таблица 4.1.2.	Прогноза за съотношение на населението по пол на община Пловдив към област Пловдив.
Таблица 4.1.3.	Коефициенти на раждаемост, смъртност и естествен прираст.
Таблица 4.1.4.	Прогноза (2021-2030 г.).
Таблица 4.2.1.	Брой лечебни заведения и амбулатории за извънболнична помощ на територията на община Пловдив към 2020 г.
Таблица 4.2.2.	Брой легла в лечебните заведения на територията в периода 2014-2020 г.
Таблица 4.2.3.	Брой персонал в общинските лечебни заведения (болнична и извънболнична помощ) (2015-2019 г.).
Таблица 4.2.4.	Средно брутно възнаграждение на персонала в общинските лечебни заведения (болнична и извънболнична помощ) (2015-2019 г.).
Таблица 4.2.5.	Финансови резултати на общинските лечебни заведения (болнична и извънболнична помощ) (2015-2019 г.)
Таблица 4.2.6.	Здравни медиатори по райони на територията на гр. Пловдив.
Таблица 4.2.7.	Инвестиции от Община Пловдив в лечебни заведения за болнична и доболнична медицинска помощ (2014-2020 г.).
Таблица 4.2.8.	Детски ясли – извършени дейности, свързани с подобряване на състоянието и идентифицирани нужди от бъдещи интервенции.
Таблица 4.2.9.	Детски кухни на територията на община Пловдив.
Таблица 4.2.10.	Здравни кабинети на територията на гр. Пловдив.
Таблица 4.2.11.	Брой лечебни заведения за извънболнична помощ (вкл. амбулатории) на територията на Община Пловдив и Област Пловдив към 31.12.2020 г.
Таблица 4.2.12.	Брой лекари и медицински специалисти в област Пловдив за периода 2014-2020 г.
Таблица 4.2.13.	Брой ЛЗБП и ЛЗИП в общините-областни центрове в ЮЦР.
Таблица 4.2.14.	Брой ЛЗБП и ЛЗИП в общините-областни центрове в ЮИР и Пловдив.
Таблица 4.2.15.	Осигуреността на населението на един лекар в ЮЦР и Пловдив (2014-2020).
Таблица 4.2.16.	Осигуреността на населението на един лекар в ЮИР и Пловдив (2014-2020).
Таблица 4.2.17.	Осигуреността на населението на един лекар по дентална медицина в ЮЦР и Пловдив (2014-2020).
Таблица 4.2.18.	Осигуреността на населението на един лекар в ЮИР и Пловдив (2014-2020).
Таблица 4.3.1.	Педагогически персонал в общински детски градини 2014 – 2017 г.
Таблица 4.3.2.	Училища въвели моделът „Едно към едно (1:1)“.
Таблица 4.3.3.	Професионални направления във ВУ.
Таблица 4.3.4.	Заетост, капацитет на детските градини и педагогически персонал в Община Пловдив.
Таблица 4.3.5.	Реализирани детски площадки в детски градини 2015 - 2019 г.
Таблица 4.3.6.	Институционална акредитация за 2020 г. на ВУ в Община Пловдив.
Таблица 4.3.7.	Привлечени средства за НИРД на студент за 2020 г.
Таблица 4.3.8.	Необходимост от инвестиции в детски градини в програмен период 2021 – 2027 г.
Таблица 4.4.1.	Проекти в социалната сфера 2014-2020 г.

Таблица 4.5.1.	Бюджет на музеи, галерии и библиотеки с национален и регионален характер (Регионална библиотека - НБ „Иван Вазов“) в лв.
Таблица 4.5.2.	Средства от общинския бюджет за държавните културни институти.
Таблица 4.5.3.	Бюджет на читалищата, общинско и държавно финансиране.
Таблица 4.5.4.	Други дейности по културата – Културен календар на Община Пловдив и Фондация „Пловдив 2019“.
Таблица 4.5.5.	Бюджет на Културен календар по години (в лева).
Таблица 4.5.6.	Демография на участниците в културни събития в Пловдив – жители на гр. Пловдив.
Таблица 4.5.7.	Демография на участниците в културни събития в Пловдив – посетители на гр. Пловдив от страната.
Таблица 4.5.8.	Общо заети лица в културните институти на територията на Община Пловдив.
Таблица 4.5.9.	Представления и публика на Драматичен театър – Пловдив.
Таблица 4.5.10.	Представления и публика на Държавния куклен театър – Пловдив.
Таблица 4.5.11.	Представления и публика на Държавната опера – Пловдив.
Таблица 4.5.12.	Държавната и общинската културна инфраструктура - Сграден фонд.
Таблица 4.5.13	Посещения на музеите в област Пловдив за периода 2014-2020 г.
Таблица 4.5.14.	Театри – сцени, места, представления и посещения в област Пловдив.
Таблица 4.5.15.	Кина места, екрани, прожекции и посещения за ЮЦР и ЮИР.
Таблица 5.1.1.	Републиканска пътна мрежа според класа пътища (в километри) за Южен централен район.
Таблица 5.1.2.	Републиканска пътна мрежа според вида на настилката за Южен централен район.
Таблица 5.1.3.	Дължина и структура на РПМ по региони и детайлно за ЮЦР.
Таблица 5.1.4.	Гъстота на пътищата по региони.
Таблица 5.1.5.	Относителен дял на РПМ по класове от общата дължина по региони и детайлно за ЮЦР.
Таблица 5.1.6.	Групи области по средна стойност на относителния дял на пътищата с национално и международно значение.
Таблица 5.1.7.	Промяна на състоянието на пътната мрежа по области от ЮЦР и ЮИР.
Таблица 5.1.8.	Превозените пътници и товари през българските летища към 2017 г.
Таблица 5.3.1.	Справка за предоставените средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за обществени пътнически превози на автомобилния транспорт по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт на гр. Пловдив за 2020 г.
Таблица 5.3.2.	Ориентировъчен брой налични паркоместа по видове паркиране и по райони към 2018 г.
Таблица 5.4.1.	Водоизточници за питейна вода за община Пловдив.
Таблица 5.4.2.	ПСПВ, обслужващи територията на Община Пловдив.
Таблица 5.4.3.	Консумирана вода, хил.м3/г.
Таблица 5.4.4.	Брой аварии във водоснабдителната мрежа.
Таблица 5.4.5.	Търговски загуби, м3/г.
Таблица 5.4.6.	Реални загуби, м3/г.
Таблица 5.4.7.	Взети проби от питейни води при крайния потребител от следните пунктове.
Таблица 5.4.8.	Покритие с канализационна мрежа.
Таблица 5.4.9.	Диаметър и материал на съществуващата канализационна мрежа на гр. Пловдив.
Таблица 5.4.10.	Брой аварии по канализационна мрежа по години.
Таблица 5.4.11.	ПСОВ, обслужващи територията на община Пловдив.
Таблица 5.4.12.	Средногодишни стойности за 2019 г. на показателите за качество на отпадъчните води от ПСОВ.
Таблица 5.4.13.	Големи промишлени замърсители за 2019 и 2020 г. – средногодишна концентрация на БПК5 над 200 мг/л.
Таблица 5.4.14.	Използвани методи за третиране на утайките от ПСОВ.
Таблица 5.4.15.	Сравнение на иззетата вода по райони за 2019 г. (млн.куб.м/год.).

Таблица 5.4.16.	Сравнение на използваната вода по дейности по райони за 2018 г. (млн.куб.м/год.).
Таблица 5.4.17.	Сравнение на питейна вода от домакинства от обществото водоснабдяване по райони за 2019 г. (л/чов./ден.).
Таблица 5.4.18.	Относителен дял на населението с водни услуги за 2019 г. (Процент %).
Таблица 5.4.19.	Сравнение на дела на населението, свързано с обществено водоснабдяване за 2019 година.
Таблица 5.4.20.	Анализ на канализацията и пречистването на отпадъчни води в община Пловдив.
Таблица 5.4.21.	Сравнение на дела на населението, свързано към канализационната мрежа за 2019 г.
Таблица 5.4.22.	Сравнение на образувани и отводнени отпадъчни води по райони за 2018 г. (млн. куб.м/год.).
Таблица 5.4.23.	Сравнение на действащи селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ) по райони за 2019 г. (брой).
Таблица 5.4.24.	Оценка на степента на внедряване на изискуемите регистри и бази данни.
Таблица 5.4.25.	Анализ на управлението на ВиК услуги и удовлетвореността на потребителите в община Пловдив.
Таблица 5.4.26.	Планиране на развитието на ВиК услуги в Община Пловдив.
Таблица 5.4.27.	Съответствие на стратегически и планови документи за периода до и след 2027 г.
Таблица 5.5.1.	Годишни отчети за изпълнението на програмите за енергийна ефективност съгласно чл. 12 от ЗЕЕ и за управлението на енергийната ефективност съгласно чл. 63 от ЗЕЕ.
Таблица 5.5.2.	Годишни отчети по ЗЕВИ за реализираните мерки за използване на енергия от ВИ.
Таблица 5.5.3.	Енергийно потребление през 2019 г. в Община Пловдив.
Таблица 5.5.4.	Енергийно потребление през 2019 г. в Община Пловдив по видове сгради.
Таблица 5.5.5.	Отопление на жилищата по видове източник.
Таблица 5.5.6.	Състояние на обследвания сграден фонд.
Таблица 5.5.7.	Инвестиции и очаквани спестявания в обследвани сгради.
Таблица 5.5.8.	Справка за издадени удостоверения за енергийни спестявания на община Пловдив.
Таблица 5.5.9.	Очаквани енергийни спестявания в резултат от използване на ВЕИ.
Таблица 5.5.10.	Производство на електроенергия от възобновяем източник.
Таблица 5.5.11.	Мерките за енергийна ефективност на Община Пловдив.
Таблица 5.7.1.	Пощенски станции и покритие в общините-областни центрове от ЮЦР и в ЮЦР.
Таблица 5.7.2.	Пощенски станции и покритие в общините-областни центрове от ЮИР, ЮИР и Пловдив.
Таблица 6.3.1.	Норми за опазване на човешкото здраве за ФПЧ10.
Таблица 6.3.2.	Превишения на СДН по пунктове (2018-2020 г.).
Таблица 6.3.3.	Измерени средногодишни стойности за ФПЧ10 по пунктове (2018-2020 г.).
Таблица 6.3.4.	Норми за опазване на човешкото здраве за ФПЧ2.5.
Таблица 6.3.5.	Данните от мониторинга, провеждан в АИС „Каменица" за ФПЧ2.5.
Таблица 6.3.6.	Норми за опазване на човешкото здраве за азотен диоксид и азотни оксиди.
Таблица 6.3.7.	Резултати от мониторинга показват наличие на СЧН.
Таблица 6.3.8.	Измерени средногодишни концентрации на СЧН.
Таблица 6.3.9.	Оценка на натиска, въздействията, екологичното състояние и потенциал на повърхностните водни тела.
Таблица 6.3.10.	Оценка на натиска и въздействията върху подземните водни тела (според ПУРБ 2016-2021 г.).
Таблица 6.3.11.	По-важните обекти и съоръжения с екологично предназначение на територията на община Пловдив.
Таблица 6.4.1.	Цели за управление на отпадъците.
Таблица 7.2.1.	Брой, стойности и БФП на проекти, реализирани от Община Пловдив за периода 2014-2020 г.

Таблица 8.1.1.	Дейност на местата за настаняване в Община Пловдив за 2018, 2019 и 2020 г.
Таблица 8.2.1.	Представяне на броя на заведения с валидна категоризация.
Таблица 8.2.2.	Брой посетители на туристически атракции в Община Пловдив.
Таблица 8.2.3.	Брой посетители на събития, проведени в туристически обекти в Община Пловдив.
Таблица 8.3.1.	Туристическите информационни центрове, Община Пловдив.
Таблица 8.5.1.	Данни от проведено анкетно проучване сред гражданите на гр. Пловдив относно оценката им за туристическия сектор в община Пловдив по параметри.
Таблица 8.6.1.	Данни за Преноощували лица и Реализирани нощувки (българи и чужденци) по области и райони за ЮИР и ЮЦР за периода 2018-2020 г.
Таблица 10.1.1.	Градоустройствена единица (ГЕ) за територията на община Пловдив.
Таблица 10.1.2.	Баланс на територията на община Пловдив.
Таблица 10.1.3.	Защитени територии и защитени зони.
Таблица 10.1.4.	Сравнителен баланс ОУП-2007 - ОУПО 2019.
Таблица 10.1.5.	Планова осигуреност на територията на община Пловдив към 05.03.2021 г.
Таблица 10.1.6.	Кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР) изработени по договори с Агенцията по геодезия, картография и кадастър (АГКК) за територията на община Пловдив.
Таблица 10.1.7.	Открити производства за изработване на кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР) по искане на инвеститор за територията на община Пловдив.
Таблица 10.2.1.	Основни характеристики на жилищния фонд и въведените в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища в Община Пловдив за периода 2014-2019 г.
Таблица 10.2.2.	Жилища в община Пловдив по години на построяване.
Таблица 10.2.3.	Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища
Таблица 10.2.4.	Жилища към 31.12.2017 г. по етажност на сградите.
Таблица 10.2.5.	Жилища по форма на собственост.
Таблица 10.2.6.	Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата в Община Пловдив по години
Таблица 10.2.7.	Жилища по броя на стаите в Община Пловдив.
Таблица 10.2.8.	Жилища в община Пловдив по благоустроеност и по години.
Таблица 10.2.9.	Цени на жилищата в община Пловдив (евро/кв.м).
Таблица 10.2.10.	Сключени договори, наемна цена и събирани приходи от общински жилища на територията на Община Пловдив.
Таблица 15.1.1.	Основни характеристики на Южен централен район.

Списък на фигурите

Фигура №	Описание
Фигура 1.1.1.	Място на ПИРО в Системата от стратегически документи в областта на регионалното развитие.
Фигура 3.1.1.	Структура на ИРК с данни за Южен централен район.
Фигура 3.1.2.	Индекс на регионална конкурентоспособност в Южен централен район – сравнение на стълбовете спрямо стойността на индекса за района (z-точки).
Фигура 3.1.3.	Индекс на регионална конкурентоспособност на Южен централен район – национално сравнение (z-точки).
Фигура 3.1.4.	Индекс на регионална конкурентоспособност на Южен централен район – сравнение с ЕС (мин-макс точки) и 15 района със сходен БВП на 1 ж. (z-точки).
Фигура 3.1.5.	Демографски показатели на функционалната зона на гр. Пловдив.
Фигура 3.1.6.	Основни икономически показатели на функционалната зона на гр. Пловдив
Фигура 3.1.7.	Структура на икономиката на ФУА и Община Пловдив.
Фигура 3.2.1.	Нови заселени жители и механичен прираст (дял от населението, %, 2019 г.).
Фигура 3.2.2.	Производство, приходи и добавена стойност на предприятията от нефинансовия сектор в Община Пловдив (2014-2019 г.).
Фигура 3.3.1.	Структура на икономиката по сектори (2019 г., %).
Фигура 3.3.2.	Структура на икономиката – основни показатели на нефинансовите предприятия (2014-2019 г., %).
Фигура 3.4.1.	Микропредприятия в Община Пловдив – брой, заети, нетни приходи от продажби (2019 г., %).
Фигура 3.4.2.	Малки предприятия в Община Пловдив – брой, заети, нетни приходи от продажби (2019 г., %).
Фигура 3.4.3.	Средни предприятия в Община Пловдив – брой, заети, нетни приходи от продажби (2019 г., %).
Фигура 3.4.4.	Големи предприятия в Община Пловдив – брой, заети, нетни приходи от продажби (2019 г., %).
Фигура 3.4.5.	Преки чуждестранни инвестиции по отрасли (2019 г., %).
Фигура 3.4.6.	Разходи за придобиване на ДМА (2014-2019 г., %)
Фигура 3.4.7.	Бруто разходи за НИРД в Община Пловдив (2014-2019 г., млн. лв.).
Фигура 3.4.8.	Брой проекти, изпълнени и в процес на изпълнение по ОПИК в периода 2014-2018 г.
Фигура 3.4.9.	Стойност на безвъзмездна финансова помощ за проекти, изпълнени и в процес на изпълнение по ОПИК в периода 2014-2018 г.
Фигура 3.6.1.	Тракия икономическа зона.
Фигура 3.6.2.	Югоизточна промишлена зона.
Фигура 3.7.1.	БВП и БВП на човек от населението на районите за планиране в България (2014-2019 г.).
Фигура 3.7.2.	БДС на районите за планиране в България по икономически дейности (2014-2019 г., млн. лв.).
Фигура 3.7.3.	ПЧИ (2014-2019 г., млрд. евро.).
Фигура 3.7.4.	Общи доходи и средна годишна заплата по статистически райони (2014-2019 г., лв.)
Фигура 3.7.5.	Разходи за НИРД по сектори (2014-2019 г., млн. лв.)
Фигура 3.7.6.	Достъп до интернет и ползваемост от домакинствата (2018 г., %).
Фигура 3.7.7.	Представяне на Област Пловдив по избрани икономически показатели (2019 година).
Фигура 4.1.1.	Развитие на броя на населението.
Фигура 4.1.2.	Разпределение на населението по пол.
Фигура 4.1.3.	Естествен прираст на населението.
Фигура 4.1.4.	Механично движение на населението.

Фигура 4.1.5.	Разпределение на населението по възраст и трудоспособност.
Фигура 4.1.6.	Заети и безработни лица.
Фигура 4.1.7.	Безработица в проценти.
Фигура 4.1.8.	Коефициент на икономическа активност.
Фигура 4.1.9.	Демографско развитие на населението на област Пловдив.
Фигура 4.1.10.	Съотношение на механичния прираст на населението на Община Пловдив към област Пловдив.
Фигура 4.1.11.	Съотношение на механичния прираст на населението на община Пловдив към Област Пловдив.
Фигура 4.1.12.	Безработица в проценти община Пловдив.
Фигура 4.1.13.	Коефициент на икономическа активност община Пловдив към област Пловдив и България.
Фигура 4.1.14.	Демографско развитие на община Пловдив спрямо общините-областни центрове от ЮЦР.
Фигура 4.1.15.	Демографско развитие на община Пловдив спрямо общините-областни центрове от ЮИР.
Фигура 4.1.16.	Естествен прираст на населението за общините-областни центрове в ЮЦР.
Фигура 4.1.17.	Естествен прираст на населението за общините-областни центрове в ЮИР и Община Пловдив
Фигура 4.1.18.	Съотношение на механичния прираст на населението на община Пловдив към ЮЦР и ЮИР.
Фигура 4.1.19.	Безработица в проценти община Пловдив.
Фигура 4.1.20.	Коефициент на икономическа активност община Пловдив към ЮЦР и ЮИР.
Фигура 4.1.21.	Развитие на броя на населението Прогноза (2021-2030).
Фигура 4.1.22.	Естествен прираст Прогноза (2021-2030).
Фигура 4.1.23.	Безработица в проценти.
Фигура 4.1.24.	Коефициент на икономическа активност Прогноза (2021-2030).
Фигура 4.2.1.	Едно легло към брой население на Община Пловдив.
Фигура 4.2.2.	Брой души на един лекар/лекар по дентална медицина на територията на Пловдив в периода 2014-2020 г.
Фигура 4.2.3.	Развитие на броя на персонала в ЛЗ по вид (2015-2019 г.).
Фигура 4.2.4.	Развитие на възнагражденията на персонала в ЛЗ по вид (2015-2019 г.).
Фигура 4.2.5.	Развитие на възнагражденията на персонала в ЛЗ по вид (2015-2019 г.).
Фигура 4.2.6.	Инфраструктурно състояние на общински ЛЗ в община Пловдив.
Фигура 4.2.7.	Нужда от финансиране на общински ЛЗ в община Пловдив в процентно съотношение.
Фигура 4.2.8.	Инфраструктурно състояние на общински Детски ясли в община Пловдив.
Фигура 4.2.9.	Инфраструктурно състояние на общински Детски кухни в община Пловдив.
Фигура 4.3.1.	Дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години – образователна структура.
Фигура 4.3.2.	Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с висше образование.
Фигура 4.3.3.	Деца в детските градини 2014-2019 г., брой.
Фигура 4.3.4.	Деца в подготвителни групи в общинските училища 2014 - 2019 г., в брой.
Фигура 4.3.5.	Нетен коефициент (в проценти) на записване децата в детските градини в област Пловдив.
Фигура 4.3.6.	Ученици в общообразователни и специални училища (общински, държавни и частни) в община Пловдив през учебните 2014-2019 г.
Фигура 4.3.7.	Завършили общообразователни и специални училища по степени на образование.
Фигура 4.3.8.	Учители в общообразователните и специалните училища по степени на преподаване.
Фигура 4.3.9.	Учащи в професионални училища в Община Пловдив 2018 – 2019 г.
Фигура 4.3.10.	Паралелки в професионалните училища в Община Пловдив 2017 – 2019 г.

Фигура 4.3.11.	Завършили средно образование в професионални училища - Община Пловдив.
Фигура 4.3.12.	Завършили висше образование по образователно-квалификационна степен в Област Пловдив.
Фигура 4.3.13.	Брой училища по райони в Община Пловдив към 2020 г.
Фигура 4.3.14.	Резултати от външно оценяване след 7 клас за учебните 2018/2019 и 2019/2020 г. на национално ниво, Област Пловдив и Община Пловдив.
Фигура 4.3.15.	Резултати от ДЗИ по български език и литература след 12 клас за учебните 2018/ 2019 г. и 2019/2020 г., национално ниво и Община Пловдив.
Фигура 4.3.16.	Напуснали основното образование (I -VII клас) от общообразователните и специални училища.
Фигура 4.5.1.	Мисия и цели.
Фигура 4.5.2.	Основни принципи на действие в хоризонталните политики.
Фигура 4.5.3.	Бюджет на общината и бюджет за култура на Община Пловдив за периода 2014 – 2020 г.
Фигура 4.5.4.	Бюджет за делегираните от държавата дейности в Община Пловдив за периода 2014 – 2020 г.
Фигура 4.5.5.	Разпределение на средства по функции на културния календар на годишна база.
Фигура 4.5.6.	Общо посещения на музеи и галерии в Община Пловдив за периода 2014-2020 г.
Фигура 4.5.7.	Разпределение на читалищата в шестте района на община Пловдив.
Фигура 4.5.8.	Културни институции в област Пловдив.
Фигура 4.5.9.	Посещения на музеите в област Пловдив за периода 2014-2020 г.
Фигура 4.5.10.	Брой посещения в библиотеките на 1 000 души от ср .год. население за област Пловдив.
Фигура 4.5.11.	Читалища в област Пловдив.
Фигура 4.5.12.	Брой посещения в кината на 1 000 души от ср. год. население за област Пловдив.
Фигура 4.5.13.	Издадени книги и брошури по заглавия (2014-2020г.)
Фигура 4.5.14.	Културни институции в ЮЦР и ЮИР.
Фигура 4.5.15.	Посещения на музеите в ЮЦР и ЮИР в периода 2014-2020 г.
Фигура 4.5.16.	Читалища в ЮЦР и ЮИР.
Фигура 4.5.17.	Театри (сцени) в ЮЦР и ЮИР.
Фигура 4.5.18.	Тираж на книги и брошури за ЮЦР и ЮИР.
Фигура 4.5.19.	Издадени заглавия на книги и брошури за ЮЦР и ЮИР.
Фигура 5.1.1.	Йерархична структура на населените места и оси на развитие.
Фигура 5.1.2.	Схема на уличната мрежа по класове.
Фигура 5.1.3.	Гъстота на републиканската пътна мрежа към 31.12.2019 г.
Фигура 5.1.4.	Гъстота на общинската пътна мрежа към 31.12.2019 г.
Фигура 5.3.1.	Карта на развитие на велотрасетата от велосипедната мрежа на град Пловдив към началото на 2021 г.
Фигура 5.3.2.	Проектно предложение на одобрения Генерален план за организация на движението на град Пловдив за развитието на транспортната система в гр. Пловдив от 10.2019 г.
Фигура 5.3.3.	Контролирани кръстовища от Центъра за управление на трафика към 2021 г.
Фигура 5.3.4.	Разработени и одобрени подробни устройствени планове, както и тези в процес на разработка или на възлагане - План Схема на Комуникационно-транспортна схема – Прогноза 2025 г. от Общ Устройствен План на гр. Пловдив.
Фигура 5.4.1.	Консумирана вода, хил.м3/г.
Фигура 5.4.2.	Материал на водоснабдителни тръби, % от общата дължина.
Фигура 5.4.3.	Брой аварии във водоснабдителната мрежа.
Фигура 5.4.4.	Търговски загуби, м3/г.
Фигура 5.4.5.	Реални загуби, м3/г.
Фигура 5.4.6.	Брой аварии по канализационна мрежа по години.
Фигура 5.4.7.	Сравнение на иззетата вода по райони за 2019 г. (млн.куб.м/год.).
Фигура 5.4.8.	Сравнение на използваната вода по дейности по райони за 2018 г. (млн.куб.м/год.).

Фигура 5.4.9.	Сравнение на питейна вода от домакинства от обществено водоснабдяване по райони за 2019 г. (л/чов./ден.).
Фигура 5.4.10.	Сравнение на образувани и отводнени отпадъчни води по райони за 2018 г. (млн. куб.м/год.).
Фигура 5.4.11.	Сравнение на действащи селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ) по райони за 2019 г. (брой).
Фигура 5.5.1.	Междусистемна енергийна свързаност.
Фигура 5.5.2.	SAIFI/SAIDI EVN по години.
Фигура 5.5.3.	Годишно производство на електроенергия по комбиниран способ, MWh.
Фигура 5.5.4.	Топлопреносна мрежа, гр. Пловдив.
Фигура 5.5.5.	Справка за брой потребители и абонатни станции за 2014-2020 г..
Фигура 5.5.6.	Потребление на топлинна енергия по тип потребител, MWh.
Фигура 5.5.7.	Потребление на топлинна енергия по тип потребител.
Фигура 5.5.8.	Потребление на топлинна енергия по тип потребител, MWh.
Фигура 5.5.9.	Потребление на топлинна енергия по тип потребител, MWh.
Фигура 5.5.10.	Брой санирани и несанирани сгради.
Фигура 5.5.11.	Консумация на енергии по енергоносители (сгради и улично осветление), GWh.
Фигура 5.5.12.	Нови производствени мощности по видове източници.
Фигура 5.6.1.	Карта на телекомуникационната мрежа на Р България.
Фигура 5.6.2.	Широколентово покритие в Р България.
Фигура 6.2.1.	Роза на ветровете за локация в гр. Пловдив.
Фигура 6.2.2.	Повърхностни ВТ на територията на община Пловдив.
Фигура 6.3.1.	Графика СМК на ФПЧ10 на АИС „Каменица“ 2011- 2019 г.
Фигура 6.3.2.	Графика СМК на ФПЧ10 на АИС „Тракия“ 2016- 2019 г.
Фигура 6.3.3.	Графика СМК на ФПЧ2.5 на АИС „Каменица“ 2011- 2019 г.
Фигура 6.4.1.	Количество на битовите отпадъци от територията на община Пловдив от общинската система за събиране и извозване на отпадъците.
Фигура 6.4.2.	Актуализирана стратегическа карта за шум за агломерация Пловдив.
Фигура 6.4.3.	Брой безстопанствени кучета в община Пловдив за периода 2009-2020 г.
Фигура 6.4.4.	Брой безстопанствени котки в община Пловдив за периода 2009-2020 г.
Фигура 6.4.5.	Брой уловени и обработени безстопанствени кучета в община Пловдив за периода 2008-2020 г.
Фигура 6.5.1.	Защитени зони от Натура 2000 в община Пловдив.
Фигура 6.5.2.	Зелена система в община Пловдив съгласно действащия ОУП.
Фигура 6.6.1.	Сеизмична опасност (475г. период на повторяемост) за община Пловдив.
Фигура 6.6.2.	Сеизмична опасност (1000г. период на повторяемост) за община Пловдив.
Фигура 6.6.3.	Карта на риска от втечняване на слаби почви.
Фигура 6.6.4.	Карта на РЗПРН с код BG3_APSFR_MA_05.
Фигура 6.7.1.	Горски площи на територията на област Пловдив (Corine Land Cover 2018).
Фигура 8.1.1.	Реализирани посещения в туристическите обекти и туристическите информационни центрове, Община Пловдив.
Фигура 8.5.1.	Данни от проведено анкетно проучване сред гражданите на гр. Пловдив, относно влияние на туризма в община Пловдив.
Фигура 8.5.2.	Данни от проведено анкетно проучване сред гражданите на гр. Пловдив, относно влияние на туризма в община Пловдив.
Фигура 8.5.3.	Данни от проведено анкетно проучване сред гражданите на гр. Пловдив, относно влияние на туризма в община Пловдив.
Фигура 8.6.1.	Дейност на местата за настаняване по статистически зони – Приходи от места за настаняване.
Фигура 8.7.1.	Приоритетни стълбове за развитие на дестинация Пловдив.
Фигура 9.2.1.	План на Ортогоналната улична система на античния град, съпоставен със градоустройството на съвременния град Пловдив.
Фигура 9.2.2.	Макет на античния Филипопол на арх.Матей Матеев.

Фигура 9.2.3.	План на град Пловдив, изготвен от архитект Йосиф Шнитер в мащаб 1:5000.
Фигура 9.3.1.	НКЦ според културната и научна стойност и обществена значимост (чл. 50 от ЗКН).
Фигура 9.3.2.	ГПК Историческа зона „Филипопол – Тримонциум – Пловдив“, в рамките на която влизат АИР „Старинен Пловдив“; възрожденските, антично-възрожденски и следосвобожденски ансамбли; ГПК „Капана“; системите от улични ансамбли „А“, „Б“, „В“, „Г“ и „Д“; природни забележителности и техните охранителни зони.
Фигура 9.3.3.	НКЦ според принадлежността към определена научната и културната област (чл. 47 от ЗКН).
Фигура 9.4.1.	Оценка на културното напластяване в Република България (НКПР 2013-2020:122)
Фигура 9.4.2.	Туристически райони според НКПР 2013-2025.
Фигура 9.6.1.	Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване лице в лице сред граждани в община Пловдив (29.05.2021 г. - 06.06.2021 г.).
Фигура 9.6.2.	Опазване на културното наследство: консервация и реставрация, ремонтни дейности, свързани със сградите на музеите – брой дейности за периода 2014-2017 г.
Фигура 9.7.1.	Концентрация на НКЦ с категория „национално значение“ в област Пловдив.
Фигура 9.7.2.	Концентрация на археологически резервати в област Пловдив.
Фигура 9.7.3.	Концентрация на НКЦ с категория „национално значение“ ЮЦР.
Фигура 9.7.4.	Концентрация на НКЦ с категория „национално значение“ ЮИР.
Фигура 9.7.5.	Концентрация на резервати в ЮИР.
Фигура 10.1.1.	Райони за планиране в Република България.
Фигура 10.1.2.	Карта на Община Пловдив.
Фигура 10.1.3.	Баланс на територията на Община Пловдив по вид.
Фигура 10.1.4.	Райони на Община Пловдив.
Фигура 10.1.5.	Опорен план. Схема собственост за територията на Община Пловдив.
Фигура 10.1.6.	Градоустройствена единици (ГЕ) за територията на община Пловдив.
Фигура 10.1.7.	Опорен план Предварителен проект за Изменение на Общия устройствен план на Пловдив-2007 г.
Фигура 10.1.8.	Предварителен проект за Изменение на Общия устройствен план на Пловдив – 2007 г.
Фигура 10.1.9.	Предложение за разширяване на границата на Пловдив. Предварителен проект за Изменение на ОУП план на Пловдив-2007 г.
Фигура 10.1.10.	Планова осигуреност на община Пловдив.
Фигура 10.1.11.	Граници и зониране на агломерационния ареал на Пловдив.
Фигура 10.1.12.	Населени места в зоните на агломерационния ареал на Пловдив.
Фигура 10.1.13.	Урбанистичен модел „Умерен полицентризъм“.
Фигура 10.1.14.	Центрове и оси на урбанистично развитие.
Фигура 10.1.15.	Пространствени връзки - Съседни държави.
Фигура 10.2.1.	Полезна площ на жилищата в община Пловдив за периода 2014-2019 г.
Фигура 10.2.2.	Новопостроени жилища в община Пловдив за периода 2014-2019 г.
Фигура 10.2.3.	Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата в Община Пловдив.
Фигура 10.2.4.	Разпределение на общинските жилища по фондове.
Фигура 11.1.1.	Карта на Област Пловдив.
Фигура 11.1.2.	Териториалната локализация на Зона за развитие на производствени и логистични дейности.
Фигура 11.1.3.	Възможност за сдружаване по тематичен признак на Община Пловдив със съседни общини.
Фигура 11.1.4.	Културно исторически дестинации.
Фигура 11.1.5.	Населени места в зоните на агломерационния ареал на Пловдив.
Фигура 11.1.6.	Карта на ТИЗ.
Фигура 12.1.1.	Териториална локация на проект „Развитие на железопътен възел Пловдив“.
Фигура 12.1.2.	Трасе на югоизточния обход на Пловдив.
Фигура 13.1.1.	Международни партньори на община Пловдив.

Фигура 15.1.1.	Нива на центрове. Степен на урбанизация. Урбанизационни оси. TEN-T мрежа
Фигура 15.1.2.	Анализ/модел на моно/полицентрично състояние.
Фигура 15.1.3.	Общини по степен на урбанизация.
Фигура 15.1.4.	Полюси и оси на урбанистично развитие.
Фигура 15.1.5.	Функционални агломерационни ареали.

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027г. (ПИРО) е основният стратегически документ за управление на общината през следващите седем години. Той обвързва сравнителните предимства и потенциали с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие на местно ниво. Те са обусловени от стремежа към постигане на по-висок жизнен стандарт и устойчиво развитие на територията и връзките ѝ с други общини в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината – град Пловдив, обособен в 6 градски района: „Централен“, „Източен“, „Западен“, „Северен“, „Южен“ и „Тракия“.

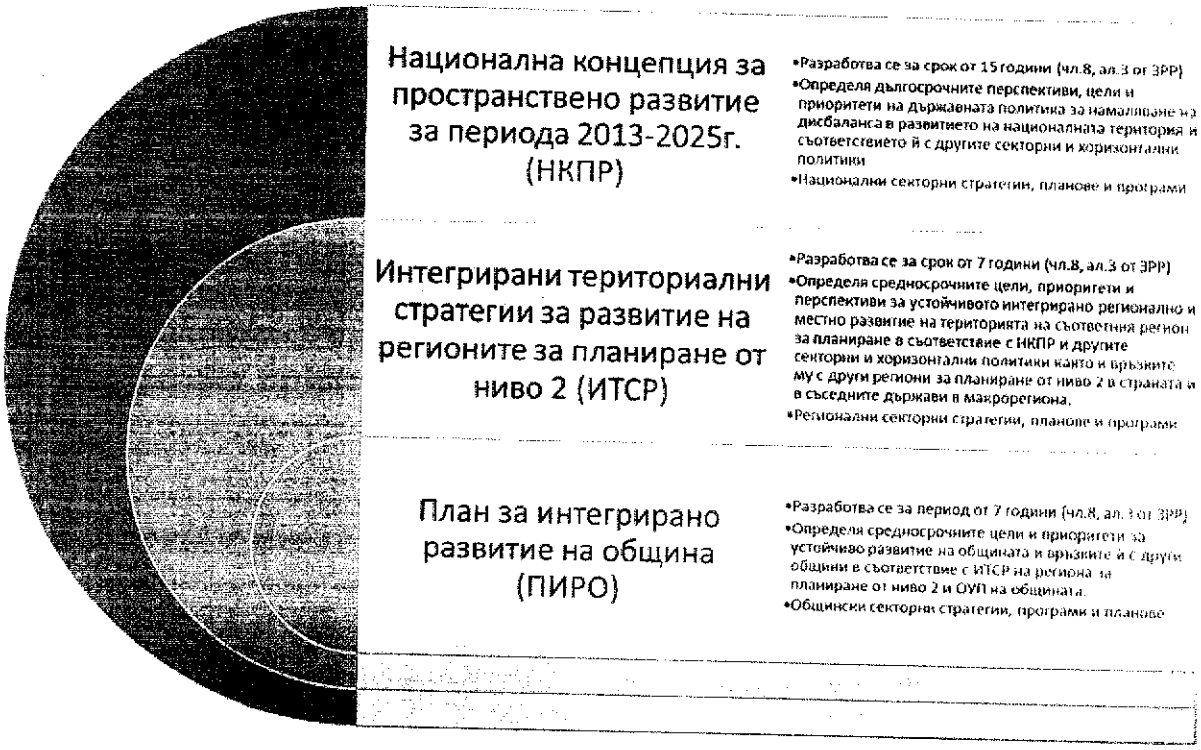
Нормативната необходимост от изготвяне на ПИРО на община Пловдив, произтича от Закона за регионалното развитие (ЗРР), който се явява пряка връзка между политиките на ЕС в областта на регионалното развитие и политиката за развитие на регионално ниво на Република България. Като основен елемент на ЗРР за стратегическо планиране на регионалното и пространствено развитие, ПИРО служи за определяне на актуалните проблеми, нужди и потенциали за развитие на общините и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз.

Съгласно чл.13, ал.2 ЗРР, ПИРО на община Пловдив осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

Цели, място и роля на ПИРО в цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие

Съгласно ЗРР Плановете за интегрирано развитие на община са част от системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. Те са в йерархична съподчиненост на документите от по-горните нива – интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 и актуализираната Национална концепция за регионално и пространствено развитие (НКПР).

Действащото законодателство изисква осигуряването на съгласуваност на ПИРО с основните стратегически документи на европейско, национално и регионално ниво. Стратегическата рамка на ПИРО е фокусирана върху действащите към момента национални и регионални стратегически документи. които акумулират европейските политики.

Фигура 1.1.1. Място на ПИРО в Системата от стратегически документи в областта на регионалното развитие

Актуализация на Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г., приета с Решение № 306 на Министерския съвет от 07 май 2020г.

Устройството и управлението на националната територия до 2025г. се регламентира от Национална концепция за регионално и пространствено развитие, която е актуализирана през 2019 г. Концепцията съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройственото планиране и опазването на териториалните ресурси. Тя осигурява и подходяща основа за териториална насоченост и израз на секторните политики и стратегии, като се подчертава, че желаният модел за умерен полицентризъм (поддържане на мрежа от равномерно разпръснати градове, които са предпоставка за по-балансирано развитие и съживяване на селските и периферните райони) все още е на дневен ред. Актуализираният документ има няколко много важни нови елемента: отразени са новите насоки в европейската кохезионна политика и политиката за пространствено развитие; стратегическата ѝ част интегрира в още по-силна степен регионалното планиране, с пространственото такова; и идентифицира конкретни територии със специфични характеристики, потребности и потенциали.

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021 г. – 2027 г. (проект)

ИТСР на Южен централен регион от ниво 2 е стратегически планов документ, определящ общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за интегрирано пространствено развитие на региона през новия програмен период 2021-2027. Тя е разработена в съответствие с НКПР за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.), като отчита местния териториален потенциал и принципите за балансирано устойчиво развитие и отразява съвременните тенденции в регионалната политика на Европейския съюз и на страната. Документът се използва за определяне на приоритетите и зоните за интервенции и за прилагане на интегрирани териториални инвестиции през новия програмен период 2021-2027 г.

Определени са основните приоритети на ИТСР на Южен централен регион:

Приоритет 1. Засилване на конкурентните позиции на южен централен район чрез инвестиции във факторите на растежа.

Приоритет 2. Подобряване на социалната и екологична среда.

Приоритет 3. По-балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата.

Към разработване на ПИРО отношение имат и други действащи документи: стратегии, планове и програми на национално, регионално, областно и общинско ниво. Влияние върху изпълнението ще окажат и разработваните нови оперативни програми и нормативни документи по секторни политики.

Законови норми, подход и принципи, на които се основава документа

Закон за регионалното развитие

Изготвянето на плановете за интегрирано развитие на общини (ПИРО) е регламентирано в Закона за регионалното развитие, както и в правилника за неговото прилагане. В новия програмен период 2021-2027г. ПИРО обединяват, в рамките на един стратегически документ, елементите на общинските планове за развитие (ОПР), които се разработваха за всички общини и интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) – разработвани за градските общини, в периода 2014-2020г. Покриват период от 7 години и очертават средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината в съответствие с ИТСР и общия устройствен план на общината (чл.13. ЗРР). Към момента на изготвяне на ПИРО, Община Пловдив е в процес на изменение на действащия Общ устройствен план (ОУП).[1]

[1] Бележка: Процедираното изменение на ОУП (предварителен проект от 2019г.) е съобразено с промените в обвързаната нормативна уредба, настъпили в периода след одобряването на ОУП през 2007г., с резултатите от прилагането на плана за този период и с настъпилите промени в обществените потребности. За да се спази принципа за приемственост спрямо основните постановки на предходните документи, отнасящи се към устройството на общинската територия, ПИРО следва да е синхронизирано с него.

ПИРО се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината, според чл.13 от ЗРР.

Закон за туризма

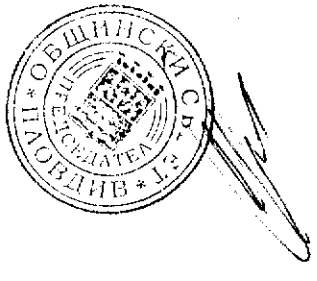
Изменението на Закона за туризма (ДВ, бр.17 от 25 февруари 2020г.), регламентира в програмата за реализация на плановете за интегрирано развитие на общините да се включва самостоятелен раздел, който съдържа общинска програма за развитие на туризма (чл. 11. (1)). Тя следва да е в съответствие с приоритетите на областната стратегия за развитие на туризма, Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма и стратегиите за развитие на отделните видове туризъм.

Към момента на изготвяне на ПИРО Пловдив, при разработването на Общинската програма за развитие на туризма – Пловдив 2021 – 2027 г. (неразделна част от документа), са съотнесени следните приети национални и регионални стратегически планови документи: Национална програма за развитие „България 2030"; актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма с хоризонт 2030; Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 - 2022 г.; Консолидиран Национален туристически регистър, включващ данни за категоризираните туристически обекти от държавната и общинската администрации; Стратегията за интегриран и устойчив туризъм на област Пловдив 2019 – 2027 г., както и Интегрираната стратегия за развитие на Южен централен регион (работна версия след Екологична оценка). Затова и в обхвата на ПИРО са включени мерки и проекти, които подкрепят развитието на туристическата дейност в общината, вкл. чрез партньорски проекти и интегрирани териториални инвестиции със съседните общини.

Други закони, имащи отношение към разработването и реализацията на ПИРО

При изготвянето на ПИРО са взети предвид и редица закони, които имат пряко влияние върху управлението на територията, вкл. нейното финансиране. По-важните от тях са:

- Закон за административно-териториалното устройство на Република България;
- Закон за местното самоуправление и местната администрация;
- Закон за администрацията;
- Закон за общинската собственост;
- Закон за общинския дълг;
- Закон за общинските бюджети;
- Закон за публичните финанси;
- Закон за местните данъци и такси;
- както и секторно законодателство и подзаконови нормативни актове, от които произтичат конкретни права и задължения на общинска администрация.

Принципи

Структурираност

ПИРО е съвкупност на смислово, функционално и хронологично свързани елементи. Интегрираният подход е приложен и по отношение на всяка част от структурата на документа. Всички компоненти[2], имат логическа последователност и взаимна обвързаност. Аналитичната част на документа е основа за формулиране на стратегическата му част, а дефинираните подходи и механизми за управление, наблюдение и оценка осигуряват практическото изпълнение и постигането на целите и приоритетите.

Достоверност на данните

Като източници на официална статистическа информация са използвани основно данни от Национален статистически институт (НСИ), министерства, държавни и регионални агенции, държавни комисии, териториални и регионални служби на органите на изпълнителната власт, Община Пловдив и други официални източници. Източниците на данни са посочвани конкретно при тяхното използване в документа. Като обективен източник на данни за изготвената оценка и потенциалите за развитие е използвана обработената информация от целевите анкети със заинтересованите страни, теренни проучвания, получени идеи за проекти и от проведените публични събития.

Партньорство и осигуряване на информация и публичност

ЗРР определят принципа на партньорство, публичност и прозрачност като ръководен принцип при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката на документа. В процеса на разработване на ПИРО е осъществен ефективен комуникационен процес със заинтересованите страни за идентифициране на проблемите и потенциалите, формулирането на стратегическите предложения и определянето на мерки/проекти за включване в програмата за реализация. Разработен е комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за реализация.

Отговорностите на институциите и партньорите за разработването и приемането на ПИРО

Настоящият документ е разработен в партньорство с Общинска администрация – Пловдив, кметовете на райони, заинтересованите страни и с участието на широката общественост. Процесът на разработване на ПИРО на Община Пловдив включва няколко етапа:

[2] Съгл. Методически указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (март 2020 г.),

Предварителни проучвания

В този предварителен етап е направено детайлно проучване на всички съществуващи стратегически документи в Община Пловдив, както и е събрана и обработена необходимата статистическа информация за изготвяне на плана.

Провеждане на проучвания и консултации

В тази фаза са организирани консултации с граждани и представители на общинска администрация, кметове на райони и съседни общини, академичната общност, бизнес, неправителствени организации и др. За проучване на мнението на заинтересованите страни, в процеса на изготвяне на ПИРО са проведени анкетни проучвания за идентифициране на проблеми, потенциал и възможности за развитие в периода 2021-2027г., както и за определянето на визията, целите и приоритетите за развитие на общината.

Изготвяне на ПИРО

В тази фаза е изготвен средносрочният стратегически документ, на база на събраната и обработена информация, статистически данни, информация от общинската администрация и проведените проучвания сред заинтересованите страни.

При определяне на визия, цели и приоритети за развитие на Община Пловдив в периода 2021-2027 г. са отразени местните потенциали за развитие и възможностите за решаване на конкретни проблеми, с цел постигане на балансирано и устойчиво развитие. Определени са зони за прилагане на интегриран подход (Зона за въздействие) на базата на преобладаващи идентични характеристики на определена територия и/или общи проблеми или потенциали за развитие. Изготвена е Програма за реализация на основата на извършения анализ на социално-икономическото развитие на общината, проучените мнения сред заинтересованите страни, проведените публични консултации и обследваните възможности за финансиране чрез фондове на ЕС. Очертани са основни приоритетни проекти и действия в периода 2021-2027 г. Неделима част от изготвения документ са определените мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия в Община Пловдив. Изведени са индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО, съгл. Методическите указания на МРРБ, както и последващите действия по актуализация, наблюдение и оценка на плана.

Комуникационна стратегия

Основната цел е да се гарантира прилагането на принципа на партньорство и да се осигури прозрачност на процеса по изготвяне и реализация на Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив. Чрез изпълнението на стратегията се осигурява гражданското участие на следните нива: информиране, консултиране, вземане на съвместни решения и тяхното изпълнение, наблюдение и оценка на изпълнението.

Общи изисквания към подготовката, съгласуването и приемането на ПИРО

Кметът на общината организира изработването, съгласуването и актуализирането на ПИРО и осъществява координацията и контрола по процеса на неговото разработване и съгласуване.

Със заповед на кмета е сформирана работна група, която отговаря за изготвянето на ПИРО. Кметът носи отговорност за цялостната организация и действията по изготвянето на ПИРО. Осигурен е непрекъснат публичен достъп до информация и възможности за излагане на становища и обратна връзка на всички етапи от разработването и реализацията на ПИРО.

ПИРО се обсъжда и съгласува със заинтересуваните органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината. Постъпилите предложения и препоръки се отразяват в проекта на ПИРО и по предложение на кмета, Общинският съвет го приема и одобрява.

Одобреният План за интегрирано развитие на община се представя от кмета на общината, пред съответния областен съвет за развитие, в срок до три месеца от неговото приемане от съответния общински съвет. ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерски съвет.

Очакваните резултати от приемането на документа и използването му за целите на стратегическото регионално и пространствено планиране на общинско ниво

Очакваният резултат от ПИРО Пловдив е - приет с консенсус средносрочен стратегически документ, съдържащ приложими, постижими и реалистични мерки, обвързани с реални източници на финансиране и с конкретни измерими резултати. Постигнати цели и приоритети за развитие на Община Пловдив.

За удобство Планът за интегрирано развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027г. е представен в 2 (две) части, които са неразривно свързани – Том I Анализи и Том II Стратегическа част на документа.

ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

РАЗДЕЛ I. Цели, методи и подходи

Цели на Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив

Планът за интегрирано развитие на Община Пловдив цели създаване на стратегическа рамка, определяща развитието на общината в периода 2021-2027 г., в съответствие с нормативните изисквания на Закона за регионално развитие (ЗРР). Съгласно чл.13, ал.1 от ЗРР, ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини, в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината.

ПИРО е основният документ, който определя стратегическата рамка на общинската политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на общината и за преодоляване на различията/неравенствата, в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Разработен като стратегически програмен документ със срок на действие 7 години, изготвен за цялата територия на общината, планът се основава на задълбочен анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие, чрез подробно проучване на състоянието на местната икономика, развитието на социалната сфера и човешките ресурси – демографски аспекти, здравеопазване, образование, социални услуги, култура, спорт, инфраструктурното развитие, свързаността и достъпността на територията, вкл. транспортна система, водоснабдителна и канализационна системи, енергийна система, съобщителна мрежа, управление на отпадъците, екологично състояние и съществуващи рискове. Анализът на административния капацитет е представен от гледна точка на възможностите му за реализация на ПИРО. Анализът на културно-историческото наследство е представен от гледна точка на пространствения му потенциал и в контекста на историческия градски пейзаж, както и условията за развитие на конкурентоспособен туристически продукт. Обследвано е състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор, като е поставен акцент, свързан с общинската собственост и възможностите за бъдещото ѝ развитие.

Община Пловдив е ясно изразено агломерационно ядро, което предопределя динамична свързаност със съседните общини. В аналитичната си част ПИРО съдържа анализ на връзките на общината със съседните територии и идентифицира възможностите

за бъдещо партньорство. Представени са големите инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, които пряко влияят на територията на общината. Идентифицираните проблеми и потенциали са основа за извеждането на SWOT - анализ, който като качествен аналитичен и прогностичен метод, цели дефиниране на действието на вътрешните и външните фактори за развитие на територията и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието. Обобщени са вътрешните фактори (силни и слаби страни) на община Пловдив и са дефинирани външните фактори (възможности и заплахи) в пространствения контекст на регионално, национално и европейско ниво.

Систематизирани са взаимовръзките на анализа на Община Пловдив с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво. Изброените аспекти покриват разнообразието на общинското развитие и напълно съответстват на Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

От една страна, аналитичната част на ПИРО цели да се създаде основа за формулиране на стратегическата рамка на документа, а от друга - дефинираните подходи и механизми за управление, наблюдение и оценка ще осигурят практическото изпълнение и постигането на заложените цели и приоритети в новия програмен период.

ПИРО съдържа конкретни параметри за развитието на територията и планира необходимата ресурсна обезпеченост за тяхната реализация. В този смисъл, планът е разработен с цел да допринесе за развитието община Пловдив в съответствие с определените национални и регионални цели и приоритетите за развитие на България, включително и чрез осигуряване на пълно съответствие с останалите документи за планиране на регионалното и пространственото развитие.

Подходи, използвани при разработването на Плана

Интегриран подход, който се е наложил като основен в политиката за регионално развитие и задължителен при изготвяне на стратегическите документи за регионално и пространствено планиране. Целта е, в условията на свиващи се ресурси и ограничени финансови параметри, да обедини различни политики, приоритети, проекти, финансови ресурси, източници за финансиране, участници и заинтересовани страни, за възможно най-успешно реализиране на заложените програми. Израз на подхода са определените приоритетни зони за въздействие на територията на общината, където изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана, ще бъдат основно съсредоточени. Осигурено е съответствието с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети за развитието в България. Освен това, ПИРО е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните документи, свързани с местното

самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината.

Интегрираният подход е основен подход при разработването на ПИРО на Община Пловдив, осигуряващ удовлетворяване на идентифицираните нужди, подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини. Чрез използването му се постига тясна координация на различните публични политики на базата на местните специфики. Интегрирането на различни секторни дейности за въздействие представлява компонент от съобразено с конкретното място разработване на политика. Териториалното устройство и жилищното осигуряване, транспортът, заетостта, качеството на околната среда и множество социални елементи си взаимодействат, за да окажат влияние на икономическото развитие. Разработването на общи приоритети за тези сфери е предизвикателство, тъй като всяка от тях има определени свои собствени цели, приоритети и източници на финансиране. Прилагането на интегрирания подход е водещо при разработване на стратегическия документ, по отношение обособените части от неговата структура и при определяне как отделни институционално елементи следва да си взаимодействат при реализацията на плана.

В тази връзка, предложените по-долу методи са с ясното разбиране, че в програмния период 2021-2027 г. ПИРО съвместява в рамките на един документ елементите на общинските планове за развитие (ОПР) и интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), които действаха в предходния програмен период 2014-2020 г. Чрез прилагането на интегрирания подхода се осигурява използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на общи инструменти за финансово подпомагане и се постига по-значим ефект и по-висока ефикасност за реализация на целите на местното развитие при разходването на публичен ресурс и безвъзмездни средства.

Подход, основан на местните характеристики и потенциал, е приложен при изготвянето на анализа на територията, отразявайки специфични нейни характеристики, с цел откриване на конкурентните предимства на общината и определяне на нейните потенциали. Той е обединяващ инструмент за решаване на съществуващи проблеми и идентифициране на нужди, потенциали за развитие и възможности за кооперирание със съседни общини.

Подход „отдолу – нагоре“ е използван при разработване на ПИРО, с цел изграждане на консенсусен модел с всички заинтересовани страни, повишаване на ангажираността и заинтересоваността на участниците в подготовката и прилагането на документа. Ефективното планиране и успешното устойчиво и интегрирано развитие се основават на отворен и прозрачен процес, с включване на гражданите и заинтересованите страни в различните етапи. Прилагането на подхода „отдолу-нагоре“, във фазата на актуализиране на информацията и на публичните консултации позволява да се постигнат изискванията за информираност, публичност и прозрачност и да се идентифицират по-точно потребностите

на местните общности, към които да се ориентират приоритетите и да се насочат публичните средства.

Подход на приемственост, съгласуваност и непрекъснатост на плановия процес осигурява съответствие с документите за регионално развитие от по-високо йерархично равнище и гарантира, че стратегическите документи са в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети за развитието на България.

Основен нормативен документ за разработване на ПИРО е Законът за регионалното развитие (посл. изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 март 2020г.) и Правилникът за прилагане на Закона за регионалното развитие (посл. изм. и доп. ДВ. Бр.70 от 7 август 2020 г.). ПИРО е съобразен с Актуализираната Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г., приета с Решение №306 на МС от 07 май 2020 г., която е водещ планов документ за пространствено планиране, по-ниско в йерархията стоят регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2. Същевременно, АНКПР е във взаимна обвързаност с всички секторни стратегически документи на национално и регионално равнище, като отчита действащите стратегически документи на международно равнище в областта на пространственото развитие, националните стратегически документи за развитие на отделните сектори - транспорт, околна среда, енергетика, икономика, здравеопазване, образование, социални услуги, туризъм и други. Обвързаността на пространственото развитие на Община Пловдив с водещите политики на страната и техните териториални измерения е проследена в секторните законодателни и стратегически документи и техните приоритети, посредством които се пренасят водещите насоки и регламенти от Европейското законодателство.

Планът за интегрирано развитие на Община Пловдив е разработен и в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. и допринася в максимална степен към цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи".

Методи, използвани при разработването на Плана

Методи за събиране и обработка на данни и информация

ПИРО се разработва и ще бъде актуализиран при спазване на принципите и насоките на новите версии на документите на Европейската комисия за оценка на изпълнението на стратегическите документи за социално-икономическото развитие за периода на финансиране 2014-2020 г., както и с Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (март 2020 г.).

Подход за информационно обезпечаване:

- Проучване на резултатите от извършени оценки, съгласно изискванията на ЕК;
- Документално проучване, набиране и филтриране на релевантни данни и информация от различни публично достъпни официални източници, извършване на теренни проучвания, използване на други приложими инструменти;
- Обработка, обобщение, интерпретиране, анализ и оценка на количествените и качествени данни.

Методите, техниките и инструментите имат основно следните цели:

- Да наберат необходимата информация;
- Да анализират информация;
- Да представят обективна информация/резултати.

Избраните методи и инструменти са съобразени със спецификата на ПИРО и се прилагат с цел да се осигури добро качество на анализите и надеждност на резултатите.

При разработването на документа са използвани качествени и количествени методи, техники и инструменти за събиране на първични и вторични данни за извършване на анализа на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на общината.

Събирането на първичните данни включва систематично наблюдение на конкретни количествени данни, докато вторичните данни представляват аналитични извлечения от първични данни. Подходите за събиране на данни, които са използвани, могат да бъдат разделени най-общо в следните две основни категории:

Количествени методи - използвани за събиране на преки данни. Поставят следните въпроси: кой, какво, кога, къде, колко и как. Количествените данни обикновено имат цифрово изражение и се използват за извеждане на преки данни, които са статистически достоверни.

Качествени методи - използвани за събиране на косвени данни и оценка на косвените резултати, като например идентифициране на нужди, проблеми, рискове, така както и за набиране на предложения за оптимизиране на процеси, процедури, предложения за решаване на съществуващи проблеми и др. Качествените методи дават по-задълбочено разбиране за това защо се поддържат определени виждания и се опитват да изследват начина, по който се правят преценки.

Основният метод за набиране и обработка на информацията и данните за целите на анализа е документалното проучване, което включва:

- Проучване на нормативни актове, документи, доклади и друга релевантна информация (от различни официални и публично достъпни източници);
- Филтриране на информацията от проучените документи;
- Въвеждане на филтрираната информация по структурните части на документа;
- Обобщаване на информацията на по-високо ниво;

- Представяне на обобщената информация в графичен и табличен вид за по-лесно визуализиране и възприемане на резултатите от анализа.
- **Изграждане на физически модел на територията.**

Изграждане на интегриран физически модел на урбанизираната територия на общината и града, вкл.: пространствена конфигурация на функционалните системи (обитаване, труд, обслужване, отдих и комуникации); състояние на техническата, икономическата, социалната и екологичната инфраструктура; обхвата и актуалността на наличните подробни устройствени планове и техните изменения. Този метод допълва предходния и е основа за последващо определяне на зоните за прилагане на интегриран подход (Зоните за въздействие), в т.ч. градски зони и други зони със специфични характеристики, както и определянето на приоритетни зони за въздействие, в които намират отражение идентифицираните при анализа територии с най-голям специфичен потенциал за развитие чрез концентрация на мерки и интервенции през новия програмен период.

- **Преодоляване на информационен дефицит.**

Когато част от необходимата информация не е налична или няма актуална такава, както и когато форматът не е подходящ за целите на анализите, са приложени следните алтернативи: собствени изследвания и изчисления; прилагане на експертизата и натрупания опит при работа със стратегически документи; прилагане на добри европейски практики - представени в Наръчника на ЕК за оценка на социално-икономическото развитие EVALSED (ръководство и приложения към него).

Методи за анализиране на данни и информация

- **Териториален анализ**

Основен метод в рамките на системния подход е териториалния анализ за определяне на тенденции и състояния в развитието на градски територии и/или подсистеми в неудовлетворително състояние, с негативни тенденции в развитието и/или с нереализиран потенциал. При териториалния анализ, идентифицираните състояния на отделните сектори на градското развитие са обвързани с конкретните територии и/или подсистеми на територията на град Пловдив. Териториалният SWOT анализ е ситуационен анализ, приложим за обследване на вътрешната среда.

- **Факторен анализ**

Факторният анализ принадлежи към многомерните статистически методи. Той е един от най-широко използваните икономико – статистически методи за изследване на териториалните общности. Факторният анализ включва описание на множество характеристики на различни териториални нива и е в основата на анализа на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на общината.

- **Допълнителни проучвания**

Провеждане на камерални и теренни проучвания при установена съществена нужда от допълване на липсващата информация в конкретните направления и за конкретните

места с цел по-задълбочено проникване в общата картина и проследяване на взаимовръзките между физическата и социална среда на Пловдив. Методологията на изготвяне на ПИРО включва и теренни проучвания на специфичните характеристики на общината и града, чрез които са събрани данни или информация, за които няма налични официални източници, но са важни за идентифициране на основните процеси, които протичат на съответната територия, както и за разкриване на нейния специфичен потенциал за развитие.

Използвани при разработването на документа са:

- Анализ на съдържанието (content analysis) на официални общински документи като планове и програми, на специализирани издания от местни и регионални организации, на публикации в медиите, документирани обществени дискусии и др.;
- Наблюдения на място върху начините на употреба на територите и свързаните ефекти;
- Експертни оценки по въпроси, свързани с физическата и/или социалната среда в определени специфични територии или спрямо специфични социални групи;
- Емпирични изследвания и описания на средата, посредством анкетни проучвания и др.;
- Социален мрежови анализ относно проявени отношения към местните проблеми и приоритети, според различни качествени критерии и типове връзки.

- **SWOT анализ**

Анализът на силните и слабите страни, възможностите и заплахите. SWOT анализът като качествен аналитичен метод дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитието на общината и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на планираните цели за бъдещото развитие.

Методи за качествен анализ

Използваните качествени методи като средство за събиране на становища и оценки в процеса на анализ на общинската територия по всички теми, свързани с интегрираното развитие на община Пловдив са:

- **Експертна оценка** – основава се на експертно заключение и е използван основно там, където липсват достатъчно данни или сигурност по отношение на качеството или достоверността на наличните данни.
- **Предпоставки и предписания** - използван е инструментариум за прилагане на определени критерии (в зависимост от конкретните цели на планираните интервенции), които характеризират спецификите на програмиране при разработване на ПИРО. Систематизация и извеждане на предпоставките и предписанията на политиките, плановете и програмите от по-висок порядък

(европейски, национални, регионални и областни), имащи отношение към развитието на общината и града.

- **Партньорство, публичност и включване на гражданите в процеса на планиране.**

Разработването на ПИРО е процес с активното участие на гражданското общество. Планът за интегрирано развитие на Община Пловдив е разработен с широко гражданско участие, което обхваща както населението в неговата цялост, така и специфични групи, носители на групови интереси, а също така и представителните структури на бизнеса. Представените в доклада данни са получени в резултат на проведени изследвания на територията на град Пловдив сред граждани и организации, чрез следните методи:

- Анкетно проучване „лице в лице";
- Онлайн анкетно проучване сред граждани, достъпно на сайта на Община Пловдив;
- Онлайн анкетно проучване сред организации, достъпно на сайта на Община Пловдив;
- Онлайн анкетно проучване на тема „Туризъм", достъпно на сайта на Община Пловдив;
- Онлайн анкетно проучване „Визия, цели и приоритети", достъпно на сайта на Община Пловдив;
- Онлайн анкетно проучване „Зони за въздействие", достъпно на сайта на Община Пловдив;
- Тематични фокус-групи - модерирани и целенасочени групови дискусии в следните тематични направления:
    - Социална политика/ здравеопазване;
    - Образование, спорт и младежки дейности;
    - Икономическо развитие/ НИРД;
    - Граждански инициативи и НПО (медии);
    - Културно-историческо наследство и туризъм;
    - Инфраструктура/ Устойчива градска мобилност;
    - Околна среда и качество на живот;
    - Общинска администрация.
- Публични консултации по райони.

РАЗДЕЛ II. Обща характеристика/профил на общината

Местоположение

Община Пловдив се намира в Южна Централна България, Западен Тракийско-Родопски географски регион. Разположена е в централната част на област Пловдив. С площта си от 101,981 км^2 заема 14-о място сред 18-те общините на областта, което съставлява 1,7% от цялата територия.

Община Пловдив се намира в границите на „Южна и Югозападна България" (ниво NUTS1), Южен централен район за планиране (ниво NUTS2) и е включена в административните граници на област Пловдив (ниво NUTS3), съгласно общата класификация за статистически цели на териториалните единици NUTS и Закона за регионалното развитие (ЗРР).

След обособяването на общините „Марица" и „Родопи" през 1987 г., **община Пловдив включва едно населено място - град Пловдив**. Той е изграден по двата бряга на Марица – най-дългата река, която минава през територията на България. В исторически план, реката и разположените в съседство сиенитни хълмове изпълняват функцията на градообразуващи фактори. И днес те определят специфичните характеристики на градския ландшафт.

Пловдив е най-големия град в Южен централен район. В него са концентрирани основните дейности и обекти в областите на икономиката, здравеопазването, образованието и науката, културата, транспорта и комуникациите в района. Пловдив е образователен, културен, стопански и търговски център със значение, надвишаващо нивото на района. Със Закон за териториалното деление на Столичната община и големите градове (обн. ДВ, бр. 66/1995, с изм.), територията на град Пловдив е разделена на шест административни района: „Централен", „Северен", „Източен", „Западен", „Южен", „Тракия". Районите се управляват от мажоритарно избираеми кметове и от районни администрации.

Географски особености

Община Пловдив попада в Горнотракийската подобласт на Горнотракийско-Бургаската област и заема площ от 101,981 кв. км, която включва едно населено място – град Пловдив, както и землищата на Пловдив и бившите села Коматево и Прослав, присъединени към административните граници на града през 1969 г. Основен дял в тази територия имат урбанизираните терени.

Релефът е предимно равнинен и има съществено значение за формирането на местния климат. Пловдивското поле е класическа алувиална низина, формирана от р. Марица и нейните притоци. Ограждащите я планини и възвишения формират голяма коритовидна морфоструктура, която определя физическите процеси в пловдивския

въздушен басейн. Най-характерно следствие от този релеф са температурните инверсии, които тук заемат 81% от времето.

Специфичният релеф води до: специфичен режим на облачността, мъглите, сланите, минималните и максималните температури, както и ветровете. Местният климат има особено голямо значение във връзка с проблемите с качеството на атмосферния въздух. Замърсителите на въздуха се натрупват над урбанизираната градска зона поради липса на ветрове и липса на вертикална циркулация, в периодите на инверсия.

Урбанизираната територия в общината оказва влияние за формиране на специфичен градски микроклимат, който е различен в отделните зони от територията. Компактният характер на град Пловдив, неговите значителни размери и плътност на застрояване създават условия за възникване на т. нар „градски топлинен остров", ефектите от който са особено осезаеми в летните месеци с интензивно слънчево греене и при безветрие. При тези условия температурите в града достигат два градуса повече в сравнение с крайградските зони.

Урбанизираната територия променя също така режима на вятъра. Това се дължи на наличието на високи сгради, комбинации от сгради с различни височини и отстояния една от друга. В градска среда се увеличават условията за образуване на вихри, както и за ускоряване на вятъра. Тези промени допринасят съществено за разпространението или задържането продължително време на едно място на прахови и газови емисии.

Средната годишна относителна влажност в община Пловдив е 73%, като е най-висока през месец декември – 86% и най-ниска през месеците юли и август – 62%.

Природни ресурси

Хидрографската мрежа на община Пловдив е представена от реките Марица, Пясъчник и Първенецка, множество напоителни и отводнителни канали, един изкуствен водоем – Гребния канал и опитните басейни към Института по рибарство и аквакултури. Река Марица е най-значимият воден обект и основен приемник на водите на територията на общината, като дължината ѝ в границите на община Пловдив е около 12 700 м.

Горските територии заемат незначителна част от баланса на територията на община Пловдив, 19 ха или 0.19% от общата територия.

Основната част от землището на община Пловдив е съставено от урбанизирана територия, поради което природните екосистеми имат ограничено разпространение. Антропогенното въздействие в град Пловдив и околността датира от античността, като особено интензивно е през последните два века, с разрастването на града, довело до значително редуциране на характерните природни местообитания. Въпреки това, на територията на общината са запазени отделни територии с естествен или полу-естествен облик, които днес имат особено голямо значение за биоразнообразието.

Най-значимата природна система, запазила естествени местообитания и богатство от растителни и животински видове е река Марица, включително речното корито и прилежащи към него залесени площи. Други територии, с фрагменти от запазени природни

местообитания и богато видово разнообразие, са хълмовете и по-големите градски паркове. Тяхното опазване и балансирано поддържане като многофункционални елементи на „зелената инфраструктура“ в града е предизвикателство, предвид големия антропогенен натиск, но също така и особено важно, в контекста на променящ се климат и нарастващи нужди на жителите за достъп до зелени площи.

Профил на Община Пловдив и свързаност с други територии

Община Пловдив е една от шестте общини в Република България със 100% урбанизираност на населението. Заедно с положителния естествен прираст и механична миграция на населението (дългогодишна нарастваща тенденция, отпреди настъпването на световната пандемична криза, причинена от COVID-19), от една страна и добре развитата диверсифицирана икономика с повишен ръст на инвестициите, от друга, са налице достатъчно предпоставки за запазване позицията на Пловдив като водещ индустриален център в страната.

Определящата роля на Община Пловдив за утвърдената динамика на икономическото развитие на областта е ясно изразена чрез **позиционирането на един икономически център като инвестиционна дестинация, която не следва строгите административно-териториални рамки на общината, а обединява в себе си естествения икономически ареал, образувал се около центъра.** Ареалът Пловдив обхваща територия от 2785 кв. км, която съставлява 2,5% от територията на страната. Това е третият по територия в страната (след тези на гр. София и гр. Бургас) и втори по население, след ареала, с център гр. София. В състава на ареала се включват и гр. Асеновград, който независимо, че е един от сравнително големите градове на страната, не формира свой ареал.

Териториалната свързаност с малките общини Калояново, Кричим, Куклен, Марица, Перущица, Родопи, Садово, Стамболийски, Съединение е осмислена чрез силно икономическо взаимодействие. Комбинирането на град с широка периферия и развити индустриални терени, работещи структурирано като инвестиционни дестинации пред чуждестранни инвеститори, определи концепцията на индустриалните зони като важен фактор за пространствено развитие. За наблюдаваната засилена местна инициатива за изграждане на индустриални зони допринася и успехът на клъстер „Тракия икономическа зона“ (ТИЗ). Съществуват различни форми на организация и управление на индустриалните зони. **Тук водещият фактор е частната инициатива, с активната подкрепа и участие на Община Пловдив и съседните общини.** В Пловдив е създадено първото публично-частно партньорство в България, подкрепено от правителството и Министерството на икономиката - „Тракия икономическа зона“.

Община Пловдив има съществено значение за развитието на икономиката на България. **Общината е естествен икономически и социален лидер в областта, в целия Южен централен район**, като благодарение на разнообразието на икономиката си, която комбинира силна индустрия и услуги, в последните години се налага и като ядро в икономическото развитие на регионалната и местната икономика в областта на

високотехнологичното производство, иновациите, информационните и комуникационни технологии и отраслите, основани на знанието.

Процесите на областно ниво в предходния период следват и изпреварват националните тенденции, като основните икономически показатели, осигуряващи както конкурентоспособността, така и качеството на живот на гражданите, нарастват с темпове, по-бързи от средните както за района, така и за страната, а ръстът е по-висок от средния за България.

Община Пловдив традиционно е най-развитият индустриален център в страната, но през последните години се превръща в притегателна сила и ядро за развитието на услуги и производства, основани на знанието и технологиите (ИТ и ИКТ, аутсорсинг, бизнес услуги), които носят и по-висока (особено вътрешна – национална и местна) добавена стойност.

В Община Пловдив се наблюдава силно развита предприемаческа среда. Местните предприемачи имат интересни идеи, започват и реализират своите малки и средни бизнеси като за успеха им от огромно значение е подкрепата и партньорството на общинската администрация. Община Пловдив е сред най-добрите примери за развитие на старт-ъп екосистема, със съществуващото в администрацията звено за бизнес развитие, ясните процедури, определени в Наредба за инвестициите в Община Пловдив, стимулите за бизнеса и активното участие в организацията и подпомагането на множество предприемачески инициативи.

За сериозния потенциал в областта на научната и развойна дейност и иновациите в Община Пловдив, допринася и присъствието на научни институции и засилената концентрация на висши учебни заведения на територията. Изграждането на високо квалифицирани и обучени кадри е от ключова значимост за подобряване на конкурентоспособността на икономиката, увеличаване потенциала за реализация на иновации и повишаване на атрактивността на страната за осъществяване на инвестиции.

Университетите в Пловдив имат водеща роля за развитието на човешките ресурси за иновационната екосистема на местно и регионално ниво. На територията на общината и града има общо 9 университета, от които два специализирани в сферата на земеделието и управлението на земеделието, два икономически, медицински университет, академия по изкуствата, както и филиал на Софийския Технически университет. С най-широк профил е Пловдивският университет, който подготвя кадри в области от физиката и химията до филологията, социално-икономическите науки и ИКТ. Общо, във висшите училища в общината, през учебната 2019/2020 г. се обучават 37333 студенти (17,1% от студентите в страната).

Освен висшите училища, част от научната инфраструктура на Община Пловдив са и регионалните лаборатории и филиали на институти на БАН (Централна лаборатория по приложна физика на БАН, Национален институт по метеорология и хидрология, Институт по системно инженерство и роботика, Институт по микробиология „Стефан Ангелов", Институт по органична химия с Център по фитохимия, Институт по математика и информатика, Национален институт по геофизика, геодезия и география) и регионалните

институти на Селскостопанска академия (Институт по зеленчукови култури „Марица“ – Пловдив, Институт за изследване и развитие на храните – Пловдив, Институт по овощарство – Пловдив, Институт по тютюна и тютюневите изделия – Пловдив, Институт по рибарство и аквакултури – Пловдив), а от 2013 г. съществува Регионален академичен център (РАЦ) Пловдив, с участието на общо 32 организации.

Висшите училища и научните организации в Община Пловдив участват в два Центъра за компетентност - Център за компетентност „Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“ (Технически Университет - София, филиал Пловдив, Централна лаборатория по приложна физика към БАН – Пловдив) и Център за компетентност „Персонализирана иновативна медицина (ПЕРИМЕД)“ (с водеща институция Медицински университет – Пловдив и участници ПУ „Паисий Хилендарски“ и Института по минералогия и кристалография, БАН)

В Община Пловдив се намира и първият в България международен научен център за върхови постижения в биологията и биотехнологията, с шест лаборатории и научно-изследователски отдела – PlantAsyst, където се правят изследвания и анализ на растителните геноми, адаптация и устойчивост на растенията при стрес – засушаване, ниски температури, съединения, благоприятстващи здравето, създаване на нови сортове и зеленчукови култури с подобрени вкусови качества. Това е единственият български проект, одобрен във втори етап по програмата „Хоризонт 2020“ на Европейската комисия.

Със своето високо качество на живот и разнообразни възможности за професионално развитие, Общината изпъква и като **лидер сред големите градове, по механичен прираст и нови заселени жители**, отбелязвайки 3,1% механичен прираст и 2,16% увеличение на новите заселени жители през 2019 г. В града има и 18 000 постоянно пребиваващи чужденци (към 2019 г.), които формират устойчива експат общност от хора, решили да продължат живота и професионалното си развитие в Пловдив.

През 2019 г. областта е сред лидерите по дял на населението с висше образование (5-то място спрямо средното за България), и с относително нисък дял на населението с основно образование (15-то място спрямо средното за страната). Заедно с 3-тото място на областта при брой на студентите в колежи и университети от 52-ма на хиляда души от населението (изпреварена само от София-град и Велико Търново) и сравнително ниския относителен дял на отпаднали от основното и средното образование (3,7% спрямо средното за България), Област Пловдив, откъдето и областният център - Пловдив се **очертават като район с добър настоящ и бъдещ потенциал, по отношение на развитието на високотехнологичната промишленост (разчитаща на работниците със средно и средно професионално образование), и все повече – на отрасли, базирани на знанието.**

Културно-историческо наследство

Пловдив е един от най-старите градове в Европа, със своята над 8000-годишна история и с изключителното богатство на културни ценности от различни исторически

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

епохи, различни етноси и култури. Градът е водещ културен център на България. Богатото културно наследство е сред основните ресурси за интегрирано градско развитие, което от своя е съществена предпоставка и за устойчиво градско развитие. На територията на Пловдив са регистрирани над 700 недвижими културни ценности, с различна категория според културната и научна стойност и обществената значимост.

С категория „национално значение" са вписани 67 броя недвижими културни ценности (НКЦ), като едни от най-значимите обекти са: археологическият обект „Небет тепе", Античният театър, Античният стадион, Форумният комплекс, Епископската и Малката раннохристиянски базилики; Джумая Джамия и Имарет Джамия и Часовникова кула на Данов хълм; възрожденските къщи – част от Старинен Пловдив (сред които са къщата на Степан Хиндлиян, къща Вереп Стамболян, къща д-р Стоян Чомаков- постоянна експозиция „Зл. Бояджиев", Клианти, къща на Касандра Баятова, къща Бирдас, къща Недкович, Ламартиновата, Данчовата и Павлитовата къща); действащите църкви „Св. Марина", „Св. Св. Константин и Елена", „Св. Неделя", „Св. Богородица", „Св. Николай", „Св. Пѣтка", Католическата катедрала „Св. Лудвиг"; както и емблематичните Тютюневи складове.

Недвижими културни ценности (НКЦ) със статут „световно наследство" на територията на Община Пловдив все още не са регистрирани. Две от груповите културни ценности са вписани в Индикативния списък на ЮНЕСКО за получаване на категория „световно значение": Груповата НКЦ „Старинен Пловдив" (2004 г.) и сериен обект „Епископската базилика и късноантичните мозайки на Филипопол, римска провинция Тракия" (2018 г.).

Разгледана през призмата на културното наследство, територията на община Пловдив представлява изключително богатство от културни следи, от различни исторически епохи, разнообразни етноси и култури. Културното напластяване на материално и нематериално наследство се отразява и в многоликия културен живот на Пловдив.

Провежданата от Община Пловдив политика на опазване, управление и валоризиране на културното наследство, създава нови модели по отношение на: публично-частните партньорства; ревитализиране на забравени емблематични градски пространства; интегрирането на ресурсите на материалното и нематериалното културно наследство; насърчаване на културните индустрии и неправителствените инициативи на местната общност за активно участие в процесите на опазване и валоризация на градското наследство; координация и тясно сътрудничество между общинските и държавни културни институти на територията, в реализацията на общинската политика по опазване и популяризация на културното наследство.

Перспективи за териториално развитие

В Южна България ще доминира големият **град Пловдив** с партньор, другият голям град - Стара Загора. Тези градове от 2-ро ниво ще се развиват като основни полюси на растеж и развитие. Възможности за партниращa роля на двата центъра има средният град Хасково. Областните градове Пазарджик, Кърджали и Смолян, заедно с Казанлък, Асеновград, Карлово и Димитровград, като центрове от 3-то ниво, ще осъществяват организираща и стабилизираща роля на територията. Като периферни територии се очертават южните родопски планински и гранични територии и отчасти, средногорските и тракийските територии. Градовете от 4-то ниво - Панагюрище, Чирпан, Свиленград, Ивайловград, Златоград, Крумовград, Девин и Велинград заслужават да бъдат стимулирани, за да изпълняват своята организираща роля в тези периферни селски, планински и гранични територии.

Главната ос „запад-югоизток“ е утвърдено направление в страната, осигуряващо транспортните комуникации на Централна и Западна Европа с Азия и Близкия Изток, по известното от миналото направление „Лондон - Париж – Калкута“ („Ориент експрес“). Тази ос се формира основно от направлението на коридора „Ориент/Източно-Средиземноморски” от основната TEN-T мрежа на ЕС, която включва железопътно и пътно трасе по направленията „Видин – София – Кулата“ и „София - **Пловдив** - Бургас/Свиленград (турска граница)“. Завършването на АМ „Марица“ и на интермодалния терминал в Пловдив я превръща в една от най-пълноценно функциониращите транспортни оси в страната. Предстоящата модернизация на жп линията „София – Пловдив“, изграждането на АМ „Европа“ и модернизацията на жп линията „София - сръбска граница“, ще превърнат оста в силна урбанизационна ос между съседните столици Белград - София - Истанбул.

Южната главна ос „запад-изток“ - Македония/ГКПП Гюешево – Кюстендил - Перник - София - **Пловдив** - Бургас/Варна се формира основно от коридор „Ориент/ Източно-Средиземноморски” на основната TEN-T мрежа на ЕС, което включва железопътно и пътно трасе по направленията „Видин - София – Кулата“ и „София – **Пловдив** - Бургас/Свиленград (турска граница)“. Изграждането на скоростен път „Гюешево-София“, в най-западната част на тази ос, ще улесни комуникациите между двете балкански столици Скопие и София и ще утвърди ролята на урбанизационните центрове Перник и Кюстендил като част от умерения полицентричен модел на развитие. С модернизирането на жп инфраструктурата, както и изграждането на АМ „Черно море“, Южната главна ос ще стабилизира и ролята на урбанизационните центрове Стара Загора, Пазарджик, Ямбол и Сливен.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

РАЗДЕЛ III. Състояние на местната икономика – условия и предпоставки за осигуряване и надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив и Пловдив – град на бъдещето

Анализът на местната икономика цели да изследва и идентифицира състоянието и тенденциите на икономическо развитие на Община Пловдив през референтен период 2014-2019 г., както и да ги сравни с тези на областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват, с оглед откроряване на конкурентните предимства на общината и наличните условия и предпоставки за осигуряване и надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив и Пловдив – град на бъдещето. Резултатите от анализа предоставят възможност за вземане на информирани решения, базирани на фактите, при изготвяне на стратегическата част на Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Анализът на местната икономика представлява преглед на икономическите сектори, съгласно агрегирана номенклатура на икономическите дейности А21 на НСИ[3], подбрана с оглед осигуряване на съпоставимост на информацията. В частност, при разглеждането на структурата на местната икономика е приложена и методология на Община Пловдив[4], с оглед на регионалните вериги на добавена стойност. Икономическият преглед обхваща избрани индикатори в периода 2014-2019 г.

Някои специфики и ограничения при изготвяне на анализа включват:

Референтния период, обхванат в анализа, е определен на база последните налични икономически и бизнес данни на НСИ за 2019 г., с оглед осигуряване на консистентност на анализа и съпоставимост на икономическите показатели, като е взето предвид обстоятелството, че към момента на изготвянето му не е настъпил крайният срок за подаване на годишните отчети за дейността на задължените лица (респондентите) за 2020г.[5], от където, статистически данни и информация за последната календарна година не са налични по всички разглеждани и обхванати в анализа показатели. С оглед допълване на идентифицираните тенденции и потвърждаване на откроените конкурентни предимства в

[3] Агрегирани номенклатури на икономическите дейности и на продуктите по икономически дейности, утвърдени със Заповед № РД 07-00-130/30.03.2012 г. на Председателя на НСИ.

[4] Разделението на секторите при разглеждането на структурата на местната икономика е на базата на обобщение на секторите по КИД-2008 по методология на Община Пловдив, както следва: Промишленост – C; IT, аутсорсинг и бизнес услуги - H, J, K, L, M, N; Публични услуги и регулирани пазари - D, E, O, P, Q; Потребителски услуги - G, I, R; Строителство – F; Други - всички останали.

[5] Крайният срок за подаване на годишните отчети за дейността на задължените лица (респондентите) за 2020 г. е 30.06.2021 г. съгласно Заповед №ЗЦУ-1819/18.12.2020 г.. № РД-05-1026/18.12.2020 г. за определянето на реда, начина и сроковете за подаване на годишния отчет за дейността на задължените лица (респонденти).

сравнение – с други райони в страната и в ЕС, в т.ч. за отделните субиндекси, стълбове и индикатори и 3) сравнение във времето – проследяване на промяната на индекса, в т.ч. на основните му компоненти.

За целите на ИРК регионалната конкурентоспособност се дефинира като „способността на региона да предложи атрактивна и устойчива среда за работа и живот на фирмите и жителите" (Annoni & Dijkstra, 2019, p. 3). Тази дефиниция балансира целите на успеха на бизнеса и социалното благосъстояние, а чрез включването на индикатори за човешкия капитал и качеството на институциите ИРК е насочен към измерване на дългосрочния потенциал на районите.

Индексът за регионална конкурентоспособност се състои от 11 стълба, представящи различни аспекти на конкурентоспособността, които са групирани в три групи (субиндекси) (Annoni & Dijkstra, 2019, p. 17). При интерпретацията на стълбовете се прави ясно разграничение между условия (inputs) и резултати (outputs). Условията включват: 1) управление, макроикономическа среда и инфраструктура; 2) човешки капитал – здраве, основно образование и висше образование и учене през целия живот и 3) наличност на високи технологии. Резултатите са: ефективност на пазара на труда, размер на пазара, сложност на бизнеса и иновации.

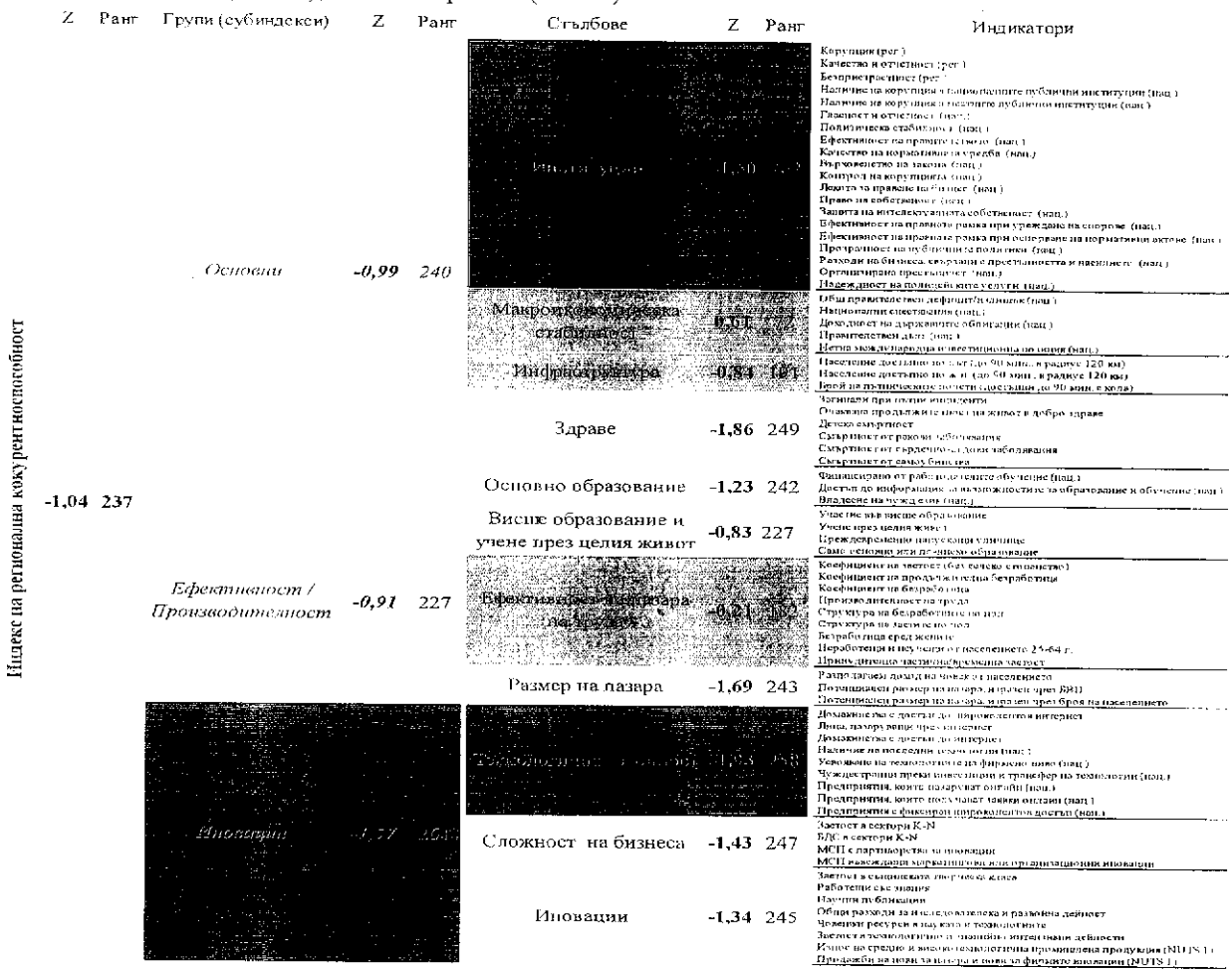
Основната група (субиндекс) включва институции, макроикономическа стабилност, инфраструктура, здраве и качество на основното образоване. Това са основните двигатели за всички икономики и фактори, осигуряващи конкурентоспособността. Когато икономиката напредне, нараства значението на по-квалифицираната работна сила и ефективния пазар. Това са стълбовете, обединени във втората група – ефективност: висше образование и учене през целия живот, ефективност на пазара на труда и размер на пазара. При най-развитите икономики двигателите на напредъка са включените в групата на иновациите – технологична готовност, сложност на бизнеса и иновации (Annoni & Dijkstra, 2019, p. 17). Подходът на ИРК се основава на разбирането, че фокусът при по-слабо развитите икономики е различен, отколкото при средно и силно развитите. Затова е приложено диференцирано претегляне на групите (субиндексите) в зависимост от нивото на развитие, за да се избегне наказването на по-слабо развитите райони за липсата на аспекти, които са важни за конкурентоспособността на по-високо ниво на развитие (Dijkstra, Annoni & Kozovska, 2011, с. 4) – тежестта на основната група намалява от 35% за най-слабо развитите райони до 20% за най-силно развитите, а тежестта на групата на иновациите нараства съответно от 15% на 30%. За изчисляването на ИРК през 2019г. са използвани 74 индикатора, като данните са предимно за 2015-2017 г. (в отделни случаи – за 2018 и 2014 г.). Стойностите за ИРК се представят по два начина – като нормализирани z-точки (преобразуване в обща скала въз основа на средната стойност и стандартното отклонение, при което средното за ЕС е 0, съответно положителните стойности показват по-високо ниво от средното за ЕС, а отрицателните – по-ниско) и като мин-макс нормализирани точки (преобразуване в скала от 0 до 100 въз основа на минималните и максималните стойности).

Със стойност на ИРК 21,21 мин-макс точки и -1,04 z-точки през 2019 г. *Южен централен район (ЮЦР) е на второ място в България и на 237-то място сред 268 района на*

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

ниво NUTS 2 в ЕС (Фигура 3.1.1.). Той е подобен на повечето райони в Югоизточна Европа (България, Румъния, Гърция), с изключение на столичните, както и на някои райони в Южна Италия (Кампания, Сардиния, Пулия, Калабрия, Сицилия), Унгария (Северна голяма равнина), Португалия (Мадейра) и Испания (Естремадура).

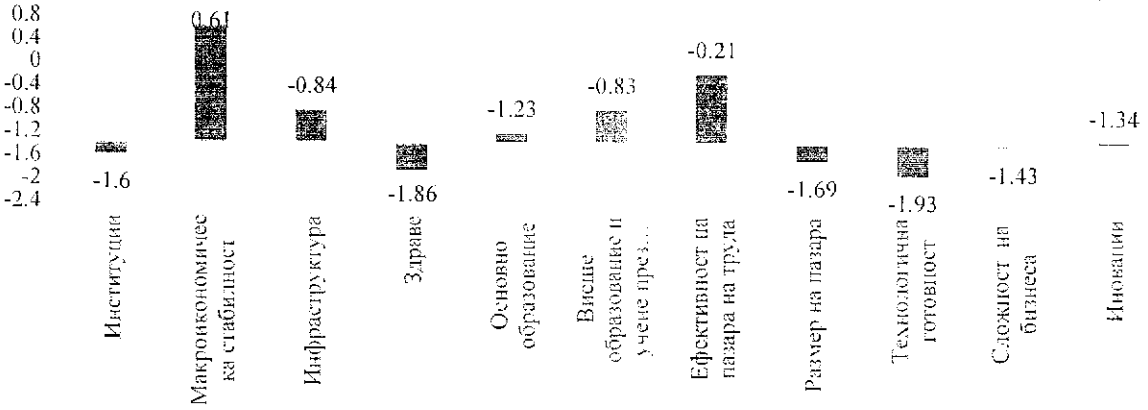
Южен централен район има сходни резултати със сравнимите с него (по БВП на човек от населението) 15 региона както по общия индекс, така и по почти всички стълбове, като стои по-добре в стълбове „макроикономическа стабилност" (измервана на национално ниво), „инфраструктура" и „ефективност на пазара на труда". Регионът се представя по-слабо от сравнимите европейски региони в стълбове „институции", „технологична готовност" и в целия субиндекс „иновации". Петнайсетте региона, с които се сравнява Южен централен, са: Ipeiros (EL54), Dél-Alföld (HU33), Lubelskie (PL81), Anatoliki Makedonia, Thraki (EL51), Sud - Muntenia (RO31), Észak-Magyarország (HU31), Dél-Dunántúl (HU23), Észak-Alföld (HU32), Sud-Vest Oltenia (RO41), Yugoiztochen (BG34), Severoiztochen (BG33), Nord-Est (RO21), Mayotte (FRY5), Severen tsentralen (BG32), Severozapaden (BG31).

Фигура 3.1.1. Структура на ИРК с данни за Южен централен район[8]

[8] Бележка: Оцветяването показва сравнението с представянето на подобни райони по БВП на 1 ж. Източник: собствени изчисления по Annoni & Dijkstra, 2019

Вътрешно-регионалното сравнение по стълбове (Фигура 3.1.2.) показва, че с положителна стойност е само макроикономическата стабилност (0,61), която се измерва на национално ниво. Със стойности над средната за района са ефективност на пазара на труда (-0,21), висше образование и обучение през целия живот (-0,83) и инфраструктура (-0,84), а много близки до средната са основно образование (-1,23, измервано на национално ниво) и иновации (-1,34). Основен принос за слабото представяне на района имат стълбовете технологична готовност (-1,93), здраве (-1,86), размер на пазара (-1,69), институции (-1,6), като показателите са главно, но не само, на национално ниво, и сложност на бизнеса (-1,34).

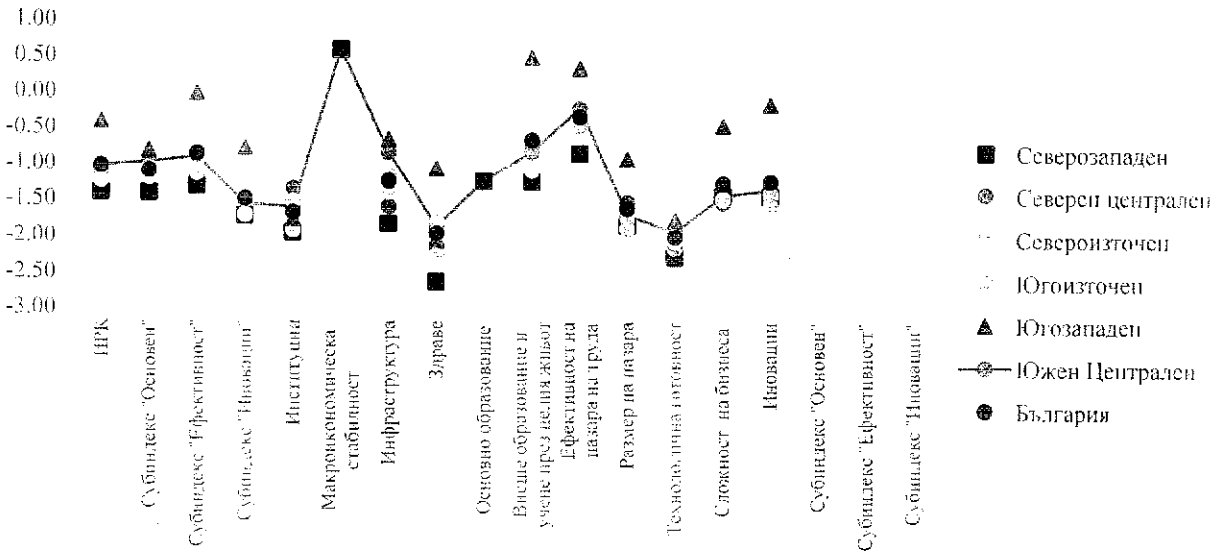

Фигура 3.1.2. Индекс на регионална конкурентоспособност в Южен централен район – сравнение на стълбовете спрямо стойността на индекса за района (z-точки)[9]

Националното сравнение (Фигура 3.1.3.) показва, че по повечето стълбове ЮЦР се представя сравнително добре, като заема второ или трето място след включващия столицата Югозападен район (ЮЗР) и в отделни случаи – Североизточния регион (СИР), като в повечето случаи разликите между районите на България са малки, а основната разлика е между Югозападния (столичен) район и всички останали.

Южен централен район заема второто място с близък резултат до столичния регион в групата на основните индикатори, но изостава от ЮЗР, а и в малко по-малка степен – от Североизточния регион в другите две групи. Районът е втори в страната в стълбове инфраструктура, ефективност на пазара на труда и иновации, но изостава и от Североизточния при институции, здраве, размер на пазара, технологична готовност и сложност на бизнеса. Единственото значително изоставане (четвърто място в страната) се наблюдава в стълб висше образование.

[9] Източник: собствени изчисления по Annoni & Dijkstra, 2019.

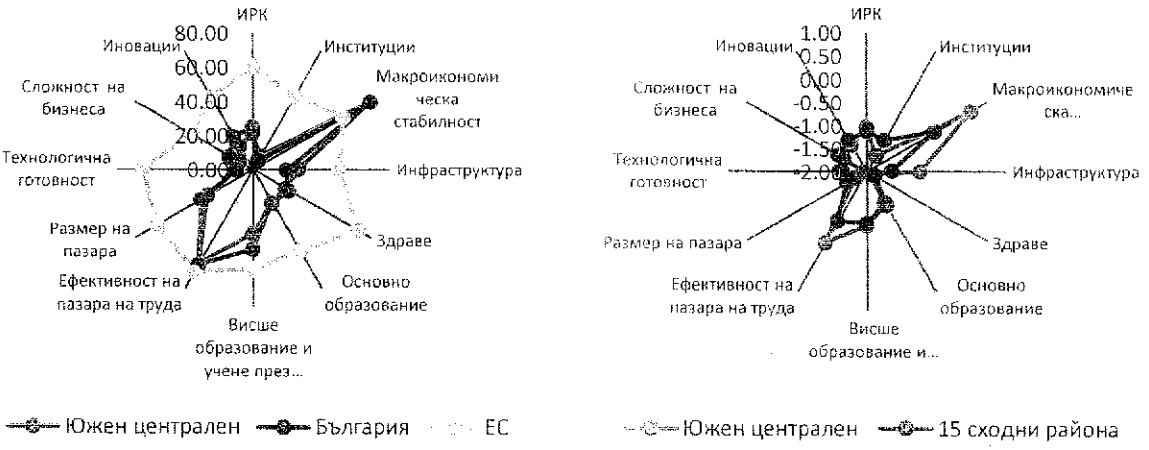

Фигура 3.1.3.Индекс на регионална конкурентоспособност на Южен централен район – национално сравнение (z-точки)[10]

Сравнението с районите на ЕС, като цяло, очаквано очертава неблагоприятната позиция на района. Южен централен район на практика „повтаря" представянето на страната като цяло, което потвърждава сравнително малките различия между районите в страната при промяна на мащаба. ЮЦР надхвърля средното за ЕС ниво само по макроикономическа стабилност (измервана на национално ниво) и се приближава до него по ефективност на пазара на труда (с разлика от 0,18) и в по-малка степен (с разлика от 0,55) по инфраструктура.

Затова, както се препоръчва и в доклада за ИРК, е по-подходящо сравнението с подобни райони (със сравнимо ниво на развитие, респ. БВП на 1 ж.) – Фигура 3.1.4. Въпреки че общият индекс е доста по-нисък (с -0,37), ЮЦР превъзхожда сходните райони по макроикономическа стабилност (с 0,9), инфраструктура (с 0,6) и ефективност на пазара на труда (с 0,54), което му осигурява и относително по високи резултати по субиндекси „Основен" (с 0,19) и „Ефективност/Производителност" (с 0,13). Сходни, макар и малко по-ниски от съпоставимите региони са стойностите по всички останали стълбове (с от 0,03 до -0,18), като им отстъпва по отношение на технологична готовност (с -0,45), което води и до по-ниската стойност в група „Иновации" (с 0,23).

[10] Източник: собствени изчисления по Annoni & Dijkstra, 2019.

Фигура № 3.1.4. Индекс на регионална конкурентоспособност на Южен централен район – сравнение с ЕС (мин-макс точки) и 15 района със сходен БВП на 1 ж. (z-точки)[11]

Промените на общия индекс на регионалната конкурентоспособност във времето (между четирите издания на доклада) са малки. В сравнение с 2010 г. (данните за която отразяват състоянието преди глобалната финансова и икономическа криза) ЮЦР на практика запазва нивото си (увеличение с 0,01 точки). Останалите райони показват слабо подобрение спрямо 2010 г. – между -0,01 (Северозападен) и 0,22 (Североизточен) при средно за България 0,14.

Картината изглежда по-позитивна, ако за база се приеме 2013 г. (следкризисния период). В сравнение с 2013 г. индексът на Южен централен район се повишава с 0,26. Във всички останали райони, с изключение на Северозападния район (0,08) обаче подобрението е сходно, като само в ЮЗР е по-високо (0,29), при средно за страната 0,24. Независимо от това, промените за страната като цяло могат да се оценят като малки и вариацията между районите се запазва на сходно ниво, особено ако се изключи малко по-динамичния Югозападен район.

Макар че по принцип сравнението на ранговете на районите между различните издания не се смята за подходящо, по отношение на Южен централен район, то е показателно за – макар и слабата – тенденция на подобрение. През 2013 г. той е на 248-о място. През 2016 г. се придвижва до 243-то място от 263 района (изпреварвайки Централна Гърция, Пелопонес, Източна Тракия и Македония, Гвиана и Югоизточния район на Румъния), а през 2019 г. той е на 237-мо място от 268 района, като след него са всички български румънски и гръцки райони, без включващите столиците, както и някои райони от Южна Италия (Сицилия, Калабрия), Испания (Естремандура, няколко автономни градски региона) и френските отвъдморски региони.

Анализът на промените във времето на по-ниско ниво (субиндекси, стълбове) дори и за един отделен район е изправен пред сериозни методически предизвикателства. Въпреки

[11] Източник: собствени изчисления по Annoni & Dijkstra, 2019.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

запазването на общата структура на индекса, в отделните издания са правени промени в обхвата на индикаторите. Поради това фокусът е не върху сравнението година по година или изчисляване на обща промяна, а върху идентифициране на общите тенденции, които са по-слабо зависими от конкретните индикатори (Маринов и Жулева, 2020).

На фона на слабо променящия се общ индекс на регионалната конкурентоспособност (ЮЦР на практика запазва нивото си – увеличение с 0,01 точки спрямо 2010 г. и с 0,26 спрямо 2013 г.) два стълба показват обща тенденция на подобрение – макроикономическа стабилност и основно образование. Седем стълба поддържат относително постоянно ниво, макар и с колебания през годините – инфраструктура, трите стълба от групата на ефективността и трите стълба на групата иновации. Два от стълбовете в основната група показват тенденция на влошаване (институции и особено здраве) Проблематично е че в базисната група, която с от решаващо значение при съвременното ниво на развитие, подобряването е свързано само със стълбове, които се оценяват на национално ниво (макроикономическа стабилност, а от 2019 г. и основно образование), а всички останали показват тенденция на влошаване.

По-обобщено, тенденциите в различните стълбове са нееднопосочни и това е основната причина за слабата динамика на общия индекс на регионална конкурентоспособност на Южен централен район.

Въпреки че Община Пловдив е водещата икономика и икономически център на Южния централен район, анализът на конкурентоспособността на района за планиране не е показателен за тенденциите и измененията, наблюдавани на общинско ниво, но дава информация за общата заобикаляща среда и възможностите на регионалното стопанство, които общината би могла да използва като насоки за бъдещото си развитие.

Макар и стартирайки от незавидно ниско изходно ниво, Южен централен район е в стабилно състояние през изследвания период, като може да се причисли към групата на повечето европейски райони с бавно, но позитивно развитие.

Трябва да се отбележи, че докато при индикаторите, изследващи условията за повишаване на регионалната конкурентоспособност резултатите са разнопосочни – както от гл. т. на сравнението с българските и европейските райони, така и като развитие във времето, то индикаторите, свързани с резултатите са на относително добро ниво и остават относително стабилни с течение на времето.

Притеснително е сериозното изоставане в групата на иновациите, която е свързана с устойчивото, интелигентно и базирано на знанието високоефективно догонващо икономическо развитие, което е предпоставка за създаването и разширяването на конкурентоспособността на местната икономика, а оттам – и за повишаването на качеството на живот на жителите на региона.

Като положителни могат да се отбележат относително високите резултати в сравнителен национален план и при съпоставка със сходните региони при индикаторите, свързани с показателите, които са основните двигатели за всички икономики и фактори, осигуряващи конкурентоспособността. Районът показва и относително високи резултати,

дори и при наднационално сравнение, а и добро развитие във времето и при факторите, отчитащи по-квалифицираната работна сила и ефективния пазар.

3.1.2. Тенденции в развитието на регионалната и областната икономика

Доброто икономическо развитие и качество на живот правят региона на Пловдив привлекателен по отношение на вътрешната миграция, като тя заема третото място в страната по коефициент на механичен прираст (3,1%), а потенциалът му за бъдещото развитие на областта се допълва и от относително ниската стойност на отрицателния в цялата страна коефициент на естествен прираст (-5,3%). Брутните заплати в областта също нарастват стабилно до 11,8 хил. лв. годишно, при 13,8 хил. лв. в страната. От началото на десетилетието до 2019 г. (последните достъпни данни) заплатите в Област Пловдив са нараснали над 80%; ръстът е малко по-бърз дори и от този в столицата. Номинално обаче, Пловдив се нарежда както зад индустриалната София (област), така и зад Стара Загора и Враца, където енергетиката силно изтласква нагоре средните стойности.

Пазарът на труда в Пловдив се намира в особена и относително рядко срещана ситуация на много ниска безработица (2,4% за 2019 г., една от най-ниските в страната), но и по-ниска заетост (едва 70,3% за 2019 г.). През 2019 г. областта е сред лидерите по дял на населението с висше образование (5-то място, 26%, 93% спрямо средното за България), и е с нисък дял на населението с основно образование (15-то място, 20,2%, 115% спрямо средното за България). Заедно с 3-тото място на областта, при броя на студентите в колежи и университети на хиляда души от населението (52-ма, 163% спрямо средното за България, изпреварена само от София-град и Велико Търново съответно със 67 и 71) и сравнително ниския относителен дял на отпаднали от основното и средното образование (3,7%, 10-то място, 128% спрямо средното за България), Област Пловдив се очертава като район с добър настоящ и бъдещ потенциал, по отношение на развитието на високотехнологичната промишленост (разчитаща на работниците със средно и средно професионално образование), и все повече – на отрасли, базирани на знанието.

От гледна точка на динамиката на икономическото развитие, може да се заключи, че процесите на областно ниво в периода 2014-2019 г. следват и изпреварват националните тенденции, като, по почти всички показатели, ръстът в Област Пловдив е по-висок от средния за България

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014/2019	2015/2019
БВП (млн. лв.)	6231,1	6873,0	7574,2	8150,7	8796,1	9652,9	54,9	42,8
БВП на човек от населението (лв.)	9205	10191	11264	12153	13147	14460	57,1	47,9
Коефициент на заетост - 15 - 64 навършени години (%)	62,2	62,1	62	70,1	69,9	70,3	13,0	14,9
Произведена продукция (млн. лв.)	12717	14192	14918	16271	17238	18663	46,8	37,1

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

Добавена стойност по факторни разходи (млн. лв.)	3557,4	4290,3	4894,4	5316,8	5404,0	5957,5	67,5	61,2
ПЧИ в нефинансовите предприятия (млн. евро)	1546,4	1592,5	1731,0	1895,0	1911,9	1778,2	15,0	17,4
Разходи за придобиване на ДМА (млн. лв.)	1639,3	1772,9	1733,9	1684,3	1864,4	2068,7	26,2	8,7
Разходи за НИРД (хил. лв.)	20330	45462	45959	45995	50753	71571	252,0	50,7

Таблица 3.1.1 Динамика на основни икономически показатели на Област Пловдив (2014-2019 г.)

Анализът на БВП на областта показва, че след незначителния му спад през 2014г., се наблюдава тенденция към постоянен ръст. Това оказва и влияние върху показателя БВП на 1 човек, чиито стойности се увеличават с 57% за периода 2014-2019 г. Принос за това има и увеличаващия се брой на заетите – 13% за същия период. В рамките на десет години, между 2010 и 2019 г., единствените области, които увеличават своя относителен БВП по-бързо, са енергийните центрове Враца и Стара Загора. Трябва да се отбележи, че трендът се дължи на по-ниската база в началото на периода, тъй като, номинално, Пловдив остава едва на седмо място в страната по БВП на човек от населението.

Наличните данни за последните години показват плавно увеличение на продукцията и добавената стойност, която генерират предприятията от нефинансовия сектор в Област Пловдив. Общият брой на нефинансовите предприятия, които произвеждат тази продукция, също се увеличава през последните години и през 2019 г. е 39341. В същото време, разходите за придобиване на ДМА, след кризата, намаляват до 2017 г., докато през 2019 г. - те вече надвишават предкризисните нива и достигат малко над 2 млн. лв. Тенденцията за повишаване на заетите лица в областта също е ясно изразена – броят на заетите лица трайно се увеличава (нивото на увеличение за 2019 г. спрямо 2014 г. е 9,6%). Сериозно се увеличават и разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) – близо 3,5 пъти за изследвания период, и то - с темп 5 пъти по-бърз от средния на страната.

В последните години в Област Пловдив все по-голямо е присъствието на предприятия, заети с иновативни производства и информационни и комуникационни технологии, като тя е сред водещите в България. Според данни на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, в Област Пловдив работят 18,5% от компаниите в страната в ИТ-ИКТ отрасъла (477 фирми, 277 млн. лв. оборот), 16% от аутомотив предприятията (39 фирми с 1,1 млрд. лв. оборот), 12% от фирмите в областта на биотехнологиите (7 компании с 0,5 млн. лв. оборот) и 10,5% в областта на образованието и науката (19 фирми с оборот от 0,5 млн. лв.).

Като силно положителен може да се отчете фактът, че в Област Пловдив основните икономически показатели, осигуряващи както конкурентоспособността, така и качеството на живот на гражданите, нарастват с темпове, по-бързи от средните – както за района, така и за страната. Прави впечатление и засилената активност на областта по отношение на повишаването на ефективността на производството и инвестициите в подобряване на конкурентоспособността. В последните години в областта се изпълняват и някои от ключовите

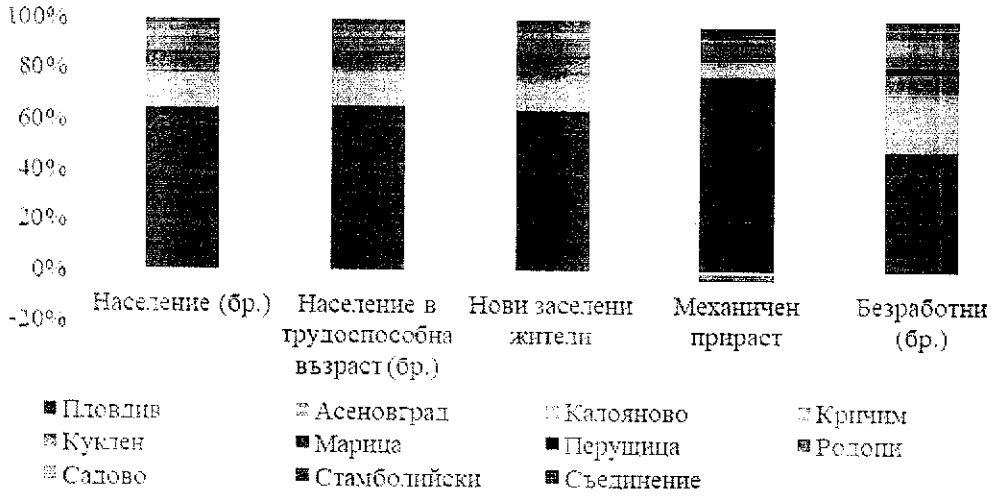
предпоставки за диверсифицирането на икономиката и настъпването на високотехнологичните икономически дейности – осигуряването на подготвени кадри, привличането на частни инвестиции и насочването им в капиталови активи и технологии.

Много често естествените икономически процеси не се припокриват с административно-териториалното деление на областите и районите. Изграждането на производствената и социалната инфраструктура, териториалното разместване и концентрацията на населението водят до формирането на нови образувания от типа Функционален урбанистичен ареал (ФУА), функционални зони или територии на влияние на големите градове. В тези образувания се проявяват взаимовръзки между ядрото и периферията от демографски, икономически, социален, транспортен, екологичен и битов характер. Поради това, за тях е характерно концентриране на квалифицирани кадри и диверсифициране на производствата, с цел увеличаване на тяхната ефективност и максимално използване на производствената и социалната инфраструктура. Това означава, че функционалната зона се обособява около големи градове и оказва преобразуващо влияние на обкръжаващата територия.

Ареалът на гр. Пловдив е третият в страната по територия, след тези на гр. София и гр. Бургас и втори по население, след ареала с център гр. София. Той обхваща територия от 2785 кв. км, която съставлява 2,5% от територията на страната. В състава на ареала се включва и гр. Асеновград, който, независимо че е един от сравнително големите градове на страната, не формира свой ареал, съгласно прилаганите критерии на НСИ. Освен Пловдив и Асеновград, зоната включва общините Калояново, Кричим, Куклен, Марица, Перущица, Родопи, Садово, Стамболийски, Съединение. Трябва да се направи изричното уточнение, че по официални данни от предходно преброяване, Община Раковски не е част от функционалната зона на град Пловдив, въпреки силната ѝ икономическа свързаност с него.

Населението на функционалната зона на гр. Пловдив през 2019 г. е общо 542 хил. души, като 64% от тях са съсредоточени в Община Пловдив, следвана от Асеновград (11%), Марица и Родопи (по 6%). Сходен е и делът на тези общини в населението в трудоспособна възраст и новите заселени жители, които са съответно 331 хил. и 11,8 хил. през 2019 г. Механичният прираст в зоната се дължи най-вече на този към Община Пловдив (83% от общо 1318 души), което може да се обясни с движението от периферията към ядрото, вътре в самия ареал. По този показател втора в ареала е община Родопи (8%), следвана от Асеновград (5%), а минимален отрицателен прираст се наблюдава само в Община Куклен (5 души през 2019 г.). Всичко това разкрива демографския потенциал на Община Пловдив, пренасяйки привлекателността ѝ като място за живеене и в заобикалящите я общини.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ * ПРЕДСЕДАТЕЛ *

Фигура 3.1.5. Демографски показатели на функционалната зона на гр. Пловдив[12]

Броят на безработните отразява размера на общините като население, като трябва да се отбележи, че по-големите общини имат относително по-нисък дял безработни в населението си. Общо през 2019 г. безработните са 9165, от които 48% са в Община Пловдив, 18% в Асеновград, а още по 4,5-6,5% – в Марица, Садово, Родопи и Стамболийски. Коефициентът на безработица варира в широки граници, като най-нисък е в Община Пловдив (2,65%), малко по-висок – в Родопи, Стамболийски, Куклен и Марица (3,8-4,8%), достигайки до 8% в Перущица и Съединение и цели 9,4% в Садово. Това отразява, както структурата на отделните общински икономики, така и значението на близостта и добрата инфраструктура до ядрото на зоната.

Функционалният ареал на Пловдив предлага широк избор на професионално образование. Разпространени специалности са механиката, електрониката и металургията, като този тип образование е съсредоточено в ядрото – Община Пловдив. Широкоразпространено е образованието в шивачество и моделиерство в Асеновград и Пловдив, както и такива в областта на хотелиерството, ресторантьорството и хранително-вкусовата промишленост – в Асеновград и Пловдив, в областта на селското стопанство, селскостопанските технологии и управление – в Садово, Перущица и Куклен. Като един от най-големите градове в страната, Пловдив предлага обучение в много и различни специализирани училища – математически, езикови, търговски и хуманитарни. В града има общо 9 университета, от които два специализирани в сферата на земеделието и управлението на земеделието, два икономически, медицински университет и академия по изкуствата, както и филиал на софийския Технически университет. С най-широк профил е Пловдивският университет, който подготвя кадри в области от физиката и химията до филологията и психологията. Образователната структура на населението на центъра, при преброяването от 2011 г., е относително благоприятна – 21% от живеещите в него са с висше

[12] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

образование, 43% – със средно, а с основно и по-ниско са едва 13%. Най-голям е делът на висшистите в Пловдив – 28%, следван от Асеновград (13%) и Родопи (12%). Подготовката за кариерно развитие започва в най-ранна възраст, като над 9800 пловдивски деца са в STEM програми за обучение, а 5500 студенти се обучават в технически специалности.

За значението на Община Пловдив за застоста и производителността на местната икономика говори фактът, че за разлика от демографските показатели, при които общината заема около 2/3 от резултатите на функционалната зона, при икономическите показатели, този дял е около 3/4. Общият брой на нефинансовите предприятия е 34328, от които 77% са в Община Пловдив, 9% са в Асеновград, а по 4% са в общините Марица и Родопи. При 64% от населението на ареала, Община Пловдив осигурява 74% от заетите, следвана от общините Марица (8%), Асеновград (7%), Родопи (4%) и Съединение (3%). От гледна точка на икономическия размер и приходите, Пловдив носи 75%, като тук е отчетливо второто място на Община Марица (с около 9% и по трите показателя), следвана, но с доста по-нисък принос, от Асеновград, Родопи (3-4%), Садово, Стамболийски и Съединение (1,5-2%).

По отношение на ИТ отрасъла, по данни на DEV.BG – най-голямата ИТ общност в България, след изминалата пандемична 2020 г., тенденцията на наемане на ИТ специалисти и в останалата част на страната, извън София, се е ускорила.

Изследване, проведено от най-големия IT job board – DEV.BG/Jobs, показва че от гл. т. пазара на труда в ИТ сектора, налице са съществени предпоставки за продължаване налагането на Община Пловдив като технологична и инвестиционна дестинация, в т.ч.:

- Все повече компании се насочват към ситуиране в други областни градове, извън Столицата, вследствие на което, в градовете Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Велико Търново се оформят все по-стабилни технологични екосистеми и дев общности;
- Паралелно с това, възможността за изцяло или предимно дистанционна работа, която все повече компании решиха да предоставят, разпръсна сектора из цялата страна.

Според данни на DEV.BG/Jobs към 21.05.2021г., извън София има поне 150 офиса на софтуерни компании[13]. Обявените позиции през платформата, позволяващи работа в различни градове на страната са над 1000, около половината от които са за дистанционна работа.

Следвайки тенденциите за цялата страна, най-много позиции извън София има за backend програмисти (основно Java, .NET, PHP), frontend и инфраструктурни специалисти – главно DevOps. Интересен факт е, че макар да няма много позиции в конкретни градове за data инженери, компаниите са доста склонни да наемат изцяло дистанционно работещи специалисти за тези позиции. Като цяло, към момента, най-голямо разнообразие от позиции, с различни технологии и вертикали се предлага в изцяло дистанционен формат.

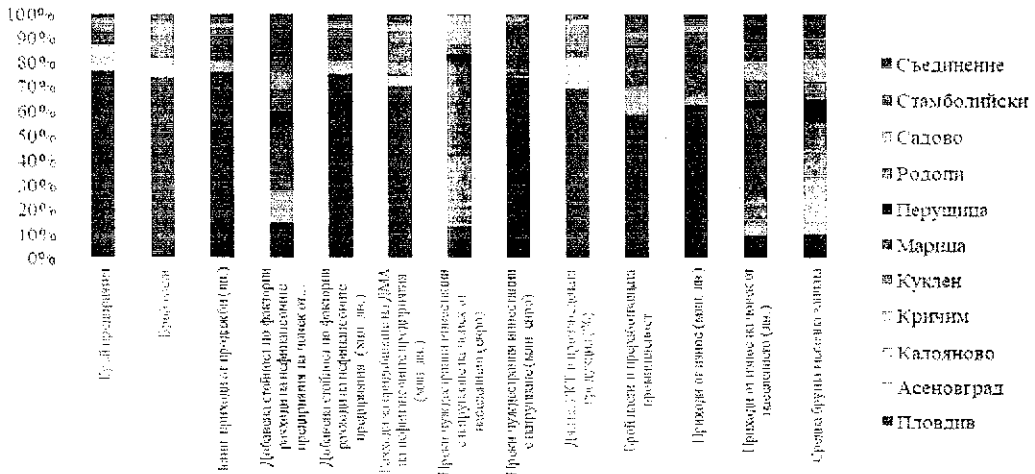
В Община Пловдив са концентрирани малко под 3/4 от ПЧИ (общо 1,5 млрд. евро). Ролята на съседната Община Марица в този контекст също е сериозна (18%), като останалите

[13] В посочената цифра, под „офиси" не се визират задължително компании, понеже някои компании имат офиси в няколко града.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

общини в зоната осигуряват незначителна част от чуждите инвестиции. Това донякъде е обяснимо поради характера и насочеността на Търговско-индустриална зона Марица, като част от ТИЗ, ориентирана към високоперспективни и свързани с иновациите производствени отрасли, които привличат чуждестранните инвеститори (инженеринг, машиностроене, електроника и др.). Малко по-разпръсната е картината, от гледна точка на местните инвестиции (разходите за ДМА). Община Пловдив има малко по-малък дял (71%) от общия им размер във функционалната зона (1,74 млрд. лв.), като и Община Марица заема важно място, но с по-нисък дял (7,6%), в Родопи и Куклен са направени по 5% от разходите за ДМА, а в Асеновград, Съединение, Садово и Стамболийски – по 2-3%.

От анализа става ясно, че позиционирането на един икономически център като инвестиционна дестинация не бива да следва строгите административно-териториални рамки на въпросната община, а да обедини в себе си естествения икономически ареал, образувал се около центъра.

Фигура 3.1.6. Основни икономически показатели на функционалната зона на гр. Пловдив[14]

При наетите в промишлеността най-ясно се вижда преориентирането на Община Пловдив към сектора на услугите и изнасянето на производствените дейности в териториите извън града, за което допринася и развитието на „Тракия икономическа зона". В Пловдив работят 59% от наетите в промишлеността, във функционалната зона на града (общо 57206 или 37% от всички наети в ареала). И тук сериозен е делът на Община Марица (16%), следвана от Асеновград (9%), Съединение (5%) и Родопи и Стамболийски (по около 3%). В това отношение е интересно да се проследи и относителният дял на наетите в промишлеността, от всички наети в отделните общини – най-нисък е в общини Асеновград (29%), Родопи (31%) и в Община Пловдив (37%), като достига до над 3/4 в Община Марица (76%), и почти 2/3 в Съединение, Стамболийски и Куклен. Това са и общините в ареала с на-високи средни брутни месечни

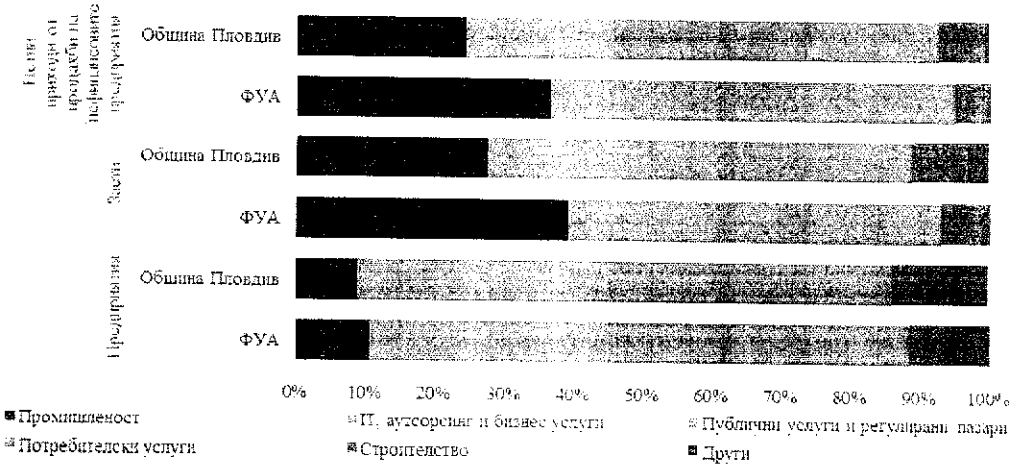
[14] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

заплати, като в Марица и Куклен те са дори по-високи от тези в Община Пловдив (съотв. 1294, 1173 и 1128 лв.).

Средната производителност на труда е висока – 144 лв. на нает, като над 23% от нея е добавена стойност (33,5 лв. на нает). И по двата показателя отново водещи, заедно с Община Пловдив (съотв. 148 лв. и 34,2 лв.), са общини Марица (съотв. 177 лв. и 37,4 лв.), Стамболийски (152 лв. и 39,6 лв.) и Родопи (123 лв. и 34,2 лв.). И по-двата показателя изпъква Община Садово (съотв. 221 лв. и 39,7 лв.), която обаче е много малка като население и икономически принос в ареала.

При разглеждане на обобщената структура на икономическите дейности (Фигура 3.1.7.) отчетливо личи изнасянето на промишлеността извън рамките на Община Пловдив, и сериозната й доминация във функционалната зона, в областта на потребителските услуги, IT, аусторсинг и бизнес услугите – и по отношение на броя предприятия и заетите, но най-вече - при нетните приходи от продажби.

Следва да се отбележи, че в рамките на функционалната зона са регистрирани и някои от най-големите фирми и работодатели в региона. Според данни на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия в Община Марица оперират „Либхер-Хаусгерете Марица“ ЕООД (1921 служители), „Осрам“ ЕООД (879 служители), „Агри България“ ЕООД (342 служители), в Община Съединение – „Готмар“ ЕООД (1165 служители) и „Нова трейд“ ЕООД (730 служители), в Община Асеновград – „Интерсоурс“ ЕООД (293 служители) и др.

Фигура 3.1.7. Структура на икономиката на ФУА и Община Пловдив[15]

От гледна точка значението на функционалната зона на гр. Пловдив за икономиката на общината, темата за ежедневните трудови пътувания е от огромно значение. За разлика от повечето подобни ареали в България, тук движението е двустранно – в града има много работници, които живеят в съседните общини, но и много пловдивчани работят в икономическите зони извън пределите на общината. Изминаваните разстояния до работното

[15] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ и Община Пловдив.

място допринасят за нарастване на шумовото замърсяване, замърсяването на въздуха и концентрацията на трафик в градовете, следователно и за удължаване на времето за пътуване. Тези естествени проблеми биха могли да бъдат решени чрез допълнително развитие на автомобилната инфраструктура, но по-ефективна и екологична би била комбинация от реализиране на идеята за градска железница и подобряване на пешеходната и велосипедната достъпност - съответно до зоните за труд и до гарите, като изборът на зони за детайлни разработки следва да бъде предопределен от броя на пътуващите към конкретните производствени зони и значимостта на предприятията, разположени в тях. В това отношение може да бъде използван и потенциалът на индустриалните зони в рамките на гр. Пловдив (виж точка 3.6).

На юг от Стара планина, между всички центрове има „топла връзка", т.е. те се преливат един в друг. Така например, зоната на София, в източна посока се прелива в тази на Пазарджик, която от своя страна се прелива във функционалния ареал на Пловдив. Недалеч от функционалната зона на Пловдив, в момента се намира ареала на Хасково – изключително интересен център, който има сравнително бързо растящо ядро, но към момента няма периферия. Хасково вече официално се позиционира като част от „Тракия икономическа зона", която е оформена около Пловдив и обединява шест индустриални зони в гр. Пловдив и периферните му общини. Хасково също може да се причисли към този агломерат от центрове по оста „София - Пазарджик - Пловдив". За това, разбира се, значение има цялостното изграждане на две магистрали в Южна България през последните години – „Тракия" (свързваща София и Бургас) и „Марица" (свързваща магистрала „Тракия" при пътен възел Оризово, с българо-турската граница, при ГКПП Капитан Андреево). Споменатият агломерат от центрове в Югозападна и Южна Централна България започва да се разраства и на изток. 2017 г. бележи началото на разширяването на „Гракия икономическа зона" към Бургас. Към момента има подписан меморандум между зоната и Община Бургас, на базата на който територията на Бургас ще се включи към зоната. Предвид това, не е изненадващата тенденцията за обособяване на Община Пловдив като икономически суперцентър в Южна България, по оста „София - Пазарджик - Пловдив - Хасково – Бургас".

3.1.3. Обобщена оценка на икономическото развитие на Област Пловдив

В Южен централен район силно се откроява една от областите – Пловдив. В Област Пловдив се създава над половината от БВП на района и видимо доминира в района и по БВП на човек от населението. Водещ в БДС в района е секторът на услугите, като доминант по години и сектори на икономиката отново е Област Пловдив. При анализ резултатите от изследването на приходите от дейността на предприятията в Южен централен район отново се откроява Област Пловдив. Областта е водеща и в направените местни инвестиции и привлечените чуждестранни преки инвестиции – Пловдив успява да се превърне в най-големия магнит за ПЧИ в сферата на иновативните индустрии и информационните и комуникационните технологии и в модел за създаването на успешно работещи индустриални зони. На този етап развитието на областта в

бъдеще изглежда ограничено най-вече от засега неизвестните последствия от икономическата криза на 2020 г.

Анализът на икономическото състояние на Област Пловдив показва, че брутният вътрешен продукт на човек от населението нараства с темп, подобен на средния за страната. През 2019 г. той достига 14,46 хил. лв. (Таблица 3.1.1.) и е седмият най-висок в страната при 15,6 хил. лв. средно за България. Брутните заплати в областта също нарастват стабилно до 11,8 хил. лв. годишно при 13,8 хил. лв. в страната (Таблица 3.1.2.) По-бърз растеж се наблюдава при доходите на домакинствата и през 2019 г. те стават по-високи от средните – 6163 лв./лице от домакинството на година при 6013 лв. в страната.

	Стойност	индекс (България = 100%)	ранг (в България)
Средна годишна брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение (лв.)	11780	86%	7
Средногодишен доход на лице от домакинството, лв.	6163	102%	5
Относителен дял на населението, живеещо с материални лишения (%)	24,9	125%	9
Относителен дял на населението, живеещо под линията на бедността за страната (%)	22,7	100%	19

Таблица 3.1.2. Доходи и условия на живот в Област Пловдив (2019 г.)[16]

От началото на десетилетието до 2019 г. заплатите в Област Пловдив са нараснали над 80%; ръстът е малко по-бърз дори и от този в столицата. Номинално обаче Пловдив се нарежда както зад индустриалната София (област), така и зад Стара Загора и Враца, където енергетиката силно изтласква нагоре средните стойности. Разликите в заплатите личат по-ясно на общинско ниво – почти навсякъде преработващата промишленост излиза много пред останалите икономически дейности. Пазарът на труда в Пловдив се намира в особена и относително рядко срещана ситуация на много ниска безработица (2,4% за 2019 г., една от най-ниските в страната), но по-ниска заетост (едва 70,3% за 2019 г.). Това от своя страна насочва към голям дял на неактивните, останали изцяло извън пазара на труда. Тъй като неактивните, и особено неактивните младежи, често са с много ниски доходи, Област Пловдив застава доста над очакваното според останалите й макроикономически показатели както по дела на живеещите в материални лишения (24,9%), така и по дела на домакинствата под линията на бедност (22,6%).

През последните няколко години икономическата активност в Област Пловдив расте колебливо и през 2019 г. вече изостава от средното ниво в страната с коефициент от 72,7% при 74,3% в страната (Таблица 3.1.3.) Коефициентът на заетост достига 70,3% (при 70,1% за страната), а този на безработицата – 2,4% (при 4,2% в страната).

	Стойност	индекс (България = 100%)	ранг (в България)
Коефициент на демографско заместване (съотношение на населението на възраст 15-19 г. към това на възраст 60-64 г.), %	67,5	102%	8
Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с висше образование (%)	26	93%	5

[16] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с основно и по-ниско образование (%)	20,2	115%	15
Средногодишен коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години, %	2,4	[illegible]	22
Средногодишен коефициент на заетост на населението на 15-64 години, %	70,3	100%	8
Средногодишен коефициент на икономическа активност на населението на 15-64 години, %	72,7	98%	15

Таблица 3.1.3. Пазар на труда в Област Пловдив (2019 г.)[17]

През 2019 г. образованието на работната сила се подобрява. но, въпреки добре развитата образователна инфраструктура, все още с малко по-неблагоприятно от средното за страната. Делът на висшистите в областта достига 26% (при 28% в страната), а на хората с основно и по-ниско образование – 20% (при 18% в страната). Коефициентът на демографско заместване като отношение на населението на 15–19 години към това на 60–64 години е малко по-благоприятен от средния – 68% спрямо 66% в страната.

Тенденцията е към постепенно повишаване на дела на висшистите в областта, но той поне към 2019 г. остава малко под средния за страната. Това е ключовата предпоставка пред диверсифицирането на икономиката – настъпването на високотехнологичния сектор изисква подготвени кадри и Пловдив има всички изгледи да привлече или създаде такива в близко бъдеще. Възможностите за това са продукт и на относително добре развитото висше образование – в града са някои от водещите университети, особено в областта на земеделието и химическите науки. Не са за подценяване и средните училища, особено професионалните, които консистентно се нареждат сред водещите в страната, а Област Пловдив е и сред постигащите най-високи оценки на зрелостните изпити. Все още обаче има проблеми с отпадането на ученици и относително големия дял на повтарящите в средното образование.

Относителният брой на предприятията в Област Пловдив параства и през 2019 г. се изравнява със средния за страната (59 на 1000 души от населението). Почти равни със средното ниво за страната са и разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (близо 2800 лв./човек) и на произведената продукция (около 25,8 хил. лв./човек) (Таблица 3.1.4.)

	Стойност	индекс (България = 100%)	ранг (в България)
Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението	59,0	100%	5
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи на човек от населението, лв.	2790	101%	4
Стойност на изплатени суми на бенефициенти по оперативни програми, лв./човек, към 30 юни 2018 г.	1494	[illegible]	18
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване към 31.12, евро на човек от населението	2861	80%	7
Произведена продукция на човек от население (лв.)	25 792	100%	4

Таблица 3.1.4. Предприятия и инвестиции (2019 г.)[18]

[17] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

[18] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

Тъй като както преработващата промишленост така и отраслите, свързани с иновации, информационни технологии и бизнес услуги изискват сериозни инвестиционни разходи, особено при преход към продукти и услуги с по-висока добавена стойност, не е изненада, че Пловдив е сред областите с най-високи разходи за материални активи. През 2019 г. те са 2790 лв. на човек от населението в областта, което я поставя на трето място в страната. От значение е и чувствителното разминаване между разходите за ДМА и чуждестранните инвестиции, като при ПЧИ Пловдив застава много зад водещите области и дори под средното за страната, с 2861 евро на човек от населението с натрупване в края на 2018 г. Въпреки това областта е на седмо място в страната с най-голям относителен обем на чуждите инвестиции. Това значи, че местните инвестиции имат относително по-голяма тежест в развитието на пловдивската икономика в сравнение с останалите водещи икономически центрове. Това заключение се потвърждава и от факта, че на фона на добре развитата си икономика Пловдив усвоява и относително малко европейски средства, което показва, че местната администрация съсредоточава усилията си най-вече върху привличането на частни инвестиции, а не върху европейските фондове.

От гледна точка на динамиката на икономическото развитие, може да се заключи, че процесите на областно ниво в периода 2014-2019 година следват и изпреварват националните тенденции, като по почти всички показатели ръстът в Област Пловдив е по-висок от средния за България (Таблица 3.1.1.). Анализът на БВП на областта показва, че след незначителния му спад през 2014 г., се наблюдава тенденция към постоянен ръст. Това оказва и влияние върху показателя БВП на 1 човек, чиито стойности се увеличават с 57% за периода 2014-2019 г. Принос за това има и увеличаващия се брой на заетите – 13% за същия период. В рамките на десет години, между 2010 и 2019 г., единствените области, които увеличават своя относителен БВП по-бързо, са енергийните центрове Враца и Стара Загора. Трябва да отбележим, разбира се, че част от обяснението е и в по-ниската база в началото на периода, тъй като номинално Пловдив остава едва на седмо място в страната по БВП на човек от населението.

Ако траекторията на развитие на областта продължи по същия начин обаче, шансовете ѝ да се доближи до лидера (София-град) в близко бъдеще изглеждат значителни. Основното предизвикателство пред това е по-нататъшният достъп до подготвена работна сила – в пика на икономическия цикъл водещите индустриални предприятия в областта вече бяха започнали да разчитат на работници от съседни области, но има географски ограничения пред широкото възприемане на този подход. Това подчертава важността на стратегическите мерки за преодоляване на този риск – в областта на привличането на неактивните, професионалното и висшето образование (вътрешно развитие на потенциалната работна сила) и усилията за повишаване на стандарта на живот (привличане на механична миграция на работници), които вече са въведени, но трябва да продължат да се изпълняват консистентно.

Наличните данни за последните години показват плавно увеличение на продукцията и добавената стойност, която генерират предприятията от нефинансовия сектор в Област Пловдив. Общият брой на нефинансовите предприятия, които произвеждат тази продукция,

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

също се увеличава през последните години и през 2019 г. е 39341. В същото време разходите за придобиване на ДМА след кризата намаляват до 2017 г., докато през 2019 г. те вече надвишават предкризисните нива и достигат малко над 2 млн. лв. Тенденцията за повишаване на заетите лица в областта също е ясно изразена – броят на заетите лица трайно се увеличава (нивото на увеличение за 2019 г. спрямо 2014 г. е 9,6%). Сериозно се увеличават и разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) – близо 3,5 пъти за изследвания период, и то с темп 5 пъти по-бърз от средния на страната.

В последните години в Област Пловдив все по-голямо е присъствието на предприятия, заети с иновативни производства и информационни и комуникационни технологии в областта, като тя е сред водещите в България.

За да бъде завършен анализът на икономическото развитие, ще бъде представена и *обобщена оценка на социално-икономическото развитие на Област Пловдив в сравнителен план с останалите области от Южен централен район* за планиране. От 2012 г. Институтът за пазарна икономика изготвя и публикува данни и анализ за социално икономическото развитие под заглавието „Регионални профили". Последното издание от 2020 г. (ИПИ, 2020) се основава на 65 индикатора, разпределени в две групи:

- Икономическо развитие: доходи и условия на живот, пазар на труда, инвестиции, инфраструктура, данъци и такси, администрация;
- Социално развитие: демография, образование, здравеопазване, сигурност и правосъдие, околна среда, култура.

Въз основа на данните областите се оценяват за основните групи индикатори по петстепенна скала (слабо, незадоволително, средно, добро, много добро) според вариацията на стойностите за отделните области спрямо средната за страната. Данните в последното издание са главно до 2019 г., за някои показатели – за 2020 г. (администрация, местни данъци и такси и др.), в отделни случаи – за 2018 г. (напр. БВП, доходи и др.). При цялата условност на тези оценки (които зависят силно от подбора на индикатори) те позволяват да се очертаят силните и слабите страни на областите в национален контекст.

Обобщените оценки за петте области в Южния централен район са разнородни, като и при синтетичната оценка Област Пловдив изпъква като лидер в района Таблица 3.1.5. Икономическото развитие в Област Пловдив е оценено като добро, каквото е и в Смолян, в Пазарджик е незадоволително, а в Кърджали – слабо. И при социалното развитие оценките са разнородни, като тук Пловдив изпъква като единствената област с много добър резултат. На по-ниското ниво преобладават също високи оценки за Област Пловдив, но има значителни различия в позицията на отделните области по различните показатели. Прави впечатление, че Пловдив е с най-високи оценки в областите на инфраструктурата и демография, където всички останали обрасти в района имат доста по-ниски резултати, но пък при данъците и таксите положението е точно обратното. Други сфери, в които Област Пловдив има относително по-ниски резултати, са администрацията (където повечето показатели са базирани са субективни оценки на база анкетни проучвания), здравеопазването и културата (при които много по-голямото население на Област Пловдив

изкривява резултатите, тъй като повечето от показателите са относителни спрямо населението).

	Кърджали	Пазарджик	Пловдив	Смолян	Хасково
Икономическо развитие		2			3
Доходи и условия на живот	2				2
Пазар на труда	2	3		3	3
Инвестиции		2		2	3
Инфраструктура		2		2	2
Данъци и такси			2		
Администрация		2	3	2	3
Социално развитие	3	2			2
Демография				2	3
Образование	2				2
Здравеопазване	2	2	3		2
Сигурност и правосъдие		3			3
Околна среда	2	2	2	3	
Култура			2	3	2
	слабо	незадоволително	средно	добро	

Таблица 3.1.5. Оценки за социално-икономическото развитие на областите в Южен централен район към 2018 г.[19]

Област Пловдив е водеща и определяща за икономическото развитие на Южния централен район. Брутният вътрешен продукт на човек от населението в Област Пловдив е седмият най-висок в страната. Доходите на домакинствата нарастват сравнително бързо. Заетостта остава относително висока, а безработицата – ниска. Броят на предприятията, подобно на размерите на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи и на произведената продукция, се изравняват със средните за страната.

Като силно положителен може да се отчете фактът, че в Област Пловдив основните икономически показатели, осигуряващи както конкурентоспособността, така и качеството на живот на гражданите, нарастват с темпове по-бързи от средните – както за района, така и за страната. Прави впечатление и засилената активност на областта по отношение на повишаването на ефективността на производството и инвестициите в подобряване на конкурентоспособността. В последните години в областта се изпълняват и някои от ключовите предпоставки за диверсифицирането на икономиката и настъпването на високотехнологичния сектор – осигуряването на подготвени кадри, привличането на частни инвестиции и насочването им в капиталови активи и технологии.

Областта се отличава и с много добрите и добрите обобщени оценки, особено в сравнение с останалите области в района, а може да бъде посочена и като пример за привличането на чуждестранни инвестиции в сферата на промишлеността и модел за създаването на успешно работещи индустриални зони, които да се развият в индустриални паркове.

[19] Източник: собствени изчисления по данни от ИПИ (2018)

3.2. Основни показатели за икономическото развитие на общината

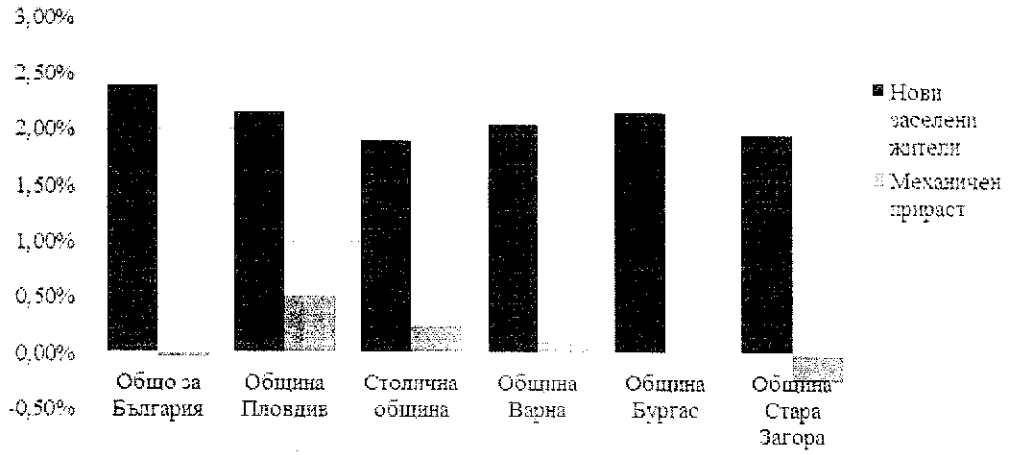
През 2019 г. в Община Пловдив работят 27830 предприятия, с общо 131330 заети. И по двата показателя общината заема много висок дял в Област Пловдив – съответно - 74% и 70%. Ръстът в броя на фирмите обаче е доста по-сериозен (18%) от този, в броя на заетите (3,4%). За периода 2014-2019 г. увеличението в броя на фирмите е съпоставимо с това в Област Пловдив (18,4%), но е близо два пъти по-голямо от средното за България (9,3%), докато броят на заетите расте доста по-бавно от този в областта (6,4%) и страната (6,5%). Това се дължи на отличното представяне на Община Пловдив по отношение на пазара на труда – за 2019 г. коефициентът на безработица е 2,65%, а този на трайно безработните – едва 0,04%. В тази връзка трябва да се отбележи, че Община Пловдив не е сред общините в България с най-малък брой безработни за едно свободно място – по данни на Агенция по заетостта, за януари 2021 г. те са 10 (за сравнение в Бургас са 9, а в София и Варна – 5, като средно за страната броят е 8), което означава, че въпреки високото ниво на заетост в общината, все още има свободен трудов ресурс, който може да бъде използван от частния сектор.

Това, заедно с по-ниската, от средното за България, средна годишна заплата (13371 лв. в Община Пловдив за 2019 г., при 15209 лв. средно за България), която се е увеличила с близо 40% за наблюдавания период, както и отличния достъп до професионално средно и висше образование, правят Община Пловдив привлекателна за българските предприемачи и чуждестранните инвеститори. Нарастването на брутното месечно възнаграждение по данни на НСИ е с 30,8% за периода 2016-2019 г., като същото е съпоставимо с това в Столичната община и Община Варна (33-34%) и доста по-високо от това в Община Бургас и Община Стара Загора (28-28%). Относително по-ниската средна заплата в Община Пловдив може да се обясни с икономическия профил на местната икономика – водещи в България са малките общини с големи работодатели (напр. в Средногорието), а от друга, по-високи заплати в България има в общините, на чиято територия има развита добивна и свързана с нея преработваща промишленост, както и в общините с много големи предприятия в енергийния бранш. Трябва да се отбележи, че все по-високи са и заплатите в периферията на големите икономически центрове, като причината за това е развитието на услугите в рамките на града и силното нарастване на присъствието на дигиталната сфера, като индустрията се ориентира към периферията, акумулирането на по-висока добавена стойност и по-добри заплати. Пример за това са и общините от функционалната зона на гр. Пловдив (особено общините Марица, Раковски и Съединение, виж т. 3.2.2).

Ръстът на заплатите на общинско ниво, принос за което има и ръстът на наетите и заплатите в дигиталната сфера, е още едно свидетелство за наблюдаваната тенденция към преориентирането на икономиката – както от вторичния към третичния сектор, така и от нискотехнологични производства (като хранително-вкусовата промишленост или текстилната промишленост), които излизат от метрополията на Пловдив, а на тяхно място навлизат високоспециализирани и високотехнологични производства (като автомобилно производство

и мехатроника), което води до използването на все повече висококвалифицирана и високоплатена работна ръка от фирмите в общината.

Всичко това се отразява и върху растящата привлекателност на Община Пловдив като място за живеене. Според данни на НСИ, и механичният прираст, и броят на новите заселени жители не само е положителен, но е много по-висок, в сравнение с други големи общини (съответно 1784 и 7502 души за 2019 г., Фигура 3.2.1.).

Фигура 3.2.1. Нови заселени жители и механичен прираст (дял от населението, %, 2019 г.)[20]

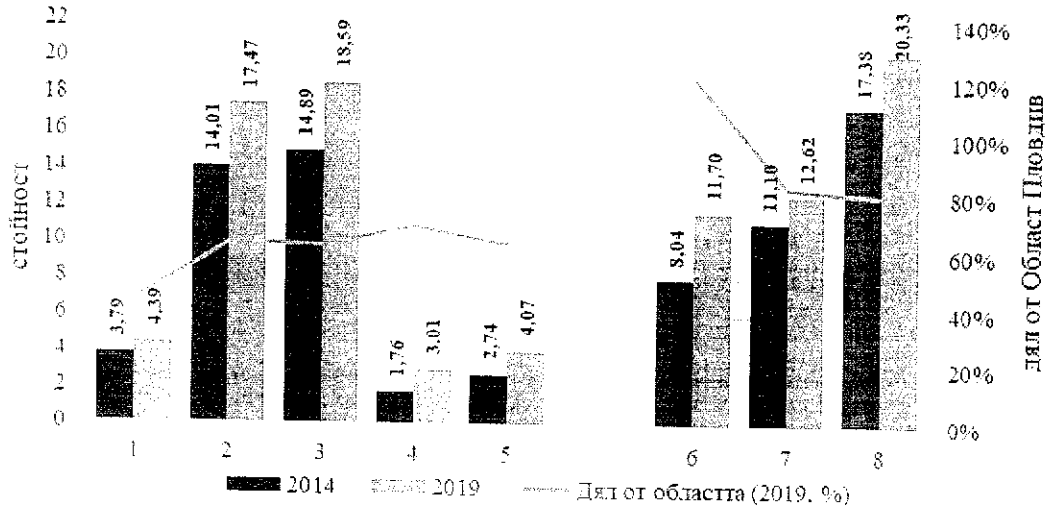
Ежегодно нараства и броят на чужденци в Община Пловдив. По данни на Община Пловдив общността от експати надхвърля 20 000 (за 2021 г.) постоянно пребиваващи чужденци, избрали града за свой дом и място за работа и бизнес, включително – 3300 чуждестранни студенти.

Благоприятното географско разположение и функциите на Пловдив като център, не само на Южния централен район, но и на Южна България, обуславят доброто развитие на транспортните връзки и обслужващата ги инфраструктура. В района на Пловдив преминават два общоевропейски транспортни коридора (№4 и №8), свързващи Централна Европа и Азия, и Адриатическо и Черно Море. Стопанският и социалният ефект от функционирането на тези общоевропейски транспортни коридори, в българския им участък, значително нарастват с цялостното изграждане на автомагистрала „Тракия“ и автомагистрала „Марица“. Автомагистрала „Тракия“ (А1) преминава извън границите на общината и провежда основния транзит спрямо нея, но едновременно с това влияе и на транспортното обслужване на града, чрез трите основни връзки за „прекъснат транзит”. Освен тях, връзки в различни направления са осигурени по осем пътя от републиканската мрежа, в т. ч. околовръстния пръстен на Пловдив. Железопътната инфраструктура е също добре развита. Железопътен възел Пловдив е разположен на Магистрална ж. п. линия №1 Калотина-София-Пловдив-Свиленград. Пловдив се обслужва от международното летище край Крумово, (на разстояние 10 км. югоизточно от града, с автомобилна и ж. п. връзка).

[20] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

Автомагистралите и добре развитата пътна и железопътната инфраструктура осигуряват бърз достъп до летище „София“, порт Бургас и порт Варна.

Всичко казано дотук е катализатор на икономическото развитие на общината. Поради липсата на данни за брутния вътрешен продукт на общинско ниво, за измерване на размера, силата, потенциала и производителността на местната икономика, ще бъдат използвани показатели, свързани с производството, добавената стойност и приходите на предприятията в общината (Фигура 3.2.2.).

1	Произведена продукция (млрд. лв.)
2	Нетни приходи от продажби (млрд. лв.)
3	Приходи от дейността (млрд. лв.)
4	БДС (млрд. лв.)
5	ДС по факторни разходи (млрд. лв.)
6	Добавена стойност на човек от населението (хил. лв.)
7	Произведена продукция на човек от населението (хил. лв.)
8	Произведена продукция на човек от трудоспособното население (хил. лв.)

Фигура 3.2.2. Производство, приходи и добавена стойност на предприятията от нефинансовия сектор в Община Пловдив (2014-2019 г.)[21]

През 2019 г. произведената продукция от нефинансовите предприятия в Община Пловдив е на стойност от близо 4,4 млрд. лв., като за наблюдавания период от 2014 г. е нараснала с над 15%. Така през 2019 г. Община Пловдив е отговорна за 43,3% от цялата произведена продукция в Област Пловдив, и за над 4,2% от произведеното в България. Общата производителност, изчислена на база общото население, е 12,6 хил. лв. на човек, като този показател е доста по-висок при изчисление спрямо населението в трудоспособна възраст – 20,3 хил. лв. на човек. И тук обаче увеличението е относително бавно – съответно с 14% и 17% за периода 2014-2019 г. Прави впечатление, че и общата произведена продукция, и

[21] Източник: собствени изчисления по данни, подадени от Община Пловдив.

производителността на труда нарастват малко по-бързо в Област Пловдив, което може да бъде обяснено със силното развитие на услугите в рамките на града, водени от бурния растеж в дигиталната сфера, и изнасянето на част от бързо растящите производства в общините от функционалната зона на града.

Нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия са 17,5 млрд. лв. за 2019 г., а приходите от дейността – 18,6 млрд. лв. По отношение на приходите, общината заема доста по-сериозен дял от областта – 62,4% от нетните приходи, което говори за по-високата добавена стойност (особено вътрешната) на производството на общината. Въпреки това, и по тези показатели ръстът в областта е доста по-висок от този в общината – съответно 43% и 25%, като увеличението в общината е с около 5% годишно, а това в областта – с малко над 8,5% на годишна база. Тази тенденция може да бъде обяснена от една страна със силната волатилност и нарастването на цените на продуктите от първичния сектор, който е слабо застъпен в Община Пловдив, но и с преориентирането на общината към по-капиталоемки и научноориентирани отрасли и производства с по-висока добавена стойност.

Този извод се потвърждава при анализ на бутната добавена стойност (БДС) на производството на нефинансовите предприятия в общината. Община Пловдив е втора в България, след столичната община, по този показател, с малко над 3 млрд. лв. за 2019 г. Увеличението за наблюдавания период е доста по-високо – близо 71% (почти 15% годишно). Производителността на труда (брутната добавена стойност на един зает) нараства сериозно – от 13,9 хил. през 2014 г. до 22,9 хил. лв. през 2019 г., като увеличението е малко по-бързо от това в Област Пловдив (с 1 пр. п. за периода, съответно - 65% за общината и 64% за областта), което, на фона на по-бавния ръст на останалите общи показатели, още веднъж подчертава тенденцията към развитието на производството в общината, в посока на отрасли с висока добавена стойност.

Добавената стойност по факторни разходи на нефинансовите предприятия отразява абсолютният размер на икономиката. Най-висока добавена стойност се създава в столицата – 32 млрд. лв. 2019 г., следвана от Пловдив с 4,1 млрд. (по данни от Община Пловдив), Варна 3,5 млрд. и Бургас с 2,1 млрд. лв. За периода 2014-2019 г. добавената стойност в общината се е увеличила с над 1,3 млрд. лв. (43,4%), заемайки 62,7% от Област Пловдив през 2019 г. Така Пловдив затвърждава мястото си на втората най-голяма икономика в България и лидер и катализатор на развитието в Южен централен район и Област Пловдив.

Добавената стойност по факторни разходи на човек от населението расте още по-бързо (45,6%), достигайки до 11,7 хил. лв. през 2019 г. Трябва да се отбележи, че по този показател обикновено водещи са общините, чиито икономики са доминирани от енергийния отрасъл (Гълъбово с 59 хил. лв., Раднево с 47 хил. лв.) и индустрията (Девня с 57 хил. лв.). Това е обяснението за факта, че въпреки, че е с по-висок резултат от този на Област Пловдив (9,7 хил. лв.), Община Пловдив не е лидер по този показател в рамките на областта, като през 2019 г. е изпреварена от общини Марица (12,7 хил. лв.) и Съединение (12,6 хил. лв.), които са част от функционалния ареал на града. Показателно за развитието на Община Пловдив е, че въпреки, че изостава в добавената стойност на човек от населението, в

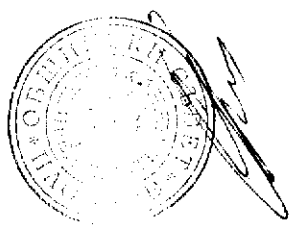
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

сравнение с областта в промишлеността (3 хил. лв. за общината и 3,5 хил. лв. за областта), тя е значително по-производителна в IT, аутсорсинг и бизнес услуги (3 хил. лв. за общината и 3,5 хил. лв. за областта) и потребителските услуги (2,8 хил. лв. за общината и 2,1 хил. лв. за областта).

Въпреки намаляването на ПЧИ (с 12,6% до 1,1 млрд. лв. за 2019 г.), за преструктурирането на икономиката, движено от вътрешни сили, говорят повишаващите се инвестиции на предприятията в дълготрайни активи, достигащи 1,4 млрд. лв. през 2019 г. (с ръст от над 20% за наблюдавания период). Посоката на тази промяна е най-явна, когато се разгледат разходите за НИРД – те нарастват близо 4 пъти (от 18 млн. до близо 74 млн. лв.), като показателно е и че приносът на бизнеса в тях постоянно расте, достигайки до 54% през 2019 г. Това е ясна индикация за това, че преходът към икономика, базирана на знание и високотехнологични производства е инициатива на бизнеса, която получава активна подкрепа от местната администрация и гражданите на Община Пловдив.

Общата оценка на приходите от износ на предприятията в общината е показателна за отвореността на местната икономика и за възможностите, които развитието в тази насока може да даде. Според данни на НСИ, приходите от износ на Община Пловдив за 2018 г. са 3,8 млрд. лв., като са почти равни на добавената стойност на нефинансовите предприятия за същата година. По-добре в България се представят само София-град (28,4 млрд. лв.) и Бургас (5,1 млрд. лв.). При анализа трябва да се има предвид и функционалната зона около гр. Пловдив, с общо приходи от износ от 6,2 млрд. лв., тя заема второ място в страната, след агломерационния център на София (като приходите от износ на община Марица са 1,28 млрд. лв., с което общината е 5-та в страната). Към това може да се допълни и приносът на износа към приходите на човек от населението в Община Пловдив – 11263 лв. за 2018 г., което се равнява на близо 23% от нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия в общината за тази година.

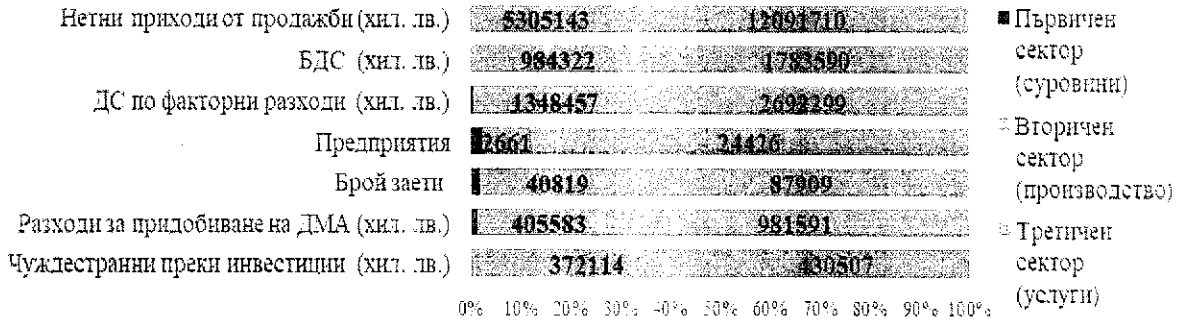
Утвърденото място на икономиката на Община Пловдив, като индустриален център и тенденциите към дигитализацията и трансформирането ѝ в една от водещите в България местни икономики, насочени към високотехнологични и иновативни производства, базирани на новите технологии и знанието, естествено я превръщат в потенциална движеща сила за подобряване на външнотърговските позиции на страната. Дългогодишното присъствие на множество чуждестранни фирми и инвеститори в региона пък могат да осигурят на местните фирми (особено на микро, малкия и средния бизнес) необходимото партньорство и информация за възможностите на потенциалните чуждестранни пазари, от които се нуждаят, за да започнат или разширят външноикономическата си дейност. Наред с това, насърчаването на експортната ориентация на предприятията е основен елемент от изпълнението на целите на Иновативната стратегия за интелигентна специализация на Община Пловдив (ИСИС), което създава още по-добри условия за реализация на потенциала в това отношение.

3.3. Основни икономически показатели по сектори на територията на общината

От години Община Пловдив е най-развитият индустриален център в страната, но в последните години, заедно с това, се превръща в притегателна сила и ядро за развитието на услуги и производства, основани на знанието и технологиите (ИТ и ИКТ, аутсорсинг, бизнес услуги), които носят и по-висока (особено вътрешна – национална и местна) добавена стойност.

В общ план, икономиката на общината е доминирана от икономическите дейности на третичния сектор – услугите (особено при броя предприятия, инвестициите на фирмите и нетните приходи от продажби), а суровинният първичен сектор има изключително малко присъствие (Фигура 3.3.1.). Най-отчетлива е ролята на производствения сектор за привличането на чуждестранни инвестиции, но дори и по този показател водещи са предприятията в сферата услугите.

Фигура 3.3.1. Структура на икономиката по сектори (2019 г., %)[22]

Както може да се очаква от община-град, която се е наложила като производствен и технологичен център, като цяло първичният суровинен сектор има малко значение за икономиката на Община Пловдив. Общият размер на приходите от продажби за 2019 г. е 71 млн. лв. (0,4% от тези в общината, добавената стойност по факторни разходи е 30 млн. лв., а брутната добавена стойност – 5,9 млн. лв.

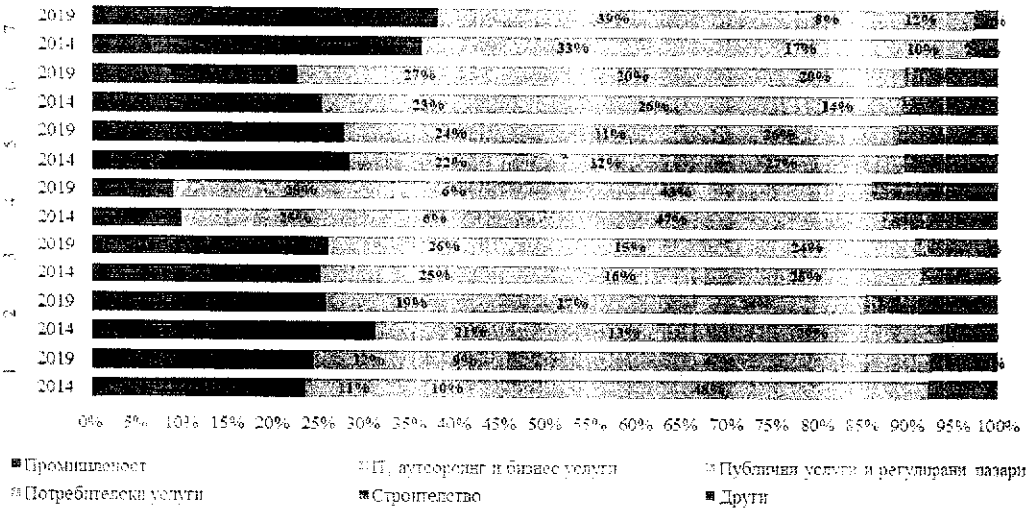
С традицията на Община Пловдив, като изразен индустриален център, логично вторичният сектор заема доста сериозен, макар и намаляващ дял от местната икономика. Генерира малко под 1/3 от нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия, БДС, добавена стойност по факторни разходи, заети работни места и разходи в ДМА. Значително по-малко е присъствието на индустриалния сектор в броя на предприятията, но пък има значително по-висок дял в привличането на чуждестранни инвестиции (46%). Показателно за преструктурирането на икономиката и ориентирането ѝ към сектора на услугите с по-висока

[22] Източник: собствени изчисления по данни, подадени от Община Пловдив.

добавена стойност е, че всички показатели, с изключение на добавената стойност по факторни разходи, намаляват като тежест в местната икономика, макар и повечето да се увеличават като абсолютна стойност (с изключение на слабия спад при заетите и разходите за ДМА и малко по-сериозното намаляване на ПЧИ).

В последните години третичният обслужващ сектор се оформя като водещ за местната икономика. През 2019 г. в него работят 88% от фирмите в общината и 67% от заетите. Секторът генерира 69% от нетните приходи от продажби, 2/3 от добавената стойност по факторни разходи и 59% от БДС. Той е привлекателен и за инвеститорите – със 70% от разходите за ДМА и 54% от ПЧИ. В рамките на периода 2014-2019 г. се наблюдава сериозно увеличение и в стойностите на всички показатели – нетните приходи нарастват с 28%, БДС – с 54%, ДС по факторни разходи – с 49%, броят предприятия – с 20%, заетите – с 6%, разходите за ДМА – с 45%, а ПЧИ – с 2% (това е единственият сектор, в който ПЧИ се увеличават). Единственият показател, по който мястото на обслужващия сектор в стопанството на Община Пловдив е намаляло, е БДС (с 6,5 пр.п.), но много сериозен ръст има при ПЧИ и разходите за ДМА (съответно с 8 и 12 пр.п.). В рамките на Област Пловдив, общината засма сериозно място в третичния сектор по всички показатели – около 75%, като при броя заети този дял достига 82%, което може да се обясни с високата ежедневна трудова мобилност, а при ПЧИ е дори още по висок – 87%. Заедно със сериозния ръст в обслужващия сектор, наблюдаваното развитие във вторичния сектор показва, че относително по-високото място на третичния сектор се дължи не на спад в останалите, а на много сериозен подем в него. Това още веднъж подчертава от една страна положителното развитие на общината като цяло, а от друга – преориентирането ѝ към по-интензивни от гледна точка на знанието и иновациите сектори, с по-висока вътрешна добавена стойност.

За извеждане на тенденциите и потенциала за развитие на Община Пловдив е изследвано и по-детайлно развитието на отделните отрасли (Фигура 3.3.2.).

1	Нетни приходи от продажби
2	БДС

3	ДС по факторни разходи
4	Предприятия
5	Брой заети
6	Разходи за придобиване на ДМА
7	Чуждестранни преки инвестиции

Фигура 3.3.2. Структура на икономиката – основни показатели на нефинансовите предприятия (2014-2019 г., %)[23]

Най-голям дял в приходите от продажби очаквано имат потребителските услуги (48%), като той нараства с 1 процентен пункт спрямо 2014 г. Същото увеличение има и при втория и третия отрасъл (промишленост и IT, аутсорсинг и бизнес услуги), които заемат съответно 25% и 12% от приходите от продажби през 2019 г. Лек спад се наблюдава при заемащите малко по-незначителен дял икономически дейности на публичните услуги, регулираните пазари и строителство (съотв. 9% и 7% през 2019г.).

Доста по-различна е картината при БДС, където всички икономически дейности бележат спад за сметка на публичните услуги и групата „други". Така през 2019 водещ принос за БДС има промишлеността (26%), следвана от потребителските услуги (24%), IT, аутсорсинг и бизнес услуги (19%) и публичните услуги (17%).

Показателно за вече нееднократно отбелязаното преструктуриране на икономиката в посока на икономическите дейности, базирани на знанието, е разпределението на добавената стойност по факторни разходи, където водещи за 2019 г., с почти еднакъв дял са IT, аутсорсинг и бизнес услугите и промишлеността (по 26%), следвани от потребителските услуги (24%) и публичните услуги (15%).

Интересно е да се отбележи, че докато и при броя предприятия, и при броя заети се наблюдава сходно увеличение в отрасъл IT, аутсорсинг и бизнес услуги (с по 2 процентни пункта за периода 2014-2019г.), като по двата показателя тази икономическа дейност заема съответно 28% и 24% през 2019 г., очевидно най-голяма заетост осигуряват предприятията в отрасъл промишленост, които през 2019 г. са едва 9%, но в тях работят 28% от заетите в Община Пловдив. Най-много, макар и намаляващи като дял, са предприятията в отрасъл потребителски услуги (43% през 2019 г.), които обаче осигуряват по-малко заетост от индустрията (26% през 2019 г).

На последно място, трябва да се отбележи, че най-голяма инвестиционна активност и най-много привлечени ПЧИ има в отрасъл IT, аутсорсинг и бизнес услуги (съответно 27% и 39%), при който се наблюдава и най-сериозно увеличение за периода 2014-2019 г. (съответно с 4 и 6 процентни пункта), най-вече за сметка на отрасъл публични услуги. Втори, и по двата индикатора, е отрасъл промишленост, със съответно 23% от разходите за придобиване на ДМА и 38% от привлечените ПЧИ.

---

[23] Бележка: Разделението на секторите е на база на обобщение на секторите по КИД по методология на Община Пловдив, както следва: Промишленост -- C; IT, аутсорсинг и бизнес услуги - H, J, K, L, M, N; Публични услуги и регулирани пазари - D, E, O, P, Q; Потребителски услуги - G, I, R; Строителство – F; Други - всички останали. Източник: По данни на Община Пловдив.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

При разглеждането на структурата на икономиката по икономически дейности се вижда, че тази на Община Пловдив е изключително разнообразна. Открояват се два вида икономически дейности, които доминират местната икономика – търговията и индустрията, които заемат почти половината от приноса към местната икономика по повечето показатели (достигайки до близо 70% при нетните приходи от продажби), като в периода 2014-2019 г. се наблюдава намаляване на присъствието на промишлеността, въпреки че тя остава на челно място по много от показателите. Тези две, заедно с още четири икономически дейности (строителство, транспорт, създаване и разпространение на информация и творчески продукти и професионални дейности и научни изследвания) формират около 2/3 до 4/5 от цялата икономика на Община Пловдив, като най-сериозен ръст бележат последните две икономически дейности, които са свързани с дигитализацията, иновациите и информационните и комуникационни технологии. Динамично развитие се наблюдава и в свързания, с развитието на туризма, отрасъл хотелиерство и ресторантьорство, което води до все по-сериозното му място в местната икономика.

Икономическа дейност *Търговия* заема първото място по нетни приходи от продажби и брой предприятия и второ – по заети, БДС и добавена стойност по факторни разходи. Това е икономическата дейност, която доминира третичния обслужващ сектор по всички показатели, освен разходите за ДМА (първи тук е отрасъл Операции с недвижими имоти) и ПЧИ (където е 4-ти след Операции с недвижими имоти, Хотелиерство и ресторантьорство и Административни и спомагателни дейности). Нетните приходи от продажби са 44% и 7,7 млрд. лв. Въпреки че има известен ръст спрямо 2014 г., търговията губи малко от приноса си (1,6 пр. п.). Тази дейност е с висок дял при БДС (21%, 631 млн. лв.) и добавената стойност по факторни разходи (19%, 778 млн. лв.), като номиналният ръст при двата показателя е повече от двоен в сравнение с приходите от продажби, но търговията отново губи от дела си в местната икономика, спрямо 2014 г. (съотв. 3,5 и 0,7 пр.п.). С почти същия темп намалява мястото на търговията и в броя предприятия и заетите (при които има и спад в абсолютна стойност с 2,6%), като през 2019 г. има 10102 фирми с 27575 заети. В този отрасъл 99,3% от предприятията са микро и малки (94,6% - микро). Търговията е сред водещите в общината дейности по разходи за ДМА (13%, 181 млн. лв.), но делът на привлечените ПЧИ е доста по-нисък – 3,7% (29,5 млн. лв.). Средната заплата е относително ниска (81% от средното за общината) – 10863 лв. годишно, като нараства с 27% спрямо 2014 г.

Преработващата промишленост е причината за високия дял на индустриалния сектор в местната икономика на Община Пловдив. В този отрасъл работят 2508 фирми (78% от които са микропредприятия, а други 15% са малки) с 36554 заети, като отрасълът носи цели 26%, както от брутната, така и от добавената стойност по факторни разходи на общината и над 43% от приходите от продажби. Преработващата промишленост е и най-привлекателната икономическа дейност за инвестиции – както чуждестранни (56%), така и разходи за ДМА на фирмите (49%). Средната заплата в отрасъла е малко по-ниска от средната за общината – 13086 лв. годишно. Въпреки че расте много бързо като стойност (близо 46% увеличение за периода 2014-2019 г.), БДС на преработващата промишленост

заема значително по-малко място в икономиката през 2019 г. (намаление с 5,5 пр.п.), като по този начин отстъпва лидерското място. При нетните приходи от продажби и добавената стойност по факторни разходи се наблюдава слабо повишение на мястото на тази икономическа дейност в общината (под 1 пр.п.), но доста сериозен номинален ръст – съответно с 23% и цели 53%. Спадът в ПЧИ е компенсиран от почти същото нарастване на разходите за ДМА - и като стойност и относително място в общината. Броят предприятия се увеличава (със 7%), но броят заети намалява (с 2%). Заедно с повишаващите се финансови показатели, това говори и за повишаване на производителността на труда и ефективността на производството в отрасъла и свидетелства за пренасочването на отрасъла към производството на продукти с по-висока добавена стойност.

Строителството е вторият по големина, от гледна точка на нетните приходи от продажби, сегмент на третичния сектор за 2019 г. Нетните приходи са 11,6 млрд. лв. за 2019 г., БДС е 176 млн., а добавената стойност по факторни разходи е 319 млн. И по трите показателя има ръст в присъствието на отрасъла в общинската икономика спрямо 2014 г., като номинално най-голямо е увеличението при БДС (137%). В тази област оперират 1359 фирми с 10390 работници. В сравнение с повечето икономически дейности в третичния сектор, тук микропредприятията са малко по-малко (82%), за сметка на малките (14%). Логично, в отрасъла има малко по-високи разходи за ДМА – 7,6% от всички в общината (107 млн. лв.), но привлечените ПЧИ са по-малко – 18 млн. (2%). Средната годишна заплата е с около 20% по ниска от средната за общината – 11139 лв. Динамиката в отрасъла, особено по отношение на финансовите показатели, може да бъде обяснена с два отделни процеса – от една страна рекордите на пазара на труда и повишаването на доходите водят до повишено търсене на жилища, а добрите условия за стартиране и осъществяване на бизнес и все по-засилващата се роля на сектора на услугите – на офис площи в общината, а от друга, последните години бележат ускоряване на процеса на модернизация на инфраструктурата, най-вече пътна, което също се отразява благотворно на строителния отрасъл.

Икономическа дейност *транспорт и складиране* осигурява над 10% от заетите работни места в Община Пловдив (14329), разпределени в 1163 предприятия. Броят на заетите обаче намалява с 670 спрямо 2014 г., докато броят на фирмите се увеличава със 127. Спад се наблюдава и в БДС, която за 2019 г. възлиза на 112 млн. лв. Нетните приходи от продажби и ДС по факторни разходи обаче слабо растат (с 2-4% годишно), достигайки съответно до 902 млн. и 201 млн. лв. през 2019. В отрасъла са привлечени близо 1% от ПЧИ (5 млн. лв.), като и тук има сериозен спад спрямо 2014 г. – с 42%. Разходите за придобиване на ДМА заемат по-сериозен дял (7,6%) и възлизат на 107 млн. лв., като по този показател се наблюдава и най-големия ръст в тази икономическа дейност – с 33% спрямо 2014 г. Средната заплата е относително ниска (79% от средното за общината) – 10600 лв. годишно.

Показателно за преструктурирането на икономиката на Община Пловдив е развитието на отрасъл *създаване и разпространение на информационни и творчески продукти; далекосъобщения*. Отрасълът на информационните и комуникационните технологии на територията на Община Пловдив създава 229 млн. лв. БДС и добавена стойност по факторни

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

разходи от 242 млн. лв., което е съответно 7,6% и 6% от местната икономика през 2019 г. Нетните приходи от продажби са с по нисък дял (2,2%, 384 млн. лв.). Забележителен обаче е ръстът при трите показателя – съответно 161%, 246% и 179%, което води и до нарастване на значението им в местната икономика с около 3 процентни пункта. По-бавно, но стабилно расте броят предприятия – със 78%, достигайки 918, както и броят заети – с 87%. Като 98% от компаниите в отрасъла са микро и малки. Относително малко са разходите за ДМА – 23 млн. лв. и ПЧИ – 1,5 млн. лв., което говори, че повечето компании в отрасъла са местни или национални. Очаквано, отрасълът е и с най-високата сред всички отрасъли средна заплата в общината – 31179 лв.

Пловдив е и втори в страната ИТ и Аутсорсинг център с над 100 компании и над 7000 заети в тези дейности, по данни на община Пловдив. В тази сфера осъществяват своята дейност над 40 чуждестранни компании. Потенциалът на пазара на труда позволява бързо развитие на сектора на услугите и по-специално на аутсорсинг индустрията, като заетите в сектора се очаква да нараснат с 5000 души в следващите 3-5 години. Благоприятен фактор за превръщането на Пловдив в притегателен център за аутсорсинг индустрията е и фактът, че населението на града, което надхвърля 535000 души, в рамките на до 30 мин. разстояние от центъра на града, постоянно се разраства. По данни на Община Пловдив, общността от експати надхвърля 20000 (за 2021 г.) постоянно пребиваващи чужденци, избрали града за свой дом и място за работа и бизнес, включително - 3300 чуждестранни студенти. Наличната работна ръка от млади хора между 20-44 г., възлиза на 247000 души във функционалната зона на града, което е логично следствие от отлично развитата образователна мрежа в Пловдив, представена от над 70 училища (с езикови, математически и други профили), с над 45 000 ученици (8826 в професионални училища) и 8 университета, с около 34 000 студенти. Подготовката за кариерно развитие започва в най-ранна възраст, като над 9800 пловдивски деца са в STEM програми за обучение, а 5500 студенти се обучават в технически специалности.

Годишният доклад на Българската асоциация за иновации, бизнес услуги и технологии (AIBEST) отделя обособен профил на местната екосистема на Пловдив, като посочва като силни страни на общината както добрите висши училища, така и големия брой професионални средни училища. Централното разположение и добрите инфраструктурни връзки на общината ѝ дават конкурентно предимство. Относително ниските, спрямо София заплати, също са от значение. На този етап, в Община Пловдив аутсорсинг компаниите са разпределени почти поравно в сферата на бизнес услугите и информационните технологии. Това обяснява и големия ръст в административните услуги, които отчитат най-голям брой на нови работни места в общината.

Според данните в най-големия IT job board – DEV.BG/Jobs (която обхваща 605 предприятия, регистрирани на сайта), Пловдив е най-привлекателното, след София, място за IT компании – на картата в job board-а има почти 60 фирми в Община Пловдив. Малко над половината от тях предлагат работа по проекти за външни клиенти, а в 43% от компаниите се работи по продукти. За сравнение, според портала, в гр. Варна функционират 41 технологични компании, в гр. Бургас - 9, в гр. Велико Търново – 10, а в гр. Русе – 11. Във

Варна, Русе и в Бургас, в малко повече от една трета от компаниите има възможност за разработка на продукти, а останалите са насочени изцяло към услуги.

Най-активните работодатели в града са Telus International, Modis, Sutherland, 60k, service компанията ScaleFocus, световният гигант Accenture, ентърпрайз разработчикът MentorMate и други международни сървис и консултантски компании като Novarto, TSD Services, Strypes и т.н. Сред продуктовите компании в града, които наемат служители в момента, са компанията за облачни решения в хотелиерския бранш Sciant, платформата за корпоративно кредитиране VSG Bulgaria, продуктът за спортни събития Delasport и платформата за видео стрийминг решения iOiO.tv. В Пловдив има възможност да се работи както в типични service компании, предлагащи различни вертикали и проекти, така и в продуктови бизнеси, концентрирани върху финансови технологии в широкия смисъл, HR технологии, свързани със спорт и развлечение платформи.

Въпреки че е доста разнообразен като дейности (юридически, счетоводни, архитектурни и инженерни дейности, технически изпитания и анализи, консултантски дейности по управление, реклама, НИРД), отрасъл *Професионални дейности и научни изследвания* има относително малък принос към нетните приходи от продажби (2%), генерирайки 385 млн. лв., но двойно по-голям дял в БДС (142 млн. лв.) и цели 6% от добавената стойност по факторни разходи (244 млн. лв.). И при трите показателя се наблюдава сериозен ръст, водещ до малко повишаване, като дял в местното стопанство. Отрасълът е сред водещите икономически дейности по брой предприятия (11,5%, 3206), които обаче са предимно микро и малки и така заетите в тях са само 4487 (3,4%). Отрасълът има малък дял в привличането на ПЧИ и разходите за ДМА (съотв. 1,3% и 1,6%), а работните заплати са близки, но малко по-високи от средното в общината – средно 13850 лв. годишно. Това е отрасъл с голям потенциал, най-вече от гледна точка на това, че включва дейности „нагоре по веригата" на глобалните вериги на стойност, и развитието му би могло да допринесе за повишаването на местната вътрешна добавена стойност на други икономически дейности.

Въпреки че Пловдив е изявена и атрактивна туристическа дестинация, отрасълът на *хотелиерството и ресторантьорството* генерира едва 1,6% от нетните приходи от продажби през 2019 г. (287 млн. лв.). Малко по-голям е приносът на отрасъла за БДС (2%) и добавената стойност по факторни разходи (3%) – съответно 60 млн. и 124 млн. лв. Тук са съсредоточени около 5% от фирмите и заетите в общината – съответно 1466 и 7283, като фирмите са предимно микро (88%) и малки (11%). Най-висок е делът на отрасъла при ПЧИ (8,4%, 68 млн. лв.), но има и сериозно присъствие при разходите за ДМА (6,1%, 86 млн. лв.). Въпреки относително ниския принос на отрасъла за икономиката на общината, който произтича най-вече от общия ѝ размер и диверсификация, Община Пловдив заема трето място в България, по общо произведена продукция в този отрасъл (248 млн. лв.), след Столична община и Варна (съотв. 1368 и 566 млн. лв.). Така общината изпреварва както всички малки и средни по големина общини, чиито икономики са силно зависими от туристическия бранш, така и повечето от останалите големи икономически центрове, в които силната дейност на хотелите и ресторантите е следствие най-

вече на голямото струпване на население с относително високи доходи, съчетано с бизнес пътувания и градски туризъм.

Въпреки че хотелите са 66% от всички места за настаняване, в тях са концентрирани повече от 3/4 от леглата, реализираните нощувки и пренощувалите лица, и малко над 72% от реализираните приходи от нощувки. По данни на НСИ, общият брой на местата за настаняване в Община Пловдив през 2019 г. е 85, с общо 4732 легла. За същата година в Пловдив са реализирани общо над 511 хил. нощувки, от 292 хил. лица. Общите приходи от нощувки са 28,8 млн. лв. (около 10% от всички приходи в икономическа дейност I), като това е показателят, по който има най-голям растеж спрямо 2014 г. (34%). Въпреки това, и въпреки че броят на местата за настаняване и леглата расте два пъти по-бързо от общото за България, приходите от нощувки се увеличават два пъти по-бавно от общото за страната. Това може да се обясни донякъде с туристическия профил на общината, който е ориентиран към градски, бизнес, културен и развлекателен туризъм, които предполагат по-къс престой и по-малко разходи, но пък в последните години Пловдив все повече се налага и като водеща туристическа дестинация в България, а и в чужбина, именно в тези видове туризъм.

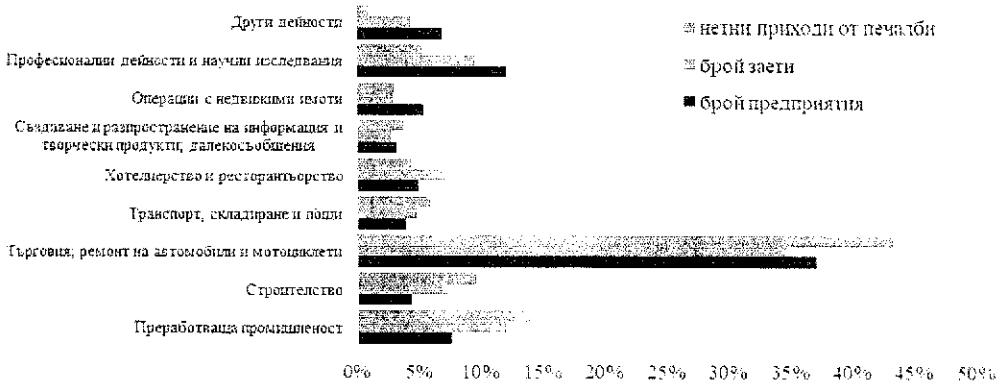
От гледна точка на историческите и културните си дадености и превръщането на Пловдив в център на културния, спортния и развлекателния туризъм, хотелиерство и ресторантьорство е една от икономическите дейности, в които общината може да подобри и резултатите, и специализацията си, най-вече. Пречка за това е ниското заплащане на труда – с изключение на отрасъл други дейности, тук средната заплата е най ниска – едва 7838 лв.

И при по-детайлното разглеждане на структурата на икономиката на Община Пловдив се потвърждават направените вече наблюдения, че въпреки, че индустрията все още доминира стопанското развитие на общината, се наблюдава преориентиране към сферата на услугите и отрасли, свързани с иновациите, високите и информационните и комуникационните технологии.

3.4. Конкурентоспособност и иновационен потенциал

Основните носители на конкурентоспособността на регионалната икономика са предприемачеството, ефективността на производството, инвестициите в дълготрайни материални активи на местните фирми, чуждестранните инвестиции, научно-изследователската дейност и иновациите.

Микропредприятията формират основната част от предприятията в Община Пловдив. Броят им е общо 27830 и е нараснал с над 4000 за периода 2014-2019 г., което говори за активността на предприемачеството в Пловдив и добрата среда за стартиране на бизнес. Микропредприятия има във всички икономически дейности, но близо 70% са концентрирани в сферата на търговията (9553), професионалните дейности и научните изследвания (3145), преработващата промишленост (1970), други дейности (1782) и операции с недвижими имоти (1404) (Фигура 3.4.1.).

Фигура 3.4.1. Микропредприятия в Община Пловдив – брой, заети, нетни приходи от продажби (2019 г., %)[24]

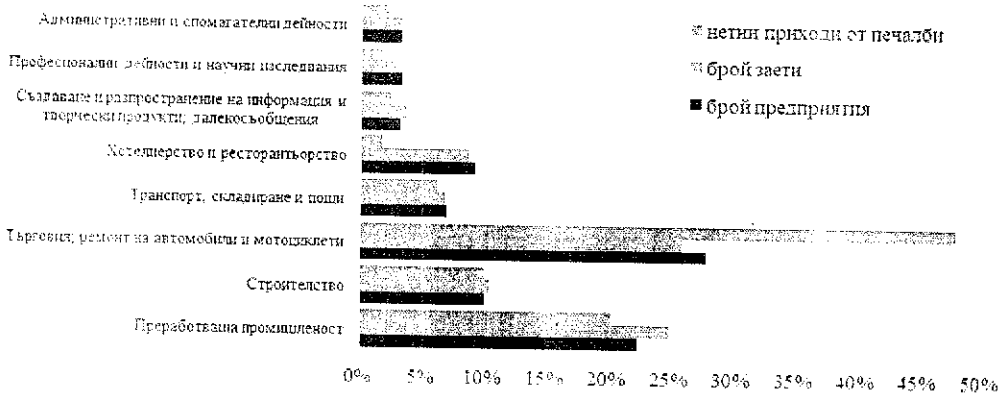
Търговията осигурява и най-голяма заетост при микропредприятията (10155 заети), следвана от преработващата промишленост (3527), професионалните дейности и научите изследвания (2801) и хотелиерството и ресторантьорството (2210).

По отношение на приходите от продажби, отново убедително водеща е търговията (2,12 млрд. лв.), като тук на второ място е преработващата промишленост (704 млн. лв.), следвана от строителството (472 млн. лв.).

Въпреки че са втори по брой, малките предприятия генерират най-малко приходи от всички останали групи (3,88 млрд. лв.), но осигуряват по-висока заетост от микропредприятията (33449 заети). Броят им е общо 1709 и е нараснал с над 150 (близо 9%) за периода 2014-2019 г. Също както при микропредприятия, малки фирми има във всички икономически дейности, но над 60% са концентрирани в сферата на търговията (479), професионалните дейности и научните изследвания (385), преработващата промишленост (1970), и строителството (173) (Фигура 3.4.2.). Още близо 10% от предприятията са допълнени от информационните и комуникационните технологии и бизнес услугите.

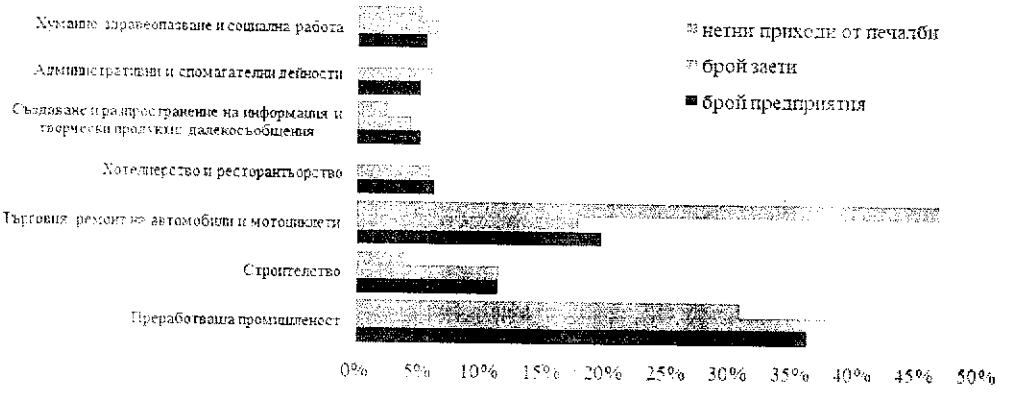
При малките фирми, структурата на осигурената заетост и нетните приходи от продажби е почти идентична с тази при броя им – търговията осигурява най-голяма заетост (8689 заети) и генерира отчетливо най-високи приходи (1,86 млрд. лв.), следвана от преработващата промишленост (8368 заети, но доста по-ниски приходи от продажби – 789 млн. лв.) и строителството (3508 заети и 395 млн. лв. нетни приходи от печалби).

[24] Бележка: Представени са избрани икономически дейности, формиращи общо над 80% от резултатите и по трите показателя. Източник: собствени изчисления по данни, подадени от Община Пловдив.

Фигура 3.4.2. Малки предприятия в Община Пловдив – брой, заети, нетни приходи от продажби (2019 г., %)[25]

Общо 349 средни фирми в Община Пловдив, в които работят 35417 заети, генерират нетна печалба от продажби от малко над 4 млрд. лв. Макар че броят на средните предприятия е нараснал с едва 18 за периода 2014-2019 г. (малко над 5%), заетите в тях са се увеличили с близо 9%, а приходите им от продажби – с над 22%, което говори за стабилност, повишаване на производителността и по-висока конкурентоспособност на тези фирми. При средните фирми концентрацията на икономическата дейност е още по-голяма, като тук два отрасъла генерират близо 80% от приходите и осигуряват над 50% от заетостта. Това отново са търговията и преработващата промишленост (Фигура 3.4.3.).

Фигура 3.4.3. Средни предприятия в Община Пловдив – брой, заети, нетни приходи от продажби (2019 г., %)[26]

В сферата на търговията работят 69 средни фирми с 6351 заети, генериращи 1,89 млрд. нетни приходи от печалби, докато при преработващата промишленост, въпреки че

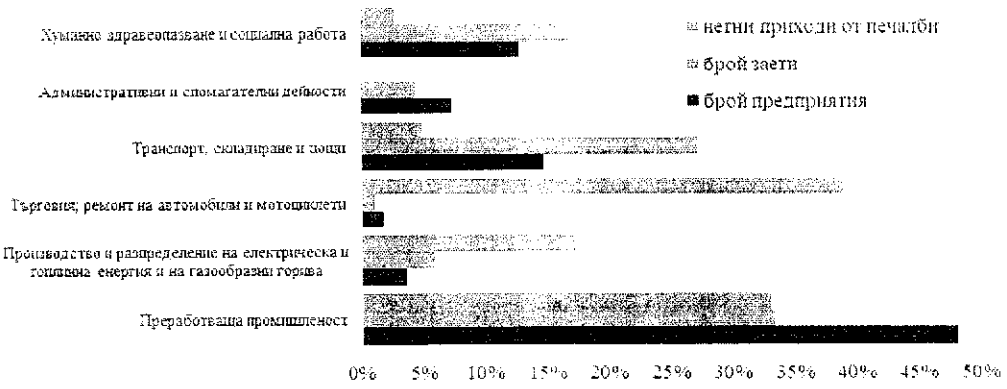
[25] Бележка: Представени са избрани икономически дейности, формиращи общо над 80% от резултатите и по трите показателя. Източник: собствени изчисления по данни, подадени от Община Пловдив.
[26] Бележка: Представени са избрани икономически дейности, формиращи общо над 80% от резултатите и по трите показателя. Източник: собствени изчисления по данни, подадени от Община Пловдив.

фирмите и заетите са повече (съответно 127 и 13550), приходите са доста по-малко – 1,24 млрд.

Сред другите отрасли, в които са представени средни по размер предприятия, са хотелиерство и ресторантьорство, информационни и комуникационни технологии, административни и спомагателни дейности и здравеопазване и социална работа.

Въпреки малкият си брой (54), големите предприятия осигуряват работни места на 1/4 от заетите в Община Пловдив (33259) и генерират над 27% от приходите от продажби (4,68 млрд. лв.). Броят на големите предприятия е намалял с две за наблюдавания период, което се е отразило негативно и на заетите в тях (за 2019 г. заетите са с 1242 по-малко), но нетните приходи от продажби се увеличават, и то най-бързо от всички групи предприятия – с близо 33% (при средно 24% за общината). Тук вече със сигурност се вижда повишаването на производствената ефективност, рентабилността на трудовия ресурс и успешното използване на икономии от мащаба. Също така, както вече беше отбелязано, някои от най-големите фирми в региона са регистрирани в общини от функционалната зона на Пловдив.

Дейността на големите фирми е изцяло съсредоточена в няколко отрасъла, които потвърждават направените заключения по отношение на конкурентоспособността. Най-високи са приходите в търговията – макар и само с 1 фирма с 380 заети (Табако трейд ООД, занимаваща се с търговия с тютюн и тютюневи изделия), в този отрасъл се реализират близо 40% от приходите (1,82 млрд. лв.) (Фигура 3.4.4.).

Фигура 3.4.4. Големи предприятия в Община Пловдив – брой, заети, нетни приходи от продажби (2019 г., %)[27]

Второ място по приходи заема преработващата промишленост (1,54 млрд. лв.), като тук и фирмите, и заетите в тях са доста повече (26 фирми с 11109 заети). Трети по приходи (809 млн. лв.), отново с малък брой предприятия и заети (2 фирми, 1990 заети), е отрасъл производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива.

[27] Бележка: Представени са избрани икономически дейности, формиращи общо над 80% от резултатите и по трите показателя. Източник: собствени изчисления по данни, подадени от Община Пловдив.

По данни на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, сред големите фирми в общината са:

- в аутомотив бранша – Вюрт Електроник ИБЕ Бг ЕООД (457 служители), Ханон Системс Пловдив ЕООД (482 служители),
- в ИТ и ИКТ – Ес Би Тек (Глобъл) Лимитед – Клон България КЧТ (925 заети), м+в МедияНетуъркс ЕООД (261 служители), Ваничи 2008 ЕООД (512 служители),
- в хранително-вкусовата промишленост – ВП Брандс Интернешънъл АД (752 заети), Каменица АД (671 заети), Обединена Млечна Компания ЕАД (537 заети), Димитър Маджаров ЕООД (328 служители), Симид Агро ЕООД (427 служители),
- в текстилната промишленост – Зюдволе Груп Италия ЕАД – Клон Булсафил КЧТ (619 заети), Бокстер ЕООД (302 служители), ВиоМода ЕООД (255 служители), Декса Груп ООД (304 служители), Легия АД (361 служители), Сантинелли 2007 ЕООД (474 служители), Стани-89 ООД (351 служители),
- в производството, преработката и търговията с метали - КЦМ 2000 АД (1497 служители),
- в електроразпределението – ЕВН България Електроразпределение (1507 служители),
- в мебелното производство – Тед Бед ЕАД (436 служители),
- в производството на профили и дограми – Профилинк (406 служители),
- и в козметичния бранш – Мексон ООД (353 служители).

Като отчетливи лидери, при всички видове фирми, изпъкват икономически дейности търговия и преработваща промишленост. Сериозният ръст в броя на микро и малките предприятия говори за активността на предприемачеството в Пловдив и добрата среда за стартиране на бизнес. Сериозното увеличаване на приходите от продажби на средните и особено на големите компании показва повишаването на производствената ефективност, рентабилността на трудовия ресурс и успешното използване на икономии от мащаба, което би следвало да доведе и до подобряване на конкурентоспособността на големите фирми – и то не само от гледна точка на местната и националната икономика, но и поради по-големите възможности, с които тези компании разполагат и до успешната им реализация на международните пазари.

В Община Пловдив се наблюдава силно развита предприемаческа среда. Местните предприемачи имат интересни идеи и започват малки и средни бизнеси, които заслужават подкрепа и финансиране. Тези фирми обаче трудно намират финансиране, за да се развиват. Регионалните предприемачески общности остават относително свободна и недоразвита бизнес територия. Най-голямото им предизвикателство е, че за нужните им инвестиции в знания, технологии и научни изследвания, се налага да разчитат основно на собствени средства, тъй като трудно получават кредитиране от търговските банки, а организациите за рисово финансиране са съсредоточени в столицата.

Важно е старт-ъп екосистемите да се развиват в цялата страна по пазарна логика, а не изкуствено. От огромно значение е и подкрепата и партньорството на общинската администрация. Община Пловдив е сред най-добрите примери в това отношение – със

съществуващото в администрацията звено за бизнес развитие, ясните процедури, определени в Наредба за инвестициите в Община Пловдив, стимулите за бизнеса и активното участие в организацията и подпомагането на множество предприемачески инициативи.

В града функционират много организации и структури, които играят ролята на инкубатори, а и постоянно се организират и различни събития, свързани с предприемачество и старт-ъп дейности, като Startup Weekend Plovdiv, „Първи стъпки в бизнеса“ и много други. Функционират и няколко мрежи за комуникация и координация между старт-ъп предприятия - Startup Grind Пловдив, StartUP@Plovdiv и др.

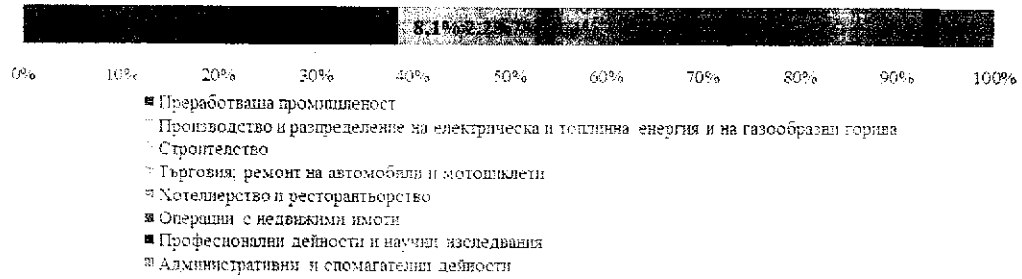
Под егидата на общината се провежда и ежегодният конкурс „Най-добър млад предприемач на гр. Пловдив“, като Пловдив е единствената община в България, която има такъв конкурс. Две трети от участниците в конкурса успяват да се наложат на пазара и вече имат по 10 служители.

В Община Пловдив добрите партньорства между общинската администрация и местния бизнес и подходящата икономическа и социална среда подпомагат силното развитие на предприемачеството. Това е още една тенденция в посока развитието на общината към иновативна и базирана на знанието икономика.

През последните години размерът на преките чуждестранни инвестиции в нефинансови предприятия в Пловдив са сравнително стабилни в периода 2015-2017 г., след което се наблюдава известно намаление през последните години. Това не означава задължително отлив на инвестиции, тъй като размерът на преките чуждестранни инвестиции зависи от множество фактори като разлики в цени, валутен курс, преоценки и др., към края на съответния период.

В относително изражение, според данни на НСИ, ПЧИ са 3610 евро на човек от населението във Пловдив през 2019 г. в сравнение с 3646 евро на човек средно за страната. Трябва да се има предвид обаче, че около половината от преките чуждестранни инвестиции в нефинансови предприятия в страната са концентрирани в София-град, където този показател е около 9500 евро на човек от населението. Общо преките чуждестранни инвестиции на територията на Община Пловдив са на стойност 805 млн. лв. към края на 2019 г., заемайки 72% от ПЧИ в Област Пловдив.

Най-много са чуждестранните инвестиции в третичния обслужващ сектор (53%), следван от вторичния индустриален (46%), а обемът им в първичния сектор е минимален (0,2%). Тази тенденция обаче е нова – в началото на наблюдавания период водещ е вторичният сектор, като това демонстрира преориентирането на инвеститорите в съответствие с промените в тенденциите на развитие на местната икономика и пренасочването ѝ към сферата на отрасли с по-висока добавена стойност. Всъщност, 99% от ПЧИ са насочени към едва 8 икономически дейности (Фигура 3.4.5.).

Фигура 3.4.5. Преки чуждестранни инвестиции по отрасли (2019 г., %)[28]

Най-сериозни са чуждестранните инвестиции в преработващата промишленост (306 млн. лв.), следвана от операциите с недвижими имоти (249 млн. лв.). С относително по-скромен дял са хотелиерството и ресторантьорството (68 млн. лв.), производството и разпределението на енергия (66 млн. лв.) и спомагателните дейности (45 млн. лв.). Сред отраслите, в които все пак има чуждестранни инвестиции, попадат още професионалните дейности и научните изследвания и строителството. Динамиката през последните години и е разнопосочна, като на фона на общо намалелите с близо 13% ПЧИ, в сравнение с 2014 г., положително изменение се наблюдава само в отрасли от третичния сектор, допринасящи за ръст с общо 2,3% за сектора – строителство, създаване и разпространение на информационни и творчески продукти и далекосъобщения, хотелиерство и ресторантьорство, операции с недвижими имоти.

Важен инструмент за насърчаване на чуждестранните инвеститори е Наредбата за инвестициите в Община Пловдив и стимулите за бизнеса, ясно дефинираща процедурите, условията и редът за насърчаване на инвестициите с общинско значение на територията на Община Пловдив, както и тяхната закрила, в т.ч. - съкратени срокове и индивидуално административно обслужване.

Съществено значение за привличането на инвестиции – както чуждестранни, така и национални, има общинското звено за подпомагане на инвеститорите, встъпващи в Пловдив и региона, както и за популяризирането му като атрактивна бизнес дестинация, което поддържа и специализиран информационен портал за бизнеса - invest.plovdiv.bg.

Между 5 и 8 международни компании влизат средно на година в икономиката на Пловдив. Данните показват непрекъснато разкриване на нови работни места и ниска безработица в общината и функционалната ѝ зона, което превръща Пловдив във водещ индустриален и образователен център. Статистиката отчита и добър баланс между българските и чуждестранните компании, което означава, че българското производство се развива динамично, в партньорство с международните компании.

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са водещ показател за инвестиции в местната икономика. Частните инвестиции са един от основните движещи фактори за нарастващата производителност и конкурентоспособност както на национално,

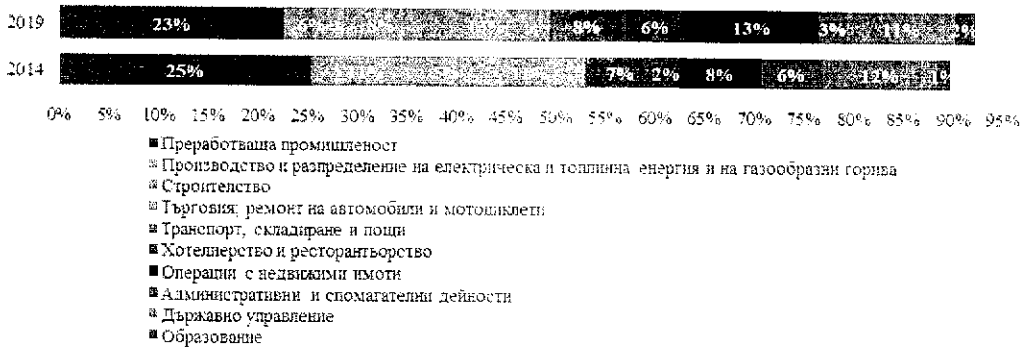
[28] Източник: собствени изчисления по данни, подадени от Община Пловдив.

така и на местно ниво. Разходите за придобиване на ДМА представляват покупка на реални активи – земя, сгради, машини, оборудване и др., тоест това са разходи, които увеличават капиталовата база на икономиката.

Обемът на разходите за ДМА в Община Пловдив нараства стабилно (с над 4% годишно) за периода 2014-2019 г., достигайки 1,4 млрд. лв. Така през 2019 г. в общината са реализирани около 2/3 от инвестициите в ДМА в Област Пловдив и близо 6,3% от тези в България, като този дял се е увеличил с почти 1 процентен пункт спрямо 2014 г.

Най-голям дял в инвестициите в ДМА продължават да осъществяват фирмите от преработващата промишленост (319 млн. лв.), като макар че се увеличава в номинално изражение (с малко над 20 млн.), той намалява като дял, спрямо 2014 г,. поради изпреварващото развитие на други отрасли (Фигура 3.4.6.).

Най-сериозно е нарастването на разходите за ДМА при операциите с недвижими имоти (с 5 пр. п.), които за 2019 г. достигат 187 млн. лв., изпреварвайки по този начин отрасъл търговия (181 млн. лв.). Сериозно нарастване има и в строителството (115 млн. лв. за 2019 г.) и хотелиерството и ресторантьорството (85 млн. лв.), за сметка на производството и разпределението на енергия (81 млн. лв.) и административните и спомагателни дейности (42 млн. лв.), като и при двата отрасъла намалението е не само относително, но и в абсолютни стойности (съответно с 37% и 42%). Въпреки че заемат относително нисък дял, трябва да се отбележи и увеличението на инвестициите в ДМА в отрасъл Образование (29 млн. лв. за 2019 г.).

Фигура 3.4.6. Разходи за придобиване на ДМА (2014-2019 г., %)[29]

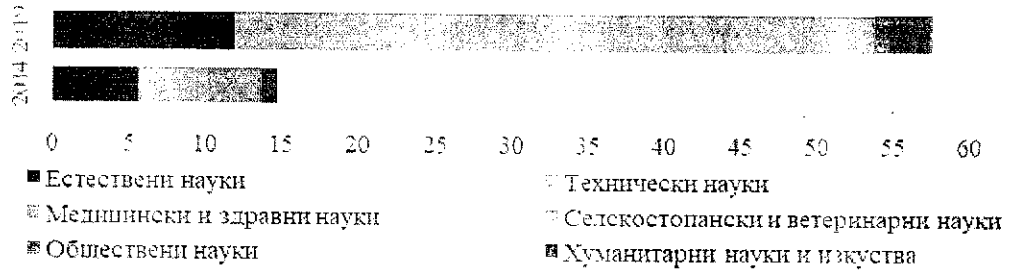
При разглеждането на разходите за ДМА трябва да се има предвид, че те включват и капиталовите инвестиции на органите на държавна власт и управление (органите на законодателната, изпълнителната и съдебната власт, органи на местното самоуправление, автономни държавни институции), които за 2019 г. в Община Пловдив заемат 11% от всички разходи за ДМА и са в размер от 152 млн. лв.

[29] Бележка: На графиката са изобразени 11-те икономически дейности с най-голям принос в разходите за ДМА. При останалите 10 икономически дейности приносът е под 1%. Източник: собствени изчисления по данни, подадени от Община Пловдив.

Наблюдаваната динамика в инвестициите в дълготрайни материални активи донякъде е свързана с факта, че значителна част от преките чуждестранни инвестиции е насочена към нефинансовия сектор, и то именно към придобиването на ДМА, така че местните и чуждите инвестиции всъщност са свързани. Наред с това трябва да се отбележи, че съществува двустранна връзка и между разходите за ДМА и високото ниво на образование, тъй като както чуждият, така и местният капитал търси квалифицирана работна ръка, а и трудовите ресурси се насочват към тези области, в които има работещи предприятия и инвестиции, независимо дали са чужди или местни. От тази гледна точка, ръстът на инвестициите в дълготрайни материални активи в Община Пловдив е лесно разбираем.

В Община Пловдив разходите за НИРД нарастват изключително бързо през наблюдавания период (близо 4 пъти от 2014 г.), достигайки до 57,5 млн. лв. (6% от общите разходи за НИРД в България) през 2019 г. (Фигура 3.4.7.) Трябва да се отбележи и високият принос на бизнеса за това бързо увеличение – през 2019 г. приносът на бизнеса в разходите за НИРД е над 55% (30 млн. лв.). И по двата показателя Община Пловдив почти еднолично доминира, заемайки близо 80% в Област Пловдив.

Най-много са разходите в областите, пряко свързани със структурата на икономиката на общината и капацитета за развитие на иновации – производството, високите технологии и услугите с висока добавена стойност – техническите науки (24,3 млн. лв.), следвани от медицинските и здравните науки (12,8 млн. лв.) и естествените науки (11,9 млн. лв.).

Фигура 3.4.7. Бруто разходи за НИРД в Община Пловдив (2014-2019 г., млн. лв.)[30]

На територията на общината работят 9% от общия персонал, зает с НИРД в България (в еквивалент на пълна заетост) – 1896 души.

За сериозния потенциал в областта на научната и развойна дейност и иновациите в Община Пловдив допринася и присъствието на научни институции и висши учебни заведения в общината. Изграждането на високо квалифицирани и обучени кадри е от ключова значимост за подобряване на конкурентоспособността на икономиката, увеличаване потенциала за реализация на иновации и повишаване на атрактивността на страната за осъществяване на инвестиции. Университетите в Пловдив имат водеща роля за

[30] Източник: собствени изчисления по данни, подадени от Община Пловдив.

развитието на човешките ресурси за иновационната екосистема на местно и регионално ниво. На територията на общината и града има общо 9 университета, от които два специализирани в сферата на земеделието и управлението на земеделието, два икономически, медицински университет и академия по изкуствата, както и филиал на софийския Технически университет. С най-широк профил е Пловдивският университет, който подготвя кадри в области от физиката и химията до филологията, социално-икономическите науки и ИКТ. Общо, във висшите училища в общината, през учебната 2019/2020 г. се обучават 37333 студенти (17,1% от студентите в страната). По данни от Рейтингова система на висшите училища в България, през 2019 г. висшите училища в Пловдив са инвестирали близо 11 млн. лв. в научно-изследователска дейност.

Освен висшите училища, част от научната инфраструктура на Община Пловдив са и регионалните лаборатории и филиали на институти на БАН (Централна лаборатория по приложна физика на БАН, Национален институт по метеорология и хидрология, Институт по системно инженерство и роботика, Институт по микробиология „Стефан Ангелов“, Институт по органична химия с Център по фитохимия, Институт по математика и информатика, Национален институт по геофизика, геодезия и география) и регионалните институти на Селскостопанска академия (Институт по зеленчукови култури „Марица“ – Пловдив, Институт за изследване и развитие на храните – Пловдив, Институт по овощарство – Пловдив, Институт по тютюна и тютюневите изделия – Пловдив, Институт по рибарство и аквакултури – Пловдив). От 2013 г. съществува Регионален академичен център (РАЦ) Пловдив, с участието на 32 организации: седем филиала на институти на БАН в Пловдив; пет университета; един колеж; три института на Селскостопанската академия; Съюза на учените в България, Пловдив; Фондация „Бъдеще 21 век“, Пловдив; Професионална гимназия по електротехника и електроника – Пловдив и 13 иновативни фирми. Подписан е и Меморандум за сътрудничество между Община Пловдив и БАН в областта на научните изследвания и насърчаване на регионалното развитие. На РАЦ е възложена задачата да реализира това сътрудничество.

Висшите училища и научните организации в Община Пловдив участват в два Центъра за компетентност - Център за компетентност „Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“ (Технически Университет - София, филиал Пловдив, Централна лаборатория по приложна физика към БАН – Пловдив) и Център за компетентност „Персонализирана иновативна медицина (ПЕРИМЕД)“ (с водеща институция Медицински университет – Пловдив и участници ПУ „Паисий Хилендарски“ и Института по минералогия и кристалография, БАН)

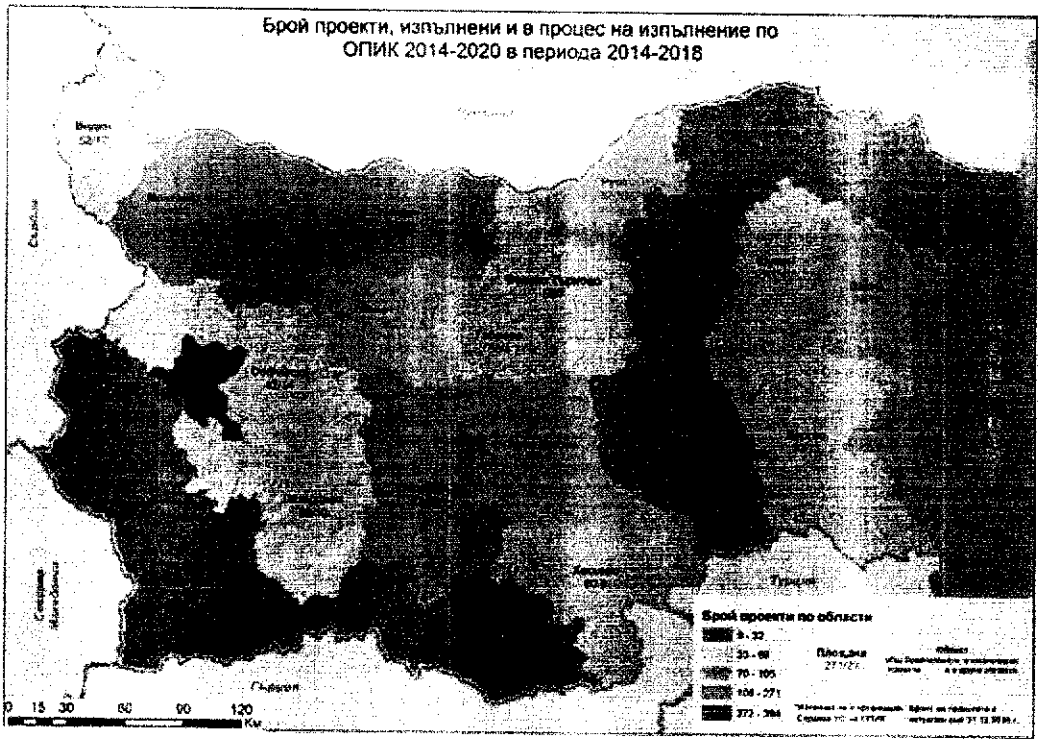
В Община Пловдив се намира и първият в България международен научен център за върхови постижения в биологията и биотехнологията, с шест лаборатории и научно-изследователски отдела („Биоинформатика“, „Молекулярна физиология на стреса“, „Развитие на растенията“, „Растителна клетъчна Биотехнология“, „Растителна метаболомика“ и „Селекция и зеленчукопроизводство“) - PlantAsyst. В тях се правят изследвания и анализ на растителните геноми, адаптация и устойчивост на растенията при

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

стрес – засушаване, ниски температури, съединения, благоприятстващи здравето, създаване на нови сортове и зеленчукови култури с подобрени вкусови качества. Това е единственият български проект, одобрен във втори етап по програмата „Хоризонт 2020“ на Европейската комисия.

Въпреки че все още са с относително малък дял в общината (едва 0,5%), броят на иновационно активните предприятия расте почти два пъти за наблюдавания период, достигайки 149 през 2019 г.

За периода 2014-2018 г. в Област Пловдив са финансирани 300 проекта по Оперативна програма иновации и конкурентоспособност, от които 271 са завършени (ОПИК, 2020), което поставя областта на второ място в България, след София-град (Фигура 3.4.8.).

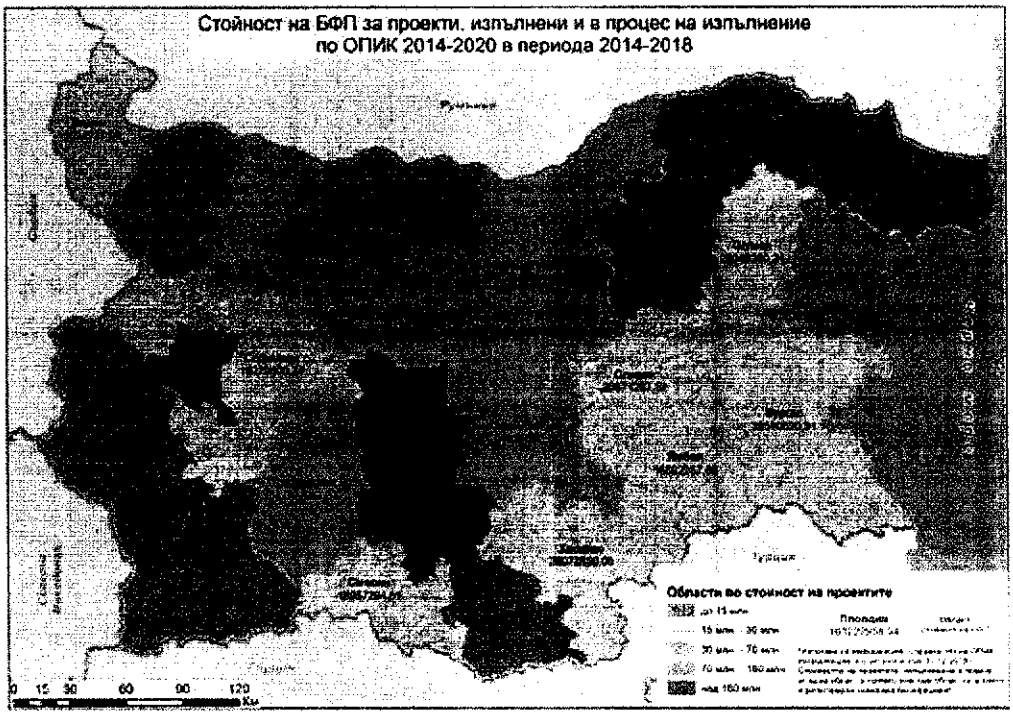
Фигура 3.4.8. Брой проекти, изпълнени и в процес на изпълнение по ОПИК в периода 2014-2018 г.[31]

Броят на подкрепените или в процес на изпълнение проекти по ОПИК не е равномерно разпределен в рамките на националното пространство, което се дължи както на обективните различия, които съществуват в рамките на степента на социално-икономическото развитие на отделните части на националното пространство, така и на формираните обективни условия на социално-икономическа среда, наличните ресурси и сравнителни предимства на регионите. Не на последно място, разпределението на

[31] Източник: ОПИК, 2020, с. 41

интервенциите е предопределено и от прилаганата от програмата регионална приоритизация. Към края на периода, обект на настоящата оценка, над 30% от проектите са концентрирани именно в Северозападния район. Последното е пряко следствие от прилаганата регионална приоритизация, която води до съществена концентрация на подкрепени проекти в Северозападния район от ниво 2 и логично нарежда областите Монтана, Враца и Плевен в групата на София-град и Пловдив, където е концентриран значителен икономически потенциал и човешки капитал.

Сред останалите райони, силно доминират Югозападният район (22% от подкрепените предложения) и Южният централен район (21% от подкрепените предложения), като останалата част от националното пространство е със сравнително ограничен достъп до ресурси от програмата (общо 26% от всички подкрепени предложения са локализирани в останалите три района от ниво 2). Така очертаната картина, по отношение на пространственото разпределение на подкрепените проекти, логично се следва и от идентична ситуация, по отношение географското разпределение на инвестираните средства от ОПИК, където отново се наблюдава концентрация на финансовите ресурси в Северозападния, Югозападния и Южния централен райони от ниво 2 (Фигура 3.4.9.), като Област Пловдив отново е на второ място след София-град с над 163 млн. лв.

Фигура 3.4.9. Стойност на безвъзмездна финансова помощ за проекти, изпълнени и в процес на изпълнение по ОПИК в периода 2014-2018 г.[32]

[32] Източник: ОПИК, 2020, с. 42.

Бързото развитие на иновациите може да се разглежда и като резултат от Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Община Пловдив, която залага ясни цели, мерки, дейности и план за реализацията им за периода 2016-2020 г. С мерки, насочени към превръщането на Пловдив в център за предприемачество и високи технологии, интегриран в регионалната и световната икономика, чрез подкрепа за изграждане на благоприятна бизнес среда за интелигентна специализация и предприемачество, дигитализацията и използването на ИКТ за насърчаване на иновациите, стратегията е един от двигателите за трансформирането на икономиката на Община Пловдив. Тенденции, които се наблюдават в последните години и са отчетени в рамките на анализа на местната икономика.

3.5. Концесии и общински дружества

В условията на бюджетни ограничения и икономически трудности, ефективното разпределяне на публичните средства е въпрос от особена важност. Възможността за мобилизиране на частен капитал и ноу-хау за допълване на публичните ресурси прави концесиите привлекателен инструмент за реализиране на проекти от обществен интерес. Концесиите са законовоопределена форма за осъществяване на публично-частно партньорство, което, от своя страна, е значим инструмент за постигане на устойчиво развитие, финансиране на инвестиции и иновативни проекти, с оглед постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и гарантиране на най-ефективното използване на публичните средства. На ниво общини, концесиите предоставят възможности за развитие на местните предприятия и за създаване на работни места.

Според Доклада за състоянието на концесиите от 2021 г., към края на отчетната 2019 г. действащите концесионни договори в България са 1268, като от тях 681 са за държавни концесии и 587 – за общински концесии. Област Пловдив заема пето място в страната с 50 концесии – 5 държавни и 45 общински, 12 за строителство, 28 за услуги и 5 за добив.

Към 2020 г. в общината има предоставени 17 концесии (под 3% от общинските концесии в България), като 8 от тях изтичат в периода 2021-2025г. Общината е страна по концесионни договори в областта на спорта и отдиха, транспорта, културата и др. С изключение на две концесии за предоставяне на услуги на два стадиона (стадион „Тодор Диев“ и футболно игрище „Ясна поляна“) и две концесии за строителство, по Закона за концесиите, на два спортни центъра (Тракия и Коматево), всички останали концесии са с предмет особено право на ползване върху обект публична общинска собственост. В това отношение Община Пловдив доста се различава от общата национална статистика, в която концесиите за ползване са едва 1%.

Приходите от концесии са важна, но не толкова съществена част от приходите от общинска собственост на общината – 17,6% за 2020 г., според Годишната програма за управление и разпореждане с имоти - общинска собственост за 2020 г. на Община Пловдив.

Характеристиката на обектите, които са в обхвата на концесиониране и относително малкият принос на приходите от концесии показват, че Община Пловдив разглежда концесията като механизъм за реализиране на публично-частно партньорство, а не само източник на приходи за общинския бюджет.

Въпреки това, като негативен може да се разглежда фактът, че концесиите не са обект на стратегическо планиране, като не са разгледани и в действащата Стратегия за управление на общинската собственост 2020-2023г. Към момента, в Община Пловдив не са реализирани съвместни концесии, което показва, че общината не ползва възможностите за сътрудничество при изпълнението на строителство и при осигуряване на услуги. Реализирането на съвместни концесии би имало редица положителни ефекти. Чрез сътрудничество между концедентите може да се възложат значими инфраструктурни обекти, които излизат извън териториалния обхват на общината, да се разпределят публичните ресурси, необходими за извършване на плащания от страна на концедентите при несамофинансиращи се концесии, да се използва ефективно и ефикасно собствеността на общината.

За да продължава успешно да изпълнява своите функции, в условията на задълбочаващата се криза, Община Пловдив трябва да предприема мерки за повишаване на приходите в своя бюджет. Една от възможностите да оптимизира и направи по-ефективна и печеливша своята стопанска дейност, е чрез общински предприятия, създадени по реда на Закона за общинската собственост (ЗОС) или чрез търговски дружества, с общинско участие в капитала.

В Община Пловдив оперират 14 общински предприятия, с разнородна дейност, покриваща много широк кръг от социални и икономически услуги, които предоставят на гражданите на общината достъп до множество публични блага - ОП „Градини и паркове“, ОП „Жилфонд“ – Пловдив, ОП „Общински пазари“, ОП „Организация и контрол по транспорта“, ОП „Траурна дейност“, ОП „Радостни обреди“, ОП „Дезинфекционна станция“, ОП „Зооветеринарен комплекс“, ОП „Общинска охрана“, ОП „Чистота“, ОП „Паркиране и репатриране“, ОП „Многофункционална спортна зала“, ОП „Младежки център Пловдив“ и ОП „Социално предприятие за хора с увреждания –Пловдив“.

Всички общински предприятия в Община Пловдив осъществяват дейността си въз основа на нарочни Правилници за устройството и дейността, като работата на всяко от тях се координира и контролира от Кмета на общината или от определен от него заместник-кмет, съобразно Закона за общинската собственост и Наредбата за създаване, управление и контрол върху дейността на общинските предприятия. Всички общински предприятия оперират в съответствие със заложените, в годишния бюджет на Община Пловдив, бюджетни средства за тяхната издръжка. Информация за предмета на дейност на всички общински предприятия може да бъде намерена на сайта на Община Пловдив.

Структурата на приходите и разходите на общинските предприятия отразява логично тяхната сфера на дейност. Над 90% от общите приходи от общински предприятия за наблюдавания период са генерирани от 5 общински предприятия, като почти половината

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

са от ОП „Паркиране и репатриране“ (средно около 47% от общите приходи от общински предприятия за наблюдавания период, 4,4 млн. лв. за 2020 г.), следвано от ОП „Жилфонд“ (средно около 18%, 1,5 млн. през 2020 г.), ОП „Траурна дейност“ (средно около 10%, 877 хил. лв. за 2020 г.), ОП „Общински пазари“ (средно около 8%, 705 хил. лв. за 2020 г.) и (средно около 5%, 470 хил. лв. за 2020 г.). ОП „Общинска охрана“ и новосъздаденото, със средства по ЕСФ, ОП "Социално предприятие за хора с увреждания-Пловдив" не генерират приходи, а тези на останалите 9 общински предприятия общо са под 10% от всички приходи.

При разходите, отново 6 предприятия осъществяват около 90% от всички за 2016-2020 г. Повече от половината разходи са направени от ОП „Чистота“ (средно 56%, 25,9 млн. лв. за 2020 г.), следвано от ОП „Градини и паркове“, ОП „Организация и контрол по транспорта“, ОП „Общинска охрана“ и ОП „Паркиране и репатриране“ и ОП „Жилфонд“. Останалите 8 предприятия общо са отговорни за по-малко от 12% от разходите. Прави впечатление, че с изключение на най-големите генератори на приходи и разходи, останалите първенци присъстват като лидери и при приходите, и при разходите, но в повечето случаи, макар и подобни като относителен дял, разходите им далеч надвишават приходите, в абсолютна стойност. Именно затова, общият финансов резултат от дейността на общинските предприятия за периода 2016-2020 г. е отрицателен, като негативното му изражение нараства постоянно (с общо близо 1/3 за петгодишния период на наблюдение, или средно с 6.5% годишно) – от 34,4 през 2016 г. до 45,7 млн. лв. през 2020 г. Въпреки отрицателния финансов резултат, трябва да се подчертае, че общинските предприятия в Община Пловдив успяват да покрият част от разходите си чрез приходите, които генерират (19,7% през 2019 г. и 16,1% през 2020). Така, негативният финансов резултат на общинските предприятия заема относително малка част от разходите в бюджета на Община Пловдив (средно около 13%), но съпоставен с разходите за местни дейности - делът е доста по-сериозен и тенденцията е за нарастване – до 30,9% през 2020 г.

Във връзка с отрицателния принос на общинските предприятия за бюджета на Община Пловдив, трябва да се подчертае, че реализирането на печалба не е основна цел на общинските предприятия. Нещо повече, ако приоритетите на общината налагат, предприятията работят дори на загуба, която ще се покрие от останалите приходи в общинския бюджет. Това следва от целите и естеството на дейностите, за осъществяването на които се създават общинските предприятия, които, както се вижда и от целите и областите на дейност на общинските предприятия в Община Пловдив, често са некомерсиални. Общината е длъжна да предоставя определени услуги и публични блага в интерес на местната общност, за да осигури нормална жизнена среда за населението.

Община Пловдив е собственик на капитал в 22 търговски дружества. Редът и условията за упражняване правата на собственост на Община Пловдив в търговски дружества с общинско участие в капитала, е уреден в нарочна Наредба, приета с решение на Общинския съвет № 14, взето с протокол № 1 от 22. 01. 2019 г. Участието в търговски дружества е един от начините общините да оптимизират и направят по-ефективна и

печеливша своята стопанска дейност и да разширят обхвата и повишават качеството на общинските услуги.

Община Пловдив с едноличен собственик на капитала на 14 общински търговски дружества, занимаващи се основно с дейности в областта на опазването на здравето, диагностиката, профилактиката и лечението на гражданите. Тези дружества включват две многопрофилни болници за активно лечение, седем диагностично-консултативни центъра, 5 специализирани центъра за диагностика и лечение и едно лечебно заведение за специализирана извънболнична помощ. Единственото общинско дружество, което не се занимава пряко със здравеопазване (въпреки че част от дейността му е свързана с допълващи го услуги), е „Инсинератор" АД.

Общият размер на приходите на общинските предприятия, според незаверения отчет за 2020 г., е 103,8 млн. лв., като над 2/3 са концентрирани в Комплексен онкологичен център-Пловдив ЕООД (69,5 млн. лв.). Други 15% са генерирани в двете многопрофилни болници за активно лечение – „Св. Мина" (9,4 млн. лв. за 2020 г.) и „Св. Панталеймон" (5,6 млн. лв. за 2020 г.), като „Св. Мина" генерира около 5% от приходите и разходите на търговските дружества на Община Пловдив, а „Св. Панталеймон" – около 9%. Сравнително високи са приходите и на Център за психично здраве - Пловдив – около 5% от общите (5,8 млн. лв. за 2020 г.). Заедно, болниците и специализираните центрове за профилактика и лечение заемат почти 90% от бюджета на всички общински дружества. Най-активни сред диагностично-консултативните центрове са ДКЦ-II, ДКЦ-V и ДКЦ-I (с дял от общия бюджет на общинските дружества от съответно 2,8%, 2,5% и 2,1%).

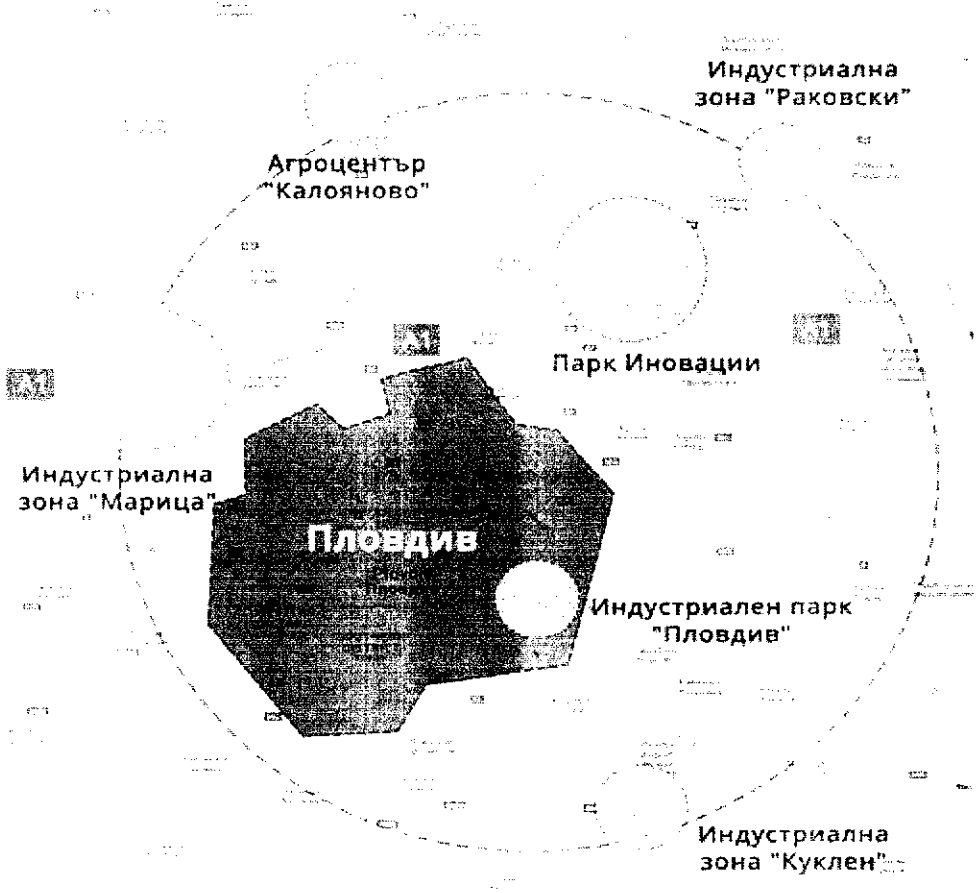
Още едно потвърждение за ефективността на стопанската дейност на Община Пловдив идва от факта, че общинските търговски дружества успяват да самофинансират дейността си, като приходите им почти покриват разходите през целия наблюдаван период, генерирайки загуба от под 2% от общите приходи през 2020 г. (1,7 млн. лв.). Друга констатация, която може да бъде направена в тази насока, е, че бюджетът на общинските дружества през наблюдавания период надвишава разходите на общинските предприятия почти два пъти.

Община Пловдив има и частично участие в още 8 търговски дружества, чиято дейност е насочена най-вече към предоставянето на публични блага и услуги на гражданите и бизнеса, с допълващо държавно и частно участие в капитала. Частичното участие на общината в няколко дружества демонстрира успешното използване на по-широките инструменти на публично-частно партньорство, надвишаващи простото концесиониране на публична общинска собственост. Наред с това, въпреки че повечето от дружествата с общинско участие изпълняват обществени функции, от профила на тези от тях, в които общината има частично участие в капитала личи, че тези дружества имат възможност да оптимизират и направят по-ефективна и печеливша своята стопанска дейност, с цел запазването и засилването на пазарната си конкурентоспособност.

3.6. Индустриални/бизнес зони и паркове. Регионална клъстеризация

Концепцията и развитието на индустриалните зони безспорно е резултат на процеси, които текат в икономиката, но другият важен фактор е успехът на водещите инвестиционни дестинации у нас – София и Пловдив. Комбинирането на град с широка периферия и развити индустриални терени, работещи структурирано като инвестиционни дестинации пред чуждестранни инвеститори, определи концепцията на индустриалните зони като важен фактор за пространствено развитие. За наблюдаваната засилена местна инициатива за изграждане на индустриални зони допринася и успехът на клъстер „Тракия икономическа зона“ (ТИЗ). Съществуват различни форми на организация и управление на индустриалните зони. В Пловдив водещият фактор е частната инициатива, с активна подкрепа и участие на общините.

„Тракия икономическа зона“ (Фигура 3.6.1.) е първото публично-частно партньорство в България, подкрепено от правителството и Министерството на икономиката.

Фигура 3.6.1. Тракия икономическа зона[33]

За развитието на „Тракия икономическа зона“ през 2013 г. се обединяват 6 индустриални зони. Община Пловдив и още 8 местни общини (Асеновград, Калояново,

[33] Източник: https://tez.bg

Куклен, Марица, Първомай, Раковски, Родопи, Стамболийски), 2 клъстера („Клъстер проектиране и строителство“ и „Клъстер информационни и комуникационни технологии Пловдив“) и няколко сдружения. Благодарение на успешния модел за публично-частно партньорство, ТИЗ успява отлично да осъществява и координира съвместната работа с местна и държавна власт, образователни институции, асоциации и бизнес общности.

След старта на първата зона през 1996 г., до 2018 г. са привлечени над 200 компании, повечето от които световни лидери в своята област. С повече от 20 години опит, към 2020 г., с площ от 10700000 м², реализирани над 2 милиарда евро инвестиции и открити над 35000 работни места, ТИЗ е най-мащабната и устойчиво развиваща се индустриална зона, не само в България, но и в Югоизточна Европа. „Тракия икономическа зона“ предлага цялостно развитие на проектите на чуждите инвеститори, а не просто само терени за заводи, търговски и логистични центрове. Специализирани екипи съдействат и при кандидатстване по различни европейски проекти – такъв проект е и центърът за квалификация на работна сила, който е създаден в зоната и е в постоянна връзка с 9-те висши училища в Пловдив. Основен компонент във функционирането на ТИЗ е развитие на икономика на знанието – използване на нови чуждестранни и национални високи технологии, съвместни проекти с университети и научни институти.

Зоната обхваща шест индустриални зони в и около Пловдив, в които оперират фирми от над 20 държави, като в отделните зони е взето и приложено най-доброто от клъстерния подход – географска близост, концентрация и специализация – за производство се използват най-вече Индустриални зони „Марица“ и „Куклен“, за дейности, свързани със земеделието – Агроцентър „Калояново“, а за образование и иновации – високотехнологичен център „Тракия“ и Парк „Иновации“.

Търговско-индустриална зона „Марица“ е разположена до автомагистрала „Тракия“, в района на град Пловдив, на територията на Община „Марица“ и обхваща част от три села – Радиново, Царацово и Бенковски, с площ от 5000 дка. Основните браншове са инженеринг, машиностроене, електроника, хранително-вкусова промишленост, логистика. Развитието на територията започва в края на 90-те години с промишлени обекти на няколко чуждестранни компании, като „Ферерро“, „Либхер“ и „Сокотаб“. Днес в зоната функционират повече от 30 от най-големите индустриални и логистични компании в страната, сред които са Либхер, Агри България, Белла България (Фреш лоджистик), Макском, Биофреш, Мотокар Сервиз, ТЕД, Сокотаб, Сенсата Технолоджис, Санмина, Либхер-Хаусгерете Марица, ДБ Шенкер, Интрама, Фереро България, Винтерхалдер, Шнайдер Електрик, Латекоер, Шел, Ес Ем Си България, Викинг, Джъмбо. Успешното развитие на индустриална зона „Марица“ се дължи на отличните комуникационни, транспортни и инфраструктурни връзки, както и близостта до двигателя на икономическото развитие в региона – гр. Пловдив.

Индустриална зона „Раковски“ е разположена в района на град Пловдив, до село Стряма и на територията на Община „Раковски“. С площ от 1000 дка, основните отрасли са автомобилостроене, битова химия, текстил, логистика, хранително-вкусова, енергийно оборудване. В момента на територията ѝ са позиционирани основните бази на редица мащабни

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

индустриални инвеститори в икономически дейности логистика и производство, като Уилям Хюз, Naish Felts, АББ България, „Кауфланд“, Feinjersey, Lunatone, Рубикон, Интерцитрус, Сиджи транс, Sweet World, ЗБЕ, Уником, Щром, Percotex, Lampshades, Дзобеле България, Sofiawax, (Pantone).svg Магна Пауъртрейн, Brunata International. Въпреки че Община Раковски не е част от функционалната зона на гр. Пловдив, близостта до града осигурява необходимия човешки ресурс за дейностите на компаниите в зоната.

Промишлено-търговска зона „Куклен“ е разположена до с. Куклен и Летище „Пловдив“. Зоната има площ от 1000 дка, разположени на територията на град Куклен, между градовете Пловдив и Асеновград. Основните индустрии са металургия, машиностроене, химическа промишленост, автомобилостроене, логистика. Индустриална зона "Куклен" е дом на най-голямото предприятие за производство на цветни метали в България – КЦМ 2000 АД, както и на редица международни компании като Агрия, Завод за горещо поцинковане, Мекалит, Вили Елебе Аутомотив, Шпинер, Техно Акташ, Одело Фарба. Като част от ареала на Община Пловдив, зоната от една страна получава достъп до възможностите на нейната икономика (работна сила, свързаност, връзки с бизнеса), а от друга – осигурява възможност за диверсифициране на икономиката и заетост.

Парк „Иновации“ се намира на 15 км от центъра на Пловдив, и с площ от 2600 дка и е замислен като модерен логистичен център и център за електронна търговия и изложбени площи, като има за цел да бъде мост между Китай и Европа. Той е важна част от китайската стратегия „Икономически пояс по пътя на коприната“ и се планува да бъде логистичен хъб на стоки от Китай към Европа и обратното. Стратегически позициониран от двете страни на магистрала "Тракия“, проектът е на кръстопът между Европа и Турция. Предвижда се изграждане на търговски обекти и технологичен парк с производствени предприятия, на карго терминал с автомобилен и ж.п. транспорт, както и на логистични бази. Още в първия етап от проекта се предвижда да се създадат 15000 нови работни места.

Индустриална зона „Пловдив“ е разположена в град Пловдив, на територията на Община „Марица“ и обхваща част от село Калековец. Територията на зоната обхваща обща площ от около 300000 м2, на която се намират базите на компании като Profilink, TVT, Elko Mes, Enko, Koestler и много други. Наред с отличните комуникационно-транспортни връзки, включващи магистрала „Тракия" – към София, Бургас, Близкия изток, както и добре развитите пътни връзки към Смолян и Карлово, през зоната преминава железопътната линия Пловдив – Бургас, което дава възможност за индустриално ж.п. отклонение при село Рогош и развитие на железопътен и автомобилен карго терминал. Близостта до град Пловдив осигурява необходимия човешки ресурс за дейностите на компаниите на територията, а връзката с централния газопровод за Южна България и изградената електрическа подстанция на 110kV осигуряват енергийната сигурност на обектите.

Агроцентър „Калояново“ е разположен до с. Калояново, на 25 км от гр. Пловдив и 36 км от Летище „Пловдив“. Площта му е 800000 кв. м. Зоната е ориентирана предимно към бизнес, свързан с традиционното и био земеделие. Според проекта на центъра, той ще улесни достъпа до пазара на селскостопански производители, независимо от размера им. На първия

етап ще бъде изградено тържище, където производителите ще могат да си партнират и така да бъдат доставчици на клиенти като търговските вериги, които търсят големи обеми. На следващия етап се предвижда да има и преработватели предприятия за сокове, консерви и други продукти. Инвестицията ще бъде за над 5 млн. евро.

Към тези шест зони трябва да се добавят и *още два промишлени парка*:

Логистичен парк „Родопи“, който е в процес на изграждане, разположен на околовръстен път гр. Пловдив, землището на с. Белащица и на 2 км. от Митница – Пловдив, с площ от около 100000 кв.м. и собствена инфраструктура, в който към момента са изградени 2000 кв.м за шоуруми;

Индустриален парк „Марково“, разположен на околовръстния път на гр. Пловдив, на 5 км от Митница Пловдив, 10 км от интермодалния терминал и от Летище "Пловдив", и 14 км от автомагистрала Тракия, с площ от 158000 кв.м.

Благодарение на постиженията на „Тракия икономическа зона“, град Пловдив влиза в челната тройка в категория „Стратегия по привличане на преки чуждестранни инвестиции“. В класацията „Европейски градове на бъдещето“ на авторитетното британско издание „Файненшъл таймс“, регионът на Пловдив е 3-ти за 2018/2019, а за 2020/2021 Община Пловдив заема 4-то място в топ 10 европейски градове по ефективност на разходите, а регионът на Пловдив - почетното 5-то място в същата категория.

За успешното развитие на ТИЗ допринасят както уникалният модел на публично-частно партньорство, с който е създадена и се управлява зоната, така и предимствата на Пловдив в географско, демографско и социално-икономическо отношение – близостта до първокласни международни транспортни коридори, развитата инфраструктура (електричество, газ, вода, канализация, телекомуникации, бърз интернет), 9-те големи университета с технически и икономически дисциплини, множество технически и езикови гимназии, Център за обучение на инженери и производствен персонал, специализиран в професионални и технически умения, балансиран стандарт на живот. Позитивните тенденции в развитието на зоната отразяват и са резултат от процесите на подобряване на местната икономика, генерирани в Община Пловдив и функционалната ѝ зона, като тази връзка е двустранна.

В Община Пловдив оперират още две индустриални зони, а поради високата концентрация на иновационни, производствени и индустриални дейности в района, както и заради стратегическото положение и подходящите икономически условия, в общината могат да бъдат обособени (на териториален или секторен принцип) и други клъстери, под формата на индустриални зони, промишлени паркове или инвестиционни центрове.

„Свободна зона Пловдив“ АД е дружество с общинско участие (със собственост на 85,47% от капитала от страна на Община Пловдив), което организира и осъществява, с чуждестранно участие, производство на стоки и извършване на търговска дейност, разнообразни услуги, свързани с износ на стоки, транспортна и експедиционна дейност на международни превози. Зоната разполага с изградени складови съоръжения и индустриални площи, осигурен достъп до всякакъв вид транспорт и предлага безмитен внос и износ на стоки,

машини и оборудване, суровини и др. Многото предимства, предлагани от „Свободна Зона Пловдив“, нейната инфраструктура и услуги, я определят като притегателен дистрибуторски и търговски център. Благодарение на стратегическото си местоположение, е перфектен логистичен център, улеснявайки дистрибуцията на стоките, в зависимост от нуждите на пазара. За периода 2015-2020 г. бюджетът на Зоната е нараснал от 736 до 1195 хил. лв. Зоната разполага с дълготрайни материални активи за 3951 лв., от които близо 90% са земя и сгради.

Северна индустриална зона се намира на изток от бул. „Васил Априлов“, северно от Ж.П. гара „Филипово“ и бул. „Северен“, източно от мост „Адата“, по поречието на р. „Марица“ до р. „Пясъчник“, северната граница на землището на гр. Пловдив. Основните представени отрасли в зоната са производствена индустрия, складова индустрия, логистика, хранително-вкусова промишленост, памукотекстилната промишленост, петролна индустрия. Основни предприятия и големи инвеститори са „БиЕй Глас България“ АД, „Свободна зона – Пловдив“, АД „Марицатек“ АД, „Юрий Гагарин“ АД, „Томика-Метал“ АД, EVN България, Топлофикация“ ЕАД, „КТ Интернешънъл“ АД, ПСБ „Лукойл“ - Пловдив, „Биомашиностроене“ АД, „Еурофрио-България“ ЕООД. Преобладаващите индустриални и складови функции откроява Северната индустриална зона поради много доброто транспортно обслужване и връзки с елементите на националната транспортна инфраструктура - магистрала „Тракия“, връзката с железопътната мрежа чрез гара „Филипово“. Възможностите за развитие са свързани най-вече с необходимостта от осигуряване на по-добър градски транспорт за достъп на служителите до предприятията на територията на зоната, осигуряване на по-добър транспортен вход и изход, реализиране на одобрения технически проект за реконструкция и разширение на „Голямоконарско шосе“, възлагане на изработка на технически проект за продължаване на бул. „Северен“ до бул. „Васил Априлов“, както и реализирането му, ремонт и реконструкция на ул. „Полет“, ремонт и реконструкция на ул. „Рогошко шосе“, както и с приемането на план за опазването и експонирането на богатото културно-историческо наследство на територията на зоната.

Съществува потенциал за обособяването на **Югоизточна промишлена зона** (Фигура 3.6.2.) в жилищен район „Тракия“, която да обедини Южна индустриална зона и Югоизточна зона и за която вече има изработен работен проект, с изготвен доклад за оценка на съответствието.

Фигура 3.6.2. Югоизточна промишлена зона[34]

[34] Източник: Община Пловдив.

За обособяването на зоната и осигуряването на свързаността предстои издаване на разрешение за строеж за надлеза, свързващ двете индустриални зони, тъй като към момента, до свободните терени няма изградена инфраструктура. Свободните терени са предимно държавни и общински. В момента, в района са разположени около 220 фирми, ориентирани предимно в отрасли машиностроене, уредостроене, облекла, хранително-вкусова промишленост и др. Към момента свързаността на двете зони се осъществява по маршрут с обща дължина от 6 км. Съществува изработен работен проект, с изготвен доклад за оценка на съответствието, предстои издаване на разрешение за строеж за надлеза, свързващ двете индустриални зони. До свободните терени няма изградена инфраструктура, което обосновава необходимостта от основен ремонт и доизграждане на ул. „Нестор Абаджиев“, и основен ремонт и доизграждане на ул. „Недялка Шилева“.

Във функционалната зона на Пловдив действат още две индустриални зони:

Индустриална зона „Асеновград“ - собственик Община Асеновград, площ: 73362 кв.м. Изградена инфраструктура: пътища, електрозахранване - (20 kV), водопровод, канализация. Наличие на разрешителни за строеж, строителство според спецификации на инвеститори, възможност за закупуване и/или наемане на производствени съоръжения; възможност за прилагане на други схеми, предложени от инвеститорите; възможно освобождаване от корпоративен данък.

Логистична зона „Съединение“. Промишлен терен от 20 дка за изграждане на керамичен комплекс - цех за производство на керамични изделия с капацитет 100-250 т. дневно, оранжерии и когенераторна система за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия.

В района на Пловдив, наред с „Тракия икономическа зона“, оперира и един от най-големите клъстери в областта на информационните и комуникационните технологии – Сдружение "Клъстер информационни и комуникационни технологии Пловдив" (ИКТ Клъстер Пловдив), създадено е през 2012 г., като в момента в него членуват 19 организации (фирми, средни и висши учебни заведение, както и Община Пловдив). Организацията работи за насърчаване, подпомагане и развитие сътрудничеството между всички фирми, учебни заведения и държавни и местни институции в областта на информационните и комуникационни технологии, за създаване на благоприятни условия за развитието им, повишаване на тяхната конкурентоспособност на национално и международно равнище. ИКТ Клъстер Пловдив работи в партньорство с централната и местна власт и с всички участници в българското ИКТ общество, потенциални инвеститори и българите в чужбина, за стимулиране на развойната дейност и иновациите и развитието и популяризирането на човешкия капитал на България в областта на ИКТ. ИКТ Клъстер Пловдив е отличен пример за добрите резултати от сътрудничеството и активното включване на т.нар. Четворна спирала (Quadruple helix) относно процеса на изграждане и управление на иновационната екосистема – участието на представители на публичната администрация, бизнеса, научните и изследователските организации, както и гражданското общество и потребителите.

Трябва да се отбележи, че развитието и стимулирането на клъстерите е една от основните цели, залегнали в действащата ИСИС на общината.

Опитът на реализираните до момента индустриални зони доказва, че ако моделът им се прилага успешно, те могат да помогнат за генериране на заетост, преки чуждестранни инвестиции, валутни приходи, износ и държавни приходи. В по-успешните случаи, индустриалните зони също са помогнали за улесняване на усъвършенстването на уменията, трансфера на технологии, приемането на съвременни практики на управление, икономическата диверсификация и формирането на клъстери.

Резултатите от анализа затвърждават ролята на индустриалните зони в региона на Пловдив като ключови локални и регионални индустриални центрове, притежаващи не само местно, но и национално значение, по отношение позиционирането на страната ни на индустриалната карта на Югоизточна Европа.

3.7. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на местната икономика с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Местната икономика не е затворена система, а се развива като част от по-големите териториални образувания – областта, региона за планиране и националното стопанство. В тази връзка, в тази част от изследването е направен сравнителен анализ – на ниво район за планиране в национален план, на ниво област в национален и регионален план и на ниво община – в национален план спрямо избрани общини със сходни икономически характеристики.

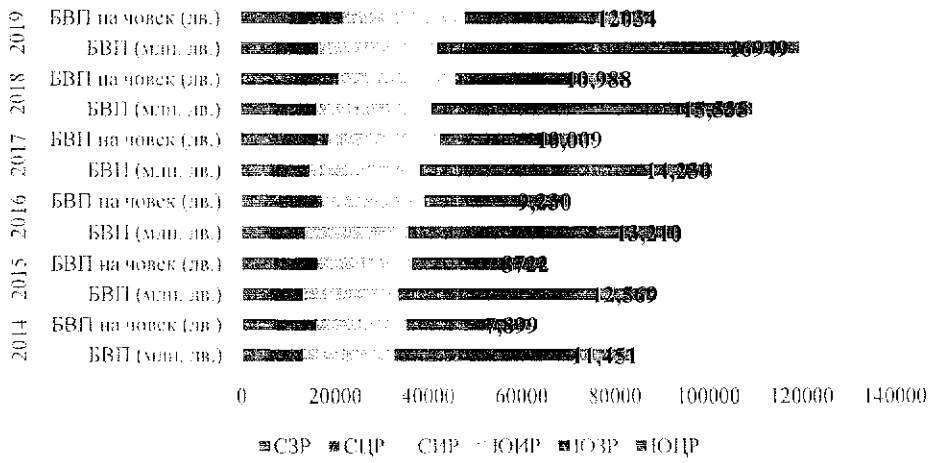
Отново трябва да се подчертае, че въпреки че Община Пловдив е водещата икономика и икономически център на ЮЦР, анализът на конкурентоспособността на района за планиране не е показателен за тенденциите и измененията, наблюдавани на общинско ниво, но дава информация за общата заобикаляща среда и възможностите на регионалното стопанство, които общината би могла да използва като насоки за бъдещото си развитие.

3.7.1 Междурегионално сравнение

Социалното и икономическото развитие на Южен централен район (ЮЦР) се характеризира с положителна промяна, като тенденцията следва общата динамика на развитието на страната след 2014 г., изразяваща се в нарастване на БВП с темпове по-бързи от средните за ЕС.

БВП на ЮЦР за 2019 г. в абсолютна стойност е 16,9 млрд. лв., което представлява относителен дял от 14,2% в общия размер на БВП за страната за същата година (Фигура 3.7.1). Това нарежда района на второ място по този показател след Югозападния район, като ръстът спрямо 2018 г. е в размер на 9,1%. Общото нарастване за периода 2014-2019 г. е с 48%, съвсем

малко по-слабо от лидера ЮЗР (53%), като двата района изпреварват всички останали, при които увеличението с с едва 27-32%.

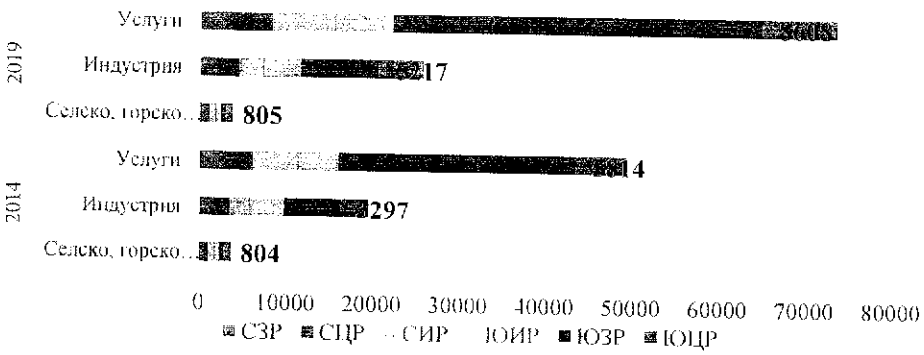

Фигура 3.7.1. БВП и БВП на човек от населението на районите за планиране в България (2014-2019 г.)[35]

БВП на човек от населението в ЮЦР през 2019 г. е 12034 лв., което е значително по-ниско от средното равнище за страната (17170 лв.). Така се запазва четвърто място на района по този показател. С по-ниски показатели от ЮЦР са само Северен централен район (СЦР) и Северозападен район (СЗР). Все пак показателят е нараснал с 9,5 % в сравнение с 2018 г., което е второто най-голямо увеличение след това в ЮЗР (14,2%). И тук, както при общия БВП, увеличението за периода 2014-2019 г. е много по-голямо (52%) от всички останали райони (31-41%), с изключение на ЮЗР (55%). Само показателят в Област Пловдив е с по-висока стойност (14460 лв.) от средното ниво за района. Достигнатото ниво на показателя БВП на човек от населението през 2019 г. надхвърля значително както междинната целева стойност за 2015 г. (6851лв.), така и заложената цел за 2020г. (7308лв.) в Регионалния план за развитие (МРРБ, 2020, с. 9), но, въпреки че се наблюдава постоянно увеличение, изпреварващо всички райони с изключение на ЮЗР, по този показател ЮЦР продължава да изостава от останалите райони в страната.

Най-висок дял в *брутната добавена стойност*, произвеждана от регионалната икономика в ЮЦР, имат услугите – почти 59% (8,6 млрд. лв.), при 70,3% на национално ниво (Фигура 3.7.2.). Услугите са най-развити в ЮЗР, където създават 82,65% от БДС на района, като ЮЗР отчетливо стои на второ място в страната. Подобно е положението и във вторичния производствен сектор, който генерира 35,2 % от БДС в ЮЦР (5,2 млрд. лв.), което е значително по-високо от средното за страната (25,78%).

[35] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

Фигура 3.7.2. БДС на районите за планиране в България по икономически дейности (2014-2019 г., млн. лв.)[36]

Южен централен район заема второ място в страната след ЮЗР както по обща БДС, така и по БДС на вторичния и третичния сектори, и е лидер в първичния. В района се наблюдава най-високия ръст за периода 2014-2019 г. на БДС в индустрията в страната (58,2%), като при всички останали райони той е доста по-нисък (от 39% в ЮЗР до едва 9% в Югоизточен район (ЮИР)). Ръстът при услугите също е висок (48,1%), но тук лидер е ЮЗР (56%), а увеличението във всички останали райони е много по-малко (34-39%). Сходно е представянето и при ръста в общата БДС, която е нараснала с 47,6% в ЮЦР за периода 2014-2019 г., и много по-малко във всички останали райони (24-31%), с изключение на столичния ЮЗР (52%).

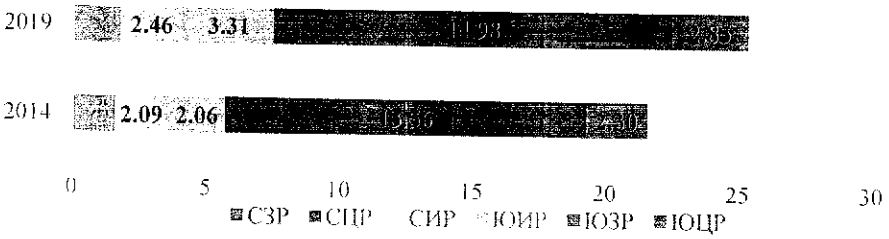
Малките и средни предприятия са ключово звено в икономиката на ЮЦР, тъй като не само произвеждат значителна част от брутния вътрешен продукт в района, но и създават голяма част от заетостта на населението. През 2018 г. МСП в ЮЦР са 72573, което представлява 17,58% от общия брой за страната. Наблюдава се устойчиво нарастване броя на МСП през последните години като през 2018 г. броят им се увеличил с повече от 1500 в сравнение с 2017 г. От общия брой МСП, най-голям дял заемат микропредприятията (до 9 заети лица) в ЮЦР, като през 2018г. относителният им дял е в размер на 92,5%. Микропредприятията в района генерират повече от 1/3 от общите приходи на МСП за 2018 г. През 2018 г. в ЮЦР приходите от дейността на МСП възлизат на 32,1 млрд. лв., равняващи се на 14,4 % от общите приходи на МСП в страната. Като цяло общите приходи от дейността на МСП нарастват устойчиво през последните пет години. Нараства постоянно и броят на заетите лица в МСП. По приходи от дейността на МСП в сравнение с другите райони от ниво 2 в страната, ЮЦР запазва второ място след ЮЗР (113 млрд. лв.). Размерът на приходите от дейността на МСП в Област Пловдив е най-голям – 2/3 от общите приходи за района.

В Южен централен район през периода 2011-2018 г. са инвестирани 21,527 млрд. лв, 14.3% от националните инвестиции. Най-привлекателната инвестиционна дестинация е Област Пловдив. Близо 50% от *разходите за придобиване на дълготрайни материални активи* са в промишлеността, 10% - в селското, горско и рибно стопанство. През 2019 г. *чуждестранните преки инвестиции* в ЮЦР възлизат на 2,85 млрд. евро, което представлява

[36] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

11,2% от тези за страната (Фигура 3.7.3). Отчетено е повишаване спрямо 2014 г., както на регионално, така и на национално ниво, като ЮЦР е втори след ЮЗР по абсолютен ръст (с 551 млн.) ПЧИ и по процентно нарастване (с 24%) след ЮИР. ЮЦР продължава да държи третото място по този показател след ЮЗР и ЮИР.

Фигура 3.7.3. ПЧИ (2014-2019 г., млрд. евро.)[37]

Сред статистическите райони Южния централен район има висока заетост - през 2019 г. *коефициентът на заетост на населението* в ЮЦР на възраст 20-64 навършени години с 73,9%, което е малко по-ниско от средното равнище за страната 75%. Районът заема четвърто място в страната, като след него са само СИР (72,6%) и крайно слабо представящият се СЗР (64,8). Разликата между равнищата на заетост в най-добре представилия се район (Югозападния) и Южния централен достига 7 пр.п. Налице е ръст на заетостта в региона спрямо 2017 г. (2,5 пр.п.), но доста по-слаб от средното за страната (3,7 пр.п.), като по-бавно заетостта расте само в СЗР (2,2 пр.п.).

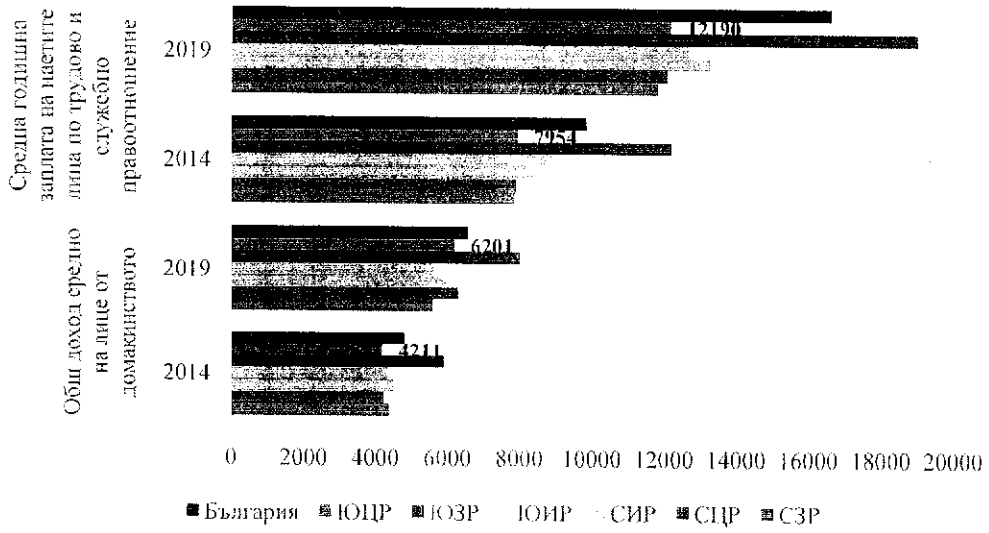
Районът е на едно от водещите места по ниска безработица. *Коефициентът на безработица* в района през 2019 г. е 3,0 %, който е по-нисък от средния за страната – 4,2 %. Районът се нарежда на второ място по най-ниска безработица след ЮЗР. Наблюдава се устойчива тенденция за намаление на безработицата от 2014 г. досега.

Установена е ясна положителна връзка между относително по-благоприятните коефициенти на възрастова зависимост и показателите за инвестиции. Инвестициите търсят и от своя страна привличат хората в трудоспособна възраст. През 2019 г. всички области в страната имат отрицателен естествен *прираст*. ЮЦР през 2019 г. той е минус 6,3 ‰, при средно за страната – минус 6,7 ‰. Наблюдава се леко намаляване на отрицателната стойност на естественият прираст в сравнение с 2018 г., когато същият е бил минус 6,5 ‰. Районът е на 3-тото място сред останалите райони от ниво 2 в страната по този показател. С по-влошени стойности са само СЗР (-12,6 ‰) и СЦР (-10,2 ‰). През 2019 г. седем области имат положителен механичен прираст: Кърджали (37,9‰, увеличение над 2 пъти спрямо 2018), Шумен (6,9‰), Пловдив (3.0‰), Търговище (2.7%), София (столица) (2,4‰), Бургас (2,1‰) и Варна (0,7‰). С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите Сливен (-9.9%), Смолян (-8,3‰) и Видин (-7,8‰).

[37] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

Доходите на населението в Южен централен район продължават да изостават от средното равнище за страната, но растат с малко по-бързи темпове (Фигура 3.7.4). През 2019 г. годишният общ доход средно на лице от домакинство за страната е 6592 лв., а за ЮЦР показателят е 6201 лв. По този показател ЮЦР се нарежда на трето място след ЮЗР и СЦР. Нарастването спрямо 2018 г. е относително равномерно разпределено в отделните райони на България, но прави впечатление че по отношение на общият ръст за периода 2014-2019 г. се открояват ЮЦР и СЦР (47,3 % и 48,3%), с 10 процентни пункта по-високо увеличение от средното за страната (37%).

Средната годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение през 2019 г. в Южен централен район е 12190 лв., което е доста по-ниско от средното за страната. По този показател ЮЦР продължава да е на четвърто място след районите ЮЗР (19025 лв.), СИР (13269 лв.) и ЮИР (12687 лв.). Средната годишна заплата в ЮЦР през 2019 г. се е увеличила с 10,3 % спрямо 2018 г., като районът е трети след СЗР (10,9%) и ЮЗР (10,7%).

Фигура 3.7.4. Общи доходи и средна годишна заплата по статистически райони (2014-2019 г., лв.)[38]

Иновациите са сред движещите сили за развитие на районите, в т.ч. на Южен централен район, както на неговите градски, така и селски части. Иновационната политика придобива все по-голямо значение и се признава за водещ фактор за конкурентоспособността, производителността и устойчивостта на европейските райони. Южен централен район, както и всички български райони, значително изостава спрямо развитите европейски райони и тези на новите страни – членки на ЕС. Според оценките на Регионалния иновационен индекс всички български райони, с изключение на Югозападен, попадат в групата на „скромните иноватори" (групата с най-ниски показатели, характеризиращи иновационното развитие. Оценките на

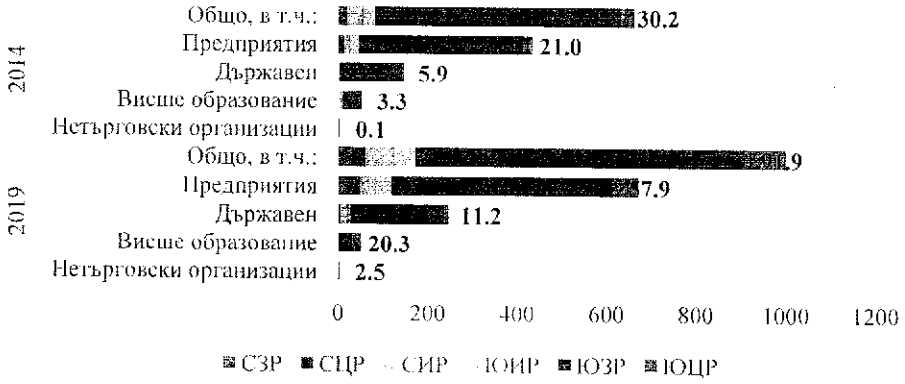
[38] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

Регионалния индекс 2019 г. за Южен централен район, както и за останалите български райони скромни иноватори, са значително по-ниски от тези на районите на новите страни-членки, с изключение на районите на Румъния (Regional Innovation Scoreboard 2019). Изоставането на иновационното развитие на ЮЦР спрямо това на европейските райони се задълбочава от 2013 г. В периода 2013-2019 г. се наблюдава известно нарастване на иновационния потенциал на района (от 35.7. на 39.4), като средно за ЕС-28 това нарастване е от 101.2 до 104.7, което показва относителното изоставане на района.

Според данните на НСИ делът на малките и средните иновативни предприятия от всички малки и средни предприятия в Южен централен район е 23.8% през 2016-2018 г., като регистрира леко нарастване спрямо периода 2014-2016 г. (2 пр.п.). Делът на малките и средните предприятия, реализирали нови или усъвършенствани продукти, нови за пазара от всички малки и средни предприятия в ЮЦР, нараства от 4.7% за 2016 г.) до 6.3% за 2018 г.

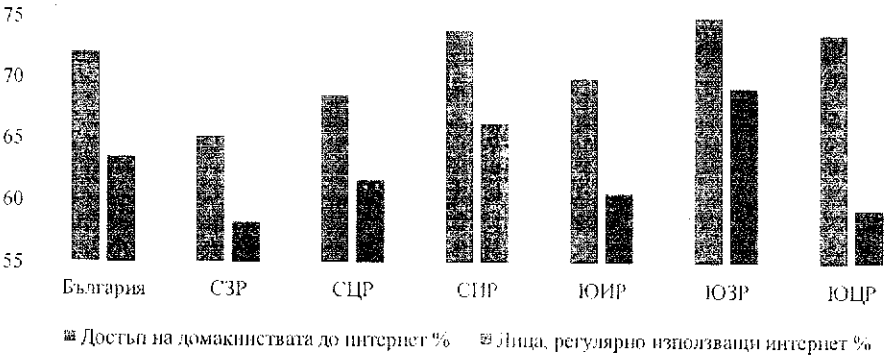
През 2019 г. *разходите за научноизследователска и развойна дейност* за страната като цяло са малко над 1 млрд. лв., което е със 169% повече в сравнение с 2014 г. (Фигура 3.7.5). Интензивността на НИРД (измерена като процент на разходите за НИРД от БВП) също нараства спрямо предходната година - от 0,75% през 2018 г. на 0,76% през 2019 година. Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност (НИРД) в ЮЦР през 2019 г. възлизат на 0,54% от БВП за страната, като се отчита сериозен ръст в сравнение с предходната 2018 г. (0,44%). ЮЦР все още изостава от средната стойност за страната – в абсолютна стойност инвестициите в научноизследователска и развойна дейност в района през 2019 г. нарастват до 91,9 млн. лв. (при 69 млн. лв. през предходната година). ЮЦР е на второ място в страната по размер на разходите за НИРД общо за всички сектори. Инвестициите в ЮЗР обаче са над 8 пъти повече. При 9,2% от общите разходите за НИРД в България е интересно и разпределението им по сектори – най-голям е делът на разходите в предприятията (63%), а ЮЦР е единствения район освен ЮЗР, където, макар и малки като стойност, има разходи за НИРД във висшите училища и нетърговските организации. Показателно за развитието на района към икономика на иновациите е, че ЮЦР е лидер в България от гл.т. на ръста на разходите за НИРД за периода 2014-2019 г. – 204% при средно за страната 51%. Единствените райони, които донякъде се доближават до ЮЦР в това отношение са СЗР и СЦР (съотв. 186% и 170%), където обаче абсолютната стойност е над два пъти по-ниска.

Персоналът, зает с НИРД в ЮЦР през 2019 г. е 4405 души (12,6% от общия брой в България), от които 2036 – в предприятия, 1741 – във висши училища, 585 – в държавни, а 43 – в нетърговски организации. И по този показател районът е на второ място след далеч по-силния ЮЗР.

Фигура 3.7.5. Разходи за НИРД по сектори (2014-2019 г., млн. лв.)[39]

Развитието на модерна цифрова инфраструктура в страната стимулира навлизането на новите технологии и изоставането по свързаност и ползваемост постепенно се преодолява. Южният централен район, заедно със Североизточния, доближават Югозападния район, с традиционно най-висок показател за достъпност. Същевременно се наблюдава разделение между градските и селските райони – достъпът на домакинствата в градовете е много по-голям от този в селските райони, особено в периферните територии (НЦТР, 2019). Въпреки че за периода 2013-2018 г. *достъпът на домакинствата до интернет* в ЮЦР не нараства с най-бързите темпове (макар и по-високи от средните за страната), поради високата изходна позиция през 2013 г. (втори най-висок достъп след ЮЗР), достъпността в ЮЦР (73,7% през 2018 г.) продължава да бъде по-висока от средната за страната (72,1%), като районът е трети след ЮЗР и СИР (Фигура 3.7.6).

Фигура 3.7.6. Достъп до интернет и ползваемост от домакинствата (2018 г., %)[40]

На фона на добрите позиции за достъпност, *използваемостта на интернет* в ЮЦР определено изостава (59,4% за 2018 г. при 63,6% средно за България). Въпреки че за същия период използваемостта в района нараства с по-бързи темпове от средните за страната, и тук ниската изходна база не позволява догонване на средния показател и той продължава

[39] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.
[40] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

да бъде на предпоследно място (след СЗР с 58,4%), като за всички останали райони използваемостта е доста по-висока, достигайки 66,3% в СИР и 69,3% в ЮЗР. *Достъпът на населението до високоскоростен интернет* в Южния централен район е най-нисък за цялата страна (94,4% за 30+mbps и 96,2% за 100+mbps, при средно за страната съотв. 97,4% и 98,0%). Положително в тази връзка е, че в Южния централен район 54 от общо 58 общини (93%) са спечелили финансиране по инициативата WiFi4EU (инициатива на Европейската комисия за изграждане на безплатен високоскоростен безжичен Интернет достъп на обществени места), което го нарежда на първо място сред всички райони в страната.

По отношение на мрежата от *висши учебни заведения*, районът е един от водещите, като се нарежда на второ място след ЮЗР. В него функционират девет университета и специализирани висши училища, в които през учебната 2019/2020 г. се обучават 37333 студенти (17,1% от студентите в страната). Районът е втори и по завършилите висше образование (8213). За периода 2014-2019 г. в страната има спад по този показател с близо 12 хил. души, като в ЮЦР той е най-малък (1119), с изключение на двата най-слаби по този индикатор региона СЗР (ръст от 56 до 837) и ЮИР (спад от 3411 до 2851). Така през 2019 г. в ЮЦР са 16,4% от всички завършили висше образование в България.

Общото социално и икономическо развитие на Южен централен район като цяло се подобрява в наблюдавания период. Налице са ясно очертани положителни тенденции при основните макроикономически показатели. Налице са положителни тенденции в развитието на МСП в района. Общите приходи от дейността на МСП и заетите лица в тях нарастват устойчиво през последните пет години. Чуждестранните преки инвестиции продължават да нарастват устойчиво, както и инвестициите в научноизследователска и развойна дейност. ЮЦР е на второ място в страната по общия размер на разходите за НИРД за всички сектори.

Регионалната икономика на ЮЦР притежава сравнително благоприятна структура с ясно очертан профил във вторичния и третичния сектор. Най-висок дял в брутната добавена стойност на икономиката има сектора на услугите.

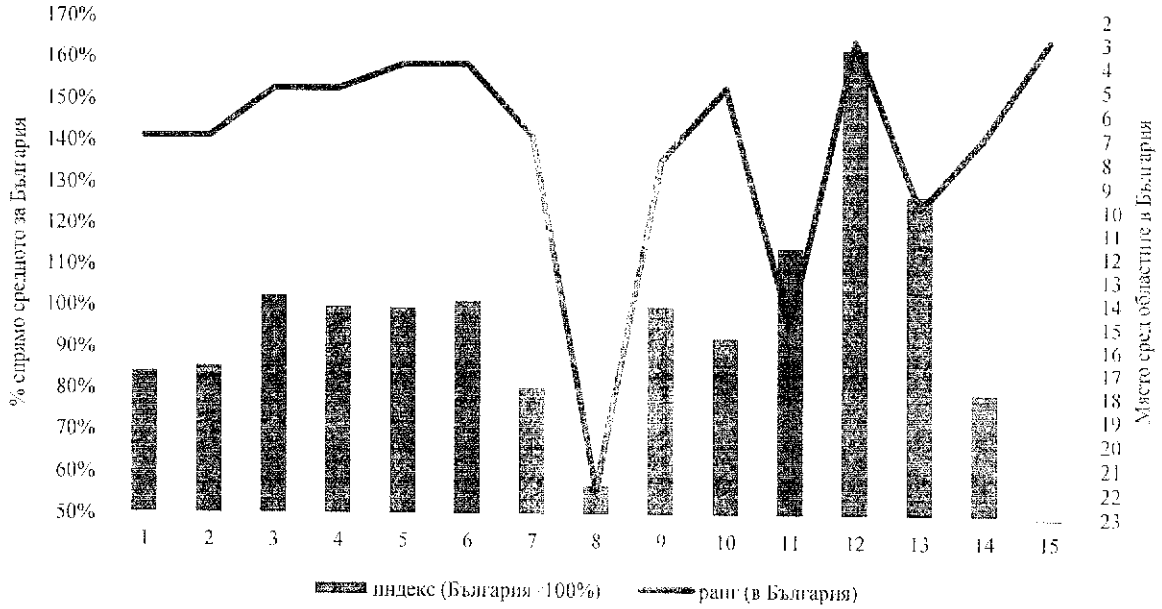
Продължава да се наблюдава ограничен напредък в преодоляването на вътрешнорегионалните различия в ЮЦР. При повечето от анализираните социално-икономически индикатори, Област Пловдив изпъква със стойности значително над средните за района, докато останалите области са с близки показатели.

3.7.2 Сравнение на ниво област

Икономическото развитие на Област Пловдив е представено първо в сравнение с всички области в България, а след това – и като съпоставка с останалите области в рамките на Южния централен район за планиране.

Национално сравнение

При сравнение с останалите области в България, Област Пловдив се представя добре по отношение на икономическите показатели, като трябва да се има предвид, че за много от тях средното за България е доста по-високо заради много по-високите резултати на водещата област – София град (Фигура 3.7.7.).

1	БВП на човек от населението, лв.
2	Средна годишна брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение, лв.
3	Средногодишен доход на лице от домакинството, лв.
4	Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението
5	Произведена продукция на човек от населението, лв.
6	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи на човек от населението, лв.
7	Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване към 31.12, евро на човек от населението
8	Средногодишен коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години, %
9	Средногодишен коефициент на заетост на населението на 15-64 години, %
10	Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с висше образование, %
11	Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с основно и по-ниско образование, %
12	Брой на студентите в колежи и университети на хиляда души от населението
13	Относителен дял на отпаднали от основното и средното образование, %
14	Коефициент на естествен прираст, ‰
15	Коефициент на механичен прираст, ‰

Фигура 3.7.7. Представяне на Област Пловдив по избрани икономически показатели (2019 година)[41]

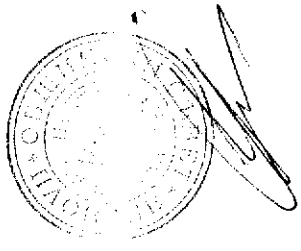
По отношение на производството и доходите Област Пловдив се представя относително добре в сравнително-национален план, като големи отклонения има само спрямо водещата в

[41] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

това отношение столична област. С БВП от 13141 лв. на човек от населението (84% спрямо средното за България), Област Пловдив заема 7-мо място в България, като непосредствено пред нея са Габрово и Враца, а след нея – Бургас и Русе (със стойности на този индикатор от 11769 до 15018 лв. на човек). Лидер е София град (33427 лв. на човек), следвана от Стара Загора (17237 лв. на човек), като разликата с водещата столична област е близо 2,5 пъти. Подобно е положението и по отношение на средната брутна годишна заплата – Пловдив отново е 7-ми (11780 лв., 86% спрямо средното за България), като областта е изпреварена от областите със силно застъпено присъствие на енергетиката – Габрово и Враца (11225 до 12489 лв.), а след нея са Разград и Бургас. И тук най-висок резултат има София-град (19026 лв., с 66% повече от Пловдив), следвана от области София и Стара Загора (съответно 13425 и 13190 лв.). Малко по-добро е представянето по отношение на средногодишния доход на лице от домакинството – тук Пловдив е 5-ти с 6163 лв. (102% спрямо средното за България), а сравними с областта резултати имат Перник, Смолян, Благоевград и Плевен (респективно от 3-то до 7-мо място с от 7049 лв. за Перник до 5893 лв. за Плевен). Разликата с водещата и по този показател столична област е по-малка – 33%.

Доброто представяне на Област Пловдив в национален план е още по-отчетливо при разглеждането на предприемачеството и инвестициите. Област Пловдив е 5-та в страната по брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението – 59 (100% спрямо средното за България), изпреварена само от София-град, Бургас, Благоевград и Варна (съответно 91, 75, 72 и 70). По-близки, но по-ниски са резултатите на Габрово (56), Добрич (56) и Русе (54). Производителността е сред най-високите в България (4-то място с 25792 лв. произведена продукция на човек от населението, 100% спрямо средното за България), но тук разликата с лидерите София-град и София-област е доста сериозна – почти два пъти. Сходни на Пловдив от гл.т. на производителността са области Бургас (34 хил.), Стара Загора (25 хил.) и Русе (23 хил.). Показателни за бъдещия потенциал за развитие на областта са инвестициите на предприятията в ДМА (4-то място, 2790 лв. разходи за придобиване на дълготрайни материални активи на човек от населението, 101% спрямо средното за България), като и тук областта е изпреварена само от София-град, София-област и Бургас. Въпреки, че е под средното за България, Област Пловдив е сред лидерите и по чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор – 2861 евро на човек от населението (84% спрямо средното за България), като заема 7-мото място, с близки резултати с Габрово, Стара Загора, Търговище и Перник.

Сходно е представянето на областта и от гледна точка на пазара на труда. Безработицата в Област Пловдив е относително ниска (средногодишният коефициент на безработица е 2,4%, 57% спрямо средното за България), като по този показател тя е 7-ма в страната. Сходни са резултатите на области Велико Търново, Кърджали, Кюстендил и Варна (2-3%), а водещи тук са София област и Хасково с 0,4% безработица за 2019 г. Подобно е положението и по отношение на коефициента на заетост, където Пловдив заема 8-мо място със 70,3% (100% спрямо средното за България), а близки са Перник, Хасково, Габрово, Варна и Русе (69,6-70,9%). Лидер в страната по този показател е област Велико Търново със 78,7%, а последна е

Монтана с едва 48,2%. Въпреки това демографските и образователните тенденции показват, че областта има сериозен потенциал за развитие в областта на пазара на труда.

Доброто икономическо развитие и качество на живот правят Област Пловдив привлекателна по отношение на вътрешната миграция, като тя заема третото място в страната по коефициент на механичен прираст (3,1%), а потенциала за бъдещото развитие на областта се допълва и от относително ниската стойност на отрицателния в цялата страна коефициент на естествен прираст (-5,3%). Пред Област Пловдив по двата показателя са само Бургас, Варна, Кърджали и София-град.

Прави впечатление отличното представяне в класирането на Област Пловдив по отношение на образованието на населението – областта е сред лидерите по дял на населението с висше образование (5-то място, 26%, 93% спрямо средното за България), тя е доста по-ниско по дял на населението с основно образование (15-то място, 20,2%, 115% спрямо средното за България). По първия показател сходни резултати имат областите Велико Търново, Габрово, Варна и Шумен, а по втория – Враца, Бургас, Благоевград и Варна. Заедно с 3-тото място на областта при броя на студентите в колежи и университети на хиляда души от населението (52-ма, 163% спрямо средното за България, изпреварена само от София-град и Велико Търново съответно с 67 и 71) и сравнително ниският относителен дял на отпаднали от основното и средното образование (3,7%, 10-то място, 128% спрямо средното за България), Област Пловдив се очертава като район с добър настоящ и бъдещ потенциал по отношение на развитието на преработващата промишленост (разчитаща на работниците със средно и средно професионално образование), и все повече – на отрасли, базирани на знанието.

Вътрешнорегионално сравнение

Област Пловдив определено е водеща по отношение на икономическото развитие в Южен централен район (Таблица 3.7.1), създавайки над половината от БВП на района и видимо доминирайки в района и по БВП на човек от населението. Водещи в БДС в района са услугите, като Област Пловдив е лидер по години и сектори на икономиката. При анализ резултатите от изследването на приходите от дейността на предприятията и разходи за придобиване на ДМА в Южен централен район отново се откроява Област Пловдив. Областта е първа и в привлечените чуждестранни преки инвестиции, както и при индикаторите, свързани с висшето образование.

	Кърджали	Пазарджик	Пловдив	Смолян	Хасково
БВП на човек от населението, лв	5	3	1	2	4
Средна годишна брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение (лв.)	3	2	1	4	5
Средногодишен доход на лице от домакинството, лв.	5	4	2	1	3
Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението	5	4	1	3	2
Произведена продукция на човек от населението (лв.)	5	3	1	2	4

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи на човек от населението, лв.	4	2	[illegible]	3	[illegible]
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване към 31.12, евро на човек от населението	3	2	[illegible]	4	[illegible]
Средногодишен коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години, %	4	2	3	[illegible]	[illegible]
Средногодишен коефициент на заетост на населението на 15-64 години, %	[illegible]	3	2	4	[illegible]
Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с висше образование (%)	4	[illegible]	[illegible]	2	3
Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с основно и по-ниско образование (%)	[illegible]	3	2	[illegible]	4
Брой на студентите в колежи и университети на хиляда души от населението	3	[illegible]	[illegible]	2	3
Относителен дял на отпаднали от основното и средното образование, %	4	[illegible]	2	[illegible]	2
Коефициент на естествен прираст, ‰	[illegible]	3	2	[illegible]	4
Коефициент на механичен прираст, ‰	[illegible]	4	2	[illegible]	3

Таблица 3.7.1. Представяне на областите от Южен централен регион по основни икономически показатели (2019 г.)[42]

Единственият чисто икономически показател, при който Пловдив е изпреварен (от Смолян), е средногодишния доход на лице от домакинството. Другите показатели, при които Пловдив не заема водеща позиция в Южен централен район, са свързани с пазара на труда – областта е трета по отношение на коефициента на безработица след доста по-аграрните Смолян и Кърджали, заетостта, където Пловдив е изпреварен от Хасково, демографията – Пловдив с втори и по естествен, и по механичен прираст след Кърджали, основното образование – при отпадналите по-добър резултат имат Смолян и Кърджали, а по-малък е делът на хората с основно и по-ниско образование в Смолян.

От гледна точка на националното сравнение, Област Пловдив заема едно от водещите места в страната по отношение на почти всички индикатори, свързани с икономическото развитие и потенциал. При вътрешнорегионалната съпоставка пък областта е отчетлив лидер в Южния централен район.

Силно положителен е фактът, че най-добри позиции областта има по отношение на предприемачеството, производителността, инвестициите и човешкия потенциал, особено по отношение на високотехнологичните и зависимите от знанието и уменията отрасли.

3.7.3. Сравнение на Община Пловдив с други общини в България със сходно социално-икономическо развитие

В тази последна част ще бъде направено обобщено сравнение с други общини в България, избрани на база сходен размер, население и социално-икономическо развитие – Столична, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора. Данните, на основата на които се прави сравнението, са от НСИ. Избрани са показатели, използвани в рамките на изследването на местната икономика, които определят размера и основните характеристики на стопанството, както и потенциала, от гледна точка на демография и пазар на труда.

В Таблица 3.7.2. е представено ранжиране на избраните общини по отделните индикатори, което ясно показва, че Община Пловдив запазва и затвърждава позицията си на

[42] Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

втори икономически център в България, след столицата, като дори я изпреварва по някои от демографските показатели.

						Стара	
Население (бр.)	4	3	2				
Население в трудоспособна възраст (% от общото население)	4	2	3				
Новозаселени (% от общото население)	2	3	1		4		
Механичен прираст (% от общото население)	4	3	1				2
Коефициент на безработица (%)		4	3		2		
Брой предприятия (бр.)	4	2	3				
Брой наети (бр.)	4	3	2				
Средна брутна месечна заплата (лв.)	3	2	4				
Нетни приходи от продажби (лв.)	4	3	2				
ДС по факторни разходи на нефинансовите предприятия на човек от населението (лв.)	3	4	2				
ДС по факторни разходи на нефинансовите предприятия (хил. лв.)	4	3	2				
Разходи за придобиване на ДМА на нефинансовите предприятия (хил. лв.)	4	3	2				
Преки чуждестранни инвестиции с натрупване (млн. евро)	2	4	3				
Дял на ИКТ в произведената продукция (%)		2	3	4			
Брой наети в преработващата промишленост		4	2	3			
Приходи от износ (млн. лв.)	2	4	3				

Таблица 3.7.2. Сравнение на водещите общини в България по избрани показатели (2019 г.)[43]

Номиналните стойности на населението на общините през 2020 г. не крият особени изненади. Най-много жители – 1,31 милиона, или малко под 1/5 от цялото население на страната – са концентрирани в столицата. Много малка е разликата между Пловдив (342 048 души) и Варна (341 516), други 205 хиляди души живеят в Бургас. Делът на трудоспособното население, очаквано е най-голям в София (851188), като тук второто място е за Варна (216081), докато разликата с Община Пловдив е едва 78 души, а двете общини изпреварват четвъртия – Бургас, с близо 89 хил. души. Община Пловдив е лидер в България по новозаселени и механичен прираст, като процент от общото население. В номинална стойност, първа е Столична община. Към това трябва да бъде прибавен и фактът, че по данни на община Пловдив, в града в момента живеят близо 20000 експати (за 2021 г.), като броят им нараства ежегодно. От данните става ясно, че Пловдив не само е втори по размер на населението град в България, но е и привлекателен, от гледна точка на механичната миграция, което очертава потенциала на общината – и като място за живеене, и за привличане на трудови ресурси.

[43] Бележка: посочените позиции са само сред избраните общини, а не в България като цяло. Източник: собствени изчисления по данни на НСИ.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Община Пловдив е трета сред сравняваните по ниво на безработица. Общо 27 общини в България имат коефициент на безработица под 4% през 2019 г. Под 2% е официалната безработица в Столична община и Божурище. След тях се нареждат общините Стара Загора, Челопеч, Пловдив (на пето място), Варна и Сопот с безработица под 3% през 2019 г. Ниската безработица, от една страна е свидетелство за насищането на пазара на труда, което може да бъде преодоляно чрез използването на вече описания демографски потенциал и възможностите на функционалната зона около града, но и за ефективното използване на трудовите ресурси и добре работещия пазар на труда в общината, успяващ да съчетае нуждите на бизнеса с наличните трудови ресурси.

Размерът на работната заплата е единственият от наблюдаваните показатели, по който Община Пловдив през 2019 г. заема четвъртото място (след Столична община, Варна и Бургас). Трябва да се отбележи обаче, че големите икономически центрове не са сред лидерите по заплащане в страната – най-високата средна брутна месечна заплата в България е в община Челопеч. На второ място е средната заплата в община Козлодуй, следвана от Раднево и Пирдоп. Столична община е на 5-та позиция. Най-високите заплати в страната са в малки общини, с големи работодатели – водещи са общините в Средногорието, на чиято територия има развита добивна и свързана с нея преработваща промишленост, както и в общините с много големи предприятия в енергийния бранш. Прави впечатление и силното представяне на индустриалните общини, в периферията на най-големите икономически центрове. В топ 20 по заплати в страната влизат общините Елин Пелин, Божурище, Костинброд и Ботевград от широката периферия на София, общините Девня, Суворово и Белослав в непосредствена близост до Варна и Община Марица, до Пловдив. Успешният модел на трите водещи центъра в страната – София, Пловдив и Варна, стъпва на развитие на услугите в рамките на града – водени от бурния растеж в дигиталната сфера, и силна индустрия в периферията, която се ориентира към по-високата добавена стойност и носи добри заплати. Средната заплата на наетите лица, в над половината от общините в страната бележи ръст между 30% и 40% за три години. Начело отново са малки общини, което е провокирано от инвестициите в добивната индустрия и ефекта при доставчиците и свързаните дейности, и по-конкретно в сферата на строителството. Големите общини – София, Пловдив и Варна също бележат добър ръст – в рамките на 30-35%, принос за което има и ръстът на наетите и заплатите в дигиталната сфера.

При бизнес демографията, Столична община е тотален лидер, с над 120318 предприятия, следвана от Варна (28463) и Пловдив (26360). Доста по-малко са фирмите в четвъртата в класацията община – Бургас (15951). Малко по-различно е положението при броя на наетите в нефинансовите предприятия – отново води Столична община (644805 души), но на следващо място тук вече е Община Пловдив (114448) души, а трета е Община Варна (107593 души). Заедно със сериозният ръст в броя на микро и малките предприятия в Община Пловдив, тези наблюдения потвърждават направения извод относно активността на предприемачеството в Пловдив и добрата среда за стартиране на бизнес.

По отношение на икономическите резултати и размера на икономиката, убедителен лидер отново е Столична община, с 130 млрд. лв. нетни приходи от продажби на предприятия,

следвана от Пловдив (17 млрд. лв.), Варна (14 млрд. лв.) и Бургас (14 млрд. лв.). От гледна точка на абсолютния размер на местната икономика, изразена чрез номиналната добавена стойност, очаквано, водеща отново е столицата с 32 млрд. лв. за 2019 г., следвана от Пловдив с 4,1 млрд., Варна с 3,5 млрд. и Бургас с 2,1 млрд. Подобна е и картината по отношение на добавената стойност на човек от населението, като тук Столична община отново е безспорен лидер, а Пловдив изпреварва Варна и Бургас, които разменят местата си, с повече от 10%. Всичко това говори, че Община Пловдив утвърждава мястото си като един от катализаторите на растежа на местно, регионално, но и на национално ниво.

В последните години притокът на чуждестранни преки инвестиции в България намалява. Около половината от ПЧИ в нефинансови предприятия в страната са концентрирани в София-град (12,7 млрд. евро). С много по-нисък резултат, втора по този показател, е Община Бургас (1,8 млрд. евро), а Община Пловдив е на трето място (1,1 млрд. евро). Тук отново трябва да се подчертае пренасочването на част от потоците на ПЧИ в общината, от вторичния индустриален, към третичния обслужващ сектор, както и сериозния допълнителен принос на останалите общини, във функционалната зона на Пловдив.

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са водещ показател за инвестиции в местната икономика. Те дават индикация за вложенията в реалния сектор на икономиката. Частните инвестиции са един от основните движещи фактори за нарастващата производителност и конкурентоспособност както на национално, така и на местно ниво. По този индикатор Пловдив е убедително втори след изявения лидер Столична община, като разходите за ДМА са с над 50% повече от тези във Варна и над два пъти повече от тези в Бургас.

Високите технологии са представяни като основен двигател на растежа на развитите икономики, което е обяснимо, предвид много високата добавена стойност на този отрасъл, трансформациите, които разрешава и добрия жизнен стандарт, който осигурява на заетите в него. На този етап обаче регионалното влияние на ИКТ и далекосъобщенията в България остава съсредоточено в няколко големи общини, въпреки ускорения ръст на отрасла през последното десетилетие. Индикаторът за дела на ИКТ в произведената продукция е относителен, защото в почти всички общини в България, за които има данни, и в които отрасълът изобщо присъства, делът му е под 1%, но и заради голямата абсолютна тежест на София – както в произведеното и добавената стойност на тази икономическа дейност, така и в заетостта. София е очевидният лидер, като 14% от продукцията на общината се създава от ИКТ и далекосъобщенията. В някои от водещите икономически центрове обаче постепенно отрасълът повишава тежестта си – във Варна той вече е 3,7% от общата произведена продукция, в Пловдив – 3,2%. Сходно е разпределението на наетите лица, като тук Община Пловдив е втора – от 92 хиляди общо наети в страната, 77 хиляди са в София, 7 хил. в Пловдив, 3,6 хил. във Варна и около хиляда в Бургас.

Въпреки намаляващата тежест на вторичния сектор, Община Пловдив заема второто място в страната и като дял на наетите в преработващата промишленост. От общо 519 хил. души в България, близо 1/4 или над 100 хил. от тях са в Столична община (67 хил. наети) и Община Пловдив (34 хил. наети). Още 100 хил. са фокусирани в следващите 7 общини, с по

над 10 хил. наети в промишлеността – Русе, Казанлък, Варна, Стара Загора, Плевен, Ямбол и Бургас.

Общият обем на приходите от износ зависят най-вече от размера на регионалната икономика. По тази причина, София има почти шест пъти по-големи приходи от износ, след втората община Бургас. Община Пловдив е на трето място сред сравняваните големи общини, но отново трябва да се подчертае и сериозното място на общините от функционалната зона, които имат приходи от износ, равняващи се на общо близо 2/3 от тези на Пловдив. Претеглени спрямо населението, най-висока левова равностойност на приходите от износ имат малки общини, с подчертано индустриален фокус. На първо място се нарежда Девня, с 81 хил. лв. на човек от населението, а на второ – Марица, с почти два пъти по-малко – 41 хил., а Божурище е близо зад нея, с 40 хил. лв. на човек от населението. Сред големите градове, по този показател най-добре се представя Бургас, следван от столицата, Русе и Пловдив.

Сравнението с останалите водещи общини показа, че на Община Пловдив утвърждава мястото си като втората по значение местна икономика в България, като се превръща не само в лидер на местно и регионално ниво, но и в ключов фактор за развитието на националната икономика и двигател на растежа в страната.

3.8. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

В рамките на анализа се очертаха някои предизвикателства, които носят определени рискове за бъдещото развитие на икономиката на Община Пловдив. Голяма част от тях са на национално и регионално ниво, но могат да окажат влияние и върху местната икономика, а оттам – и върху конкурентоспособността на бизнеса и благосъстоянието на гражданите в общината. Позитивен е фактът, че анализът откроi и множество потенциални възможности за развитие, които, при подходящо стратегическо планиране и добро управление, могат по естествен начин да елиминират идентифицираните проблеми. Решенията на повечето от идентифицираните проблеми са или в рамките на възможностите за действие, планирани от ПИРО, или в неоползотворените възможности на местната икономика.

Основните идентифицирани силни страни в икономическото развитие на Община Пловдив включват:

- водещ индустриален център с най-голямата индустриална зона в България и 75000 заети в производствения отрасъл;
- устойчив ръст на икономиката в периода 2014-2019 г., утвърждаващ мястото на Община Пловдив като ядро и двигател на растежа на местно, регионално и национално ниво;
- добре развита и свързана с икономиката на общината функционална зона от периферни общини, осигуряваща допълнителни възможности за икономическо развитие;

- диверсифицирана икономика с множество добре развити икономически дейности – производство, ИКТ и аутсорсинг на бизнес услуги, потребителски услуги, търговия, строителство и др.
- развитие на отрасли с висока (особено вътрешна – национална и местна) добавена стойност;
- ориентиране на икономиката към конкурентоспособни, иновативни, интелигентни и базирани на знанието икономически дейности;
- повишаващи се инвестиции на предприятията в дълготрайни активи, бързонарастващите разходи за НИРД и принос на бизнеса в тях;
- повишаващо се качество на работната сила, осигурено от отлично развита образователна и научна инфраструктура;
- тенденция за повишаваща се механична миграция;
- голяма общност от експати и голям обем от работна ръка от млади хора между 20-44 г. в общината и функционалната ѝ зона;
- активността на предприемачеството в Пловдив и добрата среда за стартиране на бизнес, изразени в сериозния ръст в броя на микро и малките предприятия;
- повишаване на производствената ефективност, рентабилността на трудовия ресурс и успешно използване на икономии от мащаба, изразено в сериозното увеличаване на приходите от продажби на средните и особено на големите компании;
- преходът към икономика, базирана на знание и високотехнологични производства е амбиция на бизнеса, която получава активна подкрепа от местната администрация и гражданите на Община Пловдив;
- отлично партньорство между бизнеса, общините и неправителствения сектор, осъществявано с изключително добри резултати в рамките на „Тракия икономическа зона“;
- работещи инструменти на общинската администрация за насърчаване на предприемачеството, иновациите и стопанската активност, например наличие на специализирано звено по Бизнес развитие в Община Пловдив, което подпомага заинтересованите предприемачи и разпространява информация за възможностите за инвестиции в Пловдив.

Трябва да се отчетат и някои слаби страни на местната икономика, повечето от които са породени от външни за нея фактори:

- понижаване на нивото на ПЧИ в последните две години, което е характерно не само за общината, а и за региона и България като цяло;
- относително ниско заплащане на труда в общината и региона, което може да бъде разглеждано и като възможност от гледна точка на атрактивността на местната икономика за работодателите;

- въпреки отличната среда и доброто развитие в последните години, общината, а и регионът като цяло изостават сериозно, спрямо столицата, по отношение на дела на ИТ и ИКТ в икономиката;
- въпреки че тенденцията е положителна и общината е сред лидерите в България, разходите за НИРД все още са малко като относителен дял от икономиката на общината, в сравнение със столицата;
- икономически дейности хотелиерство и ресторантьорство и култура, спорт и развлечение имат малък принос за местната икономика, въпреки че Пловдив е изявена и атрактивна туристическа дестинация, особено по отношение на културния, историческия и развлекателния туризъм;
- недостатъчно използване на инструментите на публично-частното партньорство за решаване на проблеми и повишаване на резултатите от икономическата дейност в общината, а и в региона, породено от липса на ясно нормативно дефиниране на национално ниво и разбиране на местно ниво на възможностите, които различните форми на публично-частно партньорство предлагат;
- към момента в Община Пловдив не са реализирани съвместни концесии, което показва, че общината не ползва възможностите за сътрудничество при изпълнението на строителство и при осигуряване на услуги.

Могат да бъдат отбелязани и някои рискове, причинени най-вече от външни за местната икономика фактори:

- икономическата несигурност и невъзможността да бъдат предвидени и оценени структурните изменения, които пандемичната криза ще наложи на икономиката – в местен, национален и глобален план;
- висока доза несигурност по отношение на бъдещите национални икономически политики и стопанското развитие на страната като цяло, породена от усложнена политическа обстановка на национално и общностно ниво и забавилия се процес на договаряне на инструментите в рамките на текущия програмен период;
- може да се очаква, че и покупателната способност на населението, и обема и ефективността на производството, и инвестиционната активност ще бъдат по-слаби в периода на възстановяване от кризата, свързана с Ковид-19;
- ниското ниво на безработица и високо ниво на заетост не само в Община Пловдив, а и в областта и целия район за планиране, което, заедно със засега неизвестните последствия от икономическата криза на 2020 г., биха могли да забавят наблюдаваните тенденции в развитието на местната икономика.

Част от посочените слаби страни могат да бъдат елиминирани, а ефектите от голяма част от посочените рискове могат да бъдат избегнати чрез използването на идентифицираните в анализа възможности:

- още по-засилено партньорство между администрацията, бизнеса, гражданските организации и местната общност, което допълнително да стимулира развитието на местната икономика и регионалната конкурентоспособност;
- разширяване на клъстеризацията и засиленото сътрудничество в областта на иновациите и перспективните производства, в което да бъдат включени бизнесът, местните администрации, научните и образователните институции и неправителствения сектор;
- създаването не само на индустриални, но и на иновационни, предприемачески, или насочени към дигитализацията и информационните и комуникационните технологии, териториални клъстери.
- потенциал на индустриалните зони в Община Пловдив и в ареала на града за превръщане не само в ключови локални и национални индустриални центрове, но и в такива от международно значение в източна Европа;
- постепенно реорганизиране на старите индустриални зони в града в смесени зони за високотехнологично производство и НИРД;
- разширяване на територията на индустриалните зони и специализиране на града в производства с висока добавена стойност, в т.ч. чрез индустриално ж.п. отклонение при село Рогош и развитие на железопътен и автомобилен карго терминал в Индустриална зона „Пловдив“, строеж за надлеза, свързващ и основен ремонт и доизграждане на улиците, обслужващи потенциалната Югоизточна промишлена зона и подобряване на градския транспорт и реконструкция и разширение на улиците и пътната инфраструктура в Северна индустриална зона;
- положително влияние на индустриалните зони с голямо национално значение, обединени в „Тракия икономическа зона“, както и потенциала за бъдещо развитие на Община Пловдив, като лидер в евентуалното бъдещо развитие на икономически суперцентър в Южна България;
- продължаващо стимулиране на повишаването на производствената ефективност, рентабилността на трудовите ресурси и успешното използване на икономии от мащаба, което би следвало да доведе и до подобряване на конкурентоспособността на фирмите в общината и региона;
- в момента потенциалът на пазара на труда позволява бързо развитие на сектора на услугите и по-специално на аутсорсинг индустрията;
- развитие на пазара на труда и осигуряване на висококвалифицирана работна ръка, отговаряща на нуждите на местната икономика, чрез привличане на неактивните в пазара на труда, вътрешно развитие на потенциалната работна сила, чрез професионалното и висшето образование и задържане на тенденцията за привличане на механична миграция на работници от цяла България и от чужбина, чрез повишаване на стандарта на живот;

- лидерското място в областта на производството и развиващия се потенциал в сферата на високите технологии и ИКТ трябва да бъдат утвърдени и от гледна точка на регионалната специализация – по отношение на България и региона, за да може започналото позитивно развитие да бъде ускорено и пренесено на областно и регионално ниво;
- утвърденото място на икономиката на Община Пловдив като индустриален център и тенденциите към превръщането ѝ в една от водещите в България местни икономики, насочени към високотехнологични и иновативни производства, базирани на новите технологии и знанието, естествено я превръщат и в потенциална движеща сила за подобряване на външнотърговските позиции на страната;
- дългогодишното присъствие на множество чуждестранни фирми и инвеститори в региона са предпоставка за технологичен трансфер към местните фирми и за увеличаване на мрежата от доставки и включване на местни компании в международни вериги за доставки;
- стимулиране на още по-голямо участие на бизнеса в разходите за НИРД, чрез засилването на връзките и партньорствата между бизнеса, научните и образователните институции (на висшето, но и на средното специално образование), което може от една страна да осигури по-адекватни, на нуждите на бизнеса кадри, а от друга – достъп до висококвалифицирани изследователи за засилване на иновационната дейност;
- отрасълът на професионалните дейности и научните изследвания е с голям потенциал, най-вече от гледна точка на това, че включва дейности „нагоре по веригата" на глобалните вериги на стойност, и развитието му би могло да допринесе за повишаването на местната вътрешна добавена стойност на други икономически дейности;
- развитието на пазара на труда в общината и ареала ѝ и повишаването на доходите водят до повишено търсене на жилища, а добрите условия за стартиране и осъществяване на бизнес и все по-засилващата се роля на сектора на услугите – на офис площи в общината, което ще стимулира и отрасъла на строителството и операциите с недвижими имоти и в бъдеще;
- здравеопазването е сред отраслите със сериозен потенциал от гледна точка на иновации и НИРД;
- потенциал за развитие на Пловдив като туристическа дестинация;
- наблюдаваните в последните години промени в местната икономика биха могли да бъдат използвани за създаването на повече местни интегрирани регионални производства, подсигурени с местни междинни продукти от силната преработвателна промишленост и подкрепени от набиращите все по-голяма сила бизнес услуги, ИКТ и спомагателни услуги, за създаването на продукти с висока вътрешна (местна) добавена стойност, които да могат да бъдат произвеждани

достатъчно ефективно, за да бъдат конкурентоспособни както за задоволяване на местното и националното, така и на чуждестранното търсене;

- самият процес на разработване на Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив може да послужи за формулирането и приложението на релевантни мерки за обосновано и целенасочено средносрочно и дългосрочно стратегическо планиране на бъдещото развитие на икономиката, от страна на общинските институции, което трябва синергично да обхване всички сфери на стопанския живот и да бъде разработено в рамките на постоянен и пълен диалог с гражданите и бизнеса.

3.9. Основни изводи

1. Община Пловдив има съществено значение за развитието на икономиката на България.

2. Общината се превръща в двигател на икономическото развитие на регионалната и местната икономика в областта на високотехнологичното производство, информационните и комуникационни технологии и отраслите, основани на знанието.

3. Област Пловдив заема едно от водещите места в страната по отношение на почти всички индикатори, свързани с икономическото развитие и потенциал. Силно положителен е фактът, че най-добри позиции областта има, по отношение на предприемачеството, производителността, инвестициите и човешкия потенциал, особено по отношение на високотехнологичните и зависимите от знанието и уменията отрасли. Средната работна заплата също расте с високи темпове.

4. Анализът на основните икономически показатели и структурата на икономиката показва, че икономиката на Община Пловдив расте устойчиво в наблюдавания период, като тенденцията е към развитието на производството в посока на отрасли с висока добавена стойност. Това преструктуриране е движено от вътрешни и външни сили, за което говорят повишаващите се инвестиции на предприятията в дълготрайни активи, бързонарастващите разходи за НИРД и приноса на бизнеса към тях постоянно расте. Това е ясна индикация за това, че преходът към икономика, базирана на знание и високотехнологични производства е амбиция на бизнеса, която получава активна подкрепа от местната администрация и гражданите на Община Пловдив. Състоянието на пазара на труда прави Община Пловдив привлекателна за българските предприемачи и чуждестранните инвеститори. Въпреки това, наситеността на пазара на труда може да създаде проблеми в бъдеще, поради което следва да се предприемат стратегически мерки за преодоляване на този риск. Наред с това, от анализа на динамиката на изследваните показатели става ясно, че освен като добре развит индустриален център, Община Пловдив започва да се превръща в сериозна притегателна сила и ядро за развитието на услуги и производства, основани на знанието и технологиите, които носят и по-висока (особено вътрешна – национална и местна) добавена стойност.

5. В последните години функционалната зона на гр. Пловдив се характеризира със значителен ръст на икономиката и инвестициите, съсредоточени в преработващата

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

промишленост и все повече – в услугите и информационните технологии. Демографските тенденции са по-благоприятни от средните за страната. Същото важи и за предлаганото в града образование. Тук се генерира близо 1/10 от производството в страната. Благодарение на сериозните инвестиции и привличането на човешки капитал от все по-далечни общини в страната Пловдив отбелязва един от най-високите темпове на растеж на продукцията, сред икономическите центрове, за последните пет години. Анализът на територията на влияние на Община Пловдив позволява оценката на сериозното ѝ значение като инвестиционна дестинация и източник на растеж и конкурентоспособност. Община Пловдив е ядро на този изключително динамично развиващ се икономически център в Южна България. Чрез своите многостранни връзки със съседните общини тя влияе върху цялостното развитие на областта и района. Продължаващото привличане на капитал и хора към тази функционална зона заради подходящата инфраструктура, синергиите със съществуващия бизнес и развитието на клъстери, социалната среда и квалифицираните трудови ресурси могат да се разглеждат като катализатор и двигател на бъдещото развитие и на Област Пловдив и Южен централен район. Анализът потвърждава водещото място на Община Пловдив, като ядро в икономическото развитие на регионалната и местната икономика, като още веднъж извежда и приоритетите и перспективите за развитие на общината и региона в областта на високотехнологичното производство, информационните и комуникационни технологии и бизнес услугите. Проучването показва и положителното влияние на индустриалните зони, обединени в „Тракия икономическа зона“, както и потенциала за бъдещо развитие на Община Пловдив, като лидер в евентуалното бъдещо развитие на икономически суперцентър в Южна България.

6. От гледна точка на структурата на икономиката, процесите и наблюдаваните тенденции в развитието ѝ и възможностите, свързани с дългогодишното присъствие на чуждестранни фирми в общината и региона, Община Пловдив е с висок експортен потенциал – факт, който се потвърждава и от резултатите по отношение на приходите от износ.

7. При по детайлното разглеждане на структурата на икономиката на Община Пловдив се потвърждават направените вече наблюдения, че въпреки, че индустрията все още доминира стопанското развитие на общината, се наблюдава преориентиране към сферата на услугите и отрасли, свързани с иновациите, високите и информационните и комуникационните технологии. При разглеждане на бизнес концентрацията, заедно с относителната тежест на икономическите дейности, се открояват два вида икономически дейности – търговията и индустрията, които заемат почти половината от приноса към местната икономика по повечето показатели, като в периода 2014-2019 г. се наблюдава намаляването на присъствието на промишлеността, въпреки че тя остава на челно място по много от показателите. Тези две, заедно с още четири икономически дейности (строителство, транспорт, професионални дейности и научни изследвания и създаване и разпространение на информация и творчески продукти), формират между 70% и 80% от цялата икономика на Община Пловдив, като най-сериозен ръст бележат последните два бранша, които са свързани с дигитализацията, иновациите и информационните и комуникационни технологии.

8. Вторичният преработващ сектор заема сериозно място в икономиката на Община Пловдив. Показателно за преструктурирането на икономиката и ориентирането ѝ към сектора на услугите с по-висока добавена стойност е, че всички показатели, с изключение на добавената стойност по факторни разходи, намаляват като тежест в местната икономика, макар и повечето да се увеличават като абсолютна стойност. Наред с това се наблюдават и промени в самия сектор, в посока на повишаване на производителността на труда и ефективността на производството в сектора и свидетелстват за пренасочването на преработващата промишленост към производството на продукти с по-висока добавена стойност. Отрасълът на производство и разпределение на енергия, въпреки относително малкия си дял, се развива изключително динамично.

9. В последните години третичният обслужващ сектор се оформя като водещ за местната икономика. По-високото място на третичния сектор се дължи не на спад в останалите, а на много сериозен подем в него. Това още веднъж подчертава от една страна положителното развитие на общината като цяло, а от друга – преориентирането ѝ към по-интензивни, от гледна точка на иновациите и създаването на висока добавена стойност, икономически дейности. Секторът е доминиран от търговията, следвана от строителството, транспорта и донякъде здравеопазването. Все по-голямо значение за икономиката придобиват информационните и комуникационните технологии, професионалните дейности и научните изследвания. Сериозно впечатление прави много ниския принос за местната икономика на хотелиерството и ресторантьорството, и особено – на образованието, културата, спорта и развлеченията, което донякъде може да бъде обяснено със самия размер и диверсификацията на стопанските дейности, но от гледна точка на даденостите и развитието на Пловдив, като туристическа дестинация, има сериозен потенциал за развитие.

10. Сериозният ръст в броя на микро и малките предприятия говори за активността на предприемачеството в Пловдив и добрата среда за стартиране на бизнес. Сериозното увеличаване на приходите от продажби на средните и особено на големите компании пък показва повишаването на производствената ефективност, рентабилността на трудовия ресурс и успешното използване на икономии от мащаба, което би следвало да доведе и до подобряване на конкурентоспособността на големите фирми – и то не само от гледна точка на местната и националната икономика, но и, поради по-големите възможности, с които тези компании разполагат, и до успешната им реализация на международните пазари.

11. В Община Пловдив добрите партньорства между общинската администрация и местния бизнес и подходящата икономическа и социална среда подпомагат силното развитие на предприемачеството. Това е още една тенденция в посока развитието на общината към иновативна и базирана на знанието икономика.

12. Като двигател на наблюдаваните в местната икономика промени, в посока на по-наукоемки и иновативни дейности, очаквано добре се развиват и НИРД (особено от гледна точка на разходите за тези дейности и приноса на бизнеса в тях), и научната инфраструктура, и иновационната екосистема в Община Пловдив.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

13. Опитът на индустриалните зони доказва, че ако се прилага успешно, те могат да помогнат за генериране на заетост, преки чуждестранни инвестиции, износ и държавни приходи. В по-успешните случаи индустриалните зони също са помогнали за улесняване на усъвършенстването на уменията, трансфера на технологии, приемането на съвременни практики на управление, икономическата диверсификация и формирането на клъстери. Резултатите от анализа разкриват потенциала на индустриалните зони в региона на Пловдив, за превръщане не само в ключови локални и регионални индустриални центрове, но и в такива от международно значение. Други ключови перспективи пред развитието им са разширяването на териториалния обхват на тези от тях, които имат най-много конкурентни предимства и потенциала за тяхното превръщане в предпочитани инвестиционни дестинации.

14. Социално-икономическите условия в Община Пловдив, заедно с отличната координация и сътрудничество в дейността на публичната администрация, бизнеса, научните и изследователските организации обясняват успеха на клъстерния подход в региона и могат да бъдат използвани и при бъдещото му развитие – както като водещ индустриален център в България, така и като лидер в иновациите и базираното на знание икономическо развитие. Наред с това, поради високата концентрация на иновационни, производствени и индустриални дейности в района, както и заради стратегическото положение на общината и подходящите икономически условия, в Община Пловдив могат да бъдат обособени (на териториален или секторен принцип) и други клъстери под формата на индустриални зони, промишлени паркове или инвестиционни центрове.

15. Сравнението с останалите водещи общини показа, че Община Пловдив утвърждава мястото си като втората по значение местна икономика в България, като се превръща не само в лидер на местно и регионално ниво, но и в ключов фактор за развитието на националната икономика и двигател на растежа в страната.

16. В рамките на анализа бяха изведени силните и слабите страни, възможностите и предизвикателствата за икономиката на Община Пловдив. При подходящо стратегическо планиране и добро управление, могат по естествен начин да елиминират идентифицираните проблеми. Решенията на повечето от идентифицираните проблеми са или в рамките на възможностите за действие, планирани от ПИРО, или в неоползотворените възможности на местната икономика.

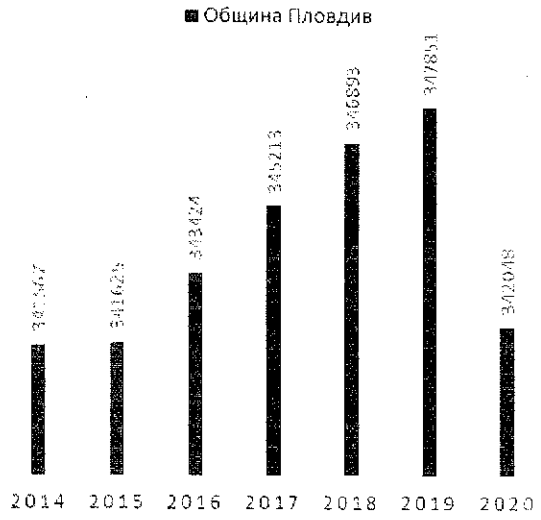
РАЗДЕЛ IV. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси – условия и предпоставки за развитие на справедлива Община Пловдив и Пловдив – град с равен достъп до услуги и възможности

4.1. Демографски аспекти – брой, структура и разпределение на населението, прираст, пазар на труда

4.1.1. Общ преглед

Населението на община Пловдив, по данни на НСИ, към 31.12.2020 г., наброява 342 048 души, като за периода 2014-2019 г. е регистрирано повишение с приблизително 1,84% (в абсолютни стойности – 6 284 души) или средно с по 1 047,3 души на година. Данните показват устойчива тенденция на повишение на жителите на града.

През изминалата 2020 г. се забелязва спад в популацията с 1,67% или 5 803 души, близко до нивата от 2014-2015 г.

Фигура 4.1.1. Развитие на броя на населението[44]

Тази аномалия се дължи изключително на пандемичния шок, причинен от COVID-19. В демографски аспект, последиците от него са свързани с директно отражение върху естествения прираст и механичното движение на населението, но не би следвало да повлияят повече от краткосрочно върху стабилната тенденция на нарастване на популацията в Пловдив.

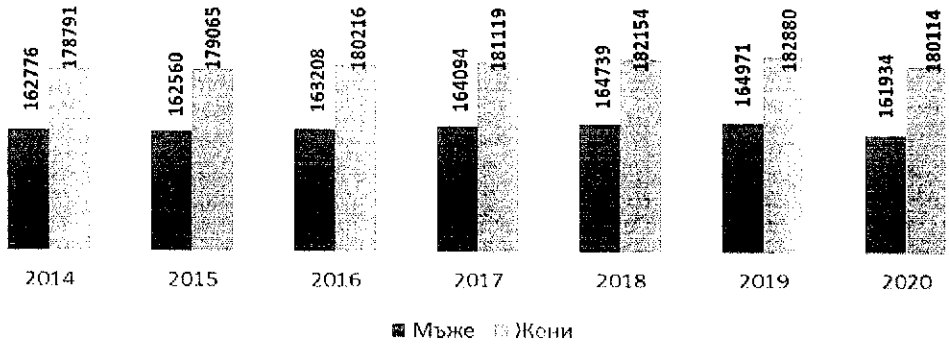
По отношение на показателя „урбанизираност на населението", община Пловдив е една от 6-те в Р България, които нямат прилежащи села в границите си, което дава 100% урбанизираност на популацията.

Структура на населението по пол

За последната приключена статистическа година на НСИ - 2020, разпределението на населението на община Пловдив по пол показва превес на броя на популацията от женски пол – 52,34%, спрямо 47,66%.

[44] Данни НСИ (2014-2020)

В началото на изследвания период (2014 г.), тази разлика е идентична: 52,34% (жени) спрямо 47,66% (мъже). Това рефлектира в перфектно запазване на съотношението на популацията по пол.

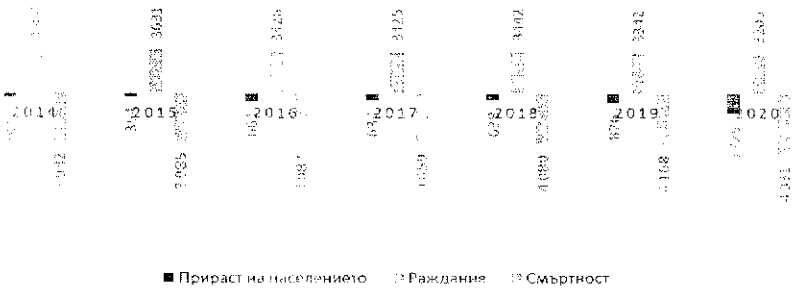
Фигура 4.1.2. Разпределение на населението по пол[45]

Естествен прираст на населението

За периода (2014-2020 г.), естественият прираст на населението на община Пловдив бележи спад от средно -582,5 души на година, като през нито една от разглежданите години не е отчетен положителен прираст. Средното съотношение между раждаемост и смъртност в града, за изследвания период, е 3 471 живородени деца, срещу 4 053,5 починали жители.

Съвсем очаквано, на фона на тежката пандемична криза, през 2020 г. се наблюдава повишение на смъртността в общината до стойности от 4 931 души и последващо намаляване на целия естествен прираст на популацията. Раждаемостта в Пловдив регистрира понижение, но то не преминава психологическата граница от 3000 живородени деца.

От статистическите данни е видно, че плавно, отрицателният естествен прираст на населението се обостря (дори изключвайки аномалията 2020 г.), като причина за това е устойчивият темп на редуциране на раждаемост и по-високият брой починали, въпреки относителната стабилност на показателите в изследвания период.

Фигура 4.1.3. Естествен прираст на населението[46]

[45] Данни НСИ (2014-2020).
[46] Данни НСИ (2014-2020).

В продължение на горното, коефициентът за естествен прираст, логично, също бележи спад през периода 2014-2019 г., като през 2020 г. достига до -5‰, поради високите нива на смъртност от 14,4‰, докато раждаемостта запазва 9,4‰ – относително близко с предходните две години.

Коефициент на раждаемост (в ‰)	10,4	10,6	10	9,9	9,9	9,6	9,4
Коефициент на смъртност (в ‰)	11,5	11,7	11,9	11,8	11,8	12	14,4
Коефициент на естествен прираст (в ‰)	-1,1	-1	-1,9	-1,8	-1,8	-2,4	-5

Таблица 4.1.1. Коефициент на естествен прираст[47]

Механично движение на населението

Като община, на чиято територия се намира и областен град от ниво 2 спрямо картата на Националната концепция за пространствено развитие, през периода 2014-2020 г. Пловдив регистрира средно по 889,7 души механичен прираст на населението. Тенденцията на механично движение към втория най-голям град в България е подчертано позитивна, както се забелязва и от статистическите данни, представени по-долу: няма нито една година с регистриран отрицателен растеж, а периода 2016 – 2019 г. са отчетени нива между 1500 и 2500 души прираст на година. Отново, както и в предходните демографски данни, 2020 г. се откроява значително на фона на останалата картина от втората половина на предходното десетилетие. През изминалата година механичният прираст отбелязва безпрецедентен отлив от града с общо -4077 души, като цифрите за мъже и жени напуснали града са много близки: -2145 мъже и -1932 жени.

Описаната тенденция на механичното движение към и от Пловдив показва ясно, че общината е чувствителна към процеси, влияещи върху здравето на населението и пазара на труда, но и че притежава достатъчно силни, естествени механизми, чрез които в максимум средносрочен аспект, подобни единични флуктуации да бъдат елиминирани.

Статистически следва да бъде отбелязано, че за периода 2014-2020 г., миграцията към/от града по пол показва приблизително еднакви стойности, като само 1/10 повече жени са участвали в процесите.

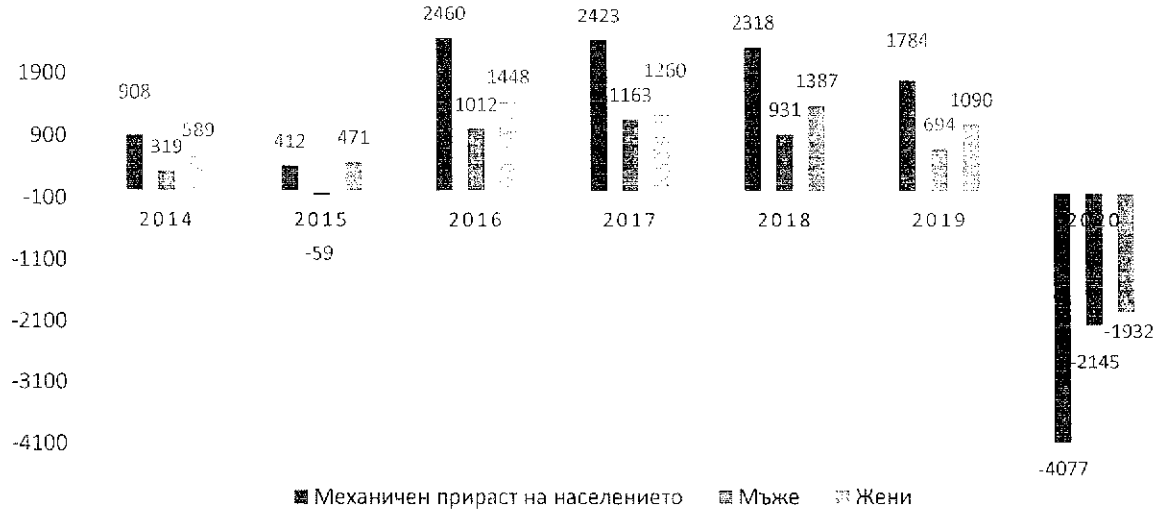
Като цяло, поради пандемията COVID-19, на национално ниво се отчита ясно изразена тенденция на движение на населението от големите градове към селата. За пръв път през 2020 г., от средата на миналия век, когато населението в градовете започва да превишава този в селата – има увеличение на абсолютния брой на жителите в селата.

Факторите за това, много хора да променят местоживеенето си по този начин са няколко и са свързани основно със загуба на работа и затворени учебни заведения, естествен страх от неизвестното и желанието за самосъхранение чрез изолация, в по-ненаселени

[47] Данни НСИ (2014-2020)

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ * ПЛОВДИВ *

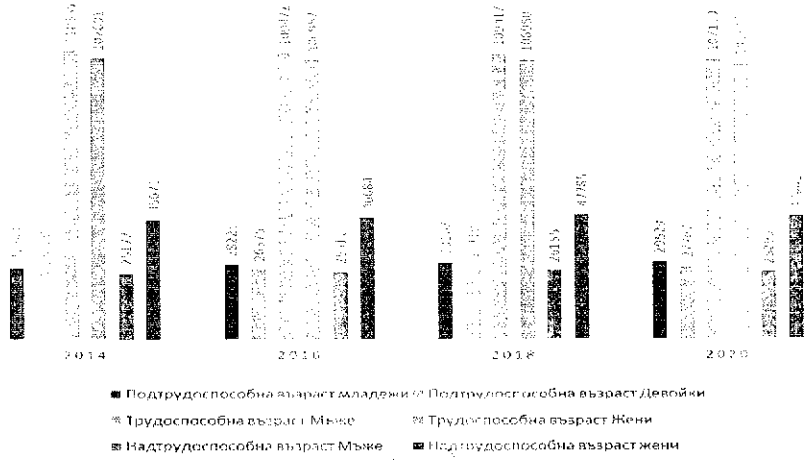
райони, и строгите мерки наложени в държавата за превенция на пандемията – КПП-та (контролно пропускателните пунктове от/към големите градове).

Фигура 4.1.4. Механично движение на населението[48]

Разпределение на населението по възраст и трудоспособност

Динамиката в разпределението на трудоспособността по възраст на населението на община Пловдив, показва устойчива тенденция на понижение на броя на хората в трудоспособна възраст, със 2,56% за периода 2014-2020 г. и същевременно увеличение на броя на жителите в надтрудоспособна възраст с 2,04%, и на тези в подтрудоспособна възраст с цели 8,78% (за същия период).

Фигура 4.1.5. Разпределение на населението по възраст и трудоспособност[49]

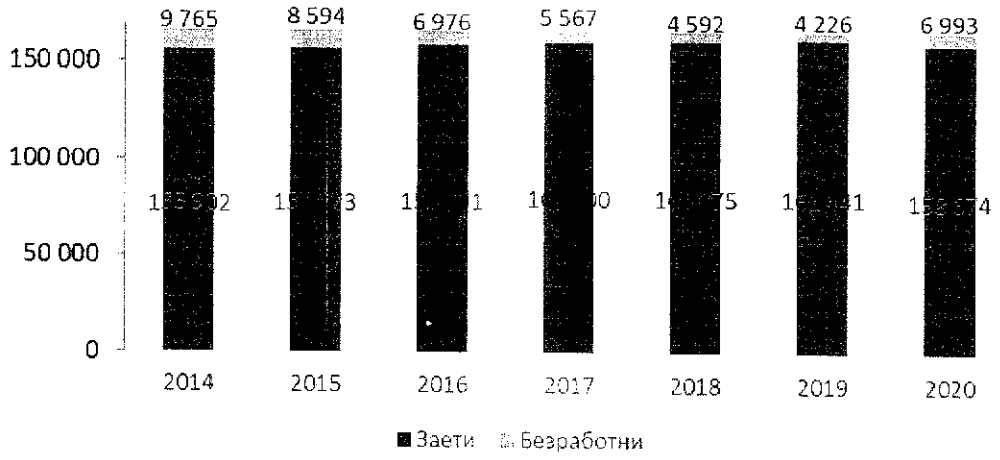
[48] Данни НСИ (2014-2020 г.).
[49] Данни НСИ (2014-2020)

Осезаема е разликата между мъжката и женската част от населението в надтрудоспособна възраст, като за последната статистическа година на НСИ – 2020, съотношението е 34,99% (мъже) и 65,01% (жени). На обратния полюс е съотношението в категориите „под“ и „в“ трудоспособна възраст, които дават превес (макар и минимален) на мъжката част от популацията: За 2020 г. данните отчитат 51,54% младежи и 48,46% девойки в подтрудоспособна възраст, както и 50,42% мъже и 49,58% жени в трудоспособна възраст.

Разликите при най-малките са обусловени от естествени, биологични процеси – новородените от мъжки пол са минимално, но все пак повече. Колкото до разликите в следващите две групи (под- и надтрудоспособна възраст) – те са зависими както от социално-икономически фактори – жените все още напускат трудовия пазар няколко години по-рано от мъжете, така и от природни – жените имат по-висока естествена продължителност на живота.

Пазар на труда

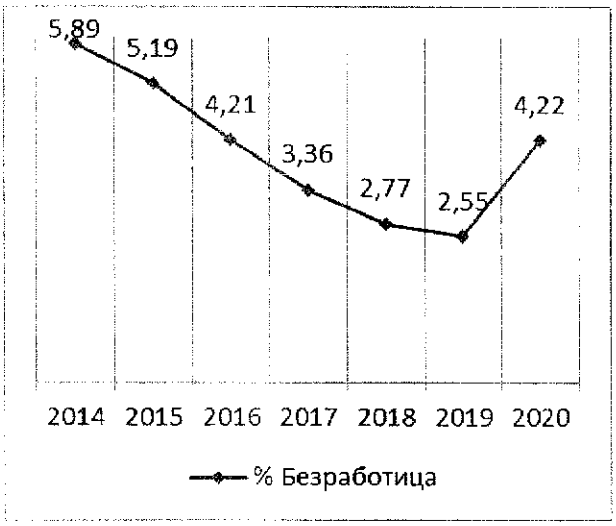
Заетостта в община Пловдив, в периода 2014-2020 г. показва почти идеална устойчивост на дела на трудово заетите лица, като вариациите през годините са с по-малко от 1,5% (година за година). Картината е значително по-различна при безработните лица, регистрирани в бюрата по труда на територията на административната единица –промените там са много по-високи и с ясно изразена тенденция на редукция (преди пандемията от COVID-19 през 2020 г.) – 56,72%, или над два пъти по-малко регистрирани безработни за 2014-2019 г.

Фигура 4.1.6. Заети и безработни лица[50]

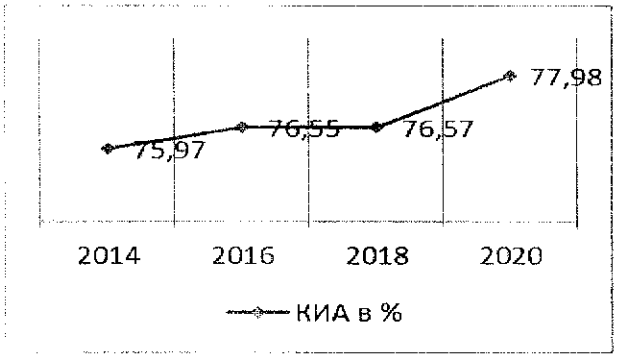
[50] Данни Дирекция „Бюро по труда Пловдив“ (2014-2020).

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Фигура 4.1.7. Безработица в проценти[51]

За периода 2014-2019 г. заетостта в община Пловдив, представена като процентно ниво безработица, логично бележи устойчив темп на намаляване до нива, които показват явна нужда на местния пазар на труда от работна ръка. Въпреки кризата породена от световната пандемия, нивата на безработица за 2020 г. не надвишиха най-високите за целия изследван период. Това показва, че въпреки редукцията на населението и общия брой трудоспособни жители на общината, пазара на труда (засега) издържа на натиска.

Фигура 4.1.8. Коефициент на икономическа активност[52]

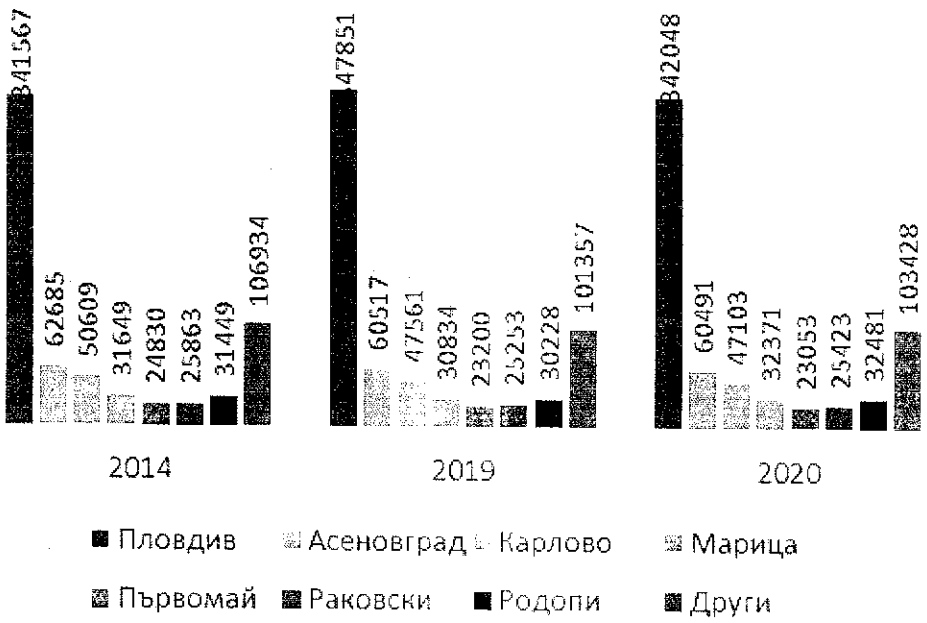
Показателят за Коефициент на икономическа активност (КИА) за община Пловдив показва изключително високи нива и устойчив растеж за 2014 – 2020 г. Поради намаляване на населението в трудоспособна възраст, и в последствие от натиска на нуждите на пазара, този коефициент расте със сериозни темпове, дори в настоящите условия на пандемия, като за 2020 г. достига 77,98%.

4.1.2. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за демографското развитие и икономическата активност на населението с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Сравнителен анализ на Община Пловдив към Област Пловдив

Град Пловдив е център на едноименната община и област. Като град от Ниво 2 спрямо картата на Националната концепция за пространствено развитие към 2020 г., той е и най-голям като население за цялата област, спрямо другите седемнадесет прилежащи общини (Асеновград, Брезово, Калояново, Карлово, Лъки, Марица, Първомай, Раковски, Родопи, Садово, Съединение, Хисар, Кричим, Перущица, Стамболийски, Куклен, Сопот).

[51] Данни Дирекция „Бюро по труда Пловдив“ (2014-2020).
[52] Данни Дирекция „Бюро по труда Пловдив“ (2014-2020).

Фигура 4.1.9. Демографско развитие на населението на област Пловдив[53]

Област Пловдив показва умерена динамика по отношение на изменението на своята популация, като за периода 2014-2019 г. е измерена редукция от 1,3% или 8 785 души.

Общините в областта също следват сравнително умерения темп на демографско развитие за 2014-2019 г. За периода, само 2 общини са регистрирали повишение на населението. Пловдив е на 1-во място в процентно отношение, следван от община Куклен. Във всички други под-областни административни единици е регистриран спад, но нито една от по-големите общини не е отчела спад от над 7%: община Пловдив (+1,84%), община Раковски (-2,36%), община Марица (-2,58%), община Асеновград (-3,46%), община Родопи (-3,88%), всички по-малки общини (-5,22%) община Карлово (-6,02%), община Първомай (-6,56%).

През 2020 г., горепосочения темп на развитие на населението в област Пловдив е променен, поради ефекта и последиците на пандемията COVID-19, като се отчита съвсем минимално намаляване на популацията от около 400 души. Както бе споменато в началото на демографското изследване, община Пловдив регистрира безпрецедентен спад на населението, за последната статистическа година от 1,67%. За разлика от тенденцията на редукция за 2014-2019 г., над половината общини в област Пловдив регистрират повишение на популацията (на механичен принцип) за 2020 г. Това се дължи главно на отлива на хора от големите градове, наблюдаван по време на пандемията от КОВИД-19 и тяхното установяване в предградията и по-малките общини, които са в непосредствена близост до областните градове. Както бе споменато в предходната част от демографския анализ,

[53] Данни НСИ (2014-2020)

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ * ПРЕДСЕДАТЕЛ * ПЛОВДИВ *

причините главно са свързани със загуба на работа, невъзможност за пътуване и желание за себесъхранение чрез изолация, в по-ниско населени места.

Всички тези процеси на развитието на населението в областта показват ключовата роля на община Пловдив в региона – при липса на изключителни фактори, естествената икономическа и социална притегателна сила на града води до нарастване на населението му, докато в кризисни моменти, когато възможностите за издържане на по-голяма популация са редуцирани, се наблюдава отлив от хора към по-малките населени места.

Като една от 6-те общини в Р. България със 100% градско население, за 2020 г. в Пловдив живее 68,58% от градското население в областта. Областта като цяло е силно урбанизирана с 74,85% или почти ¾ население, живеещо в градовете, спрямо 25,15% уседнялост в селата, за 2020 г.

Съотношение на разпределение на населението по пол – община Пловдив към област Пловдив

Структурата на населението по пол на община Пловдив показва по-нисък дял на мъжете и съответно по-висок на жените, както и в областта. В случая на община Пловдив наблюдаваме перфектно запазване на съотношението мъже – жени в периода 2014-2020 г., докато за областта наблюдаваме дивергенция (или раздалечаване на стойностите), като за 2014 имаме разлика от 3,6%, а за 2020 вече е 3.6% (община) и 4% (област). Разликата между общината и областта показва по-ниска разлика между половете в областта, от колкото в общината с 0,68% за 2020 г.

	Община Пловдив		Област Пловдив	
Година	Мъже	Жени	Мъже	Жени
2014	47,66%	52,34%	48,2%	51,8%
2017	47,53%	52,47%	48,1%	51,9%
2020	47,66%	52,34%	48%	52%

Таблица 4.1.2. Прогноза за съотношение на населението по пол на община Пловдив към област Пловдив[54]

Съотношение на естественото движение и прираст на населението – община Пловдив към област Пловдив

Като основен демографски център на областта, община Пловдив е ключов двигател на естественото движение и прираст на населението в административната единица. За 2014 г., 3560 са живородените деца са във община Пловдив, спрямо 6636 за цялата област, или 53,65%, а за 2020 г. – 3205 живородени деца за общината към 6062 за областта или 52,87%. Това означава, че средно, за периода 2014-2020 г. община Пловдив е отговорна за малко над ½ от раждаемостта в областта.

[54] Данни НСИ (2014-2020).

При смъртността, за 2014 наблюдаваме 3942 случая в общината от 9563 за цялата област, или 41,22% и 4931 случая (община) към 11569 (област), или 42,62% за 2020 г. Тези статистически данни приближават приноса на община Пловдив към близо 2/5 от смъртността за цялата област.

Коефициентите за естествен прираст (съчетаващи раждаемост и смъртност) на община Пловдив, спрямо едноименната област и спрямо националните данни са много по-оптимистични, като база за прогнозно развитие. Докато коефициента за раждаемост е сравнително сближен: -1.1‰ (област Пловдив) и -1‰ (България) за 2014 г. и -1,1‰ (област Пловдив) и -0.9‰ (България) 2020 г., то този за смъртността е по-нисък с 2,6‰ (област Пловдив) и с 3.6‰ (България) за 2014 г. и с 3‰ (област Пловдив) и 3.6‰ (България) за 2020 г.. Това показва концентрация на жители, които демографски са с по-благоприятна характеристика за бъдещо развитие и подобряване на общия естествен прираст, който като съотношение е над двойно по-позитивен от този на областта и на страната.

Коефициенти на раждаемост, смъртност и естествен прираст

	Община Пловдив				Област Пловдив				България			
	2014	2016	2018	2020	2014	2016	2018	2020	2014	2016	2018	2020
Коефициент на раждаемост (в ‰)	10,4	10	9,9	9,4	9.3	9.1	8,9	8,3	9.4	9.1	8.9	8,5
Коефициент на смъртност (в ‰)	11,5	11,9	11,8	14,4	14,1	14,6	14,7	17,4	15.1	15.1	15.4	18.0
Коефициент на естествен прираст (в ‰)	-1,1	-1,9	-1,8	-5	-4,8	-5,5	-5,8	-9,1	-5.7	-6.0	-6.5	-9.5

Таблица 4.1.3. Коефициенти на раждаемост, смъртност и естествен прираст[55]

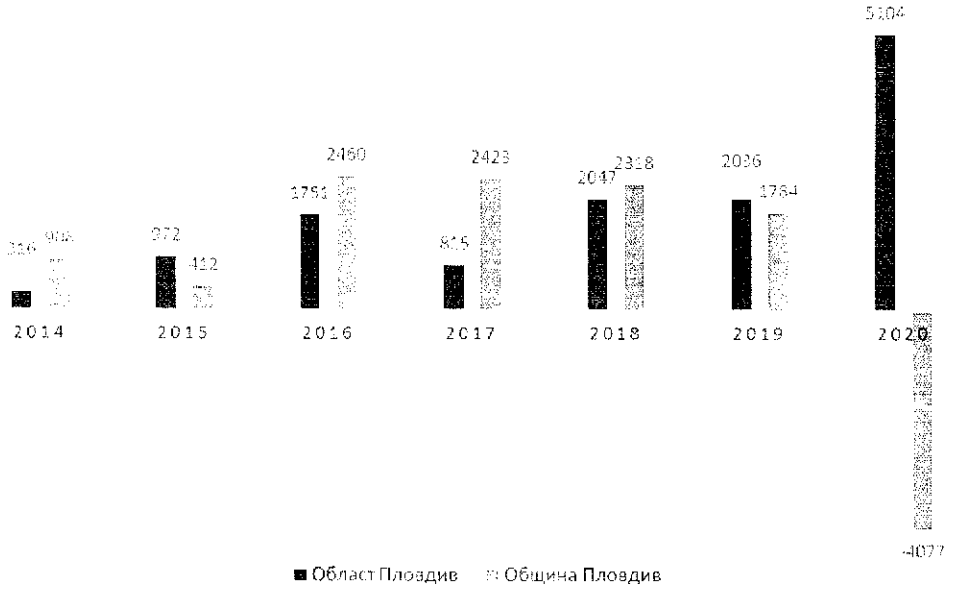
Съотношение на Механичното движение на населението – община Пловдив към област Пловдив

Като основен център на миграционни желания в област Пловдив, а и на национално и наднационално ниво, визирайки и доста заселени чужденци, гр. Пловдив е водещо място в областта и страната на положителен механичен прираст.

В периода 2014-2020 г., област Пловдив не е регистрирала нито една година с отрицателен механичен растеж на населението. В повечето години, с изключение на 2015 и 2019, община Пловдив дава по-висок механичен прираст от едноименната област, което означава, че компенсира отрицателните стойности в другите общини от област Пловдив.

[55] Данни НСИ (2014-2020).

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ * ПРЕДСЕДАТЕЛ * ПЛОВДИВ

Фигура 4.1.10. Съотношение на механичния прираст на населението на община Пловдив към област Пловдив[56]

Както бе отчетено, по-горе в изследването, гр. Пловдив е особено чувствителен, в демографско отношение, към прояви на кризи, засягащи широк набор от фактори за развитие (икономически, социални, здравни и др.). Това се проявява и в данните от 2020 г., които представят картина на отлив от центъра на областта, към периферите, обясняващ се с изчаквателни действия от страна на популацията, до стабилизиране на цялостната обстановка.

Видно е, че общия механичния прираст към областта е целево насочен от Пловдив към близките населени места и най-вече към общините Марица и Родопи – като естествени сателити на града. И двата града регистрират много високи стойности механичен прираст за 2020 г.: 1 827 души повишение за Марица и 2 642 за Родопи, което сумарно е много близко до редукцията на популация поради механично движение на населението в Пловдив.

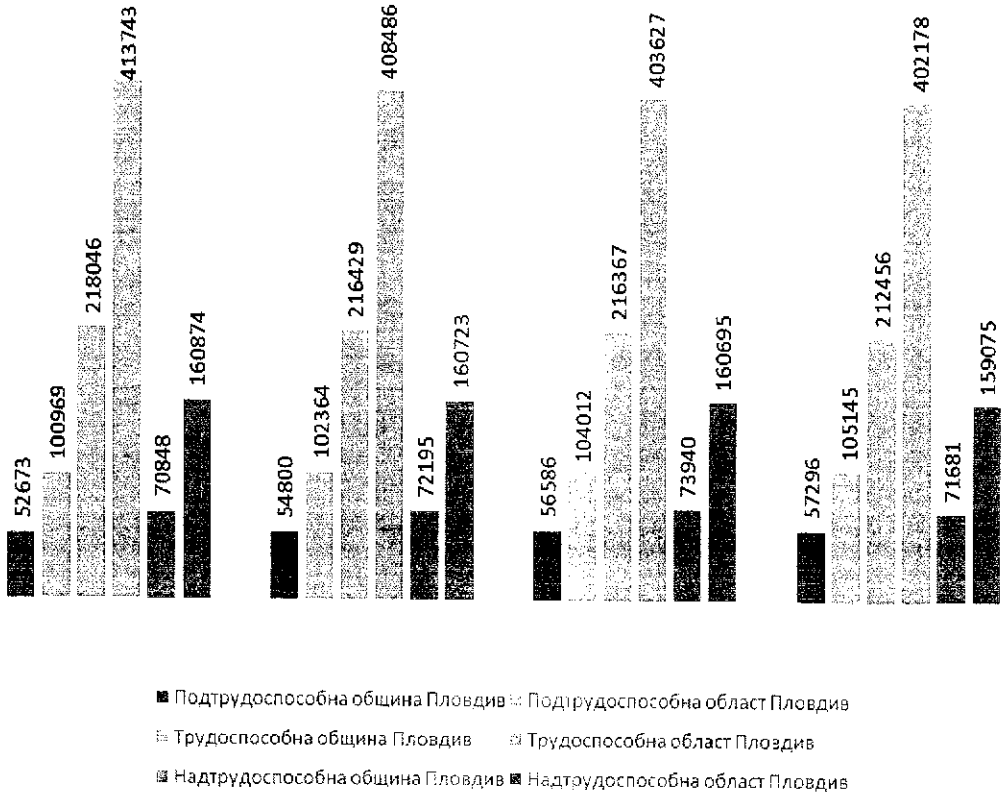
Паралел може да бъде направен с всеки един много голям областен град – по данни на НСИ за 2020 г., за София се отчита ясно изразена тенденция от миграция от градската част към общините Елин Пелин, Костинброд, Божурище, Самоков и Своге, докато за Варна – главната община, поемаща отрицателния механичен прираст на града е Аврен.

Положителните стойности за 2020 г. на механичен прираст във всички общини в област Пловдив (с изключени на община Пловдив и Кричим) се дължат и на засилените имиграционни процеси към страната – завръщащо се население, поради ефекта от пандемията COVID-19 (загуба на работа, нужда от грижа за възрастни роднини и др.).

[56] Данни НСИ (2014-2020).

Съотношение на населението по възраст и трудоспособност между община Пловдив и област Пловдив

Картината за област Пловдив се различава (по някои показатели) от тази за едноименната община. За периода 2014-2020 г. увеличение на населението в подтрудоспособна възраст с 4,14% и намаление на населението в надтрудоспособна възраст с 1,12%. Сравнено с общината имаме стойности от: увеличение с 8,78% на населението в подтрудоспособна възраст и с 1,18% в надтрудоспособна възраст. По отношение на населението в трудоспособна възраст, имаме близки стойности – съответно 2,56% редукция за общината и 2,79% за областта.

Фигура 4.1.11. Съотношение на механичния прираст на населението на община Пловдив към област Пловдив[57]

Пазар на труда

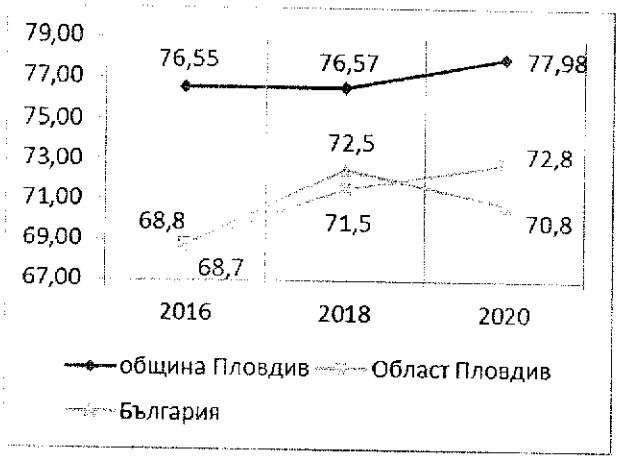
Пазарът на труда във община Пловдив, спрямо този на областта, ясно показва силата и модерната насоченост на работната сила, към по-урбанизираните райони.

[57] Данни НСИ (2014-2020).

Фигура 4.1.12. Безработица в проценти община Пловдив[58]

Във всички показатели, изведени в настоящото изследване (процентна безработица и коефициент на икономическа активност), община Пловдив дава много по-добри показатели от тези на областта и на страната като цяло. Във всяка една от годините 2015-2020, освен през 2019 г., когато безработицата е почти идентична между община и област, безработицата в общината е по-ниска от тази в областта и в страната.

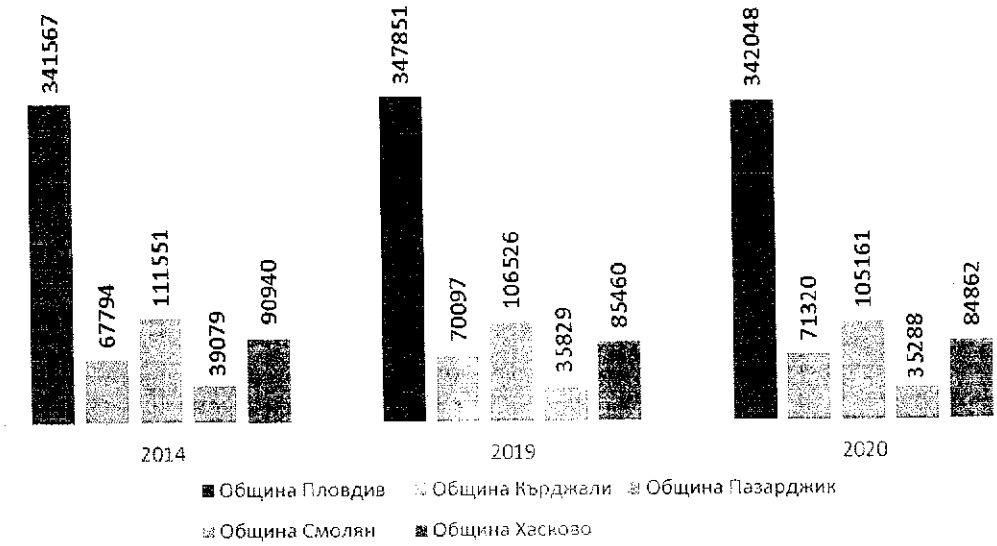
Фигура 4.1.13. Коефициент на икономическа активност община Пловдив към област Пловдив и България[59]

Показателя за Коефициент на икономическа активност (КИА) за община Пловдив показва видим превес и пред този на областта и абсолютен, пред този на държавата, показвайки силната икономическа и трудова насоченост на населението на града.

Сравнителен анализ на Община Пловдив към Южен Централен и Югоизточен район за планиране на Р България

Към 2020 г. – последната приключена статистическа година от НСИ, населението на община Пловдив съставлява приблизително 24,36% или 342 048 души, от това на Южен централен район за планиране на Р. България, което е 1 403 991 души. За сравнение, е и най-голяма от останалите общини – областни центрове от ЮЦР, както е показано по-долу:

[58] Данни (2015-2020): За община Пловдив Дирекция „Бюро по труда“ Пловдив (2014-2020) и НСИ за област Пловдив и Р България.
[59] Данни (2015-2020): За община Пловдив Дирекция „Бюро по труда“ Пловдив (2014-2020) и НСИ за област Пловдив и Р България.

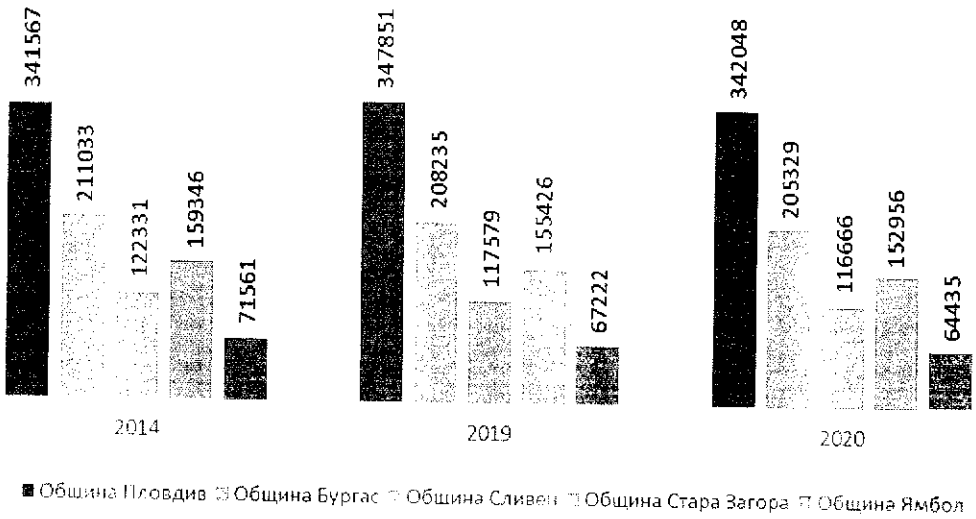

Фигура 4.1.14. Демографско развитие на община Пловдив спрямо общините-областни центрове от ЮЦР

Община Пловдив и града като цяло, притежават най-голям дял от населението на ЮЦР, с около 1/4 от населението на региона, концентрирано в Административния център и само Пловдив и Кърджали отчитат ръст на населението през 2014-2019 г. При сравнение със ЮИР, се вижда, че община Пловдив е единствена от общините - областни центрове, които имат положителен ръст на популацията си (от 1,84%) в периода 2014-2019 г. Прави впечатление, че през 2020 г. всички общини-областни центрове, освен Кърджали губят популация, която се пренасочва към по-малките населени места, като община Пловдив е с най-рязък спад в ЮЦР. Както бе споменато и по-горе, всички големи градове (над 100 000 души) отчитат сериозен спад в населението си, главно поради отрицателно механично движение на населението. Колкото по-голям е градът и колкото по-важна икономическа роля играе – толкова по-сериозна редукция на населението: За София – 15765, Варна – 2306, Бургас – 1861, Плевен – 1518, Стара Загора – 1255. Факторите, както бяха посочени в началото на демографското изследване, са главно свързани с загуба на работа, желание за самоизолация в по-ниско населени места и строгите мерки, взети на национално ниво (свързани с ограничение на придвижването).

Кризисната 2020 г. показва ясно, че и двата регионални центъра, Пловдив за ЮЦР и Бургас за ЮИР губят, в абсолютни стойности, най-много население спрямо предходната година – 5 803 души за Пловдив (-1.67%) и 2 906 души (1,4%) за Бургас.

В ЮЦР и ЮИР, от общините-областни центрове, община Пловдив, за периода 2014-2019 г. заема 1-во място по съотношение на градско към селско население, заедно с община Ямбол (като единствени общини-областен центрове със 100% градско население).

Фигура 4.1.15. Демографско развитие на община Пловдив спрямо общините-областни центрове от ЮИР[60]

Съотношение на разпределение на населението по пол – община Пловдив към ЮЦР и ЮИР

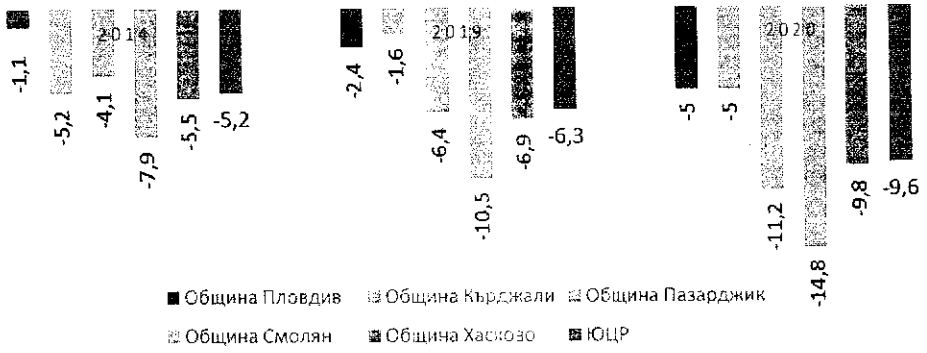
За община Пловдив като областен център и другите общини - областни центрове от ЮЦР, за изследвания период (2014-2020 г.) се наблюдава уникален процес на стагнация в съотношението на населението по пол. Всички други 4 общини-областни центрове показват развитие на разликите между броя на мъжете и жените, като само община Кърджали показва конвергенция (или сближаване на стойностите) на обществото по полов признак. За ЮЦР, като цяло, се наблюдава дивергенция от 0,23% за периода 2014-2020 г.

При ЮИР, за периода 2011-2019 г. се наблюдава сравнително идентична тенденция на полова дивергенция в общините-областни центрове, като всички общини-областни центрове показват (различна степен) на дивергенция по пол. Северния централен район за планиране, като цяло, също показва раздалечаване по пол от 0,33% за периода 2014-2020 г.

Съотношение на естествения прираст на населението по пол – община Пловдив към ЮЦР и ЮИР

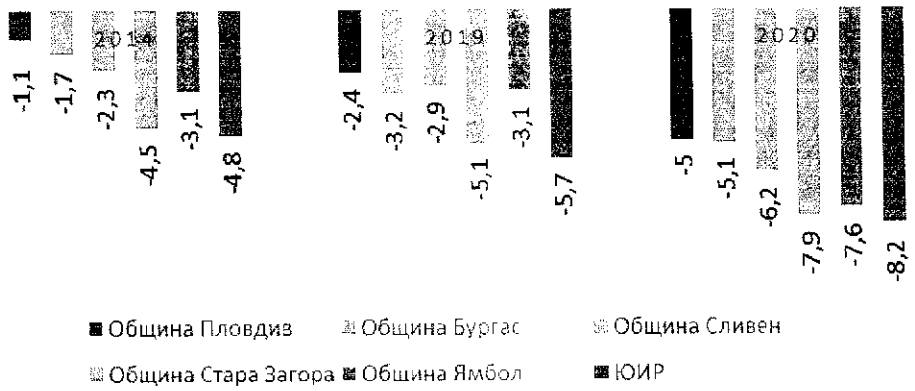
По демографски показател за естествен прираст към 2020 г., община Пловдив, заедно с община Кърджали, е с най-добри данни (-5‰ естествен прираст на населението), макар и отрицателни, от всички други общини-областни центрове в ЮЦР. Това е съвсем логично, предвид ключовата, социална и икономическа роля на града за целия регион. Дори в тежката пандемична ситуация град Пловдив удържа на натиска върху демографските си показатели.

[60] Данни НСИ (2014-2020).

Фигура 4.1.16. Естествен прираст на населението за общините-областни центрове в ЮЦР[61]

В сравнение с ЮИР, община Пловдив също показва по-благоприятни показатели на естествен растеж на популацията от всички общини-областни центрове региона. Единствено община Бургас (като община с най-добри демографски показатели от ЮИР: -5.1 за 2020 г.) се доближава до нивата на община Пловдив.

Фигура 4.1.17. Естествен прираст на населението за общините-областни центрове в ЮИР и Община Пловдив[62]

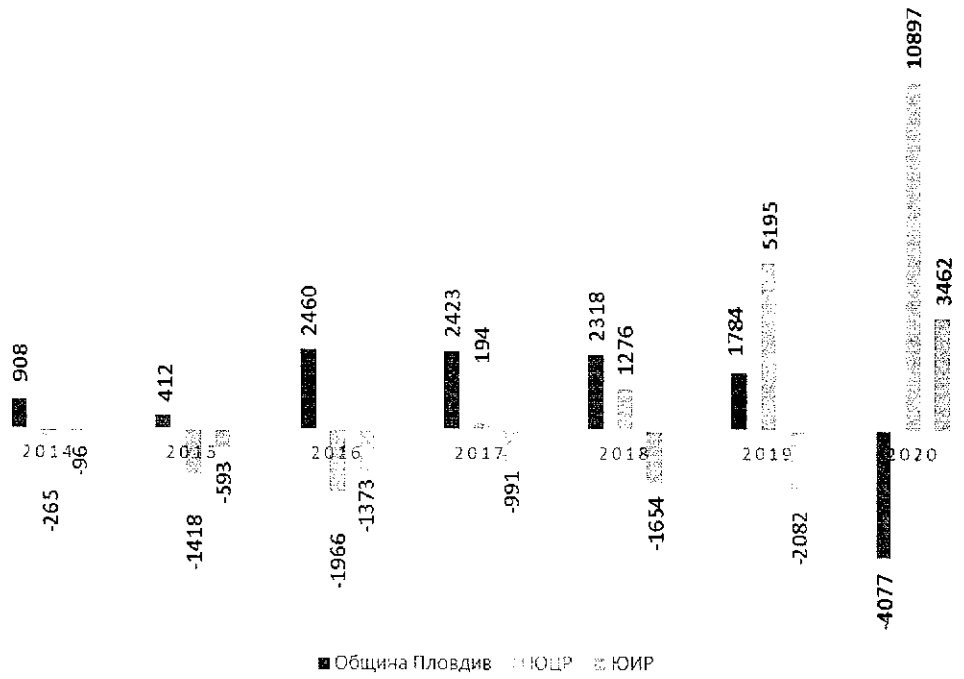
Съотношение на механично движение на населението – община Пловдив към ЮЦР и ЮИР

Сравнението на механичното движение на населението на община Пловдив, спрямо това на ЮЦР и ЮИР, показва изключително важното значение на града, като притегателен център за механично движение, с цел образование, работа и/или уседналост. Със средно 1717,5 души положителен механичен прираст на година (2014-2019 г., общината е с над 3

[61] Данни НСИ (2014-2020).
[62] Данни НСИ (2014-2020).

пъти по-добър показател, от този на ЮЦР, където тя е и административен център. Видно е, че градът е и ще продължи да бъде основното звено на положителния механичен прираст на региона, като следва да се отбележи, че и община Кърджали показва много високи нива (по-високи от тези на Пловдив) на такъв вид растеж в периода 2018-2020 г.

На диаметрална противоположност е ЮИР. В механичен демографски аспект населението на района намалява средно с по -1131,5 жители на година.

Фигура 4.1.18. Съотношение на механичния прираст на населението на община Пловдив към ЮЦР и ЮИР[63]

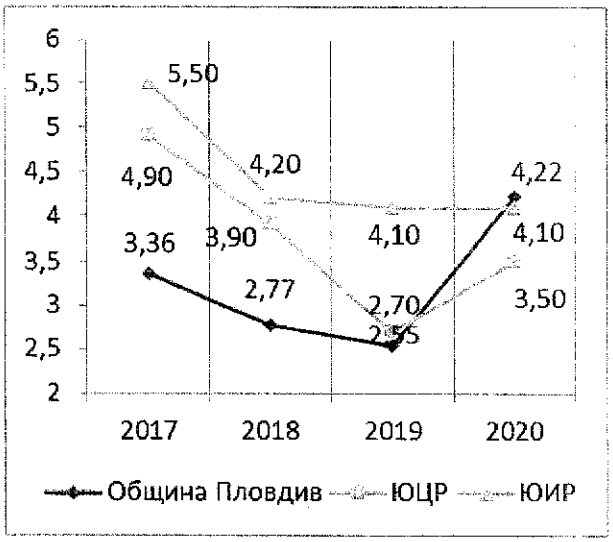
Картината за 2020 г., както и при всички изследвани до сега демографски показатели, показва ясно влияние на кризата върху механичното движение на населението на двата региона (ЮЦР и ЮИР). Силно положителните числа са резултат главно от временно завръщащи се жители (основно в по-малките населени места) от традиционните им работни места в чужбина и в големите градове в България, какъвто е и гр. Пловдив.

Пазар на труда – община Пловдив към ЮЦР и ЮИР

Сравнен към пазара на труда в ЮЦР и ЮИР, този в община Пловдив се характеризира с по-добри показатели, от гледна точка на равнище на безработица за периода 2017-2019 г. Ясно се вижда желанието на работната сила да бъде концентрирана в градска част, особено към такава с по-голяма гъстота на населението.

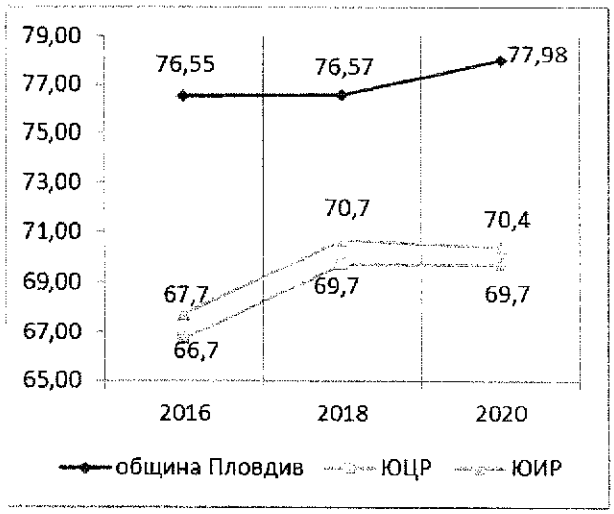
[63] Данни НСИ (2014-2020).

Сходно с други демографски показатели, разгледани до тук, равнището на безработица в ЮЦР се оказва по-високо от това в ЮИР. Това се дължи най-вече на силната притегателна способност на гр. Пловдив.

Фигура 4.1.19. Безработица в проценти община Пловдив[64]

По показателя за безработица, община Пловдив дава много по-добри показатели от тези на двата планови региона. Във всяка една от годините 2017-2019 безработицата в общината е чувствително по-ниска, което отново затвърждава, мястото на града като основен икономически център в ЮЦР и безпрецедентно конкурентен в ЮИР. Поради пандемичната ситуация, покачването на безработицата в община Пловдив – един от основните икономически центрове в страната, отбелязва стойности, по-високи тези на ЮЦР и ЮИР.

Фигура 4.1.20. Коефициент на икономическа активност община Пловдив към ЮЦР и ЮИР[65]

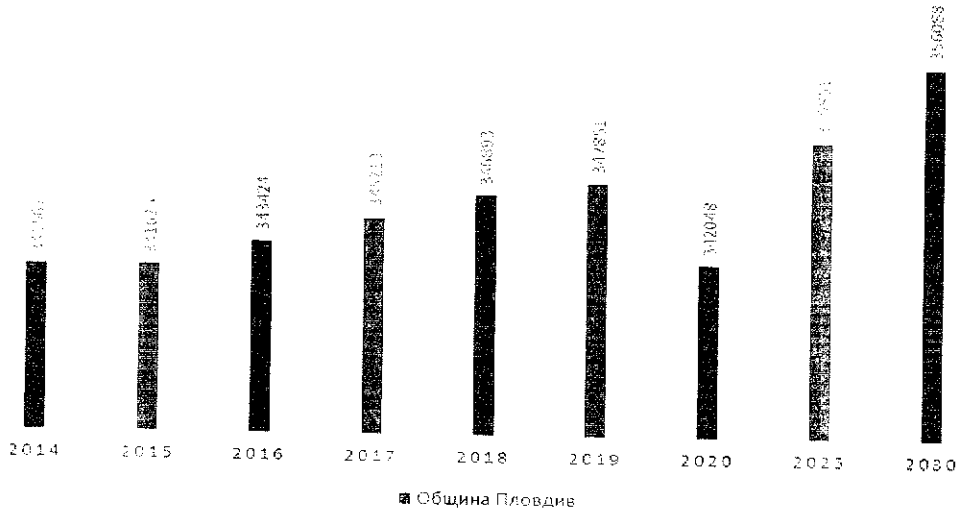
Показателя за Коефициент на икономическа активност (КИА) за община Пловдив показва абсолютен превес и пред този пред ЮЦР и ЮИР, като КИА, за община Пловдив показва компенсаторния характер на пазара на труда в община Пловдив, в сравнение с този в ЮЦР (както и с този в ЮИР) – т.е. множеството възможности за труд подтикват по-голяма част от трудоспособното население в общината към труд.

[64] Данни (2017-2020): ТБС-Пловдив).
[65] Данни (2016-2020): НСИ.

4.1.3. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

На базата на извършения анализ на демографската ситуация в община Пловдив ще бъдат идентифицирани ключови приоритети, проблеми и възможности за развитие, чрез SWOT анализ.

Въпреки проблематичната 2020 г., демографията на Пловдив, за периода 2014-2020 г. следва стабилна тенденция на нарастване. С облекчаване на пандемичната ситуация, възстановяването на общината в този аспект следва да бъде сравнително бързо – краткосрочен, до средносрочен период и в тази връзка за първото петгодие на новото десетилетие (2021-2030 г.) може да се очаква ръст в популацията на административната единица с около 0,92% на пет годишна база при строго консервативна прогноза – много по-трудно ще се завърнат нивата на растеж от 2014-2019 г от над 1,8% за 6 години.

Фигура 4.1.21. Развитие на броя на населението Прогноза (2021-2030)[66]

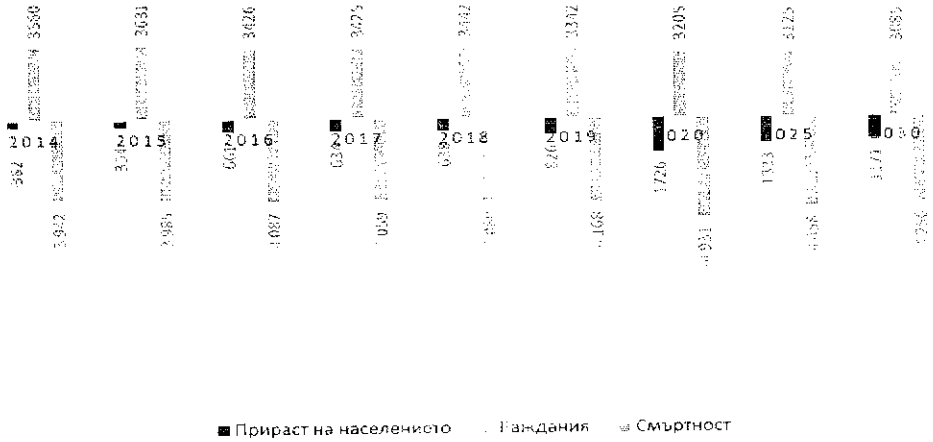
Тъй като административния облик на общината, от гледна точка на урбанизацията е фиксиран на 100%, не се очаква никаква промяна през настоящото десетилетие в този аспект.

Обръщайки поглед към разпределението на структурата на населението по пол, община Пловдив показва устойчива стагнация, която не се промени съществено дори през пандемичната 2020 г. В тази връзка може да се очаква запазване на структурата на населението на гр. Пловдив по пол от 52,34% (жени), спрямо 47,66% (мъже) или разлика от 4,68%. От статистическите данни, отнасящи се до естествения прираст е видно, че плавно, отрицателният прираст на населението се обостря, като причина за това са и намалелите по брой раждания и увеличеният брой починали. Прогнозата за следващите 10 години ще

[66] Данни: свободни изчисления.

следва този темп, като за първите пет години (до 2025) ще се отчете факта от повишената смъртност, поради пандемичната обстановка, което в консервативни измерения, ще означава около 10% повишена смъртност (от усредненото за периода 2014-2019 г.) за първите пет години на настоящото десетилетие и с около 5% (от усредненото за периода 2014-2019 г.) за периода 2026-2030 г., а за раждаемостта - намаление с 2,5% и 1,25% за същия период.

Това ще даде естествен прираст от -3,8‰ за 2025 г. и -3,3‰ за 2030 г., което ще е на нива между 2019 и 2020 г.

Фигура 4.1.22. Естествен прираст Прогноза (2021-2030)[67]

Механичното движение на популацията на Пловдив, в следващото десетилетие ще продължи да е основната причина за повишаване на броя на населението на общината. Очаква се градът да запазва и надгражда националното си значение като притегателен център, към който се насочва популация, с цел образование, работа и впоследствие уседналост. Предвид затихването на пандемията и прогнозите за общия прираст на населението, може да се допусне развитие на механичния прираст на петгодишна база, при който да се наблюдава консервативно увеличение в показателя както следва:

- За всяка година в периода 2021-2025 г. положителен механичен прираст с 5% над усредната стойност за периода 2014-2020 г. Това предполага средна стойност от приблизително 934 души.
- За всяка година в периода 2021-2025 г. положителен механичен прираст с 2,5% над усредната стойност за периода 2014-2020 г. Това предполага средна стойност от приблизително 912 души.

[67] Данни: свободни изчисления.

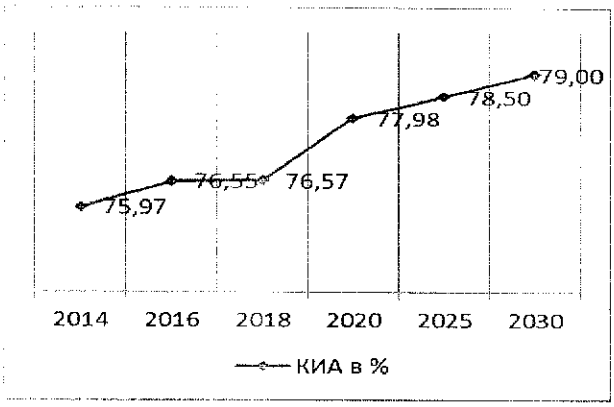
Години	Общ прираст
(2021 – 2025)	4670
(2026 – 2030)	4560

Таблица 4.1.4. Прогноза (2021-2030)[68]

Фигура 4.1.23. Безработица в проценти[69]

Икономическата криза, породена от пандемичната обстановка, неизбежно ще прекъсне тази тенденцията на редуциране на безработицата от последните години (2014-2019) и постави заетостта в положение на ситуацията от 2016 г. Истинско възстановяване на нивата може да се очаква в средносрочен план след 2025 г. Въпреки нездравословните, ниски нива на безработица, ще бъде много трудно тя да се придвижи в зони над 4%, при равни други обстоятелства, поради силната икономическа притегателност на Пловдив.

Фигура 4.1.24. Коефициент на икономическа активност Прогноза (2021-2030)[70]

Въпреки стагнацията в периода 2016-2019 г., прогнозата е за обостряне темпа на растеж на КИА за общината, поради натиска на нуждите на пазара – въпреки намаляващата група от населението в трудоспособна възраст, от икономическа гледна точка следва да се предлагат все по-благоприятни условия за по-ранно навлизане на пазара на труда и на завръщането на трайно напусналите го. Към 2030 г. се очаква КИА да достигне 79%.

Основните проблеми на демографската ситуация в Пловдив, които се отчитат на базата на извършения анализ и прогноза, базирана на статистически методи са:

[68] Данни: свободни изчисления.
[69] Данни: свободни изчисления.
[70] Данни: свободни изчисления.

- Задържане и увеличаване на отрицателния естествен прираст на населението в Пловдив;
- Намаляване на населението в трудоспособна възраст и нарастване на жителите в надтрудоспособна възраст (т.нар. застаряване на населението).

В допълнение, отчитайки че гр. Пловдив е един от ключовите икономически центрове и желана дестинация за живот в страната, от дефинираните демографски проблеми страда и пазара на труда – прекалено ниските нива на безработица са ясна индикация за липса на кадри, което е „червен флаг" за бизнеса, особено за новопостъпващи инвестиции и дългосрочни инвестиционни стратегии имащи нужда от сериозен човешки капитал.

Гореизложеното е видно и от показателите за безработица, които в безкризистни периоди падат под критични минимуми от 3%, както и от Коефициента на икономическа активност, което в нива от над 80% ще знак за сериозна ангажираност на работната сила и ще попречи на функционирането на фрикционна (текуща) безработица, която е доказано полезна за всички субекти участващи в търсенето и предлагането на пазара на труда.

Въпреки негативните демографски показатели, гр. Пловдив показва много по-ниско ниво на проблемите от всички други общини-областни центрове в ЮЦР и ЮИР, което е видно от силно положителния механичен прираст (извън кризисните нива породени от пандемията от COVID-19), които според прогнозите, ще продължи да компенсира отрицателния естествен прираст.

Проблемите с естествения прираст на населението не могат да бъдат решени за период от по-малко от половин поколение (какъвто е обхватът на настоящия стратегически документ), но чрез добре насочени и приложими политики и наличен висок механичен прираст, ще бъде поставена стабилна основа – потенциал за бъдещо положително развитие на демографската криза. Такива политики ще включват:

- Стимулиране на раждаемостта в Пловдив;
- Политики по задържане на населението в подтрудоспособна възраст в града (спорт, образование, надграждане на чувството за местна принадлежност – на които е наблегнато в съответните раздели на стратегическия документ);
- Инфраструктурно (социално, здравно, жилищно, рекреационно и др. – на които е наблегнато в съответните раздели на стратегическия документ) подсигуряване на комфорта и сигурността на населението в трудоспособна възраст.

4.2. Състояние на здравните услуги

По данни от извършения икономически анализ на територията, здравеопазването и социалните грижи изпъкват в регионалната специализация на Община Пловдив. В сектор „Хуманно здравеопазване и социална работа“ в общината оперират 1154 организации, сред които 7 големи и 20 средни, в които общият брой на заетите лица е 9979 души (7,6% от общия брой на заетите в града). Секторът привлича сравнително малко инвестиции – разходите за ДМА са 18 млн. лв. за 2019 г., а преките чужди инвестиции – 489 хил. лв. за същата година. Спрямо началото на изследвания период – 2014 г., броят на предприятията и броят на заетите в сектора, макар и с малко, се увеличават, като увеличаването на заетостта може да бъде донякъде обяснено с една от най-високите от всички икономически дейности - средна заплата и положителния финансов резултат на здравните заведения.

Община Пловдив играе ролята на здравен център за целия Южен централен район (ЮЦР), ръстът в сектора е устойчив и има значителен потенциал за развитие на тази сфера. Обществено организираната система на здравното обслужване на населението се осъществява чрез предоставянето на извънболнична, болнична и спешна медицинска помощ. Лечебните заведения са представени от извънболнична и болничната помощ.

Общинското здравеопазване се финансира основно с публични средства от НЗОК и от общинския бюджет, частично финансиране от държавата, финансиране от трети лица и от Министерство на здравеопазването. В разходите се включват: издръжка на детски ясли, детски кухни, медицинско обслужване на здравни кабинети в училища и детски градини, дейността на здравните медиатори и на здравни програми в лечебните заведения.

Опазването и подобряването на общественото здраве е важен приоритет в политиката на Община Пловдив, насочен към осигуряване на достъпна, качествена медицинска помощ, осъществявана чрез високо технологично оборудване и достатъчен брой квалифицирани специалисти. В областта на здравеопазването, общината осигурява необходимите условия и пряко ръководи и контролира дейностите, свързани със здравното обслужване в детските ясли, детските градини и училищата.

4.2.1. Лечебни и здравни заведения, заведения за извънболнична помощ, други лечебни и здравни заведения

На територията на страната, системата на здравеопазването се осъществява чрез две основни звена:

- Извънболнична (доболнична) помощ[71]: Амбулатории за първична и специализирана медицинска помощ, самостоятелни медико-диагностични/ технически лаборатории и дентални центрове, диагностично-консултативни центрове (ДКЦ) и Медицински центрове (МЦ);

[71] Чл. 8. (1) Закон за Лечебните заведения

- Болнична помощ[72]: Болници (многопрофилни или специализирани) за активно/ продължително лечение и/или рехабилитация.

Доболничната помощ се осъществява от различни по вид и структура лекарски практики. Тя е първото звено, непосредствено до хората в общините и населените места. За районите от ниво 2, от значение е второто звено на системата - болничната помощ.

На територията на Община Пловдив има общо 14 броя общински здравни лечебни заведения и 1 бр. инсинератор, като болничните заведения, заедно с центровете („Комплексен онкологичен център", „Център за психично здраве" и „Център за кожно-венерически заболявания") имат структурно определящо значение за здравната система, функционираща на общинската територия. В тях се хоспитализират приблизително 27% от всички пациенти в град Пловдив, като при някои видове хоспитализации относителното значение е изключително високо – около 90% от болните от психични заболявания, както и около 60% от онкологично болните за химиотерапия и лъчелечение.

Лечебни заведения за болнична помощ

В Община Пловдив, към 2020 г. функционират общо 23 лечебни заведения за болнична помощ, в т.ч. 17 многопрофилни. От тях 6 са общински лечебни заведения за болнична помощ, в т.ч. 2 многопрофилни болници за активно лечение: **МБАЛ „Св. Мина"-Пловдив ЕООД** и **МБАЛ „Св. Пантелеймон" - Пловдив ЕООД**, както и 4 специализирани центъра за активно лечение и/или рехабилитация: **„Комплексен онкологичен център – Пловдив" ЕООД** (обслужващ онкологично болните от областите Пловдив, Пазарджик и Смолян), **„Център за психично здраве – Пловдив" ЕООД, „Център за кожно-венерически заболявания – Пловдив" ЕООД и Гръдоболна болница „Кудоглу" – гр. Пловдив, район Източен** (нефункционираща към момента).

Приходите, които реализират дружествата, с изключение на „Център за психично здраве – Пловдив" ЕООД, който работи и по договор с Министерство на здравеопазването, са основно от специализирани медицински услуги, платени от РЗОК; платени медицински прегледи, рентгенови и лабораторни изследвания; приходи от отдаване под наем (ОПЛ, стоматолози, аптеки и др.); дарения на лични предпазни средства и дезинфектанти. Основните разходи са по линия на персонала, материали и консумативи, външни услуги, данъци, такси и други административни и финансови разходи.

Лечебни заведения за извънболнична помощ

Другата голяма група лечебни заведения - търговски дружества, собственост на Община Пловдив, са тези за извънболнична медицинска помощ. Детайлният анализ на

[72] Чл. 9. (1) Закон за Лечебните заведения

приходите им сочи постоянен тренд на намаление на приходите от РЗОК, което изисква от управленските екипи усилия за търсене на други източници на приходи – разкриване на нови пазарни ниши в медицинските дейности, в т.ч. медико-диагностични, здравно-образователни, изследователски и други дейности. Тук е важно да се отбележи и влиянието, което оказа разпространението на коронавирус COVID-19 върху търсенето на предлаганата от диагностично-консулнативните центрове здравна услуга.

1. Амбулатории	**1241**
Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	171
Амбулатория за индивидуална практика за първична дентална помощ	622
Амбулатория за групова практика за първична медицинска помощ	11
Амбулатория за групова практика за първична дентална помощ	53
Амбулатория за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ	347
Амбулатория за индивидуална практика за специализирана дентална помощ	22
Амбулатория за групова практика за специализирана медицинска помощ	15
2. Здравни центрове	**82**
Медицински център	59
Дентален център	9
Медико-дентален център	4
Диагностично-консултативен център	10
3. Лаборатории	**100**
Медико-диагностична лаборатория	23
Медико-техническа лаборатория	77
4. Хоспис	**1**
Общо:	1 424

Таблица 4.2.1. Брой лечебни заведения и амбулатории за извънболнична помощ на територията на община Пловдив към 2020 г.[73]

В област Пловдив е регистриран един хоспис - „Хоспис Милосърдие“ ЕООД, ситуиран в гр. Пловдив. Предвид високото търсене на услугата, която хосписът предлага, е необходимо да бъдат разкрити и други.

На територията на община Пловдив функционират 9 общински заведения за извънболнична помощ: „ДКЦ Пловдив“ ЕООД, „ДКЦ Изток“ ЕООД, „ДКЦ I Пловдив“ ЕООД, „ДКЦ II Пловдив“ ЕООД, „ДКЦ V Пловдив“ ЕООД, „МЦ VI Пловдив р-н Централен“ ЕООД, „ДКЦ VII Пловдив“ ЕООД, „Медицински център за рехабилитация и спортна медицина – I – Пловдив“ ЕООД.

За подобряване обслужването на гражданите на територията, са създадени и продължават да функционират и следните специализирани центрове:

- Диабетен център в „ДКЦ I – Пловдив“ ЕООД, разкрит и функциониращ до края на 2019 г.;

[73] Източник: Община Пловдив

- Център „Женско здраве“, Център за профилактика на атеросклерозата, Център за обучение на диабетици, Училище за бъдещи родители „Вълшебно начало“, функциониращи в „ДКЦ II - Пловдив“ ЕООД;
- Център по остеопороза към „ДКЦ-Пловдив“.

В структурата на приходите, като основни се явяват здравноосигурителните плащания от страна на РЗОК, за извършената специализирана извънболнична медицинска помощ (СИМП), на база сключен договор за оказване на медицински услуги, следвани от платените медицински услуги, потребителски такси и други. В следващите части от анализа са представени инвестициите, реализирани в общинските лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ в предходния програмен период 2014-2020 г., както и специфичните нужди и идентифицираните потребности за подобряване на състоянието и бъдещото им развитие.

Инсинератор

В община Пловдив има изграден и оборудван Инсинератор за медицински отпадъци, който предстои да стартира своето функционално използване по предназначение.

Спешна медицинска помощ

На територията на община Пловдив функционира Център за спешна медицинска помощ – ЦСМП Пловдив[74] за оказване на спешна помощ на заболели и пострадали лица. Към него са обособени 12 филиала (ФСМП) в общините: Пловдив, Асеновград, Карлово, Първомай, Хисар, Калояново, Съединение, Стамболийски, Куклен, Раковски, Брезово, Лъки. В рамките на община Пловдив, където е и Регионалната координационна централа (РКЦ) и Административно-стопанския сектор, с автокомплекс се осигурява пълно покритие на района на обслужване на всички населени места - 5 973 кв. км., население от около 700 000 души, живущи в 212 населени места.

4.2.2. Осигуреност на населението с болнични легла, лекари, лекари по дентална медицина и спешна помощ. Персона, възнаграждения и финансов резултат на общинските лечебни заведения.

Общият брой легла в лечебните и здравни заведения в Община Пловдив, към края на 2020 г. е 5441[75] (или 1 легло на 63 души, спрямо населението на територията)[76] при следното разпределение спрямо 2014, 2017 и 2020 година от изследвания период:

	2014	2017	2020
Лечебни заведения за болнична помощ - общо	**4947**	**5116**	**5355**
Многопрофилни болници	4033	4386	4581

[74] Източник: http://csmp-plovdiv.my.contact.bg
[75] Източник: По данни от ИНФОСТАТ
[76] Източник: по данни на НСИ, към 31.12.2020г.

Специализирани болници	371	293	329
Центрове за кожно-венерически заболявания	10	10	10
Комплексни онкологични центрове	243	207	215
Центрове за психично здраве	290	220	220
Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	**78**	**84**	**69**
Диагностично-консултативни центрове	19	18	10
Медицински центрове	53	60	47
Медико-дентални центрове	6	6	6
Други лечебни и здравни заведения[77]	132	17	17

Таблица 4.2.2. Брой легла в лечебните заведения на територията в периода 2014-2020 г.[78]

За периода, леглата в многопрофилните болници на територията на общината са се увеличили с близо 14%, докато общ спад с над 10% се наблюдава в леговата база в останалите лечебни заведения за болнична помощ и тези за извънболнична помощ. Центровете за кожно-венерически заболявания, за психично здраве и Медико-денталните центрове, през последните години са намерили оптималния брой необходима леглова база, за което свидетелстват стабилните нива от 2017-2020 г., с която населението на града да бъде обслужвано, в случай на здравна нужда.

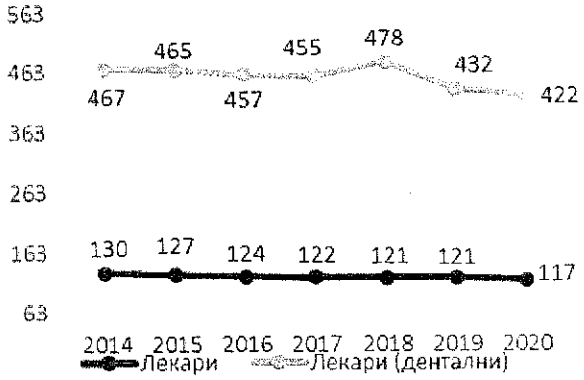

Фигура 4.2.1. Едно легло към брой население на Община Пловдив[79]

Общата леглова обезпеченост на населението за периода 2014-2020 г. е сравнително стабилна, особено през годините 2017-2019 г., когато е стабилизирана на 1 легло на 67 жители на града.

Съвсем естествено е рязкото повишение на обезпечеността през 2020 г., с оглед на откритите допълнителни легла, в следствие разразилата се пандемия от COVID-19. Очакванията са за възстановяване на нивата от 2019 г., след преминаване на тази здравна криза.

[77] Съгласно политиката на ИНФОСТАТ Заведенията и леглата към други ведомства са включени към общото за страната, но не са териториално разпределени.
[78] Източник: Данни: ИФОСТАТ
[79] Източник: Данни - ИНФОСТАТ

Фигура 4.2.2. Брой души на един лекар/лекар по дентална медицина на територията на Пловдив в периода 2014-2020 г.[80]

В община Пловдив обезпечеността на населението от лекари и специалисти по дентална медицина показва, че въпреки тенденцията към намаляване на медицинските специалисти, осигуреността на населението продължава да расте устойчиво и по двата показателя. От извършените изследвания е видно, че обезпечеността от лекари може да намери стабилна основа около нивата от 2017-2019 г. (около 121-122 души на 1 лекар).

Поради спецификата на денталната медицина, вариациите, в абсолютни цифри, през изследвания период са по-големи, но и там тенденцията е на подобряване осигуреността на населението. От представените данни се налага изводът, че общинските лечебни заведения оперират на пазара на медицински услуги в силно конкурентна, а в не малко случаи и агресивна, пазарна среда.

Персонал, възнаграждения и финансов резултат на общинските лечебни заведения на община Пловдив 2015-2019 г.[81]

Брой персонал в общинските лечебни заведения (болнична и извънболнична помощ)

По-голямата част от лечебните заведения в общината, за последните пет години, търпят редукция на персонала.

От лечебните заведения за болнична помощ, само „ЦПЗ Пловдив" ЕООД, запазва броя на персонала си. Най-сериозно е намалението в „МБАЛ Св. Мина-Пловдив" ЕООД – с 99 души, или приблизително 33% и в „МЦ-VI-Пловдив р-н Централен" ЕООД – 51,52%, или 17 души. От лечебните заведения за извънболнична помощ само три от ДКЦ имат повишение в персонала – с „ДКЦ-Изток" ЕООД (2 души), „ДКЦ-IV-Пловдив" ЕООД (2 души) и „ДКЦ-VII-Пловдив р-н Южен" ЕООД (1 лице). С най-сериозно намаление на персонала е „ДКЦ-Пловдив" ЕООД със спад от 23,81% или15 души.

[80] Източник: ИНФОСТАТ.
[81] Източник: Община Пловдив, Дирекция „Здравеопазване".

Фигура 4.2.3. Развитие на броя на персонала в ЛЗ по вид (2015-2019 г.)[82]

Най-остър спад регистрират лечебните заведения от тип МБАЛ, с 16,24% (или 102 души в абсолютни стойности) за 5 годишния период.

Лечебните заведения от тип ДКЦ и МЦ дават редукция от 8,8% или 23 души. Най-голяма стабилност в запазването на персонала има лечебните заведения от тип СБАЛ редукция от едва 3%, или 15 души.

	2015	2016	2017	2018	2019
„ДКЦ-Пловдив“ ЕООД	63	56	53	51	48
„ДКЦ-Изток“ ЕООД	33	31	32	35	35
„ДКЦ-I-Пловдив“ ЕООД	77	71	70	70	70
„ДКЦ-II-Пловдив“ ЕООД	79	79	77	76	76
„ДКЦ-IV-Пловдив“ ЕООД	37	37	37	38	39
„ДКЦ-V-Пловдив р-н Тракия“ ЕООД	73	73	73	72	70
„МЦ-VI-Пловдив р-н Централен“ ЕООД	33	31	28	24	16
„ДКЦ-VII-Пловдив р-н Южен ЕООД	45	46	45	46	46
„МЦРСМ I-Пловдив“ ЕООД	26	27	26	26	25
„ЦПЗ Пловдив“ ЕООД	134	132	129	130	134
„КОЦ“ ЕООД	325	328	329	324	319
„ЦКВЗ Пловдив“ ЕООД	41	40	38	29	31
„МБАЛ Св. Мина-Пловдив“ ЕООД	299	250	228	223	200
„МБАЛ Св. Пантелеймон-Пловдив“ ЕООД	329	330	330	327	322
„Инсинератор Пловдив“ ЕООД	-	-	-	1	1
Общо	**1593**	**1531**	**1495**	**1472**	**1432**

Таблица 4.2.3. Брой персонал в общинските лечебни заведения (болнична и извънболнична помощ) (2015-2019г.)[83]

Общата картина на общинското здравеопазване за болнична и извънболнична помощ дава редукция от 161 души медицински персонал, което представлява 10,11% на пет годишна база (2014 – 2019).

[82] Източник: Община Пловдив.
[83] Източник: Община Пловдив.

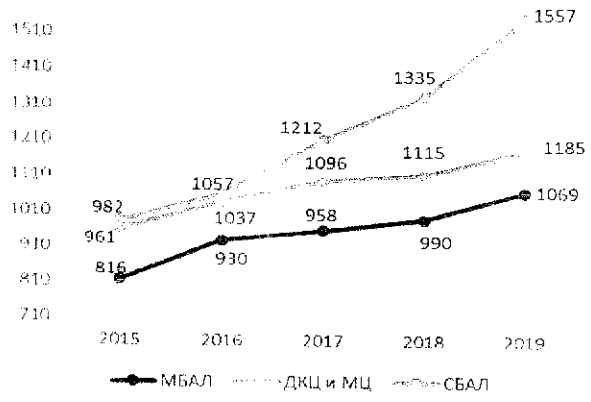
Средно брутно възнаграждение на персонала в общинските лечебни заведения (болнична и извънболнична помощ)

За периода 2015-2019 г. всички общински лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ, на територията на община Пловдив, са реализирали (ежегодно) увеличение на възнагражденията на своите служители. От усреднените данни е видно, че за изследвания период, повишението на брутните възнаграждения е 51,94% , което дава ясен знак за намеренията на общинското здравеопазване да задържа експертните кадри в лечебните заведения в гр. Пловдив. Най-високи средни, брутни възнаграждения за 2019 г. са отчетени в „ЦПЗ Пловдив" ЕООД (1916 лв.) и в „КОЦ" ЕООД (1839 лв.), а най-ниски в „МЦРСМ I-Пловдив" ЕООД (805 лв.), „ЦКВЗ Пловдив" ЕООД (917 лв.) и „МЦ-VI-Пловдив р-н Централен" ЕООД (929 лв.).

[redacted]	2015	2016	2017	2018	2019
„ДКЦ-Пловдив" ЕООД	959	985	987	1033	1137
„ДКЦ-Изток" ЕООД	927	1047	1064	1036	1134
„ДКЦ-I-Пловдив" ЕООД	967	1081	1207	1233	1298
„ДКЦ-II-Пловдив" ЕООД	1428	1445	1460	1460	1589
„ДКЦ-IV-Пловдив" ЕООД	1072	1156	1234	1291	1378
„ДКЦ-V-Пловдив р-н Тракия" ЕООД	1092	1168	1217	1253	1361
„МЦ-VI-Пловдив р-н Централен" ЕООД	780	817	891	871	929
„ДКЦ-VII-Пловдив р-н Южен ЕООД	796	896	999	1000	1038
„МЦРСМ I-Пловдив" ЕООД	624	740	804	858	805
„ЦПЗ Пловдив" ЕООД	1006	1055	1172	1479	1916
„КОЦ" ЕООД	1347	1494	1595	1757	1839
„ЦКВЗ Пловдив" ЕООД	594	621	868	768	917
„МБАЛ Св. Мина-Пловдив" ЕООД	740	900	914	887	1007
„МБАЛ Св. Пантелеймон-Пловдив" ЕООД	891	960	1002	1093	1131
„Инсинератор Пловдив" ЕООД	-	-	-	1351	1351
Средно	**826**	**1026**	**1028**	**1158**	**1255**
Общо	**1593**	**1531**	**1495**	**1472**	**1432**

Таблица 4.2.4. Средно брутно възнаграждение на персонала в общинските лечебни заведения (болнична и извънболнична помощ) (2015-2019 г.)[84]

[84] Данни: Община Пловдив

Фигура 4.2.4. Развитие на възнагражденията на персонала в ЛЗ по вид (2015-2019 г.)[85]

По усреднени показатели, най-сериозно повишение на възнагражденията на персонала се наблюдава при специализираните центрове за активно лечение, като за изследвания период от пет години, увеличението е с 58,55%. Нарастването при лечебните заведения от тип МБАЛ е 31%, докато от тип ДКЦ и МЦ е 23,31%.

Финансови резултати на общинските лечебни заведения за 2015-2019 г. (болнична и извънболнична помощ)

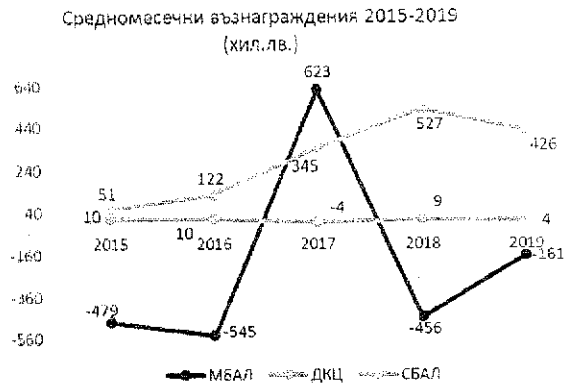
Лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ в гр. Пловдив показват много различни финансови резултати за изследвания петгодишен период 2015-2019 г. Половината от тях и през петте години нямат нито една с отрицателен финансов резултат, като най-добри показатели дават „ЦПЗ Пловдив" ЕООД и „КОЦ" ЕООД. На другия полюс е „МБАЛ Св. Мина-Пловдив" ЕООД, със само една година с положителен финансов резултат (2017 г.), както и „ДКЦ-Пловдив" ЕООД. По общи, усреднени показатели, здравеопазването в Пловдив от 2017 г., регистрира положителни финансови резултати.

	2015	2016	2017	2018	2019
„ДКЦ-Пловдив" ЕООД	1	0	-88	-37	-24
„ДКЦ-Изток" ЕООД	4	5	6	6	-25
„ДКЦ-I-Пловдив" ЕООД	14	16	19	20	23
„ДКЦ-II-Пловдив" ЕООД	24	36	33	25	37
„ДКЦ-IV-Пловдив" ЕООД	7	8	9	10	11
„ДКЦ-V-Пловдив р-н Тракия" ЕООД	38	19	21	46	67
„МЦ-VI-Пловдив р-н Централен" ЕООД	2	1	-38	41	-46
„ДКЦ-VII-Пловдив р-н Южен ЕООД	2	0	0	0	5
„МЦРСМ I-Пловдив" ЕООД	1	1	0	-30	-9
„ЦПЗ Пловдив" ЕООД	31	62	20	228	159
„КОЦ" ЕООД	240	486	1404	1927	1560
„ЦКВЗ Пловдив" ЕООД	-69	-61	-37	1	25

[85] Данни: Община Пловдив

	2015	2016	2017	2018	2019
„МБАЛ Св. Мина-Пловдив“ ЕООД	-828	-996	830	-960	-409
„МБАЛ Св. Пантелеймон-Пловдив“ ЕООД	-129	-94	416	49	88
„Инсинератор Пловдив“ ЕООД	-	-	-6	-47	-39
Общо	**-517**	**-662**	**2590**	**1279**	**1423**

Таблица 4.2.5. Финансови резултати на общинските лечебни заведения (болнична и извънболнична помощ) (2015-2019 г.)[86]

Фигура 4.2.5. Развитие на възнагражденията на персонала в ЛЗ по вид (2015-2019 г.)[87]

По усреднени годишни показатели, за изследвания период, финансовият резултат при лечебните заведения от тип СБАЛ е най-висок: 294 200 лв., а този на МБАЛ най-нисък: 203 300лв. Лечебните заведения от типа ДКЦ и МЦ са с минимално положителен, усреднен резултат от 5 800 лв./год. (2015-2019 г.)

4.2.3. Транспортна достъпност до заведенията, предоставящи здравни услуги и здравно медиаторство

Общинските лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ са относително равномерно разпределени на територията на града. До тях е осигурен пешеходен и автомобилен достъп за населението, достъпни са с градски транспорт, налични са паркоместа за посетителите и е осигурен достъп за хора с увреждания.

На територията на община Пловдив действат пет здравни медиатори, работещи с уязвими малцинствени групи. Предвид концентрацията на жители от малцинствата в кварталите „Столипиново“, „Шекер махала“ и „Арман махала“, разпределението на здравните медиатори по райони е както следва:

[86] Данни: Община Пловдив.
[87] Данни: Община Пловдив.

1.	Район „Източен“ (кв.“Столипиново“)	3
2.	Район „Северен“ (“Шекер махала“ и “Арман махала“)	2
	Общо:	**5**

Таблица 4.2.6. Здравни медиатори по райони на територията на гр. Пловдив[88]

Основната функция на здравните медиатори е посредничество в процеса на осигуряване на достъп до здравни услуги на уязвими малцинствени групи. Всички експерти са преминали обучение за здравен медиатор и са вписани в регистъра на Националната мрежа на здравните медиатори.

Здравните медиатори имат отговорността да изготвят ежемесечни и шестмесечни отчети за своята работа, по стандартизирана регистрационна отчетна форма, които предоставят на прекия си ръководител – РЗИ Пловдив и на Националната мрежа на здравните медиатори (НМЗМ).

4.2.4. Инфраструктурна обезпеченост за извършване на дейности и предоставяне на здравни услуги

На основание на приети решения от Общински съвет – Пловдив, от бюджета на административната единица (и в единични случаи с помощта на Европейски фондове и програми) са изразходвани целеви средства за финансово подпомагане дейността на лечебните заведения в града и са извършени инвестиции в периода 2014 – 2020 г. за подобряване състоянието на сградния фонд и доставка на специализирано медицинско оборудване. В описанието са включени надлежно и състоянието на инфраструктурата за всяко ЛЗ, нуждите за следващия период 2021-2027г., както и прогнозната стойност на предвидените за извършване инвестиции.

МНОГОПРОФИЛНИ БОЛНИЦИ ЗА АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ	
МБАЛ „Св. Мина“ Пловдив ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 17 039,09 лв. Вид: ремонт на преддверието **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние”** **Идентифицирани нужди:** По сградата са необходими ремонти на покриви, WC, стълбища, подове, ВиК, щрангове, PVC дограма, осветителна система и др.

[88] Данни: Община Пловдив.

	Прогнозна стойност: 337 791,55 лв.
МБАЛ „Св. Пантелеймон“ Пловдив ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** През периода не са извършвани инвестиции **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Изграждане на нови пътни връзки към СПО и на ново крило (от 4-ти етаж) със спешен център. По сградата са необходими ремонти на болнични стаи, WC, спешен център, настилки, боядисване, облицовка на асансьор и др. Двора на ЛЗ има нужда от довършване на асфалтови алеи, ремонт на поливна система и нова техника за поддържане на тревните площи, подмяна на настилка за служебен паркинг. Посочват се и нужди от Разкриване на: • Ортопедично отделение; • УНГ отделение; • Център за хемодиализа. **Прогнозна стойност: 6 000 000 лв.**
СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ (СБАЛ)	
„Комплексен онкологичен център – Пловдив“ ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 551 560,18лв. Вид: Ремонт на хирургично отделение, рентген, ОКП, отделение по медицинска онкология и онкологични заболявания (пневмология, гастроентерология, кожни болести, хематологията), отделение по лъчелечение, ДКБ, Гинекологично отделение, Втора база (общи части), аптека и отделение COVID-19. **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Разкриване на отделение по нуклеарна медицина база II. **Прогнозна стойност: 1 385 490 лв.**
„Център за психично здраве – Пловдив“ ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 399 180,80 лв. Вид: Хидроизолации на покриви, основен ремонт на покриви и санитарните помещения, поставяне и разширяване на система за видеонаблюдение, подмяна на газов котел и газова отоплителна инсталация, основен ремонт на сградата на дневния стационар, изграждане на пожароизвестителна система и др. **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“**

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ * ПРЕДСЕДАТЕЛ *

	Идентифицирани нужди: Подобряване на Енерго-ефективността на сградите на мъжко и женско отделение и сградата на ПДЗ и ОАЛГХПР, поставяне на външна изолация на сградата на ДС, надграждане на сградите на стационара и др. **Прогнозна стойност: 617 000 лв.**
„Център за кожно-венерически заболявания – Пловдив“ ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020г.)** Стойност: 50 000 лв. Вид: Извършени частични ремонти на кабинетите (сменени настилки, ремонтирани тавани с гипсокартон, изкърпени и боядисани стени и подменени мебели) и болничните стаи, манипулационната и сестринските стаи (ремонтирани тавани с гипсокартон, изкърпени и боядисани стени). **Състояние на инфраструктурата: „цялостно амортизирано състояние“** **Идентифицирани нужди:** • Ремонтни: Саниране на сградния фонд, ремонт на клинична лаборатория, медицински кабинети и операционна зала, подмяна на ел. инсталация, подход за инвалиди, газификация на отоплението, ремонт на ВИК и обратни води. • Оборудване: Хематологична система ADIVA 360, Cryo jet, Дюаров съд за течен азот, Микроскоп, Имунофлуоресцентен микроскоп, Waldmann UV 7002-система за фототерапия **Прогнозна стойност: Общо 577 900 лв., в т.ч.** Ремонтни дейности: **481 000 лв.;** Доставка на оборудване: **96 900лв**.
Гръдоболна болница „Кудоглу“ – гр. Пловдив, район „Източен“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** През периода не са извършвани инвестиции **Състояние на инфраструктурата: „предаварино общо състояние”** **Идентифицирани нужди:** Основен ремонт и доставки по следните части: Паркоустройство и озеленяване; „ОВК“; „ВиК“; „Електро“; „Подемни технологични съоръжения“; „Болнично Технологично оборудване“; „Болнични технологични инсталации за медицински газове“; „Кухненско технологично обзавеждане“ **Прогнозна стойност:** Общо **15 582 383,09 лв., в т.ч.** Ремонтни дейности: **7 582 383,09 лв.;** Доставка на оборудване: **8 000 000 лв.**

Наименование	Описание на дейностите, които ще се финансират по проектното предложение	Индикативна стойност
ДИАГНОСТИЧНО-КОНСУЛТАТИВНИ ЦЕНТРОВЕ (ДКЦ) и МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТРОВЕ (МЦ)		
Медицински център за рехабилитация и спортна медицина – I – Пловдив ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** През периода не са извършвани инвестиции. **Състояние на инфраструктурата: „не-добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Инвестиционно намерение „Създаване на Високотехнологичен център по спортна медицина и възстановяване“ (надграждане на съществуващата сграда и оборудване и ремонтни дейности) **Прогнозна стойност: 2 500 000 лв.**	
Диагностично-консултативен център I Пловдив ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020г.)** Стойност: 175 821,78лв. Вид: Подмяна на дограма, дървена с алуминисва (крила Юг и Изток, ремонт на покрив (всички крила) **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** НЕ **Прогнозна стойност: -**	
Диагностично-консултативен център II Пловдив ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020г.)** Стойност: 364 620,67лв. Вид: Ремонтирани кабинети физиотерапевтични процедури (електро и светолечение, лечебен масаж), стерилизационна, отделение физикална рехабилилтация (разширение и коридор) коридори (първи, трети и четвърти етаж северно крило, източно крило първи етаж, служебен вход, рентген и кабинети) кабинети (първи етаж северно крило, спешна помощ, административен сектор, операционна, детска консултация и др.), стълбище първи-втори етаж, подмяна на олуци, корниз, хидроизолация, водосточни тръби, водосборни казанчета, отделение рентген, подмяна на врати, боядисване кабинети (скенер и ехография), абонатна станция WC (отделение физиотерапия), канализация, главно ел. табло и др. **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** НЕ **Прогнозна стойност: -**	
Диагностично-консултативен център IV Пловдив ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 186 356,97 лв. Вид: Реновирани част от подовите настилки, основен ремонт на част от WC, сменени част от дървените врати с алуминиеви	

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

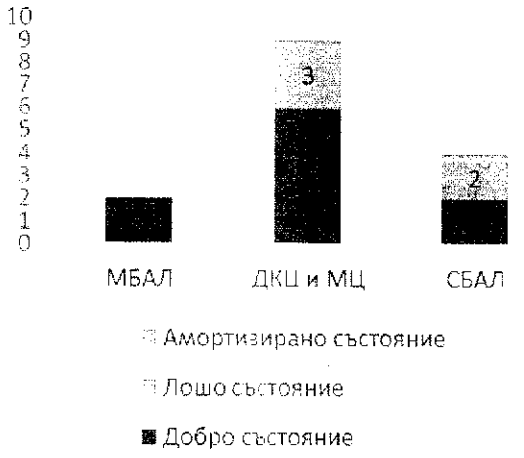
	Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние" **Идентифицирани нужди:** за периода 2021-27 г. НЕ **Прогнозна стойност: -**
Диагностично-консултативен център V Пловдив ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020г.)** Стойност: 1 093 000 лв. Вид: Подмяна на дървена дограма с PVC, подмяна на осветителните тела с LED – енергоспестяващи, подмяна на спирателни кранове на ВиК инсталацията, ремонт на покрива, подмяна на дървени врати с алуминиеви, закупуване на машини и съоръжения **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние"** **Идентифицирани нужди:** саниране на сградата и ремонт на ВиК и ел. инсталацията и нужда от обследване на сградата **Прогнозна стойност:** TBD
„Медицински център VI – Пловдив, район Централен" ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 63 222,74 лв. Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние"** **Идентифицирани нужди:** Доставка на ЕКГ апарат, ехографски апарат, холтер, ДЕХА - /остеоденситометър/ и ЕМГ /електромиограф/ **Прогнозна стойност: 80 000 лв.**
Диагностично-консултативен център VII, район „Южен" Пловдив ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020г.)** Стойност: 26 000 лв. Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние"** **Идентифицирани нужди:** НЕ **Прогнозна стойност: -**
Диагностично-консултативен център „Пловдив" ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Не са извършвани инвестиции от построяването на сградата преди 45г., освен в Рентгеновия сектор. **Състояние на инфраструктурата: „лошо общо състояние"** **Идентифицирани нужди:** Ремонтни: • Смяна на дограма, боядисване на стаи и коридори, подмяна на настилки, подмяна на ел. инсталация, ремонт на

	отоплителна инсталация, смяна на врати, хидроизолация на покрива Оборудване: • Дигитализация на рентгена (2бр.), Ехографи (2бр.) Цветен доплер за периферни съдове, Линейка с оборудване за мобилни групи, Климатици (20бр.) **Прогнозна стойност: Общо 680 000 лв., в т.ч.** Ремонтни дейности: **520 000 лв.** ; Доставка на оборудване: **160 000лв**.
Диагностично-консултативен център „ИЗТОК“ ЕООД	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: **27 249,85 лв.** Вид: разработка на идеен проект (Реконструкция на двора на ЛЗ), изработка, доставка и монтаж на нестандартна метална врата, ремонт на канализационна инсталация, отоплителната инсталация, медицински кабинети и частичен ремонт на покрива. **Състояние на инфраструктурата: „не-добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Основен ремонт на покрива и гръмоотвода, ВиК, парова инсталация, частично външно саниране. **Прогнозна стойност: 400 000 лв.**

Таблица 4.2.7. Инвестиции от Община Пловдив в лечебни заведения за болнична и доболнична медицинска помощ (2014-2020)[89]

Изброените общински търговски дружества (с изключение на все още нефункциониращата Гръдоболна болница „Кудоглу“ - гр. Пловдив, Район „Източен“) предоставят здравна услуга, като всяко едно от тях притежава или е с потенциал за силно изразено конкурентно предимство. Ключови фактори за постигане на това са квалифицираният труд, капиталът и съвременните технологии в областта на здравеопазването.

[89] Източник: Община Пловдив.

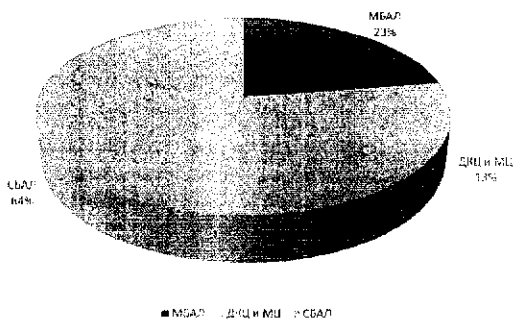
Фигура 4.2.6. Инфраструктурно състояние на общински ЛЗ в община Пловдив[90]

За да се достигне желаното ниво се изискват и значителни предварителни дългосрочни инвестиции.

Като цяло, общото инфраструктурното състояние на общинските лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ е по-скоро добро. 2/3, или 10 от ЛЗ са с оценка „добро общо състояние“, 3 с оценка „недобро или лошо общо състояние“ и 2 с оценка „амортизирано или предаварийно общо състояние“ (като и двете са ЛЗ от тип СБАЛ).

От данните за общинските лечебни заведения на територията на гр. Пловдив е видно, че инвестициите, извършени в периода 2014 – 2020 г. са на обща стойност от 1 667 052,08 лв., като над половината от средствата са усвоени от „Комплексен онкологичен център – Пловдив“ ЕООД и „Център за психично здраве – Пловдив“ ЕООД.

Нуждата от средства за настоящия програмен период 2021 – 2027 г., многократно надвишава инвестициите, извършени в предходния (около 17 пъти), с индикативни стойности от приблизително 28 160 564,64 лв.

Фигура 4.2.7. Нужда от финансиране на общински ЛЗ в община Пловдив в процентно съотношение[91]

Най-малка нужда от финансиране имат ЛЗ от тип ДКЦ: 3 660 000 лв. (13% от необходимите средства), Многопрофилните общински болници: 6 337 791,55 лв. (23% от необходимите средства), а с най-големи идентифицирани финансови потребности, за следващия програмен период са общинските СБАЛ: 18 162 773,09 лв. (64% от необходимите средства).

[90] Източник: Община Пловдив.
[91] Източник: Данни Община Пловдив.

4.2.5. Детско здравеопазване. Детски кухни, ясли, здравни кабинети в училищата и детските градини по райони.

Детско здравеопазване

Детското здраве в Община Пловдив се осигурява, чрез дейността на детските ясли и общинските предприятия, в сътрудничество с лечебните заведения на територията на града. По този начин се гарантира и осигурява равен достъп на потребителите до детските заведения, грижа и опазване на детско-юношеското здраве, внедряване на добри практики, чрез програми за профилактика и здравословен начин на живот, повишаване на здравната култура и информираността на подрастващите.

На територията на Община Пловдив функционират общо 24 детски ясли (в т.ч. детски градини с яслени групи), от които 17 общински, 12 детски кухни, от които 6 общински детски кухни, с подробно описано в таблицата по-долу състояние на сграден фонд и материално-техническа база, в т.ч. идентифицирани проблеми и потребности от подобрения.

Детски ясли по райони

Район „Централен“: Детска ясла №10 „Детска ясла на мечтите“, Детска ясла №17 „Детски смях“, Детска ясла №18 „Вълшебно детство“ (с детска кухня); Детска ясла №30 „Приказен свят“, Детска градина с яслена група „Зора“. Общо 18 яслени групи.

Район „Източен“: Детска ясла №19 „Веселушка“ (с детска кухня); Детска ясла №33 „Послушко“ (с детска кухня), Детска градина с яслена група „Щастливо детство“. Общо 12 яслени групи.

Район „Западен“: Детска ясла №15 „Дара“ (с детска кухня); Детска ясла № 25 „100 усмивки“ (с детска кухня); Детска градина с яслена група „Боряна“ (с разливочна за детска кухня). Общо 11 яслени групи.

Район „Северен“: Детска ясла №1 „Мечо Пух“, Детска ясла №3 „Дребосъчета“, Детска ясла №13 „Палечка“, Детска градина с яслена група „Славей“, Детска градина с яслена група „Космонавт“. Общо 13 яслени групи.

Район „Южен“: Детска ясла №12 „Климентина“, Детска ясла №14 „Мечта“, Детска ясла „Слънчо“, Детска ясла №35 „Патиланци“ (с разливочна за детска кухня), Детска градина с яслена група „Ралица“. Общо 19 яслени групи.

Район „Тракия“: Детска ясла „Слънчев рай“ (с детска кухня), Детска ясла „Приказка“, Детска градина с яслена група „Д-р Едгар Бороу“. Общо 16 яслени групи.

Децата в яслите са разпределени в 89 яслени групи, като най-много са в Район „Южен“, а най-малко в Район „Западен“. 8 от яслите са оборудвани с прилежащи детски

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

кухни (6) или разливочни на детски кухни (2), като общият капацитет на изхранване от кухните е 440 деца за ден.

Район „Южен“	
Детска ясла №12 „Климентина“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: **30 848 лв.** Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване. **Състояние на инфраструктурата: „незадоволително общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** • Основен ремонт на отоплителната и водопроводната инсталации и възстановяване на напукани стени, фаянсова облицовка, и подови настилки по офиси, гърнални и групи; • Изработване на технически проект, авторски надзор и изпълнение на дейности по изграждане на детски площадки и рехабилитация на част от дворното пространство – 2000 кв.м, включително 3 бр. детски площадки **Прогнозна стойност: 225 000 лв.**
Детска ясла №14 „Мечта“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 3 142 лв. Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване. **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние”** **Идентифицирани нужди:** • Основен ремонт на кухненски блок.; • Изработване на технически проект, авторски надзор и изпълнение на дейности по изграждане на детски площадки и рехабилитация на част от дворното пространство – 1800 кв.м, включително 4 бр. детски площадки. **Прогнозна стойност: 219 000 лв.**
Детска ясла „Слънчо“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 8 233 лв. Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване. **Състояние на инфраструктурата: „не-добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:**

	• Основен ремонт на ПХИ (покривна хидроизолация) - 90 кв.м • Ремонт на перално помещение. • Основен ремонт на кухненски блок. Има готови проекти и издадено строително разрешение от 2017 г. (АС, ВиК, ОиВ и технология) **Прогнозна стойност: 148 000 лв.**
Детска ясла №35 „Патиланци“ (с разливочна към детската кухня)	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 12 135 лв. Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване. **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** • Основен ремонт на ПХИ (покривна хидроизолация) - 690 кв.м; • Изработване на технически проект, авторски надзор и изпълнение на дейности по изграждане на детски площадки и рехабилитация на част от дворното пространство – 3500 м², включително 6 бр. детски площадки. **Прогнозна стойност: 275 000 лв.**
Район „Източен“	
ДЯ „Послушко“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** • Стойност: 72 761 лв. • Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване. **Състояние на инфраструктурата: „не-добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Актуализация на енергийното обследване на сградата. Саниране на съществуващата детска ясла. **Прогнозна стойност: 400 000 лв.**
ДЯ „Веселушка“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 519 213 лв. Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване. **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние”** **Идентифицирани нужди:** Текущ ремонт – Саниране на сграда, оборудване на кухня и вътрешно-ремонтни дейности на детската ясла. **Прогнозна стойност: 194 522 лв.**

	Район „Западен“
ДЯ „Дара“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 17 099 лв. Вид: построен физкултурно-музикален салон, като пристройка към основната сграда; оборудван кухненски блок - посуда, уреди и др., както и извършени текущи ремонти. **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди (2022-2024 г.):** Неотложни ремонти: • Интериорно боядисване на стълбищата на групите и фоайетата на административната част и физкултурния салон. Ремонт на плотовете, подмяна на мивки и фаянсови повърхности в кухнята. Основни ремонти: • Проектиране и изпълнение на аспирационна система в кухнята. Проект за подмяна на ел. инсталацията и подмяна мощността на ел. захранването. Изграждане на домофонна уредба на групите и административния вход. Придобиване на ДМА: • Фризер и хладилни витрини. Придобиване на НДА: • Програмни продукти. **Прогнозна обща стойност: 98 500 лв.**
ДЯ „Сто усмивки“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 25 774 лв. Вид: оборудвани три групи „Монтесори”, както и кухненския блок с посуда, уреди и др. Извършени текущи ремонти. **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние”** **Идентифицирани нужди:** Неотложни ремонти: • Ремонт на коридори и административен кабинет, вътрешно боядисване на 3 групи и смяна на 4 врати. Основни ремонти: • Проектиране и изпълнение на аспирационна система в кухнята. Проект за изграждане на физкултурен салон. Придобиване на ДМА: • Хладилен шкаф за зеленчуци. Придобиване на НДА:

	• Програмни продукти. **Прогнозна стойност: 80 500 хил. лв.**
Район „Северен“	
Детска ясла №1 „Мечо Пух“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 18 330 лв. Вид: текущи ремонти, вкл. частичен ремонт на вътрешна ВиК инсталация и доставка на оборудване. **Състояние на инфраструктурата: „незадоволително общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Спешна необходимост от подмяна на ВиК инсталацията, детските съоръжения и тротоарните алеи. **Прогнозна стойност: 90 000 лв.**
Детска ясла №3 „Дребосъчета“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 37 317 лв. Вид: подмяна на балатум, ремонт на тоалетни, стерилизатор, климатик-2 бр., прахосмукачка-2 бр., хладилник- 3 бр., пералня, кухненски шкафове-2 бр., детски гардеробчета-24 бр., трикрилен гардероб, двукрилен гардероб-2 бр., матраци- 40 бр., спално бельо и завивки- 60 бр., детски легла тип сандвич- 5 бр., музикална уредба, секционни шкафове, видеонаблюдение. **Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Необходимост от подмяна на металната, входна козирка, както и подмяна на балатум, ремонт на тоалетни, стерилизатор, климатик-2 бр., прахосмукачка-2 бр., хладилник- 3 бр., пералня, кухненски шкафове-2 бр., детски гардеробчета-24 бр., трикрилен гардероб, двукрилен гардероб-2 бр., матраци- 40 бр., спално бельо и завивки- 60 бр., детски легла тип сандвич- 5 бр., музикална уредба, секционни шкафове, видеонаблюдение. **Прогнозна стойност: 48 317 лв. (11 хил. лв. входна козирка)**
Детска ясла №13 „Палечка“	**Извършени инвестиции за (2014-2020г.)** Стойност: 363 196,14 лв. Вид: общи ремонтни дейности и доставки на оборудване, както следва: Детски съоръжения за двора, видеонаблюдение, компютърна система, съдомиялна, стерилизатор- 4 бр., сушилня- 2 бр., детски легла и дюшеци- 100 бр., климатик, дидактичен шкаф- 8 бр., кухненски шкаф, дивани- 10 бр., детски дивани-4 бр., ел. косачка, гардероби-17 бр., бактерицидни лампи- 4 бр.

	Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“, но течовете от покрива компрометират инфраструктурата и създават опасност за ел. инсталацията. **Идентифицирани нужди:** Спешна необходимост от подмяна на ВиК инсталацията, детските съоръжения и тротоарните алеи. **Прогнозна стойност: 90 000 лв.** **Идентифицирани нужди:** Спешен ремонт на покрива на сградата. Необходимост от извършване на конструктивно обследване на складовото помещение и извършване на съответните ремонтни дейности. Цялостно боядисване, ремонт на ВИК инсталация, ремонт на подови и стенни облицовки, климатик и закупуване на кухненска посуда, както за централната кухня, така и за разливочните **Прогнозна стойност: 50 00лв.**
	Район „Централен“
Детска ясла №10 „Детска ясла на мечтите“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 1 229 лв. Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване. **Състояние на инфраструктурата: „незадоволително общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Необходимост от цялостен ремонт на инфраструктурата – сграден фонд, дворно пространство и тротоарни настилки. Това включва ремонт на дървена подова конструкция, нова подова настилка, подмяна на вътрешни дървени врати с ПВЦ врати, обработка на стени и тавани, вътрешно боядисване с изкърпване, ремонт покрив – хидроизолация с частична подмяна на керемиди, ремонт на комини тела, преустройство на складови помещения и пералня, ново обзавеждане и оборудване на административни помещения, яслени групи, кухненски блок, пералня, вертикална планировка на дворно пространство - озеленяване, обособяване на три детски площадки за игра, оборудване със съоръжения, изпълнени по европейски стандарт, изграждане на нова ограда, подмяна на външна тротоарна настилка пред сградата. **Прогнозна стойност: 600 000 лв.**
Детска ясла №17 „Детски смях“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 87 120 лв. Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване.

	Състояние на инфраструктурата: „много добро общо състояние“ **Идентифицирани нужди:** Ремонт на пералния блок и частичен ремонт на метална дворна ограда с подмяна на входни метални врати. **Прогнозна стойност: 200 000 лв.**
Детска ясла №18 „Вълшебно детство“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 4 421 014 лв. Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване. **Състояние на инфраструктурата: „незадоволително общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Необходимост от цялостен ремонт на инфраструктурата – сграден фонд, дворно пространство и тротоарни настилки. Това включва - изграждане на две нови яслени групи, изпълнение на мерки за енергийна ефективност на цялата сграда – демонтажни дейности, зидария и преградни стени, фасадна дограма, метална и специална дограма, подови настилки, изграждане на външни стъпала и площадки, обработка стени и тавани, ремонт на покрив, топлоизолация фасада сграден фонд, изграждане на ВиК инсталация, ел. инсталация, ОВИ и пожароизвестителна система, ново обзавеждане и оборудване на шестте яслени групи и останалите помещения, обновяване на дворното пространство: вертикална планировка, облагородяване на дворно пространство, озеленяване, обособяване на шест детски площадки за игра, оборудване със съоръжения, изпълнени по европейски стандарт, изграждане на нова ограда, подмяна на външна тротоарна настилка около двора. **Прогнозна стойност: 2 900 000 лв.**
Детска ясла №30 „Приказен свят“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 267 969 лв. Вид: текущи ремонти и доставка на оборудване. **Състояние на инфраструктурата: „незадоволително общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Необходимост от цялостен ремонт на инфраструктурата – сграден фонд, дворно пространство и тротоарни настилки. Това включва боядисване с изкърпване на стени и тавани в административен блок, подмяна на дървена дограма с ПВЦ на вътрешна преградна стена на физкултурен

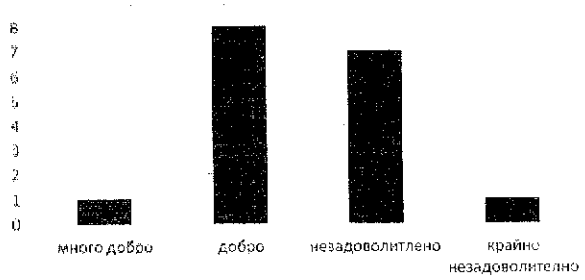
	салон, ново обзавеждане на кабинети, с монтаж на ПВЦ врата–административен блок, покривна хидроизолация с тенекеджийски дейности над административен блок, оборудване на пет броя детски площадки за игра на двора със съоръжения и ударопоглъщаща настилка. **Прогнозна стойност: 100 000 лв.**
	Район „Тракия“
Детска ясла „Приказка“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** През периода не са извършвани инвестиции. **Състояние на инфраструктурата: „задоволително общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Необходимо цялостно вътрешно боядисване, подмяна на плочки и закупуване на дезинфекционни вани, ремонт на остъкляването на тавана към входното антре. **Прогнозна стойност: 14 000 лв.**
Детска ясла „Слънчев рай“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** През периода не са извършвани инвестиции. **Състояние на инфраструктурата: „крайно незадоволително общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Нужда от изпълнение за мерки на енергийна ефективност – подмяна на дограма, топлоизолиране на стени и покрив, подмяна на вътрешна отоплителна инсталация, изграждане на соларна инсталация. Подмяна на ВиК инсталацията, поставяне на навеси и ремонт на терасите, подмяна на детските съоръжения и ремонт на кухненския бокс. **Прогнозна стойност:** **Обща стойност: 517 420 лв.** **за енергийна ефективност - 427 420 лв.; ремонтни дейности - 90 000лв.**

Таблица 4.2.8. Детски ясли – извършени дейности, свързани с подобряване на състоянието и идентифицирани нужди от бъдещи интервенции[92]

Един от основните проблеми в града, по отношение на обезпечеността от детски ясли, е нуждата от още една базова детска ясла на територията на Район „Западен“, която да покрие нуждите от търсенето на услугата. Идентифицирана е и нужда от изграждане на

[92] Източник: Община Пловдив.

две нови яслени групи и изграждане на нова детска ясла с 4 яслени групи в кв. „Университетски“, ул. „Ст. Михайловски“ №13.

Фигура 4.2.8. Инфраструктурно състояние на общински Детски ясли в община Пловдив[93]

Немалка част от инфраструктурното състояние на детските ясли на територията на града е оценено като „незадоволително или крайно незадоволително“ (47,06%). Идентифицирани са нужди и от основен ремонт, като особено неотложен е в Район „Централен“, където 3 от 4-те заведения са в незадоволително общо състояние.

В допълнение, в същия район, е идентифицирана необходимост от 3 броя медицински сестри и 2 детегледачки. В тази връзка отново се наблюдава назряващия проблем с недостига на медицински специалисти в детското здравеопазване и детските здрави заведения, в частност – много от настоящите експерти са пред или в пенсионна възраст.

За изминалия програмен период, инвестициите в детските ясли в гр. Пловдив възлиза на 5 895 380.14 лв., като 80% от сумата е инвестирана в ДЯ „Вълшебно детство“.

В настоящия програмен период, нуждите на детските ясли в града, възлизат на 6 160 259 лв., което е много близка стойност до предходните разходи. Половината (около 45%) от необходимата сума отразява инвестиционните намерения за ДЯ „Вълшебство“, като повечето детски заведения имат необходимост от средства в размер на 50 до 500 хил. лв.

Детски кухни по райони

Освен детските ясли, на територията на общината функционират и 6 самостоятелни детски кухни (с изключение на детска кухня „Бон-бон“, която е към детска ясла „Слънчев рай“). Разпределението им по райони е следното:

Район „Централен“: Детска кухня №2 „Детски рай“ (капацитет 250 деца/ден), Детска кухня „Щастливо детство“, (капацитет 250 деца/ден).

Район „Източен“: няма.

Район „Западен“: Детска кухня №6 „Лакомото мече“, капацитет 250 деца/ден.

Район „Северен“: Детска кухня №3 „Слънчеви усмивки“, капацитет 400 деца/ден.

Район „Южен“: Детска кухня №5 „Звездичка“, капацитет 400 деца/ден.

[93] Източник: Община Пловдив.

Район „Тракия“: Детска кухня „Бон-Бон“ към детска ясла „Слънчев рай“, капацитет 300 деца/ден.

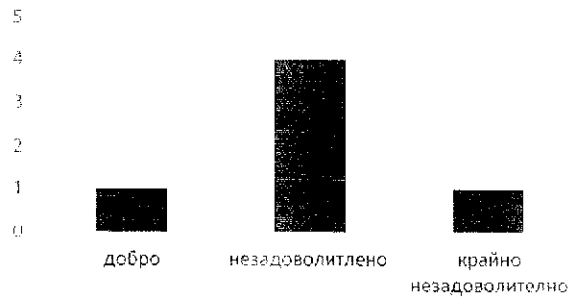
Общо, детските кухни могат да осигурят храна за 1800 деца на ден, при пълно натоварване на оборудването.

Район „Централен“	
Детска кухня №2 „Детски рай“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 1 200 лв. Вид: доставки на оборудване **Състояние на инфраструктурата: „крайно незадоволително общо състояние”** **Идентифицирани нужди:** Необходимост от основен ремонт на инфраструктурата – сграден фонд – вътрешно и външно пространство, включващи: подмяна на фасадна дограма с ПВЦ, изграждане на козирка – фасада вход, подмяна на вътрешна дограма с ПВЦ, обновяване на кухненския блок и фоайе, боядисване с изкърпване на вътрешни стени и тавани, нова фаянсова облицовка на санитарни помещения, обособяване на допълнителни помещения с преградни стени, ремонт на ВиК инсталация, ел. инсталация, ОВИ, фасадно боядисване, ново кухненско обзавеждане и оборудване. **Прогнозна стойност: 350 000 лв.**
Детска кухня „Щастливо детство”	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 4 567 лв. Вид: доставки на оборудване **Състояние на инфраструктурата: „сравнително добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Основен ремонт на инфраструктурата – сграден фонд – вътрешно и външно пространство: вътрешно - боядисване с изкърпване – стени и тавани, фасадно боядисване на сградата, подмяна на тротоарна настилка около сградата, цялостна покривна хидроизолация, включваща тенекеджийки ремонтни дейности **Прогнозна стойност: 25 000 лв.**
Район „Източен“	
Няма налични	
Район „Западен“	
Детска кухня №6 „Лакомото мече“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 5 301 лв.

	Вид: Извършено оборудване на кухня и текущ ремонт на помещенията **Състояние на инфраструктурата: „незадоволително общо състояние“** **Идентифицирани нужди (2022-2024 г.):** Неотложни ремонти: • Демонтиране на вътрешни преградни зидове и замяна с лека щендерна конструкция, хидроизолация на покрива • Ремонт на складови помещения и подова настилка. Основни ремонти: • Проектиране и изграждане на аспирационно-вентилационна система в кухненския блок. **Прогнозна обща стойност: 75 000 хил. лв.**
Район „Северен“	
Детска кухня №3 „Слънчеви усмивки“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 55 802 лв. Вид: доставки и ремонтни дейности както следва: Фризер, ремонт на теч от тръба на парно, изработка на работен плот, месомелачна машина- 2 бр., картофобелачка, климатици на разливочните- 3 бр., термофорни казани- 3 бр., готварска печка, пасатор, бутилкова газова инсталация, хладилник, лек автомобил, термоплотове, ремонт на ВИК инсталация **Състояние на инфраструктурата: „не-добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** млечната кухня следва да бъде преместена в самостоятелна сграда, поради следните причини: към настоящия момент кухнята е в сграда с режим на етажна собственост, което възпрепятства извършването на ремонтни дейности. Сградата е стара, а вътрешните инсталации са изключително компрометирани/ периодично има наличие на гризачи, което е предпоставка за прекратяване на дейността на кухнята от съответните органи. • Ремонтни работи: цялостно боядисване, ремонт на ВИК инсталация, ремонт на подови и стенни облицовки, климатик и закупуване на кухненска посуда както за централната кухня, така и за разливочните; • Доставки: климатик и закупуване на кухненска посуда както за централната кухня, така и за разливочните; **Прогнозна стойност: 50 000лв.**

	Район „Южен“
Детска кухня №5 „Звездичка“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** Стойност: 1 743 лв. Вид: доставки на оборудване **Състояние на инфраструктурата: „не-добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** • Основен ремонт на ПХИ (покривна хидроизолация) - 104 кв.м; • Ремонт на външна канализация с направа на нова шахта, на складове и разливочни; • Подсигуряване на канцелария за директор и домакин (настоящата е предвидена за нова яслена група/и). **Прогнозна стойност: 40 000 лв.**
	Район „Тракия“
Детска кухня „Бон-Бон“ към детска ясла „Слънчев рай“	**Извършени инвестиции за (2014-2020 г.)** През периода не са извършвани инвестиции. **Състояние на инфраструктурата: „незадоволително общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Спешна нужда от ремонт на покрива. **Прогнозна стойност: 30 000 лв.**

Таблица 4.2.9. Детски кухни на територията на община Пловдив[94]

Фигура 4.2.9. Инфраструктурно състояние на общински Детски кухни в община Пловдив[95]

Пет от шестте общински детски кухни на територията на гр. Пловдив са в незадоволително или крайно незадоволително инфраструктурно състояние и имат необходимост от спешни/ неотложни ремонти, за да продължат да обслужват жителите на града.

От гледна точка на обезпеченост откъм персонал, не е отчетена необходимост.

За изминалия програмен период, инвестициите в детските кухни в гр. Пловдив възлиза на 79 356 лв., като 85% от сумата е инвестирана в ДК „Слънчеви усмивки“. В новия

[94] Източник: Община Пловдив.
[95] Източник: Община Пловдив.

програмен период, предвид незадоволителното общо състояние на заведенията, нуждите от средства възлизат на 570 000 лв., което е над 7 пъти повече от стойността на предходните разходи. Над 60% от необходимата сума отразява инвестиционните намерения за ДК „Детски рай“, като повечето кухни имат необходимост от средства, в размер на 25 до 75 хил. лв.

Здравни кабинети в училища и детски градини по райони

На територията на гр. Пловдив функционират 142 здравни кабинета, намиращи се в училища и детски градини. За периода 2021-2027 г. разпределението на здравните кабинети, по райони, и необходимост от инвестиции е следното:

[illegible] (2021 – 2027 г.)	
Район „Централен“	
41 бр.	**Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Вътрешно боядисване и подмяна на подовата настилка. **Прогнозна обща стойност: 29 000 лв.**
Район „Източен“	
21 бр.	**Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Освежителни ремонтни дейности **Прогнозна обща стойност: 45 000 лв.**
Район „Западен“	
16 бр.	**Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** за периода 2021-2027 г. - няма **Прогнозна обща стойност: -**
Район „Северен“	
23 бр.	**Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Подмяна на оборудване, закупуване на щори, климатици, мед. апаратура и компютърна техника. **Прогнозна обща стойност: 35 000 лв.**
Район „Южен“	
27 бр.	**Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“** **Идентифицирани нужди:** Текущи ремонти и доставки на оборудване. **Прогнозна обща стойност: 25 000 лв.**
Район „Тракия“	
14 бр.	**Състояние на инфраструктурата: „добро общо състояние“**

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

	Идентифицирани нужди: за периода 2021-2027г. - няма **Прогнозна обща стойност: -**

Таблица 4.2.10. Здравни кабинети на територията на гр. Пловдив[96]

Като цяло, всички здравни кабинети по райони в гр. Пловдив, са с минимална нужда от инфраструктурна намеса и от доставяне на допълнително, специализирано оборудване. В най-неотложните случаи, идентифицираните потребности са за освежителни ремонти и доставка на оборудване/ базова медицинска апаратура, като се наблюдава тенденция към недостиг на медицински специалисти, поради навършване на пенсионна възраст и липсата на млад персонал за подмяна. Общата необходимост от инвестиции за 2021-2027 г., за здравните кабинети в града, възлиза на 134 хил. лв.

Общински програми, реализирани на територията през 2020 г.

- Финансово подпомагане на двойки с репродуктивни способности (отпуснати 51210,75 лв. на одобрените кандидати);
- Програма за компетентно и специфично спортно-медицинско обезпечаване на лица, осъществяващи тренировъчна и състезателна дейност на територията на община Пловдив за 2020-2021 г. (обща стойност до 69 750 лв., по договор с „Център за спортна медицина и рехабилитация I – Пловдив“);
- Национален рамков договор /НРД/ №РД-НС-01-3 от 23.12.2019 г. за денталните дейности между Национална Здравноосигурителна каса /НЗОК/ и Български зъболекарски съюз (БЗС) за 2020-2022 г., с който се регламентират дейности по възстановяване функцията на дъвкателния апарат при цялостно обеззъбена горна и/или долна челюст на здравноосигуреното лице. С Решения на Общински съвет-Пловдив от 2017 г. до 2020 г., вкл. се реализира безплатна услуга за възстановяване на функцията на дъвкателния апарат с цяла плакова зъбна протеза (съответно - горна и/или долна челюст) чрез изработване и поставяне на горна или долна или и двете зъбопротезни конструкции на тотално обеззъбени социално слаби пациенти, жители на Община Пловдив и ортодонтски апарати на деца, в неравностойно положение от социални структури в Община Пловдив, поправка на зъбопротезна конструкция или ортодонтски апарат и други манипулации, свързани с изброените дейности;
- Програма за намаляване броя на децата с наднормено тегло и затлъстяване в общинските училища на територията на община Пловдив (част от Програмата за управление до 2019г.) – през 2020 г. е осъществен масов скрининг на учениците от I

[96] Източник: Община Пловдив.

- VII клас от общинските училища на община Пловдив - извършени 5000 профилактични прегледи и изследвания годишно (обща стойност 69 750 лв.);

- Специализирани профилактични прегледи, с цел диагностициране и даване на предписание за лечение на гръбначни изкривявания, на ученици от пловдивските училища – традиционна програма от 2007 г., изпълнявана със средства на Общината и реализирана ежегодно в „Медицински център за рехабилитация и спортна медицина I – Пловдив“ ЕООД (обща стойност за 2020 г. – 69 750 лв.);
- Организиране дейността по транспорт на трупове и инфекциозно болни на територията на общината, по сключен договор с „МБАЛ „Св. Пантелеймон“ – Пловдив“ ЕООД за реализиране на дейността през 2020 г. (обща стойност 95000лв.);
- Обществена услуга за извършване на лабораторни изследвания на потока от болни на територията на лечебното заведение „ЦКВЗ – Пловдив“ ЕООД (6 182 броя изследвания за 2019 г. на стойност 66 360 лв., нефинансирани по каса; обща стойност на бюджета за 2020 г. – 35 000лв.);
- Амбулаторни прегледи на потока от болни на територията на лечебното заведение „ЦКВЗ – Пловдив“ ЕООД (обща стойност на услугите за 2020 г. – 65 000лв.).

Предизвикателства пред здравеопазването в новите условия

Политиката в сектор здравеопазване на територията на Община Пловдив ще се развива в посока на профилактика, превенция, достъпно, ефективно и качествено общинско обслужване, чрез продължаващото прилагане на допълнен комплекс от мерки и интервенции през новия програмен период, в т.ч.:

- **Преодоляване на негативни тенденции в здравния статус на младото население:** Изготвяне на програми за подобряване здравния статус на учениците, в т.ч. профилактични прегледи, медицинско обезпечаване, превенция и информационни кампании. Осигуряване на подходящи условия при провеждане на спортни мероприятия.
- **Изпълнение на програма за репродуктивно здраве:** Продължаващо финансово подпомагане на двойки с репродуктивни проблеми, жители на община Пловдив.
- **Разкриване на денонощен педиатричен център за комплексна извънболнична помощ:** Осигуряване на 24-часово медицинско обслужване за деца (вкл. проектиране, изграждане, високотехнологично оборудване и кадрово обезпечаване).
- **Създаване на общински хоспис с възможност за обгрижване на тежко болни:** Оценка на съществуващия сграден фонд от общинското здравеопазване и адаптиране на сграда за нуждите на бъдещия хоспис.
- **Въвеждане на електронно общинско здравеопазване**

- **Включване в електронна мрежа на всички общински лечебни заведения,** профилиране на отделните заведения и осигуряване на постоянен достъп и пълен обмен на информация за медицински специалисти и пациенти.
- **Създаване на Здравен алианс на общински лечебни заведения:** Налагане на нов модел на взаимоотношения между доболничната специализирана медицинска помощ и болничната помощ, отговаряща на новите изисквания за комплексност на медицинската услуга. Подобряване на контрола чрез единна структура.
- **Създаване на възможност за обучение на студенти и специализанти в общински лечебни заведения:** Провеждане на процедури, в изпълнение на Наредба №8/13.11.2019г. за изискванията към лечебните заведения, които извършват обучение на студенти и специализанти. Повишаване на квалификацията и преодоляване на недостига на кадри.
- **Разкриване на нови детски ясли и нови яслени групи на територията на функциониращи детски ясли:** Оценка на съществуващото положение в районите, обследване на прилежащи терени в посока разширяване и възможности за осигуряване на допълнителни места.

4.2.6. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на здравните услуги с областта, район за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Като административен център на област Пловдив, в едноименния град се помещават близо 70% от заведенията за извънболнична помощ, както и единствения хоспис в областта, регистриран с лиценз от МНЗ.

	Брой	
Амбулатории	1241	1815
Здравни центрове	82	103
Лаборатории	100	122
Хоспис	1	1
Общо:	**1424**	**2041**

Таблица 4.2.11. Брой лечебни заведения за извънболнична помощ (вкл. амбулатории) на територията на Община Пловдив и Област Пловдив към 31.12.2020 г.[97]

[97] Източник: Община Пловдив.

Медицинският персонал за област Пловдив към 31.12.2020 г. се състои от 3 455 лекари, 1 148 4 лекари по дентална медицина и 733 медицински специалисти по здравни грижи[98].

В изследвания период наблюдаваме следните тенденции (базов и краен показател, съответно в първата и последната година на периода) в разпределението и броя на лекарите по специалности и медицинските специалисти по здравни грижи в лечебните и здравните заведения в областта:

Вид медицинска дейност	2014	2020
Лекари по специалности		
Вътрешни болести	127	95
Кардиолози	152	203
Пневмология и фтизиатрия	44	47
Педиатри	162	137
Хирурзи	161	179
Ортопедо-травматолози	95	106
Уролози	70	83
Инфекционисти	21	36
Акушер-гинеколози	179	214
Други специалности	1055	1238
Офталмолози	103	114
Оториноларинголози	81	89
Невролози	139	143
Психиатри	71	66
Кожни и венерически болести	56	40
Рентгенолози	95	105
Физикална терапия и рехабилитация	52	67
Лабораторни лекари	64	61
Общопрактикуващи лекари	447	412
Неразпределени	15	20
Медицински специалисти		
Общо	4882	4733
Фелдшери	60	61
Акушерки	283	289
Медицински сестри (всички профили)	3244	3086
Лаборанти (медицински и рентгенови)	743	719
Зъботехници	216	229
Други	336	349

Таблица 4.2.12. Брой лекари и медицински специалисти в област Пловдив за периода 2014-2020 г.[99]

[98] Източник: По данни от НСИ.
[99] Източник: ИНФОСТАТ.

При лекарите, на ниво област, се наблюдава чувствително намаляване в броя на специалистите по вътрешни и кожни и венерически болести (спад с над 25%), както и при педиатрите (спад с 15%). По отношение на медицинските специалисти, спад е регистриран в броя на медицинските сестри и лаборантите, но в проценти изражението е под 5%.

По отношение обучение на студенти и специализанти в пет от отделенията на МБАЛ „Св. Мина“ Пловдив ЕООД, съществуват условия за провеждане на обучение на студенти, бакалаври и магистри, по Управление на здравните грижи (за провеждане на стаж), както и на лекари-магистри, специализанти по следните специалности: вътрешни болести, кардиология, ревматология, педиатрия, образна диагностика и клинична лаборатория. „МБАЛ „Св. Пантелеймон“ – Пловдив“ ЕООД също е и база за обучение на студенти по здравни грижи, за специализация и следдипломна специализация на лекари. Докато наличието на Медицинския университет-Пловдив осигурява, както обучението на кадри от една страна, така и тяхната по-нататъшна квалификация и практика (в центровете към него), за общината един от основните проблеми в сектор „Здравеопазване“ остава ресурсният дефицит и привличането на обучени специалисти в частните лечебни заведения на територията.

В някои от лечебните заведения се констатира недостиг на „редките специалности“: „пулмология“, „хематология“, „гастроентерология“, „нефрология“, „алергология“ и др., осигуряването на които ще привлече по-голям брой пациенти и съответно ще рефлектира върху финансовите резултати на дружествата. През последните години намаляващият брой на лекарите в лечебните заведения е особено тревожна тенденция за страната, докато за община Пловдив, той остава относително постоянна величина. Първостепенна задача на управляващите общинските търговски дружества с запазването на медицинския персонал. Отчитайки устойчивата тенденция за повишаване жителите на града (без да отчитаме нивата на спад пред изминалата 2020 г., дължащи се на действието на COVID-19), видимо от таблиците по-горе, осигуряването на населението с необходимия брой медицински специалисти отбелязва тенденция на изоставане.

Относителният дял на здравноосигурените лица от населението показва достъпността на населението до здравни услуги в съответната област, като от него може да се съди индиректно за здравния статус на населението. През 2019 г. здравноосигурените лица са 88.8% от населението на страната, като преходната година са 87.7%, а през 2014 г. са 87.1%. По статистически райони с най-благоприятни показатели са СЗР и ЮЦР, съответно с 91.8% и 90.3%, а с най-неблагоприятни показатели е СИР 85.9%.

През 2019 г. инфраструктура на болничната помощ на територията на страната включва общо 341 болнични заведения с 53 997 легла, от които с особена важност са многопрофилните - 184 болници и специализираните 135 - центрове. В три района за планиране от ниво 2 – Югоизточен (44 бр. здравни заведения), Южен централен (71 бр.) и Югозападен (99 бр.) са концентрирани общо 214 здравни заведения за болнична помощ или 62.8% от общия брой болнични заведения. Основната част от болничните заведения е концентрирана в 9 области: София (столична община), Пловдив, Бургас, Варна, Стара

Загора, София, Велико Търново, Плевен и Пазарджик. В тях болничните заведения са 200, което представлява 58.6% от общия брой на болничните заведения на територията на България.

	ЛЗБП		ЛЗИП		ЛЗБП		ЛЗИП	
	ЛЗ	Легла	ЛЗ	Легла	ЛЗ	Легла	ЛЗ	Легла
Кърджали	3	725	23	12	3	645	18	12
Пазарджик	7	1000	36	6	6	996	33	19
Пловдив	**24**	**4947**	**160**	**78**	**23**	**5355**	**176**	**69**
Смолян	2	363	21	6	2	346	23	8
Хасково	5	660	38	23	5	609	40	39

Таблица 4.2.13. Брой ЛЗБП и ЛЗИП в общините-областни центрове в ЮЦР[100]

В ЮЦР за 2014-2020 г., община Пловдив е единствена от другите общини-областни центрове в района, при която, въпреки едно закрито общинско лечебно заведение, се отчита ръст на болничните легла в лечебните заведения за болнична помощ и същевременно е и единствена при която има редукция в броя на легла в лечебните заведения за извънболнична помощ. Това е показателно за максимално правилното функциониране и разпределение на задачите в здравното управление на Пловдив – повече обезпеченост в ЛЗБП и само базова осигуреност на легла в ЛЗИП.

	ЛЗБП		ЛЗИП		ЛЗБП		ЛЗИП	
	ЛЗ	Легла	ЛЗ	Легла	ЛЗ	Легла	ЛЗ	Легла
Бургас	12	1660	59	51	11	1715	67	81
Сливен	6	874	43	2	5	927	49	6
Ст. Загора	8	1313	70	35	7	1185	76	55
Ямбол	3	385	29	12	3	397	34	12
Пловдив	**24**	**4947**	**160**	**78**	**23**	**5355**	**176**	**69**

Таблица 4.2.14. Брой ЛЗБП и ЛЗИП в общините-областни центрове в ЮИР и Пловдив[101]

За разлика от ЮЦР, 3/4 от общините-областни центрове от ЮИР показват ръст в легловата обезпеченост при лечебните заведения за болнична помощ. Изключението е община Стара Загора, поради затваряне на едно от 8-те ЛЗБП, в периода 2014-2020 г. и при сравнението с ЮИР, отново си проличава далновидната политика в здравеопазването на

[100] Източник: ИНФОСТАТ.
[101] Източник: ИНФОСТАТ.

Община Пловдив – нито една от 4-те общини-областни центрове не показва понижение в броя на леглата в ЛЗИП.

По статистически райони с най-много преминали лица за лечение са от Южен централен район 271, а с най-малко преминали за лечение лица е Югоизточен район - 136. По области традиционно най-много лица се обслужват в областите София (Столична община), Пловдив и Плевен. Ограниченият относителен брой на съвременна медицинска апаратура, водещи медицински специалисти и легла в някои от местните болници принуждават жителите на редица области да търсят медицински грижи извън областта.

Към 31.12.2019 г. заведенията за извънболнична помощ в страната са 2 079 с 1 223 легла за краткосрочно наблюдение и престой и в сравнение с 2014 г. намаляват както броят, така и легловият фонд на тези заведения - съответно със 7.7% и 27.9%. В два района от ниво 2 - Южен централен (386 бр.) и Югозападен (701 бр.) са концентрирани общо 1087 заведения за извънболнична помощ или 52.3% от общия брой заведения за извънболнична помощ. Основната част от тези заведения са концентрирани в областите: София (Столична община), Пловдив, Стара Загора, Варна и Бургас. В тях заведенията за извънболнична помощ са 1 086, което представлява 52.2% от общия брой на заведенията за извънболнична помощ на територията на страната.

Осигуреността на населението с болнични легла в края на 2019 г. е 777 на 100 000 души от населението, при 715 през 2014 г. В Северозападен район болничните легла са 10.8%, в Северен централен район – 9,7%, в Североизточен район – 9,2%, в Югоизточен район -12,8 %, в Югозападен район – 28,7%, в Южен централен район – 21,5% или общо 92,7%. Останалите 7,3% от леглата са във ведомствени болници. По отношение на показателя брой болнични легла на 100 хил. жители през 2019 г., единствено ЮЦР и СЗР са с по-високо ниво от средното за страната, а на ниво област с показатели, значително по-благоприятни от средните за страната, са областите Смолян (1018 на 100 000 души от населението), Пловдив (985 на 100 000 души от населението) и Плевен (946 на 100 000 души от населението).

При анализиране на данните за осигуреност на населението с медицинска помощ по области трябва да се имат предвид специфичните особености на медицинското обслужване. Лечебните заведения не са свързани пряко само с обслужването на населението на едно населено място или община и достъпът до медицинска помощ е свободен. Голяма част от заведенията обслужват населението на една област или група общини, а специализираните заведения обслужват населението на няколко области.

Осигуреността на населението на един лекар, общо за страната за 2019 г. е 235 души. По статистически райони осигуреността на населението на един лекар е най-благоприятно в Северозападен (221 души), дължащо се на намалението на населението и Югозападен район (224 души), а най-голям е броят на подлежащото за обслужване от един лекар населението в Северен централен район (299 души). По области с показатели, по-благоприятни от този на страната, са областите Плевен, Пловдив, София (Столична

община) и Варна, в чиито центрове има медицински университети и университетски болници.

[illegible]	[illegible]						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Кърджали	211	221	215	223	223	228	234
Пазарджик	220	219	213	205	206	211	218
Пловдив	**130**	**127**	**124**	**122**	**121**	**121**	**117**
Смолян	204	213	215	212	213	204	204
Хасково	223	219	226	224	218	217	212
ЮЦР	**266**	**261**	**253**	**248**	**247**	**247**	**245**

Таблица 4.2.15. Осигуреността на населението на един лекар в ЮЦР и Пловдив (2014-2020)[102]

С показателите си за обезпеченост на населението от лекари, Пловдив показва изключително предимство пред останалите общини-областни центрове на ЮЦР. Нито една от останалите общини не показва стойности от под 200 души на 1 лекар, като ситуацията в Хасково и Кърджали се е влошила в предходния програмен период. Въпреки това в Пазарджик и в Смолян, заедно с Пловдив, се наблюдава стабилизация на обезпечеността от медицински лица, със стабилизиране на нивата през разглеждания времеви диапазон[103].

В ЮЦР се наблюдава подобряване на ситуацията с леглова обезпеченост на разглеждания период, като община Пловдив е основният двигател на тези промени.

[illegible]	[illegible]						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Бургас	221	214	210	206	196	193	192
Сливен	259	257	255	248	249	252	259
Стара Загора	158	155	162	161	169	170	159
Ямбол	238	242	241	241	236	243	242
Пловдив	**130**	**127**	**124**	**122**	**121**	**121**	**117**
ЮИР	**296**	**292**	**292**	**290**	**289**	**291**	**289**

Таблица 4.2.16. Осигуреността на населението на един лекар в ЮИР и Пловдив (2014-2020)[104]

Картината в ЮИР е по-различна, като въпреки високата осигуреност от болнични легла на Пловдив, във всички други общини-областни центрове показват или подобряване на показателя, или достигане на естествени нива на осигуреност. В ЮИР се наблюдава

[102] Източник: ИНФОСТАТ.
[103] Бележка: за Пловдив, както бе споменато в началото на настоящата точка, в последните 3-4 години.
[104] Данни: ИНФОСТАТ.

подобряване, макар и доста по-слаба от тази в ЮЦР, на ситуацията с леглова обезпеченост на разглеждания период.

Осигуреността с лекари по дентална медицина за страната показва, че на един лекар се падат 942 души от населението. По статистически райони осигуреността на населението на един лекар по дентална медицина е най-благоприятно в ЮЦР (778 души) и ЮЗР (815 души), а най-голям е броят на подлежащото за обслужване от един лекар по дентална медицина населението в СЗР (1 314 души), ЮИР (1 266 души) и СЦР (1 252 души). По области се наблюдават големи различия в обезпечеността с лекари по дентална медицина, най-благоприятен е показателят за областите Пловдив (581 души на един лекар по дентална медицина), София (Столична община) (705) и Варна (806).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Кърджали	929	939	1010	1028	996	960	951
Пазарджик	1094	1031	1042	1052	1075	1055	1041
Пловдив	**467**	**465**	**457**	**455**	**478**	**438**	**422**
Смолян	850	832	800	806	776	731	706
Хасково	1033	1015	983	975	952	960	964
ЮЦР	**840**	**833**	**824**	**822**	**834**	**778**	**774**

Таблица 4.2.17. Осигуреността на населението на един лекар по дентална медицина в ЮЦР и Пловдив (2014-2020)[105]

С показателите си за обезпеченост на населението от лекари, Пловдив показва изключително предимство пред останалите общини-областни центрове на ЮЦР. Нито една от останалите общини не показва стойности от под 200 души на 1 лекар, като ситуацията в Хасково и Кърджали се е влошила в предходния програмен период. Въпреки това и в Пазарджик, и в Смолян, заедно с Пловдив, се наблюдава стабилизация на обезпечеността от медицински лица, със стабилизиране на нивата през разглеждания времеви диапазон (за Пловдив, както бе споменато в началото на настоящата глава, в последните 3-4 години).

В ЮЦР се наблюдава подобряване на ситуацията с леглова обезпеченост на разглеждания период, като община Пловдив е основния двигател на тези промени.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Бургас	1000	975	943	934	933	934	946
Сливен	1122	1124	1068	1144	1214	1142	1167

[105] Данни: ИНФОСТАТ.

Стара Загора	1048	1023	1028	1030	966	942	927
Ямбол	1022	1003	1008	1043	1064	1034	1039
Пловдив	**467**	**465**	**457**	**455**	**478**	**438**	**422**
ЮИР	**1317**	**1304**	**1276**	**1288**	**1279**	**1266**	**1283**

Таблица 4.2.18. Осигуреността на населението на един лекар в ЮИР и Пловдив (2014-2020)[106]

Картината в ЮИР е по-различна – наблюдават се много по-ниски нива на обезпеченост, от гледна точка на лекари по дентална медицина – само община Бургас достига нива от под 1000 души на 1 лекар по дентална медицина. Въпреки това, в ЮИР се наблюдава подобряване, макар и доста по-слабо от това в ЮЦР.

По статистически райони, осигуреността на населението на един общопрактикуващ лекар е най-благоприятно в СЗР (1 403 души на един лекар) и ЮЗР (1 683 души), а най-голям е броят на подлежащото за обслужване от един общопрактикуващ лекар населението в СЦР (1 896 души) и ЮИР (1754 души). От друга страна, при осигуреността на населението с лекари от водещи специалности по области, най-благоприятен е показателят за областите Плевен (323 лица), София (Столична община) (361 лица), Пловдив (381 лица) и Варна (382 лица) – съотношението показва достъпа, който живеещите в една област и община имат до специализирана лекарска помощ, като понятието включва интернисти, кардиолози, педиатри, хирурзи, ортопедо-травматолози, уролози, инфекционисти, акушер-гинеколози, офталмолози, невролози, психиатри, рентгенолози и др.

Като цяло, сектор здравеопазване и здравна работа на територията осигурява почти 10% от БДС (293 млн. лв.) и 8% от ДС (329 млн.) по факторни разходи на Община Пловдив. Приносът към нетните приходи от продажби е по-малък (3%, 582 млн. лв.), но и при трите показателя се наблюдава много сериозен ръст (повече от 10% годишно) за изследвания период 2014-2019 г. Здравеопазването се нарежда сред секторите със сериозен потенциал от гледна точка на иновации и научноизследователска и развойна дейност (НИРД), както и в контекста на пълноценно използване на възможностите на информационните и комуникационни технологии за подобряване на достъпа до качествени консултации и здравна помощ, в т.ч. чрез телемедицина и електронно здравеопазване.

Тенденциите на национално и регионално ниво, които ще намерят отражение в развитието на сектора и през новия програмен период могат да бъдат обобщени по следния начин:

- Отдалечеността на селищата от мястото на предлагане на медицинска помощ (първична, специализирана, болнична, спешна и неотложна), от гледна точка осигуряване на достъпност в границите на обслужваната територия, показва относително равномерно покритие на страната с мрежа от лечебни заведения. Това осигурява равни възможности за достъп до здравните услуги на хората, включително и на живеещите в малки населени места, отдалечени от градските центрове;

[106] Данни: ИНФОСТАТ.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

- Същото се доказва и от мрежата на центровете за спешна медицинска помощ (ЦСМП) и филиалите за спешна медицинска помощ (ФСМП), които покриват изцяло националната територия и са гаранция за бърза реакция в рамките на 30 минути в границите на обслужваната територия;
- Постепенният ръст на лекари специалисти в столицата, Пловдив, Бургас, Варна, Русе и Плевен и завръщането на някои от младите лекари, специализирали в чужбина, е положителна тенденция, но не е преодолян недостигът на медицински персонал в областите Кърджали, Разград, Силистра, Сливен и Търговище;
- България остава сред страните с най-голям брой болнични заведения в ЕС, но при липсата на адекватно финансиране и на достатъчно кадри, това не може да се приема като предимство. Неравномерно остава разпределението на болничните легла в лечебните заведения, разположени в Северна и Южна България;
- Основните проблеми са свързани с необходимостта от подобряване на транспортната инфраструктура в отдалечените територии, подмяната и съвременното и пълноценно оборудване на подвижния състав и осигуряването на квалифициран медицински персонал;
- Важните задачи в сферата на здравеопазването, вкл. укрепване на капацитета на общественото здравеопазване, засилване ролята на първичната помощ и създаване на условия за здраве, за всички през целия живот, ще бъдат обвързани с демографските прогнози и с променящите се потребности на населението от всички възрастови групи, подготвени за по-голямата продължителност на живота.

4.2.7. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.

На базата на извършеното обследване на текущата ситуация, постигнатия напредък, тенденциите в развитието и предизвикателствата пред здравеопазването в Община Пловдив, чрез SWOT анализ могат да бъдат идентифицирани следните проблеми, ключови приоритети, и възможности:

Идентифицираните проблеми са:

- Над 10% редукция на персонала в ЛЗ на територията;
- Заплатите в част от ЛЗ са под средните за града и областта;
- Застаряващ медицински персонал и трудно заменяне с нови специалисти;
- Слаби финансови резултати на МБАЛ „Св. Мина-Пловдив“ ЕООД (втората по големина многопрофилна болница в града);
- Необходимост от големи финансови инвестиции в здравната инфраструктура за настоящия програмен период.

Потенциалът за развитие може да се насочи към:

- Възможности за участие в интегрирани проекти за многофондово финансиране на нуждите на общинското здравеопазване от различни източници и програми през 2021-2027 г.;
- Функциониращият на територията Медицински университет - Пловдив и центровете към него.

4.3. Състояние на образователните услуги

В Стратегия „Европа 2020“, конкретната поставена цел в сферата на образованието е намаляване на дела на преждевременно напусналите училище на 10% и нарастване на дела на населението на възраст 30-34 години със завършено висше образование от 31% на поне 40%. Националните цели за България са съответно 11% и 36%.

В допълнение на целите за образование в „Европа 2020“, Стратегическата рамка за Европейско политическо сътрудничество в областта на образованието и обучението (ЕТ2020)[107] поставя допълнителни общи цели за учене през целия живот и мобилност, равнопоставеност и социално сближаване, стимулиране на творчеството, иновациите и предприемчивостта във всички степени на образование и обучение, за да се преодолеят дефицитите в образователната система.

Подобряването на достъпа и повишаването на качеството на образованието и обучението, и качествените характеристики на работната сила са изведени на първо място в приоритетите на Националната програма за развитие „България 2020“.

На местно ниво, в сферата на образованието, Община Пловдив провежда политика в унисон с националните и наднационални стратегически документи.

Общинската образователна програма за периода 2017-2019 година е разработена в посока реализирането на приоритетите на Община Пловдив в областта на образованието, чрез 6 подпрограми:

- „Международна програма за развитие на IT индустрията“;
- „Проектиране и изграждане на нови детски площадки и/или ремонти и сертифициране на съществуващи детски площадки в общинските детски градини“;
- „Дигитализация на учебния процес“;
- „Иновативни училища“;
- „Въвеждане и развитие на Монтесори педагогиката в детски градини на територията на гр. Пловдив“;
- „Образователно – индустриален борд“.

Фокусът на настоящата част от документа е да се извърши анализ на образователната система в Община Пловдив, като се оцени обхвата на децата и ученици в образователната система, материалната база, качеството на предоставянето услуги и на тази основа да се изведат основни препоръки за развитие в следващия програмен период 2021-2027 г.

Разглежданият от анализа времеви период е 2014 – 2019 г., в който са изпълнявани заложените приоритети в стратегическите документи на национално, местно и наднационално ниво, за програмен период 2014 – 2020 г. В анализа са включени и частични данни за 2020 г., в случаите, когато такива са налични.

[107] https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_bg

При извършване на анализа са използвани методи и инструменти за събиране и проучване на информация от разнообразни източници и документи, имащи отношение към политиката за образование в Община Пловдив.

На територията на Община Пловдив през учебната 2019/2020 г. функционират общо (общински, държавни и частни), както следва: 59 детски градини, 78 училища, от които: 4 начални, 24 основни, 1 обединено, 8 профилирани гимназии, 20 средни училища, 16 професионални гимназии, 3 училища по изкуства, 1 спортно училище, 1 специално училище и 9 висши училища.

4.3.1. Образователна структура на населението

В образователната структура на населението, през 2019 г., делът на хора със средно образование на възраст от 25 до 65 години в област Пловдив е 53,8%, а на висшистите - 26%.

Въпреки миграционните процеси в областта и нарастване на населението, високият дял на население със средна и по-висока степен на образование се запазва в периода 2014-2017 г.

Фигура 4.3.1. Дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години – образователна структура[108]

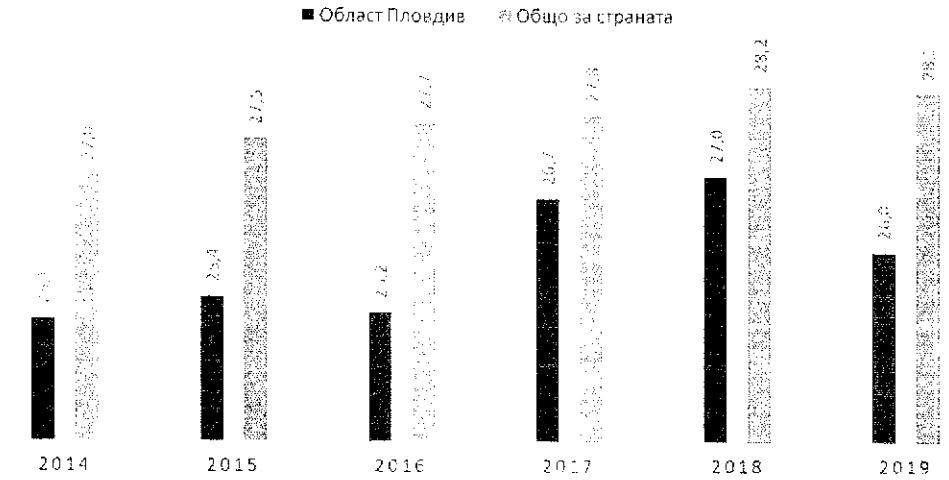
При преброяването от 2011 г. – 21% от живеещите в Област Пловдив са с висше образование, 43% – със средно, а с основно и по-ниско са едва 13%. Най-голям е делът на висшистите в Община Пловдив – 28%.

При проследяването на данните на национално ниво за периода 2011 – 2019 г. се наблюдава тенденция, делът на висшистите да нараства, като намалява делът на хората с основно и по-ниско образование. Тази тенденция обаче, не се наблюдава в Община Пловдив. Тенденцията е към постепенно повишаване на дела на висшистите в областта, но

[108]Източник: НСИ
https://www.nsi.bg/bg/content/11420/%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82-%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B4%D0%B8%D0%B2

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

той, поне към 2019 г., остава малко под средния за страната. Делът, през 2019 г., на висшистите в Област Пловдив достига 26% (при 28% в страната), а на хората с основно и по-ниско образование – 20% (при 18% в страната).

Фигура 4.3.2 Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с висше образование.[109]

4.3.2. Предучилищно образование, средищни и защитени детски градини

В настоящия раздел е поставен акцент върху обхвата на децата в предучилищното образование в Община Пловдив, като се разглежда и ангажираният педагогически състав.

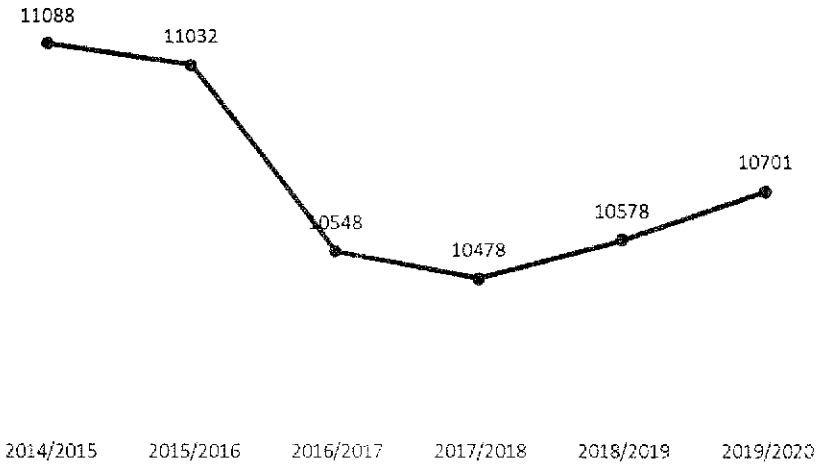
Системата за предучилищно образование осигурява условия за ранно детско развитие и подготовка на деца за училище (от тригодишна възраст до постъпване в първи клас) в детските градини - целодневни, полудневни и групи за деца със специални образователни потребности. Обучението в подготвителна група, преди първи клас, е задължително.

Към 2019 г., в град Пловдив, в системата на предучилищното образование са обхванати над 11 000 деца във функциониращите 59 детски градини, от които - 52 са общински, 1 държавна и 6 частни и в общинските училища. На територията на Община Пловдив няма средищни и защитени детски градини.

Детските ясли на територията на общината са 17, като деца в яслена възраст има и в яслени групи в 7 детски градини.

В общинските детски градини през 2019 г. се обучават 10 701 деца, на възраст от 3 до 7 години, 24 деца са в държавна детска градина и 231 деца се обучават в частни детски градини. В подготвителни групи в общински училища се обучават 660 деца.

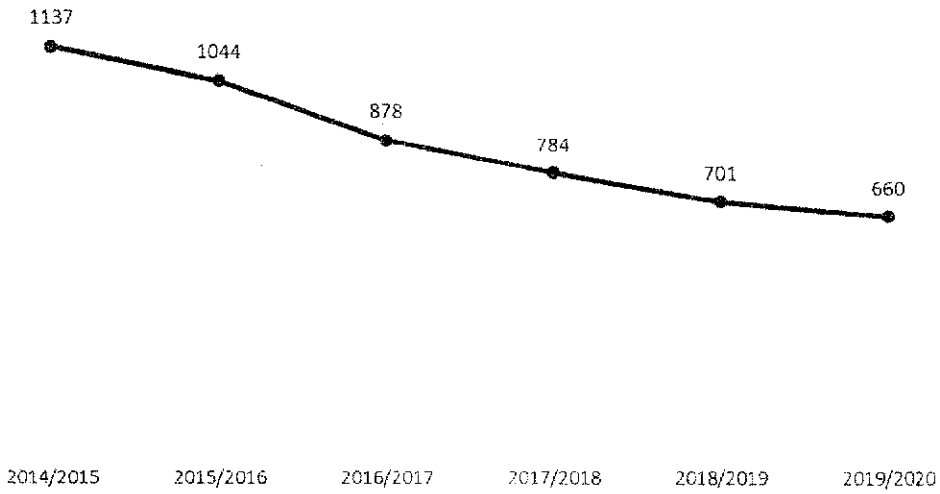
[109] Източник: ИНФОСТАТ на НСИ https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=3&lang=bg

Фигура 4.3.3. Деца в детските градини 2014-2019г., брой[110]

В сравнение с 2014 г., броят на децата намалява с 3,62%, което съответства на демографските тенденции, като спад се наблюдава до 2017 г., в следващите години тенденцията е ежегодно увеличение.

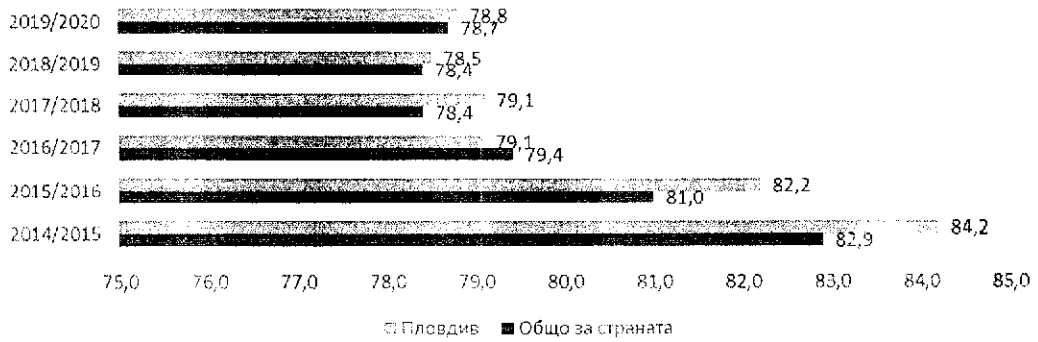
Подготвителни групи са позиционирани в детските градини и общинските училища. В следващата фигура са визуализирани данни за записаните деца в подготвителни групи в общинските училища, в период 2014 – 2019 г.

Фигура 4.3.4. Деца в подготвителни групи в общинските училища 2014 - 2019 г., в брой

[110] Източник: Отдел „Образование“, Община Пловдив.

Записаните деца в детските градини в Област Пловдив, за периода 2014 – 2019 г., е по-висок от средния за страната. През 2019 г., той достига 78,8%, като за Община Пловдив той е близо до 80%[111].

Фигура 4.3.5. Нетен коефициент (в проценти) на записване децата в детските градини в област Пловдив[112]

		общо	В т.ч. детски учители	
2014/2015	11088	913	851	413
2015/2016	11032	918	856	414
2016/2017	10548	898	844	410
2017/2018	10478	873	821	398
2018/2019	10578	877	825	400
2019/2020	10701	880	828	398

Таблица 4.3.1. Педагогически персонал в общински детски градини 2014 – 2017 г.[113]

Педагогическият персонал, зает в общинските детските градини е 880 души, като в сравнение с учебната 2014/2015г. намалява с 33 души или с 3,75%. Детските учители са 828 или на група се падат по 2,08 детски учители, което при разширяване на брой на групите в детските градини, вследствие на повишаване процента на обхванати деца и въвеждане на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст от 2023/24 г., ще доведе до дефицит на преподавателски състав.

[111] По данни на отдел „Образование“, Община Пловдив.
[112] Източник: ИНФОСТАТ на НСИ.
[113] Източник: Отдел „Образование“, Община Пловдив.

4.3.3. Общообразователни, средни, специални и защитени училища

Анализът обхваща периода 2014 – 2019 г., което води и до използването на термини в образователната система, валидни за периода преди влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование, в сила от 01.08.2016 г.

В съответствие с действащото законодателство обект на анализа са: неспециализираните училища (начални (I - IV клас включително); основни (I - VII клас включително); гимназии (VIII - XII клас включително); обединени (I - X клас включително); средни (I - XII клас включително) и според съдържанието на подготовката - профилирани гимназии.

Настоящият раздел разглежда обхванатите ученици във всички образователни степени (без учащите в професионални гимназии и училища), учителският състав, въведените иновативни и модерни системи на образование, както и институциите, работещи в сферата на приобщаващо образование и личностно развитие.

В Община Пловдив, към учебната 2019/2020 г., има 52 общински училища. От тях 4 са начални, 21 – основни училища, 2 обединени училища (до X клас), 18 средни училища, 5 профилирани гимназии (3 езикови, математическа и хуманитарна) и 2 професионални гимназии (обект на анализ в раздел 4.3.4).

Също на територията на града има 6 частни училища, от които 2 основни, 1 средно и 3 профилирани гимназии.

Държавни училища, без професионалните гимназии, са Средно училище за ученици с увреден слух и Духовното училище.

На територията на община Пловдив няма защитени училища.

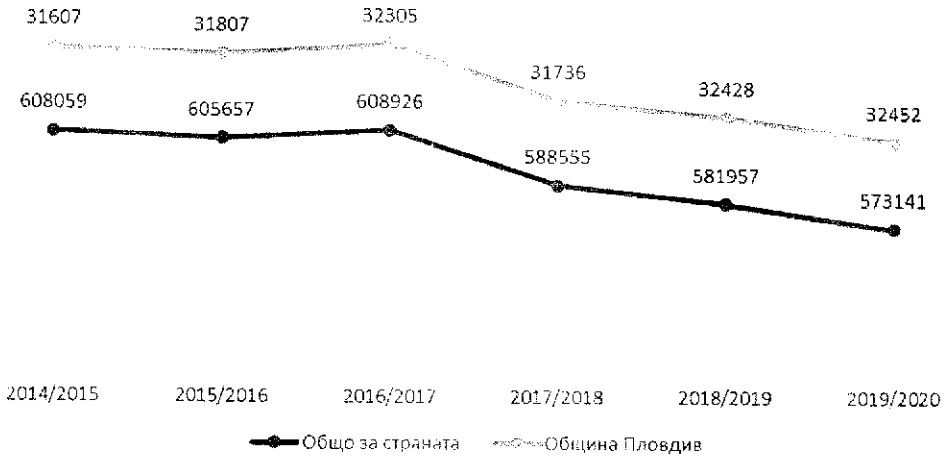
Броят на учениците през учебната 2019/2020 г., в община Пловдив отбелязва ръст от 2,70% (32 453) в сравнение с 2014/2015 г., което е отражение на демографската картина в общината. Данни от ГРАО сочат, че раждаемостта в гр. Пловдив запазва относително постоянни стойности, с тенденция към увеличение, като механичният прираст на града е най-високият в процентно отношение за страната.

От учебната 2017/2018 г. е въведена новата образователна структура с влезлите в сила промените в Закон за предучилищното и училищното образование, обн., ДВ. бр.79 от 13 октомври 2015 г. Едни от промените са свързани със завършване на прогимназиалния етап на основно образование в 7-ми, вместо в 8-ми клас, както и въвеждането на възможността на местно ниво училищата да позволяват завършване на задължителното 10–годишно образование. Описаните промени водят и до реорганизация на училищната мрежа.

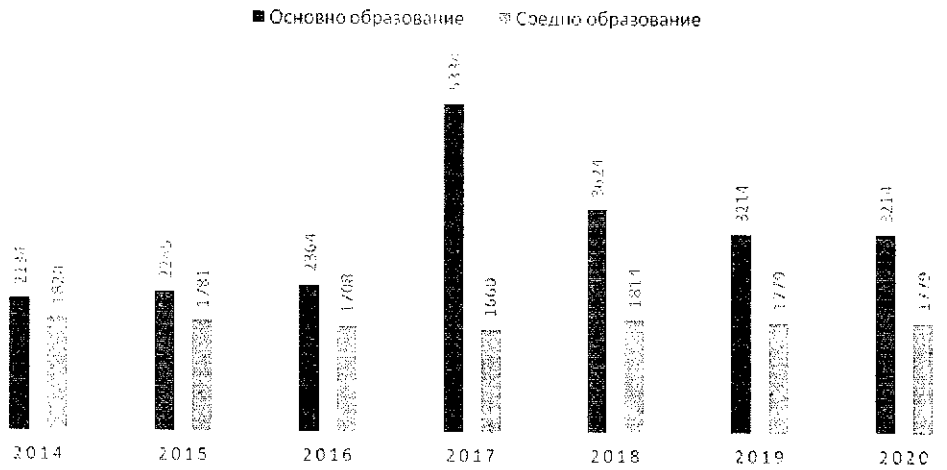
Във фигурата по-долу са изнесени данни от Националния статистически институт за броя на ученици в общообразователни и специални училища (по методика на НСИ, в специалните училища са включени учениците от Средно училище за ученици с увреден слух и Духовното училище) за периода 2014-2019 г., като визуализираните данни не включват учениците в професионални гимназии и училища.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Както е описано в методиката на НСИ, с промените от учебната 2017/2018 г. има прекъсване на динамичния ред, което не позволява данните след 2017 г. да са съпоставими спрямо предходните учебни години.

Фигура 4.3.6. Ученици в общообразователни и специални училища (общински, държавни и частни) в община Пловдив през учебните 2014-2019 г.[114]

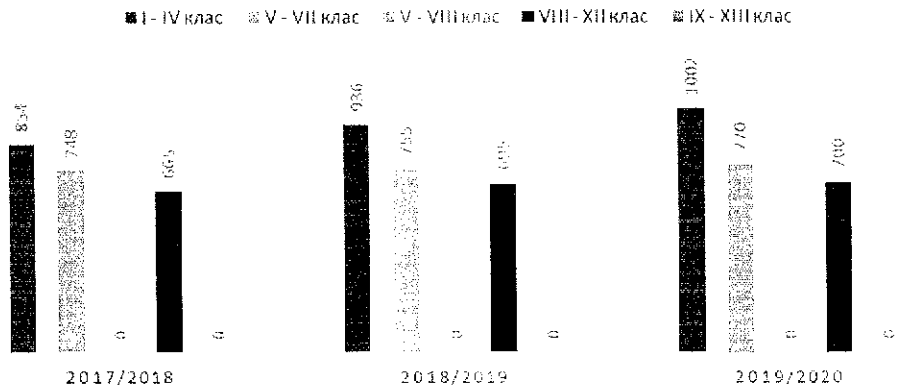

Фигура 4.3.7. Завършили общообразователни и специални училища по степени на образование[115]

Броят на завършилите общообразователните и специални училища (общо за основна и средна степен) е устойчив във времевия периода от 2014 до 2016 година, след което има голям ръст в 2017 година и последващо понижаване, в следствие на внесени промени в законодателната рамка. През 2019 г. и 2020 г., броят на завършили отново запазва устойчиви нива.

[114] Източник: ИНФОСТАТ на НСИ.
[115] Източник: Източник: ИНФОСТАТ на НСИ.

Както неведнъж бе казано, поради реорганизация на училищната мрежа след 2016 г., не е възможно съпоставянето на учащите и завършилите, поради липсата на съпоставимост на данните в годините.

Фигура 4.3.8. Учители в общообразователните и специалните училища по степени на преподаване[116]

Броят на педагогическите специалисти, работещи в училищната система в Община Пловдив, през 2019 г. е 2402 преподаватели. През годините педагозите увеличават своя брой, като за периода 2017 – 2019 г. са се увеличили с близо 5,62 %. Един от факторите за това увеличение е въвеждането на целодневна организация на учебния процес и по-дългия престой на учениците в училище, което налага наемането на допълнителни педагогически специалисти за работа с учениците.

Изнесените данни показват, че броят на учителите нараства във всички степени на образование, което е положителен фактор за развитие на образованието в общината.

Иновативни училища

В съответствие с необходимостта от стимулиране на креативността и иновативното мислене и в изпълнение на заложените цели в националните стратегически документи, с нов стандарт се въвеждат иновативни училища и паралелки. Иновативните училища са училищата на бъдещето и извършват целенасочена промяна, чрез въвеждане на иновативни практики за решаване на организационни и съдържателни проблеми в образователния процес.

В Област Пловдив, към 2020 г., са регистрирани 44 иновативни училища,[117] на основание чл.38, ал.6 и чл.39, ал.5 от Закона за предучилищното и училищното образование.

[116] Източник: Източник: ИНФОСТАТ на НСИ.
[117] Източник: МОН - https://www.mon.bg/bg/1683

Областта е в челната тройка по брой иновативни училища, като водеща е София-град с 91 броя.

Интересът към иновативните училища се свързва не само с приоритетите на политиката в областта на образованието и с общите тенденции в социално-икономическото развитие, но и с възможностите, които Наредба №9/19.08.2016г. предоставя на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и по-голямата свобода в разпределението на учебните предмети, с възможност от увеличение с до 10% на общия брой часове за нови или интегрирани учебни предмети и модули от професионалната подготовка.

В рамките на проект „Иновативни училища" на Община Пловдив, се инвестира целенасочено в квалификация на педагогическите специалисти. Проектът стартира през 2015 г. и се изпълнява съвместно от фондация „Световен образователен форум България" и Община Пловдив, като през 2018 г. като партньор се включва и ПУ „Паисий Хилендарски". Концепцията на проекта включва три основни елемента: промяна на организацията на средата на обучение, промяна на методите на преподаване в рамките на учебния час и активно прилагане на съвременни информационни технологии. Основен акцент е и изграждане на професионална общност и оказване на адекватна професионална подкрепа на учителите. В проекта през 2015 г. са включени 8 училища, през 2016 г. броят им се увеличи на 11, а до 2019 г. се работи с общо 14 общински училища. Приблизително 5000 ученици от различни образователни степени – начална, прогимназиална и гимназиална са включени в проекта чрез иновативните уроци. Приблизително 180 000 са проведените учебни часове, в които се използват иновативни методи и подходи на преподаване. В рамките на проекта са проведени 15 модулни обучения на повече от 330 учители.

Ежегодно се организират инициативи, които провокират участващите експерти от МОН, от общините и от различните образователни институции да помислят как да осъществят положителна промяна в образованието. При работата с ученици се акцентира върху екипната работа, проектно - ориентирания подход и търсене на междупредметни връзки. Целта на прилаганите новаторски практики е всички деца да бъдат активни и въвлечени в учебния процес постоянно, за да се повиши мотивацията им, да се развият техните умения за анализ, презентиране, позитивно общуване, работа в екип и да се подготвят за успешната си бъдеща реализация.

Национална програма „Изграждане на училищна STEM среда" има за цел да повиши интереса на учениците и техните постижения в областта на науките и технологиите, като подкрепи създаването на училищни центрове, с фокус върху STEM, чрез които се предоставят всички необходими условия за провеждането на съвременно и качествено STEM обучение в училище. С въвеждането на STEM в училищата, учениците:

- придобиват нужните знания и умения, за да се реализират успешно в професиите на бъдещето;
- обучават се в среда и чрез методи, близки до бизнеса и реалния живот;

- учат чрез творчество и създаването на иновативни решения за проблеми от реалността;
- избират да се обучават и реализират в професиите, свързани с наука и технологии.

STEM (Science – Technology – Engineering – Mathematics) е обучение чрез методите на науката, технологиите, инженерството и математиката.

Първите училища в Пловдив, получили финансиране от националната програма са: Математическа гимназия „Академик Кирил Попов", Основно училище „Райна Княгиня" и Професионална гимназия по електротехника и електроника.

Модел на организация на учене и преподаване „Едно към едно (1:1)"

В своята същност, „1:1" е модел на организация на учебния процес, при който всеки ученик и учител имат свое електронно устройство и свързан към него персонален профил (акаунт). Моделът предполага използване на дигиталните технологии като ресурс и платформа, а не като самоцел.

Целта на модела е да развие дигиталната компетентност на учители и ученици и да „стъпи" на технологиите, като средство за учене и добиване на знания, умения и увереност във всички учебни часове, предмети и т.н. Чрез този модел на обучение се развиват умения за XXI век и се оптимизират учебните процеси. Поощрява се сътрудничество между учениците във всички учебни часове и задачи. Учениците и учителите се отдалечават от поведението на консуматори на услуги, които дигиталните технологии и интернет представят и започват да използват уменията си, за да създават реални продукти и съдържание. Технологиите престават да бъдат изолирана, обособена част на учебния процес и се превръщат в естествен и достъпен инструмент за справяне с предизвикателствата. В училищата се използва G Suite за образованието, като Chromebook е устройство, създадено специално за учене в „облака", което работи с операционната система Chrome OS на Google. Той работи с Chrome OS – операционна система с хранилище в облака, вградени най-добрите функции на Google и няколко степени за сигурност.

Община Пловдив е водеща община в прилагането на модела, който е въведен в периода 2018-2020 г.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	Общо:
ЕГ „Иван Вазов"	1	1	6	**8**
ОУ „Екзарх Антим I"			1	**1**
ОУ „Яне Сандански"		1	2	**3**
ПГХТТ		1	1	**2**
СУ „Черноризец Храбър"		1	2	**3**
ОУ „Кочо Честеменски"			1	**1**

ОУ „Димитър Талев“			1	1
СУ „Христо Г. Данов“			1	1
ОУ „Алеко Константинов“			1	1
Общо	**1**	**4**	**16**	**21**

Таблица 4.3.2. Училища въвели моделът „Едно към едно (1:1)“[118]

Приобщаващо образование

Повишаването на обхвата на децата и учениците в задължително предучилищно и училищно образование и намаляването на дела на отпадналите и преждевременно напусналите училище са сред най-важните задачи в областта на образованието. В тази връзка се прилага Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система.

Цялостната политика за приобщаване е насочена към създаване на условия за подкрепа на индивидуалността на всяко дете/ученик, чрез премахване на пречките пред ученето и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота.

Институции, оказващи общата подкрепа за личностно развитие, регламентирани в законодателната рамка са:

- Детските градини;
- Училищата;
- Центровете за подкрепа за личностно развитие;
- Националния дворец на децата.

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Пловдив

Регионален център – Пловдив е специализирано обслужващо звено от структурата на МОН, чиято основна дейност е свързана с подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

В структурата на РЦППО е създаден експертен екип, в чийто състав се включват ресурсни учители, специални педагози, включително от центровете за специална образователна подкрепа, психолози, логопеди и други специалисти при необходимост, както и представители на регионалните управления на образованието.

Центърът подпомага процеса на осигуряване на допълнителната подкрепа на нуждаещите се деца и ученици. Предлага и организира, при необходимост, предоставянето на методическа подкрепа за работа с деца и ученици със специални образователни потребности на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие. Представители на центъра информират родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на

[118] Източник отдел „Образование“, Община Пловдив

учениците със специални образователни потребности след VII и X клас. Експертите извършват преценка за обучението на ученика по чл.111, ал.5 от ЗПУО, като в техните правомощия е отлагането, по обективни причини, на задължително обучение в I клас на деца със специални образователни потребности, но за не повече от една учебна година.

Осигурява се подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности. През учебната 2019/2020 г., броят на подкрепените деца и ученици със специални образователни потребности в общинските детски градини и училища е 558. Подкрепата се оказва от специалисти, назначени в детски градини и училища или в регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование - Пловдив. Реформирани са и са модернизирани специалните училища.

Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с изявени интереси в областта на науката, технологиите, изкуствата и спорта се осъществява в **Център за подкрепа за личностно развитие – Общински детски комплекс – Пловдив.**

ЦПЛР – Общински детски комплекс – Пловдив е институция, в системата на предучилищното и училищното образование, в която се организират и провеждат дейности по интереси в областите: „Наука и технологии“, „Изкуства“, „Кариерно ориентиране“ и „Спорт“. Центърът предлага позитивна образователна среда, стимулираща познавателните интереси и творческите способности на децата и учениците и насърчаваща тяхното цялостно развитие и пълноценна реализация. Клубовете, школите и формациите се включват в много инициативи на Община Пловдив, в дейностите от Националния календар за изяви по интереси и Националния спортен календар на МОН, както и в други национални и международни състезания и конкурси.

В Центъра работят кариерни консултанти, които подпомагат учениците в процеса на кариерно ориентиране, в избора на образование, професия и работа, както и в планирането и постигането на мечтата им за професионална кариера.

Център за специална образователна подкрепа град Пловдив

Център за специална образователна подкрепа - град Пловдив е специализирано заведение за обучение и възпитание на деца със специални образователни потребности.

В центъра за специална образователна подкрепа - гр. Пловдив се осъществява консултативна, диагностична, корекционно-възпитателна работа и лечебно-възпитателна дейност, насочена към коригиране и компенсиране на съответните увреждания.

Центърът за специална образователна подкрепа - гр. Пловдив е снабден с подходящи социално-битови условия и специализирани учебно-технически средства за обучението на деца със СОП.

В центъра работят висококвалифицирани учители специалисти, логопед, психолог и кинезитерапевт.

Община Пловдив е разработила и прилага необходимите политики, и инвестира в качествено приобщаващо образование, което показва трайни положителни ефекти, но е

необходимо продължаването им и тяхното надграждане. В следващите години е препоръчително да се надгради, практиката да се поставя акцент върху индивидуалния подход на преподаване и учене, както и проследяването на индивидуалния напредък на всяко дете/ученик. Основен акцент трябва да се постави и върху мерките за адаптация и плавен преход от семейна към образователна среда, и при преминаване между отделните етапи и степени на предучилищното и училищното образование.

4.3.4. Професионално образование и обучение

Основен компонент в анализа са институциите, предоставящи професионално образование на учащите и завършващи образование, със степен на професионална квалификации и реализираните общински програми за стимулиране обучението в професионални училища и гимназии, и кариерно ориентиране.

В настоящия раздел са обхванати институции, предоставящи професионално образование обучение за придобиване на професионална квалификация, като се акцентира върху професионалните гимназии и училища:

- професионалните гимназии;
- духовни училища;
- специални училища;
- обединени училища;
- средни училища;
- профилирани гимназии;
- училищата по изкуствата;
- спортните училища;
- професионалните колежи;
- ЦПО и ЦИПО.

В управлението на професионалното образование и обучение (ПОО) на местно ниво, Общините участват в разработването на политиките за ПОО на тяхна територия по отношение на:

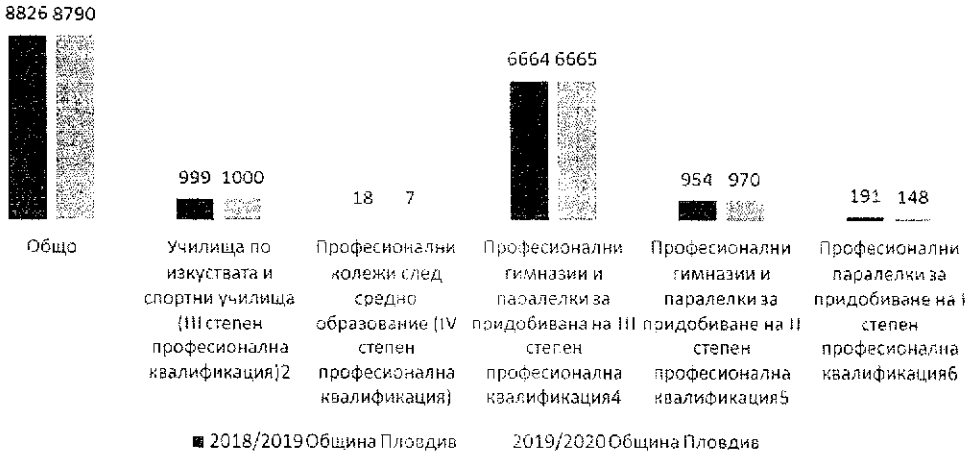
- потребността от кадри и професионално ориентиране на ученици, безработни и други лица;
- развитието на материално-техническата база на училищата, общинските професионални колежи, центровете за професионално обучение и центровете за информация и професионално ориентиране, чрез финансови средства от общинския бюджет.

Приоритетните направления в сферата на професионалното образование са:

- Разширяване на възможностите за придобиване и усъвършенстване на професионалната квалификация в контекста на учене през целия живот;
- Развитие и усъвършенстване на институционалните партньорски модели на национално и европейско ниво;
- Повишаване на качеството на началното и продължаващо ПОО, в съответствие с променящата се структура на икономиката, изискванията и потребностите на националния и европейския пазар на труда;
- Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на предоставяните публични услуги, информираност и прозрачност на ПОО за гражданите и бизнеса.

Към учебната 2019/2020 г., професионалните гимназии в град Пловдив са 16 на брой, от които 11 са държавни, 2 общински и 3 частни. Професионално образование може да бъде получено и в някои от профилираните, средните и обединени училища в града, които имат паралелки за придобиване на I, II и III професионално-квалификационна степен. В Пловдив има 3 средни училища по изкуства, 1 спортно училище и 1 духовно училище.

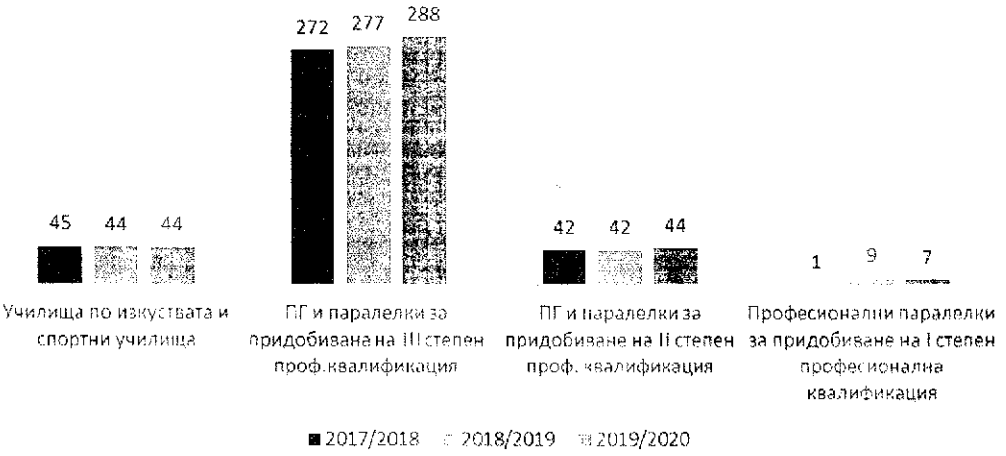
На територията на общината има и 74 Центрове за професионално обучение и 6 Центъра за информация и професионално ориентиране.[119]

Фигура 4.3.9. Учащи в професионални училища в Община Пловдив 2018 – 2019 г.[120]

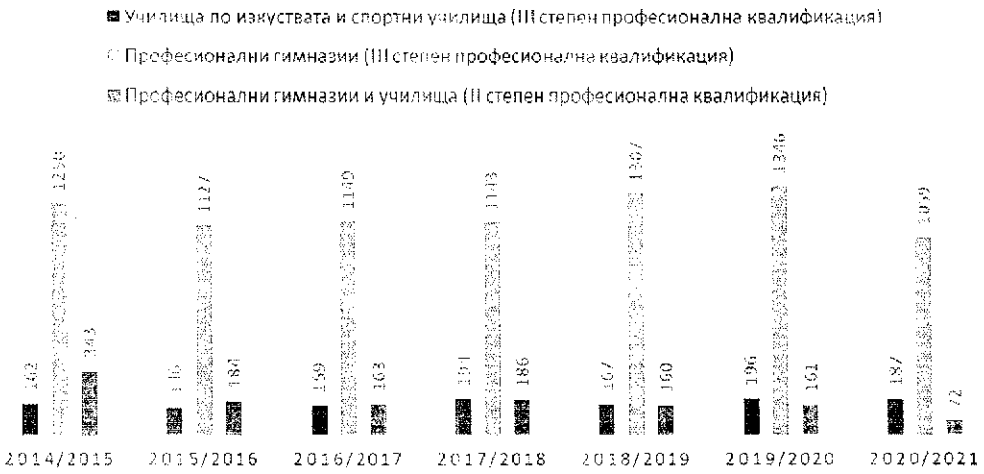
От изнесените данни е видно, че в периода 2018 – 2019 г. има устойчивост в броя на учениците, обучаващи се в професионални училища и гимназии, като в 2019 г. има несъществен спад от 0,40%.

[119] Източник: Национална агенция по професионално образование и обучение – Регистри - https://www.navet.government.bg/bg/registar-na-tsentrovete-za-profesiona/
[120] Източник: ИНФОСТАТ на НСИ.

Фигура 4.3.10. Паралелки в професионалните училища в Община Пловдив 2017 – 2019 г.

В периода 2017 – 2019 г. се наблюдава повишаване броя на паралелките за придобиване на трета степен професионална квалификация, като тенденцията е нарастваща във всяка следваща година.

Фигура 4.3.11. Завършили средно образование в професионални училища - Община Пловдив[121]

Разликата между учащите и завършващите с професионална квалификация, в една учебна година е със средна стойност 2,51%, което с показател, че въпреки динамиката на записване и завършване, в годините 2018 – 2020 г. има тенденция за запазване на интереса сред младежите към завършване на образование, с придобита професионална квалификация.

[121] Източник: ИНФОСТАТ на НСИ.

Видно е, че на трудовия пазар излизат най-голям процент завършили професионални училища, с трета степен професионална квалификация, което е предпоставка за по-добра реализация и по-добро възнаграждение на завършващите, а също така и за обезпечаване на местния бизнес с квалифицирана работна ръка.

Учениците се обучават в различни специалности, в описаните по-долу професионални гимназии и училища:

Общински

- ПГ по вътрешна архитектура и дървообработване „Хр. Ботев“
- ПГ по хранителни технологии и техника

Държавни

- ПГ по електротехника и електроника
- Национална търговска гимназия
- ПГ по облекло „Ана Май“
- ПГ по битова техника
- ПГ по туризъм „Проф. д-р Асен Златаров“
- ПГ по архитектура, строителство и геодезия „Арх. К. Петков“
- ПГ по транспорт „Гоце Делчев“ (от 09.2020г. обединена с ПГ по строителни технологии „Пеньо Пенев“)
- ПГ по строителни технологии „Пеньо Пенев“
- ПГ по кожени изделия и текстил „Д-р Иван Богоров“
- ПГ по механотехника „Проф.Цв.Лазаров“
- ПГ по машиностроене
- НУМТИ „Добрин Петков“
- НГ за сценични и екранни изкуства
- НХГ „Цанко Лавренов“
- Спортно училище „Васил Левски“

Частни

- ЧПГ по икономика и управление
- ЧПГ по информатика и компютърни науки

Действащите професионални училища и гимназии обучават кадри, които са съобразени с нуждите на местния бизнес.

Същевременно трябва да се отбележи, че част от основните функции на общинската администрация, във формирането и реализирането на местната политика в областта на ПОО са по отношение на:

- Потребностите от кадри;
- Професионалното ориентиране на ученици;

- Откриването, преобразуването, промяната и закриването на общинските професионални гимназии и професионални колежи, както и назначаването на директори на общинските професионални колежи;

Препоръчително е общините, заедно с местния бизнес, да изготвят публично достъпна - Карта на предприятията, съдържаща прогнозна информация за профила и броя на специалистите, които ще се търсят в близките 3-5 години. Това създава предпоставки за ранно професионално ориентиране и планиране.

Като административен център на Пловдивска област и център на Южен централен регион, градът постоянно привлича нови индустриални компании и се оформя като важен промишлен център. Производството има около 40% дял в местната икономика, като заетите в сектора са над 74 000 души, следвано от сектора на IT, аутсорсинг и бизнес услугите – 27,9%, публични услуги и регулирани пазари – 11,9%, потребителските услуги – 10,8%, строителството и други.

Както е описано в раздел III - Анализ на местната икономика, по данни на Община Пловдив, градът е втори в страната ИТ и Аутсорсинг център, с над 100 компании и над 7000 заети в тези дейности, Анализите на отдела за „Бизнес развитие“ показват, че потенциалът на пазара на труда позволява бързо развитие на сектора на услугите и по-специално на аутсорсинг индустрията, като е възможно заетите в сектора да нараснат с 5000 души в следващите 3-5 години. Според данните в най-големия IT job board – DEV.BG/Jobs (която обхваща само предприятията, регистрирани на сайта), Пловдив е най-привлекателното, след София, място за IT компании. На картата в job board има почти 60 фирми в Община Пловдив. Малко над половината от тях предлагат работа по проекти за външни клиенти, а в 43% от компаниите се работи по собствени продукти. Най-активните работодатели в града са: service компанията ScaleFocus; световният гигант Accenture; ентърпрайз разработчикът MentorMate; и други международни сървис и консултантски компании - Novarto, TSD Services, Strypes. В Пловдив има възможност да се работи както в типични service компании, предлагащи различни вертикали и проекти, така и в продуктови бизнеси, концентрирани върху финансови технологии в широкия смисъл, HR технологии, свързани със спорт и развлечение платформи.

Стъпвайки на описано по-горе, както и вземайки под внимание действащите професионални училища и гимназии, може да се направи извод, че Община Пловдив има потенциал и необходимост от изграждането на STEM Училище, с изучаване на природни науки и информационни технологии и програмиране.

Дуална система на обучение

Организацията на обучението чрез работа (дуална система) се е доказала в най-развитите икономики на Европа като ключов инструмент за осигуряване на млади квалифицирани специалисти, които от училището влизат директно на пазара на труда и допринасят както за растежа на икономиката, така и за висока младежка заетост.

В България, дуалната система на обучение започва да се прилага от 2015 г. чрез пилотни проекти, които имат за цел да апробират този тип обучение и въз основа на събрания опит, да се пристъпи към по-мащабно прилагане на системата в страната.

Дуалното образование е сред водещите приоритети на Община Пловдив и в тази посока, през 2016 г. е подписан Меморандум за учредяване на „Образователно-индустриален борд" с участието на Министерство на образованието и науката, Община Пловдив, Клъстер „Тракия икономическа зона" и „Индъстри Уоч Груп" ООД.

По подпрограма „Образователно-индустриален борд", част от тригодишната „Общинска образователна програма 2017-2019", Община Пловдив подпомага формирането на паралелки с обучение чрез работа (дуална система на обучение) в държавните и общински професионални гимназии. Администрацията подкрепя училищата в контактите им с индустриалните зони за развитие на подходящи учебни програми, както и в популяризирането на новата обучителна форма. Община Пловдив отпуска средства за провеждане на рекламни кампании за популяризиране на професионалните гимназии и дуалното обучение с цел увеличаване на приема в тях.

За учебната 2019/2020 г. има 19 дуални паралелки в 6 професионални гимназии, в държавен план-прием за учебната 2020/2021 г. са утвърдени още 14 паралелки с дуална система на обучение в Община Пловдив.

Пловдив е регионът, реализирал най-голямо увеличение на прием в дуалната форма, в резултат от създаденото партньорство с бизнеса.

Ръководството на Община Пловдив е ангажирано със създаването на предпоставки за развитие на професионалното образование. Освен по линия на подпомагане в процеса на сътрудничество и координация между местното самоуправление, бизнеса и професионалното образование, Община Пловдив търси възможности за стимулиране на обучението по търсените на пазара на труда професии. Целта е да се повиши привлекателността и практическата приложимост на обучението, като се търси по-тясно обвързване на професионалното образование с икономическите приоритети на общината.

Реализирането на подпрограма „Образователно-индустриален борд" включва три основни проекта: **Проект „Моята кариера"; Проект „Професионалното образование е модерно" и Програма за ранна кариерна ориентация.**

Основната цел на програмата за ранна кариерна ориентация „Технологии" е увеличаване на интереса на ученици от VI-и и VII-и клас към професионалното образование, чрез провеждане на ранна професионална ориентация и мотивация. Програмата се стреми да оказва помощ на ученици от VI-и и VII-и клас в избора на професия, чрез ранна кариерна ориентация, мотивация и изграждане на устойчиви партньорства между бизнеса и образователните институции. В дългосрочен план целта на програмата е увеличаване на броя на ученици в професионалното образование.

През 2018 г. е стартирало изпълнението на проект „Организиране и изпълняване на дейности за реализиране на програма за ранна кариерна ориентация и мотивация на

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

ученици, родители и учители от основни училища[122]". В изпълнение на общинската програма през 2018 г. 168 ученици са посетили 5 предприятия, а през 2019 г. - 270 ученици са посетили 10 предприятия. Тези данни са индикатор за засилване на интереса на учениците към професионалното образование, вследствие на провежданата политика от страна на общинската администрация.

С цел запознаване с образователния процес в професионалните гимназии през 2019 г., 180 ученици за посетили такива.

Проект „Моята кариера"

Основната цел на проекта е провеждане на ранно прогимназиално кариерно ориентиране и съставяне на кариерен план за учениците от 11-ти клас. В рамките на проекта през 2019 година са проведени курсове за кариерно ориентиране на 80 ученици от 6-ти клас (от 5 училища) и на 40 ученици от 11-ти клас (от 2 училища). След успешно завършване на курса, учениците познават силните си страни и заложби, насочени са към образование, подготвящо ги за кариерна реализация в посока, съответстваща на техните заложби и интереси.

Проект „Професионалното образование е модерно"

Проектът цели повишаване на интереса към професионалните гимназии, чрез адекватен ефективен образователен маркетинг и акцентира върху повишаване престижа на двете общински професионални гимназии – ПГВАД и ПГХТТ, чрез изграждане на ПР и маркетинг стратегия и информиране на ползите от професионалното образование. В рамките на проекта, през 2019 г. е създаден промоционален видео филм за ПГХТТ, който се разпространява чрез социалните мрежи.

Центърът за кариерно ориентиране преминава към ЦПЛР - ОДК Пловдив през 2018г. В Центъра са назначени 5 кариерни консултанти, като разходите за кариерно ориентиранс и консултиране се финансират частично със средства от държавния бюджет, в размер на 80%, а останалите 20% се финансират със средства от общинския бюджет.

Ръководството на Община Пловдив е ангажирано със създаването на предпоставки за развитие на професионалното образование. Освен по линия на подпомагане, в процеса на сътрудничество и координация между местното самоуправление, бизнеса и професионалното образование, Община Пловдив търси възможности за стимулиране на обучението по търсените на пазара на труда професии. Целта е да се повиши привлекателността и практическата приложимост на обучението, като се търси по-тясно обвързване на професионалното образование с икономическите приоритети на общината.

[122] Общинска образователна програма 2020-2022, https://plovdiv.bg/wp-content/uploads/2021/08/OBSHTINSKA-OBRAZOVATELNA-PROGRAMA-2020-2022_izmenena2021.pdf

4.3.5. Висше образование

На територията на град Пловдив са разположени 9 висши училища с различни профили, които предлагат широк спектър специалности, в 44 професионални направления (ПН). Това е основна предпоставка за разнообразното развитие на различни индустриални направления в града и региона.

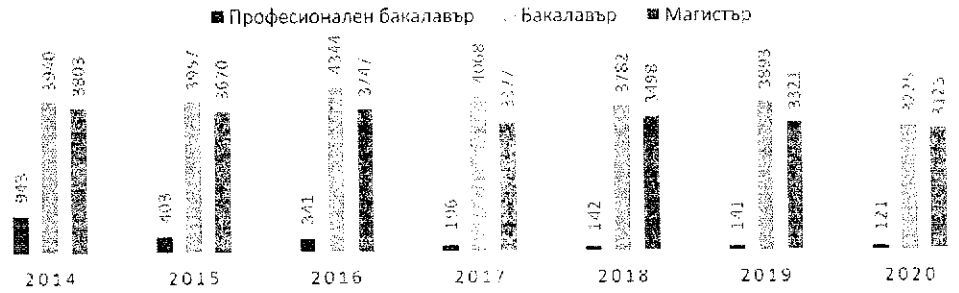
Администрация и управление	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
	Технически университет – София, Филиал Пловдив
	Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – Пловдив
	Висше училище по сигурност и икономика
Биологически науки	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Биотехнологии	Университет по хранителни технологии
Електротехника, електроника и автоматика	Технически университет – София, Филиал Пловдив
	Университет по хранителни технологии
Енергетика	Технически университет – София, Филиал Пловдив
	Университет по хранителни технологии
Животновъдство	Аграрен университет
Здравни грижи	Медицински университет
Изобразително изкуство	Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство
Икономика	Аграрен университет
	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
	Университет по хранителни технологии
	Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – Пловдив
	Висше училище по сигурност и икономика
	Европейско висше училище по икономика и мениджмънт
Информатика и компютърни науки	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
История и археология	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Компютърни технологии и	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
	Технически университет – София, Филиал Пловдив
	Университет по хранителни технологии

Математика	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
	Технически университет – София, Филиал Пловдив
Машинно инженерство	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
	Технически университет – София, Филиал Пловдив
Медицина	Медицински университет
Музикално и танцово изкуство	Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство
	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Национална сигурност	Висше училище по сигурност и икономика
Обществено здраве	Медицински университет
Общо инженерство	Аграрен университет
	Технически университет – София, Филиал Пловдив
	Университет по хранителни технологии
Педагогика	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Педагогика на обучението по…	Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство
	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Политически науки	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Право	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Психология	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Растениевъдство	Аграрен университет
Растителна защита	Аграрен университет
Религия и теология	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Социални дейности	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Социология, антропология и науки за културата	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Стоматология	Медицински университет
Театрално и филмово изкуство	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Теория и управление на образованието	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Теория на изкуството	Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство
Транспорт, корабоплаване и авиация	Технически университет – София, Филиал Пловдив
Туризъм	Аграрен университет
	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

	Университет по хранителни технологии
Фармация	Медицински университет
Физически науки	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Филология	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Философия	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Химически науки	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Хранителни технологии	Технически университет – София, Филиал Пловдив
	Университет по хранителни технологии

Таблица 4.3.3. Професионални направления във ВУ[123]

Броят на действащите студенти в Община Пловдив през академичната 2019/2020 г. е приблизително 35 804 (16,26% от студентите в страната)[124], като завършилите в Област Пловдив, за същата академична година са 6 471[125] или 14,29% от завършилите общо за страната, в трите образователни степени - професионален бакалавър, бакалавър и магистър. На графиката по-долу са изобразени сравнителни данни на броя завършили различните образователни степени за периода 2014 – 2020 г. в Област Пловдив.

Фигура 4.3.12. Завършили висше образование по образователно-квалификационна степен в Област Пловдив[126]

Данните от графиката показват, че в годините има тенденция за запазване броя на хората, придобили висше образование в образователно-квалификационните степени „бакалавър“ и „магистър“.

[123] Източник: Рейтингова система на висшите училища в България.
[124] Източник: собствени изчисления по данни от МОН - Регистър на Брой действащи студенти и докторанти по ОКС и специалност - https://stats.mon.bg/Reports/Index/745a6b79-dd8a-4008-846a-486015f9fa8b
[125] Източник: НСИ.
[126] Източник: ИНФОСТАТ на НСИ.

За да бъде отчетен пълният принос на университетите към местната икономика е важно да се отбележи каква част от завършилите се реализират в съответната област, след своето завършване.

По данни от Национална карта на висшето образование в Република България (Проект) и представените данни в таблица „Разпределение на завършилите ВУ в България български граждани през периода 2015-2019 по район на висшето училище и район на работното място“ е видно, че 16,50% от завършилите в страната, са от Южен централен планови регион, като 16,0% са започнали работа в същия район на планиране.

4.3.6. Инфраструктурна обезпеченост за извършване на дейности и предоставяне на образователни услуги

Съгласно нормативната уредба, институциите в системата на предучилищното и училищното образование предоставят условия за равен достъп до образование за децата и учениците, чрез осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда, достъпност на информацията и комуникацията, достъп до учебните програми и учебното съдържание, разумни улеснения, технически средства, специализирано оборудване и специализирана подкрепяща среда, дидактически материали и методики.

Детски градини

Предоставените от Отдел „Образование“ на Община Пловдив данни показват, че броят на децата, които са родени през 2018, 2019 и 2020 г., по настоящ адрес в Общината са 7618, а наличните места в ясли и яслени групи са 1961, като при обхват 40%, недостигът е от **1186 места**.

От изнесените, в таблицата по-долу, данни е видимо, че капацитетът на детските заведения в последните 5 години е зает с над 120%.

	[illegible]	Общо (капацитет)	Пълняемост	
2014/2015	11088	8439	131%	413
2015/2016	11032	8483	130%	414
2016/2017	10548	8488	124%	410
2017/2018	10478	8275	127%	398
2018/2019	10578	8311	127%	400
2019/2020	10701	8501	126%	398

Таблица 4.3.4. Заетост, капацитет на детските градини и педагогически персонал в Община Пловдив[127]

[127] Източник: Отдел „Образование“, Община Пловдив

Средният брой деца, за учебната 2019/2020 г., в една общинска детска градина за Община Пловдив е 206, една група се формира средно от 27 деца, като капацитетът на градините варира от 19 групи до 4 групи. Големината на групите, с които работят педагогическите специалисти в предучилищното образование, може да се отрази върху качеството на работа и възможността да се работи индивидуално с всяко едно дете. Специфичните образователни нужди, които имат децата, повдигат въпроси, свързани с възможността, педагогическите специалисти да изпълняват ефективно задълженията си за индивидуална работа и подкрепа, в условия на по-пълни групи и работа в групи с по 27 деца. От тази гледна точка, една от посоките за развитие на образователната система е именно намаляване на броя деца в група като цяло, с цел постигане на ключовите компетенции за успешно започване на първи клас.

Изнесените данни, както и предвидените законодателни промени са предпоставка за предприемане на действия от Община Пловдив, в посока разширяване капацитета на детските градини, средните училища и основните училища, за да се обхванат децата в предучилищното образование и да се създадат условия за качествено образование.

Териториалното разпределение на общинските детски градини и ясли е сравнително равномерно, в съответствие с жителите на административните райони в Община Пловдив, но въпреки създадените условия и положените усилия, към 2020 г. продължава да има необходимост от откриване на нови групи в различните райони на Общината.

В район „Южен“[128], общинските детски градини са 10 на брой (една от тях е с яслени групи). Броят на чакащите некласирани деца (по първо желание), след класиране от 22 октомври 2020 г. е 49, децата в блоковите детски градини са 538, необходимите допълнителни места, за да се постигне 80% обхват на 4-годишни за учебна 2021/2022 г. (родените 2017 г. – 80% обхват) са 54, а броят деца, намиращи се в група, надвишаваща 25 деца, е 245.

Изнесените данни сочат, че в района, недостигът на места в общински детски градини възлиза на 886. Към 2020 г. има необходимост от 35,4 нови градински групи.

Общинските детски градини в район „Тракия“[129] са 8 на брой (една от тях е с яслени групи). Броят на чакащите некласирани деца (по първо желание), след класиране 22 октомври 2020 г., е 21, децата в блоковите детски градини са 262, необходимите допълнителни места при 80% обхват на 4-годишни за учебна 2021/2022 г. (родените 2017 г. – 80% обхват) е 9, а броят деца, над 25 в група, е 225.

В района, недостигът на места в общински детски градини възлиза на 517, т.е. има нужда от 20,7 нови градински групи.

На територията на район „Централен“[130] са позиционирани 12 общински детски градини (една от тях е с яслени групи). Броят на чакащите некласирани деца (по първо желание), след класиране на 22 октомври 2020 г., в детски градини е 46, децата в блоковите

[128] Данни от отдел „Образование“, Община Пловдив.
[129] Данни от отдел „Образование“, Община Пловдив.
[130] Пак там.

детски градини са 19, необходимите допълнителни места за 80% обхват на 4-годишни в учебната 2021/2022 г. (родените 2017 г. – 80% обхват) е 140, а броят деца, над 25 в група, е 122.

В района, недостигът на места в общински детски градини възлиза на 327. След реконструкцията на две от детските градини, която се реализира през 2020 г., са осигурени 4 нови групи, а остава необходимостта от 13,1 градински групи.

В район „Северен“,[131] общинските детски градини са 7 (две от тях са с яслени групи). Броят на чакащите некласирани деца (по първо желание), след класиране 22 октомври 2020 г. е 14, необходимите допълнителни места за 80% обхват на 4-годишни през учебна 2021/2022 г. (родените 2017г. – 80% обхват) с 132, а броят деца, над 25 в група, е 184.

Недостигът на места в общински детски градини в района, възлиза на 330, има необходимост от 13,2 нови градински групи.

На територията на район „Източен“[132] са позиционирани 8 общински детски градини (една от тях е с яслени групи). Броят на чакащите некласирани деца (по първо желание), след класиране 22 октомври 2020г., в общински детски градини е 16, децата в блоковите детски градини са 47, необходимите допълнителни места за 80% обхват на 4-годишни, за учебна 2021/2022 г. (родените 2017г. – 80% обхват) е 396, а броят деца, над 25 в група, е 63.

Данните показват, че в района, недостигът на места в общински детски градини възлиза на 522 или има необходимост от 16,9 нови градински групи.

В район „Западен“[133], общинските детски градини са 7 (една от тях е с яслени групи). Броят на чакащите некласирани деца (по първо желание), след класиране 22 октомври 2020г. е 22, необходимите допълнителни места за 80% обхват на 4-годишни, за учебна 2021/2022г. (родените 2017 г. – 80% обхват) с 21, а броят деца, над 25 в група, е 54.

Резултатите показват, че в района, недостигът на места в общински детски градини възлиза на 97, т.е. има нужда от 3,9 нови градински групи.

Анализът на мрежата от общински детски градини на територията на Община Пловдив показва, че са необходими над 2679 **нови места,** съгласно Наредба №3 от 5.02.2007г. за здравните изисквания към детските заведения **това са 107,2 групи или 13 нови 8-групни детски градини за**:

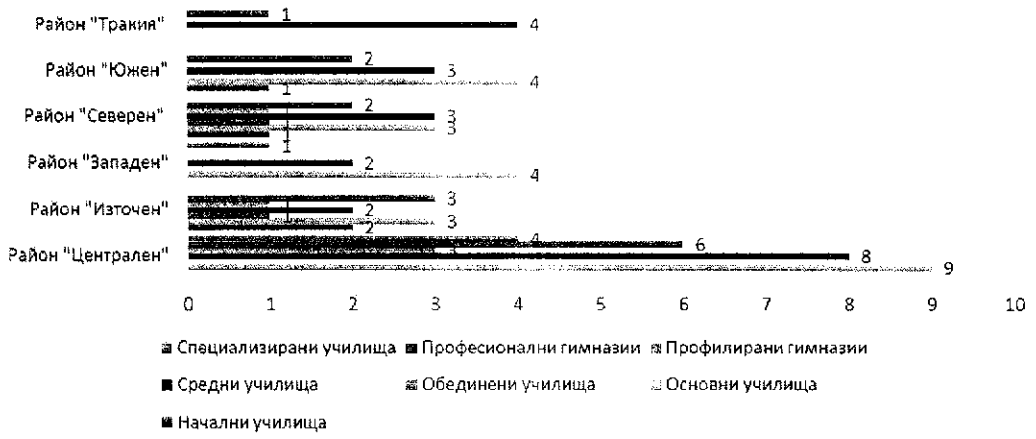
- постъпването на чакащите некласирани деца по първо желание;
- настаняване на децата от детските градини, позиционирани в пригодени подблокови пространства, в новопостроени типови сгради;
- 80% обхват на 4-годишни за учебна 2021/2022 година (родените 2017 година);
- нормална пълняемост на групите (броят деца, над 25 в група, е 893).

[131] Данни от отдел „Образование“, Община Пловдив.
[132] Пак там.
[133] Пак там.

Построяването на нови сгради за детски градини, разширението и реконструкцията на съществуващите ще намали недостига на свободни места в тях и ще създаде предпоставки за успешното въвеждане и на задължителното предучилищно образование на децата, навършили 4-годишна възраст.

Училища

Всички райони на Община Пловдив са обезпечени с училища, но най-голямата им концентрация е в район „Централен".

Фигура 4.3.13. Брой училища по райони в Община Пловдив към 2020 г.[134]

Национален приоритет за подобряване на качеството на образованието е преминаването към целодневно обучение и премахване на двусменния режим в училищата. Общият брой на учениците, които се обучават на двусменен режим през посочената - учебна 2020/2021 г., в общинските училища е 15 119 или приблизително - 620 паралелки. За компенсиране на недостига е необходимо да се разкрият още 212 класни стаи, за да се премине към едносменен режим на обучение, като се вземе предвид, че средната застроена площ на едно ново училище е приблизително 9170 кв. м и 760 кв.м открити дворни площи, с 38 кабинета и с капацитет до 912 ученици.

4.3.7. Качеството на образователния процес

Качество на образователния процес е степента на съответствие на предоставяните публични образователни услуги със:

- нормативните изисквания (закони, държавните образователни стандарти и други юридически актове);
- очакванията на гражданите и потребителите на образователните услуги (ученици, родители, работодатели);
- очакванията на други заинтересовани страни.

[134] Източник: Електронната страница на Община Пловдив.

Качеството на образователния процес се осигурява чрез управление на процеса на развитие на образователните институции.

Качеството се осигурява при спазване на следните принципи:

- Ефективно и ефикасно разпределяне, използване и управление на ресурсите;
- Повишаване квалификационна на предоставящи образователни услуги;
- Ориентираност на образованието и обучението към изискванията и потребностите на пазара на труда;
- Целенасоченост към постигане на високи резултати в процеса на обучение и образование;
- Подобряване и модернизиране на образователната инфраструктура.

Принцип „Ефективно и ефикасно разпределяне, използване и управление на ресурсите".

В изпълнение на този принцип Община Пловдив:

- Изпълнява Стратегия за развитие на образованието в Община Пловдив в периода 2017-2022 г.
- Изпълнява Общинската образователна програма за периода 2017-2019 г., чрез 6 подпрограми.
- Общинската администрация работи съвместно с МОН, Министерство на финансите, Министерство на младежта и спорта, Министерство на културата и други държавни институции, в следните направления:
    - Осъществява обмен на информация с Главна дирекция ГРАО на МРРБ, във връзка с данни за подлежащите на задължителна предучилищна и училищна подготовка деца;
    - Работи с Министерство на финансите по национална програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала" на образователните институции в гр. Пловдив;
    - Обработва данни от Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование (НЕИСПУО) на Министерство на образованието и науката /Списък-образец №1, №2 и №3/;
    - Финансово подпомагане на деца с изявени дарби с Министерство на младежта и спорта и Министерство на културата, Министерство на образованието и науката.
- Администрира, осигурява техническа поддръжка и развива електронните системи в сферата на образованието: 1) Система за електронно централизирано класиране за прием на децата в общинските детски заведения на територията на Община Пловдив; 2) Система за управление на дейностите – система за автоматично начисляване на

дължимите такси за посещение на детско заведение, след въвеждане на присъствия и отсъствия в електронен дневник; за проследяване на редица натурални показатели; за автоматично уведомяване на родителите за такси, карантини и др. По-бързо се осъществява и плащането на място в детските градини, чрез разпечатването на квитанции от системата и 3) Система за електронно централизирано класиране за прием на ученици в първи клас на общинските училища на територията на град Пловдив – чрез системата се проследява и обхватът на децата, подлежащи на задължително обучение в първи клас.

- Съгласува ежегодно Държавния план-прием.
- Общинската администрация изготвя бюджетна прогноза и актуализирана бюджетна прогноза за отдел „Образование".

Повишаване квалификацията на предоставящите образователни услуги

Професионална квалификация на детските учители

Педагогическите екипи в системата на предучилищното образование имат нормативно установено изискване да повишават квалификацията си всяка година, като бюджетът, предвиден за това, е част от делегирания бюджет на детската градина.

Община Пловдив надгражда нормативните изисквания чрез въвеждането на иновативен подход за обучение, възпитание и социализация на детето, чрез прилагането на метода на Мария Монтесори с изпълнението на подпрограма „Монтесори педагогика" в рамките на Общинска образователна програма.

По подпрограмата са извършени следните дейности:

- Обучение на педагози за прилагане на Монтесори педагогика в детски градини, училища и ясли.
- Обучения на непедагогическия персонал по прилагане на метода на Монтесори.
- Дейности за обмен на опит и практики.
- Обучения за родителите, като подкрепящи партньори.
- В периода 2016 – 2020 година, в подпрограмата са включени 33 детски градини, 7 училища и 3 детска ясли и са обучени:
- над 200 педагози за прилагане на метода на Монтесори;
- над 100 служители от непедагогически персонал;
- над 800 родители, като подкрепящи партньори.

Квалификация на педагогическите специалисти в училища

Нормативната уредба определя ясно критериите, на които трябва да отговарят лицата, които заемат педагогически длъжности в училище, като наредба №1221 очертава ясно и необходимостта от допълнителна квалификация на педагогическите специалисти.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

В изпълнение на политиката за квалификация на педагогическия персонал в училищата, Община Пловдив реализира проекти, включени в Общинската образователна програма.

Проект „Иновативни училища“

В проекта основните дейности са свързани с:

- обмяна на добри практики и опит, и обучение на педагогическите специалисти за организиране на учебния процес по нов и иновативен начин;
- ежедневно въвеждане на иновативни моменти в обучението;
- мониторинг и наставничество на учителите;
- получаване на обратна връзка за постигнатите резултати.

Към 2020 г. са обучени над 300 педагогическите специалисти за организиране на учебния процес по нов и иновативен начин, чрез прилагане на новаторски практики, насочени към това, всички деца да бъдат активни и въвлечени в учебния процес постоянно, за да се повиши мотивацията им, да се развият техните умения за анализ, презентиране, позитивно общуване, работа в група и да се подготвят за успешната си реализация, след 10-15 години, във високотехнологично общество.

Подпрограма „Дигитализация на учебния процес“

Чрез общинската програма за „Дигитализация на учебния процес“ се организира провеждането на курсове за допълнителна квалификация на педагогическия и административен персонал. Към момента са внедрени облачни технологии във всички общински училища, като по програмата има обучени общо 620 представители от всички училища.

Община Пловдив, в партньорство с Центъра за творческо обучение, предостави Стипендия за сертифицирането за Гугъл обучители по официалните програми за педагогически специалисти: Google Certified Educator Level 1 и Level 2 (ниво 1 и 2) на представители на общинските училища в град Пловдив. Чрез стипендията, към момента са сертифицирани 100 учители за първо ниво и 65 за второ ниво, като до края на 2019 г., явилите се на изпит за сертифициране за второ ниво са общо 100 учители.

Чрез Програмата за ранна кариерна ориентация и мотивация на ученици от основни училища и запознаването им с техническите професии, в периода 2018 – 2020 г. са обучени 120 учители за ефективно кариерно ориентиране в класната стая.

Ориентираност на образованието и обучението към изискванията и потребностите на пазара на труда

Ръководството на Община Пловдив е ангажирано със създаването на предпоставки за развитие на професионалното образование. Освен по линия на подпомагане процеса на сътрудничество и координация между местното самоуправление, бизнеса и професионалното образование, Община Пловдив търси възможности за стимулиране на обучението по търсените на пазара на труда професии. Цели се повишаване привлекателността и практическата приложимост на обучението, като се търси по-тясно обвързване на професионалното образование с икономическите приоритети на Общината.

В периода 2017 – 2020 г. се реализира „Програма за ранна кариерна ориентация и мотивация на ученици от основни училища и запознаването им с техническите професии", проект „Моята кариера" и „Професионалното образование е модерно", в изпълнение на подпрограма „Образователно-индустриален борд", част от тригодишната „Общинска образователна програма 2017-2019".

В ЦПЛР - ОДК Пловдив работи екип „кариерно консултиране", чиято основна роля е да подпомага учениците в процеса на кариерното ориентиране. Това се случва, чрез набор от дейности и услуги, които целят да улеснят учениците в избора на образование, професия и работа и в планирането, и постигането на мечтата им за професионална кариера.

Община Пловдив подпомага формирането на дуални паралелки в държавни и общински професионални гимназии, като отпуска средства за всяка една от тях, вследствие на провежданата политика от общината, са привлечени 33 фирми за включване в дуалната система на обучение.

Към учебната 2020/2021 г., в Община Пловдив функционират 25[135] иновативни училища.

В Община Пловдив са едни от първите училища с изградена STEM среда, чрез която се повишава интереса на учениците и техните постижения в областта на науките и технологиите. В центровете се предоставят всички необходими условия за провеждането на съвременно и качествено STEM обучение в училище. Изграждане на STEM среда в училищата е предпоставка за качество на образователния процес, както и създаването на ключови умения и компетенции в учениците, и последваща успешна реализация, след училищно образование.

[135] Източник: МОН - Списък на иновативните училища в Република България за учебната 2020/2021 година, приет с Решение №584 на МС от 20.08.2020г.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

Целенасоченост към постигане на високи резултати в процеса на обучение и образование

Закрилата на деца с изявени дарби чрез предоставяне на едногодишна стипендия в областта на науката, изкуството или спорта на ученици от VIII до XII клас, ненавършили 18 години, се осъществява на основание на Наредба за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби (НУРОЗДИД). Документите за получаване на стипендия за ученици от общинските училища се подават до кмета на общината. Стипендиите се отпускат от бюджета на министерството, в чийто раздел от Програмата е съответната проява, а общината административно обезпечава процеса.

Община Пловдив стимулира деца с дарби в различни сфери на изкуствата, културата, спорта и науката, чрез едногодишни стипендии по НУРОЗДИД.

Друг инструмент, прилаган от общинската администрация, за учениците от общинските, държавните и частните училища, са предвидените мерки за еднократно финансово подпомагане от бюджета на Община Пловдив. Те се осъществяват на основание Правилник за еднократно финансово подпомагане на деца с изявени дарби от Община Пловдив, приет с Решение на Общински съвет – Пловдив. Община Пловдив организира и финансира национална кампания „Грамотни ли сме?“ в гр. Пловдив, съвместно с Център за подкрепа за личностно развитие – Общински детски комплекс – Пловдив.

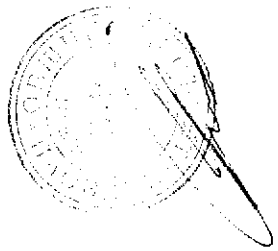
Чрез награждаване на директори, учители и други педагогически специалисти с Почетна значка на град Пловдив, на институции в системата на предучилищното и училищното образование и с Почетен знак на град Пловдив и на млади учители с грамота и парична награда, местната власт провежда политика за стимулиране предоставянето на качествени образователни услуги водещи до постигане на високи резултати на учениците.

Увеличаване на децата, обхванати в целодневна форма на обучение в I, II, III, IV и V клас

Подобряване и модернизиране на образователната инфраструктура

В изпълнение на Инвестиционната програма на Община Пловдив по ИПГВР 2014-2020г. са реализирани и се реализират проекти за модернизиране на образователната инфраструктура, които включват ремонт, обновление и енергийна ефективност на детски заведения и училища, публична общинска собственост. Община Пловдив модернизира образователната структура и със собствени средства.

В периода 2015 - 2019 г. Община Пловдив е подпомогнала изграждането на 190 детски площадки в 45 детски градини по програма „Проектиране и изграждане на нови детски площадки и/или ремонти и сертифициране на съществуващи детски площадки в общинските детски градини“.

2015	12
2016	37
2017	53
2018	44
2019	44
Всичко	**190**

Таблица 4.3.5. Реализирани детски площадки в детски градини 2015 - 2019 г.[136]

Община Пловдив осигурява средства за модернизация на учебния процес в общинските училища. Подпрограма „Модернизация на учебния процес“ финансово обезпечава общинските училища за модернизация на учебния процес, чрез закупуване на съвременни технологични средства, специализирано оборудване на кабинети, придобиване на програмни продукти и лицензи, което от своя страна допринася за осъвременяване и модернизиране методите на преподаване и за въвеждане в употреба на т. нар. „облачни“ технологии и платформи.

В резултат от изпълнение на подпрограмата, в периода 2016 – 2019 г., са внедрени облачни технологии във всички общински училища.

Въведените облачни технологии могат да бъдат използвани по всякакъв начин, включително - участие в проекти, обмен на добри практики, защитаване на титли, сертификати и др.

Google Workspace for Education Fundamentals е безплатна облачна платформа, която позволява:

- създаване на виртуални класни стаи с възможност за споделяне на съдържание;
- възможност за осъществяване на видео връзка;
- система за онлайн тестване на знанията;
- система за генериране на отчетност за ежедневната активност;
- система за комуникация чрез електронна поща/чат канал и т.н.

В резултат от изпълнението на програмата, в периода 2015– 2019 г., училищата в Община Пловдив са получили финансиране за оборудване с лаптопи, таблети, Chromebook устройства, мултимедийни проектори, устройства за безжична връзка и лицензи за софтуер.

С финансовата си подкрепа, общината допринася за осъвременяване и модернизиране на методите на преподаване и за въвеждане на т. нар. „облачни“ технологии и платформи.

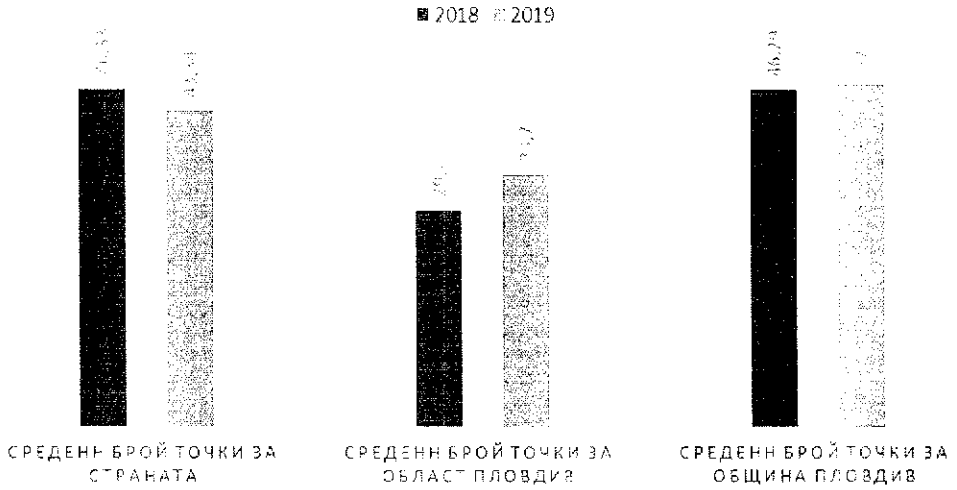
През 2019 г. Езикова гимназия „Иван Вазов“, Пловдив става първото референтно училище на Google за България и целия регион.

[136] Източник: Отдел „Образование“, Община Пловдив.

Образователните резултати на учениците след основно и средно образование също са критерий за оценка на качеството на образователните услуги.

Образователните резултати на учениците от Национално външно оценяване – 7 клас, показват, че в периода от 2018 – 2019 г., средният резултат в точките на учениците от Община Пловдив е на нивото на средния резултат за страната, като учениците показват значително по-високи резултати, в сравнение с резултатите на ниво Област Пловдив.

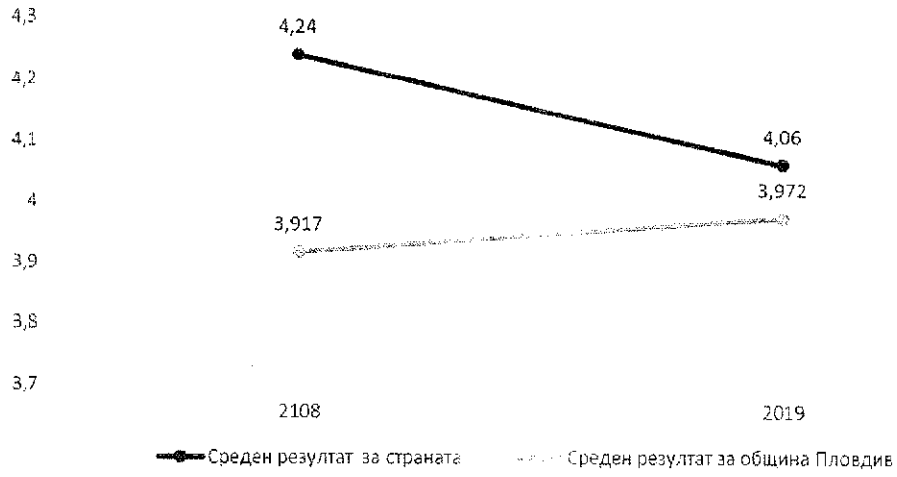
Важно е да се отбележи, че резултатите на учениците от МГ „Акад. К. Попов", Пловдив и в двете години са в ТОП 10 на национално ниво, на училищата с най-високи резултати.

Фигура 4.3.14. Резултати от външно оценяване след 7 клас за учебните 2018/2019 и 2019/2020 г. на национално ниво, Област Пловдив и Община Пловдив

По данни на МОН, резултатите обхващат 100% от зрелостниците, които са се явили на двете матури за съответната година – задължителната матура по български език и литература и втората матура, която покрива предмет по избор на зрелостника. Както е видно от графиката по-долу, средната оценка, на учениците от Община Пловдив, на задължителната матура по български език и литература и в двете години (2018 и 2019 г.) е близка до средната оценка за страната.

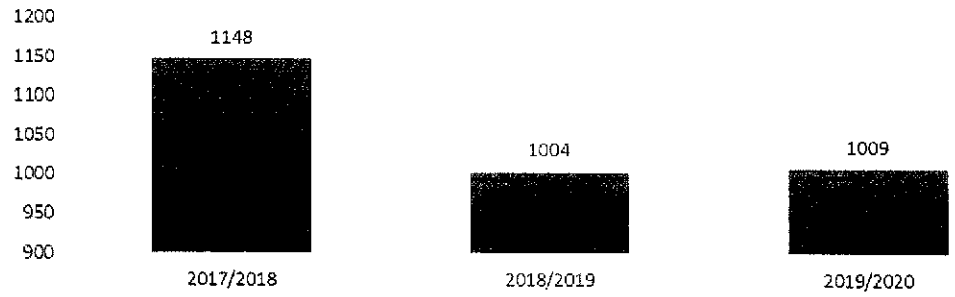
И в двете години при ДЗИ, в ТОП 10 на национално ниво има училище от Община Пловдив, като това е Езикова гимназия „Иван Вазов" – Пловдив, със среден успех 5.51 (2018 г.) и 5.50 (2019).

Фигура 4.3.15. Резултати от ДЗИ по български език и литература след 12 клас за учебните 2018/ 2019 г. и 2019/2020 г., национално ниво и Община Пловдив

Съществен показател за качеството на предоставяните образователни услуги е намаляване на напускащите образователната система.

В Община Пловдив, както е видно по-долу, броят на напускащите образователната система, в периода 2017 – 2019 година, намалява.

Фигура 4.3.16. Напуснали основното образование (I -VII клас) от общообразователните и специални училища[137]

Висше образование

За целите на анализа са изнесени данни от Рейтинговата система на висшите училища в България.

В системата са включени 52 университета на територията на България, имащи акредитация от Националната агенция за оценяване и акредитация.

За да се оцени качеството на висшето образование са взети следните индикатори от Рейтинговата система на висшите училища в България за 2020 г.

[137] Източник: ИНФОСТАТ на НСИ.

- Институционална акредитация;
- Програмна акредитация;
- Привлечени средства за НИРД на студент;
- Осигурителен доход на завършилите.

Институционална акредитация

1	Университет за национално и световно стопанство - София	9.66
2	Аграрен университет - Пловдив	9.61
5	Технически университет – София (включва филиал Пловдив)	9.56
8	Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"	9.39
18	Медицински университет - Пловдив	9.21
25	Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив	9.14
30	Университет по хранителни технологии - Пловдив	9.07
33	Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив	9.03
34	Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив	9.01
46	Европейско висше училище по икономика и мениджмънт - Пловдив	7.95

Таблица 4.3.6. Институционална акредитация за 2020 г. на ВУ в Община Пловдив

Както е видно от изнесените данни, три от университетите в Община Пловдив са в топ 10 на университетите в България, като разликата между първия университет и Аграрен университет – Пловдив е 0,05 пункта.

Важен фактор за качеството на образованието в описаните университети е фактът, че 7 университета получават системно оценка над 9 за период от 6 години.

Програмна акредитация

Класирани на първо място, в рейтинговата система, са 10 направления, в четири университета на територията на Община Пловдив, което представлява 19,23% от акредитираните професионални направления на национално ниво.

Професионалните направления са:

- Електротехника, електроника и автоматика
- Енергетика
- Машинно инженерство
- Комуникационна и компютърна техника
- Медицина
- Общо инженерство

- Растениевъдство
- Растителна защита
- Теория на изкуството
- Транспорт, корабоплаване и авиация
- Хранителни технологии.

Привлечени средства за НИРД на студент за 2020 г.

Медицински университет - Плевен[138]	3716
Медицински университет - Пловдив	2390
Аграрен университет - Пловдив	828
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"	580
Висше училище по сигурност и икономика - Пловдив	390
Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив	270
Университет по хранителни технологии - Пловдив	197

Таблица 4.3.7. Привлечени средства за НИРД на студент за 2020 г.

От изнесените данни може да се направи извода, че във ВУ в Община Пловдив, са създадени условия и капацитет за привличане на средства за развитие на НИРД и реализация на научна-развойна дейност.

В следствие на извършения анализ може да се направи извод, че местната власт влага целенасочени усилия в развитие на сектор образование. Приоритет на Община Пловдив е изграждането, поддържането и усъвършенстването на отворена, гъвкава и ефективна образователна система, чрез осигуряване на допълнителни финансови средства, за да бъде гарантиран качествен образователно-възпитателен процес в детските и учебни заведения в гр. Пловдив и превръщането на образователната среда, в желана от децата и учениците територия. С цел предоставяне на качествено образование, усилията на местната власт са насочени към въвеждането на иновативни методи на образователно-възпитателния процес, осигуряване на система за ефективна квалификация на кадрите и активно включване на родителите за постигане на заложените цели.

От съществено значение за икономическото развитие на общината е да продължи провежданата политика за предоставяне на качествено образование, чрез създаването на благоприятна среда и оптимални условия, в които да се развиват способностите на децата и учениците и да се изграждат уменията им за креативност и разрешаване на житейски ситуации.

4.3.8. Състояние на общинската образователна инфраструктура

[138] Водещ университет по отношение на привлечени средства за НИРД на студент за 2020 г.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

По отношение на материалната база на детски градини и училища, през последните 6 години (2014– 2019 г.), Община Пловдив е инвестирала средства от местни приходи и други източници за текущи ремонти, основни ремонти на дълготрайни материални активи и придобиване на дълготрайни материални активи. Вследствие на извършен анализ на общинската образователна инфраструктура, в таблиците по-долу са изведени институции от системата, в които е констатирана необходимост от инвестиции.

Наименование детска [illegible]	[illegible]
ДГ „Буратино“	Преустройство на детската градина за разкриване на 3 нови групи, изграждане на физкултурен салон, детски площадки и др.
ДГ „Люляк“	**Сграда на ул. „Екзарх Йосиф“ №4:** Ремонт на 2 бр. тоалетни и покрив, тераса, площадки за игра - 3 бр.; **Сграда на ул. „Иван Вазов“ №16:** Основен ремонт на стълбище, централна алея, фасада на сградата, покрив, комин
ДГ „Люляк“	Саниране на сградата.
ДГ „Малкият принц“	Цялостен спешен ремонт.
ДГ „Майчина грижа“	**Сграда на адрес ул. „Хр. Г. Данов“ №33**: саниране **Сграда на ул. „Съборна“ №57:** саниране
ДГ „Мирослава“	Основен ремонт на ВиК, ремонт на закрития басейн. Подмяна на осветлението с лед-осветление. Подмяна на амортизираните части на катерушките на дворните площадки; Подмяна на настилката на беседката.
ДГ „Незабравка“	Основен ремонт на детската градина.
ДГ „Чучулига“	Преустройство, пристрояване и надстрояване на ДГ „Чучулига“ за обособяване на две нови групи и физкултурен салон.
ДГ „Щастливо детство“	Изграждане на пристройка и физкултурен салон.
ДГ „Детелина“	Необходимост от основен ремонт.
ДГ „Маргаритка“	Необходимост от нова хидроизолация.
ДГ „Наталия“	Цялостен ремонт на покрива с подмяна на топлоизолацията и хидроизолацията. Геоложко и конструктивно обследване на пропадане и пукнатини в сградата от проектанти и даване на предписание за следващи действия - ремонт.
ДГ „Родина“	Подмяна на всички водопроводни тръби за топла и студена вода

ДГ „Боряна“	Паднала изолация на две стени, опасно за деца; паднали фасадни плочки по стъпала и сграда.
ДГ „Космонавт“	Изграждане на физкултурният салон.
ДГ „Славей“	Преустройство на физкултурен салон за разкриване на нова детска група и надстройка на фоайе за физкултурен салон.
ДГ „Бреза“	Изграждане на пристройка за 2 групи и свързването й с топла връзка между съществуващата сграда в северозападната част на имота.
ДГ „Радост“	Преустройство, пристрояване и надстрояване на ДГ.
ДГ „Зора“	Преустройство, пристрояване и надстрояване на ДГ „Зора“, с втори адрес ул. „Паганини“ №1.
ДГ „Здравец“	Извеждане външно на тръбната подземна и надземна мрежа на парната инсталация. Подмяна на дограмата. Цялостно саниране на сградата. Мозаечните чела и мазилката на двете тераси е силно амортизирана и представлява опасност за преминаващите.
ДГ „Зорница“	Предстои изграждане на нова сграда в рамките на двора на ДГ, с помещения за още 4 групи.
ДГ „Малина“	Изграждане на нова сграда, с цел преместване на групите от блоковата част на ДГ.
ДГ „Мая“	Подмяна на дограма, ВИК инсталация, ремонт на офиси и кухненски блок и оборудване, саниране на сградата, боядисване, преминаване на самостоятелно отопление на НУ „Кл. Охридски“
ДГ „Осми март“	Основният ремонт на основната сграда на ДГ ул. „Даме Груев“ №1 включва: ВиК инсталация, ел. инсталация, ОВ инсталация, саниране, смяна на дограма, вътрешен ремонт на помещения и санитарни възли, частично вътрешно преустройство, укрепване втори етаж, тераси, входове и др. Пристройката на детската градина се нуждае от нова сграда с физкултурен салон, помещения за канцелария, архив и детски групи, а в основната сграда е необходимо извършване на ремонт на подпокривната конструкция. ДГ „Осми март“, с втори адрес ул. „Никола Вапцаров“ №80, е с 8 групи - 200 деца. От ремонт се нуждаят кухнята, канцеларията, музикалният кабинет и учителската стая. Вторият адрес на детската градина е позициониран в подблоково пространство и се нуждае от нова сграда с 8 групи.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

ДГ „Светлина“	Укрепване, саниране и строеж на нова сграда.
ДГ „Д-р Едгар Бороу“	Основен ремонт на басейн и на санитарни възли в две групи. Подновяване уредите на две площадки.
ДГ „Велимира“	Съществуващата топлоизолационна система е изпълнена наравно с тротоарните плочки към вертикалната планировка. Вследствие на слягане на земната основа през годините, съответно и на плочките, се получава пролука между изолацията и основата на сградата, която е предпоставка за проникването на вода и влага в помещенията. В ремонтните дейности се предвижда демонтаж на топлоизолационната система в зоната на цокъла, както и по компрометираните участъци на фасадите. Предвидено е изкопаване на зоната около цокъла и изпълнението на топлоизолационна система на 40 см. дълбочина от XPS, с хидроизолация, за да се защитят основите на сградата. След полагането на новата топлоизолационна система в зоната на цокъла се предвижда изпълнението на водоотблъскваща мозаечна мазилка, която към настоящия момент е изпълнена с обикновена фасадна мазилка.
ДГ „Десислава“	Сградата се нуждае от изпълнение на мерки за енергийна ефективност, в това число топлинно изолиране на външни стени и покриви, подмяна на вътрешно-топлинна изолация, изграждане на соларна инсталация за битова гореща вода, осигуряване на мълниезащита на сградата и вертикална планировка за отводняване на дворното пространство.
ДГ „Еделвайс“	Външно саниране и смяна на остаряла топлопреносна система в сградата
ДГ „Таня Савичева“	Облагородяване на дворното пространство и превръщане на пясъчниците/8 броя/ в игрални зони
ДГ „Захарно петле“	**Сграда на ул. „Г. Кутузов“ №4** (бивша ДГ Пролет): Изграждане на нова обслужваща сграда – абонатна станция **Сграда на ул. „П. Шилев“ №1:** Подмяна на ВОИ, довършване санирането на сградата и изграждане на физкултурен салон.

Таблица 4.3.8. Необходимост от инвестиции в детски градини в програмен период 2021 – 2027г.

От изнесените данни е видимо, че има необходимост от инвестиции в реконструкции, изграждане нови градини, изграждане на нови корпуси, физкултурни салони, прилагане на мерки за енергийна ефективност и други ремонти дейности, с цел разширяване на капацитета на детските градини и предоставяне на качествени образователни услуги.

Б) Училища

Необходимост от подобряване на училища

РАЙОН „ЦЕНТРАЛЕН“	
ОУ „Виктория и Крикор Тютюнджян“	Ремонт и реконструкция на подпокривното пространство, като се оформи обитаем таван, в който да се обособи нова класна стая и други помещения.
ОУ „Гео Милев“	Основен ремонт, реставрация и консервация. Прилагане на мерки за енергийна ефективност.
ОУ „Д-р Петър Берон“	Ремонтни дейности в сградата и физкултурния салон, вертикална планировка и благоустрояване на дворното пространство.
ОУ „Екзарх Антим I“	Ново свободно застрояване на физкултурен салон.
ОУ „Кочо Честеменски“	Пристрояване към основната сграда за разкриване на 6 нови класни стаи.
ОУ „Княз Александър I“	Изграждане на нова сграда.
ХГ „Св. Св. Кирил и Методий“ (НКЦ)	Основен ремонт, консервация, реставрация и прилагане на мерки за енергийна ефективност.
СУ „Св. Паисий Хилендарски“	Строеж на нов учебен корпус с 10 класни стаи в двора на училището.
СУ „Св. Климент Охридски“	Ремонт на покрив, подмяна на дограма и саниране.
СУ „Свети Патриарх Евтимий“ с два адреса	Основен ремонт на покривните конструкции и саниране на двете сгради: ул. „Иван Вазов“ №19 ул. „Иван Вазов“ №35
СУ „Цар Симеон .Велики“	Саниране на 2-та учебни корпуса и 2-те спортни зали.
ОУ „Алеко Константинов“	**Сграда на ул. „Божидар Здравков“ № 3А:** Саниране на сградата **Сграда на ул. „Алеко Константинов“ №11:** довършване на санирането на сградата.

ОУ „Душо Хаджидеков“	**Сграда на ул. „Антон Папазов“ №18:** Изграждане на спортна зала, вертикална планировка и благоустрояване на дворното пространство. **Сграда на ул. „Богомил“ №32**: изграждане на физкултурен салон.
ЦПЛР – Общински детски комплекс	Саниране на централна сграда, ремонт и топлоизолация на покрив.
РАЙОН „ИЗТОЧЕН“	
НУ „Кирил Нектариев“	Спешен ремонт на парната инсталация в училищната сграда/ подмяна на хоризонтални щрангове, подмяна на вертикални щрангове. Смяна на стари, спукани радиатори, монтаж на нови тръби.
ОУ „Васил Левски“	Основен ремонт и надграждане на оградата на училището, както и поставяне на липсващи врати.
ОУ „Димчо Дебелянов“	Изграждане на топла връзка м/у основна сграда и физкултурен салон. Преасфалтиране на спортни площадки.
СУ „Найден Геров“	Изграждане на физкултурен салон.
СУ „Симон Боливар“	Подмяна на радиатори. Покривна хидроизолация на основен корпус и физкултурен.
РАЙОН „ЗАПАДЕН“	
ОУ „Васил Петлешков“	Саниране на сградата. Изграждане на нов учебен корпус с физкултурен салон и столова.
ОУ „Драган Манчов“ и МГ „Акад. Кирил Попов“	Десетилетия наред обстоятелствата налагат в една сграда с ОУ „Драган Манчов“ да осъществява дейността си и Математическа гимназия „Академик Кирил Попов” – Пловдив. Това води до недостиг на класни стаи, двусменното обучение на учениците от V, VI и VII клас, липсата на специализирани кабинети по учебни предмети и т.н. Необходимост от изграждане на нова сграда с два физкултурни салона и др. Основен ремонт и преустройство на сградата на ул. „Чемшир“ №11, пристрояване и надстрояване.
ОУ „Елин Пелин“	Основен ремонт на 90 годишна сграда, изграждане на нов, високо специализиран, технологичен корпус. Прилагане на мерки за енергийна ефективност.
ОУ „Тодор Каблешков“	Закърпване и боядисване на фасада на сграда – запад. Подмяна на дограма на коридори и стълбища - 1, 2, и 3 етаж и салон по ФВС, саниране на сградата.

СУ „Св. св. Кирил и Методий“	Външно саниране и боядисване на сградата на училището, подмяна на ел. и ВиК инсталация, изграждане на пожароизвестителна система, вътрешно боядисване, подмяна на отоплителните уреди на инсталацията, подмяна на подови настилки в класните стаи.
РАЙОН „СЕВЕРЕН“	
НУ „Христо Ботев“	Физкултурният салон на училището е за неотложен строително-монтажен ремонт, свързан с отстраняване на многобройни течове, във връзка с остаряла настилка на покрив и други елементи на хидроизолацията. Покрив на сградата на училището (старо крило) – течове в класна стая през осветително тяло. Необходим е ремонт на покрива – демонтаж на старата дървена конструкция, нова летвена скара, смяна на счупени керемиди. Изграждане на театрална зала.
ОУ „Райна Княгиня“	Изграждане на нов физкултурен салон, съобразен със стандартите за физическа среда, има обособено място в училищния двор.
СУ „Никола Вапцаров“	Топлоизолация на сграда.
СУ „Пейо Кр. Яворов“	Основен ремонт на налични помещения, в които да се обособи нов учебен кабинет. Вследствие на ремонта ще е възможно провеждане на едносменен режим. Ремонтът предвижда събаряне на стари стени и изграждане на нови такива, подмяна на подови настилки и врати. Необходим е и цялостен ремонт на покрива на физкултурен салон, поради невъзможността да се отстранят течовете с частичните ремонти. Физкултурният салон е неизползваем при лоша метеорологична обстановка.
СУ „Христо Груев Данов“	Необходими са укрепителни мероприятия по източното тяло на сградата, належаща е подмяна на ВиК и ОВиК инсталациите, нужда от подобряване на енергийната ефективност на сградата, чрез саниране. Санирането на съществуващата сграда е крайно наложително, предвид годината на изграждане - 1966г. и обстоятелството, че не е извършван основен ремонт от тогава.
Езикова гимназия „Иван Вазов“	Изграждане на спортна зала.
РАЙОН „ЮЖЕН“	

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

НУ „Климент Охридски“	Пристрояване и ново триетажно застрояване. Преминаване на самостоятелно отопление - изграждане на котелно помещение.
ОУ „Димитър Талев“	Рехабилитация, обновяване, възстановяване и сертификация на външна спортна площадка - етап 3, включващ изграждане на лекоатлетическа писта с тартанова настилка и настилка на пет броя мултифункционални игрища. Реконструкция и обновяване на отоплителна инсталация - подмяна на тръби, радиатори и др.
ОУ „Захари Стоянов“	Саниране на сградата, подмяна на улуци и водостоци, покрив-ремонт и смяна на дограма. Ремонт на физкултурен салон, изграждане на рампа за инвалиди и др.
ОУ „Яне Сандански“	Необходимост от саниране, подмяна на парна и ел. инсталация.
СУ „Константин Величков“	Основен ремонт и реконструкция, вътрешно преустройство и интериорен дизайн, благоустрояване на дворни площи с цел създаване на иновативна учебна среда и отваряне на нови учебни стаи.
РАЙОН „ТРАКИЯ“	
СУ „Свети Седмочисленици“	Саниране на корпус А и цялостно боядисване на трите корпуса на училището.

От изнесените данни е видно, че има необходимост от инвестиции в реконструкции, изграждане на нови корпуси, физкултурни салони, прилагане на мерки за енергийна ефективност и други ремонти дейности, с цел разширяване на капацитета на училищата за преминаване на едносменен режим и подобряване и модернизиране на съществуващата образователна материално-техническа база за осигуряване на качествени образователни услуги.

4.3.9. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на образователните услуги в областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват.

За целите на анализа са използвани следните документи – „Стратегия за развитие на образованието в Община Пловдив 2017-2022 г.“, Интегрирана териториална стратегия за развитие – Южен централен район и Интегрирана териториална стратегия за развитие – Югоизточен район (работни проекти на документите).

Откроява се висока степен на припокриване на идентифицираните проблеми и тенденции в стратегията на общината, с проблеми на областно и регионално ниво.

Идентична е ситуацията по отношение на броя обхванати лица в системата на образованието. За разлика от Община Пловдив, в Област Пловдив, но и в ЮЦР и ЮИР се наблюдава намаление на броя на училищата, което е свързано с обективни процеси, като ниската раждаемост и миграция. Същевременно анализът налага заключението, по отношение на Община Пловдив, че до голяма степен е постигната оптимизация на училищната инфраструктура, но все още съществува необходимостта от изграждане на нови училища, за да се покрият нуждите на образователната система.

Особено сериозен е проблемът с интеграцията на ромите и ученици от маргинални групи в образователната система. Наблюдават се общини, в които проблемът с отпадане от училище е значителен, особено сред ученици от маргинални групи, което е предпоставка за сериозни социално-икономически неравенства и разлики по отношение на образователната структура в различните общини от разглежданите региони.

Споделени са и проблемите, свързани с неравномерно разпределение на обектите на система „Висше образование", широк спектър от специалности в тях, не винаги съобразен с потребностите на реалната икономика - несъответстващи на потребностите на пазара на труда, умения на завършилите висше образование. Трябва да се отбележи, че Община Пловдив е заложила редица мерки, насочени към преодоляване на тези проблеми в своята стратегия. В този дух са и заложените мерки на регионално ниво – осигуряване на равнопоставен достъп до качествено образование, на всички равнища и за всички социални групи; по-добро обвързване на образованието с науката и бизнеса. Основна тежест в стратегията, както и в двата регионални плана е отделено на внедряването на обучение чрез работа (дуалното обучение).

Разглежданите документи на регионално ниво ясно обособяват като проблеми сравнително ниското ниво на умения в областта на цифровите технологии у населението (както и сред младежите) и ниското ниво на внедряване на цифрови технологии в стопанската дейност. Посочено е, че едва 11% от хората притежават умения над основните, което представлява по-малко от една трета от хората от средната стойност за ЕС. Същевременно се отбелязва, че е налице „тенденция за намаляване дела на нискообразованото население в района през последните години. Най-висока положителна промяна се отбелязва в област Смолян, където делът на това население намалява от 21% през 2014 г. на 15,5 % през 2018 г. Всички останали области, включително Област Пловдив, са със стойности на нискообразованото население над средните за страната, което определя незадоволителни характеристики на работната сила в района. Подобни неблагоприятни характеристики се отбелязват и по отношение на дела на населението на възраст между 25-64 години с висше образование. Всички съставни области са с показатели по-ниски от средните за страната през 2018 г. В област Кърджали този проблем е най-силно изявен (делът на висшистите е 13,8 % при средно за ЮЦР – 22,2%, за страната – 27,8%, следван от област Хасково (17,3%) и Пазарджик (19,1%)". Същевременно по отношение средното равнище на показателя за население на възраст 25-64 години с по-малко от основно, основно и прогимназиално образование, само два района - Югозападен и Югоизточен,

показват стойности на показателя по-ниски от средните за страната (8,1% и 13,3%), докато останалите четири района са със стойности, близки до средноевропейските. Положителна тенденция се отбелязва в Южния централен район, където показателя намалява с 2,9 % през 2017 г. спрямо базовата 2014 г. и достига 21,0 %.

По отношения на различията, на регионално ниво не са идентифицирани проблеми, свързани с квалификацията на педагогическия персонал и неговата структура. Мерки, за което са ясно разписани в стратегията на Община Пловдив. Много ясни мерки са изградени и по-отношение цифровизацията и дигитализацията на образователната инфраструктура и обучителния процес.

Като цяло се наблюдава висока степен на припокриване на проблемите в сравнителен план, както и добра основа за създаването на интегрирани стратегии за промяна и адресиране на идентифицираните проблеми на регионално и общинско ниво.

4.3.10. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Икономическият подем на Община Пловдив, в последните години, води със себе си и нуждата от работна сила в разнообразни области на различни образователни нива.

В тази посока, Община Пловдив има изграден потенциал, който да адресира тази необходимост - 15 професионални гимназии (към 2021 г.), въведена дуална система на обучение, иновативните училища, както и 9 висши учебни заведения, предоставящи образование в широк спектър от професионални направления. Местната власт влага целенасочени усилия в развитие на сектор „Образование“, както в инфраструктура, така и в предоставянето на качествено образование, чрез квалификация и преквалификация на учителите и ангажирани в сектора специалисти и с въвеждането на нови образователни методи.

Общината е инициатор на редици проекти за модернизация на образованието, чрез обновяване на материалната база и закупуване на нови информационни и комуникационни технологии в училищата.

Въведените, в общинските училища и детски градини, иновативни методи на преподаване, както и инициативите за засилване на връзката образование – бизнес са солидна основа за подобряване на образователната среда и повишаване качеството на образователните услуги.

Образователната система на град Пловдив се развива, но към момента тя не разполага с достатъчен сграден фонд, за да се въведе едносменна система на обучение.

Броят на кандидатите за професионални гимназии е равномерен в годините, но с популяризиране на дуалната система на обучение, както и на професионалните гимназии и училищата за придобиване на професионална квалификация, нараства и необходимостта Центърът за кариерно ориентиране да работи активно с ученици от прогимназиален етап на обучение, в посока запознаване на учениците и родителите с перспективите за развитие на града и бъдещите възможности за реализация.

Община Пловдив е изградила стабилна основа, чрез създадените връзки между бизнеса и образователния процес, но е препоръчително установеното взаимодействие да се засили и да се оптимизира образователната система, в посока изграждане на общинска професионална гимназия, в направление, от значение за местната икономика.

За продължаване на процеса на модернизация и развитие на образователната система в посока качествено образование, Общината, чрез информацията, с която разполага, може да организира ефективна система за обмен между училищните ръководства и педагогическите специалисти. Общината е водеща във въвеждането на иновативни методи на преподаване и вече има достатъчно добри практики, които могат да бъдат споделени и разпространени в повече учебни заведения.

Идентифицирани проблеми

- Ограничени финансови ресурси;
- Дефицит на образователна инфраструктура за покриване на нуждите от места за прием в детски градини, целодневно обучение и организиране на едносменна система на образование в училищата.

Потенциал за развитие

- ЗПУО дава възможност за преобразуване на професионалните гимназии от държавни в общински;
- Атестациите, предвидени в ЗПУО, дават възможност за изграждане на система за проследяване на професионалното развитие на учителите;
- Определени образователни институции се открояват, като спечелили доверие на ученици и родители – възможности за споделяне на „добри практики“;
- Активно включване на местния бизнес;
- Целенасочени инвестиции от страна на общината в развитие на училищната мрежа;
- Развитието на Община Пловдив привлича нови индустриални компании и се оформя като важен промишлен център. Пловдив е един от водещите образователни центрове в България, в които системно се прилагат национални и общински иновативни програми и проекти, насочени към осигуряване на качествено образование. Синхронното развитие на тези тенденции, създава предпоставка за изграждане на ново STEM училище, с изучаване на природни науки и информационни технологии и програмиране, действие което ще засили връзката наука – образование и в бъдеще ще разшири наличният пул от млади таланти за работодателите и бизнеса в Пловдив и региона.

4.4. Състояние на социалните услуги

Община Пловдив е доставчик на общодостъпни и специализирани социални услуги, насочени към деца и семейства, възрастни хора и лица с увреждания. Към август 2021 г. функционират 53 услуги, делегирани от държавата дейности, които се предоставят от 620 служители на трудов договор.

Разнообразието от услуги е в резултат от ефективната координация между институциите и неправителствените организации и активната политика на общината и успешните практики на реализиране на проектна дейност в социалната сфера. Усилията са насочени към навременна подкрепа на целевите групи за осъществяване на ежедневни дейности, както и за социално включване.

Социалните политики и услуги в община Пловдив са в съответствие с действащото европейско и национално законодателство, регулиращо социалната сферата, здравеопазването, заетостта, интеграцията на хората с увреждания и защитата от дискриминация. Приложимата Общинска стратегия за развитие на социалните услуги е съобразена и с основните стратегически документи на национално и областно ниво. Обхватът и спецификата на предоставяния набор от социални услуги са определени така, че да посрещат нуждите от подкрепа на жителите на общината, за които се смята, че са в ситуация на риск и/или социално изключване.

Развитието на социалните услуги за деца, възрастни хора и хора с увреждания в община Пловдив са съобразени с препоръките на Европейската комисия и международните нормативни актове в сферата на социалното подпомагане, като се вземат предвид и добрите практики и стандарти на ЕС, свързани с подобряване качеството на живот на хората с увреждания, гарантиране правото на децата да живеят в семейна среда и да имат достъп до качествена грижа и услуги, интеграция на уязвими общности. При разработването на стратегията на общината, в социалната сфера са застъпени следните основни документи:

- Международна харта за правата на човека на ООН;
- Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи;
- Конвенция на ООН за правата на детето;
- Конвенция на ООН срещу насилието и дискриминацията;
- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания и Факултативният протокол; Стандартни правила за равнопоставеност и равни възможности за хората с увреждания на ООН;
- Европейска социална харта;
- Харта на основните права на ЕС;
- Европейска харта на правата и отговорностите на възрастните хора, нуждаещи се от дългосрочни грижи и помощ;
- Принципи на ООН за защита на лицата с психични заболявания и подобряване на психиатричната помощ;

- Резолюция на Европейския парламент от 9 септември 2010 г. относно дългосрочните грижи за възрастни хора,
- Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010-2020 г.
- Европейска стратегия за здравеопазване;
- Европейска харта на предоставящите грижа в семейството.

През изминалия период на планиране от 2016 до 2020 г. Община Пловдив провежда последователна проактивна социална политика, насочена към осигуряване на равни възможности на различни групи в риск и посрещане на техните основни потребности. Приета и прилагана от местната администрация Общинска стратегия за развитие на социалните услуги за посочения период е изготвена в съответствие с чл. 19, ал. 1 от Закона за социално подпомагане и чл. 36а от Правилника за прилагане от Закона за социално подпомагане. Изпълнението на Стратегията е свързано с изготвяне на ежегодни годишни планове за развитие на социалните услуги, в изпълнение на чл. 36б, ал. 4 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Пловдив 2016-2020 г. отразява основни национални стратегически документи, които служат за определяне на общински политики и мерки за социално включване, насочени към устойчиви решения на проблемите на рискови групи[139]:

- Национална стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“;
- Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 г.;
- Национална стратегия за дългосрочна грижа 2014 г.;
- Актуализирана национална стратегия за демографското развитие на населението на република България;
- Дългосрочна стратегия по заетостта на хората с увреждания 2011-2020 г.;
- Национална концепция за насърчаване активния живот на възрастните хора 2012-2020 г.;
- Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2016-2020 г.;
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г.;

Тези документи определят развитието на социалната политика през стратегическия период на планиране, като акцентират на иновативните и приобщаващи социални услуги. Успоредно с това, те определят развитието на политики и мерки за социално включване в свързани сектори, като образование, здравеопазване, заетост, жилищна среда и други, които да доведат до намиране на трайни решения за представителите на рисковите групи в общината.

[139] StrategiaSU2016-2020.pdf (plovdiv.bg)

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

С оглед на изпълнението на общинските политики, разписани в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги за периода (2016-2020 г.) е поставен фокус в четири приоритетни направления:

- превенция за деца и семейства в риск;
- развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение;
- деинституционализация на грижите за деца;
- развитие на социалните услуги за дългосрочна грижа на възрастните хора и възрастните с увреждания[140].

Основните акценти в социалната политика на Община Пловдив са свързани с развитието на ефективна система от социални услуги, отговаряща на нуждите на потребителите, осигуряване на равен достъп, достатъчност на услугите и подобряване на качеството им, с цел борбата с бедността, социалното изключване и дискриминацията. В тази връзка през годините се извърши трансформация на част от социалните услуги, като бяха закрити услуги, основани на институционална грижа и на тяхно място бяха разкрити нови, които се извършват в общността и в домашна среда.

Социалната политика е важна част и от общинския план за развитие, като се акцентира особено върху дейностите за социално включване, разработването на нови инициативи и внедряването на комплексни социални услуги, които са насочени към уязвимите групи, децата и семействата в риск. В този стратегически документ Община Пловдив заявява своето намерение да продължи процеса на деинституционализация на грижата за деца, започнала с намаляването на броя на децата в институции и разкриването на услуги в общността, както и прилагането на мерки за ограничаване на бедността, чрез подкрепа на уязвимите групи. Сред целите на плана е подобряване качеството на живот на децата и продължаване процеса на деинституционализация на грижата за възрастни хора и хора с увреждания.

През 2020 г. влезе в сила новия **Закон за социалните услуги,** който оказва съществено влияние върху процеса на планиране на социалната политика на Община Пловдив. Според този закон социалните услуги следва да бъдат планирани на национално ниво. На тази база ще бъдат определяни съответно нуждите на общините, за които осигурява държавно финансиране.

[140] StrategiaSU2016-2020.pdf (plovdiv.bg)

4.4.1. Система на социалните услуги (услуги в общността и специализирани институции) – социално подпомагане, закрила на детето, социални услуги за пълнолетни, социални услуги за деца, доставчици на социални услуги.

Община Пловдив предоставя социални услуги в специализирани институции, в общността и в домашна среда. Общината, чрез Дирекция „Социална политика", е проактивна за разкриване на нови социални услуги в общността, реализиране на проекти и програми за развитието им, като непрекъснато разширява социалната инфраструктура и спектъра на предоставяните социални услуги.

Картата на социалните услуги в общността на Община Пловдив се усъвършенства непрекъснато. В търсене на ефективни модели на управление, Община Пловдив обединява социалните услуги в Комплекси за социални услуги, което осигурява интегриран подход към отделния човек. По отношение на услугите „Комплекс за социални услуги за деца и семейства", „Център за обществена подкрепа", „Център за социална рехабилитация и интеграция" също има възможност за прилагане на интегриран подход чрез специфични дейности, които се развиват, в зависимост от потребностите на общността, както и от потребностите на заявителя. Като цяло би могло да се обобщи, че преимуществата на прилагания в Пловдив модел са следните:

- Комплексите за социални услуги осигуряват интегриран подход към всеки човек;
- Постига се по-ефективно управление на човешките ресурси;
- Потребителят на социалната услуга има възможност да получи на едно място комплексна услуга.

Община Пловдив прилага предоставената законова възможност за възлагане на част от социалните услуги на неправителствени организации или юридически лица, регистрирани по Търговския закон, след провеждането на съответната конкурсна процедура. Този подход се основа за публично-частно партньорство, което повишава качеството на услугите, намалява разходите и създава работни места в социалния сектор. Договорните отношения обхващат период от 3 до 5 години, като включват съфинансиране от държавния и общинския бюджет и средства на доставчика. Голямо предимство на подхода са добре обучените специалисти, с които разполагат доставчиците. Към момента дванадесет от социалните услуги в общината са възложени на външен изпълнител. Същевременно общинската администрация подържа добри работни взаимоотношение със 141[141] неправителствени организации. Общият капацитет на услугите е 1391 лица, като те се предоставят от 620 служители на постоянен трудов договор.

Също така на територията на община Пловдив функционират 11 клуба на пенсионера, с основна цел грижа за старите хора за по-добър живот, чрез съдействие за поддържане на социални контакти. Организират се разнообразни творчески и културни

[141] Регистър на НПО | Община Пловдив (plovdiv.bg).

прояви, както и дейности за хора в над трудоспособна възраст. Членската маса наброява 2690 души[142].

Друга общинска услуга за хора от третата възраст е „Домашен социален патронаж" с капацитет 400 лица. Финансира се от Общинския бюджет и използва материална база, която е общинска собственост. Услугата е насочена към самотните възрастни хора, лицата с увреждания и тежко болните лица, които не са в състояние самостоятелно да задоволят своите жизнени потребности. Представлява комплекс от дългосрочни социални услуги, предоставяни по домовете. От 2012 г. съвместно с районните администрации на град Пловдив, по схема за БФП "Помощ в дома" на ОПРЧР, са осъществени проекти за допълване на услугите, предоставяни от домашния социален патронаж на територията на Община Пловдив.

От 2006 г. на Община Пловдив осигурява финансиране на услугата „Социален кабинет по дентална медицина". Чрез нея се предоставя възможност за осигуряване на плакови протези на социално слаби лица и ортодонтски апарати на деца от социалните домове в град Пловдив[143]. Кабинетът се обслужва от стоматолог.

Развитието на социалните услуги и подобряването на тяхното качество е в резултат и на успешната проектна политика и практика на Общината. Към момента Община Пловдив е в процес на реализация на следните проекти, с планиран срок както следва:

- 01.01.2015 г – 31.12.2021 г. реализира се проект „Приеми ме 2015"[144] в партньорство с Агенция за социално подпомагане по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г". Община Пловдив е една от първите общини в България, която предоставя услугата приемна грижа.
- 26.07.2016 - 31.12.2021 г. изгражда се „Общностен център за деца и семейства-Пловдив" по ОПРЧР 2014-2020 г., приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване", процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG05M9OP001-2.004 „Услуги за ранно детско развитие". Проектът цели да се предоставят услуги за минимум 850 деца в ранна детска възраст от 0 до 7 години и техните семейства, за разширяване на достъпа до здравна грижа, формиране на родителски умения, подобряване на семейната среда, повишаване на готовността на децата за включване в образователната система, както и предотвратяване на настаняването на деца в специализирани институции. Стойността на проекта е 1 591 757.28 лева[145].
- 29.01.2018 г. – 29.01.2020 г., като за успешната реализация е необходимо удължаване на срока, по проект № BG16RFOP001-5.001-0015-C01 „Изграждане на ефективна социална инфраструктура за предоставяне на 7 нови социални услуги в Община

[142] pensionerski-klubove.pdf (plovdiv.bg)
[143] Административни услуги към Социална политика | Община Пловдив (plovdiv.bg)
[144] Проект „Приеми ме 2015" | Община Пловдив (plovdiv.bg)
[145] ИСУН 2020 (eufunds.bg)

Пловдив“, финансиран от Оперативна програма „Региони в растеж 2014- 2020“[146]. Проектът включва изграждане на следните звена за социални услуги:

- Център за обществена подкрепа на деца и семейства – капацитет 100 места;
- Дневен център за деца с увреждания и подкрепа на техните семейства – капацитет 30 деца и консултативна услуга – 60 места;
- Дневен център за деца с тежки множествени увреждания и подкрепа на техните семейства – капацитет 30 деца и консултативна услуга – 60 места;
- Два Центъра за настаняване от семеен тип за деца без увреждания – всеки с капацитет по 12 места;
- Преходно жилище за младежи – капацитет 8 места;
- Наблюдавано жилище – 6 места.

Обща стойност на проекта е 2 391 600.00 лева с ДДС.

- 04.07.2018г. - 31.12.2021г. Проект „Създаване на Дневен център за подкрепа на лица с увреждания, включително с тежки множествени увреждания в град Пловдив“, договор за безвъзмездна финансова помощ № BG05M9OP001-2.008-0001-C01 от 04.07.2018г., процедура BG05M9OP001-2.008 „Подкрепа за лицата с увреждания” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014- 2020. с Приоритетна ос № 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”. Услугата следва да осигури дневни, полудневни и почасови дейности като грижа, рехабилитация, терапия, консултиране, информиране и подкрепа, включително и на хората, полагащи грижи за лицата от целевата група в домашна среда, мобилни услуги, заместваща грижа за срок не по-дълъг от 14 дни. Стойността на проекта е 993 762.50 лева[147]
- 31.11.2018 г. – 31.11.2021 г. проект „Осигуряване на подходяща и ефективна инфраструктура за предоставяне на нови социални услуги за лица с увреждания и възрастни хора в град Пловдив“ по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) BG16RFOP001-5.002 „Подкрепа за деинституционализация на социалните услуги за възрастни и хора с увреждания“ по Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура” на Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.“ Изградени са два центъра за грижа: Център за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/ за възрасни хора с деменция – капацитет 15 места и ЦНСТ за пълнолетни лица, в невъзможност за самообслужване, с капацитет 15 места. Обща стойност на проекта е 1 093 193,07 лева с вкл. ДДС.
- 01.07.2019 г - 31.12.2023 г. - за допълняемост на проекта „Подобряване на социалната инфраструктура в община Пловдив“ по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020“ по ОПРР, по проект: „Интегрирани

[146] ИСУН 2020 (eufunds.bg)

[147] Дневен център за подкрепа на лица с увреждания, включително с тежки множествени увреждания в град Пловдив“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014- 2020 | Община Пловдив (plovdiv.bg)

действия за устойчиво градско развитие“ е изграден и функционира „Център за временно настаняване на лица и семейства“ с капацитет 26 места. Общата стойност на проекта е 2 120 718.42 лева, като от тази сума 2 017 900.32 лева представлява безвъзмездна финансова помощ, а 102 818.10 лева са собствен принос.

- 01.01.2021 г. – 30.09.2021 г. по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане с проект „Обществена трапезария на територията на община Пловдив” се осигурява „Топъл обяд” за 2000 души. Общата стойност на проекта е 2 823 558.18 лв.
- 01.02.2021г. - 01.03.2022 г. по Оперативна програма „ Развитие на човешките ресурси“, процедура BG 05M9OP001-6-002 “ Патронажна грижа +“[148] се осигурява предоставянето на интегрирана здравно-социална услуга, насочена към 561 възрастни хора и лица с увреждания и от уязвими групи, в т.ч.- лица, засегнати от COVID-19. Общата стойност на проекта е 2 823 558.18 лв.
- 25.08.2020 – 25.01.2022 г. Проект BG05M9OP001-2.019-0014 „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите в Община Пловдив” по Процедура BG05M9OP001-2.019 „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите”[149] – ЕТАП 2 – предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за деца и семейства“ – Компонент 1, по ОПРЧР 2014-2020 г.

Община Пловдив реализира процеса по деинституционализация на грижата за деца, настанени в домове за деца, лишени от родителска грижа, като обезпечава окончателното поетапно закриване на тези институции, чрез откриването на 7 нови социални услуги в общността: 4 услуги от резидентен тип – 2 Центъра за настаняване от семеен тип, Наблюдавано жилище, Преходно жилище, както и 3 консултативни услуги – „Център за обществена подкрепа“, „Дневен център за деца и/или младежи с увреждания“ и „Дневен център за деца и/или младежи с тежки множествени увреждания“. Общата стойност на проекта е 1 462 261,52 лв.

1	Осигуряване на топъл обяд в община Пловдив	20.07.2015	3	9 556.63
2	Обществена трапезария на територията на община Пловдив	01.10.2016	44	4 984 381.55

[148] Патронажна грижа + в Община Пловдив | Община Пловдив (plovdiv.bg)
[149] Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите в Община Пловдив | Община Пловдив (plovdiv.bg)

3	Създаване на ново социално предприятие за хора с увреждания в Община Пловдив	23.05.2018	19	379 859.12
4.	Осигуряване на патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Община Пловдив-Компонент 2	01.07.2019	19	1 251 834.56
5.	Осигуряване на патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Община Пловдив-Компонент 3	16.03.2020	13	1 610 670.00

Таблица 4.4.1. Проекти в социалната сфера 2014-2020 г.

През отчетния период от 2014-2020 г. Община Пловдив е реализирала проекти в социалната сфера на обща стойност 8 236 301.86 лева. Към момента в процес на реализация са още 6 проекта за над 15 300 000 лева. Работи се при гъвкаво съчетание на държавно и европейско финансиране, като е наличен необходимият капацитет за управление на финансовите ресурси за социални услуги и дейности. През анализирания период Общината е увеличила обхвата на услугите си, както за деца и младежи, така и за пълнолетни лица с увреждания. Същевременно, с оглед на започващия нов период на стратегическо планиране, е необходимо да се осигури допълнително финансиране за услугите в домашна среда, насочени към деца и възрастни.

Изводи

Анализът на наличната информация сочи, че:

- Община Пловдив изготвя голям набор от стратегически документи - стратегии и планове за тяхното изпълнение за програмния период, което обезпечава, както задълбочения анализ на групите в риск, така и ефективното планиране на развитието на социалните услуги и отчитането;
- Общината показва, чрез Дирекция „Социална политика“, организационен капацитет да управлява финансови средства от европейски, държавни и общински фондове и източници;
- Налице е висок дял на публично-частно партньорство при управление на социалните услуги, което спомага за повишаване на качеството на предоставяната подкрепа за рисковите групи, дава възможност за съфинансиране на услугата от външни доставчици и улеснява намирането на обучен персонал;
- Община Пловдив е гъвкава в търсене на решения и отговаря на непланирани потребности на групите в риск, включително в отговор на епидемиологичната обстановка във връзка с разпространението на COVID-19;

- Големият брой на реализираните програми и проекти показва наличието на организационен капацитет на общинската администрация за подготовка и управление на проектни дейности;
- Общината работи активно съгласно националните приоритети за деинституционализация на грижата за деца, възрастни хора и хора с увреждания, като развива услуги за подкрепа в домашна среда, в т.ч. патронажна грижа, личен асистент, домашен помощник и др.[150], съответно поетапно се закриват специализираните институции на територията на общината.
- Община Пловдив има капацитет да финансира голяма част от услугите си, както за деца и младежи, така и за възрастни.

4.4.2. Рискови групи и потребности

В Община Пловдив от векове съжителстват българи, турци, арменци, евреи, гърци и роми. Различните етноси очертават космополитният облик на региона.

Формирането на рискови групи обикновено се обуславя от наличието на някои от следните фактори: бедност, заболеваемост, безработица, неграмотност, ниска квалификация, жилищни проблеми, липса на здравни и социални осигуровки, зависимост към алкохол и/или наркотични вещества, престъпността и т.н. Имайки предвид географското разположение, доброто икономическо развитие на района и значителните финансови ресурси, отделяни от общината за социални дейности и интеграция на лицата от уязвимите групи, през последните години се наблюдава тенденция на преместване в град Пловдив на различни групи граждани, част от които са обект на социално подпомаган. При планирането на социалните услуги и разработването на приложимите стратегически документи, общината отчита гореизложените процеси и тенденции. Изготвеният анализ на потребностите и оценка на нуждите се базират на данни, получени от компетентните държавни и общински структури, които работят в сферата на социалните дейности на територията на община Пловдив.

Съгласно събраната информация се очертават следните рискови групи:

- деца и младежи с/без увреждания, настанени в социални услуги от резидентен тип;
- деца, изоставени на ниво родилен дом;
- деца в риск, отглеждани в семейна среда;
- пълнолетни лица с физически и множествени увреждания;
- пълнолетни лица с психични разстройства;
- пълнолетни лица с хронични заболявания;
- пълнолетни лица с деменции и Алцхаймер;

[150]Дневен център за подкрепа на лица с увреждания, включително с тежки множествени увреждания в град Пловдив" по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014- 2020 | Община Пловдив (plovdiv.bg)

- пълнолетни лица с умствена изостаналост;
- пълнолетни лица със сетивни увреждания;
- пълнолетни лица, настанени в институции;
- самотно живеещи стари хора;
- трайно безработни лица;
- лица от етнически общности в неравностойно положение;
- лица със зависимости;
- лица, жертви на домашно насилие, сексуално насилие, трафик;
- социално слаби семейства и многодетни семейства, с нисък социален статус;
- самотни родители;
- бездомни лица.

Всички от идентифицираните рискови групи имат специфични потребности, които е необходимо да се имат предвид при планирането на услугите, с цел надграждане, разкриване и развитие в следващия програмен период, а именно:

- **деца с увреждания в общността**

Следвайки националната политика, Община Пловдив е закрила 4 специализирани институции за деца. В същото време предоставяните услуги в общността за тази група /ЦОП, Общностен център за деца и семейства, Областен екип по приемна грижа, ДЦ, ЦНСТ/ на територията на общината не са достатъчни. Тази ситуация изисква координацията между отделните заинтересовани институции и структури, ангажирани в процеса на предоставяне на интегрирани социално-здравни и образователни услуги за тази група. Тази нужда изисква, както разкриването на нови услуги, така и подобряване на съществуващите такива.

- **пълнолетни лица с увреждания и стари хора**

В отговор на Националната стратегия за дългосрочна грижа, Община Пловдив е развила мрежа от центрове за социална рехабилитация и интеграция, които предоставят почасова грижа на пълнолетни лица свързана с рехабилитация, социални и психологически консултации, професионално развитие и реализация и др. Поставянето на акцент върху заетостта на младите хора с увреждания е ключов момент за ранна интеграция и осигуряване на независим живот. Една от възможностите е субсидираната и подкрепена заетост на хората с увреждания, която би могла да се насочи към работа в обичайна, а не в специализирана среда. Последната обикновено не е в състояние да предостави същите възможности за професионално развитие и повишаване на благосъстоянието.

- **лица, жертви на насилие**

На територията на общината функционират четири Центъра за кризисно настаняване на:

  - деца във висока степен на риск с капацитет 10 лица;
  - деца, с капацитет 12;
  - жени, жертва на домашно насилие с капацитет 8 лица;

- семейства с капацитет 26 лица.

С тези услуги общината осигурява възможности за защита, социална сигурност, задоволяване на ежедневните потребности, консултиране и информиране на различните целеви групи.

- **възрастните хора**

Възрастните хора представляват една от най-големите групи лица, с потребности от социални услуги. Често срещана практика е тази група хора, които не разполагат със самостоятелни жилища или техните близки не са в състояние да им осигурят адекватна подкрепа в домашна среда, да се насочват към специализираните институции. В резултат на това, възрастни хора са настанявани в специализирани институции, не защото услугите там в най-висока степен отговарят на техните потребности, а поради липса на алтернатива за предоставяне на грижи в домашна среда и/или недостатъчни финансови средства (на тях или техните семейства).

Съществен процент от хората от третата възраст, с потребности от социални услуги може да бъде причислен към групата на хората с увреждания. В община Пловдив се наблюдава нарастване на възрастните с деменция и с болест на Алцхаймер. Следва да се има предвид, разграничаването на възрастните, от групата на хората с увреждания, е много трудно.

- **малцинствени групи**

Ромите и други етнически групи в Община Пловдив живеят компактно, като са обособени четири махали в следните райони: „Северен“ – „Шекер махала“, „Централен“ – „Арман махала“, „Източен“ – „Хаджи Хасан махала“ и „Източен“ – квартал „Столипиново“, който е най-големият малцинствен квартал в България. Към момента трудно би могло да се определи точният процент на безработните лица сред ромското население, тъй като голяма част от тях временно пребиват в други страни от Европейския съюз. Като цяло, биха могли да се изведат следните основни предизвикателства пред малцинствените групи, в т.ч. ромското население:

- голяма част от малцинствените групи живеят в жилища, които не отговарят на законовите нормативни стандарти;
- ниско образователно ниво, като не малка част от подрастващото поколение не е обхванато от образователната система и/или е отпаднало от нея;
- висок процент безработни лица, което колерира с липса на здравни осигуровки, нисък стандарт на живот и криминални прояви.

4.4.3. Ресурсна – специалисти и техническа осигуреност

Дирекция „Социална политика“, която е отговорна за провеждането на социалната политика в Община Пловдив, е част от специализираната администрация на общината. Работата на дирекцията е в съответствие с програмата на управление и приетите стратегии в социалната сфера. В обхвата на компетенциите на Дирекцията са:

- разработване, провеждане, координиране на мероприятия за реализация на социалната политика в съответствие със законовите разпоредби, като се осигурява помощ и социална закрила на нуждаещите се;
- координира общинската политика в областта на интеграцията на хората с увреждания;
- анализира демографските данни и предлага решения за преодоляването на идентифицираните негативни тенденции;
- поддържа работни взаимоотношения с нестопанските организации и бизнеса, по отношение реализацията на цялостната социална политика в общността;
- осъществява оперативно управление на дейностите по предоставяне на социални услуги в общността, специализираните институции, социалните столове и трапезарии, както и на клубовете на пенсионера и инвалида на територията на Община Пловдив;
- ръководи, координира и контролира изпълнението на общинските социални програми, стратегии и проекти;
- осъществява методическа помощ и перманентен контрол по прецизиране качеството на предоставяните услуги, както и социално консултиране на клиентите на дирекцията, в процеса на изпълнение на нейните дейности.

Дейностите на дирекцията са свързани с подобряване качеството на живот на възрастните хора, хората с увреждания, гарантиране правото на децата да живеят в семейна среда и на достъп до качествена грижа и услуги, според индивидуалните им потребности, интеграцията на уязвими общности. Тя е обезпечена с необходимия кадрови потенциал.

Отчита се необходимост от инвестиция в обучение и развитие на кадрите, пряко ангажирани с предоставянето на социалните услуги. При част от дейностите се наблюдава трайна тенденция за текучество на персонала. Би могло да се допусне, че това се дължи на ниското заплащане и високо рисковата работа на работещите в социалната сфера. Тази тенденция оказва пряко влияние върху качеството на предоставяните услуги. Една от превантивните мерки за съхраняването на човешкия ресурс е именно провеждането на специализирани обучения и супервизия. Те спомагат за намаляването на риска от професионално прегаряне и върху качеството на грижата.

4.4.4. Инфраструктурна обезпеченост за извършване на социални дейности и предоставяне на услугите.

По отношение на инфраструктурната обезпеченост на социалните услуги и дейности през изминалия периода на планиране 2014-2020 г., Община Пловдив работи за подобряването на наличните услуги и създаването на нови.

За услугата „Домашен социален патронаж“ са 6/шест/ микробуса, три от тях са нови.

За осигуряване на достъпност до всички институции и посещения на културни мероприятия, за гражданите на града, които имат затруднения с придвижването и ползват помощни средства, община Пловдив осигурява безплатен транспорт.

4.4.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на социалните услуги с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват.

Намаляването на бедността и насърчаването на социалното включване са сред основните приоритети Националната програма за развитие България 2020 г., което следва да се постигне чрез осигуряване на възможности за заетост и за повишаване на доходите от труд; предоставяне на устойчиви, качествени и достъпни междусекторни услуги, с цел превенция на социалното изключване и осигуряване на устойчивост и адекватност на социалните плащания[151]. Програмата е насочена към постигането на националната цел за намаляване на броя на живеещите в бедност и поставя като ключови акценти деинституционализацията на грижата за деца и за възрастните хора и хората с увреждания; изграждането на адекватна мрежа от достъпни и качествени социални и здравни услуги в общността и в домашна среда и подпомагането на семействата с деца, подобряването на достъпа до пазара на труда на хората в неравностойно положение. В този национален контекст Община Пловдив работи за постигането на следните основни цели за изминалия период на управление 2015-2019 г.:

- развитие на социалните услуги и социалната интеграция чрез подобряване на качеството на живот на децата, включително от рисковите групи и насърчаване на социалното включване;
- премахване на институционалния модел на грижа за възрастните хора и хората с увреждания, чрез развитие на услуги за дългосрочна грижа и междусекторни услуги;
- разработване и въвеждане на специфични програми за рисковите групи;
- осигуряване на достъпна среда – физическа, институционална и информационна;
- гарантиране на устойчивост и адекватност на социалните плащания.

С цел развитието на дългосрочната грижа за възрастните хора и подобряване качеството им на живот, през 2014 г. е приета Национална стратегия за дългосрочна грижа, съответно планът за действие за периода 2018-2021 г. за нейното изпълнение е одобрен от Министерски съвет през 2018 г. Стратегията предвижда изграждане на достъпни и качествени услуги в общността и в домашна среда, осигуряващи възможности за социално включване на възрастните хора и хората с увреждания. Насърчаването на взаимодействието между социалните и здравните услуги, развитието на иновативни междусекторни услуги и

[151]Социално икономически анализ на районите в България, втори етап, част 1 https://www.eufunds.bg/bg/oprd/node/2816

прилагането на интегриран подход, също са сред националните приоритети. Целта е, след изграждането на мрежата от услуги в общността и в домашна среда и постепенното закриване на съществуващите функционално остарели специализирани институции, в следващите 20 години да се създадат условия за достоен и независим живот на възрастните хора и хората с увреждания и пълноценното им социално приобщаване[152]. В областта на грижа за старите хора и лица с увреждания общината е развила мрежа от услуги в домашна среда и общността. Разкрити са интегрирани здравно-социални услуги за хора с различни форми на деменция и социални услуги за лица с Алцхаймер, но към момента не могат да бъдат удовлетворени всички заявления за използването на тези услуги.

Необходимо е да се отбележи, че към 03.2021 г. в страната „услуги за хора с различна форма на деменция има само в 14 населени места, но от тях само 5 са разположени в градове (София, Русе, Разград, Казанлък, Дряново), останалите са разположени в села, отдалечени от областните центрове. Подобна е ситуацията с домовете за пълнолетни лица с психични разстройства които са общо 13, но само в 2 града - Твърдица и Свиленград има разположени такива. В големите градски центрове няма нито едно такова заведение. В 5 домове за лица с психични разстройства е преустановено настаняването, считано от 09.03.2018 г"[153].

В доклада „Социално-икономически анализ на районите в Република България" е идентифицирана потребност от разкриване на социални услуги в общността с фокус към Дневни центрове за стари хора. Отбелязано е само, че дори в „големите областни центрове – София, Пловдив, Варна, Бургас, Стара Загора, Шумен и др., няма изградени такива, където голяма част от населението е над 65 години.

4.4.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.

Идентифицирани проблеми:

- необходимост от развитие на мобилни услуги и услуги предоставяни в семейна среда;
- нужда от развитие на услуги в подкрепа на определени групи пълнолетни лица в риск – Алцхаймер, психични заболявания, деменция и др.;
- необходимост от подобряване на съществуващите и стартиране на нови услуги за деца с увреждания и техните семейства;
- развитие на услуги в общността.

Потенциал за развитие:

Община Пловдив има добре развитата и балансирана мрежа от социални дейности. На лице е експертиза за разработване и реализиране на проекти, които да подкрепят

[152]http://bgregio.eu/media/Programirane/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%BE-%

[153] https://www.eufunds.bg/bg/oprd/node/8871

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

развитието на нови социални услуги, насочени към идентифицираните групи в риск на територията на общината.

Необходимо е интервенциите да бъдат насочени приоритетно към:

- деца и лица с увреждания;
- деца, чийто родители работят в чужбина;
- младежи, напускащи институции;
- лица, прекарали мозъчен инсулт;
- лица с множествени усложнения от хронично заболяване;
- лица с психични заболявания, деменция и др.
- хора без или с ниски доходи.

В тази връзка при планирането на услугите за тази целеви групи е необходимо:

- да се осигурят услуги, предоставящи възможности за по-нататъшно личностно развитие, за пълноценно участие в социалния живот, на трудовия пазар и за предотвратяване на последваща институционализация;
- услугите за възрастни да се фокусират върху предоставяне на грижа и подкрепа за хората в напреднала възраст в тяхната домашна среда;
- прилагане на интегриран подход при структуриране на социалните дейности за възрастни – развитие на медико-социални услуги;
- обхващане на всички категории възрастни хора, включително бездомни и просещи и предлагане на адекватен отговор на техните потребности.

При определянето на обхвата и развитието на социалните дейности през следващия период на планиране се вземат предвид и заложите нови форми на общодостъпните и специализирани социални услуги, залегнали в приетия през 2020г. Закон за социални услуги.

Програмата за развитие на човешките ресурси за 2021-2027 г. също поставя акцент върху определени социални аспекти и има отношение към планирането на дейностите в общината през новия програмен период 2021-2027 г.. Сред тях са:

- обучение и развитие на кадрите в социалните услуги;
- осигуряване на подкрепа на процеса за реформиране на домовете за стари хора и социалните институции за хора с увреждания;
- разширяване на мрежата от услуги за ранно детско развитие – формиране на родителски умения - консултиране и подкрепа на родители по въпросите на ранното детско развитие и отглеждането на деца - превенция на изоставянето на деца и други;
- подкрепа на членове на разширеното семейство, полагащи грижи за деца, чиито родители живеят и работят извън страната;
- подпомагане на процеса по предоставяне на превантивни и подкрепящи услуги в общността за деца и младежи – развитие на услуги за превенция и реинтеграция, реализиране на дейности за предотвратяване на възпроизвеждането на

институционалния модел на грижа и повишаване на качеството и ефективността на услугите за подкрепа на децата и техните семейства, интегрирано предоставяне на подкрепа и междусекторни услуги, обучения за придобиване на социални умения на младежи, напускащи системата за грижа;

- подобряване на средата в съществуващи социални услуги/реформиране на социални услуги.

4.5. Състояние на дейностите и услугите в областта на културата

Културата е съществен фактор за подобряване на качеството на живот и постигане на устойчиво развитие. ЕС признава ролята на културата и нейния потенциал за насърчаване на социалното сближаване, изграждането на идентичност, свободата на словото и гражданските права и предотвратяването на конфликти, като признава и важността ѝ за постигане на икономически растеж на регионите. За Организацията на обединените нации за наука, образование и култура (ЮНЕСКО), културата също е важен фактор и двигател на икономическите, социалните и екологичните измерения на устойчиво развитие. Секторът „Култура" присъства в голяма част от целите за устойчиво развитие (План 2030), с фокус върху качественото образование, устойчивите градове, околната среда, икономическият растеж, устойчивите модели на потребление и производство, мирни и приобщаващи общества, равенството между половете и продоволствена сигурност.

В общинските и регионалните стратегически и планови документи за периода 2014–2020 г. културата и културното наследство са един от основните фокуси на развитие и интервенции на територията, не само на община Пловдив, но и на регионите на планиране от ниво 2. В Културната стратегия на община Пловдив[154] е формулирана **Визията 2024**, в която Пловдив се разглежда като разпознаваем град със знакова идентичност, основан върху „културно многообразие, богато културно наследство и развита съвременна сцена, превръщаща града в пространство за обмен, креативност и иновация"[155]. Изпълнението на целите на стратегическите документи, свързани с развитието на Пловдив, способстват градът да бъде избран за инициативата Европейска столица на културата през 2019 г., както и за утвърждаваното му като водещ културен и духовен център на България.

В този смисъл, анализът на състоянието и перспективите за развитие на културата в Община Пловдив е направен в по-широк обхват – с оглед на политиките и състоянието на сектора на ниво община Пловдив, област Пловдив, както и на регионите за планиране от ниво 2 (в частност, Южен централен регион и Югоизточен регион) за периода 2014-2020 г. Този подход е възприет и поради необходимостта от планиране на възможностите за прилагане на интегрирани териториални интервенции в България в програмен период 2021 – 2027 г.

Трите главни **предизвикателства**, идентифицирани в Териториалната референтна рамка на ЕС за периода след 2020 г., са: социалната фрагментация на градовете и регионите с нейните политически, културни и икономически измерения; нарастващата зависимост от протичащите процеси в различни територии, независимо от географските им граници и

[154] Културна стратегия на Община Пловдив 2014-2024 г. Достъпна на: https://www.plovdiv.bg/wp-content/uploads/2014/08/%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%8F-%D0%9E%D0%B1%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%9F%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B4%D0%B8%D0%B2-2014-2024.pdf

[155] Пак там.

функционалните несъответствия.[156] Те налагат реформа в политиката за регионално развитие за постигане на търсените териториални въздействия.

В Националната концепция за пространствено развитие 2013–2025 г. (Актуализация от 2019 г.) са заложени следните общи цели на пространственото планиране по отношение на сектора Култура: пространствена цялост; равностоен достъп до култура; съхраняване на природното и културното наследство, експонирано и валоризирано в полза на устойчивото му развитие.

За постигане на пространствена цялост се използва интегрираният подход в новата Програма „Развитие на регионите“ (2021–2027 г.), който дава предимство на интегрирани проекти, реализирани на територията на поне две общини. За тази цел са обособени 4 клъстера – по райони от ниво 2, отчитайки функционалните връзки между тях. Пловдив формира общ клъстер със Стара Загора и Бургас, като доминиращи градове в ЮЦР и ЮИР и основни полюси на растеж и развитие. Този подход определя и обхвата на ПИРО, а именно – неговото разширяване в рамките на област Пловдив, както и в рамките на ЮЦР и ЮИР.

Избраният обхват е в съответствие с Методически указания за разработване и прилагане на Плановете за интегрирано градско развитие (ПИРО) 2021–2027 г., Концепция за пространствено развитие на Община Пловдив2015–2025 г., Националната концепция за пространствено развитие 2013–2025 г. (Актуализация 2019 г.) и Закона за регионалното развитие (ЗРР), който се явява пряка връзка между политиките на ЕС в областта на регионалното развитие и политиката за развитие на регионално ниво на Република България.

4.5.1. Правна и стратегическа рамка в областта на културата:

Анализът на състоянието и перспективите за развитие на културата в Община Пловдив е изготвен въз основа на анализ на средата и постигнатите резултати в периода 2014–2020 г., както и въз основа на изпълнение на заложените цели и дейности и постигнатите резултати в **стратегическите и планови документи**, засягащи областта на **културата на местно ниво**:

- Общински план за развитие на Община Пловдив 2014-2021 г.
- Културна стратегия на Община Пловдив 2014-2024 г.
- Програмата на Пловдив – Европейска столица на културата 2019 г.

Общата рамка на общинската политика в сферата на културата и културното наследство е формирана на база международни документи, ратифицирани от нашата страна по силата на международни договори и/или членство в престижни международни организации и форуми, както и националните, регионални и местни законодателни и

[156] ESPON (2019). A Territorial Reference Framework for Europe. Final Report.

стратегически документи. За изготвянето на анализа са използвани следните **документи на международно и европейско ниво:**

- Атинската харта (1933 г.);
- Конвенция за опазването на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО (1972 г.);
- Конвенцията за опазване на нематериалното наследство (2003 г.);
- Конвенция за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване (2005 г.);
- Инициатива на ЮНЕСКО „Култура за устойчиво градско развитие“ (2015 г.);
- Европейска културна конвенция (1954 г.);
- Конвенция за защита на архитектурното наследство на Европа (1985 г.);
- Рамкова конвенция на Съвета на Европа за значението на културното наследство за обществото (2005 г.);
- Европейска програма за култура в глобализиращия се свят (2007 г.);
- Резолюция на Европейския парламент от 10 април 2008 г. относно индустриите, свързани с културата в рамките на Лисабонската стратегия (2007/2153(INI));
- Доклад относно последователна политика на ЕС по отношение на културните и творческите индустрии (2016/2072(INI));
- Нова европейска програма за култура (2018 г.);
- Работен план за култура за периода 2019–2022 г.;
- Европейска рамка за действие за културното наследство;
- Стратегия на ЕС за международните културни отношения.

Нормативна рамка на национално и общинско ниво:

- Закон за културното наследство (2009 г.);
- Закон за закрила и развитие на културата (1999 г.);
- Закон за регионалното развитие (2008 г.);
- Закон за административно-териториалното устройство на Република България (1995 г.);
- Закон за народните читалища (1996 г.);
- Закон за творческите фондове (1973 г.);
- Закон за Националния дарителски фонд „13 века България“ (2001 г.);
- Закон за задължителното депозиране на печатни и други произведения и за обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги (2000 г.);
- Закон за филмовата индустрия (2003 г.);
- Закон за обществените библиотеки (2009 г.);
- Закон за радио и телевизия (1998 г.);
- Закон за авторските и сродните му права (1993 г.);
- Закон за меценатството (2005 г.);

- Наредба за реда и условията за финансиране на инициативи в сферата на културата, част от Календара на културните събития на Община Пловдив (Общински съвет Пловдив);
- Правилник за устройството и дейността на Общински институт „Старинен Пловдив“;
- Правилник за дейността на Регионален археологически музей – град Пловдив;
- Правилник за устройството и дейността на Регионален етнографски музей – град Пловдив;
- Правилник за устройството и дейността на Градската художествена галерия – град Пловдив;
- Проект на Правилник за устройството и дейността на Регионален природонаучен музей – град Пловдив.

Стратегически и планови документи на национално и общинско ниво:

- Национална програма за развитие „България 2020“;
- Национална програма за развитие „България 2030“;
- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013–2025 г. (актуализация 2019 г.);
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен район;
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен район;
- Социално-икономически анализ на районите в Република България (2020 г.);
- Стратегията за развитие на българската култура 2019-2029 г. (проект);
- Регионален план за развитие на южен централен район 2014-2020 г.;
- Областна стратегия за развитие на област Пловдив 2014-2020 г.;
- Общински план за развитие на Община Пловдив за 2014-2020 г.;
- Концепции за устойчиво развитие на АИР „Старинен Пловдив“ (2011 г.);
- Годишни доклади за наблюдението и изпълнението на Общинския план за развитие 2014-2020 г. на Община Пловдив за 2014, 2015, 2016 г.;
- Междинна оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на Община Пловдив (2017 г.);
- Концепция за пространствено развитие на Община Пловдив 2015-2025 г. ;
- Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Пловдив 2014-2020 г.
- Финален доклад на ИПГВР на гр. Пловдив (2021 г.);
- Изменение на общия устройствен план – 2007 г. на Община Пловдив (предварителен проект) от 2019 г.;
- Стратегия и план за устойчивото развитие на туризма в Пловдив за периода 2014-2020 г.
- Културна стратегия на Община Пловдив (2014-2024 г.);

- Наблюдение и оценка за периода 2016-2017 г. на Културна стратегия на Община Пловдив (2014-2024 г.);
- Календар на културните събития в Община Пловдив 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 г.;
- Програма на Европейска столица на културата' 2019;
- Окончателен мониторингов доклад на инициативата Пловдив – Европейска столица на културата 2019, март – април 2020 г.;
- Последващата оценка на Европейските столици на културата през 2019 г. (извършена от външна компания „Екорис“ по поръчка на Европейската комисия).

Други:

- Методически указания за разработване и прилагане на ПИРО 2021-2027 г.;
- Актуализирани общи указания за подготовка на проекти за подкрепа на интегрираното териториално развитие на регионите за планиране от ниво 2, със средства от Европейските фондове за периода 2021-2027 г.;
- Актуализирани общи указания за подготовка на инвестиции за градско развитие по ПРР 2021-2027 г.;
- Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване лице в лице сред граждани в Община Пловдив в периода 29.05.2021 г. – 06.06.2021 г.;
- Статистики на НСИ;
- Годишни справки, отчети, информация, предоставена от община Пловдив.

4.5.2. Политика на Община Пловдив в областта на културата

Община Пловдив е водещ културен център на България, съхранил богато културно наследство от различни епохи, с творчески потенциал и креативност, със своя културна идентичност и дух, с динамично развитие на културните институции и голям потенциал за разгръщане на културните индустрии. Градът е първата българска Европейска столица на културата през 2019 година. Титлата е спечелена с много енергия и споделеност, знания и капацитет, очаквания, стратегия, визия и действия за развитието на града на всички заинтересовани страни, включително с подкрепата на Областен и Регионален съвет за развитие и множество партньори от Южен централен район и чужбина, участвали в планирането и изпълнението на концепцията „Заедно“.

Управление и финансиране на културата

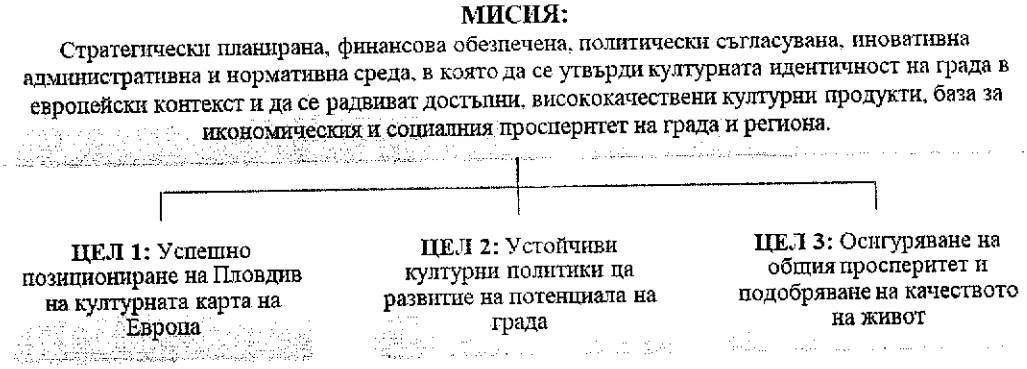
В периода 2014–2020 г. се отчита значителна трансформация в подхода на управление на сектор „Култура“ в община Пловдив. Местната власт провежда стратегически планирана и проактивна политика и създава предвидима административна и

нормативна среда за развитие на сектора, а бюджетът за сектор Култура нараства устойчиво.

Приети са стратегически и нормативни документи, свързани с развитието на сектора, с осигуряване на публичност и прозрачност при провеждане на политиките за култура и съответните процедури за вземане на решения, както следва:

Културната стратегия на Община Пловдив с хоризонт на действие 2014–2024 г.

Стратегията е ключов документ за формиране на културните политики на местно ниво и кореспондира с Общинския план за развитие 2014–2020 г. и с Интегрирания план за градско възстановяване и развитие 2014–2020 година. Визията, към която са насочени всички дейности на местната власт и заинтересовани страни до 2024 г., е свързана с развитието на Пловдив „...като разпознаваем град със знакова идентичност, основана на устойчиво поддържан баланс между културно многообразие, богато историческо наследство и развита съвременна сцена, модел за успешно наслагване на млада и активна модерност върху пластове древност, център на партньорство и обмен, развиващи културния потенциал на града и региона във високотехнологична, разнообразна обществена среда и в конкурентоспособен европейски мащаб като катализатор на икономически и социален просперитет и база за неповторими културни преживявания“[157].

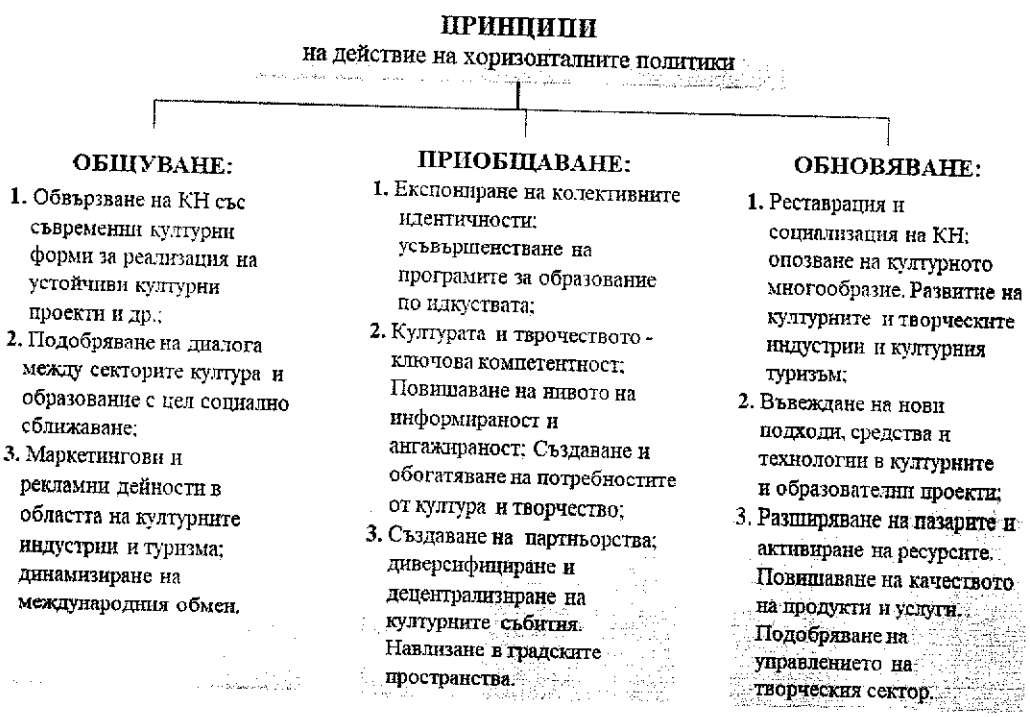

Фигура 4.5.1. Мисия и цели [158]

[157] Културна стратегия на Община Пловдив 2014-2024 г. Достъпна на: https://www.plovdiv.bg/wp-content/uploads/2014/08/%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%8F-%D0%9E%D0%B1%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%9F%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B4%D0%B8%D0%B2-2014-2024.pdf

[158] Културна стратегия на Община Пловдив 2014–2024 г. – Резюме, с.2-3.

Основни принципи на действие в хоризонталните политики [159]

Фигура 4.5.2. Основни принципи на действие в хоризонталните политики[160]

Концепцията „Заедно“, с която градът печели титлата „Европейска столица на културата“

В съответствие с основните цели на Стратегията за култура и заложените принципи на действие, е създадена и Апликационна книга за кандидатстване по европейската инициатива. Тя няма нормативен характер, но служи за основа за планиране на инициативата, което оказва съществено въздействие върху процесите на управление в сектора на културата и върху цялостното развитие на обществено-икономическия живот в града.

Създадена местна нормативна уредба в сектор Култура

В изпълнение на Мисията за създаване на предвидима и сигурна административна и нормативна среда, както и за стимулиране на активното участие на гражданите при спазване на принципите на равнопоставеност, максимална ефективност, публичност и контрол при разпределение на финансовите средства, е приета **Наредба за реда и условията за финансиране на инициативи в сферата на културата, част от Календара на културните събития на Община Пловдив.** [161]

---

[159] Пак там.

[160] Източник: Културата стратегия на Община Пловдив с хоризонт на действие 2014- 2024.

[161] Наредбата е приета с решение № 340, взето с протокол № 13 от 28.07.2016 г., изм. и доп. с решение № 247, взето с протокол № 14 от 27.07.2017 г., изм. и доп. с решение № 286, взето с протокол № 13 от

Наредбата въвежда конкурсен принцип на финансиране по четири компонента, насочени както към развитие на утвърдени за общината културни събития, така и към създаване на ново съдържание, популяризиране и износ на пловдивска култура; увеличаване на достъпа до културно съдържание; участие на гражданите и деконцентрация на събитията от културния живот в града. Утвърден е ред за кандидатстване и оценка на база методика. Уреден е статутът на оценителните комисии и механизмите за избор на външни оценители, както и процесите, гарантиращи публичност на действията.

Възприет е и нов подход на финансиране, като размерът на целевите средства по културния календар през настоящата година не може да бъде по-нисък от този през предходната година. Регламентират се нови срокове за кандидатстване, които позволяват по-доброто планиране на организацията и промотирането на културните събития чрез всички комуникационни канали, вкл. пред туроператорите, обслужващи дестинация Пловдив. Кандидатстването е обвързано и с планиране на използването на културната инфраструктура в града.

Създаден механизъм и процедура за финансиране и отчитане (ежемесечно и годишно)

На основание чл. 23, ал.1 от Закона за народните читалища е създаден механизъм и процедура за финансиране и отчитане (ежемесечно и годишно) на работата на читалищата на територията на общината.

По време на анализирания период се развива и устройствената уредба на наградите за култура и изкуство в община Пловдив:

Награда „Пловдив“ за принос в културата и изкуството[162]

След проведени обществени обсъждания през 2016 г. и 2020 г. се приема **Статут на Награда „Пловдив“**. Учредена през 1969 г., наградата за принос в културата и изкуството е не само признание към достиженията на творци и институции, но и инструмент за оценяване и утвърждаване на качеството на културата в града. Новият акт урежда предоставянето на наградата за принос на изявени пловдивски творци и институции в 12 категории, като през 2020 г. за първи път е включена и възможност за удостояване със Специална награда „Пловдив“ за изключителни постижения и цялостен принос в областта на изкуството и културата.

26.07.2018 г.) Достъпна на:
https://plovdiv.bg/obs/%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0%D1%89%D0%B8

[162] Уебстраница на Награда „Пловдив“: https://nagradaplovdiv.bg/za-nagradite/

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Други награди в областта на културата

Национална награда „Христо Г. Данов“[163], учредена през 1999 г. от Община Пловдив и Министерство на културата, която отличава български творци, библиотекари, издатели и институции **за принос в националната книжовна култура** в осем категории. Всяка година в къщата музей „Христо Г. Данов“ в Пловдив се връчва и голяма награда за цялостен принос, която от 2008 г. се определя не от жури, а от Министъра на културата. През 2020 г. статутът на наградата е актуализиран, съвместно с Министерство на културата.

Национален конкурс за поезия „Добромир Тонев“[164] – за автори до 45-годишна възраст, е учреден през 2010 г., със съдействието на Община Пловдив и Поетическа академия „Добромир Тонев“. Конкурсът се провежда ежегодно със съдействието на Дружество на писателите – Пловдив, ПУ „П. Хилендарски“, други сподвижници, и с медийното партньорство на БНР – Радио Пловдив и БНТ 2.

Наградата за парково изкуство „Люсиен Шевалас“[165] е възродена през 2020 г., по повод 180 годишнината от рождението на швейцарско-българския ландшафтен архитект Люсиен Шевалас, който преди 143 години е създал първата пловдивска обществена градина. Отличието се връчва в знак на почит към живота и делото на архитекта, заради заслугите му за развитието на парковото изкуство в Пловдив.

Финансиране на култура

Планирането и реализацията на дейностите в сектора са финансово обезпечени, основно със средства от общинския и държавния бюджет. Тенденцията за увеличаване на средствата по Функция „Почивно дело, култура и религиозни дейности“, група „Култура“, е пряко обвързана с изпълнение на Културната стратегия и инициативата Европейска столица на културата, като през 2019 г. делът на средствата за култура нараства до **8,21%** от общия бюджет на общината.

През анализирания период, с постановления на Министерския съвет от 2015 и 2017 г., са отпуснати целево допълнително 20 млн. лв. от държавния бюджет за Европейска столица на културата. Средствата са разпределени по години, както следва: през 2015 г. – 4 млн. лева, за 2017 г. се осигуряват 7 млн. лв., за 2018 г. – 9 млн. лева. Държавната субсидия е предназначена за културна инфраструктура.

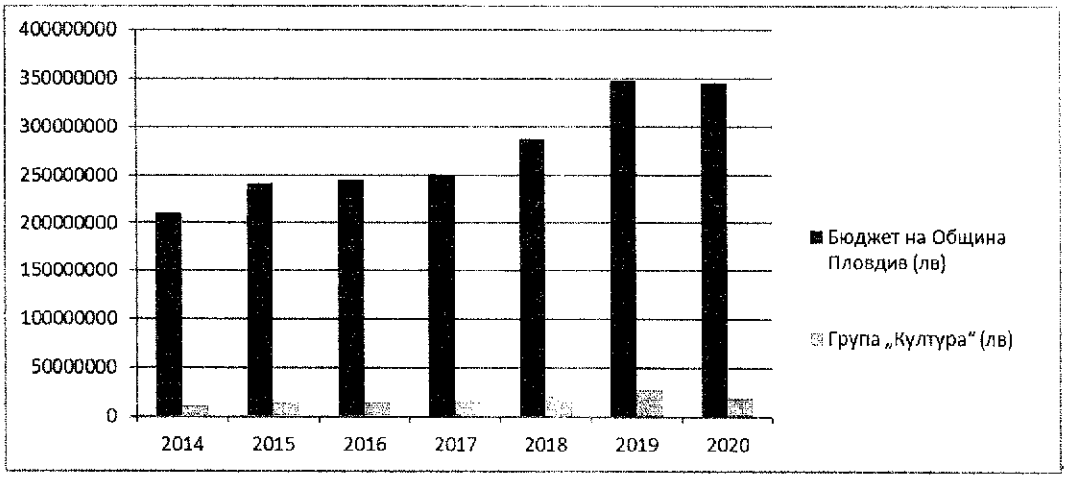
---

[163] Информацията е достъпна на:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE_%D0%93._%D0%94%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2_(%D0%BD%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B0)

[164] Информацията е достъпна на:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE_%D0%93._%D0%94%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2_(%D0%BD%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B0)

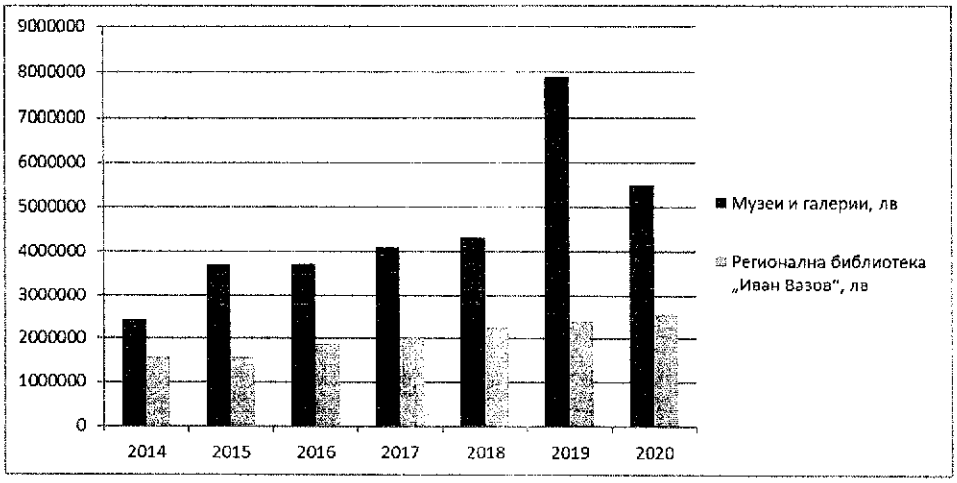
[165] Информацията е достъпна на:
https://www.plovdiv.bg/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BF%D0%B0%D1%80/

През разглеждания период са привлечени средства от общината, районните администрации, културните институции – второстепенни разпоредители с общинския бюджет, по оперативни и национални програми, програми на Финансовия механизъм на ЕИП и други, както за културно съдържание, така и за културна инфраструктура.

Фигура 4.5.3. Бюджет на общината и бюджет за култура на Община Пловдив за периода 2014 – 2020 г.

В процентно отношение най-нисък е делът на средствата от общинския бюджет по Група „Култура" за 2014 г. – 4,83% (10 156 809 лв.), а респективно, най-много средства – 8,21% (28 544 559 лв.) за изпълнение на политиките и дейностите в сектора са изразходвани в годината на инициативата „Европейска столица на културата 2019". През 2020 г. за първи път отделените средства за култура намаляват с 2,5% спрямо предходната година.

Фигура 4.5.4. Бюджет за делегираните от държавата дейности в Община Пловдив за периода 2014 – 2020 г.

Отчетлива тенденция в бюджета на общината е нарастването на финансирането на общинските, регионалните и държавни културни институти на територията на общината. Увеличава се както делът на реализираните от тях приходи, така и размерът на финансовата подкрепа за дейността им от страна на Общината. Съгласно Решения на Министерския съвет за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели, нараства и подкрепата за регионалните културни институти на територията на община Пловдив.

Финансиране на културни институти от държавния бюджет (в лева):

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Музеи и галерии	2 429 505	3 703 907	3 737 703	4 099 932	4 329 749	7 889 466	5 503 912
Регионална библиотека „Иван Вазов“	1 573 187	1 567 587	1 888 891	2 010 640	2 254 686	2 405 865	2 578 225

Таблица 4.5.1. Бюджет на музеи, галерии и библиотеки с национален и регионален характер (Регионална библиотека - НБ „Иван Вазов“) в лв.

Община Пловдив ежегодно подкрепя дейността и инвестициите в подобряване на материалната база на Държавна опера - Пловдив, Държавен куклен театър – Пловдив и Драматичен театър – Пловдив, на принципа на смесеното финансиране.

Финансиране на държавните културни институти от общинския бюджет (в лева):

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Финансиране - общо	200 000	180 000	180 000	180 000	491 676	530 000	350 000

Таблица 4.5.2. Средства от общинския бюджет за държавните културни институти.

Нараства делът на държавното и общинско финансиране за развитие на читалищното дело в общината. Ежегодно се предвижда дофинансиране от общинския бюджет на дейността и инициативите на читалищата в Пловдив, което се разпределя по одобрен от общината механизъм, като се финансират и общи инициативи между най-старите културни институции в града.

Бюджет на читалищата (в лева):

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Читалища - всичко	587 800	635 200	673 480	698 600	786 750	907 670	996 960
Дофинансиране от общински бюджет	87 000	80 000	100 000	100 000	100 000	120 000	120 000

Таблица 4.5.3. Бюджет на читалищата, общинско и държавно финансиране.

Общинският бюджет подкрепя развитието и дейността и на емблематичните за града ФА „Тракия“, Духов оркестър и Биг Бенд - Пловдив, като финансирането на Фолклорния ансамбъл нараства през годините от 841 003 лв. (за 2014 г.) до 1 334 385 лв. (за 2020 година).

В изпълнение на политиката за децентрализация на управлението на процесите в културата и осигуряване на достъп до съдържание, освен общинските културни институти, държавните културни институти на територията (като смесено финансиране) и читалищата (като целева подкрепа от общинския бюджет), финансиране за подкрепа и развитие на културни събития и инициативи се предоставя и на районните администрации в община Пловдив. Този инструмент на пряко финансиране се прилага за първи път през 2017 г., като към 2020 г. общият размер на средствата за шестте района е 36 000 лева.

Община Пловдив осигурява значителен ресурс от собствения си бюджет за постигане на целите на културната стратегия и активното включване на гражданите и творческите организации, чрез реализацията на културни проекти, както и за широкомащабната инициатива Европейска столица на културата. Културният календар на Община Пловдив и Фондация „Пловдив 2019“ разполагат с общо 39 456 707 лв. за периода от 2014 до 2020 г. вкл., като следва по години:

Културен календар на Община Пловдив и Фондация „Пловдив 2019”

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Културен календар ОФ „Пловдив 2019” – финансиране в лв.	3 413 548	3 659 868	2 709 607	6 776 077	10 031 964	12 865 643	4 196 131

Таблица 4.5.4. Други дейности по културата – Културен календар на Община Пловдив и Фондация „Пловдив 2019“

След приключване на програмата, посветена на 2019 година, целевите средства, насочени към бюджета на Фондацията, са ограничени и възлизат на 2 205 331лв., което в значителна степен определя и обема на дейностите, реализирани като наследство на инициативата през 2020 година.

Увеличава се размерът на средствата, заложени в Културния календар, като за 2020 г. те са с най-високи стойности за разглеждания период, а именно – 1 990 800 лева.

Културен календар

Културният календар на Община Пловдив съответства на философията и целите, заложени в Културната стратегия 2014–2020 г. и е основен финансов инструмент за реализирането на политиката за:

- опазване културното наследство и паметта и обогатяване на културната идентичност; стимулиране на многообразието на културния живот в Пловдив;

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ * ПЛОВДИВ *

- развитие на изкуството, творческите и културни индустрии и културния туризъм и създаване на конкурентноспособни културни продукти;
- разширяване на достъпа до култура на жителите на общината, вкл. чрез активното участие на гражданите в изпълнението на общинската политика в сферата на културата;
- насърчаване на обмен и партньорства на местно, национално и световно ниво и популяризиране на българската култура и пловдивското изкуство по света.

Структурата на културния календар на Община Пловдив включва:

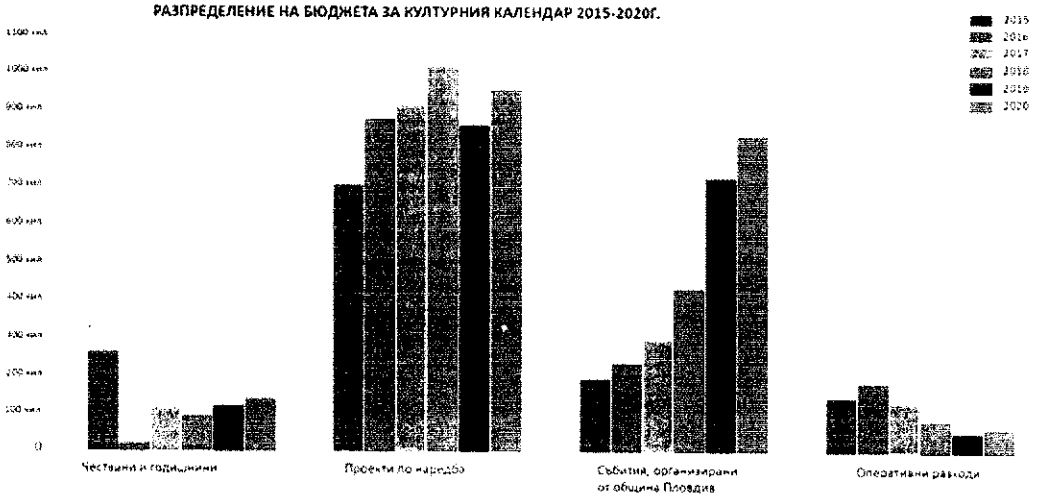
- събития, организирани от община Пловдив, като национални и местни празници, честванията и годишнини, както и фестивали, конкурси, награди, събития и кампании. В календара са включени и съвместни инициативи с Министерство на културата, държавни и международни културни институти, дипломатически мисии, български общности в чужбина и други;
- проекти по „Наредбата за реда и условията за финансиране на инициативи в сферата на културата, част от календара на културните събития на община Пловдив", разпределени в рамките на 4 компонента;
- оперативни разходи.

Общинският бюджет, чрез които се финансират дейностите по Културен календар по години, нараства устойчиво в периода от 2014 до 2020 г., като с предоставения ресурс се реализират над 1400 културни събития на територията на целия град.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Културен календар	1 350 000	1 391 460	1 404 000	1 436 400	1 580 000	1 750 000	1 990 800

Таблица 4.5.5. Бюджет на Културен календар по години (в лева).

Нарастването на средствата в културния календар за 2020 г. е с 47,47%. спрямо 2014 година. Следва да се уточни, че посочените инвестирани средства за реализация на събития по културния календар са с източник от общинския бюджет. Предвид логиката на функциониране на този финансов инструмент, нарастването на бюджетите за събития извън установените задължителни проценти съфинансиране, по всеки един от компонентите на културния календар, зависи и от активността на самите културни оператори, за привличане на спонсори или други източници на съфинансиране.

Фигура 4.5.5. Разпределение на средства по функции на културния календар на годишна база[166]

От представеното разпределение по структура на финансиране по съответните компоненти на културния календар е видна тенденцията за увеличаване на средствата, разпределени по реда на Наредбата на конкурсен принцип. Най-висок е размерът на средствата през 2018 г. – 1 001 000 лв., когато градът се подготвя за инициативата Пловдив – Европейка столица на културата. Следва да се отчете фактът, че делът на бюджета, предназначен за финансиране на събития на конкурсен принцип от Културния календар за следващата 2019 г. е незначително редуциран, като същевременно се изпълняват и проекти, селектирани и подкрепени от фондация „Пловдив 2019". По данни на община Пловдив, общият бюджет по двата инструмента – Културен календар и този на общинската фондация за 2019 г., възлиза на 12 865 643 лева.

На годишна база, се увеличават и средствата за събития, организирани от екипа на отдел „Култура, археология и културно наследство" (правоприемник на Дирекция „Култура и културно наследство") към Община Пловдив. За сравнение, през 2018 г. администрацията е разполагала с 418 500 лв. за организация на събития и партньорски проекти, а през 2020 г. бюджетът нараства на 831 200 лева. Събитията, организирани от община Пловдив, са разнородни, с различен мащаб и аудитории, като се развиват както традиционни за града, така и нови културни и образователни проекти, включително с международно партньорство и участие.

Относителният дял на оперативните разходи в общия бюджет на Културния календар се запазва почти еднакъв през всички години, но нараства делът на средствата от общинския бюджет за отбелязване на национални и местни празници, честания и годишнини, като за 2018 г. размерът на тези средства е 82 600 лв., а през 2020 г. нараства до 133 400 лева.

[166] Източник на данни: община Пловдив

В резултат от изпълнението на нормативната рамка и увеличеното финансиране на Културния календар, както и от въведения конкурсен принцип при селектиране на събитията и техния увеличен брой през изследвания период, нарастват съответно и организационните и административни процеси, с които е ангажирана общинската администрация и конкретно отдел „Култура, археология и културно наследство“ като структурното звено, което координира и същевременно изпълнява политиката за култура. Подобрена е координацията и взаимодействието между общинската администрация, държавните и общински културни институти, творците, творческите съюзи и културните оператори от общността, страната и чужбина за реализация на цялостната визия за развитие на Пловдив, като град с богато културно наследство, културна идентичност и творчески потенциал.

Добра практика, въведена от администрацията е провеждането на информационни дни и разяснителни кампании относно процедурите за кандидатстване по поканите на Културния календар, както и за подкрепа за развитие на административния капацитет – на културните оператори за подготовка и управление на проекти.

Културният календар на Пловдив е изключително разнообразен като съдържание и формати за представяне на всички видове изкуства, материално и нематериално културно наследство. Запазват се традиционните и се развиват нови формати. Проследяват се следните тенденции, коментирани в рамките на всеки от компонентите, съставящи Културния календар:

Събития, организирани от Община Пловдив:

- запазва се тенденцията за организиране на значими традиционни културни събития като Есенен салон на изкуствата, Есенни изложби, Международен фолклорен фестивал и други;
- увеличава се делът на възлагане и организиране/съорганизиране на концерти, фестивали, конкурси и други събития, традиционни и нови, с международно участие като Американски шоукейс за съвременен танц, Австрийски музикални седмици „София филм фест Пловдив“, Международен театрален фестивал „Сцена на кръстопът“ и други;
- Пловдив започва да участва много по-активно в отбелязването на събития от европейския и международен културен календар – Международен ден на опазване на културното наследство, Европейска нощ на музеите, Европейска нощ на литературата и други;
- Въпреки сравнително ниския бюджет, отделен по този раздел, Община Пловдив е сред малкото общини, които имат създадена процедура за подкрепа на събития и кампании, популяризиращи културата на общината в чужбина, чрез съвместна дейност с българските културни институти и мисии в чужбина, както и събития и кампании в подкрепа на запазване на националното самосъзнание и култура на българските общности в чужбина;

- организират се изложби и се създава механизъм за откупуване на произведения на изкуството;
- подкрепят се събития на държавните и културни институти в Пловдив, с над общински и национален характер;
- въведен е механизъм на финансиране на събития, организирани от районите кметства;
- през 2021 г. за първи път Общината обявява и Резидентна програма за артисти, чиято цел е подкрепа за реализиране на иновативни идеи в областта на съвременните визуални и дигитални изкуства, с фокус върху ключови обекти от богатото недвижимо културно наследство на Пловдив;
- честват се важни дати и събития, свързани с личности и бележити дати от местната и национална история;
- в по-голямата си част, събитията имат общоградски характер, провеждат се в централната градска част и са с безплатен вход за посетители.

Събитията, организирани от отдел „Култура, археология и културно наследство", са с висококачествено съдържание, подкрепят развитието на културната сцена и публиките; основани са на сътрудничество с местни, национални и международни институции и културни оператори и способстват за постигане на целите и визията, заложени в културната стратегия.

Проекти по „Наредба за реда и условията за финансиране на инициативи в сферата на културата, част от календара на културните събития на община Пловдив"[167]

С приемането на Наредбата през 2016 г. и нейната актуализация през 2017 г. и 2018 г. се утвърждават принципите на конкурсно начало за финансиране по четири компонента, както следва:

Компонент 1. „Фестивали и значими събития" обхваща организирането и провеждането на значими фестивали, биеналета, панаири на изкуствата, отделни в събития, социализация на културно наследство, неформално образование в сферата на културата, стимулиране на иновативни практики и експериментални форми и други, които се реализират на територията на Община Пловдив, предназначени са за местното население и допринасят за запазване на идентичността на града и утвърждаване на Пловдив като културна столица и творчески град.

Основните тенденции, които могат да се открояг, са:

- Проектите са разнообразни и с добро качество, адресирани към различни вкусове и възрасти;

[167] Достъпна на: Наредба за реда и условията за финансиране на инициативи в сферата на културата, част от Календара на културните събития на Община Пловдив | Община Пловдив (plovdiv.bg)

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

- По-значителният дял от финансираните проекти са организирани от местни културни оператори, неправителствени организации и сдружения;
- Запазване и развитие на традиционните фестивали;
- Развитие на нови фестивални форми и събития, свързани с представяне на нематериалното културно наследство и всички жанрове на изкуството, основно музика, кино и сценични изкуства. Повишава се делът на събитията, свързани с литература, като освен емблематичния за града фестивал „Пловдив чете“, проектите „Страница“ и „Синдикат“, се развиват и формати като Европейски писателски срещи, Международен фестивал за поезия, пловдивски литературен многоезичен сайт plovdivlit.com и др.;
- Отваряне на периферията на града към културния живот, включително чрез активно представяне на изкуство в открити пространства: паркове, хълмовете, териториите около реката, Капана, Гребната база, Стария град;
- Развитие и създаване на нови образователни продукти;
- Развитие на събития и фестивали за и с участието на деца и младежи;
- Нарастване на дела на събитията, представящи местните традиции, обичаи и занаяти, междуетническия диалог, с активно участие на местните общности;
- Целогодишно представяне на различно и богато културно съдържание, с най- голяма активност в месеците май, юни, юли, септември;
- Повишен достъп до културно съдържание чрез предоставяне на безплатен вход и прилагане на дигитални технологии, вкл. стрийминг на събитията;
- Увеличаване на проектите, реализирани в партньорство между местни културни оператори и международни партньори.

Компонент 2. „Мобилност“ стимулира и подкрепя участия на пловдивски артисти и творчески формации в международни и национални културни събития, както и посещения на мениджъри и продуценти в областта на културата и изкуствата, културни оператори и др. в Пловдив. Следва да се отбележи, че Община Пловдив е една от малкото общини в България, създала финансов инструмент за представяне на пловдивско изкуство пред международна публика чрез финансиране на пътувания на творците. Програмата на Община Пловдив дава възможност за целогодишно кандидатстване. Пловдивската програма е единствената в страната, която финансира транспорт на произведения на изкуството и музикални инструменти. Чрез подкрепените пътувания на артисти, художествени състави и техните представители се създават не само условия за среща на международната публика с българско изкуство, но и за формиране на трайни международни партньорства, участия в партньорски мрежи и изграждане на образа на Пловдив, като творчески град и достойна европейска столица.

Компонент 3. „Гражданска активност“ подкрепя целогодишно реализирането на дейности в сферата на културата като:

- инициативи на творчески формации и артисти, включително любителски и непрофесионални, в различните жанрове на изкуството;
- реализиране на културни инициативи в районите на града;
- събития, свързани с обучение на деца по изкуства;
- привличането на хора в неравностойно положение и малцинствени групи към културния живот на града;
- поддържане на създадените традиции и народното творчество;
- създаване на нови форми и жанрове за привличане на различни публики и др. еквивалентни прояви.

В периода от 2017 до 2020 г. са изпълнени 97 проекта в рамките на този компонент. Въпреки сравнително малкия дял от бюджета на Културния календар, ефектът от реализацията им е много голям, по отношение увеличаване на достъпа до култура и деконцентрация на културната сцена от центъра към районите.

Инициативите се реализират на територията цялата община, с активното участие на местните културни оператори и местната общественост. По-малките културни оператори нямат съществен опит в организацията на регионални и национални прояви, но имат значителен принос за формирането на културния облик на града и участват в културния процес, като паралелно с това развиват капацитет за разработване на по-мащабни концепции и проекти, свързани с потребностите на местната общност.

През 2020 г. Пловдив е първата община, която се адаптира към новите ограничения на епидемичната обстановка и отваря покана за онлайн културни събития по Компонент 3 като антикризисна мярка[168].

Компонент 4. „Произведения на пловдивски писатели и важни за града издания“. Целевата подкрепа за литературното творчество на пловдивски писатели стартира през 2008 г., с въвеждането на Наредбата се утвърждава конкурсният принцип и правилата за кандидатстване се актуализират. Допустими кандидати са издателства, които представят пловдивски автори или издания, важни за града. Подкрепено е издаването на над 60 заглавия, които имат съществен принос към развитието на литературното изкуство и пловдивския почерк в него, в областите на художествената и историческа литература, литературната критика и краезнание, изкуствознанието, културологията и други.

[168] Източник: https://www.plovdiv.bg/%D0%BE%D0%B1%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B4%D0%B8%D0%B2-%D1%89%D0%B5-%D1%84%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%D1%80%D0%B0-%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D0%BF%D1%80/

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

Европейска столица на културата 2019

Град Пловдив е отворена културна сцена, с доказан потенциал от страна на местните културни оператори и с възможности да създава и партнира при представяне на европейско и световно културно съдържание. През 1999 г. градът е домакин на Европейския месец на културата, а през 2019 г. е Европейска столица на културата – инициативи, които допринасят както за оформяне на облика и идентичността на града, така и за неговото икономическо и социално развитие и трансформация. Столица на културата е една от най-видимите и успешни европейски културни инициативи, стартирана през 1985 г., по идея на Мелина Меркури, министър на културата на Гърция. През годините рамката на провеждане на инициативата се доразвива, но се запазва мисията ѝ - да подчертава разнообразието на европейската култура; да привлича вниманието към културните различия и общоевропейските прилики; да поддържа обмена и взаимовръзките в Европейския съюз, както и да допринесе за икономическия и социален напредък на градовете и страните в ЕС.

Инициативата ЕСК има за цел да помогне градовете-домакини да подобрят обхвата, разнообразието и европейското измерение на тяхното културно съдържание, да разширят участието на жителите в културата и да укрепят капацитета на културния сектор. ЕСК също така има за цел да повиши международния профил на градовете-домакини и да помогне за популяризирането и честването на различни европейски култури. Следователно ЕСК цели да направи нещо повече от „празнуване на година на културата“ и ползите от домакинството на тази инициатива достигат по-далеч от тези, пряко свързани с културния сектор.

Градовете-столици на културата не се избират на база постиженията в сферата на културата или богатото културно наследство, нито по отношение на изградената културна инфраструктура в тях. Изборът се извършва след представяне на концепция, допринасяща за развитието на града и региона и въз основа на изготвена културна програма, която има своето европейско измерение и ангажира местната общественост.

В Пловдив инициативата за кандидатстване в надпреварата за Европейска столица на културата стартира през 2010 г. и принадлежи на пловдивски творци и общественици, обединени в Граждански инициативен комитет. Община Пловдив подкрепя идеята за кандидатстване на града и създава общинска фондация „Пловдив 2019“, която да организира и реализира проекта. Периодът на подготовка на кандидатурата, както и времето след обявяването на крайния резултат, е хронологически белязан с най-големите трансформации в сектора на културата.

Концепцията „Заедно“, с която Община Пловдив печели титлата ЕСК, е създадена с активното партньорство и участие на местната власт, екипа на фондацията, културните организации и институции в града, артисти и изследователи. Привлечени са много партньори от страната и чужбина. Мащабът на изготвения проект е уникален за България. В програмата на Пловдив – Европейска столица на културата 2019 са включени дейности и

събития, проведени в рамките на Южен Централен район, в съответствие и с Културната стратегия, ОПР 2014-2020 и стратегическите документи на областно и регионално ниво.

Общинска фондация „Пловдив 2019“ е създадена с решение на Общински съвет и е регистрираната по ЗНЮЛЦ. Ръководи се от Управителен съвет, в който влизат представители на местната власт, обществеици и представители на различни културни организации. Контролен съвет, избран от Общинският съвет, осъществява надзор върху дейността на организацията. Като учредител, ОбС - Пловдив разглежда и одобрява годишните програми, отчети и бюджети след тяхното утвърждаване от Управителния съвет. Дейността се менажира от Изпълнителен и Артистичен директор. Численият състав на екипа е различен през годините, като най-многоброен е в периода 2018-2019 г. През 2021 г. е редуциран до 13 души. През 2017 г. Общинска фондация „Пловдив 2019“ превръща един от тютюневите складове в свое седалище и пространство за артистични дейности. Като инструмент за реализиране на културните политики на Община Пловдив, и в частност подготовката и реализацията на концепцията за ЕСК, фондацията няма аналог на територията на България. Тя администрира процеси по избор, финансиране, координация и контрол на проекти, продуцира съдържание, развива програми за капацитет, инициира и изпълнява проекти, създава и развива партньорства, кандидатства и реализира свои проекти. Организира маркетинга и рекламата, както и привлича частни финансирания, чрез спонсорски пакети и установяване на генерални партньорства. Фондацията разгръща най-мащабната доброволческа програма в сферата на културата.

Структурата на програмата е базирана на четири платформи, които поставят фокус върху основни проблеми на градската общност, на общностите, населяващи Пловдив; представят неговото културно наследство, история и темпо на живот; и търсят решения на проблемите и стереотипите чрез изкуство:

Платформата „Сливане“ е насочена към интеграция на етнически и малцинствени групи в Пловдив, както и към обединяване на различни поколения и социални групи, за премахване на границите между изолираните територии. Специален фокус е поставен върху ромските и турските общности, както и върху възрастните хора, живеещи в по-малките градове и села около Пловдив. **Включени клъстери:** Махала“, „Красавицата и Изтока“, „РегионалЕ“;

Платформата „Трансформиране“ е насочена към съживяването на забравени и изоставени градски пространства и има за цел да промени възприятията за тази среда. **Включени клъстери**: „Градски мечти“, „Образовай се“, „Река на въображението“;

Платформата „Възраждане“ е насочена към опазване на културното наследство в съвременния контекст чрез подобряване на достъпа до него и стимулиране на използването на нови технологии и цифрови медии. **Включени клъстери**: „Културата среща хората“, „Машината на времето“, „Изкуство за забравеното бъдеще“;

Платформата „Релаксиране“ популяризира устойчив начин на живот и понятия като „бавен живот, бавна храна и намаляване на растежа (дерастеж)“. Тя е тясно свързана с възприемането на Пловдив като град „айляк“ (от турски), което означава „безгрижно

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

състояние на релакс и комфорт". **Включени клъстери**: „Айляшки град", „EUритмика", „Раздвижи града".

Ключовите проекти, продуцирани основно от Фондацията, са: „Тютюневият град", „Капана – квартал на творческите индустрии", „Махала", „Кино Космос", „Река Марица и остров Адата", „Кирилизация" и „Форум 2019". Фондацията е провела над 60 семинара и обучителни събития, обхващащи различни теми в рамките „ФОРУМ 2019", за да стимулира партньорските мрежи и да подпомогне създаването на капацитет на културните оператори, вкл. за развитието на публиката. За постигане на съответствие и принос към двете измерения на инициативата ЕСК – „Европейско измерение" и „Град и граждани" са обявени над 20 покани, по които са внесени 1700 проекта, насочени към постигането на основните програмни цели, в съответните платформи и клъстери. Избраните 320 проекта, в различни „клъстери", се свързват и преплитат помежду си допълнително през своите публики, през избора на локации, участници и партньори. Така допринасят за осъществяването на програмата като едно цяло, като реален културен процес. Проектите и проявите са описани в Книга на събитията, достъпна дигитално.[169]

Философията на концепцията „ЗАЕДНО" се реализира и чрез партньорство с:

- 90 преки партньорства с културни организации от град Пловдив;
- 150 организации от цяла България;
- организации от градовете, финалисти от последната фаза на конкурса ЕСК в страната – Варна, София с Югозападния регион и Велико Търново и региона;
- почти 200 читалища от Пловдив, Родопската яка и региона участват със специално ново културно съдържание;
- 130 са преките партньорства с творчески организации и артисти от Европа. Част от тях се реализират благодарение на активното сътрудничество с мрежата на културните институти на европейските държави EUNIC и в рамките на програмата „Творческа Европа";
- EU Japan Fest – създадена е програма със специален фокус върху японската култура, състояща се от над 15 проекта, в които много от местните организации имат възможност да развият свои трайни партньорства.

С нови продукции в програмата участват регионалните и национални културни институции. Малките, независими организации се включват интензивно с образователни проекти и дейности по квартали, адресирани към различни общности.

Фондацията развива проекти с Матера (ЕСК за 2019 г. едновременно с Пловдив) и в мрежата „Европейски столици на културата", като прави съвместни копродукции с останалите градове, представя творци и българско съдържание в техни фестивали и инициативи.

---

[169] Книга на събитията по време на инициативата „Европейска столица на културата 2019", достъпна на: https://plovdiv2019.eu/data/fms/Plovdiv2019_ProgramBook_website.pdf

По данни на Фондацията, през 2019 г. Пловдив е сцена на 601 събития по програмата на ЕСК. 54 събития, свързани с ЕСК, са проведени в други градове в България и в чужбина. Публичните събития с трансгранично измерение са общо 80 броя, от които 55 са насочени към тясна професионална аудитория – мастър класове, уъркшопове и семинари. 34 от събитията имат подпомагащ програмата (организационен) характер – събития с доброволци, срещи с международни партньори, пресконференции, информационни дни и покани и други подобни. Около 360 от събитията са с безплатен вход, което е подобрило достъпа до култура. В събитията са участвали над 2000 активни доброволци. Те са предимно млади хора – над 60% са във възрастовата група 14-24 години. Привлечените доброволци – чужденци, са над 100 души от 36 различни държави.

По данни на Последващата оценка на Европейските столици на културата през 2019 г., извършена от външната компания „Екорис", по поръчка на Европейската комисия[170], е регистрирано нарастване на културното разнообразие на програмата от гледна точка на форматите на събитията, както и на съдържанието, създадено в областите на сценичните и визуални изкуства, „особено видими по отношение на по-големите, утвърдени културни оператори като Държавната опера, Драматичния театър и Държавния куклен театър в Пловдив. Всички те успяват да увеличат своя репертоар и да представят висококачествени продукции."

Според Окончателния национален мониторингов доклад[171] и проведеното във връзка с него проучване сред 3632 участници в културни събития през 2019 г., над 50% от анкетираните заявяват силна удовлетвореност от съдържанието. Отчетено е, че над 1 200 000 пълнолетни българи са посетили поне едно събитие от програмата. Три пъти (38,6%) е нараснал броят на българите, специално посетили културни събития или обекти в Пловдив, спрямо 2015 г. (10.7%).

Едно от положителните въздействия е увеличаването на броя на ползвателите на култура, тъй като делът на хората, посещаващи културни събития в града, се е увеличил значително – от 27% (през 2017 г.) до 44% (през 2019 г.). Нивата на посещаемост в годината на ЕСК също са високи, тъй като резултатите от проучването разкриват, че 60% от жителите на града са присъствали на поне едно културно събитие през 2019 г., а 32% от жителите на региона (Южен централен район за планиране на ниво 2, изключвайки самия град Пловдив) са посетили поне едно събитие през 2019 година.

Окончателният мониторингов доклад, възложен от Фондация 2019, отчита запазване на широкия социално-демографски профил на посетителите – жители на града и външни посетители, като сред тях най-висок дял са хората от градовете; младите на възраст до 30 години; лицата с висше образование; работещите и посетителите от София.

---

[170]https://plovdiv2019.eu/data/fms/Documents%20General%20Plovdiv%202019/Monitoring%20EU%20Reports/Ex-post_Evaluation_summary_BG.pdf

[171] Окончателния национален мониторингов доклад „ПЛОВДИВ – ЕВРОПЕЙСКА СТОЛИЦА НА КУЛТУРАТА 2019". Достъпен на:https://plovdiv2019.eu/data/fms/Documents%20General%20Plovdiv%202019/Monitoring%20BG/Monitoring%20Bulgaria%20Bulgarian%20language.pdf

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

Пол		
Мъж	40,5	44,0
Жена	59,5	56,0
Възрастова група		
18-30	27,3	28,2
31-40	24,9	18,0
41-50	15,2	16,5
51-60	14,5	15,4
61-84	17,0	21,4
85 и повече	1,0	0,4
Образование		
Висше	39,1	38,7
Средно	54,3	54,9
Основно	6,2	5,6
По-ниско	0,1	0,8
Заетост		
Ученик/студент	6,5	7,2
Работещ	73,7	71,1
Неработещ	7,7	4,5
Пенсионер	12,1	17,3
Доход		
Среден месечен доход на домакинство	1 300 лв.	1500 лв.
Бюджет за култура		
В момента не мога да отделя пари за посещения на културни събития и закупуване на творчески продукти	30,6%	18,8%
Средна отделяна сума на месец за културни събития и творчески продукти	27 лв.	27 лв.
Етническа принадлежност		
Българска	93,9	94,0
Турска	2,1	1,9
Ромска	1,7	0,8
Друга	0,0	1,2
Без отговор	2,4	2,3
Използване на интернет		
Постоянен потребител	70,2	68,8
Относително редовен потребител	14,9	18,8
Инцидентен потребител	4,5	7,9
Не ползва	10,4	4,5
Самооценка на ангажираността с култура и изкуство		

Интересувам се от култура и изкуство	62,3	70,3
Следя новините за култура и изкуство и културните събития	52,2	59,8
Посещавам сравнително често културни събития в населеното място, където живея	38,8	68,4
Посещавам сравнително често културни събития извън населеното място, където живея	19,7	23,3

Таблица 4.5.6. Демография на участниците в културни събития в Пловдив – жители на гр. Пловдив[172]

Пол		
Мъж	48,7	46,6
Жена	51,3	53,4
Тип населено място на местоживеене		
Град	82,3	87,8
Село	17,7	12,2
Област		
София град	22,2	39,7
Пловдив – област (без гр. Пловдив) и области от Южен централен район	30,5	17,9
Всички останали области	47,3	42,4
Възрастова група		
18-30	16,5	24,9
31-40	18,4	21,2
41-50	21,5	15,3
51-60	21,5	23,8
61-84	22,2	14,8
85 и повече	0,0	0,0
Образование		
Висше	58,2	42,3
Средно	38,0	54,5
Основно	3,8	3,2
По-ниско	0,0	0,0
Заетост		
Ученик/студент	3,8	9,5
Работещ	86,1	76,2

[172] Окончателен национален мониторингов доклад „ПЛОВДИВ – ЕВРОПЕЙСКА СТОЛИЦА НА КУЛТУРАТА 2019“ с.9-11 . Достъпен на: https://plovdiv2019.eu/data/fms/Documents%20General%20Plovdiv%202019/Monitoring%20BG/Monitoring%20Bulgaria%20Bulgarian%20language.pdf

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

Неработещ	0,6	4,2
Пенсионер	9,5	10,0
Доход		
Среден месечен доход на домакинство	1100 лв.	1500 лв.
Бюджет за култура		
В момента не мога да отделя пари за посещение на културни събития и закупуване на творчески продукти	15,8	9,5
Средна отделяна сума на месец за културни събития и творчески продукти	44 лв.	43 лв.
Етническа принадлежност		
Българска	93,6	91,5
Турска	4,5	5,3
Ромска	1,9	2,6
Друга	0,0	0,5
Без отговор	0,0	0,0
Използване на интернет		
Постоянен потребител	67,3	79,9
Относително редовен потребител	12,4	12,7
Инцидентен потребител	11,1	5,33
Не ползва	9,3	2,1
Самооценка на ангажираността с култура и изкуство		
Интересувам се от култура и изкуство	88,0	85,2
Следя новини за култура и изкуство, културните събития	74,7	79,4
Посещавам сравнително често културни събития в населеното място, където живея	78,5	75,7
Посещавам сравнително често културни събития извън населеното място, където живея	44,3	48,7

Таблица 4.5.7. Демография на участниците в културни събития в Пловдив – посетители на гр. Пловдив от страната [173]

Според данните на Националния мониторингов доклад **икономическите приноси** от провеждането на ЕСК към развитието на града са:

- около 400 млн. лева приходи в местната икономика, формирани от посещения за последните две години, като всеки посетил Пловдив е харчил средно 175 лв. по време на пребиваването си, без включени разходи за билети и транспорт.
- 20% увеличение на националните и 30% увеличение на чуждестранните туристи в Пловдив.

[173] Източник: Окончателен мониторингов доклад на инициативата Пловдив – Европейска столица на културата 2019

- 6% годишно увеличение на нощувките – в статистиката на НСИ[174], според данни за местата за настаняване с 10 и повече легла, които като тенденция към 2019 г. приемат около 1/3 от потока посетители, се очертава следното: нощувките са нараснали с 18% за 2019 г. спрямо 2015 г.; за 2016 и 2017 г. се отчита нарастване с повече от 6% (12% за 2016 г. спрямо 2015 г. и 7% за 2017 г. спрямо 2016 г.); за 2018 и 2019 г. нарастването на нощувките е под 6% на годишна база.
- Броят на регистрираните предприятия на територията на Пловдив за периода, по данни на НСИ[175] е: нараснал с 8,5% за всички предприятия; нараснал с 25% в сектор „Култура, спорт и развлечения".
- Ръстът на заетостта в културния сектор е нараснал с 16% през 2018 г. спрямо 2015 година.

Посочените данни за приноса на инициативата Европейска столица на културата и Културния календар показват, че културата има съществен принос за цялостното развитие на града, повишаването на качеството на живот и изграждането на стабилна културна идентичност. Значително е повишен достъпът до култура и участие. Културната сцена расте и се развива от гледна точка на организации, разнообразно качествено съдържание и възможностите за работа на творчески индустрии. Нараства делът на оползотворените открити пространства за култура, но и необходимостта от изграждане/обновяване на инфраструктурата, както и от обезпечаване със съвременно техническо оборудване. Пловдивската културна сцена е представена сравнително добре в дигиталното пространство, чрез което се увеличава делът на публиките и се привличат нови.

За да се запази и развива туристическият интерес в европейски и международен план, следва да продължи тенденцията за целенасочено инвестиране в реклама, свързана с утвърждаване на позитивен имидж на Пловдив. Този процес включва и подобряване, надграждане и създаване на възможности за своевременно и таргетирано представяне на актуален събитиен календар пред туроператорите, с оглед предлагането на туристически пакети, както и пред индивидуалните туристи, чиито дял нараства в сравнение с груповите посещения, вкл. и поради ограниченията за пътуване.

Пловдив запазва статута си на лидер в културната политика в страната и има потенциала да бъде фактор на европейската културна сцена, продължавайки да инвестира в създаването на достатъчно качествени и разпознаваеми международни продукти, копродукции с участие на пловдивски творци и организации и подкрепа за участие в международни платформи за култура.

Активността на сектора и диалогът с местната власт дават своя принос и влияят върху различни аспекти в градското развитие, архитектурната среда и обществения живот.

---

[174] Окончателен мониторингов доклад „ПЛОВДИВ – ЕВРОПЕЙСКА СТОЛИЦА НА КУЛТУРАТА 2019" с.31 . Достъпен на: https://plovdiv2019.eu/data/fms/Documents%20General%20Plovdiv%202019/Monitoring%20BG/Monitoring%20Bulgaria%20Bulgarian%20language.pdf

[175] Пак там.

Динамиката и последователността в културната политика, на общината съответстват на очакванията на гражданите и творческия сектор и следва да продължат тенденцията на активност. Община Пловдив и фондация „ Пловдив 2019“ са сред първите в страната, които предлагат и разработват мерки за подкрепа на изкуството по време на първата вълна на Ковид кризата. Създаването на Кризисен фонд към Фондацията е единствената практика за индивидуална подкрепа на независими творци, засегнати от кризата на общинско ниво[176].

В значителна степен е постигната визията на Културната стратегия на 2014- 2024 г., на която следва да се извършва систематично наблюдение и оценка, и при необходимост да се актуализира, като се планират мерки и дейности, свързани и с новите предизвикателства, пред които е изправен секторът, както и с предизвикателствата на икономическата и социалната криза, в резултат от пандемията Ковид 19.

Следва да се използва енергията на натрупания опит, капацитетът на ОФ „Пловдив 2019“ и на участниците в провеждането на Европейска столица, както и да се развива потенциалът им, включително за реализиране на интегрирани проекти на ниво град, област, регион и световни и европейски мрежи за култура и образование. Високо оценено от ЕК е решението на Общински съвет и Фондацията да насочи средствата от Наградата „Мелина Меркури“ в размер на 3 000 000 лв. към устойчивост и реализиране на нова Програма „Наследство“, която да се реализира до 2022 година. Това е още една адекватна мярка в тежката криза, в която изпада секторът, в условията на пандемия. Пловдив постигна значителни резултати по отношение на укрепването на капацитета на културните оператори за подготвяне и реализиране на висококачествени проекти, който следва да се развива с оглед на възможностите на новия програмен период 2021-2027 г. и Националния план за възстановяване и устойчивост.

4.5.3. Културни институции и дейности

В изпълнението на културната стратегия на Община Пловдив участват различни като управление и структура културни институции и организации. Между тях съществуват трайни взаимовръзки, които допринасят за създаване на устойчиви модели на партньорства и разнообразни културни продукти, утвърдени като част от спецификата и приноса на пловдивската култура в национален и международен аспект.

Общински културни институти са ОИ „Старинен Пловдив“ и Градската художествена галерия. Принос към опазване и популяризиране на нематериалното културно наследство има и общински ансамбъл „Гракия“. Регионални културни институти, второстепенни разпоредители с бюджет към Община Пловдив са: Регионална библиотека

[176] Източник:
https://www.plovdiv.bg/%D1%84%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B4%D0%B8%D0%B2-2019-%D0%BE%D1%82%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%8F-%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%81%D0%B5%D0%BD/

„Иван Вазов“, Регионален исторически музей, Регионален археологически музей, Регионален етнографски музей и Регионален природонаучен музей. Държавните културни институти са Държавната опера - Пловдив, Драматичен театър „Н. О. Масалитинов“ и Държавният куклен театър.

Многоброен е списъкът на читалищата, творческите колективи и неправителствените организации и тези, регистрирани по реда на Търговския закон, любителските групи, браншовите организации, медии и други, които формират пъстрата палитра на културната сцена в Пловдив, като не всички са вписани в Регистъра на културните организации по чл. 14 на ЗЗРК, воден от Министерство на културата (към 2021 г. в него фигурират 138 организации, със седалище в гр. Пловдив).

Активни участници в изпълнението на националната и местна културната политика са училищата и университетите в града. Емблематични за града са и творческите групи и хорове към Центъра за подкрепа за личностно развитие - Общински детски комплекс. Той се явява обслужващо извънучилищно звено в системата на образованието и в него се осъществява специфичен учебно-възпитателен процес за деца на възраст от 6 до 18 години.

Кадри за сектора се обучават основно в Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство и ПУ „Паисий Хилендарски“ и националните училища по изкуства и култура – Национално училище за музикално и танцово изкуство „Добрин Петков“, Национална художествена гимназия „Цанко Лавренов“, Национална гимназия за сценични и екранни изкуства. Университетските общности са също ключов участник в културния живот на града, региона и страната. С научно-изследователската и международна си дейност университетите допринасят за изучаването и изследването на националната идентичност и културно наследство, развитието на творческата икономика и развитието на международния културен обмен. Училищата по изкуствата и по културата имат статут на културни институти с основно предназначение да осигуряват професионалната подготовка и обучение в областта на изкуствата и културата (чл.13 от Закона за закрила и развитие на културата), както и да насърчават и подпомагат творческата активност на изявени и даровити деца и ученици. Със своята специфика и богат творчески и културен календар, както и с редицата съвместни проекти, училищата по изкуствата допринасят и за развитието на културната сцена на Пловдив и международната видимост на пловдивската и българска култура.

Преобладаващата част от културните средища са териториално концентрирани в централната градска част. В това число влизат музеи и галерии, Регионалната библиотека, театри, Дом на културата, Концертна зала и др. При читалищата и религиозните храмове се наблюдава относителен териториален баланс.

Общински културни институти и Фолклорен ансамбъл „Тракия“

На територията на общината функционират два общински културни института с дългогодишна история:

Градска художествена галерия (ГХГ) – Пловдив е общински културен институт, който съхранява и експонира произведения на изящните и приложните изкуства, дигитално и документално наследство. Колекцията от ранните периоди на развитие на българското изкуство е сред най-богатите в страната. Художествените произведения са разпределени в следните фондове: „Живопис“; „Графика и фотография“; „Мексиканско изкуство“; „Икони“; „Приложно изкуство“; „Скулптура“. Постоянните експозиции са „Икони“, „Георги Божилов – Слона“, „Цанко Лавренов“ и „Мексиканско изкуство“ (в обща сграда), експозиция живопис на Енчо Пиронков, Постоянна експозиция на ул. „Съборна“ №14А. ГХГ управлява и Залите за съвременно изкуство „Баня Старинна“, както и Зали за временни експозиции на ул. „Княз Александър I“ №15. През 2019 г. ГХГ разшири още сградния си фонд и експозиционните пространства, като под нейно управление са вече и двете нови галерии: Галерия „Капана“ (бившия магазин ДетМаг) и Изложбена зала „2019“. В Градската художествена галерия постоянно работи детска школа по изобразително изкуство. Културната институция разполага и със специализирана библиотека с 5 656 тома (по данни към 2017 г.).

В Градска художествена галерия по данни на Общината, в периода на 100 – те дни от новия мандат на управление (края на 2019) в експозиционните зали на Градска художествена галерия са посрещнати 21 събития: изложба „Пътуване по света. Изкуство от Германия“ – колекция на ifa фонд, организирана от ОФ „Пловдив 2019“; „100 на 100 пловдивчани“ и Годишната изложба на ДПХ; Съвременно изкуство от остров Сардиния, Италия – „Arte nuragica / contemporanea“, „Избрано от фонда на Община Пловдив. Графика“; „В сърцето на София. Европейски присъствия в съвременния архитектурен облик на българската столица“ (последната съвместно със СГХГ); редица фотографски изложби, концерти и други[177].

Следва да се отбележи, че изобразително изкуство се представя освен в ГХГ и в други сгради под управлението на община Пловдив. За представяне на изложби се използват фоайетата в сградата на Общински съвет - Галерия „Пловдив“ и в Дом на културата „Борис Христов“.

ОИ „Старинен Пловдив“ има съществен принос в културния живот на града и в развитието на туризма. Институтът осъществява своята дейност на територията на АИР “Старинен Пловдив“, която е пряко свързана с извършване на дейности по опазване и закрила на движими и недвижими културни ценности, предоставени за управление на ОИ „Старинен Пловдив“. Друга част от дейността на института е популяризиране на

[177] Източник: Община Пловдив.

българското духовно и културно наследство, находящо се на територията на архитектурно-исторически резерват „Старинен Пловдив“, съчетаващ в себе си духа и архитектурата от Античността, Средновековието и българското Възраждане; организиране и осъществяване на културни дейности и прояви; осъществяване на дейност като туристически агент, както и управление и поддържане на туристически информационни центрове и подпомагане на туристическото обслужване на гостите и гражданите на гр. Пловдив[178].

Управляваните от ОИ „Старинен Пловдив“ недвижими културни ценности (НКЦ) са следните: Старинна аптека Хипократ; Къща Недкович; Балабановата къща, която се използва за временни изложби, конференции, срещи с писатели, камерни концерти, театрални постановки, творчески и делови срещи; постоянна експозиция на художника Димитър Киров в къщата на Верен Стамболян; постоянна експозиция на художника Златю Бояджиев в къщата на д-р Стоян Чомаков; къща Клианти – „къща за интеркултурен диалог“; къща Хиндлиян; Баятовата къща; къща на Филибос Нишанян, къща Бирдас; Данчовата къща; Павлитовата къща; Чохаджиева къща - сградата на управлението на ОИ „Старинен Пловдив“, Бакалова къща.

ОИ „Старинен Пловдив“ управлява и следните археологически обекти: Античен театър; Античен стадион на Филипопол; Одеон; Малка базилика на Филипопол; Епископската базилика на Филипопол и Източната порта на Филипопол. Към института функционира лаборатория за консервация и реставрация, в която се реставрират движими ценности от фонда на ОИ и други музеи, както и недвижими културни ценности управлявани от института. Дейностите по консервация и реставрация се финансират от държавата и Община Пловдив, както и от различни международни програми, насочени към опазване и експониране на културно-историческото наследство.

ОИ „Старинен Пловдив“ разполага с библиотека със специализирана литература и архив с техническа документация за недвижими културни ценности.

Институтът организира и участва в стотици събития, свързани с паметта и наследството на Пловдив, като създава многостранни и дългосрочни партньорства с културни и образователни институции от страната и чужбина. В музейните къщи и дворове на ОИ „Старинен Пловдив” целогодишно се състоят изложби, концерти, семинари, презентации и конференции, кръгли маси, премиери на книги и др. събития. На сцената на Античния театър, протичат основните събития от културния календар на Пловдив

Фестивалът „Празници на Стария град“ е един от най-мащабните проекти, инициирани от ОИ, в партньорство с национални организации и с всички заинтересовани страни на територията общината. Фокус сред активностите на екипа на института е и етническата толерантност, типична характеристика за Старинния Пловдив, постигана чрез съвместни прояви с разнообразните етнически общности.

Част от дейността на ОИ „Старинен Пловдив“ е насочена към създаване на отношение на децата към културното наследство на Пловдив. През годините са създадени

[178] Правилник на ОбС Пловдив за устройството и дейността на Общински институт „Старинен Пловдив“, Достъпен на: http://plovdiv.bg/

редица успешни програми и инициативи. Някои от тях са: седемдневния форум „Празник на детето в Стария град"; съвместната инициатива с Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) „Оцвети Старинен Пловдив"; Панаирът на занаятите, съвместно с Регионалната занаятчийски камара (РЗК) – Пловдив и много други. Институтът има подписани рамкови споразумения за съвместна дейност с националните училища по изкуства и Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев" (АМТИИ) и др. Провеждат се стажантски практики за студенти и учебни часове за подрастващите от пловдивските училища[179].

Общинският културен институт е регистриран като туристически агент и предоставя редица услуги, свързани с туристическото обслужване на територията на общината. Под негово управление са общинските туристически - информационни центрове, в които освен информация и рекламни материали, се продават билети и уникални, популяризиращи културното наследство, сувенирни линии. Институтът е първата институция в страната въвела продажбата на билети за посещения чрез интегрирана билетна система, която следва да се надгради в бъдеще. Институтът е единствената в страната нечастна структура, която е представител на най-голямата европейска компания за продажба на входни билети за артистични събития, музеи и спорт и управлява три билетни каси в Пловдив, от които могат да се закупят входни билети за събитията на територията на цяла България и 23 страни в Европа. С цел подобряване на туристическото обслужване, екскурзоводските беседи в института непрекъснато се разширяват и актуализират, което е предпоставка за увеличение на потреблението на туристически услуги. Предлагат се обиколни беседи на територията на Стария град и комбинирани билети за пет обекта, стопанисвани от ОИ „ Старинен Пловдив". Поддържа се активно сътрудничество с туроператори и турагенти.

Фолклорен ансамбъл „Тракия" – гр. Пловдив[180] е създаден през 1974 г. на бюджетна издръжка към Министерството на културата. От 01.01.1999г., съгласно Постановление 711 на МС, е прехвърлен към Община Пловдив, в единната бюджетна квалификация в дейност „Оркестри и ансамбли". Ансамбълът има за задача да запази и развие народното песенно и музикално-танцово богатство от всички фолклорни области на страната. Освен концертния репертоар, ансамбълът продуцира и спектакли като: „Картини от Стария Пловдив", „Хубава Яна", „Цветни щрихи от България", „Земята на Орфей". Ансамбълът е изнесъл хиляди концерти в страната и в повече от 60 страни по света. Носител е на множество награди в сферата на културата, включително и от редица конкурси за авторство в чужбина. Ансамбълът се състои от четири отделни формации – оркестър, хор, танцов състав и административно – технически персонал. Данните за дейността на Фолклорен ансамбъл „Тракия" сочат тенденция за устойчив интерес на публиката от страната и чужбина.

[179]Източник: Културна стратегия на Община Пловдив 2014-2024 г. Наблюдение и оценка за периода 2016-2017 г.

[180] Уебсайт на Фолклорен ансамбъл „Тракия" – гр. Пловдив. Достъпен на: https://trakia-ensemble.org/bg/

Регионални културни институти

Регионалните културни институти в Община Пловдив са четирите регионални музея и Регионалната библиотека „Иван Вазов“:

Регионален археологически музей (РАМ)[181] – Пловдив е със статут на регионална културна институция, второстепенен разпоредител с бюджета към общината. Дейността му включва съхранение и експониране на движими и недвижими културни ценности, представляващи археологическо, историческо, документално, книжовно, визуално и дигитално наследство. Музеят, учреден през 1879 г., притежава една от най-богатите колекции в България, съдържаща по данни от 2017 г., близо 150 000 инвентарни единици, свидетелства за човешко присъствие и дейност от палеолита до XV век. РАМ – Пловдив разполага и с богата библиотека (13 000 екземпляра, включително и собствени издания), чиято сбирка води началото си от учредяването на музея. Специализираната библиотека разполага с 25 152 тома и електронна библиотека.

Музеят взима активно участие в проекти, финансирани от Министерство на културата и Община Пловдив, като е и в добро сътрудничество по реализиране на проекти с Министерство на образованието, ПУ „Паисий Хилендарски“, СУ „Св. Климент Охридски“ и други общини.

Едни от основните дейности на музея са проучването и опазването на археологическото наследство, като за периода 2014 – 2020 г. са проучени, опазени и социализирани множество археологически обекти в Пловдив и региона.

Реализирани са редица международни, национални и регионални изложби в Япония, Русия, Франция, Норвегия, Австрия, Литва, София, Велинград, Плевен, Пазарджик и др. – „Легенди за златото“ (Токио, Япония), „Епопея на тракийските царе – Археологически открития в България” (Музея Лувър, Франция), „Легендите оживяват. Тракийско злато от Българаия“ (Москва, Русия), „В търсене на златото. Метали, ресурси, контакти в българските земи през бронзовата епоха” (Виена, Австрия), „Богини и воини в праисторията: 100-годишнина на Мария Гимбутас“ (Вилнюс, Литва), „Преоткритият свят на стара Европа“, „Пловдив – наследник на античния Филипопол”, „Монетите на скитските владетели” и много други.

През годините музеят не спира да упражнява своята научно-изследователска дейност, като взима участие в национални и международни конференции – “XII Международен конгрес по тракология“, научна конференция „В търсене на злато – ресурси и контакти през бронзовата епоха в Източните Балкани“ (Институт по ориенталска и европейска археология към Австрийската академия на науките, Виена), международна

[181] Уебсайт на РАМ – Пловдив. Достъпен на: Археологически музей Пловдив (archaeologicalmuseumplovdiv.org)

конференция „В чест на Домарадски“ (София). През 2017 г. Регионален археологически музей – Пловдив беше домакин и организатор на „56 Национална археологическа конференция“, а през 2020 г. – Национална среща на музейните специалисти „Добри практики“, която заради пандемията, причинена от Ковид-19, се отложи, а в последствие не се и състоя.

За да отговори на нуждите на съвременното образование и интерактивно учене РАМ – Пловдив разработи и две образователни програми: „Археология за всеки“ – безплатни тематични беседи, съобразени с посетителския интерес, и „Съкровища в кутия“ – образователни практични уроци за деца от 1 – 7 клас.

Регионален исторически музей (РИМ) – Пловдив[182] е със статут на регионален културен и научен институт, второстепенен разпоредител с бюджета към общината. Дейността му включва издирване, съхранение и популяризиране на движими културни ценности, представляващи историческо, документално, книжовно, визуално и дигитално наследство – над 60 000 инвентарни единици. Част от музея са следните експозиции: „Съединение на България 1885г.“ (разположена в сградата на бившето Областното събрание на Източна Румелия); „Българско Възраждане“ (къща Георгиади); „Българско книгоиздаване през втората половина на XIX и началото на XX век“ (къщата на Христо Г. Данов); Музеен център за съвременна история - с постоянна изложба „Японската кукла“ и зала за временни изложби. Мемориалният комплекс „Братска могила“ също е управляван от РИМ - Пловдив. Музеят разполага със специализирана библиотека с над 4200 тома. Традиционно РИМ – Пловдив, със своята зала „Съединение”, е домакин на първата тържествена сесия на новоизбрания Общински съвет. Наред с научната дейност и образователните програми, предназначени за ученици и възрастни, в музея ежегодно се провеждат десетки културни събития –изложби, концерти, детски празници, представяне на книги и други[183].

Регионален етнографски музей (РЕМ) – Пловдив[184] е със статут на регионален културен институт, второстепенен разпоредител с бюджета към общината. Дейността на музея включва: издирване, събиране, научно изследване и документиране с цел съхраняване и популяризиране на нематериалното културно наследство (народни занаяти, традиционен бит и култура от периода на Възраждането и Новото време, проучвания в областта на духовната култура, празничната семейна и календарна обредност, етнология на града и др.). В музея се съхраняват над 60 000 движими културни ценности, разпределени в шест фонда: „Селско стопанство“. „Занаяти“, „Тъкани и облекло“, „Мебели и интериор“, „Музикални инструменти и обреден реквизит“, „Фототека и произведения на изобразителното изкуство“. Музеят разполага със специализирана библиотека с 6700 тома (по данни към

[182] Уебсайт на РИМ – Пловдив. Достъпен на: http://www.historymuseumplovdiv.org/
[183] Източник: Община Пловдив
[184] Уебсайт на РЕМ – Пловдив. Достъпен на: Регионален етнографски музей - Пловдив (ethnograph.info)

2017 г.). Дигиталният архив на музея е обогатен с 500 фотографии. През последния програмен период (2014-2020 г.) РЕМ - Пловдив е осъществил съвместна реставрационна и консервационна дейност с Ателието за консервация и реставрация относно движимите културни ценности. Ремонтиран е уникалният покрив с площ от близо 1 декар и завършена фасадната реставрация на националния паметник, в които се помещава музея. Продължава работата по обновяване на постоянната музейна експозиция – нови подиуми, експозиционни витрини, както и тяхната аранжировка. Проведени са реставрационни дейности в още една от залите на постоянната експозиция. Завършени са и консервационно-реставрационни дейности по проект за експониране на останки от стар градски хамам. През 2021 г. музеят получава за безвъзмездно ползване и двуетажна къща в Стария град.

Сградата на улица „Съборна“ 20 е предоставена от Община Пловдив. Предвидено е в нея да се експонират част от колекциите на музея, както и създаване на музейно-образователен център.

РЕМ – Пловдив организира и участва в редица самостоятелни и общи изложби и събития в страната и чужбина, като: „Пловдивъ през фотообектива на Крум Савов“; гостуването на Българския културен институт във Варшава, Полша с изложба и възстановка на празника Трифон Зарезан; „Времето на Алафрангата“ в ИЕФЕМ – БАН и други. РЕМ организира Седмица на занаятите в музея, а образователните му програми добиват все по-голяма популярност. Музейните специалисти участват в Научни четения на катедра „История и археология“ към ПУ „П. Хилендарски“, теренни проучвания, провеждани съвместно с ЮЗУ „Н. Рилски“ и са търсени като консултанти за библиографски и исторически справки, датировка и идентифициране на предмети.

Регионален природонаучен музей (РПНМ) – Пловдив[185] е със статут е регионален културен институт, второстепенен разпоредител с бюджета към общината. Съхранява и експонира природни ценности, включително антропологични останки, открити при теренни проучвания, и останки на палеозоологията и култивирани растения. В периода от 2013 до 2016 г. е извършен пълен ремонт и консервационно – реставрационни работи (КРР) на сградата на музея със статут на национална културна ценност. Институцията се превръща в един от най-модерните научни и образователни центрове в България, с модерна и съвременно оформена експозиция с осем основни зали и жива експозиция. Тематичните експозиции са „Палеонтология, минералогия и петрография“, „Ботаника“ (първа по големина и богатство в България), „Безгръбначни“, „Аквариум” (включва 26 сладководни аквариума и 3000-литров морски аквариум), „Морско дъно“, „Риби“, „Земноводни и влечуги“, „Птици“, „Бозайници“ и Живата експозиция в зала „Тропик“. Изграден е първият публичен дигитален планетариум в България с капацитет 50 души. Музеят поддържа специализирана библиотека с 7800 тома библиотечен фонд (по данни към 2017 г.). Създаден

[185] Уебсайт на РПНМ – Пловдив. Достъпен на: https://rnhm.org/bg/museum/index/1/history/

е и научен журнал към музея (Bulletin of the Natural History Museum – Plovdiv). РПНМ развива образователните програми, предназначени за ученици и младежи.

Регионалният природонаучен музей непрекъснато обогатява експозицията си и работи за иновативното представяне на природното наследство. Той е определен за най-динамичната музейна институция в България за 2017 г. и е първият асоцииран член на Европейската космическа агенция от страната. Работи по четири нови международни проекта, свързани с Европейската космическа агенция и Международния Астрономически съюз[186]. Към музея предстои да бъде създадена ботаническа градина и да се извърши ремонт на сграда „Лотос", за нова музейна експозиция.

Регионална народна библиотека „Иван Вазов" е втората по големина в България и изпълнява функциите на второ национално книгохранилище, като съхранява за поколенията пълен Архив на българската книга; опазва ръкописната и възрожденска книжнина и уникални колекции от редки и ценни издания. Електронният каталог на 140 годишната институция съдържа около 250 000 записа. Библиотеката опазва книжовни и литературни ценности, документално наследство; аудио-визуално наследство, произведения на изящните изкуства като част от културното наследство на региона и държавата.

Библиотеката разполага с фонд от 1 960 000 библиотечни документа. Годишно се реализират приблизително 120 000 посещения и се заемат 295 000 фондови единици. Филмотеката съдържа над 600 филма. Библиотеката извършва и онлайн обслужване на читатели през персонално пространство за регистрираните читатели в „Моята библиотека". Част от колекциите са достъпни онлайн денонощно в Дигиталната библиотека на институцията, чийто дигитален център е създаден през 2008 г. и непрекъснато се развива в технологично и кадрово отношение. В културния афиш на институцията присъстват клубни форми на работа, кино и видео лектори, музикално-образователни цикли, изложби, срещи с творци и деятели на културата. Библиотеката подпомага методически и реализира редица съвместни проекти и инициативи с общинските и читалищни библиотеки в област Пловдив, също така е доставчик на данни и съдържание към Europeana.

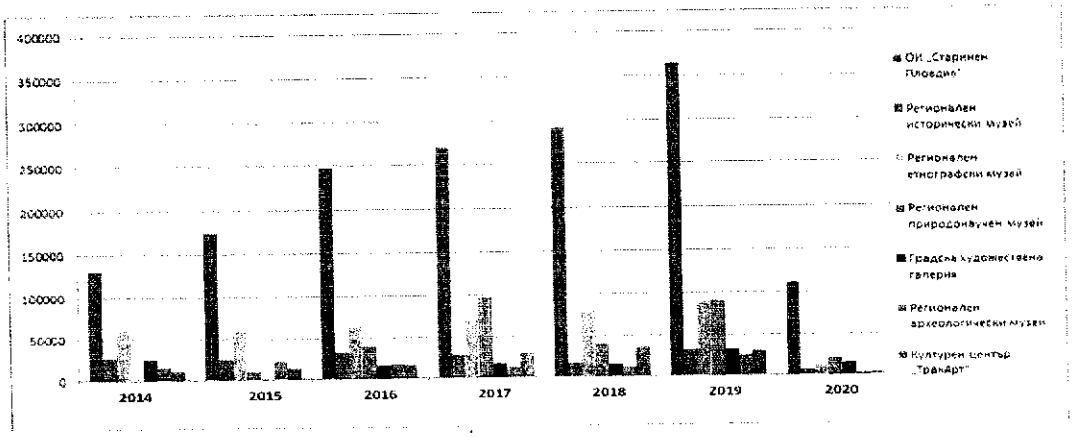
Приносът на регионалните и общински културни институти като институции, съхраняващи паметта на региона, областта и общината, е от съществено значение за запазване на културните традиции и идентичността на гражданите. Те са едни от най-активните организации в културния живот на града. Нараства тенденцията за осъществяване на общи инициативи и дейности, свързани с опазване и популяризиране на културното наследство, подкрепени чрез културния календар на града или привлечени средства по проекти.

[186] Източник: http://m.focus-news.net/?action=news&id=2863868.

Добър пример за това е реализираният проект „Дигитално културно-историческо наследство на община Пловдив“ с обща стойност - 586 778,77 евро, предоставени от ФМ на ЕИП. Бенефициент е община Пловдив, а партньори са РАМ, РЕМ, РИМ, ГХГ и ОИ „Старинен Пловдив“. В рамките на проекта Община Пловдив реализира първата всеобхватна програма за дигитализация на движимо и недвижимо културно наследство на общинско ниво в страната. Тя бе официално призната и за добра практика от Съвета на Европа и бе включена в Европейската стратегия за културно наследство на 21-ви век, която да бъде следвана от цяла Европа.

Основна функция на музеите с да участват и в представянето на културното наследство, което съхраняват, но те имат и съществен принос по отношение на развитието на културния туризъм, формирането на туристическия продукт в дестинация Пловдив и управлението на обектите на културния туризъм. В периода от 2014 г. до днес подходът на работа с посетители и публики е значително променен. Използват се различни форми на беседи, дигитални технологии и атрактивни приложения, от които посетителят черпи информация за експозициите и отделните експонати. Създадени са тематични турове и други инициативи с цел привличане на повече посетители. Тази тенденция е свързана, както с инициативността на самите екипи и въведения мениджърски подход, така и с интереса към Пловдив, като Европейска столица на културата.

Статистическите данни за реализираните посещения в регионалните музеи, ГХГ, ОИ „Старинен Пловдив“ и културен център „ТракАрт“ през програмен период 2014–2020 г. дават ясен разрез на повишаването на посетителския интерес, като се регистрира устойчив ръст от 2014 до 2019 г. Спадът на посещенията през 2020 г. е вследствие на световната пандемична криза Ковид-19.

Фигура 4.5.6. Общо посещения на музеи и галерии в Община Пловдив за периода 2014-2020 г.[187]

[187] Източник на данни: Отчети по Годишната програма за развитие на туризма в община Пловдив

Броят на заетите лица в дейностите на общинските и регионални културни институти на територията на община Пловдив, вкл. ансамбъл „Тракия“ е общо 397 души. Разпределението на заетите лица в КИ на територията на Община Пловдив е представено в следващата таблица:

[illegible]	[illegible]
ОИ „Старинен Пловдив“	82
Регионален исторически музей	22
Регионален етнографски музей	19
Регионален природонаучен музей	18
Градска художествена галерия	29
Регионален археологически музей	23
Фолклорен ансамбъл „Тракия“	81
Народна библиотека „Иван Вазов“	123
Общо заети щатни бройки	**397**

Таблица 4.5.8. Общо заети лица в културните институти на територията на Община Пловдив[188]

Увеличеният обем на дейности и посещения, нарастващият сграден фонд, управляван от културните институции, развитието на местната културна политика, както и процесите за дигитализация изискват да се извърши преценка на потребностите от увеличаване на персонала и повишаване на квалификацията, знанията и дигиталните им умения чрез включване и реализация на обучения.

Препоръчително е да се предприемат действия по оптимизация на броя на щатните бройки и привличане на допълнителни експерти в музеите и ОИ „Старинен Пловдив“, които да отговорят на новите предизвикателства и инвестиционни интервенции, свързани със създаването на нови музейни пространства; както и реализация на проекти, водещи до социализацията на недвижимото културно наследство и други.

Държавни културни институти

На територията на общината, функционират три държавни културни институти, работещи в сферата на сценичните изкуства.

Драматичен театър „Н. О. Масалитинов“ – Пловдив е водещ национален културен институт, който създава облика на съвременния театър в България. На сцената му поставят постановки най-интересните български режисьори и сценографи. Богатият репертоар, създаваните нови постановки и високо качество на изпълнението на представеното от пловдивските артисти съдържание, са основните фактори за високата посещаемост и съответно приходи на културния институт. Театърът е домакин на Есенния

[188] Източник: Община Пловдив (2021 г.)

международен театрален фестивал „Сцена на кръстопът“ и участва в редица проекти, свързани с представяне на европейско културно съдържание.[189]

2015	249	86 291
2016	263	87 751
2017	267	71 968
2018	249	78 732
2019	220	76 169
2020	101	27 822

Таблица 4.5.9. Представления и публика на Драматичен театър – Пловдив[190].

През 2016 г. Драматичен театър – Пловдив завършва преустройството си като модерна европейска театрална сцена. Той разполага с голяма зала (468 места), с камерна зала (117 места), Zoom зона за театрални и други арт експерименти (350 места) и лятна сцена (250 места). Театърът разработва проект за ремонт и реставрация на част от сградния си фонд за създаване на резидентен център.

Държавен куклен театър – Пловдив е основан през 1946 г.. Театърът е репертоарен. За 73 творчески сезона към 2020 г. са изиграни над 340 заглавия. Годишно се реализират до 5 нови постановки, които се представят както пред деца, така и пред възрастни:

ДЪРЖАВЕН КУКЛЕН ТЕАТЪР - ПЛОВДИВ		
2015	544	38 496
2016	478	31 452
2017	448	32 016
2018	470	36 667
2019	457	31 974
2020	292	11 712

Таблица 4.5.10. Представления и публика на Държавния куклен театър – Пловдив[191]

От 1977 г. насам Държавният куклен театър – Пловдив инициира и организира фестивална форма – „Международен преглед на куклената миниатюра“, която от 1990 г. добива статут на международен фестивал със заглавие „Двама са малко – трима са много“.

[189]Източник: https://dtp.bg/
[190] Източник: Министерство на културата
[191] Източник: Министерство на културата

Неговата цел е да представи най-добрите постижения на „малката форма“ пред специалисти и широк зрителски форум и да се впише със свое лице в европейската и световна фестивална верига. От 2012 г. фестивалът става биенале и към него се създава и съпътстваща проява, която се обединява под името „TheatAir“. Тя е насочена към спектакли и пърформанси в открити обществени и знакови градски пространства, с цел да се популяризират възможностите на кукленото театрално изкуство и да се привлече широк зрителски интерес. Залата на театърът е ремонтирана с подкрепата на Община Пловдив и Министерство на културата.[192]

Държавна опера - Пловдив е държавен културен институт, с дейности в създаването и разпространението на симфонични и камерни концерти и спектакли в областта на оперното, симфоничното и балетното изкуство, с висок международен престиж. Пловдивската опера е създадена през ноември 1953 г., като през 1999 г. се обединява с Пловдивска филхармония в Оперно-филхармонично дружество – Пловдив (ОФД). От лятото на 2010 г. ОФД – Пловдив е преобразувано в Държавна опера – Пловдив. Оркестърът на Държавна опера – Пловдив е наследник на Пловдивска филхармония, създаден през 1945 г., която е първият извънстоличен и най-авторитетен държавен оркестър. Изявите на оркестъра, представяни в страната и чужбина, са многостранни и обхващат симфоничния, оперния, кантантно-ораториалния жанр, оперета и балет.[193] Държавната опера е предприела целенасочени действия за разширяване на аудиторията, промотиране на програмите, развиване и приобщаване на общности, както следва:

- Усвояване на различни артистични пространства за привличане на нови публики;
- Нова рекламна стратегия, включваща: създаване на визуална идентичност и лого; съвременен дизайн на печатни материали в различни формати; активна външна реклама, партньорства с електронните медии; изготвяне на мейлинг листи за публика, партньори, гилдии и медии; функционален двуезичен сайт с мобилна версия; PR инициативи, вкл. Facebook страница.
- Развиване на програми, свързани с културен туризъм.[194]

Държавна опера - Пловдив представя своята продукция в Дом на културата, като привлича нови публики, изнасяйки спектакли и на открити сцени. За ремонт на концертна зала е изготвен проект, но не са извършени ремонтни дейности.

През годините са представени множество впечатляващи спектакли в Античния театър в Пловдив. От 2017г. Държавната опера разширява жанрово и стилистично творческите граници на оперното изкуство и създава постановки с оригинални и иновативни сценични решения в областта на музикално-симфоничното, оперно и танцово

[192]Източник: https://pptheatre.com/bg/
[193] Уебсайт на Държавна опера – Пловдив. Достъпен на: https://operaplovdiv.bg/
[194] Източник: Културна стратегия на Община Пловдив 2014-2024 Наблюдение и оценка за периода 2016-2017 г.

изкуство в рамките на музикалния фестивал Opera open. Фестивалът завладява и нови пространства в градската среда, като освен на Античния театър, от няколко години се провежда и на открити сцени на хълма „Бунарджика".

ДЪРЖАВНА ОПЕРА - ПЛОВДИВ		
2016	114	46 421
2017	116	49 943
2018	117	45 323
2019	120	44 811
2020	55	17 284

Таблица 4.5.11. Представления и публика на Държавната опера – Пловдив[195].

Читалища

На територията на град Пловдив активно работят 25 читалища с четири филиала, разположени в шестте района на града, както следва:

Район „Централен": НЧ „Алеко Константинов - 1954г.", НЧ „Възраждане - 1983г. - Пловдив", НЧ „Димитър Благоев - 2008г. гр. Пловдив", НЧ „Иван Вазов -1904г.", НЧ „П. Р. Славейков – 1908" (с 1 филиал), НЧ „Мустафа Кемал Ататюрк – 2003", НЧ „Назъм Хикмет – 1922", НЧ „Шалом Алейхем – 1945", НЧ „Христо Г. Данов – 1904г."; НЧ „Антим I-1937" (с 1 филиал).

Район „Източен": НЧ „Димитър Пешев - 1998г. - Пловдив", НЧ „П. К. Яворов - 1926г. – Пловдив";

Район „Западен": НЧ „Гого Мавров – 1930", НЧ „Захари Стоянов – 1984", НЧ „Н. Й. Вапцаров – 1928г.-гр. Пловдив", „НЧ „Христо Смирненски – 1935";

Район „Северен": НЧ „Георги Търпев - 1900г." (с 1 филиал), НЧ „Проф. Кирил Дженев - 2018";

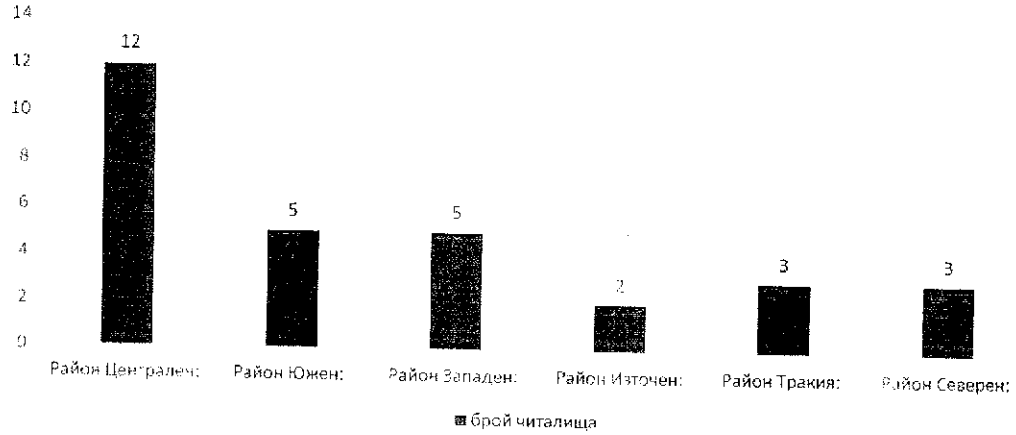
Район „Южен": НЧ „Иван Вазов-1931г.", кв. „Коматево", гр. Пловдив", НЧ „Христо Ботев – Пловдив 1905", НЧ „Цар Борис III и Царица Йоана 1931", НЧ „Петко Р. Славейков – 2008", НЧ „Тракия-Пловдив-2008 г." ;

Район „Тракия": НЧ „Младост – 1983 г." (с 1 филиал), НЧ „Съвременник – 1986"";

Териториалното разпределение на читалищата в рамките на общината е неравномерно. Най-висока е концентрацията в район Централен. Най-малък е делът на читалищата в район Източен (7% от общия брой читалища). На територията на общината

[195] Източник: Министерство на културата

функционира Регионален експертно-консултантски и информационен център (РЕКИЦ)[196], който подпомага дейността на читалищата.

Фигура 4.5.7. Разпределение на читалищата в шестте района на община Пловдив[197].

Уникални по своята структура и функции, читалищата и днес продължават да бъдат центрове за развитие на културата, образованието и изкуството, с активно участие в културния живот на града. Според информацията, публикувана на интернет страницата на Пловдивските читалища „За читалищата – Пловдив – Европейска столица на културата 2019 г.“[198], в тях функционират 73 клуба, 70 школи и кръжоци, 25 курсове и уроци, 33 състава и групи.

През годините значително укрепва техният капацитет да привличат средства по различни национални програми, свързани както с организиране на събития и инициативи, така и с попълване на библиотечния фонд. Нараства делът на партньорските проекти и инициативи. Читалищата са един от най-активните партньори в програмата на ЕСК 2019 - участват с 27 проекта и в над 400 събития из различните квартали на града. По партньорски проект се създава и Платформата www.zachitalishta.com (по проект „Кварталите на Пловдив ЗАЕДНО - виртуално портфолио“), която обединява читалищата в Пловдив в информационна мрежа с единен събитиен календар и обща визуална идентичност.

В края на 2020 г. библиотечният фонд в читалищните библиотеки наброява почти 355 442 библиотечни документи. Общият брой на читателите възлиза приблизително на 8 312. Регистрираните посещения са приблизително 42 901, а предоставените за ползване библиотечни единици са 121 604. Библиотечният фонд на читалищните библиотеки през 2020 г. е увеличен на 5 909 единици, като една част от тях е закупена по програма „Българските библиотеки, съвременни центрове за четене и информираност“ на Министерство на културата, а друга чрез собствени средства или е придобита с дарения.

[196] Източник: https://chitalishta.com/?act=content&rec=3
[197] Източник: Министерство на културата
[198] Интернет страницата на Пловдивските читалища – „За читалищата – Пловдив – Европейска столица на културата 2019 г.“ (zachitalishta.com)

Читалищата участват активно в провеждане на политиката за насърчаването на четенето и в реализацията на инициативите „Международен ден на детската книга“, „Световен ден на книгата и авторското право“, „Ден на библиотекаря“, „Чети с мен“, „Седмица на детската книга и изкуствата за деца“, „Пловдив чете“, „Маратон на четенето“, „Голямото четене“, открити летни читални и литературни четения за деца и възрастни, срещи с писатели и поети за представяне на книги, кръгли маси, изложби и други.

Радио и телевизия

В Община Пловдив се намират регионалните подразделения на двете обществени национални медии: Българската национална телевизия (БНТ) и Българското национално радио (БНР). И двете медии разполагат със собствен сграден фонд и участват активно в културния живот на града с различни събития, продукции и специализирани предавания за Пловдив.

Българската национална телевизия. Първото телевизионно студио на БНТ, извън столицата, е открито в Пловдив на 22 март 1971 г. През 2011 г. програмата на „БНТ-Пловдив“, заедно с другите регионални канали на БНТ, става част от новия общ канал за регионите **БНТ 2**. Аналоговото ефирно излъчване на БНТ 2 (Пловдив) е прекратено на през 2013 г., а БНТ 2 продължава излъчването на една обща програма ефирно в цифров формат от спътник и по кабел. От април 2019 г. регионални новини от Пловдив се излъчват в неделната емисия „По света и у нас“ на БНТ 1 в 8:30 часа, а от август - в обедната емисия в 12:00 часа. БНТ „Пловдив“ продуцира и създава съдържание, свързано с културата и наследството на града. Телевизията е традиционен партньор на най-големите фестивали и много събития в града. През 2016 г. България (в лицето на Българската национална телевизия и община Пловдив) за първи път е домакин на 34-та годишна конференция на най-престижната организация на обществените телевизионни оператори в Европа - CIRCOM.

Радио Пловдив. Освен предлаганата актуална новинарска информация и собственото съдържание, радиото е партньор и домакин на редица музикални фестивали като: Международния музикален фестивал „Тримонтиада“; Международният музикален радио фестивал и други. Част от фестивалите се провеждат в първо студио на „Радио Пловдив“, което разполага с 88 седящи места. В обновения продукционен студиен комплекс на Радио Пловдив, към който вече работи и културно-информационен център, се провеждат камерни концерти, литературни премиери, пресконференции и се организират изложби.

Пловдивска обществена телевизия - ПОТВ е частна регионална медия с над 20 годишна история. Програмата й се излъчва в пловдивските кабелни мрежи, в Асеновград, Пазарджик и още над 30 селища извън Пловдив. Регионалните новини имат 4 емисии

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

вечерта. По-голяма част от останалата програма са предавания, свързани с историята на града и съвременното му управление.[199]

KATRA FM е първата CHR радиостанция в България. Програмата се състои изцяло от модерна музика, специализирани музикални предавания като PartyZone, Mixed Vibes, кратки новини и други. Целевата аудитория на радиостанцията е главно от слушатели на възраст между 17 и 37 години. Програмата се излъчва на честота 100.4 MHz за Пловдив и региона Пазарджик, Асеновград, Карлово, Баня, Чирпан и Магистрала Тракия, достъпна е и онлайн. Радиостанцията притежава първото звукозаписно студио в България, специализирано за радио продукция и саунд-имидж KATRA Records.

Издателства

На територията на Община Пловдив функционират следните издателства: Издателска къща „Жанет 45“ ООД, Издателство „Летера“ ЕООД, Издателска къща „Хермес“ ЕООД, Университетско издателство „Паисий Хилендарски“ ЕООД, „Пигмалион“ ООД, „Вион-Динев и С-ие СД“, „Христо Г. Данов“ ЕООД, „Консулт Лозанов“ ЕТ, „Издателство СЕД“ ООД. Освен тях има и микро-предприятия, които се занимават с малки издания на художествена и научна литература, както и на книги, свързани с представяне на изкуствата. Според данните на НСИ (2021 г.) Пловдив е вторият издателски център в България за периода 2014-2020 г.

Силен стимул на творческата и издателската дейност е създадената общинска програма, реализирана в рамките на компонент 4 на културния календар „Финансиране на книги на пловдивски автори и важни за Пловдив издания“. Устойчива традиция, която издателствата в Пловдив поддържат, е чрез различни фестивали и панаири на книгата, да представят изданията и да формират интерес към четенето. Една от емблемите на Пловдив е фестивалът „Пловдив чете“, създаден през 2003 г. по инициатива на пловдивските издателства, реализиран по настоящем от Фондация „Изкуство без граници“, със съдействието на Община Пловдив. Съпътстващо събитие е инициативата „Младият Пловдив чете“, която се провежда в две категории: „Младият Пловдив чете във вашето училище“ и „Младият Пловдив чете в библиотеката“.

[199] Източник: http://www.potv.eu/pages/18.html

Кино

На територията на Община Пловдив функционират девет кино салона: „Лъки – Дом на киното“, Лятно кино „Орфей“, „Арена Мол Марково Тепе“, „Арена Мол Марково Тепе IMAX“, „Синема сити Пловдив“ и „Синема сити Пловдив 4DX“, „Еккоплекс“ и „Еккоплекс Luxe“ и кино „Faces“. Наблюдава се устойчива тенденция към увеличаване броя и честотата на провеждане на фестивали и кинопрожекции на открито. Парковете, част от тепетата (Небет тепе, например) и зелените зони в града се превръщат в киносалони. Фестивалът „Лятно кино в парка“ довежда едно от най-популярните и обичани изкуства директно на местата за рекреация в Пловдив.

Община Пловдив е активен партньор в организирането на кинофестивали като: пловдивско издание на София филм фест; кинопанорамата „Филмови нощи във Филипополис“, която се провежда в пловдивското лятно кино „Орфей“ и други. В Пловдив, съвместно с Националния филмов киноцентър, се провежда и фестивалът на българското документално и анимационно кино „Златен ритон“.

Специфичният характер на историческата градска среда на Пловдив представлява естествен декор за заснемането на редица международни и български продукции, един от които е филма „Завръщане“ (I и II част), подпомогнат от община Пловдив.

Културни организации и центрове:

Значителна част от организациите, осъществяващи дейност в сферата на културата са регистрирани по реда на ЗЮЛНЦ. По-малък е делът на регистрираните по реда на търговския закон (ТЗ). Запазена е традицията на взаимодействие с организациите на творческите съюзи, които развиват активна дейност в сферата на културата. Това са Дружеството на пловдивските писатели и Дружеството на пловдивските художници, което е най-голямото творческо сдружение в Пловдив и най-голямото извън столично сдружение на художниците. Освен, Община Пловдив подкрепя както утвърдените автори и двете сдружения, така и развитието на младите творци в сферата на литературата, респ. на изобразителното и визуалните изкуства.

Активна културна дейност развиват и браншовите организации Съюз на архитектите в България и Камара на архитектите в България. Те функционират и на над общинско ниво, обединявайки дейността на представители на сектора от цялата област. Организират събития и дейности по обществено значими проблеми, свързани с опазването на културата, културното наследство и историческата градска среда и са активен партньор на общинската администрация при формирането на този сегмент от културната политика.

През изминалия програмен период Регионална занаятчийска камара – Пловдив, Община Пловдив и ОИ „Старинен Пловдив“ работят в партньорство за съхраняване на нематериалното културно наследство и реализират устойчиви модели за опазване и популяризиране на художествените занаяти и традиции. Община Пловдив и РЗК – Пловдив

създават улица на занаятите в Стария град, в която към 2021 г. се представят 21 занаята от майстори – занаятчии. Те обучават и всички желаещи на автентични практики, в рамките на уникално като мащаб за България училище по занаяти, реализирано с финансовата подкрепа на Министерство на културата. Провеждат се пролетни и есенни панаири на занаятите, в които участват самобитни занаятчии от цялата страна, което превръща тези събития в различни като мащаб и мисия за България. РЗК- Пловдив и ОИ „Старинен Пловдив" създават и развиват и детски панаир на занаятите.

Разнообразно качествено културно съдържание се представя в различни формати на територията на целия град, включително в нови пространства за култура (общинска и частна собственост), както и от редица неприветствени организации и частни културни оператори. През програмния период 2014-2020 г. се е увеличил както техният брой, така и капацитетът им за реализиране на инициативи и събития с национално и международно значение. Увеличават се и инвестициите в частна културна инфраструктура – като примери могат да бъдат посочени новосъздадените галерии и културни центрове в кв. „Капана" и в Стария град. Сред най-активните културни неправителствени организации са: Сдружение „Изкуството днес"; Фондация „Отворени изкуства", Фондация ЕДНО за Култура и Изкуства; Сдружени пловдивски творци, Творчески комплекс „Инкубатор"; СНЦ „Културни следи", Фондация „Тракарт", ППД „Ангел Букорещлиев", Сдружение „Арт Войс Център", фондация „Пловдив ЛИК", Фондация „Заедно", Комитет „Родолюбие", Сдружение за култура и образование „Милчо Левиев", Сдружение „Литературна къща", Фондация „Музикартисимо", Фондация „Черната кутия", СНЦ „Активна подкрепа за креативност", Фондация „Соул Сити", Сдружение „Медии с човешко лице, Фондация „Стойна Кръстанова", Сдружение за култура, изкуство и спорт „Немезида", Фондация „Буратинобалет" и много други.

На територията на Община Пловдив функционират множество частни картинни галерии и частни театри, арт пространства и културни центрове, които са важна част от културния облик и творческия потенциал на града като: „Аетерна", „Arsenal of art" „Арт…и..", „Аспекти", „Жорж Папазов" , „Каприз", „Меланит", „Филипополис", ателие „Ваяна", Галерии „Анастас", „Бг АРТ +", „Волар", „Възраждане", „Галерия 28" „Димитър Георгиев", „Джуркови", „Дяков", „Инджов", „Савов", „Ластици", „Пиронеса", „Пловдив", „Резонанс", „Ромфея", „Сариев", „А+", „Червеното пони" , Арт Студио „Елиста", Център за визуални изкуства и мултисензорни изкуства, Арт клуб „Morocco&More", „Хеброс Арт" , L`union de Paris; Mall, U P.A.R.K. Gallery, Театър Hand и много други.

4.5.4. Инфраструктурна обезпеченост за извършване на дейности и предоставяне на услуги в областта на културата. Състояние на културната инфраструктура.

Културната инфраструктура на Община Пловдив е предимно общинска и държавна собственост. След 1989 г. се разви трайна тенденция за увеличаване на частните пространства за култура – галерии, зали и други. Много нови пространства за култура са

открити и реновирани в годините на подготовка и провеждане на ЕСК 2019 г. В Анализа е разгледана държавната и общинската културна инфраструктура като сграден фонд и открити пространства за култура, както и състоянието им към 2021 г.

Държавната и общинската културна инфраструктура - сграден фонд и открити площи

Регионален археологически музей (РАМ) – Пловдив	
Музеят се помещава в сграда на пл. „Съединение“ №1, построена през 1930 г. Сградата е декларирана като НКЦ с писмо №395/13.02.1985г. на НИПК. Сградата има експозиционна площ от 750 кв. м, библиотека, лекционна и кинозала.	Последните ремонтни дейности са извършени въз основа на проект за цялостен ремонт и разширение на сградата на музея. (2006-2010г.) Сградата е в добро състояние.
Регионален исторически музей (РИМ) – Пловдив	
Музеят разполага с четири сгради с експозиция и един мемориален комплекс: **Бивша сграда на Областно събрание на Източна Румелия*** на пл. „Съединение“ №1, проектирана от архитект Пиетро Монтани. Строителството й се извършва в периода от 1883 до 1885 г. под ръководството на архитект Оскар Льофе. Сградата е НКЦ с категория „национално значение“ и е със съхранена автентичност. Капацитет: зала със 70 места	РИМ предвижда изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност – подмяна на дограма. Изработване на нови експозиционни витрини за мемориална експозиция „Съединение на България“. Съгласуван проект с МК през 2021 г.
Къща „Георгиади“[200] на ул. „Данко Лавренов“ №1а. Сградата е построена през 1848 г. от богатия български занаятчия Георги Кендинденоглу. До средата на XX в. в нея живеят наследниците на неговия зет Димитър Георгиади, които я продават на община Пловдив. Къщата на Георгиади е представител на широко разпространения през XIX в. архитектурен тип на	РИМ предвижда изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност – подмяна на дограма.

[200] Източник: https://historymuseumplovdiv.org/front/page.php?sid=6&tid=2&bim=bkg1323516997.jpg

пловдивската симетрична къща. Тя е НКЦ с категория „национално значение“. След първата реставрация, през 1961 г. в нея е разположена музейна експозиция, посветена на Българското възраждане и национално-освободителните борби. През 2006-2007 г. сградата е реставрирана по проект на Правителството на Япония и ЮНЕСКО, а експозицията е осъвременена и обновена.	
Къщата на Христо Г. Данов[201] на ул. „Митрополит Паисий“ №2, съдържаща музейна експозиция „Българско книгоиздаване“. Сградата е била дом на основателя на модерното българско книгоиздаване Христо Г. Данов и е построена в средата на XIX в. Тя е типичен представител на българската възрожденска архитектура. Основите й стъпват върху отвесните скали на Таксим тепе. От 1975г. в нея е разположена експозиция за историята на книгоиздаването в Пловдив и Пловдивския край. Сградата е единична НКЦ с категория „национално значение“.	РИМ предвижда КРР на фасада и ремонт на покривна конструкция на къща на Христо Г. Данов
Сградата на бившия Народен дом[202] на ул. „Ангел Букурещлиев“ №14. Сградата е построена през 1895г. за офицерски клуб. От 1905 до 1923 г. е „Народен дом“, към който има работнически театър, духова музика, оркестър и вечерно училище. През 1951 г. сградата е предоставена за Музей за историята на капитализма, работническото движение и социалистическото строителство. Днес в нея се намира Музеен център за съвременна история с просторна, модерно оборудвана зала, която дава възможност за представяне на	РИМ предвижда изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност – подмяна на дограма и ремонт, приспособяване и оборудване на работни помещения за служителите.

[201] Източник: https://historymuseumplovdiv.org/front/page.php?sid=7&tid=2&bim=bkg1323517004.jpg
[202] Източник: https://historymuseumplovdiv.org/front/page.php?sid=8&tid=2&bim=bkg1323517010.jpg

художествени и фотографски изложби, презентации, семинари и други публични прояви.	
Братска могила – управлява се от РИМ-Пловдив. Братската могила е мемориален комплекс в Пловдив, посветен на загиналите за Освобождението на България от османска власт и по време на Балканските, Първата и Втората световна войни. Автори на проекта са арх. Любомир Шинков, арх. Владимир Рангелов и скулпторите проф. Любомир Далчев, Ана Далчева и Петър Атанасов. Сградата е единична НКЦ от „местно значение“.	Констатира се необходимост от спешни ремонтни дейности, социализация и валоризация. Препоръчително е интегрирането на сградата с отворените градски пространство с цел изграждане на устойчива градска среда и насищането й с културни дейности. Този подход може да се използва като ресурс за развитието на културната дейност в район Западен.
Регионален етнографски музей (РЕМ) – Пловдив	
Експозицията на музея е в **Къща на Аргир Куюмджиоглу** – НКЦ с категория „национално значение“, една от най-емблематичните сгради в Пловдив и един от най-ценните представители на архитектура от периода на Възраждането.	**(2015-2017 г.)** със средства от общинския бюджет е извършен ремонт на покрива сградата и фасадна реставрация на Къща на Аргир Куюмджиоглу.
През 2021 г. е предоставена нова сграда на музея, на ул. „Съборна“ №20, която предстои да бъде ремонтирана за нуждите на представяне на нова експозиция и музей-център	Изготвен и съгласуван с МК проект за СМР и КРР на новата сграда.
Регионален природонаучен музей (РПНМ) – Пловдив	
Сградата на музея е построена през 1881 г. по проект на известния чешки архитект Йозеф Шнитер, като дълго време е била седалище на Пловдивската община. През 1952 г. в нея се настанява новосъздадения Природонаучен музей. В периода 1954-1955 г. се извършва ремонт с цел приспособяване на сградата за нуждите на музея. Сградата е със статут на НКЦ с категория „местно значение“.	**(2013-2016 г.)** Извършен е цялостен ремонт и КРР на сградата на музея.
	Към музея предстои да бъде създадена ботаническа градина, ще се извърши ремонт на сграда „Лотус“ за нова музейна експозиция. Налични са проекти, съгласувани с МК.
Градска художествена галерия (ГХГ) – Пловдив	

ГХГ разполага с 9 сгради, в които са разположени постоянни и временни експозиции.	
Галерия за временни изложби на ул. „Княз Александър I“ №15 е разположена в бивша търговска сграда, със статут на НКЦ от ансамблово значение с типична градска архитектура от началото на XX в. В залите на двата етажа се представят временни изложби, свързани с юбилеи на изтъкнати български художници, както и с историята и проблематиката на културния живот на страната. Представят се и изложби на чуждестранни автори, експериментални изложби и изложби на деца.	Извършен е вътрешен ремонт и КРР на фасадата, които включват: интериорни преустройства за специфичните цели на галерията; изграждане нов официален вход; ремонтни работи по покрив и тенекеджийски работи; подмяна на прозорци и витрини с нови от слепена дървесни профили; реставрационни работи по фасадите. Тониране по цветен проект. ГХГ предвижда извършване на обновяване и допълване на експозиции и съвременно техническо оборудване.
Постоянна експозиция - ул. „Съборна“№14а. Сградата се намира в АИР „Старинен Пловдив“ и е изградена за нуждите на Девическата гимназия, проектирана и построена от арх. Йосиф Шнитер през 1881 г. От 1952 г. сградата бива превърната в Държавна художествена галерия, по-късно ГХГ. Сградата е със статут на единична НКЦ от „местно значение“.	Извършен цялостен ремонт и КРР на фасадата. В момента сградата е затворена за посетители поради обемни ремонтно-реставрационни работи. ГХГ предвижда извършване на обновяване и допълване на експозиции и съвременно техническо оборудване.
Иконна експозиция - ул. „Съборна“ № 22 Сградата е в близост до възрожденския храм „Св. Св. Константин и Елена“ и е изградена върху кръглата отбранителна кула на ранно византийската крепостна стена в Стария град. Експозицията е открита през 1975г.	ГХГ предвижда извършване на обновяване и допълване на експозиции и съвременно техническо оборудване.
Експозиции „Цанко Лавренов“ и „Мексиканско изкуство“ - ул. „Артин Гидиков“ №11	ГХГ предвижда извършване на основен ремонт на пристройка към сграда, ремонт на покрив, благоустрояване на дворно пространство Обновяване и допълване на експозиции и съвременно техническо оборудване

Експозиция „Енчо Пиронков“ - ул. „Васил Кънчев“ №1. Сградата е НКЦ с национално значение.	ГХГ предвижда извършване на обновяване и допълване на експозиции и съвременно техническо оборудване.
Галерия „Капана“ на ул. „Райко Даскалов“ №29 е открита през 2019 г. и е сред най-новите експозиционни пространства в града. Помещава се в бившия магазин „Дегмаг“. Общата площ на галерията е близо 500 кв.м.	**(2019 г.)** Изпълнен основен ремонт и преустройство.
Галерия 2019 на ул. „Гладстон“ е открита през 2019 г. и е сред най-новите експозиционни пространства в града. Новата художествената галерия е на две нива с обща площ близо 1266 кв. м. В сградата има и мултифункционална зала.	**(2019 г.)** Изпълнено ново строителство.
Център за съвременно изкуство „Баня Старинна“. Сградата е баня от османския период „Чифте Хамам“, построена през XVI в. и действала до 80-те години на XX . През 1999 г. тя е частично реставрирана и превърната в Център за съвременно изкуство. Сградата е НКЦ с категория „народна старина“ от национално значение.	**(2015 г.)** Изпълнен е ремонт на покрива. Необходими са спешни КРР на обекта, както и естетизация и рехабилитация на подлез „Баня старинна“, както и изграждане на достъпна среда.
ОИ „Старинен Пловдив“	
Територия на АИР „Старинен Пловдив“	Необходимо е да се извършат дейности по благоустрояване територията на резервата: ремонт на калдаръмени улици, подмяна на ВиК инженерни мрежи, изграждане на подземни кабелни трасета, саниране на растителност и растително изграждане, реализиране на туристическа информационна система, реализиране на улично и художествено осветление
„Старинна аптека Хипократ“ (Къщата на д-р Стотир Антониади) на ул. „Съборна“ №16 помещава Музеят на Фармацията. Била е една от най-модерно оборудваните аптеки в Пловдив през	**(2013-2014г.)** извършени са ремонтни дейности на покрив и частична фасадна реставрация.

периода 1872 – 1947 г. От 1981 г. тук е единствената в България музейна фармацевтична сбирка, където посетителите могат да се потопят в медицината и фармацията от времето на Българското възраждане до началото на XX в. През този период лекарствата и медикаментите са се приготвяли изцяло от натурални съставки - билки, минерали и естествени мазнини. Сградата е построена в края на 1860-те години от д-р Джявало, като следващият й собственик е д-р Сотир Антониади, един от първите дипломирани лекари преди Освобождението. Сградата е със статут на НКЦ с категория „местно значение“.	**(2017г.)** дренажна система и вертикална хидроизолация на източната стена откъм ул. „Княз Церетелев“, частично изписване художествено изписване. Необходимо е да се предприемат КРР дейности по интериора и фасада на сградата.
Музей на градския бит „Къща Недкович“, ул. „Цанко Лавренов“ №3. Къщата е била собственост на богатия карловски търговец на тъкани Никола Недкович. Построена през 60-те години на XIX в., това е домът с най-богата външна архитектурна декоративна украса в града. Сградата е със статут на НКЦ с категория „национално значение“. Капацитет за събития: хайет /ет.1/- 23 седящи места; дворно пространство - максимален капацитет седящи зрителни - 43 седящи места	**(2013-2014г.)** извършени са консервационно-реставрационни работи: художествено линеарно изписване по съществуващ оригинал на отрадни фасади и Клюкарник. Необходим е основен ремонт, конструктивно укрепване, реконструкция и реставрация на къщата, пристройка и Клюкарник. Има изготвен и съгласуван проект.
Балабановата къща – ул. „Константин Стоилов“ №57. Сградата представя художествени ценности от възрожденската епоха, чрез пищните дърворезбовани тавани, богатата на стилове мебелировка и алафрангите. Част от пространствата й се използват за временни изложби, конференции, срещи с писатели, камерни концерти, театрални постановки, творчески и делови срещи Построена е в началото на XIX в. от богатия пловдивски търговец, член на кафтанджийския еснаф, хаджи Панайот Лампша. В края на същото	**(2014 г.)** консервационно-реставрационни работи включват: подмяна прозорци; тониране на дограма. **(2016 г.)** извършени са ремонтни дейности Към 2021г. е необходимо конструктивно обследване на причините за поява на пукнатини между северно крило и централен обем на „Балабанова къща“,

столетие е закупена от Христо Геров, племенник на възрожденеца Найден Геров. Последният ѝ собственик е търговецът на дървен материал Лука Балабанов, чието име носи и до днес. През 1935г. къщата е съборена, но през 1976-79 г. е възстановена по оригиналното заснемане на архитект Христо Пеев. Къщата е НКЦ от местно значение. Капацитет за събития: пруст - 83 седящи места; хайет с роял - 99 седящи места.	както и изготвяне на предложение за укрепване.
Къща Хиндлиян на ул. „Артин Гидиков“ №4 и 4а. Построена през 1834-35 г., къщата на Степан Хиндлиян е една от малкото запазени в оригинал симетрични пловдивски къщи. Собственикът ѝ е основоположник на един от четирите най-заможни арменски рода в града на тепетата. Той е бил известен търговец, чиито сделки в началото на XIX в. често са го отвеждали в Индия. Оттам произлиза и прозвището Хиндлиян. Къщата е НКЦ от национално значение Капацитет за събития: хайет /етаж1/ - 36 седящи места; дворно пространство – 107 седящи места	**(2013 – 2015г.)** извършени са ремонтни дейности като частична подмяна на дограма, КРР на фасади, покрив, КРР на Мааза и помощни помещения за представяне на временни изложби **(2016г.)** изпълнено е отводняване на дъждовни води в дворни пространства **(2017г.)** – реставрация на пластични елементи и баня. **(2019 - 2020)** консервация и реставрация на тавани. Налични са съгласувани проекти за цялостна реставрация на сградата
Експозиция Димитър Киров – ДиКиро - Къща на Верен Стамболян на ул. „Кирил Нектариев“ №15. Къщата е построена е през втората половина на XIX в. и представлява двуетажна симетрична сграда с внушителни размери и забележителна вътрешна декорация – резбовани тавани в стаите и салона, украсени с геометрични форми и плетеници. През 70-те и 80-те години на миналия век сградата е известна като Къщата на художниците в Пловдив. В нея са били организирани пленери и изложби.	**(2013 – 2015г.)** извършени са ремонтни дейности ремонт на покрив, санитарни помещения частично вътрешно изписване, ремонт на ел. и ВиК системи, хидроизолации и Дворно пространство. **(2019г.)** – възстановен е автентичният вид на декорацията: на флоралните орнаменти, на пейзажните композиции и шахматния цокъл. Възстановен е полихромно оцветения дъсчен таван, чийто цветове са

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Къщата е недвижима културна ценност от национално значение. Капацитет за събития: пруст -30 седящи места; дворно пространство - 36 седящи места	избледнели, а мазилката на места е напукана и подкожушена. Възстановена е декорацията около дограмата на западната фасада
Експозиция „Златю Бояджиев“ - Къща на д-р Стоян Чомаков ул. „Съборна“ №18 Къщата е построена през 1860 г. Неин собственик е бил д-р Стоян Чомаков (1817-1893), един от първите дипломирани лекари в Пловдив, виден възрожденски деец и изявен борец за църковна независимост. Къщата е НКЦ от национално значение. Капацитет за събития: голям салон - 23 зрителни места; първи етаж - 20 седящи места; дворно пространство - седящи места около 22	**(2013- 2014г.)** извършени са ремонтни дейности като частична смяна на дограма и ремонт на фасадите **(2017г.)** – ремонт на покрив Има проектна готовност за извършване на частична смяна на дограма по фасадите на къщата. Необходимост от подобряване на отоплението и вентилацията.
Къща Клианти на ул. „Княз Церетелев“ № 16 Построена е в средата на XVIII в. и е известна със своите впечатляващи стенописи и многоцветни тавани. Сградата е недвижима културна ценност от „национално значение“. Капацитет за събития: първи етаж - максимален капацитет 24 седящи места, достъп на хора с увреждания; покрито дворно пространство - 33 места.	**(2013 – 2017г.)** Извършен е цялостен ремонт, КРР на сградата.
Къща Павлити на ул. „Архитект Христо Пеев“ №6. е построена през 1849-1850 г. (известна още като „Синята къща“). Къщата е била собственост на Аргир Павлити. В нея е запазен един от малкото стенописни портрети – най-вероятно на собственика. Къщата е НКЦ от „национално значение“.	**(2013г.)** извършени са ремонтни дейности покрив и отводнителна система. **(2021г.)** Обявена Обществена поръчка за етап от КРР и СМР. Наличен технически проект за КРР по екстериора на къща и е обявена обществена поръчка за изпълнението му.

Ателие, ул. „Цанко Лавренов“ № 11	**(2013-2014 г.)** Извършен ремонтни дейности: цялостна подмяна покривно покритие – хидроизолация и нови турски керемиди; цялостно тониране фасади и дограми; конструктивно укрепване каменен ограден зид.
Сграда на ул. „Цанко Лавренов“ №10	**(2014г.)** Извършен ремонтни дейности и КРР Цялостна подмяна покривно покритие – хидроизолация и нови турски керемиди; изработване и подмяна дървени прозорци и входна порта по оригинал; фасадно и интериорно тониране и художествено изписване; преработка ЕЛ инсталация; подмяна дървени стъпала и парапет; ремонтни дейности. Извършени частични вътрешни ремонти на помещенията за обособяване на архив и дигитален център
Сграда на управлението на ОИ „Старинен Пловдив“, ул. „Константин Стоилов“ №50	**(2013 – 2014г.)** извършени частична подмяна на дограма, КРР на интериор и дворни фасади, ремонт ВиК на санитарни помещения.
Малка базилика на Филипопол - археологически обект, със защитно покритие, осмислено като пространство за експониране на археологическата субстанция и извършване на културни и социални дейности. Малката базилика е НКЦ от „национално значение“. Капацитет за събития: в сградата: 64 места; дворно пространство - 139 места	**(2011 - 2013г.)** завършени са КРР дейности, строителство на защитна сграда и нова експозиция. Констатирана е необходимост от експониране и социализиране на археология зад Малката базилика – провеждане на допълнителни археологически разкопки и проучване на участъка от крепостната стена, попадащ в зоната на намеса, благоустрояване, експониране и социализиране на намерената археология

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Културен център „Епископска базилика на Филипопол“ - археологически обект, със защитно покритие, осмислено като пространство за експониране на археологическата субстанция и извършване на културни и социални дейности – концерти, изложби, коктейли, уоркшопове и др.	**(2015-2021г.)** извършени са археологически разкопки, КРР дейности, строителство на защитна сграда, нова експозиция.
Античен театър - Построен е в края на I век, по времето на римския император Домициан и е побирал около 3500 зрители. От южната страна на полукръглата орхестра се издига триетажната сценична постройка, украсена с фризове, корнизи и статуи. Театърът е консервиран и реставриран в периода 1968 – 1984 г. Днес театърът е една от емблемите на гр. Пловдив. В него се провеждат множество културни прояви. Капацитет за събития: мраморни редове - 2058 бр. седящи места; дървени седалки - 665 бр. седящи места. ОБЩО: 2723 бр. седящи места	**(2012-2016г.)** проведени археологически разкопки реставрационни и КРР дейности на обекта и помощни помещения към него; КРР, експониране на подземни археологически структури и пространства под ОРХЕСТРАТА и крепостни стени от южната част на археологическият комплекс. Благоустрояване на южна площадка - подход към подземни пространства и цялостна подмяна настилка на сцената и изграждане на обекти за обслужване на туристи, ремонт на гримьорни и др. Необходимост от консервация, реставрация и експониране на градежни структури и каменна пластика и други. Наличен технически проект.
Античен стадион – (Римски стадион). Построен е през II век по времето на император Адриан, по модел на Делфийския стадион. Съоръжението е побирало до 30 000 зрители, които са наблюдавали спортни състезания – Питийски, Александрийски и Кендрисийски игри. Понастоящем се виждат северната дъга на стадиона с 14 реда седалки, засводеният северен вход (сфендона), подземна улица и част от пистата. Капацитет за събития: 753 седящи места; зала за презентации– 25 места	**(2013-2014г.)** извършени са ремонтни дейности и КРР дейности на обекта. Изградени са и са пуснати в експлоатация зала за презентации с ЗД -кино и кафене на обекта.

Античен Одеон - Построен е през II-V в. и е вторият (или малкият) античен театър на Филипополис със седалки за 350 зрители. В действителност, сградата е строена като булевтерион – седалище на градското събрание и по-късно е била реконструирана и пригодена за нуждите на покрита театрална сграда Одеонът е реставриран през 2004 г. Капацитет за провеждане на събития: с 300 седящи места на открито. Зала за презентации.	(2015-2016 г.) извършени КРР: направа на зидани седалки от ломен камък по образец; фугиране на каменната зидария по оригинал от първите три реда; хидроизолация на кавеята; облицовка на седалките с гнайсови плочи по оригинал от първите три реда; почистване, измиване и консервация на оригинална мраморна настилка на орхестрата; укрепване на оригинална мраморна настилка на орхестрата със специални препарати; възстановяване фугировки на античните зидове с водоустойчив разтвор. **(2019г.)** – Изготвен е технически проект за „Форум Север“ с Одеон, част от Агората на Филипопол“.
Комплекс „Източна порта на Филипопол“, изградена през II в. по времето на император Адриан и е основно реконструирана през IV в. Комплексът около портата е открит и разкопан през 1970-те години.	**(2020г.)** е проведена обществена поръчка за анастилоза, консервация, реставрация и експониране на античен комплекс „Източна порта“ на Филипопол.
Сгради в АИР „Старинен Пловдив“, които не се стопанисват от ОИ „Старинен Пловдив“	
Ламартиновата къща, улица „Княз Церетелев“ №19. Къщата на Георги Мавриди е построена през 1829 – 1830 г. Известна е още като Ламартинова къща, тъй като през 1833 г. в нея отсяда френският национален поет и виден политик Алфонс дьо Ламартин. След 1978 г. сградата е била творческа база на Съюза на българските писатели. Сградата е със статут на НКЦ от „национално значение“.	Необходим е основен ремонт и КРР, както и адаптирано преизползване. Има изготвен проект за КРР и адаптация за Резидентен център „Старинен Пловдив“.
Къща „Занаятчийско ателие“ на ул. „Стръмна“ №1. Към настоящия момент сградата се стопанисва от РЗК –Пловдив.	**(2014г.)** извършени са ремонтни дейности, КРР включват: подмяна дървени прозорци; тониране фасади; конструктивно укрепване каменен ограден зид.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Къща „Занаятчийско ателие“ на ул. „Стръмна“ №3. Към настоящия момент сградата се стопанисва от РЗК –Пловдив.	**(2014г.)** КРР включват: конструктивно укрепване – стоманобетонови фундаменти, колони, греди и пояси; възстановяване покривна конструкция; подмяна покривно покритие – дъсчена обшивка, хидроизолация, нови турски керемиди; направа цялостна фасадна топлоизолация; подмяна дървена дограма; художествено линеарно изписване; направа каменни настилки.
Къща „Реставрационно ателие“ на ул. „Душо Хаджидеков“ №4	**(2013г.)** извършени са ремонтни дейности по покрив и фасади
Регионална библиотека „Иван Вазов“ *	
От 1974 г. библиотеката се помещава в собствена специално проектирана сграда (1972 г.), дело на арх. Мария Милева. В оформлението й участват изтъкнати творци, сред които Георги Божилов, Христо Стефанов, Йоан Левиев, Тодор Панайотов, Любен Диманов.	Констатирана е необходимост от: ремонт на покрив, ремонт на подземно помещение за архив и обзавеждане с компактоси, ремонт на централен вход, цялостна подмяна на дограма, архитектурно осветление, обособяване на Зелена читалня с детски кът, мемориал на духовността в зелената площ на ул. „Иван Вазов“ на приблизителна стойност 1 000 000лв.
Читалища	
Район Централен: НЧ „Алеко Константинов – 1954г.“, НЧ „Възраждане – 1983 г. - гр. Пловдив“, НЧ „Димитър Благоев – 2008 г. - гр. Пловдив“, НЧ „П. Р. Славейков – 1908“ (с 1 филиал), НЧ „Мустафа Кемал Ататюрк – 2003“, НЧ „Назъм Хикмет – 1922“, НЧ „Шалом Алейхем – 1945“, НЧ „Христо Г. Данов – 1904 г.“; НЧ „Антим I-1937“ (с 1 филиал); **НЧ** „Иван Вазов -1904 г.“ – зала с капацитет - 250 места	Констатирана е необходимост от ремонтни дейности и модернизация на значителна част от сградите, вкл. въвеждане на мерки за енергийна ефективност. Необходимост от осъвременяване на оборудването.
Район Южен: НЧ „Иван Вазов–1931г. кв. Коматево, гр. Пловдив“, НЧ „Цар Борис III и	Констатирана е необходимост от ремонтни дейности и модернизация на: НЧ „Иван

Царица Йоана 1931“, НЧ „Петко Р. Славейков – 2008“, НЧ „Тракия – Пловдив – 2008г.“, НЧ „Христо Ботев – Пловдив 1905“ – зала с капацитет - 400 места	Вазов– 1931 г. кв. Коматево“ и НЧ „Христо Ботев – Пловдив 1905“
Район Западен: НЧ „Гого Мавров – 1930“, НЧ „Захари Стоянов – 1984“, „НЧ „Христо Смирненски – 1935“, НЧ „Н. Й. Вапцаров – 1928 г. – гр. Пловдив“ – зала с капацитет – 320 места	Констатирана е необходимост от ремонтни дейности и модернизация на всички читалища в Район Западен
Район Източен: НЧ „Димитър Пешев – 1998 г. – Пловдив“, НЧ „П. К. Яворов – 1926 г. – Пловдив“.	Констатирана е необходимост от ремонтни дейности и модернизация
Район Тракия: НЧ „Младост – 1983 г.“ (с 1 филиал), НЧ „Съвременник – 1986“;	Констатирана е необходимост от ремонтни дейности и модернизация на всички читалища в Район Тракия
Район Северен: НЧ „Георги Търнев – 1900 г.“ (с 1 филиал), НЧ „Проф. Кирил Дженев – 2018“;	Констатирана е необходимост от ремонтни дейности и модернизация на всички читалища в Район Северен
Драматичен театър „Н. О. Масалитинов”	
Сградата е държавна собственост, като една от фасадите към ул. „Княз Ал. I Батенберг“ е със статут на НКЦ. Капацитет: голяма зала: 468 места; камерна зала: 117 места; Zoom зона: до 400 човека	Необходима е фасадна реставрация и вътрешна реконструкция на сграда на театъра (в съсобственост с община Пловдив).
Държавен куклен театър	
Театърът разполага със собствена сцена, 2 репетиционни зали и ателиета за сценични костюми и декори. Сцената на Държавен куклен театър Пловдив е професионално оборудвана и се отдава под наем за различни местни и регионални събития. Зрителната зала е с вместимост 139 места, от които две са за зрители с двигателни трудности. Фоайето на куклення театър се използва за представяния на	През програмния период 2014-2020г. е изграден Детски развлекателен комплекс. През 2019г. сцената на Държавния куклен театър Пловдив е изцяло обновена и професионално оборудвана.

книги, тематични уъркшопи и ателиета, прожекции на филми, изложби и др. Инфраструктурата на театралната дейност разполага с 4 салона с общ капацитет 1185 места (без тези в Летния и античния театър).	
Концертна зала	
На ул. „Д-р Г. М. Димитров“ №3а (в сградата на бившия партиен дом), собственост на Държавна опера Пловдив.	Състояние: затворена и не се използва. Необходимо е да се извърши реконструкция, ремонт, саниране и изпълнение на мерки за достъпна среда в Концертна зала. Изготвен проект от Министерство на културата.
Държавна опера Пловдив	
Не разполага със собствена сграда. Оперните и балетните спектакли са представят в Дома на културата, както и на Античния театър и от няколко години на открити сцени на хълм „Бунарджика“. Преди затварянето на Концертна зала, част от спектаклите са поставят на тази сцена.	Констатира се необходимост от изграждане на собствена сграда.
Дом на културата “Борис Христов”	
Сградата е съвременна многофункционална сграда за културна и информационно-образователна дейност, единствена по своята структура и предназначение в град Пловдив. Разполага със Зрителна зала със сцена с оркестрина и подвижни коли за декори; с две конферентни зали с кабини за симултантен превод; камерна зала с възможности за адаптация като кинозала; съвременно звукозаписно студио и репетиционна хорова зала; картинна галерия; танцова зала;	**(2007-2012 г.)** Реновирана след осповен ремонт.

Капацитет: зрителна зала: 522 места; голяма конферентна зала: 120 места; малка конферентна зала: 60 места	
Фолклорен ансамбъл „Тракия"	
ФА разполага със собствена концертна озвучителна техника и се помещава в държавна сграда с площ 650 кв. м на ул. „Даме Груев" № 1а. Сградата се състои от четири репетиционни зали, складови и административни помещения.	Необходимо е саниране с прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата на Държавен фолклорен ансамбъл „Тракия".
Кино „Космос"	
Сградата е построена през 1964 г. като кино „Комсомол". Тя се превръща в голям и модерен кинотеатър, оборудван с амфитеатрален киносалон с 900 удобни кресла и широк екран с дължина 14 метра.	Констатирана е необходимост от възстановяване на зрителна зала, обособяване на изложбено пространство, майсторски работилници. Включва се и възстановяване на площадно пространство и улици около киното. Изготвен е технически проект.
Сградата на Общински съвет – (бившия Младежки дом)	
на ул. „Авксентий Велешки" №20.	Необходими са спешни ремонтни дейности на помещенията, които се ползват от любителските състави
Военен клуб- Пловдив	
Обектът е държавна собственост под управление на Изпълнителна агенция „Военни клубове и военно-почивно дело" към Министерство на отбраната. Военният клуб в Пловдив е емблематична многофункционална сграда, чийто първи проект на е дело на архитект Никола Лазаров. Основната зала има около 450 мобилни места. Към военния клуб функционира социална кухня	Необходими са спешни ремонтни дейности. Има проектна готовност. Проектът е съгласуван с МК.
Летен театър - Пловдив	

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Обектът е собственост на Министерство на културата и е в активите на търговско дружество „Музика“. Разполага с 2000 седящи места	Ремонтиран основно през 2000 година. Добро състояние.
Лятно кино „Орфей“	
Капацитетът на киното е 1200 души. Киното има три ложи. Отдадено на концесия от Община Пловдив през 2001 г.	Добро състояние.

Таблица 4.5.12. Държавната и общинската културна инфраструктура - Сграден фонд[203].

В програмния период 2014-2020 г. Община Пловдив е придобила правото на управление върху почти всички обекти - културно наследство, собственост на държавата, в които днес функционират музейни сгради или се експонира и социализира културно наследство и се представят културни събития. Значителен финансов ресурс (от общинския бюджет, привлечени средства проекти и целевата подкрепа от държавния бюджет за ЕСК) е инвестиран в проектиране, строителство и ремонт, обновяване и модернизация на културната инфраструктура в града и създаване на по-добри условия за представяне на културно съдържание и културни услуги. Община Пловдив, съвместно с Министерство на културата, подкрепя финансово и ремонта на Държавния куклен театър. Успешно са реализирани редица проекти, като: изграждането на нови сгради за художествена „Галерия 2019“ и превръщането на бившата сграда Детмаг в Галерия „Капана“; изграждане на пространства като презентационна зала на Античния стадион; Културният център „Епископска базилика на Филипопол“ и други. Извършени са цялостни ремонтни дейности на музейните сгради на РЕМ–Пловдив, РПНМ- Пловдив, Градската галерия на ул. „Съборна“ и други. Както и частични ремонтни и реставрационни дейности на всички сгради собственост или под управление на Община Пловдив, ОИ „Старинен Пловдив“ и музеите в града. Към настоящия момент са в ход изпълнение обекти като: Небет тепе със съпътстващ информационен център, Форум Север и Одеон, Източна порта и други. Подготвят се идейни и технически проекти за Кино Космос и Форум Запад. В изпълнение на Културната стратегия на общината са предоставени и нови помещения на музеите – РЕМ и РНПМ, за създаване на нови експозиции, помещения за образователни и културни дейности.

Освен традиционните за града открити пространства за култура като Античният театър, Античният стадион, лятно кино Орфей, Конюшните на Царя, Площад „Централен“ и Площад „Стефан Стамболов“, през последните години се създават, ревитализират и

[203] Източник: Данни на община Пловдив

развиват нови пространства на територията на историческата зона „Филипопол-Тримонциум-Пловдив“, сред които са:

- Цар-Симеонова градина - Виенски павилион, Сухи фонтани, Фонтан Деметра;
- ул. „Княз Александър Батенберг“ и продължението й - ул. „Райко Даскалов“;
- кв. „Капана“, след превръщането му в пешеходна зона, вкл. сцена „Ядрото“;
- открити пространства по улиците на Старинния град;
- пространството пред Австрийски културен павилион FLUCA;
- Улични пространства в зоната на Тютюневия град.

Целенасочената общинска политика и инвестиции допринасят за подобряване на градската среда, използвана за култура (градска инфраструктура). Изпълнените проекти за кв. „Капана“ изцяло променят облика му и го превръщат в желано място за представяне на културно съдържание, инвестиции и посещения, развитие културни и творчески и други индустрии. Добри примери в тази посока са и реновирането на площад „Централен“, площада пред „Райфайзен банк“, стълбите на Каменица и други. Важна инициатива е и „Тютюневия град“, която е препоръчително да бъде продължена и в новия програмен период. Споменатите до тук градски открити пространства притежават качествата на естествен декор за провеждане на културни събития и заснемане на филмови продукции.

В съответствие с водената политика за деконцентрация на културния живот, подобряване на достъпа до култура и концепцията „Заедно“, започна процес на усвояването на нови пространства за култура и изнасяне на културните събития от центъра към районите и на открито, на част от тепетата, като средища за културни събития. Използват се различни площадки на „Хълм на освободителите (Бунарджик)“ и Младежкия хълм. Като културни пространства в паркова среда се развиват и парк „Ружа“, парк „Рибница“, парк „Лаута“, парк „Отдих и култура“ и по-специално Гребната база и други. Целенасочените инициативи за облагородяване и социализиране на откритите пространства по бреговете на река Марица и остров Адата, доведоха до тяхното припознаване като нови места за култура.

Интересна тенденция е обживяването и обновяването на пространства, чрез подкрепа или предоставяне за ползване на помещения от страна на Община Пловдив и общинската Фондация „Пловдив 2019“ за нуждите на културните организации. Практическата промяна в кв. Капана започва чрез реализацията на проект, финансиран от фондацията за подкрепа на културни оператори, на които са отдадени помещения за развиване на културни дейности. Аналогична промяна се случва и в Стария град, където общината предоставя възмездно, но на преференциални наеми на РЗК - Пловдив помещения за създаване на занаятчийска улица и ателиета на занаятчии, регистрирани по специалния закон. Друг добър пример за подобна практика е предоставянето под наем от Областна администрация – Пловдив на къщата на Иван Черноземски на сдружение „Бизнесът за Пловдив“. Днес къщата е реставрирана и е едно от новите културни средища на града.

Община Пловдив осигурила достъпна среда до почти всички общински и държавни сгради с предназначение за култура и изкуство за безпроблемен достъп на хора с увреждания.

Констатира се, че е културната инфраструктура не е напълно и качествено обезпечена със съвременно техническо оборудване за реализация на творческо съдържание и представяне на изкуство и културно наследство. Тази тенденция е валидна както за държавните, така и за културните институти към община Пловдив. Изключение в това отношение са само РПНМ и Културният център „Епископска базилика на Филипопол".

4.5.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на културните дейности и услуги с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Състояние и тенденции за развитие на културните дейности и услуги в Област Пловдив

Като териториална основа за провеждане на държавната политика за регионално развитие в България са представени 3 нива: райони от ниво 1, ниво 2 и ниво 3. Районите от ниво 3, в които попада и област Пловдив, са обект на стратегически планови интервенции, насочени към постигане на балансирано и устойчиво развитие и преодоляване на неравенствата в степента на социално-икономическото и териториалното развитие, в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

В Областната стратегия за развитие на област Пловдив за периода 2014–2020 г. са определени целите и приоритетите за устойчиво интегрирано регионално развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциала на областта и съставляващите я 18 общини: Асеновград, Брезово, Калояново, Карлово, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перущица, Пловдив, Първомай, Раковски, Родопи, Садово, Сопот, Стамболийски, Съединение и Хисаря.

Областният съвет за развитие на област Пловдив чрез свое нарочно решение подкрепя кандидатстването и реализацията на концепцията „Заедно" на Община Пловдив за Европейска столица на културата за 2019 г. Редица организации и институции, работещи на територията на тези общини, се включват в събитията и реализират партньорски проекти в рамките на инициативата. Независимо от това, все още липсват целенасочени и обединени усилия, добри практики и интегрирани проекти на над общинско ниво, свързани с развитието на културата и опазване и популяризиране на културното наследство. Изолирана добра практика от началото на изминалия програмен период е успешно реализирания и приключен през 2014 г. проект „Пловдив@ВиаДиагоналис", чиято цел е да подкрепи и увеличи интереса към конкурентноспособни туристически атракции на територията на общините Пловдив – Асеновград - Родопи, които да допринесат за диверсификация на

туристическия продукт, намаляване на териториалната концентрация и по-равномерно разпределение на ползите от туризма.

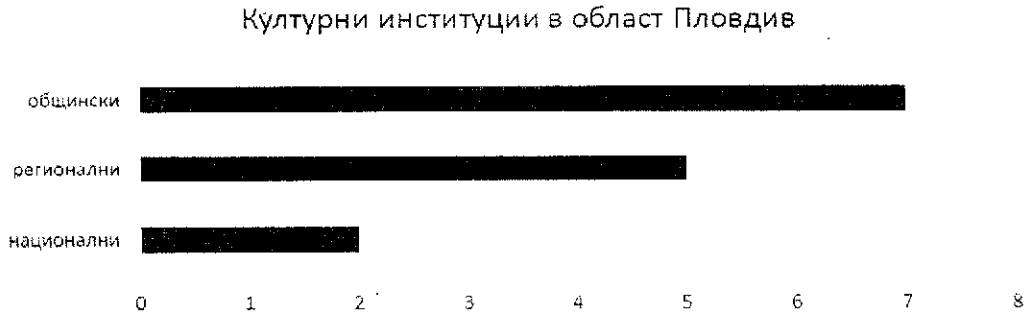
На територията на областта съществуват различни културни като функции и мащаб културни институции. Регионалните културни институти, позиционирани в гр. Пловдив подкрепят методически дейността на общинските културни институти като организират различни обучителни инициативи и предоставят експертна помощ. Регионалните музеи в Пловдив участват и ръководят различни проучвания на терен в останалите общини на територията на областта. Силна е взаимовръзката и съвместната дейност между Регионалната библиотека - Народна библиотека „Иван Вазов“, общинските и читалищни библиотеки в областта.

Като цяло следва да се отбележи, че жителите на останалите общини ползват и публични услуги в сферата на културата в град Пловдив, предвид по-ограничения достъп културни институции и до разнообразно и професионално представено съдържание или изкуство на техните територии.

На територията на област Пловдив функционират следните културни организации:

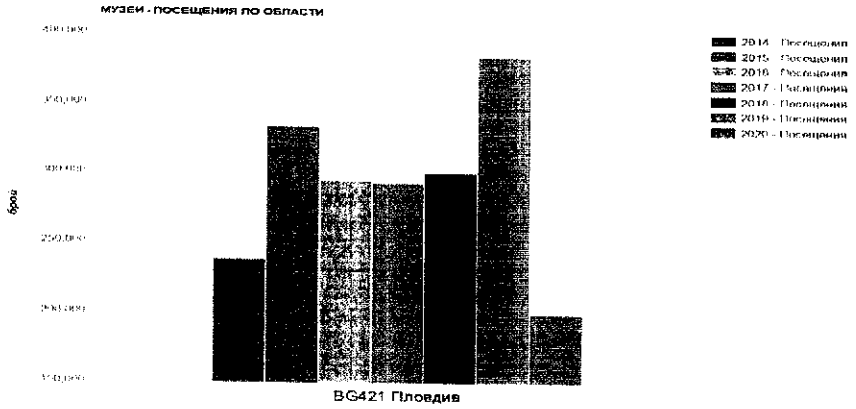
Музеи

В областта функционират 14 музея, от които 5 регионални (пет са в гр. Пловдив: РИМ-Пловдив, РЕМ - Пловдив, РПНМ - Пловдив, РАМ - Пловдив). Два национални: музей „Васил Левски“, Карлово и Къща-музей „Христо Ботев“, Калофер и седем общински музея.

Фигура 4.5.8. Културни институции в област Пловдив, Източник: НСИ

Наличните количествени данни за посещенията на музеите в Област Пловдив, изнесени от Националния статистически институт (НСИ), показват, че през 2015 г. и 2019 г. е имало най-висока посещаемост - респективно 332 798 посетители (2015 г.) и 383 400 посетители (2019 г.).

Фигура 4.5.9. Посещения на музеите в област Пловдив за периода 2014-2020 г.[204]

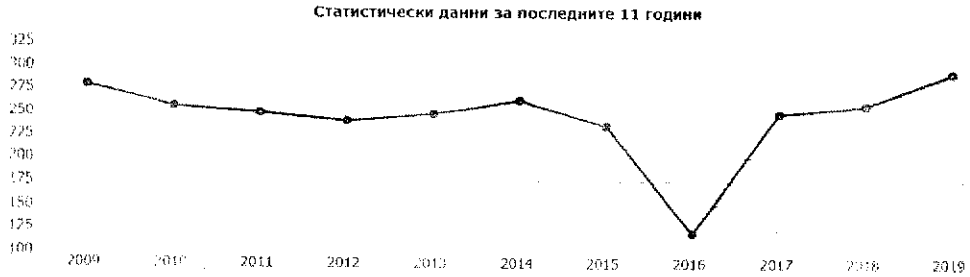
През 2020 г. се наблюдава спад на посещенията на музеите в областта с 48.05% (199 167 посетители) поради тежката епидемиологична обстановка, предизвикана от Ковид`19. Силният посетителки интерес през 2019 г. се свързва с инициативата Европейска столица на културата, което показва, че Пловдив като административен център и доминиращ град, оказва силно влияние в развитието на културния сектор в областта.

Посещения на музеи за област Пловдив	237 542	332 798	293 509	291 379	299 440	383400	199 167

Таблица 4.5.13 Посещения на музеите в област Пловдив за периода 2014-2020 г.[205]

Библиотеки

На територията на област Пловдив са регистрирани 184 обществени библиотеки, от които една регионална в гр. Пловдив, 2 общински- Асеновград и Карлово и 181 читалищни библиотеки. Според данните на Института за пазарна икономика, от 2009 до 2019 г. най-ниската посещаемост в библиотеките в областта е през 2016 г.

Фигура 4.5.10. Брой посещения в библиотеките на 1 000души от ср. год. население за област Пловдив[206]

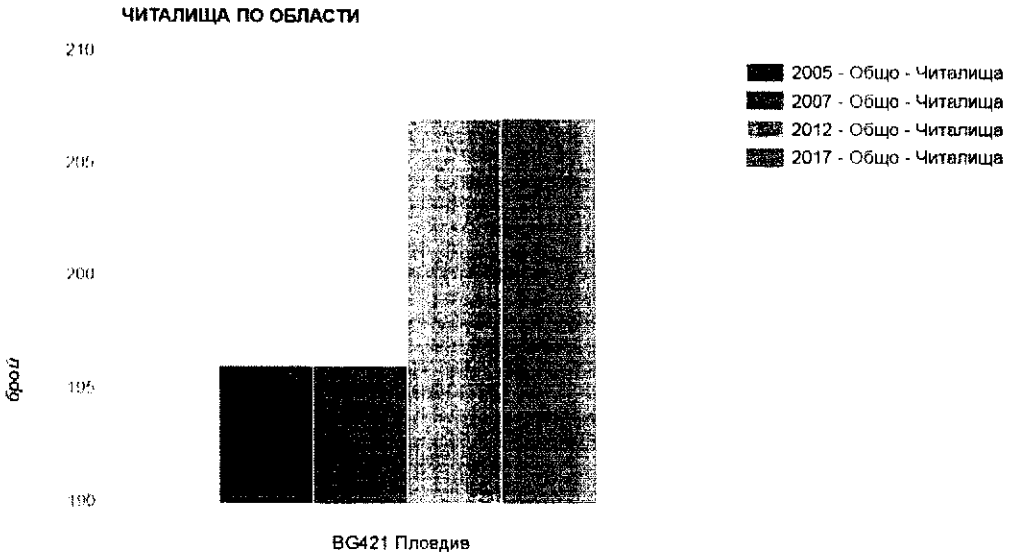
[204] Източник: НСИ
[205] Източник: НСИ
[206] Източник: Институт за пазарна икономика

Библиотеките в областта увеличават ежегодно библиотечния си фонд чрез реализацията на проекти, подкрепени от Министерство на културата, с финансова подкрепа на общините, собствени приходи или дарения. Все още читалищните библиотеки в малките населени места не са обновени технологично в съответствие с предизвикателствата на новото време.

Читалища

В област Пловдив функционират общо 207 читалища, от които 50 читалища са в градовете, а 157 са в селата на областта. Наблюдава се съществен ръст в създаването на (с 14.5%) на броя на читалищата към 2017 г. в сравнение с 2005 г.

- Община Пловдив - на територията на гр. Пловдив функционират 25 читалища с филиали.
- Община Асеновград - на територията й функционират 20 читалища, от които 4 са в Асеновград
- Община Брезово – общо 16 броя, от които едно е в гр. Брезово.
- Община Калояново – общо 16 броя, разположени в селата.
- Община Карлово – общо 27 броя, от които 22 са разположени в селата
- Община Кричим – едно читалище функционира в гр. Кричим
- Община Куклен – общо 5 броя, разположени в селата.
- Община Лъки – общо 5 броя, от които едно се намира в град Лъки, а 4 - в селата.
- Община Марица – общо 19 броя, разположени в селата.
- Община Перущица – едно читалище в гр. Перущица.
- Община Първомай – общо 16 броя, от които 2 са в гр. Първомай и 14 са в селата.
- Община Раковски – общо 8 броя, от които 3 бр. се намират на територията на гр. Раковски
- Община Родопи - общо 18 броя, всички в селата на общината
- Община Садово – общо 12 броя, от които 1 бр. се намира в гр. Садово
- Община Сопот – едно читалище в гр. Сопот
- Община Стамболийски – общо 5 броя, от които едно читалище в е гр. Стамболийски
- Община Съединение – общо 10 броя, от които едно читалище е в гр. Съединение.
- Община Хисаря – общо 14 броя, от които 4 са в гр. Хисаря.

Фигура 4.5.11. Читалища в област Пловдив[207]

Съществуват добри взаимовръзки и участие в общи инициативи между читалищата от областта и гр. Пловдив. В рамките на инициативата ЕСК и програма „Форум" и „Читалища" са подкрепени както създаването на капацитет, така и различни събития, инициирани от най-старите културни институции на територията на областта. Над 350 участника от читалищата от Родопския и Тракийския регион се включват в Програма РегионалЕ и в откриващото събитие на инициативата.

В Пловдивска област функционира Регионален експертно-консултативен и информационен център (РЕКИЦ), разположен на територията на гр. Пловдив. През 2005г. е положено началото на изграждането на тези центрове с цел подпомагане на националната политика към читалищата, основана на принципите на децентрализацията, съхраняване на местните традиции и активното гражданско участие. Центърът осъществява дейностите си в рамките на област Пловдив, като най-важните му функции са:

- Създаване на база данни, представяща всички действащи читалища в съответната област, както и осъществяване на методическа и експертно-консултантска дейност;
- Разработване на експертни становища относно състоянието и проблемите на читалищата, предоставяни на Министерството на културата, областните и общинските администрации;
- Подготвя и подпомага читалищата при разработване и участие в проекти;
- Координира участието на читалищата в териториалната библиотечно-информационна мрежа и подпомага модернизирането им като основни културни и информационни центрове за местната общност;
- Организиране и провеждане на регионални срещи по проблемите на читалищата;

[207] Справка от НСИ.

- Партниране с други организации за осигуряване на широка информираност на местната общност относно процесите на Европейската интеграция.[208]

Театри

През последния програмен период не е настъпила промяна в броя на театрите в областта. Нараснал е броя на сцените с 66% и респективно посетителските места са увеличени с 82%. Независимо от осезаемия подем на театралното изкуство - разнообразен репертоар и положителната тенденция за подобряване на инфраструктурата, в периода 2014-2019г. се наблюдава спад на посещенията на театрите в областта с 24%.

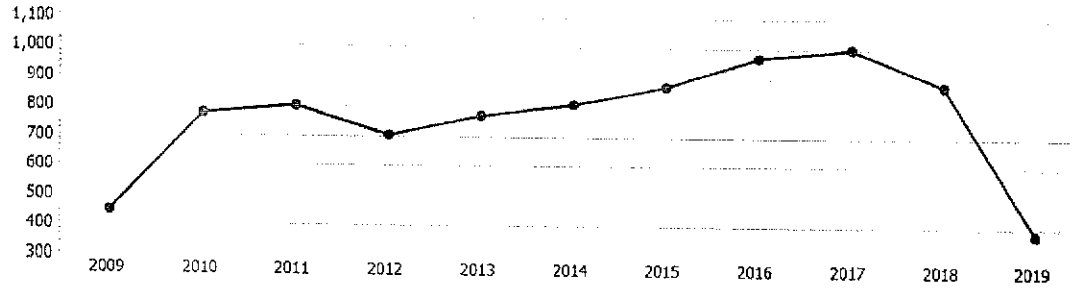
2014	4	3	840	892	202 464
2015	4	4	1369	929	174 661
2016	4	5	1368	868	165 226
2017	4	5	1644	855	155 804
2018	4	5	1587	820	162 350
2019	4	5	1531	846	154 624

Таблица 4.5.14. Театри – сцени, места, представления и посещения в област Пловдив.[209]

Сравнителният анализ на посещенията на театрите в община и областта за периода 2015–2019 г., показва, че спадът на посещенията за Община Пловдив е 11.47% и е съотносим със спада в посещенията в областта за същия период (13.34%). Тази взаимовръзка произтича най-вече от факта, че два от четирите театъра в областта са на територията на Община Пловдив – Драматичен театър „Н. О. Масалитинов" и Държавен куклен театър – Пловдив.

Кина. Според данните на Института за пазарна икономика в периода 2012–2017 г. в областта е имало стабилна тенденция за нарастване на посещенията на кината, като след пика през 2017г., започва намаляване на броя на посещенията и през 2019 г. стойностите са по-ниски от тези, в началото на отчетния период.

[208] Източник: http://mc.government.bg/page.php?p=46&s=13&sp=18&t=20&z=0
[209] Справка от НСИ

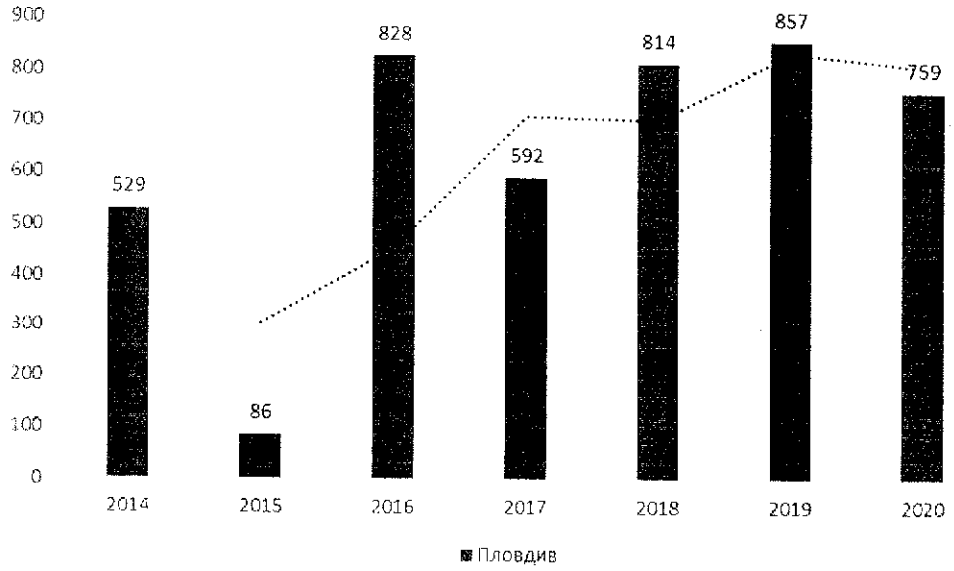
Фигура 4.5.12. Брой посещения в кината на 1 000 души от ср. год. население за област Пловдив[210]

Издателства, издадени книги и брошури, тиражи на територията на област Пловдив

Статистическите данни на НСИ показват, че издателската дейност в област Пловдив, е свързана предимно с издаване на книги и брошури (по заглавия) и за 2020 г. бележи нарастване с 30%, спрямо изходните данни за 2014 г.

Най-голям ръст стига през 2019 г. с издадени 857 заглавия и последващ спад с 11% за 2020 г. (759 заглавия). Тиражите са най-високи през 2015 г. (534 хил. бр.), като през 2019 г. се наблюдава спад с 34% (до 351 хил. бр.), а през 2020 г. с още 20% (до 282 хил. бр.).

Инициативата Европейска столица на културата 2019 и реализираните проекти на над общинско ниво, както и доброто сътрудничество между регионалните и общински културни институции и читалищата в областта, са добра основа за реализиране на нови инициативи и проекти, които да допринесат за развитието на региона, опазването и популяризирането на материалното и нематериалното наследство.

Фигура 4.5.13. Издадени книги и брошури по заглавия (2014-2020г.)

[210] Източник: Институт за пазарна икономика

Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на културните дейности и услуги в региона за планиране от ниво 2 – Южен централен район и Югоизточен район

Сравнителният анализ на сектора „Култура“ е направен в по-широк обхват, в съответствие с Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО 2021–2027 г., поради необходимостта от планиране на възможностите за прилагане на интегрирани териториални инициативи в България в програмен период 2021 – 2027 г. В този смисъл се прилага подход, който излиза извън рамките на община и областта и включва регионите за планиране от ниво 2 (в частност Южен централен регион и Югоизточен регион). Този обхват е възприет, поради факта, че Община Пловдив попада в Южен централен регион заедно с Кърджали, Пазарджик, Смолян и Хасково. Бидейки една от големите градски общини в България, Община Пловдив е групирана в общ клъстер със Стара Загора и Бургас, които, заедно с още три общини, попадат в Югоизточен регион.

Анализът на сектора „Култура“ в коментирания обхват ще даде възможност за създаване на интегрирани териториални инициативи, както и ще подпомогне развитието на отношение и капацитет в общини с по-малък опит.

Културни организации в ЮЦР и ЮИР

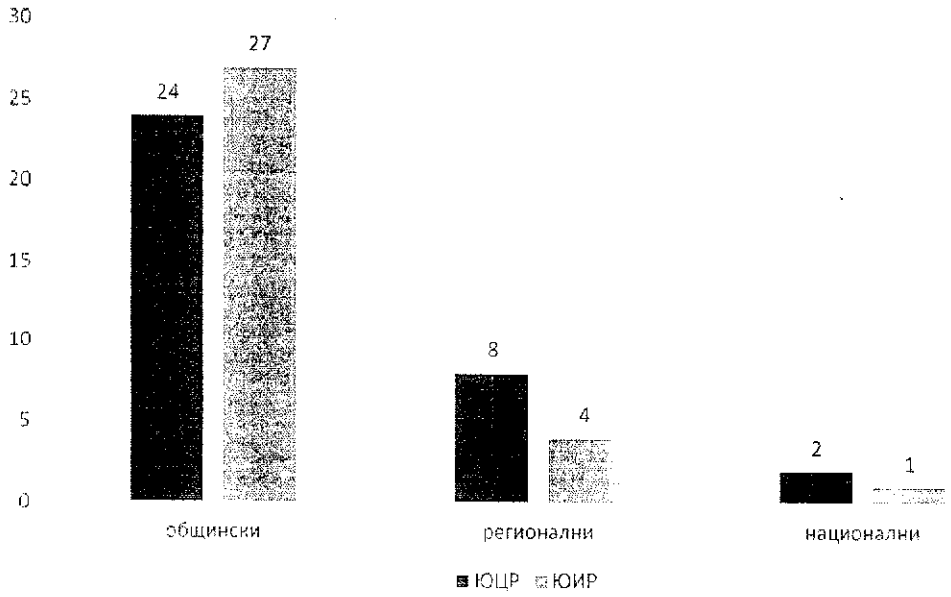
Музеи

В Южен централен район функционират 34 музея, от които:

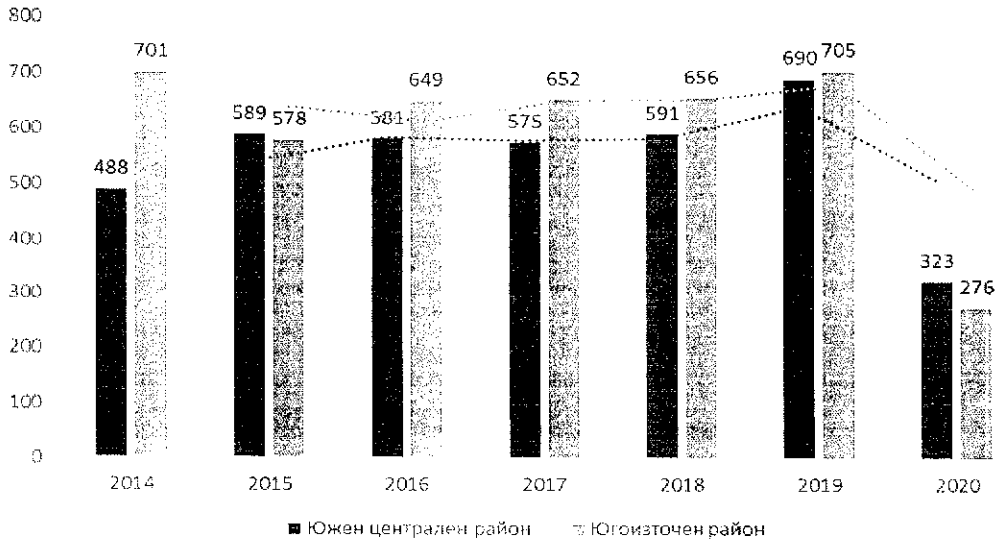
- 8 регионални: РИМ–Пловдив, РЕМ–Пловдив, РПНМ–Пловдив, РАМ–Пловдив, РИМ – Пазарджик, РИМ–Смолян, РИМ–Кърджали, РИМ–Хасково;
- 2 национални: Музей „Васил Левски“ - Карлово, Къща музей „Христо Ботев“ - Калофер,
- 24 общински.

В Югоизточен район функционират:

- 32 музея, от които:
  - 4 регионални: РИМ–Бургас, РИМ–Сливен, РИМ–Ямбол, РИМ–Ст. Загора,
  - 1 национален: „Шипка-Бузлуджа“
  - 27 общински музеи.

Фигура 4.5.14. Културни институции в ЮЦР и ЮИР[211]

Фигура 4.5.15. Посещения на музеите в ЮЦР и ЮИР в периода 2014-2020 г.[212]

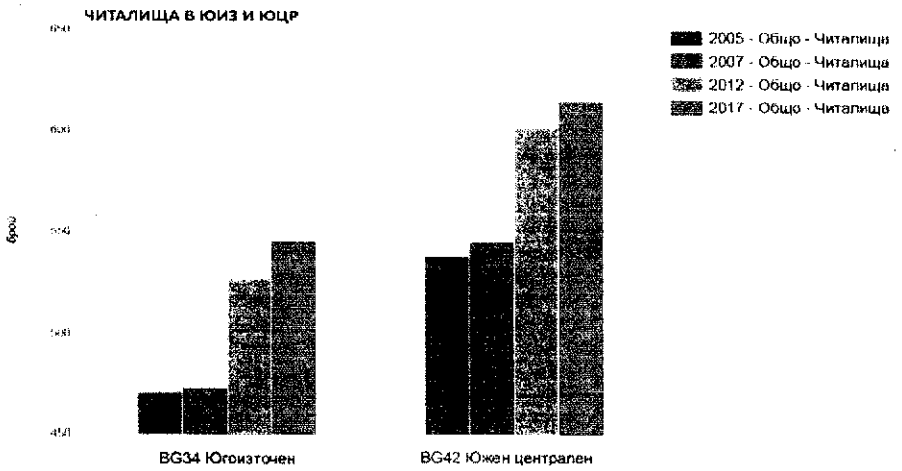
Читалища

ЮИР – Регистрираните в Министерство на културата читалища за 2017 г. са 614 броя, от които 21% се намират в градовете. Членовете в читалищата в този регион са общо

[211] Източник: НСИ.
[212] Справка от НСИ.

53 288 души, от които 45% са в градовете. Над 90 са читалищата от Южен Централен регион, се включват в инициативата Пловдив Европейска столица на културата.

ЮИР - Регистрираните в Министерство на културата читалища за 2017 г. са 527 броя, от които 16% се намират в градовете. Членовете в читалищата в този регион са общо 39 266 души, от които 35% са в градовете.

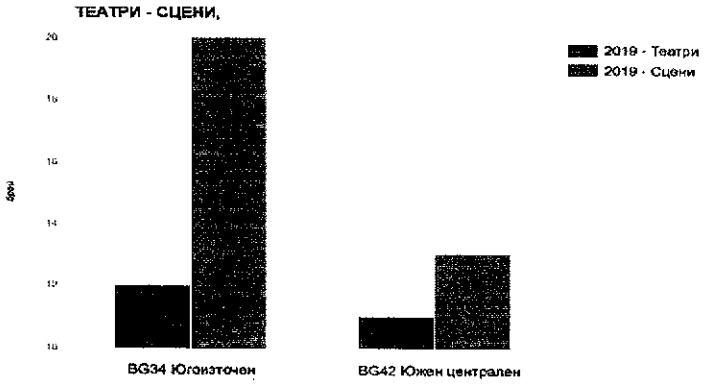
Фигура 4.5.16. Читалища в ЮЦР и ЮИР. [213]

В ЮЦР функционират 5 броя Регионални експертно-консултативни и информационни центрове „Читалища" (РЕКИЦ) в гр. Пловдив, Пазарджик, Кърджали, Смолян и Хасково. Югоизточен район 4 РЕКИЦ – в Бургас, Стара Загора, Ямбол и Сливен.

Театри

ЮЦР - През 2020 г. в района функционират 10 театъра, с общо 12 сцени, които разполагат с 3 592 места. Реализирани са 955 представления, посетени от 129 963 души.

ЮИР - През 2020 г. в района функционират 12 театъра, с общо 15 сцени, които разполагат с 4 733 места. Реализирани са 1100 представления, посетени от 105 899 души.

Фигура 4.5.17. Театри (сцени) в ЮЦР и ЮИР. [214]

[213] Източник: НСИ
[214] Източник: НСИ

Кина

Наблюдава се сериозна тенденция за намаляване на посещенията на кинопрожекциите в кината за последния програмен период и за двата района. За ЮИР се отчита трайна тенденция към спадане на посещенията след 2017 г., а данните на ЮЦР показват покачване през 2019 г., което може да се обвърже с регионалното влияние на инициативата „Пловдив – Европейска столица на културата 2019". Силният спад на посещенията на киносалоните през 2020 г. е свързан с последствията от пандемията Ковид`19, което се констатира и при статистическите данни за целия сектор Култура.

ЮЦР							
кина	6	6	7	10	11	11	6
места	5345	4 182	4 206	5 591	5 857	5 857	4 420
екрани	33	26	27	30	31	31	26
прожекции	42 830	39 268	40 903	43 482	44 755	42 737	21 024
посещения	628 966	607 410	625 491	604 232	541 945	574 189	134 949
ЮИР							
кина	8	8	10	12	11	12	11
места	2 893	2 942	4 049	4 228	3 971	2 929	4 253
екрани	22	22	31	31	29	23	31
Прожекции	28 530	31 218	37 064	47 573	45 230	29 871	21 793
посещения	574 070	628 478	700 869	732 904	630 949	348 489	176 762

Таблица 4.5.15. Кина, места, екрани, прожекции и посещения за ЮЦР и ЮИР[215]

Издателства, издадени книги и брошури, тиражи на територията на ЮЦР и ЮИР

Като цяло издателската дейност на ЮЦР е по-активна в сравнение с ЮИР. Положителна е тенденцията за нарастване на книгоиздаването и в двата района. По-голямата активност се забелязва в ЮЦР, което може да се обясни и с положителното влияние на Пловдив, като втори издателски център в България за периода 2014-2020 г., според данните на НСИ (2021 г.).

[215] Източник: НСИ

Фигура 4.5.18. Тираж на книги и брошури за ЮЦР и ЮИР.

Фигура 4.5.19. Издадени заглавия на книги и брошури за ЮЦР и ЮИР[216]

Направеният анализ на сектора „Култура“ дава възможност за развитие и изграждане на интегрирани териториални инициативи с по-голям импакт по отношение на съседни общини, на ниво област, регион или междурегионално сътрудничество. Тази европейска политика, възприета за следващия програмен период, е в унисон с концепция „Заедно“, с която Община Пловдив спечели титлата Европейска столица на културата 2019. Споделеността на ресурси, капацитет, инициативи и възможности за реализация, ще спомогнат да се развие сектора „Култура“ и в общини с по-малък опит и без установена стабилна практика.

[216] Източник: НСИ

4.5.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Политиката в областта на културата е оценена изключително високо, което може да се проследи в резултатите от анкетно проучване лице в лице сред граждани на Община Пловдив. Проучването е извършено с цел проверка на обществените нагласи във връзка с изготвянето на Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив за програмен период 2021-2027 г. 67% от респондентите поставят на второ място като важност и степен на развитие политиките на общината по отношение на секторите Туризъм и Култура. Възрастовият разрез на респондентите показва, че в случая по-високи оценки са дадени от по-младите респонденти и тези с по-високо образование.

Идентифицирани проблеми

- Ограничени възможности за създаване на съдържание и достъп до култура вследствие на Covid 19.
- Недостатъчен капацитет и закрити помещения /зрителни зали/ за реализация на сценични изкуства – опера, класическа музика и изпълнителски изкуства - танц, цирк и други.
- Недобро състояние и липса на атрактивност при представяне на част от движимото културно наследство в експозициите на музеите;
- Недобро състояние на част от сградния фонд, управляван от културните институти и липса на модерни и оборудвани фондохранилища;
- Недостатъчен финансов ресурс за поддържането на културната инфраструктура;
- Недостатъчен финансов ресурс за съвременно оборудване и използване на нови технологии;
- Намаляване на целенасочената реклама на града като културна столица.

Потенциал за развитие

- Запазване на статута на Пловдив като лидер в културната политика в страната и развиване на потенциала като фактор на европейската културна сцена, чрез инвестиции в създаването на качествени и разпознаваеми международни културни продукти, копродукции с участие на пловдивски творци и организации, подкрепа за участие в международни платформи за култура;
- Надграждане на успешно проведената инициатива Европейска столица на културата 2019 и развитие на общинската политика за култура с оглед на новите предизвикателства и тенденции, възможностите за участие в европейски и международни мрежи и инициативи;
- Развиване на партньорства на местно, регионално и национално ниво, вкл. с други общини, университети и образователни институции, неправителствени и други културни организации и бизнеса, за реализация на местни и надобщински

интегрирани проекти за култура и наследство, вкл. възможност за създаване на творчески хъб.

- Развиване на творческите и културни индустрии;
- Изграждане / ремонт на ключови за града обекти като кино Космос, Концертна зала, вкл. привличане на средства за културна инфраструктура по ОП и други програми;
- Привличане на средства за създаване и представяне на културно съдържание и културно наследство от План за възстановяване и устойчивост, НФК, програми, финансирани от националния бюджет, ФМ на ЕИП и други;
- Създаване на нови възможности за подкрепа на капацитета и развитието на културните институции в града.

4.6. Състояние на дейностите и услугите в областта на спорта

Политиката на Община Пловдив за развитие на спорта се основава на следните нормативни документи:

- Закон за физическото възпитание и спорта[217]
- Закон за младежта[218]
- Закон за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия[219] (ЗООРПСМ)

Политиката на Община Пловдив за развитие на спорта се основава на следните стратегически документи:

- Национална стратегия за развитие на физическото възпитание и спорта 2012-2022, приета с Решение на Народното събрание от 24.11.2011г.[220] Националната стратегия отразява приоритетите на Европейския съюз за спорта, Международната харта за физическо възпитание и спорт на ЮНЕСКО, Олимпийската харта на МОК, които разкриват фундаменталната роля на физическото възпитание и спорта за жизнения просперитет на обществото. Стратегията е основополагащ документ за ролята, мястото и социалните функции на физическото възпитание и спорта в Република България. Тя отразява необходимостта от качествено преустройство на системата за физическо възпитание и спорт у нас, като задължителен компонент на политическите, икономическите и социалните промени в обществото. В стратегията са изложени принципните подходи и теоретическите постановки, определящи главната стратегическа цел и основните насоки на Националната система за физическо възпитание и спорт, основните принципи, върху които тя се изгражда, обхвата на системата с основните й структури и дейности, нейната организация и управление, с приоритетните и спомагателните функции на държавните и обществените институции; различните видове осигурявания, както и критериите за ефективността на системата в новите социално-икономически условия.

Реализирането на политиката се осъществява от Отдел „Спорт и младежки дейности“.[221]

Общинско предприятие „Многофункционална спортна зала“ е създадено с Решение №320, взето с Протокол №14 от 27.08.2015г. на Общински съвет – Пловдив, на основание

---

[217] ЗФВС, Обн., ДВ, бр. 86 от 18.10.2018 г., в сила от 18.01.2019 г., посл. изм. и доп., бр. 96 от 10.11.2020 г., в сила от 1.01.2021 г.)

[218] ЗМ, Обн., ДВ, бр. 31 от 20.04.2012 г., в сила от 20.04.2012 г., посл. доп., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г.);

[219] ЗООРПСМ (Обн., ДВ, бр. 96 от 29.10.2004 г., в сила от 30.11.2004 г., посл. изм., бр. 86 от 18.10.2018 г., в сила от 18.01.2019 г.)

[220] Източник: https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=713

[221] Източник: https://www.plovdiv.bg/item/sport/%d1%81%d0%bf%d0%be%d1%80%d1%82/

чл.52 и следващите от Закона за общинската собственост и чл.2, ал.1 от Наредбата за създаване, управление и контрол върху дейността на общинските предприятия, приета с Решение №242 на Общински съвет – Пловдив, взето с Протокол №13 от 25.06.2009г.[222]

На територията на общината е създадено и Сдружение общински съвет на спортните клубове – гр. Пловдив. ОССК е сдружение с нестопанска цел, в което членуват спортни клубове, организации и юридически лица, работещи за развитието на спорта в гр. Пловдив. То изготвя всички предложения, касаещи спорта и влизащи за решаване в Общинския съвет, изготвя и реализира цялостният общоградски и международен спортен календар на Пловдив.[223] Като цяло, основната задача на ОССК е пряко да подпомага Община Пловдив и Общинския съвет при формиране на Общинската спортна политика и реализирането й. В ОССК членуват 66 спортни клуба, представляващи 28 различни спорта на територията на гр. Пловдив.

Спортни клубове

В град Пловдив са регистрирани 2 лицензирани спортни федерации:[224] Българска федерация колоездене и Българска федерация савате.

На територията на град Пловдив функционират 144 клуба по различни видове спорт. Всички са регистрирани по Закона за физическото възпитание и спорта, като членуват в съответната спортна федерация и са вписани в регистъра на Министерство на младежта и спорта (ММС). Спортните клубове предоставят възможност за активно занимание със спорт на всички възрастови групи. Общината подпомага финансово спортните клубове, съгл. Наредба за условията и реда за финансово подпомагане на спортни дейности в Община Пловдив (НУРФПСДОП).

144-те спортни клуба в града, представят 36 различни вида спорт, като най-многобройни са тези, занимаващи се с различни бойни спортове – над половината от които: джудо, бокс и борба. Леката атлетика е на второ място с 9 спортни клуба, гребането, кану-каяка и рафтинга са представени от 8, а тениса от 7. Други спортове, с повече спортни клубове в Пловдив са художествената гимнастика (6), шах (6), баскетбол (5), стрелба и стрелба с лък (5). Волейбол, плуване и тенис на маса, са представени с по 4 клуба.

На територията на Пловдив функционират и 6 спортни клуба за хора в неравностойно положение, което показва желанието на общината и общността в града за приобщаване на тези лица и спомагането им да се чувстват пълноценни граждани.

[222] Източник: https://www.plovdiv.bg
[223] Източник: https://www.plovdiv.bg/item/sport
[224] Източник: http://registers.mpes.government.bg/registers/r1_federations

Инфраструктурна обезпеченост за извършване на дейности и предоставяне на услуги в областта на спорта

На територията на гр. Пловдив има 82 спортни обекта, които са общинска собственост. Като отговорност, стопанисването на тези обектите се разпределя както следва:

- Стопанисвани от общината: **6 обекта**
- Отдадени на концесия: **5 обекта**
- Стопанисвани (директно): **18 обекта**
- Стопанисвани с право на ползване: **2 обекта**
- Стопанисване под наем: **51 обекта**

От статистиката е видно, че предпочитаният метод за стопанисване на спортни обекти в града (и от общината, и от ползвателите) е – отдаване под наем. Разбира се, това важи за по-малките обекти, докато големите спортни съоръжения (стадионите) се стопанисват или от общината, или от футболните отбори – ПФК Ботев Пловдив, ПФК Локомотив Пловдив и ФК Марица. По-голямата част от общинските спортни комплекси са отдадени под наем, както и спортните бази и игрища.

Обезпеченост със спортни обекти

Стадиони и спортни комплекси по райони

На територията на гр. Пловдив се намират 6 стадиона, 8 спортни комплекса, 2 плувни комплекса, 1 специализиран ареал с тенис кортове и 1 картинг писта. Разположението по райони показва най-голяма концентрация на обекти от горепосочения вид в Район Западен – 7 бр.

Район „Централен“

Спортен тенис комплекс „Академик 83“

СТК „Академик 83“ - Център се намира в район „Централен“, като тенис кортовете са на хълма на Освободителите.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от ТК „Академик 83“.

Район „Източен“

Стадион „Христо Ботев“

Стадион „Христо Ботев“ е вторият по големина стадион в Пловдив, с капацитет за 22 000 зрители. Намира се в квартал Каменица.

Поддръжка: Община Пловдив, която към момента извършва строителство и реконструкция на стадиона, с финансиране, осигурено с Постановление на Министерски съвет. Осигурените 25 млн. лв. от правителството няма да бъдат достатъчни за цялостното завършване на обекта.

Район „Западен“

Стадион „Пловдив“

Стадион „Пловдив“ (с предходно наименование „9-и септември“) в гр. Пловдив е най-големият стадион в Р България. Стадионът има 55 000 (по данни на Иван Чорлев и Георги Илиев) седящи зрителски места. Намира се в парк „Отдих и култура“, в близост до Олимпийския гребен канал.

На стадион „Пловдив“ се провеждат лекоатлетически прояви от републикански мащаб, както и контролни футболни срещи. От 1996 г. на стадиона не се провеждат официални футболни срещи, както и големи обществени мероприятия, поради липсата на "Акт 16" на съоръжението.

Поддръжка: Стопанисва се от Община Пловдив.

Концепция за развитието на съоръжението:

- Изграждане на покритие на трибуните на стадиона, с площ около 32 000 кв.м. и монтиране на фотоволтаични елементи върху него;
- Изграждане на структурно остъкляване с криволинейни очертания, покриващо цялата фасадна плоскост на стадиона – 28 000 кв.м.;
- Изграждане на изцяло нова спортна зала на мястото на старата зала „Чайка” – 2450 кв.м.;
- Изграждане на пластичен знаков архитектурен елемент;
- Изграждане на хотелски комплекс за спортни делегации – 15 000 кв.м.;
- Изграждане на подземен паркинг – 17 000 кв.м. (1000 паркоместа);
- Изграждане на покритие над съществуващи тенис кортове и топла връзка с целия комплекс – 4000 кв.м.

Спортен тенис комплекс „Локомотив“

ТК „Локомотив“ Пловдив (кортовете СТАД) е разположен близо до центъра на Пловдив, от източната страна на стадион „Пловдив“. Намира се в близост до Гребната база и Спортно училище „Васил Левски“.

Клубът разполага с:

- 13 тенис корта - 8 открити клей корта с червена настилка, 3 открити корта с твърда настилка, и зала с 2 тенис корта и трибуна със 750 седящи места – всички кортове са проектирани съгласно изискванията на ITF;

- Централен червен/клей/корт – с две отделни трибуни с капацитет 1200 седящи места, ВИП ложа с 20 седящи места, както и специализирани съоръжения за поставяне на телевизионни камери;
- Основната сграда на клуба разполага с две напълно оборудвани съблекални, кабинет за масаж и възстановителен център с фитнес студио – изцяло на разположение на играчите;
- Ресторант и кафене - осигуряващи качествена храна и напитки, съобразени с нуждите на състезателите и гостите на комплекса, 7 дни в седмицата;
- Конферентна зала и административни офиси - добре обзаведени и напълно оборудвани за организирането и провеждането на големи международни Тенис събития;
- Втората сграда със съблекални и турнирен офис, предназначени за нуждите на всички видове тенис събития.

Тенис клуб „Локомотив“ Пловдив е известен с многобройните големи международни тенис събития, които непрекъснато се провеждат в него - кръгове от „Фед Къп“ и Купа Дейвис, турнири от календара на ITF, Европейски първенства, Балкански турнири за хора в инвалидни колички, както и редица национални турнири и държавни първенства във всички възрастови групи.

Клубът ръководи разнообразни тренировъчни тенис програми, подходящи както за начинаещи, така и за професионални състезатели и любители от всички възрасти. Клубът също така предлага индивидуални уроци за професионалисти и любители. ТК „Локомотив“ организира и провежда локални и любителски турнири с помощта на професионални съдии по тенис.

Спортен тенис комплекс „Локомотив“ (кортовете СТАД) е имал 20 годишен договор с тенис клуб „Локомотив“, който е прекратен поради неизпълнение на инвестиционната програма от страна на наемателя.

Поддръжка: Община Пловдив.

Плувен Комплекс „Младост 91“

Комплексът разполага с 25 м. закрит басейн, сауна, съблекални с душове, кафене. Също така за комплексът има одобрен проект, разрешение за строеж и избран изпълнител по реда на Закона за обществените поръчки за изграждането на нов 50 м. плувен басейн. Провеждат се занимания с професионални треньори по водолазен спорт, плуване, синхронно плуване, водна топка.

Поддръжка: Стопанисва се от ОП „Жилфонд“.

Спортен тенис комплекс „Албена“

Тенис клуб „АЛБЕНА“ - Пловдив е създаден през 1995 г. Започва дейността си през 1996 г. на кортовете на стадион "Пловдив", с основна дейност и приоритет - детско-

юношеската школа. Клубът е официален член на БФТ, а освен това притежава лиценз за предоставяне на социална услуга за хиперактивни деца от 7 до 14г.

В момента разполага с четири червени корта, съблекални, бани, санитарни възли, кафе - клуб. СТК АЛБЕНА осигурява зимния сезон чрез ново съоръжение /монтирано в началото на 2018 г./ , покриващо един тенис корт.

Съоръжението е използвано за тренировъчни цели, целогодишно, от около 60 деца под ръководството на трима лицензирани треньора.

Поддръжка: Стопанисва се с право на ползване от ТК „Албена".

Спортен тенис комплекс „Академик 83"

СТК „Академик 83" - Запад се намира в район „Западен", северно от стадион „Пловдив".

Поддръжка: Община Пловдив.

Тенис кортове „Актив 2013"

СТК „Актив 2013" се намира в район „Западен".

Поддръжка: Право на ползване от СТК „Актив 2013".

Малък ученически стадион

Намира се на бул. „Копривщица, район „Западен".

Поддръжка: Стопанисва се от СКЛАТ „Гракия".

Район „Северен"

Стадион „Марица"

Стадион „Марица" се намира в пловдивския квартал „Захарна фабрика". Капацитет – 5000 зрители. Макар и необновяван за дълъг период от време, стадионът е в добро състояние и там се провеждат футболни срещи и тренировки.

Поддръжка: Община Пловдив.

Район „Южен"

Стадион „Тодор Диев"

Стадион „Тодор Диев" е с капацитет 5000 зрители, като носи името си от 1999 г.

Поддръжка: Към настоящия момент спортното съоръжение е отдадено на концесия на ПФК „Спартак".

Спортен комплекс „Ботев 1912"

Спортен комплекс „Ботев 1912" е футболен комплекс в квартал Коматево. Съоръжението има общо шест игрища, две от които са с изкуствена настилка, първата е със

стандартен размер, а другата е с дължина 40 на 50 метра. Повърхността на останалите четири терена е тревна. Три от тях са със стандартен размер, като последният е с дължина 90 на 50 метра. Комплексът притежава трибуна с капацитет от 2000 зрители, разположена до едно от полетата и се състои от две нива. Първият съдържа две вградени съблекални, фитнес зала, стаи за тренировки, стаи за съдии, склад, лекарски кабинет, стая за масаж и зала за пресконференции. Второто ниво съдържа магазин за фенове и кафене. Мястото има и хотелска част.

Поддръжка: Концесия на ПФК „Ботев".

Плувен комплекс „Нептун"

Съоръжението функционира от 2000 г. и е един от най-посещаваните басейни в града и в района. На територията му има три басейна - басейн с олимпийски размери – 50 м./20 м., малък басейн – 25 м./12.5 м. и басейн с разчупена форма с площ около 800 кв. м. Комплексът разполага още с коктейл бар и хранителен бар с напитки и храни. Няма детски басейн.

Поддръжка: Стопанисва се от „Дайли" ООД.

Район „Тракия"

Стадион „Локомотив"

Стадион „Локомотив" в гр. Пловдив има 12 000 седящи зрителски места. Намира се в парк „Лаута" в Пловдив. Стадионът е частично реконструиран през 2010 г., 2013 г., 2016 г., когато е извършен основен ремонт на терена и 2019 г., като при последната реконструкция са поставени около 2000 нови седалки. Централната трибуна на стадиона е покрита с козирка. Размерът на игралното поле е 105,3 м на дължина и 71,4 м на ширина. Стадионът разполага с осветителната система с мощност от 1898 лукса.

Поддръжка: Община Пловдив, която с финансиране чрез Постановление на Министерски съвет извършва строителство на три нови трибуни. Предоставените 12 млн. лв. нямат да бъдат достатъчни за извършване на реконструкция на сектор „А" от стадиона.

Спортен тенис комплекс „Локо 98"

Тенис клуб Локо 98 е основан на 14 април 1998 г. Клубът стопанисва на стадион „Локомотив" тенис база с 5 отлични шамотови корта и съблекални.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от ТК „Локо 98".

Картинг писта „Лаута"

Картинг писта „ЛАУТА" е единствената писта в България хомологирана от Международната федерация по картинг CIK/FIA/категория С. Разположена в широкия център на гр. Пловдив, пистата е предпочитано място за спорт, отдих и прекарване на свободното време на пловдивчани и гости на града. Всяка година Картинг писта „Лаута" е

домакин на републикански и международни състезания, което й отрежда едно от първите места сред съоръженията, които най-много допринасят за развитието на картинг спорта в България.

Площта на съоръжението е 20 декара, а пистата е с дължина от 870 м. и ширина от 8 м.. Трибуните са за 220 седящи места с озвучителна уредба, коментаторски пулт и ВИП ложа.

Поддръжка: Стопанисва се на концесия от „Делта Карт“ ООД.

Спортни зали по райони

На територията на град Пловдив функционират 50 спортни зали. 20 от тях, или около 40% са позиционирани в Район „Западен“ (както и в предходната част), тъй като по-голямата част от тях се намират на гребната база или на стадион „Ботев“.

Район „Централен“

Фитнес зала – „Масъл Арт“

Спортен клуб "Масъл арт" е основан през 1990 година, и е първата фитнес зала в гр. Пловдив. Фитнес клуб "Muscle Art" - Пловдив е оборудван с най-модерни фитнес уреди за тренировка на цялото тяло, разполага с боксов салон, солариум и сауна, както и мултифункционална зала. Има изготвено заснемане на комплекса от клуба за кандидатстване за финансиране.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Масъл Арт“.

Многофункционална спортна зала „Колодрум“

Колодрум Пловдив е уникално за Балканите съоръжение с красива си визия и удобствата. Залата е направена изцяло от дървена конструкция със специално покритие от "северна лиственица". Съоръжението е изключително функционално и предлага възможност за практикуване на над 20 вида спорт, провеждане на концерти, конференции и други събития от разнороден характер.

Всички тези възможности имат за цел да постигнат една мисия - Пловдив да стане още по-привлекателно място за живеене, като предлага възможности за висок стандарт на живот във всяко едно отношение.

Пистата за колоездене с олимпийски размери, развита под формата на асиметрична елипса на 1 метър над комбинираното спортно игрище и е с размери: 250 м дължина и 7 м широчина и виражи съгласно нормите.

Поддръжка: Стопанисва се от ОП „МФСЗ“.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ * ПЛОВДИВ *

Многофункционална спортна зала „Академик“

Многофункционалната спортна зала академик, се намира в Район Централен, в ареала на Спортен комплекс „Академик“

Поддръжка: Стопанисва се от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

Район „Източен“

Спортна зала по борба и сумо „Атлетик“

Спортна зала по борба и сумо „Атлетик“ се намира в район Източен в града, в двора на спортно у-ще „Васил Левски“. Залата е с течове по покрива и нужда от адресиране на този проблем в краткосрочен план.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Атлетик“.

Спортна зала по борба „Локомотив“

Спортна зала по борба „Локомотив“ се намира в район Източен в града, в двора на спортно у-ще „Васил Левски“. Залата е с течове по покрива и нужда от адресиране на този проблем в краткосрочен план.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СКБ „Локомотив“.

Спортна зала по бадминтон

Спортна зала по бадминтон се намира в район Източен в града, в двора на спортно у-ще „Васил Левски“. Залата има необходимост от цялостен ремонт и реконструкция.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Тракия“.

Спортна зала по тенис на маса „Машстрой“

Спортна зала по тенис на маса „Машстрой“ се намира в район Източен в града, в спортен комплекс „Христо Ботев“. Залата е ремонтирана в предходния програмен период – подмяна на настилка, поради наводнение.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СКТМ „Машстрой Марица фест“.

Спортна зала по борба „Тракиец“

Спортна зала по борба „Тракиец“ се намира в район Източен в града, в спортен комплекс „Христо Ботев“. Започнат ремонт, изготвени предпроектни проучвания и КСС за кандидатстване за финансиране от клуба. Има необходимост от ремонт на общо фоайе на комплекса.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от АСКБ „Тракиец“.

Спортна зала по карате и кикбокс

Спортна зала по карате и кикбокс се намира в район Източен в града, в спортен комплекс „Христо Ботев“. Залата има спешна необходимост от ремонт на покрива и реконструкция на източна ограждаща стена на комплекса.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от АСКК „Тракия“.

Спортна зала по таекуондо – ITF

Спортна зала по таекуондо – ITF се намира в район Източен в града, в спортен комплекс „Христо Ботев“.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от АСТК „Тракия“.

Район „Западен“

Спортна зала по вдигане на тежести „Милен Добрев“

Спортна зала по вдигане на тежести „Милен Добрев“ се намира в район Западен в града, на гребната база, и е именувана през 2015 г. на последния български олимпийски шампион – Милен Добрев. Залата е ремонтирана в предходния програмен период от ММС.

Поддръжка: Спортен клуб по вдигане на тежести „Марица“.

Спортна зала по бокс „Юнайтед спортс“

Спортна зала по бокс „Юнайтед спортс“ се намира в район Западен в града, на гребната база. Залата е ремонтирана в предходния програмен период с финансовото съдействие на Община Пловдив. 35 000 лева струва ремонтът на покрива, а с 18 000 лева е осигурено модерното обзавеждане и боксов ринг.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СКБ „Юнайтед спортс“.

Спортна зала по джудо

Спортна зала по джудо се намира в район Западен в града, на гребната база.

Поддръжка: Стопанисва се от СК „Божилова“.

Спортна зала по баскетбол

Спортна зала по баскетбол се намира в район Западен в града, на гребната база. Залата има нужда от ремонт на северна фасада и осигуряване на седалки за публиката.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от БК „Академик-мъже“.

Спортна зала по фехтовка

Залата се намира в район Западен (бул. „Пещерско шосе“ № 133).

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СКФ „Тракия“.

Спортна зала по волейбол

Спортна зала по волейбол се намира в район Западен в града, на гребната база. В предходния програмен период са извършени ремонти на съблекалните от ОП „Жилфонд“.

Поддръжка: Стопанисва се от ВК „Марица“.

Спортни зали по спортна гимнастика за мъже и жени

Спортна зала по спортна гимнастика за мъже и жени се намира в район Западен в града, на гребната база.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от ГК „Спартак".

Спортна зала по художествена гимнастика „Чайка"

Спортна зала по художествена гимнастика „Чайка" се намира в район Западен. Сградата е със сериозни дефекти по конструкцията и нужда от ремонт.

Поддръжка: Стопанисва се от СКХГ „Тракия".

Фитнес зала при басейн „Младост"

Фитнес зала при басейн „Младост" се намира в общински плувен комплекс в район Тракия.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от „Дан Спорт 2013".

Зала кик-бокс „Легион" в стадион „Пловдив"

Зала кик-бокс „Легион" в стадион „Пловдив" се намира в едноименния стадион и заедно с него подлежи на ремонт, съгласно проектните намерения.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Легион".

Зала силова подготовка

Зала за силова подготовка се намира в стадион „Пловдив" и заедно с него подлежи на ремонт, съгласно проектните намерения.

Поддръжка: Стопанисва се от СКЛА „Ботев".

Спортна зала карате „Ронин"

Спортна зала карате „Ронин" се намира в стадион „Пловдив" и заедно с него подлежи на ремонт, съгласно проектните намерения.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Ронин".

Спортна зала бойни изкуства – Окинава Те Тай Карате

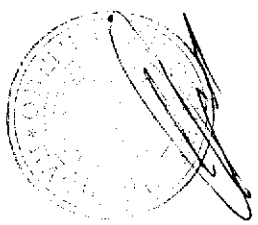
Спортна зала бойни изкуства – Окинава Те Тай Карате се намира в стадион „Пловдив" и заедно с него подлежи на ремонт, съгласно проектните намерения.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Окинава Те Тай Карате-Филипополис".

Спортна зала бокс

Спортна зала по бокс се намира на стадион „Пловдив" и заедно с него подлежи на ремонт, съгласно проектните намерения.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Сашо Христов".

Спортна зала по джудо „Нола“

Спортна зала по джудо „Нола“ се намира в стадион „Пловдив“ и заедно с него подлежи на ремонт, съгласно проектните намерения.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Нола“.

Силови зали Секции А,Б,В,Е,Ж – Нови Хангари

Силови зали Секции А,Б,В,Е,Ж – Нови Хангари се намират на територията на гребната база в парк „Отдих и култура“ до стадион „Пловдив“ в район „Запад“. Силовите зали притежават указания за възстановяване /изграждане на нова вентилация, от ХЕИ и са с необходимост от ремонт на санитарни възли в западна част след теч от покрива на хангарите.

Поддръжка:

Секция А: Стопанисва се под наем от ГК „Черпоков“

Секция Б: Стопанисва се под наем от СККК „Чишилски“

Секция В: Стопанисва се под наем от СККК „Тракия“

Секция Е: Стопанисва се под наем от СК „Хеброс Гребане“

Секция Ж: Стопанисва се под наем от СК „Академик гребане“

Район „Северен“

Спортна зала „Дунав“

Спортна зала „Дунав“ е обект, който предстои да бъде въведен в експлоатация. В нея е разположена зала с височина 14 метра, която е напълно подходяща за баскетбол и волейбол. Съоръжението разполага и с втора сграда, в която на втория етаж са обособени две зали за аеробика, всяка с височина 5 м.

Отвън е предвидено да има две открити игрища, както и подходящо озеленяване.

Поддръжка: Община Пловдив.

Многофункционална спортна зала при Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Многофункционална спортна зала при ПУ „Паисий Хилендарски“, се намира в Район Северен и представлява новоизграден, в предишния програмен период, за града обект.

Поддръжка: Стопанисва се от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Район „Южен“

Спортна зала „Олимпиада“

Спортна зала „Олимпиада“ се намира в район Южен в гр. Пловдив и разполага с централно отопление. За всички спортни дейности на нейната територия е необходима предварителна резервация.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Арена спорт“.

Спортна зала „Кичево“

Спортната зала „Кичево“ в гр. Пловдив се намира в район Южен.

Поддръжка: Стопанисва се от ОУ „Яне Сандански – Пловдив.

Спортна зала по бокс

Спортната зала по бокс в район Южен (ул. „Малгара“ № 5) се стопанисва под наем от Спортен клуб „Спартак“.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СКБ „Спартак“.

Спортна зала по таекуондо – WTF „АКАДЕМИЯ ПЛОВДИВ“

Спортна зала по таекуондо – WTF „АКАДЕМИЯ ПЛОВДИВ“, се стопанисва под наем от спортен клуб „Таекуондо Академия“.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Таекуодо Академия“.

Район „Тракия“

Спортна зала по фехтовка

Спортната зала по фехтовка в гр. Пловдив се намира в район Тракия.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СКФ „Тракия“.

Фитнес зала – „Авангард“

Фитнес зала – „Авангард“ се намира в район Тракия. Залата представлява най-модерния фитнес център в града, оборудвана с уреди последно поколение – “Technogym”. Към фитнес центъра има боксова зала, СПА, Мултифункционална зала, протеинов бар и 2 футболни игрища.

Поддръжка: Стопанисва се като концесия от „СК Авнгард“ ЕООД.

Спортна зала по бокс „Локомотив“

Спортна зала по бокс „Локомотив“ се намира в Район Тракия. През изминалия период в залата са извършени ремонтни работи – подмяна на дограма от ММС.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от БК „Локомотив“.

Спортна зала по бойни изкуства в стадион „Локомотив“

Спортна зала по бойни изкуства в стадион „Локомотив“ се намира в Район Тракия. Съоръжението има изготвено КСС за кандидатстване за финансиране, необходимост от реконструкция на съблекални и санитарен възел.

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК „Лаута Арми“.

Други

АСК Тракия стопанисва 5 (пет) зали за спортна стрелба в Районите Източен, Южен, Северен и Тракия.

Спортни бази и игрища на територията

Спортните бази и игрища в Пловдив са 19, като отново, този път почти всички са разположени в район „Запад“ – 17 бр., главно игрища за разнообразни спортни дейности и спортни хангари.

Район „Централен“

Комплекс С.И.Л.А.

Комплекс С.И.Л.А. е новоизграден за гр. Пловдив обект, предлагащ комплексно обслужване, адекватно на съвременния активен начин на живот. Обектът разполага с фитнес, СПА център, плувен и акватоничен басейн, паркинг и автомивка, както и модерен протеинов бар.

В С.И.Л.А има и модерен терен за баскетбол, волейбол, бадминтон и футзал с размери 40 х 20 м. Теренът е с професионална шведска паркетна настилка, сертифицирана от FIBA, и гарантираща еластичност, отскок на топката, приплъзване и сцепление. Сертифициран от БФБ. Осветлението е димируемо LED и осигурява от 850 до 1250 лукса. През деня теренът е естествено осветен и вентилиран. Климатизацията осигурява 15 градуса през зимата и 25 градуса през лятото. Зрителски места за 1600 човека. Осигурени са модерни съблекални за състезатели, съдии, треньори и лекар. Осигурени за зрителите са WC за мъже, жени и инвалиди, снек бар, складове и две евакуационни стълбищни клетки.

Комплексът разполага със собствен хотел „Алианс“ 4* и ресторант "Копчето", които се намират непосредствено близо до комплекса.

Поддръжка: Стопанисва се от „Тони-К“ ЕООД.

Район „Западен“

Игрища №.5,9, 10, игрище за петанк, волейбол и полигон за хвърляния

Към гребната база на гр. Пловдив, район Запад се намират 3 прилежащи игрища с номера 5,9 и 10.

- Игрище №5: Има осигурено финансиране за подмяна на поливна система и тревна настилка, машина за поддържане и осветление на игрището;

Поддръжка: Стопанисва се от Община Пловдив.

- Игрище №9: Новоизграден за града обект;

Поддръжка: Стопанисва се чрез концесия от „Леонел 10“ ЕООД.

- Игрище №10: Новоизграден за града обект, включващ 3 футболни и 2 баскетболни игрища, 1 комбинирано игрище за волейбол и тенис на корт, фитнес на открито, писта за бягане, 4 тенис маси и подвижни трибуни

Поддръжка: Стопанисва се от ОП „Младежки център“.

- Игрище за петанк: добро състояние на обекта;

Поддръжка: Стопанисва се под наем от СК по „Петанк“.

- Игрище за плажен волейбол: Новоизграден за града обект;

Поддръжка: Стопанисва се от ВК „Марица“.

- Игрище за хвърляния: добро състояние на обекта;

Поддръжка: Стопанисва се от Община Пловдив.

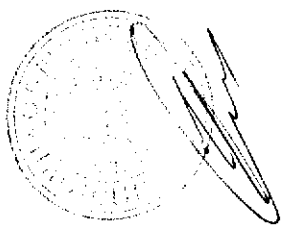
ХАНГАРИ 3-12 Нова Гребна База

Хангарите 3-12 от Новата гребна база в район Западен са ремонтирани след пожар от Община Пловдив в източната част и течове от покрива от ОП „Жилфонд“. В западната част е изградена пожароизвестителна инсталация (от спортни клубове и от ОП „Жилфонд“). Съществува необходимост от разширяване на складовата част, като в тази връзка е предвидена реализацията на Инвестиционен проект за нов хангар и складова база, както и кемпер зона с приемна сграда.

- Хангар 3: Стопанисва се под наем от СККК „Чипилски“;
- Хангар 4: Стопанисва се под наем от СККК „Тракия“;
- Хангар 5: Стопанисва се под наем от АГК „Тракия“;
- Хангар 6: Стопанисва се под наем от СК „Хеброс Гребане“;
- Хангар 7: Стопанисва се под наем от СККК „Тракия“;
- Хангар 8: Стопанисва се под наем от ГК „Черпоков“;
- Хангар 9: Стопанисва се от Дирекция – СМД;
- Хангар 10: Стопанисва се под наем от ГК „Пловдив“;
- Хангар 11: Стопанисва се под наем от БФКК;
- Хангар 12: Стопанисва се под наем от ГК „Академик Гребане“;
- Хангар 13: Стопанисва се под наем от БФГ;

Район „Южен“

Спортен комплекс „ВЕКТА“

Разполага с официален затревен терен с размери 100 m x 70 m и тренировъчно кортово игрище с размери 80 m x 0 m. Стадионът се намира в Пловдив, до басейн Нептун и срещу обувен завод Флавиа. Спортен комплекс ВЕКТА разполага с две игрища за футбол на малки врати с изкуствена трева. Терените са с размери 20 m x 40 m, с професионални настилка и осветление, и изцяло заградени с мрежа. Към тях има на разположение съблекални и душове.

Поддръжка: Община Пловдив, като тя се използва за спортната подготовка на детската юношеска школа на ПФК „Спартак".

Приоритетни проекти на община Пловдив в областта на спорта

В настоящия програмен период 2021-2027 г., Община Пловдив си поставя амбициозната задача да реализира основен комплекс от проекти, съдържащи голям брой обекти с насоченост към развитието на спорта в града, свързани с изграждане/ реконструкция на спортни паркове и съоръжения.

Едни от ключовите и по-големи инвестиционни намерения на града са реконструкцията на трите големи стадиона в града: „Ботев", „Локомотив", „Пловдив" и на спортна зала Дунав", както и да бъде реконструиран лекоатлетическият стадион (до стадион „Пловдив"). Два от стадионите, „Ботев" и „Локомотив" са възложени за изпълнение от Дирекция „Строителство и инвестиции", а стадион „Пловдив" (както е описано по-горе, в настоящата глава) е с одобрено задание за проектиране. Ремонтът на зала „Дунав" е в изпълнение и е готов на 60%. Към стадион „Локомотив" – лека атлетика, следва да бъдат доизградени фитнес и съблекални, които в момента са с 30% готовност. Други по-големи обекти, залегнали в инвестиционните намерения на Община Пловдив са изграждане на Басейн „Младост" (ул. Ясна поляна №13) и Тренировъчен спортен комплекс за волейбол и баскетбол в р-н Западен.

Сред планираните интервенции в областта на спорта са изграждане на нови и реконструкция на съществуващи спортни зали, в т.ч. и към образователни обекти; приоритетно обновяване на спортни площадки, вкл. за скейтборд; продължаваща подкрепа на фехтовалното изкуство, чрез изграждане на Югоизточно-европейски център за развитие на фехтовката.

Като град с многобройни спортни успехи, заслуги и традиции, в настоящия програмен период също така се предвижда и създаването на музей на спорта от ОП „Младежки център - Пловдив".

Община Пловдив е приела с одобрението на Общинския съвет Стратегия за младежка политика за периода 2021-2030 г., съобразена с приоритетите на проекта на Национална стратегия за младежта за периода 2021-2030 г., Стратегията на ЕС за младежта за периода 2019-2027 г., Плана за действие на Пловдив за интегриране на българските граждани от етнически и други социално уязвими групи, Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите, Договора на ЕС от Маастрихт.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Документът поставя следните основни задачи за постигане на определените визия и стратегически цели, напълно съответстващи с приоритетите, заложени в действащата Стратегия за младежта на ЕС:

- Качествено формално и неформално образование, гарантиращо умения за успешна житейска и професионална реализация;
- Устойчива заетост и насърчаване на младежкото предприемачество;
- Висока гражданска активност и участие на младите хора в живота на общината и региона;
- Свързаност между младите хора, общуване, разбиране и толерантност;
- Равнопоставен и гарантиран достъп до информация и услуги;
- Осигуряване на добро физическо и психично здраве;
- Формиране на екологична култура и опазване на околната среда;
- Организиране на свободното време, творчество и култура;
- Равен шанс за развитие на младите хора от малките населени места и селските райони;
- Равен шанс за развитие на младите хора в неравностойно положение.

Сравнение на развитието на спорта в община Пловдив с ЮЦР и ЮИР

Като най-голям град, по демографски показатели, Пловдив е и логично средище на спорта в ЮЦР и дори в цяла Южна България. В сравнение с ЮИР, единствените градове, които показват ниво на заинтересованост към спорта на клубно ниво, са Стара Загора и Бургас, като нито едно от двете населени места няма повече официални клубове по спорт от гр. Пловдив – съответно 108 за гр. Стара Загора и 124 за гр. Бургас.

Ситуацията с наличието на спортни обекти е аналогична – броят на тези в гр. Пловдив надвишава значително наличните в Стара Загора (30 броя – главно фитнес зали) и в Бургас (41 броя – с по-малко разнообразие от тези в Пловдив).

В допълнение, най-големият стадион в страната – стадион „Пловдив“ (и като цяло развитието на нивото на футбола в града), специализираната зала за фехтовка, Олимпийският гребен канал, както и уникалният за целия Балкански полуостров Колодрум, дават на гр. Пловдив солидно самочувствие на спортен град, доминиращ на национално ниво.

Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

На базата на извършения преглед на развитието и състоянието на сектора в Община Пловдив, чрез SWOT анализ бяха идентифицирани следните проблеми, възможности и ключови потенциали за развитие:

Идентифицирани проблеми

Нивото на физическата активност на населението остава ниско, в условия на липса на национален стратегически документ за развитие на масов спорт, със сериозни импликации върху здравния статус на населението. Въпреки значителния ресурс, изразходван през последните десет години за изграждане и рехабилитация на спортна инфраструктура, преобладаващата част от населението вижда ограничения в достъпа до такава. Част от обектите на образователната инфраструктура не предоставят адекватни условия за провеждане на учебни занятия по физическо възпитание и спорт и изпитват затруднения при реализиране на спортните дейности, а намеренията на политиката за преодоляването на този проблем не изглеждат финансово обезпечени.

Потенциал за развитие

Една от задачите, която стои пред местната администрация в настоящия период е подобряване на спортната инфраструктура за практикуване на масов спорт, подобряване на физическото здраве на жителите на града и подобряване на достъпа и качеството на предлаганите услуги. За всеки от обектите за спорт, общинска собственост, от страна на специализираната администрация конкретно са посочени идентифицираните нужди от интервенции. Вниманието приоритетно следва да се бъде концентрирано към изграждане на нови обекти, които да решат въпроси, свързани с практикуването на различни видове кардио спортове на открито и на закрито.

Чрез реализацията на инвестиционна програма и изпълнението на проекти за развитие и подкрепа на спортната инфраструктура в града, ще се постави здрава основа за постигане на задачите, целите и визията на „Стратегията за младежка политика на Община Пловдив“ (2021-2030 г.), в ключово направление – Здравословен начин на живот и физическа активност.

РАЗДЕЛ V. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията - условия и предпоставки за развитие на свързана Община Пловдив и Пловдив – метрополисен град

5.1. Транспортни направления и свързаност

Благоприятното географско разположение и функциите на Пловдив като център не само на Южния централен район (ЮЦР), но и на Южна България обуславят сравнително доброто развитие на транспортните връзки и обслужващата ги инфраструктура. Още от древността през града преминават пътни артерии със стратегическо значение, свързващи Европа с Мала Азия и Близкия изток, Северна Европа и Балтика със Средиземноморието, Черно море с Адриатика.

Трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T).

На територията на Р България в основната TEN-T мрежа, в района са включени:

- направленията на коридорите от основната TEN-T мрежа на ЕС: „Рейнско-Дунавски“ (вътрешноводен път р. Дунав, с пристанища Видин и Русе и интермодален терминал в Русе) и „Ориент/Източно-Средиземноморски“ (железопътно и пътно трасе по направленията Видин–София–Кулата и София–Пловдив–Бургас/Свиленград (турска граница));
- като възли в основната TEN-T мрежа са включени и Летище София, Пристанище Бургас и интермодалните терминали (ИМТ) София, Пловдив, Русе и Г. Оряховица.

В разширената мрежа, освен направленията и възлите в съществуващата карта на TEN-T („Бургас-Варна“ и АМ „Марица“/Хасково-Кърджали-гръцка граница), са включени допълнително пет нови пътни трасета, от които, за развитието на района имат отношение:

- скоростен път Рила, по направлението „Дупница–Самоков–п.в. Богородица–АМ „Тракия“/АМ „Хемус“;
- път „Пловдив–Рудозем“.

Тук са включени и Летищата Варна, Бургас, Пловдив и Горна Оряховица, както и ИМТ Драгоман и Свиленград.

Възприетият подход за развитие на TEN-T мрежата формулира „коридорите“ като мултимодални направления, които пресичат най-малко две граници и включват, ако е възможно, поне три вида транспорт, включително, където е приложимо, и морски магистрали. Така формулирани, през района на Пловдив преминават два общоевропейски транспортни коридора (ОЕТК):

- ОЕТК №4 – Централна Европа – Румъния (Калафат) – Видин – София – Пазарджик – Пловдив – Хасково – Свиленград – Турция (Одрин) – Азия. Коридорът

осъществява връзка между Западна Европа и Гърция, като свързва урбанизационни центрове Дрезден/Нюрнберг – Прага - Виена/Братислава – Будапеща – Арад – Букурещ -Констанца/Крайова – София - Солун/Пловдив - Истанбул.

- ОЕТК №8 – Албания – Македония (Крива Паланка) – Кюстендил - София – Пазарджик – Пловдив – Стара Загора – Сливен – Бургас – Варна провежда трафика от и за Адриатика, осигурявайки международните потоци между Балканите и Централна и Западна Европа.

Всички основни жп линии на територията на страната са част от TEN-T мрежата. По направлението на коридор „Ориент/Източно – Средиземноморски", железопътното трасе включва отсечките Видин – София – Кулата и София – Пловдив – Бургас/Свиленград (турска граница).

Пътища с международно и национално значение, пътища с регионално значение

Пловдив е един от важните транспортни центрове на България. Още от древността Тримонциум е главен град по римския път Виа Милитарис (Виа Диагоналис), с връзка към Виа Игнация и Бяло море. Днес през района минават основни автомобилни пътища с международно значение: Автомагистрала А1 – „Тракия", част от Европейски път Е80, Паневропейски транспортен коридор 4 и Паневропейски транспортен коридор 8, преминаващ на 5 км северно от Пловдив.

А1 - автомагистрала „Тракия" София – Пловдив - Бургас формира част от направлението на коридора от основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно – Средиземноморски" през територията на страната. Магистралата е напълно изградена с обща дължина 360 км. Преминава извън границите на Общината и провежда основния транзит спрямо нея, но едновременно с това влияе и на транспортното обслужване на града чрез трите основни връзки за „прекъснат транзит".

Първокласен път I-8 граница Сърбия – Драгоман – София – Пловдив – Свиленград – граница Турция (Е-80) формира част от коридора на основната TEN-T мрежа - „Ориент/Източно – Средиземноморски", който вече се обслужва от АМ „Тракия" и АМ „Марица", а пътят има дублиращи функции. Освен тях, връзки в различни направления са осигурени по осем пътя от републиканската мрежа, в т.ч. околовръстния пръстен на Пловдив.

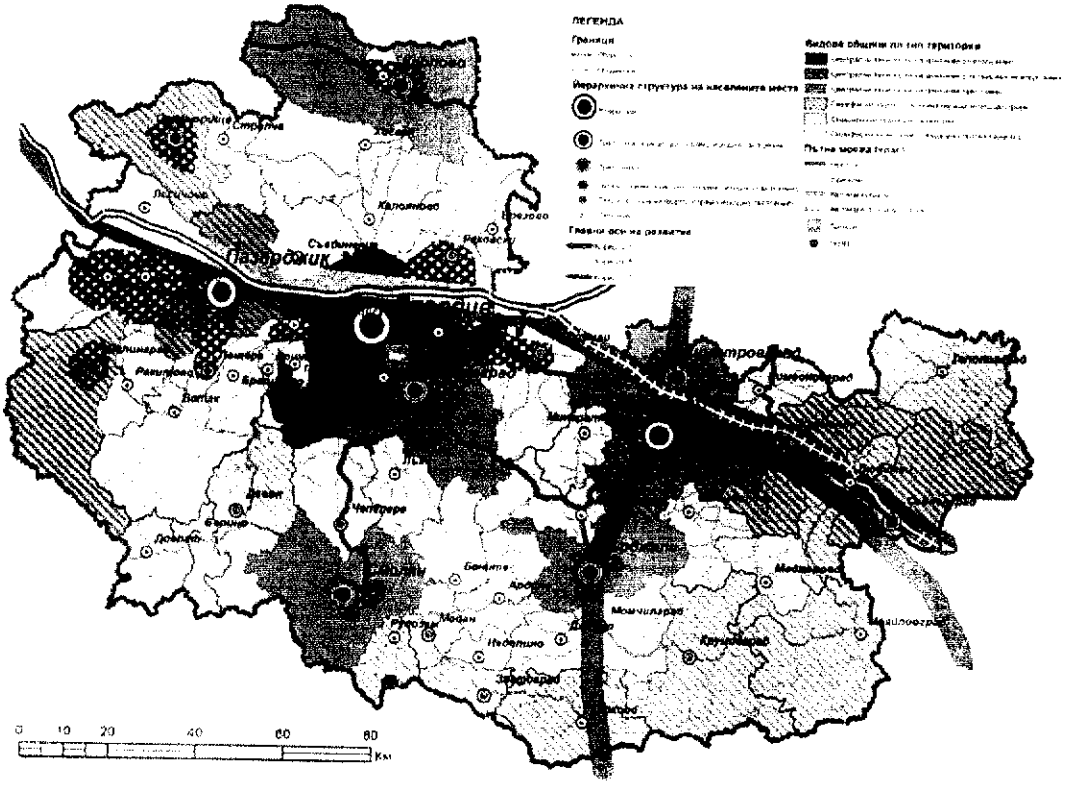
Допълнително, в широкообхватната TEN-T мрежа на територията на страната е включен второкласният път II-86 „Пловдив – Смолян – Рудозем", който осигурява единствения транспортен достъп от вътрешността на страната до област Смолян. Предвижда се пътят да бъде изграден като скоростен, а в началото на 2020 г. стартира изграждането на ГКПП „Елидже- Ксанти" като допълнителна връзка с Р. Гърция. Път II-58 от Пловдив през Асеновград осигурява връзка с Кърджали и Хасково.

Град Пловдив е разсечен от международния път ЕТК-10 „София – Свиленград" и първокласния път I-36 „Карлово – Смолян", път Е-773 (от Пловдив за Стара Загора, Сливен

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

и Бургас) и по жп линия от София през Пловдив с разклонения за Свиленград и Бургас/Варна. Тринадесет радиално разположени направления осъществяват връзките на града с другите селища, страната и чужбина, което определя значението на града като важен транспортен възел с висока концентрация на транспортни потоци.

Европейските транспортни коридори (ЕТК) се разглеждат като основен градообразуващ фактор, което чрез йерархичната структура на населените места и оси на развитие от Общинския план за развитие (ОПР, по данни от Националната концепция за пространствено развитие - НКПР), определя и развитието на района в следните направления:

Фигура 5.1.1. Йерархична структура на населените места и оси на развитие[225]

5.1.1. Комуникационно-транспортна система

Републиканската пътна мрежа (РПМ) осигурява връзките между населените места в страната, както и тези със съседните страни, за извършване на превоз на пътници и товари. Републиканските пътища се класифицират според административно - стопанското им значение и функциите им в транспортната система в следните класове: автомагистрали и пътищата от първи, втори и трети клас, които осигуряват транспортни връзки от национално значение и образуват държавната пътна мрежа. Отделни републикански пътища са включени в трансевропейската пътна мрежа.

[225] по данни от НКПР за периода 2013-2025 г., от ОПР на община Пловдив 2014-2020

Общо	19917	806	2883	4019	12209
Южен централен район	4105	192	416	785	2712
Кърджали	649	-	73	81	495
Пазарджик	753	51	59	203	440
Пловдив	1020	50	129	240	601
Смолян	539	-	-	110	429
Хасково	1144	91	155	151	747

Таблица 5.1.1. Републиканска пътна мрежа според класа пътища (в километри) за Южен централен район[226]

Автомагистралите са пътища от най-висок клас и са предназначени за движение на автомобили с високи скорости. Пътищата първи клас са предназначени за осъществяване на транзитно движение на големи разстояния (предимно от граница до граница). Те обслужват големи територии и съвпадат с направленията на основните транспортни потоци в страната. Пътищата втори клас са предназначени за осъществяване на транзитно движение на средни разстояния. Те изпълняват разпределителни функции в транспортната система, като осигуряват оптимални маршрути на транзитното движение към отделни региони в страната. Пътищата трети клас служат за разпределяне на движението във вътрешността на териториите, прилежащи към пътища от по-висок клас или осигуряват връзки между отделните общини, както и с местните пътища.

		Общо с настилка	Асфалтова	Паважна	Трошено-каменна	Баластрена	Без настилка
Общо	19917	19599	19431	36	109	23	318
ЮИР	4105	4017	3986	9	22	-	88
Кърджали	649	649	643	-	6	-	-
Пазарджик	753	747	745	2	-	-	6
Пловдив	1020	972	951	5	16	-	48
Смолян	539	525	525	-	-	-	14
Хасково	1144	1124	1122	2	-	-	20

Таблица 5.1.2. Републиканска пътна мрежа според вида на настилката за Южен централен район[227]

Настилките с асфалтово покритие са предназначени за всички категории на движението. Настилки с паважно покритие се използват най-често при пътища с тежко и

[226] По данни на НСИ към 31.12.2020 г.
[227] По данни на НСИ към 31.12.2020 г.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

много тежко движение, като има няколко такива пътя в Пазарджишка и Пловдивска области. Настилки с трошенокаменно покритие се използват за изграждане на местни пътища с леко движение, като такива има само в области Кърджали и Пловдив. Няма настилки с баластрено покритие, но във всички области, без Кърджали има пътища без настилка, които обикновено са горски, тракторни и коларски пътища без специално покритие.

Данните за гъстотата, достъпността и обслужваните общини, са дадени по-долу, в сравнителния анализ за района.

Формирането на комуникационно-транспортната система на Пловдив е резултат от историческото развитие на града и неговата функционално пространствена структура, както и от местоположението му на международните трасета на ЕТК- 8 и ЕТК-10, посока Изток-Запад и на регионалните национални връзки Север-Юг.

За определяне на функционалното предназначение на уличните отсечки, уличната мрежа е разделена на:

- ПУМ –първостепенна улична мрежа;
- ОУМ –обслужваща улична мрежа.

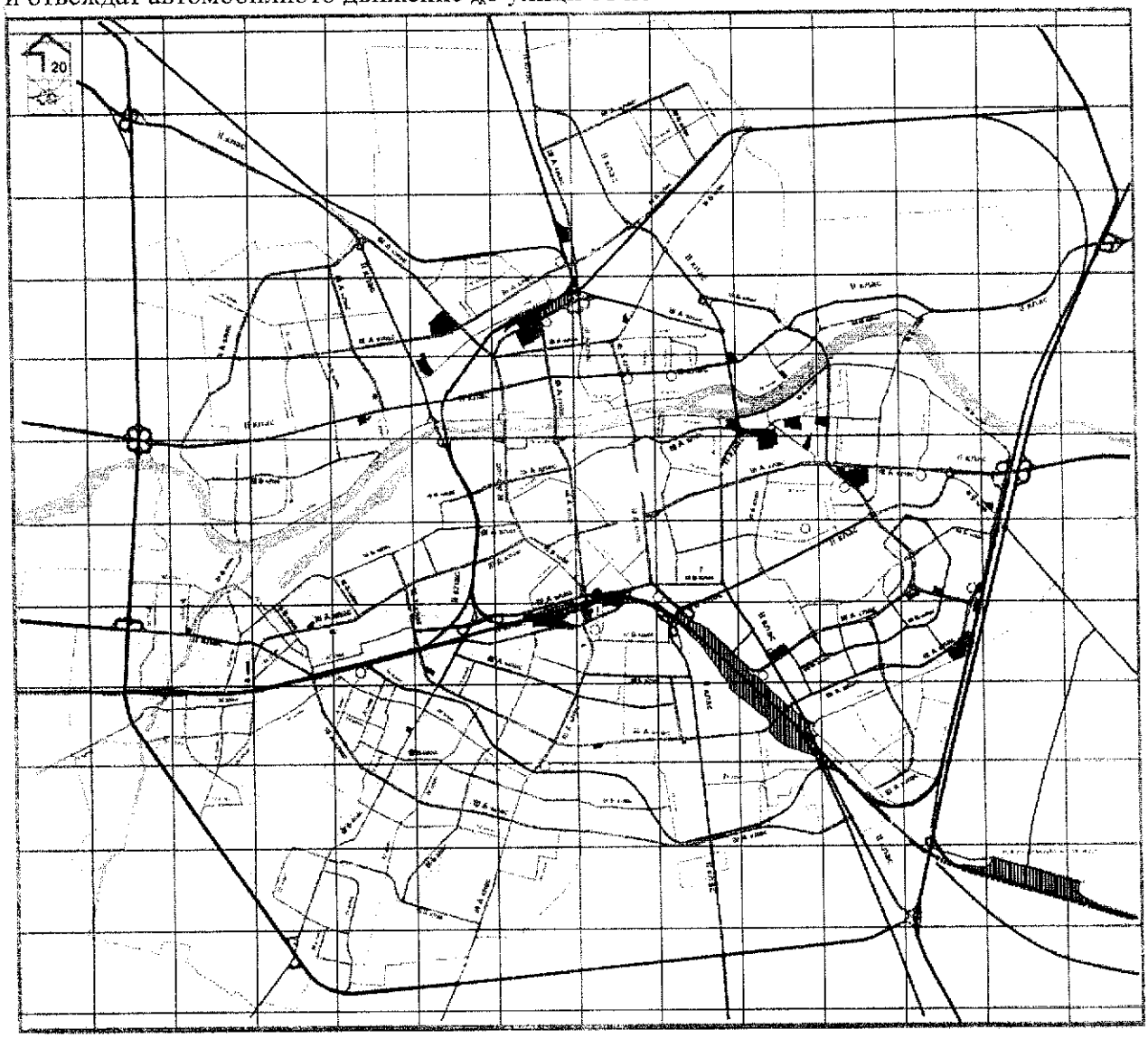
Първостепенната улична мрежа е формирана от историческото развитие на града първоначално като линеална спрямо р. Марица, а впоследствие с входно-изходните артерии, с растери се е оформила и като радиално-растерна. Улиците от ПУМ са класифицирани като II-ри, III-ти (А и В) и IV-то класни улици, съгласно Наредба №2 на МРРБ – за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии. Общата дължина на ПУМ (II, IIIА, IIIБ и IV кл.) е 162,44 км. Площта на ПУМ в Общия баланс на гр. Пловдив е 157,82 ха. Функционалната класификация включва:

- II-ри клас (градски магистрали) с обща дължина 40,68 км. Към тях са отнесени: бул. „Васил Априлов“, бул. „Васил Левски“, бул. „България“, бул. „Цариградско шосе“- бул. „Мария Луиза“, бул. „Санкт Петербург“ - Кукленско шосе; булевард „Източен“ - шосе за Асеновград, бул. „Освобождение“ и бул. „Цар Борис III – Обединител“.
- III-ти клас (районни артерии). Третокласните артерии са основната част от уличната мрежа, която осигурява локалните транспортни връзки между отделните градски части и провежда движението до по-високи класове улици. Общата им дължина е около 70,0 км. като са разделени на IIIА (22,7км) и IIIБ (47,3км). Третокласните улици са основен носител на масовия обществен пътнически транспорт (МОПТ) в града.
- IV-ти клас (главни улици) с обща дължина около 52,0 км. Те обслужват главния градски център и вторичните центрове, съвместно с районните артерии.

Трасетата на републиканската пътна мрежа навлизат по съгласувани трасета с Агенция „Пътна инфраструктура“ (АПИ) в градската ПУМ и я използват за провеждане на националните и регионални транзитни потоци (входно-изходни артерии) в регулационните

граници. За гр. Пловдив плътността на ПУМ към 2012 г. е 3,0 км/км2, а територията в регулация е 54,11 км2. В дължината на ПУМ не е включен околовръстният пръстен III - 864.

Площта на второстепенната улична мрежа (ВУМ) е 651,61 ха. Включва улици V-ти и VI-ти класове, които директно обслужват прилежащите жилищни и производствени зони и отвеждат автомобилното движение до улици от по-високи класове.

Фигура 5.1.2. Схема на уличната мрежа по класове

Град Пловдив има актуализирана План-схема на Комуникационно-транспортната система (ПС-КТС) към Общия устройствен план (ОУП) на града към 2025 г., като разработването е извършено в пълния обем, изискван от Наредба №01/8 към ЗУТ, за градове от I-ви функционален тип. За целите на проектирането са проведени широк набор проучвания на състоянието на комуникационно-транспортната система, основаващи се на богата фактологическа и анкетна информация - изследване на транспортните процеси по ПУМ, подвижността на населението и моторните превозни средства (МПС), товарното

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

автомобилно движение, входящите, изходящите, циклични и транзитни транспортни потоци. Създадена е трайна информационна база за моделиране на процесите на движение и системите на МОПТ в града, която поддържа актуални данни. Проблемите по отношение на Актуализацията на ПС-КТС - Пловдив са представени в „Стратегически насоки за социално-икономическо и пространствено развитие на Община Пловдив“, разработени след изготвяне на „Комплексния анализ на функционалните подсистеми на Пловдив“.

Очакваните параметри по отношение на социално - икономическото и градоустройствено състояние на гр. Пловдив за 2025 година, са очертали редица проблеми пред транспортното планиране за перспективния период, които могат да бъдат решени само с качествено преобразуване на СМОПТ, в следните три насоки:

1. Изнасяне на предимно масово обитаване извън компактното ядро на града, в района на Северните склонове на Родопите;

2. Интензивно урбанизиране на северната дъга от населени места в дисперсната структура на ОУП-Пловдив на разстояние 10-12 км от регулацията на Пловдив.

3. Подобряване на качеството на транспортното обслужване в самото компактно ядро на града.

Прогнозната моторизация, заложена според Наредба №2/01.10.2004 г., е 520 бр. ЛМПС/ 1000 бр. обитатели. Обвързването на прогнозната първостепенна улична мрежа с прогнозната структура на ОУП на гр. Пловдив показва, че е постигнато пълно синхронизиране между устройствена структура и комуникационно-транспортна система, както по отношение на общата устройствена концепция, така и по отношение на конкретните устройствени решения за всички части на територията. ПС-КТС използва основната част от благоприятната растерна улична конфигурация в компактния град, като я доразвива в тангенциална система с четири тангенти за външния и вътрешноградския транзит. Основната цел на трасетата, елементи на тангенциалната система е да разтоварят градския център. Те трябва да бъдат технически пригодени за голяма скорост и високо ниво на обслужване, за да бъдат предпочитани маршрути за по-бързо и удобно придвижване. Предвидени са радиални трасета за входящо - изходящото движение. Като естествено продължение на проектната улична мрежа, правоъгълната конфигурация на традиционната мрежа в града е по-лесно осъществима. Въпреки това, съществуват определени трудности по реализиране на някои от тангенциалните трасета. Западната тангента (бул. „Копривщица“) е проведена успоредно на съществуващата жп връзка Филипово - Пловдив (от двете ѝ страни), което създава необходимост от изграждане на транспортни възли на различни нива. Трасето на южната тангента минава през терени на БДЖ (депото) и свързването ѝ става трудно на две нива, с пресичащите я улици от по-висок клас (бул. „Копривщица“, бул. „Македония“). Източната тангента (бул. „Източен“ в участъка на бул. „България“), на север пресича ж.п. клонове, които са изоставени, съответно ведомствени трасета, които могат пълноценно да се използват за прокарване на трасето на тангентата.

Моноцентричната пространствена структура на града, в прогнозата до 2025 г. се преобразува и се развива като полицентрична с три нови вторични центъра. Използвани са максимално наличните комуникационни пространства в града. За комуникационно - транспортното обслужване на градския център и най-активното ядро се разчита на съчетаното действие на скоростния релсов транспорт и на довеждащия автобусен такъв, както и на известно функционално разтоварване на традиционния център, чрез развитието на полицентрична структура на Центровата система. В тази връзка предложената система на масов обществен пътнически транспорт в ПС-КТС на ОУП – Пловдив 2025 г. е прогнозирана при отчитане на две основни предпоставки:

- Развитие на конкурентноспособна система на МОПТ, с нов вид превозен подвижен състав – скоростен трамвай тип „S-bahn", който да стане основен носител на кореспонденциите от МОПТ, както и „релсов гръбнак" на системата на масовия обществен пътнически транспорт;
- Развитие на конкурентноспособна система на МОПТ, с нов вид превозен подвижен състав, а именно – екологични превозни средства и подобрена организация на транспортното обслужване чрез интегрирана информационна система.

И в двата случая, под конкурентноспособна система на МОПТ следва да се разбира такава, която да задържа ползването на личните леки автомобили в порядъка от 34% до 46% от всички реализирани пътувания в пиковите периоди на денонощието.

За реализацията на това проектно предложение ще се използва, със съответно преустройство, инфраструктурата на съществуващия железопътен възел. Предложено е изграждане на нов участък на жп линия, североизточно от Пловдив (в землището на Община Марица), с цел осъществяване на жп връзка между жп гара Тракия и жп гара Филипово. Предвидено е извършването на специализирано проучване във връзка с тази проектна идея. Предложението, по същество, съответства на световните тенденции, както и на действащата към момента стратегия на Министерство на транспорта за развитието на националната транспортна система. Релсовият транспорт има редица предимства, сред които са енергийната ефективност, скорост, безопасност, надеждност и други.

5.1.2. Сухопътен транспорт

Бензиностанциите, въпреки че са част от търговската дейност, се третират като съоръжения на транспорта. Общият брой на съществуващите бензинови и газови станции в Пловдивска община е около 102. Същите биха били достатъчно дори и при достигане на прогнозната моторизация към 2025 г., въпреки, че нормативa за обслужване с бензино колонки не е актуализиран. През последните 5 години се увеличава значително броят на МПС, регистрирани в града, но не е налична точна официално оповестена информация за определяне на средногодишния им темп на нарастване. Последните изследвания са направени с "Транспортно-социологическата анкета за подвижността на населението" през

октомври 2005 година. Към онзи момент е получена стойност на моторизацията от порядъка на 430 бр. МПС /1000 обитатели.

Обслужването на МПС парка, с ремонтни услуги в Община Пловдив, не може да бъде проследен и проверен с наличната информация. Норматива за броя работни постове за обслужването е „един работен пост в автосервиз за 100 бр. МПС", съгласно действащите документи. Въпреки, че този норматив не е актуализиран скоро, по експертна оценка на екипа по ПС-ТКС, обслужването на личните МПС с ремонтни дейности е недостатъчно и с увеличаването на автомобилния парк ще нараства необходимостта от нови обслужващи обекти, като нуждата от тях ще бъде запълнена на пазарен принцип.

Най-големите транспортни съоръжения в Пловдив са пътен възел „Родопи", Коматевски транспортен възел, надлезите на Асеновградско шосе, Карловско шосе и Цариградско шосе, „Бетонния мост" на кв. „Кючук Париж". В центъра на града са построени два тунела. Изградени са шест моста над река Марица.

Подробна информацията за външните транспортни потоци – входящи, изходящи, транзитни, е налична към 2005 година. Поради липсата на данни от по-нови изследвания, посочените основните характеристики са представени като допълнение за мотивирането на решенията в настоящата разработка:

- Входящо движение - 41 069 броя МПС/12 часа
- Входящ транзит - 5 055 броя МПС/12 часа
- Изходящо движение - 42 029 броя МПС/12 часа
- Изходящ транзит - 4 482 броя МПС/12 часа
- Общ сумарен транзитен поток по кордона:

Усреднено транзит - 5 055 + 4 482 / 2 = 4 770 броя МПС/12 часа
Изчисление „%" на транзита от общия обем входящо и изходящо движение:
(4 770 x 2) : (41 069 + 42 029) = 11, 5 %
% входящо движение = 41 069 - 4 770 → 43,7 %
% изходящо движение = 42 029 - 4 770 → 44,8 %

Всички сумарни транспортни потоци по кордона:

- Тотално движение по кордона - 83 098 броя МПС/12 часа
- Входящо движение - 36 299 броя МПС/12 часа
- Входящ транзит - 4 770 броя МПС/12 часа
- Изходящо движение - 37 259 броя МПС/12 часа
- Изходящ транзит - 4 770 броя МПС/12 часа

Транзитните потоци, като част от Входящо – Изходящото движение, не са значителни - фиксираният обем е 11,5%. от обема на входящо-изходящото движение. В сравнение с Кордонното изследване на Пловдив от 1983 г., когато е бил фиксиран транзитен обем от 23%, след построяването на Автомагистрала „Тракия", транзитното движение е

снижено до нормалния обем за градове със съизмерима на Пловдив големина, т.е. 10-15%. Следва да се отбележи, че 32,5 % от целия обем движения се реализира от Екраните /посоките/: TRE 112 – АМ за София и TRE 116 – Асеновград. Източната дъга от Околовръстния път не е изградена и транзитните потоци, за някои основни транзитни посоки, минават през града.

5.1.3. Железопътен транспорт

Пловдив е основен център на железопътния транспорт в Южна България. От 1874 г. през Пловдив преминава железопътната линия Любимец – Белово, разширена в началото на XX век до София и до Истанбул. Пловдив е център на ЖП управление за Южна България, като оттук започват линиите за Стара Загора, Бургас, Карлово, Панагюрище, Пещера, Хисаря и Асеновград. ЖП линиите, които преминават или започват от Пловдив са следните:

- ЖП линия София – Пловдив – Свиленград (№1, съгласно възприетата номерация на железопътните линии в България) представлява „железопътна магистрала" според НАРЕДБА 55 чл.7 на МТ от 2004г., тъй като по направление съвпада с Европейски транспортни коридори №4 и №8.
- ЖП линия Пловдив – Бургас (№8). В инфраструктурно отношение тази ЖП линия започва от разделен пост – Кръстовище. В рамките на ЖП възела е включен участъкът пост „Кръстовище" – Тракия и междугарие „Тракия – Скутаре". ЖП линията е двойна и електрифицирана, а горното строене е тип 49 кг/м на стоманобетонови траверси. Проектната скорост е от 80 до 130 км/час. Разглежданото трасе се явява част от Трансевропейски коридор №8.
- ЖП линия Пловдив – Филипово – Карлово (№82) е единична и електрифицирана.
- ЖП линия Филипово – Панагюрище (№81) излиза от гара Филипово, от гърловина от страна на Стара Загора, паралелно на линията за Карлово.
- ЖП линия Филипово – Скутаре е единична и електрифицирана. Междугарието е с дължина 10 км.
- Специални ЖП връзки - Тези връзки са били предназначени за обхождане на централния градски ЖП диаметър, в случай на непредвидени обстоятелства. Те са отвързани трасета, тъй като в местата на вливане липсват ЖП стрелки.

ЖП гарите на територията на Пловдив са:

- Гара Пловдив - намира се на км 155+575 на ЖП линия София – Пловдив – Свиленград. Състои се от девет двустранно свързани коловози, от които първи, трети, четвърти, пети и шести са за обслужване на пътници и са снабдени с перони.
- Гара Филипово е разположена в северната част на града. Километричното положение е 5 + 652. Коловозното развитие се състои от 11 двустранно свързани коловоза, като първите 6 броя са съоръжени с ниски перони, при междуосово разстояние от 4.80 до 6.10 метра. От източната гърловина водят началото си ЖП

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ Председател

линиите за Карлово, Панагюрище и Скутаре (Бургас), връзка за товарна гара и множество ЖП клонове за Северна производствена зона.

- Гара Тракия - намира се в източната част на града. Състои се от 4 коловоза, от които първи, трети и четвърти са снабдени с перони.
- Товарна гара Пловдив (Сточна гара) се намира между пътническата и разпределителна гара Пловдив. В северна посока е ограничена от улиците „Христо Ботев" и „Найчо Цанов". Разполага с три броя ниски разтоварища и две механизирани, съоръжени с портални кранове (с товароподемност от 8 до 12.5 тона) и рампа със складове и навеси.
- Разпределителна гара Пловдив е най-големият експлоатационен пункт в системата на жп възела. Предназначен е за композиране, разкомпозиране и прекомпозиране на товарни влакове и местна дейност за обслужване на товаруполучателите. Намира се югозападно от улица „Найчо Цанов", между пътните надлези на Кукленско и Асеновградско шосе. Приемно-отправеният парк и част от разпределителния са електрифицирани. От 1988 година в разпределителната гара работи система за комплексна автоматизация.
- Товарна гара Филипово се намира югоизточно от гара Филипово.
- Жп-гари, обслужващи летищния комплекс – на около 1 км. от терминала е жп-спирката Маврудово по линията Пловдив – Асеновград.

ЖП стопанствата и поделенията на територията на Пловдив са представени от локомотивно депо Пловдив. Намира се южно от пътническата гара. Предназначено е за гариране, екипиране и ремонт на локомотиви и електрически мотриси. На територията на депото са обособени 3 сектора - депо за пътнически вагони, депо за товарни вагони, други ЖП стопанства и поделения.

В района на гара Т. Каблешков, част от жп възел Пловдив, е изграден терминал за интермодални превози.

5.1.4. Въздушен транспорт - Летище Пловдив

Летище Пловдив (с код по IATA: PDV, и по ICAO: LBPD), известно и като Летище Крумово, е разположено югоизточно от града и съчетава функциите на международно гражданско летище и военна авиобаза на Военновъздушните сили на Р. България. Намира се на около 10 км югоизточно от град Пловдив, в землището на село Крумово, общ. Родопи. Свързано е с града чрез Републикански път II-86 (Пловдив-Асеновград) и Републикански път III-8601. Военната авиобаза Крумово и музеят на авиацията се обслужват от железопътната спирка Маврудово, по линията Пловдив – Асеновград. До пътническия терминал на летището пътува градска маршрутна линия № 2. Летище Пловдив разполага с обществен паркинг за 50 автомобила или 20 автобуса.

Летище Пловдив попада в направлението на коридора от основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно-Средиземноморски", като е включено в широкообхватната TEN-T мрежа.

Използва се и като резервно на летище София и приема трафика му в периодите на затваряне поради ниска видимост или друга причина. Обслужва пътнически, карго и бизнес полети. Капацитетът на пътническия терминал е за обслужване на до 500 хил. пътника/годишно, но редовни пътнически полети няма, с изключение на спорадичните такива от бюджетно ориентирани авиокомпании. През зимния сезон летището обслужва ежедневни чартърни туристически полети за българските ски-курорти в Банско, Пампорово и Боровец.

5.1.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на транспортните направления и свързаност с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват, пътища с национално и международно значение

Пловдивска област е част от Южния централен район за планиране (съответстващ на ниво NUTS 2), в границите на Район „Югозападна и Южна централна България" (NUTS1). Южният централен район (ЮЦР) за планиране включва още областите Кърджали, Пазарджик, Смолян и Хасково, с общо 57 общини. Площта на района е 22 365,1 кв. км, съставляваща 20,1% от територията на страната и 20,08% от населението на България. Икономическото развитие на Южен централен район е сравнително стабилно. Териториалната структура е следната: земеделските територии са 48.1%, горските – 45.1%, а урбанизираните територии заемат - 3.9%. Гъстотата на населението е 65.8 д/км², малко по-ниска от средната за страната, която е съответно 66.01%. С най-висока гъстота на населението е област Пловдив – 114.0 д/км².

Пловдив е административен център на Пловдивска област, включваща 18 общини с общо 211 населени места, в т. ч. 18 града. Общата площ на областта е 5973 кв. км – 5,4% от територията на страната, а броят на населението по постоянен адрес е съответно 751 668 души. Административното деление на град Пловдив включва 6 района - „Централен", „Северен", „Източен", „Западен", „Южен" и „Тракия". Районите се управляват от мажоритарно избираеми кметове и от районни администрации. След обособяването на общините „Марица" и „Родопи" през 1987 г., община Пловдив включва едно населено място – град Пловдив. Територията на общината обхваща землищата на Пловдив и бившите села Коматево и Прослав, присъединени към административните граници на града през 1969 г. При това административно устройство и с развитието на инвестиционната активност и промяната на предназначението на значителна част от земеделските земи през последните две десетилетия, делът на неурбанизираната територия в границите на общината е много малък.

Пловдив е най-големият град в ЮЦР, чието значение надвишава нивото на района. Мястото на град Пловдив в европейското и националното пространство, според класификацията на ESPON, се разкрива от посочването му като град от 2-ро ниво (заедно с Варна и Бургас) – градове с международно/национално значение (Transnational–

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

National) в европейската мрежата от функциониращи урбанистични ареали (FUA). В него са концентрирани основните дейности и обекти в областта на икономиката, здравеопазването, образованието, науката, културата, транспорта и комуникациите в района. Международният панаир, с пролетните и есенните изложения и провежданите множество специализирани изложби, го превръщат в международно търговско-икономическо средище на бизнеса. Също с наднационална значимост са културно-историческите и природни дадености в града и неговия хинтерланд – обекти на туристически интерес и посещение.

В Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. е възприет урбанистичен модел за развитие „Умерен полицентризъм". Изборът, съобразен с националните условия, цели ефективно прилагане на политиката на ЕС за подпомагане на балансирано териториално развитие, чрез поддържане на йерархизирана система от градове-центрове на национално и регионално равнище, като средство за намаляване на изразените териториални неравновесия в икономическото развитие. Според този урбанистичен модел „на национално равнище развитието на столицата като град от Мега европейско ниво се съчетава с успешно развитие на ограничен брой центрове от второ йерархично ниво с национално значение". Националната концепция включва Пловдив (заедно с Варна, Бургас, Русе, Плевен, Стара Загора) в йерархичната система от градове-центрове от 2-ро ниво – големи градове, центрове с национално значение за територията на районите. Тези центрове са пространственият фокус на икономическата политика и очакванията за иновации, клъстери и зони на растеж. В документа е записано изрично, че „в Южна България ще доминира големият град Пловдив с партньор другият голям град Стара Загора. Тези градове от 2-ро ниво ще се развиват като основни полюси на растеж и развитие."

Осите на урбанистично развитие са полицентрични зони, формирани при интегрирането на полюсите на развитие с транспортно-комуникационната мрежа на страната. Основните оси, които имат важно структуриращо значение за националната територия се развиват по протежение на главните национални и международни транспортни коридори, по които мрежата от населени места на страната се интегрира в европейската. Те са оси на урбанизация между центровете на растеж, иновации, бизнес и култура и имат геостратегическо значение. Осите на урбанистично развитие не са свързани само и единствено с транспортните коридори. Тези оси съвпадат и с културните коридори в Югоизточна Европа, които обвързват едни от най-ценните културни паметници в България.

Община Пловдив е разположена на Главна ос на урбанистично развитие Драгоман – София – Пловдив – Свиленград - Истанбул, съвпадащо с част от общоевропейски транспортен коридор №4, както и отклонението Пловдив - Стара Загора - Бургас, по трасето на коридор № 8. Общината е част и от второстепенна ос на развитие Карлово – Пловдив – Асеновград – Смолян - Рудозем. В Регионалния план за развитие на Южен централен район 2014-2020, от който е пренесена формулираната визия в Интегрираната териториална

стратегия за развитие на Южен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г., е определена и вътрешно-регионална урбанизационна ос Садово – Пловдив – Пазарджик – Септември - Белово. Съгласно цитирания документ, Пловдив е агломерационно ядро на група общини: Асеновград, Куклен, Садово, Марица, Родопи. Във връзка с функцията на агломерационно ядро, следва да се добави, че проучванията към Общия устройствен план на община Пловдив определят т. нар. „зона на влияние на Пловдив“, на основата на критериите „20 км/30 мин. транспортен изохрон“ и „интензивни ежедневни трудови и културно-битови пътувания в посока Пловдив – над 500 души от населено място“. Според плана в тази зона, освен цитираните, попадат още и общините Брезово, Калояново, Кричим, Перущица, Раковски, Стамболийски, Съединение и Хисаря. По критерия „стопански връзки“, в зоната на влияние влизат всички общини в област Пловдив.

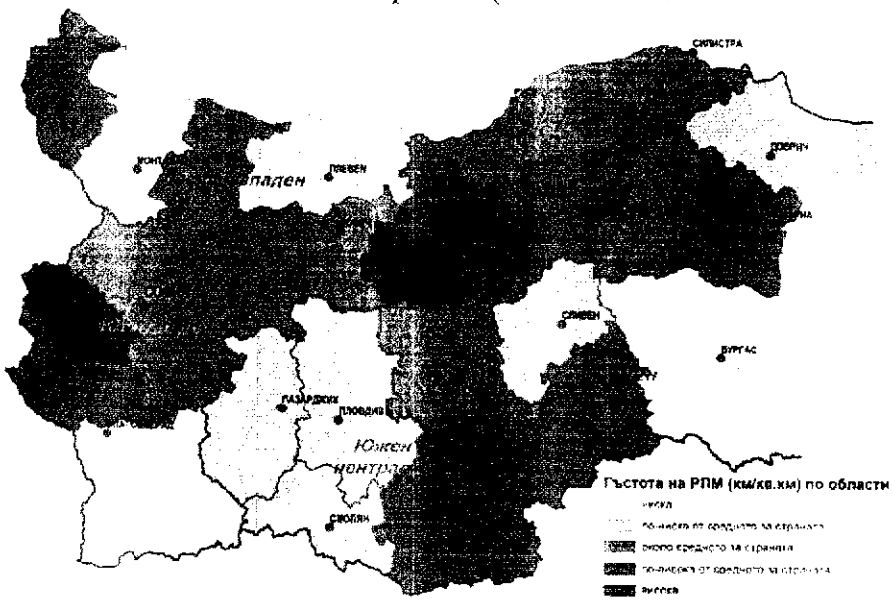
В Общия устройствен план на Пловдив е определено още „урбанистичното гравитационно поле“, обхващащо територията, в която функционира урбанистичната система Пловдив, т. е. границите, в които ежедневно се затваря жизнения цикъл: „труд, обитаване, отдих и обслужване“. Тези граници са определени при съблюдаване на следните критерии: 10-12 км/20-25 мин. транспортен изохрон; над 50 хил. трудови и културно-битови пътувания дневно; демографски стабилни населени места с население около и над 2 000 души и налични интензивни стопански връзки, с висока степен на икономическа взаимозависимост. При прилагане на тези критерии, в „урбанистичното гравитационно поле“ на Пловдив попадат 32 населени места от общините Марица, Родопи, Куклен и с. Катуница (Община Садово). Жителите им получават обслужване (в сферите образование, здравеопазване, култура, спорт, отдих, търговия) в града. В Пловдив са и значителна част от работните им места. Комуникационно-транспортните връзки на тези населени места с града са осигурени с авто и жп транспорт. Транспортните ареали се превръщат в оси на урбанизация – около тях се формират нови икономически зони. В плана е направен изводът, че „по тези показатели Пловдив обективно функционира като град не в своите регулационни или общински административни граници, а като единен организъм в границите на своето “урбанистично гравитационно поле“ - като 420 хиляден град”.

По отношение на транспорта и транспортната инфраструктура, към 31.12.2019 г. общата дължина на Републиканската пътна мрежа в България е 19 879 км, като за периода 2013-2017 г. тя нараства със 183 км и с още 18 км до 31.12.2019 г.

ЮИР	3303	223	600	746	1734
ЮЦР	4075	192	416	784	2683
Кърджали	649	-	73	81	495
Пазарджик	723	51	59	202	411
Пловдив	1020	50	129	240	601
Смолян	539	-	-	110	429
Хасково	1144	91	155	151	747

Таблица 5.1.3. Дължина и структура на РПМ по региони и детайлно за ЮЦР[228]

Видно от таблицата ЮЦР, в сравнение с ЮИР, е с най-голяма дължина на пътищата. Детайлизирано по области, според гъстотата на РПМ (км/км^2), те могат да се разпределят в групи под и над средните стойности за страната (0.18 км/км$^{2)}$:

Фигура 5.1.3. Гъстота на републиканската пътна мрежа към 31.12.2019 г.[229]

Видно е, че областите Пазарджик, Пловдив и Смолян имат по-ниска гъстота от средната за страната, докато Кърджали и Хасково – по-висока от средната.

Сравнителният анализ за регионите от ниво 2 по гъстота на пътната мрежа се детайлизира с разбивка на гъстота на пътищата, с национално и международно значение и гъстота на регионалните и вътрешнорегионални пътища, предвид различните им функции при обслужването на по-голямата територия на регионите, показани на таблицата по-долу.

Р България	179,1	7,1	26,1	145,9
СЗР	180,1	0,9	21,2	158,0
СЦР	210,4	0,0	32,8	177,6
СИР	183,3	6,5	33,4	143,5
ЮИР	167,2	11,2	30,3	125,6
ЮЗР	168,5	12,9	26,4	129,2
ЮЦР	182,3	8,7	18,6	155,0

[228] по данни на НСИ към 31.12. 2019 г.
[229] по данни на АПИ и НСИ, след обработка на данните от Национален център за териториално развитие ЕАД

Таблица 5.1.4. Гъстота на пътищата по региони[230]

Южният централен регион има по-ниска изграденост на първокласната пътна мрежа в сравнение с Югоизточният регион. Това в известна степен се компенсира от изградената автомагистрала в северната му част, но преобладаващата територия се обслужва от регионалната пътна мрежа.

По-добра представа за качеството на транспортното обслужване на двата сравнявани региона дава структурата на изградената пътна мрежа на тяхната територия, показано в следващата таблица - относителен дял на републиканската пътна мрежа по класове от общата дължина, съответно по области и обследвани региони към 31.12.2019 г., според данните на НСИ и изчисленията на НЦТР ЕАД:

Р България	4,0	14,6	18,6	20,2	61,2
ЮИР	6,8	18,2	24,9	22,6	52,5
ЮЦР	4,7	10,2	14,9	19,2	65,8
Кърджали	0,0	11,2	11,2	12,5	76,3
Пазарджик	7,1	8,2	15,2	27,9	56,8
Пловдив	4,9	12,6	17,5	23,5	58,9
Смолян	0,0	0,0	0,0	20,4	79,6
Хасково	8,0	13,5	21,5	13,2	65,3

Таблица 5.1.5. Относителен дял на РПМ по класове от общата дължина по региони и детайлно за ЮЦР[231]

По отношение на Южен централен регион е отчетен по-малък дял на пътищата от висок клас, спрямо средния за страната, което се определя от стойността на показателя за първокласната пътна мрежа, докато към края на 2019 г. автомагистралите в региона са с по-висок относителен дял от средния за страната. В същото време, делът на третокласните пътища е най-голям в сравнение с Югоизточния регион и средно за страната. По-ниската степен на изграденост на пътната мрежа от висок клас в периферните гранични и южни части на района, ограничава възможностите за икономическо развитие на териториите, които са отдалечени от нея, понижава качеството на живота и инвестиционната им привлекателност.

По средна стойност на относителния дял на пътищата с национално и международно значение (автомагистрали и първи клас) показателя за страната е 18,6 %. Праговете в стойностите в сравняваните региони разпределят областите им в няколко групи, а именно:

[230] По данни на НСИ към 31.12.2019 г. (км/1000 км2), изчислени от НЦТР ЕАД, Социално-икономически анализ на районите в Република България Трети етап. Част втора

[231] По данни на НСИ към 31.12.2019 г., изчислени от НЦТР ЕАД, Социално-икономически анализ на районите в Република България Трети етап. Част втора

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

I	10-12	Кърджали
II	15-18	Пазарджик, Пловдив
III	20-23	Ямбол, Хасково, Сливен
IV	25 и над	Бургас, Ст. Загора

Таблица 5.1.6. Групи области от ЮЦР и ЮИР по средна стойност на относителния дял на пътищата с национално и международно значение[232]

Пловдив попада в група II, с относителен дял между 15-18%. Докато област Кърджали е с най-ниско обслужване с автомагистрали и относителният дял на първокласните ѝ пътища е около средния за страната, то област Пазарджик, има много ограничено развита първокласна пътна мрежа, а Бургас, заедно със Стара Загогра имат най-висок относителен дял на тези пътища. Изграждащите се автомагистрали, най-вече в областите Пловдив и Пазарджик не са в състояние да компенсират липсващата първокласна мрежа за големи части от територията им и тези области се оказват по-изолирани от основните транспортно-комуникационни потоци в страната. Стойностите за гр. Пловдив са съответно 4,9% автомагистрали и 12,6% първокласни пътища.

Сравнителният анализ по региони от ниво 2 дава по-цялостна представа за обслужването на територията от пътища с международно и национално значение. Съществено нараства изградеността им в Югоизточния и Южен централен региони, с което се подобряват комуникациите по основната TEN-T мрежа в страната. Като се има предвид ролята на АМ и първокласни пътища за провеждане на транзитните потоци и осигуряване на интеграцията на пътната мрежа на страната, с тази на съседните страни, тези два региона имат по-благоприятна позиция за интегриране, както в национален, така и в европейски план, при условие, че се доразвие и първокласната пътна мрежа в Южен централен регион.

Допълнителен аспект в сравнителния анализ за транспортното обслужване на областите е проследяването на промяната в състоянието на пътната им мрежа, предвид относително постоянната величина на дължината ѝ през отделните години, по области (%) от двата сравнявани региона:

Бургас	30,20	27,14	40,13	31,3
Кърджали	27,32	25,52	30,40	33,3
Пазарджик	41,17	52,64	45,62	44,0
Пловдив	37,70	43,65	48,72	46,4
Сливен	84,38	79,35	70,42	79,4
Смолян	38,73	45,27	49,58	52,4
Стара Загора	51,25	53,43	46,62	36,6
Хасково	42,78	33,58	34,78	36,2

[232] По данни на НСИ към 31.12.2019 г., изчислени от НЦТР ЕАД. Социално-икономически анализ на районите в Република България Трети етап. Част втора

Ямбол	50,60	50,25	41,58	43,3
Общо за Р България	39,42	39,58	39,66	40,6

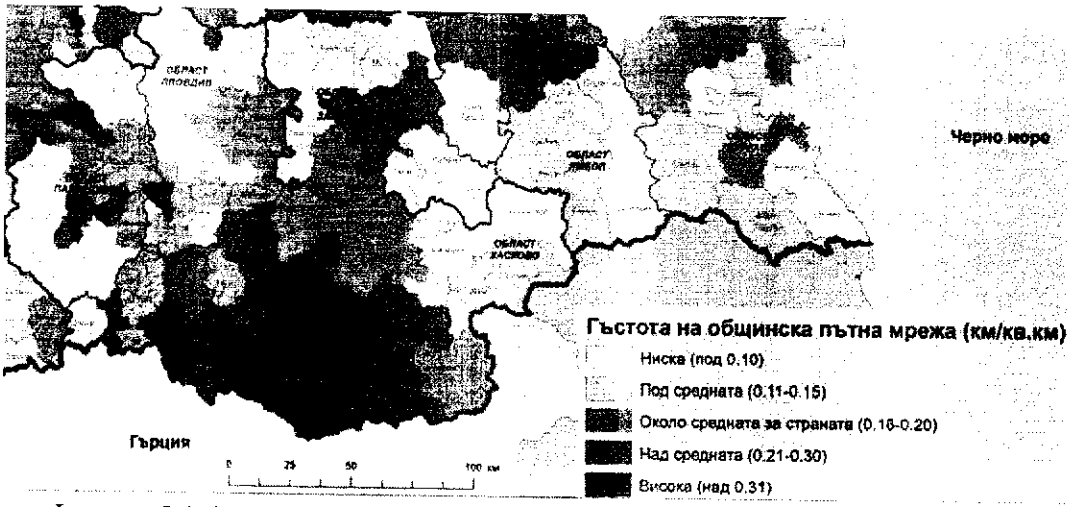
Таблица 5.1.7. Промяна на състоянието на пътната мрежа по области от ЮЦР и ЮИР[233]

Показателят за състоянието на пътищата в област Пловдив (46,4 % за 2019 г.) е над средното за страната ниво от 40,6% за същата година. Макар и незначително, пътната мрежа в добро състояние за област Смолян вече нараства до над 50%. Областите Кърджали и Хасково поддържат около 30% от пътната си мрежа в добро състояние. Останалите области са подобрявали състоянието на пътната си мрежа през годините и поддържат около и над 40% от нея в добро състояние. Поради тази причина, областите с най-ниска комплексна оценка на изградеността, структурата и състоянието на пътната мрежа, по области към 31.12.2019 г., са Смолян, Кърджали и Пазарджик, съставни области на Южния централен регион, определяйки общата визия за пътната инфраструктура в този регион. За сравнение, в останалите области от ЮИР, се наблюдават съществени различия – докато област Бургас с с показател под ниския за страната, то област Сливен е с двойно по-голяма стойност от средния през всички периоди.

Прегледът на обслужването на ниво община дава допълнителна представа за изградеността на пътната мрежа в различните региони на страната и в частност – в ЮЦР. Същинското транспортно обслужване на общините се осъществява от общинската пътна мрежа, която осигурява връзките на населените места в общината с общинския център, връзки с населени места в съседни общини или служи за достъп до местни обекти на транспортната инфраструктура (жп гари, терминали за обработка и др.), съответно категоризацията на общините се определя от степента на изграденост на тази мрежа. Пътищата от общинската пътна мрежа обслужват съставните населени места в ежедневните комуникации на населението и са от съществено значение за интегрираното развитие на общината. Степента на изграденост на общинската пътна мрежа, изразена чрез нейната гъстота в км/км^2 е базата за категоризацията на общините. В края на 2019 г. дължината на общинската пътна мрежа в Р. България е общо 19 485 км, със средна гъстота за страната 0,18 км/км^2. Гъстота на общинската пътна мрежа по общини за ЮЦР е:

[233] По данни на АПИ към 2019 г., изчислени от НЦТР ЕАД, Социално-икономически анализ на районите в Република България Трети етап. Част втора

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

Фигура 5.1.4. Гъстота на общинската пътна мрежа към 31.12.2019 г.[234]

Общините са категоризирани в пет групи: с ниска гъстота на общинската пътна мрежа, с гъстота под средната за страната, със средна гъстота, с гъстота над средната за страната и с висока гъстота на общинската пътна мрежа, като в последната попада и Община Пловдив. С най-зле развита пътна мрежа са общините в област Пазарджик, като в нея има общини както с много ниска, така и с гъстота над средната за страната. На другия полюс се очертава област Кърджали, в която почти всички общини са с висока гъстота. В област Смолян също преобладаващата част от общините (с изключение на община Доспат и община Девин) имат висока или над средна гъстота. Най-проблематични са общините с ниска гъстота на общинската пътна мрежа, попадащи в области с ниска гъстота на републиканската пътна мрежа и особено тези, чиито центрове се обслужват от третокласни или прекатегоризирани четвъртокласни пътища. Допълнително незадоволителното състояние на голяма част от общинската пътна мрежа затруднява комуникациите между населените места, помежду им и с общинския център. Тази съвкупност от неблагоприятни фактори е характерна за голяма част от селските общини и до голяма степен влошава условията за развитието им.

По отношение на железопътният транспорт, към 31.12.2019 г. на територията на страната функционират 4 030 км железопътни линии, от които 990 км са удвоени, а 2 870 км са електрифицирани. Линиите, включени в железопътната инфраструктура, се делят на основни и на отклонения от основните такива. В TEN-T мрежата са включени всички основни линии от жп инфраструктурата в страната, които за района са:

- жп линия 1 Калотина - запад (граница с Р. Сърбия) – София – Пловдив – Димитровград - Свиленград (граници с Р. Гърция и Р. Турция).
- жп линия 8 Пловдив - Филипово - Скутаре и Пловдив - Разпределителна изток – Стара Загора – Зимница – Карнобат - Бургас също формира част от коридора на

[234] по данни на АПИ и НСИ, след обработка на данните от Национален център за териториално развитие (НЦТР) ЕАД

основната TEN-T мрежа - „Ориент/Източно-Средиземноморски" с участъка Пловдив - Разпределителна изток - Бургас.

За разлика от пътната мрежа, териториалното разпределение на жп линиите в страната е небалансирано и територията на областите и регионите не се обслужва равномерно. В Южният централен регион изградеността на жп мрежата не се характеризира с добри показатели, което до голяма степен се дължи на планинския релеф в южната му част. Гъстотата за региона, макар и близка, е под средната за страната, а степента на удвоеност на жп линиите е една от най-ниските за страната. Най-нисък за цялата страна е и относителният дял на електрифицираните жп линии. В обхвата на региона попадат област Смолян без изградена жп инфраструктура и област Кърджали, обслужвана от единична, неелектрифицирана тупикова жп линия. Най-добра изграденост на жп мрежата има област Пловдив, с най-висока гъстота за страната, а също и област Пазарджик, с гъстота над средната за страната. Предвид спецификата на жп транспорта, наред с териториалното развитие на жп мрежата, определящо значение за транспортната достъпност има броят на жп гарите и спирки, обслужващи отделните региони. Териториалното им разпределение по региони е различно. Състоянието в област Пловдив е най-добро, като жп възел Пловдив се характеризира и с товарна, разпределителна и техническа гари, както и вагоноремонтно депо. По отношение на индустриалните жп – клонове, в настоящия момент се обслужват с жп транспорт около 20 клонопритежателя. От гара Филипово се обслужва Северна производствена зона. Южна производствена зона се обслужва от гара Пловдив разпределителна. В района на гара Т. Каблешков, част от жп възел Пловдив, е изграден терминал за интермодални превози.

С оглед осигуряването на по-голяма надеждност и качество на транспортните услуги по маршрута София-Пловдив-Истанбул, през програмен период 2007-2013 г., бяха завършени реконструкцията и електрификацията на жп участъка Свиленград – турска граница и на жп линията Пловдив – Свиленград, както и модернизацията на участъка Септември – Пловдив. През програмния период 2014-2020 г. се работеше по модернизацията на участъците по жп линията София - Септември и завършването на рехабилитацията на жп линията Пловдив - Бургас.

Пловдив се обслужва от международното летище край Крумово, откъдето целогодишно има полети до различни дестинации. В таблицата по-долу са показани данни за превозените пътници и товари през българските летища в т.ч. и Пловдив, към 2017 г.:

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

	2014	**2017**	**2014**	**2017**
София	3 814 868	6 486 883	15 910	33 914
Пловдив	103 292	90 136	554	628
Бургас	2 504 074	2 952 442	5 354	14 230
Варна	1 373 144	1 949 394	74	230
Г. Оряховица	286	25	98	0
Общо	**7 795 664**	**11 478 884**	**21 989**	**33 914**

Таблица 5.1.8. Превозените пътници и товари през българските летища към 2017 г.[235]

Летище Пловдив е една от петте международни аерогари на Република България. До 1982 г. гражданското летище ползва обща инфраструктура с базата на ВВС – Граф Игнатиево. От 1982 г. е въведен в експлоатация самостоятелен комплекс за цивилната авиация. През септември 1992 г. летището получава статут на международно. Трафикът на летище Пловдив се обслужва от една бетонна писта с дължина 2 500 м и ширина 45 м. Тя позволява кацане и излитане на всички типове пътнически самолети, с изключение на Boing 747 JumboJet и Airbus A380. При тези дадености капацитетът за обработка на пътници е 160 души на час (1 самолет – среден тип). През натоварения зимен сезон това се оказва недостатъчно.

Развитието на интермодалните превози е приоритет на националната транспортна политика в краткосрочен и дългосрочен план. Като възли за интермодални превози (автомобилен и жп транспорт), в основната TEN-T мрежа на страната са включени София, Пловдив, Горна Оряховица и Русе, а в разширената – Драгоман и Свиленград.

- Проектът „Изграждане на интермодален терминал в Южен централен регион – Пловдив“, който обхваща изработване на технически проект и строителство на ИМТ, е изпълнен с финансиране по ОП „Транспорт“ 2007–2013 г. Терминалът е изграден и отдаден на концесия. ИМТ „Пловдив“ се явява част от коридора на основната TEN-T мрежа - „Ориент/Източно-Средиземноморски“. Интермодалният терминал Пловдив напълно отговаря на изискванията за осъществяване на интермодални превози между два вида сухопътен транспорт, съгласно изискванията на ЕС.
- ИМТ „Свиленград“, по направлението на жп линията Калотина - запад (граница с Р. Сърбия) София – Пловдив - Димитровград - Свиленград (граници с Р. Гърция и Р. Турция) все още не е изграден. Проектът, „Реконструкция и електрификация на железопътната линия Пловдив - Свиленград по коридори IV и IX, фаза 2: участък Първомай - Свиленград“, е бил финансиран по Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013 г. Стойността на целия проект е била приблизително 390 млн. лв., като общото физическо изпълнение към 2015 г. е било 64 %.

[235] По данни на МТИТС за 2017 г.

5.1.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Основен проблем в областта на пътната мрежа в страната и в частност в района е продължаващата липса на завършени магистрали и скоростни пътища по направленията на основната TEN-T мрежа. Основната мрежа, която по план трябва да бъде завършена до 2030 г., се състои от участъците от широкообхватната мрежа, които имат най-голямо стратегическо значение за постигане на целите на трансевропейската транспортна мрежа. Съгласно Регламента за TEN-T, за да се считат за завършени, пътищата от основната мрежа трябва да бъдат изградени по стандарта за автомагистрали или високоскоростни пътища.

Завършването на участъците от основната пътна мрежа улеснява комуникациите между отделните държави като скъсява времето за достъп (респ. разстоянието) между тях. В България завършването на АМ „Тракия“ и АМ „Марица“ скъсява времето за пътуване с около 90 мин от София до Бургас и София -граница Турция и това разклонение на TEN-T коридора „Ориент/Източно-Средиземноморски“ функционира пълноценно. Степента на цялостната завършеност на коридора „Ориент/Източно-Средиземноморски“ се оценява на 88.2% и това до голяма степен се дължи на недоизградеността му в участъка Видин – София – Кулата. Трасето е част от направлението Лондон-Будапеща-Белград-Ниш-София-Пловдив-Истанбул-Калкута, което е най-краткия път, свързващ Западна Европа с Близкия и Среден Изток.

Състоянието на пътищата в региона е сравнително добро, но със съществени проблеми. Макар, че гъстотата на пътната мрежа тук е колкото средната за страната, транспортната система е добре изградена само в северните и централните части. Южните части не са добре транспортно осигурени. Дължината на изградените автомагистрали („Хемус“ и „Марица“) е значителна, в сравнение с останалите региони, но въпреки това е наложително да се доизграждат пътищата по главните направления на еврокоридорите.

Незадоволителното състояние на участъци от републиканската пътна мрежа и особено на общинската пътна мрежа допълнително влошава условията за комуникации в и между общините, попадащи в тези територии и това най-често са селските общини, за чието развитие транспортната мрежа е от решаващо значение.

Южен централен регион заема първо място в България по гъстота на жп мрежата, но основната част от мрежата е развита в равнинните части. В Родопите средната гъстота е два пъти по-ниска и се формира от три линии: Хасково-Подкова, Кричим-Пещера и теснолинейката Септември-Добринище, в Смолянската област няма жп транспорт. Регионът е с най-малко удвоени и електрифицирани жп линии. Модернизацията на жп мрежата, която започна с линията Пловдив-Свиленград по предприсъединителната програма ИСПА, е изключително важна, предвид кръстопътното разположение на региона.

Изградената жп мрежа е в състояние да задоволи намаляващото търсене на транспортни услуги (особено пътнически), но експлоатационното ѝ състояние е незадоволително, поради просрочени ремонти. Параметрите на част от главните жп линии в страната допускат проектна скорост за превозите на пътници 130 км/час и 100 км/час за

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

товарите, но реално експлоатационната скорост е значително по-ниска поради липсата на надежден подвижен състав и недостига на средства за поддръжка и ремонтни дейности.

Влошеното състояние влияе върху допустимите максимални скорости, времепътуванията и качеството на предлаганите услуги, което от своя страна намалява интереса към този вид превози и повишава експлоатационните разходи за влаковото движение. От друга страна, добрата пространствена организация на пътната и железопътна мрежа в страната улесняват интегрирането ѝ в TEN-T мрежата, но все още съществуват „тесни" места на пресъсване или несъвместимост в класа на съответните инфраструктури. Недоизградените участъци от автомагистрали и/или скоростни пътища възпрепятстват това интегриране. Лошото експлоатационно състояние, особено на участъци от жп мрежата пречи за достигане дори на проектната скорост, а техническите параметри не отговарят на изискванията за сигурен и удобен транспорт. Железопътна мрежа е недостатъчно интегрирана в европейската железопътна система, поради необходимост от привеждане на техническите характеристики на основните направления, в съответствие с изискванията на чл.39 на Регламент (ЕС) № 1315/2013 за жп инфраструктурата.

Състоянието на железопътната инфраструктура за осъществяване на комбинирани превози като цяло не удовлетворява изискванията за извършване на съвременни товаро-превозни услуги. През последните години се модернизират ключови железопътни гарови комплекси. В района на град Пловдив беше изграден интермодален терминал, който в последствие бе предоставен на концесия. Ограничено е развитието на интермодалните терминали, свързващи пристанищата с железопътната мрежа. Наличните терминали за контейнерни превози са изградени през 70-те и 80-те години на миналия век и не отговарят на изискванията за извършване на съвременни товаро-превозни услуги. Липсва национална мрежа от съвременни интермодални терминали, която да обслужва нуждите на железопътния и водния товарен транспорт.

Предвид по-малките вредни въздействия на жп транспорта върху околната среда в сравнение с автомобилния, подходящата организация и повишаване привлекателността на жп транспорта би допринесла в значителна степен за нарастване дела на превозените пътници и товари и повишаване на конкурентоспособността на регионалната икономика.

Летище Пловдив е единственото международно гражданско летище в Южния централен район на България. При описаните в т.5.1.4 параметри на летището, капацитетът за обработка на пътници е недостатъчен през натоварения зимен сезон. На около 1 км от терминала е жп-спирката Маврудово по линията Пловдив – Асеновград. При увеличаване на пътническия трафик на летището, терминалът и жп спирката биха могли да се свържат с автобусна линия, каквато е практиката в голям брой европейски държави. По този начин ще се осигури на пътниците връзка с Централна гара – Пловдив, а от там и с цялата железопътна мрежа в страната.

Все по-нарастващото значение на въздушния транспорт е свързано с развитието на бизнеса и туристическата индустрия. Засиленото търсене се обслужва предимно от международните компании и летища. На пазара на чартърните превози и в пътуванията по

редовните международни линии оперират, както български, така и чуждестранни въздушни превозвачи. В резултат на целенасочената инвестиционна политика в последните години, авиопаркът на страната ускорено се обновява и българските въздушни превозвачи повишават непрекъснато своята конкурентоспособност. Летището има добра транспортна връзка със столицата и в близост до него има гара на жп линията София – Пловдив – Бургас/Свиленград.

Развитието на карго-дейността на летище Пловдив и за постигане на устойчив ръст на товарооборота следва да се използват максимално предимствата от географското разположение на летище Пловдив и лесния достъп до него с автомобилен и жп транспорт. Въздушният транспорт в страната допринася за повишаване на мобилността на населението и за развитие на интермодалността, като допълнителна предпоставка, е да се осигури последващо развитие и внедряване на интелигентни транспортни системи във въздушния транспорт.

По отношение на въздушния транспорт на Пловдив може да се обобщи, че е налице значителен потенциал за развитие, подплатен с благоприятна конюнктура, но е необходимо подобряване на материалната и административната база. В стратегически план първата и най-важна стъпка за развитие на летище Пловдив е разрешаването на проблема със собствеността. В момента земите, на които е ситуиран летищният комплекс са собственост на Министерството на отбраната, а терминалът и част от обслужващата наземна техника – на частно акционерно дружество. За да може да се планира в перспектива, цялата собственост трябва да се съсредоточи в Министерството на транспорта.

През последните години в Европа се утвърждава доминираща тенденция за предлагане на комбинирани транспортни услуги и инвестиции в интермодален транспорт. Съответно по отношение на железопътната мрежа в България, като част от европейската железопътна мрежа, следва да се предвидят условия и да се развият възможностите за предлагане на комбиниран транспорт. Състоянието на железопътната инфраструктура за осъществяване на комбинирани превози като цяло не удовлетворява изискванията за извършване на съвременни товаро-превозни услуги, въпреки че през последните години се модернизират ключови железопътни гарови комплекси. Ограничено е развитието на интермодалните терминали, свързващи пристанищата с железопътната мрежа. Същевременно, за България съществуват възможности за развитие на интермодални превози.

За да се интегрира железопътната инфраструктура на България с европейската мрежа за извършване на интермодални превози е необходимо модернизиране на основните направления, включващо: подобряване на техническото състояние на железния път и съоръженията; осигуряване на необходимия габарит за извършване на комбинираните превози по разглежданите маршрути и изграждане на мрежа от специализирани терминали.

По отношение на транспортните направления и свързаността с областта, влияние оказва специфичното административно-териториално устройство и ограничения неурбанизиран поземлен ресурс. В транспортно отношение, влиянието на града в ареала е

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

по-слабо по главната ос „изток-запад“, отколкото по напречната второстепенна ос „север-юг“; водещите функции на града в ареала са съчетани с недостиг на територии; значителна част (почти половината) от територията на общината е земеделска, но този териториален ресурс не се използва пълноценно, земеделските земи не се използват за нуждите на научно-производствения комплекс; няма и приемни зони, свързани с реализацията на междурегионалните връзки – например многофункционални зони около гарите и автогарите.

Неоползотворени ресурси и значителен потенциал има градът като център с национално значение за територията на ЮЦР и Южна България, който осигурява ежедневното, периодично и епизодично обслужване на значителен контингент от населението на местата (общините), попадащи в неговото урбанистично гравитационно поле и в зоната му на влияние. Това се дължи преди всички на доброто геостратегическо разположение на града и наличието на два транспортни коридора, които се разглеждат като основен градообразуващ фактор. Това определя и наличието на добра достъпност, а в допълнение – градът е богат на природни и антропогенни ресурси. Мястото и ролята на град Пловдив в урбанистичното развитие и регионалното планиране отчитат:

- Мястото му в различни териториални измерения, базирани на реално оценени потенциали и изпълнявани функции като град-център в Националния урбанистичен модел;
- Исторически формираните, съхранени и стимулирани връзки на града с околните селища и територии;
- Изследваните и доказани (теоретично и практически проверени), различни по териториален обхват и по водещи функции зони на влияние на града, формирани от степента на интензитет и разнообразие на връзките с прилежащите територии;
- Проявлението на организиращи функции на гр. Пловдив в прилежащите му зони, по линия на икономическите и транспортни връзки, обслужването, отдиха и административните управленски дейности.

В тази връзка силните страни в регионален контекст на града са:

- град-център на урбанистични структури, от високо йерархично ниво;
- ядро на голям агломерационен ареал, което го прави опорен център в националната селищна мрежа, а на ниво ареал - град със зониращи функции и най-вече в обслужването на ареала, които в транспортно отношение са облагодетелствани от наличието на приета Районна Устройствена Схема (РУС) и на Актуализирана Комуникационно-транспортна схема и Общ Устройствен План, описани по-долу.

Икономическият потенциал и степента на развитие на социалните функции и свързаната с тях социална инфраструктура на гр. Пловдив дават положително отражение на основните параметри на социално-икономическия комплекс не само на област Пловдив, а и на Южния Централен район за планиране. Град Пловдив, благодарение на създадения научен потенциал, е генератор на нови технологии във важни за икономиката отрасли, като аграрен сектор и свързаните с него хранителни технологии, текстилния бранш и др. Градът

привлича и значителни по размер преки чуждестранни инвестиции. Регионът предоставя достатъчно възможности за реализация на необходимите на града функции, за което способстват добре структурираните и развити между региона и града връзки, наличните възможности за поне две общи икономически зони, възможностите за развитие на нови икономически клъстери.

Доизграждането и поддържането на автомагистралите и на високо скоростните пътища, заедно с модернизирането на жп линиите по набелязаните направления, ще осигури по-рационална пространствена организация на националната транспортна мрежа, осигуряваща връзки между различни европейски страни, през територията на страната, връзки на България със съседни страни и връзки между основните урбанизационни центрове, вътре в държавата и съседните на нея.

Поддържането на пътната мрежа в добро състояние е задължително условие за по-ефективната ѝ използваемост. Подобряването на качеството и експлоатационните параметри на редица инфраструктурни съоръжения ще повиши пропускателна способност, като особено належащо е това за железопътната инфраструктура.

Необходимо е да бъдат изградени непрекъснати и последователни транспортни мрежи с еднакви експлоатационни характеристики, което да осигури бързо и безопасно транспортиране на хора и стоки. Повишаването на достъпността е от съществено значение за укрепването на регионалната икономика. Усилията следва да се насочат върху завършването на приоритетните железопътни и пътни направления и за насърчаване на мултимодалния транспорт, посредством подобряване на връзките между отделните видове транспорт. Също така е необходимо да се осигури ефективност и безопасност на транспорта, като се минимизират отрицателните последствия за околната среда.

Неоползотворени ресурси и потенциал за развитие съществуват и по линия на TEN-T мрежата. Транспортната политика има важно значение за териториалната свързаност, за достъпа до важни центрове в Европейската и национална полицентрична урбанистична мрежа, за мобилността и свободното движение. Транспортната инфраструктура е важен фактор в привличането на инвестиции, в намаляването на междурегионалните и вътрешнорегионалните различия и в осигуряването на равнопоставен достъп до услуги. Нейното изграждане и поддържане зависят от характеристиките на територията, от възможностите за обвързване с транспортните мрежи на Европа и от потенциала за взаимодействие между различните видове транспорт. Съвременните транспортни терминали изискват все по-големи площи, за да функционират нормално и безопасно, съчетавайки разнообразни комуникационни, обслужващи, търговски, рекреационни и социални функции. Целите и приоритетите на националната транспортна политика се определят от стратегическите цели и приоритети на транспортната политика на ЕС, регламентирана в няколко основни документа.

Бялата книга „Пътна карта за постигането на Единно европейско транспортно пространство – към конкурентоспособна транспортна система с ефективно използване на ресурсите“ от 2011 г. е основният европейски стратегически документ, който очертава

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

насоките за развитие на транспорта. В нея са представени плановете на Европейската комисия за следващите десетилетия, предвиждащи изграждането на транспортна система до 2050 г., а именно:

- До 2050 г. да се довърши европейската високоскоростна железопътна мрежа.
- До 2030 г. да се утрои дължината на наличната високоскоростна железопътна мрежа и да се поддържа гъста жп мрежа във всички държави-членки.
- До 2050 г. по-голямата част от пътническия транспорт на средни разстояния трябва да се осъществява по релсов път.
- Пълноценно функциониращa и покриваща целия ЕС мултимодална основна мрежа по програма TEN-T до 2030 г., висококачествена мрежа с голям капацитет до 2050 г. и съответния набор от информационни услуги.
- До 2050 г. всички централни мрежови летища да се свържат с железопътната мрежа, за предпочитане с високоскоростната; да се гарантира достатъчната връзка на всички централни мрежови пристанища със системите за железопътен превоз на товари и, където е възможно, с вътрешните водни пътища.

В Регламент (ЕС) № 1303/2013 са определени общоприложимите разпоредби към „Европейски структурни и инвестиционни фондове" (ЕСИФ). Определени са единадесет тематични цели за ЕСИФ и Обща стратегическа рамка на ЕС (ОСР). Пряко свързана със сектор транспорт е ТЦ7 „Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури".

За следващия дългосрочен бюджет на ЕС за 2021-2027 г. Европейската комисия предлага да се модернизира политиката на сближаване - основната инвестиционна политика на ЕС. Улеснява се съчетаването на безвъзмездни средства и финансови инструменти, а новата рамка включва и специални разпоредби за привличане на повече частен капитал. Фокусът вече е върху пет инвестиционни приоритета в области, в които ЕС може да постигне най-добри резултати, от които за Община Пловдив са валидни следните три:

- По-интелигентна Европа - чрез иновации, цифровизация, икономическа промяна и подкрепа за малките и средните предприятия;
- По-зелена безвъглеродна Европа - чрез прилагане на Парижкото споразумение и инвестиране в енергийния преход, възобновяемите енергийни източници и борбата с изменението на климата;
- По-добре свързана Европа - със стратегически транспортни и цифрови мрежи.

За многогодишната финансова рамка за периода 2021-2027 г. Европейската комисия представя предложение с по-амбициозна цел за интегриране на действията във връзка с климата във всички програми на ЕС, като общата цел е 25% от разходите на ЕС да допринасят за постигането на цели в областта на климата. Очаква се Механизмът за свързване на Европа 2 (МСЕ2) да има основен принос за постигането на тази цел, като целта е 60% от неговия бюджет да се изразходват за действия, допринасящи за постигането на целите в областта на климата.

Всички тези мерки и инструменти съвпадат с Интегрираната транспортна стратегия в периода до 2030 г., приета с Решение №336/23.06.2017г. на Министерски съвет, която е най-актуалният стратегически документ, разработен през 2017 г. и представлява всеобхватен план за устойчиво развитие на транспортната система на Република България и рамка за инвестиции в транспорта. Визията за развитие на транспортния сектор е към 2030 г. България да притежава модерна, безопасна и сигурна транспортна система, която да удовлетворява потребностите за екологосъобразен и качествен транспорт. За следващия програмен период новата ОП „Транспортна свързаност" запазва приоритетите на ОПТТИ 2014-2020 г, като в унисон с европейската политика, акцентира върху развитието на железопътната инфраструктура, разширявайки действията и върху широкообхватната Трансевропейска транспортна мрежа. За развитие на пътната инфраструктура новата програма предвижда действия само по основната TEN-T мрежа. Приоритетите за подобряване на интермодалността и иновации в системата се запазват.

Оперативна програма „Транспортна свързаност" (ОПТС) 2021-2027 г. ще концентрира инвестициите си основно върху завършването на приоритетните железопътни и пътни направления и за насърчаване на мултимодалния транспорт, посредством подобряване на връзките между отделните видове транспорт. Предвижда се програмата да има пет приоритета, от които за региона са важни първите 4, а именно:

1. Приоритет 1 – „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната" и „широкообхватната" Трансевропейска транспортна мрежа", като допустими мерки са изграждането, модернизацията, рехабилитацията, електрификацията и внедряването на сигнализация и телекомуникации на железопътни участъци и мерки за техническа помощ за подготовката/завършване на подготовката на инвестиционни проекти за развитие на железопътната инфраструктура по Трансевропейската транспортна мрежа. Планирано е изпълнение на 5 стратегически проекта в сферата на железопътната инфраструктура, като от гледна точка на Община Пловдив, важна е предвидената модернизация на железопътната линия София – Пловдив, така че да се осигури скоростен маршрут, с подобрена надеждност и увеличен капацитет, в участъка между столицата и Черно море. Към настоящия момент не съществува комбиниран транспорт, който да обслужва нуждите на пътническите и товарните превози, чрез осъществяването на връзка между железопътната инфраструктура и летищата в Пловдив и Бургас. Изграждането на такива железопътни връзки ще осигури по-добра координация между отделните видове транспорт и ниво на обслужване, отговарящо на изискванията за съвременно придвижване на пътниците и товаро-превозните услуги. За по-добрата свързаност ще допринесе и проектът за изграждане на градска железница в Пловдив, който ще бъде подготвен по програмата.

2. По Приоритет 2 - „Развитие на пътната инфраструктура по „основната" Трансевропейска транспортна мрежа", стратегически проект в контекста на настоящия документ е изграждането на обход на град Габрово, включително тунел под връх Шипка, като с това ще се улесни връзката на индустриалните зони на градовете Велико Търново, Пловдив, Стара Загора, Димитровград и др.

3. По Приоритет 3 „Подобряване на интермодалността и развитие на устойчива градска мобилност“, от гледна точка на Пловдив и областта са важни следните допустими мерки: изграждане и реконструкция на гарови комплекси по протежение на главните железопътни линии; изграждане и модернизация на железопътни връзки с летища, електрификация и внедряване на сигнализация и телекомуникации, развитие на жп възли; мерки за техническа помощ за подготовката/завършване на подготовката на инвестиционни проекти за развитие на гарови комплекси, жп възли и мултимодални връзки, а сред планираните операции от стратегическо значение по приоритета са: изграждане на железопътна връзка към летище Пловдив.

Завършването на цялостната модернизация на жп линията София - Пловдив, заедно с реконструкцията и електрификацията на железопътната линия Пловдив – Свиленград по коридор Ориент/Източно Средиземноморски в участъка Първомай – Свиленград, ще осигури по-голяма надеждност и качество на транспортните услуги по маршрута София – Пловдив – Истанбул.

4. Приоритет 4 „Иновации в транспорта, модернизирани системи за управление на трафика, подобряване на сигурността и безопасността на транспорта“, допустими мерки са развитие на информационни системи в транспорта, надграждащи съществуващите системи и системите в процес на изграждане и модернизация и изграждане на съоръжения за повишаване на безопасността на транспорта.

5.2. Улична мрежа

При проучването на съответствието между транспортно-комуникационната система в „План – схема на транспортно-комуникационната система на град Пловдив“, от една страна, и проектираната мрежа в „Районната устройствена схема на общините - Пловдив, Родопи, Марица, Куклен и Садово“, от друга страна, по отношение на постановките за формиране на ПУМ и системата на масовия обществен пътнически транспорт не са установени принципни различия, с изключение на ситуирането на интермодалния терминал. С цел спазване на необходимата последователност и приоритетност при реализацията на дейностите, предвидени в проекта, са изготвени програма и етапен план за реализация. Този документ има отношение към системата за управление на прилагането на Общия устройствен план и последователността на действията (мероприятията) във времето и пространството, за постигане на стратегическите цели в устройственото развитие на Пловдив и неговата община. В Етапния план-програма са заложени три подетапа:

- Първи подетап: 2007 - 2009 г.- Програма за спешни действия;
- Втори подетап: 2010 - 2015 г.;
- Трети подетап: 2016 - 2025 г.

В периода след одобряването на Общия устройствен план на гр. Пловдив (с Решение №375, прот.№16 от 05.09.2007г. на Общински съвет – Пловдив) и ПС-КТС към него в съответствие с постановките на плана са реализирани следните дейности:

- Бул. „България“ – предвиден по план като улица II клас –градска магистрала, част от системата от тангенти (част от Северна тангента), е частично доизграден в следните участъци:
    - в участъка от улица „Полковник Бонев“ до входа на Пловдивски университет, уличното трасе е реконструирано по проект, като е изпълнена техническата инфраструктура, настилката е изцяло подменена, в съответствие с одобрения проект. Пътното платно е изпълнено с 2х3 ленти за движение. Изградени са велоалеи и тротоари с променлива ширина, в съответствие с регулацията, светофарни уредби по основните кръстовища, както и двустранно косо паркиране.
    - в участъка от улица „Полковник Бонев“ на изток до входа на панаира е извършен ремонт, с частична подмяна на настилката (по технология на изпълнителя), като е постигнат необходимият габарит от 2х3 ленти за движение.
    - в участъка от Пловдивски университет на запад - са изготвени проекти за изграждане на второ платно за достигане на предвидения по план профил.

По време на изпълнението на I ЕТАП, в периода 2007 – 2009 г., са извършени следните дейности:

- Бул. „Източен“ – предвиден по план като улица II клас – градска магистрала, част от системата от тангенти (част от Източна тангента), е частично доизграден (реконструиран по проект) в участъка от бул. „Христо Ботев“ до бул. „Мария Луиза“ Пътното платно е изпълнено с 2х3 ленти за движение. Изградени са светофарни уредби по основните кръстовища, както и двустранно косо паркиране.
- Нов мост над река „Марица“, бул. „Руски“ – бул. „Победа“, паралелно на съществуващия, за достигане на проектния напречен профил– IIIА клас - 2х3 ленти за движение
- Бул. „Руски“ – в участъка от ул. „Шести септември“ до моста над река Марица е доизграден в предвидения по план напречен профил – IIIА клас - 2х3 ленти за движение.
- Ул. „Победа“ – в участъка от моста над река „Марица“ до бул. „България“ е доизградена в предвидения по план напречен профил – IIIА клас - 2х3 ленти за движение
- Ул. „Свобода“ -в участъка от МОЛ „Пловдив“ до болницата- IIIБ клас – 14 метра – доизградена.

При реализацията на II ЕТАП, в периода 2010 – 2015 г., са извършени следните дейности:

- Ул. „Георги Бенев“ – извършена е рехабилитация в обхвата на съществуващия напречен профил. В програмата и етапния план за реализация на ПС-КТС е предвидено трасето да се реализира на III ЕТАП, в периода 2016 – 2025 година, съгласно програмата за окончателна реализация ПС-КТС.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

- Рехабилитация на ул. „Архимандрит Евтимий“ в участъка от ул. „Георги Странски“ до бул. „Освобождение“ – IV клас.
- Бул. „Марица – юг“ – IV клас, изпълнен по проект, с улично платно 9,0 метра, променливи тротоари и места за паркиране, в следните участъци:
  - от ул. „Чардафон“ до моста на „Герджика“.
  - от ул. „Стефка Николова“ до „Водна палата“.

Съгласно програмата и етапния план за реализация на ПС-КТС към момента на одобряване на ОУП – Пловдив и ПС-КТС към него, трасето е отговаряло на прогнозната класификация – IV клас. От друга страна, обаче, към окончателния проект на ПС – КТС типовият профил на предвидените четвъртокласни улици е с улично платно 10,50 метра и тротоари – по 3,50 метра.

- Ул. „Богомил“ – реализирана е реконструкция в малък участък, без промяна на ширината на уличното платно и тротоарите.
- Ул. „Пещерско шосе“ – реконструирана в участъка от бул. „Копривщица“ до ул. „Белица“ с ширина на уличното платно – 14,00 метра. В ПС-КТС този участък е предвиден с функционална класификация III А клас. Според приложените типови профили, към проекта следва да се предвидят: две платна за движение с ширини по 10,50 метра (по три ленти за движение в посока), разделителна ивица и тротоари – по 3,00 метра.
- Извършени са основни ремонти на „Асеновградски надлез“ и мост „Адата“ (без промяна на напречния профил).

В обобщение, от предвидените за реализация трасета, елементи на ПУМ - за I ЕТАП, са реализирани:

- II клас – 5,812 км.
- IIIА клас – 1,117 км.
- Общият обем (дължина) на реализираните трасета, предвидени за I ЕТАП: 2007 – 2009 г. възлиза на 5,614 км.

От предвидените за реализация трасета, елементи на ПУМ - за I ЕТАП, нереализирани са:

- II клас – 4,42 км.
- IIIА клас – 0,7 км.
- IIIБ клас – 0,883 км.
- Обходно трасе, елемент на републиканската пътна мрежа – 5,826 км.
- Транспортни възли – 2 бр. и надлез над жп линия – без развръзки (елементи на обходното трасе)
- Общият обем (дължина) на нереализираните трасета, предвидени за I ЕТАП: 2007 – 2009 г. възлиза на 11,829 км.

От предвидените за реализация трасета, елементи на ПУМ - за II ЕТАП, са реализирани:

- IIIБ клас – 0,471 км.
- IV клас – 0,422 км.

Тези данни имат за цел да илюстрират изоставането за един период от 10-15 г. в обновяването чрез построяване на улична мрежа, в т.ч. и на главните тангенти. Усилията на Общината са фокусирани върху ремонта и рехабилитацията на градската улична мрежа, чието състояние може да се определи като задоволително. Същото се отнася и за останалите общини в областта. Причината за това е, че ръководствата на общинските администрации трудно успяват да заделят средства от общинския бюджет. Те трябва да търсят други механизми за финансиране на тези дейности и много от тях в общинските си планове поставят подобрението на транспортната инфраструктура като приоритетно направление.

В тази връзка одобреният Общ устройствен план на гр. Пловдив, респективно „План – схемата на транспортно-комуникационната система" към него, нямат пряко приложение за разрешаване на строителството. Проектирането на комуникационно-транспортната система на урбанизираната територия следва да се осъществи чрез изработване на подробни устройствени и комуникационно-транспортни планове и инвестиционни проекти за отделните елементи от нея. Към ОУП – Пловдив е изработен Проект на Рамкова програма за прилагане на Общия устройствен план. Програмата има за цел да осигури прилагането на интегриран подход в устройственото планиране и развитие на гр. Пловдив, в съответствие с приетия ОУП - Пловдив и постигане на неговите цели за устойчиво социално-икономическо и пространствено развитие на община Пловдив. За прилагането на ОУП – Пловдив се предлагат редица структурни програми, като една от тях е „Комуникационно-транспортната система". Тази структурна програма се обвързва с важни за осъществяването на основните цели на проекта специализирани програми, а именно:

- Програма „Обвързване на инфраструктурата на Европейските транспортни коридори, преминаващи в съседство с община Пловдив с основните транспортни „вход-изходи" на гр. Пловдив"
- Програма „Развитие на регионалната и локалната транспортна система в зоната на активно влияние на гр. Пловдив (вкл. Източна дъга на околовръстен път, „Трети южен пръстен" и др.)"
- Програма „Крайградски пътнически транспорт"
- Програма „Разширяване на системата МОПТ – за транспортно интегриране на дисперсните урбанизирани структури в обвързана и единно функционираща урбанистична структура на дисперсния град Пловдив"
- Програма „Въвеждане на прогресивни системи за управление на трафика по ПУМ в гр. Пловдив чрез изграждане на Автоматични системи за регулиране на уличното движение (АСРУД) , вкл. координирано светлинно регулиране" и др.
- Програма „Паркиране в централната градска част (ЦГЧ)"
- Програма „Пешеходно и велосипедно - алейно движение в гр. Пловдив"

- Програма „Сепариране на товарното автомобилно движение по обособени транзитни трасета“
- Програма „Възможности за развитие на жп транспорта чрез включване на отсечки от жп мрежата за регионални превози в бъдещата дисперсна структура на гр. Пловдив и като част от вътрешноградския обществен транспорт”.

По-важните проекти, които са свързани с реализацията на ПУМ, изготвени след одобряване на ОУП - Пловдив и ПС-КТС към него, са следните:

1. Проектиране на разширение и реконструкция на бул. „Пещерско шосе“, в участъка от бул. „Васил Априлов“ до бул. „Копривщица“, гр. Пловдив (Изработване на технически проект за реконструкция на бул. „Пещерско шосе“, обхващащ участъка от бул. „Васил Априлов“ до бул. „Копривщица“ – от ос.т. 138 по плана на „Младежки хълм“ до ос.т.73 по плана на „Отдих и култура – север“, гр. Пловдив).

2. Технически проект за реконструкция на бул. „Ягодовско шосе“, в отсечката от ос.т. 993 на кръстовище бул. „Цариградско шосе“ – „Ягодовско шосе“ до ос.т. 988 на кръстовище „Ягодовско шосе+ – бул. „Цар Симеон“ съгласно регулационния план на жр „Тракия“ – А13.

3. Технически проект за разширение на бул. „Марица – север“, с паркоместа в участъка от бул. „Цар Борис III – Обединител“ до ул. „Победа“ (под моста на „Герджика“), гр. Пловдив.

4. Проект за пътна връзка бул. „Освобождение“ – бул. „Санкт Петербург“ – на територията на кв. „Гладно поле“ – ул. „Георги Странски“ и вливащите се в нея обслужващи улици – ул. „Тодор Гатев“, ул. „кап. Коста Паница“ – район „Източен“, гр. Пловдив. За това проектно решение следва да се има предвид, че в съответствие с принципните постановки на действащия ОУП и ПСКТС към него, новата четвъртокласна улица „Георги Странски“ ще обслужва бъдещия многофункционален, вторичен градски център, разположен на територията на квартал Гладно поле. На тази територия вече са ситуирани обекти, които представляват големи притегателни центрове.

Актуализацията на проектираната улична мрежа в одобрени вече подробни устройствени планове е необходима, за да се осигурят регулационно важни трасета – нови и за реконструкция. Все още не са осигурени регулационно в определени участъци Източна тангента, Южна тангента, Западна тангента. От особено значение за подобряване на транспортната обстановка в гр. Пловдив е да се доизясни продължението на ул. „Васил Априлов“, преминаването и на юг (под жп ареала) и връзката с бул. „Македония“. Детайлно, всички планове и проекти са разгледани по-долу, в сравнителния анализ на състоянието и тенденциите за развитието на устойчивата градска мобилност.

5.3. Състояние на устойчивата градска мобилност

5.3.1. Видове транспорт - обществен транспорт, немоторизиран транспорт, автомобилен транспорт.

Обществен транспорт

Системата на „Масовия обществен пътнически транспорт“ в гр. Пловдив обхваща автобусен и таксиметров транспорт и маршрутни таксита. Вътрешноградският транспорт в Пловдив се осъществява по 29 автобусни и 7 маршрутни линии. В Община Пловдив, възлагането за извършване на обществен превоз с автобуси е въз основа на Обществена поръчка по ЗОП и Наредба №33 за обществен превоз на пътници и товари. Автобусите в града са с номера: 1, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 36, 37, 44, 66, 93, 99, 113, 116 и 222, а маршрутните линии са с номера 1, 4, 5 и 8. Автобусна линия 22 пътува до села в община Марица – село Катуница, село Ягодово и село Караджово. Маршрутна линия 5 е с маршрут до село Труд. Маршрутна линия 8 е с маршрут до село Рогош, село Маноле и село Скутаре. Автобусна линия 15 превозва пътници от и до Войводиново в определени часове, а линия 93 съответно – от и до Радиново в делничните дни през час. Разписанието е делнично и празнично (събота и неделя) и започва сутрин от 5,30 до 23,00 часа.

Спирките от системата на масовия обществен транспорт са 510 на брой, разположени в рамките на града, както и в близките села – Войводиново (15), Радиново (23) и Ягодово (22). Маршрутните таксита са 45 на брой. Последните покриват по-малко от 10 линии, но могат да се определят като предпочитан транспорт. Дублирането на линии, които в голяма част обслужват общ маршрут с МГТ, е предпоставка за нелоялна конкуренция при неспазване на разписанията и липса на редовен контрол.

В таблицата по-долу е представена информация по чл.71 от приетата с ПМС № 163 от 29 юли 2015 г. наредба относно условията и реда за предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за обществени пътнически превози на автомобилния транспорт, предвидени в нормативните актове, за превози по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планинските и други райони за издаване на превозни документи за извършване на превозите за 2020 г.:

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

№ по ред	Превозвач (наименование, ЕИК, седалище и адрес на управление)	Компенсации за безплатен и по намалени цени превоз на ветерани, военноинвалиди, военнопострадали, деца, учащи, пенсионери, служителите по чл. 19, т. 7 (общо)	Субсидии за нерентабилни автобусни линии по вътрешноградския и междуселищния транспорт (общо)	Компенсации Общински Бюджет (общо)
1	2	3	4	5
1.	"АВТОТРАНС-2000" ООД /ЕИК -115535593/; гр. Пловдив, бул. "Източен №48", ет. 6	201 519,03	105 249,93	407 097,96
2.	КОНСОРЦИУМ ПЪТНИЧЕСКИ ПРЕВОЗИ ДЗЗД -"АВТОТРАНС-2000" ООД /ЕИК -115535593/; гр. Пловдив, бул. "Източен" №48, ет. 6	439 008,86	475 878,01	859 532,82
3.	КОНСОРЦИУМ "ПЛОВДИВ - 2017" ДЗЗД - "АВТОТРАНС-2000" ООД /ЕИК -115535593/; гр. Пловдив, бул. "Източен" №48, ет. 6	407 917,50	561 674,95	800 130,93
4.	КОНСОРЦИУМ ПЪТНИЧЕСКИ ПРЕВОЗИ ДЗЗД "КЗТ ЗЛАТЛНОВИ" ООД /ЕИК - 115555980/; гр. Пловдив, бул. "Дунав" №5, вх.В, ет.3, ап.31В	104 487,35	145 791,29	204 481,12
5.	КОНСОРЦИУМ "ПЛОВДИВ - 2017" ДЗЗД - "МЕРИТРАНС-2017" ЕООД /ЕИК - 204628150/; гр. Пловдив, ул. "Недялка Шилева" №22	80 375,17	118 292,87	156 902,03
6.	МЕРИТРАНС-2017 ЕООД /ЕИК - 204628150/; гр.	5 986,23	10 949,78	13 696,77

	Пловдив, ул. "Недялка Шилева" №22			
7.	МЕРИТРАНС 2002 ЕООД /ЕИК115656036/; гр. Пловдив, ул. "Константин Геров" №10	86 321,79	117 716,25	167 192,32
8.	ПЪЛДИН БУС ЕООД /ЕИК - 200892131/; с. Черковна, обл. Разград	34,82		
7.	"ХЕБРОС БУС" АД /ЕИК - 204719212/; гр. Пловдив, бул. "Македония" №2Б	372 280,91	380 801,97	607 850,25
8.	КОНСОРЦИУМ "ПЛОВДИВ - 2017" ДЗЗД - "ХЕБРОС БУС" АД /ЕИК - 204719212/; гр. Пловдив, бул. "Македония" №2Б	619 156,21	872 495,72	1 219 558,15
	"АВТОБУСНИ ПРЕВОЗИ ПЛОВДИВ" ЕООД /ЕИК - 202111161/ с. Браниполе, местност "Чиирите" №020В	170 033,95	286 042,70	368 986,83
9.	КОНСОРЦИУМ ПЪТНИЧЕСКИ ПРЕВОЗИ ДЗЗД "АВТОБУСНИ ПРЕВОЗИ ПЛОВДИВ" ЕООД /ЕИК - 202111161/ с. Браниполе, местност "Чиирите" №020В	603 733,48	763 814,42	1 018 672,33
10.	КОНСОРЦИУМ "ПЛОВДИВ - 2017" ДЗЗД - "АВТОБУСНИ ПРЕВОЗИ ПЛОВДИВ" ЕООД /ЕИК - 202111161/ с. Браниполе, местност "Чиирите" №020В	574 999,21	871 910,87	1 125 898,49

11.	"СИТИ ТРАНС" ЕООД /ЕИК - 115828621/; гр. Съединение, ул. "Чардафон Велики" №70 - извън градски превози	179,70
12.	"КРИЧИМ ЕКСПРЕС" ООД / ЕИК - 115631136/; гр. Кричим, бул. "Тракия" №26 - извън градски превози	537,99
13.	"РОДОПИ АВТО 07" ООД /ЕИК - 160133102/; с. Брани поле, ул. Дружба" № 68 - извън градски превози/билети	648,65
14.	СД "МЕДИЛИН ГОРАНОВА И СИЕ" / ЕИК - 040197160/; гр. Пловдив, ул. "Цанко Дюстабанов" №23 Б- извън градски превози/билети	14 619,76
15.	"ПЛОВДИВ ЕКСПРЕС - 2000" ООД /ЕИК - 115342523/; гр. Пловдив, бул. "Христо Ботев" №47 - извън градски превози/билети	4 358,00

Таблица 5.3.1. Справка за предоставените средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за обществени пътнически превози на автомобилния транспорт по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт на гр. Пловдив за 2020 г.[236]

Проведените от Община Пловдив обществени поръчки или процедури за концесии, чрез които са възложени обществени услуги за безплатни и по намалени цени пътнически превози с автомобилен транспорт са както следва:

- Договор № 16ДГ219 от 17.03.2016 г. (до 17.04.2026) за обслужване на линии 9, 11, 17, 21, 25, 26, 36 и 113;

[236] По данни на ОП „Организация и контрол на транспорта“, гр. Пловдив.

- Договор № 18ДГ126 от 28.02.2018 (18.03.2028) за обслужване на линии 15, 16, 18, 29, 37, 44, 66, 99, 116 и 222;
- Договор № 20ДГ-221 от 10.04.2020 г. за изпълнение на интегрирана обществена услуга за пътнически превоз по градски автобусни линии с № 10, 27 и 93 от Общинската транспортна схема на Община Пловдив;
- Договор № 20ДГ-222 от 10.04.2020 г. за изпълнение на интегрирана обществена услуга за пътнически превоз по градски автобусни линии с № 4, 12 и 24 от Общинската транспортна схема на Община Пловдив;
- Договор № 20ДГ-223 от 10.04.2020 г. за изпълнение на интегрирана обществена услуга за пътнически превоз по градски автобусни линии с № 20 и 22 от Общинската транспортна схема на Община Пловдив;
- Договор № 20ДГ-270 от 12.05.2020 г. за изпълнение на интегрирана обществена услуга за пътнически превоз по градски автобусни линии с № 4 и 20 от Общинската транспортна схема на Община Пловдив;
- Договор № 20ДГ-814 от 12.10.2020 г. за изпълнение на интегрирана обществена услуга за пътнически превоз по градски автобусни линии с № 4 и 20 от Общинската транспортна схема на Община Пловдив;
- Договор № 20ДГ-815 от 12.10.2020 г. за изпълнение на интегрирана обществена услуга за пътнически превоз по градска автобусни линия с № 22 от Общинската транспортна схема на Община Пловдив;
- Договор № 20ДГ-816 от 12.10.2020 г. за изпълнение на интегрирана обществена услуга за пътнически превоз по градски автобусни линии с № 10, 27 и 93 от Общинската транспортна схема на Община Пловдив;
- Договор № 20ДГ-817 от 12.10.2020 г. за изпълнение на интегрирана обществена услуга за пътнически превоз по градска автобусни линия № 12 от Общинската транспортна схема на Община Пловдив;
- Договор № 20ДГ-818 от 12.10.2020 г. за изпълнение на интегрирана обществена услуга за пътнически превоз по градска автобусна линия с № 24 от Общинската транспортна схема на Община Пловдив;
- Договор №21ДГ-23 от 15.01.2021 (29.02.2028) за обслужване на линии 4, 10, 12, 20, 22, 24, 27 и 93.

Автогари

В град Пловдив има три основни пункта, от които тръгват и пристигат извънградските автобусни маршрути: автогара „Юг“, автогара „Родопи“ и автогара „Север“. Пътникопотока за и от околоградската зона са много интензивни. Те са от порядъка на 12 000 лица, които ежедневно влизат в града с автобусния транспорт от околоградската зона, с основна цел месторабота и други услуги в града. Капацитетът на трите автогари в Пловдив- автогара

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

„Родопи“, автогара „Юг“ и автогара „Север“ е ограничен и те се използват само за тръгващите автобуси.

В проекта на Актуализираната транспортно – комуникационна схема и ОУП се предлага да се ситуира една нова автогара - автогара „Тракия“, в непосредствена близост до пътническата жп гара Тракия. Предвижда се тя да обслужва международните дестинации, като се отчита и добрата комуникационна свързаност с комбинираните спирки на МОПТ – БУС линии и „S – бан“ линии, както и с регулярните движения на влаковете на БДЖ през ЖП-гара Тракия.

Следва да се има предвид, че въпреки създадените трайни връзки със селищата от ареала, градът се затруднява да отговори на изискванията за качество на вътрешните пътувания. Практика е пристигащите пътници да се разтоварват в районите около автогарите, както и по спирките на МГТ, което е удобно за пътуващите от една страна. По отношение на транспортното обслужване, от друга страна, се наблюдава значително натоварване на спирките на МГТ и на кварталите около автогарите от автобуси, престояващи до настъпване на часа на тръгване по съответния маршрут. На практика всички по-продължителни престои се извършват извън автогарите. Същевременно липсват подходящи условия за предпътен преглед на автомобилите, за почистването им, както и за почивка на водачите и провеждане на предпътни медицински прегледи. Част от тези проблеми следваше да намерят решение чрез изграждането на нова автогара, с концесия на централна жп гара, който проект е в застой.

Таксиметрови услуги

Броят на таксиметровите автомобили към 2021 г. в Пловдив е 2 150. Контролът им, както и издаването на разрешенията за таксиметрови превози, се осъществява от ОП „Организация и контрол по транспорта“.

Немоторизиран транспорт

Пешеходно движение

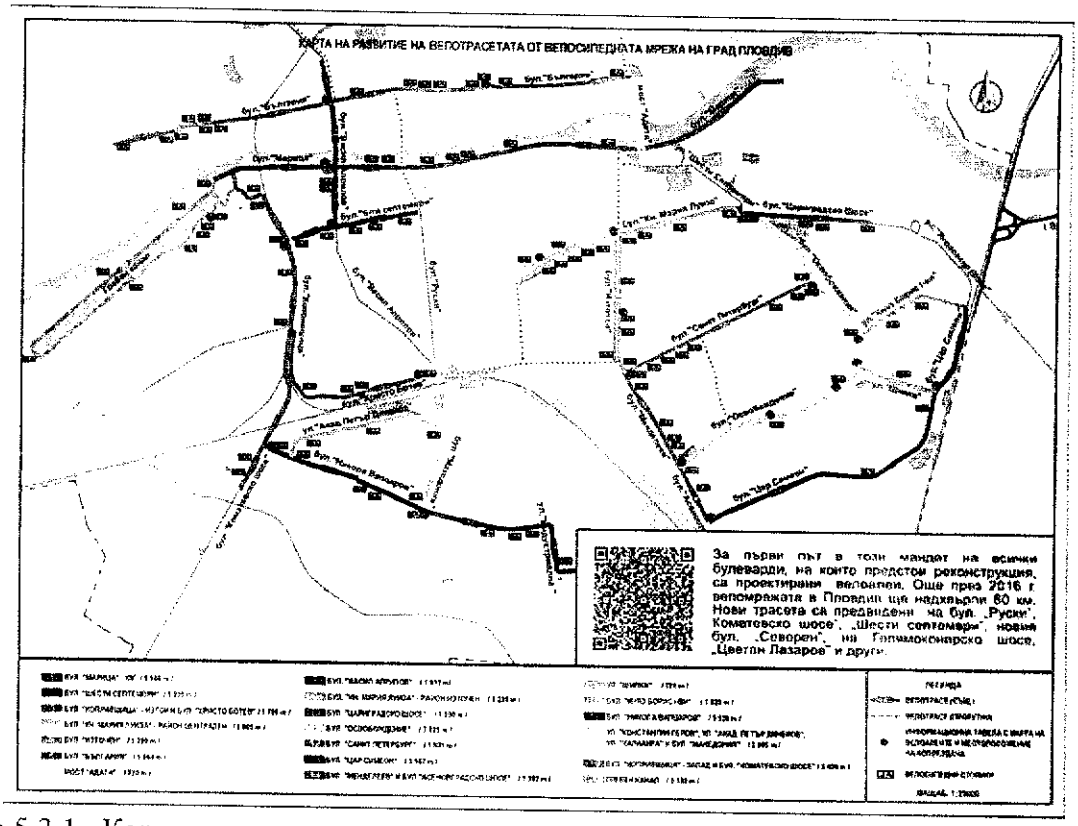
Град Пловдив притежава най-дългата пешеходна улица в сравнение с останалите населени места в страната. Главната улица „Княз Александър I“ е основната пешеходна зона в центъра на града. Тя започва от площад Централен, при хотел „Тримонциум“, Централната поща и Цар Симеоновата градина, преминава покрай пл. „Стефан Стамболов“, със сградата на Община Пловдив, Римски стадион (днешната пешеходна зона лежи върху пистата на стадиона) и Джумая джамия. Оттук туристите могат да се отклонят към Стария град или кв. „Капана“, който от 2015 г. е пешеходна зона. Така наречената Малка Главна (улица „Райко Даскалов“) продължава покрай Търговския комплекс „Хали“, пресича бул. „Шести

септември“ през подлеза на „Аптека Марица“ и завършва със закрития пешеходен мост над река Марица. Обособените пешеходни пространства са:

- Площад Централен с приблизителна площ 8 725 кв. м.;
- Ул. „Княз Александър I Батенберг“ – участък от Пощата до пл. „Стефан Стамболов“ е с дължина 185 м., широчина 20,00 м. и площ 3 700 кв. м.;
- Площад „Стефан Стамболов“ е с приблизителна площ от 8 380 кв. м.;
- Ул. „Княз Александър I Батенберг“ – участък от пл. „Стефан Стамболов“ до пл. „Джумая“ е с дължина 330 м., широчина 19,00 м. и площ 6 270 кв. м.;
- Площад „Джумая“ е с приблизителна площ 3 170 кв. м.;
- Ул. „11-ти Август“ е с дължина 94,00 м., широчина 10 м. и площ 940 кв. м.;
- Ул. „Райко Даскалов“ от пл. „Джумая“ до Пешеходен мост е с дължина 550 м., широчина 17,60 и площ 9 680 кв. м.;
- Пешеходен мост – дължина 405 м., широчина 9,60 м. и площ 3 888 кв. м.

Велосипедно движение

Пловдив разполага с добре развита велосипедна мрежа, която обхваща почти всички градски райони. Общата дължина на изградените велосипедни алеи е над 60 км. По-голямата част от тази инфраструктура е изградена по договор №14ДГ317 от 12.03.2014 г. за проект BG161PO001/1.5-03/2011/001-S-06 „Модернизация и развитие на устойчив градски транспорт в град Пловдив с предмет: „Проектиране и изграждане на велоалеи“. Компонентът включваше също и изготвяне на проект за окончателния дизайн на цялата велосипедна мрежа. Изградената по него мрежа от велосипедни алеи е с обща дължина 48,019 км и 690 велостоянки - съоръжения за безплатен паркинг на ключови места. Реализацията на посочения по-горе проект позволи да се отдели велосипедният трафик от моторизирания такъв, като по този начин се намалява и риска от транспортни произшествия. Сред очакваните ефекти са също ограничаването на вредните емисии и принос към осъществяването на икономии на енергийни ресурси в транспорта. Изпълнението на договор №14ДГ317 от 12.03.2014г., BG161PO001/1.5-03/2011/001-S-06 с пет години гаранционна поддръжка приключи на 02.03.2021 г., съгласно разрешение за ползване № СТ-05-278 от 02.03.2016г.

Фигура 5.3.1. Карта на развитие на велотрасетата от велосипедната мрежа на град Пловдив към началото на 2021 г.[237]

Автомобилен транспорт

Към 31.12.2020 г. в сектор „Пътна полиция" Пловдив на отчет се водят 353 667 превозни средства (ПС), с 1920 повече спрямо 2019 г. Най-голям дял от тях заемат леките автомобили - 260 355 броя. След тях са както следва:

- Товарни, специални, влекачи и автобуси – 50 760 бр.
- Мотоциклети и мотопеди – 17 030 бр.
- Други ПС – 25 522 бр.

Организацията на движението в гр. Пловдив основно се базира на светофарно регулирани кръстовища по ПУМ. В централната градска част са въведени забрани за паркиране по платната на ПУМ и система от еднопосочни улици, които позволяват успоредно паркиране. Разработен е Генерален план за организация на движението (ГПОД), публикуван от общинската администрация в сайта на Общината. Тъй като циклите на светофарите не винаги адекватно отразяват интензивността на транспортните потоци по мрежата, е в процес на реализация система за координирано светофарно регулиране и система от зелени вълни. Модулната система от кръстовища по ПУМ в Централната градска част е изключително подходяща за тази цел. ГПОД се разработва за цялата територия на

[237] Карта на развитие на велотрасетата от велосипедната мрежа на град Пловдив | Община Пловдив (plovdiv.bg)

община Пловдив и обхваща всички комуникационно-транспортни площи, обслужващи движението на всички видове пътни превозни средства, включително на редовните линии за обществен превоз на пътници, пешеходното и велосипедното движение и паркиране. Регулират се всички пътища, велоалеи, пешеходни зони, съответно режимите за движение по тях.

С ГПОД се регулират посоките за движение по различните пътни трасета, определят се предимството на кръстовища и режимите за престой, паркиране и изпреварване на различни места, както и ограниченията за скоростта на движение.

Според новия генерален план за движение са заложени по-малко коли и паркоместа в Центъра на Пловдив, което следва да се осъществи чрез обособяването на буферни паркинги, засилване на ролята на градския транспорт и на алтернативния такъв. Една от проектните идеи в Плана предвижда превръщането на ул. „Младежка“ и зоните около нея в пешеходни пространства, с възможности за преминаване на автомобили, но не и за паркиране. Улицата ще продължи да бъде затворена откъм бул. „Васил Априлов“, тъй като отварянето ѝ би увеличило трафика. Новият генерален план предлага още въвеждане на еднопосочно движение по бул. „Марица“ – север, в участъка от кметството на община Марица до магазин „Лекси“, в посока изток-запад. Документът предвижда още да се обособи по-широк пътен ринг за извеждане на автомобилите чрез новия бул. „Северен“, проекта „Модър-Царевец“ и връзката на „Кукленско шосе“ с район „Тракия“, като така да се облекчи трафикът в Пловдив.

Според данни от Плана, 10% от трафика е транзитен и се съсредоточава в преминаване през Тунела, поради неизползването на Околовръстния път. Броят на МПС в Пловдив е достигнал 191 000 към 2020 г. Леките автомобили са 150 000, съответно над 40 000 са бусовете, моторите и камионите. В града има 13 000 повече леки автомобили спрямо 2015 година. Броят им расте всяка година, като отписаните МПС са между 7 000 и 8 000 за 2020 г.

В ГПОД се залагат краткосрочни мерки за подобряване на транспортната обстановка. Планирането и проектирането на нова улична мрежа и пътни съоръжения не са обект на разработка от ГПОД. Генералните планове се изготвят в три фази: „Анализ“, „Предварителен проект“ и „Окончателен проект“. ГПОД на Пловдив е с изготвен Предварителен проект, съгласуван с компетентните органи (ОДМВР - Пловдив, сектор „Пътна Полиция“, Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“, Областно пътно управление – Пловдив, Регионална Здравна Инспекция – Пловдив). Окончателният проект съдържа всички схеми от „Предварителен проект“, както и обобщена схема на основните пътни знаци, необходими за реализирането на мерките, заложени в „Предварителен проект“. В документа са заложени множество краткосрочни мерки за организиране на пешеходното, велосипедното и автомобилното движение. Някои от тях не са прилагани досега в град Пловдив. Пример за това са заложените BUS ленти за увеличаване съобщителната скорост и стимулиране пътуванията с градския транспорт, за сметка на тези с личен автомобил. Предложенията се отнасят за участъците от уличната мрежа с осигурени две или три ленти в посока и честотата на движение на автобусите - 15 или повече коли на час в една посока (бул.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

„България“, бул. „Санкт Петербург“, бул. „Княгиня Мария Луиза“, бул. „Васил Априлов“, бул. „Христо Ботев“, бул. „Шести Септември“, улица „Съединение“ и др.).

Направени са и предложение за разширение на зоната за платено паркиране в карето между бул. „Марица“, бул. „Васил Априлов“, бул. „Руски“ и бул. „Шести септември“ и карето между ул. „Любен Каравелов“, бул. „Христо Ботев“ и бул. „Руски“. Проектът предвижда места за организирано паркиране по нововъведена еднопосочност по уличната мрежа в ж.к. „Христо Ботев“, ж.к. „Христо Смирненски“, ж.к. „Младежки хълм“, кв. „Каменица“ и кварталите в район „Северен“.

Според плана движението в обособени райони, с действащ режим на „жилищна зона“, трябва да е с позволена скорост до 20 км/ч. По този начин местните велосипедни връзки от обслужващата мрежа ще минават по тихи зони с успокоен трафик, без нужда от специална физическа инфраструктура. В тази връзка в проекта за „жилищни зони“ се предлага да бъдат обявени кв. „Захарна Фабрика“, кв. „Гагарин“, кв. „Христо Ботев“, кв. „Христо Смирненски“ и района между бул. „Цариградско шосе“, бул. „Освобождение“, ул. „Лев Толстой“ и ул. „Генерал Радко Димитриев“.

Направено е и предложение за ревитализиране на уличното пространство на ул. „Младежка“ и прилежащите му площи, включително площад „Никола Мушанов“ чрез въвеждане на споделено пространство, с цел създаване на максимално благоприятни условия за живущите и гостите на квартала. Според Плана, споделеното пространство предвижда обща повърхност за движение за всички участници в движението, основано на съвременен метод за успокояване на трафика чрез отделяне на по-голяма територия за отдих и за социални взаимодействия.

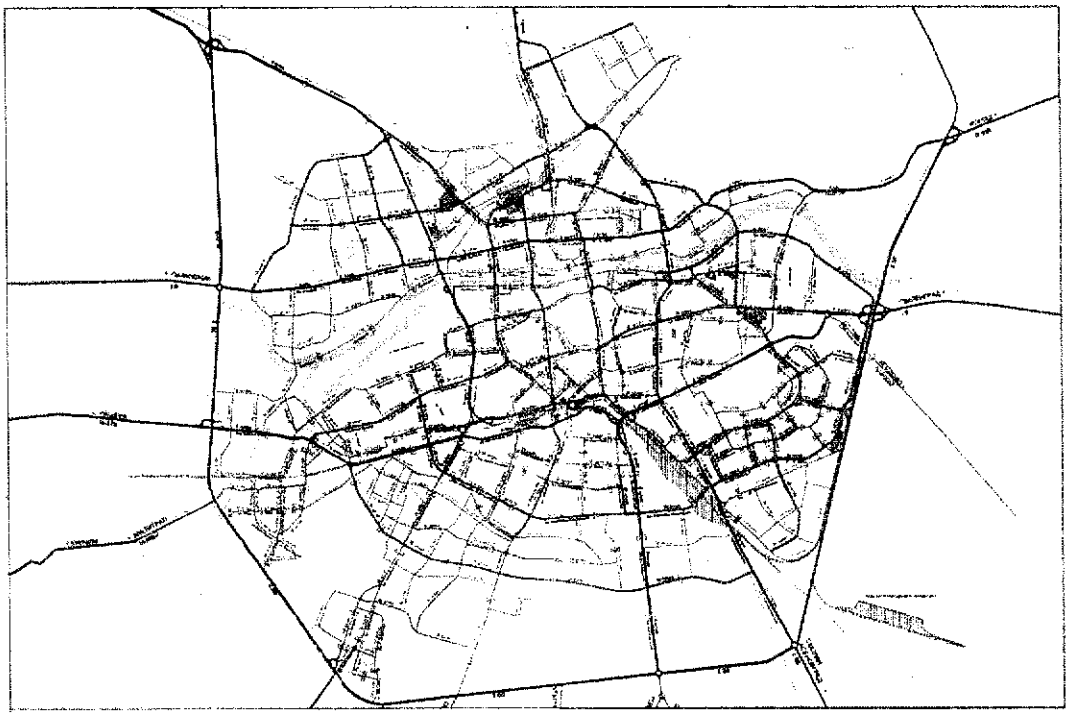
Препоръчано е и изготвяне на проект за реконструкция и облагородяване на бул. „Марица север“, както и на прилежащите тротоарни и зелени площи, като се заложат някои основни изисквания за успокояване на движението чрез намаляване на скоростта до 20 км/ч и осигуряване на безопасност на всички участници в движението. Предвидени са множество краткосрочни мерки за намаляване на транспортния травматизъм чрез изграждане на: изкуствени неравности за намаляване на скоростта, на повдигнати пешеходни пътеки, на спасителни пешеходни острови, на изнесени тротоари, поставяне на пешеходни парапети за канализиране на пешеходното движение, на пешеходни светофари, на нови светофарни уредби за организиране на движението и др.

Подписано е и споразумение с МРРБ за реконструкцията на бул. „Христо Ботев“, тъй като общината кандидатства за финансиране в размер на 7,5 млн. лв. от държавния бюджет. Работата по булеварда е разпределена в 2 години, а дейностите са стартирали от Коматевско шосе и бул. „Копривщица“. Резултата трябва да бъде голяма пътна артерия, пресичаща целия град от разклона за с. Марково до Голямоконарско шосе.

Кметът на район „Северен“ е възложил идеен проект за организация на движението по бул. „Марица север“, който ще се ремонтира по модела на „Марица юг“, с еднопосочно движение и споделени зони. Друга реализирана мярка ограничава движението в кв. „Капана“ посредством специална бариера на кръстовището на ул. „Алцеко“ и „Железарска“. Ще се

реконструира и зоната по ул. „Младежка“. Тя ще бъде споделено пространство с преминаване на едно ниво, зони за паркиране само в края на улицата и изграждане на паркова среда. Ул. „Младежка“ няма да се отваря, а ще се изгради кръгово кръстовище на булевардите „Шести септември“ и „Васил Априлов“.

На фигурата по-долу е представено проектното предложение на одобрения Генерален план за организация на движението на град Пловдив, която дава ясна представа за стратегията, касаеща подобряването и развитието на транспортната система в града:

Фигура 5.3.2. Проектно предложение на одобрения Генерален план за организация на движението на град Пловдив за развитието на транспортната система в гр. Пловдив от 10.2019 г.[238]

Паркиране

Паркирането в гр. Пловдив, съгласно Наредба за организацията на движението и паркирането на територията на общината, е организирано в „райони, пътища или части от пътища за зони за платено и безплатно паркиране („Синя зона“) в определени часове на денонощието, от понеделник до събота включително, с изключение на обявените с нормативен акт официални национални празници, в часовия диапазон от 08.30 до 18.30 часа. Таксуването се определя съобразно действителното време на паркиране в посочените зони. Пълният списък на районите и пътищата, включени в състава на „Синя зона“, е поместен на адрес: https://plovdiv.bg/obs/действащи-актове/решение-350-8/.

[238] https://www.plovdiv.bg/wp-content/uploads/2012/04/01_02_KLASIF_PUM_OUP.pdf

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

Съгласно Решение на Общински съвет №289, взето с Протокол № 15/11.09.2014г., в обхвата на „Синя Зона“ се допуска въвеждане на ограничителен режим на паркиране – Зона за платено паркиране „Зелена зона“. В обхвата на „Зелена зона“ се разрешава паркиране само на собственици или ползватели на МПС, с постоянна адресна регистрация в обхвата на зоната. Зоната се намира в кв. „Капана“ и е заключена между улиците „Железарска“, „Йоаким Груев“ до „Княз Богориди“.

Паркирането може да се заплати чрез SMS[239], с талон - билет от паркоматите, разположени в зоната. Цената на престоя е 2.00 лв. за час, като чрез изпращане на SMS, съдържащ регистрационен номер на автомобила на кратък номер 1332, цената на SMS-а се определя на 2.00 лв. (с ДДС) + цената за едно съобщение, според тарифния план на съответния оператор. Изпълнението на дейностите по организацията и контрола на дейността по паркиране на МПС в „Синя зона“, собственост на Община Пловдив, се осъществява от ОП „Паркиране и репатриране“, създадено през 2009 г. с решение на Общинския съвет.

В таблицата по-долу е приложена справка за ориентировъчния брой налични паркоместа по видове паркиране и по райони:

[illegible]	[illegible] паркиране	[illegible] паркиране	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Централен	3604	2797	1124	7525	445	7970	325	225
Източен	31	2097	514	2642		2642	50	50
Тракия	18	5518	1687	7223		7223	95	
Западен	330	4293	537	5160	105	5265	60	
Северен	797	2092	1289	4178	100	4278	150	140
Южен	692	4044	828	5564		5564	160	
други	134	1476	3490	5100		5100	154	580
общо	5606	22317	9469	37392	650	38042	994	995
Прослав		25		25		25		
Коматево		180	35	215		215		
	5606	22522	9504	37632	650	38282	994	995

Таблица 5.3.2. Ориентировъчен брой налични паркоместа по видове паркиране и по райони към 2018 г.[240]

На територията на града има множество малки паркинги, разпределени в различните райони. На ъгъла на улиците „Орфей“ и „Звезда“ се намира и изграденият първи общински, многостажен паркинг в Пловдив, който осигурява места за 150 автомобили, разположени на 3 нива. На всяко от тях има по две места за хора с увреждания. Паркирането е напълно

[239] https://www.plovdiv.bg/sms-parking/

[240] По данни от Изменение на План–Схемата на Комуникационно-Транспортната Система към „ОУП-Пловдив - 2007 г.“ Фаза: Предварителен проект – том I- ви, Анализ на състоянието за 2018 г. общо за гр. Пловдив

автоматизирано – с автомати за самотаксуване, бариери и видеокамери. Към 2021г. се предлагат и месечни абонаментни карти на стойност 50 лева, които се издават от ОП „Паркиране и репатриране“, като вече са заети 45 места от живеещите в района. Паркингът може да се използва и почасово срещу 1 лв. На партерното ниво са обособени три големи търговски площи.

Пловдивският панаир разполага със закрит паркинг с 650 места. Съоръжението е разположено на територията на панаирното градче, с вход откъм бул. „България“. Представлява 5-етажна сграда на застроена площ от 2750 кв. м. с паркиране и на покрива, или общо шест нива. Светлата височина между етажите е 2,30 м. Общото РЗП на сградата е 20 305 кв. м, включително покривна плоча. Общият капацитет на паркинга е 740 паркоместа.

Освен многоетажния паркинг, в район „Западен“ се предвижда през 2021 г. разкриването на още 200 места за автомобили. Планирано е изграждането на паркинги на улица „Бряст“, зад общежитията на Медицинския университет и на ул. „Ружа“, съответно с 55 места. За толкова автомобили ще е и паркингът на бул. „Копривщица“. През лятото на 2018 г. бе открит охраняем паркинг с над 70 паркоместа до кръстовището на бул. „Шести септември“ с ул. „Мортагон“. Местата, предвидени за леки автомобили са 60, а за автобуси - 14. Паркингът се отдава под наем по цени, одобрени с общинската наредба. За автомобил се заплаща 1 лев на час, а за автобуси - по 3 лева.

При сегашната степен на моторизация и регистрираните 260 355 броя лични леки автомобили към 2020 г. се забелязва значителен недостиг на паркоместа в града. Тук не се отчитат пристигащите с лични МПС в града туристи, които допълнително натоварват уличната мрежа, а липсата на места за паркиране за тях, дори при ползване на услугата за хотелско настаняване, е възможно да има негативен отзвук върху развитието на туризма в Пловдив.

Според актуализираната КТС общият прогнозен брой необходими паркоместа по видове паркиране към 2025 г. за ОУП-Пловдив ще бъде 257 650 бр., разпределени както следва: по местоживеене - 178 568 бр., по месторабота - 68 764 бр., посетители към обектите на комплексно обслужване - 10 315 бр.

5.3.2. Градска логистика и съчетаване на различните видове транспорт.

Липсват достатъчно данни за оценка на градската логистика, която трябва да включва улици за отвеждане на транзитни ППС, улици и време за зареждане на търговските обекти, разположение на складове, система за управление на товарния трафик в града, ограничения за движението на ППС в определени часове от денонощието и др.

Община Пловдив извършва контрол на фирмите, предоставящи таксиметрови услуги и техните МПС.

5.3.3. Безопасност на градските пътища

С цел осигуряването на пътна безопасност на територията на града е реализиран монтаж на различни съоръжения по общинските пътища, а именно:

- Предпазни пана - използват се четири типа оградни пана с размери 1800/1000 мм, 2000/1000 мм, 1800/800 мм и 1800/600 мм. Булевардите и улиците с монтирани оградни пана са бул. „България", бул. „Дунав", бул. „Васил Априлов", ул. „Победа", ул. „Васил Левски", бул. „„Цар Борис III Обединител", бул. Шести септември", бул. „Руски", бул. „Христо Ботев", бул. „Източен", бул. „Санкт Петербург", бул. „Княгиня Мария Луиза", бул. „Цариградско шосе", бул. „Освобождение", ул. „Шипка", ул. „Съединение", ул. „Недялка Шилева", бул. „Никола Вапцаров" и ул. „Коматевско шосе".

С цел повишаване на безопасността през 2021 г. са монтирани нови оградни пана на бул. „Шести септември" в участъка от бул. „Цар Борис III Обединител" до ул. „Мортагон" – 346 бр., като предстои подмяна или монтаж на нови такива на бул. „Васил Априлов" в участъка от бул. „Шести септември" до мост УХТ – южна страна – 245 бр. Необходима е подмяна също по бул. „Шести септември" в участъка от бул. „Васил Априлов" до бул. „Копривщица" – изток, на бул. „Дунав", в участъка от бул. „Цар Борис III Обединител" до бул. „Васил Априлов", на бул. „Освобождение" от ул. „Княз Борис" до ул. „Шипка", на бул. „Цариградско шосе" от бул. „Източен" до ул. „Ландос", на ул. „Шипка" в участъка от бул. „Освобождение" до ул. „Цар Симеон", на ул. „Кукленско шосе" в участъка от ул. „Скопие" до „Митница – Пловдив", на бул. „Никола Вапцаров" в участъка от ул. „Македония" до ул. „Индустриална" и на ул. „Коматевско шосе". Подмяна на еластичната ограда се налага на ул. „Менделеев" от „Мотоцентъра" до „Асеновградски надлез" и на бул. „Христо Ботев" - „Коматевски транспортен възел".

- Еластична ограда – изпълнена на „Асеновградско шосе", бул. „Христо Ботев", надлез „Родопи", „Бетонов мост", мост „Адата", мост „Панаирен" и мост „Васил Левски".

Поетапно се подменя уличното осветление в града.

На база на извършен анализ на данните от сектор „Пътна Полиция" са идентифицирани местата и кръстовища с концентрация на ПТП в град Пловдив към 2020 г., на чиято регулация се обръща повишено внимание.

5.3.4. Управление на мобилността

Организацията на транспорта и трафика в града е разпределена в дейностите на две общински предприятия: ОП „Организация и контрол по транспорта" и „Паркиране и репатриране". Те се ръководят пряко от заместник-кмет, с ресор „Транспорт".

Първото предприятие - ОП „Организация и контрол по транспорта" е създадено през 1997 г. с решение на Общински съвет. Дейността на предприятието е разпределена в два

центъра – за управление на трафика и за управление на градския транспорт. В дейността му е включено прилагането на Закона за движение по пътищата. По-конкретно, предприятието осъществява дейността си въз основа на Правилник за устройството и дейността, приет с решение №406, взето с протокол № 19 от 25.10.2006г. на Общински съвет – Пловдив и в съответствие със заложените в годишния бюджет на Община Пловдив бюджетни средства за неговата издръжка. Предприятието има за предмет следните дейности:

- Организира взаимоотношенията на Община Пловдив с държавните административни органи в областта на транспорта;
- Организира взаимоотношенията с фирми, извършващи транспортна дейност на територията на Общината;
- Участва в създаването на концепция за транспортното обслужване на гр. Пловдив;
- Участва в комисии за решаване на транспортни и комуникационни проблеми;
- Приема ежемесечни отчети на транспортните фирми, които имат договори за обслужване на линии от общинската транспортна схема;
- Приема ежемесечни отчети на транспортните фирми, извършващи вътрешноградски превози на територията на Община Пловдив, в изпълнение на Наредбата за условията и реда за субсидиране на транспортната дейност;
- Осъществява GPS контрол и физически контрол за изпълнение на курсовете и разписанията от отделните превозвачи, по утвърдената транспортна схема за гр. Пловдив;
- Проверява и заверява първичните документи на транспортните фирми за вътрешноградски превози, удостоверяващи изминатия пробег;
- Участва съвместно с транспортните фирми в разработването на методика, определяща критериите за разпределение на субсидиите и компетенциите за вътрешноправни превози;
- Разпределя предоставените от републиканския и общинския бюджет средства за субсидии и компенсации между превозвачите, съгласно възприетата методика;
- Организира издаването на разрешителни за извършване на таксиметрова дейност;
- Извършва изграждане и поддържане на светофарни уредби;
- Извършва изграждане и поддръжка на вертикалната сигнализация на уличната мрежа с пътни знаци и други средства за сигнализиране и полагане на хоризонтална маркировка;
- Извършва предпроектни проучвания за промяна на организация на движението: основни улици, булеварди и кръстовища на територията на Община Пловдив;
- Съгласува проекти за извършване на строително монтажни работи (СМР) по пътното платно, за изграждане на вертикална и хоризонтална сигнализация и светофарни уредби;
- Издава пропуски: за извършване на СМР, за зареждане на търговски обекти.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Второто предприятие - ОП „Паркиране и репатриране“, осъществява дейността си въз основа на Правилник за устройството и дейността, приет с решение № 17, взето с протокол № 1 от 19.01.2012г. на Общински съвет – Пловдив и в съответствие със заложените в годишния бюджет на Община Пловдив бюджетни средства за неговата издръжка. Дейностите му произтичат от организацията и контрола на дейността по паркиране на МПС в „Синя зона“:

- Изграждане и поддържане на инфраструктурата на определените за паркиране места – преградни съоръжения (входно – изходни бариери, ограждания, кабинки и др.), информационни табели, насочено осветление, маркировка;
- Осъществяване на мониторинг и контрол върху дейността по прилагане на утвърдената организация на паркиране и таксуване в паркингите, гаражите и зоните за платено паркиране;
- Експлоатиране и поддържане на паркингите, гаражите и зоните за платено паркиране – общинска собственост;
- Координиране и контролиране на внедряването и поддръжката на вертикалната и хоризонтална пътна маркировка и другите необходими законови средства за ефективната организация на паркиране в паркингите и зоните за платено паркиране;
- Координиране и контролиране поддържането на чистотата и реда в паркингите, гаражите и зоните за платено паркиране – общинска собственост;
- Поддръжка на постоянна връзка и координация с държавните органи, общинските структури и други звена, имащи отношение към паркирането на МПС в Общината;
- Съвместно със звено Общинска полиция осъществява принудително отстраняване на неправилно паркирани автомобили със специализирано превозно средство до определени за целта паркинги;
- При освобождаването таксува водачите на репатрираните автомобили за разходите по отстраняването, транспортирането и репатрирането по цени, определени от Общински съвет – Пловдив;
- Организира и осъществява блокиране колелата на неправилно паркирани автомобили с технически средства (скоби) за принудително задържане и на автомобили, чиито водачи не са заплатили таксата за платено паркиране, като организира и таксуването на водачите за поставянето и отстраняването на скобите по цени, определени от Общински съвет – Пловдив;
- Издава пропуски за преференциално паркиране на живущите в обхвата на „Синя зона“ и поддържа регистър на същите;
- Издава разрешение за ползване на служебни паркоместа и поддържа регистър на същите.

Управлението на мобилността се извършва чрез Системата за управление на градския транспорт (СУГТ), както и чрез Системата за управление на трафика (СУТ). На територията на град Пловдив са изградени 115 броя светофарни уредби, като 72 (съответно 50 по проект

и останалите от надграждане) от тях са присъединени към Системата за управление на трафика. Светофарно регулираните кръстовища работят по одобрени сигнални програми, които в отделните часове на денонощието са различни. Работят без да е необходима ръчна намеса от оператор (автоматичен режим) и със сигнални програми, при които продължителността на зеления сигнал е съобразена с натоварването на съответното кръстовище. В зависимост от режима на работа, продължителността на зеления сигнал се променя съгласно предварително зададеното натоварване или спрямо информацията, получена от трафик детекторите, или при въвеждане на координация по формирани линии за координация. Софтуерът, инсталиран в Центъра за управление на трафика (ЦУТ), дава възможност и за въвеждането на много други варианти за индивидуално и групово манипулиране на зеления сигнал. Тези режими се подчиняват на съгласуваните с КАТ минимални и максимални времена на циклограмите и могат да се променят от транспортните инженери и операторите в ЦУТ.

Системата за даване на приоритет на градския транспорт е изградена в допълнение на централизираната градска система за управление на трафика с разполагане на оборудване по проект на 21 кръстовища. Всички автобуси, движещи се по линиите на масовия градския транспорт, които са коректно регистрирани в Системата за управление на градския транспорт, могат да се възползват от Системата за приоритет, ако са оборудвани със съответните устройства и имат правилна и валидна регистрация в системата за автоматично позициониране (AVL) в СУГТ и закъсняват по графика за повече от регламентираното време.

В допълнение в Центъра за управление на трафика се наблюдава трафикът визуално чрез Система за видеонаблюдение, която обхваща 24 кръстовища (15 по проект и 9 от надграждане), в реално време, което позволява предприемането на допълнителни действия от страна на операторите в Центъра при необходимост.

5.3.5. Интелигентни транспортни системи

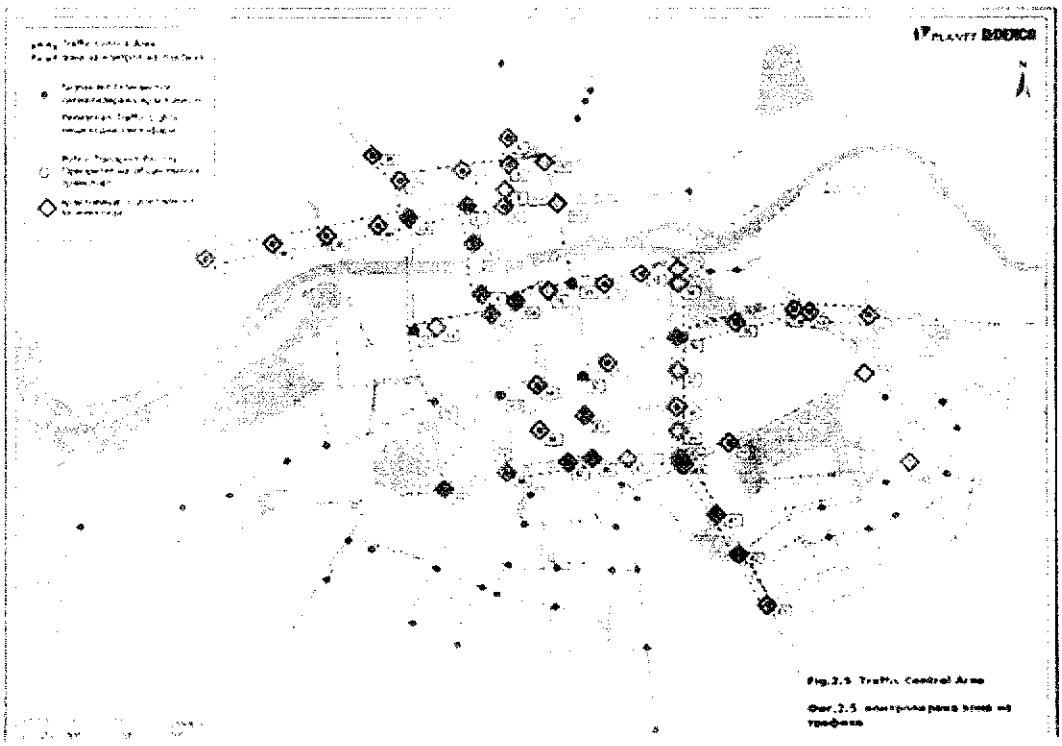
В рамките на проект „Модернизация и развитие на устойчив градски транспорт в гр. Пловдив“ са изградени две интелигентни транспортни системи:

- Система за управление на градския транспорт (СУГТ), обхващаща две подсистеми – Система за електронно таксуване и Система за информация за пътуване.
- Система за управление на трафика (СУТ), включително Система за видеонаблюдение и Система за даване на приоритет на автобусите, извършващи услугата обществен превоз на пътници по утвърдената общинска транспортна схема на Община Пловдив.

По договор №14ДГ1344 от 14.11.2014г., BG161PO001/1.5-03/2011/001-U-08 с предмет: „Проучване за планиране на градския транспорт в град Пловдив“ по проект „Модернизация и развитие на устойчив градски транспорт в град Пловдив“, ДБФП №BG161PO001/1.5-03/2011/001, изпълняван от Община Пловдив в качеството ѝ на бенефициент по Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007 – 2013 г.“ е направено

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

проучване за оптимизация на мрежата на обществения транспорт, като се използват възможностите, предлагани от прилагането на Системата за управление на градския транспорт. СУГТ осигурява данни от системата за електронно таксуване и системата за управление на автопарка (точни данни за пътническия обем по линии и отправна точка на използване на обществения транспорт (ОТ), информация за потребностите на гражданите и ползваемостта на картите с намаление, надеждността на графика на ОТ, скоростта на придвижване и др.). Въз основа на тези данни могат да бъдат предвиждани, според необходимостта, промени в структурата на тарифите, да се анализира приемането им от потребителите на ОТ и техният възможен ефект върху действието на ОТ. Изпълнението на договора е приключило на 23.10.2015г., съгласно одобрен окончателен доклад, а по-долу е представена карта на контролираната зона от Центъра за управление на трафика:

Фигура 5.3.3. Контролирани кръстовища от Центъра за управление на трафика към 2021 г.[241]

По Договор 15ДГ102 от 10.02.2015 г., BG161PO001/1.5-03/2011/001-D-10 „Изграждане, внедряване и поддръжка на система за управление на градския транспорт“ по проект „Модернизация и развитие на устойчив градски транспорт в гр. Пловдив“ (ДПБФП №BG161PO001/1.5-03/2011/001) беше изградена Системата за управление на градския транспорт (СУГТ), която се състои от два подкомпонента: Подкомпонент 1 - Система „Електронно таксуване“ и Подкомпонент 2 - Система „Информация за пътуване и

[241] По данни на ОП „Организация и контрол на транспорта“, гр. Пловдив

управление на автопарка“. В изпълнение на горецитирания договор 285 автобуса - собственост на превозвачите, извършващи услугата обществен превоз на пътници по утвърдената общинска транспортна схема на Община Пловдив, бяха оборудвани с устройства - бордови компютър, външен и вътрешен информационни дисплеи, гласово оповестяване на спирките, валидатори, бордови автомат за продажба на билети (OTVM/farebox/феърбокс), и интегрирани в Системата за управление на градския транспорт. На 354 спирки бяха монтирани електронни информационни табла. На 91 локации бяха поставени стационарни автомати за продажба на билети (TVM) - 41 спирки на масовия градски транспорт и в 50 обществени сгради. В сградите на 6-те районни кметства на Община Пловдив и в сградата на бул. „Цар Борис III Обединител“ №157 (Байкал) бяха оборудвани осем гишета за продажба на електронни карти. На шестия етаж в сградата на бул. „Шести септември“ №274 беше изграден Център за управление на градския транспорт (ЦУГТ/Контролен център). На 17.12.2015г. с Решение №407 на Общински съвет – Пловдив, взето с Протокол №21 от същата дата, беше приета Наредба за реда и условията за пътуване с обществения градски транспорт по основни автобусни линии на територията на Община Пловдив, която влиза в сила от 01.04.2016г. На 17.03.2016г. с Решение №88 на Общински съвет – Пловдив, взето с Протокол №4 от 17.03.2016г., бяха определени цените на превозните документи, валидни за територията на Община Пловдив, касаещи договори за обществена услуга – превоз на пътници по маршрут и разписания от утвърдената транспортна схема на Община Пловдив по основни автобусни линии. Изпълнението на договор 15ДГ102 от 10.02.2015 г., BG161PO001/1.5-03/2011/001-D-10, с пет години гаранционна поддръжка, приключи на 16.12.2020 г.

Системата за управление на трафика е изградена на две физически нива:

- Ниво Център за управление и контрол на трафика, в който са: сървърите (главен и резервен), работните станции, мониторите (CCTV и към работните станции), принтерите, комуникационни устройства, видео стената, UPS устройствата, спомагателното оборудване, пожарогасене, пожароизвестяване и др.
- Ниво кръстовища със светофарни контролери, транспортните датчици, CCTV камерите, светофарни секции, обратни броячи, зумери, пешеходни бутони, комуникационни устройства, сензори за детекция на пешеходци.

Системата за видеонаблюдение е разположена в Центъра за управление на трафика, като към момента тя обхваща 24 кръстовища.

Следва да се отчетат и усилията на Общината по реализирането на Географска информационна система за различни нужди и цели в Общината. ГИС технологията е необходима при всякакъв подобен тип планиране, защото пространствени и атрибутни данни от различни източници, в различни мащаби и степен на подробност се създават, съхраняват, обработват и интегрират. За нуждите на ИПГВР 2013 г. е реализиран микро-геопортал, интегриран с географската информационна система на Общината и достъпен през официалния й сайт. Геопорталът включва следното информационно съдържание:

- Зоните за въздействие с привързани таблични данни и документи, свързани с техните характеристики, както и резултатите от обществените обсъждания;
- Проектните идеи, идентифицирани върху територията, с привързани данни - документи за тях, включително резултати от обсъждания;
- Разработените подробни устройствени планове към ИПГВР;
- Разработените предпроектни проучвания и задания за проектиране на инвестиционни проекти, включително графичната част към тези проекти.

Компонентите на ГИС към ИПГВР ползват данни от цифровия модел на кадастралната карта, наличните цифрови модели на подробните устройствени планове, данните и схемите за транспорта, училища и детски заведения, данни за общинската икономика.

През 2010 г. Общината придобива базов софтуерен продукт на ЕСРИ – ГИС сървър (ArcGis Server), пуснат в експлоатация впоследствие, съдържащ ограничена тематика, най-вече по отношение на дейности по транспорта, икономически параметри и обекти, концесии, договори, маршрути на МОПТ, спирки, открити търговски площи, спортни обекти и обекти на социалната инфраструктура. Това ГИС приложение е достъпно на адрес: http://212.116.159.84/PlovdivPubWebGIS/ (със служебни потребителско име и парола).

За проследяване развитието на процеси и промени в компонентите на околната среда, действащи за територията на Общината, са реализирани web базирани софтуерни продукти, въведени в направление „Екология".

От 2003 г. по компонент „Въздух" е изградена „Система за мониторинг и управление качеството на атмосферния въздух на територията на Община Пловдив". Същата предоставя текстова информация за качеството на атмосферния въздух (КАВ) чрез електронното табло на площада пред сградата на Общината. В компютрите на системата в Общината постъпва информация от пунктовете за мониторинг на атмосферния въздух от Националната система за мониторинг на околна среда, разположени в гр. Пловдив, както и от автоматичната метеорологична станция - АМС „Тракия", собственост на Община Пловдив. Включените в системата източници предоставят възможност за моделиране изменението на емисиите във времето с разделителна способност 1 час и с отчитане на температурата в реално време.

В изпълнение на чл.10, ал.3 от Закона за защита от шума в околната среда, от началото на 2013 г. Община Пловдив осигурява публичен достъп до актуална информация за състоянието на акустичната среда. Измервателните данни от петте мобилни станции за шум, собственост на Общината, се интегрират в общата система за мониторинг и са публично достъпни в портал www.plovdiv.webnoise.eu. Целта на визуализираното приложение е да осигури публичен непрекъснат достъп до резултатите от мониторинга и е тип: Noise Web Access, type SPS1. С цел получаване на по-пълна и непрекъснато актуализираща се картина за шумовото натоварване в гр. Пловдив от измервателните терминали, свързани към портала, се предвижда въвеждане на периодичната им ротация, както и увеличаване на броя им.

Обединяването на всички тези данни в единен ГИС портал ще предостави на Общината мощен инструмент за анализ, планиране и прогнозиране на мобилността на

населението като цяло, както и за оценка на ефективността на предприетите мерки по отношение на това управление във всички аспекти – от планиране на маршрутните линии в града и в околните населени места, до управление на паркирането и евентуалното въвеждане на нискоемисионни зони и други рестриктивни мерки.

5.3.6. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на устойчивата градска мобилност с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват.

Пловдив е един от големите икономически центрове на България. Област Пловдив произвежда 12,4% от брутния вътрешен продукт на страната по данни от 2019 г. Благоприятни фактори за това са централното географско разположение и сравнително добрата инфраструктура. Пловдив има международно летище, интермодален терминал, в близост до града минава автомагистрала „Тракия". През 1895 г. е основана Пловдивската търговско-промишлена камара. В града действат още Стопанска асоциация – Пловдив, Пловдивска стокова борса, Свободна безмитна зона. Традиционно развити са отраслите преработваща промишленост, търговия, транспорт, комуникации и туризъм. От гледна точка на инвестициите с най-голям дял е промишлеността, следвана от търговията. В близост до града е изградена „Тракия икономическа зона", една от най-големите индустриални зони в Източна Европа.

При характеристиките и оценките на мястото и ролята на въздействие на гр. Пловдив в регионалния контекст са използвани отделни целеви проучвания в тази насока, които са правени във връзка с изработването на редица стратегически и планови документи, касаещи града, както в сферата на регионалното развитие, така и на устройственото планиране. Такива са: Националната стратегия за регионално развитие, Регионалния план за развитие на Южен Централен район, Областна стратегия за развитие на област Пловдив, Общ устройствен план на гр. Пловдив, Районна устройствена схема на общини Пловдив, Марица, Родопи, Садово и Куклен и др. Всички те определят мястото и значението на гр. Пловдив като втори по големина град в страната, добре развит икономически, транспортен и обслужващ център, което се оценява и в контекста на европейските концепции за полицентрично развитие и ролята им за формиране на мрежа от FUA - функциониращи урбанистични ареали в европейското и в националните пространства. Като център от високо ниво, гр. Пловдив е с добре изразени районообразуващи функции. Именно те са в основата на процесите за формиране на урбанистичен ареал. В националната селищна мрежа, гр. Пловдив като ядро на урбанистичния ареал, формиран на основата на интензивните и многообразни връзки в зоната на активно влияние, изпълнява и друга важна роля, а именно – на балансьор на гр. София по южната урбанизационна ос на Националния селищно-урбанизационен модел. Тази му роля и функция ще продължат да добиват ново съдържание и да се утвърждава през следващите години.

Позицията на гр. Пловдив като основен опорен селищен център в Южна България, оценявана от гледна точка не само на брой на населението и на икономическия му потенциал, формират големи зони на влияние, надхвърлящи по обхват зоната му на активно влияние (университетско образование, висококвалифицирана болнична лечебна помощ, комплексни транспортни функции, вкл. и международно летище, културно-историческо наследство с високи качества и др.). Според интензитета на връзките на гр. Пловдив с населените места от прилежащите територии и по степента на разнообразие на същите се обосновават три зони на влияние:

- зона на пряко влияние;
- зона на активно влияние;
- зона на опосредствено влияние.

Зоната на пряко влияние на гр. Пловдив е добре проучена и очертана. В практиката тя е позната като „Околоградската зона на гр. Пловдив". Тя се базира на връзките на града с прилежащите територии, които са с висока степен на интензивност и комплексност. Същата включва съседните общини на гр. Пловдив – Марица, Родопи, Садово, Куклен, както и община Асеновград. Тази зона е обект на конкретно проектно устройствено проучване – „Районна устройствена схема на общини Пловдив, Марица, Родопи, Садово и Куклен", която е приета през 2010 г. В обхвата на тази зона се осъществяват най-интензивните връзки, които са насочени не само към гр. Пловдив, а и от гр. Пловдив към съседните общини (по линия на отдиха, на трудовите и на традиционните културно-битови пътувания и др.). Налице е процес на изнасяне на производствени мощности от производствените зони на града в тази зона.

Зоната на активно влияние на гр. Пловдив надхвърля границите на зоната на пряко влияние. Тя включва и общините Асеновград, Стамболийски, Перущица, Съединение, Калояново и Раковски. Обособяването на този зона е на основата на икономически и транспортни връзки, на трудови пътувания (които са с по-ограничени мащаби и интензивност от тези в зоната на пряко влияние), на обслужващи връзки по линия на професионалното и профилираното образование, на специализираната болнична лечебна помощ, на правното (съдебно) обслужване.

Зоната на опосредствено влияние включва територията на област Пловдив, а по линия на някои обслужващи функции (университетско образование, научното обслужване, високоспециализирано болнично обслужване, апелативно съдопроизводство, транспортно-комуникационни връзки – летище, седалище на жп управление и др.) включва и съседните области. В това отношение е важна функцията на гр. Пловдив като център на Южния централен район за планиране. Тези функции и връзки на града в посочената зона на влияние са доказани с извършените през 2008 г. проучванията при изработването на Общия устройствен план на гр. Пловдив.

През последните години се наблюдават по-засилени ежедневни трудови пътувания от Община Пловдив към близката Община Марица. Техните мащаби обаче отстъпват на пътуванията с посока гр. Пловдив, поради значителния и широкоспектърен икономически

потенциал на областния център. Наблюдава се особеност на вида и количеството пътувания към града по отношение северната и южната части на агломерацията, дължаща се на по-голямата сезонна заетост и наличието на значително количество свободна ръка от юг. Пловдив има по-силно влияние към селищните територия в посока Север - Юг и по-малко в посока Изток – Запад.

Характерно за пътната мрежа на област Пловдив е добрата достъпност на общините към областния град. Основна роля в това отношение има изградеността на автомагистрала "Тракия" през цялата територия в посока запад-изток на Пловдивска област, както и извършените ѝ рехабилитации по различни програми. Връзките на общините Раковски, Марица и северната и източната част на Родопи се осъществяват чрез автомагистрала "Тракия" и пътищата от първи, втори и трети клас пресичащи я в посока север – юг, като традиционно същите общини се обслужват и чрез първокласния път I-8 (Е 80 София – Бургас) във връзката си с градовете София, Стара Загора и Хасково.

Територията на община Сопот и община Карлово са с много добро обслужване от първокласен път I-6 (Е 871 София – Сливен – Бургас/Варна), като се има предвид, че една част от първокласния път е рехабилитиран по програма "Транзитни пътища", а чрез второкласния път II-64 с общините Хисар, Калояново, Марица и областния център Пловдив, а оттук и с автомагистрала "Тракия" в посока изток-запад и югоизток.

Обвързаността на останалата част от територията на областта към областния център и към републиканската пътна мрежа се осъществява чрез републиканската пътна мрежа от втори и трети клас, като важна част във функционирането ѝ заема републикански път II–86 (Смолян – Пловдив) за общините Асеновград и Лъки, II-58 – осигуряващ връзката към II-86 и Е 80 на населени места от югоизточната част на община Асеновград.

Вътрешнорегионалните потоци към съседните области в по-голямата си степен се обслужват от автомагистрала "Тракия", първокласната и второкласна пътна мрежа.

Важно е да се отбележи, че в по-голямата си част бившата четвъртокласна пътна мрежа е прекатегоризирана в общински пътища, които са в крайно лошо състояние и не позволяват осъществяването на удобна достъпност между общините за най-кратко време с най-малко разходи. Към тези пътища следва да се посочат: Стряма – Стрелци - Сърнегор, Раковски – Дрангово - Златосел, Чалъкови – Белозем - Чоба, Съединение - Голям чардак, Царимир - връзка с път II-64. Гореизброените пътни връзки са в лошо техническо състояние, което затруднява икономическите връзки между тези съседни територии. По същия начин следва да се посочи състоянието на третокласните пътища: Старосел - Копривщица (Софийска област), Пловдив – Храбрино – Лилково - х.Персенк - Михалково (Смолянска област).

Така, преобладаващата част от пътната мрежа на област Пловдив е от трети клас и общински пътища /бивши IV клас/, които не осигуряват възможности за най-добрия достъп на периферните райони до автомагистрала "Тракия" и първокласните пътища Е-8 и Е-6. Най-осезателно е това затруднение за общините от южната част на областта, където има

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

нужда от улесняване на връзките със съседните области Смолян и Пазарджик. Всички третокласни и общински пътища се нуждаят от основна рехабилитация за да удовлетворят изискванията за носимоспособност и сигурност, за да изпълняват нормално обслужване на зоните с икономическа натовареност – обслужването на промишлените зони на Пловдив, Марица и Раковски.

За строителството и поддържането на пътищата осигуряваните финансови средства са крайно недостатъчни, поради което основно се финансират приоритетни проекти с доказана икономическа ефективност и предимно в сътрудничество с банкови и международни институции. За решаване на финансовите проблеми в бъдеще трябва да се предвиди разширяване на сътрудничеството на примера на публично-частното партньорство, чрез прилагане на различни форми – концесионен принцип, обществени поръчки и други, на базата на утвърдената законова уредба.

На регионално ниво, основните изводи и препоръки са насочени към:

- Реализацията на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) 2013 г. и концентрацията на ресурси само в целево определени части от територията на гр. Пловдив (3 зони за въздействие) няма да има желания ефект, ако резултатите не се оценяват в контекста не само на града като цяло, а и в зоната на пряко влияние на гр. Пловдив;
- Един от предварително заложените и очаквани ефекти е свързан с намаляване на различията между териториите с натрупани проблеми с останалите територии от града, които са с по-добри параметри на градската среда и на условията за живот;
- Пловдив, като изявен регионален център по отношение на редица обслужващи, икономически и др. функции се нуждае от нов, подобрен облик на част от неговата централна зона, в която да намерят място обекти не само с публичен, а и с друг характер в сферата на финансово-деловото и административно-деловото обслужване, на финансово-кредитния сектор, на културно-историческото наследство и др. Тази част от градската територия, следва да бъде обособена в т.нар. „Зона за публични функции с висока обществена активност“. На практика в централната градска част на Пловдив се разкриват територии с високи нива на социални активности, които обаче са в определен „контраст“ с качествата на физическата градска среда.

Интегрираният план за градско възстановяване и развитие на гр. Пловдив с времеви хоризонт до 2020 г. съдържаше комплексен набор от интервенции, концентрирани в рамките на три специфични зони за въздействие на територията на града, които са: „Първа градска част” – зона с преобладаващ социален характер; „Гладно поле“ – зона с потенциал за икономическо развитие и „Централна гара“ – зона на публични функции с висока обществена значимост. При обосновката на избора на зоните за въздействие, по-специално на „зоната със социален характер“, бе акцентирано върху наличието на ценни обекти от археологическата структура с потенциал за експониране, разположението на територията непосредствено в източното и южно подножие, на подстъпите към Старинен Пловдив,

както и на активните функционални връзки в западна посока, с централната част на града. При избора на „зоната с публични функции" са били взети предвид и обстоятелства, отнасящи се към туристико-обслужващите функции на територията, както и културно-историческия ѝ потенциал. На тази база са били определени комплексните проекти за изпълнение в следващия планов период.

Приоритет е бил даден и на изграждането и доизграждането на велосипедни алеи. В идеен проект по Схема „Устойчив градски транспорт", финансирана от Оперативна програма „Регионално развитие", е заложено изграждането на велоалеи на територията на Община Пловдив с обща дължина около 48 км, които са изградени към момента. Изпълнени са и целите на „Стратегия за превръщането на Пловдив в град на велосипедиста 2010-2020 г.", която е приета с Решение №43, взето с Протокол №4 от 17.02.2011г. на Общински съвет - Пловдив.

Общината разполага с план за действие към стратегическа карта за шум на агломерация Пловдив, разработен през 2010 г. Главните източници на шум в града са транспортните средства: леките и товарни автомобили, както и тези на масовия градски транспорт.

От най-съществено значение по отношение на тенденциите за развитие на устойчивата градска мобилност в града е документът, съдържащ актуализираната комуникационно-транспортна схема и Общ Устройствен План на града до 2025 г. Постановките за пространствено-функционалното развитие на Пловдив в ОУП – Пловдив 2025, поставят към ПС-ТКС основополагащи изисквания, които от своя страна обратно оказват влияние върху формирането на нейната пространствена структура. Според него се отива към преструктуриране на пространствената структура, което прави много условно директното ползване на аналогии със състоянието на града към 2005 година. Параметрите на социално-икономическата и социално-демографската прогноза на ОУП – Пловдив лежат в основата на транспортно-социологическата прогноза, която определя потенциалите за развитие в последствие, за да генерират транспортните процеси и транспортни потоци на превозните системи, товарещи ПУМ и МОПТ:

	2004 г.	**2025 г.**
Общ брой население в Пловдивска община	341 500	385 000
Общ брой население в компактния град	341 500	307 000
Общ брой население в околоградския район	60 013	120 700
Общ брой население в зоната на актив. влияние	401 500	5050

В транспортно - социологическата прогноза бе заложена отчетената по-горе прогнозна моторизация според Наредба №2/01.10.2004г., която е 520 бр. ЛМПС/ 1000 бр. обитатели. Град Пловдив към 2005 г. има ортогонална система на уличната мрежа в съчетание с радиални лъчи. На основание съществуващата улична мрежа е създаден концептуалния модел за пространствена геометрия на ПУМ - прогноза 2025 г., като тангенциална (**Приложение 17** от Актуализираната Комуникационно-транспортна схема и

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Общ Устройствен План), с четирите тангенти, обхващащи ядрото на централната зона на града, а именно:

- **Северна** - бул. „България“,
- **Западна** - бул. „Голямоконарско шосе“ – бул. „Копривщица“ – бул. „Коматевско шосе“,
- **Източна** - бул. „Източен“ – бул. „Менделеев“ – бул. „Асеновградско шосе“,
- **Южна** - бул. „Пещерско шосе“ – бул. „Южно гарова артерия“ с разклонения: бул. „Санкт Петербург“ и бул. „Куклснско шосе“.

Уличните тангенти служат за провеждане на дългите кореспонденции на вътрешно-градския транзит и за разбиване на външните входящи и изходящи потоци и отклоняването им от транзитно преминаване през централната градска част. Те трябва да бъдат технически съоръжени за голяма скорост и високо ниво на обслужване, за да бъдат предпочитани маршрути за по-бързо и удобно придвижване.

Като естествено продължение на проектната улична мрежа, правоъгълната конфигурация на традиционната мрежа в града е по-лесно осъществима. Въпреки това съществуват определени трудности по реализиране на някои от тангенциалните трасета. Западната тангента (бул. „Копривщица“) е проведена успоредно на съществуващата жп връзка Филипово - Пловдив (от двете ѝ страни), което би трябвало да включва транспортни възли на различни нива. Трасето на южната тангента минава през терени на БДЖ (депото) и свързването ѝ става трудно на две нива с пресичащите я улици от по-висок клас (бул. „Копривщица“, бул. „Македония“). Източната тангента (бул. „Източен“) в участъка на бул. „България“ на север пресича жп клонове, които са изоставени, ведомствени трасета и могат пълноценно да се използват за прокарване на трасето на източната тангента.

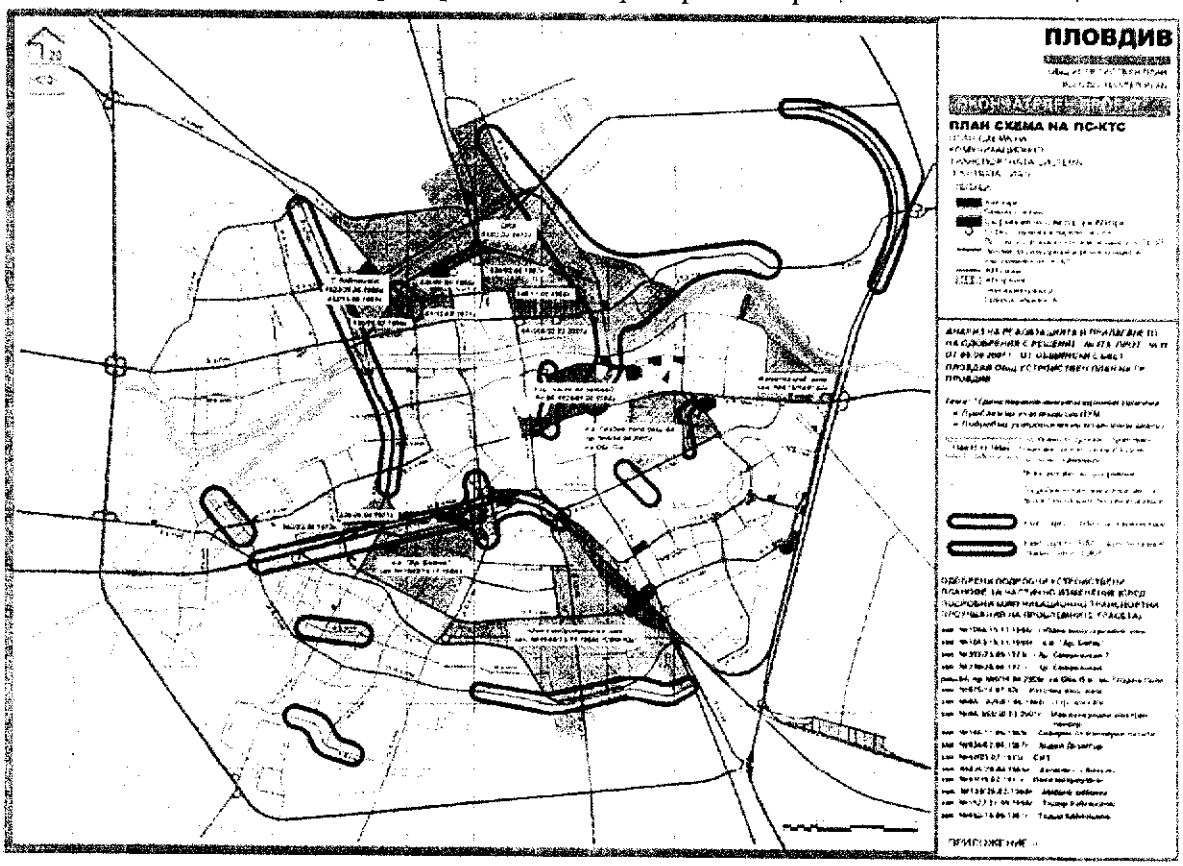
В **Приложение №20** от Актуализираната Комуникационно-транспортна схема и Общ Устройствен План, са показани местата на безконфликтно пресичане на възли на улиците от висок клас и жп ареала, както и новопредвидените мостови съоръжения над р. Марица за прокарване на планираните нови трасета на ПУМ.

В **Приложение №18** от същия документ е показан вариантът на системата на МОПТ, включваща жп транспорт – „Градски скоростен трамвай на широко междурелсие“ – тип „S-бан“, като гръбнак на системата МОПТ. От приложението също е видно, че в териториалния обхват на гр. Пловдив има запазени действащи и стратегически жп трасета, които много ефективно могат да бъдат използвани за развитие на градския жп транспорт, който да стане основа на системата МОПТ с довеждащи автобусни маршрути. Съществуващата жп мрежа има радиални разклонения до всички урбанизирани структури на северната дъга на дисперсния град, така че те да могат ефективно да се използват за вътрешно градски превози.

Резултатът от прогнозните разчети за ПС-КТС Пловдив, изработването на много ескизни варианти за ПУМ и системата МОПТ към сценариите на ОУП-Пловдив, са довели до създаването на един оптимален вариант на комуникационно - транспортната система на град Пловдив в ОУП-Пловдив прогнозата за 2025 г., свързан с:

- Минимизиране на транспортната работа върху ПУМ (главната улична мрежа);
- Осигуряване на голяма пропускателна способност на уличните трасета и безопасност на движението;
- Избор на ефективна система за МОПТ;
- Осигуряване с площи на необходимите съоръжения, обслужващи публичния и частен транспорт;
- Определяне на необходимите площи за паркиране и гариране.

На фигурата по-долу са отразени част от по-важните разработени и одобрени подробни устройствени планове на територията на гр. Пловдив, за които е необходима частична промяна, с цел регулационно осигуряване на важни участъци от трасета, елементи на ПУМ. Отразени са също подробните планове, които са в процес на разработване или на възлагане. Маркирани са по-важни участъци от уличната мрежа, които следва да се дообмислят. Част от тях е необходимо да бъдат приведени в съответствие с ОУП, чрез изменение на одобрения подробен устройствен план – напр. участъкът от източната тангента, преминаващ през територията на север от река Марица.

Фигура 5.3.4. Разработени и одобрени подробни устройствени планове, както и тези в процес на разработка или на възлагане - План Схема на Комуникационно-транспортна схема – Прогноза 2025 г. от Общ Устройствен План на гр. Пловдив[242]

[242] http://plovdiv.bulplan.eu/

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ * ПЛОВДИВ *

За постигане на тази цел е възможно одобрените и влезли в сила планове да се изменят само в определени части, след изготвяне на комуникационно-транспортни проекти.

В обобщение, цитираната Актуализация „ПС-КТС Пловдив 2025 г." - Фаза „Окончателен проект", представя едно съгласувано и прецизирано отношение към транспортно-комуникационните проблеми на град Пловдив и перспективите за развитие на пространствената му структура, което е възможно благодарение на използването на обективно-научни технологии и модерни програмни продукти за моделиране и симулиране на градските транспортни системи, транспортните мрежи и процеси, като комплексни, вероятностно детерминирани масови явления.

Разработване на План за устойчива градска мобилност на Община Пловдив би предоставил детайлно актуално състояние, респ. и тенденции, за развитие на устойчивата градска мобилност с областта и региона, би удовлетворил нуждите от мобилност на хората и бизнеса на територията на общината, а оттам би осигурил и по-добро качество на живот.

Всички предложени и нереализирани проекти от Актуализираната Комуникационно-транспортна схема и Общ Устройствен План, допълнени с предложенията на ГПОД и на районните кметове и администрации, са обобщени и включени като мерки и дейности в **Приложение 1** към настоящия документ, а именно – „Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г." в частта подобряване на транспортната свързаност и достъпност и управление на градската мобилност.

5.3.7. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Кръстопътното географско положение на гр. Пловдив като международен възел на трансконтинентални (ЕТК №8 и 10), национални и регионални връзки изток-запад и север-юг, оформят града като важен комуникационно-транспортен център. Националните транспортни системи (РПМ-републиканската пътна мрежа, ЖП-ареала) увеличават ежедневния пътникопоток и контингента от пребиваващи, преминаващи и посещаващи гр. Пловдив, което допълнително натоварва транспортно-комуникационната мрежа на града. Въпреки, че нормативно някои от показателите, като плътност на уличната мрежа, процент улична площ, вид на настилката, плътност на линиите на МОПТ и др., са близки до тези на останалите големи градове в страната, вече се регистрира значително влошаване на пропускателната способност на ПУМ и на транспортната обстановка в града, най-вече в ЦГЧ. Този набор от причини с комплексен характер обуславя **идентифицираните проблеми** по отношение на транспорта и мобилността, а именно:

1. Не са реализирани предвидените по ОУП и ПС-КТС уличии отсечки от ПУМ, както и някои важни обходни трасета, както за ЦГЧ така и за града. В по-голямата си част уличната мрежа, особено в Централната зона на града, е с изчерпана или работи на границата на пропускателната си способност Изчерпана е предимно по първостепенната улична мрежа, като се надвишава с 40-50% практическата пропускателна способност на светофарно регулираните кръстовища.

2. Отделните части от вече изградените трасета все още не са включени и до момента не работят съвместно като мрежа поради липсата на някои пробиви и недобрата организация на движението. Важно е да се отбележи, че голяма част от тях са във фаза на реализация към момента.

3. Основни трасета от ПУМ технически не отговарят на функционалното си предназначение.

4. Всички трасета на МОПТ преминават през ЦГЧ и липсва по-значителна превозна система, която да служи за разпределител и около която те да се обединят.

5. Липсват и основни пунктове и места за прекачване, които да съвместят главните пътникопотоци.

6. Околовръстната жп линия за градски превози не е оптимизирана по отношение пътникопотока, не е съвместена със системата МОПТ и не се използва оптимално.

7. В много от случаите съоръженията на инженерната инфраструктура по трасетата на ПУМ са остарели, намират се в строителство или са само частично реализирани.

8. Основната улична мрежа е натоварена неравномерно. Струпването на линии на масовия градски транспорт (МГТ) по бул. „Цар Борис III Обединител" се дължи на наличието на търговска пешеходна зона, с относително добри пешеходни връзки, съответно добра пътна настилка, което предполага възможност за ефективна свързаност с централната градска част.

9. Към настоящия момент няма изградена връзка на МГТ с летището, съответно интегриран градски транспорт.

10. Основна пречка за въвеждане на карти за цялата мрежа (или за група линии), е липсата на система за отчитане на приходите от продажба на билети за всяка линия, което може да бъде основа за преразпределение на приходите от картите. В допълнение, няма създадена схема за продажба на картите.

11. Към началото на 2013 г. са спрени повечето линии на тролейбусния транспорт, което се отразява негативно на системата на градския транспорт и не допринася към усилията за опазването на околната среда в града.

12. Престояването на таксиметровите автомобили по първостепенната улична мрежа чрез т. нар. стоянки и в зоната на спирките за МГТ.

13. Липсата на достатъчно места за паркиране на територията на цялата община.

Принос към този проблем има непрекъснатото нарастване на автомобилния парк и неговата използваемост от населението. Това води до изостряне на проблема с паркирането, малка част от който се дължи на неизграждането на предвидените паркоместа (по конкретни разработки в ПУП). Най-сериозен е този проблем в ЦГЧ и в някои от кварталите. Тук не са отчетени пристигащите с лични МПС туристи в града.

14. Не на последно място - наблюдава се общинска политика на изолираност, която препятства съвместни проекти и разработка на стратегически територии, чиято реализация би довела до повишаване на конкурентоспособността както на региона, така и на отделните общини.

По отношение на транспортното обслужване от железниците са налице няколко проблема, а именно:

- на много места на територията на града пресичанията на жп линиите с градската улична мрежа се извършват на едно теренно ниво чрез охраняеми и неохраняеми прелези;
- крайградската обиколна жп линия, съставена от обхождащите трасета, която е в незадоволително състояние, е негодна за движение;
- товарните жп гари са слабо натоварени и не се използват пълноценно по тяхното транспортно предназначение;
- индустриалната жп мрежа е в лошо състояние, като се използват около 20% от мрежата. Много от клоновете са изоставени, обрасли с растителност, запустели или прекъснати.

За повечето от идентифицираните проблеми в транспортното обслужване и мобилността в града, могат да бъдат изведени следните основни причини:

- Не е изградена системата от тангенти, като северната и южната тангенти са в значителна степен компрометирани от хаотично застрояване;
- Слаби връзки между транспортната мрежа и околните територии в редица места в града;
- Ключови трасета и кръстовища не са реализирани и прекъсват логичните връзки на града;
- Няма буферни паркинги, независимо от предвидените такива в ОУП;
- Изключително ниска степен на завършеност на мероприятията за реализация на транспортно-комуникационната система;
- Вместо диверсифициране на МГТ (развитие на тролейбусен, лек железопътен транспорт) се развива основно автобусен, което натоварва другите градски системи и влошава екологичната обстановка;
- Рехабилитацията на техническата инфраструктура не се изпълнява паралелно и съвместно с общинските програми за рехабилитация на уличната мрежа;
- Силно изразена неравномерност в комбинацията на основните елементи на градската среда (зони без зелени площи, паркиране, лоша транспортна достъпност до централната зона);
- Липса на вторични градски центрове и доминиране на значими търговски обекти извън тях и без връзка с глобалната структура на града;
- Железопътната мрежа изолира градски територии и не се използва за вътрешноградски транспортни цели;
- Разработването на логистични центрове в съседни общини, намалява значимостта на града спрямо националната транспортна инфраструктура.

Респективно, **Неоползотворените ресурси** по отношение на състоянието на транспортно – комуникационната система в Пловдив в териториален разрез, могат да бъдат обобщени по следния начин:

- Повишаване на степента на мероприятията за реализиране на комуникационно-транспортната система, като е отчетено, че редица проекти са в процес на изпълнение;
- Изключително важно значение за подобряване на транспортната ситуация в гр. Пловдив има доразвиването на ПУМ и изграждането на системата от тангенти, вкл. регулационното им осигуряване в действащите ПУП;
- Необходимо е допълнително проучване за премахване на съществуващите прелези, на които става пресичане на железопътни линии с трасета от първостепенната улична мрежа на едно ниво;
- Повишаване на конкурентоспособността на МОПТ с нов вид превозен подвижен състав, нова организация и по-високо ниво на информираност и обслужване на жителите и гостите на града;
- Освен обществения транспорт е целесъобразно да се развият и останалите видове транспорт, алтернативни на лекото автомобилно движение – най-вече велосипедното придвижване;
- Обследване на възможностите за развитие на крайградската железопътна инфраструктура и бъдещото ѝ включване в единната транспортно-комуникационна система на града;
- Целесъобразно е маршрутните таксита да влязат в общата транспортна схема, с тенденция за увеличаване дела на този вид транспорт като довеждащ и да се разработят схеми за обслужване на населението най-вече от околните села до града;
- Подобряване на състоянието по отношение на паркирането както чрез обособяването на нови зони за паркиране и изграждането на нови паркоместа в наземни или подземни паркинги и гаражи, но така също и предприемането на комплекс от „меки“ и „твърди“ мерки по отношение регулирането на отделните цени и такси, налагането на рестрикции и др.;
- Премахване на „стоянките“ на таксиметровите автомобили на ключови места, ограничаващи пропускателката способност на уличната мрежа и особено в непосредствена близост до спирките на МГТ чрез подходящи бордюрни реконструкции за тяхното устройване;
- Организирането на автоматизиран контрол на таксиметровите автомобили, както и поради факта, че Пловдив е голям туристически център;
- Контрол на автомобилите на градската логистика, по възможност в реално време и последващо въвеждане на модели за управление на този вид движение в града;
- Свързване на летището с МГОТ и с железницата в близост;

- Оптимизиране на придвижването в града, вкл. чрез разглеждане на молби и сигнали на гражданите, ограничаване до 30 км/ч на скоростта по определени улици, обособяване на нови пешеходни пътеки, забрана за движение на тежкотоварни автомобили по дадени улици, в определен интервал от време и редица други;
- Съвместни действия със съседни общини са необходими по отношение на икономическата ос северозапад-югоизток, от индустриалната зона „Марица" до индустриалната зона „Чая" и летището, която в града е тангента на зоната „Гладно поле"-Аграрен университет.

Благоприятните фактори и условия в града предопределят съществения **потенциал за развитие** на града по отношение на транспорта и мобилността, а именно - наличието на значителен линеен градски център, който стабилизира главната ос „север-юг" на града; добре развитата пътна мрежа, свързваща града с другите общини и региони; кръстопътната функция на града, отразена във вътрешната му транспортна структура; концентрацията на крупни транспортни съоръжения от различен тип в териториите около Централна гара и гара Филипово, като самите територии са ключови възли на централната ос на града; наличната жп инфраструктура, която предлага както териториални, така и транспортни вътрешноградски възможности, реализацията на ключови транспортни проекти и трасета, чието изпълнение ще повлияе значително върху целия градски трафик; направените до момента инвестиции за развитие на велосипедния транспорт и управлението на мобилността посредством новите технологии.

Съответно потенциалът за развитие следва да бъде насочен към осъществяване на:

- Посочената по-горе връзка с летището;
- Завършването на автомагистрала „Тракия";
- Изграждането на необходимите и описани в ОУП на Пловдив и в този анализ транспортни трасета и връзки, както и рехабилитацията на съществуващите;
- Осигуряването на добра обвързаност между различните видове транспорт, с акцент върху екологосъобразните такива и осигуряването на финансиране по различни източници за обезпечаване на текущите и бъдещи транспортни проекти;
- Развитие на туристическата индустрия и инфраструктура, което ще даде тласък на други сфери на икономиката в т.ч. и на транспорта.

Ефектът от развитието на транспортните трасета и коридори в града и преодоляването на затвореността на градските територии се изразява в създаването на удобен за живеене и посещение град и намаляване на отрицателните екологични параметри като шум, замърсеност с прах и CO_2. Стратегията за ефективно обезпечаване на капитала за тези разходи следва да предвижда включване на частични или цели трасета за определени планови периоди в разходването на бюджетни средства, но най-вече осигуряването на ресурс по различни, вкл. бъдещи, програми чрез ангажиране на държавни и европейски средства. От първостепенно значение за планирането на необходимите интервенции на територията в сектор Транспорт, съгласно изводите представени по-горе, е включването в ПИРО на мерки за насърчаване на устойчивата мултимодална градска мобилност

(включително интегриран градски транспорт), обвързани с интегрирани проекти за смекчаване изменението на климата и декарбонизация на градската среда, подобряване достъпа и пространствената свързаност в града, както и интегрирани териториални инвестиции за подобряване транспортната свързаност с агломерационния център на ниво 2, в подкрепа на икономическото развитие и трудовата миграция в региона. Такива могат да бъдат мерки за подобрение на условията за безопасност на движението и намаляване на пътния травматизъм по уличната мрежа на гр. Пловдив, както и мерки за подобряване на екологичните условия в града, вследствие намаляване на шума и газовите емисии от автомобилите, като например:

Мярка за Насърчаване на разнообразни форми на придвижване, чрез която се очаква увеличена достъпност на градската среда и възможности за комбиниране на различни видове транспорт, както и по-чист въздух за жителите и гостите на града. Мярката изразява и обединява необходимите усилия за съчетаване на различни видове транспорт и стимулиране на интермодалността в Община Пловдив. Отделните компоненти по нея включват насърчаването на пешеходното и велосипедното движение, в т.ч. ползването на алтернативни превозни средства (електрически скутери), подтикването на жителите към използването на обществения транспорт и услугата „споделено пътуване“ – обединени от обща концепция за развитието на транспорта в общината и постигането на преход между отделните видове транспортни средства. Всички тези задачи трябва да се изпълнят чрез конкретни улеснения за жителите, за да се гарантира удобното им придвижване без личен автомобил, като задължително условие е осигуряването на високо ниво на инфраструктурата - висока пропускателна способност, осигуряване и поддържане на доброто състояние на настилките и принадлежностите; добро състояние на знаковото стопанство, коректно разположение и изпълнение на вертикалната и хоризонтална сигнализация, осигуряващи информираност на участниците в движението и добра организация на движението.

Необходимо е и реализиране на последователни проекти за изграждане на зарядна инфраструктура за електрически превозни средства (ЕПС) на територията на Община Пловдив. Изграждането на тази инфраструктура е предпоставка за навлизането и използването на ЕПС от граждани, фирми и институции, както и за развитие на „зелена индустрия” – електромобилостроене, със съпътстващите я браншове.

Мярка за Изграждане и поддържане на мрежа за алтернативно, в т.ч. велосипедно движение, което е постигнато от Общината чрез изградената ефективна система от велосипедни алеи и велосипедни паркинги, обхващаща голяма част от градската територия. Мярката визира изграждането на нови велосипедни трасета и отдаването на велосипеди под наем.

Мярка за Осигуряване на безопасни пешеходни пространства и достъпна градска среда, чрез която се очаква създаването на добри условия и организация на пешеходното движение, в т.ч. достъпна градска среда за всички жители и гости, особено за социалните групи в неравностойно положение. Мярката включва изграждане и

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари, заедно с осигуряване на подлези и надлези към първостепенните улици с голям поток автомобилно движение. Стимулирането на пешеходното придвижване изисква и специфична организация на движението, ограничаваща и регламентираща автомобилното движение в определени градски територии и особено в централната градска част. Предоставянето на средства за достъп до подвижния състав и спирките на обществения транспорт за хората с физически увреждания, както и изграждане на нужните съоръжения за тяхното лесно и удобно придвижване до ключовите публични сгради и открити пространства, са основни задачи. Успоредно с тези дейности е необходимо разполагането на указателни знаци и средства за ориентация и информация в градската среда, поставяне на пешеходни парапети, с цел насочване и сепариране на пешеходните пресичания, изграждане и маркиране на повдигнати пешеходни пътеки, изграждане на спасителни пешеходни острови и светофари мн. др.;

Мярка за Оптимизиране на транспортната система и организацията на движението в Община Пловдив, чрез която се очаква постигането на добра транспортна свързаност на Община Пловдив. Адекватното планиране на транспортната система като комплекс от различните форми на движение, откриването на най-подходящите трасета за автомобилния и железопътния транспорт, са основата за ефективност на местния транспорт. Последващи задачи са надграждане на Системата за управление на трафика и приложение на моделите за управление на този трафик, които да се използват от Центъра за управление и координираните от него централизирана компютърна информационна система и системи за видеонаблюдение.

Към физическите аспекти на мярката се присъединяват и осигуряването на необходимите паркинги и нови транспортни връзки. Реализирането на идеята за градска железница в ареала на Пловдив ще доведе до облекчаване на трафика и същевременно ще обвърже града със заобикалящите го селища. Мярката извежда темата за стимулирането на железопътния транспорт и насочва към провеждането на необходимите проучвания, планове за развитие и конкретни инвестиционни проекти.

Мярка за Подобрени услуги на Масовия градски транспорт, чрез която се цели постигането на по-високо качество на този вид транспорт и увеличен дял на хората, които използват услугите му. По-активното използване на градския транспорт е условие за добре организиран трафик и по-малко задръствания. Увеличаването на дела му може да се постигне основно чрез адекватното планиране на маршрутната му система и подмяната на подвижния състав с екологосъобразен такъв. Планирането на маршрутната система е тясно обвързано с цялостното пространствено развитие на община Пловдив и предвижданията на актуалните устройствени планове. Нужна е оценка на съществуващите маршрутни линии, тяхната натовареност, степен на запълнен капацитет и обща ефективност, което може да се постигне чрез надграждане на Системата за електронно таксуване и получаването на обстоен анализ от данните за пътуванията, които ще се съберат. Същевременно е необходимо да се определят изолираните от системата на градския транспорт територии и да се предвиди изграждането на нови маршрутни линии към тях.

Наред с обновяването на автопарка следва да осигури постигането и на следните цели:

- лесен достъп на лицата с увреждания. Аспект на мярката също е подобряването на състоянието на спирките на градския транспорт при наличието на удобни пешеходни връзки и подходи към тях.
- доставка на нов екологичен подвижен състав (електрически автобуси) с нулеви емисии в околната среда, с които поетапно да се заменят ползваните в момента дизелови автобуси;
- изграждане на подходяща инфраструктура за зареждане на електрическите автобуси;
- надграждане на системите за управление на градския транспорт и прилагане на нови технологични решения за анализ в реално време на данните за трафика, натоварването на линиите, броя на пътниците и др.

Системите следва да бъдат напълно интегрирани с базите данни от станциите за мониторинг на качеството на въздуха, метеорологичните данни и данните за автомобилите и други като позволяват адаптивно управление при прилагане на изискванията за ограничаване достъпа на определени групи превозни средства до части и зони от града, определени като „Зони с ниски емисии". Системата следва да предоставя информацията за гражданите и гостите на Пловдив чрез различни канали за комуникация и да предлага възможни маршрути и цени при комбиниране на различни видове транспорт за придвижване.

В тази връзка Мярката цели и продължаване на политиката на Общината по отношение на управлението на мобилността, а именно:

1. Община Пловдив да създаде общински транспортен оператор - търговско дружество за: i) предоставяне на услуги по обществен превоз на пътници на територията на община Пловдив; ii) подготовка, управление и изпълнение на проекти за развитието и модернизацията на обществения транспорт в община Пловдив; iii) управление на предоставените от общината активи (материални и нематериални) за нуждите на обществения транспорт. Учредяването на ново общинско дружество за извършване на услуга по превоз на пътници ще допринесе също така за повишаване на конкуренцията между частните оператори, осигуряване на надеждност и устойчивост на услугата. Същото ще даде възможност на общината да извършва съпоставка на качеството на услугата, ефективността на разходите между операторите и ще осигури прозрачност на информацията и анализите, въз основа на които се планира бюджета, начина на заплащане на услугите на операторите и цента на превозните документи;

2. Надграждане на системата „Електронно таксуване" от Компонент „Система за управление на градския транспорт" по проект „Модернизация и развитие на устойчив градски транспорт в град Пловдив", изпълнен по договор ДПБФП BG161PO001/1.5-03/2011/001. С нейното реализиране ще се въведат различни начини на закупуване на билетите, а именно чрез: SMS (като в „Синя зона"), приложение от телефона, транспортни

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

карти с презареждане на сумата, кредитни карти и дебитни карти, закупуване на билет от шофьора като краен вариант. Тестово е внедрен и безплатен интернет в автобусите и на спирките. Новите начини за таксуване се очаква да повишат събираемостта, като заплащането ще става по-лесно и удобно и ще се намалят разходите за инкасо. Възможността да се зареди карта електронно ще редуцира опашките по гишетата и ще стимулира хората да закупуват и използват карти. Предвиден е засилен контрол върху пътниците и превозвачите, на база на постоянна отчетност в реално време.

3. Промяна в разписанието на градския транспорт, така че в пиковите часове автобусите да се движат през 10 минути, а в останалото време през 15 мин.

4. Оптимизиране на транспортната схема, така че да няма препокриване на линии на определени спирки, а автобусите да достигат до крайните квартали. Необходимо е да се реализира система за преброяване на пътникопотока в автобусите и на спирките чрез датчици, видеокамери или др. инструменти за преброяване в подвижния състав. По този начин ще се реализира по-засилен контрол върху пътниците и превозвачите и ще се положи основата за оптимизацията на транспортната схема, на база извършени курсове и превозени пътници.

5. Следва да продължи и надграждането и модернизацията на системата за видеонаблюдение за сигурност и контрол, която освен за повишаване на безопасността на участниците в движението, заедно с информация от системите „Електронно таксуване“ и „Информация за пътуване и управление на автопарка“, ще способства за събирането на необходимата информация, на база на която да се правят аргументирани предложения за промяна на броя превозни средства на определени линии и за изменения в разписанията и маршрутите.

6. Съгласно новия договор за 8 линии на градския транспорт, който предстои да бъде подписан през 2022 г., е заложено автобусите да бъдат с най-висок екологичен клас – ЕВРО 6. Предстои да се проведе обществена поръчка за превоз на пътници по автобусни линии от Областната и Републиканска транспортна схема.

7. Продължаване на мерките по осигуряване на безопасността на всички участници в движението, като например пребоядисване на пешеходните пътеки пред училищата.

8. Продължаване на реализацията на „меки“ мерки по отношение оптимизиране и намаляване на трафика до края на 2023 г., като реализиране на промяна в секциите за десен завой на 11 кръстовища, така че пешеходците и автомобилите да се придвижват безпроблемно. Предстои това да се направи за още 9 ключови светофарно регулирани кръстовища, за подобряване на тяхната пропускателна способност, като се обхванат и главните входни артерии и ключови кръстовища в районите на град Пловдив, а именно:

- Кръстовищата по бул. „Македония“
  - Бул. „Македония“ – ул. „Кукуш“
  - Бул. „Македония“ – ул. „Дамс Груев“
  - Бул. „Македония“ – ул. „Скопие“
- Кръстовища по ул. „Димитър Талев“

- Ул. „Димитър Талев“– ул. „Георги Кондолов“
- Ул. „Димитър Талев“– бул. „Александър Стамболийски“

- Кръстовищата по бул. „Никола Вапцаров“
  - Бул. „Никола Вапцаров“– ул. „Стефан Стамболов“
  - Бул. „Никола Вапцаров“– ул. „Константин Геров“
  - Бул. „Никола Вапцаров“– ул. „Коматевско шосе“
- Кръстовища по ул. „Коматевско шосе“
  - Ул. „Коматевско шосе“ – ул. „Захаридово“
  - Ул. „Коматевско шосе“ – Околовръстен път II-76
- Кръстовищата по бул. „Кукленско шосе“
  - Бул. „Кукленско шосе“– кръстовището за ОМВ и Пожарната
  - Бул. „Кукленско шосе“– ул. „Индустриална“
  - Бул. „Кукленско шосе“– Митницата
- Кръстовищата по бул. „Васил Левски“
  - Бул. „Васил Левски“ – Агроцентър
  - Бул. „Васил Левски“ – ул. „Георги Бенев“
  - Бул. „Васил Левски“ – ул. „Никола Войновски“
- Кръстовищата по ул. „Владивосток“
  - Бул. „Шести Септември“ – ул. „Владивосток“ /нов контролер, присъединен в ЦУТ/
  - Бул. „Свобода“ – ул. „Владивосток“ /нов контролер, присъединен в ЦУТ/
- Кръстовищата по бул. „Пещерско шосе“
  - Бул. „Пещерско шосе“– ул. „Владивосток“
  - Бул. „Пещерско шосе“– ул. „Перущица“
  - Бул. „Пещерско шосе“– ул. „Царевец“
- Кръстовищата по бул. „Васил Априлов“
  - Бул. „Васил Априлов“ – бул. „Дунав“
  - Бул. „Васил Априлов“ – ул. „Георги Бенев“.

На още 24 кръстовища в града ще бъдат сложени камери за видеонаблюдение, чиито записи с нарушения ще се предават на полицията за предприемане на действия по санкциониране на нарушителите.

9. Въвеждане на автоматизирани паркинг-системи и системи за визуализация на свободните места, по примера на паркинг „Колодрума“.

10. Разширяване на обхвата на „Синя зона“, вкл. и на броя паркинг автомати за самотаксуване.

Мярка за Осигуряване на подходящи условия за развитие на логистични дейности и утвърждаването на община Пловдив като транспортен и логистичен център. Разположението на общината по ключови и исторически транспортни направления, непосредствената близост на АМ „Тракия“ и летище Пловдив, заедно с ролята на град Пловдив като железопътен възел, разкриват потенциалите за успешното развитие на

логистични дейности. Необходими условия са изграждането на подходяща инфраструктура, включително определянето на най-подходящите места за складиране и разпределение на суровините или готовата продукция.

Мярка за Създаване на организационна основа за междуобщинско сътрудничество в предоставянето на услуги и реализация на общи проекти. Мярката следва традиционната роля на община Пловдив като административен и обслужващ център за целия регион. Въвеждането на работеща форма за организация на сътрудничеството между група общини, координирана от Община Пловдив, изисква регулярни срещи, взаимни обучения и обмен на добри практики, включително и чрез контакт с други европейски региони. Поставянето на основа за междуобщинското сътрудничество може да се продължи чрез разработването на модели за предоставяне на общи и по-качествени услуги за населението. Други перспективи са разработването на общи планове в идентичните сфери на развитие, както и реализация на съвместни ключови проекти.

Тук следва да се отбележи положителната насока, работа и политика на Общината през последните години в реализирането на мащабни проекти с дългогодишна реализация за града, финансовото осигуряване, на които е заложено в няколко бюджетни години. Такива са новият мост над река Марица, който ще свързва булевардите „България“ и „Копривщица“; транспортният подлез „Модър-Царевец“, който трябва осигури пряка връзка между районите „Южен“ и „Тракия“; реконструкцията на пл. „Централен“ и др.

От съществено значение е също реализирането на План за устойчива градска мобилност (ПУГМ) на града, като разработката на стратегическия документ следва да се осъществи още през 2022 г. и съответно в него да бъдат заложени адекватни и ефективни проекти и мерки. Основна цел на политиката на Общината по отношение управлението на мобилността, следва да е разработване на План за устойчива градска мобилност на Община Пловдив за 10-годишния период 2022 – 2032 г., предназначен да удовлетвори нуждите от мобилност на хората и бизнеса на територията на общината, за по-добро качество на живот. Той следва да бъде съобразен с насоките в Общия устройствен план на града, който е в процес на изменение, както и другите базови документи, третиращи транспортната ситуация в града. Основната цел на Плана е постигане на устойчива градска транспортна система чрез:

- обезпечаване на достъп до работни места и услуги за всички;
- подобряване на безопасността и сигурността;
- намаляване на замърсяванията, парниковия ефект и консумацията на енергия;
- подобряване на ефективността и ефикасността на транспортирането на хора и стоки;
- повишаване на привлекателността и качеството на градската среда.

Очакваните резултати от разработването на ПУГМ са:

- разработване на интелигентни и устойчиви решения за управление на транспорта и трафика в градската среда;
- интегрирани, интермодални, устойчиви, достъпни и атрактивни транспортни решения и услуги;
- подобрена координация, планиране и управление на градската мобилност.

Планът следва да съдържа основно:

- Анализ на текущата ситуация и извеждане на ключови проблеми;
- Визия на ПУГМ и концепция за развитие на основните направления на градската мобилност;
- Проекти, мерки и действия по основните направления на градската мобилност;
- Икономическа оценка на ПУГМ;
- Наблюдение и оценка на ПУГМ;
- Планът за действие 2022 – 2026 г. и неговият бюджет.

Реализирането на проектите и мерките по него е обвързано с финансирането по отношение на ЕФРР и КФ, като Европейската комисия ще следи за това, програмите да обвързват достъпа до средства за градска мобилност, с наличието на ПУГМ или ангажимент за приемането му в разумен срок. Осъществяването на мерките от Плана може да става и чрез привличане на финансов ресурс по новата Оперативна програма на Министерството на регионалното развитие 2021-2027 г.

Много важни са и действията на Общината, свързани с информационното обезпечаване на мерките и проектите в пространствено отношение. В тази връзка следва да продължи развитието на ГИС технологиите и системите, събирането на данни от различни системи и обработката им за аналитични цели, така че да се въведе максимално бързо глобална информационна инфраструктура, като се използват разработените технически задания и натрупаният опит при процедурни проблеми, както и наличието на цифрови модели на редица общински подсистеми. По-късното въвеждане на високи технологии позволява да се въвеждат последните версии на продукти и решения, както и да се използват вече реализирани добри практики. Новите версии на базовите продукти за информационни системи са универсални, спрямо крайния потребител и устройствата, които той ползва (компютър, таблет, телефон) и имат значително по-големи вградени възможности, което съществено ускорява крайната разработка и използваемостта на системата. Реализирането на такава система ще повиши координацията между различните общински програми и проекти, ще инвентаризира проектните идеи и разработените проекти, ще позволи реализирането на общ регистър на планове, проекти и идеи на територията на Общината. Това ще допринесе за синергичното управление и реализация на проектите, а на гражданското общество ще предостави възможност да ги допълва и контролира.

Всички предложени и нереализирани проекти от Актуализираната Комуникационно-транспортна схема и Общ Устройствен План, допълнени с предложенията на ГПОД и на районните кметове и администрации, са обобщени като мерки и дейности в **Приложение 1** към документа, а именно – „Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.“, в частта за подобряването на транспортната свързаност и достъпност и управлението на градската мобилност, като се предвижда някои от тях да бъдат надградени и завършени чрез бъдещия ПУГМ.

5.4. Състояние на водоснабдителната и канализационната мрежи и системи

В сектора на водоснабдяване и канализация, на национално ниво, компетентен орган за управление на водите и водните ресурси е Министерство на околната среда и водите (МОСВ), включително и Изпълнителната агенция по околната среда (ИАОС), а на басейново ниво – 4 басейнови дирекции, създадени по силата на чл.153 от Закона за водите и в съответствие с чл. 3, ал.1 от Рамковата директива за водите и от 16 регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ). Водоснабдителната и канализационната системи на община Пловдив попада в териториалния обхват на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район" (БДИБР) и РИОСВ - гр. Пловдив.

Ангажименти по изпълнение на програми от мерки за постигане на целите на Рамковата директива за водите имат различни ведомства, в съответствие с техните компетенции. Дейностите по експлоатация, изграждане и стопанисване на водоснабдителната и канализационната мрежа са в обхвата на Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ). Министерството е принципал на регионалните водни дружества/оператори на водоснабдителните и канализационните мрежи и системи.

На територията на община Пловдив, воднят оператор е „Водоснабдяване и канализация" ЕООД - Пловдив („ВиК" ЕООД - Пловдив). „ВиК" ЕООД – Пловдив е еднолично дружество с ограничена отговорност, с принципал Министерството на регионалното развитие. „ВиК" ЕООД, гр. Пловдив обслужва 210 населени места, от които 194 села и 16 града, с население 733 700 души, от Общини Пловдив, Карлово, Първомай, Асеновград, Хисар, Съединение, Раковски, Брезово, Марица, Родопи, Кричим, Куклен, Стамболийски, Сопот, Перущица, Садово, Калояново, Лъки.

Предметът на дейност на Дружеството е експлоатация, поддръжка и ремонт на ВиК мрежи и системи, вземане на проби и изпитване на води за питейно-битови цели, подземни, индустриални, повърхностно-течащи и отпадъчни и пречистване на отпадъчни води.

Структура: Дружеството е структурирано в няколко основни направления: Производствено-техническо, Енерго-механично, Финансово-икономическо направление, Пречиствателна станция за отпадни води Пловдив и Лабораторно-изпитвателен комплекс.

5.4.1. Водоснабдителна система.

Водни ресурси, водоизточници

Съгласно данните от „ВиК" ЕООД гр. Пловдив, всички райони на община Пловдив (р-н „Централен", р-н „Източен", р-н „Западен", р-н „Северен", р-н „Южен" и р-н „Тракия") са водоснабдени (присъединени) на 100%.

При използване пълния капацитет на довеждащите магистрални водопроводи и водоизточници, могат да се подадат до 196 128 куб. м./ден към водоснабдителната система. Показани в табличен вид подробно водоизточниците за питейна вода са:

№	гр. Пловдив	Работен дебит, куб.м./ден	Състояние
1	ПС „Юг“ - 20 бр. ТК	86 400	Много добро
2	ПС „Север“ - 12 бр. ТК	46 656	Много добро
3	ПС „Изток-1“ - 10 бр. ТК	30 240	Много добро
4	ПС „Изток-2“ - 12 бр. ТК	25 920	Много добро
5	ПСПВ „Храбрино“	6 912	Много добро

Таблица 5.4.1. Водоизточници за питейна вода за община Пловдив[243]

ПСПВ	Технология	Капацитет, куб.м./ден	Обслужван район
ПСПВ Храбирно	Бързи и бавни пясъчни филтри	4000	Части от район Южен

Таблица 5.4.2. ПСПВ, обслужващи територията на Община Пловдив[244]

Предоставяните услуги за водоснабдяване от „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, включват доставка на питейни води. Дружеството не експлоатира водоизточници за непитейни води.

	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Измерена и фактурирана вода	16 397 834	16 497 328	16 317 028	15 985 968	16 235 383	16 620 859
Измерена и нефактурирана вода		637 000	630 800	600 329	592 834	-
Неизмерена фактурирана вода		2 548 000	2 523 199	2 401 316	2 371 334	-
Неизмерена нефактурирана вода	-	-	-	-	-	-

Таблица 5.4.3. Консумирана вода, хил.м^3/г.

По данни на „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, потреблението на вода не променя драстично стойностите си в даденият период, като леко се увеличава количеството на измерената и фактурирана вода, но количествата на неизмерена и фактурирана вода и измерена и нефактурирана вода леко намаляват своите стойности.

[243] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив
[244] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив

Фигура 5.4.1. Консумирана вода, хил.м^3/г.[245]

Съгласно НСИ за 2015, 2016, 2017, 2018 и 2019 г., потреблението на питейна вода от човек в област Пловдив е както следва 106 л/чов./ден, 98 л/чов./ден, 97 л/чов./ден, 95 л/чов./ден и 96 л/чов./ден.

Водоснабдителна инфраструктура, състояние

Строителството на водопроводната мрежа на града е започнало още през 1891 год. с довеждането на водата от пречиствателна станция „Храбрино". Речното водохващане от р. Тъмрешка е най-старото водоснабдяване на гр. Пловдив. Намира се между с. Храбрино и с. Първенец. В последствие са изградени 4 групи помпени станции: ПС „Север", ПС „Юг", ПС „Изток 1" и ПС „Изток 2", които са основните водоизточници на града. Водоснабдяването на гр. Пловдив основно се извършва от 54 броя тръбни сондажни кладенци, разположени в права линия обикновено успоредно на реката, водите от които посредством 4-те групи помпени станции, се подават във водопроводната мрежа на града. Водата се изпраща директно в градската водопроводна мрежа. Вътре в града, на хълм „Бунарджик" има изградени два водоема, съответно за ниска и висока зони.

Има изградени и над 100 броя хидрофорни помпени станции за захранване на високата етажност на града.

Сондажните кладенци подаващи питейна вода в мрежата на гр. Пловдив черпят необходимата вода от подземни водни тела, разположени във водоносните слоеве кватернер и неоген-кватернер (подземни водни тела с код BG3G000000Q013 – Порови води в Кватернер – Горнотракийска низина и с код BG3G00000NQ018 Порови води в Неоген – Кватернер – Пазарджик – Пловдивския район). При последни проучвания водните тела са оценени в лошо количествено състояние, което подсказва, че в бъдеще има реален риск от

[245] Източник: „ВиК" ЕООД гр. Пловдив

недостиг на вода за гр. Пловдив и другите населени места, водоснабдявани от този водоизточник.

Генералното решаване на въпроса с преодоляване евентуална криза в бъдещото водоснабдяване на града трябва да се осъществи с реализацията на проект, чрез който водоснабдяването на гр. Пловдив да се извършва и от язовирните води на каскада „Въча". Основната водоснабдителна схема, по която трябва да се развива водоснабдяването на гр. Пловдив, е следната: Основното водоснабдяване с вода за питейно-битови нужди и вода с питейни качества за промишлеността, ще става с язовирни води от каскада „Въча". Чистите води за технологичните нужди на промишлеността и обществено-комунални нужди, ще става чрез самостоятелни водоизточници от подпочвени води. По такъв начин промишлеността много гъвкаво ще задоволява своите постепенно растящи нужди за чиста вода.

По данни на „ВиК" ЕООД гр. Пловдив, общата дължина на водоснабдителната мрежа за периода 2015 – 2020 г. е нараснала от 585 368 м на 609 382 м,. Водопроводната мрежа на гр. Пловдив се състои от чугунени, стоманени, етернитови, полиетиленови и поцинковани тръби. Характерно за водопроводната мрежа е, че съществуват добре оформени пръстени, изградени изключително от етернитови тръби Ø300, Ø350, Ø400, Ø475, Ø546. Експлоатационният период на по-голямата част от мрежата е изтекъл. Вътрешната водопроводна разпределителна мрежа е в лошо състояние, с множество аварии и загуба на вода.

Материалите, използвани за водоснабдителните тръби са в приблизително процентно разпределение, посочени на фигурата.

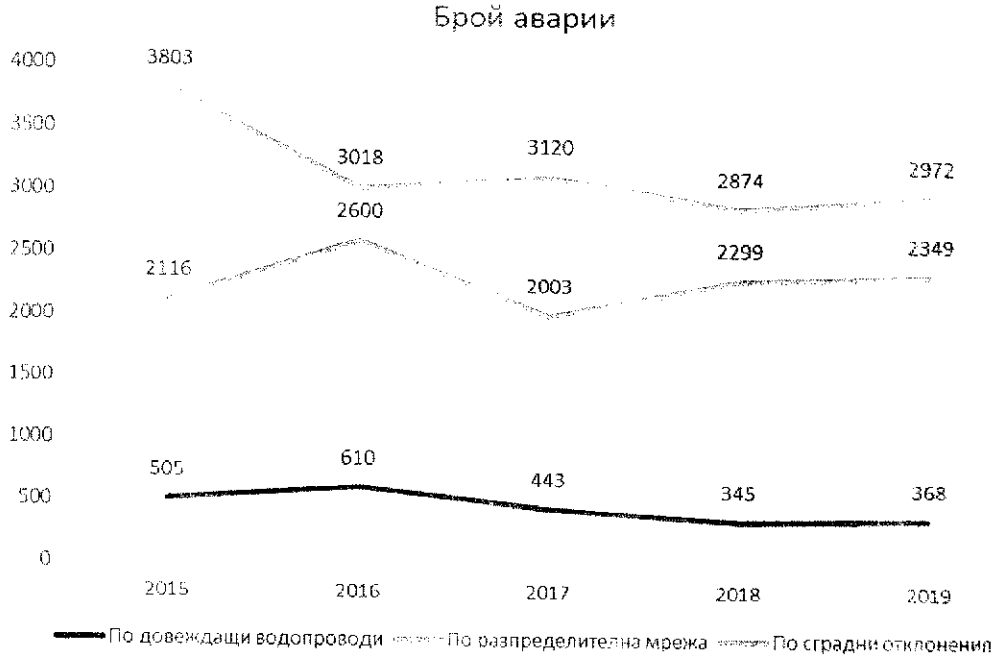
Фигура 5.4.2. Материал на водоснабдителни тръби, % от общата дължина

Съгласно информацията, предоставена от „ВиК" ЕООД гр. Пловдив за периода 2015 – 2019 г., средногодишният брой аварии по довеждащите водопроводи е 454, като за 2019 г. са се случили 368 аварии. За същият период, средногодишният брой на авариите по разпределителната мрежа е 3157, като за 2019 г. са се случили 2972 аварии. По отношение

на авариите в сградните отклонения, техният средногодишен брой за периода е 2273, като към края на периода се наблюдава темп на нарастване (2019 г. – 2349 аварии).

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
По довеждащи водопроводи	505	610	443	345	368	-
По разпределителна мрежа	3803	3018	3120	2874	2972	-
По сградни отклонения	2116	2600	2003	2299	2349	-

Таблица 5.4.4. Брой аварии във водоснабдителната мрежа[246]

Фигура 5.4.3. Брой аварии във водоснабдителната мрежа

За посочения период, търговските загуби, които се формират от различия в точността на измерванията, слаби течове, кражби и т. н., запазват своя относителен дял, с лек спад.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Незаконно ползване	-	1 409 982	1 541 385	1 619 620	1 635 000	-
Неточност при измерване	-	5 639 928	6 165 541	6 478 484	6 542 000	-

Таблица 5.4.5. Търговски загуби, м^3/г

[246] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив

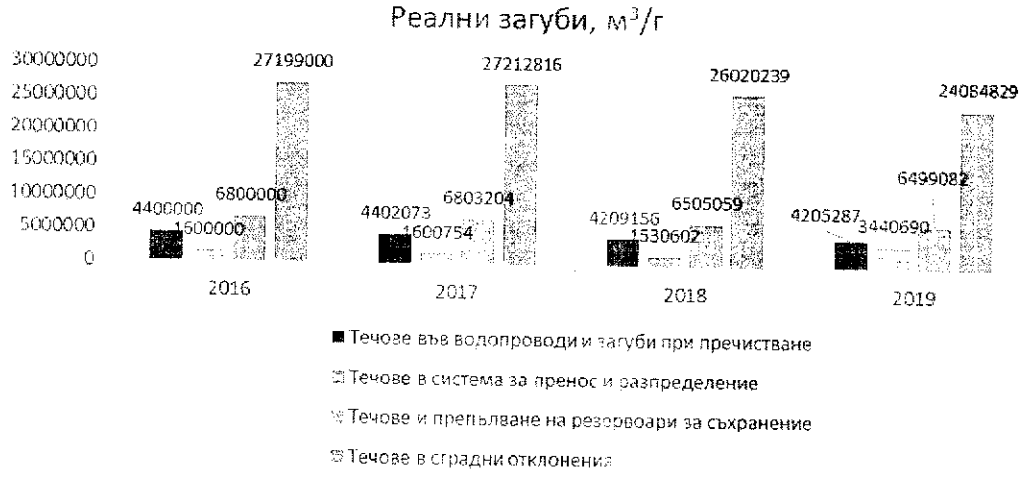

Фигура 5.4.4. Търговски загуби, $м^3/г$

За посочения период реалните загуби на вода, които се формират от течове във водопроводи и загуби при пречистване и разпределение, течове и препълване на резервоари за съхранение и течове в сградни отклонения, бележат тенденция за намаляване през 2019г.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Течове във водопроводи и загуби при пречистване	-	4 400 000	4 402 073	4 209 156	4 205 287	-
Течове в система за пренос и разпределение	-	1 600 000	1 600 754	1 530 602	3 440 690	-
Течове и препълване на резервоари за съхранение	-	6 800 000	6 803 204	6 505 059	6 499 082	-
Течове в сградни отклонения	-	27 199 000	27 212 816	26 020 239	24 084 829	-

Таблица 5.4.6. Реални загуби, $м^3/г$

Фигура 5.4.5. Реални загуби, м^3/г

По данни на „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив и при така изнесените таблици и графики се забелязва запазване почти еднакви нивата на отделните видове компоненти през отчетеният период. При разглеждане поотделно на представените компоненти се забелязва, че при реализираните загуби са е увеличил почти двойно обемът течове в система за пренос и разпределение, но чувствителни намаления са констатирани в загубите от течове в сградни отклонения и авариите по довеждащи водопроводи. Потреблението на вода, реализираните загуби и авариите през последните години имат леки спадове и покачвания на стойностите, но като цяло няма драстично подобряване или влошаване на показателите.

Качество на питейните води – състояние, мониторинг и пречистване

Водоснабдяването, което „ВиК” ЕООД – Пловдив осигурява като ВиК оператор е 95 % от помпажна вода. В малка степен, предимно в Пловдив област, се осигурява от повърхностни водоизточници. Водата подавана във водопреносната мрежа се набавя гравитачно от речно водохващане, с пречиствателна станция „Храбрино“, стопанисвана от „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив и помпено от 4 броя помпени станции „Юг“, „Север“, „Изток 1“ и „Изток 2“, разположени в терасата на река Марица. Водата от помпените станции е с незначителни отклонения, не изисква пречистване за питейно-битово водоснабдяване, освен дезинфекция.

Качеството на водата се определя от три категории показатели:

- Органолептични показатели - цвят, вкус, мирис, мътност;
- Химични показатели – желязо, манган, амониеви йони, нитрати, нитрити, сулфати, фосфати, остатъчен хлор и др.;
- Микробиологични показатели: Ешерихия коли и колиформи, клостридиум перфрингес, ентерококи и др.

Несъответствието по микробиологични показатели има водещо здравно значение.

Качествените показатели са обект на постоянен и периодичен мониторинг (системен контрол) от страна на Регионалните здравни инспекции (РЗИ).

Изследванията на показателите се извършват в акредитиран лабораторен изпитвателен комплекс към „Водоснабдяване и Канализация“ ЕООД Пловдив. Комплексът се състои от две направления, направление „Питейни води“ и направление „Отпадъчни води“, като изследванията на радиологичните и някои химични показатели, вкл. пестициди, които са извън обхвата на акредитация, се възлагат на външни лаборатории. Регионалната здравна инспекция – гр. Пловдив (РЗИ – Пловдив) изпълнява контролен мониторинг, който обхваща до 50% от мониторинга на „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив за всеки планиран, през съответната година показател, по зони на водоснабдяване. Изследванията на показателите се извършват в акредитираната лаборатория на РЗИ – Пловдив, като при необходимост се възлагат на външни лаборатории.

Във връзка с екологичното замърсяване на река Марица и произтичащите от него рискове за замърсяване на питейни водоизточници, свързани с река Марица и прилежащи кладенци за питейни води, от ДЗК при РЗИ Пловдив беше извършен извънреден мониторинг на 27.01.2020 г.

Взети проби от питейни води при крайния потребител от следните пунктове:

Качество на водите 2020 г.	Бр.	Показатели	Местоположение
Брой проби, ВиК	278	цвят вкус мирис мътност активна реакция електропроводимост остатъчен хлор перманганатна окисляемост амониев йон нитрити нитрати сулфати фосфати хлориди обща твърдост калций магнезий желязо манган	-кв. “ Прослав “ – частен дом на ул. “Елин Пелин” №19 -кв. “ Коматево “- частен дом, ул.Училищна № 40 -“Събота” пазар -кв. “Изгрев” – ДКЦ "Изток" -кв. “Кючук Париж” – фонтанка до ресторант "Шармант" -бул. “България”- бензиностанция до МБАЛ "Пловдив" -Ж.К. “ Тракия “- чешма на пазара с цветя, до хлебозавода - кв. “Гагарин “- ресторант до Битов комбинат - бул.6-ти септември – ДКЦ 2 - автогара Север - Понеделник пазар

	алуминий	
	хром	
	цинк	
	мед	
	бор	
	антимон	
	арсен	
	кадмий	
	натрий	
	никел	
	олово	
	селен	
	естестевен уран / като химичен елемент /	
	1,2 - дихлоретан	
	Тетрахлотетен и трихлоретен	
	трихалометани	
	Колиформи	
	Ешерихия коли	
	Общо микробно число при 22 °С	
	Ентерококи	
	Клостридиум перфрингенс	
	афа- и бета- активност	-ПС Изток 1 - ПС Изток 2 - ПС Север - ПС Юг - ПСПВ Храбрино

Таблица 5.4.7. Взети проби от питейни води при крайния потребител от следните пунктове[247]

Взетите водни проби бяха изследвани по микробиологични и физико – химични показатели, тежки метали, пестициди, трихаломстани, леснолетливи съединения, бензен, полициклични ароматни въглеводороди и бензапирен, съгласно изискванията на Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели 2001 г. При получените резултати от изпитване на водите е установено че, няма надвишение на физикохимични, микробиологични и радиологични показатели, няма отклонения от

[247] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив

допустимите стойности на показателите в горепосочената наредба и за консуматорите няма риск за здравето. Следователно, питейната вода във водопреносната мрежа на община Пловдив е с качества, съответстващи на изискванията на Директива 98/83/ЕО и приложимото национално законодателство - Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

5.4.2. Канализационна система и пречистване на отпадъчните води - изградена инфраструктура и обхванати населени места – линейни мрежи и ПСОВ, услуги, предоставяни от консолидирания ВиК оператор.

Достъп до канализация

Съгласно данните от „ВиК" ЕООД гр. Пловдив, голяма част от районите на гр. Пловдив са обхванати с канализационна мрежа. Подробно в табличен вид е показано покритието с канализация в проценти.

Населено място	Покритие с канализационна мрежа
гр. Пловдив, общо	99%
р-н Централен	100%
р-н Източен	100%
р-н Западен	100%
р-н Северен	100%
р-н Южен	95%
р-н Тракия	100%
ОБЩО за община Пловдив	99%

Таблица 5.4.8. Покритие с канализационна мрежа[248]

Канализационна мрежа

Мрежата на гр. Пловдив е смесена и без преливници в чертите на града. Плиткото дъно на р. Марица спрямо прилежащия й терен и малкият й надлъжен наклон са причина в чертите на града да няма преливници, т.е. дъждовния отток от най-западния край на града пресича целия град и се влива в р. Марица далеч на изток от града.

Канализационната мрежа е изграждана в периода от 1938 г. до 2008 г. В таблицата по долу е дадена обобщена информация за техническите параметри на канализационната мрежа:

[248] Източник: „ВиК" ЕООД гр. Пловдив

	Бетон/СтБ /м/	PE/PP/PVC /м/	GRP /м/	Стомана Чугун /м/	Общо /м/
До DN200	70 221	-	-	-	70 221
От DN201 до DN300	138 679	2 594	-	-	
От DN301 до DN1500	176 444	8 255	900	3 380	400 473
Я600/900÷Я1300/1950	27 537	-	-	-	27 537
У1100/685÷У2300/1473	12 348	-	-	-	12 348
У2400/2000	3 824	-	-	-	3 824
У2640/2200	2 033	-	-	-	2 033
У2700/1687	396	-	-	-	396
У2760/2300	2 394	-	-	-	2 394
У2800/1750	409	-	-	-	409
У3000/2500	1 236	-	-	-	1 236
У4400/2760	2 930	-	-	-	2 930
П1000/1000÷П1800/1800	23 542	-	-	-	23 542
П2000/1500	250	-	-	-	250
П2500/1875	2 950	-	-	-	2 950
П2800/2100	1 000	-	-	-	1 000
П3200/1500	280	-	-	-	280
П3200/2500	560	-	-	-	560
П3800/2850	690	-	-	-	690
П4000/3000	3 050	-	-	-	3 050
Общо	**470 773**	**10 849**	**900**	**3 380**	**488 154**

Таблица 5.4.9. Диаметър и материал на съществуващата канализационна мрежа на гр. Пловдив[249]

Общата дължина на канализацията на града е 488 154 м., в т.ч. колекторна мрежа 93 км. и второстепенна канализация 395 км. Изградена е като смесена система, със степен на изграденост 99.5%. Агломерация Пловдив условно може да се раздели на две части: Северна и Южна, с условна граница река Марица. С големина на водосборите:

- Големина на водосбора = 3 990 ха – за южна градска част
- Големина на водосбора = 1 117 ха – за северна градска част

Канализационната система на Пловдив страда от висока инфилтрация. Все още отводняването се извършва от голям брой маломерни колектори, които са били изградени в миналото и които не успяват да осигурят оттичането на смесените води в дъждовно време и се причиняват наводнения.

[249] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив

Съгласно информацията, предоставена от „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив за периода 2015 – 2019 г., средногодишният брой аварии по канализационната мрежа е 71,00 като намалява значително и за 2019 г. са се случили 45 аварии. По отношение на авариите в сградните отклонения, техният средногодишен брой за периода е 220,00 и също намалява към края на периода (2019 г. – 154 аварии).

	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
По канализационни мрежи	92	105	63	48	45	-
По сградни отклонения	95	126	271	451	154	-

Таблица 5.4.10. Брой аварии по канализационна мрежа по години

Фигура 5.4.6. Брой аварии по канализационна мрежа по години[250]

Пречистване на отпадъчни води и качество на пречистените води

Територията на община Пловдив се обслужва от пречиствателна станция за отпадъчни води Пловдив (ПСОВ Пловдив). Площадката на ПСОВ Пловдив е в югоизточната част на град Пловдив, на около 1.5 км. извън очертанията на града.

[250] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив

Пречиствателната станция е ключова за региона, тъй като в нея се преработват отпадъчните води не само на град Пловдив, но и на Куклен, Марица, Белащица, Браниполе, Брестник и други.

ПСОВ	*Технология*	*Капацитет, м³/ден*	*Обслужвани населени места*
Пловдив	вторично пречистване	213 000	гр. Пловдив

Таблица 5.4.11. ПСОВ, обслужващи територията на община Пловдив.

Средногодишни стойности за 2019 г. мг/л	БПК5		ХПК		НВ		N		P	
	вход	изход	вход	изход	вход	изход	вход	изход	вход	изход
ПСОВ Пловдив	172,00	12,00	352,50	44,40	208,30	14,40	28,70	12,60	3,60	2,00

Таблица 5.4.12. Средногодишни стойности за 2019 г. на показателите за качество на отпадъчните води от ПСОВ.

Основни показатели за измерване на замърсяване:

- Биологична потребност от кислород (БПК)
- Химична потребност от кислород (ХПК)
- Неразтворени вещества (НВ)
- N – азот
- P – фосфор

На територията на община Пловдив и в обхвата на „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив се реализира проект за реконструкция на ПСОВ-Пловдив. Проект, чрез който ПСОВ-Пловдив ще осъществява третично пречистване с отстраняване на биогенни елементи – общ азот и общ фосфор. При завършването на проекта се очаква съществен напредък по отношение на третирането на отпадъчни води от града и оползотворяването на утайките.

На територията на община Пловдив, ПСОВ поема и замърсителни товари от малки, средни и големи промишлени замърсители.

Големи промишлени замърсители за 2019 и 2020 г. – средногодишна концентрация на БПК5 над 200 мг/л

Промишлени замърсители 2020 г. (20.0	Отрасъл	Средногодишна конц. БПК5, мг/л
2019 година		
Комплексен Онкологичен център Пловдив ЕООД	Болница	625

Суис Пойнт Пловдив ООД	Металообработване	708
Многопрофилна транспортна болница Пловдив	Болница	247
Билла България ЕООД	Хипермаркет	3750
Нордикс Инвест ООД	Автомивка	211
ЕТ Велмат – В.Велков	Автомивка	752
Еко България ЕАД	Автомивка	216
Фамилия ООД	Супермаркет	1099
ТПК Тракия	Автомивка	273
Кауфланд България ЕООД	Хипермаркет	894
Хебросбус АД	Автогара	210
МБАЛ Тримонциум ООД	Болница	281
Кауфланд България ЕООД	Хипермаркет	2566
Чайка фарма ВЛ АД	Лекарства	630
Сакара 2011 ЕООД	Ресторант	396
Булвестпринт АД	Печатница	226
Пирамиди ООД	Печатница	328
МБАЛ Св.Мина	Болница	216
АКУМ АД	Хотел	328
Марицатек АД	Текстилно предприятие	533
ОЕМП 2002 ООД	Печатница	267
Сентрал парк кетъринг ООД	Ресторант	210
МБАЛ Пловдив към ВМА София – Военна болница	Болница	217
Кармес ООД	Кланица	500
Глобал Комерс НИК 60 ООД	Хранително-вкусова промишленост	2566
Милара Интернешънъл ООД	Металообработка	282
Сиана мес ЕООД	Хранително-вкусова промишленост	1787
Върбев ЕООД	Хранително-вкусова промишленост	529
Дитекс инвест ЕООД	Хотел	914
Трейдинг хим ООД – Мексон ООД	Производство на перилни и почистващи препарати	3426
МБАЛ Пловдив АД	Болница	228

Кауфланд България ЕООД	Хипермаркет	385
Дунапак Родина АД	Печатница	382
МБАЛ Св.Пантелеймон ЕООД	Болница	213
Кауфланд България ЕООД	Хипермаркет	885
Ригел 05 ООД	Хотел	494
Автостоп Д.Тодоринов	Ресторант	817
Слънчеви лъчи ООД	Супермаркет	392
Томика метал АД	Металообработване	235
Абйон ЕООД	Хранително-вкусова промишленост	950
Фаст сървисиз България ЕООД	Автомивка	449
Фербиндунг груп ЕООД	Ресторант	333
Прото ЕООД	Текстилно предприятие	304
Диди ЕМ 11 ООД	Ресторант	320
Голдис фууде енд дринкс ООД	Хранително-вкусова промишленост	500
Тодор Маринов 2001 ЕТ	Ресторант	957
Попаров Ко ЕООД	Ресторант	1553
Кала Енджи 2008 ЕООД	Ресторант	222
Уиски тайм ЕООД	Ресторант	576
Братя Каишеви ООД	Ресторант	281
Юри Димитров 2002 ЕООД	Ресторант	1170
Резидънс сити гардън ООД	Хотел	986
ХБЗП АД	Ресторант	545
Юпитер метал ООД	Металообработка	226
МГ Трейд комерс ООД	Ресторант	1540
Георги Серков ЕТ	Ресторант	385
Льч ХДН ООД	Ресторант	300
2020 година		
Висет ЕООД партида Ретон ООД	Хранително-вкусова промишленост	2102
ОМК АД	Хранително-вкусова промишленост	1336
Петров Комерс ЕООД	Хотел	265
Меском Попов ООД	Хранително-вкусова промишленост	658
Кингс Табако ЕАД	Цигарена фабрика	886

Филипополис РК ООД	Хранително-вкусова промишленост	714
Норис - 1 ЕООД	Хотел	238
Стабилинженеринг АД	Машиностроене	612
Брилянт АД	Шивашко предприятие	351
Джем и Джем ООД	Хранително-вкусова промишленост	780
Интелкоон ЕООД	Хотел	212
ЕТ Викрис Н.Карагьозян	Хранително-вкусова промишленост	1251
Попимони 2010 ЕООД	Хранително-вкусова промишленост	1584
АТЕК Машина ООД	Хотел	456
Поркис ООД	Ресторант	244
Бар ЕООД	Ресторант	650
Кауфланд България ЕООД	Хипермаркет	901
Лекси ООД	Хипермаркет	509
Билла България ЕООД	Хипермаркет	389
Мототехника АД	Автомивка	277
Блясък ВГ ООД	Хим.чистене	211
Билла България ЕООД	Хипермаркет	786
Лукойл България ЕООД	Автомивка	444
ТЕД Инвест ЕООД	Производство на матраци	381
Екотест ЕООД	Хранително-вкусова промишленост	341
Максима България ЕООД	Супермаркет	670
Ангел Стоилов 96 ЕООД	Металообработка	490
Явимекс 97 ЕООД	Автомивка	441
Сънфуудс България ЕООД	Макдоналдс	4708
Кауфланд България ЕООД	Хипермаркет	468
Прогрес АМ АД	Машиностроене	221
ТПК Тракия	Автомивка	223
Полифлекс ООД	Печатница	231
Кауфланд България ЕООД	Хипермаркет	4197
Фамилия ООД	Супермаркет	2051
Сакара 2011 ЕООД	Ресторант	350
Петко Ангелов БГ ЕООД	Хотел	237

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Лъки МТ ООД	Ресторант	633
Кауфланд България ЕООД	Хипермаркет	527
Роон ЕООД	Хотел	440
Боми фуудс ООД	Ресторант	342
Топ Инвест БГ ООД	Хранително-вкусова промишленост	548
Хебър ЕАД	Хранително-вкусова промишленост	513
Милара Интернешънъл	Металообработка	257
Марицатек АД	Текстилно предприятие	495
Мексон ООД	Производство на перилни и почистващи препарати	2563
ОЕМП 2002 ООД	Печатница	780
Кауфланд България ЕООД	Хипермаркет	915
Прокос ООД	Автомивка	376
Автостоп Д.Тодоринов	Ресторант	443
Диди ЕМ 11 ООД	Ресторант	547
Мираж 2015 ООД	Ресторант	343
М Табако ООД	Ресторант	410
Голдис Фуудс енд дринкс ООД	Хранително-вкусова промишленост	538
Кала Енджи 2008 ЕООД	Ресторант	293
Уиски тайм ЕООД	Ресторант	220
Слънчеви лъчи ООД	Супермаркет	1445
Афродита хотелс ООД	Хотел	1405
Братя Каишеви ООД	Ресторант	1667
Билла България ЕООД	Хипермаркет	1697

Таблица 5.4.13. Големи промишлени замърсители за 2019 и 2020 г. – средногодишна концентрация на БПК5 над 200 мг/л[251]

Големите промишлени замърсители за 2019 и 2020 са:

- със средногодишна концентрация на БПК5 над 200 мг/л до 800 мг/л са 73 бр. предприятия, като преобладаващата част от тях са предприятия от следните категории – хотели и ресторанти, хранително-вкусовата промишленост, здравеопазване и големи хипермаркети.

[251] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив

- със средногодишна концентрация на БПК5 над 800 мг/л са 31 бр. предприятия, като основна част от тях са предприятия от следните категории – хранително-вкусовата промишленост и големи хипермаркети.

ПСОВ	Метод за третиране	Оператор
Пловдив	компостиране и вермикомпостиране	Договор с външна фирма
	биологично компостиране по закрит способ съвместно с ТБО	Договор с външна фирма

Таблица 5.4.14. Използвани методи за третиране на утайките от ПСОВ[252]

Големи ВиК инфраструктурни проекти изграждащи се на територията на Община Пловдив

Един от важните проекти за подобряване ВиК мрежата е „Доизграждане и реконструкция на водоснабдителни и канализационни системи в обособена територия, обслужвана от „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив, България” бенефициент по този проект е „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Пловдив.

Процедурата е насочена и към повишаване на ефективността на ползване на водите, намаляване загубите на вода във водопреносните мрежи и изпълнение на задълженията по Директива 98/83/ЕО на Съвета от 3 ноември 1998 година относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека (Директива 98/83/ЕО).

Основните дейности, в рамките на проекта са както следва:

- „Реконструкция и изграждане на канализационната и водопроводна мрежа на гр. Пловдив“;
- „Реконструкция и изграждане на канализационна мрежа на гр. Хисаря“;
- „Реконструкция на довеждащ водопровод от ПС „ЮГ“ до кръстовището на бул. „Пещерско шосе“ и ул. „Царевец“ гр. Пловдив“;
- „Реконструкция на довеждащи водопроводи от ПС „Север“ до бул. „България“ гр. Пловдив“;
- „Реконструкция на довеждащ водопровод от ПС Катуница до Прекъсвателна шахта 50 м^3, гр. Асеновград“;
- „Реконструкция на водопроводна мрежа на гр. Карлово“;
- „Реконструкция на довеждащ водопровод от НР 2500 м^3 до ПС III подем - гр. Първомай“;

[252] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив

- „Реконструкция на довеждащ водопровод от ПС Стамболийски до регулацията на гр. Стамболийски".

Основната цел на проекта е подобряване на съществуващите системи за управление на питейните и отпадъчните води на обособената територия, обслужвана от „ВиК" ЕООД, гр. Пловдив, посредством повишаване на качеството на услугите във ВиК сектора на територията на изпълнение на проекта, ограничаване на отрицателното въздействие на заустваните отпадъчни води и осигуряване на екологосъобразно заустване на битовите отпадъчни води. Друга важна цел е повишаване на ефективността на ползване на водите, намаляване загубите на вода във водопреносните мрежи и изпълнение на задълженията по Директива 98/83/ЕО на Съвета относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека.

Конкретните цели на проекта са:

- намаляване на несъответствието по отношение дела на населението, включено към канализационната система;
- увеличаване на населението с достъп до подобрено пречистване на отпадъчните води и до подобрено водоснабдяване;
- постигане на съответствие с Европейското екологично законодателство респективно с Директива 91/271/ЕИО за пречистване на градските отпадъчни води и Директива 93/83/ЕО за качеството на водите, предназначени за консумация от човека;
- постигане на устойчиво регионално развитие;
- подобряване на екологичното състояние в Република България чрез екологосъобразно заустване на битовите отпадъчни води;
- подобряване на екологичната инфраструктура и насърчаване на различни форми на икономическо развитие; опазване на природните ресурси, които са база за развитие и конкурентоспособност.

Реконструкция и изграждане на канализационната и водопроводна мрежа на гр. Пловдив

Разделяне на водопроводната мрежа на зони за измерване.

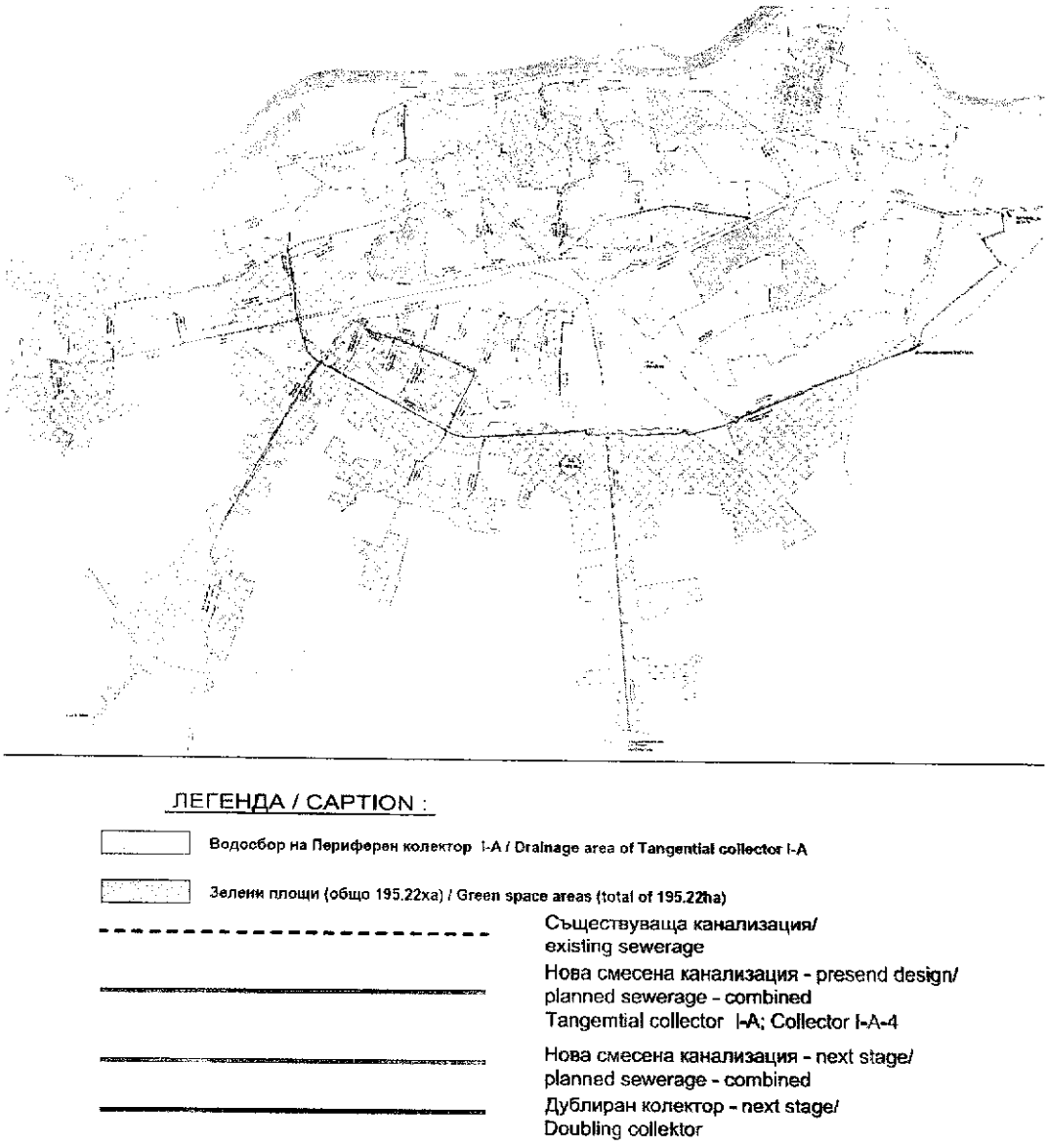
Водоснабдяването на гр. Пловдив се осъществява от пет места. От изток към центъра, от двата бряга на р. Марица и от запад към центъра, пак от двата бряга на реката, както и от юг. Зоните за измерване са обособени райони (квартали), за които водопроводната мрежа се отделя така, че да функционира с най-малко входящи и изходящи връзки. На основните главни водопроводи, по които водата влиза или излиза от съответната зона ще се монтират уреди за измерване на дебит и налягане, с възможност за непрекъснато предаване на информацията към ВиК Оператора. Предвидено е да се обособят 8 зони за измерване (DMA) с общо 29 точки за измерване:

- **DMA 1** - Район „Северен";
- **DMA 2** - Район „Източен";
- **DMA 3** - Район „Тракия";
- **DMA 4** - Район „Южен";
- **DMA 5** - Район „Западен";
- **DMA6** - Район кв. „Коматево";
- **DMA7** - Район кв. „Прослав";
- **DMA8** - Район „Център".

Източник: „ВиК" ЕООД гр. Пловдив

Периферен колектор I-А и колектор I-А-4 гр. Пловдив

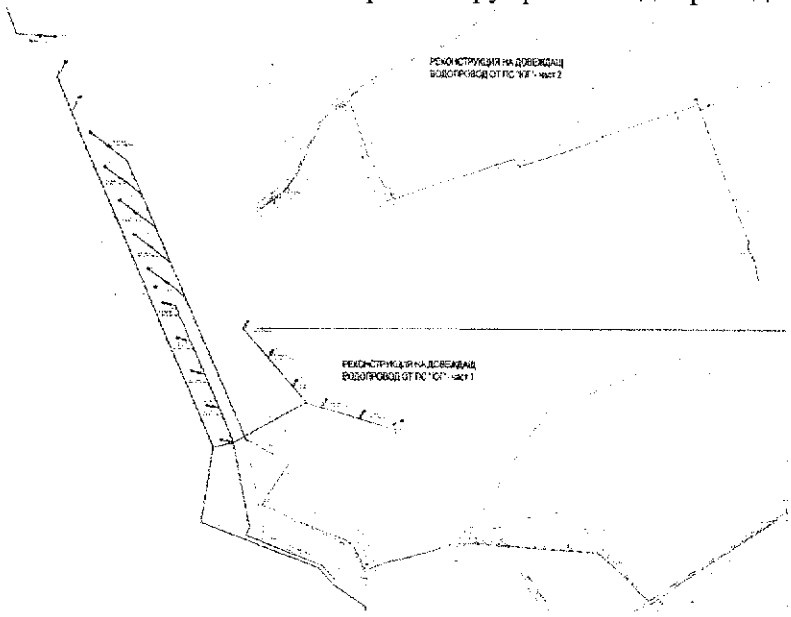
Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив

Реконструкция на част от разпределителната мрежа на гр. Пловдив

Предвидена е реконструкция на водопроводна мрежа с обща дължина 10964 м, която преминава по следните улици: по ул. „Царевец” от кръстовището с ул. „Пещерско шосе”, по ул. „Модър”, по бул. „Александър Стамболийски”, по бул. „Цар Борис III – Обединител” до кръстовището с бул. „Кукленско шосе”, по ул. „Петър Стоев” от кръстовището с ул. „Константин Геров” до кръстовището с ул. „Македония” и по ул. „Македония” до бул. „Александър Стамболийски”.

Реконструкция на довеждащ водопровод от ПС „Юг" до кръстовището на бул. „Пещерско шосе" и ул. „Царевец", гр. Пловдив

Довеждащият водопровод започва началото си от помпена станция „Юг", минава през общински пътища и общински имоти, продължава извън регулация в общински земеделски земи до преминаването през. р. „Дермен дере". След преминаването на р. „Дермен дере" по съществуващ масивен мост, тръгва успоредно на реката до „Гребен канал" Пловдив по улици от регулацията на гр. Пловдив между гребния канал и хотел „Ландмарк Крийк" покрай гребния канал на Пловдив до кръстовището бул. „Свобода", продължава по булевард „Свобода" до пресичането му с ул. „Царевец", по ул. „Царевец" до кръстовището с бул. "Пещерско шосе". Обща дължина на реконструирания водопровод – 3 633 м.

ЛЕГЕНДА / CAPTION :

Главен водопроводен клон - новопроектиран / Main water pipeline - planned
Второстепенен водопроводен клон / Secondary water pipeline - planed
Съществуващ водопровод , който отпада
Главен водопроводен клон - съществуващ / Main water pipeline - existing
Второстепенен водопроводен клон - съществуващ / Secondary water pipeline - existing
Водопроводен клон - следващ етап / Water pipeline - next stage

B264 Възел / Node
155.40 Кота улица (m) / Street level (m)
46.92 Свободен напор (m) / Pressure (m)

БПС 1 (ТК 8а/TW 8a) -Бункерна помпена станция на тръбен кладенец 8 а
Пожарен хидрант / Fire valve
Въздушник / Air valve
Кранова шахта за СК DN500/Stop valve DN500 shaft
Водомерна шахта /Flow meter shaft
1 —— 1 Напречен профил 1-1 /Cross section 1-1/

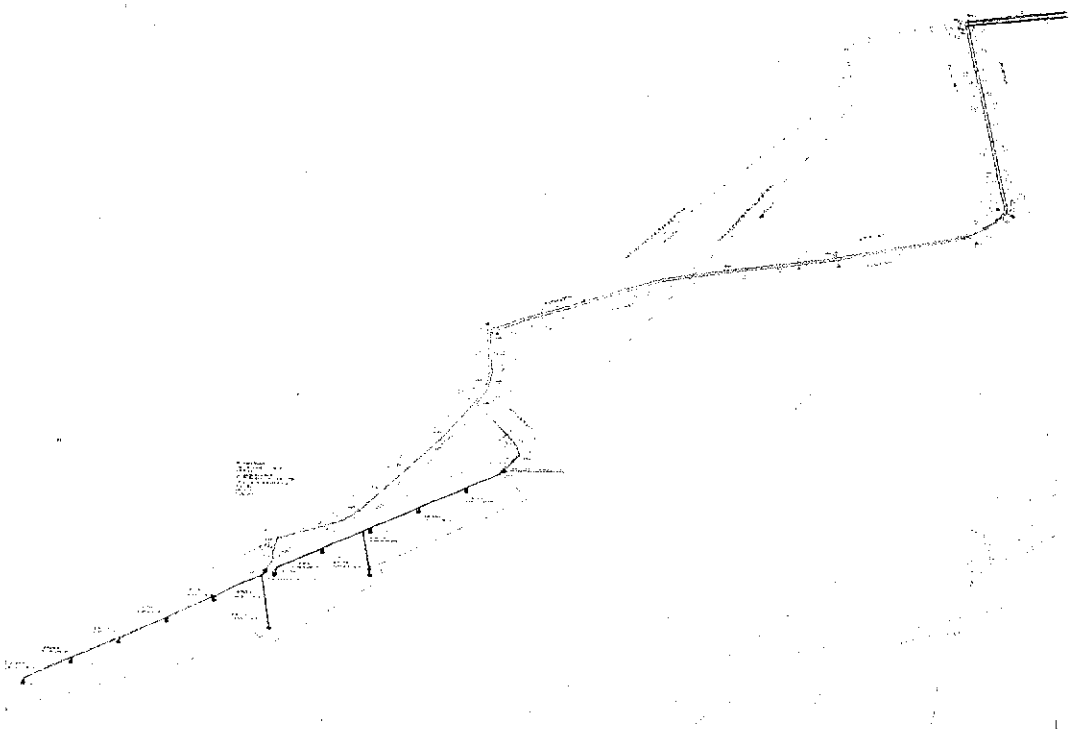
СЪКРАЩЕНИЯ: / ABBREVIATIONS:

PE Полиетиленови тръби / Polyethylene pipes
AC Азбесто-циментови тръби / Asbestos-cement pipes
ST Стоманени тръби / Steal pipes
CI Чугунени тръби / Cast iron pipes

Източник: „ВиК" ЕООД гр. Пловдив

Реконструкция на довеждащи водопроводи от ПС „Север" до бул. „България", гр. Пловдив

Трасето на довеждащ водопровод „Север" 1, започва от северната част на „Зона 1". Трасето на довеждащ водопровод „Север" 2, започва от източната ограда на „СОЗ 1", преминават в общо трасе през полски пътища и при магазин „Алати" достигат до бул. „България". Обща дължина на реконструираните водопроводи – 3 895 м.

ЛЕГЕНДА / CAPTION :

Главен водопроводен клон - новопроектиран / Main water pipeline - planned
Второстепенен водопроводен клон / Secondary water pipeline - planed
Съществуващ водопровод , който отпада
Главен водопроводен клон - съществуващ / Main water pipeline - existing
Второстепенен водопроводен клон - съществуващ / Secondary water pipeline - existing
Водопроводен клон - следващ етап / Water pipeline - next stage

B264 Възел / Node
155.40 Кота улица (m) / Street level (m)
46.92 Свободен напор (m) / Pressure (m)

БПС 1 (ТК 8а/ТW 8а) -Бункерна помпена станция на тръбен клапенен S а

Пожарен хидрант / Fire valve

Въздушник / Air valve

Кранова шахта за СК DN500/Stop valve DN500 shaft

Водомерна шахта /Flow meter shaft

1 ——— 1 Напречен профил 1-1 /Cross section 1-1.

СЪКРАЩЕНИЯ: / ABBREVIATIONS:

PE Полиетиленови тръби / Polyethylene pipes
AC Азбесто-циментови тръби / Asbestos-cement pipes
ST Стоманени тръби / Steal pipes
CI Чугунени тръби / Cast iron pipes

Източник: „ВиК" ЕООД гр. Пловдив

Друг много важен проект за подобряване ВиК мрежата е „Интегриран проект за водите на град Пловдив – Етап I“, бенефициент по този проект е Община Пловдив.

С реализиране на проекта ще се гарантира оптимално отвеждане и пречистване на отпадъчните води, събирани в канализационните мрежи, които в момента се изхвърлят без съответното достатъчно пречистване, което да отговаря на заложените в Директива 91/271/ЕЕС изисквания. Изпълнението на проекта включва следните мерки, които касаят канализационната мрежа: подмяна на 13,428 км второстепенна канализационна мрежа с цел да се намали инфилтрационния поток към пречиствателната станция за отпадъчни води (ПСОВ); рехабилитация на Главен колектор VII и изграждане на нов колектор с дължина 2,746 км, за да се осигури достатъчен хидравличен капацитет на системата. Реконструкция, модернизация и доизграждане на ПСОВ - Пловдив ще намали притока на вредни вещества и биогенни елементи във водоприемника. Пречистването на отпадъчните води ще даде възможност за надеждно и технологично стабилно постигане на съответствие с европейските изисквания за водите, изпускани от ПСОВ при икономически изгодни условия. С реализацията на проекта ще бъде оптимизиран процесът за обработка на утайката, включително чрез стабилизация на утайката, механично отстраняване на водата и термично изсушаване на утайката и използване на биогаза.

На етап I от проекта ще бъдат подменени 12,276 км водопроводи, успоредни на канализацията, както и 708 сградни отклонения. Реализирането на мерките ще намали реалните загуби на гр. Пловдив.

Основните дейности включени при реализирането на проекта са:

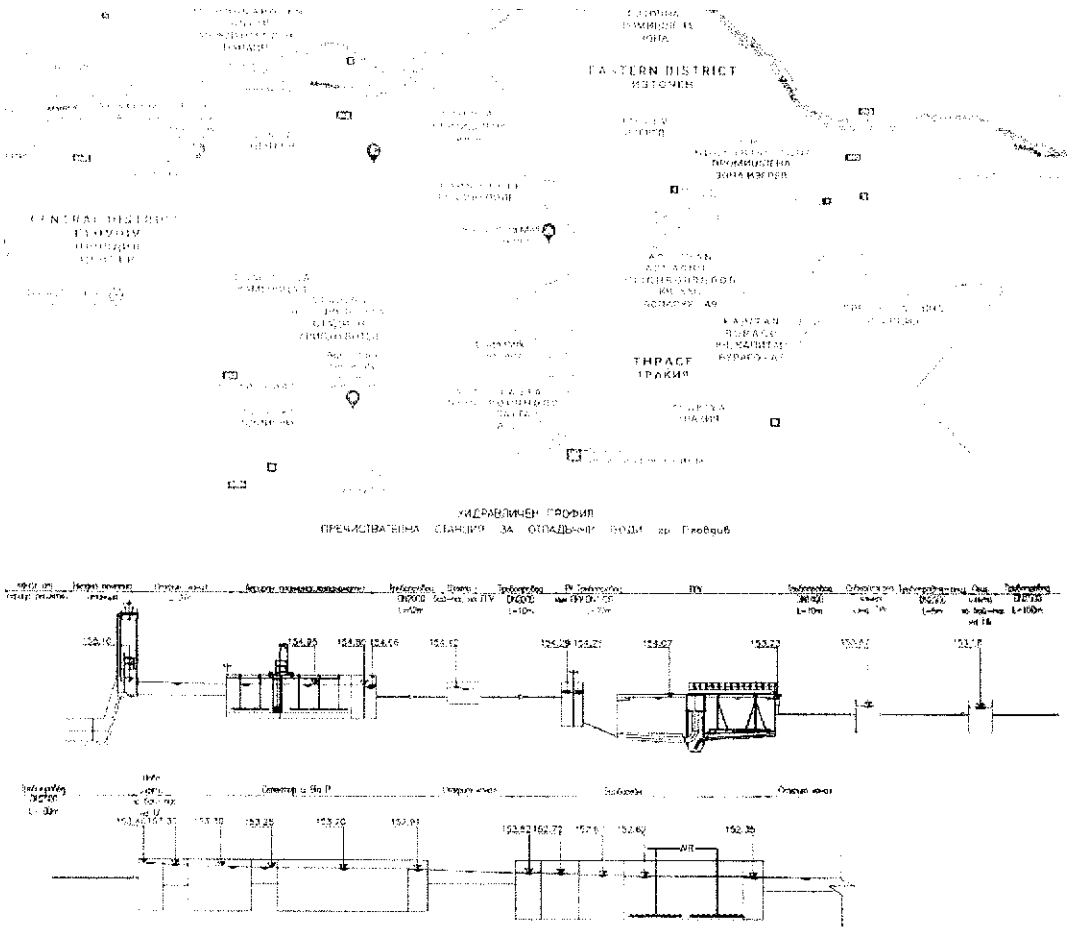
- Рехабилитация на Главен колектор VII, включваща проучване, проектиране, строителство и пускане в експлоатация;
  - Дейността по рехабилитацията на Главен колектор VII включва следните обособени участъци:
  - Участък от км.0,000 до км.1,139 с дължина 1139м. и напречно устообразно сечение У 2760/2300 мм.
  - Участък от км.1,139 до км.1,378 с дължина 239м. и напречно устообразно сечение У 2160/1800 мм.
  - Участък от км.1,378 до км.1,724 с дължина 346м. и напречно петоъгълно сечение П 1800/1800 мм.
  - Участък от км.1,724 до км.1,964 с дължина 240м. и напречно петоъгълно сечение П 1600/1600 мм
  - Участък от км.1,964 до км.2,193 с дължина 229м. и напречно петоъгълно сечение П 1500/1500 мм
  - Участък от км.2,193 до км.2,337 с дължина 144м. и напречно петоъгълно сечение П 1300/1300 мм

- Участък от км.2,337 до км.2,800 с дължина 463м. и напречно петоъгълно сечение П 1200/1200 мм.

Рехабилитацията на всеки технологичен участък от съществуващия Колектор VII се предхожда от следните дейности: почистване от дънни наноси и инспекция с видеонаблюдение /CCTV/ или други технологии.

- Реконструкция, модернизация и доизграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води – Пловдив;

Основната цел, която ще бъде постигната с рехабилитацията на ПСОВ е да се намали навлизането на вредни вещества и биогенни елементи във водоприемника. Пречистването на отпадъчните води ще позволява надеждно и стабилно съответствие на технологията с предвидените европейски изисквания за заустване на градски ПСОВ (Директива 91/271/ЕЕС) при икономически изгодни условия.

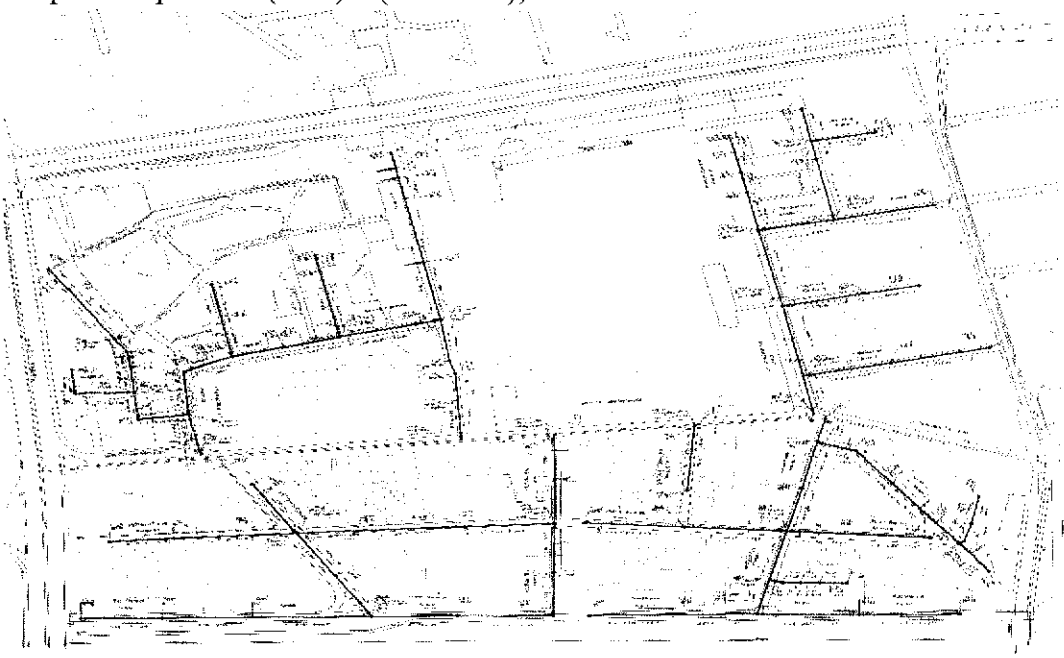
Източник: Община Пловдив

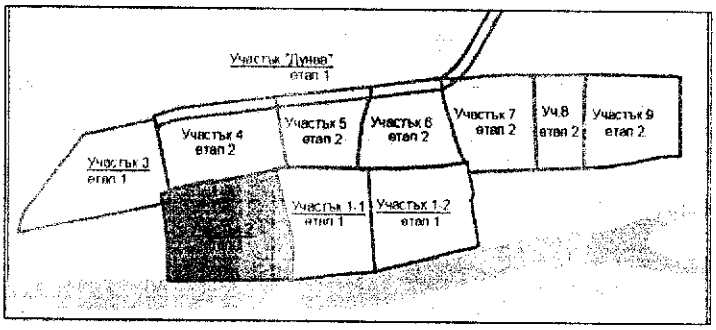
- Реконструкция на канализационната и водопроводна мрежи на гр. Пловдив, Етап I, квартал „Кършияка“ (част) 10 бул. „Дунав“ – „Брезовско шосе“;

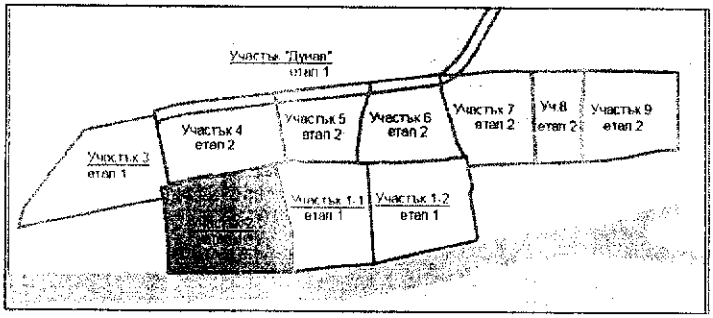
Източник: Община Пловдив

- Реконструкция на канализационната и водопроводна мрежи на гр. Пловдив, Етап I, квартал Кършияка (част) 1 (1-1 и 1-2);

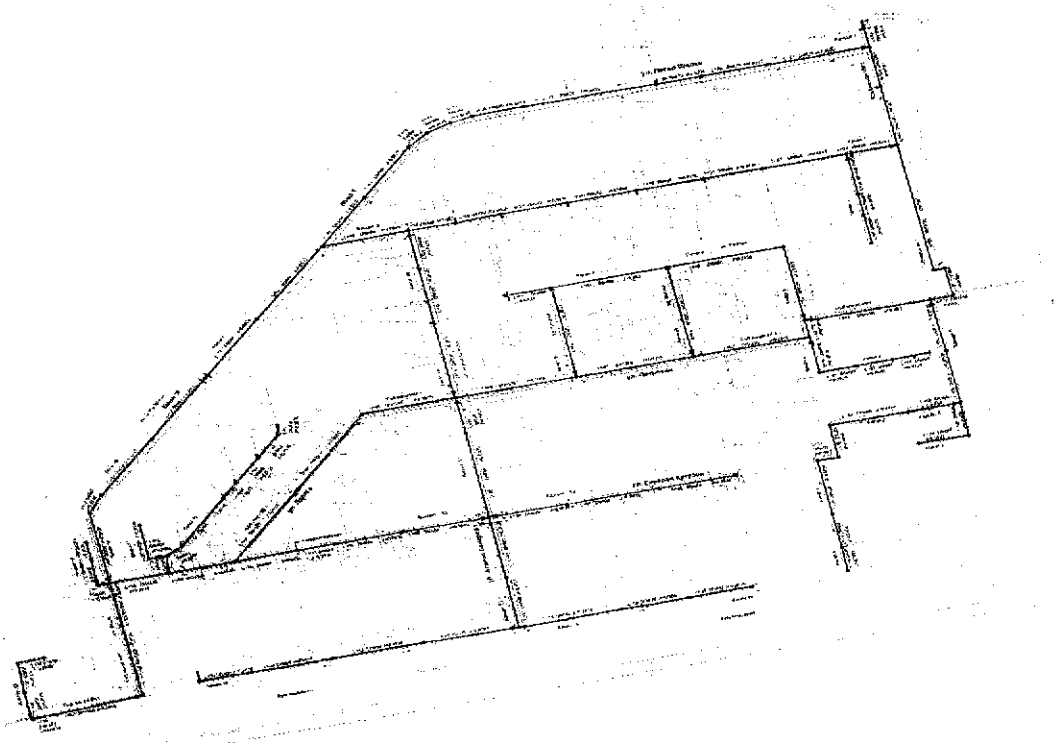

Източник: Община Пловдив

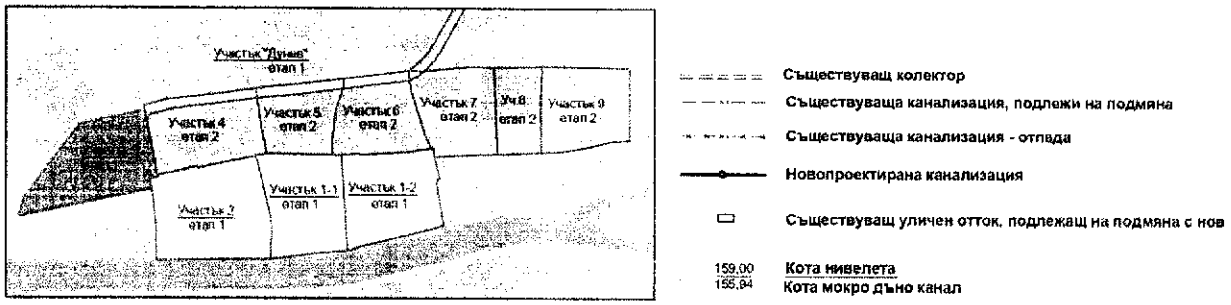

Източник: Община Пловдив

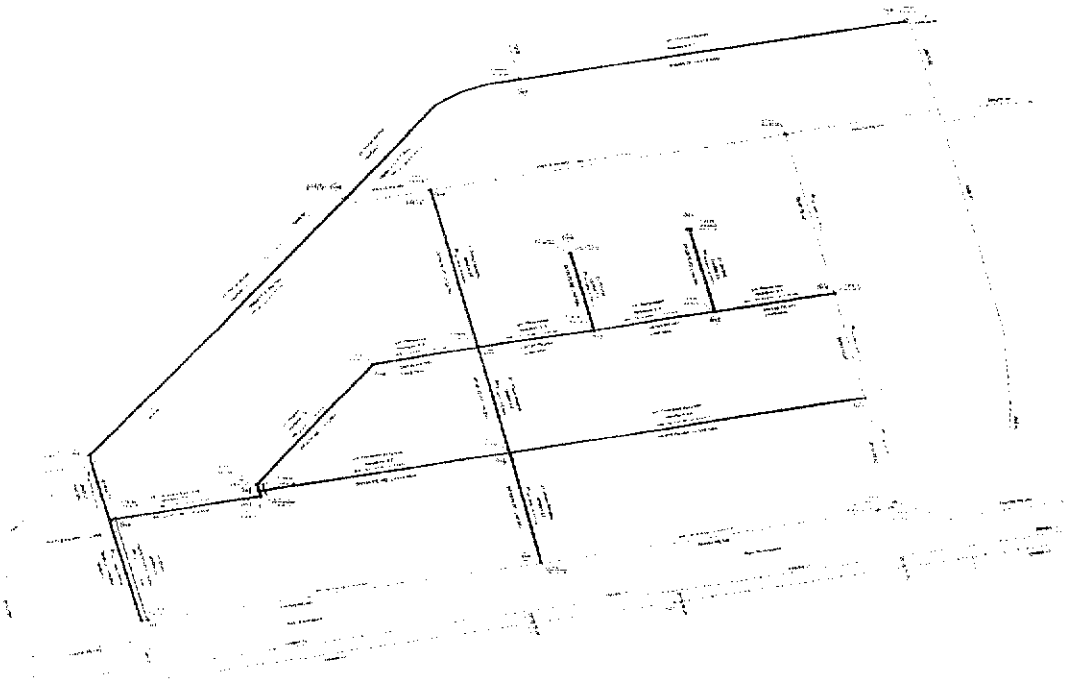
- Реконструкция на канализационната и водопроводна мрежи на гр. Пловдив, Етап I, квартал Кършияка (част) 2 и квартал Захарна фабрика (част) 3;

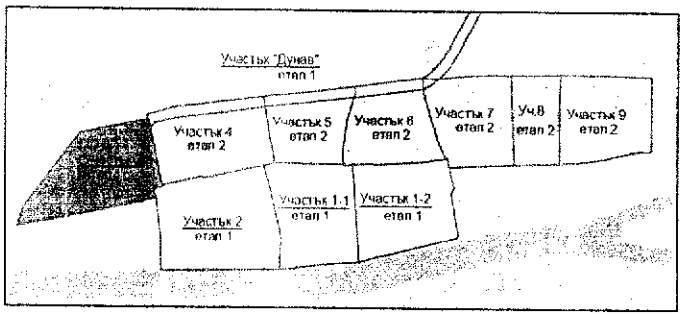

Легенда:

Източник: Община Пловдив

Легенда:

St.	Стоманен водопровод
AC	Етернитов водопровод
DI	Чугунен водопровод
PE-HD	Водопровод от тръби полиетилен висока плътност
	Съществуващ водопровод, който се запазва
	Новопроектиран водопровод
314	№ на точката
	Неблагоприятна точка, за която е правена проверка на мрежата при пожар 10 л/сек
T 159.09	кота терен
Нсв 43.07	кота свободен напор при Qмакс.час
Нсв 41.58	кота свободен напор при Qмакс.час + пожар
2.00 l/s	концентрирано водно количество

Източник: Община Пловдив

Качественото реализиране на тези големи и много необходими за Община Пловдив и в частност на гр. Пловдив проекти значително ще подобрят инфраструктурата на ВиК мрежата.

Реконструкцията на ПСОВ Пловдив е много съществен напредък по отношение на третирането на отпадъчните води от града и оползотворяване на утайките.

5.4.3. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на водоснабдителната и канализационната мрежи и системи с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват.

Сравнителен анализ на състоянието и развитието на водоснабдителната мрежа

По отношение на водни ресурси, достъп до водоснабдяване и консумация на вода

Съгласно Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда (ИАОС, 2018 г., приет 2020 г.)[253] пресните водни ресурси, средно на човек в България, се оценяват на 14,3 хил. m^3. за 2018 г. През 2018 г. наличните възобновими пресни водни ресурси се оценяват на 100091,90 млн $м^3$, което с 0.3% повече спрямо средномногогодишната норма (1981 - 2018 г.). Република България се отличава с относително значими пресни водни ресурси, в сравнение с други европейски страни, както по абсолютен обем, така и на човек от населението (в първите 10).

По отношение на състоянието на водоснабдителната мрежа

Съгласно Годишен доклад и сравнителен анализ на състоянието на ВиК сектора в Р България за 2019 г., общите загуби на вода по водоснабдителната система „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив отчита на 60,22% за 2019 г. при 55,47% индивидуална цел, която стойност е висока, но е около средното за страната (общо за ВиК сектора – 61,10%, а общо за големите ВиК оператори – 56,55%). Същевременно, средното ниво на общите загуби на вода в страните-членки на ЕС е около 20%[254]. В тази връзка, Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г.[255] посочва национална цел от 49%, която трябва да бъде постигната до 2026 г. и 30%, която да се постигне на национално ниво до 2039 г.

Съгласно Годишен доклад и сравнителен анализ на състоянието на ВиК сектора в Р България за 2019 г.[256] на Комисията за енергийно и водно регулиране, броят аварии във

[253] Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда (ИАОС, 2018 г., приет 2020 г.), наличен на: http://eea.government.bg/bg/soer/2018

[254] Срвл. Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г., акт. 2019 г., налична на https://www.mrrb.bg/bg/aktualizaciya-na-nacionalnata-koncepciya-za-prostranstveno-razvitie-za-perioda-2013-2025-g/ и
Социално-икономически анализ на районите в Република България – Етап 2, наличен на https://www.eufunds.bg/bg/oprd/node/2816

[255] Стратегия за развитие и управление на ВиК в РБългария за периода 2014-2023 г., https://www.mrrb.bg/bg/strategiya-za-razvitie-i-upravlenie-na-vodosnabdyavaneto-i-kanalizaciyata-v-republika-bulgariya-2014-2023-g/

[256] Годишен доклад и сравнителен анализ на състоянието на ВиК сектора в РБългария за 2019 г., наличен на https://www.dker.bg/bg/vik/pokazateli-za-kachestvo.html

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

водоснабдителната мрежа общо за ВиК сектора, е отчетен като 83,89 бр. на 100 км/год. За големите ВиК оператори, този показател е 79,42 аварии на 100 км/год., като дългосрочното ниво за постигане се определя на 60 аварии на 100 км/год. За същия период – 2019 г. „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив отчита стойност 77,065 аварии на 100 км/год. при 96,911 аварии на 100 км/год. индивидуална цел.

Тази стойност на показателя показва, че водопроводната мрежа, стопанисвана от „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив е с близки показатели спрямо средната аварийност за страната, но е далече все още от нивото, което се очаква да бъде постигнато.

По показателя - рехабилитация на водопроводната мрежа – стойността общо за ВиК сектора е 0,71%, при 1,25% - дългосрочна цел, докато за „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив тази стойност е 1,18% при 0,50% индивидуална цел. Този показател е с много добри стойности, което показва, че се върви в правилната посока за постигане на дългосрочната цел за ВиК сектора.

Според същия Годишен доклад, „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив не изпълнява планираната индивидуална цел за енергийна ефективност за дейността по доставяне на вода на потребителите - от 0,572 кВч/м^3 при 0,536 кВч/м^3 индивидуална цел и 0,45 кВч/м^3 дългосрочна цел, като общото изпълнение от ВиК сектора на този показател е 0,56 кВч/м^3.

По отношение на качеството на питейната вода

„ВиК“ ЕООД гр. Пловдив експлоатира голяма водоснабдителна система. Качеството на питейните води в големите водоснабдителни системи в България и в сравнение с другите европейски страни е много добро, като отклонения се наблюдават само в малки зони, с предимно селскостопански характер. В община Пловдив се постига почти 100% трайно съответствие на всички изследвани параметри (микробиологични, химични и радиологични характеристики), при 95,95% съответствие на микробиологични показатели средно за страната и 98,7% общо съответствие.

Матрица за сравнителен анализ

За целите на сравнителния анализ се използва следната матрица за определяне на дефицит/несъответствие:

Изпълнение →	*Много ниско*	*Средно*	*Много високо*
Ефект ↓			
Голям	Нисък	Среден	Голям
Среден	Нисък	Среден	Среден
Малък/Няма	Нисък	Нисък	Нисък

Обобщен сравнителен анализ на водоснабдяването в община Пловдив

Обобщен сравнителен анализ на водоснабдяването в община Пловдив

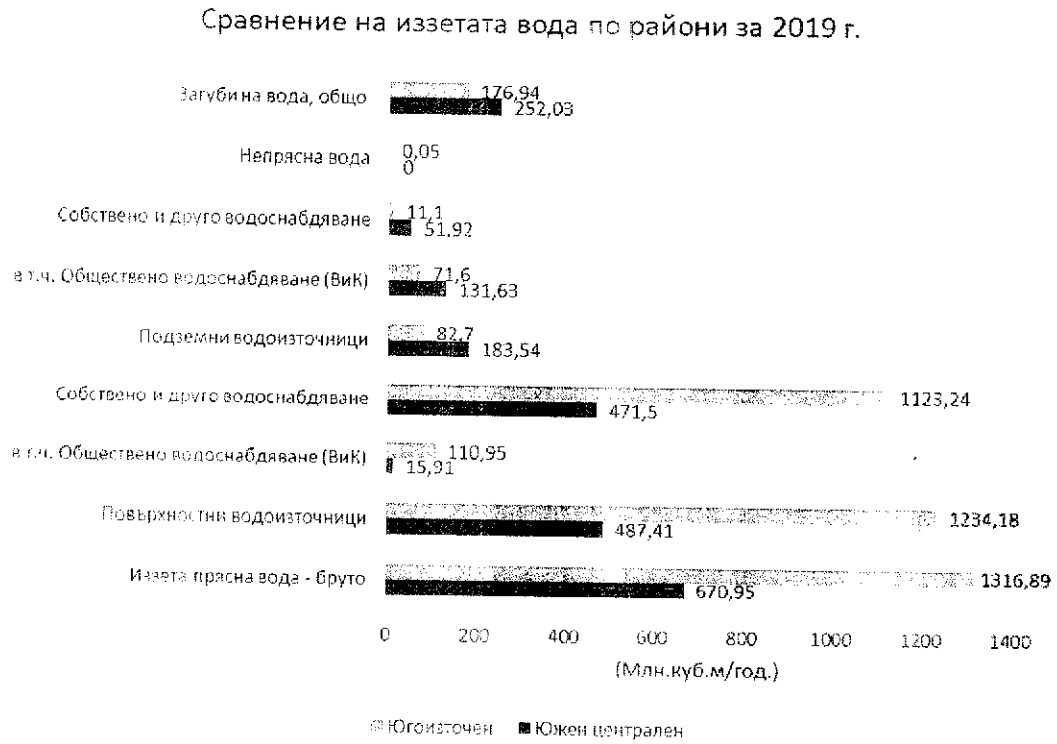
Параметър	Дефицит / несъответствие	Причина
Достъп до водоснабдяване		
Наличие на подходящи водни ресурси	Няма	Осигурени подходящи водни ресурси
Дял от население с достъп до водоснабдяване	Няма	Изградена довеждаща и разпределителна мрежа
Състояние на водоснабдителната мрежа		
Загуби на вода	Среден	Амортизирана водопроводна мрежа
Аварийност	Среден	Амортизирана водопроводна мрежа
Енергийна ефективност на съоръжения	Среден	Изменения в основните водоизточници, използвани за водоснабдяване.
Качество на питейните води		
Показатели за качество на питейната вода	Няма трайно несъответствие	Осигуряване на подходящи водоизточници Изпълнение на програма за мониторинг

Водоснабдителната мрежа и системи по райони за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР

	Южен централен	Югоизточен
Иззета прясна вода - бруто	**670,95**	**1316,89**
Повърхностни водоизточници	487,41	1234,18
в т.ч. Обществено водоснабдяване (ВиК)	15,91	110,95
Собствено и друго водоснабдяване	471,50	1123,24
Подземни водоизточници	183,54	82,70
в т.ч. Обществено водоснабдяване (ВиК)	131,63	71,60
Собствено и друго водоснабдяване	51,92	11,10
Непрясна вода	-	0,05
Загуби на вода, общо (Загуби на вода, общо - включени са физическите загуби при преноса на вода по водопроводната мрежа на ВиК и напоителните канали (течове, филтрация и изпарения), неоторизирана консумация, грешки при измерването и други.	252,03	176,94

Регионалните данни са резултат от оценка, чрез използване на регионализиращ фактор "доставена вода".)		

Таблица 5.3.15 Сравнение на изтетата вода по райони за 2019 г. (млн.куб.м/год.)
Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, данни от НСИ (2019 г.)

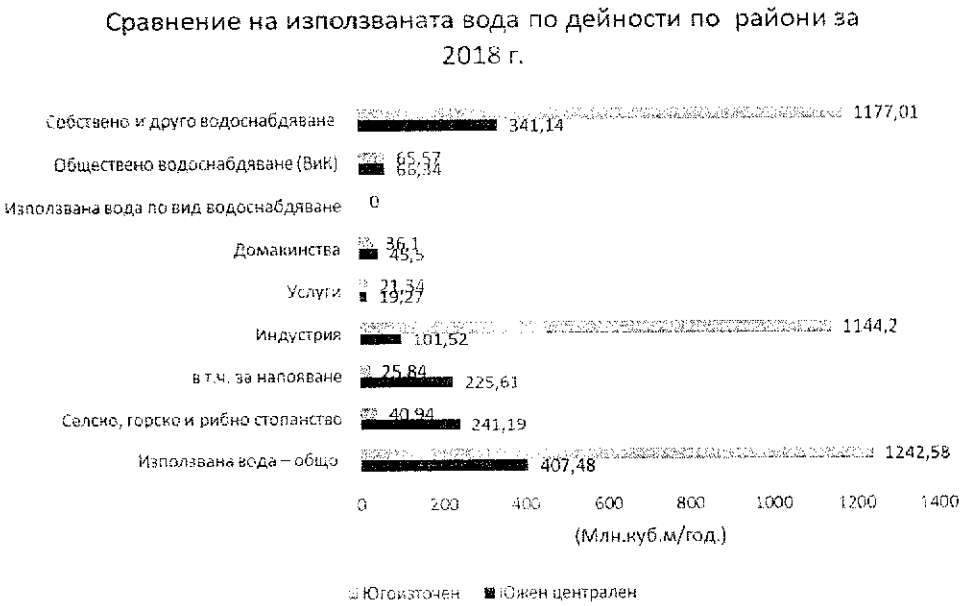

Фигура 5.4.7. Сравнение на изтетата вода по райони за 2019 г. (млн. куб.м/год.)
Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, данни от НСИ (2019 г.)

	Южен централен	Югоизточен
Използвана вода – общо (Източник на данни: НСИ - изчерпателното наблюдение за водоснабдяването (напоителни системи и обществено водоснабдяване - ВиК) и частично статистическо наблюдение, обхващащо по-големите потребители на	**407,48**	**1242,58**

вода (с над 36 хил. м3/год.). Не е включена водата за хидроенергетика и собственото снабдяване на домакинствата. Разпределението по индустриални дейности се основава на отчетените данни и балансови изчисления.)		
Селско, горско и рибно стопанство	241,19	40,94
в т.ч. за напояване	225,61	25,84
Индустрия	101,52	1144,20
Услуги	19,27	21,34
Домакинства	45,50	36,10
Използвана вода по вид водоснабдяване		0,00
Обществено водоснабдяване (ВиК)	66,34	65,57
Собствено и друго водоснабдяване ("Друго водоснабдяване" включва водата, доставена от напоителните системи и други предприятия (сурова и отпадъчна вода).)	341,14	1177,01

Таблица 5.4.16. Сравнение на използваната вода по дейности по райони за 2018 г. (млн. куб.м/год.)[257]

Фигура 5.4.8. Сравнение на използваната вода по дейности по райони за 2018 г. (млн. куб.м/год.)

[257] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, данни от НСИ (2018 г.)

При сравнение на така изложените статистически данни между два съседни южни района в страната се отчита, че Южен централен регион е с по-лоши показатели по отношение на водоснабдяването от Югоизточният регион. Като цяло загубите на вода са по-големи, а количеството използвана вода в Южен централен регион е по-малко. Това показва, че водоснабдителната мрежа на района е остаряла, с появяване на чести повреди по мрежата. Подмяната на старите тръби е наложителна за подобряване качеството на водоснабдяването в района.

Южен централен	91	Югоизточен	93
Кърджали	80	Бургас	107
Пазарджик	96	Сливен	69
Пловдив	96	Стара Загора	90
Смолян	84	Ямбол	85
Хасково	79		

Таблица 5.3.17. Сравнение на питейна вода от домакинства от общественото водоснабдяване по райони за 2019 г. (л/чов./ден.)[258]

Фигура 5.4.9. Сравнение на питейна вода от домакинства от общественото водоснабдяване по райони за 2019 г. (л/чов./ден.)

[258] Източник: „ВиК" ЕООД гр. Пловдив, данни от НСИ (2019 г.)

	Население, свързано с обществено водоснабдяване	Население, ползващо водоснабдяване от [illegible]	Население, свързано с канализационни системи с [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Южен централен	**98,12**	**1,35**	**55,68**	**55,68**	**18,68**	**74,36**
Кърджали	90,2	0	37,5	37,5	7,3	44,8
Пазарджик	99,8	0,31	44,11	44,11	28,57	72,68
Пловдив	99,99	1,09	67,03	67,03	15,66	82,69
Смолян	91	2,35	43,05	43,05	30,07	73,12
Хасково	99,46	3,73	53,54	53,54	19,06	72,61
Югоизточен	**99,93**	**2,17**	**56,24**	**56,24**	**17,2**	**73,44**
Бургас	99,94	0,28	66,14	66,14	12,97	79,11
Сливен	99,95	10,16	57,25	57,25	7,94	65,19
Стара Загора	99,87	0	62,09	62,09	9,4	71,49
Ямбол	100	1,94	4,77	4,77	67,16	71,93

Таблица 5.4.18. Относителен дял на населението с водни услуги за 2019 г. (Процент %)[259]

Южният централен регион има по-ниска степен на водоснабденост от Югоизточен район. През последните години населението, свързано с обществено водоснабдяване, нараства много бавно. „Виновни" за това са областите Кърджали и Смолян, които имат един от най-ниските проценти на водоснабдено население в страната – съответно 90,2 % и 91 %. В най-проблематичната област Кърджали почти половината от населените места са без централизирано водоснабдяване.

В следващата таблица е показано сравнението на дела на населението, свързано с обществено водоснабдяване на ниво област, басейн, район за планиране и национално ниво.

[259] Източник: „ВиК" ЕООД гр. Пловдив, данни от НСИ (2019 г.)

	Население, свързано с обществено водоснабдяване, %	Население с режим на водоснабдяване, %
Област Пловдив	100%	1,1%
Източнобеломорски район	98,7%	1,3%
Южен централен район	98,1%	1,4%
Югоизточен район	99,9%	2,2%
Национално ниво	99,4%	6,0%

Таблица 5.4.19. Сравнение на дела на населението, свързано с обществено водоснабдяване за 2019 г.[260]

Сравнителен анализ на състоянието и развитието на канализационната мрежа и съоръженията за пречистване на отпадъчни води

Съгласно Годишен доклад и сравнителен анализ на състоянието на ВиК сектора в Р България за 2019 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране, броят аварии във канализационната мрежа общо за ВиК сектора е отчетен като 126,03 бр. на 100 км/год. За големите ВиК оператори, този показател е 110,68 бр. аварии на 100 км/год., като дългосрочното ниво за постигане се определя на 120 бр. аварии на 100 км/год. За същия период – 2019 г. „ВиК" ЕООД гр. Пловдив отчита стойност 99,88 бр. аварии на 100 км/год. при 28,51 аварии на 100 км/год. индивидуална цел. Дружеството не изпълнява планираната индивидуална цел, независимо, че броят на авариите на канализационната мрежа е по нисък от средния показател за ВиК сектора.

Констатира се неизпълнение на показателя - наводнения в имоти на трети лица, причинени от канализацията – който е средно 0,43 бр./10000 потребители за ВиК сектора, при дългосрочна цел – 0,5 бр./10000 потребители. „ВиК" ЕООД гр. Пловдив отчита стойност 0,00 бр./10000 потребители, която изпълнява планираната индивидуална цел.

По отношение на показателя - оползотворяване на утайките от ПСОВ – средната стойност за ВиК сектора е 73,9%, при дългосрочна цел – 100%, като „ВиК" ЕООД гр. Пловдив отчита – 58,86% при 93,66% индивидуална цел, от което се отчита неизпълнение на планираната индивидуална цел.

По отношение на показателя - ефективност на разходите за услугата отвеждане на отпадъчни води – стойността за ВиК сектора е 0,95, дългосрочната цел – 1,1, докато „ВиК" ЕООД гр. Пловдив отчита 0,461. при 1,130 индивидуална цел, при този показател се отчита, по-лоша стойност от средната такава за ВиК сектора и не се изпълнява планираната индивидуална цел. Показателят - ефективност на разходите за услугата пречистване на

[260] Източник: „ВиК" ЕООД гр. Пловдив, данни от НСИ (2019 г.)

отпадъчни води е отчетен за ВиК сектора със стойност 0,73, при дългосрочна цел – 1,1, и отчет от „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив - 0,838 при 1,052 индивидуална цел, при така отчетеният показател се забелязва, че не се изпълнява планираната индивидуална цел, но стойността е по-добра от средната такава за ВиК сектора.

По отношение на качеството на пречистените отпадъчни води

Качеството на пречистените отпадъчни води не отговаря на индивидуалните емисионни ограничения на издадените разрешителни на ПСОВ.

Обобщен сравнителен анализ на канализацията и пречистването на отпадъчни води в община Пловдив

Параметър	Дефицит/ несъответствие	Причина
Достъп до канализация		
Дял от население, свързано с канализация	Няма	Изградена канализационна система
Дял от население, свързано с ПСОВ (мин. биологично пречистване)	Няма	Изградена ПСОВ
Състояние на канализационната мрежа и пречиствателните съоръжения		
Аварийност	Среден	Амортизирана канализационна мрежа
Ефективност разходи за отвеждане на отпадъчни води	Среден	Амортизирани и неефективни помпени станции и арматура
Ефективност разходи за пречистване на отпадъчни води	Среден	Съществуващо технологично оборудване (остаряло), отчита неизпълнение на планираната индивидуална цел.
Оползотворяване на утайките от ПСОВ	Среден	Не се изпълнява качествено оползотворяването
Качество на заустване отпадъчни води		
Показатели за качество	Среден	Не е осигурена подходяща технология за качествено пречистване на отпадните води и оползотворяване на утайките.

Таблица 5.4.20. Анализ на канализацията и пречистването на отпадъчни води в община Пловдив.

По отношение на достъпа до канализационна мрежа с или без последващо пречистване

	Дял на населението, свързано с канализация, %	Дял на населението, свързано с ПСОВ, %	Дял на населението, свързано с канализация без пречистване, %
Област Пловдив	82,7%	67,0%	15,7%
Източнобеломорски район	73,7%	53,5%	20,2%
Южен централен район	74,4%	55,7%	18,7%
Югоизточен район	73,4%	56,2%	17,2%
Национално ниво	76,4%	64,6%	11,8%

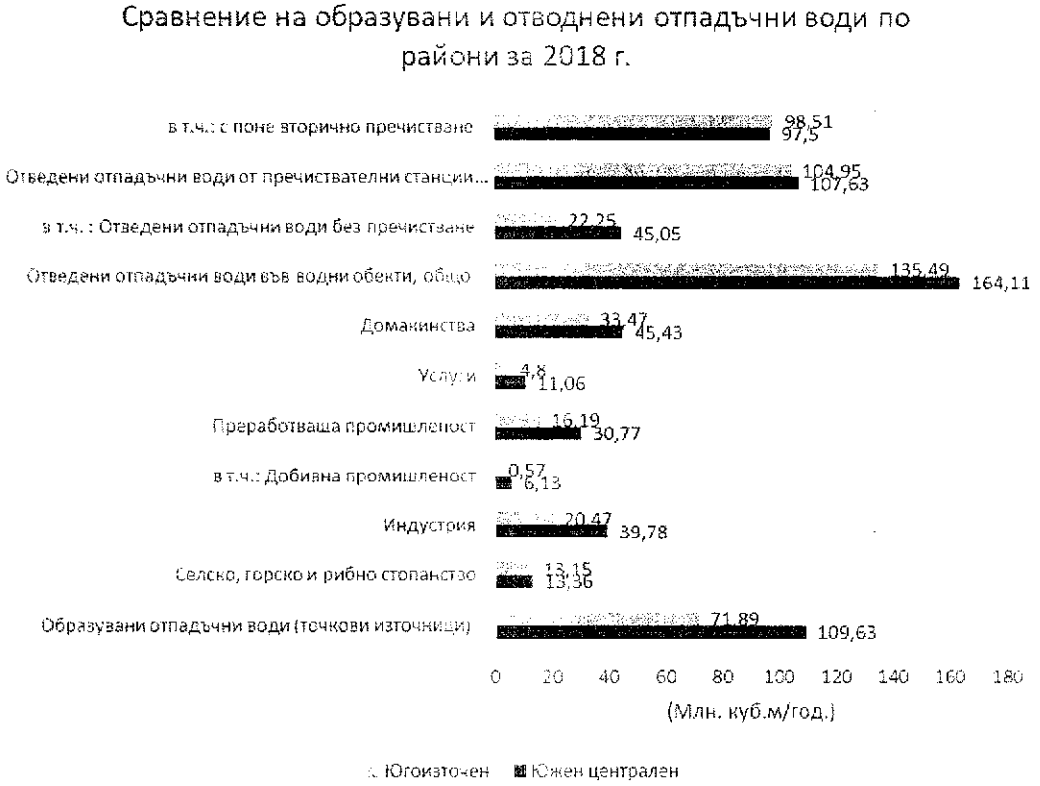
Таблица 5.4.21. Сравнение на дела на населението, свързано към канализационната мрежа за 2019 г.[261]

	Южен централен район	Югоизточен район
Образувани отпадъчни води (точкови източници) (Водите, които след употреба напускат мястото на използване и се отвеждат в обществената канализация и водните обекти. Данните са събрани чрез статистическото наблюдение за водопотреблението, обхващащо по-значимите водоползватели. Данните за отпадъчните води от домакинствата се основават на данните, отчетени от ВиК сектора и статистически оценки.)	**109,63**	**71,89**
Селско, горско и рибно стопанство	13,36	13,15
Индустрия	39,78	20,47
в т.ч.: Добивна промишленост	6,13	0,57
Преработваща промишленост	30,77	16,19
Услуги	11,06	4,80
Домакинства	45,43	33,47
Отведени отпадъчни води във водни обекти, общо (Сума от отпадъчните води, отведени от наблюдаваните предприятия, домакинствата, селищните пречиствателни станции за отпадъчните води и обществената канализационна мрежа (вкл. тези от неточкови източници).)	**164,11**	**135,49**

[261] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, данни от НСИ (2019 г.)

в т. ч. : Отведени отпадъчни води без пречистване	45,05	22,25
Отведени отпадъчни води от пречиствателни станции (селищни и други) и собствено третиране	107,63	104,95
в т.ч.: с поне вторично пречистване	97,50	98,51

Таблица 5.3.22. Сравнение на образувани и отводнени отпадъчни води по райони за 2018 г. (млн. куб.м/год.)[262]

Фигура 5.4.10. Сравнение на образувани и отводнени отпадъчни води по райони за 2018 г. (млн. куб.м/год.)

В Южен централен и Югоизточен регион населението, обхванато от канализация, е както следва 74,4 % и 73,4 %. На национално ниво процента е малко по-висок 76,4 %, но като цяло в двата района трябва да се работи в посока подобряване и обновяване на вече изградената канализационна мрежа, както и изграждане на нова.

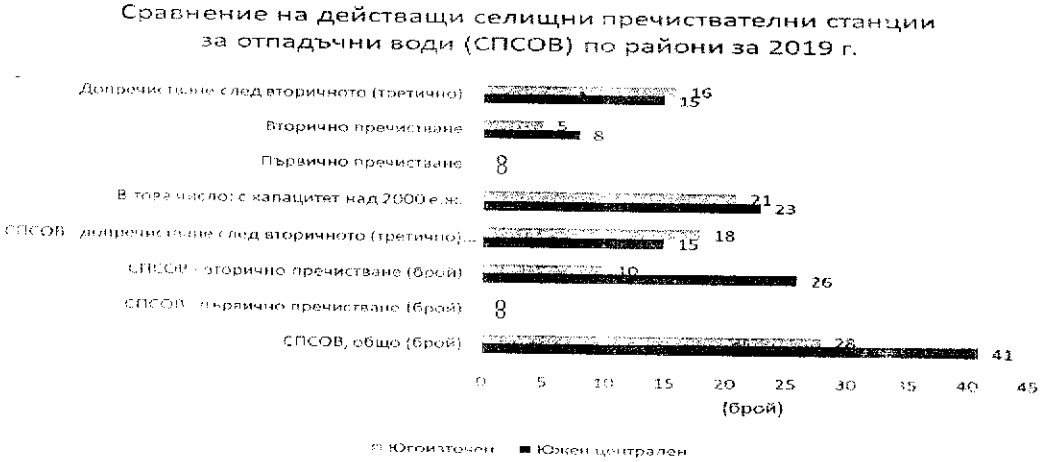
[262] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, данни от НСИ (2018 г.)

По отношение на състояние на канализационната мрежа и съоръженията за пречистване на отпадъчни води

	Югоизточен район	Южен централен район
СПСОВ, общо (брой)	**41**	**28**
СПСОВ - първично пречистване (брой)	0	0
СПСОВ - вторично пречистване (брой)	26	10
СПСОВ - допречистване след вторичното (третично) (брой)	15	18
В това число: с капацитет над 2000 е.ж.	**23**	**21**
Първично пречистване	0	0
Вторично пречистване	8	5
Допречистване след вторичното (третично)	15	16

Данните се отнасят за станциите, които пречистват отпадъчните води на населените места по поръчка на държавното управление (обществени услуги). Не са включени пречиствателните станции на предприятия, хотели и др., които се отнасят към друга категория. СПСОВ са класифицирани според наличната технология на пречистване. Източник на данни: НСИ - изчерпателно наблюдение, обхващащо ВиК и общините с организирано отвеждане на отпадъчните води от населените места. За категоризирането на СПСОВ са използвани и данни на МОСВ.

Таблица 5.4.23. Сравнение на действащи селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ) по райони за 2019 г. (брой)[263]

Фигура 5.4.11. Сравнение на действащи селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ) по райони за 2019 г. (брой)[264]

[263] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, данни от НСИ (2019 г.)

[264] Източник: „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив, данни от НСИ (2019 г.).

Показателите за пречистване на отпадъчните води и тези за отвеждането им са сходни като стойности за двата района. При сравнение на показателите за обхванато с ПСОВ население на Национално ниво (64,6 %), Южен централен район (55,7 %) и Югоизточен район (56,2 %) се вижда, че обслуженото с ПСОВ население в тези два района е на едно от последните места в страната. Свързаността на населението с пречиствателни станции и качественото пречистване на отпадните води е належащ приоритет на двата района.

Анализ на управлението на ВиК и удовлетвореността от предоставяните ВиК услуги

Управление на ВиК

Понастоящем „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив работи по подготовката на бизнес план с инвестиционна и ремонтна програма за периода до 2026 г.

Внедрени и в процес на внедряване са следните програми и системи за управление :

Оценка на степента на внедряване на изискуемите регистри и бази данни:

Регистри	Регистър/ База данни		Внедрена процедура	Общи характеристики регистри/ бази данни		Специфични характеристики регистри/ бази данни		Оценка ниво характеристики регистри /бази данни КЕВР	Крайна оценка на ниво внедряване регистри и бази данни КЕВР	
	ВНЕДРЕН/ В ПРОЦЕС/ НЕДОКАЗАН/ ОТСЪСТВА	Оценка ниво наличие регистри/ бази данни КЕВР	ДА/НЕ	% внедряване	Оценка общи характеристики КЕВР	% внедряване	Оценка специфични характеристики КЕВР			
ГИС	ОТСЪСТВА	4	НЕ	0%	4	0%	4	4	4	липса на информация
Регистър на активите	В ПРОЦЕС	3	ДА	83%	2	74%	2	2	3	лошо
Регистър на авариите	ВНЕДРЕН	2	ДА	83%	2	82%	1	1	1	добро
Регистър на лабораторни изследвания за качеството на питейните води	НЕДОКАЗАН	4	ДА	67%	2	82%	1	1	4	липса на информация
Регистър на лабораторни изследвания за качеството на отпадъчните води	НЕДОКАЗАН	4	ДА	83%	2	83%	1	1	4	липса на информация
Регистър на сигнали от потребители	ВНЕДРЕН	2	ДА	67%	2	85%	1	1	1	добро
Регистър на уредите за ИСУВ	НЕДОКАЗАН	4	ДА	83%	2	180%	1	1	4	липса на информация
Регистър на водомерите на СВО (средства за измерване)	НЕДОКАЗАН	4	ДА	33%	3	93%	1	2	4	липса на информация
Системи за отчитане и фактуриране	ВНЕДРЕН	2	ДА	83%	2	82%	1	1	1	добро
База данни с измерените количества вода на вход НС	НЕДОКАЗАН	4	ДА	25%	3	57%	2	3	4	липса на информация
База данни с измерените количества вода на вход ПСПВ	ВНЕДРЕН	2	ДА	25%	3	57%	2	3	3	лошо
База данни с измерените количества вода на вход ПСОВ	ОТСЪСТВА	4	НЕ	0%	4	86%	1	4	4	липса на информация
База данни за контролни разходомери и други логери	НЕДОКАЗАН	4	ДА	25%	3	40%	2	3	4	липса на информация
База данни за изчисляване на неизмерената загуба вследствие	ОТСЪСТВА	4	ДА	0%	4	0%	4	4	4	липса на информация
База данни за произвежданата електрическа енергия	ВНЕДРЕН	2	ДА	25%	3	94%	1	2	2	средно
База данни за сключени и платени договори за присъединяване	НЕДОКАЗАН	4	ДА	50%	3	80%	1	2	4	липса на информация
База данни с даденостите и задълженията на персонала на ВиК оператора	НЕДОКАЗАН	4	ДА	25%	3	83%	1	2	4	липса на информация
Счетоводна система	ВНЕДРЕН	2	ДА	100%	2	79%	2	2	2	средно

Таблица 5.4.24. Оценка на степента на внедряване на изискуемите регистри и бази данни.[265]

[265] Източник: Годишен доклад и сравнителен анализ на състоянието на ВиК сектора в Р България за 2019 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране

Развива се и се подържа система SCADA, с цел централизиране на наблюдението и управлението на диспечерски пунктове по райони и достъп до крайните устройства при водоизточниците.

Съгласно Годишен доклад и сравнителен анализ на състоянието на ВиК сектора в Р България за 2019 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране, е констатирано изпълнение от страна „ВиК" ЕООД гр. Пловдив на показателя - срок за отговор на писмени жалби на потребителите. При стойност 96,8% за ВиК сектора и дългосрочна цел - 100%, дружеството отчита 100%.

Обобщен сравнителен анализ на управлението на ВиК и удовлетвореността на потребителите в община Пловдив

Параметър	Дефицит/ несъответствие	Причина
Управление на ВиК		
Общо управление на мрежата и координация на по-високи териториални нива	Няма	Осигурено единно управление на ВиК и свързаност на инфраструктурата между община Пловдив и съседните общини до областно ниво
Управление на специфичната дейност	Среден	Има внедрени основни системи и програми за управление. Необходимо е усъвършенстване и допълване на системи и програми за управление.
Срок за отговор на писмени жалби на потребителите	Няма	Спазват се сроковете

Таблица 5.4.25. Анализ на управлението на ВиК услуги и удовлетвореността на потребителите в община Пловдив

5.4.4. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие.

Идентифицирани проблеми, недостатъци и несъответствия	Мерки за преодоляване на проблемите	Неоползотворени ресурси	Потенциал за развитие
Водоснабдяване			
Голям брой аварии	Рехабилитация и подмяна на водопроводната мрежа	Загуба на налични водни ресурси	Намаление до целевите стойности – под 60 аварии/100 км/год.

Високо ниво на загуби на вода	Рехабилитация и подмяна на водопроводната мрежа Обновяване на водомерното стопанство Съоръжения за следене на налягането в критични точки на системата	Загуба на налични водни ресурси	Намаление до целевите стойности в края на периода – под 49%
Енергийна неефективност на съоръжения	Подмяна на помпи и тръбна арматура с енергийно ефективни такива	Загуба на налични енергийни ресурси	Намаление до целевите стойности - под 0,45 квтч/м^3
Канализация и пречистване на отпадъчни води			
Голям брой аварии	Рехабилитация на канализационна мрежа, вкл. главни колектори и сградни отклонения	Загуба на ресурси на качеството на околната среда	Намаление до целевите стойности – под 120 аварии/100 км/год.
Неефективност на разходите за услугата отвеждане на отпадъчни води	Подмяна на помпи и арматура с енергийно ефективни такива	Загуба на налични енергийни ресурси	Увеличение на ефективността на разходите до целевите стойности – 1.1
Неефективност на разходите за услугата пречистване на отпадъчни води	Подобряване на съществуващо технологично оборудване.	Загуба на налични енергийни ресурси	Увеличение на ефективността на разходите до достигане на планираната индивидуална цел – 1,052
Некачествено оползотворяване на утайките от ПСОВ	Допълнително сключване на договори за предаване и оползотворяване на генерираните утайки от ПСОВ, за биологична рекултивация на нарушени терени.	Загуба на ресурси на качеството на околната среда	Увеличение на оползотворяване на утайките до целевите стойности – 100 %
Управление на ВиК			
Управление на специфичната дейност	Доусъвършенстване и допълване на системи и програми за управление.	Ресурс за електронно управление	Повишаване на ефективността и капацитета на администрацията

Таблица 5.4.26. Планиране на развитието на ВиК услуги в Община Пловдив

Развитието на ВиК сектора в община Пловдив след 2021 г. е пряко свързано с реализирането на проекта за реконструкция и изграждане на канализационната и водопроводна мрежа на гр. Пловдив.

Стъпките който ще се предприемат по този проект са:

- **Част „Водоснабдяване“**
  - *Разделяне на водопроводната мрежа на зони за измерване.*
  - *Реконструкция на част от разпределителната мрежа на гр. Пловдив*
- **Част „Канализация“**
  - *Изграждане на Периферен колектор I-А*

    (за разрешаване на проблемите на канализационната мрежа на гр. Пловдив – Южна част, се предвижда изграждане на Периферен колектор I-А за смесени отпадъчни води.)
  - *Изграждане на Дъждопреливник №2*

    (основното съоръжение по дължината на колектора е Дъждопреливник №2, който се намира извън границите на агломерация Пловдив.)
  - *Изграждане на Колектор I-А-4*

    (колекторът I-А-4 е неразделна част на Периферния колектор I-А. Той е предназначен да пренасочи отпадъчните води на част от Южния район от претоварения Гл. колектор I към новия Периферен колектор I-А.)
  - *Изграждане на Ревизионни шахти*

    (ревизионни шахти са предвидени на хоризонтални и вертикални чупки на трасето, в прави участъци – при спазване на нормативните разстояния, при смяна на диаметрите, при събиране на два и повече канализационни клона.)

В резултат на анализа на други налични актуални стратегически и планови документи, разработени за бъдещ период или покриващи периода на планиране на регионално и национално ниво, е изготвена следната таблица на съответствие на текущо планираните мерки за развитие на ВиК сектора:

Планирани мерки	Регионално ниво Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г.[266]	Национално ниво Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор[267]
Водоснабдяване		
Рехабилитация и подмяна на водопроводната мрежа	Съпътстващо развитие към всички Стратегически цели	Цел 1, Оперативна цел 1.1. Оперативна цел 1.2.
Подмяна на съоръжения по водопроводната мрежа, уреди за измерване и следене на налягане	Съпътстващо развитие към всички Стратегически цели	Цел 1, Оперативна цел 1.1. Оперативна цел 1.2.
Подмяна на помпи и арматура с енергийно ефективни такива	Съпътстващо развитие към всички Стратегически цели	Цел 1, Оперативна цел 1.1. Оперативна цел 1.2.
Канализация и пречистване на отпадъчни води		
Рехабилитация на канализационна мрежа, вкл. главни колектори и сградни отклонения	Съпътстващо развитие към всички Стратегически цели	Цел 2 Оперативна цел 2.1. Оперативна цел 2.2.
Подмяна на помпи и арматура с енергийно ефективни такива	Съпътстващо развитие към всички Стратегически цели	Цел 2 Оперативна цел 2.1.
Управление на ВиК		
Повишаване на ефективността и капацитета на администрацията	Съпътстващо развитие към всички Стратегически цели	Цел 3 Оперативна цел 3.3.

Таблица 5.4.27. Съответствие на стратегически и планови документи за периода до и след 2027 г.

[266] Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г., акт. 2019 г., налична на https://www.mrrb.bg/bg/aktualizaciya-na-nacionalnata-koncepciya-za-prostranstveno-razvitie-za-perioda-2013-2025-g/

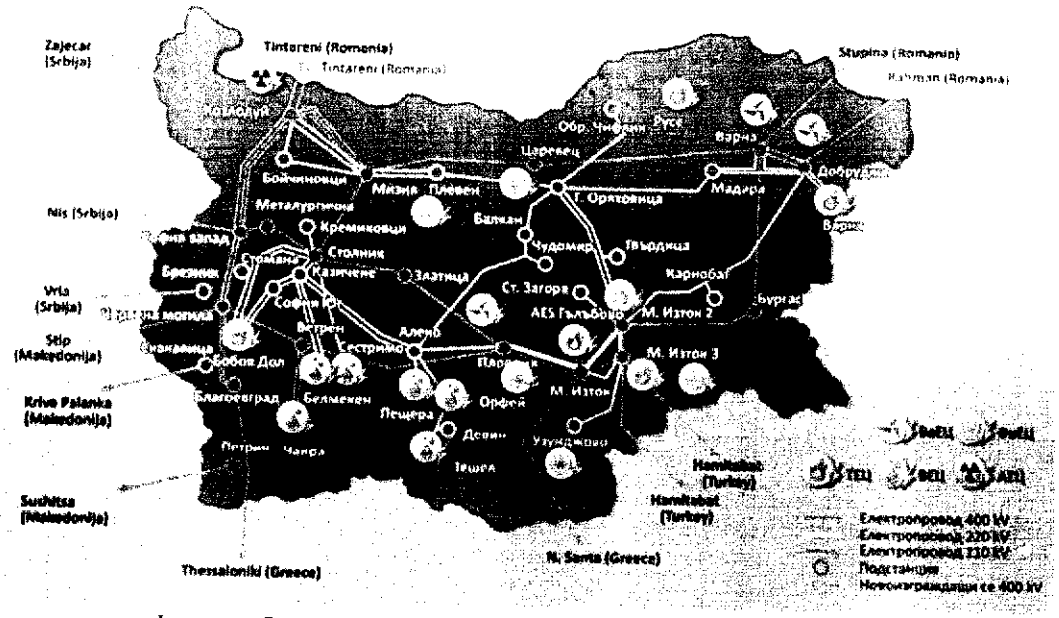
[267] Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор, 2012 г., Дългосрочен план за действие за периода 2022-2037 г., налична на https://www.moew.government.bg/bg/nacionalna-strategiya-za-upravlenie-i-razvitie-na-vodniya-sektor-v-republika-bulgariya/

5.5. Състояние на енергийна мрежа

5.5.1. Електроснабдяване

Електроснабдяването на Община Пловдив се осъществява посредством националната електропреносна мрежа, която обхваща мрежа 400 kV, мрежа 220 kV и мрежа 110 kV.

Подстанция Пловдив е от важно системно значение, чрез нея се пренася (трансформира) електрическата енергия на нива на напрежение 400/110 kV и 220/110 kV. Захранването на района се осъществява чрез електропроводи 110 kV с преносни възможности за покриване на максималното натоварване в подстанциите „Пълдин", „Лаута", „Филипово" и „ТЕЦ-Пловдив" и към извънградските подстанции „Пясъчник", „Чернозем" и „Раковски". Поради отпадане на промишлени товари, подстанциите 110/20 kV – Рекорд", „Пълдин" и „Пловдив" - уредба 110/20kV не работят в режим на оптимално натоварване. От друга страна неравномерното разположение на тези подстанции по територията на града с причина П/Ст „Хр.Смирненски" и П/Ст „Хр.Ботев" да се натоварват с почти пълните си инсталирани трансформаторни мощности през зимния период. Тези подстанции се намират в райони, в които липсва централизирано топлоснабдяване, което от своя страна допълнително повишава потреблението на електрическа енергия.

Фигура 5.5.1. Междусистемна енергийна свързаност[268]

Общата инсталирана мощност в трафопостовете на град Пловдив е над 1 000 MVA, което е достатъчно да трансформират и разпределят мощността от П/Ст „Пловдив"

[268] Източник: ЕСО ЕАД

400/220/110/20 kV и преносните подстанции 110/20 kV. Въпреки това неравномерното разположение на трафопостовете и на потребните мощности за консуматорите, създава проблеми в доставянето на електрическа енергия в някои райони. Като цяло в жилищни квартали (Тракия, Кършияка) инсталираната трансформаторна мощност надвишава двойно потреблението на електрическа енергия. Тези квартали са също така добре наситени с трафопостове, а освен това и топлофицирани, което допълнително снижава потреблението на електрическа енергия.

Характерно за район Пловдив е разделната работа на наличната трансформаторна мощност 400/110kV и 220/110kV в п/ст „Пловдив“ в повечето режими, което е резултат от разделната работа на двете уредби 110kV в подстанцията. След подмяна на прекъсвачите 110kV в новата част, двете уредби 110kV ще могат да работят свързано, с нормално затворени СП и включени три автотрансформатора, в съответствие с Графика по напрежение. ЕСО представя анализ на потокоразпределението в електрическата мрежа, като е посочено, че няма претоварени елементи в мрежа 400 kV, въпреки че в подстанция Пловдив (със сумарна инсталирана мощност – 500 MVA) са два от най-натоварените автотрансформатори 400/110 kV с 80% натоварване.

Недостигът на електрически мощности в централната част на Пловдив ще бъде решен с изграждането на подстанция „Евмолпия“ от Електроразпределение Юг (част от EVN). Инсталираната мощност на новата подстанция ще бъде 50 мегаволтампера (MVA) с възможност да достигне 100 MVA. За целта ЕР Юг инвестира 11,6 милиона лева. Подстанцията ще бъде изцяло от закрит тип, като присъединяването към мрежата ще бъде с подземна кабелна линия, без въздушни линии или стълбове, водещи към нея. Обхватът на действие на новата подстанция „Евмолпия“ е централната и източна част на гр. Пловдив.

Необходимото развитие на мрежа 110kV в района на Пловдив е свързано с изграждане на нов ЕП 110kV между ВЕЦ „Цанков камък“ и ВЕЦ „Въча 1“.

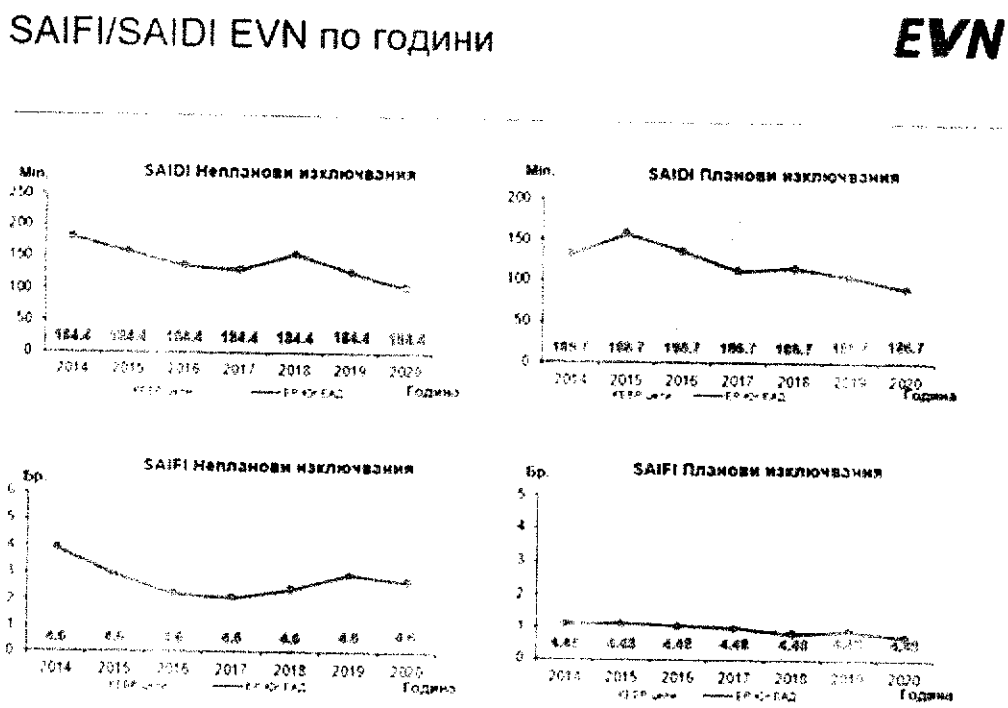
Съгласно инвестиционната програма на ЕСО, планирани за реконструкция на съществуващи обекти и изграждането на нови до 2029 г. са следните подстанции от електропреносната мрежа:

- п/ст „Пловдив“ 400/220/110 кV - реконструкция на ОРУ 110 kV и премахване на репера на шини 110 kV – 2021/2023
- п/ст „Пловдив“ - изграждане нова колона в ОРУ 400 кV за ВЛ 400 кV Вазов към п/ст Царевец - 2024/2027.

„Електроразпределение Юг“ ЕАД (ЕР Юг) е дружеството, което поддържа и развива електроразпределителна мрежа и прилежащата й инфраструктура в Югоизточна България, включително област Пловдив. ЕР Юг притежава лицензия за разпределение на електрическа енергия на територия от близо 42 000 кв. км в девет области. Предмет на дейност на компанията е експлоатация на електроразпределителната мрежа, обхващаща електропроводите и електрическите съоръжения на ниво ниско напрежение, средно

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

напрежение и части от високо напрежение. Компанията пренася електрическа енергия през електроразпределителната мрежа за целите на снабдяването на крайните клиенти, както на регулирания пазар, така и на пазара на електрическа енергия по свободно договорени цени. През м. декември, 2020 г. ЕР Юг доставя електроенергия до 202 407 битови и 33 555 стопански потребители на територията на Община Пловдив. Общото потребление през 2020 г. на битовите потребители е 677.4 GWh, докато на стопанските е 785.9 GWh. Като мрежови оператор, ЕР Юг изпълнява ролята на администратор на процедурата за регистрация на свободния пазар и за смяна на доставчик и/или на координатор на балансираща група.

Фигура 5.5.2. SAIFI/SAIDI EVN по години"[269]

По отношение на показателите за управление на електроразпределителната мрежа за периода 2014-2020 г., в т.ч. средния брой прекъсвания на един клиент за период от една година и за средната продължителност на прекъсванията, която се пада на един клиент за период от една година, то стойностите са под наложените прагове от КЕВР.

На местно ниво, като основен акцент в инвестиционната програма на ЕР Юг за периода 2021-2025 г. е развитието на мрежата, повишаване качеството и сигурността на захранването. Това ще се осъществи чрез подмяната на кабелни линии с изчерпан капацитет, кабелиране на въздушни линии средно напрежение (СрН) и ниско напрежение (НН), изграждане и модернизиране на възлови станции и трафопостове с телеуправление и телемеханика на средно напрежение. В програмата на дружеството се предвижда:

[269] Източник: EVN

- Изграждане на нови или ремонт на съществуващи трансформаторни постове и/или възлови станции – 65 бр.;
- Изграждане на нови кабелни линии и подмяна на кабелни линии СрН с изтичащ срок на експлоатация – 65 км.;
- Подмяна на въздушни електропроводи СрН чрез кабели – 7.5 км.;
- Изграждане на нови кабелни линии НН с изтичащ срок на експлоатация - 40 км.;
- Подмяна на въздушни електропроводи НН чрез кабелни линии – 6км.

През периода 2014-2020 година ЕР Юг извършва инвестиционни дейности по ремонт и поддръжка на обектите в мрежата на ЕР Юг, с цел постоянно подобрение на сигурността и непрекъсваемост на доставката на електрическа енергия.

5.5.2. Система за улично и парково осветление

Системата за улично и парково осветление в гр. Пловдив е собственост на Община Пловдив, след предаването и от страна на „Електроразпределение Пловдив" ЕАД по силата на ЗЕ от 2005 г. Системата представлява съвкупност от захранващи източници, разпределителна електрическа мрежа, стълбови линии и арматура, както и различни типове осветителни тела.

Общата инсталирана мощност на уличните осветители е 1248 kW. В системата на уличното осветление са идентифицирани различни по тип и мощност тела – газоразрядни натриеви лампи високо налягане (НЛВН) с мощности 50, 70, 100, 150 и 250W, металхалогенни лампи с мощност от 70 W, компактни луминесцентни лампи (КЛЛ), LED тела и други. Над 80% от съществуващите осветители с НЛВН са монтирани преди повече от 15 г. и се намират в края на експлоатационния и техническия си живот.

За регулиране на уличното осветление (УО) се използват фоторелета и часовници, като липсва автоматична и програмируема система за управление на уличното осветление, в т.ч. липсва система за автоматизиран мониторинг на осветлението. Измерването е с електромери, собственост на ЕР Юг.

През 2019 г. за нуждите от УО е консумирана енергия в размер на 9 199 589 kWh, като е заплатена сума в размер на 1 707 246 с ДДС. Уличното осветление генерира средно 8042т CO2/год. Частичната подмяна на УО в града със съвременни светодиодни осветители започва след 2011 г. Подмяната се осъществява само в случаите на проектиране и изпълнение на цялостни ремонти на пътната инфраструктура в града и е със съвременни светодиодни осветители. В резултат на това потреблението на електроенергия за осветление е намаляло от 5418,5 MWh през 2016г. на 4779,5 MWh през 2019г.,т.е. спад с 12%.

През 2021 г. е подписан договор за „Рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура - системи за външно изкуствено осветление на общините" по Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност", финансирана по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. Ще

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

бъдат подменени 1913 осветителни тела в части от район „Централен“ и район „Южен“ със съвременни LED осветители. Проектът предвижда изграждане на система за автоматизирано управление и контрол и въвеждане на ВЕИ-базирано захранване посредством 10.2 kWP фотоволтаична инсталация. Проектът е с бюджет над 1.127 млн. лв. и чрез него се намалява инсталираната мощност на УО с 72.7 kW. Проектът демонстрира възможностите за значителни икономии на електроенергия при повишаване на общата осветеност.

Съгласно чл. 57, ал. 2, т. 4 от ЗЕЕ, Община Пловдив има задължението да извърши обследване за енергийна ефективност (ЕЕ) на всички системи за външно изкуствено осветление. Текущото ниво на разходи на ЕЕ и съответните финансови разходи (без разходите за експлоатация и поддръжка) показват наличие на огромен потенциал за реализация на енергийни спестявания и намаляване на генерираните CO2 емисии. Това се постига посредством подмяна на незаменените осветителните тела със светодиодни, подмяна на системите за регулиране и управление на уличното осветление и изграждане на локални фотоволтаични системи с батерии за съхранение на енергия за захранване на системите.

5.5.3. Топлофикационна система и газопреносна инфраструктура

На територията на Община Пловдив са идентифицирани две дружества, осъществяващи услуги по централизирано снабдяване с гориво или енергия - „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД и „Ситигаз България“ ЕАД.

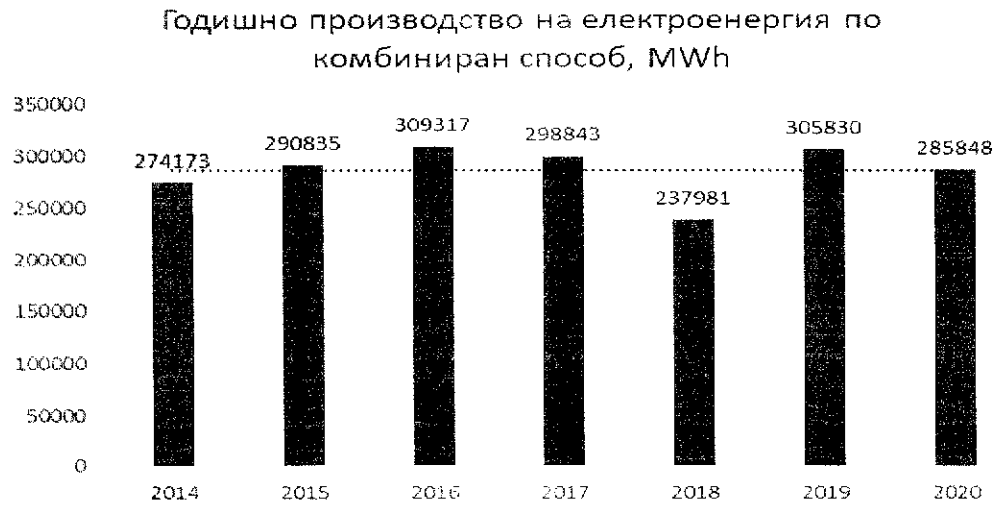
Топлофикационна система

„ЕВН България Топлофикация“ ЕАД (ЕВН ТР) притежава лиценз за производство и продажба на електрическа и топлинна енергия. В състава на дружеството, електрическата енергия се произвежда посредством комбинираното производство, като произведената електроенергия се изкупува от „НЕК“ ЕАД и търговци на електроенергия.

Произведеното количество електроенергия през 2020 г. е 285 848 MWh. Най-голямо количество електроенергия по комбиниран способ е произведено през 2016 г. - 309 317 MWh. „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД притежава топлоснабдителната система на град Пловдив, която включва следните генериращи съоръжения:

- ТЕЦ „Север“ топлофикационна електроцентрала, произвеждаща по комбиниран способ топлинна и електрическа енергия (т.н. „стара когенерация“). Въведени са 2 бр. енергийни парогенератори, всеки от тях с топлинна мощност по 158 MWth и 1 бр. пароотборна турбина с ел. мощност 30 MW и 1 бр. противоналегателна турбина с ел. мощност 25 MW
- ОЦ „Юг“ отоплителна централа, произвеждаща само топлинна енергия;

- Нова когенерационна централа, работеща на паро-газов цикъл, с обща инсталирана горивна мощност 115 MW, в т.ч. електрическа 51.5 MWel и топлинна мощност - 54 MWth.

Фигура 5.5.3. Годишно производство на електроенергия по комбиниран способ, MWh“

Фигура 5.5.4. Топлопреносна мрежа, гр. Пловдив

Снабдяването на битовите и небитовите потребители с топлинна енергия се реализира посредством топлопреносна мрежа (смесена лъчева и кръгова) с дължина от над 170 км. Топлопреносната мрежа се експлоатира над 30 години, като до момента е правена единствено частична рехабилитация.

Топлопреносната мрежа покрива 5 от районите на града - „Северен", „Западен", „Източен/ Изгрев", „Централен" и „Тракия", като най-голям е броят на абонатите в жилищен район – „Тракия".

Съгласно получена справка за периода 2014-2020 г. за броя присъединени абонати и изградени абонатни станции от „ЕВН България - Топлофикация" ЕАД е налице тяхното постоянно увеличаване, макар и с бавни темпове. Това се случва на фона на общо 78.15 млн. лв. инвестиции в периода 2014-2020 г., реализирани в различни подобрения по топло(електро) централи и когенерационни съоръжения и топлофикационните мрежи.

Фигура 5.5.5. Справка за брой потребители и абонатни станции за 2014-2020"

Към 2020 г. дружеството снабдява общо 31 619 потребителя с топлинна енергия, като за целта са изградени и функционират 1240 абонатни станции. Това са съответно най-високите стойности по тези индикатори в разгледания период. Общото продадено количество топлинна енергия през 2020 г. е 193.0 GWh, като 130.7 GWh или 67.7 % от това потребление е за нуждите от топлоснабдяване на битовите потребители.

Фигура 5.5.6. Потребление на топлинна енергия по тип потребител, MWh

В периода 2021-2027 г. дружеството предвижда реализирането на сериозни инвестиции в подобряване на ефективността на енерго-производствените съоръжения, чрез които се осигурява устойчиво развитие на населените места.

Фигура 5.5.7. Потребление на топлинна енергия по тип потребител

За оптимизирането на производството и подобряване на технико-икономическите и екологични показатели в ТЕЦ „Пловдив – Север“ се предвижда заместване на съществуващ

енергиен котел ПГ № 4 с нова инсталация за гореща вода, включваща три броя водогрейни котли с обща номинална топлинна мощност 57 MW, оползотворяващи като основно гориво природен газ.

За подобряване на технико-икономическите и екологични показатели в ОЦ „Пловдив Юг“ се предвижда изграждането на заместваща мощност за производство на гореща вода, с обща номинална топлинна мощност - 38 MW, посредством два броя водогрейни котли с номинална мощност от 19 MW всеки.

В унисон с подобряване на екологичните стойности при производството на топлинна енергия, дружеството предвижда развитието и изграждане на нова топлофикационната мрежа в Район „Център“ и Район „Източен“ и изграждане на допълнителна връзка между северните квартали на гр. Пловдив с район „Тракия“. Програмата включва мерки по увеличаване на броя потребители чрез изграждане на нова топлопреносна мрежа, изграждане на микро мрежи с локални производствени източници и присъединяване на новостроящи се комплекси в града, както и подмяна на абонатни станции, с цел подобряване ефективността им и намаляване на технологичните загуби, повишавайки ефективността и при настоящите си клиенти.

Паралелно с това дружеството е идентифицирало средносрочни мерки за намаляване на топлинните загуби от топлопренос и подобряване на услугата по централизирано топлоснабдяване, като се предвижда рехабилитация на съществуващи топлопроводи чрез подмяна с предварително изолирани тръби, както и подмяна на над 10 км. разпределителни и присъединителни топлопроводни трасета.

Газопреносна инфраструктура

Захранването на Община Пловдив с природен газ се осъществява от три АГРС (автоматични газоразпределителни станции) - АГРС-Север, АГРС-Юг и АГРС- ВСИ, които чрез отклонения са свързани с магистрален пръстен, който обхваща северна и южна България. От тях започват разпределителните газопроводи на „Ситигаз България“ ЕАД, както и преките присъединителни газопроводи, захранващи ТЕЦ Север, ТЕЦ-Юг, Стъкларски завод и други промишлени потребители. Равномерно в града има разположени спирателни кранове за секциониране на мрежата и изпитания на отделните участъци в годините. Поддръжката и технологичната готовност на основните технически съоръжения – преносен газопровод, ГРС и АГРС се осъществява от „Булгартрансгаз“ АД.

Структурното звено, отговорно за набирането на нови клиенти, разширение и за изпълнение на програмите за развитие и разширение на газоразпределителната мрежа (ГРМ) в Община Пловдив е „Ситигаз България“ ЕАД. Компанията оперира мрежа в гр. Пловдив с обща дължина от 108 000 метра. В изпълнение на целите, поставени пред компанията за периода до 2025 г., е предвидено уплътняването на така изградената ГРМ, посредством нова мрежа с дължина 10 000 метра, основно в кв. „Коматево“ (район „Южен“), кв. „Прослав“ (район „Западен“) и район „Централен“, като основно бъдат

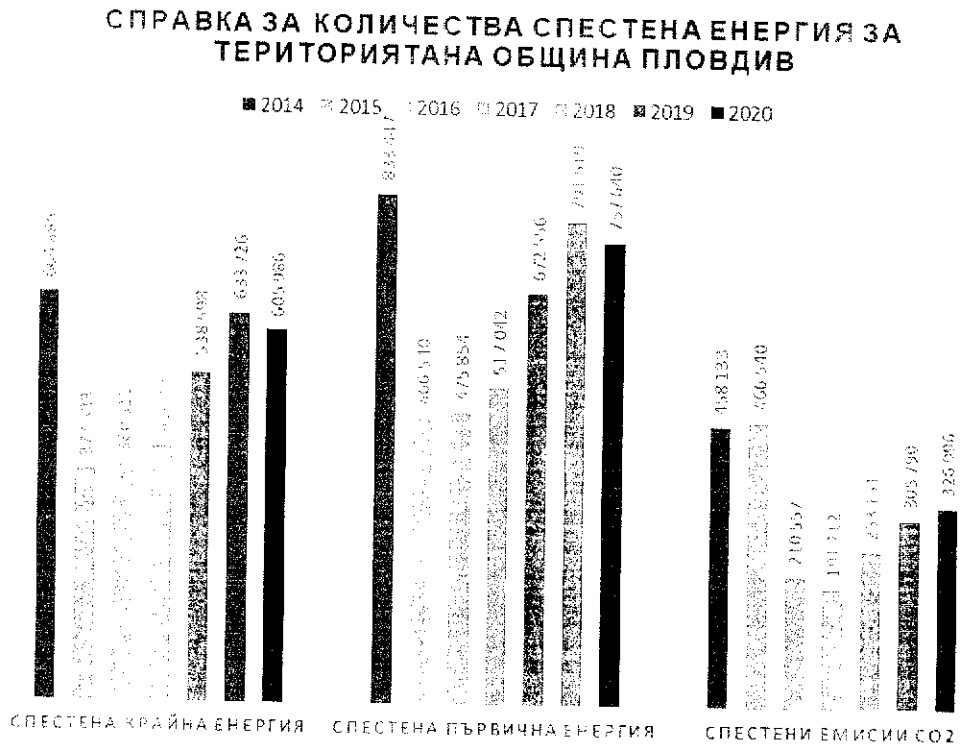
присъединявани битови потребители. До края на периода към ГРМ е предвидено да бъдат включени 1200 нови домакинства. Това включва ежегодно инвестиции в нова мрежа от порядъка на 3000 метра годишно и капиталови разходи около 550 000 лева на година. Същите ще бъдат насочени основно в уплътняване на ГРМ мрежа и инвестиции в новоразвиващите се жилищни комплекси в кв. „Остромила“ и „Парк отдих и култура“. Мрежата ще се изгражда там, където няма развита топлопреносна мрежа.

Фигура 5.5.8. Потребление на топлинна енергия по тип потребител, MWh

В настоящата ситуация „Ситигаз България“ ЕАД предоставя услуги към 650 бр. битови потребители и 259 бр. стопански. Справка по години за периода 2014-2020 г. за потреблението на природен газ на битови и небитови абонати на територията на гр. Пловдив демонстрира отчетливо разликата в предоставените количества.

Посредством въвеждането в българското законодателство на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност със сега действащия ЗЕЕ се поставят редица предизвикателства пред т. нар. „задължени лица – търговци с енергия“, както и пред общините в качеството им на крайни клиенти на енергия. Съгласно чл.14 от ЗЕЕ за подпомагане изпълнението на националната цел за енергийна ефективност е въведена схема за задължения за енергийни спестявания, която да осигури постигането на обща кумулативна цел за спестена енергия при крайното потребление на енергия. „Ситигаз България“ ЕАД е изпълнило поставените му индивидуални цели на 100%, които са потвърдени със заповеди на Изпълнителния директор на АУЕР.

Фигура 5.5.9. Потребление на топлинна енергия по тип потребител, MWh

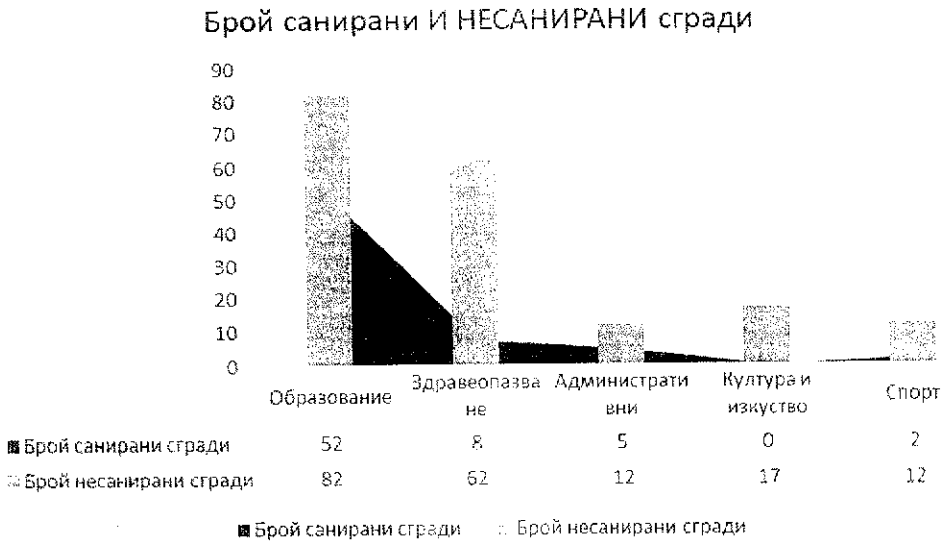
5.5.4. Енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)

Политиките, провеждани от Община Пловдив в периода 2014-2020 г., са в съответствие с националните приоритети в областта на енергийната ефективност и Националната дългосрочна програма по енергийна ефективност.

Община Пловдив стопанисва 252 сгради с обща разгъната застроена площ от 630 394 кв.м. В собствеността й влизат сгради от образователната инфраструктура, здравеопазването, административни сгради, сгради за спорт и култура, като най-голям дял от РЗП принадлежи на сградите от образователната инфраструктура – 63.8%.

Независимо от огромния финансов ресурс, заделен за обновяване в изминалия период, преобладаваща част от публичните сгради остават несанирани. Към момента обновени са 67 сгради (26.6 %), докато 185 са несанирани сгради.

При процеса на обновяване в периода 2014-2020 г. са изпълнени редица проекти, водещи до постигането на Общинските и националните индикативни цели за повишаване на енергийната ефективност в сградите и въвеждането на ВИ за собствено потребление. Мерките са свързани с поставяне на топлоизолация на външни стени и покрив, подмяна на дограма, подмяна на ВОИ, подмяна на осветителни тела с енергоспестяващи, газификация на сгради, изграждане на соларно-термални системи за БГВ, обновяване на абонатни станции.

Фигура 5.5.10. Брой санирани и несанирани сгради.

С основен акцент в обновителната програма на Общината са били сградите от образователната инфраструктура – детски градини, ясли и училища. Основните източници на финансиране за процесите на обновяване представляват външното проектно финансиране. Използвани са средства от редица фондове и програми: МФ „Козлодуй“, Проект „Красива България“, Финансов механизъм на европейското икономическо пространство 2009-2014, Национален доверителен Екофонд (НДЕФ), ОП „Региони в растеж“ и на последно място - собствено финансиране. Общите постигнати спестявания в периода 2014 – 2020 от инвестиция в мерки за енергийна ефективност и ВЕИ са в размер на 10.034 GWh, като за целта са инвестирани 8.6 млн. лв.

Анализът на годишните отчети за изпълнението на плановете по чл.12 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ) и за управлението на енергийната ефективност в сгради и промишлени системи по чл.36 от ЗЕЕ, както и на годишните отчети по ЗЕВИ за реализираните мерки за използване на енергия от ВИ за периода 2014-2020г. показва, че едва към края на 2020 година Община Пловдив изпълнява индивидуалната си цел за 2016 г. за енергийни спестявания, която е в размер на 10.27 GWh.

В следващите таблици са обобщени инвестициите и ползите от енергоспестяващи мерки и ВЕИ за общинските обекти за периода 2014-2020 г., както са декларирани в отчетите.

Година	Инвестиции	Спестени средства	Общо спестени горива и енергия	Спестени емисии CO2
	хил. лв	хил. лв	MWh/год.	тона/год.
2014	2530.2	не се отчита	2974	1058.2
2015	674.3	80.9	708.6	219.2
2016	937.9	93.0	828.0	250.5
2017	534.7	не се отчита	2663.1	840.7
2018	980.25	не се отчита	1048.2	304
2019	739.5	не се отчита	334.2	116.5
2020	1409	122	560.55	149.4
Общо	**7805.85**	**295.9**	**9116.65**	**2938.5**

Таблица 5.5.1. Годишни отчети за изпълнението на програмите за енергийна ефективност съгласно чл. 12 от ЗЕЕ и за управлението на енергийната ефективност съгласно чл. 63 от ЗЕЕ.

Година	Инвестиции	Инсталирана мощност	Спестени средства	Спестена енергия	Спестени емисии CO2
	хил. лв	kW	хил. лв	MWh/год.	тона/год.
2014	0				
2015	543.3	288.5	не се отчита	726.15	179.35
2016	0.00				
2017	75.0	64.0	9	79.7	65.27
2018	67.9	27.9	12.3	108.2	88.6
2019	9.0	5.2	не се отчита	3.33	2.73
2020	99.7	36.7	не се отчита	не се отчита	не се отчита
Общо	**794.9**	**422.2**	**21.3**	**917.4**	**336.0**

Таблица 5.5.2. Годишни отчети по ЗЕВИ за реализираните мерки за използване на енергия от ВИ.

Енергиен баланс на енергоносителите в Община Пловдив (сектор „Публични сгради" и сектор „Улично осветление"

За нуждите на общинските сгради и уличното осветление се консумират следните горива и енергии – електроенергия, природен газ, топлоенергия от централизиран топлоизточник, течно гориво (мазут).

Най-голям дял в потреблението на енергии през 2019 г. заема електроенергията, с дял от 36.5 %, следвана от природния газ - 32.6 % и топлинната енергия - 30.2 %. Незначителен дял се пада на мазута – 0.6 %.

Фигура 5.5.11. Консумация на енергии по енсргоносители (сгради и улично осветление), GWh

В сектор сгради най-голям дял в енергийното потребление през 2019 г. заема потреблението на природен газ - 38.1%, следвано от топлинната енергия - 35.2% (комбиниран способ на производство) и електроенергията - 25.7 %.

Година	Осветление (топлоенергия)	Останало потребление (електроенергия)	Топлинна енергия	Природен газ	Газьол	Общо
	GWh	GWh	GWh	GWh	GWh	GWh
2017	9.65	14.79	22.70	19.46	0.53	**57.48**
2018	10.61	14.77	21.66	18.74	0.49	**55.66**

2019	9.20	14.29	19.42	20.98	0.41	**55.10**

Таблица 5.5.3. Енергийно потребление през 2019 г. в Община Пловдив

Най-голям дял от енергийното потребление се реализира в сградите, принадлежащи към сектор Образование - 61.5% (при консумация в 134 бр. сгради), следван от сградите в сектор Здравеопазване - 27.6 % (при консумация в 69 бр. сгради).

	GWh	**GWh**	**GWh**	**GWh**	**GWh**
Образование	6.13	12.60	14.87	0.26	33.86
Здравеопазване	5.16	4.05	5.94	0.03	15.18
Адм. сгради	1.46	1.43	0.17	0.05	3.11
Култура и изкуство	0.42	0.00	0.00	0.00	0.42
Спорт	1.12	1.34	0.00	0.07	2.53
Общо	**14.29**	**19.42**	**20.98**	**0.41**	**55.10**

Таблица 5.5.4. Енергийно потребление през 2019 г. в Община Пловдив по видове сгради

Състояние и рейт на обновяване на многофамилни жилищни сгради – сектор „Частни сгради“

По данни на НСИ през 2011г. броят на домакинствата в гр. Пловдив е 137 804, живеещи в 18672 жилищни сгради, като над 95% от жилищния фонд е частна собственост. Делът на обитаваните жилища е 74.4% през 2011 г. Това са фактори, които ограничават до голяма степен възможностите за сериозно въздействие на Общината в процеса на тяхното дълбочинно и/или основно обновяване. Процесът допълнително ще бъде затруднен и при въвеждането определен процент самоучастие в допълнение към грантовото финансиране при бъдещите национални програми за обновяване на жилищата.

Съгласно данни от НСИ за броя на обитаваните жилища в Пловдив и данните за потребителите на топлинна енергия и газ за отопление, битовото отопление, използвано в жилищата по горива през 2021г., е както следва:

		Топлофикация	**Газ**	**Електричество/ Дърва/ Въглища**
Брой	137804	31619	650	105535

	Данни НСИ 2011г.	*Данни ЕВН Топлофикация*	*Данни Ситигаз*	*Изчислителен метод*
Дял, %		22.94%	0.47%	76.58%

Таблица 5.5.5. Отопление на жилищата по видове източник

По данни на Програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух на територията на Община Пловдив за периода 2018-2023 г., делът на домакинствата, отопляващи се на дърва и въглища е 17.1 %, което означава 23 496 домакинства. В своята масовост домакинствата, използващи дърва и въглища за отопление, използват и неефективни уреди, които са с коефициент на полезно действие около 40-50%, чрез който трудно се постига добър топлинен комфорт на разумна цена, а същевременно се влошава качеството на атмосферния въздух. Община Пловдив и гр. Пловдив в частност са един от градовете с висок брой на дни с превишения на нормите.

След 2021 г. този брой ще бъде значително намален, тъй като в момента Община Пловдив реализира проект „Мерки за подобряване на качеството на атмосферен въздух в община Пловдив, чрез намаляване на емисиите от ФПЧ10 от битовото отопление“. Проектът има за цел да въздейства на 4000-5000 домакинства, които ще получат безвъзмездно алтернативен и високоефективен уред за отопление. Освен основните цели на проекта за намаляване на замърсяването на атмосферния въздух ще се постигне подобряване на комфорта на обитаване и намаляване на първичния енергиен ресурс чрез по-ефективно оползотворяване на енергията при използване на възобновяема енергия под формата на пелети или посредством високоефективна термопомпа въздух-въздух.

Резултатите от предстоящото преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 година ще съдържат по-актуални и задълбочени данни за броя на топлоизолираните жилища и жилищата със системи за използване на възобновяеми енергийни източници.

Основен инструмент в политиките за повишаване на енергийната ефективност и обновяване на многофамилния жилищен фонд в периода 2014-2020 г. в Община Пловдив е Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС), чрез която са обновени 72 бр. сгради, които обхващат 4 348 бр. апартамента, с обща разгъната застроена площ 379 0445 кв.м. Общият размер на инвестициите възлиза на 54 486 063 лв. Очакваният енергоспестяващи ефект е в размер на 30033 MWh/годишно и 15 728 тона CO2 емисии годишно. Вторият използван инструмент е ОПРР 2014 – 2020 г., чрез който ще се обновят 5 многофамилни сгради.

Частичното обновяване на сградния фонд по собствена инициатива също е било предмет на дейност, изразяваща се основно в подмяна на дограма, поставяне на цялостна или частична топлоизолация и замяна на уреда за отопление. По експертна оценка в над 70% от обитаемите жилища е извършена цялостна или частична подмяна на дограмата с енергоефективна.

Като стъпка за увеличаване на дела на енергоефективния сграден фонд на национално ниво е въведено изискване, считано от началото на 2019г., новите общински

сгради, а от 2021г. и новите частни сгради, да са **с близко до нулевото потребление на енергия**, което означава те да принадлежат към енергиен клас А от скалата на класовете за енергийна ефективност, Делът на ВЕИ от потреблението на енергия за отопление и охлаждане, осветление и битова гореща вода е необходимо да бъде над 55 %.

В бъдещ период се очакват целенасочени политики и мобилизация на значителен финансов ресурс за обновяване на жилищния фонд – еднофамилни и многофамилни сгради, с хоризонти до 2030 г., 2040 г. и до 2050 г. Средните нива на обновяване ще предполагат енергоспестяване в порядъка на 60% първична енергия, което ще налага изисквания за сериозни интервенции по сградите, включващи енергоспестяващи мерки, както по външни конструкции, така и по отоплителната инсталация, съоръженията за производство на топлина и студ и ВЕИ за собствено потребление.

Анализ на състоянието на обследвания сграден фонд.

Обследванията за енергийна ефективност предоставят информация за актуалното състояние и препоръчаните мерки за енергийна ефективност в сградите. Данните за класовете енергийна ефективност са представени в следваща таблица

Сгради по видове собственост	Сгради по енергийни класове в актуално състояние							Общ брой
	A	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**	**G**	
Общинска			6	16	37	31	18	108
Държавна	5	4	9	13	11	7	15	64
Частна	5	36	12	12	40	33	20	158
Общо обследвани сгради	**10**	**40**	**27**	**41**	**88**	**71**	**53**	330
	Сгради по енергийни класове след СМ							Общ брой
	A	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**	**G**	
Общинска		65	43					108
Държавна	9	29	25	1				64
Частна	6	55	96	1				158
Общо обследвани сгради	**15**	**149**	**164**	**2**				330

Таблица 5.5.6. Състояние на обследвания сграден фонд

На базата на общо 330 обследвания на сгради, входирани в АУЕР, находящи се на територията на Община Пловдив, преобладаваща част от тях -76.7% принадлежат към ниските класове на енергийна ефективност (D÷G).

Предписаните в енергийните обследвания енергоспестяващи мерки мобилизират инвестиции в размер на около 91 млн. лв., като годишните финансови ползи от енергоспестяване достигат 14 млн. лв./год., а тези на енергия 94.3 GWh/y. При изпълнение

на мерките, над 99 % от сградите ще принадлежат към високите класове на енергийна ефективност – A÷C.

Собственост	Брой	Спестявания на енергия	Спестявания на разходи	Инвестиции	Намаление на емисии
		kWh/год.	**лв/год.**	**лв.**	**CO2 т./год.**
Държавна	64	28,991,356	3,709,284	22,287,637	9,510
Общинска	108	30,638,923	4,417,481	28,937,431	11,741
Частна	158	34,686,336	5,872,313	39,752,509	18,858
Общо	**330**	**94,316,615**	**13,999,078**	**90,977,577**	**40,109**

Таблица 5.5.7. Инвестиции и очаквани спестявания в обследвани сгради

В периода 2017-2021 г. (м. март) на Община Пловдив са издадени общо 131 броя удостоверения за енергийни спестявания (УЕС), чиято справка е представена в следната таблица:

Година	Издадени УЕС	Спестявания на крайна енергия	Спестявания на първична енергия	Спестявания на емисии
	брой	**MWh**	**MWh**	**тона CO2**
2017	10	1123	1460	326
2018	5	205	593	161
2019	56	116 475	136 765	33 582
2020	56	431	486	109
2021	4	47 816	52 598	12 767
Общо	**131**	**166 050**	**191 902**	**46 944**

Таблица 5.5.8. Справка за издадени удостоверения за енергийни спестявания на община Пловдив

Енергийните обследвания в националната информационна система на АУЕР включват мерки по въвеждането на ВЕИ инсталации в 53 сгради, като до момента в 19 от тях има подобни инсталации. Допълнително произведената възобновяема енергия, в резултат от предписаните енергоспестяващи мерки (ECM), е в размер на 1334 MWh/y.

Сграда	Годишно потребление преди ЕСМ, MWh/y	Годишно потребление след ЕСМ, MWh/y	Спестена енергия, MWh/y

преди ECM	511,311	19
след ECM	1,844,949	53

Таблица 5.5.9. Очаквани енергийни спестявания в резултат от използване на ВЕИ

В базата данни на Агенцията за устойчиво енергийно развитие са регистрирани обследвания за енергийна ефективност на 31 големи предприятия или промишлени системи с потребление на енергия над 3000 MWh годишно. Идентифицираните и планирани инвестиции в енергийна ефективност са за 13.9 млн. лв., като годишните спестявания се очаква да бъдат 37 GWh/год. или 5.25 млн. лв. Средният срок на откупуване е 2.6 години, което прави мерките атрактивни за реализация и с изключително добра рентабилност. Общото количество спестени емисии се равнява на 8600 тона/год.

За постигането на дългосрочните цели на страната в областта на енергийната ефективност Община Пловдив е приела Програма за енергийна ефективност на Община Пловдив за периода 2020-2025 г.

Енергийна ефективност в промишлени системи

Справка в Информационната Система за Управление и Наблюдение на средствата от ЕС в БЪЛГАРИЯ (http://2020.eufunds.bg/) показва, че по програма Иновации и конкурентоспособност (2014-2020), приоритетна ос Енергийна и ресурсна ефективност, на територията на община Пловдив са изпълнени:

- Общ брой договори - 90
- Обща стойност БФП - 81 451 886.40 лв.
- Обща стойност - 133 953 316.40 лв.
- Общ брой бенефициенти – 86.

Мерките включват дейности по повишаване на енергийната ефективност, придобиване на енерго и ресурсо-ефективно производствено оборудване, пилотни и демонстрационни инициативи за ефективно използване на ресурсите, зелени инвестиции, въвеждане на система за автоматизиран мониторинг и контрол на енергопотреблението, сертифициране на системи за енергиен мениджмънт, в съответствие със стандарт БДС EN ISO 50001 „Системи за управление на енергията“ и др.

Като част от структурата на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) е обособено териториално звено Пловдив, което съдейства на собствениците на сгради, системи за външно изкуствено осветление, големи предприятия за производство и услуги и собствениците на промишлени системи, както и МСП в региона за изпълнение на задълженията им по законодателството в тази област, както и за осъществяване на мерки за енергийна ефективност. В рамките на проекти на АУЕР са реализирани редица обучения за консултанти по енергийна ефективност, представители на предприятия и енергийни

мениджъри за осъществяване на мерки за енергийна ефективност, схемата за задължения за енергийни спестявания и свързаните с нея дейности, внедряване и прилагане на изискванията на стандарт БДС EN ISO 50001 и други.

ВЕИ на територията на Община Пловдив.

В периода 2014-2020 г. Община Пловдив е изпълнила общо 46 проекта, свързани с въвеждането на ВЕИ, като 42 от тях са свързани с въвеждането на слънчево-термални инсталации за производство на енергия за БГВ. След въвеждане в експлоатация на системите не са изпълнени последващи обследвания за енергийна ефективност на сградите, т. е. не са оценени и протоколирани постигнатите спестявания на енергия, както и годишните количества произведена енергия от ВИ. Проектните спестявания са оценени на 485.6 MWh/y, като очакванията са, че те не са достигнати. Това е в резултат на това, че още при изграждането на част от системите не са изпълнени подходящи настройки на блоковете им за управление, което е честа причина за „обратен" поток на топлината. След изтичане на гаранционните срокове, системите са оставени за стопанисване на директорите на детски градини, ясли и училища, които не са в състояние да осигурят правилното им експлоатиране и поддържане. Голяма част от изградените системи са с вече изтекли гаранционни срокове съгласно ЗУТ.

Дори и при достигането на проектните спестявания, делът на произведената ВЕ спрямо общата консумация на енергия е 0.75 %. Това е крайно недостатъчно на фона на амбициозните цели за зелен преход, като целта на национално ниво е достигане на брутно крайно потребление на 27,09% енергия от ВИ към 2030 година.

На територията на Община Пловдив към 31.12.2020 г. са присъединени общо 4.289 MW ВЕИ мощности посредством 49 бр. инсталации, като в периода 2014-2020 г. са изградени общо 35 инсталации, с обща инсталирана мощност от 2.675 MW. Общо три от тези инсталации са за собствено потребление, както следва:

- Фотоволтаична централа за собствено потребление с инсталирана мощност от 1.350 MW, собственост на „Профилинк" ООД, която представлява най-голямата PV инсталация в общината;
- Фотоволтаична централа за собствено потребление с инсталирана мощност от 117.6 kW, изградена от „Пловдивска консерва" АД;
- Когенерационна централа на природен газ за собствено потребление, която е с инсталирана мощност от 580 kW, експлоатирана от УМБАЛ „Свети Георги" ЕАД.

Всички останали фотоволтаични инсталации произвеждат енергия за продажба към електроенергийната система. Най-големите сред тях са следните фотоволтаични централи:

- 3 бр. централи с мощност от 200 kW, изградени от „Щром" ЕООД, „Глобал Солар" ООД, „Хелект"АД,;
- „Атаро Клима" ЕООД (199.44 kW);

- „Ибв-СолаР“ ООД (198 kW);
- „Грийн Миг Енерджи“ ООД;
- „Хепи Тайър“ ЕООД (102.18 kW) и др.

Общото количество произведена електроенергия през 2020 г. на база данни от 45 инсталации от Електроразпределение Юг е 2.565 GWh електроенергия.

За постигането на дългосрочните цели на страната в областта на ВЕИ до 2030 г. Община Пловдив е приела:

- Краткосрочна програма за ВЕИ на Община Пловдив за периода 2020-2023 г.
- Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВИ и биогоривата на Община Пловдив за периода 2020-2030 г.

Програмата за насърчаване на използването на ВЕИ предвижда изпълнението на 5 административни и 4 технически мерки. За периода от 2020 г. до 2023 г. година в съответствие с краткосрочната програма за ВЕИ и програмата за ЕЕ са планирани интервенции по въвеждане на ВЕИ в общо 13 обекта, като най-предпочитана мярка е въвеждането на фотоволтаична електроцентрала (ФЕЦ) за собствено потребление и в по-малка степен слънчево-термални инсталации за производство на енергия за БГВ. Общото количество генерирана ВЕ е оценено на 346.9 MWh/y, водещо до спестяването на 284 тона CO2.

В съответствие с дългосрочната програма за ВЕИ с хоризонт до 2030 г. са предвидени интервенции в общо 31 обекта, при което се изгражда ФЕЦ с мощност от 315 kWp, което е крайно недостатъчно за постигането на националните цели. Общите инвестиции при този сценарий са 1 263 000 лв. В плановете на общината при изпълнението на проекта за рехабилитация на уличното осветление е заложено въвеждането на ВЕИ посредством 10.2 kWp.

В програмата не са въведени мерки по оползотворяване на сметищен газ, използване на бързорастящи видове за енергийна биомаса, въвеждане на ВЕИ, например електроенергия от ФЕЦ, генериран на биогаз от утайки от пречиствателни станции и др.

За достигането на националните цели на база намаление на енергийното потребление с общо 30 до 35% са необходими инвестиции за изграждането на системи за ВЕ, имащи производство от 11 GWh/y. Необходим е средногодишен темп на нарастване от 2,625 % годишно, при което постигнатият резултат към 2030 година ще бъде равен на 27,09 % енергия.

За 2020 г. произведената електроенергия от възобновяеми източници, която е получила удостоверения за произход, е представена в Таблица 5.5.10.

Възобновяеми източници	Брой обекти	Инсталирана мощност (MW)	Произведена енергия (MWh)
Слънчева енергия	32	1.772	2091.73

Таблица 5.5.10. Производство на електроенергия от възобновяем източник. Източник: Агенция за устойчиво енергийно развитие

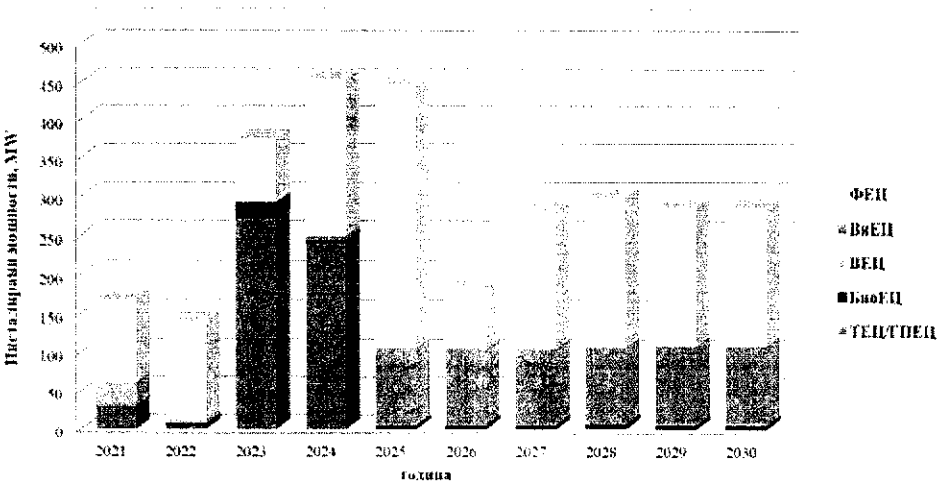
5.5.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на енергийната мрежа с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Електроенергийна система. Характерни особености и бъдещи тенденции.

Електроенергийната сигурност на страната и в региона е осигурена посредством базовите мощности, в чийто състав влизат АЕЦ и ТЕЦ. Термичните централи, предоставящи допълнителни услуги, гарантират сигурната работа на електроенергийната система и сигурността на електроенергийните доставки в цялата страна.

Към мощностите с приоритетно производство в бъдещ период спадат **високоефективните централи за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия** (ко-генерации), **както и електроцентралите от ВЕИ (ВяЕЦ, ФЕЦ, биомаса и др.).** В тази група участват и водните електроцентрали, работещи по график за водоснабдяване и напояване. Делът на всички тези мощности нараства прогресивно, като това все повече затруднява регулирането на честотата и обменните мощности.

За периода 2021-2030 г., съгласно заявените инвестиционните намерения за цялата страна, са планирани за изграждане общо 2923MW нови мощности, 2368 MW от които са ВЕИ. Значителен дял от тях ще представляват децентрализираните ФЕЦ.

Фигура 5.5.12. Нови производствени мощности по видове източници[270]

Това поражда необходимостта от развитието на електропреносната мрежа, което е в унисон и със следните основни изисквания и европейски политики:

- повишаване на ефективността при преноса на електроенергия;
- присъединяване на нови мощности за съхранение на енергия;

[270] Данни от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД.

- възможност за експлоатация и поддръжка на електропреносната мрежа при висок дял на децентрализираното производство.

Характерни особености на електрическата мрежа по райони - ТДУ „ЮГ"

Мрежата високо напрежение в областта е добре развита, като на територията й попадат системна електрическа подстанция 400/220/110 kV с обща мощност 900 MVA и 19 броя подстанции 110/20 kV с обща инсталирана трансформаторна мощност 1274,5 MVA. Преносните електропроводи с напрежение 400, 220 и 110 kV са с обща дължина 805,9 км.

Очакваният товар в района на ТДУ „Юг" за максимален зимен режим е около 2633MW. Мощността се осигурява посредством собствени производствени източници, сред които са:

- ТЕЦ от „Маришкия басейн";
- ВЕЦ от група „Родопи" на НЕК;
- Заводски и топлофикационни ТЕЦ;
- ВЕИ в района.

Район Пловдив

Основна подстанция в района е п/ст „Пловдив", като след подмяна на прекъсвачите 110kV в новата част, двете уредби 110kV работят свързано, в съответствие с Графика по напрежение.

В дългосрочен план се предвижда, съществуващите автотрансформатори 400/121kV, с мощност 250MVA в п/ст „Пловдив", да бъдат заместени с нови, с мощност 350MVA.

В дългосрочен план се предвижда изграждане на нова напречна връзка 400kV от п/ст „Царевец" до п/ст „Пловдив", която е изключително полезна в ремонтни и аварийни схеми по пръстен 400kV, и ще повиши преносните капацитети по направлението „север-юг".

Район Бургас

В п/ст „Бургас" липсва необходимата трансформаторна мощност. Двата АТ 400/110kV са натоварени до 80% от номиналната си мощност в нормален режим и няма резервиране при отпадане на единия от тях.

С оглед нарастването на товарите в района на Бургас и курортите по южното Черноморие, се предвижда, съществуващите автотрансформатори 400/121kV, с мощност 250MVA в п/ст „Бургас", да бъдат заместени с нови, с мощност 350MVA.

Район Стара Загора

Необходимото развитие на електропреносната мрежа в района на гр. Стара Загора предвижда изграждане на нов междусистемен ЕП 400kV от п/ст „Марица изток“ до п/ст “Nea Santa”, като основните ползи са следните:

- увеличаване на трансграничния капацитет (NTC) между България и Гърция;
- увеличаване на трансграничния капацитет (NTC) между България и Турция, поради силно намаляване на транзитния поток от България през Турция към Гърция;
- улесняване изпълнението на годишните ремонтни програми по електропреносните мрежи на България и Гърция;
- подобряване условията за енергийна взаимопомощ между двете държави при възникване на системни аварии или критичен баланс.

През 2020 г. са въведени в експлоатация нови електропроводи 400kV по направленията п/ст „Марица изток“ – п/ст „Бургас“ и п/ст „Марица изток“ – ОРУ ТЕЦ МИЗ.

Бъдещи тенденции и насоки за развитие

Съгласно публикуваният „План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2021-2030г.“ на Електроенергиен системен оператор (ЕСО) ЕАД, за сигурната работа на електропреносната мрежа с цел осигуряване необходимата надеждност на електропренасянето и устойчивост на генериращите източници, в мрежа 400kV на България е необходимо да се изградят 6 бр. нови електропроводи, сред които:

- п/ст „Марица изток“ – п/ст „Неа Санта“ (Гърция);
- п/ст „Пловдив“ – п/ст „Марица изток“;
- п/ст „Бургас“ – п/ст „Варна“.

Подстанциите допринасят за:

- сигурност при снабдяване с електрическа енергия на потребителите при нормални и ремонтни схеми;
- интеграция на вътрешния и външния пазар на електроенергия;
- намаляване на вредните въздействия върху околната среда чрез развитие на ВЕИ сектора;
- повишаване на ефективността при преноса на електроенергия.

Тези електропроводи са част от общо 6 бр. електропроводи, които са признати от Европейската комисия като проекти от общоевропейски интерес. Икономическите ползи от строежът на тези електропроводи са свързани с намаляване на цените на електроенергията, вследствие на улесняване на трансграничната търговия, както и от намаляване на технологичните разходи от пренос, подобрява се функциониране на преносната мрежа, чрез гарантиране на непрекъснатост на доставките в нормални и ремонтни схеми на работа.

В перспективен план е необходимо изграждане на нова напречна връзка 400kV от п/ст „Царевец" до п/ст „Пловдив", която е изключително полезна в ремонтни и аварийни схеми по пръстен 400kV.

За подобряване сигурността на пренасяне на електроенергията, произведена от ВЕИ и повишаване на възможностите за присъединяване на инсталации за децентрализирано производство на електроенергия на територията на Община Пловдив ще се развива мрежа 110kV. Необходимото развитие на мрежа 110kV в района на Пловдив с следното:

- изграждане на ЕП 110kV между ВЕЦ „Цанков камък" и ВЕЦ „Въча 1";
- изграждане на нов ЕП 110kV между п/ст "Чернозем" и п/ст "Пясъчник".

Надеждното захранване с електроенергия на общината е гарантирано чрез реконструкция на новата част на ОРУ 110kV с подмяна на прекъсвачите с нови, с изключвателен ток от 40 kA. Така двете съществуващи уредби 110kV ще могат да работят свързано, с нормално затворени СП и включени три автотрансформатора в съответствие с Графика по напрежение.

Реализацията на планираното развитие на преносната мрежа ще повиши енергийната ефективност на електропреносната мрежа, ще намали технологичните разходи ще даде възможност за подобряване на условията за търговия с електроенергия. Повишената преносна способност на мрежата ще даде възможност за присъединяване на генериращи модули от системно значение и на инсталации за децентрализирано производство на електроенергия. Електроенергийната мрежа на този етап има възможност да присъединява нови фотоволтаични централи, особено малки покривни централи. От друга страна реализирането на фотоволтаични централи за собствено потребление в района води до намаляване на върховите дневни натоварвания за ползвателите на такива инсталации.

Интелигентните разпределителни мрежи дават възможност да се управляват както присъединени мощности, така и товари, системи за съхранение на енергия (батерии(и други. Те са от съществено значение за бъдещото развитие на електроенергийната система и вече се правят първи стъпки в тази насока с дистанционно отчитане на определен интервал от време на електромерите. Търговците на електроенергия и големите потребители използват анализите и информацията от товаровите си профили за по-ефективно по отношение на цената участие на либерализирания пазар на електроенергия.

Газопреносна инфраструктура

Природният газ ще продължи да играе важна роля в енергийната система на ЕС с хоризонт минимум 2050 г. Съгласно съобщение от ЕК от 11.2018г. относно европейската дългосрочна визия за климатично неутрална икономика „Чиста планета за всички" консумацията на природен газ се предвижда да продължи и в условията на климатична неутралност след 2050 г., макар и със силно намаляващи обеми и заместването му от нови декарбонизирани и синтетични газове.

Технологии „електрическа енергия-газ“ ще позволят по-тясно интегриране на електроенергийния и газовия сектор, висока гъвкавост на системата и намаляване на разходите. В условията на висок дял променлива енергия от ВИ, природният газ се превръща в основна базова и балансираща технология за развитието на ВИ и навлизането им в електроенергийната система. В следващите десетилетия газовата инфраструктура ще се трансформира поетапно в интегрирана ключова инфраструктура, способна да транспортира не само природен газ, но и водород, биометан, синтетични газове.

В периода от 2020 до 2030 г. на национално ниво се предвижда общата нетна инсталирана мощност на кондензационните и комбинираните централи на природен газ да се увеличи със 144 MW. След 2025 г. се очакват въвеждане на нови паро-газови централи на природен газ (CCGT), като общата им нетна инсталирана мощност ще достигне 422 MW до 2030 г.

Състояние на мрежата в област Пловдив:

През територията на областта минава националната газопреносна мрежа и транзитните газопроводи на „Булгаргаз“ ЕАД. Лицензиантите за газоразпределение на територията на област Пловдив са: „Сити газ“ АД за общините „Родопи“, „Марица“, Куклен, Перущица, Стамболийски, Раковски, Първомай и Асеновград, „Си Ен Джи Марица“ ООД – за общините Карлово, Сопот и Хисаря.

Община Пловдив е снабдена с природен газ от 3 АГРЦ, чийто капацитет е достатъчен за обезпечаването на необходимите количества природен газ, което е предпоставка за увеличаване на дела на газификацията на домакинствата, както и за привличането на нови производствени предприятия в региона.

Развитието на съществуващата мрежа е съществен процес по отношение на създаване на възможности за постигане на устойчива икономическа среда, благоприятна за развитието на българската икономика като цяло. Увеличаването на дела на газификацията за бита и индустрията ще спомогне за постигането на по-добър икономически ефект в сравнение с използването на традиционните източници, както и за подобряване на екологичната обстановка в общината, особено в частта й за качеството на атмосферния въздух. Плановете на „Ситигаз България“ ЕАД са свързани с включването на 1200 домакинства към централизираното газоснабдяване, като за целта се предвижда изграждането на нова мрежа с дължина 10 000 метра основно в кв.“Коматево“ - р-н“Южен“; кв.“Прослав“ - р-н „Западен“ и р-н „Централен“. Предвидените проекти биха увеличили броя на българските домакинства с достъп до природен газ, биха подпомогнали ускоряването на процеса на газификация в страната, както и повишаването на енергийната ефективност.

Един от основните проекти с регионално значение е газопроводно отклонение •АГРС Граф Игнатиево до Хисаря - Баня - Карлово – Сопот.

Газопроводно отклонение с АГРС Граф Игнатиево до Хисаря - Баня - Карлово – Сопот

Газопроводът е с очаквана дължина 54 км, като захранването му да бъде извършено от съществуващия магистрален газопровод Южен полупръстен, между пътя Пловдив – с. Строево – с. Малък чардак – с. Голям чардак и газопроводното отклонение за гр. Пловдив.

Автоматичните газорегулиращи станции (АГРС) е предвидено да са в околностите на гр. Сопот и гр. Карлово (или обща за двата града). Предвидени са отклонения за гр. Хисаря, както и за гр. Баня и с. Калояново. С отклонението биха могли да се захранят общините Сопот и Хисаря, гр. Баня, гр. Карлово и с. Калояново.

Към момента в региона се изграждат очистни съоръжения към съществуващи газопроводни отклонения. С изграждането на пускови и приемни камери ще може да се извършва периодично очистване и вътрешнотръбни инспекции за установяване на действителното експлоатационно състояние на преносните газопроводи, без прекъсване на потока на газ, както и да се поддържа проектното налягане.

- През 2018 г. е проведена процедура на публично състезание по Закона за обществени поръчки (ЗОП) с наименование „Проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на строеж „Пускова и приемна камери на газопроводно отклонение „Бургас" въз основа на която е сключен договор, който се изпълнява.
- През 2019 г. е проведена обществена поръчка с наименование: „Проучване, проектиране, доставки (с изключение, тези задължение на Възложителя), изграждане и въвеждане в експлоатация на строеж: Пускова и приемна камери на газопроводно отклонение Димитровград". В началото на 2020 г. е избран изпълнител и е сключен договор.

Топлопреносни мрежи. Развитие на когенерационни инсталации

За по-широкото и ежегодно увеличаващо се потребление на енергията от ВИ в сектор топлинна енергия и енергия за охлаждане ще се дава приоритет на високоефективните отоплителни и охладителни инсталации, на въвеждането на иновативните технологии, използващи геотермална, хидротермална и слънчева енергия, и на използването на отпадна топлина и студ.

На територията на област Пловдив топлопреносна мрежа има само на територията на гр. Пловдив. Доставчик на топлинна енергия е „ЕВН България Топлофикация" ЕАД. „ЕВН България Топлофикация" ЕАД има изградени когенерационни инсталации за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия на територията на Община Пловдив. В периода 2021-2027г. дружеството предвижда реализирането на сериозни инвестиции в подобряване на ефективността на съоръженията за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, както и в развитието и изграждане на нова топлофикационна мрежа, подобряване на ефективността на наличната и подмяна на съществуващите абонатни станции. Това дава възможност за намаляване на технологичните загуби,

повишавайки ефективността на топлинната енергия, която да се продава на абонатите на конкурентна цена спрямо останалите възможности за отопление. По този начин ще се привличат все повече нови абонати.

Развитие на фотоволтаичните инсталации:

През последните години значително се увеличи потреблението на енергия от ВИ, като през 2018 г. достига дял от 20.53 % в брутното крайно потребление на енергията в страната, с което надхвърля определената в Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници задължителна национална цел за 16% до 2020 г.

За осигуряване приноса на Република България за постигане на общата цел от 32% за дял на енергия от ВИ в брутното крайно потребление на енергия в ЕС, Република България определя национална цел от 27.09% дял на енергията от ВИ в брутното крайно потребление на енергия до 2030г. Изпълнението на национална цел за 2030г. се осигурява чрез постигане на секторните цели за електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане и транспорта.

За постигане на националната цел за дял на енергията от ВИ в брутното крайно потребление на енергия до 2030 г. (27.09%) с прогнозирано следното разпределение по сектори:

- 30.33% дял енергията от ВИ в сектор електрическа енергия.

В периода 2021-2030 г. развитието на сектор електрическа енергия в региона ще бъде съобразено с:

- възможността за максимално интегриране на произведената електрическа енергия от ВИ в електроенергийния пазар;
- възможностите за децентрализирано производство на електрическа енергия;
- осигуряване на електрическа енергия от ВИ на достъпна и възможно най-ниска цена за всички потребители;
- насърчаване и улесняване на развитието на потреблението на собствена електрическа енергия от ВИ и създаване на общности за възобновяема енергия.

5.5.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Идентифицирани проблеми

Основните проблеми, идентифицирани от експертите на общинската администрация са:

- Неефективен сграден фонд, характеризиращ се с високи коефициенти на топлопреминаване на външните ограждащи конструкции и ниска ефективност на системите за генериране на топлинна енергия и ВОИ;

- Липса на достатъчно финансиране за мерки, свързани с по-мащабна енергийна трансформация, в т.ч. собствени бюджетни средства;
- Невъзможност за дългосрочно планиране;
- Липса на централизирана система за мониторинг на енергията в общинския и частния сграден фонд;
- Липса на добри практики по иновативни направления – създаване и опериране на енергийни общности, енергийно позитивни зони, дълбочинно саниране, използване на геотермален източник за отопление, междусграден обмен на енергия и др.;
- Липса на капацитет и слаба осведоменост на ползвателите на собствеността за енергийната ефективност и ВЕИ;
- Липса на база данни с потреблението на публичния и частния сграден фонд;
- Неподготвеност на ползвателите на сградите за използване на съвременни технологични решения за енергийна ефективност;
- Висока интензивност на уличното осветление;
- Голям дял на енергийно бедни домакинства;
- Липса на целенасочени инструменти за повишаване на осведомеността на гражданите – Дни на устойчивата енергия в Община Пловдив и др;
- Слаби партньорства на местно ниво с енергийни клъстери и НПО.

Потенциал за развитие

Децентрализацията на производството, предаването и разпределението на енергия, от една страна и възможности за подобряване на ефективността на потреблението на енергия от друга страна, в днешно време промениха коренно отношението към енергията във всички фази на нейното реализиране – от генериране до потребление. Възможността този процес да бъде планиран и контролиран на регионално и местно ниво става все по-реалистичен. Поради тези причини в днешно време все повече хора и институции обръщат специално внимание към енергийното планиране като важен елемент от регионалната енергийна политика, но също и от политиката по отношение на изменението на климата.

Ролята на общините в България все още не е ясно изразена, особено относно мотивацията за енергийна ефективност в частния сектор, но и не само. Необходимо е разширяване на правомощията на местната законодателна власт и ясно очертани направления на развитие на общината в насока за прилагане на иновативни подходи за енергийна ефективност и децентрализация. Регионите е необходимо да имат ясната стратегия за тяхната трансформация на базата на местния ресурс и възобновяеми енергийни източници – слънчева, вятърна и водна енергия, както и на потенциала за оползотворяване на сметищен газ и биогаз от селскостопански отпадъци.

Община Пловдив е необходимо да се превърне в:

- „Умен“ потребител на енергия;
- Производител на енергия;

- инвеститор в местния енергиен сектор;
- Мотиватор сред останалите играчи на местния пазар - източник на мотивация за по-ефективно производство и потребление на енергия и за защита на околната среда.

В Община Пловдив не малка част от общинския сграден фонд е рехабилитиран през последните десетилетия, като вече са изпълнени мерки за енергийна ефективност и са постигнати енергийни спестявания. Предстои надграждане на мерките с нови технологии и системи в сградите. Все по-важен става изборът на обекти на въздействие и на мерки за прилагане да се извършва въз основа на подробен технико-икономически анализ за всеки обект и за всяка мярка, така че приетите мерки да имат приемлив срок на откупуване при дългосрочен ефект и устойчивост.

Обхват мерките	Възможности
Мерки по сградния фонд - общинска собственост	Не малка част от сградния фонд е останал неефективен – необходимо е да се насърчи основното обновяване, при което се постигат мин. 60 % енергийни спестявания по първична енергия; В сградния фонд с изпълнени ЕСМ е необходимо да се окачествят реалните ползи и да се предприемат мерки, там където не е постигнат необходимият резултат; Необходима е оценка на състоянието на изпълнените слънчево-колекторни системи за производство на БГВ; В сградния фонд с изпълнени ЕСМ е необходимо да се въведе ВЕИ за собствено потребление или продажба.
Насърчаване на основното обновяване	Основното обновяване е икономически по–изгодно от това, което цели покриване на минималните изискуеми нива за енергийната ефективност на сградите.
Мерки по внедряване на последните иновации и тенденции в ЕС	**Европейските фондове предоставят възможности за реализиране на добри практики по иновативни направления. Община Пловдив може да се превърне в лидер, посредством:** • Създаване на пилотна енергийно позитивна зона от сгради. • Създаване и опериране на енергийни общности. • Реализиране на системи за съхранение на енергия (батерии) към фотоволтаични инсталации, с цел ВЕИ потребление и в часове без генерация • Насърчаване на енергоомбен на възобновяема енергия между повече от 1 сграда.

	Въвеждане на основно обновяване като практика.
Мерки по изграждане на местно аналитично енергийно звено	В Община Пловдив все още липсва звено за мониторинг напредък по отношение на енергийните спестявания и цели, отговарящо за стратегическото енергийно планиране и изпълнение на целите в активен диалог с различни заинтересовани страни. Звеното ще има функциите да: • събира и анализира данни за различните аспекти на градската среда и развитието на общината и прави предложения за политики; • разработване краткосрочни планове за действие и дългосрочна стратегия за развитие на Общината до 2050 предоставя възможности за участие на гражданите и експертите в информиран разговор за устойчиво енергийно развитие.
Мерки по изграждане на система за мониторинг и/или дигитализация на енергийните потоци с цел анализ на консумацията	Софтуерни и хардуерни инструменти, които ще спомогнат за структурирането и събирането на бази данни за енергия, околна среда и климат на общинско ниво, както и за техния лесен анализ. Системата ще позволява: • Справка за индивидуалната консумацията на енергия в сградния фонд • Данни от производство на възобновяема енергия • Разработка на прогнози за потреблението • Визуализации на данните.
Мерки по системата за улично осветление	Уличните осветители предоставят голяма възможност за повишаване на енергийната ефективност и въвеждане на ВЕИ. • Съгласно чл. 57, ал. 2, т. 4 от ЗЕЕ, Община Пловдив има задължението да извърши обследване за енергийна ефективност на всички системи за външно изкуствено осветление; • Проект за „Рехабилитация на системите за външно изкуствено осветление“ демонстрира възможностите за значителни икономии на електроенергия при увеличаване на количествата осветени зони и покачване на осветеността им; • Текущото ниво на разходи на ЕЕ и съответните финансови разходи (без разходите за експлоатация и поддръжка) показва наличие на сериозен потенциал

	за реализация на енергийни спестявания и намаляване на емисиите на CO2; • Над 80% от съществуващите осветители с НЛВН са монтирани преди повече от 15 г. Те се намират в края на експлоатационния и техническия си живот; За регулиране на уличното осветление (УО) се използват фоторелета и часовници, като липсва автоматична и програмеруема система за управление на уличното осветление, в т.ч. липсва система за автоматизиран мониторинг на осветлението.
Повишаване на осведомеността на всички замесени	Не малка част от ползвателите на сгради са с недостатъчни познания поддръжка и оптимална работа на системите с ВЕИ и осигуряване на устойчивост на мерките за енергийна ефективност. Инсталациите се експлоатират от персонал, който не е запознат в достатъчна степен с инструкциите за експлоатация на системите, като най-често това са общи работници.
Мерки по жилищния сграден фонд	Жилищният фонд е предимно частен, което изисква целенасочени програми за мотивиране на домакинствата за предприемане на енергоспестяващи мерки и кандидатстване за финансиране; Необходимо е създаване на регламент за отстраняване на проблема, свързан с изпълнението на енергоспестяващи дейности от наемателите на общински жилища- стойността на изпълнените мерки може да се приспада от наемите.
Мерки по защита на енергийно бедните и/или уязвимите групи	За преодоляването и смекчаването на проблема с енергийната бедност е необходимо да се изградят ВЕИ инсталации, с които да се захранват потребителите.
Мерки по въвеждане електромобилността в транспорта	Закупуване на електромобили за общински нужди
Мерки по въвеждане на ВЕИ в транспорта	Създаването на ВЕИ базирана зарядна инфраструктура за електромобили Използването на биогорива в транспорта е национална политики и общината не може да въздейства.
Мерки за използване на възобновяема енергия	Необходима е добра запознатост с технологията и сигурност за ефекта от конкретното решение;

	Като цяло лисва достатъчно информираност сред възможните целеви групи: предприятия за производство и услуги, собственици и ползватели на сгради, домакинства; Съществуващите финансови стимули все още не са достатъчни за по-широко навлизане на технологиите и с необходима допълнителна подкрепа; Сметищен газ и газ от пречиствателни станции за отпадъчни води не се оползотворяват;
Общо за всички сектори	Ресурсът на грантовите схеми става все по-ограничен, което налага разработване и прилагане на различни финансови инструменти, всеки от които имат самостоятелни критерии за избор на обекти и въздействие. Значението на финансовата ефективност ще нараства.

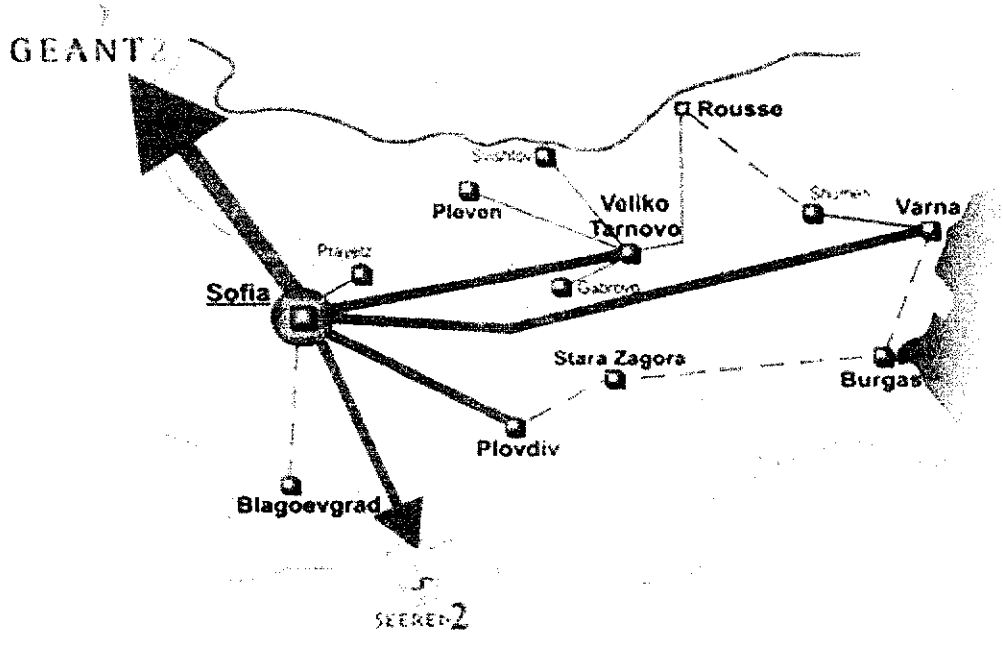
Таблица 5.5.11. Мерките за енергийна ефективност на Община Пловдив

5.6. Състояние на телекомуникационна мрежа

Информационните и комуникационни технологии са един от водещите фактори за иновативно и приобщаващо информационно общество, осигуряващо високо качество на живот на гражданите. Напредъкът в развитието на информационното общество се счита за изключително важен за удовлетворяване на потребностите на обществото и на икономиката.

Съобщителната мрежа като комбинация от механични комутационни елементи, разработени в началото на миналия век, до съвременните миниатюризирани устройства на цифровата схемотехника, представлява ключов елемент от услуги, жизнено необходими за правилното функциониране на обществото. Независимо от равнището на техническите решения, различието в поколенията, производителите на комуникационната техника и доставчиците на комуникационните услуги, мрежата обединява комуникационното оборудване и осигурява ефективно и надеждно обслужване.

Още от началото на новия век, благодарение на разположението си и далновидната политика по отношение на развитието на телекомуникациите в града, община Пловдив (заедно с общините Варна и Велико Търново) е един от основните и най-важните телекомуникационни разпределителни възли в страната – и ключов за ЮЦР и ЮИР, което е видно от картата на телекомуникационната мрежа в България.

Фигура 5.6.1. Карта на телекомуникационната мрежа на Р България[271]

[271] Източник: Списание ISSN 2535-0838 за „Информационна сигурност“

5.6.1. Цифрови технологии и цифрови обществени услуги

Още от началото на миналото десетилетие, община Пловдив е напълно цифровизирана.

Към момента (от средата на 2019 г.) в Община Пловдив безплатен Wi-Fi предоставен от общината има на 3 места (високоскоростни точки) в Район „Централен“ в града. Системата обхваща пространството около:

- В парка на Площад „Кочо Честименски“;
- „Дондукова градина“;
- Парк „19-ти век“.

Инициативата е факт с реализацията на проект, в партньорство с Виваком, по програма WIFI4EU на Европейската комисия, Изпълнителна агенция за иновации и мрежи, програма в областта на далекосъобщенията по Механизма за свързване на Европа.

В допълнение, от средата на 2020 г. община Пловдив реализира пилотна инициатива за услуга – безплатен интернет в един автобус по линия 1 с рег. № РВ5148 и на спирката на Тунела – Юг, по посока Сточна гара.

Доставчиците на телекомуникационни услуги в гр. Пловдив са много, като освен трите големи национални представители – А1, Виваком и Теленор, на територията на населеното място функционират и[272]:

- Германос Телеком България, Телесис, Скю-Ю.Лазарова: Цифрова Кабелна Компания; Стронг България; Кейбълтел: Технологика Пловдив; Глобъл Нет Солюшънс; МСП Оптикс; БулТел; Тераком Инженеринг; Орбител; Глобъл Комюникейшън Нет; КА Системс; Транс Телеком; Алцег; Универсал К; Интраком България; Гео Комерс 97; Технологика Пловдив.

5.6.2. Широколентово покритие и обхванати населени места

Картата, представена по-долу се базира на данните на съществуващи масиви от данни, събрани от национални публични органи. Информацията представлява актуално „картографиране“ на съществуващата частна и публична инфраструктура и качеството на обслужване при използване на стандартни показатели за „картографирането“ на широколентови мрежи, като от нея (обновена през 2019 г.) е видно, че община Пловдив е разположена на територия с повече от една изградена мрежа за фиксиран високоскоростен интернет и 100% широколентов достъп за населението си.

[272] http://www.goldenpages.bg/bg/telekomunikatsii/plovdiv

Фигура 5.6.2.Широколентово покритие в Р България[273]

5.6.3. Достъп до и използване на Интернет от населението

Съгласно данните на Териториалното статистическо бюро в Пловдив към 2019 г. 80.7% от домакинствата в област Пловдив имат достъп до интернет в домовете си, като за предходната, този процент е бил 74.4%. Средна стойност за страната по този показател е 75.1%. По дял на домакинствата с достъп до интернет областта е на 6-то място в страната.

През 2019 година 70.4% от населението на възраст 16 – 74 навършени години се възползват от удобствата на глобалната мрежа всеки ден или поне веднъж седмично. В регулярното използване на интернет от лицата в сравнение с предходната година е регистриран растеж от 7.6 проценти пункта, а в сравнение с 2010 г. – ръст от 31.4 проценти пункта.

Мъжете са по-активни при редовното ползване на интернет в сравнение с жените - съответно 72.8 и 68.1%. Значителни са различията при редовно използващите интернет по образование, като 88.5% от лицата с висше образование, 75.0% от тези със средно образование и 37.0% от лицата с основно или по-ниско образование използват редовно глобалната мрежа.

1/5 или 21% от хората в областта ползват интернет за комуникация с публичната администрация и местното самоуправление, като през 2016 г. този процент е бил 11,4%.

[273] Източник: https://sipbg.gov.bg/SIP.Experts/public/eit/bbMapping_bg.htm

5.6.4. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на телекомуникационната мрежа с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Както бе споменато показано по-горе, община Пловдив е една от най-активните в Р България (гравитираща около 5-то място) от гледна точка на подсигуряване на телекомуникационни услуги за населението си (а и като транзитен разпределител).

През 2019 г. 74.4% от населението на възраст 16 – 74 навършени години в област Пловдив използват интернет всеки ден или поне веднъж седмично на работа. По този показател област Пловдив застава пред областите Стара Загора – 71,4% и Бургас с 68,9%. Първа е област София (столица) – 79.8%, при средна стойност за страната 66.8%.

Използване на глобалната мрежа за взаимодействие с органите на държавната и местната власт се наблюдава при едва 21% от лицата в област Пловдив, което е изоставане с 4,4% от средната стойност за страната, която е 25.4%. Най-значителен е делът на лицата, използвали онлайн услугите на публичната администрация в област София - 45.9%, а най-нисък в област Разград - 6.4%.

5.6.5. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Видно от изложените данни и анализ в предходните точки Община Пловдив се характеризира с много добре изградена телекомуникационна мрежа. Този извод е валиден и за други големи общини в страна, а и като цяло се наблюдава на национално ниво. Въпреки това могат да се открояят следните проблеми и потенциали за развитие:

Идентифицирани проблеми

- Около 20% от домакинствата в Община Пловдив нямат достъп до интернет.
- Взаимодействието с общинската администрация все още в голяма степен се осъществява „на хартия“ и не се използват в пълна степен възможностите за дигитално взаимодействие.

Потенциал за развитие

- Разширяване на високоскоростните точки за безплатен Wi-Fi на територията на града.
- Внедряване на комуникационно оборудване за безплатен интернет в превозните средства от масовия градски транспорт, както и на спирките по техните маршрути.
- Постигане на 100% покритие на домакинстава с достъп до интернет.

5.7. Състояние на съобщителната мрежа

Съобщителната мрежа на община Пловдив се състои, базово, от електронна и физическа част, които включват фиксирана гласова телефонна услуга и достъп до гласова телефонна услуга чрез услугата избор на оператор (фиксиран или мобилен) и пощенски услуги, като отново те биват – държавни (общински) или предлагани от частен спедитор (по-известните от които в България биват – Спиди и Еконт).

Още в началото на изминалото десетилетие е извършена пълна цифровизация – 100% на територията на община Пловдив.

5.7.1. Изградена инфраструктура и потребление на съобщителни услуги

Скоростното развитие на мобилните електронни съобщения през последното десетилетие, гласовите услуги на територията на община Пловдив от мобилен тип, съвсем очаквано, изместват рязко този от физически, като от началото на новия век фиксираните телефонни постове са намалели над 4 пъти.

Тази тенденция ще се запази и през следващото десетилетие, като с постепенното намаляване на населението родено преди 1950 г. ще се редуцира и използването на фиксирани гласови услуги. Целта ще бъде да се достигне един естествен минимум, които е необходим за функционирането на определени административни, институционални и бизнес отрасли.

И трите мобилни GSM оператора Vivacom, Telenor и A1 имат пълно покритие на община Пловдив, като по този начин създават една добра естествена база за конкуренция на свободния пазар и богат избор от услуги за населението и бизнеса в административната единица.

Понастоящем, на територията на гр. Пловдив има функциониращи 27 пощенски станции – 22 в стандартни пощенски пунктове и 5 в т.нар. „изнесени работни места".

Дейностите осъществявани от българските пощи все още са много разнообрази и трудно могат да бъдат заменени изцяло само от един оператор. Общо те биват – спедиторска дейност в България и чужбина, абонамент на вестници и списания и тяхната доставка, парични преводи. В допълнение, пощите служат за много и разнообразни дейности по възложителство, като изплащане на пенсии, обезщетения от Бюрото по труда, битови сметки, уведомления, продажба на винетни стикери, както и много други дейности, застъпени в различните пощенски станции по различен начин, според потребностите на населението.

По естествен пазарен път нараства конкуренцията и в пощенския сектор – главно в логистиката и в плащането на битови сметки. Налагат се бързите конкурентоспособни куриерски услуги на големите спедиторски фирми Спиди, Еконт и централизираните системи за плащане като EasyPay. Освен големите спедиторски фирми, в гр. Пловдив,

понастоящем функционират и множество локални, регионални, национални и дори международни:

- Ателa 07; Трейдсървис Интернешънъл ЕООД; Виа Логистик ЕООД; Униспед инс ЕООД; Мегатория, Европът 2000; Енима; Каролина; Прима Транс; Регул; Рефлекс-2009; Брасис; Трайков Транс; Вайс Транс; Валентин Васев; Ева-Ко; Европът 2000, Алфа ООД и др.[274]
- Въпреки конкуренцията, както бе споменато по-горе, държавните (общински) пощенски услуги ще продължат да са от изключително важно значение за населението на общината, главно поради социалния им характер – много голяма част от предлаганите услуги не са рентабилни, но няма представител на частния сектор, които да може да предложи такава богата гама наведнъж.

5.7.2. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на съобщителната мрежа на областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Един от основните стълбове на съобщителната мрежа в Р България – услугите предлагани от Български пощи ЕАД, разглеждан в контекста на сравнение с другите общини-областни центрове в ЮЦР и ЮИР, е представен чрез следващите сравнителни таблици:

[illegible]	Размер (кв.км)	[illegible] (бр.)	Брой пощенски станции	В т.ч. брой пощенски станции	Население на пощенска станция	Покритие пощенска станция към населени места
Общ. Пловдив	101,98	1	27	0	3.78	27
Общ. Кърджали	574,74	118	18	1	31.93	0.15
Общ. Пазарджик	636,72	32	38	0	16.76	1.18
Общ. Смолян	865	81	16	0	10.68	0.2
Общ. Хасково	739,8	37	28	0	26.42	0.75
ЮЦР	22 369	57 (общини)	568	18	39.38	9.96 (на община)

Табл.5.7.1. Пощенски станции и покритие в общините-областни центрове от ЮЦР и в ЮЦР[275]

[274] https://www.business.bg/o-681/s-4/speditorski-uslugi/c-173/plovdiv.html
[275] Източник: Български пощи ЕАД.

Община Пловдив, като единствената изцяло градска община всички други общини-областни центрове в ЮЦР, показва изключително високи стойност на покритие на пощенски услуги – най-високите в ЮЦР. На другия полюс са общините Кърджали и Смолян, които поради географските си особености и множество населени места с население под 100 души, отчитат много слаби нива на териториално покритие и такова по населени места на услуги от Български пощи ЕАД. Община Пазарджик и община Хасково се доближават до идеални стойности от осигуряване (средно) на 1 пощенска станция на населено място.

Като цяло за ЮЦР имаме покритие от 1 пощенска станция на 40 км2, както и по 10 пощенски станции на община – всички общини областни центрове в ЮЦР имат по високи показатели по последния критерии.

Адм. единица	Размер в км	Населени места (бр.)	Бр. пощенски станции	Бр. пощенски станции в градовете	Км2 на 1 пощенска станция	Населени места на 1 пощенска станция
Общ. Пловдив	101,98	1	27	0	3.78	27
Общ. Бургас	559,15	12	25	1	22.36	2.08
Общ. Сливен	1366,63	46	44	2	31.06	0.96
Общ. Стара Загора	1063,42	52	37	1	28.74	0.71
Общ. Ямбол	90,72	1	7	0	12.96	7
ЮИР	19 799	33 (общини)	461	21	42.95	13.97 (на община)

Табл.5.7.2. Пощенски станции и покритие в общините-областни центрове от ЮИР, ЮИР и Пловдив[276]

От ЮИР, единствено община Ямбол (изцяло градска община както и община Пловдив) дава стойности на покритие на пощенски услуги близки до тези на община Пловдив, но въпреки това Пловдив остава най-подсигурената община и от ЮЦР и от ЮИР.

За разлика от ЮЦР, в ЮИР няма общини-областни центрове като Кърджали и Смолян, които да отчитат много слаби нива на покритие по населени места. И община Сливен и община Стара Загора имат задоволително осигуряване на услуги от Български пощи ЕАД. Очаквано, община Бургас заема челното място в ЮИР (изключвайки изцяло градските общини като Ямбол).

[276] Източник: Български пощи ЕАД.

От сравнителна гледна точка, ЮИР показва по-слабо покритие от това проследено в ЮЦР, с 1 пощенска станция на 43 км2, както и по 14 пощенски станции на община. И тук всички общини областни центрове в ЮИР имат по високи показатели по последния критерии.

Като цяло, развитието на съобщителната пощенска мрежа в и в област Пловдив, както и във всички други общини-областни центрове в ЮЦР и ЮИР, действат едни и същи основни принципи:

- Пощите ще продължат да са с важно социално значение и през следващото десетилетие. Както и при мобилните услуги, по-сериозно значение ще имат за населението с уседналост в селата;
- Делът от около 15% на национално ниво на универсалната пощенска услуга (УПУ) ще продължи да се редуцира;
- Свиване на услугите предлагани от пощенските станции поради наличието на по-ефективни такива, предлагани от частния сектор;

Към края на периода (2030г.), активността на електронните услуги и изчезването на голяма част от населението в малките населени места ще предизвика намаляване на пощенските станции, като по-осезаемо ще бъде в средно-големите градове. За община Пловдив не се очаква толкова драстична редукция

От гледна точка на състоянието и развитието на другия основен стълб на съобщителната мрежа – гласови услуги, ситуацията е ясна и аналогична (отново), както за област Пловдив, така и за всички други общини-областни центрове в ЮЦР и ЮИР (и всички населени места в Р България):

- Стабилно редуциране на използването на фиксирани гласови услуги за сметка на мобилни такива. Община Пловдив, като изцяло градска, ще усеща по-силно тази тенденция, от колкото областите и общините с по-висок процент на населението живеещо в селата. При тях ще бъде наблюдавано по-плавно намаление на фиксираните телефонни постове, поради по-високата ригидност на хората с уседналост в селата;
- Пълна доминация на частния сектор при предлагането на гласови услуги от всякакъв характер;
- Фиксираните телефонни мрежи и в ЮЦР и в ЮИР ще бъдат сведени до необходим функционален, естествен минимум.

5.7.3. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

На базата на извършения анализ на състоянието на съобщителната мрежа в Община Пловдив са идентифицирани следните проблеми и възможности за развитие.

Идентифицирани проблеми

- Невъзможност на пощенските съобщителни услуги да се справят с конкуренцията на частния пазар в определени сектори.
- Редуциране на видовете услуги, предлагани от пощенските станции на територията на общината.

Потенциал за развитие

- Ускоряване на подмяната на физически станции за гласови услуги с мобилни до достигане на естествен минимум.
- Поддържане на конкурентоспособни пощенски услуги в общината.

5.8. Инфраструктура за сметосъбиране и управление на отпадъците

В съответствие с въведения на национално ниво регионален принцип за управление на отпадъците общините Пловдив, Марица, Брезово, Раковски, Стамболийски, Перущица, Съединение, Кричим и Родопи са включени в Регионална система за управление на отпадъците-Пловдив, учредена през 2017 г. РСУО-Пловдив се състои от:

• *Регионално депо за неопасни отпадъци в землището на село Цалапица*. Депото е ситуирано в местността „Паша Махала", землище с. „Цалапица" на територията на Община Родопи. Дейността, извършвана на регионалното депо е свързана с обезвреждане (депониране) на неопасни отпадъци, означена с код D5 (специално проектирани депа). Общата площ на депото е 238,8 дка, от които 186 дка са заети с 12 клетки, и стопански двор на площ от 52.8 дка.

• *Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ в село Шишманци*. Обектът е разположен на територията на Община Раковски, на около 1.5 км. източно от с. Шишманци и на около 3 км. от селата Белозем и Болярино. На около 1 км. южно от тях се намира автомагистрала „Тракия". Капацитетът на обекта е 125 хил. тона годишно, с възможност за увеличаване до 270 хил. тона. На обекта са изградени: сепарираща инсталация; инсталация за биологично разграждане по закрит способ и депо за неопасни отпадъци. С Протокол от 23.09.2021 г. от заседание на Общото събрание на РСУО-Пловдив е взето решение за изграждането на трета клетка, в рамките на депото.

Двете съоръжения се експлоатират в съответствие с издадените комплексни разрешителни.

След изчерпване на капацитета на двете използвани депа, е необходимо да се предприемат действия за горен изолиращ екран и рекултивация. За целта ще бъде необходимо външно финансиране.

5.8.1. Управление на отпадъците и поддържане на чистотата на територията на Община Пловдив.

Системата за сметосъбиране и сметоизвозване в Община Пловдив обхваща всички жители на общината, което е 100% от общият им брой. Дейностите се изпълняват от създаденото през 2010 г. Общинско предприятие „Чистота". Съгласно правилника за неговото функциониране предприятието изпълнява следните основни дейности:

• Събиране на битови, строителни и опасни отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;

• Услуги по денонощно зимно поддържане на територията на Община Пловдив, включващи зимно дежурство и ефективна работа при зимни условия;

• Почистване и миене на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване, вкл. поливане на зелените площи при необходимост;

• Почистване на отпадъци, изхвърлени на неразрешени за това места, ликвидиране на незаконни сметища;

• Стопанисване на съдовете общинска собственост за съхраняване на битовите и строителни отпадъци, вкл. поддръжка, ремонти, почистване и дезинфекция на съдовете за съхраняване на битови и строителни отпадъци;

• Поддържане и експлоатация на депа за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови, строителни и други отпадъци;

• Организиране на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства и превозни средства с животинска тяга на площадките за временно съхраняване;

• Почистване на канали и септични ями;

• Извършване на дейности със строителна, комунална и друга техника и механизация за нуждите на Община Пловдив;

• Организиране и контролиране на дейностите по сметопочистване, сметоизвозване, зимно почистване и др. на територията на Община Пловдив, възложени с договор след проведена процедура по ЗОП.

• Боядисване и поддържане на елементи на техническата инфраструктура.

• Съставяне на констативни протоколи и/или актове за установяване на административни нарушения по Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Пловдив, Наредба за осигуряване на обществения ред, Наредба за овладяване популацията на безстопанствените кучета и котки, и регламентиране отглеждането на домашни кучета и котки на територията на община Пловдив, приети от Общински съвет Пловдив и налагане на глоби срещу издаване на фиш по реда на чл. 39, ал. 2 и 2а от Закона за административните нарушения и наказания, за нарушения на цитираните наредби.

На територията на общината предприятието е разположило 4 (четири) различни типа контейнери – „BOBR". „KUKA", „Лодка" и „PVC-240". Общият им брой е над 3 900.

С цел по-доброто оползотворяване на разделно събрани отпадъци от домакинствата са открити и 6 (шест) броя специализирани площадки за безвъзмездно предаване – по една във всеки район на Община Пловдив. На специализираните площадки се приемат следните отпадъци:

• Хартиени и картонени опаковки (например кашони, кутии от обувки, бонбони, хартиени торбички и др.).

• Пластмасови опаковки (например пластмасови бутилки и др.).

• Стъклени опаковки (например стъклени бутилки, буркани и др.).

• Пестициди (например градински химикали, пестициди, хербициди, препарати за поддържане на тревни площи, овощни и зеленчукови растения и др.).

• Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак (например флуоресцентни лампи, живачни термометри и др.).

• Бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества (например политура, грунд /за метали, за дърво/, боя, смоли, лепила, аерозолни бои, разтворители и др.).

• Перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества (например дезинфектанти, съдържащи киселини, алкохоли, алдехиди, пероксиди и др.; препарати за почистване на стъкла, фурни, белина, отстраняващи петна универсални почистващи препарати за подове, бани, кухни, детергенти и др.).

• Цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти (например лекарствени препарати и др.).

• Пластмаси (например столчета, легени, кофи и др.).

• Обемни отпадъци (например дюшеци, мебели - шкафове, гардероби, легла, дивани, фотьойли, матраци и др.).

5.8.2. Управление на специфичните потоци от отпадъци на територията на Община Пловдив.

Масово разпространени отпадъци

• ***Отпадъци от опаковки:***

В Община Пловдив е изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки чрез разполагане на цветни контейнери по уличната мрежа. ОП „Чистота" е подизпълнител на „Екопак България" АД за районите „Централен" и „Тракия" с три цвята контейнери за разделно събиране на отпадъците: син - за хартиени и картонени опаковки; жълт - за пластмасови и метални опаковки; зелен - за стъклени опаковки. Предприятието е подизпълнител и на „Булекопак" АД за районите „Южен" и „Западен" с два цвята контейнери за разделно събиране на отпадъците: жълт - за хартиени, картонени, пластмасови и метални опаковки; зелен - за стъклени опаковки. Общият брой на контейнерите за разделно събиране, разположени по уличната мрежа надхвърля 400 броя.

С цел да не се затруднява общинската система за разделно събиране на отпадъци от опаковки Община Пловдив е създала организация за тяхното събиране от **малките търговски обекти** на територията на районите „Централен, „Тракия", „Южен" и „Западен".

За целите на правилното планиране и организация, Община Пловдив регулярно публикува информация на официалната си интернет страница за кратността на извозване на контейнерите в шестте района на общината, както и публикува график и маршрут на обслужване на малките търговски обекти.

• ***Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)***

„Негодни за употреба батерии и акумулатори" са батерии и акумулатори, които не могат да бъдат използвани за целите, за които са произведени, предназначени са за оползотворяване или обезвреждане. За тяхното оползотворяване Община Пловдив има сключен договор за сътрудничество с „Норд Елрециклинг" и са обособени точки за разполагане на контейнери за разделното им събиране, както следва:

- Район „Централен" – 7 точки за събиране;
- Район „Тракия" – 5 точки за събиране;
- Район „Южен" – 5 точки за събиране;
- Район „Западен" – 3 точки за събиране;
- Район „Северен" – 5 точки за събиране;
- Район „Източен" – 2 точки за събиране и
- Централа на Община Пловдив – 2 точки за събиране.

Освен на посочените места, всички граждани на Община Пловдив могат да се възползват и от организираните кампании за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори, които се осъществяват два пъти годишно в събирателен пункт на адрес: гр. Пловдив, Район „Северен", ул. „Георги Бенев" №4, площадка на „Универсметал" ООД.

• ***Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)***

„Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване" представлява отпадъчни материали, състоящи се от всякакви негодни за употреба или нежелани електрически и електронни уреди. За тяхното оползотворяване Община Пловдив има сключен договор за изграждане на система за събиране на отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване с „Елтехресурс" АД. Непотребните електроуреди могат да бъдат предадени за по-нататъшна обработка и рециклиране от гражданите на общината чрез отправянето на заявка за посещение от мобилен екип на „Елтехресурс" АД. Електрическото и електронно оборудване, което попада в обхвата на договора за оползотворяване включва:

- Големи домакински уреди (хладилници, перални машини, готварски печки, котлони, микровълнови, ел. радиатори, ел, вентилатори и др.).
- Малки домакински уреди (прахосмукачки, тостери, ютии, фритюрници, кафе машини, и др.).
- Информационно и телекомуникационно оборудване (печатащи устройства, компютри, лаптопи, принтери, телефонни апарати, факс апарати, безжични телефони, клетъчни телефони и др.)
- Потребителски уреди (радиоприемници, телевизори, видеокамери, видеокасетофони, музикални инструменти и др.).
- Газоразрядни лампи (прави луминесцентни лампи).

○ Електрически и електронни инструменти, с изключение на големи стационарни единици промишлено оборудване /бормашини, триони, шевни машини, градинарски инструменти и др.).

○ Електрически и електронни играчки, артикули за забавление или за спорт (ел. влакчета, състезателни коли, спортни уреди с електрически и електронни компоненти и др.).

В рамките на общината в 85 търговски обекта са разположени контейнери, в които гражданите на общината могат да изхвърлят отпадъци от типа на мобилни телефони, MP3, зарядни устройства и др.

- ***Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)***

„Излезли от употреба моторни превозни средства" са автомобилите, които са произведени от автопроизводителите и вече са използвани от своите собственици до края на техния полезен живот. Община Пловдив има сключен договор за сътрудничество с „Българска рециклираща компания" АД за организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства. На територията на общината има 4 основни центъра за събиране и съхраняване, в които гражданите могат да си предадат своите ИУМПС.

- ***Излезли от употреба гуми (ИУГ)***

„Излезли от употреба гуми" са онези гуми, които не могат да бъдат употребени повторно в оригиналния им вид. Тези гуми влизат в системата за управление на отпадъците и подлежат на оползотворяване, чрез материално рециклиране или получаване на енергия и само в краен случай се депонират. При смяна на автомобилните гуми гражданите на Община Пловдив могат да се освободят от Излезли от употреба гуми в автосервизите, извършили смяната. Те са задължени безплатно да приемат старите гуми от крайните потребители. Освен на тези места ИУГ могат да се предават и на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци на базата на ОП „Чистота", като съблюдават ограничение за предаване на не повече от 6 бр. гуми наведнъж.

- ***Отработени масла***

„Отработени масла" са всички смазочни или индустриални масла на минерална или синтетична основа, негодни за употреба по първоначалното им предназначение. Те се предават на местата за смяна на отработени масла.

Строителни отпадъци

С постановление № 267 от 5 декември 2017 г. е приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (ДВ бр. 98 от 08.12.2017 г.). Съгласно наредбата Общинско предприятие „Чистота" е разположило съдове

тип „Лодка“ за строителни отпадъци от ремонти дейности в домакинствата на територията на Община Пловдив, както следва:

- Район „Западен“ – 1 бр.;
- Район „Северен“ – 5 бр.;
- Район „Източен“ – 3 бр. и в
- Район „Южен“ – 1 бр.

Биоразградими отпадъци

Разделното събиране на зелени и други био-отпадъци се прилага с цел тяхното компостиране или анаеробно разграждане. Община Пловдив предоставя съдове за домашно компостиране (компостери) на домакинства, които желаят да се включат в изпълняваната от общината програма за предотвратяване образуването на отпадъци. Предоставянето на компостер за домашно ползване се осъществява чрез подаването на заявление до администрацията на Община Пловдив или в деловодството на ОП „Чистота“ или на официалния имейл на Дирекция „Екология и управление но отпадъците“ към Община Пловдив или официалния имейл на ОП „Чистота“.

По отношение на биоразградимите отпадъци Община Пловдив е въвела система за разделно събиране на растителни отпадъци в кварталите „Коматево“ и „Прослав“. За разделното събиране на растителните отпадъци в кв. „Коматево“ се използват кафяви съдове тип „Мева“ – 120 и 240 л., предоставени на всяко домакинство с двор, а в кв. „Прослав“ – кафяви съдове тип „Ракла“ 1 100 л. за общо ползване. Контейнерите са обозначени с видим надпис „Само за растителен отпадък“. В кафявите контейнери могат да бъдат поставяни всички видове градински (зелени) отпадъци – цветя, трева, листа, отпадъци от подрязване на храсти (без клони), дървени стърготини. В тях могат да бъдат изхвърляни и някои хранителни отпадъци, например обелки от плодове и зеленчуци.

Опасни отпадъци от домакинствата

Ежегодно Община Пловдив организира за гражданите кампания за безвъзмездно предаване на опасни отпадъци от домакинствата чрез Мобилен събирателен пункт, като основните групи отпадъци, които се приемат са:

- Живак и живаксъдържащи уреди (с изключение на луминесцентни лампи);
- Лакове и бояджийски материали;
- Домакински препарати;
- Мастила и замърсени опаковки – опаковки, съдържащи опасни вещества;
- Маслени филтри, спирачни течности и антифриз;
- Фармацевтични продукти – лекарства с изтекъл срок на годност.

На територията на Община Пловдив е организирана система за разделно събиране, съхранение, сортиране и/или оползотворяване на дървесни отпадъци, чрез сключено Споразумение за сътрудничество с „Кроношпан България" ЕООД. Всички граждани на общината, които притежават дървесни отпадъци (дървени плоскости, стари мебели, дървени дограми и др. с произход от домакинствата) могат да се освободят от тях напълно безплатно, като ги транспортират до базата на ОП „Чистота", където е разположен специализиран контейнер. Отпадъчната дървесина се предава за рециклиране и се използва за производство на плочи (плоскости) от дървесни частици.

По отношение на разделното събиране на отпадъци освен изброените в настоящия текст локации на територията на Община Пловдив действат 21 (двадесет и една) площадки за предаване на разделно събрани отпадъци.

5.8.3. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Въз основа на анализа по отношение на изградената инфраструктура и организация за управление на отпадъците може да се заключи, че Община Пловдив води целенасочена и ефективна политика в сектор отпадъци. Въпреки това, като проблеми и потенциали за развитие в тази област могат да се посочат:

Идентифицирани проблеми

- Блокиране на паркинги и улици от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС).
- Регулярно регистрирани нерегламентирани сметища в район „Източен", кв. „Столипиново".

Потенциал за развитие

- Разширяване на изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки чрез разполагане на контейнери във всички райони на общината и увеличаване на броя малки търговски обекти, които да бъдат обхванати от услугата по извозване на разделно събрани отпадъци.
- Разширяване на териториалното покритие на разделното събиране на зелени и други био-отпадъци, с цел тяхното компостиране или анаеробно разграждане.

5.8.4. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на инфраструктурата за сметосъбиране и управление на отпадъците в областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

В област Пловдив през периода 2014-2018 г. количеството събрани битови отпадъци на човек от обслужваното население е намаляло с близо 8% (за 2014 г. – 485 кг./чов./г. спрямо 2018 г. – 446 кг./чов./г.) Независимо от това през периода Пловдив е сред областите с най-голямо количество събрани битови отпадъци на човек.

Сред регионите по събраните битови отпадъци на човек през 2018 г. изпъква на първо място Югозападният регион, а на последно място е Югоизточният регион.

В Югоизточния регион събраните битови отпадъци на човек от обслужваното население в периода 2011–2018 г. намаляват незначително от 392 кг./чов./г. до 389 кг./чов./г. Само в област Бургас тенденцията е към значително намаляване, а останалите области се отчита постепенно увеличение.

В Южния централен регион събраните битови отпадъци на човек от обслужваното население в периода 2011–2018 г. се увеличават от 342 кг./чов./г. до 373 кг./чов./г.

По показател дял на обслуженото население от системи за организирано сметосъбиране във всички региони за периода 2011–2018 г. се наблюдава плавно увеличение. ЮЦР и ЮИР отчитат ниво близко до 100% на населението, обхванато в системите по сметосъбиране. В ЮИР са въведени организирани системи за сметосъбиране във всички населени места. Доброто управление на отпадъците намалява натиска върху дейностите по депониране им. Предадените за депониране битови отпадъци във всички региони на страната намаляват за периода 2011-2018 г. Най-значимо е намалението в Югоизточния регион.

Предадените за предварително третиране битови отпадъци се увеличават във всички региони за периода 2011–2018 г., което е благоприятна тенденция. С най-голям относителен дял е увеличението в Югоизточния регион. На областно ниво в абсолютни стойности на предадените за предварително третиране битови отпадъци на първо място се нарежда София (столична община). След нея следват областите Варна, Бургас и Пловдив.[277]

[277] Социално-икономически анализ на районите в Република България, Национален център за териториално развитие ЕАД, Четвърти етап, част 2, 2021 г., МРРБ

РАЗДЕЛ VI. Екологично състояние и рискове – условия и предпоставки за развитие на зелена Община Пловдив и Пловдив – балансиран град с повишено качество на живот

6.1. Актуален преглед на приложимата нормативна рамка, в т.ч. релевантното национално и европейско законодателство

Документи на международно и европейско ниво

- Конвенция за биологичното разнообразие (Рио де Жанейро 1992 г.);
- Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата;
- Европейска конвенция за ландшафта;
- Директива 92/43/ЕЕС за природните местообитания;
- Директива 79/409/ЕЕС за опазването на дивите птици (изменена от Директива 2009/147/ЕС);
- Рамкова директива за водите 2000/60/ЕС;
- Директива за управление на риска от наводнения 2007/60/ЕС;

Закони и наредби

Закони:

- Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр.91 / 25.09.2002 г., посл. изм. и доп.,ДВ бр. 98 / 27.11.2018 г.);
- Закон за биологичното разнообразие (ДВ, бр.77 / 09.08.2002 г., посл. изм. и доп., ДВ бр. 98 / 27.11.2018 г.);
- Закон за защитените територии (обн. ДВ, бр.133/1998 г., посл. изм. ДВ, бр.66/2013 г., в сила от 26.07.2013 г.);
- Закон за водите (Обн. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., посл. изм, ДВ. бр.52 от 9.06.2020 г.);
- Закон за чистотата на атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр.45 от 28 Май 1996г., изм. и доп. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2019 г.);
- Закон за защитените територии (обн. ДВ, бр.133/1998 г., посл. изм. ДВ, бр.66/2013 г., в сила от 26.07.2013 г.);
- Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ бр.53 от 13 юли 2012г., последно изм. 5 март 2021 г.);
- Закон за ограничаване изменението на климата (обн. ДВ. бр.22 от 11 Март 2014 г., последно изм. и доп. ДВ. бр.25 от 20 Март 2020 г.;
- Закон за защита на животните (обн. ДВ, бр.13 от 08.02.2008 г., изм. ДВ. бр.17 от 23 Февруари 2018 г.)

Наредби:

- Наредба № 7 от 3.05.1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух;
- Наредба № 11 от 14 Май 2007г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (ДВ, бр. 42 от 2007г., обн., ДВ, бр. 25 от 24.03.2017г., в сила от 24.03.2017г);
- Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн., ДВ, бр. 58 от 30.07.2010г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.79 от 8 Октомври 2019г.);
- Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места;
- Наредба за нормите на водопотребление, от 22.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 103 от 27.12.2016 г.;
- Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места;
- Наредба № 1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8.01.2021 г.);
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 267 от 5.12.2017 г. (Обн., ДВ, бр. 98 /8.12.2017 г.);
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (Приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 гизм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.);
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.);
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (Приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.);
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.);
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.);
- Наредба № 4 от 01.02.2021 г. за прилагане на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност.

Документи на национално ниво

- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.);
- Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г.;

- Национална стратегия за адаптация към измснението на климата и План за действие до 2030 г.;
- Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор на Република България;
- Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г.;
- Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.
- План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район (2016-2021 г.)
- План за управление на риска от наводнения на Източнобеломорски район за басейново управление 2016 - 2021 г.;
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.;
- Национална приоритетна рамка за действие по НАТУРА 2000;
- Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

6.2. Природни условия и ресурси – релеф, климат, водни ресурси, почвени ресурси, полезни изкопаеми, горски ресурси

Релеф

Релефът на общинската територия е предимно равнинен. Според анализа на релефа, направен при изготвянето на КПРО[278] на община Пловдив 2015-2025 г., надморската височина варира от 153,2 м до 285,5 м. В морфографско отношение общината е разположена в Южна (Горнотракийска) част, подразделение на основна морфографска единица Преходна планинско-котловинна зона. Горнотракийската котловинна морфоструктура е развита върху тектонска депресия, оформена от Маришкия дълбочинен разлом.

Съвременният равнинен релеф на територията е формиран от запълване на Пловдивския грабен с езерно-речни наслаги, върху които е разположено обширното Пловдивско поле. Пловдивският хорст е развит по Маришкия разлом, в долината на р. Марица. Изграден е от горнокредни интрузии, генетично свързани с дълбоките тектонски разломявания, проводници на вулканска дейност. Представен е от шест, свързани помежду си със седловини, сиенитни хълма – Младежки хълм (Джендем тепе), Хълм на освободителите (Бунарджик), Данов хълм (Сахат тепе) и Трихълмието, състоящо се от Тексим тепе, Джамбаз тепе и Небет тепе. През 30-те години на XX век седмото тепе - Марково тепе, е разрушено за добив на павета.

Климат

[278] Концепция за пространствено развитие на община Пловдив 2015-2025, Булплан ООД, София, 2015 г.

Според климатичната подялба на България[279], територията на община Пловдив попада в район „Горнотракийска низина“ от преходноконтиненталната климатична област. Климатът е умерено горещ, засушлив до много засушлив. Зимата е сравнително мека, годишната амплитуда на температурата на въздуха – малка, вътрешногодишното разпределение на валежите е с два максимума и два минимума – юли и ноември и август – февруари. Районът попада във валежна сянка, което предопределя по-малкото количество валежи. Снежната покривка е неустойчива.

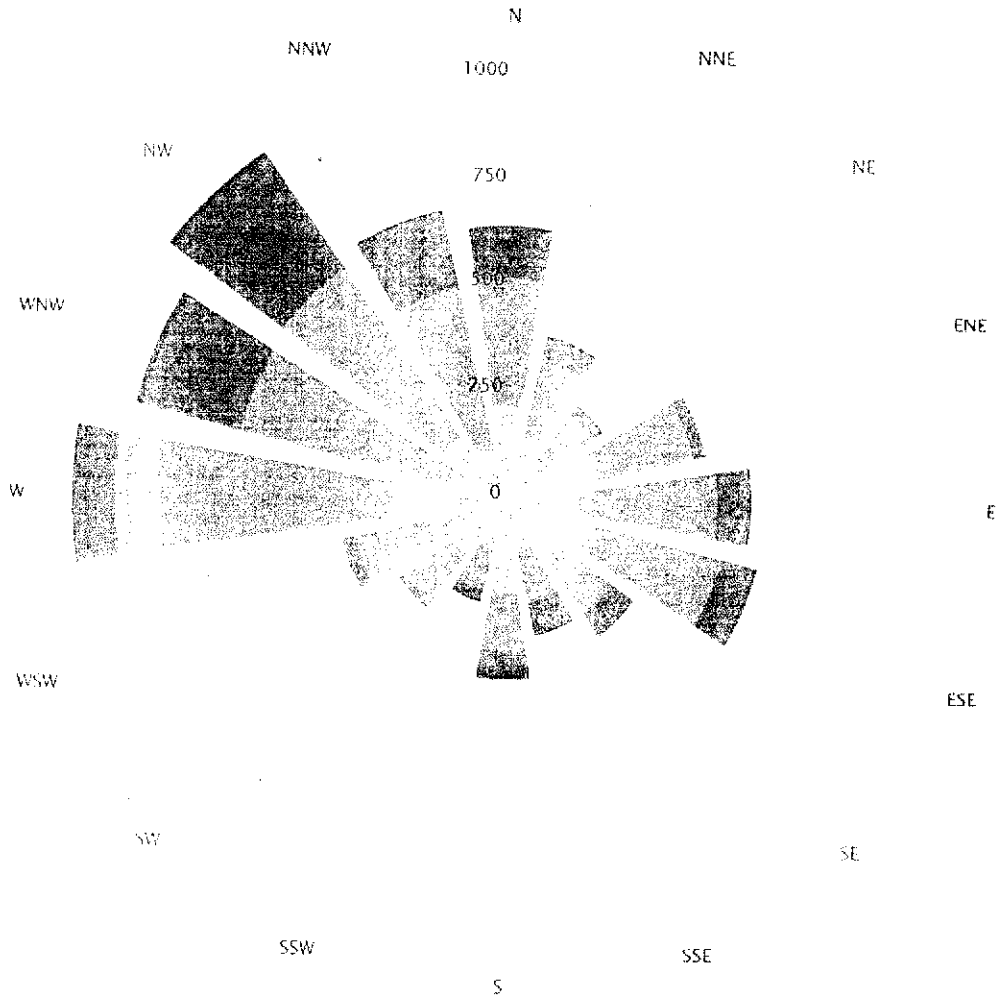
Специфичната коритовидна морфоструктура на Пловдивското поле обуславя проява на характерни процеси като: температурни инверсии, преориентация на въздушния поток, фьонови и долинни ветрове и др.

Средната минимална температура е 6,5°С, средната максимална е 30,3°С, а средногодишната – 12°С. Периодите с температурни инверсии, проявяващи се средно 294 дни годишно, се характеризират се с безветрие и липса на достатъчно силна атмосферна циркулация.

Валежите са под средногодишните валежни суми за страната – 540 мм с максимум през февруари 332 мм и минимум през август – 31 мм. Снежната покривка е тънка - от 4 см до 10 см, образува се най-рано през втората половина на месец ноември и се задържа най-късно до втората половина на месец март Средният брой дни със снежна покривка е около 32.

Преобладават западните и източните ветрове, следвани от югозападните и югоизточните. Ветровете са слаби –от 0 до 5 м/сек., като в 95% от тях преобладават ветрове със скорост до 1 м/сек., а случаите на „тихо време“ са 46,5%. Средно годишно в 33,3 дни от годината времето е с мъгла. Местните ветрове са долинния бриз и фьона. При нахлуване на въздушни маси от долинния бриз се наблюдават температурни инверсии, съпроводени от мъгли и ниски температури, а при тези от фьона – зимните температури рязко се покачват.

[279] Климатът на България, Велев С. 2010 г.

Фигура 6.2.1. Роза на ветровете за локация в гр. Пловдив[280]

Според климатичния анализ, изготвен за целите на Проекта за изменение на ОУПО[281], 2019 г., радиационният баланс за територията на община Пловдив е положителен на годишна база със средна стойност 155 kkal/sm^2/ден. Сумарната слънчева радиация в Пловдив е 381 kkal/sm^2/ден).

Слънчевото греене в Пловдив средногодишно е 2264 часа, с максимум през месец юли (321 часа) и минимум през месец декември (78 часа). Лимитиращи фактори за слънчевото греене са облачността и закритостта на хоризонта. Средногодишно, дните с облачност над 8 бала са 104, с максимум през месеците декември и януари, и минимум през юли и август.

[280] Източник: Meteoblue
[281] Източник: https://www.plovdiv.bg/slider/oup-proekt/

На територията на община Пловдив се формира **мезоклимат**, който се отличава с характерни особености, причинени от географски, радиационни и циркулационни фактори.

Географското положение на гр. Пловдив определя размера и интензивността на радиационния поток и неговото разпределение на годишна база. Периодът на активна слънчева радиация е от средата на месец февруари до средата на месец ноември когато ъгълът на слънчево греене е над 30 над хоризонта.

Релефът има съществено значение за формирането на местния климат. Пловдивското поле е класическа алувиална низина, формирана от р. Марица и нейните притоци. Ограждащите я планини и възвишения формират голяма коритовидна морфоструктура, която определя физическите процеси в пловдивския въздушен басейн. Най-характерно следствие от този релеф са температурните инверсии, които тук заемат 81% от времето.

Специфичният релеф води до няколко последствия: специфичен режим на облачността, мъглите, сланите, минималните и максималните температури, както и ветровете. Местният климат има особено голямо значение във връзка с проблемите с качеството на атмосферния въздух. Замърсителите на въздуха – техногенни аерозоли, фини прахови частици и газове се натрупват над урбанизираната градска зона поради липса на ветрове и липса на вертикална циркулация в периодите на инверсия.

Урбанизираната територия в общината оказва влияние за формиране на специфичен градски микроклимат, който е различен в отделните зони от територията. Компактният характер на град Пловдив, неговите значителни размери и плътност на застрояване създават условия за възникване на т. нар „градски топлинен остров“, ефектите от който са особено осезаеми в летните месеци с интензивно слънчево греене и при безветрие. При тези условия температурите в града достигат два градуса повече в сравнение с крайградските зони.

Урбанизираната територия променя също така режима на вятъра. Това се дължи на наличието на високи сгради, комбинации от сгради с различни височини и отстояния една от друга. В градска среда се увеличават условията за образуване на вихри, както и за ускоряване на вятъра. Тези промени допринасят съществено за разпространението или задържането продължително време на едно място на прахови и газови емисии.

Влажността на въздуха е поредният важен показател за климата и е в пряка зависимост от температурата на атмосферата, от овлажняването на постилащата повърхност и от вятъра. Средната годишна относителна влажност в община Пловдив е 73%, като е най-висока през месец декември – 86% и най-ниска през месеците юли и август – 62%.

Мъглите са често явление на общинската територия. Факторите, които ги формират са: високата честота на температурните инверсии, слабите ветрове и наличието на по-големи количества аерозоли във въздушния басейн. Средногодишно в 33,3 дни от годината, времето е с мъгла (срещу 23,81 в Пещера и 11,5 в Хисар). Появата на мъгли е климатичен дискомфорт, който създава затруднения на редица стопански дейности и повишава заболеваемостта на населението.

Показател за неблагоприятните климатични особености на гр. Пловдив е и броят ясни и мрачни дни. В „слънчевия" град, средно годишно ясни са 79 дни, а мрачни – 104. Количеството и разпределението на валежите в община Пловдив са също неблагоприятни от агроклиматична и градоустройствена гледна точка (свързани напр. с управлението на водните ресурси и растителността в зелените площи). За това свидетелства средногодишната сума на валежите – 540 мм (най-ниски в региона), с максимум през февруари – 332 мм и минимум през август – 31 мм.

Водни ресурси

Повърхностни води

Хидрографската мрежа на община Пловдив е представена от реките Марица, Пясъчник и Първенецка, множество напоителни и отводнителни канали, един изкуствен водоем – Гребния канал и опитните басейни към Института по рибарство и аквакултури. Съгласно хидроложкото райониране на страната (по Йорданова, 1997) община Пловдив е разположена в област (Б) с умереноконтинентално влияние върху оттока с преобладаващо дъждовно подхранване на реките (подобласт БІ). За речния отток (район БІ9) са характерни преходни черти и силно регулиран отток поради обилно подхранване с грунтови и на места с напорни, предимно порови води.[282]

Река Марица е най-значимият воден обект и основен приемник на водите на територията на община Пловдив. Дължината на р. Марица в границите на община Пловдив е около 12 700 м. Наклонът на реката в този участък е малък (средно 0,13%). По-голямата част от реката е коригирана, с изграждане на подпорни стени на двата бряга в рамките на града и земнонасипни диги извън града. Характерна особеност при корекцията на р. Марица в извънградските зони е сравнително голямото отстояние на дигите, което позволява естествен облик на речните брегове.

Река Първенецка е десен приток на р. Марица. Води началото си от Западнородопския рид Чернатица. Навлиза в територията на община Пловдив от югозапад, протича западно от кв. Прослав в североизточна посока и се влива в р. Марица. По цялото и протежение в рамките на общината, р. Първенецка е коригирана със земнонасипни диги.

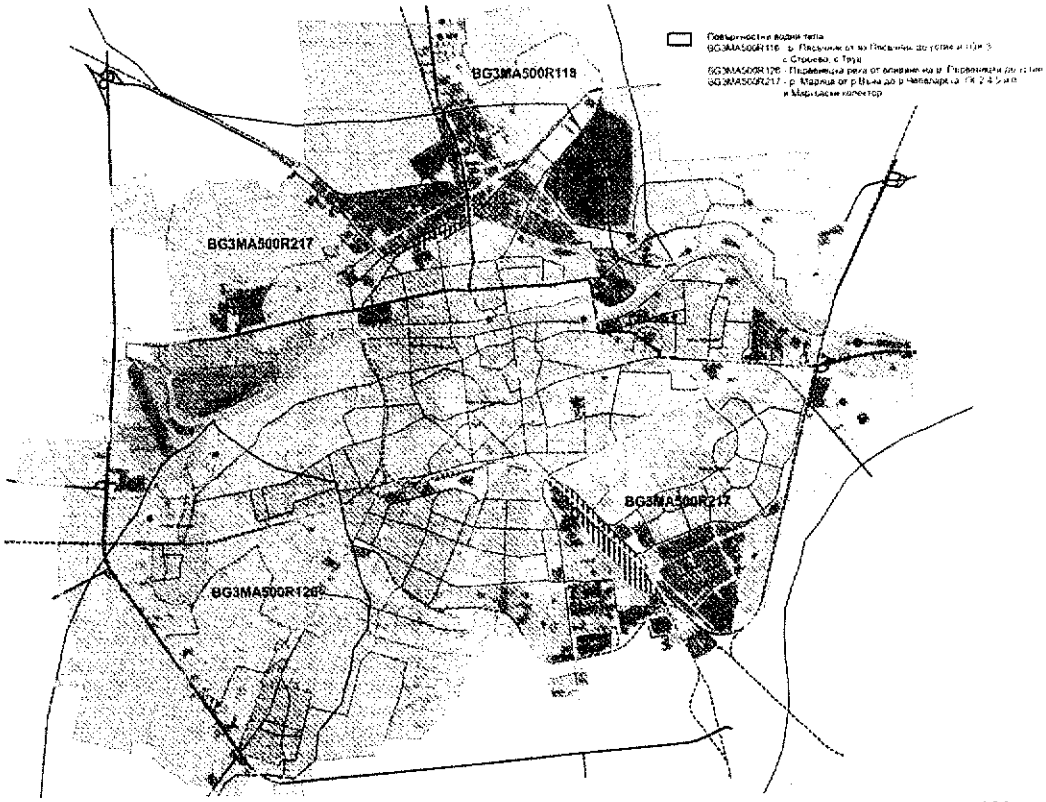
Река Пясъчник е ляв приток на р. Марица. Води началото си от Същинска Средна гора. Навлиза от север в общинската територия и в североизточната й част се влива в р. Марица. По цялото и протежение в рамките на общината, р. Пясъчник е коригирана със земнонасипни диги.

На територията на община Пловдив са изградени редица напоителни и отводнителни канали (канал ГНК РМ-1 „Ени Арк", канал НК РМ2„Дълбока вада", канал ГНК В-III

[282] ОУП на Община Пловдив – проект за изменение 2019

„Длнокричимски“, ОК ГК-3, ОК ГК-4 и др.), стопанисвани от „Напоителни системи“ ЕАД – Клон Марица.

Стоящите повърхностни води на общинската територия включват рибовъдните басейни на Института по рибарство и аквакултури (към Българска селскостопаска академия), и Гребния канал, съоръжение със спортни и рекреационни функции, което се подхранва от р. Марица

Фигура 6.2.2. Повърхностни ВТ на територията на община Пловдив[283]

Планът за управление на речните басейни в Източнобеломорски район 2016-2021 г. (ПУРБ)[284] съдържа определяне на водните тела (ВТ) в басейна на р. Марица, прилагайки критериите на Рамкова директива за водите 2000/60/ЕС. Съгласно ПУРБ, в границите на община Пловдив попадат следните **повърхностни водни тела**:

- BG3MA500R217 - р. Марица от р. Въча до р. Чепеларска, ГК-2, 4, 5 и 6 и Марковски колектор;
- BG3MA500R126 - р. Първенецка от вливане на река Пепелаша до устие; Водното тяло е определено като силно модифицирано поради корекции с цел защита от наводнения и водовземане за напояване.

[283] Източник: Проект за изменение на ОУП, 2019

[284] План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район (2016-2021 г.), източник: https://earbd.bg/indexdetails.php?menu_id=609

- BG3MA500R118 - р. Пясъчник от яз. Пясъчник до устие и ГОК-3, Строево, Труд; Водното тяло е определено като силно модифицирано поради корекции с цел защита от наводнения и водовземане за напояване.

Подземни води

Съгласно пристото хидрогеоложко райониране на Република България, територията на община Пловдив попада в Пловдивски подрайон на Междинната хидрогеоложка област. Установени са две подземни водни тела (ПВТ) от един водоносен хоризонт:

- BG3G000000Q013 - Порови води в Кватернер, Горнотракийска низина; Това ВТ е плитко разположено и по-уязвимо за точкови и дифузни източници на замърсяване.
- BG3G00000NQ018 - Порови води в Неоген-Кватернер, Пазарджик-Пловдивски район. Това ВТ е по-дълбоко разположено и по-добре защитено от повърхностни замърсявания в сравнение с ПВТ в кватернер.

Река Марица е обща дренажна граница между двете подземни водни тела и може да се предположи, че представляват единна двуслойна система. Подхранват се от речния отток, инфилтрация на валежи и поливни води и от съседни водоносни хоризонти.

Подземните води в района са в хидравлична връзка с повърхностно течащите води. Тяхното качествено състояние значително се повлиява от качествата на повърхностните води, което е от особена важност, тъй като се използват за питейно-битовото водоснабдяване на населението в общината. И двете разглеждани водни тела BG3G000000Q013 и BG3G00000NQ018 са обявени в ПУРБ като зони за защита на водите за питейно-битово ползване.

Средна дебелина на ПВТ е от 1 м до 580 м със среден модул на подземния отток - 0.8 л/сек./кв.км. То е значително по-добре защитено от повърхностни замърсявания в сравнение с ПВТ в кватернер. Река Марица е обща дренажна граница между двете подземни водни тела и може да се предположи, че представляват единна двуслойна система. Подхранват се от речния отток, инфилтрация на валежи и поливни води и от съседни водоносни хоризонти.

Подземните води в района са в хидравлична връзка с повърхностно течащите води. Тяхното качествено състояние значително се повлиява от качествата на повърхностните води, което е от особена важност, тъй като се използват за питейнобитовото водоснабдяване на населението в общината.

Почвени ресурси

Съгласно почвено-географското райониране на България[285], територията на община Пловдив попада в Балканско-Средиземноморска подобласт на Средиземноморската почвена област в провинция – Среднотракийско-тунджанска.

Анализът на почвените ресурси, изготвен за целите на КПРО на община Пловдив 2015-2025[286], посочва че разнообразието и специфичните особености на почвената покривка в Пловдивското поле са породени от геоложкия му строеж (съвременни наслаги) и богатството на подпочвени води. Разпространени са: наносни почви (богати, кисели, карбонатни, тъмни); блатни (торфено-блатни) почви; рендзини; солонци-солончаци. Заравнените, слабо дренирани терени често са заети с планосоли, а в подножията на родопските склонове се очертават множество наносни конуси с делувиални почви. Разпространени са и лесивирани каneловидни почви, както и антропогенни почви в урбанизираната територия.

Най-голямо разпространение на територията на община Пловдив имат алувиалноливадните, алувиално-делувиалните и алувиалните почви. Североизточно от градската територия и западно от река Пясъчник и северния бряг на река Марица се откриват окултурени пясъци и ограничено разпространени силно излужени до слабо оподзолени канелени горски почви, неерозирани и слабо ерозирани, глинесто песъчливи и леко песъчливо глинести, както и излужени канелени горски почви, неерозирани и слабо ерозирани, леко и средно песъчливо глинести. Блатните са разпространени северозападно от гр. Пловдив и югоизточно от кв. Коматево, а южно от квартала - рендзини.

В градската част почвите са антропогенни. Те нямат нормален естествен профил. Притежават лек механичен състав, ниско съдържание на хумус, азот и фосфор. Усвоимата влага е много малка, поради високата водопропускливост и слабите им водозадържащи способности.

Землището на община Пловдив е заето от земи от II до X категория. Делът на земите от високата II категория е пренебрежимо малък и обхваща едва 0,01% от цялото землище. По-широко разпространение имат земите от III категория, разположени в най-източната и най-западната част на Пловдивското землище. Те обхващат обща площ от около 3,3% от територията. Най-широко разпространени са земите от IV категория – близо 30% от цялата площ, и заемат целите североизточни и югозападни части.

Община Пловдив попада в силно засушлива зона според коефициента на овлажняване за периода с температура на въздуха над 10°С. Това определя сравнително значим риск към атмосферно засушаване и умерен риск към почвено засушаване.

От деградационните процеси, потенциална заплаха за екологичното състояние на почвите в обработваемите земеделски територии е процесът на засоляване, поради по-

[285] Почвено-географско райониране на България, Нинов Н. 1997 г.

[286] Концепция за пространствено развитие на община Пловдив 2015-2025, Булплан ООД, София, 2015 г.

високото ниво на подпочвените води и периодични летни засушавания. В урбанизираната среда деградационните процеси са свързани със запечатването, уплътняването, изтощаването на почвите и наличие на площна и ровинна ерозията по тепетата.

Полезни изкопаеми

На територията на община Пловдив не са установени находища на рудни и нерудни полезни изкопаеми и към настоящия момент не се извършва добив на такива.

Горски ресурси

Горските територии заемат незначителна част от баланса на територията на община Пловдив, 19 ха или 0.19% от общата територия. Включват горския разсадник, ползван за попълване на зелената система на града и други горски терени с малки площи.

Дървесната растителност на територията на община Пловдив е представена предимно в състава на зелената система на града, като част от урбанизираните територии. Дървесната растителност в общината формира неравномерна мозаечна структура, която покрива рехаво градската територия. Преобладават много на брой малки залесени площи.

6.3. Анализ по компоненти на състоянието на околната среда – състояние и замърсители

6.3.1. Въздух

Съгласно чл.4 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ), основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой, са нивата на суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Съгласно Заповед № РД 969/21.12.2013 г. на министъра на околната среда и водите, територията на страната е разделена на шест района (в т.ч. агломерации) за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) – Столичен, Пловдив, Варна, Северен/Дунавски, Югозападен и Югоизточен. Заповедта определя също така териториалния обхват и броя на пунктове за текуща оценка на КАВД, по основните показатели определени в чл.4, от ЗЧАВ, които са с превишение на установените в законодателството норми, за всеки РОУКАВ. Община Пловдив попада в рамките на РОУКАВ Пловдив, като определените в заповедта показатели, са фини прахови частици (ФПЧ10, ФПЧ2.5), азотен диоксид (NO_2) и полицикличните ароматни въглеводороди (ПАВ).

Мониторингът на качеството на атмосферния въздух в град Пловдив се извършва в два пункта чрез автоматични измервателни станции, които са част от Националната система за мониторинг на околната среда:

- Пункт – АИС „Каменица“ – автоматичен, градски фонов.
- Пункт – АИС „ж.к. Тракия“ – автоматичен, транспортно ориентиран.

Пунктовете се обслужват от Регионална лаборатория - Пловдив - ИАОС и са елемент от Националната система за мониторинг на КАВ. Резултатите от измерванията в АИС „Каменица“ и АИС „Тракия“ се извеждат на всеки час и КАВ се следи в реално време.

Състоянието на качеството на атмосферния въздух по основните видове замърсители е представено в настоящия план, като обобщение на информацията от годишните отчети за КАВ, публикувани от община Пловдив и годишните бюлетини за състоянието на околната среда, публикувани от РИОСВ-Пловдив.

Замърсяване с ФПЧ10

Нормативни нива за опазване на човешкото здраве: Нормите за опазване на човешкото здраве за ФПЧ10 са определени с Наредба №12 от 15.07.2010г.за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ, бр.58/2010г.) – представени в следващата таблица.

Средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве (СДН)	24 ч.	50 μg/m^3 ФПЧ10 (да не бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една КГ)	50%	01.01.2005 г.
Средногодишна норма за опазване на човешкото здраве (СГН)	Една календарна година	40 μg/m^3 ФПЧ10	20%	01.01.2005 г.

Таблица 6.3.1. Норми за опазване на човешкото здраве за ФПЧ10

Резултати от провеждания мониторинг: Резултатите показват положителна тенденция към намаляване на регистрираните брой превишения на **средноденонощните норми за опазване на човешкото здраве (СДН) с ФПЧ10** за периода 2018 – 2020 г. Въпреки това и в двата мониторингови пункта се установява превишаване на СДН над допустимите стойности, повече от допустимия брой от 35 пъти в рамките на една календарна година, определен в съответствие с Наредба №12 от 15.07.2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ, бр.58/2010г.).

По пунктове броят превишения на СДН са представени в табличен вид.

Мониторингови пункт	2018 г.		
АИС „Каменица"	78	69	52
АИС „Тракия"	107	89	84

Таблица 6.3.2. Превишения на СДН по пунктове (2018-2020)

По отношение на отчетените нива на **средногодишни стойности за ФПЧ10**, се очертава видима разлика между двата мониторингови пунктове АИС „Каменица" и АИС „Тракия". Измерените средногодишни стойности за ФПЧ10 по пунктове са представени в табличен вид.

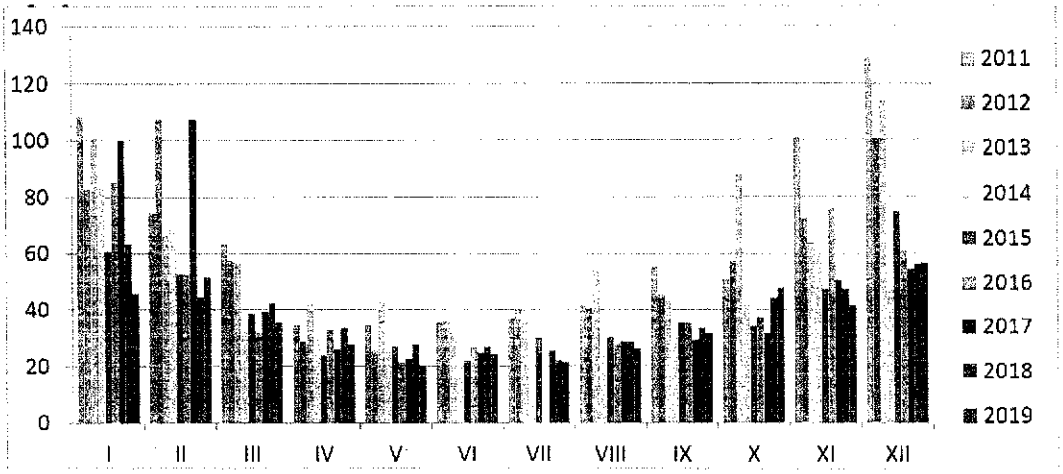
Мониторингови пункт	2018 г.		
АИС „Каменица"	38.97 μg/m^3	35.75 μg/m^3	31.97 μg/m^3
АИС „Тракия"	49.43 μg/m^3	44.66 μg/m^3	43.70 μg/m^3

Таблица 6.3.3. Измерени средногодишни стойности за ФПЧ10 по пунктове (2018-2020)

През десет годишния период 2010-2020 г. в **АИС „Каменица"** са регистрирани превишения на средногодишната норма за ФПЧ10, с изключение на 2015 г., 2018 г., 2019 г. и 2020 г., когато средногодишните концентрации (СГК) са в норма, а именно под 40 мг/куб.м.

Обобщено оценката, която се налага за периода за изминалите десет години в АИС „Каменица" – разглеждан като пункт за мониторинг, определящ градския фон показва, че последните три години, СМК на зимните месеци са със стойности най-често над средногодишната норма, за разлика от периода 2011-2013 г., когато СМК на тези месеци са твърдо и доста над определения норматив. Трудно може да се определи едностранно причината за този факт, но като цяло се отразява положително върху подобряването и поддържането на КАВ на територията на общината. Превишенията на СДН варират, като максималната СДК за периода 2011-2019 г. е регистрирана в АИС „Каменица" през 2012 г. в размер на 361 мг/куб.м.

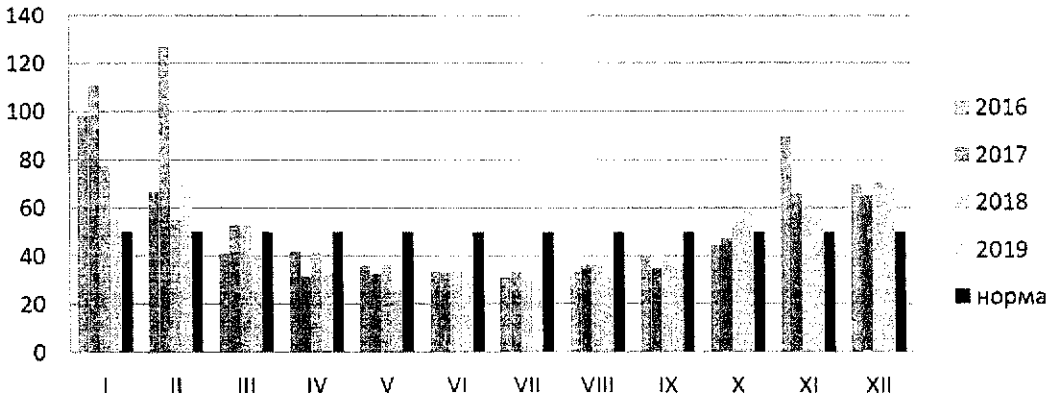
Установява се силно изразена разлика между топлото и студеното полугодие. Годишните максимуми в стедномесечните концентрации (СМК) са регистрирани през последния, втория и първия месец в годината. Ясно се очертават високи СДК през месеците декември, февруари и януари, като техните стойности постепенно намаляват със затоплянето на времето и нарастването на температурата на въздуха (показани на фигура 6.3.1).

Фигура 6.3.1. Графика СМК на ФПЧ10 на АИС „Каменица“ 2011- 2019 г.

В АИС „Каменица“ максималната СГК е отчетена през 2011 г., а минималната е през 2020 г, следвана от 2019 г. и 2018 г. На практика и през трите последни години СГК е под нормативно определената пределна стойност на средногодишна норма (ПС за СГН - 40,00 мг/куб.м)., като се наблюдава трайна тенденция към намаление на средногодишните концентрации.

АИС „Ж.К. Тракия“ се разглежда с данни от 2016 до 2020 г. Пунктът дава представа за замърсяването на АВ непосредствено на пътното платно. При този пункт също се очертава сезонна зависимост при стойностите на СМК. Високи нива се отчитат основно през студената част на годината, през месеците януари, февруари, март, октомври, ноември и декември.

Фигура 6.3.2. Графика СМК на ФПЧ10 на АИС „Тракия“ 2016- 2019 г.

Анализът на данните от мониторинга в АИС „Тракия“ показва трайно намаляване на средногодишните концентрации на ФПЧ10, но измерените стойности все още са над нормативно определените нива.

Източници на замърсяване: Финитe прахови частици с големина до 10 микрометра (ФПЧ10) се изхвърлят директно в атмосферата от транспорта, енергетиката и бита

(първични емисии) или се формират в атмосферата от съдържащите се в нея метални оксиди, полиароматни въглеводороди, серен диоксид, азотни оксиди, амоняк и др. газове (вторични емисии). В района на град Пловдив основните източници на замърсяване са битовото отопление с твърди горива и транспорта.

Анализът на данните от провеждания мониторинг, показва обратно-пропорционална зависимост между измерените нива на ФПЧ10 и измерената температура, а именно – през летния период с повишаване на средноденонощните температури, измерените стойности по ФПЧ10 намаляват, а през зимния сезон с понижаване на температурата и започване на отоплителния сезон измерените стойности са в по-високи граници.

Съществено влияние върху регистрираните стойности оказват и специфичните метеорологични условия в района – температурни инверсии (в около 85% от дните), голям процент дни с безветрие (около 40% от дните в годината са със скорост на вятъра под 1,5 м/сек.) и мъгли, водещо до задържане и натрупване на замърсителите. Това заключение се потвърждава от Статистически анализ на връзката на концентрациите на ФПЧ10 с метеорологичните условия в община Пловдив, изготвен от НИМХ през 2017 г.

Други фактори, които влияят върху замърсяването с ФПЧ10 са свързани с разположението на гр. Пловдив сред обработваеми земеделски терени, създаващи специфичен режим на пренос на замърсители с произход от запрашаване при обработката на почвата, ерозия при сухо и ветровито време, задимяване от пожари и умишленото палене на стърнища.

Замърсяване с ФПЧ2.5

Нормативни нива за опазване на човешкото здраве: Нормите за опазване на човешкото здраве за ФПЧ2.5 определени с Наредба № 12 от 15.07.2010 г. (ДВ, бр.58/2010г.) са представени в таблицата.

Средногодишна норма за опазване на човешкото здраве (СГН) – Етап I	една календарна година	25 μg/m^3 ФПЧ2.5	20 % на 11.06.2008 г., намаляващи линейно на 1.01.2009 г. и на всеки 12 месеца след това, за да достигне 0 % към 1.01.2015 г.	01.01.2015 г.
Средногодишна норма за опазване на човешкото здраве (СГН) – Етап II	една календарна година	20 μg/m^3 ФПЧ2.5		01.01.2020 г.

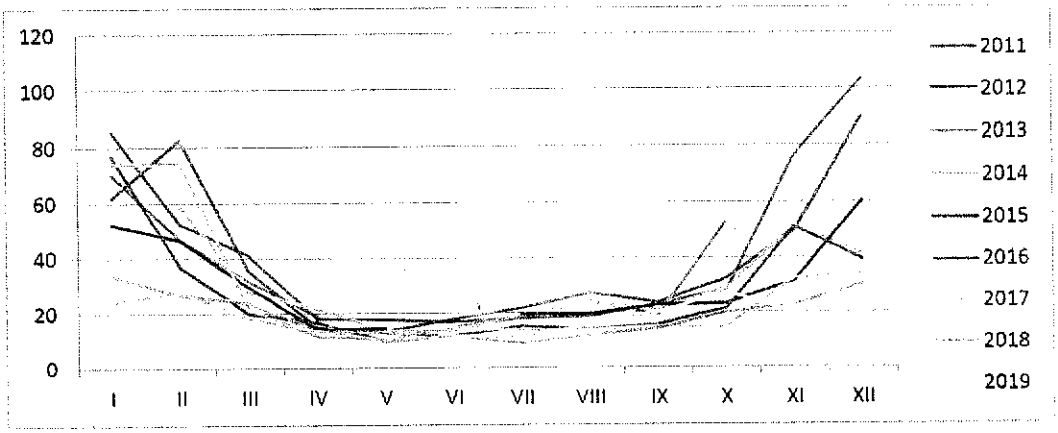
Таблица 6.3.4. Норми за опазване на човешкото здраве за ФПЧ2.5

Резултати от мониторинга: Данните от мониторинга, провеждан в АИС „Каменица“ показват стойности, които се доближават, но не превишават средногодишна норма за опазване на човешкото здраве 20 мг/куб.м, както и положителна тенденция към намаляване на замърсяването с ФПЧ2.5.

АИС „Каменица”	19.17 μg/m^3	19.04 μg/m^3	15.47 μg/m^3
Средногодишна норма за опазване на човешкото здраве 20 μg/m^3 (25 μg/m^3 до 2019 г. вкл.)			

Таблица 6.3.5. Данните от мониторинга, провеждан в АИС „Каменица“ за ФПЧ2.5.

Измерените стойности по месеци повтарят зависимостта, отчетена при ФПЧ10, ниски стойности през пролетно-летния период и повишаване на регистрираните стойности през есенно-зимния период, показано на Фигура 6.3.3.

Фигура 6.3.3. Графика СМК на ФПЧ2.5 на АИС „Каменица“ 2011- 2019 г.

Линиите на движение на средномесечните нива на ФПЧ2,5 в периода 2011 – 2019 г. са почти успоредни (с изключение на зимните месеци) като се припокриват през топлия период на годината (с изключение на месец август на 2012 и 2011 г.).

Основни източници на фини прахови частици с размер под 2,5 микрона (ФПЧ2.5) са емисиите от транспорта, битовия сектор, промишлената дейност, като първични замърсители. Вторични емисии на твърди частици се формират в атмосферата от съдържащите се в нея метални оксиди, полиароматни въглеводороди, серен диоксид, азотни оксиди, амоняк и други газове.

Анализът на сезонната динамика показва, че за територията на община Пловдив, влиянието на отоплението през зимата е силно изразено. Допълнително средномесечните нива се завишават и задържат в атмосферата при неблагоприятни условия за разсейване (ниска скорост на вятъра, мъгли, температурни инверсии, които доминират в района през студените месеци).

Нормативни нива за опазване на човешкото здраве: Нормите за опазване на човешкото здраве за азотен диоксид и азотни оксиди определени с Наредба № 12 от 15.07.2010 г. (ДВ, бр.58/2010г.) са представени в таблицата.

Средночасова норма за опазване на човешкото здраве (СЧН)	1 час	200 μg/m^3 NO_2 (да не бъде превишавана повече от 18 пъти в рамките на една КГ)	50 % през 1999 г., намалява линейно до достигане на 0 % към 1.01.2010 г.	01.01.2010 г.
Средногодишна норма за опазване на човешкото здраве	една календарна година	40 μg/m^3 NO_2	50 % през 1999 г., намалява линейно до достигане на 0 % към 1.01.2010 г.	01.01.2010 г.
Алармен праг за уведомяване на населението	1 час	400 μg/m^3 NO_2	Н/П	Н/П

Таблица 6.3.6. Норми за опазване на човешкото здраве за азотен диоксид и азотни оксиди

Резултатите от мониторинга показват наличие на превишения на СЧН за опазване на човешкото здраве, които обаче не надхвърлят нормата от 18 пъти в рамките на една календарна година.

АИС „Каменица"	2	4	8
АИС „Тракия"	0	9	9

Таблица 6.3.7. Резултати от мониторинга показват наличие на СЧН

Всички превишения на ПС на СЧН са регистрирани през студената част на годината, през месеците октомври и декември, основно в интервала между 18:00÷22:00 ч., което подсказва силното влияние на техния произход – битовото отопление в комбинация с пиков транспортен трафик и неблагоприятна метеорологична обстановка, характерна за района през зимата.

Максималните измерени стойности на азотен диоксид по години са:

- 2018 г. – 207.82 μg/m^3, регистрирана в АИС „Каменица";
- 2019 г. – 273.84 μg/m^3, регистрирана в АИС „Тракия";
- 2020 г. – 389.00 μg/m^3, регистрирана в АИС „Каменица".

Измерените **средногодишни концентрации** в двата пункта показват различна картина:

АИС „Каменица"	21.8 µg/m^3	19.88 µg/m^3	25.27 µg/m^3
АИС „Тракия"	35.47 µg/m^3	47.17 µg/m^3	Липсват данни

Таблица 6.3.8. Измерени средногодишни концентрации на СЧН

В пункт **АИС „Каменица"**, разглеждан като представителен за територията на община Пловдив, СГК е в нормативни граници, като отчетната 2019 г. е с най-ниска стойност на формираната средногодишна концентрация за разглеждания период.

В пункт **АИС „Тракия"**, даващ представа за замърсяването непосредствено на пътното платно, са регистрирани превишения.

За периода 2018-2020 г. община Пловдив не е уведомявана от компетентния орган за превишения на установения алармен праг по показател NO2 в атмосферния въздух.

Основни източници на азотен диоксид в атмосферата се явяват основно горивните процеси в промишлеността, бита и транспорта (първични емисии) и химични процеси, протичащи в атмосферата (вторични емисии).

Замърсяване с полицикличние ароматни въглеводороди ПАВ

Полицикличните ароматни въглеводороди (ПАВ) са голяма група вещества, изградени от две и повече свързани ароматни ядра. Като индикатор за съдържание на ПАВ в атмосферния въздух се използва концентрацията на едно от тях - бензо(α)пирен, за което има определена средногодишна целева норма 1 ng/m^3 (съгл. Наредба 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полицикличи ароматни въглеводороди в атмосферния въздух).

Резултатите от провеждания мониторинг в АИС „Тракия" показват, че за календарната 2019 г. СГК е в размер на 0,9 ng/m^3, а през 2020 г. – 0,8 ng/m3, които и в двете години са под определената средногодишна целева норма.

Регистрираните данни през 2019 и 2020 г. отчитат влиянието на динамиката в интензивността на транспортния поток, горивни процеси в битовия сектор през отоплителния сезон в съчетание с метеорологичните условия. Очертава се ясна сезонна зависимост – през зимните месеци регистрираните стойности са значително по-високи от тези, регистрирани през пролетно-летните месеци от годината.

Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух с ПАВ са транспорта, следван от горивните източници в бита и промишлеността. Предвид това, този показател се определя в транспортно-ориентирания пункт АИС „Тракия".

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

Серен диоксид (SO_2)

Нормативните нива за опазване на човешкото здраве определени с Наредба № 12 от 15.07.2010 г. (ДВ, бр.58/2010г.) са:

- Средночасова норма - 350 $\mu g/m^3$ (да не бъде превишавана повече от 24 пъти в рамките на една календарна година (КГ);
- Среднодеионощна норма - 125 $\mu g/m^3$ (да не бъде превишавана повече от 3 пъти в рамките на една КГ);
- Алармен праг за информиране на населението - 500 $\mu g/m^3$ при период на осредняване 1 час.

Резултатите от мониторинга за 2018-2020 г. показват, че няма регистрирани превишения на средната часова норма и средната денонощна норма за опазване на човешкото здраве. Също така не са регистрирани превишения на алармения праг за информиране на населението.

Установено е, че през есенно-зимния период стойностите на този показател са по-високи в сравнение пролетно-летния период, което свидетелства за замърсяване с произход от битовото отопление с твърди горива.

Кадмий (Cd)

Източници на този замърсител са основно промишлеността, горивните процеси и транспорта. Целевата норма за концентрация на кадмий в атмосферния въздух е 5 ng/m^3 (съгл. Наредба 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух).

Резултатите от мониторинга показват, че регистрираните средногодишни стойности през 2018, 2019 и 2020 г. са под целевата норма за ниво на кадмий.

Озон (O_3)

Озонът е газ, естествено съдържащ се в атмосферата (приземен слой). В урбанизирана среда той не се емитира директно в атмосферата. Неговата поява е в резултат на трансформации и създаване при взаимодействие между ултравиолетовите слънчеви лъчи и първични замърсители, като азотни оксиди (NOX), въглероден оксид (CO), въглеводороди и летливи органични съединения (ЛОС), съдържащи се в изпускани отпадъчни газове.

Краткосрочната целева норма за опазване на човешкото здраве, определена в Наредба № 12 от 15.07.2010 г. (ДВ, бр.58/2010г.) е 120 $\mu g/m^3$ (определя се като осемчасова средна стойност, да не се превишава повече от 25 пъти в рамките на календарна година)

По данни от провеждания мониторинг, през 2018, 2019 и 2020 г. не са регистрирани превишения на краткосрочна целева норма за опазване на човешкото здраве.

Въглероден оксид (CO)

Източник на замърсяването с въглероден оксид основно е транспортът, следван от горивни процеси в промишлеността и бита.

Нормата за опазване на човешкото здраве, определена в Наредба № 12 от 15.07.2010 г. (ДВ, бр.58/2010г.) е максимална осемчасова средна стойност в рамките на денонощието - 10 mg/m^3.

По данни от провеждания мониторинг, през 2018, 2019 и 2020 г. не са регистрирани превишения на нормата за опазване на човешкото здраве.

Политики и програми за подобряване на качеството на атмосферния въздух

С цел намаляване на нивата на основните замърсители и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух, община Пловдив разработи и изпълнява Програма за управление на качеството на атмосферния въздух и План за действие за периода 2018-2023 г., приети с Решение Решение №293, взето с Протокол №13 от 26.07.2018 г. на Общински съвет – Пловдив.

Програмата съдържа комплексна оценка на качеството на атмосферния въздух, анализ на източниците и количествена оценка на емисиите на замърсители и формулране на мерки, насочени целево към четирите замърсители в атмосферния въздух, с констатирано превишение на нормите през последните години: ФПЧ10, NO_2, ФПЧ2.5 и ПАВ

Според Програмата за КАВ, основната цел пред община Пловдив, която трябва да се постигне е привеждане на качеството на атмосферния въздух по отношение на съдържанието на вредни вещества в него, в частност на ФПЧ10, NO_2, ФПЧ2.5 и ПАВ в съответствие с изискванията на нормативната уредба по опазване на чистотата на атмосферния въздух и осигуряване на здравословна среда за населението.

При формулирането на мерките в Програмата за подобряване на качеството на атмосферния въздух са отчетени и европейските практики за намаляване на емисиите на прахови частици и азотни оксиди. Мерките са насочени приоритетно към намаляване на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух през зимните месеци в резултат на изгарянето на твърди горива за битово отопление, както и намаляването на емисиите от транспортните средства.

Общината извършва прозрачна политика по предоставяне на информация по отношение на КАВ. Информацията от постоянния мониторинг, извършван чрез АИС „Каменица“ и АИС „Тракия“ се предоставя на обществеността чрез изградения портал за мониторинг на околната среда на община Пловдив: http://ecomonitoring.plovdiv.bg/plovdiv/.

Качеството на атмосферния въздух, както и метеорологичните параметри се оповестяват пред обществеността на посочения по-горе адрес на интернет страницата на община Пловдив, както и на електронното табло на площада пред общината, което е елемент от общинската местна система за КАВ.

Община Пловдив изготвя ежегодни доклади за изпълнението на Плана за действие 2018-2023 г. към Програмата за подобряване на КАВ, съгласно изискванията на чл.79, ал.5 и ал.6 от Закона за опазване на околната среда, чл.27, ал.2 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, т. III ,от Решение №293, взето с Протокол №13 от 26.07.2018г. на Общински съвет – Пловдив.

От 2019 г. община Пловдив изпълнява проект „Мерки за подобряване на качеството на атмосферен въздух в община Пловдив, чрез намаляване на емисиите от ФПЧ10 от битовото отопление“ с безвъзмездната финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“. Основна цел на проекта е подмяна на замърсяващи въздуха отоплителни устройства на твърдо гориво (дърва и въглища) с екологични алтернативи на: газ; електричество; пелети или друг вид дървесна биомаса или източници на топлинна енергия, по желание на съответното домакинство. Приемането на заявления за интерес от страна на домакинствата ще продължи до 2023 г.

Изводи

- Община Пловдив прилага последователна и целенасочена политика за предотвратяване замърсяването и подобряване на качеството на въздуха и решаване на установените проблеми.
- Въпреки положителната тенденция, отчетена в данните от мониторинга през последните три години, все още са налице нерешени проблеми с наднормено замърсяване на атмосферния въздух в община Пловдив, най-вече по отношение на показателите ФПЧ10 и азотен диоксид.
- През последните 3 г. данните от постоянния мониторинг показват стойности на показателите за ФПЧ2.5 и ПАВ, които се доближават, но не превишават съответните норми за опазване на човешкото здраве.
- Резултатите от мониторинга също така показват трайна тенденция към намаляване на регистрираните концентрации по показателите ФПЧ10 и ФПЧ2.5, което се дължи на комплекса от мерки предприети от страна на общинска администрация.
- Основните източници на замърсяване са битовото отопление с твърди горива, автомобилен транспорт, пренос на замърсители от съседни земеделски земи.
- Естествените условия на средата – топографски и климатични, в съчетание с конфигурацията на урбанизираната среда, създават негативни предпоставки за задържане на замърсители в атмосферния въздух;
- Мерките, заложени в общинската програма по КАВ и План за действие, следва да продължат да се реализират с необходимата ефективност и в следващите години с цел постигане на установените норми, осигуряване на качеството на атмосферния въздух в района и изпълнение на Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух, която е с времеви обхват 2018-2024 г.

Възможности и идентифицирани мерки

Мерките за подобряване на КАВ в настоящия план се основават в най-голяма степен върху мерките от Плана за действие 2018-2023 г. към Програмата за подобряване на КАВ, обобщени и актуализирани на база на последната налична информация:

- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление – поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво, разширяване мрежата за централно топлоснабдяване, въвеждане на стимули за използване на алтернативни екологични средства и горива за отопление в замяна на използване на твърди горива;
- Повишаване на обществената информираност за вредните ефекти върху околната среда и човешкото здраве от използването на твърди горива;
- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от транспорта – оптимизиране на транспортната схема в община Пловдив, изграждане на нова и подмяна на съществуваща пътна инфраструктура, изграждане на нови пешеходни зони и буферни паркинги, насърчаване на електромобилността чрез изграждане на зарядни станции, подмяна на общинския автомобилен парк и повишаване изискванията към превозвачите, обслужващи градски транспорт и др.;
- Редовно механизирано почистване и измиване на уличните платна от прах и отлагания;
- Стриктен контрол на замърсяването на уличните платна от строителна техника; Повишен контрол срещу паркирането на МПС в паркове и междублокови пространства;
- Въвеждане на зони с ниски емисии, както по отношение на замърсяването от транспорта, така и на битовото отопление;
- Повишаване на техническия капацитет на общинската администрация за собствен мониторинг и контрол на качеството на атмосферния въздух с цел по-прецизно управление на мерките за подобряване на КАВ и отчитане на тяхната ефективност (напр. чрез закупуването на мобилна измервателна станция);
- Разширение на елементите на зелената система със защитни функции: зелени клинове, защитни озеленени пояси по периферията на града, както и покрай натоварени транспортни артерии;
- Разработване и актуализация на стратегически, програмни и планови аналитични документи във връзка с качеството на атмосферния въздух, прогнозиране, моделиране.

6.3.2. Води

Оценка на натиска, въздействията и екологичното състояние и потенциал на повърхностните води

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Планът за управление на речните басейни в Източнобеломорски район 2016-2021 г. (ПУРБ) включва актуална оценка на натиска, въздействията, екологичното състояние и потенциал на повърхностните водни тела (ВТ). Оценката показва, че и трите повърхностни ВТ, които се намират на територията на община Пловдив са в умерено екологично състояние и е представена в таблицата.

BG3MA500R217 р. Марица от р. Въча до р. Чепеларска	Градски (битови) отпадъчни води – общо 13 точкови източника със значителен общ биогенен товар; Заустване на индустриални отпадъчни води с разрешителни по ЗВ – 46 точкови източника;	Влошено състояние по биологичните показатели Макрозообентос, Фитобентос и Макрофити, Влошено състояние по химичните показатели NO_3, N общ, PO_4, P общ;	Умерено състояние
BG3MA500R126 р. Първенецка от вливане на река Пепелаша до устие	Градски (битови) отпадъчни води – 1 точков източник; СМВТ – значими хидроморфологични изменения от прилагането на мерки защита от наводнения и водовземане за напояване.	Влошено състояние по показателите Макрозообентос и N общ;	Умерен потенциал
BG3MA500R118 р. Пясъчник от яз. Пясъчник до устие и ГОК-3, Строево, Труд	Градски (битови) отпадъчни води – 3 точкови източника; Заустване на индустриални отпадъчни води с разрешителни по ЗВ – 12 точкови източника; СМВТ – значими хидроморфологични изменения от прилагането на мерки защита от наводнения и водовземане за напояване.	Влошено състояние по показателите Макрозообентос, NH_4, PO_4	Умерен потенциал

Таблица 6.3.9. Оценка на натиска, въздействията, екологичното състояние и потенциал на повърхностните водни тела

Програмата от мерки към ПУРБ Източнобеломорски район 2016-2021 г. предвижда редица мерки за постигането на добро екологично състояние/потенциал на горепосочените ВТ, посочвайки териториалния обхват на мерките и отговорните институции.

Мярката посочена за територията на община Пловдив и от компетенцията на общинската администрация е Изграждане или модернизиране на пречиствателни станции

за отпадъчни води, изграждане и/или реконструкция на канализационни мрежи за населени места над 10000 е. ж. (за BT BG3MA500R217). Предприети са действия за изпълнението на тази мярка.

Оценка на натиска, въздействията и състоянието на подземните води

Оценка на натиска и въздействията върху подземните водни тела (според ПУРБ 2016-2021) е представена в *Таблица 2*:

BG3G000000Q013 Порови води в Кватернер – Горнотракийска низина	Значим	Точково: Индустриални производства, депа за битови отпадъци (Цалалица и др.), индустриални депа за отпадъци, животновъдни ферми, складове за пестициди и др. Дифузно: Населени места без канализация и селскостопанска дифузия - азотни и фосфорни торове; Находища на уран; Добив на инертни материали;		Лошо
BG3G00000NQ018 Порови води в Неоген –Кватернер: Пазарджик - Пловдивски район	Значим	Точково: депа за битови отпадъци, индустриални депа за отпадъци, животновъдни ферми, складове за пестициди и др. Дифузно: Населени места без канализация и селскостопанска дифузия - азотни и фосфорни торове; Находища на уран; Добив на инертни материали;		Лошо

Таблица 6.3.10. Оценка на натиска и въздействията върху подземните водни тела (според ПУРБ 2016-2021)

Програмата от мерки към ПУРБ предвижда редица мерки за подобряването на състоянието на горепосочените подземни ВТ. Не са предвидени конкретни мерки за територията на община Пловдив, които да са отговорност на общинската администрация.

Състояние на канализационната мрежа и пречистване на отпадъчните води

Канализационната мрежа в община Пловдив е с общо покритие 99%, като в повечето административни райони на града тя е 100%. Изключение е район Южен, където покритието е 95%. Общата дължина на канализационната мрежа е 488 км, вкл. 93 км колектори и 395 км. канализационни отклонения.

Канализационната система на Пловдив страда от висока инфилтрация. Маломерните колектори, които са били изградени в миналото не успяват да осигурят оттичането на смесените води в дъждовно време и се причиняват наводнения.

Отпадъчните води от гр. Пловдив се пречистват централизирано от **ПСОВ Пловдив** с капацитет 213 000 куб.м/ден. Пречиствателната станция е изградена през 1984г., като след това е частично реконструирана. Приемник на пречистените отпадъчни води е река Марица (водно тяло с код BG3MA500R117).

Утайките от ПСОВ Пловдив се третират чрез компостиране, вермикомпостиране и биологично компостиране по закрит способ, съвместно с ТБО, по договор с външна фирма.

През 2017 г. е завършено **Регионално прединвестиционно проучване** (РПИП) за обособена територия обслужвана от ВиК ЕООД, гр. Пловдив, което цели да постигне съответствие на обслужваната територия с националното и европейското законодателство в областта на питейните води, отвеждането и пречистването на отпадъчните води. Проучването анализира нуждите от В и К услуги и формулира приоритетни инвестиционни мерки за изграждане и рехабилитация на В и К инфраструктурата.

Проектният период на действие на РПИП за обособената територия, обслужвана от „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив е до 2048 г. Периодът на изпълнение 2018 – 2023 г., включва проекти, свързани с изграждане и реконструкция на ВиК системи за инвестиционни предложения за агломерации над 10 000 е. ж., а този от 2023 – 2048 г., включва проекти свързани с населени места и агломерации над 2000 е. ж. за отпадъчни води и инвестиционни предложения за населени места над 50 жители за питейно водоснабдяване.

Повече информация за състоянието на водоснабдителната и канализационната мрежи и системи, както и перспективите за тяхното развитие са представени в т. 5.4 от ПИРО.

Изводи

- Повърхностните водни тела, които се намират на територията на община Пловдив са в умерено екологично състояние, като основните източници на натиск върху тях са: непречистени или недостатъчно пречистени отпадъчни води от населени места и промишленост, инцидентни замърсявания от промишлеността, дифузно замърсяване от земеделието и хидроморфологични изменения;
- Подземните водни тела, които попадат частично в границите на община Пловдив са в добро количествено, но лошо качествено състояние. Основните източници на

натиск върху тях са: точково и дифузно замърсяване и инфилтрация от депа за битови отпадъци, индустриални депа за отпадъци, животновъдни ферми, складове за пестициди, земеделие и количествен натиск от прекомерна експлоатация;

- Питейното водоснабдяване осигурява води с добро качествено и количествено състояние, които отговарят на нормативните изисквания. В същото време обаче, зависимостта на гр. Пловдив от плитко разположени подземни води носи риск от замърсяване;
- ВиК инфраструктурата е с добро покритие на обслужваната територия и население, но се нуждае от инвестиции за рехабилитация на амортизирани водоснабдителни и канализационни мрежи, преодоляване на загуби във водопреносната мрежа, инфилтрация на канализационни води и наводнения при интензивни валежи.

Възможности и мерки

- Опазване на водните ресурси и намаляване на ефекта от изменение на климата и риска от недостиг на вода, чрез подобрен контрол на използваните количества за напояване на зелени площи и осигуряване чистота на уличните платна;
- Предотвратяване на замърсяването на подземните води, включително чрез рекултивация на депата за отпадъци;
- Изпълнение на мерки за рехабилитация на ВиК мрежите, които са идентифицирани в Регионалното прединвестиционно проучване за обособена територия обслужвана от ВиК ЕООД, гр. Пловдив, и не са обхванати от досегашните проекти, както и други проекти за подмяна на амортизирани ВиК мрежи;
- Подготовка и реализацията на проект, чрез който водоснабдяването на гр. Пловдив да се извършва и от язовирните води на каскада Въча;
- Цифровизация и георефериране на общинските дейности по устойчиво управление на водите;
- Изготвяне на комплексно цялостно решение за прилагане ма мерки за защита от наводнения, адаптация към изменение на климата и социализация на коритото на река Марица.

6.3.3. Почви

По данни на РИОСВ – Пловдив за 2018-2020 г., почвите на територията на община Пловдив не са замърсени с тежки метали и металоиди, устойчиви органични замърсители и нефтопродукти, не са ерозирани, вкислени и засолени. Няма нарушени земи и почви от добивна промишленост.

Предвид силно ограничения поземлен фонд и почвени ресурси, с които разполага община Пловдив, са необходими мерки за рекултивация на терените, нарушени от

строителство или депониране на строителни отпадъци, предпазване от ерозия на хълмовете (като част от изпълнение на ПУ на ЗТ), както и прилагане на добри земеделски практики в земеделските площи.

6.3.4. Обекти, съоръжения и дълготрайни материални активи с екологично предназначение

По-важните обекти и съоръжения с екологично предназначение на територията на община Пловдив са представени в таблицата по-долу:

Обект, съоръжение	Предназначение	Собственик
Помпена станция за питейно водоснабдяване „Юг“	Водочерпене от подземни източници за питейно водоснабдяване	„ВиК“ ЕООД - Пловдив
Помпена станция за питейно водоснабдяване „Север“	Водочерпене от подземни източници за питейно водоснабдяване	„ВиК“ ЕООД - Пловдив
Помпена станция за питейно водоснабдяване „Изток 1“	Водочерпене от подземни източници за питейно водоснабдяване	„ВиК“ ЕООД - Пловдив
Помпена станция за питейно водоснабдяване „Изток 2“	Водочерпене от подземни източници за питейно водоснабдяване	„ВиК“ ЕООД - Пловдив
Пречиствателна станция за питейни води „Храбрино“	Пречистване на питейни води от повърхностен водоизточник	„ВиК“ ЕООД - Пловдив
Пречиствателна станция за отпадъчни води - Пловдив	Пречистване на отпадъчни води от агломерации над 20 хил. Екв. Ж.	„ВиК“ ЕООД - Пловдив
Лабораторно-изпитвателен комплекс	Мониторинг и изследвания на качеството на питейни и отпадъчни води	„ВиК“ ЕООД - Пловдив
Регионално депо за неопасни отпадъци – с. Цалапица	Третиране на битовите отпадъци, които са включени в общинските системи за организирано събиране и извозване на общините Пловдив, Родопи, Марица, Стамболийски, Перущица, Кричим и Съединение.	Регионално сдружение за управление на отпадъците – Пловдив

Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ – с. Шишманци	Третиране на битовите отпадъци, които са включени в общинските системи за организирано събиране и извозване на общините Пловдив, Родопи, Марица, Стамболийски, Перущица, Кричим и Съединение.	Регионално сдружение за управление на отпадъците – Пловдив
Компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци	Повторно оползотворяване на биоотпадъци и биоразградими отпадъци на територията на община Пловдив	Община Пловдив
Общинска стационарна ветеринарна амбулатория и общински приют за безстопанствени кучета	Контрол върху популацията на безстопанствени животни и свързаните с тях здравни и ветеринарни рискове	Община Пловдив чрез ОП „Зооветеринарен комплекс"

Таблица 6.3.11. По-важните обекти и съоръжения с екологично предназначение на територията на община Пловдив

6.4. Анализ по фактори на въздействие

6.4.1. Управление на отпадъците

Община Пловдив прилага интегрирания подход за преход към кръгова икономика и управление на отпадъците, съобразено политиките на Европейската общност и националното законодателство и Националния план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г. Съгласно изискванията на ЗУО, кметът на общината, подпомогнат от съответното звено на общинската администрация, организира управлението на битовите и строителните отпадъци, генерирани на общинската територия.

Програмата за управление на отпадъците (ПУО) на територията на община Пловдив 2014-2020 е приета с Решение №251 взето с Протокол №14 от 01.08.2014г. на Общински съвет – Пловдив. През 2016 г. Програмата е актуализирана с цел да бъде приведена в съответствие с Националния план за управление на отпадъците до 2020 г.. Програмата е изготвена на основание чл.52 от ЗУО. Изпълнението на програмата се отчита ежегодно в съответствие с чл.52 от Закона за управление на отпадъците.

Програмата за управление на отпадъците (ПУО) има за цел въвеждане на интегрирана система за управление на отпадъците, включваща съвременни практики за събиране на отпадъци, както и подходящи съоръжения за третиране, осигуряващи прилагането на йерархията за управление на отпадъците а именно:

1. Предотвратяване на образуването на отпадъци;

2. Подготовка за повторна употреба;
3. Рециклиране;
4. Друго оползотворяване, напр. за добив на енергия;
5. Обезвреждане.

ПУО залага редица количествените цели за управление на отпадъците:

Биоотпадъци	2016	Рециклиране и оползотворяване на 25% от количеството отпадъци, образувани през 2014 г.
	2020	Рециклиране и оползотворяване на 50% от количеството отпадъци
	2025	Рециклиране и оползотворяване на 75% от количеството отпадъци
Отклоняване на битови биоотпадъци от депата	2020	До 35% от количеството отпадъци, образувани през 1995 г.
Битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло	2016	Мин. 25% от общото им тегло
	2018	Мин. 40% от общото им тегло
	2020	Мин. 50% от общото им тегло
Строителни отпадъци, когато община Пловдив е възложител	2020	Влагане на рециклирани строителни материали и оползотворяване на СО в обратни насипи в количества както следва: Ново строителство на сгради – 2% от общото количество вложени строителни продукти; Ново строителство на пътища – 10% Рехабилитация, реконструкция и основен ремонт на пътища – 3% Строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура – 8% Оползотворяване на предварително третирани строителни отпадъци в обратни насипи – 12%
Строителни отпадъци, когато община Пловдив не е възложител	2020	Възложителите на СМР на пътища са отговорни за 80% материално оползотворяване на образуваните при тези дейност строителни отпадъци. Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективно разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци съгл. Наредбата за управление на

		строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

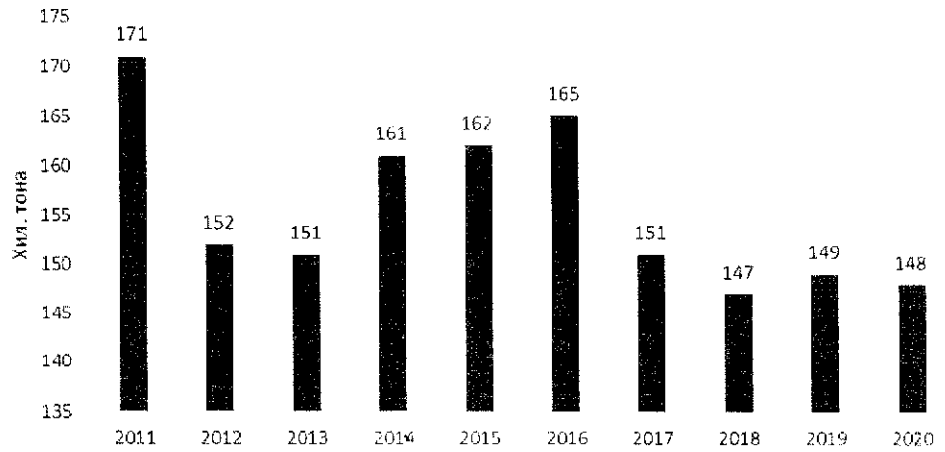
Таблица 6.4.1. Цели за управление на отпадъците

Необходима е бъдеща актуализация на ПУО за периода 2021-2028 г. за да бъде приведена в съответствие с новия Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г., публикуван през м юни 2021 г.

Дейността по управление на отпадъците на територията на общината е регламентирана и в Наредба на ОбС Пловдив за управление на отпадъците на територията на Община Пловдив *(приета с Решение 215, взето с Протокол 12 от 10.07.2014 г., изм. - Решение № 2198 от 31.10.2019 г. на АдмС - Пловдив по адм. д. № 1580/2019 г.).*

Анализът на състоянието по отношение генерирането на отпадъци според ПУО показва общата тенденция към нарастване на количеството на събраните битови отпадъци с увеличаването на населението на град Пловдив до 2016г. (когато е актуализирана програмата). Наблюдава се сравнително постоянно ниво на количеството депонирани отпадъци на жител. Показателят „норма на натрупване на битови отпадъци" е по-висок от средното за страната.

От 2016 г. до 2020 г. се наблюдава тенденция към намаляване общото количество на образуваните отпадъци на територията на общината (по данните, представени в годишния отчет за изпълнение на ПУО за 2020 г.) На фигура 6.4.1. е представена тенденцията за образуваното количеството на битовите отпадъци на територията на община Пловдив за периода 2011 – 2020 г.

Фигура 6.4.1. Количество на битовите отпадъци от територията на община Пловдив от общинската система за събиранс и извозване на отпадъците

Морфологичният анализ на битовите отпадъци показва, че спрямо типичните данни за населени места над 150.000 жители, делът на хранителни отпадъци, стъкло и дървесни е по-малък, докато фракциите текстил, градински и инертни е по-висок.

Община Пловдив е изградила **система за организирано събиране на смесени битови отпадъци**, като с осигурената техника и съдове е обхванато 100% от населението. Общината е осигурила необходимата инфраструктура за събиране, транспортиране и последващо третиране на шестте потока масово разпространени отпадъци – отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ и отработени масла чрез сключени договори с организации по оползотворяване.

По-подробна информация относно наличната инфраструктура за сметосъбиране и управление на отпадъците е представена в т. 5.8 от ПИРО.

Според данни от РИОСВ-Пловдив за периода 2018-2020 г. не са констатирани значителни нерегламентирани замърсявания /сметища/ на територията на община Пловдив.

До момента в община Пловдив не е въведено оползотворяване на битовите отпадъци за получаване на топлинна или електрическа енергия. Предвид количеството на битовите отпадъци, генерирани в рамките на РСУО - Пловдив и депонирани на двете регионални депа, е оправдано да се търси решение за изграждане/разширение на инсталация за механично-биологично (МБТ) третиране на отпадъци с производство на RDF гориво. Това би повишило делът на рециклирани и оползотворени отпадъци за сметка на депонираните количества, в съответствие с йерархията за управление на отпадъците.

По отношение на подготовка за **повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло** от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, община Пловдив до момента изпълнява целите, заложени в ПУО и Националния план за управление на отпадъците (по данни от ежегодните заповеди на Изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда, с която се определят общините, изпълнили целта по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО):

- 2015 г. - постигната степен на рециклиране 50%, при заложена цел 25%;
- 2016 г. - постигната степен на рециклиране 53%, при заложена цел 40%;
- 2017 г. - постигната степен на рециклиране 53% при заложена цел от 40%;
- 2018 г. - постигната степен на рециклиране 64%, при заложена цел 50%;

На територията на община Пловдив функционират 6 броя площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата. Пет от тях са чрез сключен договор по ЗОП, а една от тях е общинска и се намира в базата на ОП „Чистота".

На територията на Община Пловдив е организирано разделно събиране на масово разпространени отпадъци и опасни отпадъци от домакинствата, което произтича от изискванията, заложени в националното и европейското законодателство по отношение управлението на отпадъците.

И през 2020 г. се запазва тенденцията в увеличаване количеството на рециклируемите отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки изразена след промяната през 2016 г. на типа контейнери от тип „Ракла“ на тип „Иглу“.

Биоотпадъците, образувани при поддържане на паркове, градини и други обществени площи, от дейността на Общинско предприятие „Градини и паркове“ се събират разделно. Във връзка с въвеждане в експлоатация на инсталацията за компостиране предстои през 2021 г. да бъдат обхванати от системата за разделно събиране и допълнителни обекти, които генерират зелени отпадъци – дворовете на детски градини и училища, траурните паркове в града и др.

През 2020 г. е изградена компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци по проект с финансовата подкрепа от Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. Технологията на компостиране е на открити купове, покрити с полупропусклива мембрана. Проектният капацитет на площадката за компостиране е 15 000 тона зелени отпадъци (биоотпадъци) годишно.

От 2017 до 2020 г. община Пловдив е предоставила безплатно 178 съда за домашно компостиране на домакинства, с финансиране от общинския бюджет. През 2020 г. продължи дейността по проекта за разделно събиране на зелените отпадъци от дворовете на домакинствата от кв. „Прослав“ и от кв. „Коматево“ в индивидуални кафяви съдове.

Биоотпадъците, образувани при поддържане на паркове, градини и други обществени площи, от дейността на Общинско предприятие „Градини и паркове“ се събират разделно. Във връзка с въвеждане в експлоатация на инсталацията за компостиране, предстои през 2021г. да бъдат обхванати от системата за разделно събиране и допълнителни обекти, които генерират зелени отпадъци – дворовете на детски градини и училища, траурните паркове в града и др.

Строителните отпадъци се управляват в съответствие с Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (ДВ бр.98 от 08.12.2017 г.) и съответната общинска наредба. Контейнери тип „Лодка“ за строителни отпадъци са поставени на общо 10 локации, разположени в 4-ри района на територията на община Пловдив. В тях гражданите могат да изхвърлят строителни отпадъци от ремонтни дейности в домакинствата си, като еднократното количество не може да надвишава 1 куб. м. Целта е да се предотврати нерегламентираното изхвърляне на строителни отпадъци.

В голяма степен, управлението на строителните отпадъци разчита на ангажиментите на строителните фирми сами да осигурят извозването и оползотворяването им. Преди откриването на строителната площадка и/или преди започването на дейностите по изграждане или премахване на строеж, фирмите изготвят и внасят за одобряване в общината Планове за управление на строителните отпадъци, които включват селективно разделяне на отпадъците на мястото на образуване и подготовка за рециклиране и/или оползотворяване.

До момента не е изградена общинска инфраструктура за оползотворяване и рециклиране на строителните отпадъци. Според НПУО 2021-2028, преобладаващата част от строителните отпадъци имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване, има

достъпни технологии за рециклиране, но въпреки това няма достатъчен капацитет за такива дейности.

Обществена информираност: през 2020 г. са проведени кампании за приобщаване на различни възрастови групи пловдивчани, особено деца, към идеите и принципите за опазване и подобряване на околната среда в града. Организирани са кампании за събиране на масово разпространени и опасни отпадъци. Подробна информация, свързана с управлението на отпадъците се публикува на интернет страницата на общината и се актуализира редовно от Дирекция „Екология и управление на отпадъците".

Изводи

Анализът на информацията в ПУО дава възможност да се направят следните изводи по отношение на управлението на отпадъците в община Пловдив:

- Изградената система за събиране и третиране на смесени битови отпадъци отговаря на нуждите на жителите на община Пловдив, но са необходими поетапни действия за надграждане и поддръжка.
- Необходимо е развитието на инфраструктура за третиране на битовите отпадъци на територията на Община Пловдив, което да повиши дела на рециклираните и оползотворени отпадъци за сметка на депонираните.
- Целите, свързани с рециклиране на отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло могат да бъдат постигнати с наличната инфраструктура. Необходимо е оптимизиране на системата за разделно събиране и по-добър контрол над нейното ползване от гражданите, с цел сортираният отпадък да бъде годен за рециклиране.
- За постигане на целите, свързани с биоотпадъци е необходима допълнителна инфраструктура, като община Пловдив вече е предприела действия в тази посока.
- Необходими са спешни мерки за осигуряване на капацитета и екологичната безопасност на Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ – Шишманци и Регионално депо за неопасни отпадъци – Цалапица.
- Необходимо е изграждането на технически капацитет и инфраструктура за рециклиране и повторно оползотворяване на строителни отпадъци.
- Необходимо повишаване на контрола относно управлението на строителните отпадъци, както и към пунктовете за вторични суровини.

Възможности и идентифицирани мерки

- Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на територията на Община Пловдив, включително изграждане/разширение на инсталация за механично-биологично (МБТ) третиране на отпадъци с производство на RDF гориво, чрез прилагане на технология за механично третиране на отделяне, количества рециклируеми материали и производство на RDF гориво.

Развитие на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и намаляване на количествата на депонираните отпадъци;

- Инвестиции за осигуряване на капацитета и екологичната безопасност на Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ – Шишманци и Регионално депо за неопасни отпадъци – Цалапица;
- Изграждане на инфраструктура за рециклиране на строителни отпадъци, самостоятелно или съвместно със съседни общини, включително площадка за рециклиране, мобилни инсталации и временни площадки;
- Изграждане, разширяване и/или надграждане на системата за подготовка за повторна употреба и поправка, вкл. изграждане на Площадка за предаване на разделно събрани отпадъци, вкл. зона подготовка и повторна употреба, за която е изготвен е технически проект;
- Ефективно функциониране на изградената компостираща инсталация за биоотпадъци, чрез допълнително надграждане на системата за събиране на биологични и биоразградими отпадъци, обхващане на пазарите на територията на общината както и чрез обособяване на три терена за събиране на зелени отпадъци от домакинствата в кв. „Прослав“ и кв. „Коматево“;
- Оптимизиране на системата за разделно събиране с цел сортираният отпадък да бъде годен за рециклиране;
- Довършване и въвеждане в експлоатация на инсенератор за болнични отпадъци;
- Изграждане на инфраструктура за рециклиране и/или оползотворяване на излезли от употреба автомобилни гуми.
- Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението;
- Насърчаване на предотвратяване генерирането на отпадъци чрез икономически стимули и контрол;
- Цифровизация и георефериране на политиката по устойчиво управление на отпадъците.

6.4.2. Шум

Шумът е един от основните фактори на средата, който оказва неблагоприятно въздействие върху хората в големите градове. Степента на риска от увреждане на човешкото здраве под въздействието на фактора „шум“ в околната среда е трудно установима. Обикновено този фактор не действа изолирано, а участва в сложна комбинация с други рискови за здравето фактори, които могат да бъдат химични, физични, биологични,

психологични и такива, свързани с начина на живот, атакуващи човешкия организъм в течение на целия му живот.

Шумът атакува почти всички органи и системи на човешкия организъм[287], като се проявява главно в четири насоки:

- Психологично въздействие: раздразнение, влияние върху работоспособността, въздействие върху речевата разбираемост и умствените способности.
- Физиологично въздействие: върху слуховия орган, върху функциите на сърдечно съдовата система – учестяване на сърдечния ритъм, промени, които водят до повишаване на кръвното налягане, дихателната система – изменения на респираторния ритъм, храносмилателна система – забавяне пасажа на храната и различни по степен и вид увреждания на стомаха, ендокринна система – изменение количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма, вестибуларна система, процесите на обмяната и др.
- Въздействие върху съня – смущаването на нощната почивка не дава възможност за възстановяване на работоспособността и постепенно довежда организма до състояние на преумора.
- Загуба на слуха в резултат на продължително влияние на шум с висока интензивност.

Действието на фактора шум е най-отчетливо изразен в урбанизираните райони с население над 100 000 жители. Шумовото им натоварване зависи както от интензитета на шума, така и от продължителността на неговото въздействие.

Мониторингът на шума в урбанизираните територии на общината, в съответствие със Закона за защита от шума в околната среда и Закона за здравето се извършва от органите на Министерство на здравеопазването, в конкретния случай от РЗИ-Пловдив.

От 2008 г. Община Пловдив стартира оперирането на система за мониторинг на шума в околната среда. Порталът www.plovdiv.webnoise.eu предоставя възможност за наблюдение нивата на шума във всички обхванати локации до момента. В портала е изградена мрежа от 15 наблюдавани точки в зони с „тихи точки“ и зони в урбанизирани територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик. Непрекъснатият мониторинг на шума, съчетан с политика на регулярно ре-позициониране на терминалите (с цел обхващане на по-голяма територия на следене) е най-достоверния източник на информация за развитието на акустичната среда в агломерация Пловдив.

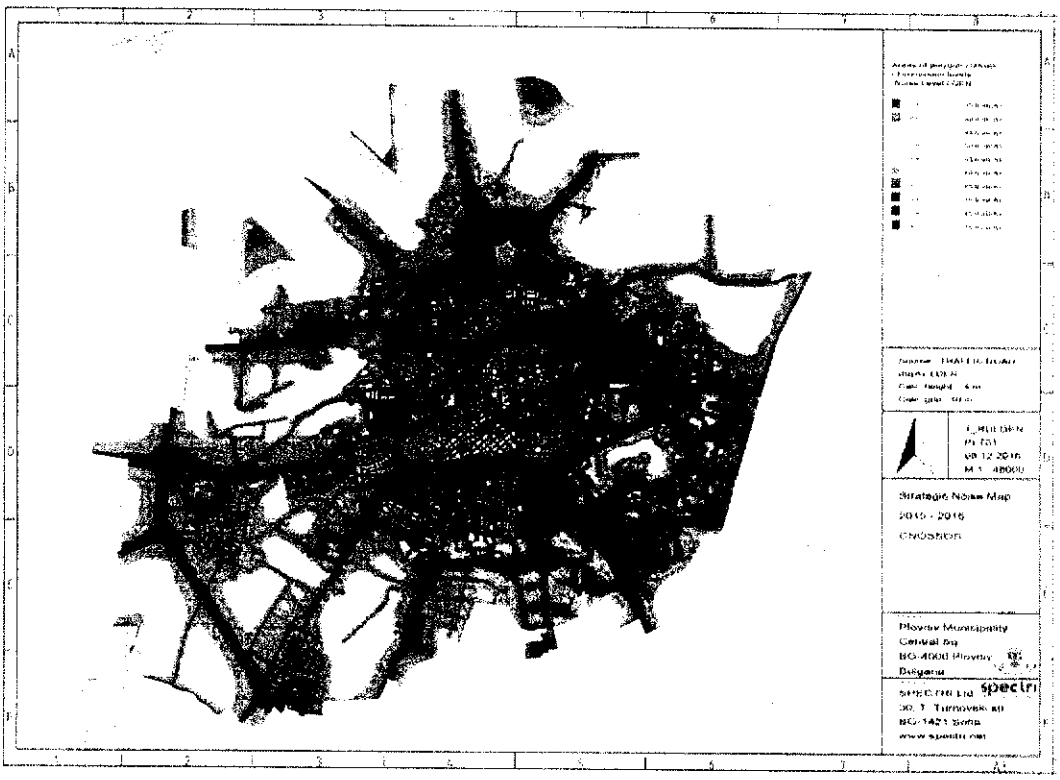
Контролът на шума от промишлени дейности се извършва от РИОСВ - Пловдив. Промишлени инсталации с издадени Комплексни разрешителни, попадащи в обхвата на Приложение №4 към чл.117 от Закона за опазване на околната среда, са задължени да провеждат собствен мониторинг, веднъж на две последователни календарни години и да

[287] Източник: интернет страница на МЗ: https://www.mh.government.bg/bg/informaciya-za-grazhdani/zdravoslovен-nachin-na-zhivot/okolna-sreda/vliyanie-na-shuma/vredni-efekti/

докладват резултатите от проведените измервания пред РИОСВ, съгласно поставените им условия.

В изпълнение на разпоредбите на ЗЗШОС, **Стратегическата карта на шума (СКШ)** за агломерация Пловдив е разработена и одобрена през 2009 г. Тя дава пълна характеристика за акустичната среда в града, като обхваща четирите основни източника на шум в населените места – автомобилния, железопътния, въздушния транспорт и промишления шум.

Актуализирана стратегическа карта за шум за агломерация Пловдив е приета с Решение №192, взето с Протокол №10 от 08.06.2017г. на Общински Съвет Пловдив. Целта на СКШ е определяне степента на шумовото натоварване в околната среда чрез измерване, оценка и картотекиране на шумовите нива в нея. Съдържа текстова и графична информация за предходната, настоящата и очакваната шумова ситуация. С помощта на стратегическата карта за шум за агломерация Пловдив са определени приоритетите за планиране на действията и е направена преценка за броят на хората, изложени на въздействието на шум.

Фигура 6.4.2. Актуализирана стратегическа карта за шум за агломерация Пловдив

През 2010 г. е изготвен **План за действие за намаляване на шумовото замърсяване в Агломерация Пловдив** на базата на Стратегическа шумова карта от 2009 г. Планът включва преглед на данните от мониторинг на шумовото замърсяване, анализ на основните източници на шум и причините за превишаване на граничните стойности на нормативно определените показатели за шум. Изготвено е актуализирано картиране на

ОБЩИНСКИ ПРЕДСЕДАТЕЛ * ПЛОВДИВ *

районите в град Пловдив с превишения на шумовите показатели и са формулирани мерки за подобряване на акустичната обстановка в краткосрочна, средносрочна и дългосрочна перспектива.

От данните получени в резултат от актуализираната стратегическа карта за шум е видно, че **основен източник на шум** за населението на агломерация Пловдив, остава автомобилния трафик, като много по-малко е влиянието на шума от железопътния транспорт.

Община Пловдив изпълнява нормативните си задължения, свързани с информиране на гражданите за състоянието на акустичната среда посредством инсталираната през 2008 г. Система за мониторинг на шума в околната среда. Порталът www.plovdiv.webnoise.eu предоставя възможност за наблюдение нивата на шума във всички обхванати локации до момента.

Изпълнени са редица мерки от Плана за действие за намаляване на шумовото замърсяване в Агломерация Пловдив, включително:

- Извършено е подобрение на организацията на движението по основни улици и булеварди чрез въведени забрани за престой и паркиране и чрез оптимизирана работа на основните (50 бр.) светофарно регулирани кръстовища;
- Разширена и оптимизирана е „синя зона".
- Въведена забрана за движение на МПС с общо тегло над 4 т. в зоната между: бул. „България", бул. „Източен", бул. „Христо Ботев", бул. „Копривщица" и бул. „Пещерско шосе". Въведена е забрана за движение на товарни автомобили с общо тегло над 12 т на бул. „България;
- Оптимизиране на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване с цел избягване на дискомфорта на жителите през нощните часове;
- Поетапно подновяване на автобусите от страна на превозвачи с лицензи за извършване на вътрешноградски транспорт и др.;

Контролът на **шума в промишлените обекти** се извършва от РИОСВ-Пловдив. Приоритетно са проверявани промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване в урбанизираните територии. Анализът на данните от контролната дейност показва, че за периода 2018-2020 г. при повечето извършени проверки не са констатирани наднормени нива на шум в мястото на въздействие. Констатирани са единични превишения, за които са издадени предписания и актове.

Изводи

- Община Пловдив изпълнява националните политики и изискванията на действащото законодателство в областта на шума чрез разработените Стратегическа карта на шума и Плана за действие.

- Наблюдава се обща положителна тенденция в нивата на шума според данните от актуализацията на Стратегическата шумова карта;
- В същото време се наблюдават негативни тенденции по някои показатели - увеличение на броя детски, лечебни, учебни, научноизследователски заведения и обществени сгради, изложени на нива на шум от автомобилен трафик над граничните стойности;
- Увеличение на броя жители изложени на нива на шум от автомобилен трафик за показател L24 в по-ниските диапазони (55-59, 60-64 и 65-69 dB(A)); Същевременно намаление на броя жители изложени на нива на шум от автомобилен трафик в по-високите диапазони (над 70 dB(A));
- Основен източник на шум за населението на агломерация Пловдив остава автомобилния трафик и по тази причина мерките заложени в Плана за действие са приоритетно свързани с транспортния трафик. Нивата на шум се увеличават поради нарушени пътни настилки, значителен трафик в централните градски части, неспазване на нормите за шум на превозните средства.
- Недостатъчна е шумозащита на жилищни сгради и обществени обекти – болници, училища, детски градини;
- Недостатъчно е защитното озеленяване покрай основни транспортни артерии.

Възможности и идентифицирани мерки

Мерки за ограничаване на нивата на шума в община Пловдив са идентифицирани в Плана за действие за намаляване на шумовото замърсяване в Агломерация Пловдив на базата на СКШ

- Управление, ограничаване и намаляване на шумовото натоварване в околната среда чрез прилагане на мерки и акустично планиране, интегрирани в устройството на територията (при актуализация на ОУП);
- Изграждането на нови детски, учебни, лечебни заведения в локации с акустичен комфорт и с усилена шумозащита;
- Подобрена организация на автомобилния трафик в допълнение към вече изпълнените мерки; Извеждане на транзитния автомобилен трафик извън централната градска част, чрез реконструкция на уличната мрежа и оптимизирана организация на движението;
- Шумоизолиране на ж.п. линии и основни булеварди чрез шумоизолиращи прегради, включени в проектите за изграждане/реконструкция;
- Разширяване на защитното озеленяване край основни транспортни артерии;
- Провеждане на информационно-образователни кампании и инициативи.

6.4.3. Радиационна среда

ОБЩИНСКИ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

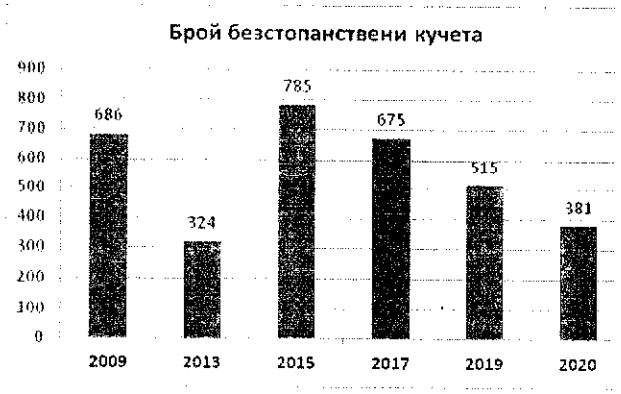
Радиологичният мониторинг на територията на община Пловдив се извършва от Регионална лаборатория – Пловдив към ИАОС, съгласно Заповед №РД-295/28.04.2017г. на Министъра на околната среда и водите. автоматизирана система за on line наблюдение намираща се двора на Регионална лаборатория – Пловдив. Данните за гама фона се изпращат в реално време в ИАОС и постъпват в Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда.

Атмосферната активност в град Пловдив се определя еднократно през годината, чрез гама-спектрометричен анализ на аерозолна проба. По данни от РИОСВ-Пловдив, измерените през 2020 г. обемни активности на радионуклидите уран-238, радий-226, олово-210, радий-228, калий-40 и цезий-137 са под границата на определяне и са съпоставими с данните от предходните години.

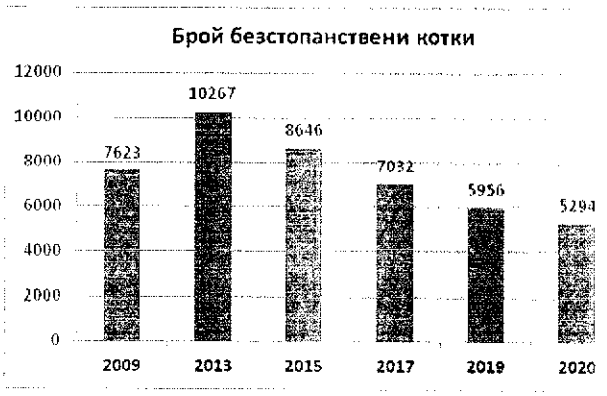
Резултатите от анализите на пробите за съдържание на естествени и техногинни радионуклиди през 2020 г. не показват стойности на масовата активност в рамките на грешката различаващи се от обичайните и измерени през последните дванадесет години. Определените специфични активности на радионуклиди в почвите от пунктовете на територията на община Пловдив са в естествения за страната фонов диапазон.

6.4.4. Управление на популациите на бездомни животни

През последните близо 4 десетилетия се наблюдава сериозно увеличаване популацията на бездомни кучетата и котки по улиците на повечето градове в България. До към 2008-2009 г. и град Пловдив не е изключение от тази негативна тенденция. Характерно за Пловдив е изразеното превъзходство в броя безстопанствени котки, сравнен с броя на безстопанствените кучета, което бе установено при всяко едно от шестте обследвания на популацията на уличните животни, проведени за последните единадесет години.

Фигура 6.4.3. Брой безстопанствени кучета в община Пловдив за периода 2009-2020

Фигура 6.4.4. Брой безстопанствени котки в община Пловдив за периода 2009-2020

Въпреки че цифрите, установени за Пловдив говорят категорично за липса на свръх популация при бездомните животни (и при кучетата, и при котките, както и за двете популации взети заедно), наличието им по улиците на Пловдив крие известни рискове за здравето на населението. Безстопанствените кучета и котки могат да бъдат преносители на болести, опасни за човека - бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза, токсоплазмоза и др. Те са приносители на кърлежи, някои видове от които са заплаха за хората като векторни преносители на инфекции.

Основна цел на общинската администрация по отношение на бездомните животни е чрез прилагане на дългосрочни и ефективни мерки, базирани на научни методи, утвърдени от СЗО, по естествен, хуманен път да се овладее популацията на безстопанствените кучета и котки на територията на Община Пловдив, постепенно да се намали техния брой до количества, гарантиращи безопасността и здравето на хората, комфорта на градската среда и европейския имидж на града. Краен индикатор за успеваемост, поставен на национално ниво е обявяване на доказано блокиране раждаемостта при безстопанствените кучета на територията на общините в цялата страна и изтеглянето им в приюти за включване в програми за намиране на подходящи за тях осиновители..

С Решение №15, взето с Протокол №2 от 29.01.2015г. на Общински съвет – Пловдив е приета „**Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Пловдив**“ със срок на действие 2015 – 2017 г.

С Решение № 134, взето с Протокол №7 от 12.04.2018 г. на Общински съвет-Пловдив е приета Актуализация на План за действие към Програмата, който ще се прилага до влизане в сила на програма и план за действие, които ще бъдат разработени и приети по реда на чл.40, ал.2 и ал.3 от Закона за защита на животните. Понастоящем такива са в процес на разработване. В синхрон с регламентираното в Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България (Приета с Решение № 136/14.03.2019г. на МС), в новата общинска програма ще бъдат заложени три основни пакета с мерки :

- Овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета чрез кастрация;
- Подпомагане изграждането на регионални приюти за безстопанствени кучета
- Контрол върху развъдниците, търговците на кучета, пазарите за животни, зоомагазините и собствениците на кучета, отглеждани като компаньони.

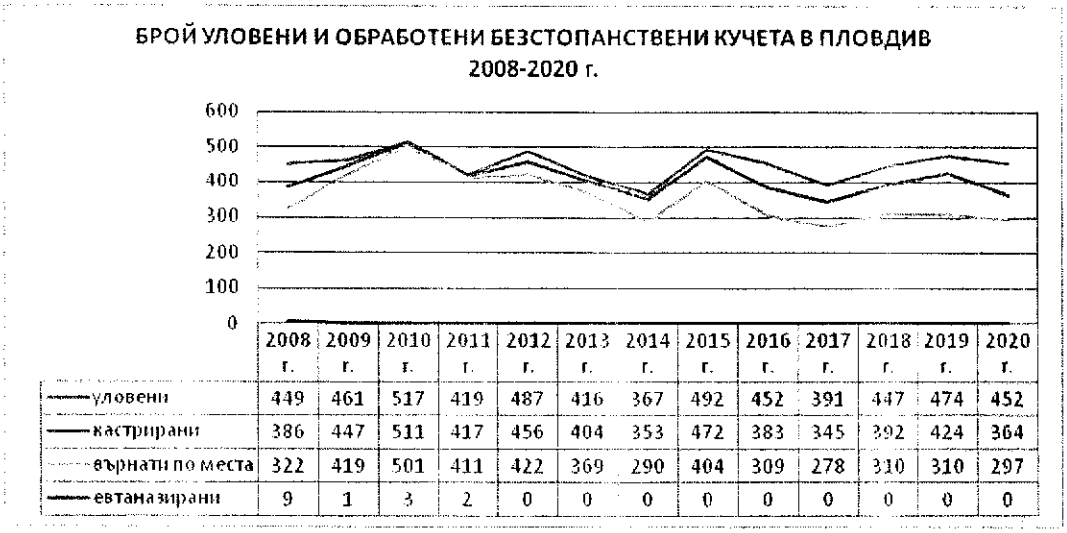
Дейностите по овладяване популацията на безстопанствените кучета са насочени в две основни направления :

- Регистрация на домашните кучета и контрол над собствениците с цел блокиране притока от дома към улицата;
- Масова кастрация, ваксиниране, обезпаразитяване, маркиране и връщане на животните по местата на залавянето им или настаняването им в приюти.

Специализираните дейности по улов и обработка на безстопанствени кучета в Пловдив се осъществяват още от 1995 г. от специализирано общинско звено, което през 2009 г. с Решение №203, взето с Протокол №10 от 28.05.2009г. на Общински съвет – Пловдив е преструктурирано в **Общинско предприятие „Зооветеринарен комплекс“**. Предприятието осъществява дейността си въз основа на Правилник за устройството и дейността и в съответствие със заложените в годишния бюджет на Община Пловдив бюджетни средства за неговата издръжка. Предприятието стопанисва два важни за града обекта:

- общинска стационарна ветеринарна амбулатория от II-ра категория, в която се обработват бездомните кучета и котки;
- общински приют за безстопанствени кучета „Приятел завинаги“, с капацитет 85 бр. кучета.

Залавянето на безстопанствените кучета на територията на Община Пловдив се извършва по предварително изготвен и утвърден годишен график, по начин и при условия, които гарантират здравето им и с минимално страдание за животните.

	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
уловени	449	461	517	419	487	416	367	492	452	391	447	474	452
кастрирани	386	447	511	417	456	404	353	472	383	345	392	424	364
върнати по места	322	419	501	411	422	369	290	404	309	278	310	310	297
евтаназирани	9	1	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Фигура 6.4.5. Брой уловени и обработени безстопанствени кучета в община Пловдив за периода 2008-2020

През годините значително се е увеличил броят на одомашнени кучета от тези, настанени в общинския приют, като през 2020 г. този брой е 133.

През 2010 г. е приета **„Програма за овладяване популацията на безстопанствените котки на територията на Община Пловдив“** – първа и единствена в страната за този момент.

Това дава основание още в началото на м. октомври 2010г., ОП „Зооветеринарен комплекс“ да реорганизира своята дейност като включва в годишния си работен график и

улов и обработка на безстопанствени котки (обезпаразитяване, ваксиниране, кастриране, маркиране и връщане по местата на местообитание). Съдействие на общината в начинанието по овладяване популацията на уличните котки оказват една неправителствена организация със собствена клиника и граждани – зоодоброволци, чийто брой към момента е над 300.

Ежегодно община Пловдив извършва **образователни и просветно-информационни кампании**, насочени към стимулиране на собствениците да декларират в администрацията притежаването на домашно куче, подпомагане кастрацията на домашни кучета и котки, одомашняване на кучета от общинския приют.

Друга успешна иновация на Община Пловдив е въведения през 2009г. **Електронен регистър на домашни кучета**, декларирани за отглеждане в Пловдив. До момента в него са въведени данни на над 10 100 домашни кучета. От тях над 20% са кастрирани, а над 80% - идентифицирани с чип. Работата на администрацията с Електронния регистър, осезаемо подобри обслужването на гражданите, притежаващи домашно куче при декларирането и регистрацията на домашния любимец. Значително е съкратено и времето, необходимо за регистрация на едно куче и заплащане на таксата, определена от Общински съвет-Пловдив.

Изводи

- Община Пловдив изпълнява системна и дългосрочна политика за управление на популациите на бездомни животни, която води до положителна тенденция към редуциране на тяхната численост;
- Въпреки това, все още проблемът не е напълно решен и са необходими допълнителни усилия, както за редуциране на потока на изоставяни домашни животни от собствениците им, така и за ограничаване на размножаването в популациите от безстопанствените животни;
- Необходимо е да продължи изпълнението и надграждането на мерките, идентифицирани в общинските програми за овладяване популациите на безстопанствените кучета котки на територията на Община Пловдив; Целесъобразно е тези дейности да се синхронизират с предвидените в това направление и от съседните на Пловдив общини.
- Следва програмите да бъдат актуализирани.
- Необходимо е разширяването на капацитета и подобряване на съществуващата инфраструктура за настаняване, отглеждане и социализация на животните, и осигуряване на ново оборудване за осъществяване на контрол;

Възможности и идентифицирани мерки

- Организиране и провеждане на кампании по подпомагане кастрацията на домашни кучета/котки. Конкретна цел – кастрирани минимум 500 домашни кучета/котки на година.
- Изграждане на нов общински зоо-комплекс, съчетаващ функциите приютна дейност, хотел за домашни кучета, зоомагазин и ветеринарна амбулатория; Подобряване на материалната база на ОП „ЗВК“ и осигуряване на ново оборудване;
- Контролна дейност: осъществяване на контрол върху дейността на развъдници за кучета и зоомагазините; планови и непланови проверки във фабрики, предприятия, складови бази, строежи и други обекти. за отглеждане на недекларирани кучета;
- Провеждане на обучения и инструктажи за общински служители, ангажирани с контролните функции;
- Осигуряване на оборудване (напр. четци за осъществяване на проверка за наличие на инжектируем транспондер и др.);
- Изработване на „Методика за тестване за агресивно поведение на кучета, настанени в общинския приют-Пловдив“;
- Информационни, образователни, медийни кампании.

6.4.5. Мерки за предотвратяване и контрол

Съгласно Чл.10. ал.1. т.6 и чл.15 от ЗООС, кметовете на общините, а в градовете с районно деление - и кметовете на районите, са компетентни органи по контрола върху спазването на екологичното законодателство.

Контролните функции на кмета на общината и кметовете на районите:

- разработват и контролират, заедно с другите органи, планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- организират управлението на отпадъци на територията на общината;
- контролират изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
- организират и контролират чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
- определят и оповестяват публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и контролират изпълнението на техните задължения;
- организират дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;

- определят длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по този закон;
- определят лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Дейностите по опазване и управление на околната среда в рамките на общинската администрация на община Пловдив се извършват от **Дирекция „Екология и управление на отпадъците“**. Съгласно Устройствения правилник на община Пловдив, дирекцията има следните основни функции:

- Организира и координира изпълнението на дейностите на общината, в съответствие с разпоредбите на ЗУО, ЗООС, чл.62 и чл.66 от ЗМДТ и подзаконовата местна нормативна уредба;
- Контролира изпълнението на мерките и дейностите, заложени в „Програма за управление на отпадъците“ на Община Пловдив;
- Планира и контролира изпълнението и ефективността на дейностите, извършвани от Община Пловдив по чл.66 от ЗМДТ и осъществява текущ контрол на средствата за изпълнението им;
- Участва в осъществяване дейността на Регионално сдружение за управление на отпадъците – Пловдив. Следи и организира изпълнението на условията на комплексните разрешителни за депата за неотпасни отпадъци в с. Цалапица и с. Шишманци. Оформя необходимите документи и справки за месечните отчисления съгл. ЗУО;
- Изготвя годишни отчети съгласно разпоредбите на Закона за опазване на околната среда и ЗУО;
- Съгласува предложените от районните администрации договори за заявени съдове за битови отпадъци и кратност на обслужване, съобразно постъпилите от дирекция „Местни данъци и такси“ декларации по чл.19, ал.1 и 2 от НОАМТЦУ на територията на Община Пловдив; Обработва постъпилите декларации от дирекция „Местни данъци и такси“ по чл.19В. ал.1, т.2 и 3 от НОАМТЦУ за освобождаване от такса за сметосъбиране и сметоизвозване;
- Съвместно с дирекция „Местни данъци и такси“ изготвя проект на предложение до Общински съвет за определяне на размера на таксата за битови отпадъци и Плансметката за ТБО за съответната бюджетна година;
- Изготвя заповеди за определяне границите за организираното сметосъбиране и сметоизвозване, честотата на сметоизвозване и поддържане на чистотата по райони за всяка година;
- Обработва постъпилите документи във връзка с почистването и поддържането на дъждоприемните шахти;

- Осъществява проверки по жалби и сигнали на гражданите, съвместно с ОП „Чистота" и др.;
- Обработва идентификационни карти и отчети по Наредба №9 от 24.09.2004г. на предприятия и фирми на територията на Община Пловдив;
- Изготвя и контролира изпълнението на договори за приемане и обработка на производствени отпадъци, с неопасен характер в депата/инсталациите за неопасни отпадъци;
- Изготвя и контролира изпълнението на договори за приемане и депониране на битови отпадъци от други общини;
- Уведомява обществеността за издадените от РИОСВ Пловдив Решения за дейности с отпадъци по чл.12 от ЗУО;
- Подпомага и съдейства за провеждането на процедури по ЗОП и НВМОП в сферата на опазването на околната среда и управлението на отпадъците;
- Осъществява контакт и съвместни дейности с всички държавни институции (МОСВ, МЗ, МВР, МРРБ и др.), както и с неправителствени организации, имащи отношение към управлението на отпадъците;
- Участва в организирането и провеждането на национални кампании и прояви на територията на Община Пловдив, свързани с управлението на отпадъците;
- Участва при разработването на становища, програми и стратегии във връзка с управлението на отпадъците на територията на общината в съответствие с Националната програма за управление на отпадъците;
- Контролира изпълнението на „Програма за опазване на околната среда на територията на Община Пловдив", в т.ч. съставляващите я „Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на Община Пловдив", „Планове за управление на природни забележителности – „Данов хълм", „Младежки хълм" и хълм „Бунарджик" и „План за действие към Стратегическа карта за шум за агломерация Пловдив" и изготвя годишни отчети за реализиране на мерките в „Планове за действие" към всяка една от тях;
- Координира цялостната дейност по проучване, проектиране, изграждане, стопанисване и опазване на всички зелени площи на територията на Община Пловдив, включително и чрез разработването на проекти по Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ);
- Изготвя становища по паркоустройствени проекти и инвестиционни намерения в част „Озеленяване";
- Участва с постоянен представител в Експертен съвет по устройство на територията (ЕСУТ);
- Организира работата на постоянната общинска епизоотична комисия и следи за изпълнение на взетите решения;

- Координира подготовката и изпълнението на дейностите по осъществяване на външни масови обработки: дезакаризация на тревни площи; дезинсекция срещу комари и бълхи; дератизация и други на територията на Община Пловдив;
- Контролира и координира дейността на районните администрации и ОП „Зооветеринарен комплекс“, по отношение регистрацията на безстопанствените кучета по Закона за защита на животните;
- Контролира дейността на районните администрации по отношение регистрацията на домашни кучета и заплащане „Такса за притежаване на домашно куче“, в т.ч. работата с електронен регистър за административни регистрация на домашни кучета;
- Координира цялостната дейност по спазване на специфичните секторни изисквания към физически и юридически лица по отношение опазване и ползване на земните недра, опазване качеството на атмосферния въздух, шумовото натоварване и на повърхностните и подземните води; Анализира данните, постъпващи в Система за постоянен мониторинг на шум в околната среда;
- Анализира информацията за състоянието на околната среда и предлага решения за подобряването й;
- Изготвя проекти и предложения за актуализиране на местните нормативни актове за опазване, възстановяване, възпроизвеждане и развитие на околната среда;
- Инициира и/или участва в рутинни или предизвикани проверки, касаещи замърсяване на територии и увреждане на околната среда;
- Изгражда и структурира проучвания и системи за прилагане за възобновяеми енергийни източници, като устойчива екологична политика на Община Пловдив;
- Координира и участва в съвместни мероприятия в ситуация на бедствия, аварии и катастрофи; анализира и контролира информация за компонентите на околната среда; прилага мерки за подобряването й; извършва мониторинг на същите в рискови територии на Община Пловдив;
- Изготвя и предлага проектобюджета за екологични инициативи и мероприятия;
- Осъществява контакт и съвместни дейности с всички държавни институции (МОСВ, МЗ, МФ, МРРБ и др.), както и с неправителствени организации, имащи отношение към екологичната политика;
- Координира цялостната дейност по спазване на специфичните секторни изисквания към физически и юридически лица по отношение на процедурата по изготвяне на доклади за оценка на въздействието върху околната среда /ОВОС/;
- Участва в организирането и провеждането на национални кампании и прояви на територията на Община Пловдив, свързани с компонентите на околната среда;
- Координира разработването на планове, програми и проекти в направление „води“ повърхностни и подземни, набелязва възможни източници за финансиране и организира провеждането на обществени обсъждания;

- Участва при разработването и усъвършенстването на местната нормативни уредба в частта качество на води, опазване и ползване на подземните води;
- Участва при разработването на становища, програми и стратегии за развитието на повърхностните и подземните води на територията на общината, в съответствие с ПУРБ, съвместно с Басейнова Дирекция - Източно беломорски район;
- Осъществява координацията по подготовката и реализацията на проекти, които се реализират с безвъзмездна помощ чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ);
- Извършва публично обявяване на съобщението по ал.1 от Закона за водите на разрешителни за водовземане;
- Участва в приемателни комисии на съоръжения предназначени за водовземане;
- Оповестява на населението при поетапно изпускане на водни маси в коритото на повърхностни водни обекти;
- Участва в комисии по чл.157а, ал.2 от ЗООС за проверки на обекти с висок и нисък рисков потенциал;
- Издава становища и препоръки при проектиране и експлоатацията на декоративни изкуствени водни съоръжения, разположени на територията на Община Пловдив;
- Участва в съвместни проверки с Пловдивски общински инспекторат и Регионална инспекция по околна среда Пловдив;
- Организира и провежда кампания за почистване на зелените площи на града
- Изготвя предложения до Общински съвет - Пловдив по проблеми, свързани с опазването на околната среда;
- Извършва проверки и подготвя отговори по сигнали и жалби, свързани с околната среда;

Контролната дейност за спазването от страна на всички физически и юридически лица, разпоредбите на действащите наредби на Общински съвет – Пловдив, законовите и подзаконовите нормативни актове на територията на община Пловдив се извършва от **Пловдивски общински инспекторат**, създаден с решение №359, взето с Протокол №26 от 23.09.2010 г. на Общински съвет – Пловдив.

Инспекторатът осигурява и подпомага изпълнението на контролните функции на кмета на община Пловдив на територията на Община Пловдив, включително контрол по опазване на околната среда, контрол по строителните обекти за опазването на чистотата, общинската инфраструктура и организацията на движение, както и влияние върху компонентите и факторите на околната среда, контрол по опазването на зелената система.

6.5. Защитени територии и биоразнообразие - Национална екологична мрежа и зелена система на Община Пловдив

Основната част от землището на община Пловдив е съставено от урбанизирана територия, поради което природните екосистеми имат ограничено разпространение. Антропогенното въздействие в град Пловдив и околността датира от античността, като особено интензивно е през последните два века с разрастването на града, довело до значително редуциране на характерните природни местообитания. Въпреки това, на територията на общината са запазени отделни територии с естествен или полу-естествен облик, които днес имат особено голямо значение за биоразнообразието.

Най-значимата природна система, запазила естествени местообитания и богатство от растителни и животински видове е река Марица, включително речното корито и прилежащи към него залесени площи. Други територии с фрагменти от запазени природни местообитания и богато видово ранообразие са хълмовете и по-големите градски паркове. Тяхното опазване и балансирано поддържане като многофункционални елементи на „зелената инфраструктура" в града е предизвикателство предвид големия антропогенен натиск, но също така и особено важно в контекста на променящ се климат и нарастващи нужди на жителите за достъп до зелени площи.

Защитени територии

Природна забележителност (ПЗ) „Младежки хълм", с площ 36,2 ха - обявен с цел запазване на ландшафта на уникални геоморфоложки образувания - част от тепетата в Пловдив със заповед № РД-466 от 22.12.1995г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 3/1996г.), изм. със Заповед № РД-903 от 11.12.2008г., (ДВ, бр. 3/2009г.). Отличава се с богатството си на редки и защитени растителни видове и съобщества, които могат да бъдат отнесени към първичната флора на пловдивските тепета.

ПЗ „Данов хълм" площ 5,24 ха - обявен с цел запазване на ландшафта на уникални геоморфоложки образувания със заповед № РД-466 от 22.12.1995г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 3/1996г.). Площта на ПЗ е изменена със Заповед № РД-591 от 04.08.2006г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 75/2006г.), а режимът на управление е променен със Заповед № РД-903 от 11.12.2008г., (ДВ, бр. 3/2009). Антропогенното влияние в територията е силно, тъй като се намира в центъра на града. Извършвани са залесявания, което е довело до замяната на естествените тревисти растения с рудерални видове. Редки, защитени и ендемични растения са разпространени по скалистите южни и западни части на склоновете му.

ПЗ „Хълм на Освободителите", с площ 22,0 ха - обявен с цел запазване на ландшафта на уникални геоморфоложки образувания - част от тепетата в Пловдив със заповед № РД-466 от 22.12.1995г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 3/1996г.), изм. със Заповед № РД-903 от 11.12.2008г., (ДВ, бр. 3/2009). Първичната растителност е унищожена и много видове са изчезнали. Само във високите скалисти части на склоновете все още се срещат отделни екземпляри.

Режимът на дейности в горепосочените природни забележителности забранява всякакво строителство, с изключение на предвиденото в техните планове за управление, както и поддържане на съществуващи сгради, алеи, паркови и инфраструктурни съоръжения. Забранено е разрушаване и изземване на скални маси, унищожаване или увреждане на естествената и парковата растителност, безпокоене на птиците, вземане на яйцата и малките им, разрушаване на гнездата, палене на огън, паша на домашни животни, както и внасяне на нехарактерни растителни видове в границите на ПЗ „Младежки хълм".

По инициатива на община Пловдив през 2004 г. са разработени и утвърдени със Заповед № РД-541/26.05.2004г. на министъра на ОСВ (ДВ, бр. 57/2004г.) планове за управление (ПУ) на трите природни забележителности. След изтичане на 10-годишния им период на действие, със Заповед № РД-687/20.10.2017г. на министъра на ОСВ (ДВ, бр. 91/2017г.) са утвърдени Планове за управление на ПЗ „Данов хълм", ПЗ „Младежки хълм" и ПЗ „Хълм на Освободителите" за следващ 10-годишен период.

Защитена местност (ЗМ) „Нощувка на малък корморан – Пловдив" с площ 82,09 ха е разположена в землищата на: с. Костиево, община Марица, гр. Пловдив и с. Оризари, община Родопи. На територията на община Пловдив площта й е 41,48 ха. Обявена е с цел опазване местообитание, място за почивка и струпване по време на миграция на малък корморан (Phalacrocorax pygmaeus) със заповед № РД-644 от 05.09.2006г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 85/2006г.). Режимът на дейности забранява изсичане и опожаряване на дървета, добив на пясък и други инертни материали, ловуване, строителство, с изключение на хидротехнически съоръжения за осигуряване проводимостта на реката, инфраструктурни съоръжения с национално значение, както и ремонт и поддръжка на съществуващата инфраструктура.

Защитени зони от Натура 2000

Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ЗБР, чл.6, ал.1, т.1 и 2):

BG0000578 „Река Марица", включена в списъка от защитени зони, приета с Решение №122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007г.). Площта на зоната е 14693,1 ха, от тях 607,52 ха са в община Пловдив. Предмет на опазване са 12 типа природни местообитания, 15 вида безгръбначни, 8 вида земноводни и влечуги, 3 вида риби, 6 вида бозайници и 5 вида прилепи. Защитената зона е биологичен коридор, с особена важност за мигриращите видове сред преобладаващите земеделски и урбанизирани територии в Горнотракийската низина. На територията на община Пловдив, зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002087 „Марица – Пловдив" за опазване на дивите птици;

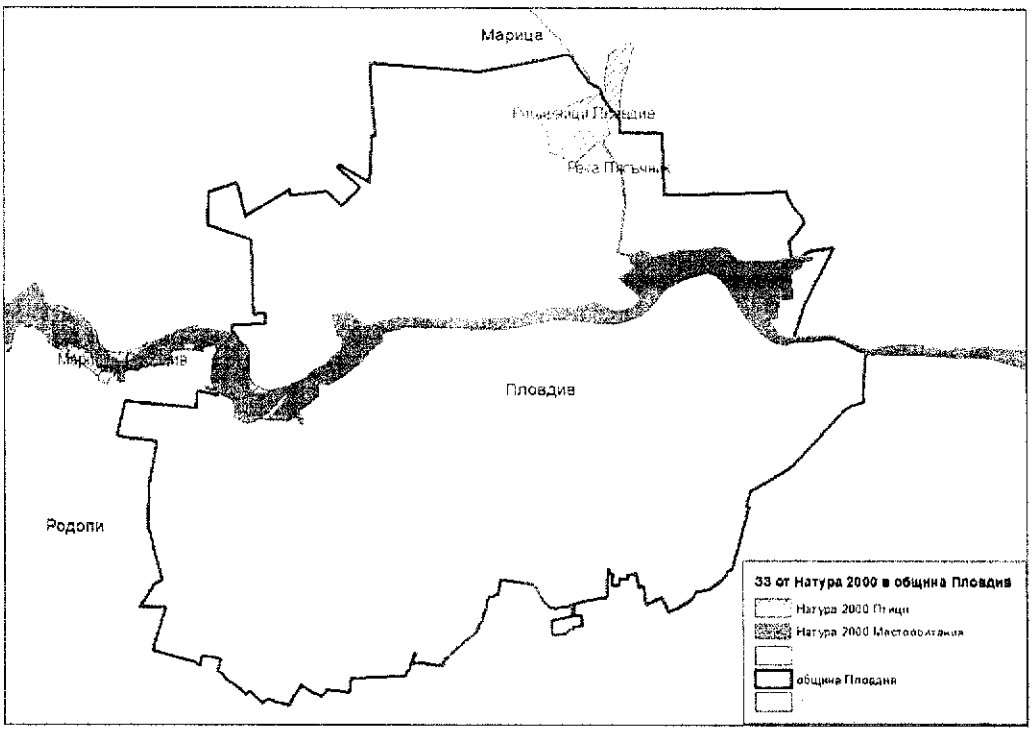
BG0000444 „Река Пясъчник", включена в списъка от защитени зони, приета с Решение №122/02.03.2007г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007г.).; Площта на зоната е 1879,97 ха, като 12,3 ха са на територията на община Пловдив Предмет на опазване са 2 типа природни местообитания, 5 вида безгръбначни, 6 вида земноводни и влечуги, 2 вида

риби, 4 вида бозайници и 2 вида прилепи. Зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002010 „Язовир Пясъчник“ за опазване на дивите птици;

Защитени зони за опазване на дивите птици (ЗБР, чл. 6 , ал. 1, т. 3 и 4):

BG0002087 „Марица – Пловдив“, обявена със Заповед № РД- 836/17.11.2008г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 108/2008г.) с площ 1108,81 ха. На територията на общината попада площ от 146,6 ха. Предмет на опазване са 5 вида птици, включени в Приложение 2 на ЗБР и техните местообитания и 12 редовно срещащи се мигриращи видове птици, невключени в Приложение 2 на ЗБР. Зоната припокрива частично защитена зона BG0000578 „Река Марица“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

BG0002016 „Рибарници Пловдив“, обявена със Заповед № РД-81/03.02.2009г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 14/2009г.) с площ 145.77 ха, от които 106,0 ха са на територията на община Пловдив. Предмет на опазване са 19 вида птици, включени в Приложение 2 на ЗБР и техните местообитания и 24 редовно срещащи се мигриращи видове птици, невключени в Приложение 2 на ЗБР.

Фигура 6.5.1. Защитени зони от Натура 2000 в община Пловдив

6.5.2. Зелена система

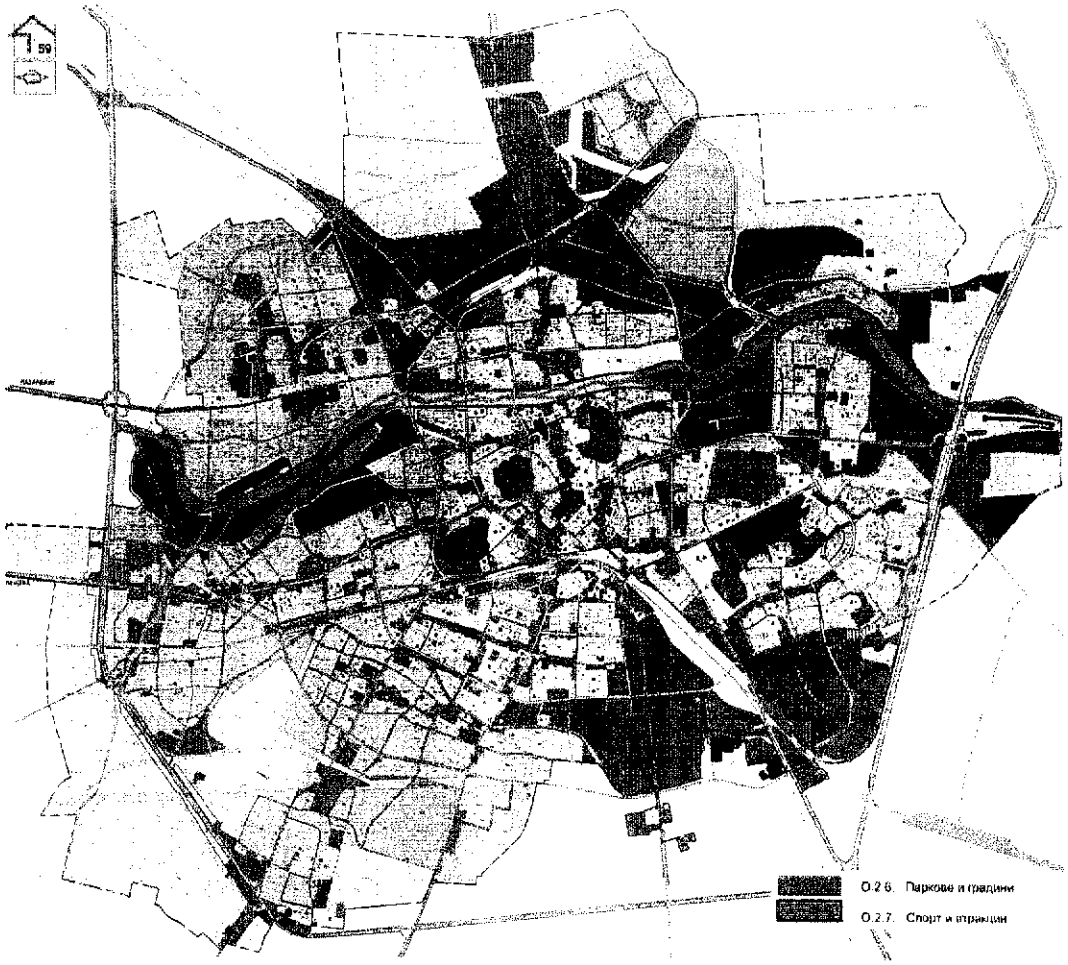
Град Пловдив има традиции в паркоустройството от първите години след Освобождението, като първи град в България с регулационен план и създаване на първата обществена градина в България – „Дондуковата“ градина (1878 г.).

Действащият **Общ устройствен план (ОУП) на община Пловдив** е приет с Решение №375, взето с Протокол №16 от 05.09.2007г. на Общински съвет – Пловдив. Наред със съществуващите озеленени площи, ОУП предвижда и редица такива, които до настоящия момент не са реализирани или благоустроени.

През 2013 г. е разработена **Програма за развитие, поддържане и опазване на Зелената система на гр. Пловдив**[288]. Програмата включва анализ на актуалното към момента състояние на зелената система на града, формулиране на дългосрочна стратегия, касаеща всички части на Зелената система, определяне на приоритети и мерки. Програмата не предлага радикално нов схема на зелената система, а е съобразена с визията и предвижданията на ОУП. Изготвен е етапен план за реализация на програмата, който обаче до момента е с много ниска степен на реализация.

През 2019г. е завършен **Проект за изменение на Общия устройствен план на община Пловдив от 2007г.**, в изпълнение на № 281, протокол №10/16.06.2016 г. на Общински съвет Пловдив. Проектът формулира общи положения и насоки относно развитието на Зелената система и идентифицира мерки от спешен, средносрочен и дългосрочен порядък. Планът предвижда запазване на всички съществуващи озеленени територии за широко обществено ползване. В допълнение, са определени нови такива с подходящо разположение и възможност за реализация в други устройствени зони (предимно жилищни и смесени), които са отредени с действащите подробни планове или ще бъдат отредени с последващи планове. Нови устройствени зони (Оз) са определени около кварталите „Коматево“ и „Прослав“, в район „Източен“ по р. Марица, в район „Тракия“ източно от Околовръстния път и др.

[288] https://www.plovdiv.bg/proekt-programa-zelena-sistema/

Фигура 6.5.2. Зелена система в община Пловдив съгласно действащия ОУП[289]

Състояние на зелената система

В днешно време, зелената система на община Пловдив е съставена от представените по-долу основни елементи.

Зелени площи за широко обществено ползване

Включват всички паркове и градини, които предоставят основно функции, свързани с отдиха на жителите. Зелените площи за широко обществено ползване в града заемат 381,5 ха, което съставлява 75,3% от общата площ на зелените площи. Всеки жител на гр. Пловдив разполага с 11,2 кв.м зелени площи за широко обществено ползване, което е значително под нормата от 20 кв.м (според Наредба №7 за правила и нормативи са устройство на отделните видове територии и устройствени зони).

Гръбнакът на Зелената система на Пловдив се формира от паркови елементи, включващи озеленените хълмове („Данов хълм", „Бунарджика" и „Младежки хълм"), парк

[289] Източник ОУП, Ситиплан ООД Пловдив, 2007 г.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

„Отдих и култура“, парк „Лаута“, крайречната зеленина на р. Марица, „Цар Симеонова градина“, „Дондукова градина“ и множество по-малки градини и сквсрове, формиращи „мозаечна структура“, неравномерно покриваща градската територия.

По райони, разпределението на зелената система е крайно неравномерно, от 0.4 кв.м/ж. в Район „Източен“ до 54.9 кв.м/ж. в Район „Западен“ (най-вече поради наличието на парк „Отдих и култура“).

Състоянието на различните паркови площи се различава значително. Традиционно добре подържани са „Цар Симеонова градина“, „Дондукова градина“, хълм „Бунарджика“, както и други паркови площи в централната градска част.

Двете по-значителни паркови територии с лесопарков характер парк „Отдих и култура“ и парк „Лаута“ са характерни с непрекъснати дървесни масиви и сравнително ограничена човешка намеса (залесителни, поддържащи и направляващи дейности). Растителността в тези паркови площи в преобладаващата част е представена от видове, които са недълговечни, податливи на заболявания и поражения от насекомни вредители. Процентът на мъртвата дървесина е сравнително висок, което от една страна е нежелано в паркоустройството, но от друга страна създава подходящи местообитания за някои животински видове. Присъстват неместни видове като ясенолистният явор (Acer negundo), бялата акация (Robinia pseudoacacia) и айланта (Ailanthus altissima).

Липсата на поливни системи или тяхното лошо състояние е идентифицирано като проблем за много от зелените площи. Основен източник на води за напояване са подземните води, което изисква при всеки проект за благоустрояването на паркови площи или изграждането на нови, да бъде предвиждано сондажно напояване, регламентирано с издаване на съответно разрешително по Закона за водите.

Зелени площи за ограничено ползване

Включват междублокови пространства, терени с дворично озеленяване, собственост на частните физически и юридически лица, озеленени площи прилежащи към здравните и учебни заведения и около обществените сгради. Зелените площи за ограничено ползване имат допълваща функция към зелените площи за широко обществено ползване. 49% от междублоковите пространства са добре озеленени, при 22% от случаите те се нуждаят от реконструкция и допълване и в 29% от случаите липсва каквато и да е дълготрайна декоративна дървесна растителност.

Зелени площи със специфично предназначение

Към тази категория се отнасят гробищните паркове, ботаническата градина и зоологическата градина. В град Пловдив те заемат 58,9 ха, което съставлява 11,7% от общата площ на зелените площи. Общото състояние на тези площи е неблагоприятно, като в най-тежко състояние се намира Ботаническата градина, разположена върху терен с площ от 11.3 ха, собственост на Аграрен университет. Зоокътът на гр. Пловдив е затворен, поради липса на лиценз и се нуждае от допълнителни инвестиции за да възобнови своята дейност.

Улично озеленяване

Уличното озеленяване заема относително малка площ, но има важно значение за подобряването на качеството на живот, напр. чрез създаване на микроклимат, засенчване на сградите, намаляване на шума и предпазване на сградите от въздушно замърсяване с фини прахови частици. Въпреки, че гр. Пловдив има традиции и много добри примери за устойчиво и целесъобразно улично озеленяване, част от дървесната растителност на уличното озеленяване е в лошо фитосанитарно състояние и се нуждае от реконструкции.

Защитни и мелиоративни зелени площи

В община Пловдив те са малко по площ, но изпълняват важни екологични функции. Градът е заобиколен от земеделски терени и това го прави уязвим от прахово замърсяване при обработване на тези земи. Това допълнително утежнява обстановката с ФПЧ и влошава качествата на атмосферния въздух.

Необходимо е увеличаването на площите със защитни дървесни насаждения (защитни „зелени пояси“), по периферията на града, както и покрай най-натоварените транспортни връзки. Необходимо е също така и обособяването на „зелени клинове“, които осъществяват връзка на градската зелена система и крайградския ландшафт, подобряват въздушната циркулация като позволяват нахлуването на по-хладен и чист въздух от крайградските територии към централната градска част.

Защитени територии

Към тази категория се отнасят паркови територии със специален статут и режим, определени по смисъла на ЗЗТ или друг нормативен акт (разгледани в т.10.5.1).

Важен, но недооценен ресурс за развитие на зелената система на гр. Пловдив, е коритото на река Марица. Със своята площ от около 200 ха това е на практика най-големият елемент от „зелената инфраструктура“ на града, с огромни екологични ползи. Дървесната растителност в коритото на река Марица е доминирана от бяла върба и бяла топола, които бързо се развиват върху бреговете и островите след периодичните почиствания, извършвани с цел защита от наводнения.

Зелената система в гр. Пловдив се поддържа от **Общинско предприятие „Градини и паркове“**, създадено с решение №212, взето с Протокол №14 от 24.07.1997 г. на Общински съвет – Пловдив. Предприятието е създадено с цел благоустройство и поддържане на зелените площи и уличните насаждения и производство на посадъчен материал.

Изводи

- Територията на община Пловдив включва предимно урбанизирани територии с голям антропогенен натиск. Въпреки това, на територията на общината са запазени фрагменти от естествени и полу-естествени екосистеми с голямо значение за опазване на биологичното разнообразие и предоставящи екосистемни услуги със социално и градоустройствено значение.
- Националната екологична мрежа (Натура 2000) заема значителни територии в регулационните граници на град Пловдив. Тези територии изискват специфично териториално устройство и планиране, с цел опазването на целевите видове и местообитания, обект на защита.
- Зелената система на град Пловдив е с „мозаечна структура“, неравномерно покриваща градската територия. Преобладаващи по брой са маломерните зелени площи с ниски показатели за екологична, рекреационна и естетична ефективност.
- Недостатъчна е площта на зелени площи за широко обществено ползване спрямо общата територия на града. Съществуват значими различия между административните райони на града по отношение осигуреността на жителите с достъп до зелени площи.
- Структурните и функционални връзки между повечето от зелените площи не са достатъчно развити.
- Липсват големи крайградски зелени пояси, защитни насаждения за изолиране на производствените зони и земеделските земи, ограждащи град Пловдив.
- Коритото на р. Марица и прилежащите към него зелени зони дават големи възможности за развитие на „зелена“ и „синя“ инфраструктура, която покрива едновременно нуждите на жителите от нови места за отдих, както и целите за опазване на биологичното разнообразие и адаптация към изменението на климата.

- Съществува необходимост от изграждане на ефективни и ефикасни поливни системи при изграждането на нови зелени площи или реконструкцията на съществуващите.
- Пловдивските хълмове, три от които имат статут на природни забележителности, играят важна роля като „зелени острови" сред урбанизирания ландшафт.
- Опазването и развитието на зелената система на община Пловдив има голямо значение като подход за адаптация към изменението на климата, намалявайки негативните ефекти от „градския топлинен остров".
- Зелената система също така има голямо значение за преодоляване на проблемите, свързани с качеството на атмосферния въздух.

Възможности и мерки

- Изпълнение на мерки за подобряване на природозащитно състояние на видове и местообитания в рамките на защитените зони от Натура 2000, които се намират на територията на община Пловдив. Мерките могат да бъдат осъвместени с екосистемни решения за адаптация към изменението на климата.
- Разширение на зелената система, чрез изграждане на нови и рехабилитация на съществуващи паркови площи, в съответствие с предвижданията на ОУПО, напр. Изграждане на Парков комплекс „Хан Крум" в район Тракия, изграждане на парк „Коматево", възстановяване на „Розариума" до Гребна база, възстановяване на „Ботаническата градина" и др.
- Изпълнение на мерки от плановете за управление на природни забележителности „Хълм Бунарджика", „Младежки хълм" и „Данов хълм";
- Необходимо е включване на поливни системи в проектите за изграждане на нови и рехабилитация на съществуващи зелени площи;
- Проектиране на нови защитни и мелиоративни зелени площи съгласно предвижданията на ОУПО – зелени пояси по периферията на града, приоритетно в направление запад-северозапад;
- Планиране и изграждане на „зелени" и „сини" коридори, които осъществяват връзка между градската среда и крайградския ландшафт, със значение за градското биоразнообразие и формирането на микроклимат.
- Залесяване с подходящи местни дървесни видове на междублокови пространства и нереализирани площи, предвидени за озеленяване съгласно ОУПО, които са общинска собственост.
- Насърчаване на природосъобразните решения в областта на териториалното устройство и проектирането, вкл. добри практики като вертикалното и покривно озеленяване;

- Цифровизация и георефериране на дейности, свързани с управлението на защитени територии и зони от Националната екологична мрежа;
- Повишаване на осведомеността за зелената инфраструктура и многобройните ѝ положителни въздействия върху екосистемите и услугите, които те предоставят на населението;

6.6. Влияние на глобалните климатични промени, природни бедствия и рискови територии

6.6.1. Изменение на климата: перспективи и очаквани въздействия

България е разположена в един от регионите на Европа, който е особено уязвим към изменението на климата (главно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и към нарастващата честота на екстремни събития, свързани с изменението на климата, като суши и наводнения. В научната общност съществува консенсус, че изменението на климата вероятно ще увеличи честотата и величината на екстремните метеорологични явления, като се очаква през следващите десетилетия в страната средната годишна температура на въздуха да се увеличи и да се променят типовете валежи.

Проучванията на Националния институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките (НИМХ), предвиждат повишение на годишната температура на въздуха в България от 1,6°C до 3,1°C до 2050 г. и от 2,9°C до 4,1°C до 2080 г. Като цяло, повишаването на температурата се очаква да бъде по-голямо през летния сезон.

Очакваните промени в режима на валежите сочат тенденция към общо намаляване, което ще доведе до значително намаляване на общите водни запаси в страната. В това отношение прогнозите сочат намаляване на валежите с приблизително 15% до 2050 г. и 30-40 % до 2080 г. При повечето сценарии за изменението на климата, валежите през зимните месеци вероятно ще се увеличат до края на века, но се очаква значителното намаляване на валежите през летните месеци да компенсира това увеличение.[290]

Според оценка на климатичните сценарии за България, проведени в рамките на проект CECILIA, чрез прилагане на регионалния модел ALADIN (НИМХ), гр. Пловдив се намира в зона, в която до края на 21 век се очаква средната годишна температура да се увеличи с 3.8°C, а годишната сума на валежите да намалее с 10-15% в сравнение с референтния период 1961-1990 г.

Въпреки общата тенденция към засушаване, очаква се изменението на климата да доведе до по-чести екстремни климатични явления, като наводнения. Според данни от БД ИБР – Пловдив, при изготвянето на втория План за управление на риска от наводнения е

[290] Национална стратегия за адаптация към изменението на климата, 2019; https://www.mocw.government.bg/bg/adaptaciya-kum-izmenenieto-na-klimata-9299/

възприета прогнозата, че съществува вероятност за увеличение с 5-15% на честотата на появяване на високи води, пораждащи опасност от наводнение за територията на Източнобеломорски район.

По отношение на урбанизираните територии, които преобладават в община Пловдив, основните очаквани **ефекти от изменението на климата** са:

- Повишаване на средната годишна температура на въздуха, повишаване на броя дни в годината с високи температури, над зоната на „топлинен комфорт“ от 15-25°С и над границата на прегряване от 30°С със съответните негативни ефекти върху здравето на жителите;
- Усилване на ефекта на „градския топлинен остров“ поради повишена честота на екстремно високите летни температури; Повишаване на съответните рискове за човешкото здраве;
- Намаляване на средното годишно количество на валежите с особено силен негативен ефект върху растителността през втората половина от вегетационния сезон; Ефектите могат да се изразяват в заболявания и изсъхване на по-влаголюбиви дървесни и храстови видове в озеленените площи, повишени нужди от вода за напояване, загуба на биоразнообразие и др.
- Увреждане на пътната инфраструктура (улична мрежа и пътищата с асфалтобетонова настилка) поради по-дълготрайни периоди на екстремно високи летни температури;
- Влошено количествено и качествено състояние на водните тела, използвани като източници на питейни води и води за напояване;
- Повишен риск от наводнения поради екстремно висок повърхностен отток при интензивен валеж;
- Повишен стрес и възможни повреди върху ВиК мрежите поради ниски водни нива във водоизточниците при суша и екстремен повърхностен отток при интензивни валежи, който трябва да бъде отведен чрез канализацията от смесен тип;
- Повишен риск от векторно пренасяни заразни и паразитни заболявания, поради навлизане на нови биологични видове преносители, които разширяват ареала си на север;
- Негативни въздействия върху биологичното разнообразие, вкл. върху благоприятния природозащитен статус на видовете и местообитанията от Националната екологична мрежа, на територията на общината;
- Икономическите загуби и рискове за здравето и живота на жителите в община Пловдив се очаква да бъдат над средните нива в страната. Климатичните екстремални явления като цяло причиняват значително по-сериозни щети на градската среда поради високата концентрация на сграден фонд, хора и икономически активности.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

Целите и мерките, свързани с изменението на климата са разгледани в Част IV от ПИРО – Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия.

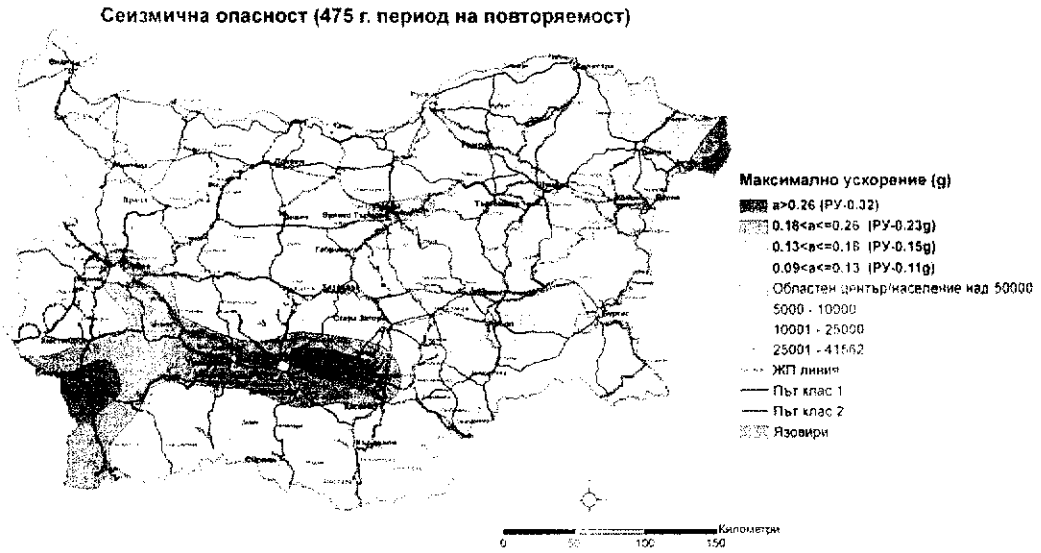
От 2021 г. община Пловдив изпълнява грант за техническа помощ по програма LIFE на ЕС за подготовка на интегриран проект BULADAPTECOS – Екосистемен подход за адаптация към изменението на климата и управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район на басейново управление в България. Проектът предвижда създаването на ретензионен обем в терасата на р. Марица на десния бряг преди гр. Пловдив, възстановяване на крайречни природни местообитания, изграждане и рехабилитация на предпазни диги, в комбинация с биологично брегоукрепване, подобрено управление на дренираните дъждовни води и други дейности.

6.6.2. Територии с геоложки рискове

Сеизмичен риск

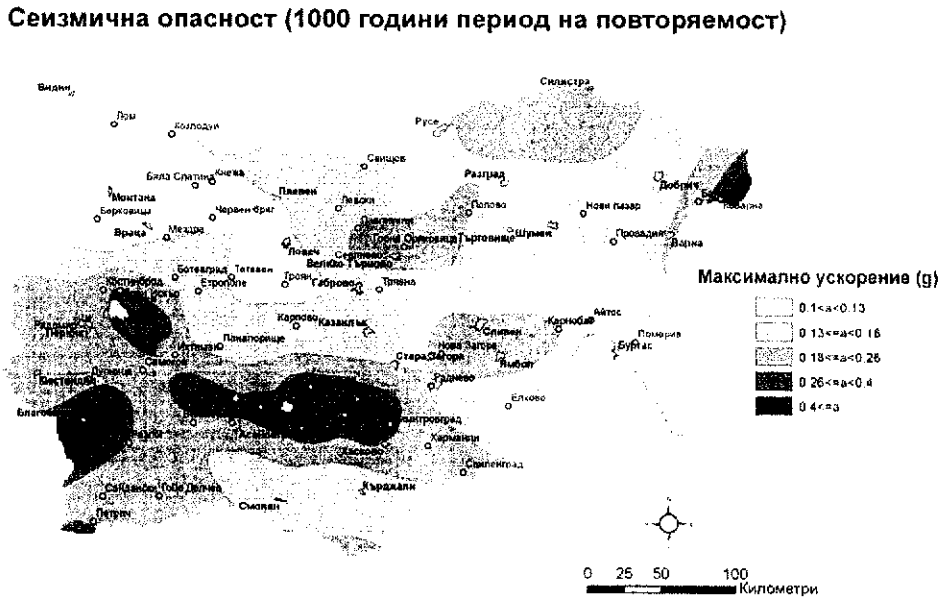
България се намира в централната част на Балканския полуостров, който е най-активен възел за Европа от Алпо-Хималайския земетръсен пояс. Земетръсната обстановка на Балканите има своя специфика. Основната част от земетресенията са с плитки огнища на дълбочина до 60 км, което силно увеличава ефектите върху земната повърхност.

Община Пловдив се намира в границите на сеизмична зона Марица, с максимален магнитуд 7.5, интензивност до 10-та степен. (Бончев, 1982). Според Сеизмично районiране на Република България (Геофизичен институт на БАН, 2009 г.), град Пловдив се намира в зона с високо сеизмично въздействие.

Фигура 6.6.1. Сеизмична опасност (475г. период на повторяемост) за община Пловдив[291]

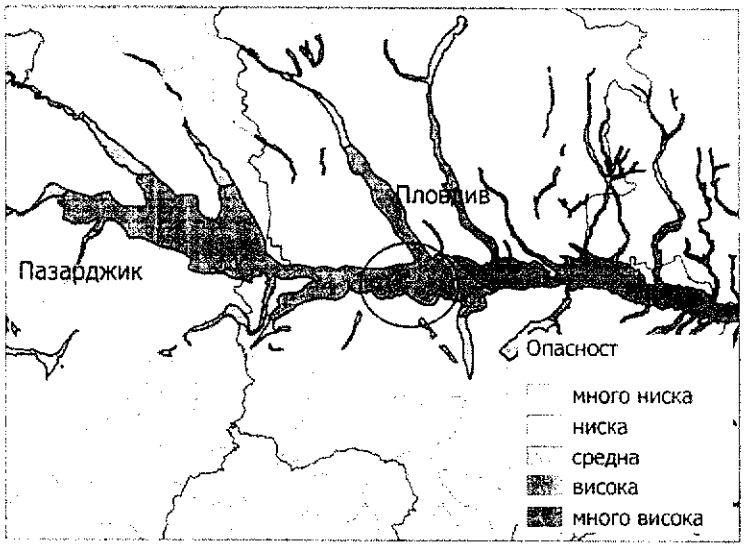
[291] Сеизмично районiране на Република България (Геофизичен институт на БАН, 2009 г.

Фигура 6.6.2. Сеизмична опасност (1000г. период на повторяемост) за община Пловдив[292]

Други геоложки рискове

Процесът на анализ, оценка и картографиране на геоложкия риск в България е завършен през 2017 г. от Геологически институт на БАН по поръчка на МРРБ.

Фигура 6.6.3. Карта на риска от втечняване на слаби почви

Според картите на геоложкия риск, публикувани на интернет страницата на МРРБ[293], община Пловдив е разположена в зона със среден и висок риск от втечняване на слаби почви. Община Пловдив попада извън зоните с висок риск от други геоложки рискове, вкл. активни разломи, ерозия, абразия, свлачища, срутища, калокаменни порои, пропадане на льос и набъбване на строителни почви в България.

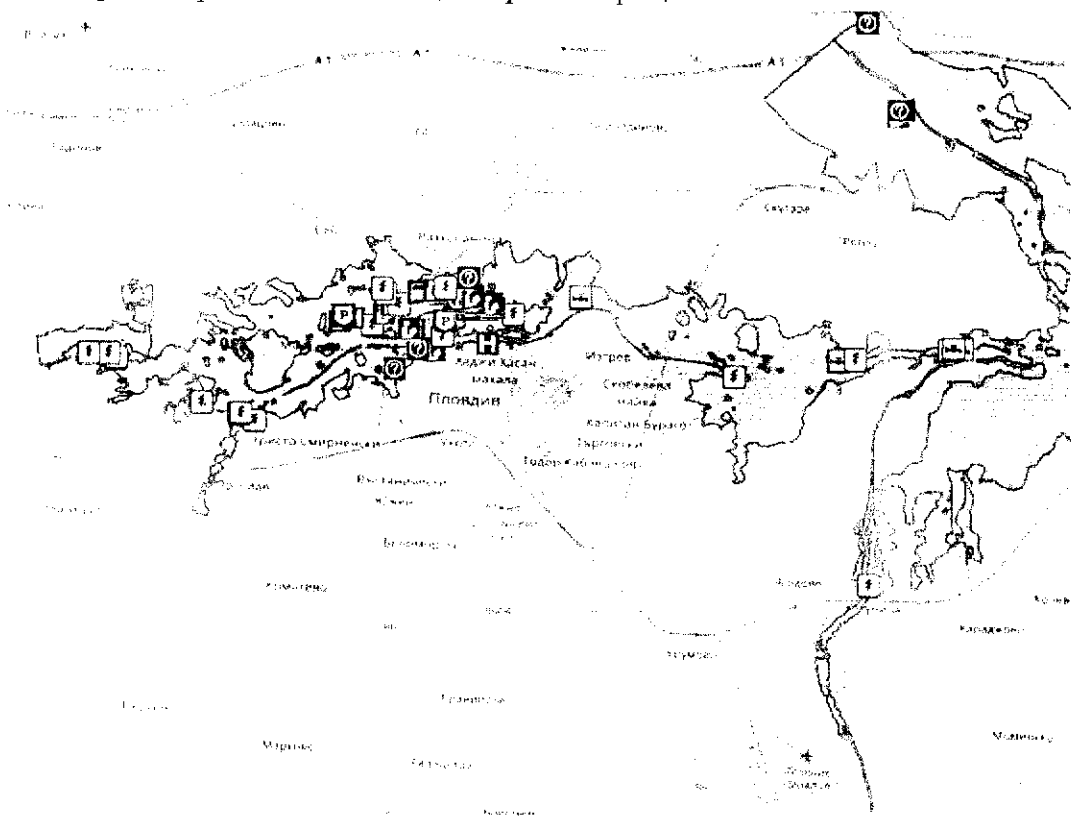
6.6.3. Територии със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН)

[292] Сеизмично районiране на Република България (Геофизичен институт на БАН, 2009 г.
[293] http://gis.mrrb.government.bg/KGR/

Териториите със значителен потенциален риск от наводнения на територията на община Пловдив са идентифицирани в Плана за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Източнобеломорски район за басейново управление 2016-2021 г.[294], разработен в съответствие с изискванията на чл.7 от Директива 2007/60/ЕС (Директива за наводненията) и на основание чл.146 от Закона за водите.

Процесът на изготвяне на ПУРН включва (i) предварителна оценка на риска от наводнения и определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) с отчитане на влиянието на климата, (ii) изготвяне на карти на заплахата и карти на риска, (iii) изготвяне и съгласуване на програма от мерки (iv) обществени консултации и екологична оценка на плана.

Според информацията в ПУРН, водно тяло BG3MA500R117 – река Марица, което преминава през град Пловдив попада изцяло в РЗПРН с код BG3_APSFR_MA_05. Анализът на данни от минали наводнения, географски данни за релефа, хидроложките данни за речния отток и климатичните сценарии показват уязвимост на град Пловдив към наводнения при екстремно високи води на река Марица.

Фигура 6.6.4. Карта на РЗПРН с код BG3_APSFR_MA_05[295]

Идентифицирани мерки и проекти

[294] https://earbd.bg/indexdetails.php?menu_id=611
[295] Източник: ПУРН, БД ИБР

Мерки от ПУРН и други мерки за адаптация към изменението на климата и управление на природни рискове – частично описани в приложената таблица в Excel (Приложение 1).

ПУРН идентифицира редица мерки за РЗПРН Марица, от които на територията на община Пловдив следва да бъдат реализирани следните мерки:

- Основно и ежегодно почистване на коритото и бреговете на р. Дермендере (р. Първенецка) в зоната на гр. Пловдив от дървета, храсти, битови и строителни отпадъци – дължина 4000 м, площ около 80 дка.
- Изграждане/ надграждане на нова земнонасипна дига в комбинация с биологично укрепване на десния бряг на р. Марица от вливането на десен приток след с. Оризари до вливането на р. Дермендере – височина 1 м, 1500 м над моста на Републикански път II-86 и 2000 м след него, площ на укрепването – 20 дка.
- Изграждане на нова земнонасипна дига в комбинация с биологично укрепване по левия бряг на р. Марица нагоре по течението от съществуващата масивна подпорна стена – дължина 2500 м, височина 2 м, площ на укрепването – 15 дка.
- Надграждане на дясна защитна дига на р. Марица в зоната над моста на Републикански път II-86 – 1500 м., височина – 1 м.
- Възстановяване на слегнали участъци по съществуващите диги по двата бряга на р. Първенецка (Дермендере), в зоната на гр. Пловдив – 3000 м., надграждане с 0,5 м.
- Поддръжка на 5000 м канализационна мрежа в западната част на гр. Пловдив;
- Рехабилитация на 1000 м канализационна мрежа в западната част на гр. Пловдив;
- Периодично почистване на коритото и терасите на р. Марица в зоната на гр. Пловдив от дървета, храсти и блатна растителност – дължина 10 км, площ 800 дка.
- Периодично почистване на коритото на р. Пясъчник от растителност, битови и строителни отпадъци – 2000 м., 40 дка.
- Реконструкция/ възстановяване на масивна подпорна стена по левия бряг на р. Марица, в зоната на гр. Пловдив, нагоре по течението от ж.п. моста в западната част на града – 700 м.
- Поддръжка на съществуващи подпорни стени по двата бряга на р. Марица в Пловдив – 4500 м по левия бряг и 6200 по десния и дигата по десния бряг – 4000 м.
- Надграждане на подпорни стени по двата бряга на р. Марица в гр. Пловдив с 0,5 м, общо 500 м.
- Изграждане на нова земнонасипна дига в комбинация с биологично брегоукрепване по левия бряг на р. Марица надолу от вливането на р. Пясъчник – дължина 1150 м, височина 1 м, площ 1,2 дка.
- Изграждане на нова земнонасипна дига в комбинация с биологично брегоукрепване по левия бряг на р. Пясъчник с височина 1 м – дължина 550 м, площ 1,2 дка.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

- Поддръжка на 80 км канализационна мрежа и рехабилитация на 20 км канализационна мрежа в западната част на гр. Пловдив.
- Периодично почистване на коритото на мръсния канал, вливащ се в р. Марица източно от гр. Пловдив от дървета, храсти и блатна растителност – дължина 2500 м, площ 50 дка.
- Изграждане на нова земнонасипна дига в комбинация с биологично брегоукрепване по десния бряг на р. Марица, нагоре по течението от вливането на мръсния канал – дължина 1600 м, площ 5 дка.
- Възстановяване на слегнали участъци на дигите по двата бряга на мръсния канал, вливащ се в р. Марица източно от гр. Пловдив – височина 0,5 м, дължина 1500 м.
- Стабилизиране на левия бряг на р. Марица преди гр. Пловдив с рено матраци, габиони и заскаляване – участък с дължина 500 м.

Основната част от горепосочените мерки са предвидени за изпълнение с общински бюджет, републикански бюджет и от ВиК оператора. Предвид техния характер, на мерки за адаптация към изменението на климата, следва за изпълнението им да се търси и финансиране от ЕС.

Голяма част от мерките от ПУРБ могат да бъдат интегрирани в **комплексен проект за рехабилитация и социализация на коритото на река Марица**. Изготвянето на такъв проект и конкретните технически решения, залегнали в него трябва да бъдат съобразени както с предвижданията на третия цикъл за управление на речните басейни (ПУРН и ПУРБ за периода 2022-2027 г., които са в процес на изготвяне), така и с целите на управление на съответните защитени зони от Натура 2000.

6.6.4. Територии с установено замърсяване от отпадъци (вкл. пестициди и др.).

Според публикуваната информация от РИОСВ – Пловдив, на територията на община Пловдив не са констатирани територии със замърсяване от отпадъци (вкл. пестициди).

6.6.5. Опасност от промишлени аварии и аварии при превоз на опасни вещества, материали и отпадъци

На територията на община Пловдив се намират пет предприятия, попадащи в обхвата на Глава 7 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Две от тях са класифицирани с висок рисков потенциал - Петролна база Пловдив - "Сторидж Ойл" АД и Пласментно-снабдителна база Пловдив на "Лукойл България" ЕООД.

За тези предприятия има изготвени съответните доклади за безопасност, вътрешни и външни аварийни планове и публикуване на информация в националния регистър, в съответствие с изискванията на Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях, (обн., ДВ, бр. 5 от 19.01.2016 г.).

Община Пловдив чрез своята интернет страница е създала среда за публикуване на информацията във връзка с превенцията на бедствия и аварии, начините на действие и инструкции към населението в случай на промишлени аварии. В процес на разработване е Програма за намаляване риска от бедствия на Община Пловдив за периода 2021 – 2025 г.

6.7. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за опазване на околната среда с областта, район за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

6.7.1. Сравнение със състоянието и тенденциите за опазване на околната среда с област Пловдив

Община Пловдив заема сравнително малък дял (1,7%) от територията на област Пловдив, но концентрира над 50% от населението на областта, като град Пловдив се явява ясно обособен урбанистичен център. Географското положение на общината и високата степен на урбанизация формират екологични характеристики, които значително я отличават от останалата територия на областта.

Въздух

Съгласно Заповед № РД 969/21.12.2013 г. на министъра на околната среда и водите, за определяне на районите (в т. ч. агломерации) за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ), територията на област Пловдив попада отчасти в два РОУКАВ:

- Агломерация Пловдив, която включва общините Пловдив, Асеновград и Родопи;
- Югоизточен, който включва всички останали общини в областта без Пловдив, Асеновград и Родопи, както и цялата територия на области Бургас, Пазарджик, Ямбол, Сливен и Хасково.

По данни от РИОСВ Пловдив, На територията на област Пловдив са разположени 3 пункта от НСМОС - две автоматични измервателни станции, един ръчен пункт за мониторинг (ПМ) и една АИС, обслужвана от „КЦМ“ АД. Данните от АИС „Каменица“ и АИС „Тракия“ показват качеството на атмосферния въздух в община Пловдив (подробно анализирани в т. 6.3.1. от настоящия документ), докато ПП „Долни Воден“ е разположен на територията на община Асеновград.

Данните от ПП „Долни Воден“ за периода 2018-2020г. следните тенденции в КАВ:

- Превишавания на средноденонощните концентрации на ФПЧ10 повече от нормативно допустимите 35 пъти в една календарна година; Тенденция към намаляване на средногодишните концентрации на ФПЧ10, сходна с тези от двете

АИС на територията на община Пловдив, като средногодишната норма не е превишена през 2018, 2019 и 2020 г.

- Ясно изразена сезонна динамика на замърсяването с ФПЧ10, което свидетелства за голямо въздействия от битовото отопление като източник на замърсяване.
- Замърсяването с олово, характерно за индустриалните процеси в КЦМ АД може да се счита за овладяно, тъй като измерените средногодишни стойности в ПП „Долни Воден", както и тези в АИС „Куклен" са значително под средногодишната норма за опазване на човешкото здраве 0.5 мг/куб.м.
- Замърсяването с кадмий също е под целевата средногодишна норма от 5 ng/m^3. Трайната тенденция към намаляването на регистрираните стойности по този показател;

Качеството на атмосферния въздух в Област Пловдив се контролира РИОСВ-Пловдив също така чрез един брой мобилна автоматична станция (МАС), както и чрез емисионен контрол на горивни и производствени неподвижни източници със собствен мониторинг по реда на Наредба № 6 от 26.03.1999 г. или по реда на съответните комплексни разрешителни.

Общата тенденция на база резултати от проведените измервания е към спазване на установените емисионни норми от повече оператори.

Качеството на въздуха в община Пловдив е донякъде свързано с това в съседно разположените общини поради преноса на замърсители с въздушните маси. Като се имат предвид преобладаващите ветрове от изток-североизток, най-голямо значение за град Пловдив има преноса на замърсители от територии, попадащи в община Марица.

Води

Повърхностните водни тела на Източнобеломорски район (ИБР) в Пловдивска област се отнасят към категориите повърхностни води реки и езера. Установени са 63 индивидуални водни тела, които се отнасят към 4 речни типа:

- R3 планински реки (р. Въча преди гр. Кричим, р. Първенецка до с. Първенец, р. Чепеларска преди гр. Асеновград, р. Стряма до гр. Клисура)
- R5 полупланински реки (Река Въча от гр. Кричим до устие, р. Първенецка след с. Първенец, р. Чепеларска от Асеновград до устие, р. Стряма след гр. Клисура до с. Маноле, р. Черкезица, р. Рахманлийска)
- R12 големи равнинни реки (р. Марица) и
- R13 малки и средни равнинни реки (р. Потока, р. Пясъчник, р. Калаващица, р. Аврамица, р.Стряма долно течение, р. Сребра)

Три от тези четири типа реки са представени в община Пловдив с реките Марица, Първенецка и Пясъчник.

На територията на Пловдивска област са определени 17 водни тела от езерна категория (язовири), които се отнасят към 3 типа езера: L13 Средни и малки полупланински язовири, L15 Големи равнинни плитки до средно дълбоки язовири и L17 Малки и средни равнинни язовири. Никой от тях не попада в границите на община Пловдив.

Резултатите от провеждания мониторинг на химичното състояние на повърхностните води показва, че от общо 78 водни тела на територията на областта, 3 са в лошо химично състояние поради замърсяване с хлорпирифос- етил, флуорантен, кадмий и олово. Тези водни тела се намират в поречията на реките Чепеларска, Юговска и Манастирска, извън територията на община Пловдив.

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела е извършена по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба №Н-4 от 14.09.2012г. за характеризиране на повърхностните води. Анализът на резултатите показва, че през 2020 г. водните тела в добро екологично състояние са 32, в умерено - 34 и в лошо и много лошо състояние - 13 водни тела. При сравняване на резултатите с тези през 2019 г. се наблюдава леко подобряване на екологичното състояние/потенциал. Трите повърхностни ВТ на територията на община Пловдив са в умерено състояние.

Основен замърсител на повърхностните водни обекти на територията на област Пловдив са канализационните системи на по-малките населени места, в които няма изградени селищни ПСОВ, както и липсата на цялостна изградена канализационна мрежа. В това отношение агломерация Пловдив се отличава с напълно изградена канализационна система; като отпадъчните води се пречистват в ПСОВ-Пловдив. Отпадъчните води от индустриалните обекти в Пловдив, след пречистване в локални пречиствателни съоръжения също се включват в градската канализация и се допречистват в ПСОВ.

Подземните водни тела на територията на област Пловдив са общо 8, като 2 от тях попадат частично в границите на община Пловдив (разгледани в т. 6.2.4.). Оценката на химичното им състояние през 2020 г. показва че 4 подземни ВТ са в добро състояние, а останалите 4 са в лошо състояние, вкл. BG3G000000Q013 и BG3G00000NQ018, които попадат в община Пловдив. Основните замърсители, които са причина за влошеното състояние са нитрати, фосфати и специфични замърсители, като Тетрахлоретилен и Трихлоретилен (по дани от РИОСВ-Пловдив).

Почви

Територията на област Пловдив включва райони с твърде разнообразен релеф, поради което и условията на почвообразуване са различни, което води до значителното почвено разнообразие, не само в планинските и полупланински терени, но и в относително

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

равното Пловдивско и Карловско поле. Преобладаващи са канелено-горските, черноземсмолниците и алувиалните почви, което подчертава интензивния характер на селското стопанство.

Поради специфичните особености на община Пловдив (градска община с висока степен на урбанизация), тя разполага със значително по-малко почвени ресурси и сравнително малък дял на земеделски и горски площи в баланса на територията си.

Обобщение от данните, публикувани ежегодно от РИОСВ-Пловдив, показва че през последните години на цялата територия на областта се наблюдава тенденция към намаляване замърсяването на почвите и деградационните процеси, предизвикани от човешка дейност.

Горски ресурси

Горските ресурси са неравномерно разпределени в границите на област Пловдив. По-големите площи, заети от естествени гори и горски насаждения, се намират в планинските масиви на Родопите, Стара планина и Средна гора, които влизат в границите на областта. В равнинните части на областта, горските площи са с малки размери, мозаечно разпределени, най-вече покрай речните течения. Значимите горски площи (с площ над 25 ха) са показани на фигурите по-долу.

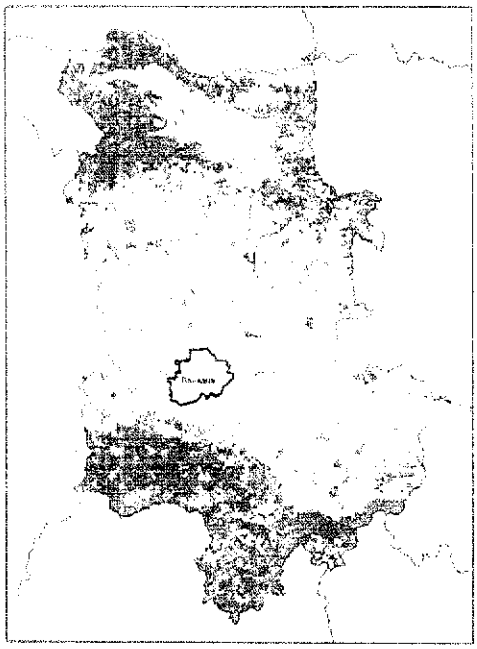
Горите на територията на област Пловдив са разнообразни по своя видов състав и възраст. Преобладават широколистни и смесени гори.

По отношение на горските ресурси, община Пловдив значително се различава от останалите общини в област Пловдив. Високата степен на урбанизация свежда горската растителност в общината до малки площи в рамките на зелената система на град Пловдив, както и остатъци от естествени гори по бреговете на р. Марица.

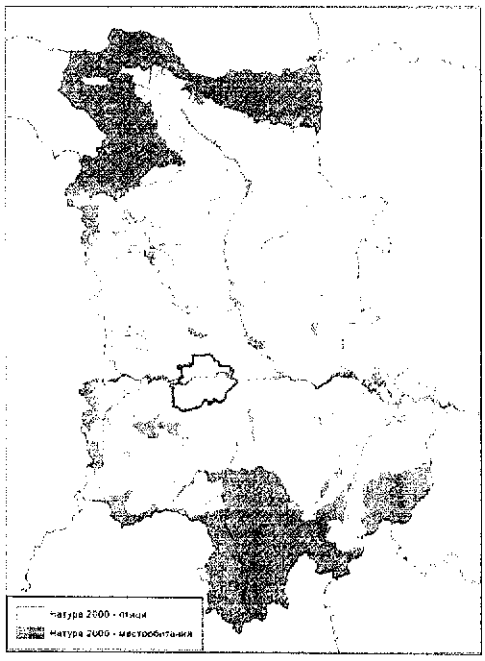
Биологично разнообразие и екологична мрежа

На територията на област Пловдив попадат 12 защитени зони от Натура 2000 за опазване на дивите птици и 21 защитени зони по Директива за местообитанията. Те са обявени с цел опазването на разнообразни природни местообитания (горски, тревни, водни течения, влажни зони и др.) и голям брой защитени видове.

В границите на община Пловдив попадат изцяло или частично две защитени зони по Директива за птиците и две ЗЗ по Директива за местообитанията (описани в т. 6.5.1)

Фигура 6.7.1. Горски площи на територията на област Пловдив (Corinc Land Cover 2018)

Фигура 6.7.2. Защитени зони от Натура 2000 на територията на област Пловдив

Отпадъци

Общо образуваните отпадъци в област Пловдив за периода 2011-2017 г. се увеличават от 243 хил. т до 353 хил. т през 2017 г.[296] , като община Пловдив не се отличава от тази тенденция. Обхванато в системата на организирано сметосъбиране е 100% от населението на областта.

В областта функционират три регионални сдружения за управление на отпадъците:

- РСУО Пловдив - за експлоатация на Регионално депо за неопасни отпадъци - Цалапица и Депо за неопасни отпадъци – Шишманци, което включва общините Пловдив, Марица, Родопи, Стамболийски, Съединение, Раковски, Кричим и Перущица;
- РСУО Карлово - за експлоатация на Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в землището на гр. Карлово, включващо общините Карлово, Хисаря, Калояново, Брезово и Сопот;
- РСУО Асеновград - за експлоатация на Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в землището на гр. Асеновград, включващо общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки.

[296] Източник: по данни от ИАОС

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ * ПЛОВДИВ * ПРЕДСЕДАТЕЛ

Общ проблем за повечето населени места в областта е липсата на специализирани депа за строителни отпадъци, което води до неконтролирано изхвърляне на строителни отпадъци от граждани и фирми и формиране на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсяване на зелените площи в самите населени места.

6.7.2. Сравнение със състоянието и тенденциите за опазване на околната среда с Южен Централен Район

Анализът на състоянието на околната среда в Южен Централен Район (изготвен като част от Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.[297]) очертава следните основни тенденции и предизвикателства:

- **Качеството на атмосферния въздух** в ЮЦР е специфично за всеки отделен въздушен басейн, като най-значим проблем е замърсяването с фини прахови частици (ФПЧ10) в Агломерация Пловдив и в градовете Смолян, Пазарджик, Кърджали и Хасково. Наблюдава се обща положителна тенденция към намаляване на концентрациите на повечето замърсители във въздуха.
- **Повърхностните и подземните води** в ЮЦР са преобладаващо в добро състояние, което позволява различно стопанско ползване. Въпреки това, част от водните тела са в състояние умерено, лошо или много лошо по действащата класификационна система (съгл. Наредба Н-4 за характеризиране на повърхностните води), което е следствие от интензивната антропогенна намеса. Най-проблемните водни тела са участъци от р. Медетска, р. Тополница, р. Пирдопска, р. Златишка, р. Елшишка, р. Панагюрска Луда Яна, р. Чепинска, р. Чепеларска и др. Основни източници на замърсяване са отпадъчни води от добива на цветни метали, както и вливането на непречистени отпадъчни води от населените места и промишлеността.
- **Почвите** в ЮЦР са засегнати от плоскостна водна ерозия в много планински и полупланински територии, което обаче не е в сила за община Пловдив. По отношение на процесите на засоляване и вкисляване анализът показва, че почвите в ЮЦР са в добро екологично състояние. В отделни локации в областите Смоля, Кърджали и Пловдив е установено замърсяване на почвите с полиароматните въглеводороди, пестициди и тежки метали.
- **Националната екологична мрежа** в ЮЦР обхваща 10 319,412 км^2 или 46,15% от общата площ на района. Това с районът с най- голяма площ и най-голям дял на НЕМ в страната. Защитените територии (ЗТ) в района (с отчитане на припокриване) са общо 788,507 км^2 или 3,5%, което е под средното за страната.

---

[297] Източник: https://www.mrrb.bg/bg/proekt-na-integrirani-teritorialni-strategii-za-razvitie-na-regionite-za-planirane-ot-nivo-2-za-perioda-2021-2027-g/

- **Управлението на отпадъците** в ЮЦР отчита слаба тенденция към увеличаване на общото количество генерирани отпадъци. С най-големи количества образувани и депонирани отпадъци се откроява област Пловдив. Проблем за всички области в региона е третирането на строителни отпадъци.

6.8. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Анализът на състоянието на околната среда в община Пловдив по компоненти и фактори на въздействие е обобщено в SWOT анализа, който идентифицира положителни страни, проблеми, възможности за развитие и ограничения.

Идентифицирани проблеми

- Влошено качество на атмосферния въздух в Община Пловдив;
- Повърхностните и подземните водни тела на територията на общината са в риск да не постигнат нормативните екологични цели;
- Амортизирани водоснабдителни мрежи с високи загуби на вода, остаряла канализационна мрежа с недостатъчен капацитет, висока инфилтрация на канализационни води и наводнения при интензивни валежи;
- Голямо количество генериран смесен отпадък на жител и недостатъчно ефективно функциониране на системата за разделно събиране на отпадъците;
- Изчерпване на капацитета на съществуващите клетки в регионалните депа за битови отпадъци и спешна нужда от разширяване и рекултивация;
- Недостатъчно зелени площи за широко обществено ползване спрямо общата територия на града.

Потенциал за развитие

- Въвеждане на зони с ниски емисии, както по отношение на замърсяването от транспорта, така и на битовото отопление;
- Намаляване на замърсяването на въздуха и шумовото замърсяване чрез подобряване на транспортната инфраструктура и извеждане на транзитния трафик от централната градска част;
- Проучване на възможностите водоснабдяването на гр. Пловдив да се извършва и от язовирните води на каскада Въча;
- Недопускане замърсяване на подземните води, включително чрез рекултивация на депата за отпадъци и изпълнение на мерки по рехабилитация на канализационните системи и модернизация на ПСОВ;

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

- Намаляване на генериран смесен отпадък на жител както и изграждане на нови съоръжения: втора линия за сепариране на битовите отпадъци в Шишманци и площадка за подготовка за повторна употреба на отпадъци от домакинствата;
- Инвестиции в „зелената инфраструктура" в градската среда, които постигат едновременно ефект по отношение на КАВ, адаптация към изменението на климата, разширяване на зелената система и смекчаване на шума.

Идентифицирани специфични проблеми и потенциал за развитие по райони

Повечето екологични проблеми, и възможните мерки за тяхното преодоляване са общи за цялата територия на Община Пловдив, която има сравнително компактен характер. Въпреки това могат да бъдат идентифицирани отделни проблеми и потенциал за развитие, специфични по-скоро за част от административните райони:

Район	**Проблеми**	**Потенциали**
Централен	Замърсяване на въздуха от транспорт; Замърсяване на въздуха от битово отопление; Амортизирани ВиК мрежи; Риск от наводнения;	Извеждане на транспортния трафик извън ЦГЧ; Инвестиции във ВиК инфраструктура
Северен	Замърсяване на въздуха от битово отопление; Недостатъчно зелени площи	Мерки за ЕЕ и ВЕИ и алтернативно отопление в образователна, здравна, административна инфраструктура и жилищен фонд. Доизграждане и рехабилитация на основни транспортни връзки.
Източен	Замърсяване на въздуха от транспорт Недостатъчно зелени площи	Реализация на нови зелени площи; Инвестиции в междублокови пространства
Тракия	Замърсяване на въздуха от транспорт;	Извеждане на трафик извън жилищните квартали. Реализация на нови зелени площи и залесяване на междублокови пространства
Южен	Замърсяване на въздуха от битово отопление;	Мерки за ЕЕ и ВЕИ и алтернативно отопление в

	Недостатъчно зелени площи	образователна, здравна, административна инфраструктура и жилищен фонд.
Западен	Замърсяване на въздуха от битово отопление; Замърсяване на въздуха от пренос на замърсители от земеделски земи; Риск от наводнения;	Мерки за ЕЕ и ВЕИ и алтернативно отопление в образователна, здравна, административна инфраструктура и жилищен фонд. Екосистемни решения за управление на риска от наводнения

РАЗДЕЛ VII. Анализ на административния капацитет на общинската администрация за реализация на ПИРО – условия и предпоставки за развитие на квалифицирана и подкрепяща общинска администрация

7.1. Общинско управление, общинска собственост, опазване на обществения ред и сигурността

Община Пловдив е юридическо лице на бюджетна издръжка. Общинската администрация осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на общинския съвет, подпомага кмета на общината при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му, подпомага общинския съвет и осигурява дейността му, извършва дейности по административното обслужване на физическите и юридическите лица.

Общинската администрация осъществява своята дейност при спазване на принципите на законност, откритост, достъпност, отговорност, отчетност, ефективност, субординация, координация, предвидимост, обективност, безпристрастност и непрекъснато усъвършенстване на качеството.

Кмет на общината: Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт в общината и е първостепенен разпоредител с бюджета на общината, като осъществява общото ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината като юридическо лице.

Кметове на райони: Кметовете на райони са органи на изпълнителната власт в съответните райони и второстепенни разпоредители с бюджет. Кметовете на райони се подпомагат от заместник-кметове в съответствие с одобрената структура и численост на районната администрация.

Заместник-кметове на общината: Заместник-кметовете подпомагат кмета на общината, съобразно възложените им функции. Заместник-кметовете са девет, със следните ресори: „Финанси и стопански дейности“; „Образование, бизнес развитие и европейски политики“; „Обществен ред и сигурност“; „Транспорт“; „Устройство на територията и общинска собственост“; „Строителство и инвестиции“; „Култура, археология и туризъм“; „Екология и здравеопазване“; „Спорт, младежки дейности и социална политика“.

Секретар на общината: Секретарят на общината осъществява административното ръководство на администрацията – ръководи, координира и контролира функционирането на администрацията за точното спазване на нормативните и поднормативните актове.

Главен архитект: Осъществява ръководство и провежда стратегията на Община Пловдив по отношение устройство на територията; Организира разработването и провеждането на стратегията и политиката на Община Пловдив, по отношение устройството на територията и плановото й обезпечаване, в т.ч. жилищни, обществено-обслужващи и транспортни територии, зони за отдих и др.; Ръководи методически и административно дейността на ЕСУТ при Община Пловдив; Координира и контролира дейностите по внасянето и одобряването на разработените инвестиционни проекти, издаването на скици, визи, строителни разрешения и въвеждане в експлоатация на обекти; Организира, координира и контролира дейността по актуализацията и поддържането на Общия устройствени план; Участва в разработването на стратегии в устройственото развитие на общината, популяризиране и визуализация на работата по устройственото планиране, с цел ангажиране на общественото мнение с устройствените проблеми на града.

Общинска администрация: Общинската администрация е обща и специализирана *(нейната структура и подчиненост са представени на следната **схема**)*. Общата администрация осигурява технически дейността на органите на местната власт и на специализираната администрация и извършва дейности по административното обслужване на гражданите, физическите и юридическите лица. Специализираната администрация подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на органите на местната власт и се състои от 9 дирекции и 7 отдели. Общата администрация се състои от 3 дирекции, 10 отдели и Звено „Вътрешен одит". *(съгласно **Устройствен правилник на общинска администрация Пловдив**)*.

Общинска собственост

Община Пловдив има актуална Стратегия за управление на общинската собственост за периода 2020 г. – 2023 г.[298], приета с решение на Общински съвет – Пловдив. По своята същност Стратегията е отворен управленски документ и може да търпи изменение в целите и приоритетите си.

Разработването на Стратегията е продиктувано от изискванията на нормативната уредба отнасящи се до общинската собственост и е съобразена с управленската програма на кмета на община Пловдив.

Основните постановки за управление и разпореждане с общинската собственост (УРОС) в Република България са повлияни до голяма степен от прилаганите принципи, механизми и политика за управление на собствеността, които са характерни за страните в преход. Ясно очертана и приоритетно изведена е водещата постановка, че повишаването на качеството и ефективността на местното самоуправление е в неразривна връзка с функционирането и етапното развитие на общинската собственост.

[298] https://www.plovdiv.bg/wp-content/uploads/2020/normativni-aktove/Strategy_property_2020_Plovdiv.pdf

Извеждането на общинската собственост като ключов елемент и движеща сила в местното самоуправление по същество се свързва с политиката на Община Пловдив за целенасочено и устойчиво стратегическо развитие, за формиране на висок жизнен стандарт и просперитет, за засилено облагодетелстване на населението, както и за поддържане и изграждане на функционална околна среда и качествена инфраструктура. Ето защо свободата на избор относно принципи и механизми за управление и разпореждане с общинската собственост и гъвкавостта при тяхното прилагане в Община Пловдив са застъпени в местното законодателство и управленска практика, под формата на подзаконови нормативни актове на общинския съвет. В този смисъл и Законът за общинската собственост (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2008.г.), като основен закон регламентиращ управлението и разпореждането с общинската собственост, поставя като изискване, в своите наредби общинските съвети да приемат стратегия за управление на общинската собственост за срока на мандата си по предложение на кмета на общината. Стратегията определя политиката за развитие на общинската собственост и стопанската дейност на общината.

Управлението и разпореждането с общинската собственост в Община Пловдив, по смисъла на приетата Стратегия, се разглежда като организирана и динамично функционираща система, която обхваща съвкупност от принципи, правила, нормативна уредба, механизми и подходи, контролни и оценъчни инструменти, присъщи на местната демокрация, както и форми на участие на населението в местното самоуправление. Всички тези компоненти са под пряко или непряко подчинение на местната политическа власт, която функционира в името на общия интерес и осигурява на местната общност реални условия и средства за подобряване качеството на живота в общината. Протичащите изменения в социалната и икономическата сфери в нашата страна налага промяна в прилаганите подходи на управлението и разпореждането с общинска собственост (УРОС), както по отношение на законодателството, идеите и практиката на управление, така и по отношение на неговото хуманизиране и активизиране по пътя на използване на модерни организационни и информационни системи и технологии, демократични форми на засилено обществено участие и ефективно моделирана жизнена среда. В този смисъл, активното включване на общинската собственост, като част от общото управление на Община Пловдив, пряко се свързва с усъвършенстването на публичните услуги за населението от местната общност.

В структурата на администрацията е изградена Дирекция „Общинска собственост", която се състои от три отдела - Отдел „Общински имоти и разпореждане", Отдел „Правно обслужване на общинската собственост", Отдел „Управление на имотния фонд". Дирекцията изпълнява следните функции:

- издирва, проучва и комплектова документите, доказващи собствеността на община Пловдив и съставя актове за общинска собственост;
- подготвя искания за безвъзмездно предоставяне на общината на имоти – държавна собственост;

- подържа в актуалност главния регистър, картотеката, както и спомагателните регистри за имотите общинска собственост;
- в съответствие с Наредбата на Общинския съвет по чл.8, ал.2 от ЗОС (НРПУРОИ), изготвя договори, касаещи придобиването, управлението и разпореждането с общинска собственост;
- съдейства и осигурява с правни средства своевременното събиране на вземанията на общината във връзка с изготвени от дирекцията договори за наем;
- оказва правна помощ и консултира нормативните актове със служителите в ресора на зам.-кмета по общинската собственост;
- осъществява процесуално представителство пред всички органи на съдебната власт и др., във връзка с дела и производства, касаещи имоти – общинска собственост и осигурява ефективна правна защита на интересите на община Пловдив, в качеството й на собственик;
- изготвя проекти на решения на Общинския съвет за разпоредителни действия с имоти частна общинска собственост;
- организира и провежда процедурите по отдаване под наем и учредяване възмездно право на ползване върху общински имоти в съответствие с НРПУРОИ;
- по изготвени от дирекция „ОС" договори, извършва контрол на предоставени за стопанисване общински имоти, извършва огледи и изготвя протоколи за състоянието им, а в случай на доказано нарушение, организира изземването им;
- подготвя ежемесечни справки за редовността на плащанията по изготвени от дирекцията договори за наем на общински имоти, както и информация за просрочените по тях плащания;
- по реда на НРПУРОИ, провежда търгове и конкурси за разпореждане и управление на общинската собственост;
- организира и провежда процедурите по предоставяне на концесии за общински обекти и дейности, в съответствие със ЗК и ППЗК. Поддържа регистър и архив на предоставените концесии;
- организира, координира и контролира изпълнението на жилищната политика на община Пловдив;
- изготвя предложения до кмета на община Пловдив и общински съвет за промяна статута на общински жилища. Подготвя необходимите документи, свързани с ползването на общинския жилищен фонд.
- Работата на дирекцията се осъществява на база Годишна програма на Община Пловдив за управление и разпореждане с имоти - общинска собственост, която се приема от Общинския съвет.

Опазване на обществения ред и сигурността

В община Пловдив са обособени два отдела: отдел „Обществен ред и управление при кризи" и отдел „Административно-наказателна дейност".

Отдел „Обществен ред и управление при кризи" има следните основни функции:

- Подпомага органите на реда във връзка с изпълнението на техните правомощия по осигуряване спокойствието на гражданите, координиране дейността на обществени мероприятия, опазване на общинската собственост и организиране и координиране на сигурността;
- Изготвя документи с разрешителен и уведомителен характер за провеждане на мероприятия по Закон за събранията, митингите и манифестациите и Наредба за осигуряване на обществения ред на територията на Община Пловдив;
- Осигурява оперативна координация и провеждане на масови мероприятия и организация на превантивната дейност на територията на Община Пловдив;
- Организира взаимодействието между полицията, общинската администрация и другите държавни и обществени органи, имащи отношение по поддържане на обществения ред;
- Обработва получени сигнали, жалби, молби и предложения от граждани и други органи и организации по отношение на спазване на обществения ред;
- Получава, съхранява, и анализира информацията от компетентните органи с цел намаляване и превенция на престъпността на територията на Община Пловдив от малолетни и непълнолетни и създаване на програми и извършване на дейности в тази насока;
- Изготвя годишни планове и програми за превенция на престъпността;
- Отправя препоръки към компетентни органи за въвеждането на адекватни мерки за превенция на престъпността;
- Организира планирането, прогнозирането, превантивната дейност, наблюдението, ранното предупреждение и оповестяване, анализ и определяне на алтернативи за реагиране, обучение на населението за начините на поведение и действия при кризи както и осъществява координация при провеждане на спасителни операции от екипите на Единната спасителна система;
- Извършва оценка, прогнозиране на развитието и взимане на решения за преодоляване на кризите от всякакъв характер;
- Разработва правила за създаване на необходимите знания, навици и умения за действие в кризисни ситуации от страна на общинската администрация;
- Подпомага при необходимост служба ПБЗН при осъществяване на дейността й;
- Създава организация и осъществява контрол по спазване правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на общинските обекти;

- Осъществява контрол относно изправността на противопожарните уреди, съоръжения и системи;
- Води регистър с доброволците от общината, като подготвят договори за сключване с тях, осигуряват обучението от преподаватели, осигуряват екипировка на доброволеца, застрахова на доброволеца срещу злополука и осигуряват същия за всички осигурени социални рискове, издава карта на доброволеца;
- Поддържа в изправност и готовност за използване обект „Завиряване на р. Марица";
- Изготвя и ежегодно актуализира Плановете за евакуация на личния състав и пребиваващите в сградите на общинската администрация при пожар и авария;
- Води отчет на предоставените запаси от индивидуални средства за защита, като носи отговорност по съхраняването, обновяването и поддържането на същите;
- Участва в подготовката на цялостната документация по обявяване на бедствено положение от кмета на общината;
- Участва в организирането, осигуряването и предоставянето на неотложна помощ на нуждаещите се от кмета на общината;
- Разработва план за привеждане на общината от мирно във военно положение и провежда мероприятия по подготовка за работа във военно време;
- Разработва военно временен план на общината и го актуализира периодично, в съответствие с методологията за военно временно планиране;
- Поддържа пунктовете за военно временно управление на общината в техническа изправност;
- Организира подготовката на ръководния състав за привеждане на общината от мирно във военно положение;
- Организира денонощно дежурство за поддържане готовността на общината за оповестяване при привеждане на страната от мирно във военно положение при мобилизация и при стихийни бедствия и аварии;
- Организира и осъществява контрол за изпълнението на военно временни задачи на дружества и организации със стопанска и нестопанска дейност и отсрочване от мобилизация във ВС на Република България на необходимите специалисти;
- Планира, организира и осъществява общинското участие в учение по отбранително-мобилизационна подготовка;
- Организира изпълнението и спазването на изискванията на Закона за защита на класифицираната информация, организира извършването на периодични проверки на отчетността и движението на материалите и документите, съдържащи класифицирана информация, своевременната декласификация на материали с изтекъл срок на защита.

Отдел „Административно-наказателна дейност“ има следните основни функции:

- Проверка относно законосъобразност на постъпващите наказателни титули, текстообработка, печат и предявяване на нарушителите глоби с фиш и изготвените наказателни постановления, на база постъпващите в Община Пловдив актове за установяване на административни нарушения.
- Приема АУАН /акт за установяване на административно нарушение/ и глоби с фиш от всички упълномощени от Кмета на община Пловдив актосъставители. на територията на Общината.
- Окомплектова и изпраща преписките на длъжниците по влезли в сила наказателни постановления до НАП и ЧСИ, за принудително събиране;
- Окомплектова и изпраща административно-наказателни преписки до Районен и Административен съд Пловдив, при обжалване на наказателни постановления;
- Изготвя възложени по компетентност становища, доклади, отчети.
- Изготвя в законоустановения срок отговори на постъпили от граждани и фирми жалби, възражения, заявления, искания, касаещи дейността на отдела;
- Изготвя предложения и дава становища по концепции, програми и предложения за решения на Общински съвет, заповеди и други нормативни документи, касаещи повишаване на събираемостта от глоби и имуществени санкции;
- Поддържа регистър „Наказателни постановления и глоби с фиш” и архив на издадените наказателни постановления и глоби по фиш, съгласно сроковете, определени в Закона за националния архивен фонд.

Елемент от дейностите по сигурността е осъществяване на видеонаблюдение.

Изградени са следните системи за видеонаблюдение, което се осъществява от Общинско предприятие „Общинска охрана“: Общият брой на камерите, разположени на територията на град Пловдив е 283.

Център – 46 бр. камери. Сигнал ДВ (директна връзка) Оптика: ул. „Княз Александър I-ви“, от Площад Централен №1 до ул. „Христо Г. Данов“ №1; Брой камери 22 – SONY; ул. „Райко Даскалов“, от Римски Стадион до пешеходен мост 20 бр. камери - - DAHUA; ул. „Отец Паисий“ №33 – 3 бр. камери - DAHUA.

Водна каскада „Каменица“ – 7 бр. камери. Сигнал ДВ (директна връзка) Оптика: ул. „ Найден Геров“ №13 до Драматичен театър – 7бр. камери - DAHUA.

Капана – 10 бр. камери.Оптична връзка – DAHUA: ядрото – ул. „Павел Куртевич“ №7 – 2 бр. камери; ул. „Йоаким Груев“ №16 – 1 бр. камера (зад централни хали); ул. „Железарска“ №17 – 3 бр. камери (тоалетните); подлез на Бул. „Цар Борис 3 Обединител“ №70 – 4 бр. камери.

Цар Симеонова Градина – 25 бр. камери Сигнал ДВ (директна връзка) Оптика – AVIDGILON: от пл. „Централен“ №1 до ул. „Авксентий Велешки“ №25 - бр. камери - 25.

АИР „Старинен Пловдив“ – 32 бр. камери. Сигнал – оптика и радиосигнал – DAHUA: ул. „Съборна“ №4 до ул. „Съборна“ №63 – 8 бр. камери; ул. „4-ти Януари“ №8 – 2 бр. камери; ул. „Артин Гидиков“ №8 – 3 бр. камери (радиосигнал); Античен театър – 3 бр. камери; АМТИИ (Академия за музикално и танцово изкуство) – 4 бр. камери; ул. „Константин Стоилов“ №42 – 1 бр. камери; ул. „Княз Церетелев“ №18 – 1 бр. камера; ул. „Петко Р. Славейков“ №1 (кафе старинно) – 3 бр. камери; ул. „Петко Р. Славейков“ №25 – 1 бр. камера; ул. „Митрополит Панарет“ №41 – 3бр. камери; градинката - тунела север – 3 бр. камери.

Колело Водна палата – 1 бр. камери. Сигнал по интернет (чужда мрежа) Министерство на горите: бул. „Марица“ №122 – 1бр. камера – DAHUA.

Бул „Цар Борис 3 Обединител“ – 8 бр. камери. Сигнал – оптика – DAXYA: Бул. „Цар Борис 3 Обединител“ №89 - №93 – 4 бр. камери; Бул.„Цар Борис 3 Обединител“ №125 – 4 бр. камери.

„ОКТ“ (Организация и контрол на транспорта) Обелос – 4 бр. камери. Сигнал – оптика – DAHUA: Бул. „Кукленско шосе“ №2 – 4 бр. камери.

Кв. „Коматево“ (Читалище) – 2 бр. камери. Сигнал – оптика: ул. „Коматевско Шосе“ №139 – 2 бр. камери – DAHUA.

Басейн „Младост“ – 8 бр. камери. Сигнал – оптика -4бр DAHUA+4бр по-стар модел: ул. „Ясна Поляна“ №13 – 8 бр. камери.

Гребна база – 23 бр. камери. Сигнал оптика и наностейшън: от Гребна база кула до Гребна база 2000м. – 23 бр. камери.VIVOTEK; 1бр. PTZ-DAHUA.

Ул. „Христо Ботев“ – 17 бр. камери. Сигнал – оптика – DAHUA: от спирката на Централна гара до кръстовището с ул. „Любен Каравелов“ до (факултет по дентална медицина) – 17 бр. камери.

„Бели Брези“ – 11 бр. камери. Сигнал – оптика – DAXYA: парк „Белите брези“ – кв. „Кючук Париж“ до ул. „Скопие“ №23 - №33 – 11 бр. камери.

Партиен дом – 8 бр. камери. Сигнал – оптика: площад Централен №1 – 8 бр. камери.

Парк „Бунарджик“ – 32 бр. камери. Сигнал – оптика- DAXYA: акведукт и фонтан в парк „Бунарджик“; детска площадка в парк „Бунарджик“; централна алея; алея до лятно кино; паметник „Альоша“ допълнителни камери 5 бр. DAXYA.

Парк „Георги Кондолов и акад. П. Динеков“:14 бр. – DAXYA.

Парк „Васил Ихчиев“: 44 /Скопие/ 4бр. - DAXYA

Многоетажен паркинг Район „Западен“: 8 бр., наблюдавани в ОЦ

Моста на река „Дерменка“: 3бр.

Подлези в район „Централен“ и част бул. „Марица-юг“: 20 бр.

7.2. Административен капацитет за управление на проекти

В контекста на подготовка и изпълнение на планове и стратегии определяща е ролята на отдел „Бизнес развитие и европейски политики“, който е част от специализираната администрация. Отделът има следните основни функции:

- Организира провеждането на политиката на Община Пловдив в областта на европейските политики;
- Организира подготовката, разработването и представянето на общински проекти за финансиране по национални и оперативни програми, програми на общността, на международни организации и финансови институции, в сътрудничество със звената от специализираната общинска администрация и районните администрации;
- Организира координацията при управлението и изпълнението на проекти и програми, в които Общината е страна, като оказва методическа помощ и контрол на звената за изпълнение на проекти;
- Следи и разпространява информация за възможностите за кандидатстване с проектни предложения по националните, оперативните, европейските и други международни програми за получаване на безвъзмездна помощ;
- Организира и координира дейностите, свързани с осигуряване на публичност и директни възможности за кандидатстване по програми;
- Осигурява публична информация относно получените от Европейски съюз и международните финансови институции средства по проекти;
- Организира и участва в осъществяване на контакти на Община Пловдив с представители на институции на Европейския съюз и международните банкови институции с цел проучване на възможностите за финансиране на инвестиционни проекти;
- Участва в осъществяването на връзките на Общината със сродни общини от други страни, с цел сътрудничество и обмяна на добри практики;
- Оказва експертна помощ на останалите звена в Общината по разработване на проекти с европейско, международно и национално финансиране;
- Участва в организационните процеси, свързани с програмирането на стратегическите политики на Община Пловдив за периода 2021-2027;
- Осъществява контакти с представители на институции на Европейския съюз, международни банкови институции и други общини от България и Европа с цел проучване на възможности за сътрудничество, развиване на съвместни проекти и осъществяване на обмен на добри практики. Идентифицира и привлича партньори и партньорски организации по проекти;
- Участва в развитието на регионални проекти и публично-частни партньорства;
- Извършване на оперативна работа, проучване на възможностите и координация за привличане на чуждестранни и български инвестиции в Община Пловдив;

- Оказва съдействие на инвеститори в Община Пловдив – при административни режими и при работа с други институции;
- Набира, обработва, анализира и съхранява информация, свързана с икономически сектори и отрасли, с макроикономически показатели и статистически данни за територията на Община Пловдив. Предоставяне при необходимост на бизнес информацията на настоящи и потенциални инвеститори;
- Осъществява контакт и оказва директно съдействие на представителите на бизнеса на територията на град Пловдив;
- Организира национални и международни бизнес форуми, конференции, дискусионни срещи, кръгли маси в град Пловдив с представители на местни и чуждестранни фирми и промотиране пред тях на потенциала на Пловдив, както и с цел запознаване на заинтересованите страни с възможностите за сътрудничество;
- Координира и съдейства при организацията на срещи между Община Пловдив и заинтересовани лица – потенциални инвеститори, представители на действащи вече компании, представители на образователни институции, браншови асоциации, граждански сдружения, младежки организации, НПО структури и др.;
- Изготвя документи, статии, проучвания, публикации, доклади, форми за кандидатстване на български и/или чужд език за нуждите на отдела;
- Взима участие в различни форуми и конференции в страната и чужбина с цел представяне на потенциала на град Пловдив пред камари, стопански асоциации, консултанти, инвеститори от различни икономически сектори, служби по търговско-икономически въпроси, международни делегации, представители на дипломатическия корпус, държавната власт, побратимени градове, чуждестранни журналисти и др.

Съгласно Заповед № 15ОА2241 от 20.08.2015г. на кмета на община Пловдив, работната група за избор на обекти на интервенция от Инвестиционната програма на Община Пловдив по ОПРР включва общо 16 души, от които 7 общински представители и 9 представители на неправителствени организации, държавна администрация, съсловни организации - Бизнес експертен съвет – Пловдив; Пловдивски културен институт; Фондация „Пловдив 2019"; Фондация за регионално развитие „Рома"; „Българско дружество за защита на птиците"; Областна администрация – Пловдив; Съюз на архитектите в България – Пловдив; Камара на архитектите Регионална колегия – Пловдив; Детски градини и училища, включени в ИПГВР; Социални обекти, включени в ИПГВР.

Административният капацитет на Община Пловдив за управление на проекти е значително повишен. Атестат за това е привлеченият финансов ресурс от структурните и инвестиционни фондове на ЕС.

Общ брой договори/проекти	17
Обща стойност на проекти	47 248 282,63 лв.
Общо БФП на проекти	44 056 590,04 лв.

Таблица 7.2.1. Брой, стойности и БФП на проекти, реализирани от Община Пловдив за периода 2014-2020 г.

7.3. Реализирани публично/частни партньорства

Формата, чрез която се реализира публично – частното партньорство (ПЧП), е концесията. Община Пловдив има действащ План за действие за общинските концесии на Община Пловдив за периода 2018 – 2020 г., приет с решение №410, взето с протокол№19 от 12.11.2018 г. В плана са включени следните 3 концесии:

- Реконструкция и модернизация на „Спортен комплекс – стадион „Локомотив“ и прилежащите му площи, находящ се в район „Тракия“, за покриване на изискванията на УЕФА за стадион „Четвърта категория“.
- Изграждане на тренировъчен комплекс, находящ се в район „Тракия“.
- Ремонт и реконструкция на стадион „Тодор Диев“, находящ се в кв. Въстанически.

Първите две процедури са прекратени поради липса на подадени заявления за участие, а по третата през 2019 г. е сключен концесионен договор.

В потвърждение на изводите от икономическия анализ на територията, по отношение на политиката на Община Пловдив относно концесиите е, че те се използват не само като източник на приходи за общинския бюджет, а и като механизъм за реализиране на ПЧП. Профилът на макар и ограничения брой концесии показва, че освен като източник на приходи, администрацията се опитва да реализира ПЧП основно за предоставяне на конкретни услуги в областта на спорта. Все още плахо се използва разширяване на спектъра от възможности за реализиране на такива партньорства. С оглед необходимостта на реализиране на интегрирани проекти в предстоящия програмен период следва да се предприемат по-сериозни стъпки за ефективно използване на партньорствата.

7.4. Взаимодействие с неправителствения сектор

Участието на гражданите и организациите на гражданското общество в процесите на вземане на решения на местно ниво е от решаващо значение за едно прозрачно и отговорно местно самоуправление, работещо в интерес на общността.

Гражданското участие може да има различни форми – обществено обсъждане на нормативни документи, приемани от местните власти, консултиране на общественото мнение по интернет, публично обсъждане на общинския бюджет, създаване на обществени

консултативни съвети, организиране на местна гражданска инициатива, местни референдуми или общи събрания на населението по инициатива на гражданите.

Гражданското участие на национално и местно ниво е формулирано с Кодекс на добрите практики за гражданско участие в процеса на вземане на решения, одобрен от Конференцията на МНПО към Съвета на Европа на 01.10.2009 г.

Общински съвет Пловдив и Община Пловдив осигуряват оптималните условия за гражданско участие както в процеса на вземане на политически решения, така и при реализиране на инициативи на неправителствения сектор.

Община Пловдив е реализирала **„Тракия икономическа зона“** (ТИЗ) - публично-частна инициатива, в сътрудничество с местните власти и институции на 9 общини (Пловдив, Асеновград, Калояново, Куклен, Марица, Първомай, Раковски, Родопи, Стамболийски) и 2 клъстера - „Клъстер проектиране и строителство” и „Клъстер информационни и комуникационни технологии Пловдив”.

В Община Пловдив действа Наредба на ОбС Пловдив за условията и реда за финансово подпомагане на спортни дейности и за условията и реда за използването на спортни обекти, собственост на Община Пловдив[299]. Съгласно Наредбата се подпомагат спортни организации, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза, спортни училища и туристически дружества, които имат седалище и дейност на територията на Община Пловдив. В тази връзка, Община Пловдив организира провеждането на спортни мероприятия и финансово подпомага спортни организации:

- за спортно материално техническо оборудване и съоръжения според спецификата на съответния вид спорт;
- развиващи спорт от социално значение, спортни организации за хора с увреждания и туристически дружества, осъществяващи спорт от социално значение или социален туризъм. Основната цел е да се осигурят условия за участие на хора с увреждания в адаптивни спортни занимания, подобряване качеството на живот, физическата и психическа дееспособност, осмисляне на свободното време, възможност за личностна реализация, за социална интеграция и пълноценна реализация в обществения живот.
- за подготовка и участие на техни състезатели за Олимпийски игри, само за олимпийски спортове и дисциплини.
- осъществяващи спортна дейност за развитие на детски специализирани спортни школи на територията на Община Пловдив, за създаване условия и възможности за участие на деца в безплатни занимания по вид спорт, с цел подобряване здравния статус, физическата и психическа дееспособност, селекция на млади и перспективни състезатели.

Община Пловдив финансира инициативи в сферата на културата, част от Календара на културните събития на Община Пловдив, свързани с опазване културното наследство и

[299] https://plovdiv.obshtini.bg/doc/3877445

памет, обогатяване на културната идентичност, развитие на творческия потенциал и капацитети, подобряване на достъпа до култура на жителите на общината, насърчаване на обмени и партньорства на местно, национално и световно ниво, създаване конкурентноспособни културни продукти, развитие на изкуството, творческите и културни индустрии и културния туризъм, популяризиране на българската култура по света[300]. Финансирането се отнася за инициативи на български и чуждестранни юридически лица с нестопанска цел и/или търговци; кооперации по Закона за кооперациите; юридически лица, създадени със закон или с акт на орган на изпълнителната или местната власт; пълнолетни физически лица, упражняващи свободна професия или занаятчийска дейност, вписани в Регистър БУЛСТАТ или аналогичен регистър в държавата, в която са установени. Пловдив - Европейска столица на културата през 2019.

Община Пловдив подпомага развитието и укрепването на новорегистрирани фирми мажоритарна собственост на лица на възраст до 35 години включително, с адрес на управление на територията на Община Пловдив, чрез предоставяне на право на безплатна реклама на дейността си върху изградени от общината рекламно-информационни елементи[301].

Контактна точка за работа с гражданите и неправителствените организации е Областният информационен център - Пловдив (ОИЦ- Пловдив), който предоставя лесен и удобен достъп на граждани, фирми, НПО, институции до информация за възможности за европейско финансиране от различни структурни и инвестиционни фондове на ЕС.

Община Пловдив е член на неправителствената организация - Регионално сдружение за управление на отпадъците – Пловдив. Това е възможност за реализиране на проекти в областта на управление на отпадъците от европейските фондове, държавния бюджет, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) към Министерството на околната среда и водите или други национални публични източници на финансиране.

Община Пловдив е член на Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ).

Община Пловдив, чрез своите структурни звена (районни кметства, дирекции, общински предприятия) осъществява взаимодействие и партньорство със следните заинтересовани страни:

Общинско предприятие „Радостни обреди“: Общинското предприятие има участие в действащо сдружение с нестопанска цел за обществено полезна дейност

[300] Наредба на ОбС Пловдив за реда и условията за финансиране на инициативи в сферата на културата, част от календара на културните събития на Община Пловдив, https://plovdiv.obshtini.bg/doc/3877408.

[301] Наредба на ОбС Пловдив за подпомагане развитието и укрепването на новорегистрирани фирми, собственост на лица на възраст до 35 години, със седалище и адрес на управление в гр. Пловдив, https://plovdiv.obshtini.bg/doc/3878207.

„Сдружение на обредните домове в Рупублика България“, с адрес: гр. Хасково, ул. „Македония“ № 12, БУЛСТАТ: 110519126.

Общинско предприятие „Организация и контрол на транспорта“: Автобусни превози Пловдив ЕООД; Меритранс – 2002 ЕООД; Меритранс – 2017 ЕООД; Хеброс Бус АД; Автотранс – 2000 ООД; КЗТ – Златанови ООД.

Общинско предприятие „Жилфонд“: управлява и поддържа общински сграден фонд.

№	Наименование на организацията	Сектор
1.	Служба „Водно спасяване“ към Областен съвет на БЧК Пловдив	Водно спасяване
2.	ЦПЛР ОДК Пловдив	Образование
3.	Лятна занималня „Синьо лято“	Образование
4.	ЖПК „Младост-91“	Спорт
5.	Плувен клуб „Спринт“	Спорт
6.	Плувен клуб „Пловдив-2019“	Спорт
7.	Спортен клуб „Три екстрийм“	Спорт
8.	Подводен клуб „Нептун“	Спорт
9.	Клубове по гребни спортове	Спорт
10.	„Униконс” ООД	IT Местен бизнес

Общинско предприятие „Многофункционална спортна зала“: Поради спецификата на дейността на ОП „Многофункционална спортна зала“, свързана преди всичко с провеждането на културни и спортни мероприятия с различни организатори, които ежегодно се променят, като цяло всички спортни федерации и спортни клубове в страната са потенциални партньори. Спортните клубове, регистрирани на територията на община Пловдив, ползват преференциални цени при наемане на залата и съответно са по активни. От създаването на залата до сега от местните клубове редовно срещи и шампионати са провели най-успешните пловдивски клубове: ВК „ Марица“ и БК “Академик Пловдив“. В сферата на културата потенциални партньори са всички частни промоутъри от страната и чужбина.

Общинско предприятие „Младежки център Пловдив“: Общинското предприятие има следните изградени партньорства по проект „Младежки център – Пловдив – мощен фактор за местно население“: Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, гр. София; Норсенсус Медиафорум (Norsensus Mediaforum), гр. Осло, Норвегия; Национална мрежа на младежките центрове в България - Добрич, Враца, Стара Загора и Пловдив.

Район Южен: Район Южен има изградени устойчиви партньорски взаимоотношения със следните сдружения и организации с нестопанска цел: Сдружение „Европейско развитие"; Сдружение „Съюз на инвалидите в България"; Регионален център – Пловдив; Сдружение „Съюз на инвалидите в България" Общинска организация – Пловдив; Сдружение „Коматевци за Коматево".

Дирекция „Социална политика": Осъществява взаимодействие със следните неправителствени организации при реализиране на местната социална политика: Сдружение „Асоциация Деметра"; Консултантско бюро „Напредък 7"; Сдружение „Различни но равни"; Сдружение с нестопанска цел „Заедно за децата с аутизъм"; Фонд за превенция на престъпността – ИГА; Фондация „За нашите деца"; Фондация „Бъдеще за България"; Фондация за регионално развитие „Рома" – Пловдив; Сдружение с обществена полезна дейност „Паралелен свят"; Национален алианц за работа с доброволци; Български червен кръст; Съюз на слепите и др.

Отдел „Спорт и младежки дейности": Осъществява взаимодействие със спортни клубове, регистрирани като сдружения с нестопанска цел.

Дирекция „Здравеопазване":

Фондация „Авис Вита" - Превенция на ХИВ/СПИН сред комерсиалните секс работници и мъже правещи секс с мъже. Предоставяне на материали за безопасен секс, консултации за безопасни сексуални практики, здравно образователни материали, доброволно, анонимно и конфиденциално изследване за ХИВ/СПИН, лечение на полово предавани инфекции, обучения, кампании на територията на град Пловдив и прилежащите му околности и град Пазарджик.

Фондация „Панацея" – подпомагане на лица и семейства в неравностойно положение под формата на социална помощ, правни консултации, образователна дейност, превантивна дейност сред подрастващите за предотвратяване на наркомания, проституция, алкохолизъм, за противодействие на сектите, работа с лица и семейства, изпаднали в състояние на зависимост от наркотични и упойващи вещества.

Фондация „Рома" – работа за устойчивото развитие на ромската общност, интеграцията и социализацията на ромите в обществото, основани на гражданското участие в решаването на проблеми от местно значение.

7.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие и укрепване на капацитета на администрацията за реализация на ПИРО с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Съгласно информацията и данните, предоставени в Социално-икономически анализ на районите в Република България. Четвърти етап. Част Първа, относно активност на общините при изпълнението на проекти по Европейските фондове и други финансови инструменти към 2020 г., Община Пловдив заема 6-то място по брой и 1-во място по обща стойност на реализираните проекти в периода 2014-2020 г. за територията на цялата страна. В същата класация на областно ниво, Пловдив заема отново 1-вото място по обща стойност и вече 4-то място по брой на реализираните проекти за периода. Аналогично, същият анализ на регионално ниво показва почти абсолютна корелация между броя на съставните за района общини и броя реализирани проекти, изразена зависимост между усвоените средства и броя реализирани проекти и по-слабо изразена зависимост между броя реализирани проекти и броя на населението. Съответно, Южен централен с най-голям брой включени общини е на 3-то място по брой реализирани проекти и на 1-во по общ брой на средствата, с почти 50% повече от първия по брой и втория по средства – Югозападен и с над 60% повече договорени средства по проекти от заемащия 4-то място Югоизточен район (с най-малко включени общини).

7.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за реализиране на интегрирани инвестиции

Като една от най-големите общини в България, Пловдив се характеризира със солиден и добре изграден административен капацитет. Предвид своя мащаб общината и в частност общинската администрация се намират в ситуация на постоянни и различни по размер предизвикателства. Ето защо, въз основа на извършения в предходните точки анализ могат да се открояят следните проблеми и потенциали за развитие:

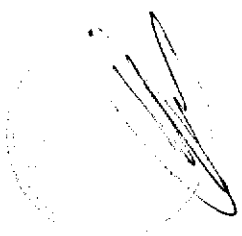
Идентифицирани проблеми

- Недостатъчно обучение и квалификационни курсове за специализираната администрация в общината, с оглед промените в законодателството и условията за кандидатстване, изпълнение и отчитане на проекти през новия програмен период.
- Необходимост от въвличането на по-голям брой от експерти с различна експертиза, за целите на изпълнението и наблюдението на ПИРО-Пловдив.
- Дефицити при резултатното взаимодействие между Общинския съвет, кметовете на райони, общинската администрация, социалните и икономическите партньори,

неправителствените организации и представителите на гражданското общество на територията на общината и съседните общини.

Потенциал за развитие

- Предприемане на решителни стъпки в посока на развитие на публично-частните партньорства на територията на общината.
- Разширяване на обхвата на изграденото взаимодействие с неправителствения сектор с оглед процесът по наблюдение и изпълнение на ПИРО-Пловдив.
- Надграждане и осъвременяване на системата за видеонаблюдение в града, както и разширяване на нейния обхват.

РАЗДЕЛ VIII. Анализ на развитието на туризма, перспективи за развитие

Анализът на развитието на туризма, перспективи за развитие е изготвен за територията на цялата община. Включва основните теми свързани с развитието на туризма и развитието на Община Пловдив като туристическа дестинация, като са засегнати взаимодействието ѝ с Южен централен район и Югоизточен район от ниво 2. Представени са насоки за действие за оползотворяване в максимална степен на туристическите ресурси, както и развитието на нови туристически предложения.

При разработването на анализа са използвани следните информационни източници и документи:

Закони: Закон за туризма (Обн. ДВ. бр. 30 от 26 Март 2013 г., в сила от 26.03.2013 г.); Закон за общинската собственост, Закон за местното самоуправление и местната администрация; Закон за общинската собственост; Закон за устройство на територията; Закон за регионалното развитие; Закон за културното наследство; Закон за публичните финанси; Закон за държавен бюджет и др.

Международни документи: Европейска комисия. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Европа - водеща туристическа дестинация - нова политическа рамка за европейския туризъм"; Проекто - документация за създаване на „Стратегия на ЕС за устойчив туризъм" 2021 г.; Декларация за мир и туризъм на Световната организация по туризъм; Декларация за екотуризъм на Световната организация по туризъм; Доклад на Европейската група за устойчив туризъм; Глобален етичен кодекс на Световната организация по туризъм.

Национални и регионални стратегически планови документи: Национална програма за развитие „България 2030"; Стратегия за устойчиво развитие на туризма, Хоризонт 2030; Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г.; Консолидиран Национален туристически регистър, включващ данни за категоризираните туристически обекти от държавната и общинската администрации; Актуализирана Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г. и План за действие към нея за периода 2017-2020 г., приета с Решение № 65 от 2 февруари 2018 г. на Министерския съвет; Концепция за туристическо райониране на България на основание чл. 16, ал. 1 от Закона за туризма (ЗТ), утвърдена със Заповед № Т-РД-16-103/11.03.2015 г. от министъра на туризма; Годишна програма за национална туристическа реклама за 2018 и 2019 година, утвърдени от министъра на туризма на основание чл. 6, т. 3 от Закона за туризма; Наредба за организацията на Единната система за туристическа информация, приета с ПМС № 23 от 09.02.2015 г., Обн. ДВ. бр. 13 от 17 Февруари 2015 г.; Наредба № 2 от 26 октомври 2015 г. за единните стандарти и за организацията на дейността на Туристическите информационни центрове (ТИЦ) и националната мрежа на Туристическите информационни центрове, в сила от 04.05.2016 г.; Наредба № 16-1399 от 11.10.2013 г. за изискванията за местоположението, пригодността и

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

устройствени плановс е наложителен, тъй като резултатите от него оказват влияние на устройствените характеристики в ОУПО и върху Правилата и нормативите за прилагане на Общ устройствен план на Пловдив.

Действащите подробни устройствени плановс са основа за изходни данни при изготвяне на опорните планове – установяване степента на прилагането им, изграденост на отделните функционални системи, достигнати устройствени показатели, капацитет на територията. От анализа на предвижданията на действащи ПУП се създава надеждна информация за обосноваване прогнозите за териториално и пространствено развитие на града, в т.ч. и създаване на устройствено зониране. Община Пловдив има действащи подробни устройствени планове, изготвени и одобрени в периода 1965-2020 г., част от които са неактуални и имат нужда от актуализация. (Таблица № 10.1.6.)

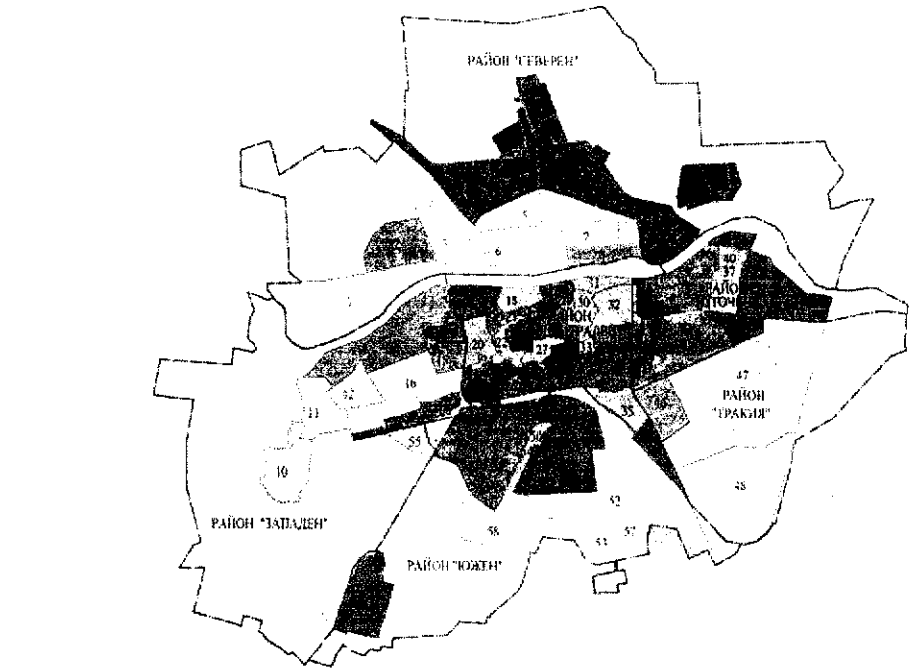
	Район „Северен“			
1	ПУР	„Жилищен парк Марица-Север“	Решение № 391, протокол №28/ 14.10.2010г. на ОбС-Пловдив	частично не съответства
2	ПРЗ	Комплекс „Паисий Хилендарски“	Решение № 377, протокол №16/ 05.09.2007г. на ОбС-Пловдив	не съответства
3	ПРЗ	„Захарна фабрика“ и „Тодор Каблешков“	Решение №153, протокол № 9/26.06. 2020г.; Решение №176, протокол №11/ 22.07.2020г. на ОбС-Пловдив	
4	ПР	„Северна индустриална зона“	Заповеди № 57/03.02.1973 г. и № ОА-915/ 07.07.2000г. за номерата на кварталите	не съответства
5	ПР	„Филипово“	Решение №13, протокол № 2/ 30.01.2020г. на ОбС-Пловдив	
6	ПР	V-градска част	Решение № 14, протокол № 2/ 30.01.2020г., протокол № 37/ 11.11.2020г. на ОбС-Пловдив	
7	ПР	кв. „Северно от панаира“	Решение № 331, протокол №16/ 03.10.2019г. на ОбС-Пловдив	
8	ПРЗ	„Международен мострен панаир Пловдив“	Заповед № ОА-568/30.03.2001г.	не съответства
9	ПР	Гробищен парк „Рогошко шосе	Заповед № 428/22.10.1969г.	съответства
	Район „Западен“			
10	ПРЗ	кв. „Прослав“	Решение № 439, протокол № 16/ 18.09.2003г. на ОбС-Пловдив	не съответства
11	ПРЗ	кв. „Смирненски IV“	Решение № 469, протокол № 33/ 16.12.2010г. на ОбС-Пловдив	не съответства

12	ПРЗ	кв. „Смирненски III“	Решение № 308, протокол № 14/ 04.09.2013г. на ОбС-Пловдив	не съответства
13	ПРЗ	„Спортен комплекс – Отдих и култура“	Заповед № ОА-2298/ 14.12.2001г.	съответства
14	ПРЗ	Зеленчукова борса	Заповед № 46/21.02.1968г.	частично несъответствие
15	ПРЗ	жк. „Отдих и Култура“	Решение № 65, протокол № 8/ 14.04.2005г. на ОбС-Пловдив	не съответства
16	ПР	кв. „Христо Смирненски“	Решение № 294, протокол № 15/ 17.09.2019г. на ОбС-Пловдив	
	Район „Централен“			
17	ПРЗ	кв. „Русин Махала“	Заповед № 92/17.04.1965г.	съответства
18	ПРЗ	Втора градска част-1000	Заповед № 1312/14.04.1983г.	съответства
19	ПРЗ	Втора градска част-500	Заповед № ОА-1381/16.07.1993 г.	частично несъответствие
20	ПРЗ	кв. „Младежки хълм“	Заповед № ОА-1382/16.07.1993г.	
21	ПРЗ	жк. „Волга-Д. Николаев“	Заповед № ИК-1613/18.08.1988г.	частично несъответствие
22	ПРЗ	кв. „Освобождение и Гео Милев“	Решение № 172, протокол № 8/ 17.05.2007 на ОбС-Пловдив	не съответства
23	ПР	„Хълм на Освободителите“	Заповед № 22/03.02.1977г.	частично несъответствие
24	ПР	„Велбъжд“	заповед № ИК-920/19.07.1991г.	
25	ПР	„Хълм на младежта“	Заповед № 1653/25.12.1978г.	частично несъответствие
26	ПР	кв. „Триъгълника“	Заповед № 220/03.03.1980г.	съответства
27	ПРЗ	„Централна градска част“ 1:500	Заповед № ОА-321/28.02.1994г.	
28	ПРЗ	„Централна градска част“1:1000	Заповед№ 1155/29.11.1982г.	не съответства
29	ПР	кв. „Капана“	Заповед № 90/29.01.1982г. № ОА-1927 / 29.12.2000 г.	частично несъответствие
30	ПРЗ	„Старинна Градска Част“	Заповед ОА-1927/29.12.2000г.	
31	ПРЗ	„Първа Градска Част-север“	Заповед № ОА-1739/07.09.1993г.	не съответства
32	ПРЗ	„Първа Градска Част - юг“	Заповед № ОА-1022/01.06.1994 г.	
33	ПРЗ	кв. „Бяла Зона“	Заповед № ОА-1585/04.10.1995г.	не съответства
34	ПРЗ	„Трета градска част“	Заповед № 617/21.06.1984г.	частично несъответствие
35	ПРЗ	кв. „Университетски“	Заповед ОА-1105/13.07.1992г.	частично несъответствие
36		ж.р. „Тракия“ I и II	Заповед № 168/16.03.1973г. Заповед № ОА-2752 / 27.09.2007 г.	съответства
	Район „Източен“			

37	ПР	кв. „Столипиново“ (ИИЗ)	Заповед № 168/16.03.1973г.	
38	ПР	„Многофункционална зона „Изток“	Решение № 43, протокол № 7/ 27.03.2008г. на ОбС-Пловдив	частично несъответствие
39	ПРЗ	кв. „Ландос“	Заповед № ИК-406/04.03.1986г.	съответства
40	ПРЗ	кв. „Дружба-Столипиново“	Заповед №ОА-1738/ 07.09.1993г.	не съответства
41	ПРЗ	кв. „Изгрев“	Заповед № ИК-339/05.02.1990г.	частично несъответствие
42	ПРЗ	„Източна Индустриална зона“	Заповед № 675/14.07.1982г.	съответства
43	ПР	„Първа и Втора Каменица и Чайка“	Заповед № 198/19.07.1976г.	съответства
44	ПРЗ	кв. „Каменица“	Заповед № 1571/23.11.1985г.	частично несъответствие
45	ПРЗ	кв. „Гладно поле“	Решение № 64, протокол № 8/ 14.04.2005г. на ОбС-Пловдив	частично несъответствие
	Район „Тракия“			
46	ПРЗ	„ВСИ-МО“	Заповед №ОА-1226/ 23.07.1999г.	съответства
47	ПР	ЖР. „Тракия“	Решение №63, протокол № 3/ 25.02.2016г. на ОбС-Пловдив	
48		„Югоизточна Индустриална Зона“	само индивидуални преписки	
	Район „Южен“			
49	ПРЗ	кв. „Христо Ботев север и юг“	Заповед № 1043 от 15.11.1984г.	частично несъответствие
50	ПРЗ	бул. „Македония“	Заповед № ОА-2572/22.12.1993г.	не съответства
51	ПР	кв. „Въстанически“- север и юг	Заповед № 450/15.06.1981г.	не съответства
52	ПУР	„Смесена многофункционална зона“- юг	Решение № 340, протокол № 15/ 17.09.2015г. на ОбС-Пловдив	съответства
53	ПР	„Южна индустриална зона“	Заповед № 1044/15.11.1984г.	съответства
54	ПРЗ	Македония	Заповед № АО-2572/22.12.1993г.	
55	ПРЗ	кв. „Модър“ - част	Решение№ 292, протокол № 14/ 02.08.2012г. на ОбС-Пловдив	съответства
56	ПРЗ	жк. Южен	Заповед № 184/12.03.1981г.	
57	ПУР	СМФ-юг (ЮИЗ)	Заповед №1044/15.11.1984г.	съответства
58		кв. „Остромила - Беломорски“	Решение №419, протокол № 30/ 04.11.2010г. на ОбС-Пловдив	не съответства
59	ПРЗ	кв. „Коматево“	Заповед №114 и №115/02.03.1973г.	не съответства
		Наличие на плана в цифров вид		

** Информацията за съответствието на ПУП с ОУП е от обяснителната записка на ИОУП Пловдив*

Таблица 10.1.5. Планова осигуреност на територията на община Пловдив към 05.03.2021 г.[424]

Планове одобрени по ЗУТ след одобряване на КККР на община Пловдив

Планове, одобрени по ЗУТ от 2002 до 2010 г. преди одобряване на КККР на община Пловдив

Планове, одобрени по ЗТСУ от 1990 до 31 декември 2001 г.

Планове, одобрени от 1973 до 1990 г. (по закона за териториално и селищно устройство сила (ЗТСУ)

Планове, одобрени преди от 01.06.1973 г.
(преди влизане в сила на закона за териториално и селищно устройство сила (ЗТСУ)

Фигура 10.1.10. Планова осигуреност на община Пловдив[425]

От направения подробен анализ на действащите подробни устройствени планове (ПУП-ове), по градски части и административни райони, могат да бъдат направени следните изводи[426]:

Периодът на създаване и действие на ПУП варира в големи граници - от 1960 г. до настоящия момент. След влизане в сила действието на ОУП-Пловдив (2007 г.) са изготвени и одобрени нови подробни устройствени планове, предимно или изцяло на новоусвоени терени - ПУР с устройствени зони кв. „Христо Смирненски III“, ПРЗ кв. „Христо

[424] Източник: Информация от община Пловдив към 05.03.2021г.
[425] Източник: Информация от община Пловдив към 05.03.2021г.
[426] Източник: Обяснителната записка на Проекта за Изменение на Общия устройствен план на Пловдив - 2007 (ОУПО)https://drive.google.com/file/d/1RCEcKh6y0ocfVuoawuXrk30DFaCu5_1A/view

Смирненски IV“, ПР МФЗ „Изток“, ПУП с устройствени зони жилищен парк „Марица – север“, ПРЗ кв. „Паисий Хилендарски“, ПРЗ кв. „Модър“, ПУР с устройствени зони СМФЗ „Юг“, ПРЗ кв. „Остромила - Беломорски“. В тези територии изградеността е значително по-ниска. В останалата селищна територия измененията на действащите планове са частични. в зависимост най-вече от проявения инвестиционен интерес.

Налице е значително разминаване между устройственото зониране (устройствени показатели) на действащите подробни устройствени планове и ОУП - Пловдив, вкл. и на изготвени планове след одобряване на ОУП-Пловдив. В анализа това несъответствие е подробно описано за всяка градска част.

Налице са териториални несъответствия за част от функционалните системи между предвижданията и реализацията на действащите подробни устройствени планове и ОУП-Пловдив. Това е отразено конкретно в анализа.

В резултат на това, че подробните устройствени планове или изменения на действащи планове, одобрени след 2007 г., **са изготвени без правила и нормативи за прилагане на ОУП**, са получени несъответствия в устройствените характеристики, което води до дисбаланс в пространственото развитие на града, както и до нарушаване на изисквания от законовата уредба.

Кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР) за територията на община Пловдив

Територията на община Пловдив е почти изцяло покрита с одобрени кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР) (Таблица № 10.1.7.)

кварталите Столипиново, Дружба и Ландос - гр. Пловдив - 56784	изток - бул. „Ландос“, юг- бул. „Цариградско шосе“, запад - ул. „Прохладна“ и ул.„Батак“, север - р. Марица	РД-18-64/ 05.10.2006г.	101 912,710	26.11.2006г.
гр. Пловдив - 56784 район Северен к.р.501, 502, 509 к.р.542, производствени и складови терени к.р.505 и други застроени територии	без територията на жп гара Филипово (к.р.552)	РД-18-48/ 03.06.2009г.		07.08.2009г.

к.р.503 (кв. „Т. Каблешков“, кв. Захарна фабрика, ЗК „Кристал“); к.р.504,508- Северна индустриална зона				
к.р.507 (панаирни палати, северно от панаира)				
к.р.506 (Пета градска част)				
гр. Пловдив - 56784 район Западен и район Южен	землището			
к.р. 513, 537 (кв.Смирненски-3 и Вилова зона)				
к.р.532 (кв.Модър), к.р.533 (кв. Остромила-Беломорски), к.р.511(кв. Христо Смирненски)				
к.р.514 (кв. Зеленчукова борса, ж.к. Отдих и култура), к.р.535 -(ж.к. Южен)				
к.р.512,275 (кв. Прослав и стопански двор)				
к.р.530 (кв. Въстанически)				
к.р.510(парк Отдих и култура)				
к.р.534 (кв. Коматево)				
к.р.531 (кв. Хр. Ботев)				
к.р.536(ЮИЗ) и територията извън стр. граници на Пловдив				
гр. Пловдив - 56784 район Централен	без територията на жп гари Централна, Разпределителна и Сточна (к.р.551			
к.р.517,519,521				
к.р.522, 518, 520				
к.р.523, 524				
гр. Пловдив - 56784 район Източен и район Тракия	без територията на кварталите Столипиново, Ландос и Дружба			
к. р. 528, 529, 541				
к. р. 525				

к.р.526 (кв. Изгрев), к.р.527 (източна инд. зона)				
к.р.539 стоп. дворове, пром. площадки и др. застроени територии				
к.р.540 (ж. к. Тракия)				
		Общо одобрени КККР:	**101 912,710 (100%)**	

Таблица 10.1.6. Кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР) изработени по договори с Агенцията по геодезия, картография и кадастър (АГКК) за територията на община Пловдив[427]

Населено място	Цяло/Индикатор	Заповед за одобряване	Площ в ха
гр. Пловдив	жп гара Филипово	РД-18-10/07.03.2005г.	212.037

Таблица 10.1.7. Открити производства за изработване на кадастрална карта и кадастрални регистри (КККР) по искане на инвеститор за територията на община Пловдив[428]

10.1.4. Устройствено състояние на териториите

Община Пловдив има разработена Концепция за пространствено развитие (КПРО), която предлага агломерационна структура на микрорегионално ниво, с малки различия по отношение на включените в агломерационния арсал населени места, като освен това се предлага и вътрешно зониране на ареала спрямо функциите и степента на гравитация. Към агломерационния ареал са включени всички населени места южно от родопската яка, които са естествената зона за седмичен отдих извън град Пловдив.

Съществена за урбанистичната структура на община Пловдив е, че националната паралелна ос не минава през общината, а е реализирана физически с транс европейските транспортни коридори, които минават северно от Пловдив извън територията на общината. От устройствена гледна точка тази национална ос не предизвиква никакви последствия в урбанистичната структура на града. Това отклонение на националната паралелна урбанистична ос на развитие предизвиква експанзия и линеаризиране на индустриалните комплекси в северната част на града и създава условия за общи за общините Пловдив и Марица икономически зони. Всъщност паралелната ос преминава през пръстен от населени

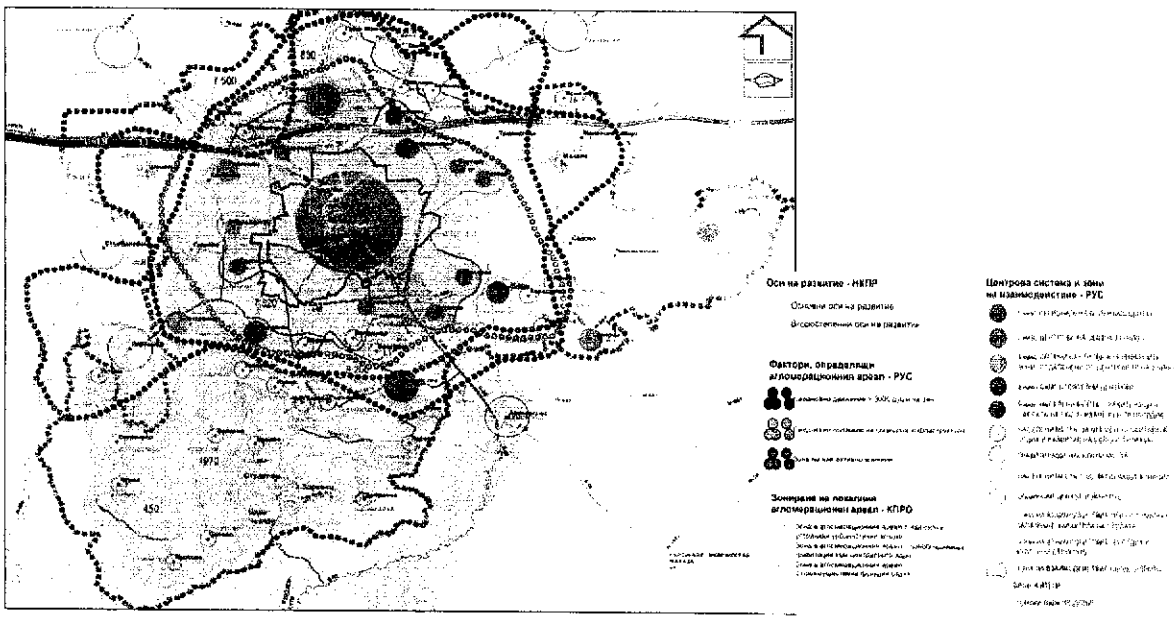
[427] Източник: Сайт на АГКК https://www.cadastre.bg/podrobna-informaciya-otnosno-etapite-na-proizvodstvo-na-kadastralna-karta-i-registri

[428] Източник: Сайт на АГКК https://www.cadastre.bg/podrobna-informaciya-otnosno-etapite-na-proizvodstvo-na-kadastralna-karta-i-registri

места, в центъра на които е град Пловдив, и стабилизира този пръстен, който е устойчив и демографски, и икономически.

Железопътният транспорт обаче коригира тази урбанистична структура. Железопътната инфраструктура на микрорегионално ниво не съвпада с другия физически носител на урбанистичната ос - автомагистрала „Тракия". Железопътен възел Пловдив е разположен на Магистрална ж.п. линия № 1 Калотина - София - Пловдив - Свиленград. В железопътния възел се включват и Главна ж.п. линия № 8 Пловдив - Стара Загора - Бургас, както и второстепенни ж.п. линии към гарите Карлово (връзка с Главна ж.п. линия № 3 Варна - Карнобат - Карлово - София), Панагюрище и Скутаре. Магистралната транс европейска железопътна линия всъщност преминава през самия град, разделяйки го на две и заедно с река Марица формират условия за линеарни структури на микрорегионално ниво и в самия урбанистичен модел на града. Плановете за реконструкция на ЖП възел Пловдив ще допринесат допълнително за промени в урбанистичните структури и транспортната свързаност между урбанистичните структури в самия град.

Отчитайки че релсовият транспорт се третира като сериозна възможност за диверсификация на пътническия транспорт в Пловдив в ОУП-2007, железопътната инфраструктура не е пречка, а е съществен фактор за урбанистичния модел на община Пловдив. Предложеният от Концепцията за пространствено развитие на Община (КПРО) агломерационен като пространствена организация на микрорегионално ниво е представен на фигура № 10.1.11.

Фигура 10.1.11. Граници и зониране на агломерационния ареал на Пловдив[429]

[429] Източник: Предварителен проект за Изменение на Общия устройствен план на Пловдив - 2007

ОБЩИНСКА СЛУЖБА ПЛОВДИВ

На второстепенната ос на урбанистично развитие на микрорегионално ниво се намира международното летище край с. Крумово. Летището с специализирано и в обслужването на чартърни туристически полети за българските високопланински ски курорти през зимния сезон. Ползва се и като резервно на Аерогара София. Така Пловдив се явява портал не само за културните маршрути в микрорегиона, но и портал за други видове туризъм. Обвързването на летището с планирания пътнически релсов транспорт допълнително укрепва физическата реализация на югоизточния участък на тази второстепенна ос на урбанистично развитие.

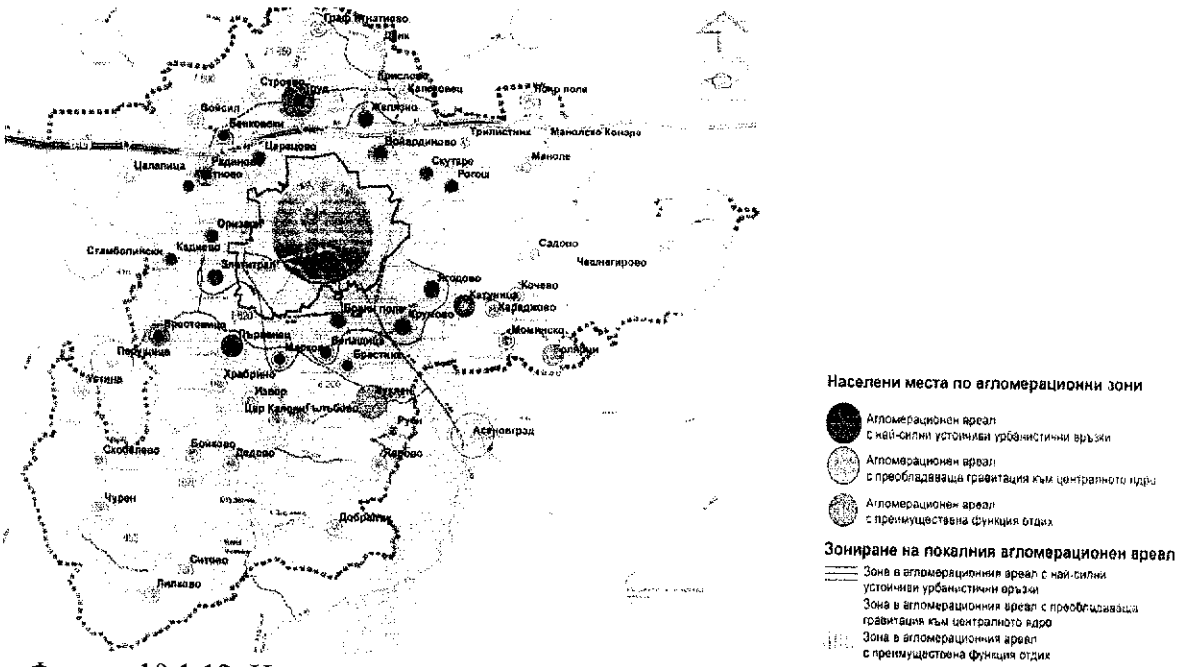
Предложеният в КПРО агломерационен ареал и неговото зониране разделя населените места около Пловдив на три степени, както следва:

В зоната с най-силни урбанистични връзки: В тази зона, формирана от най-устойчивите урбанизирани територии на общините Марица и Родопи, има експанзия на три от функционалните подсистеми на Пловдив – висококатегорийното обитаване, икономическите активности и отдиха. Независимо, че има и функции, които тези населени места ползват от Пловдив, преобладаващия урбанизационен процес е именно експанзията на функции от компактния град.

В зоната с преобладаваща гравитация към централното ядро: В тази зона се реализират двустранни функции като второ жилище, обслужване, образование и труд. Зоната се характеризира със сравнителен баланс на двустранните връзки с преобладаване на връзките към компактния град. Тази и предходната зона освен това са привлекателни дестинации за изнасяне на микропредприятия от компактния град към агломерационния ареал.

В зоната, определена преимуществено за отдих.

Степенуването на населените места по зоните в предложения агломерационен ареал е показано на фигура № 10.1.12.

Фигура 10.1.12. Населени места в зоните на агломерационния ареал на Пловдив[430]

От всичко изложено по-горе, в заключение следва да се отбележи, че стратегическият комплекс съдържа обвързани цели, приоритети, мерки и проекти. Всяко следващо ниво на планиране отчита стратегическата рамка от по-високо ниво и се вписва в нея. Бъдещото планиране следва да предложи съвместни междуобщински проекти в рамката на агломерационния ареал.

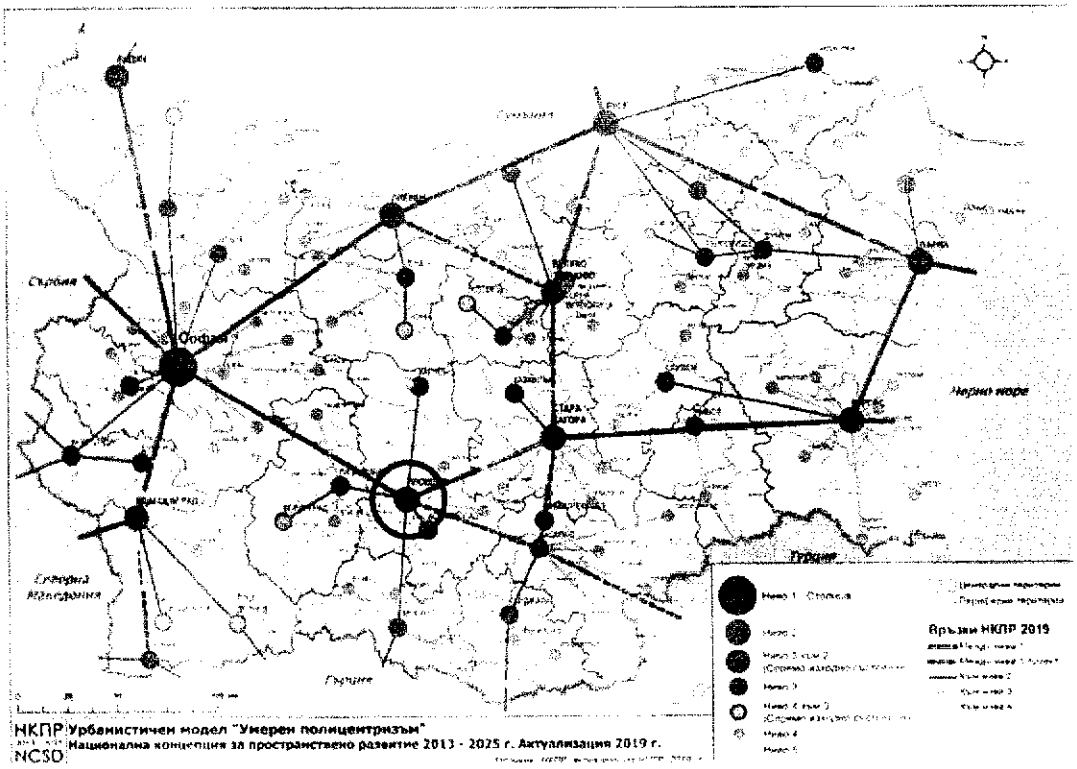
По отношение на устройствената рамка това означава синхронизиране на предвижданията на общите устройствени планове на общините Пловдив, Марица и Родопи като близка цел, а впоследствие и на общините Куклен, Перущица и Стамболийски.

10.1.5. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на селищната мрежа с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват

Моделът „умерен полицентризъм“ е избраният модел на урбанистично развитие на страната, съгл. актуализираната Национална концепция за пространствено развитие (НКПР).

Въпреки демографското свиване, продължава концентриране на намаляващото население в сравнително малък брой урбанистични центрове: София, Варна, **Пловдив** и Бургас.

[430] Източник: Предварителен проект за Изменение на Общия устройствен план на Пловдив - 2007

Фигура 10.1.13. Урбанистичен модел „Умерен полицентризъм“[431]

След перспективния срок 2025 г., този модел следва да еволюира към модела „развит полицентризъм“ с постепенно увеличаване броя на урбанистичните центрове от 2-ро и 3-то ниво и стабилизиране на центровете от 4-то и 5-то ниво. Така на основата на този модел може да се насочва териториално-урбанистичното развитие в рамките на макроструктурните части от националната територия: Западна, Източна, Северна, Южна.

В Южна България ще доминира големият **град Пловдив** с партньор (ЮЦР), другият голям град - Стара Загора (ЮИР). Тези градове от 2-ро ниво ще се развиват като основни полюси на растеж и развитие. Шансове за партниращa роля на двата центъра има средният град Хасково. Областните градове Пазарджик, Кърджали и Смолян, заедно с Казанлък, Асеновград, Карлово и Димитровград, като центрове от 3-то ниво, ще осъществяват организиращa и стабилизиращa роля в територията. Като периферни територии се очертават южните родопски планински и гранични територии и отчасти, средногорските и тракийските територии. Градовете от 4-то ниво - Панагюрище, Чирпан, Свиленград, Ивайловград, Златоград, Крумовград, Девин и Велинград заслужават да бъдат стимулирани, за да изпълняват своята организиращa роля в тези периферни селски, планински и гранични територии.

Прогнозата в желания модел на умерен полицентризъм все още не е сбъдната и не се забелязват убедителни доказателства за движение в посока „балансиран полицентризъм“. В оставащите 6 години се очаква постигане на необратимо движение към по-балансиран

[431] Източник: НКПР, актуализация НЦТР, 2019

модел. Лостовете за постигане на този модел ще бъдат реформиращата се регионална политика, наваксващото изграждане на ключова инфраструктура и по-целенасоченото инвестиране на ресурсите.

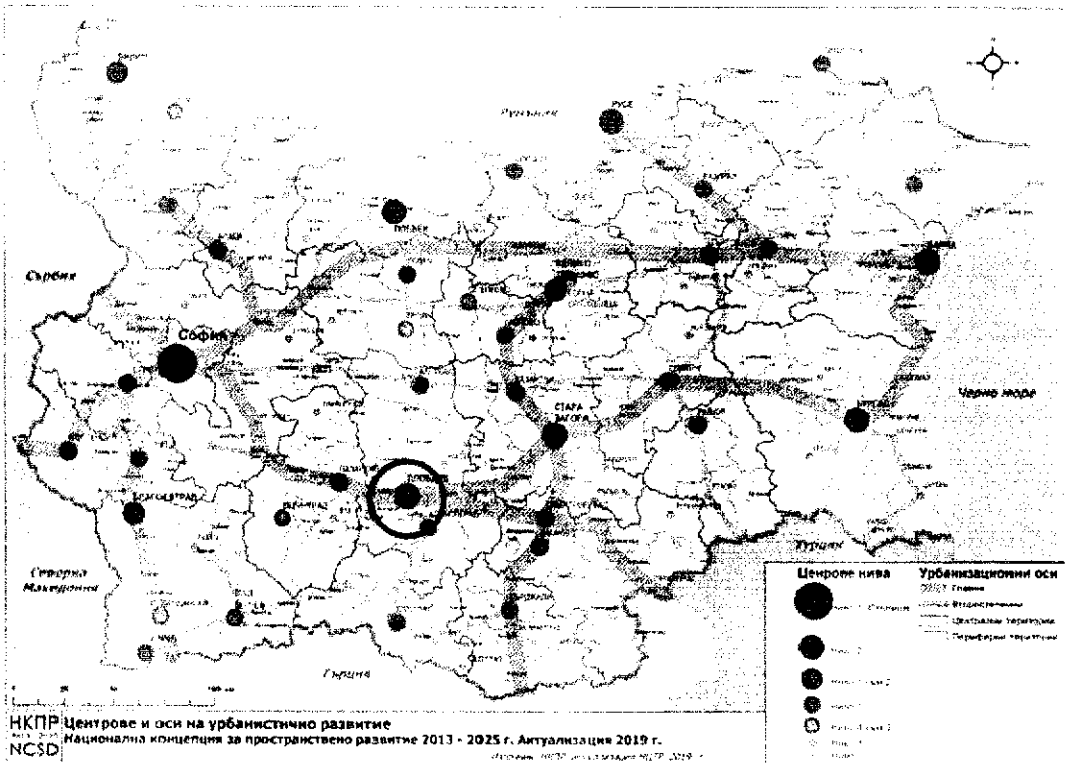
Оси на урбанистично развитие

Осите на урбанистично развитие са полицентрични линейни зони, формирани при интегрирането на полюсите на развитие (големите и средни градове) с транспортно-комуникационната мрежа на страната. В общата трансевропейска транспортна мрежа, България присъства със сегменти на два от пресичащите територията ни направления. Осите на урбанистично развитие не са свързани само и единствено с транспортните коридори. Тези оси съвпадат и с културните коридори в Югоизточна Европа, които обвързват едни от най- ценните културни паметници в България. Някои от тези римски пътища са пътища на миграциите и важни биокоридори като например Via Pontica и Via Aristotelis. Те налагат поредица от ограничения за опазване на птиците и местообитанията, но същевременно са валоризиращ се обект на орнитоложки туризъм. Така мрежата от урбанистични коридори, традиционно формираща оси на развитие, се обогатява с още функции - **културни, „сини“ и „зелени“ връзки.**

Осите на урбанистично развитие *са исторически обусловени и достатъчно инертни,* за да не бъдат предмет на ревизия в рамките на 5-10 години. Затова Актуализацията на НКПР стъпва на вече определените оси и гради стратегията си върху тях. Мрежата от главни и второстепенни оси на урбанизация следва направленията на транспортно- комуникационните артерии и по този начин не остава затворена в националното пространство, а се свързва с осите на развитие и в съседните страни. За повишаване на обема и интензитета от функции в урбанизационните оси е необходимо:

- Доизграждане на важните геостратегически оси за връзките на България с Европа и Азия, с държавите от Дунавския и Черноморския регион (елементите на TEN-T мрежата в националната територия);
- Осигуряване на устойчива комуникационно-транспортна система в националното пространство за равнопоставен достъп от второстепенните до главните оси и до центровете на административни, социални, културни и туристически услуги;
- Изграждане на основните свързващи елементи за поддържане на полицентричния модел - предпоставка за добро взаимодействие между градовете и селата;

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

Фигура № 10.1.14. Центрове и оси на урбанистично развитие[432]

Главните оси структурират националната територия и се развиват по протежение на главните национални и международни транспортни направления. Второстепенните оси имат значение предимно за структурирането на територията на районите от ниво 2. Те са разположени по транспортните коридори с регионално значение. Като главни оси на урбанистично развитие в националната територия се налагат 3 меридиални оси („север – юг“) и 4 паралелни („изток – запад“).

Главната ос „запад-югоизток“ е утвърдено направление в страната, осигуряващо транспортните комуникации на Централна и Западна Европа с Азия и Близкия Изток по известното от миналото направление „Лондон - Париж – Калкута“ („Ориент експрес“). Тази ос се формира основно от направлението на коридора „Ориент/Източно-Средиземноморски“ от основната TEN-T мрежа на ЕС, която включва железопътно и пътно трасе по направленията „Видин – София – Кулата“ и „София - **Пловдив** - Бургас/Свиленград (турска граница)“. Завършването на АМ „Марица“ и на интермодалния терминал в Пловдив я превръща в една от най-пълноценно функциониращите транспортни оси в страната. Предстоящата модернизация на жп линията „София – Пловдив“, изграждането на АМ „Европа“ и модернизацията на жп линията „София - сръбска граница“, ще превърнат оста в силна урбанизационна ос между съседните столици Белград - София -

[432] Източник: НКПР, актуализация НЦТР, 2019

Истанбул.

Южната главна ос „запад-изток“ - Македония/ГКПП Гюешево – Кюстендил - Перник - София - **Пловдив** - Бургас/Варна се формира основно от коридор „Ориент/ Източно-Средиземноморски” на основната TEN-T мрежа на ЕС, което включва железопътно и пътно трасе по направленията „Видин - София – Кулата“ и „София – **Пловдив** - Бургас/Свиленград (турска граница)“. Изграждането на скоростен път „Гюешево-София“ в най-западната част на тази ос ще улесни комуникациите между двете балкански столици Скопие и София, и ще утвърди ролята на урбанизационните центрове Перник и Кюстендил като част от умерения полицентричен модел на развитие. С модернизирането на жп инфраструктурата, както и изграждането на АМ „Черно море“, Южната главна ос ще стабилизира и ролята на урбанизационните центрове Стара Загора, Пазарджик, Ямбол и Сливен.

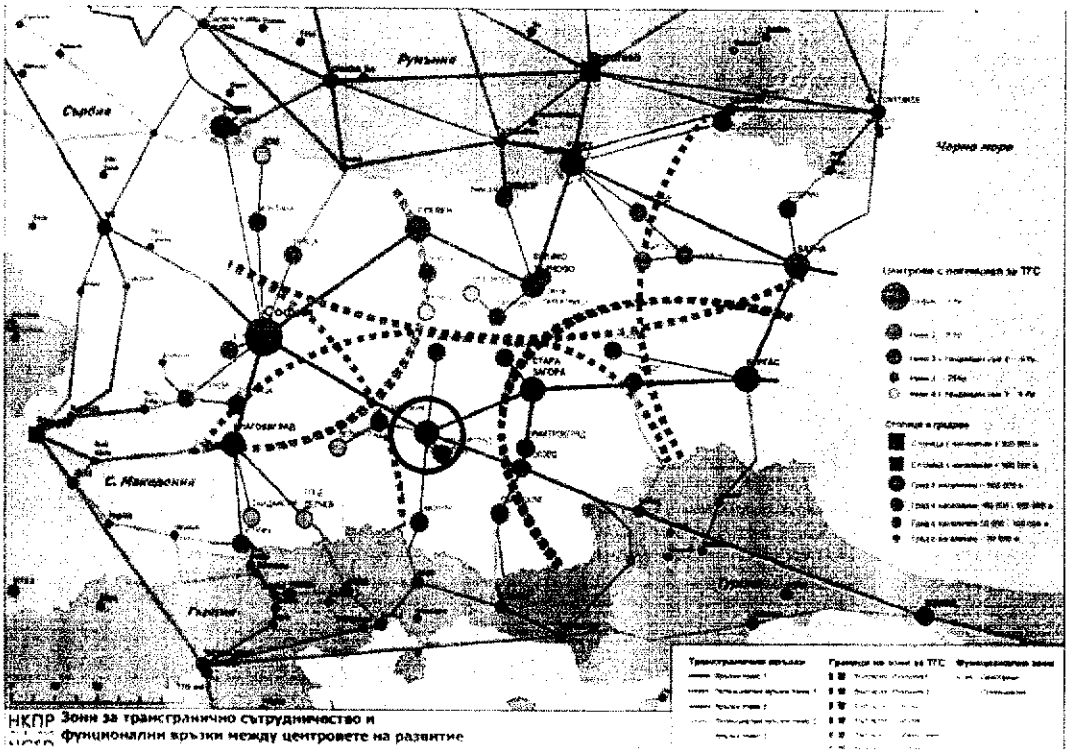
Второстепенните оси на развитие са направления, излизащи от основните оси или свързващи основните оси. Такива са: „ Лом - Монтана“, „Козлодуй - Враца“, „Никопол - Плевен - Ловеч - Троян“, „Свищов - В. Търново“, „Русе - Разград - Шумен“, „Силистра - Добрич - Варна“, „Сливен - Ямбол - Елхово“, „Карлово - **Пловдив** - Смолян - Рудозем“, „Карлово - Казанлък - Твърдица - Сливен“, „Симитли - Разлог - Банско - Гоце Делчев - Илинден“, „Кюстендил - Дупница - Самоков - Ихтиман“.

Второстепенните оси завършват пространствения модел на развитие и се очаква да активизират агломерационните процеси и урбанистичното развитие. Наличието на добра комуникационно-транспортна свързаност ще стимулира обитаването в малки населени места и ще привлече бизнес, развиващ алтернативни работни места в селските райони. Второстепенните оси са важни на регионално равнище, защото осъществяват достъпността и свързаността на районите и градските центрове от 3-то и 4-то ниво в тях. При провеждане на политиката на пространствено развитие по отношение на градовете центрове от 4-то ниво е логично да се дава предимство на тези от тях, които са разположени в направленията на осите на развитие.

Зони за трансгранично и междурегионално сътрудничество

Присъединяването към Европейския съюз превърна европейското териториално сътрудничество в една от основните кохезионни политики за България. Главната му цел е да способства за хармоничното социално-икономическо развитие в териториален аспект. Политиките, насочени към обединяване на усилията от двете страни на границата целят да елиминират изолираността на пограничните региони в стопанско и социално отношение, както и да помогнат за решаване на специфичните им проблеми.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

Фигура 10.1.15. Пространствени връзки - Съседни държави[433]

Проектите по трансграничните програми са плод на проявлението на специфичен вид предприемаческа инициатива. Зоните за трансгранично сътрудничество трябва да включват центрове, в които може да се очаква подобна активност. Анализът на териториалното разпределение на осъществените проекти по програмите за трансгранично сътрудничество успешно дефинира центровете с капацитет за подобна инициатива. Те са в ролята на локомотиви на устойчиво развитие, чийто устрем ще стимулира населените места с по-скромни възможности, намиращи се в зоната им на влияние.

От гледна точка на Европейския съюз, България е гранична територия, имаща присъщите негативни характеристики: обезлюдяване и по - слабо социално-икономическо развитие. Те са допълнително засилени от изолираността на страната от Шенгенското пространство. Географските характеристики на националните граници поради естествените препятствия на реки и планини, са още едно основание да се считат за „бариери", които трябва да се имат предвид при планиране на трансграничното сътрудничество.

Зона България - Гърция: Ключовите тематични области в трансграничното сътрудничество с Република Гърция са туризъм, икономика, биоразнообразие и екология. Туризмът е предимно ваканционен, през лятото по посока Гърция, а през зимата и по време на религиозни празници - България. Богатото културно наследство на двете държави осигурява сериозна възможност за развитие на туризма в тази насока. Икономическите

[433] Източник: изследвания НЦТР, 2019

връзки са добре развити, но има нужда от допълнително сътрудничество за да се преодолеят последиците от икономическата криза от 2008 г. върху двете икономики.

Наличието на защитени зони за опазване на биологичното разнообразие от двете страни на границата е предпоставка за създаване на трансграничен екологичен коридор и изготвяне и реализиране на съвместни проекти.

Климатичните промени поставят екологията като задължителна област на трансграничното сътрудничество. Удачно в случая е разработване и реализиране на съвместни програми за превенция и борба с наводненията и горските пожари.

Центрове на основната ос на развитие са най-силните урбанистични центрове от двете страни на границата **Пловдив** и Солун. Като центрове от второ, по-ниско ниво, се явяват Пстрич, Банско, Сандански в България и Серес, Драма, Ксанти в Гърция. В предходни изследвания важна роля на посредник в териториалното сътрудничество между България, Гърция и Република Северна Македония се отрежда на Благоевград.

Връзките от българска страна се осъществяват през 5 ГКПП, като на различните места граничният преход се реализира чрез път и/или жп гара. Подобряването на транспортната свързаност и достъпност между двете държави е необходимо, включително и чрез модернизиране на железопътната инфраструктура по направлението „София - Солун“ за да се гарантира безопасността на движението и да се намали времето за пътуване. Важно условие за интензивно развитие е и доизграждането и обновяването на техническата инфраструктура в пограничните територии.

Законовите и административните пречки са сравнително малко - и двете държави са членки на ЕС и законодателството им е хармонизирано с европейското. Основен проблем се явява трудният физически достъп. Това определя увеличаването на пропускателната способност на ГКПП, осигуряването на надеждност на системата за проверка на преминаващите, разрешаването на проблемите с „тесните участъци“ в транспортната инфраструктура, като основни възможности за подобряване на състоянието. Присъединяване към Шенгенското пространство на нашата страна би оказало осезаемо положително въздействие върху трансграничното сътрудничество.

Социокултурните различия са слабо изразени, въпреки историческото съперничество между двете държави, съществуват добре оформени традиции в трансграничното обучение, миграцията на работна ръка и туризма.

10.1.6. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

Ресурсите и потенциала за развитие е разгледан в контекста на НКПР.

Агломерационната политика - ключ за просперитет. Центровете от първо и второ ниво, както и агломерационните им ареали, са пространственият фокус на икономическата политика и очакванията за иновации, клъстери и зони на растеж. В контекста на новите интегрирани планове за развитие, градските центрове ще получат адекватна подкрепа и стимули за развитие. Агломерацията е една от желаните форми на кооперииране, а то е в

основата на реализацията на Актуализацията на НКПР и ефективното усвояване на инвестициите от ПРР и другите секторни програми. Община Пловдив е ясно изразено агломерационно ядро, което предопределя динамична свързаност със съседните общини. На юг от Стара планина, между всички центрове има „топла връзка", т.е. те се преливат един в друг. Така например, зоната на София, в източна посока се прелива в тази на Пазарджик, който от своя страна се прелива във функционалния ареал на Пловдив. Недалеч от функционалната зона на Пловдив, се намира ареала на Хасково, който вече официално се позиционира като част от „Тракия икономическа зона", която е оформена около Пловдив и обединява шест индустриални зони в гр. Пловдив и периферните му общини и може да се причисли към този агломерат от центрове по оста „София - Пазарджик - Пловдив". Споменатият агломерат от центрове в Югозападна и Южна Централна България започва да се разраства и на изток, като от 2017 г. е поставено началото на разширяването на „Тракия икономическа зона" към Бургас, за което е подписан меморандум между зоната и Община Бургас, на базата на който територията на Бургас ще се включи към зоната. Предвид това, не е изненадващата тенденцията за обособяване на Община Пловдив като икономически суперцентър в Южна България, по оста „София - Пазарджик - Пловдив - Хасково – Бургас".

Равнопоставени отношения между селските райони и градовете. Второто ключово послание на НКПР към секторните политики и ПРР е свързано с намаляване на неравенствата в териториалното развитие. Това е основен принцип на регионалната/ кохезионната политика и оползотворяване на потенциала на градските и селските райони. Заназвайки автономността си, градовете и селските райони следва да си сътрудничат чрез интегрирано пространствено развитие за постигане на устойчив икономически растеж, екологичен и социален баланс. Специфичните материални и нематериални ресурси на градовете и селските им райони, специфичният им облик, следва да се вграждат в плановите документи и в прилагането на секторните политики на всички нива.

Селските райони имат различни структури и проблеми. Разположените в зоните на влияние на големите градове, както и в развитите туристически локализации, са трудно сравними с периферните селски райони, които покриват около 60% от националната територия и будят тревога. Едностранни, целенасочени мерки няма да ги съживят, поради което е необходимо изграждане на нов тип партньорства с прилежащите градове, осигуряващи работни места и обслужване на място, без дълги ежедневни пътувания. Същевременно, селските райони не трябва да се превръщат във функционални продължения на агломерациите. Без да се третира като панацея, подобрената транспортна достъпност и осигуряването на публични услуги в малките градове-центрове биха спомогнали за развитие на вътрешния потенциал на селските райони, съдържащ възможности за заетост в туризъм, селско и горско стопанство, преработвателна индустрия. Там, където все още е запазен и потенциалът на активните поколения, следва да се насочат и проекти за осигуряване на достъп до ИКТ.

През последните години Община Пловдив активно взаимодейства с т.нар. селски общини в рамките на областта: центровете от 4-то йерархично ниво - общините Първомай,

Раковски, Сопот (5+), Стамболийски (5+), Хисаря (5+) и центровете от 5-то йерархично ниво - общините Брезово, Калояново, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перущица, Родопи, Садово, Съединение. За намаляване неравенствата в териториалното развитие и оползотворяване на потенциала на селските райони са реализирани съвместни проекти/ инициативи. Стъпвайки върху натрупания опит в стратегическата част на ПИРО се предвижда реализирането на интегрирани териториални инвестиции по различни тематични направления.

Засилване на териториалните проекции на секторните политики. Засилващите се пространствени и функционални връзки със съседните страни са основание за активно включване на зоните за териториално сътрудничество и в секторното планиране. Развитието и функционирането на тези зони се нуждае от специфични структури за управление. Поради невъзможност да възникнат спонтанно, такива структури следва да бъдат създадени и подкрепени от държавата. Пространственото развитие е пряка функция на секторното планиране и това важи с особена сила за транспортната и туристическата инфраструктура, електропреносните мрежи, продуктопроводите. Всичко това е предпоставка за създаване на **обща пространствена ориентация на секторните политики**. Териториалните проекции на секторните политики са обект на национално планиране, които при условията на разработване на ПИРО – липса на одобрени и финансирани национални програми/планове за новия програмен период е невъзможно да бъдат конкретно идентифицирани.

Партньорствата - новата движеща сила в пространственото развитие. Всяка от целите на актуализираната НКПР предполага партньорства между няколко заинтересовани и компетентни страни. Това се потвърждава и от анализа на националните секторни стратегии, повечето от които залагат за успешното постигане на целите взаимодействие, координация и сътрудничество с няколко институции. Така партньорствата се превръщат в абсолютно необходим инструмент за пространственото развитие. За Община Пловдив, създаването на партньорства и реализирането на съвместни проекти е част от устойчивата политика. Това е една от общините с изключително голям опит при реализиране на партньорства, както в международен, така и национален и регионален план. Международното сътрудничество е ключов елемент от политиката за развитие на града. Град Пловдив заема първо място от всички български административни единици по брой на официални чуждестранни партньори – 37 (общини, градове, райони).

Напр. определящ фактор на национално ниво е създаденото партньорство в тематичния аспект за икономическото развитие, което оказва съществено влияние върху пространственото развитие. Институционалното партньорство в Пловдив намира пряко изразени при реализиране на политиките за социалното развитие на общината по различни тематични направления.

10.2. Жилищен сектор

10.2.1. Анализ на жилищните територии по структурни единици

Характеристика на Функционална система „Обитаване“

Жилищният сектор е изключително разнообразен, представен в различни подходи на изграждане и е отражение на различни държавни политики - индивидуално парцелно застрояване, комплексно жилищно застрояване, обособени квартали с малцинствено население.

Площният показател – „кв.м/обитател“ от територията на жилищните квартали (нето жилищни терени) е много различен за отделните административни райони. Балансът на територията на града показва, че осигуреността с нето жилищни терени е висока - средно 37,39 кв.м / обитател (при норматив за големите градове 18 - 28 кв.м / об. Най-високи стойности този показател има в районите „Централен“ и „Северен“, което е в резултат както на относително големите площи от тях, които са застроени с ниска, традиционна застройка, така и на факта, че тези квартални структури са с най-продължителното по време наслояване на застрояване в новата история на града. Жилищната застройка и постигнатите показатели – „кв.м/ жилищна площ на обитател“, които се свързват с Пловдивската идентичност. **Като недостатъчни, обаче трябва да се оценят останалите терени в жилищната зона - за обслужване, озеленяване и спорт.**

По отношение на жилищните зони **район „Централен“** заема територията на „традиционния“ град. В него са разположени основните обществени активности. Най голям дял от територията – 37.15 % е заета от жилищни квартали.

Район „Източен“. В района се намира и най-голямото ромското „гето“ – „Столипиново“. При приета норма от 28 - 32 кв.м / обитател, задоволеност с жилищни терени, в района се констатира **недостиг** от около 2 кв.м / обитател.

Район „Западен“. Жилищните терени в района са недостатъчни. Към този район административно принадлежи и кв. „Прослав“.

Район „Северен“. Наличието на жилищните структури на „Гагарин“, „Захарна фабрика“, както и на комлексното застрояване в кварталите, извършени в „по-старо“ време и при по-ниска плътност, са причина за предвидения резерв от жилищни терени.

Район „Южен“. Това е познатият от миналото „Кючюк Париж“, заселен след Балканската и Първата световна война с бежанци от Македонска Тракия и Беломорието. Към този район административно принадлежи и кв. „Коматево“. Преобладаващата част от територията е реконструирана. Жилищните комплекси заемат близо 60%, средно етажните жилищни сгради в обособени парцели - 21%, а ниско етажните – 19%.

Район „Тракия“ е най-новият градски район, изграден, за да задоволи потребностите основно на механичния прираст на население към града в годините на „масовата индустриализация“. Жилищната зона на района е изградена изцяло с комплексно жилищно строителство.

Специфичните проблеми на обитаването, свързани с особеностите на обитаване на етническите общности показват, че исторически в града са се оформили следните ромски общности, съответно териториално разположени във:

- Столипиново или кв. „Изгрев“. Кварталът се намира в източната част на града; обособил се е в началото на миналия век, около 1910 - 1915 г. ;
- „Хаджи Хасан“ махала. Кварталът е разположен в район „Централен“. Намира се в подножието на архитектурния резерват „Старинен Пловдив“ в централната част на града. Изграден е с масивни 2-3 и 4 етажни сгради, с сравнително достъпни улици, съвременни магазини. Преселване от други части на града не се наблюдава, а само тенденция - по-заможни представители от другите махали да закупуват къщи и терени от „Хаджи Хасан“ махала поради по-високия социален статус на жителите и географското месторазположение;
- „Шекер махала“ или кв. „Тодор Каблешков“. Кварталът е разположен в район „Северен“. Това е втория по големина обособен квартал в Пловдив. След голямото наводнение на „Арман махала“ през 60-те години на миналия век масово се преселват жители в „Шекер махала“, като за целта държавата построява масивни едноетажни къщи за тях. През годините незаконното строителство се е развивало в посока север-запад, поради това, че на изток и юг границите на махалата са фиксирани съответно с булевард и основна улица. През последните години се забелязват и новопостроени 2-3 етажни къщи. По проект Р/Р 1395 от 2001 г. съвместно с община Пловдив и МРРБ с финансиране от държавата и Европейската банка за развитие са построени в северо-западната част на „Шекер махала“ 50 къщи „мезонетен“ тип за крайно нуждаещите се;
- „Арман махала“ или кв. „Хаджи Димитър“ също се намира в район „Северен“. Разположена е в северна промишлена зона на Пловдив и е най-гъсто населеният етнически обособен квартал. Освен паянтовите едноетажни къщи все повече се наблюдават и новопостроени 2-3 стажни масивни сгради. Плътността на застрояване е над 80%, а инфраструктурата освен в двете основни улици е в много лошо състояние. Като цяло населението на „Арман махала“ е турско говорещо и с турско самосъзнание, а в западната зона на квартала има обособена ромска част, чиито жители се самоопределят като роми. По данни на различни институции и неправителствени организации в четирите обособени квартала живеят общо около 60 - 65000 души, дори до 80000 - 90000 души.

Анализът на жилищните територии в града показва, че те са много разнообразни по всички съществени характеристики: по начин на застрояване - свободно и свързано в

квартални структури и комплексно; по характер на застрояване - ниско, средно и високоетажно; по период на изграждане - до края на Втората световна война, до края на 60-те, 70-те и 80-те години и съвременни; както и по способ на строителство - монолитен или индустриален.

В структурата на подсистемата „Обитаване“ са налице особености, които изявяват характерните за Пловдив типове жилищно застрояване.

„Традиционен“ град. В „традиционната“ градска част - жилищните квартали са възникнали от основаването на града и доизграждани след Първата световна война. Те се отличават с квартално-уличната си структура, изявен градски характер и подчертана идентичност. Тези квартали са с плътност на застрояване около 25%, средна етажност 4.2 ет. и интензивност 1.0-1.5. Присъствието на градообразуващите „Пловдивски“ елементи - тепетата и река Марица, както и антично ниво в централните градски части, повишава изключително качеството и значението на тези структури в ценностната система на града. Особено място тук заема резервата „Старинен Пловдив“, „Капана“, Главната улица. Изградеността тук е 90 - 100%.

Втори пояс, опасващ градското ядро, също носител на неговия характер и структура, но при по-влошени качествени показатели по отношение на сградния фонд, изграждащ прехода между същинския център и периферията са чисто жилищните части (около зоната - р. Марица, бул. „Руски“, бул. „Христо Ботев“, ул. „Д. Петков“). Неговият характер е ниска индивидуална застройка върху обособени парцели.

Трети пояс около „традиционния“ град. Това са изградените през 50-те години жилищни структури на кварталите „Каменица“, „Свобода“, „Гагарин“, „Захарна фабрика“, „Пазарище“ и др. Те са изградени на границите на тогавашния град, при относително спазване на кварталната структура. Изградеността в този пояс е 85 - 90%, т.е. тук няма теренни възможности за нов жилищен фонд. Предимство на този вид застрояване е наличието на вътрешно квартално - добре озеленено пространство, добре балансирана плътност и етажност.

Жилищните комплекси заемат половината от територията и побират половината от населението на Пловдив. Възникнали са върху свободни терени - изградени в по-голямата си част от панелни сгради. При плътност на застрояване средно 15 - 18%, етажност 8 - 9 етажа и Кинт 1.3-1.5, те имат същите показатели за Кинт, както при традиционните градски части. Това са „Христо Смирненски“, „Дружба“, „Тракия“ и „Южен“. Изградеността на тези комплекси, по отношение на жилищните терени, с малки изключения на „Тракия“ е почти 100 %, т.е. липсват възможности за нов жилищен фонд.

Начинът на застрояване през последните години се характеризира със свръхефективна експлоатация на терена в УПИ и свързано застрояване, средна етажност 4, 5 и повече, разположение на уличната регулационна линия. Поради тази причина хоризонталната и вертикалната структура на пространството стават компактни.

Осигуряването на устойчивост на селищната мрежа и изграждането на качествена селищна среда е приоритетна задача пред интегрираните политики на регионално развитие с цел преход от моноцентрични към полицентрични структури.

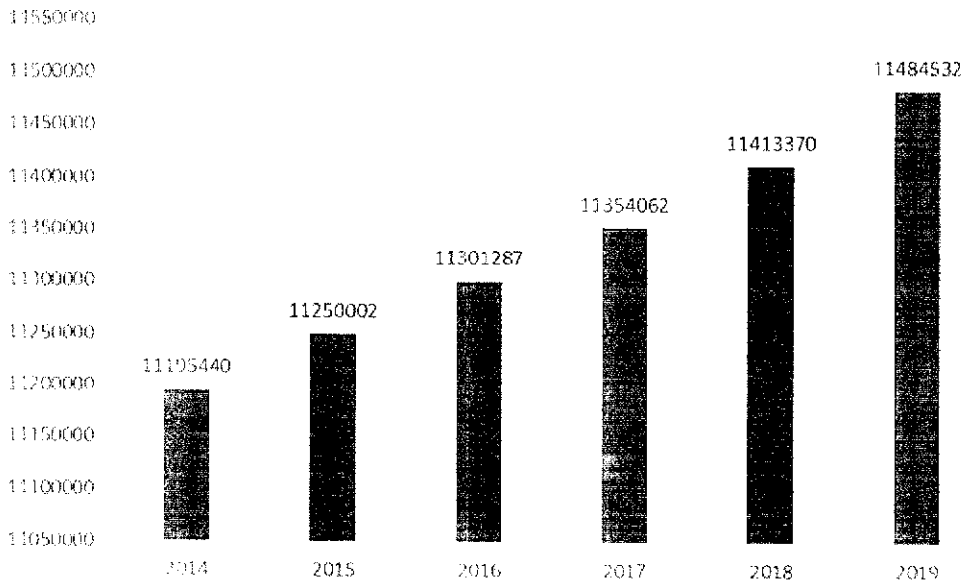
10.2.2. Анализ на състоянието на жилищния сектор, вкл. мерки за енергийна ефективност

Обитаването и жилищният фонд са от съществено значение при провеждането на териториално-устройствената политика. Показателите за обитаването и жилищната осигуреност се влияят от демографските и социално-икономическите процеси, протичащи на конкретната територия.

Жилищен фонд							
Жилищни сгради	**брой**	**19090**	**19175**	**19260**	**19337**	**19435**	**19542**
По материал на външните стени на сградата							
Панелени	брой	928	928	928	928	928	928
Стомано-бетонни	брой	1825	1903	1984	2058	2146	2244
тухлени	брой	15355	15357	15361	15363	15372	15381
други	брой	982	987	987	988	989	989
Жилища	**брой**	**151676**	**152293**	**152876**	**153566**	**154348**	**155375**
По брой на стаите							
едностайни	брой	14935	15024	15096	15174	15269	15329
двустайни	брой	54359	54597	54858	55170	55508	55940
тристайни	брой	58402	58617	58819	59056	59347	59797
четиристайни	брой	20058	20111	20143	20198	20238	20297
петстайни	брой	2598	2613	2624	2630	2644	2659
с шест и повече стаи	брой	1324	1331	1336	1338	1342	1353
Полезна площ	**кв. м**	**11195440**	**11250002**	11301287	**11354062**	**11413370**	**11484532**
жилищна	кв. м	8534394	8566074	8596566	8628530	8668013	9737973
спомагателна	кв. м	1663740	1680050	1695406	1710721	1726222	1746559
площ на кухни	кв. м	997306	1003878	1009315	1014811	1019135	-
Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища							
Сгради	**брой**	**72**	**90**	85	77	**98**	**107**
В т.ч. нови	брой	70	87	85	76	98	106
В т.ч. разширени	брой	2	3	-	1	-	1
Жилища	**брой**	**585**	**622**	583	**690**	**782**	**1027**
Полезна площ	**кв. м**	**46546**	**54999**	51285	**52775**	**59308**	**71162**
в т.ч. жилищна	кв. м	27734	31996	30492	31964	39483	50825
в т.ч. обслужваща	кв. м	18812	23003	20793	20811	19825	20337

Таблица 10.2.1. Основни характеристики на жилищния фонд и въведените в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища в Община Пловдив за периода 2014-2019г.

По данни на НСИ към 31.12.2019 г. в община Пловдив са изградени 155 375 жилища с 11 484 532 кв.м полезна площ, от която 9 737 973 кв.м жилищна площ. За периода 2014 – 2020 г. броят на жилищата е нараснал с близо 2,5% или с 3 700 жилища спрямо базовата 2014г., когато техният брой е бил 151 676 бр. През периода чувствително се е увеличила полезната площ на жилищата.

Фигура 10.2.1. Полезна площ на жилищата в община Пловдив за периода 2014-2019 г.

Жилища по години на построяване

Близо половината от жилищния фонд е изграден в периода от 1970 до 1990 г. (48.7%). През годините 1945 - 1970 г. са изградени 23.1% от жилищата в общината, а до 1945 г.– 3.8%. Възпроизводството на жилищата след началото на прехода (1990-2010 г.) съставлява 22.1%. След 2010 г., към фонда са добавени 2.3%. В сравнение с областта, жилищният фонд в общината са значително по-нов.

	Брой									
Община Пловдив	153566	948	4885	10214	25308	39970	34759	15784	18161	3537

Област Пловдив	324256	2618	21291	50431	62713	72416	57703	26312	25666	5106
	Относителен дял - %									
Община Пловдив	**100.0**	**0.6**	**3.2**	**6.7**	**16.5**	**26.0**	**22.6**	**10.3**	**11.8**	**2.3**
Област Пловдив	**100.0**	**0.8**	**6.6**	**15.6**	**19.3**	**22.3**	**17.8**	**8.1**	**7.9**	**1.6**

Таблица 10.2.2. Жилища в община Пловдив по години на построяване[434]

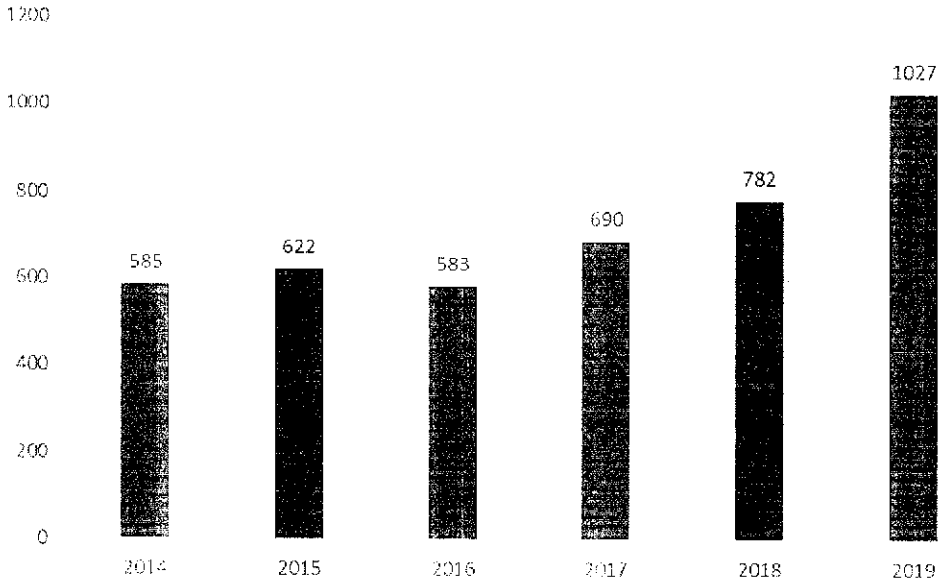
През периода 2014-2019г. са въведени в експлоатация 529 нови/разширени жилищни сгради. Общият брой на новопостроените и въведени в експлоатация жилища в общината от началото на 2014 г. до края на 2019 г. е 4 289.

Сгради	**брой**	**72**	**90**	85	77	**98**	**107**
В т.ч. нови	брой	70	87	85	76	98	106
В т.ч. разширени	брой	2	3	-	1	-	1
Жилища	**брой**	**585**	**622**	583	**690**	**782**	**1027**
Полезна площ	**кв. м**	**46546**	**54999**	51285	**52775**	**59308**	**71162**
в т.ч. жилищна	кв. м	27734	31996	30492	31964	39483	50825
в т.ч. обслужваща	кв. м	18812	23003	20793	20811	19825	20337

Таблица 10.2.3. Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища

През 2018 г. Пловдив оглавява класацията на въведени в експлоатация жилищни сгради с ръст над 10% спрямо 2017 г. Най-голям брой разрешителни за строеж на нови жилищни сгради са издадени в област Пловдив - 250 през 2018 г.

[434] Източник: Обяснителна записка на предварителния проект за изменение на ОУП на община Пловдив

Фигура 10.2.2. Новопостроени жилища в община Пловдив за периода 2014-2019 г.

Жилищни сгради по брой на етажите

От изградените жилищни сгради в общината 25% (38738 бр., 2017 г.) са осеметажни. Висок е и делът на жилищните сгради в общината с десет и повече етажа – 9.7% и на пет- и шестетажните жилищни сгради – съответно 14.6% (22418 бр.) и 13.8% (21155 бр.). Едноетажните жилищни сгради са 7657 бр. - 5.0%. Двуетажните жилищни сгради са 9635 – 6.2%. Триетажните жилищни сгради в общината са 7.4%. Седем и девет етажните жилищни сгради са 1/10 от общия брой на жилищните сгради в община Пловдив.

	Брой										
Община Пловдив	153566	7657	9635	11334	12135	22418	21155	11806	38738	3812	14876
Област Пловдив	324256	75126	80327	24064	18961	29866	23389	12572	39934	4230	15787
	Относителен дял - %										
Община Пловдив	**100.0**	**5.0**	**6.2**	**7.4**	**7.9**	**14.6**	**13.8**	**7.7**	**25.2**	**2.5**	**9.7**
Област Пловдив	**100.0**	**23.2**	**24.8**	**7.4**	**5.8**	**9.2**	**7.2**	**3.9**	**12.3**	**1.3**	**4.9**

Таблица 10.2.4. Жилища към 31.12.2017 г. по етажност на сградите [435]

[435] Източник: Обяснителна записка на предварителния проект за изменение на ОУП на община Пловдив

Структура на жилищата по форма на собственост

Данните от Таблица № 10.2.5. показват, че 94.63% (2019 г.) от жилищата в общината са частни на физически лица. В община Пловдив само около 4% от съществуващите жилища са държавна или общинска собственост.

Година		Държавни или общински	Частни на юридическо лице	Частни на физическо лице
2014	151676	5791	1874	144011
2015	152293	5789	1979	144525
2016	152876	5789	2083	145004
2017	153566	5789	2201	145576
2018	154348	5789	2329	146230
2019	155375	5789	2556	147030

Таблица 10.2.5. Жилища по форма на собственост

През периода остава непроменен броят на държавните и общинските жилища, като се отчита намаляване с 2 бр. през 2015г. Техният брой е 5789 жилища в цялата община. Ръст от над 36% има за жилища собственост на частни юридически лица, които през 2019г. са 2556 бр.

Качествени характеристики на жилищния фонд

Структура на жилищните сгради според конструкцията

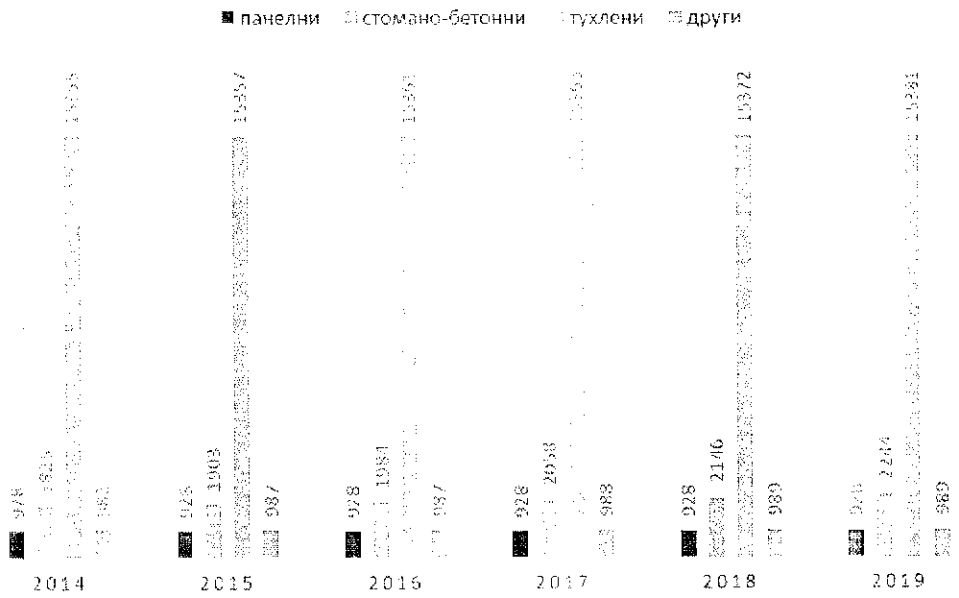
По вида на конструкцията, жилищният фонд (**жилищни сгради**) към 2019 г. са представени в четири обобщени категории – панелни, стомано-бетонни, тухлени с бетонна плоча и тухлени с гредоред. Панелните жилищни сгради са 4.8% (928 бр.), като през периода 2014-2019 г. е преустановено строителството им.

Година					
2014	19090	928	1825	15355	982
2015	19175	928	1903	15357	987
2016	19260	928	1984	15361	987
2017	19337	928	2058	15363	988
2018	19435	928	2146	15372	989
2019	19542	928	2244	15381	989

Таблица 10.2.6. Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата в община Пловдив по години

Стоманобетонните са 11.48% (2244 бр.), като техният брой нараства през разглеждания период. Категорията тухлени са най-масовият вид – с дял 78.7% (15381 бр.)

от всички жилищни сгради. С друг вид конструкция са 5.1% (989) от жилищните сгради в общината.

Фигура 10.2.3. Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата в Община Пловдив

Жилища по брой на стаите

Структурата на жилищния фонд по стайност се определя от съответствието между структурата на обитателите и пазарното търсене. От общия брой на жилищата в общината близо 74,5% са двустайни и тристайни. Четиристайните жилища са 13.1%, а тези с 5, 6 и повече стаи – 2.6%. Едностайните жилища са 9.9%. В сравнение със средните стойности за областта най-много жилища с 4, 5 и повече стаи са преброени в селата на областта, докато в градовете структурата на жилищата по брой на стаите е сходна с тази на община Пловдив, респ. на гр. Пловдив.

едностайни	брой	14935	15024	15096	15174	15269	15 329
двустайни	брой	54359	54597	54858	55170	55508	55 940
тристайни	брой	58402	58617	58819	59056	59347	59 797
четиристайни	брой	20058	20111	20143	20198	20238	20 297
петстайни	брой	2598	2613	2624	2630	2644	2 659
с шест и повече стаи	брой	1324	1331	1336	1338	1342	1 353

Таблица 10.2.7. Жилища по броя на стаите в община Пловдив

На 1000 човека от населението през 2019 г. в община Пловдив се падат 446,67 жилища. Средно в едно жилище в община Пловдив живеят 2.24 души.

Благоустроеност на жилищата

Статистическите данни показват, че: 54.6% (83832 бр. - 2017 г.) от жилищата в общината имат като съвкупност електрически ток, водопровод, канализация; 45.3% - 69 562 бр. имат като съвкупност електрически ток, водопровод, канализация, централно отопление; 50 жилища (0.03%) имат само ел.ток и водопровод; 83 жилища (0.05%) - само ел.ток; и само 39 от жилищата нямат благоустроеност.

2014	151676	69542	81962	50	83	0	0	39
2015	152293	69562	82559	50	83	0	0	39
2016	152876	69562	83142	50	83	0	0	39
2017	153566	69562	83832	50	83	0	0	39

Таблица 10.2.8. Жилища в община Пловдив по благоустроеност и по години[436]

Структурата на обитаваните жилища по източник на водоснабдяване показва, че 99.7 % от тях са свързани с обществено водоснабдяване, 0.1 % имат собствен водоизточник, 0.2 % са с обществено водоснабдяване и собствен водоизточник. Жилищата, свързани с обществена канализация, в общината са 99.3 %, с друг тип пречиствателно съоръжение (изгребна, септична или попиван яма) са 0.6 %, а без канализация - 0.1 % (129 жилища).

Пазар на жилища

„Средната цена на жилище в центъра на Пловдив е 854 евро / кв.м, в кв. „Кършияка“ достига до 827 евро / кв.м, в кв. „Смирненски“ доближава 708 евро / кв.м.

Цената на кв.м в „Кючук Париж“ е 691 евро, а в „Тракия“ - 667 евро.

[436] Източник: Обяснителна записка на предварителния проект за изменение на ОУП на община Пловдив

Най-търсените райони в град Пловдив с цел покупка на жилище са „Кършияка“ и „Смирненски“, следвани от „Център“, „Тракия“ и „Каменица“. В сравнение със София по отношение на търсенето, лек превес тук имат тристайни апартаменти.

Квартали	Цени, обяви [illegible] за кв.м
Гагарин	650-750
Филипово	600-950
Захарна фабрика	
Каменица 1	850-1000
Каменица 2	750-900
Тракия	600-950
Изгрев	350-500
Възстанически	650-850
Кичук Париж	650-900
Южен	600-800
Коматевски възел	550-650
Остромила	550-650
Беломорски	550-650
Парк отдих и култура	750-950
Пещерско шосе	550-750
Гребна база	700-850
Прослав	500-600
Младежки хълм	600-1000
Капана	900-1400
Център	750-1000

Таблица 10.2.9. Цени на жилищата в община Пловдив (евро/кв.м)[437]

В инвестиционно отношение много хора купуват имоти, които не просто да ги дават под наем, а да правят бизнес под формата на нощувки на хотелски начала, използвайки новите социални мрежи за индивидуално пътуване Airbnb и booking. Този процес се засилва и от очакваното посещение на доста хора, когато Пловдив е Културна столица на Европа. Инвеститорите основно се насочват към проектиране и строителство на най-търсения продукт – двустаен апартамент, който както може да се ползва за живеене, така и за инвестиции. За пръв път обаче има няколко сгради, които се състоят само от големи апартаменти, които предоставят исканото пространство за своите обитатели.

Най-популярният квартал „Смирненски“ е такъв, поради близостта му до индустриална зона „Тракия“, където са ситуирани основните инвестиции в индустриални имоти в Пловдив. При тях се наблюдава увеличаване и на вътрешните инвестиции, не само чуждестранни, а и изцяло български компании отварят нови производства и създават нови работни места. Освен от близките малки градчета се наблюдава и засилен интерес към Пловдив и от хора от Северна България, които по същата причина – наличие на работа и

[437] Източник: Обяснителна записка на предварителния проект за изменение на ОУП на община Пловдив

по-добро заплащане се преместват към града. За момента основно наемат апартаменти, но в момента в който почувстват сигурност на работното място и заобикалящата среда ще се превърнат и в купувачи на имоти. Същото важи и за хора от някои бивши съветски републики като Украйна и Молдова.

Прави впечатление липсата на инвестиции в нови офисни сгради – има само 3 разрешения за строеж на такива от началото на годината. Тенденцията е индустриални зони и работа в тях или home office – работа от вкъщи. Това е световна тенденция, където офисните сгради също намаляват обема си, а все повече работодатели предоставят възможност на служителите в офисите да работят частично от вкъщи. Такива са софтуерните инженери, дизайнери, копирайтъри и др.

Все повече семейства предпочитат да притежават и имот извън големия град, като търсенето на вили в близост до Пловдив е засилено. Популярни са къщите в с. Дълго поле и с. Строево, където купувачите от региона избират да прекарват уикендите си.

Енергийна ефективност[438]

През периода 2014-2020 г. акцент в местната политика е повишаване на енергийната ефективност в многофамилни жилищни сгради (МЖС) за осигуряване на по-добри условия на живот на гражданите, топлинен комфорт по-високо качество на жизнената среда. Изпълнението на мерките за енергийна ефективност допринася за по-високо ниво на енергийна ефективност и намаляване на разходите за енергия, подобряване на експлоатационните характеристики на сградите.

- На територията на Община Пловдив са завършени проекти за енергийно ефективно саниране на многофамилни жилищни сгради, както следва:
- По програма „Енергийно обновяване на българските домове“, финансирана чрез ОПРР - 15 броя МЖС;
- По Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС) – 57 броя МЖС.
- По ОПРР 2014 – 2020 г. – обявена процедура по ЗОП за саниране на 5 броя МЖС.

Към края на 2020 г. в регистъра на ББР са със сключени договори за саниране 21 броя МЖС с обща РЗП 134000 кв.м. Налице е ясно изразено желание от сдружения на собствениците на имоти в МЖС за участие в националната програма за саниране, както и в програмите финансирани от фондовете на ЕС.

[438] ПРОГРАМА за енергийна ефективност на Община Пловдив за периода 2020 – 2025 година https://www.plovdiv.bg/wp-content/uploads/2021/03/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B8%D0%B9%D0%BD%D0%B0-%D0%B5%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82-%D0%9E%D0%B1%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%9F%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B4%D0%B8%D0%B2-2020-2025.pdf

10.2.3. Жилищна политика на Община Пловдив

Община Пловдив има действаща Стратегия за управление на общинската собственост на Община Пловдив 2020-2023 г.

Условията и редът за установяване на жилищни нужди и за настаняване под наем в жилища за отдаване под наем, ведомствени и резервни жилища на община Пловдив, както и условията и редът за продажбата им са уредени в Наредбата на ОбС Пловдив за условията и реда за установяване на жилищни нужди, за настаняване в общински жилища и продажбата им.[439]

Основната цел на политиката, която община Пловдив провежда по отношение управлението на общинския жилищен фонд се изразява в извършването на всички действия, които са по финансовите й възможности, за осигуряване и предоставяне под наем на общински жилища за разрешаване и задоволяване жилищните нужди на самотни родители, на млади семейства и на такива с ниски доходи. Липсата на финансов ресурс за поддържане и полагане грижите на добър стопанин при ползване на жилищата от страна на наемателите им и минималните средства, с които Община Пловдив разполага за поддържането на жилищния фонд, се оказват съществена пречка при осъществяване целите на тази политика.

Управлението на общинския жилищен фонд се извършва изцяло с бюджетни средства. Като се има предвид състоянието на фонда, тези средства са крайно недостатъчни и следва да бъдат увеличавани в бъдеще или да бъдат привличани средства от външни източници. Една част от жилищата се нуждаят от конструктивно укрепване, ремонт на покривни конструкции, електрически и ВиК инсталации, подови покрития, облицовки, дограми и др., поради лошо стопанисване от страна на наематели и извършваните до момента предимно дребни ремонтни дейности по поддръжката им. За възстановяването им са необходими значителни финансови средства.

Общинско предприятие „Жилфонд“

Общинско предприятие „Жилфонд“ е структурно звено към Община Пловдив и е създадено с решение № 212, взето с протокол № 14/24.07.1997 г. на Общински съвет – Пловдив, на основание чл. 52 и следващите от Закона за общинската собственост и Наредбата за създаване, управление и контрол върху дейността на общинските предприятия, приета с решение № 187 на Общински съвет – Пловдив, взето с протокол № 12/02.07.1997 г. Предприятието е с утвърдена численост на работниците и служителите 111 бр. щатен и 4 бр. нещатен персонал.

Дейността на ОП „Жилфонд“ е свързана със стопанисване и поддържане на общински жилища; наемосъбиране на жилищни имоти; участие в принудително

[439] Източник: Стратегия за управление на общинската собственост на Община Пловдив 2020-2023г.

освобождаване на общински жилища, обитавани от нередовни платци; стопанисване и поддържане на сгради и съоръжения, представляващи собственост на Община Пловдив и предназначени за спортна дейност; извършване на аварийни ремонти в детски ясли и детски градини; отстраняване на аварии на елинсталации и ВиК инсталации в административни сгради на Община Пловдив и неотложни аварийни ремонти по отстраняване на дефекти по тротоари, плочници, алеи и пътни настилки.

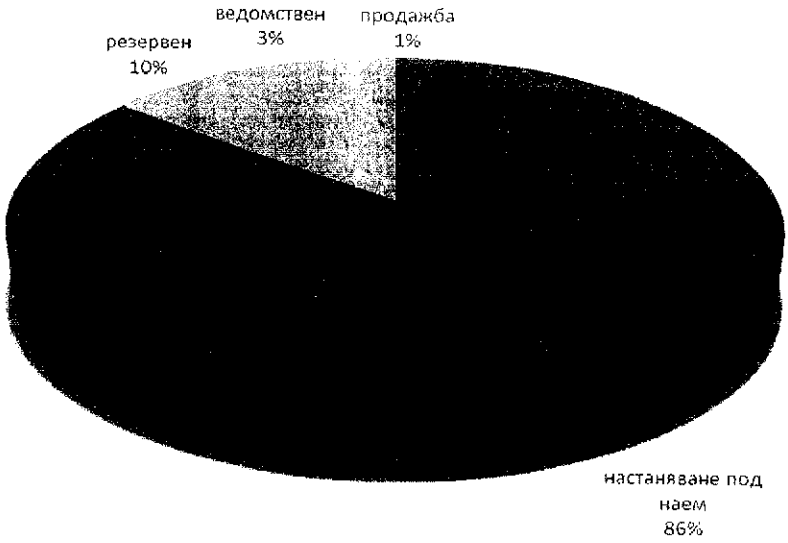
Общински жилищни имоти

Към началото на 2020 г. жилищният фонд на Община Пловдив се състои от 3551 бр. жилищни имота: 3335 апартамента и 216 къщи, като в една къща има повече от едно жилище (заведени в баланса на ОП „Жилфонд"). Общият брой жилища е 3673 бр., представляващи 3335 бр. апартамента и 338 бр. жилища в къщи, като над половината общински имоти – 54 % са на територията на район „Източен".

По своето предназначение общинските жилища са: за настаняване под наем на граждани с установени жилищни нужди; за продажба, замяна и обезщетяване на бивши собственици, чиито имоти са отчуждени за обществени нужди; ведомствени и резервни.

В жилищния фонд на община Пловдив са 15 бр. къщи паметници на културата, като най-честата необходимост от извършване на ремонт при тези сгради, засяга фасадните части, за които ОП „Жилфонд" няма компетенции и специализиран трудов ресурс (реставратори).

Жилищата за настаняване под наем се определят от Общинския съвет по предложение на кмета на общината и могат да се променят съобразно потребностите в общината.

Фигура 10.2.4. Разпределение на общинските жилища по фондове[440]

[440] Източник: по справка на Община Пловдив към началото на 2020г.

Кметът на община Пловдив, чрез дирекция „Общинска собственост“, организира, ръководи и контролира управлението на застроените и незастроените общински жилищни и вилни имоти; на жилищата предназначени за продажба, на резервните и ведомствените жилища на община Пловдив. Кметовете на райони организират и ръководят управлението на общински жилища, предназначени за отдаване под наем.

Незастроените урегулирани поземлени имоти, предназначени по ПУП за индивидуално жилищно или вилно строителство, се считат съответно за жилищни или вилни имоти. Наемната цена на общински жилища, находящи се на територията на Община Пловдив се изчислява съгласно Методика, неразделна част от Наредбата на ОбС за условията и реда за установяване на жилищни нужди, за настаняване в общински жилища и продажбата им

	Общо					
			Наем	ТВО	Общо	Наем, ТБО и лихви
2016	3465	508	30,25	3,55	33,80	1 661 235,82
2017	3466	589	29,94	3,57	33,51	1 673 023,40
2018	3448	678	29,80	3,55	33,35	1 609 844,94
2019	3464	614	29,56	3,52	33,08	1 529 144,97

Таблица 10.2.10 Сключени договори, наемна цена и събирани приходи от общински жилища на територията на Община Пловдив

В голямата си част жилищният фонд е стар и амортизиран. Средствата, които се получават от наеми не са достатъчни за поддръжката на общинските жилища. Забелязва се тенденция за ежегодно увеличение на сумата, необходима за ремонти и поддръжка с оглед амортизацията на сградите и повишаването на цените на строителните материали.

Основните и текущи ремонти, както и другите дейности по поддръжката на общинския жилищен фонд се извършват от фирми, определени след провеждане на процедури по реда на Закона за обществените поръчки.

Основните проблеми на жилищния фонд са свързани с тяхната амортизация в резултат на остарелия сграден фонд, налице е недостигът на жилищен фонд за осъществяване на социални функции; нарастване на необходимите средства за основен ремонт и опазване на собствеността; значителна разлика между наемните цени на свободния пазар и тези на общинските жилища.

В процес на изпълнение е проект „Изграждане на социални жилища в град Пловдив“, финансиран по Оперативна програма „Региони в растеж“, Процедура „BG16RFOP001-1.003 – Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020-Пловдив“. Реализацията на проекта предвижда строителство на нова сграда с цел осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими групи от

населението и други групи в неравностойно положение. Планира се сградата да бъде построена върху имот, частна общинска собственост на ул. „Владая“ № 6 – ПИ с ИД 56784.525.232, който попада в кв.14 по плана на кв. „Многофункционална зона Изток“. В сградата ще има 40 едностайни, 22 двустайни, 8 тристайни и 4 четиристайни апартамента, 18 паркоместа, като и общи спомагателни помещения. Всички социални жилища ще бъдат оборудване и обзаведени за ползване. Проектът ще осигури и рехабилитация на прилежащите пространства, подобряване достъпа на лицата с увреждания до упоменатата по-горе сграда, както и доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочената сграда/ помещения.

10.2.4. Сравнителен анализ на състоянието и тенденциите за развитие на жилищния сектор с областта, региона за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват.

Балансираната, съразмерно развиваща се жилищна система е фактор и индикатор за устойчиво развитие на страната. Жилищният сектор на страната претърпява екстензивно развитие през последните почти 3 десетилетия.[441]

Динамиката в пространственото разпределение на жилищата и хората е отражение на урбанизационните процеси. Сред тях се откроява шоково обезлюдяване на селата и малките градове (особено на тези в периферииге). Дисбалансът „център – периферия“ се задълбочава и в съотношението „обитатели – жилища“.

Като цяло жилищният фонд на България е амортизиран, като тази оценка е валидна за жилищния фонд и на ЮЦР и ЮИР. Оценявайки етажността от позиция на потенциални обекти за саниране, може да се твърди, че многото високоетажни жилищни сгради в големите градове са бариера за масово и бързо реализиране на желания процес – както от правно-организационна, така и от финансова и физическа гледна точка. От гледна точка на качество на жилищната среда, високата етажност също съдържа редица негативи – прекомерно висока гъстота на обитаване, висока зависимост от техническата инфраструктура на високите сгради (асансьори, хидрофори), недостатъчно пространство за паркиране и др. Компенсирането на тези недостатъци е предмет на организирано обновяване на жилищните структури с висока етажност, както и адекватно управление и поддържане.

Данните за жилища с топлоизолация и с PVC дограма разкриват ясна корелация между големината на областните центрове и дяловете на наблюдаваните групи жилища. След изявените национални лидери се нарежда Пловдив. Това е резултат както от по-високите доходи и строителна активност в големите градове, така и от по-големи инвестиции в енергийна ефективност и активната местна политика. Безспорна е

[441] МРРБ, Национална жилищна стратегия (проект); Приложение 1: Част анализ https://www.mrrb.bg/bg/proekt-na-nacionalna-jilistna-strategiya/

необходимостта от интензифициране на процеса, от мобилизиране и инвестиране на много повече средства в саниране на многофамилния жилищен фонд на ЮЦР и ЮИР. За да се реализира подобна цел е необходимо и премахване на сегашните бариери пред масовото саниране, а това е проблем на националната жилищна политика.

Проследени по райони от ниво 2, стойностите на показателя „обитатели на жилище" варират в тесните граници, като за ЮЦР е до 2 обитатели/ жилище, а за ЮИР – 1,7 обитатели/ жилище. Това е признак за относително равномерното разпределение на жилищата и обитателите в двата региона, като в ЮЦР е с по-висока концентрация.

Показателят „жилища на 1000 обитатели" е реципрочен на „обитатели на жилище". Може да се твърди, че диапазонът от 497 жилища/1000 обитатели (ЮЦР) до 592 жилища/1000 обитатели (ЮИР) затвърждава горната оценка за относителна равномерност в пространственото разпределение на жилищата и обитателите. Подобен масив от близки стойности има и по показателя „жилищна площ на човек". Този показател е най-информативен за жилищното потребление, но следвайки уговорката, че при база „всички жилища" е силно преувеличен, той също се използва само за сравнение. Стойностите му за двата сравнявани региона са 29,6 кв.м/ч. за ЮЦР и 31,9 м2/ч. за ЮИР.

Въпреки, че както на национално, така и на регионално ниво има достатъчно жилищен фонд и няма остри количествени жилищни дефицити. Такива се появяват периодично в големи градове и курортни дестинации и локалните пазари реагират с увеличено ново строителство. Независимо от многото необитавани жилища, потребността от нови жилища съществува постоянно, като това се обяснява с миграционните процеси към големите градове, които формират натиск на търсенето в локалните пазари.

Миграционните процеси към големите градове формират натиск на търсенето в локалните пазари, което се изразява в увеличено предлагане. Икономическата сегрегация се изразява във все по-изявена пространствена сегрегация – търсене на луксозни жилища в защитена среда. Това е мощен фактор за екстензивното развитие на градовете (строят се нови жилища при увеличаващ се дял на необитаваните).[442]

Освен с глобалната икономическа криза и естествената реакция на строителния сектор, тенденциите се обясняват и с регионалната специфика, която формира профилите на регионите в сектора. От анализа на новото строителство по региони, могат да се извлекат следните оценки и изводи:

- Югоизточният и Южният централен район са водещи при формиране на националната картина в динамиката на новото строителство. Подобно на новото строителство, основните фактори за националната тенденция и по показателя „разрешения за строеж" се формират от тях. Както на национално ниво, така и на ниво ЮЦР в Пловдив (19,6%) се отчита висока строителна активност, както и в ЮИР изявен лидер е Стара Загора (15%).

[442] Социално-икономически анализ на районите в Република България, Национален център за териториално развитие ЕАД, Том III, 2020 г., МРРБ

- Най-големи обеми ново жилищно строителство през целия наблюдаван период са се реализирали в Югоизточен регион (42 171 бр.), който обхващащи черноморското крайбрежие. Там преобладават жилищата за краткотрайно пребиваване по повод отдих и туризъм. Повечето са частни и корпоративни инвестиции на чуждестранни лица. На трета позиция е Южен централен регион (20 798 бр.), изпреварвайки Югозападен регион, имащ силно изявена миграция към гр. София – тук се формира най-голямото търсене на нови качествени жилища за постоянно обитаване и въпреки това, новопостроените жилища го класират на четвърто място – 19 243 бр.

За решаване на част от идентифицираните проблеми относно амортизирания жилищен фонд и нуждата от обновяване, включително енергийно саниране, през периода 2014-2020г. са разработени и приложени няколко национални програми. От 2015 г. стартира Национална програма за Енергийна Ефективност на многофамилни жилищни сгради при децентрализиран модел на управление, в който общините администрират целия цикъл от дейности. Прилагат се предписаните след техническо и енергийно обследване мерки, гарантиращи основните изисквания към строежите (чл. 169 от ЗУТ) и клас на енергопотребление „С“61. Пространственият обхват е цялата страна, а отреденият държавен ресурс – 2 млрд. лв. Санирането е изцяло безплатно за одобрените бенефициенти.

По последни данни от МРРБ към 29.05.2020 г., актуалните резултати от прилагането на тази програма са: 2022 сключени договора на стойност 1242 млн. лв., 1876 въведени в експлоатация санирани сгради. Изявен лидер в Програмата е област Бургас (236 договора и 236 санирани сгради) от ЮИР, следвана от областите в ЮЗР - Благоевград (189/189), и София (166/107) и областите от ЮЦР Хасково (180/166) и Пловдив (150/146).

10.2.5. Идентифицирани проблеми, неоползотворени ресурси и потенциал за развитие

В гр. Пловдив се наблюдава засилен инвестиционен интерес към жилищата. Необходимо е провеждане на по-активна политика по отношение на общинския жилищен фонд, като се осигуряват жилища на достъпни цени, което е предпоставка за социално сближаване и допринася за изграждането на общности, които са устойчиви на социална, икономическа и пространствена сегрегация.

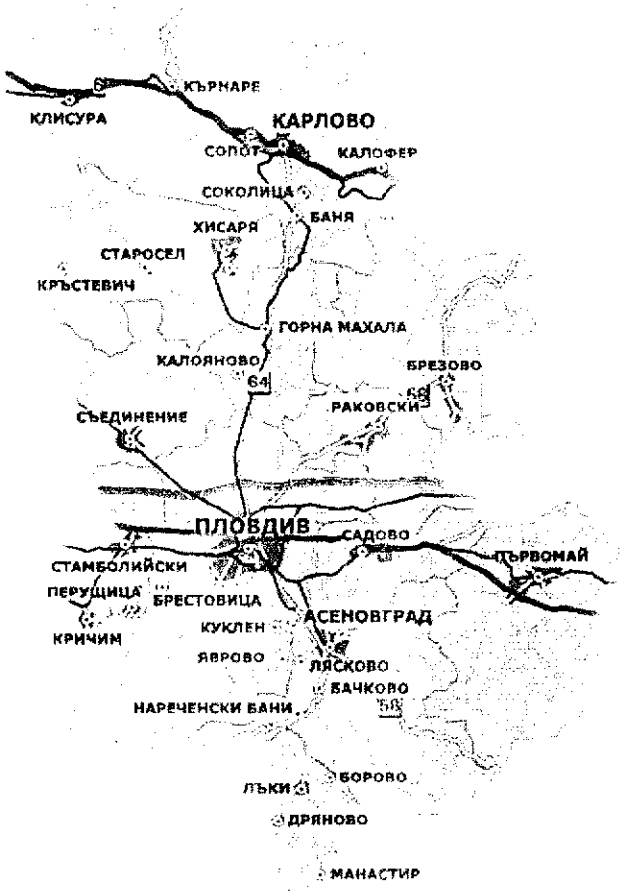
Предвидено е политиката по енергийна ефективност на жилищния фонд в Община Пловдив да бъде насочена към постигането на измерими цели с приоритизиране прилагането на системен подход, базиран на националното законодателство и действащите Директиви на ЕС в областта на енергийната ефективност.

РАЗДЕЛ XI. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните й граници

В тази част от ПИРО са идентифицирани общите предизвикателства и евентуалните възможности за кооперране със съседни общини за изпълнение на съвместни проекти.

11.1. Характеристики на съседните територии с потенциал да влияят върху развитието на населените места и територии в рамките на Община Пловдив

Община Пловдив е една от 18-те общини (Асеновград, Брезово, Калояново, Карлово, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перущица, Пловдив, Първомай, Раковски, Родопи, Садово, Сопот, Стамболийски, Съединение и Хисаря) от област Пловдив.

Фигура 11.1.1. Карта на Област Пловдив[443]

[443] Източник: https://www.naas.government.bg/data/image/structure/oblast_plovdiv.jpg

Агломерационен ареал е дефиниран в интегрираната териториална стратегия за ЮЦР, който обхваща общо 11 общини, от които община Пловдив има обща граница на северозапад, север и североизток – община Марица и на югоизток, юг и югозапад – община Родопи, а с останалите общини няма обща граница.

Град Пловдив е най-динамично развиващия се център в Южна България. Чрез своите многостранни връзки със съседните общини той влияе върху цялостното развитие на областта и района. Формиращата се функционална зона около Пловдив обхваща 6 общини и в нея се генерира близо 1/10 от производството в страната. Благодарение на сериозните инвестиции и привличането на човешки капитал Пловдив отбелязва едни от най-високите темпове на растеж сред икономическите центрове в страната за последните пет години.

Продължаващото привличане на капитал и хора към тази функционална зона заради подходящата инфраструктура, синергиите със съществуващия бизнес и развитието на клъстери, социалната среда и квалифицираните трудови ресурси, са в основата на бъдещото развитие на областта и ЮЦР. Важен обединяващ елемент на този процес е „Тракия икономическа зона“ (ТИЗ).

Съвременното развитие на региона се определя от доминиращото положение на втория по големина град в страната – Пловдив. Съгл. НКПР, Пловдив е град – център с национално значение от второ йерархично ниво – част от „носещия скелет“ на пространствения модел за развитие на националната територия.

Общини от 3-то йерархично ниво

Средните градове, центрове с регионално значение за територията на област Пловдив са Асеновград (4+) и Карлово (4+). Определените с толеранс Асеновград и Карлово не защитават по категоричен начин отредената им позиция, но шансът им да я отстоят се запазва. Към 2019 г. тези градове запазват статута си на центрове от трето ниво. За да останат на това ниво, те следва да получат косвена или пряка подкрепа.

Община Асеновград[444]. Неразривната връзка между градовете Пловдив и Асеновград се е оформила и изградила във времето. Краткото разстояние от 15 км между двата общински центъра, изградените удобни транспортно – комуникационни връзки дават възможност на двата града да функционират като една пълноценна агломерация – осъществяват се ежедневни трудови и учебни пътувания, отчитат се уикенд пътувания с туристическо – развлекателна цел др. Обществеият транспорт между тях е добре развит, като с най-голям интензитет от междуселищните автобусни линии е линията „Асеновград – Пловдив“. Жп линията Пловдив - Крумово - Асеновград функционира като крайградска железница – редовна, надеждна, с достатъчно капацитет. Линията обслужва двата общински центъра, село Крумово и спирка Маврудово (обслужваща военната база и Националният авиационен музей, включително летище „Пловдив“

[444] Източник: ПИРО; Асеновград

Индустриалният профил на община Асеновград е фокусиран върху преработващата промишленост, в който оперират редица големи предприятия, водещи в съответните сектори и разпознаваеми както в страната, така и по света. Освен това в тях привличат служители от околните общини, включително и от областния център – град Пловдив. Местната индустрия е достатъчно развита, за да балансира сектора на услугите и е разпознаваема сред чуждите инвеститори и в българското общество, което е предпоставка за привличане на нови инвеститори. В този смисъл социално – икономическото състояние на Пловдив оказва непосредствено влияние върху живота в община Асеновград.

В сферата на образованието голяма част от учениците, завършващи седмокласници в Асеновград продължават образованието си в други градове (най-вече в град Пловдив).

В сферата на здравеопазването влияние оказва фактът, че общината е разположена близо до град Пловдив, който подсигурява бързия достъп до качествени медицински услуги.

Туризмът не е структуроопределящ отрасъл за община Асеновград, но общината „заема стратегическо място в националната и европейска мрежа от културни маршрути. Тук е най-голямата манастирска агломерация в Родопите по трансбалканския културен коридор от Вия Игнация, през България до Румънските манастири – най-близко разположена до европейския православен коридор Вия Игнация.“[445] Възможностите за бъдещо развитие са:

- Привличане на интерес от страна на компании от туристическия бизнес (национални и международни);
- Изграждане и организиране на нови обекти за ловен, екотуризъм и за почивно дело;
- Привличане на потребители на конферентен туризъм, интегриран с културен и екотуризъм.

Важна препоръка е изготвянето на транс-регионални туристически продукти в партньорство с други общини и създаване на туристически пакети с побратимените градове. Като към момента по-скоро подобни продукти има създадени в областта на винения туризъм.

Община Карлово[446]. Общинският център Карлово отстои на 56 км от областния център Пловдив. Осигурени са транспортни връзки на населението с общинския и областен център - Пловдив и съседните общини. В Община Карлово това се осъществява посредством автобусен и железопътен транспорт – с масови превозни средства и с лек автомобилен транспорт по уличната и пътна мрежа на общината.

В икономически аспект взаимодействие съществува по линия на клъстера по козметика и етерични масла, който включва центровете на козметиката София, Пловдив, Карлово, Казанлък, Шумен и Рудозем. Той има широк ареал на действие и е експортно ориентиран.

[445] Източник: Стратегия за интегриран устойчив туризъм на област Пловдив 2019-2027г.
[446] Източник: ПИРО Карлово

В контекста на възможност за партньорство е туризма. Културно пространство „Подбалкан“ – включващо обобщено темите: „ Корени на европейската идентичност. Траки“, „Късно Българско Средновековие 17-19 в.“, „Традиционна архитектура, традиции и обичаи“, „20 в. Тоталитарна архитектура, изкуство, символи“: Долината на тракийските царе, архитектурни обекти и комплекси – Котел, Жеравна; градска култура 18-19 в. – Карлово, Казанлък, Сливен, Долината на розите, създава сериозни предпоставки за развитие на туристическия сектор.

Ценно богатство за общината са и минералните извори с уникални целебни свойства на водата. Карловски минерални бани се намира на 47 км северно от гр. Пловдив, на 12 км. южно от гр. Карлово и на 15 км. североизточно от гр. Хисаря. Националният курорт гр. Баня, община Карлово, е разположен в подножието на южните склонове на Средна гора на надморска височина 282 м., в долината на река Стряма

Общини от 4-то йерархично ниво

В област Пловдив центрове от 4-то йерархично ниво са общините Първомай, Раковски, Сопот (5+), Стамболийски (5+), Хисаря (5+).

Това са малки градове с *микрорегионално значение за територията на групи общини.* Характерно за тях е, че обслужват не само собствената си територия, а и тази на съседни общини, което прави ролята и позицията им стратегическа за жизнеността на периферите в пространствения модел на селищната мрежа. Затова позиционирането им в четвъртото ниво се запазва, но с приоритетно насочване на публични ресурси още в предстоящите няколко години, за да не бъдат загубени опорни центрове от това ниво. Градовете, поставени на четвъртото ниво с известен толеранс, са Сопот, Стамболийски, Хисаря, които са застрашени да загубят надобщинските си функции и следва да бъдат пряко или косвено подпомогнати, за да отстоят важната си роля.

Пространствената цялост на публичните услуги в пространствения модел ще се запази, благодарение на наличните обекти и институции в градовете от 4-то и 5-то йерархични нива.

Община Първомай[447]**.** Град Първомай се намира на 45 км от областния център Пловдив. Връзката между тях се осъществява с автобусен и железопътен транспорт – като масови превозни средства, както и с лек автомобилен транспорт по уличната и пътна мрежа на общината. Осем курса по две направления свързват Първомай с областния град Пловдив. Директна автобусна връзка с областния град Пловдив имат 7 населени места от общината с население 24 230 души или 77,7% от населението. Директна връзка със Стара Загора имат 3 населени места в общината /Първомай, Крушево, Градина/ с население 19784 души или 63% от населението. Преминаването на първокласния път Е-80 през общината дава

[447] Източник: ПИРО Първомай

възможност населението да ползва и превози, организирани от други общини. Превозите се осъществяват само от частни фирми. Конкурсното начало при възлагането на превозната дейност дава възможност общината да защити претенциите на обществения интерес към превозвачите.

В сферата на здравеопазването - жителите на община Първомай разполагат със значително по-малко медицинска помощ, в сравнение със тази на жителите на областния център и като цяло за страната, но това е естествено, с оглед концентрацията на медицински заведения и специалисти в областния център Пловдив. В град Първомай се намира Професионалната гимназия по селско стопанство „Васил Левски" гр. Първомай, която привлича ученици от цялата област. Същевременно значителна част от завършилите седмокласници продължават обучението си в други общини.

Възможности за партниране има в сферата на туризма и развитие на устойчиво селско стопанство. Наличието на природни ресурси за развитие на селско стопанство и хранително-вкусова промишленост, относително добре развита напоителна система, наличието на научен потенциал в секторите, университети и научно- изследователски институти в Пловдив и в района са съществени предпоставки за развитието на устойчиво и диверсифицирано селско стопанство. Към това следва да се добавят отличните постижения в областта на винопроизводството, в създаването и отглеждането на разнообразни сортове и в опазването на генетичните ресурси. Политиките в периода 2021-2027 г. ще се насочат към повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и същевременно ще гарантира повишаването на степента на устойчиво и ефективно използване на ресурсите в отрасъла. Приоритетните дейности са насочени към структурното балансиране на селскостопанския отрасъл.

Община Раковски[448]

Община Раковски е разположена в Тракийското поле, на 22 км североизточно от гр. Пловдив. Общината е свързана чрез републикански път II-56 и магистрала „Тракия", които я развиват в посока изток – запад, като за равномерното и развитие трябва да се засилят връзките север – юг.

Характерна черта, за учениците в община Раковски е, че се наблюдава отлив на кадри. По-голямата част от децата, завършващи основно и начално образование, предпочитат да учат в гимназиите в близкия гр. Пловдив. С оглед на високата раждаемост през последните години това води да проблеми с транспортирането и автобусите.

Индустриална зона „Раковски" От 2004 г. на територията на Община Раковски функционира първата индустриална зона в България, предлагаща данъчни преференции за установяване на производства – 100% преотстъпване на данък печалба за лицата, извършващи производствена дейност в региони с висока безработица(според чл. 61– д от ЗКПО). Тя е част от „Тракия икономическа зона" (ГИЗ) обединява 6-те индустриални зони

[448] Източник: ПИРО Раковски

в района на Пловдив. Индустриална зона Раковски е разположена в землището на село Стряма върху площ от 1 000 000 м² (застроена площ 815 000 м²), отстои на 14 км от областния град Пловдив, на 8 км от автомагистрала Тракия и на 25 км от летище Пловдив. Зоната разполага с необходимата инфраструктура – електрозахранване, водоснабдяване, канализация, оптични комуникации и асфалтов път. През територията на село Стряма преминава южният пръстен на Магистрален газопровод с капацитет 15 000 м3/ч. Трасето се намира в непосредствена близост до терена на индустриална зона Раковски.

Предмет на дейност на индустриалната зона по регистрация е изграждане, подобряване и експлоатация на съществуващата инфраструктура в индустриални зони, вкл. за изграждането или подобряване на пътища, транспортни терминали и комуникационни връзки, благоустройствени мероприятия, вкл. сметосъбиране, сметоизвозване, снегопочистване, рекламно-консултантска дейност, посредничество, представителство, комисионерство, както и изграждането на жилищна зона, която да обслужва нуждите на прииждащите работници.

В индустриална зона Раковски се предоставя земя с променен статут, готов за индустриално строителство, с издадени необходими първоначални разрешителни за строителна дейност. Предлагат се и услуги по проектиране и строителство на промишлени производствени средства в съответствие със спецификации на инвеститора; строителство на промишлени производства според лизингова схема с банково финансиране; даване на производствени сгради под наем или закупуване; административни услуги и др.

По данни от Икономически годишник на регион Пловдив, 2018 г. (Търговско-промишлена камара Пловдив) в индустриална зона Раковски са застъпени:

Индустрии: автомобилостроене, битова химия, текстил, логистика, хранително-вкусова, енергийно оборудване;

Инвеститори - 17: William Hughes, ABB Kaufland, Feinjersey, Lampshades, Lunatone, Рубикон, Интерцитрус, Сиджи транс, Percotex, Zobelc, Hanon systems, Brunata International, Sweet World, ЗБЕ, Sofiawax, Уником;,

В процес на изграждане и на етап влизане в експлоатация са 3 нови обекта.

Бъдеща железопътна връзка, която ще свързва „Индустриална зона Марица", „Индустриална зона Раковски", „Централна гара, гр. Пловдив", „Ж.П гара Тракия", „Ж.П гара Филипово", е необходима за развитието на икономиката на района. През следващите 10 години се предвижда новооткритите работни места в тези обекти да достигнат 10 000, които без транспортна инфраструктура ще бъдат затруднени.

Предстои изграждането на пътен възел, който да свързва Индустриална зона Раковски директно с АМ „Тракия".

Планираното развитието на Индустриалната зона преминава през интегрираната идеи между Община Раковски и „ТИЗ" за създаването на парк за релакс и комфорт на служителите, изграждане на детска градина, за децата на служителите в индустриална зона и изграждане на социални общежития.

Общините Пловдив и Раковски имат създадено Регионално сдружение със седалище община Пловдив за обезвреждане чрез депониране на депо за неопасни отпадъци. Собственик на обекта в с. Шишманци е община Пловдив.

Община Сопот[449]. Община Сопот е един от районите за целенасочено въздействие в Област Пловдив. От съществено значение за общината са връзките с областният център гр. Пловдив. Като предимство на района е осигурената степен на транспортната достъпност и свързаност, допринасяща за бърз и удобен достъп до различни пазари, мобилност по отношение прилагането на труд и ползването на услуги. Транспортните услуги са добре развити като има редовни автобусни линии до град Карлово и останалите селища от Стремската долина, както и с Пловдив и София . През летните месеци се осигуряват и връзки с общините Троян и Плевен. Пътническият транспорт се осигурява от частни фирми, които имат добре развит и поддържан автопарк.

На настоящия етап община Сопот притежава по-голям дял население в трудоспособна възраст в сравнение със средните стойности за страната и Пловдивска област. Това заедно с доброто образователно равнище на трудоспособното население, създава известно предимство на общината по отношение на наличните човешки ресурси. В границите на Пловдивска област Сопот е сред общините със сравнително по-благоприятно отношение между населението под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна възраст.

Община Стамболийски[450]. Общинският център град Стамболийски е на 17 км от град Пловдив. Благоприятно обстоятелство е териториалната близост и традиционната свързаност на основните жизнени дейности на Община Стамболийски с град Пловдив. Общината попада в неговия агломерационен ареал, в който са налице най-благоприятни условия за удобен достъп до работни места, услуги, образование, култура и всички други ценности, които предлагат големите градове.

В транспортно отношение, единството във функционирането на селищната мрежа се осигурява от пътищата от РПМ III-375 (Пещера-Пловдив) и III-866 (Смолян – Девин – Кричим – Стамболийски). През територията на общината преминава жп линия №1, категория „железопътна магистрала": Калотина запад – София – Пловдив – Димитровград – Свиленград. Извършена е реконструкция и модернизация на жп линията в участъка Септември – Пловдив. Гарата изпълнява пътнически и товарни функции.

Автобусният транспорт, свързващ града с Пловдив, се осъществява по линиите Пловдив – Стамболийски; Пловдив – Кричим; Пловдив – Цалапица (пред Стамболийски).

В сферата на здравеопазването населението се обслужва и от лекари с регистрирани лекарски практики в град Пловдив. На територията на общината няма регистрирани групови практики за първична медицинска помощ.

---

[449] Източник: ПИРО Сопот
[450] Източник: ПИРО Стамболийски

Връзка между общините съществува и по линия на река Марица, която е обект на проекти за предотвратяване на бреговата ерозия и пълното разрушаване на части от десни и/или леви андигирани участъци от км 123+076 до км 175 + 800, в които попадат и землищата на гр. Пловдив, гр. Стамболийски и с. Триводици, както и проекти свързани с опазване на биоразнообразието.

Подходяща ос за съвместно сътрудничество и кооперране на община Стамболийски е: ос „Областен център гр. Пловдив – община Стамболийски" – могат да се търсят възможности за осъществяване на по-големи инфраструктурни проекти в общите сдружения за управление на отпадъците, ВиК мрежата, развитие на икономическите зони.

Община Хисаря[451]**.** Общинският център гр. Хисаря е разположен на 45 км северно от областния център гр. Пловдив. Географското положение на общината разкрива потенциал за интегрирано развитие и изграждане на връзки със съседни общини и крупни административни центрове като Пловдив и Карлово, които могат да стимулират социално-икономическото й развитие в бъдеще. Територията на общината е отворена, достъпна и свързана със съседните общини с четири основни вход-изходни пътни артерии. Основният е път втори клас II-64 с дължина 3.95 км Пловдив - Карлово преминаващ през землището на с. Михилци.

През територията на община Хисаря преминава електрифицирана жп линия Пловдив – Хисаря. По линията се движат шест пътнически влака. Тя е от второстепенно значение за транспортното обслужване. На територията на общината функционира една гара - Хисаря, и една спирка - с. Черничево. Гарата разполага с добре развита коловозна мрежа. Главната линия, която минава през южната и източна част от територията, създава условия за бързи и удобни комуникации както към областния център град Пловдив и към другите части на страната.

Пътникопотока на територията на община Хисаря се обслужва предимно от автобусен транспорт. Изпълняват се обществени превози по областна и общинска транспортни схеми, които свързват Хисаря със съседни общини, с областния център – гр. Пловдив и със селата на общината. Материалната база, с която разполагат лицензираните транспортни фирми, които обслужват отделните линии и транспортни схеми в голямата си част не отговаря на съвременните изисквания за енергийна ефективност.

Традиционните връзки, които общината поддържа с град Пловдив пряко влияят върху усвояването на ресурсите и установените модели на развитие на урбанистичната и икономически структури. С град Пловдив функционират добри административни, здравни и културни връзки и възможност за интегриране при изпълнение на мащабни регионални инфраструктурни проекти. Изградени са добри регионални връзки в областта на управлението на отпадъците и опазването на околната среда.

[451] Източник: ПИРО Хисаря

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

Положително въздействие върху развитието на община Хисаря оказват изградените традиционни икономически връзки и мобилност на работната сила с общините Пловдив и Карлово. Ежедневно много от жителите на общината в трудоспособна възраст пътуват до тези съседни общини, където работят в сферата на услугите, промишлеността и държавната администрация.

Общини от 5-то йерархично ниво

В област Пловдив центрове от 5-то йерархично ниво са общините Брезово, Калояново, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перущица, Родопи, Садово, Съединение.

Общините с центрове от пето йерархично ниво са идентични с определените слабо урбанизирани (периферни) общини. Това са малки общини със затруднено социално-икономическо развитие. Разположени са по периферията на района и централната му част, формирайки феномена „вътрешна периферия". В случая, общини с центрове от пето йерархично ниво са разположени извън осите, свързващи градовете от второ и трето йерархично ниво. Тези общини са включени в обхвата на т.н. „райони за целенасочена подкрепа". Стимулирането на техните центрове е важно, за да могат да предлагат необходимите първични услуги на населението, както и работни места извън земеделската и горската функция.

Стимулирането на тези центрове е много важно, за да могат да предлагат необходимите първични услуги на населението.

Община Брезово[452]. Общинския център гр. Брезово отстои на 36 км от областния център – Пловдив. На територията на община Брезово са налични възможности за развитие на културен, екотуризъм, винен, кулинарен и планински туризъм. В рамките на област Пловдив развитието на специализираните видове туризъм може да се свърже с мрежа от пет по-компактни пространствени пояса, в които съществуват условия да се формират специфични комбинации от туристически продукти. Съгл. това областно разпределение на пояси, община Брезово попада в Северния пояс, който обхваща общини Карлово, Сопот.

Недостатъкът е в отместването на най-силните оси на урбанизация извън общинската територия и вероятността това да даде отражение върху темповете на социално-икономическото ѝ развитие. Предимството е възможността да се запази екологичното равновесие на зоната. Това качество е по-ценно от силно урбанизираните територии и е приоритет в местната политика.

През периода 2021-2027г. се предвижда партниране с общините граничещи с община Брезово за реализиране на проекти, съобразени с предвижданията на новата Обща селскостопанска политика (ОСП) за периода 2024-2027 г. Идентифицираните проекти са заложени в Приоритет 1. Прилагане на нови подходи за развитие на конкурентноспособна,

[452] ПИРО Брезово

устойчива, местна икономика (промишленост, селско стопанство и туризъм), основана на местните условия и ресурси – животновъдство, земеделие, обслужваща техническа инфраструктура и др.

Община Калояново[453]**.** Общинския център с. Калояново е на разстояние 24 км от областния център гр. Пловдив и на 16 км северно от Автомагистрала „Тракия" – основна пътна артерия в Южна България. Връзката с областния център се осъществява пряко чрез път II-64 Пловдив – Карлово и едната от ж.п. линиите, свързващи гр. Пловдив с гр. Карлово и минава през селата Калояново, Черноземен, Долна Махала, Горна махала, Иван Вазово и Песнопой.

Пътникопотокът на територията на община Калояново се обслужва предимно от автобусен транспорт. Изпълняват се обществени превози по областна и общинска транспортни схеми, които свързват Калояново със съседни общини, с областния център – гр. Пловдив и с останалите населени места на общината. До всички населени места в общината има ежедневен автобусен транспорт, като за по-големите села и тези, намиращи се на второкласен път Пловдив-Карлово и Пловдив - Хисаря, транспортната обезпеченост е достатъчна – на всеки час.

Традиционните връзки, които се поддържат с община Пловдив са – административни, здравни и културни връзки и възможност за интегриране при изпълнение на мащабни регионални инфраструктурни проекти. Изградени са добри регионални връзки в областта на управлението на отпадъците и опазване на околната среда. Положително въздействие оказват изградените икономически връзки и мобилност на работната сила с общините Пловдив и Карлово. Ежедневно много от жителите на общината в трудоспособна възраст пътуват до тези съседни общини, където работят в сферата на услугите, промишлеността и държавната администрация.

В Концепцията за туристическо райониране на България от 2015 г., община Калояново е включена в Тракийски туристически район с административен център град Пловдив, заедно с още 34 общини от Южен централен и Югоизточен район. Тракийският туристически район има основна специализация в културен и винен туризъм. Разширената му специализация е: Културен туризъм (всички видове); Винен туризъм; Делови туризъм; Здравен туризъм; Приключенски и екотуризъм. Община Калояново има потенциал да развива почти всички видове туризъм, включени в разширената специализация на туристически район „Тракия", с акценти върху културно-историческия и селския туризъм.

Община Калояново може да участва активно в регионалния туристически продукт, интегрирайки своя собствена туристическа марка и предлагайки различни форми на устойчив туризъм. На територията на общината съществуват природни и антропогенни зони и фактори (природни забележителности, защитени зони, религиозни и културни

[453] ПИРО Калояново

обекти, етнографски ресурси, култура и традиции, недвижими културни ценности и обекти), които биха могли да се използват за развитие на туризма.

Географското положение на общината разкрива потенциал за интегрирано развитие и изграждане на връзки със съседни общини и крупни административни центрове като Пловдив и Карлово, които могат да стимулират социално-икономическото й развитие в бъдеще.

Община Кричим – относно текущо състояние на територията, в т.ч. идентифицирани проблеми и тенденции за развитие, приоритети за новия програмен период, откъдето и потенциални партньорства за реализиране на ИТИ (изготвянето на План за интегрирано развитие на община Кричим /ПИРО/ за периода 2021-2027 г. е в процес на разработване от 2020г.)

Община Куклен – относно текущо състояние на територията, в т.ч. идентифицирани проблеми и тенденции за развитие, приоритети за новия програмен период, откъдето и потенциални партньорства за реализиране на ИТИ (няма информация дали изготвянето на План за интегрирано развитие на община Куклен /ПИРО/ за периода 2021-2027 г. е в процес на разработване)

Община Лъки[454]**.** Община Лъки е разположена на около 50 км южно от областния център – град Пловдив. За общината е ясно изразена тенденция към намаляване приноса на местната икономика към област Пловдив. Транспортната инфраструктура осигурява ежедневна връзка до Пловдив и Асеновград.

Общината е със силно изразени отрицателни демографски характеристики. Има едно училище в град Лъки, което предлага паралелки до 12 клас, но повечето деца след седми клас продължават образованието си в Асеновград или Пловдив.

На територията на общината не функционират болнични заведения, разкрит е само филиал на спешна медицинска помощ. Това прави изключително трудно осигуряването на качествен достъп до здравеопазване в общината. Населението като цяло се обслужва от болничните заведения в Асеновград и Пловдив.

Община Марица[455]**.**

Административният център на Община Марица е град Пловдив. Тя е добре обезпечена от транспортно – комуникационна инфраструктура. Обслужването на населението с масов транспорт става от междуселищни автобусни линии и маршрутни линии на гр. Пловдив. Маршрутите към Община Марица са с начална точка Автогара „Север“ - гр. Пловдив. На настоящия етап има автобусни линии от Пловдив до Радиново – Костиево, Труд – Строево, Скутаре, Рогош и Маноле.

---

[454] ПИРО Лъки

[455] ПИРО Марица

Тя попада в агломерационния ареал на община Пловдив, поради териториалното разположение, спецификата на историческото развитие и актуалните връзки в икономическата, социалната и териториално-устройствената сфери.

Основни компоненти на социалния сервиз, съществен дял от работните места, както и административно, транспортно и друго обслужване на населението на община Марица се осигуряват в центъра на агломерационния ареал гр. Пловдив. От друга страна, с оглед качеството й на непосредствен хинтерланд на агломерационното ядро, в границите на общинската територия се реализират ежедневни жизнедейности на част от населението на Пловдив, като полагане на труд, обитаване в условията на по-висок стандарт и пр. Горното е в значителна степен следствие от обстоятелството, че поради актуалното административно-териториално устройство, община Пловдив не разполага с достатъчен териториален ресурс за пълноценно доизграждане на основните функционални системи в съответствие със съвременните изисквания и обществения интерес, в т.ч. за реализиране на инвестиционни инициативи, осигуряващи развитието в стопански и в социален аспекти.

Основните дейности – обитаване, труд, отдих, обществено обслужване, транспорт и комуникации, както и дейности, свързани с подобряване на екологическата обстановка, се осъществяват в условията на обвързаност и взаимно допълване между община Марица и община Пловдив, както и с други общини в границите на агломерационния ареал. Това е база за продължаващо сътрудничество и бъдещи съвместни проекти.

В икономическия профил на общината са представени различни сектори и икономически дейности. Факторите за тяхното развитие могат да бъдат отнесени в три групи: наличие на ресурси и традиции в развитието им. Типичен пример в това отношение е селското стопанство; Повишен инвестиционен интерес през последните 10-15 години, основаващ се на непосредствената близост до гр. Пловдив и благоприятното транспортно – комуникационно положение на общината. Развит пазар на имоти - терени, използвани за изграждане на индустриални и логистични обекти.

Немалка част от нововъзникналите предприятия са разположени върху свободни терени – земеделски земи, на които е променено предназначението. Предпочитани са такива в непосредствената зона на влияние на АМ „Тракия“ и други с изгодно транспортно-комуникационно положение. Изгодите за подобни предпочитания на инвестиционния капитал вместо съществуващите производствени зони в гр. Пловдив са, че не се налага да се инвестира за реновиране на силно амортизираната базова инфраструктура (електро, ВиК и др.) в тези зони. На второ място по-ниските цени на имотите и на данъци в община Марица също оказват определено влияние.

Заетите в икономиката на община Марица са от община Пловдив, които по линия на ежедневните трудови пътувания намират заетост в предприятията в общината. Броят на лицата в трудоспособна възраст в община Марица (18337 д.) включва и лица извън работната сила - студенти, ученици над 16 години, жени в майчинство и др. Част от този контингент намира работа в гр. Пловдив. Изводът от това е, че осигуряването на потребностите от работна сила само от лица от община Марица е трудно. Съпоставката

между броя на заетите лица (13143 д.) и контингента от лица в трудоспособна възраст в община Марица (18337 д.) показва, че това затруднение се решава с работна сила от община Пловдив. Това са лица с определени образователни и квалификационни качества.

Обезлюдяването на община Марица е незначително. Влияние за това оказва непосредствената близост до община Пловдив, добре уредените транспортни връзки, наличието на работни места и добре уредената селищна среда.

Развитието на социалната инфраструктура в община Марица е със специфични характеристики. Те са свързани с изцяло селския характер на общината (без изявен административен и обслужващ център в границите ѝ) и с много тесните ѝ интензивни връзки с гр. Пловдив – по линия на транспортното обслужване и на другите видове услуги. Това дава отражение върху обхвата на обслужващите дейности и свързаната с тях социална инфраструктура. Представените услуги с бюджетен характер са с подчертано селищен характер и са свързани със задоволяване на най-често възникващи потребности. Услугите с по-високо специализиран характер се задоволяват извън границите на общината – основно в община Пловдив.

По-голямата част от учениците от общината, които учат в средната степен на общообразователните и професионалните училища, пътуват към гр. Пловдив. Това се налага, тъй като в община Марица липсват средни училища - изключение е училището в с. Калековец, което е със статут на средно училище от учебната 2020/2021 г. Част от учениците от общината учат и в профилираните училища (езикови, хуманитарни, по изкуствата, спортно) в гр. Пловдив. На територията на общината няма професионални училища. Професионално образование учениците от общината получават в професионалните гимназии в гр. Пловдив.

Специализираната извънболнична лечебна помощ населението на общината получава от лекари специалисти в гр. Пловдив. На територията на община Марица няма действащи болнични заведения. Пациентите от община Марица се обслужват от болничните заведения в община Пловдив. Спешната и неотложната медицинска помощ за населението от общината се извършва от филиала на ЦСМП – гр. Пловдив.

Един от основните приоритети на ДП „НКЖИ“ е преструктурирането на ж.п. възел Пловдив, който заема стратегическо местоположение в транспортната схема на страната. Разработен е проект „Развитие на железопътен възел Пловдив”, който включва модернизация на ж.п. гари Пловдив, Пловдив Разпределителна, Крумово, Тракия, Скутаре и ж.п. участъци Пловдив-Крумово и Пловдив-Скутаре, както и модернизация на ж.п. гара Филипово и на ж.п. участък Пловдив-Филипово-Скутаре. На територията на община Марица проектът предвижда интервенции: ж.п. участък Филипово-Скутаре; гара Скутаре; ж.п. участък Тракия-Скутаре.

В перспектива с реализирането на инвестиционен проект на „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Пловдив, в който се предвижда селата Царацово, Труд и Войводиново ще отвеждат отпадните си води до ПСОВ- Пловдив.

Като член на РСУО Пловдив, община Марица предава за третиране генерираните на територията отпадъци на Регионално депо за неопасни отпадъци (РДНО) Цалапица и Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ (ДНОИБРЗС) Шишманци. В ДНОИБРЗС с. Шишманци са изградени: сепарираща инсталация, инсталация за биологично разграждане по закрит способ и депо за неопасни отпадъци с действащи 2 (от общо предвидените 4) клетки за депониране. В РДНО с. Цалапица са изградени 12 клетки за обезвреждане (депониране) на неопасни отпадъци без извършване на предварителното им третиране. Предстои увеличаване капацитета на депото, което ще осигури екологосъобразното третиране на отпадъците и удължаване на експлоатационния период на съоръжението.

В периода 2-21-2027г. община Марица е визирала приоритетното си развитие в Създаване на условия за по-добра свързаност и намаляван на териториалните диспропорции (Приоритет 4 от ПИРО), който е насочен към дефиниране на стратегически цели за подобряване на разнообразните връзки (не само в транспортното направление), което ще води до изпълване с качествени характеристики на териториалната общност, регламентирана като община. Този приоритет произтича от особеностите на община Марица. Тя се намира в зоната на активно влияние на община/град Пловдив. Много са интензивните връзки между двете общини по линия на: транспортното обслужване, трудовите и културно-битовите пътувания. Специфичен характер имат и връзките, базирани на обстоятелството, че общинския център на едната община (Марица) е на територията на другата община (Пловдив). Утвърждаването на свързаността ще има като резултат засилване на агломерационния ефект в зоната на влияние на мощния икономически, транспортен и обслужващ център – гр. Пловдив.

В община Марица е определена Зона за развитие на производствени и логистични дейности, която включва 3 подзони, като 2 от тях са разположени на границата с община Пловдив:

Подзона за производствени и логистични дейности: Войсил – Бенковски –Радиново – Царацово – граница на община Пловдив.

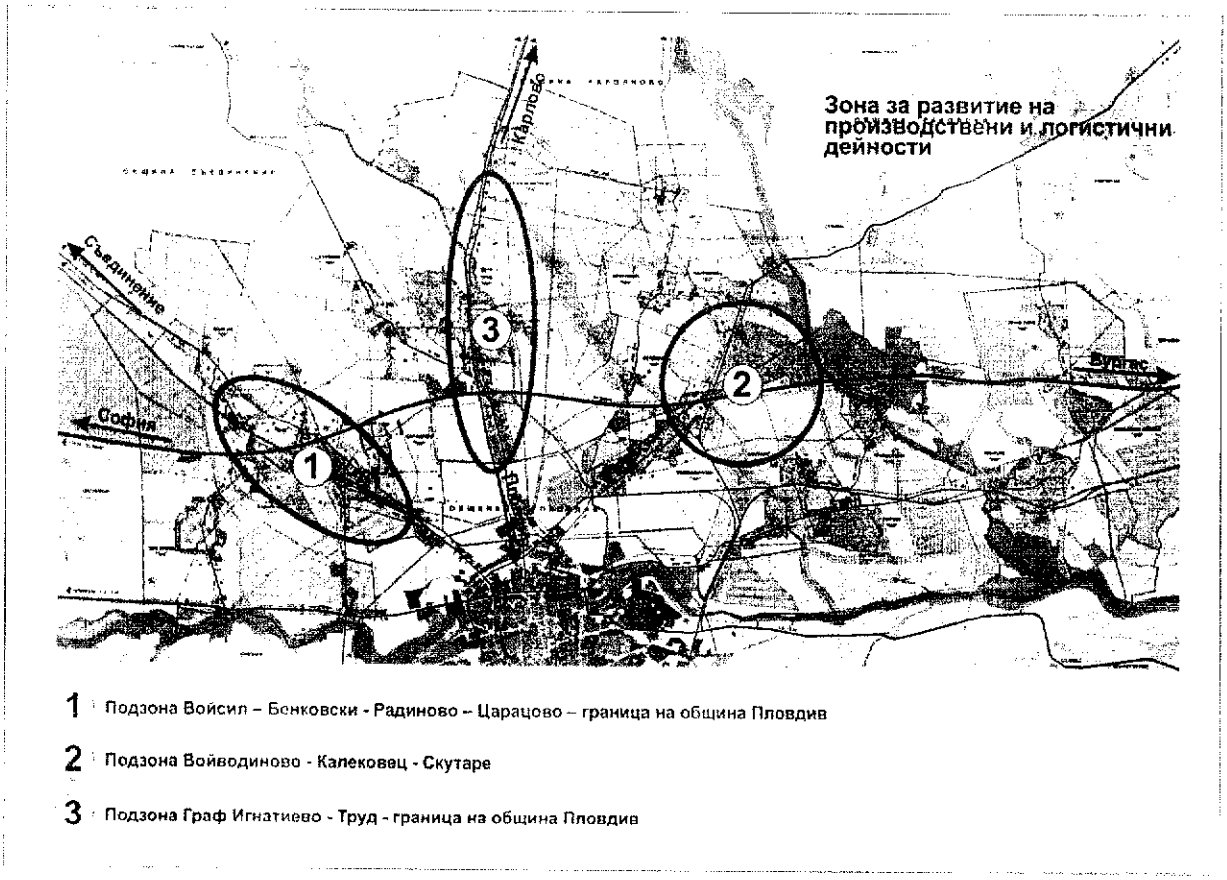
Териториалният обхват на тази подзона е заложен в Общия устройствен план на община Марица като зони с три типа функционално предназначение (Псп (складово-производствена), Смф (смесена многофункционална) и Соп (смесена обслужващо производствена). В териториалния обхват на подзоната попадат 4 села, с общо население 6490 души. В по-широк аспект подзоната може бъде разглеждана като част от „Тракия Икономическа зона". Реалното ѝ функциониране е с начало от 90-те години, с изграждане на промишлени обекти на няколко чуждестранни компании, като „Ферерро", „Либхер" и „Сокотаб". Приблизителната площ на разглежданата подзона е около 787 ха (посочените площи тук и по-долу съответстват на обхвата на съответните устройствени зони по ОУПО). Степента на усвоеност е около 20%, т.е. зоната разполага със значителен неусвоен потенциал и с възможности за по-нататъшно развитие. В югоизточна посока зоната достига

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

границата на община Пловдив. Според проекта за изменение на ОУПО Пловдив в прилежащата територия са предвидени зони със сходен вид функции.

Подзона за производствени и логистични дейности Граф Игнатиево - Труд – граница с община Пловдив.

По предвижданията на ОУП на община Марица тази зона е с функционално предназначение Смф. В териториалния й обхват попадат две от големите села в общината – Труд и Граф Игнатиево, с общ брой население към 2019 г. – 5736 д. Общата й площ е около 335 ха. От тях усвоени са около 10%, предназначени предимно търговска и логистична дейност. В южна посока зоната достига границата на община Пловдив. Според проекта за изменение на ОУПО Пловдив в прилежащата територия са предвидени устройствени зони със сходен вид функции.

Фигура 11.1.2. Териториалната локализация на Зона за развитие на производствени и логистични дейности

Зона за алтернативен туризъм и рекреация в съхранена природна среда

Община Марица попада в периферната зона на мощния туристически център гр. Пловдив. Като такава, общината не е припозната като туристическа дестинация, което се дължи на редица фактори. В същото време тук съществуват потенциал за развитие на алтернативни форми на туризъм, свързани с културно-исторически ресурси, които по

подходящ начин могат да допълват туристическите ресурси от подобен характер, с които разполагат гр. Пловдив и други близко разположени общини.

От друга страна на територията на община Марица има качествени природни ресурси, които са предпоставка за развитие на функциите отдих и рекреация. Предимството на тези части от територията на общината е обстоятелството, че те могат да се превърнат в привлекателни за населението на община Пловдив, която изпитва остър недостиг от подобен вид територии със сходни природни дадености.

Потенциал има в сътрудничеството с община Пловдив и другите общини за развитие на община Марица като съпътстваща туристическа дестинация на утвърдените туристически дестинации в област Пловдив и в Южен Централен район; Изграждане на територии за туристическо посещение, отдих и рекреационни дейности, напр. по поречието на река Марица, обхващащи и обекти на недвижимото културно, както и на природното наследство, може да бъде предмет на съвместни (междуобщински) проекти с община Пловдив и община Родопи.

Възможност за кооперране между общините Марица и Пловдив има в акцентиране на интензивните междуобщински връзки със съседните общини и на първо място с община Пловдив, по линия на: ежедневните трудови пътувания; транспортното обслужване; средното общо, профилирано и професионално образование; болничното обслужване и спешната медицинска помощ; социалните дейности; решаване на общи проблеми с екологичен характер; реализация на общи идеи за социализиране на крайбрежни територии на р. Марица; разработване на съвместни туристически пакети и др.

Община Перущица[456]**.** Община Перущица е извън градските агломерационните ареали, независимо от факта, че попада в зоната на активно влияние на областният център – гр. Пловдив. Характеризирането на община Перущица, като „много малка община" и фактът, че попада в зоната на активно влияние на Пловдив предполага действия по сдружаване с други общини, формиращи агломерационният ареал на Пловдив за общи действия в сферата на социално-икономическото развитие, опазването на околната среда, транспортната и създаване на съвместни туристически продукти.

Поради близостта на областния град и „Гракия индустриална зона" населението на община Перущица извършва ежедневна трудова миграция в поска Пловдив. Населението използва обслужващите функции на областния град в областта на образованието и здравеопазването, като ежедневно ученици от пети до дванадесети клас пътуват до гр. Пловдив. Оживеният обмен и пътникопоток между двете общини, както и стратегическото местоположение, което заема гр. Пловдив, както установените добри контакти между общинските и областните администрации са предпоставка за реализация на съвместни проекти в областта на културата и туризма.

[456] Източник: ПИРО Перущица

Във фокуса на инвестициите ще бъде развитието на функционални зони на база на идентифицираните възможности в интегрираните териториални стратегии и в тази връзка приоритетно ще се насърчават интервенции, допринасящи за засилване на функционалните връзки между отделните територии и населени места.

Община Родопи[457]**.** Административния център на общината е град Пловдив, но той не е част от нея. Община Родопи е част от агломерационния ареал на община Пловдив. Тя се явява част от активната крайградска зона на гр. Пловдив и заедно с общините Марица, Стамболийски, Перущица, Кричим и Куклен- имат много добре развити транспортни връзки и притежават необходимата и достатъчна материална база с човешки ресурси, които чрез ефективно управление, могат да осигурят бърза реализация на конкретни и взаимноизгодни приоритети.

През територията на община Родопи минава пътя София - Пловдив - Смолян и ж. п. линията София - Пловдив - Свиленград. На територията на община Родопи, в с. Крумово, се намира международното летище „Пловдив". Транспортните връзки на населението в общината с общинския и областен център Пловдив се осъществява с автобусен и железопътен транспорт - като масови превозни средства, както и с лек автомобилен транспорт по уличната и пътна мрежа на общината. През територията на община Родопи минава пътя София - Пловдив - Смолян и ж. п. линията София - Пловдив - Свиленград.

На територията на Община Родопи, с. Цалапица е изградено „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Марица, Калояново, Стамболийски, Родопи, Перущица, Съединение, Кричим, Асеновград, Раковски, Садово, Брезово и Първомай".

Община Родопи подготвя проект за строителните отпадъци с наименование „Изграждане на депо за инертни отпадъци със съоръжение за третиране – инсталация за третиране на строителни отпадъци с цел последващото им оползотворяване", в рамките на имот с № 59032.14.60 в местност „Чакъла", с. Първенец, община Родопи, област Пловдив". Проектът е на етап одобрение на ПУП. Проблем към момента се явява проектиране и реализация на пътната връзка.

Всички населени места са с компактна селищна структура, но самото развитие на общината, логично, е довело до съсредоточаване на основните административни услуги в гр. Пловдив. Населението в селата не са изолирани като начин на живот и особено в големите села има и млади хора и хора в трудоспособна възраст. Голяма част от населението се занимават със земеделие.

Здравното обслужване в община Родопи се осъществява в Пловдив.

Специализирани институции за социални услуги в община Родопи няма и те се представят на територията на община Пловдив.

Поради функционална и пространствена близост с Пловдив в ядрото на агломерационния ареал, респ. в ПИРО на община Пловдив, като вектори за развитие, могат

[457] Източник: ПИРО Родопи

да попаднат целево Царацово и Войводиново от север и Прослав, Коматево, Брани поле, Белащица и Марково от юг. Това не нарушава функционалната обособеност на цитираните населени места и общините в които са съставна част, но сочи възможности за интегрирано развитие, на съседните общини и удовлетворяване на жизнени потребности на гражданите на съответните общини.

Община Садово[458]**.** Център на общината е гр. Садово, който се намира в близост до р. Марица, на 18 км източно от гр. Пловдив. Община Садово е част от агломерационния ареал на община Пловдив. Съществува добре развита шосейна мрежа между отделните селища на общината и добра комуникация с останалите общини от Пловдивска област. През територията на община Садово преминава I-ва главна жп линия Калотина - София - Пловдив - Свиленград. Обслужването на линията на територията на общината става чрез: жп спирка Садово, жп гара Катуница, жп гара Поповица и жп гара Чешнигирово. Изградена е и новата високоскоростна линия София - Пловдив - Свиленград.

Областната транспортна схема има маршрутни разписания, които да свързват общината с гр. Асеновград и гр. Пловдив .

В община Садово общообразователните училища са седем на брой и една професионална гимназия. Училищната мрежа в община Садово е стабилна.

Липсват здравна мрежа и осигуряването на населението със здравни услуги се осъществява от личните лекари и в заведения в съседни общини и Пловдив.

Разположението на община Садово в най-активната част на Южен централен регион, преминаването през нейната територия на европейския магистрален път Е-80 и железопътното направление СЕ-70, свързващи Западна Европа с Близкия Изток и Азия, /добрата транспортна достъпност до всички части на страната/, развиващият научно - изследователска и производствена дейност Институт по растителни и генетични ресурси - Садово, непосредствената близост до гр. Пловдив и попадането на част от общината в една от осите на активно влияние на Община Пловдив, както и предприемчивостта на местния бизнес са предпоставките, които ще продължат да благоприятстват социално-икономическото й развитие. Наред с това разпокъсаното, ниско ефективно земеделие, недостатъчно развитите канали производство - реализация, разрушените икономически зони около населените места, незадоволителното състояние или липсата на инженерна и подлежащата на рехабилитация социална инфраструктура, високото равнище на безработица, влошената демографска характеристика се явяват проблемите, които стоят пред превръщането на общината в място привлекателно за живот и развитие.

Община Съединение[459]**.** Община Съединение се намира в Южна България на 24 км северозападно от град Пловдив. Община Съединение е с добро транспортно-географско разположение. В непосредствена близост до общинския център – град Съединение, на около

[458] Източник: ПИРО Садово
[459] Източник: ПИРО Съединение

7 км. на юг, преминава автомагистрала Тракия. През територията на общината минава и ж.п. линията Пловдив - Панагюрище. Всички населени места са осигурени с транспортна връзка с общината и с областния център гр. Пловдив.

В общината няма общинска болница. Няма осигурено и здравно обслужване по отношение на специализирани лекарски услуги и се налага пътуване до здравните заведения в гр. Пловдив. Потенциалът за развитие на общината е насочен в сферата на селското стопанство. Наличието на природни ресурси за развитие на селско стопанство и хранително-вкусова промишленост, относително добре развита напоителна система, наличието на научен потенциал в секторите, университети и научно-изследователски институти в Пловдив и в самата община са съществени предпоставки за развитието на устойчиво и диверсифицирано селско стопанство. Политиките в периода 2021-2027 г. ще се насочат към повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и същевременно ще гарантират повишаването на степента на устойчиво и ефективно използване на ресурсите в отрасъла.

11.2. Идентифицирани общи проблеми и предизвикателства по тематични области и сектори

Взаимовръзките са обусловени от функционално-йерархичната структура на мрежата от населени места в Южен централен район, която се характеризира с един изявен център в лицето на град Пловдив, който е вторият по големина град в България.

Не са идентифицирани отрицателни въздействия при бъдещото развитие на общината.

Развитие на индустриални зони и паркове

В последните десетина години протичащите динамични процеси на структурни промени в икономиката все по-ясно открояват необходимостта от обособяването и развитието на нови индустриални терени, които да поемат новите производства.

Концепцията и развитието на индустриалните зони безспорно е резултат на процеси, които текат в икономиката, но другият важен фактор е успехът на водещите инвестиционни дестинации у нас – София и Пловдив. Комбинирането на град с широка периферия и развити индустриални терени, работещи структурирано като инвестиционни дестинации пред чуждестранни инвеститори, определи концепцията на индустриалните зони като важен фактор за пространствено развитие. За наблюдаваната понастоящем засилена местна инициатива за изграждане на индустриални зони допринесе и успехът на клъстер „Тракия икономическа зона“ (ТИЗ).

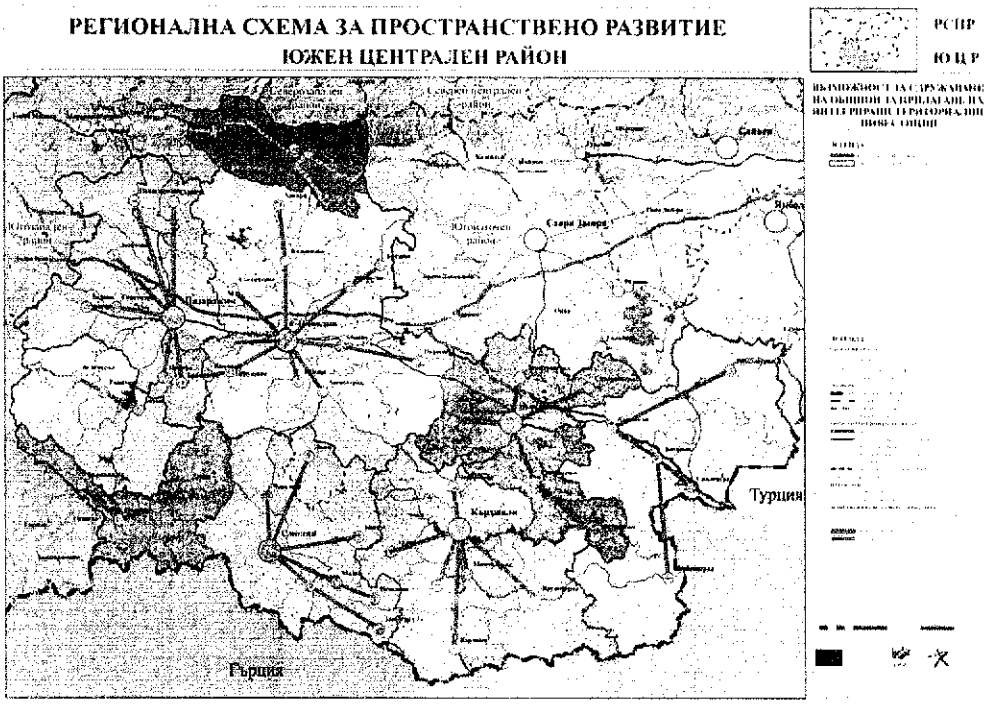
Съществуват различни форми на организация и управление на индустриалните зони. В Пловдив водещият фактор е частната инициатива (на практика имаме частен оператор на

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

зоната, която е публично-частна инициатива като обединение на 6 индустриални зони, 9 общини и 2 клъстера в сътрудничество с местните власти и институции на девет общини: Пловдив, Асеновград, Калояново, Куклен, Марица, Първомай, Раковски, Родопи, Стамболийски).

През периода 2021-2027 г. в ЮЦР се предвижда въвеждането на нови производствени терени. Този процес ще бъде съпроводен с търсене и въвеждане на нови форми за съвместна работа между бизнеса и образователните институции в района.

Опитът на индустриалните зони доказа, че ако се прилага успешно, те могат да помогнат за генериране на заетост, преки чуждестранни инвестиции, валутни приходи, износ и държавни приходи. В по-успешните случаи индустриалните зони също са помогнали за улесняване на усъвършенстването на уменията, трансфера на технологии, приемането на съвременни практики на управление, икономическата диверсификация и формирането на клъстери.

Фигура 11.1.3. Възможност за сдружаване по тематичен признак на Община Пловдив със съседни общини[460]

Интермодална свързаност с национално значение

Изграждане на Градска железница в Пловдив за осигуряване на свързаност на всички райони на общ. Пловдив, както и 11 близки населени места, чрез съществуващата жп мрежа

[460] Източник: АКПР, схеми

и изграждане на нови връзки. Посоченото е залегнало в проекта на новия Общ устройствен план, който е предложен за обсъждане в ОбС, както и в Оперативна програма „Транспорт". По този начин ще се осигури необходимостта от алтернативна опция за придвижване на населението на гр. Пловдив и околните населени места.

Управление на отпадъците

В област Пловдив има създадени четири Регионални сдружения на общини, за експлоатацията на съществуващите регионални депа и съоръжения за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, както следва :

Регионално сдружение със седалище Община Пловдив - за експлоатация на Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в с. Цалапица, общ. Родопи, включващо общините Пловдив, Марица, Родопи, Стамболийски, Съединение, Раковски, Кричим, Перущица;

Регионално сдружение със седалище Община Пловдив - за експлоатация на „Инсталация за биологично разграждане по закрит способ с Депо за неопасни отпадъци", разположени в с. Шишманци, общ. Раковски, включващо общините Пловдив и Раковски;

Регионално сдружение със седалище Община Карлово - за експлоатация на Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в землището на гр. Карлово, включващо общините Карлово, Хисаря, Калояново, Брезово, Сопот;

Регионално сдружение със седалище Община Асеновград - за експлоатация на Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в землището на гр. Асеновград, включващо общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки.

Обхванато в системата на организирано сметосъбиране е 100% от населението на областта.

Липсата на специализирани депа за строителни отпадъци води до неконтролирано изхвърляне на строителни отпадъци от граждани и фирми и формиране на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсяване на зелените площи в самите населени места.

Възможност за решаване на проблема конкретно за община Пловдив е реализирането на проекта на Община Родопи „Изграждане на депо за инертни отпадъци със съоръжение за третиране – инсталация за третиране на строителни отпадъци с цел последващото им оползотворяване", в местност „Чакъла", с. Първенец, община Родопи.

Качество на атмосферния въздух (КАВ)

Замърсяването с ФПЧ10 продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух в района на „Агломерация Пловдив". Направеният анализ на данните показва обратно-пропорционална зависимост между измерените нива на ФПЧ10 и

измерената температура, а именно - през летния период с повишаване на средноденонощните температури, измерените стойности по ФПЧ10 намаляват, а през зимния сезон с понижаване на температурата и започване на отоплителния сезон измерените стойности са в по-високи граници. Съществено влияние върху регистрираните стойности оказват и специфичните метеорологични условия в района - температурни инверсии (в около 85% от дните), голям процент дни с безветрие (около 40% от дните в годината са със скорост на вятъра под 1,5 m/s) и мъгли, водещо до задържане и натрупване на замърсителите.

Районът се характеризира с активен транспортен трафик, който също оказва негативно влияние върху качеството на атмосферния въздух и допринася за по-високите нива на ФПЧ10. За подобряване качеството на атмосферния въздух е възможно реализиране на съвместни проекти на общините, попадащи в обхвата на агломерация Пловдив.

Туризъм

За област Пловдив има разработена „Стратегия за интегриран и устойчив туризъм на област Пловдив 2019 – 2027 г.“, приета с решение от 26.03.2019 г. на Областния съвет за развитие на област Пловдив.[461]

Област Пловдив попада в 3 туристически района.

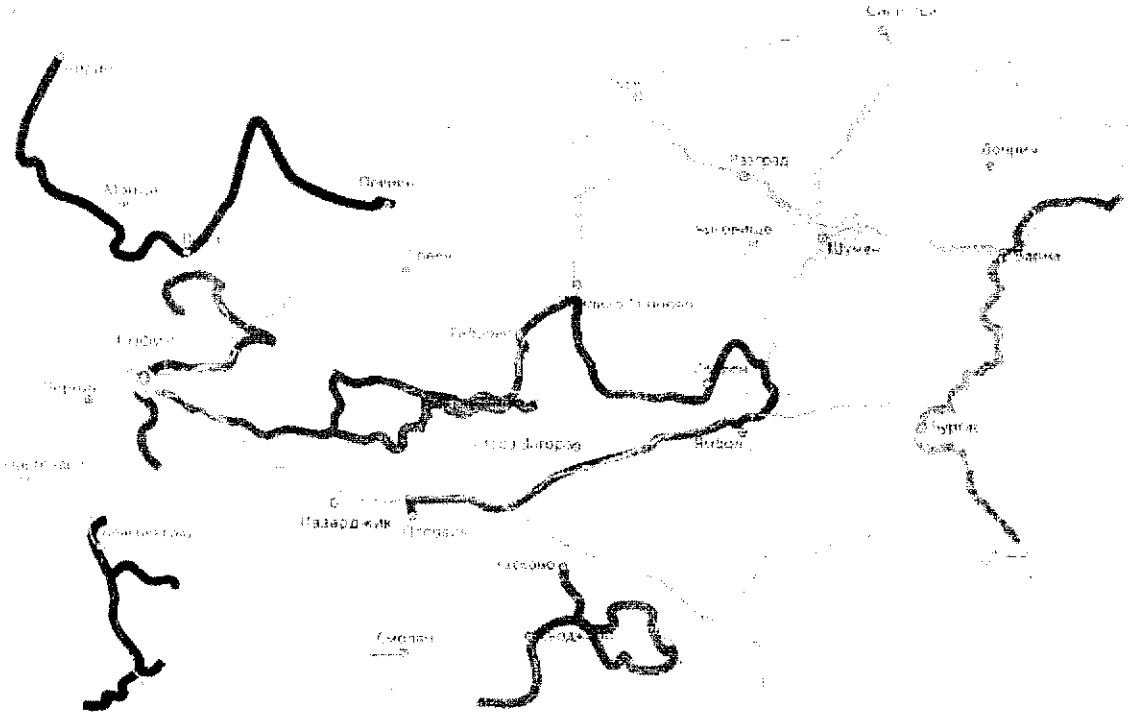
Туристически район „Тракия“ (35 общини) с основна специализация „Културен и винен туризъм“, включващ от област Пловдив общините Брезово, Калояново, Кричим, Марица, Перущица, Пловдив, Първомай, Раковски, Садово, Стамболийски и Съединение. При учредяването на ОУТР през 2018 г. членове на организацията стават община Брезово, Марица, Перущица, Пловдив и Първомай.

В обхвата на туристическата зона „Пловдив – Асеновград – Батак“ попадат: архитектурен и археологически резерват „Античен град Филипопол и старинен Пловдив“, Епископска базилика на Филипопол, Малка базилика на Филипопол, Джумая джамия (гр. Пловдив), Бачковски манастир (с. Бачково), Асенова крепост (гр. Асеновград), тракийско скално светилище „Белинташ“ (с. Сини връх), антична гробница (с. Маноле), църква „Св. Неделя“ (гр. Батак), късноантична и средновековна крепост „Перистера“ (гр. Пещера), дворец „Кричим“ (с. Куртово Конаре), раннохристиянска базилика – Червената църква (гр. Перущица).

Туристически район „Родопи“ (27 общини) с основна специализация „Планински и селски туризъм“, включващ общините Асеновград, Куклен, Лъки и Родопи от област Пловдив. При учредяването на ОУТР „Родопи“ през 2017 г. единствено община Куклен става член на организацията.

[461] Бележка: Стратегията е разработена в рамките на проект „Стратегии за интегриран, бавен, зелен и здравословен туризъм“ – INSiGHTS – Integrated Slow, Green and Healthy Tourism Strategies“ по Програмата за транснационално сътрудничество „Дунав 2014 – 2020 г.“.

Туристически район „Долината на розите“ (19 общини) с основна специализация „Здравен и културен туризъм“, включващ от област Пловдив общините Карлово, Сопот, Хисаря. В ОУТР през 2019 г. членове стават общините Сопот и Хисаря. Туризмът има ясно определен сезонен характер, доминиращ е културният и събитийният туризъм, а дестинацията се възприема като безопасна с балансирано съотношение между посетители и жители. За да се даде възможност да се използват всички туристически ресурси, една от перспективите е да се развие интегрираното им предлагане в рамките на областта по посока към други области, общини и населени места.

Фигура 11.1.4. Културно исторически дестинации[462]

Разделянето на зоните с концентрация на НКЦ от граници на няколко туристически района или граници на регионални схеми за пространствено развитие на райони от ниво 2, следва да се пренебрегва. **Важни са качествата на туристическите продукти, базирани на НКЦ, а не формалните им граници.**

В национален план темата за опазване и развитие потенциала на природните дадености и културно-историческото наследство за насърчаване и укрепване на туристическия сектор намира пряко изражение в идеята да се надхвърлят регионалните граници и да се работи в следното направление за инфраструктурно, продуктово и пазарно

[462] https://www.tourism.government.bg/bg/pages/kulturno-istoricheski-destinacii

позициониране туристическите обекти за разработване и утвърждаване на националните културно исторически дестинации.

Осъществяване на партньорство между общините, попадащи в следните дестинации:

- **„Българска архитектура и занаятчийство“:** София - Панагюрище - Копривщица - Сопот - Калофер - Шипка - Габрово - Велико Търново - Сливен - Котел - Жеравна - Стара Загора - Пловдив - Пещера.

11.3. Възможности за кооперирane с други общини за изпълнение на съвместни проекти

Кооперирane и изпълнение на интегрирани проекти и дейности със съседни общини

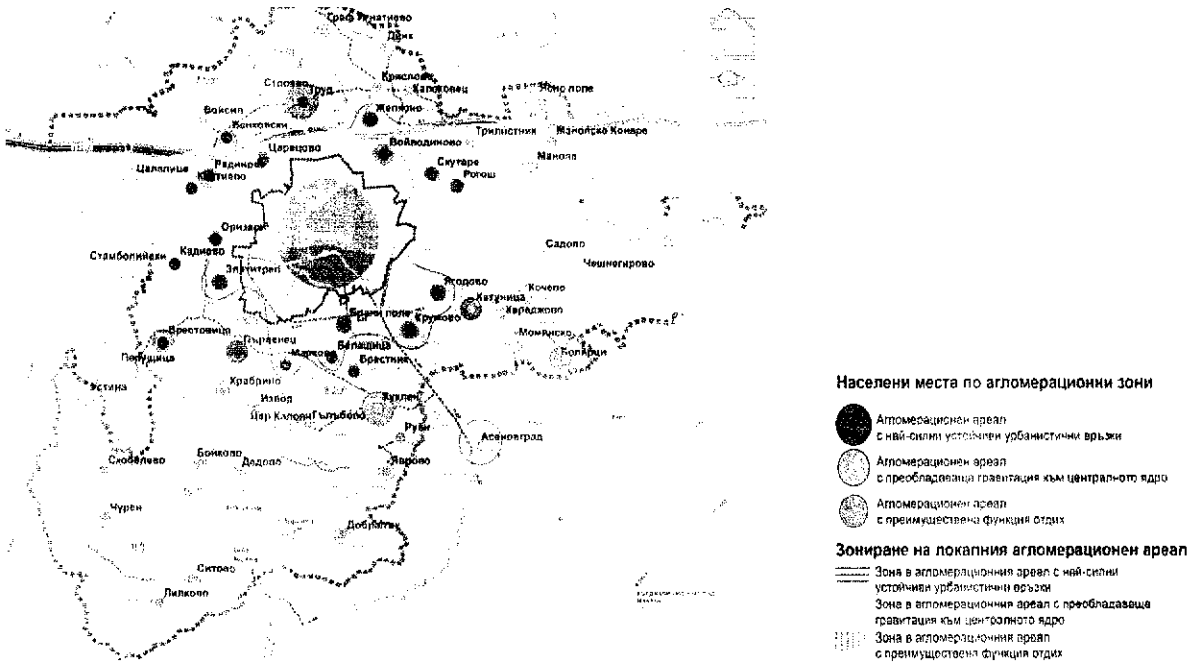
Правната форма за кооперирane на общините за реализация на съвместни проекти и дейности е междуобщинското сътрудничество, регламентирано в Европейската харта за местно самоуправление, Конституцията на РБ и ЗМСМА. Междуобщинското сътрудничество може най-общо да се дефинира като взаимоотношение, основано на взаимно доверие и разбирателство между местните власти на две или повече общини за реализацията на конкретен проект, инициатива или за предлагане на конкретна услуга от взаимен интерес при запазване на местните приоритети. Смисълът на общинското кооперирane е да се мобилизират наличните ресурси на две и повече общини за осъществяване на дейности от взаимен интерес, които не биха могли обективно да се осъществят от всяка от тях поотделно, поради недостиг на средства и капацитет.

Възможностите за кооперирane са предвидени и в действащата Концепция за пространствено развитие на Община Пловдив, в която е посочено, че агломерационен ареал и неговото зониране разделя населените места около Пловдив на три степени, както следва:

В зоната с най-силни урбанистични връзки: В тази зона, формирана от най-устойчивите урбанизирани територии на общините Марица и Родопи, има експанзия на три от функционалните подсистеми на Пловдив – висококатегорийното обитаване, икономическите активности и отдиха. Независимо, че има и функции, които тези населени места ползват от Пловдив, преобладаващия урбанизационен процес е именно експанзията на функции от компактния град.

В зоната с преобладаваща гравитация към централното ядро: В тази зона се реализират двустранни функции като второ жилище, обслужване, образование и труд. Зоната се характеризира със сравнителен баланс на двустранните връзки с преобладаване на връзките към компактния град. Тази и предходната зона освен това са привлекателни дестинации за изнасяне на микропредприятия от компактния град към агломерационния ареал.

В зоната, определена преимуществено за отдих.

Фигура 11.1.5. Населени места в зоните на агломерационния ареал на Пловдив[463]

Бъдещото планиране следва да предложи съвместни междуобщински проекти в рамката на агломерационния ареал. По отношение на устройствената рамка, това означава синхронизиране на предвижданията на общите устройствени планове на общините Пловдив, Марица и Родопи като близка цел, а впоследствие и на общините Куклен, Перущица и Стамболийски.

Територии, имащи потенциал да влияят върху развитието на община Пловдив, са общините Родопи и в известна степен Марица и Садово. При тях влиянието по-скоро се изразява в предпочитанията на хората къде искат да придобият жилищен имот или земя. Тази конкуренция между общините тепърва ще се засилва с развитието на гр. Пловдив и неговата ограничена възможност за развитие на строителството.

В контекста на интегрираните териториални инвестиции

На този фон, основните задачи пред националната политика за пространствено развитие обхващат:

- Стимулиране развитието на полицентрична мрежа от градове-центрове – чрез подобряване на свързаността им и повишаване на икономическата им мощ;
- Подобряване качеството на урбанизираната среда в основните опорни центрове на полицентричната мрежа - чрез интегрирано възстановяване и развитие;
- Създаване на повсеместни условия за икономически растеж - чрез оптимално оползотворяване на местните ресурси, стимулиране на алтернативна заетост и развиване на нови умения и знания;

[463] Източник: Предварителен проект за Изменение на Общия устройствен план на Пловдив - 2007

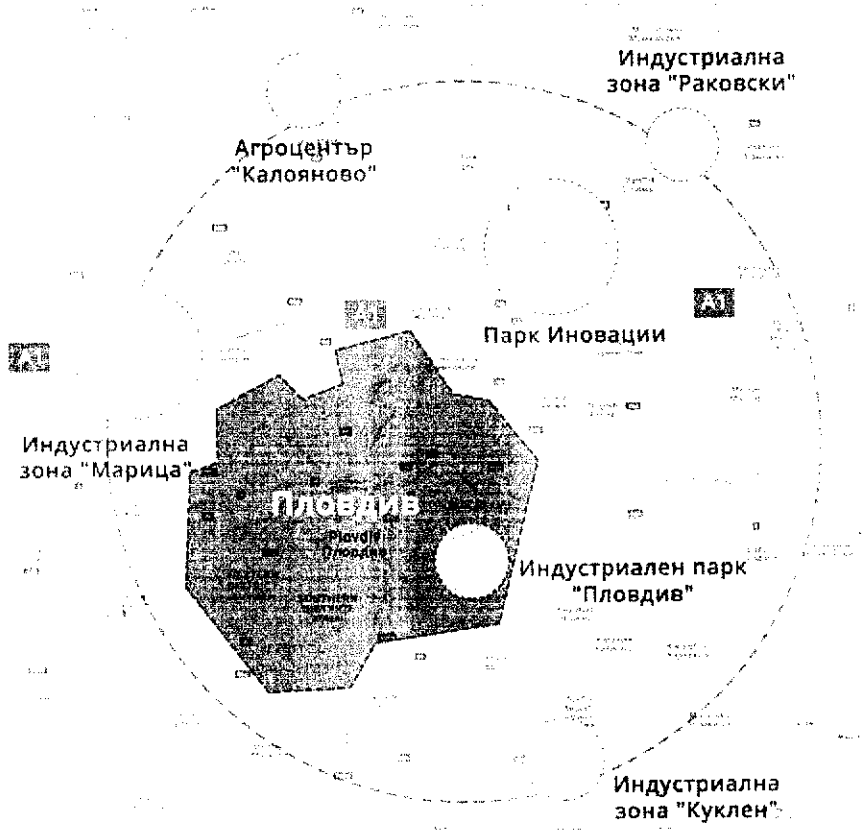
- Подобряване на качеството и поддържане на пространствената цялост на системите на образованието, здравеопазването, на социалните и културни услуги, чрез сътрудничество и кооперииране на общини;
- Реконструкция и доизграждане на транспортната и инженерно-техническата инфраструктура за подобряване на мобилността, комуникативността и достъпа до услуги;
- Оползотворяване на потенциала на малките населени места с характерни природни и културни ценности и използването му като стимулатор на икономическото развитие.
- Маркираните основни задачи обхващат всички най-важни елементи на националното пространство – урбанизираната и съхранената природна среда, осите и центровете на развитие, публичните услуги и инфраструктурата, заетостта, мобилността и достъпността, от които зависи и качеството на живот

Кооперирането между две или повече общини ще повлияе положително на икономическото развитие чрез засилен търговски обмен, логистична дейност, както и възможност за реализиране на съвместни проекти. При осъществяване на взаимодействие между тях има реална възможност някои от проектите да бъдат идентифицирани като интегрирани териториални инвестиции.

В тази връзка възможности за кооперииране има в следните тематични направления:

– Подобряване качеството на инфраструктурата в съществуващото агломерационно образувание.

„Тракия икономическа зона“ (ТИЗ) обединява 6-те индустриални зони в района на Пловдив – индустриално-търговска зона „Марица“, индустриална зона „Раковски“, промишлено-търговска зона „Куклен“ и в начален етап на развитие – парк „Образование и високи технологии“ в Пловдив, индустриална зона и високотехнологичен център „Тракия“ и АГРО център „Калояново“. До момента ТИЗ има реализирани 1 милиард евро инвестиции. ТИЗ е публично-частна инициатива. По идея на сдружение „Инвестиционна инициатива“, през май 2013 г., кметовете на 8 общини (Пловдив, Раковски, Марица, Родопи, Куклен, Асеновград, Първомай, Стамболийски) подписват договор за сътрудничество с цел развитие на регион Пловдив чрез подобряване на бизнес средата.

Фигура 11.1.6. Карта на ТИЗ[464]

Общините в обхвата на агломерационния ареал Пловдив имат по-добри показатели за демографско състояние и икономическа функция. Пространственото и регионалното планиране може да подобри управлението им чрез съчетаване на усилията и координацията на групата общини, в територията на които се формира агломерацията. Развитието на общинската икономика в тези общини е благоприятно повлияно от достъпа до комуникации, образователни институции и научни центрове, качествени човешки ресурси и транспортна обезпеченост.

Усилията на общинските администрации следва да се концентрират в изграждане на бизнес инфраструктура и провеждане на инвестиционен маркетинг за привличане на външни инвестиции и разкриване на нови и по-привлекателни работни места. Същевременно е необходима подкрепа за развитието на малкия и среден бизнес.

– Интегрирани териториални инвестиции за подобряване транспортната свързаност с агломерационния център на ниво 2 в подкрепа на икономическото развитие и трудовата миграция в региона. Ключови проекти: за ремонт и разширение на Околовръстен път – Пловдив; за реконструкция и разширение на бул. „Голямоконарско

[464] Източник: ТИЗ

шосе“ в обхвата на Община Пловдив от ул. „Напредък“ до землищната граница с Община Марица, в обхвата на община Марица до транспортен възел „Царацово“ – път III – 805”.

– **Интермодална свързаност с национално значение.** Изграждане на Градска железница в Пловдив за осигуряване на свързаност на всички райони на общ. Пловдив, както и 11 близки населени места, чрез съществуващата жп мрежа и изграждане на нови връзки. Посоченото е залегнало в проекта на новия Общ устройствен план, който е предложен за обсъждане в ОбС, както и в Оперативна програма „Транспорт“. По този начин ще се осигури необходимостта от алтернативна опция за придвижване на населението на гр. Пловдив и околните населени места.

– **Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на туристическия потенциал на ниво – регион, включващ:**

Разработване и развитие на интегрирана културно-историческа дестинация „Българска архитектура и занаятчийство“ чрез развиване на интегрирани туристически маршрути и продукти, вкл. иновативни форми за представяне на културни събития, традиционни занаяти, исторически възстановки и др., чрез регионален брандинг на дестинацията.

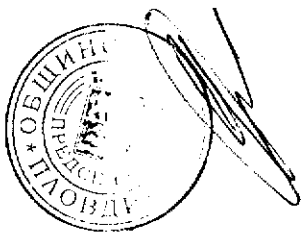
Интегриран териториален туристически продукт, обвързващ Античното наследство – Интегриран териториален туристически продукт, обвързващ Античното наследство – с проектен център община Пловдив и партньор по проекта Община Хисар и други общини, попадащи в културния коридор Виа Диагоналис и на територията на ЮЦР и ЮИР. Предвиждат се инвестициите в благоустрояване, консервация, реставрация и социализация на Античния форум на Филипополл.

Интегриран териториален туристически продукт с фокус османските бани в България - тяхното използване с автентичните функции и възможното адаптивно преизползване. Интегрирани проекти с партньорски общини на територията на ЮИР – Стара Загора, Бургас, евентуално Сливен, Ямбол.

– **Регионално управление на отпадъците.** Пловдив е една от областите, които през периода 2014-2020 г. увеличават количеството на депонираните битови отпадъци. Възможност е увеличаване/изграждане на нови мощности за преработка на битовите отпадъци, както и оползотворяване на произведените при рециклирането продукти. Необходимо е да бъдат разработени съвместни политики за решаване на проблемите с нерегламентираните сметища и политика за намаляване обема на депонираните битови отпадъци. Инвестиции в подобряването на капацитета и екологичната безопасност на Депо за неопасни отпадъци в с. Шишманци - Закриване и рекултивация на Клетка 1 на депото; Изграждане и въвеждане в експлоатация на Клетка 3; Изграждане на втора сепарираща инсталация. Пилотно въвеждане на биоинженерен метод за рекултивация. Инвестиции в подобряването на екологичната безопасност на Регионално депо за неопасни отпадъци в с.

Цалапица – Защитно брегоукрепване на река Марица в района на Регионално депо за неопасни отпадъци - Цалапица; Рекултивация на Регионално депо за неопасни отпадъци в с. Цалапица.

– **Регионално управление на водите.** Изграждане на питейно водохващане „Въча", ПСПВ и довеждащи магистрални водопроводи.

РАЗДЕЛ XII. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение

Пловдив е вторият по големина град в България и най-динамично развиващият се център в Южна България. Сериозните инвестиции и привличането на човешки капитал имат съществен принос Пловдив да отбелязва едни от най-високите темпове на растеж сред икономическите центрове в страната за последните пет години.

Върху бъдещото развитие на община Пловдив влияние ще окажат големи инфраструктурни проекти с национално и регионално значение, които са в процес на изпълнение и са планирани за реализация и финансово обезпечени в периода до 2027 г. Посочените проекти са индикативни, защото са включени в стратегически документи, чиито версии са публично достъпни, но не са официално приети: Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен район, Национален план за възстановяване и развитие, секторни програми и др.

С определените големи инфраструктурни проекти с национално и регионално значение, включени в Интегрираната териториална стратегия за Южен централен район, се надгражда постигнатото в предходния цикъл на планиране и изпълнение.

Следвайки принципа на приемственост са взети под внимание стратегическите насоки за изпълнение, заложени в Регионалния план за развитие на ЮЦР 2014-2020 г., тяхната степен на реализация и актуалност, като в ИТСР са представени нови идеи, надграждащи постигнатите резултати и въздействие.[465]

Пресичането на различни по значение пътища във фокуса - гр. Пловдив, определя значението на града като един важен транспортен възел с висока концентрация на транспортни потоци. Акценти за развитието са доизграждането на транспортната инфраструктура в обхвата на TEN-T мрежата, заедно с модернизирането на жп линиите, създаващи условия за подобряване на интермодалния транспорт, като се осигури по-рационална пространствена организация на националната транспортна мрежа, осигуряваща връзки между различни европейски страни през територията на страната, връзки на България със съседни страни и връзки между основните урбанизационни центрове вътре в страната.

Подобряването на качеството и експлоатационните параметри на редица инфраструктурни съоръжения ще повиши използваемостта на съществуващия на места свободен капацитет за пропускателна способност, като особено належащо е това за железопътната инфраструктура. В „Доклад за България за 2019 г., Европейската комисия отправя конкретни препоръки за развитието на транспортната система в страната. В областта на железопътния транспорт е необходимо допълнително развитие, а пътните участъци се нуждаят от подобрения, посредством интелигентни транспортни системи. Поради това са набелязани нужди от инвестиции с висок приоритет с цел изграждане на

[465] Интегрираната териториална стратегия за Южен централен район

стабилна, устойчива на изменението на климата, интелигентна, сигурна и интермодална трансевропейска транспортна мрежа. Инвестициите следва да се концентрират основно върху модернизацията на направленията по паневропейската транспортна мрежа на територията на страната, с оглед постигане на по-добра интеграция на националната транспортна мрежа в тази на ЕС и подобряване на връзките със съседните страни, което да допринесе за балансираното регионално развитие.

12.1. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално значение, предвидени за реализация на територията на общината

Сектор „Свързаност“

За подобряване на свързаността на района в международен, национален и вътрешнорегионален план се планира да бъдат реализирани редица проекти за обновяване и разширяване на транспортно-комуникационната инфраструктура и изграждане на съвременна цифрова инфраструктура, осигуряваща достъп на всички населени места до интернет и получаване на базови електронни услуги.

Планират се следните проекти в областта на комуникационно-транспортната мрежа, допринасящи за свързаността и достъпността на района:

Проект: „Изграждане на скоростен път „Пловдив-Асеновград“ и „Модернизация на пътя „Асеновград-Смолян-Рудозем“[466]

Повишаване на инвестиционната атрактивност на района, чрез подобряване на достъпността (доизграждане и рехабилитация на елементите на републиканската пътна мрежа) и изграждане на свързващата обектите на производството, бизнеса и туризма инфраструктура. Трасето Пловдив-Смолян-Рудозем е ключово за района – едно от трите главни трасета по направлението север-юг, което е и предпоставка за засилващ се трафик. Разширяването с частична трета лента би облекчило пътната обстановка в района и би спомогнало за развитието на туризма, тъй като пътя преминава през ключови за ЮЦР туристически обекти.[467]

Модернизацията на пътя „Ассновград-Смолян-Рудозем“, а по възможност изграждането на скоростен път „Пловдив –Рудозем” (включен в широкообхватната TEN-T мрежа), ще повиши значително свързаността между главния център на развитие в ЮЦР - гр. Пловдив и планинските райони в централните и източни Родопи. Смолян е единственият областен град, попадащ извън републиканската железопътна мрежа, поради което оптимизацията на пътния участък е единствена възможност за подобряване на

[466] Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен район 2021-2027г.
[467] Инвестиционна карта с проектни идеи за периода 2021-2027г. за Южен централен район (областите Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково)

транспортната му свързаност към националната транспортна мрежа и утвърждаване значимостта на града като важен урбанизационен център в южната част на страната.

Общини, на територията на които предстои да се реализира проектната идея или на които ще окаже влияние реализирането на идеята: Смолян, Асеновград, Пловдив, Куклен, Лъки, Родопи, Чепеларе.

Проект „Модернизиране на пътя Чепеларе-Хвойна-Храбрино-Пловдив“[468]

Регионът на Родопите се нуждае от инвестиции и привличане на икономическо активно население. На първо място, необходими са нови пътища, проектирани по нови технологии и с нов стратегически обхват, а именно нов скоростен път по направлението Чепеларе-Хвойна-Храбрино-Пловдив. Той ще създаде условия за инвестиции в област Смолян. Регионът ще стане по-лесно достъпен и при изграждане на всички връзки с Гърция ще са налице достатъчно предпоставки да привлича население и дори да преживее своеобразен икономически бум. Пътят ще се явява алтернатива на вече съществуващия Пловдив-Асеновград-Бачково-Хвойна-Чепеларе, ще скъсява дистанцията между Пловдив и Чепеларе, и ще осигурява пряка връзка между Хвойна и Храбрино.

Идеята е залегнала в статия „Новите геоикономически възможности пред България в общобалканското пространство“ от 25.07.2018 г. (Списание Геополитика) на преподавател от УНСС и е развита и обсъдена по време на „Инкубатор за идеи“ – събитие по проект №BG05SFOP001-2.009-0066 „Бъдещето е във Ваши ръце“, финансиран от ОПДУ 2014-2020.[469]

През програмния период могат да се извършат предпроектни проучвания и проектиране с финансиране от държавния бюджет.

Общини, на територията на които предстои да се реализира проектната идея или на които ще окаже влияние реализирането на идеята: Пловдив, Родопи, Чепеларе, Смолян, Куклен, Асеновград, Лъки.

Проект: „Изграждане на железопътна връзка към летище Пловдив“[470]

Към настоящия момент не съществува комбиниран транспорт, който да обслужва нуждите на пътниците между Пловдив, гара Крумово и новата жп гара летище Пловдив.

Проектът предвижда изграждане на жп връзка към летище Пловдив, която ще подобри връзките между железопътния и въздушния транспорт, с оглед повишаване на ефективността им. Изграждането на еднопътна, електрифицирана железопътната връзка между града и летището ще осигури по-добра координация между отделните видове транспорт и бърз трансфер за пътниците, с което ще се повиши нивото на обслужване,

---

[468] Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен район 2021-2027г.

[469] Инвестиционна карта с проектни идеи за периода 2021-2027г. за Южен централен район (областите Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково)

[470] Проект на Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027

отговарящо на изискванията за съвременно придвижване на пътниците и товаро – превозните услуги.

Реализирането на проекта ще подпомогне превръщането на летище Пловдив в голям транспортен хъб с пътнически терминали и карго терминали. Освен това ще спомага за работата на планираната ремонтна база за самолети. Ще се подобри свързаността на летищата с транспортната мрежа. Инвестиционното предложение е за линеен обект, разположен на територията на област Пловдив, община Родопи в землищата на село Крумово и село Ягодово.

Реализирането на инвестицията ще окаже влияние върху развитието на Пловдив, Асеновград, Пазарджик, Родопи, Раковски, Марица, Садово, Стамболийски, вкл. подобряване възможността за международен транспорт на продукция от предприятия на общините в област Пловдив.

Проектът е включен в проекта на Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027 и е с бенефициент Национална компания „Железопътна инфраструктура“.

Проект „Високоскоростна жп линия Пловдив-Бургас“ [471]

Железопътната линия Пловдив-Бургас е приоритетна в националната железопътна система и рехабилитацията й ще допринася за подобряване на качеството на предлаганите услуги и намаляване на транспортните разходи. По-високата скорост и по-високото качество на услугите ще спомага за повишаване на конкурентоспособността на железопътния, в сравнение с другите видове транспорт; ще привлича по-голям трафик към железопътен транспорт чрез намаляване на времето за пътуване, с рехабилитация и модернизация на трасетата по линията Пловдив-Бургас и увеличаване на скоростта до 130 км/ч за участъци Скутаре-Оризово и Стралджа-Церковски, до 160 км/ч за участъците Оризово-Михайлов и Ямбол-Зимница, както и премахване на пресичанията на едно ниво и намаляване на оперативните разходи на доставчиците на услуги, подновяване на контактната мрежа в гара Зимница и реконструкция на стрелковото развитие в гара Зимница.

Към края на плановия период 2014-2020 г. проектът е в етап на реализация, като се очаква през периода 2021-2027 г. цялостно изграждане и пускане в експлоатация.

Общини, на територията на които предстои да се реализира проектната идея или на които ще окаже влияние реализирането на идеята: Родопи, Пловдив, Първомай, Садово, Чирпан.

Проект „Развитие на железопътен възел Пловдив“[472]

Проектът е в процес на реализация с финансиране по Механизма за свързване на Европа, финансиран по ЕСИФ и приключването му е предвидено за 2023 г.

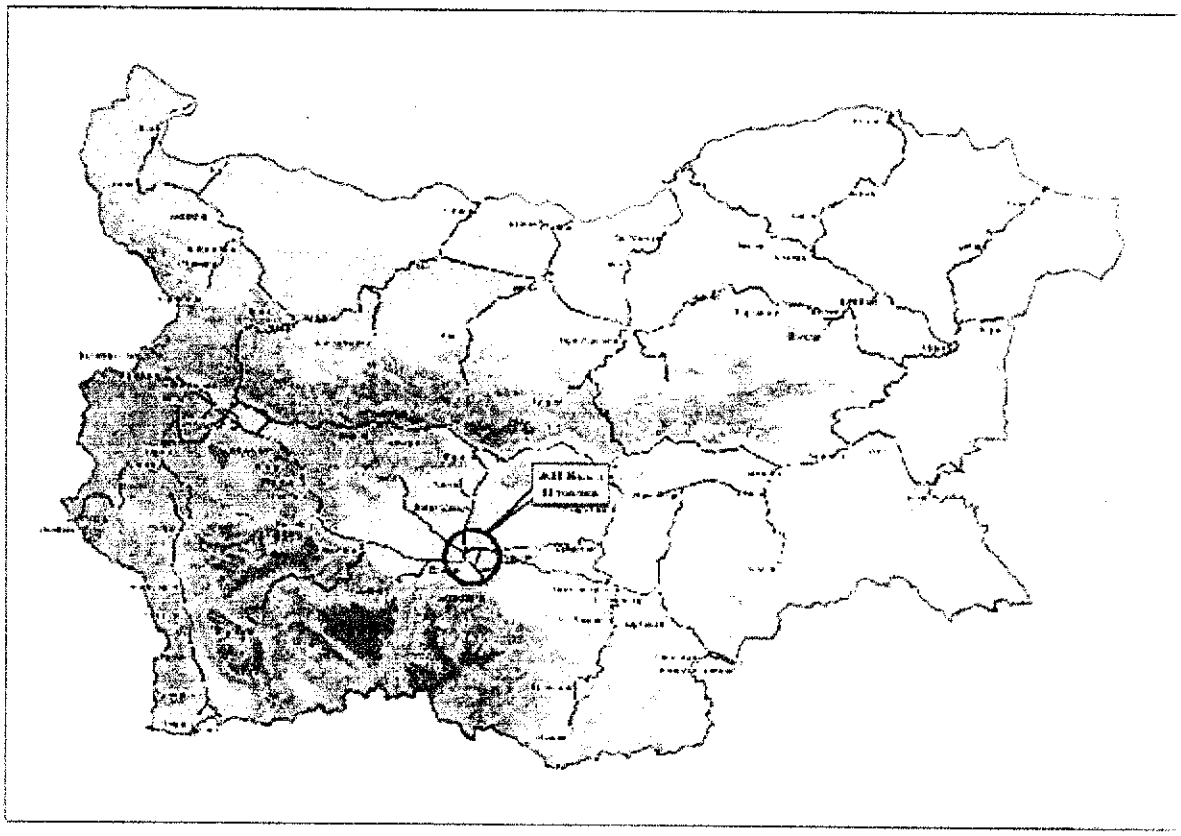
[471] Проект на Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027

[472] https://www.rail-infra.bg/bg/210

Развитието на железопътен възел Пловдив представлява физическата връзка между Глобалния проект и другите участъци на Източно-средиземноморския коридор, без изпълнението на която не може да се постигне необходимата оперативна съвместимост.

Основната цел на проекта е да спомогне за изпълнението на поетите от България ангажименти по отношение на участъците от основната мрежа до 2030 г.

Модернизацията на жп възел Пловдив обхваща работи по железопътните линии около Пловдив, където отделните участъци попадат в рамките на трасето на две железопътни линии към Бургас и към Свиленград (турска/гръцка граница). Неговото развитие включва рехабилитация и модернизация на железопътни коловози, съоръжения, контактна мрежа, сигнализация и телекомуникации, както и изграждане на пътни надлези и подлези, заменящи съществуващите прелези. Предвидените работи ще бъдат изпълнени в съществуващия сервитут, с изключение на някои участъци, където границите на сервитута са изместени, поради промени в геометрията и хоризонталните криви (основно в железопътния участък между гара Пловдив Изток Разпределителна и гара Крумово), където е необходимо отчуждаване на земи.

Фигура 12.1.1. Териториална локация на проект „Развитие на железопътен възел Пловдив“

Цели: премахване на тесните места в този участък от железопътната линия; осигуряване на оптимално ниво на интеграция и оперативна съвместимост на този участък

в съответствие с Регламент (ЕС) № 1299/2014 и Директива № 2008/57/ЕО; подобряване и поддържане на качеството на инфраструктурата по отношение на безопасност, сигурност и ефективност; подпомагане на модалното разделяне, насърчавайки използването на железопътен транспорт.

Проектът включва 2 отделни обекта:

„Модернизация на железен път, контактна мрежа и системи за сигнализация и телекомуникации в гара Пловдив и изграждане на комуникационно-транспортен пробив под жп ареала на гара Пловдив“

Обхват на обекта: модернизация на железния път; изграждане на нова контактна мрежа; изграждане на нови дренажи и отводнителни системи; поставяне на нова перонна настилка на всички перони в гарата; изграждане на нови и подмяна на съществуващите перонни покрития с нови съвременни олекотени конструкции; осигуряване на достъп на лица с намалена подвижност; изграждане на комуникационно-транспортен пробив под жп ареала на гара Пловдив, включително изграждане на канализационни и вентилационни системи, осветление и видеонаблюдение, както и изграждане на шумозащитни съоръжения и предпазни огради в района на гарата.

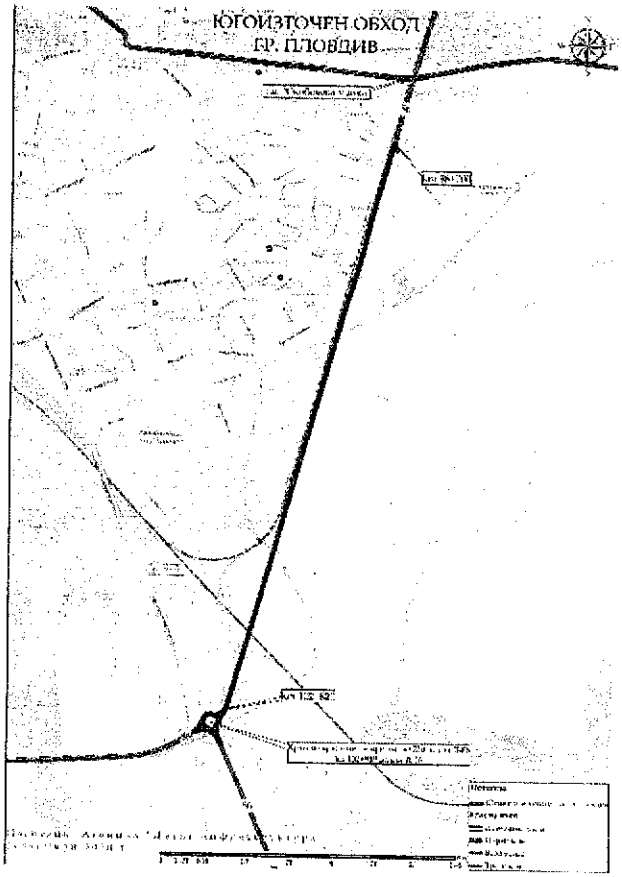
„Модернизация на железен път, контактна мрежа и системи за сигнализация и телекомуникации в железопътни участъци Пловдив-Крумово и Пловдив–Скутаре, включително в гарите Пловдив разпределителна, Крумово, Скутаре и разделен пост Тракия“

Обхват на обекта: модернизация на железен път и контактна мрежа и системи за сигнализация и телекомуникации по железопътни участъци Пловдив-Крумово и Пловдив–Скутаре, включително в гарите Пловдив разпределителна, Крумово, Скутаре и разделен пост Тракия; изграждане на 6 бр. нови перони в гара Скутаре, разделен пост Тракия, спирка Депото и реконструкция на съществуващите в гара Крумово; реконструкция на 1 бр. пешеходен подлез в разделен пост Тракия с осигуряване на излази към новите перони; закриване на 3 бр. железопътни прелези и изграждане на 3 бр. нови пътни надлези; изграждане на 6 бр. нови перонни покрития (навеси) в гара Скутаре, спирка Депото и разделен пост Тракия; подмяна на маршрутно релейната централизация (МРЦ) в Скутаре и Тракия с маршрутно-компютърна централизация (МКЦ) с LED сигнали, броячи на оси и нови стрелкови обръщателни апарати, нови основно и резервно захранване; управлението на разделен пост Тракия ще се извършва от МКЦ Скутаре; нов пешеходен надлез и пешеходно преминаване на две нива, отговарящи на изискванията за лица с намалена подвижност; шумозащитни съоръжения в урбанизираните територии; предпазни огради по цялото протежение на жп линията; нови водоотводни съоръжения, дренажи и отводнителни системи.

Проект: „Изграждане на югоизточния обход на Пловдив“[473]

[473]http://www.api.bg/index.php/bg/prescentar/novini/otkrita-c-obshestvena-porchka-za-izgrazhdane-na-yugoiztochniya-obhod-na-plovdiv/

Проектът е в процес на реализация от Агенция „Пътна инфраструктура“ - строителството на югоизточния обход на град Пловдив, с дължина 4,8 км. Реализира се със средства от държавния бюджет. С изграждането на обхода транзитният поток, идващ от АМ „Тракия“ и Свиленград, в посока път II-86 Пловдив – Асеновград и Смолян, ще бъде изведен от чертите на град Пловдив.

Фигура 12.1.2. Трасе на югоизточния обход на Пловдив“

Трасето на обходния път ще започва в района на пътен възел „Скобелева майка“ при 98-ми км на път II-56, ще продължава почти успоредно на ж.п. линията и ще завършва при кръговото кръстовище при 14-ти км от път II-86 Пловдив – Асеновград. Новият скоростен път с габарит Г20 ще се влее в изградения през миналата година нов четирилентов участък от второкласния път II-86 Пловдив – Асеновград. Отсечката ще бъде с две платна, разделени със средна разделителна ивица, с по две ленти за движение в посока и банкети.

Новата пътна артерия ще подобри значително транзитното преминаване от общините Куклен и Асеновград към АМ „Тракия“ и „Марица“, а оттам до ГКПП „Капитан Андреево“, като облекчи значително натовареното движение в град Пловдив.

Срокът за изпълнение на строителните работи е 18 месеца.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

Проект: „Водоснабдяване на гр. Пловдив и околните общини от каскада „Доспат-Въча“[474]

Темата за водоснабдяването на гр. Пловдив от каскада „Доспат – Въча“ датира от 60-те години на миналия век и още оттогава е заемала съществено място в приоритетите и програмите за развитие на гр. Пловдив и област Пловдив, като идеята не е преставала да вълнува ръководители и общество. Отчитайки изключителната обществената значимост на обекта, през предходните години същият е определен за приоритетен обект в Регионалния план за развитие на регион Централна южна България и в Областната стратегия за развитие на област Пловдив.[475]

Обезпечаването на качествена питейна вода има пряко отношение към подобряване условията на живот, здравето на населението, както и към възможността за нормално функциониране на местната икономика и привличане на нови инвестиции за нейното развитие.

През 2013 г. Асоциация по ВиК - Пловдив приема Генерален регионален план за водоснабдяване и канализация за обособената територия на „ВиК“ ЕООД Пловдив, който се явява основният стратегически документ за планиране развитието на ВиК инфраструктурата на територията на област Пловдив. В този документ обект „Водоснабдяване на гр. Пловдив и околните общини от каскада Доспат-Въча“ е включен в средносрочната инвестиционна програма, с програмен хоризонт за реализация и въвеждане в експлоатация 2020-2027 г.

Ускорените темповете на икономическо развитие на Пловдив и околните населени места през последните години изискват отговорен подход и адекватно планиране спрямо развитието на този важен отрасъл, както и повишаване на качеството и ефективността на услугите, които същият предоставя.

Очаквани резултати в рамките на планов период 2021-2027 г.: Проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация. Възможен източник на финансиране е Програма „Околна среда“/ Публично-частно партньорство.

Общини, на територията на които предстои да се реализира проектната идея или на които ще окаже влияние реализирането на проекта: Пловдив, Кричим, Перущица, Стамболийски, Родопи, Марица, Куклен.

[474] Генерален регионален план за водоснабдяване и канализация на Асоциация по ВиК – Пловдив, Средносрочната инвестиционна програма, с програмен хоризонт за реализация и въвеждане в експлоатация 2020-2027г.

[475] Проект на Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027

Сектор: Здравеопазване

Проект „Подобряване на условията за интервенционална диагностика и ендоваскуларно лечение на мозъчно-съдовите заболявания и създаване на условия за следдипломно обучение на специалисти в областта на ендоваскуларното лечение на мозъчно-съдовите заболявания в България“[476]

Проектът има за цел подобряване на условията за интервенционална диагностика и ендоваскуларно лечение на мозъчно-съдовите заболявания и създаване на условия за следдипломно обучение на специалисти в областта на ендоваскуларното лечение на мозъчно-съдовите заболявания в България чрез създаването на национална мрежа от високотехнологични мозъчно-съдови центрове за диагностика и лечение („stroke“ центрове) на територията на страната. Изпълнението на тази цел ще доведе до намаляване на смъртността и инвалидизацията на пациентите с настъпил инсулт. Тази проблематика придоби допълнителна тежест и с възникването на пандемията от COVID-19, като заболяването стана популярно като една „съдова“ пандемия – полиорганно засягане на организма, а са налице и научни публикации за увеличаване на инсултите, вследствие на COVID-19.

На територията на страната се предвижда изграждането на 10 мозъчно-съдови центрове за диагностика и лечение („stroke“ центрове): в югозападен район на планиране – УМБАЛ „Св. Иван Рилски“ ЕАД, гр. София, УМБАЛ „Царица Йоанна - ИСУЛ“ ЕАД, гр. София и УМБАЛ „Св. Анна“ ЕАД, гр. София; в южен централен район на планиране – **УМБАЛ „Св. Георги“ ЕАД, гр. Пловдив** и „УМБАЛ Проф. Д-р Ст. Киркович“ АД Стара Загора; в югоизточен район на планиране – УМБАЛ „Бургас“ АД, гр. Бургас; в североизточен район на планиране – УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД, гр. Варна; в северен централен район на планиране – УМБАЛ „Канев“ АД, гр. Русе и МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“, гр. В. Търново; в северозападен район на планиране – УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ ЕАД, гр. Плевен.

За всеки един от центровете се предвижда да бъдат осъществени интервенции в инфраструктурата на лечебните заведения, като минимум ще бъдат изградени зала за практическо обучение с инсталиран симулатор, учебна зала, спомагателни помещения и ще бъдат създадени/подобрени условията за интензивно лечение на пациентите. Ще се осигури нова медицинска апаратурна и технологична обезпеченост за осигуряване на възможност за диагностика и лечение на мозъчно-съдови заболявания, вкл. мозъчен инсулт, с покритие цялата територията на страната. Чрез закупуването на медицинската апаратура ще се осигури денонощен достъп на населението от цялата страна до минимално инвазивни катетризационни процедури за лечение на исхемичен инсулт чрез ендоваскуларна терапия, с което в значителна степен ще се повиши шансът за спасяване на човешки живот и намаляване на риска от трайна загуба на работоспособност. Също така ще се осигури

[476] Национален план за възстановяване и устойчивост, Версия 1.3

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ ПРЕДСЕДАТЕЛ

възможност за организиране и провеждане на теоретични и практически обучения за лекарите за придобиване на следдипломна квалификация в областта на интервенционалната диагностика и ендоваскуларното лечение на мозъчно-съдовите заболявания. Освен обучение за лечение на инсулт, ще се осигури възможност за придобиване на знания и умения и за лечение и диагностика на други значими социални заболявания, като мозъчни аневризми, мозъчни артерио-венозни малформации, артерио-венозни фистули. Изпълнението на дейността пряко ще повиши мотивацията на медицинските специалисти и ще е предпоставка за привличане и задържане на младите лекари в България. По този начин реализирането на проекта ще допринесе и за създаване на механизми за привличане и задържане на кадри в системата на здравеопазването и професионалната им реализация в определени райони на страната.

Изграждането на такива мозъчно-съдови центрове за диагностика и лечение („stroke" центрове) освен в гр. София, и на територията на други градове в страната, ще повиши достъпът на гражданите до високоспециализирани медицински услуги и ще мотивира лекарите да остават на работа по места.

Проектът е включен в актуализирания вариант на Плана за възстановяване и устойчивост и е с бенефициент Министерство на здравеопазването.

12.2. Влияние на големи инфраструктурни проекти с национално значение, предвидени за реализация на територията на общината

Сектор: Нисковъглеродна икономика

Проект „Дигитална трансформация и развитие на информационните системи и системите реално време на ЕСО в условията на нисковъглеродна енергетика"[477]

Целта на проекта е цялостно модернизиране на дейностите по планиране, управление и поддръжка на електропреносната мрежа на България чрез въвеждането на най-съвременни дигитални средства и методи, които да осигурят необходимата маневреност, сигурност и бързодействие при управлението на електроенергийната система (ЕЕС) в условията на нисковъглеродно производство.

Проектът включва широкообхватна програма за цялостна дигитална трансформация на системите и процесите в ЕСО ЕАД и се състои от следните подпроекти, в чиито фокус е и наличната инфраструктура на територията на община Пловдив.

Подпроект 1. Осъществяване на система за автоматизирано управление на подстанции (САУП). Целта подстанциите да се дигитализират и да се даде възможност за дистанционното им управление.

Подпроект 2. Модернизация на SCADA в Опорен пункт с въвеждане на възможност за далечно резервиране. При рехабилитация на съществуващи подстанции и при изграждане

[477] Национален план за възстановяване и устойчивост, Версия 1.3

на нови подстанции се внедряват модерни системи за автоматизирано управление. Това създава условия за оперативно управление на групи от подстанции в **четири опорни пункта (Пловдив, Стара Загора, Варна и Плевен),** чиито капацитет ще бъде изчерпан към края на 2027 г. Тяхната подмяна с нови системи, които да позволяват резервиране между отделните опорни пунктове, ще осигури непрекъсваемост на процеса на оперативно управление на съоръженията в ЕЕС и ще повиши сигурността на управлението на обектите в ЕЕС по време на пандемии и кризи.

Подпроект 3. Разширение и модернизация на телекомуникационната мрежа с нови устройства за дистанционното управление на подстанции, като е предвидено изграждане на допълнителни 2315 километра оптична мрежа.

Подпроект 4. Цялостна система за киберсигурност, която ще подобри способността на мрежите и информационните системи да се противопоставят на определено ниво на въздействие, засягащо отрицателно наличието, истинността, целостта или поверителността на съхранявани, пренасяни или обработвани данни или на свързаните с тях услуги, предлагани от тези мрежи и информационни системи или достъпни чрез тях.

Подпроект 6. Дисплейни стени за ЦДУ (София) и четирите териториални диспечерски управления (**Пловдив,** Плевен, Варна и София) с нови пет стени и оборудването на петте опорни пункта с нови малки пет дисплейни стени. Очаква се да бъде повишена надеждността и сигурността на оперативното управление, увеличаване на скоростта и обема на технологичната информация, необходима за постигането на висока степен на наблюдаемост и респективно сигурност при управлението на обектите от електропреносната система.

Проектът е включен в актуализирания вариант на Плана за възстановяване и устойчивост и е с бенефициент Електроенергиен системен оператор (ЕСО) ЕАД.

Сектор: Транспорт

Проект: „Цифровизация в железопътния транспорт чрез модернизация на системите за безопасност и енергийната ефективност по жп направления от основната и широкообхватната TEN-T мрежа“[478]

Проектът ще допринесе за изпълнение на поетите ангажименти от страна на България за развитие на железопътната инфраструктура, достигайки европейските стандарти и за стабилно развитие на Транс-европейската транспортна мрежа.

Включена е жп гара Пловдив за изграждане на централизирано и защитено решение за обособяване на зони за безжичен достъп в административните центрове на ДП НКЖИ и големите жп гари (София, Пловдив, Варна, Бургас), към обект 11. Осигуряване на система от решения в областта на киберсигурността, допринасящи за достигането на кибер безопасна и сигурна инфраструктура на ДП НКЖИ.

[478] Национален план за възстановяване и устойчивост, Версия 1.3

Сектор „Енергетика“

Проект: „Изграждане на нов двоен междусистемен електропровод 400 kV между Република България и Република Сърбия" (85 км) с капацитет 1 500 MW“[479]

Проектът е включен като нова инвестиция в последния десетгодишен план за развитие на електропреносната мрежа в Европа на ENTSO-E от 2016 г. Оценката за необходимостта от изграждане на втората междусистемна връзка между България и Сърбия е направена в рамките на пазарните изследвания, изпълнени от регионалната група към ENTSO-E. Проектът ще повиши междусистемния капацитет на българосръбската граница и ще ускори търговските потоци между западните граници на Румъния и България с региона на Западните Балкани.

Предвидено е: Изграждане на нов междусистемен електропровод 400 kV между България и Турция; Изграждане на нови вътрешни електропроводи 400 kV между ВС Ветрен и п/ст Благоевград и между п/ст Царевец **и п/ст Пловдив**; Модернизация и разширение на елементи от вътрешната електропреносна мрежа и на системите за управление за повишаване на ефективността, гъвкавостта, сигурността на снабдяването; Присъединяване на нови ниско и беземисионни електроенергийни източници. Предвидена е също и реконструкция на значителна част от мрежа 110 kV. Ще се извърши модернизация и разширение на редица подстанции, с подмяна на оборудване и релейни защити, телекомуникационна апаратура и начин на управление. Ще се изградят нови комуникационни трасета.

Сектор: Дигитална свързаност

Проект „Широкомащабно разгръщане на цифрова инфраструктура на територията на България“[480]

Основната цел на проектното предложение е изграждане на симетрични гигабитови мрежи за достъп в цялата страна с акцент върху части на страната с недостатъчно обслужване и създаване на условия за свързване с мрежи на европейско ниво. Устойчивата оптична мрежа, комбинирана с универсално достъпна мобилна мрежа, ще позволи на всеки гражданин, всеки бизнес и всяка публична институция да използва възможностите за цифровизация при равни условия в цялата страна.

Основната пътна мрежа ще бъде обхванатата от сигурна 5G свързаност, за да се осигури високоскоростно широколентово покритие, осигуряващо скорости до 1 Gbps за основните пътища, включени в TEN-T мрежата – магистрали Тракия, Хемус,

[479] Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 Г.
[480] Национален план за възстановяване и устойчивост, Версия 1.3

Струма, както и връзката с Румъния и Турция. Ще бъде създадена схема за осигуряване на зелена енергия за внедряване на мобилна свързаност. Целта е да се даде възможност за достъп до възобновяема енергия до избрани базови станции, като по този начин се смекчава въздействието на CO_2 от по-плътната мобилна мрежа, с акцент върху внедряването на 5G. Ще се създадат предпоставки за подобряване на процесите по цифровизация и разширяване на достъпността до административното, здравното и социалното обслужване в страната.

Територията на Община Пловдив попада в обхвата на Направление А – Осигуряване на 5G свързаност по ключови транспортни коридори

Направлението цели да се създадат условия за изграждане на безжичен достъп, както и да се насърчи съвместното ползване на инфраструктура. Разгръщането на свръх високоскоростни оптични мрежи е абсолютна предпоставка за внедряването на 5G оборудване и осигуряване на непрекъснато покритие и капацитет на мрежата. Максималният капацитет, който ще е наличен до базовите станции ще достига до 10 Gbps, като за крайни клиенти мрежата ще може да осигури скорости до 1 Gbps.

Усилията ще бъдат насочени към осигуряване на 5G свързаност по трансевропейските транспортни коридори (TEN-T), като по този начин се създават условия за ефективно използване на интелигентни системи, с цел насърчаване на иновациите и инвестициите чрез прилагане на способи за повишена гъвкавост при използването на радиочестотния спектър. Подобни нови технологии ще създадат условия за изграждане на интелигентни градове и приложение на интелигентни транспортни системи, и ще предложат нов начин да се интегрират напълно, като позволяват масивни едновременни връзки и повсеместно разпространение на мрежата, дори при ситуации с висока мобилност или гъсто населени райони. По този начин 5G ще се превърне в ключов фактор за реалния Интернет на нещата (Internet of Things) и съответно свързана мобилност.

Съществуващата инфраструктура по магистралите и главните пътища ще бъде модернизирана и преизползвана като ще бъдат разположени нови обекти, за да се осигури непрекъсната 5G свързаност, за да се постигне непрекъснато покритие и достатъчен капацитет. Предложението се основава на 3,6 GHz широчина на честотната лента. Интервенцията ще обхване следните транспортни коридори: Европейски транспортен коридор № 4 - Видин – София – Перник – Кулата & София – **Пловдив** – Капитан Андреево; Европейски транспортен коридор № 8 - Гюешево – София – **Пловдив** – Плодовитово – Бургас – Варна; Европейски транспортен коридор № 9 - Русе – Димитровград – Маказа; Европейски транспортен коридор № 10 - Калотина – София – **Пловдив** – Плодовитово – Капитан Андреево; Транспортен коридор до Варна - Ботевград – Велико Търново – Шумен – Варна

Изградените на национално ниво коридори ще създадат необходимите условия за свързване с тези в съседните държави, като се използва административна подкрепа и договорености, като напр. сключеното Споразумение между Гърция – България – Сърбия за свързаност по коридора София – Тесалоники – Белград (5G трансгранични коридори). Предвидените интервенции отчитат тези инициативи и осигуряват възможност за съответна

свързаност със съседни държави, включително Румъния и Турция, въпреки че трансграничните участъци от 5G коридора като цяло предизвикват по-малък пазарен интерес, но паралелното използване на финансиране от Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) и Механизма за свързване на Европа 2 (МСЕ 2), би преодоляло тези пречки и ще създаде условия за изграждане на ефективна гигабитова свързаност в района, което от своя страна ще стимулира разработването и предлагането на трансгранични цифрови услуги. В тази връзка се предвижда насърчаване на българското участие в трансграничните проекти, финансирани по МСЕ 2, за да се осигури безпроблемната връзка на 5-те коридора със съседните държави.

Планираната инвестиция по МВУ ще се осъществи под формата на изграждане на неутрална пасивна инфраструктура, осигуряваща мрежа за пренос и базови станции по TEN-T мрежата. Пасивната инфраструктура ще бъде изградена, експлоатирана и притежавана от частни оператори. Обществените поръчки ще се възлагат чрез открита, публична, недискриминационна процедура за подбор, в съответствие с европейските и българските правила за обществени поръчки за изграждане и експлоатация на неутрална пасивна инфраструктура, до която всеки друг оператор може да получи достъп на едро. Процесът на конкурентен подбор ще позволи да се сведе до минимум предвидения недостиг на финансиране.

Проектът е включен в актуализирания вариант на Плана за възстановяване и устойчивост и е с бенефициент Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията; Партньори: Държавна агенция „Електронно управление"; телекомуникационни оператори.

Сектор: Здравеопазване

Проект: „Изграждане на система за оказване на спешна медицинска помощ по въздуха"[481]

България е единствената страна в Европейския съюз, в която няма система за оказване на спешна медицинска помощ по въздуха. Основната цел на проекта е изграждане на система за предоставяне на спешна медицинска помощ по въздуха с последващо транспортиране на пострадалите до специализирани медицински заведения (Helicopter Emergency Medical Service (HEMS)). При наличието на тази система ще може да се оказва спешна медицинска помощ на нуждаещи се в цялата страна в рамките на така наречения „златен час", както и последващо транспортиране на пострадали при необходимост. С хеликоптери ще могат да се транспортират и пациенти от едно медицинско заведение до друго и да се доставя оборудване, кръв, органи и лекарства. За целта ще се организира Изпълнителна агенция „Хеликоптерна спешна медицинска служба" (ИА „ХСМС"), пряко подчинена на министъра на здравеопазването.

[481] Национален план за възстановяване и устойчивост, Версия 1.3

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПРЕДСЕДАТЕЛ ПЛОВДИВ

Предвижда се ситуирането на 6 оперативни бази (ОБ) на летищата в София, **Пловдив (летище Крумово),** Варна, Бургас, Плевен и Ямбол, които позволяват максимално покритие на територията. Всяка база ще има по един хеликоптер (в София ще има два), оборудван с животоподдържаща и животоспасяваща медицинска апаратура, наземно оборудване, контролно-измервателна, контролно-проверовъчна апаратура.

Ще бъде изградена необходимата инфраструктура - хангари и оперативни площадки и др.

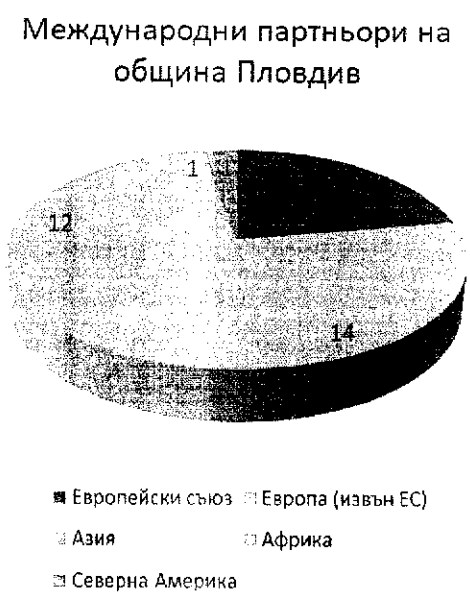
На територията на град Пловдив ще бъде изградена и оперативна площадка с подход към специализирано болнично заведение, чиито принципал е министърът на здравеопазването. Тя е една от 11-те площадки в градовете София, Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново, Плевен, Русе и Стара Загора. Предвижда се тяхното поетапно изграждане и/или модернизиране на съществуващи площадки, които следва да са в непосредствена близост до съответното лечебно заведение. Площадките за кацане трябва да отговарят на изискванията на Европейската агенция за безопасност (EASA).

Със създаването на HEMS като част от EMS държавата обезпечава и предоставянето на своевременна квалифицирана спешна медицинска помощ във всяка точка от територията на страната, без това да зависи от различни фактори каквито са релеф, сезон, наличие на пътна инфраструктура, тежък трафик.

Проектът е включен в актуализирания вариант на Плана за възстановяване и устойчивост и е с бенефициент Министерство на здравеопазването.

РАЗДЕЛ XIII. Трансгранично и международно сътрудничество

За община Пловдив, международното сътрудничество е ключов елемент от политиката за развитие на града, за което свидетелства и сериозния брой на официални чуждестранни партньори – 37 (общини, градове, райони) към настоящия момент, с които през годините е сключено, или предстои да бъде сключено споразумение/ меморандум/ договор за сътрудничество, приятелство или побратимяване.

Фигура 13.1.1. Международни партньори на община Пловдив[482]

По този показател, гр. Пловдив заема първо място от всички български административни единици.

Като град, намиращ се на стария континент, община Пловдив фокусира партньорствата си върху общини и административни центрове, които са позиционирани в Европа. Към 2019 г. 59,46% (22) от партньорите на Пловдив са на територията на континента Европа, като 8 от тях са в страни-членки на ЕС, а останалите 14 в страни от източна и югоизточна Европа. 32,43% (12) са партниращите общини и градове от Азия и 5,41% (2) от Северна Америка и Африка (по един представител).

Разпределението им по държави, към 31.12.2019 г. е както следва:

- Европа (ЕС): Гърция (2), Германия (1), Италия (1), Полша (1), Словакия (1), Чехия (1); Швеция (1);
- Европа (извън ЕС): Грузия (1), Русия (3), Северна Македония (2), Сърбия (1), Турция (5), Украйна (3);
- Азия и Океания: Армения (1), Йордания (2), Китай (4), Саудитска Арабия (1), Узбекистан (1), Южна Корея (1), Япония (2);
- Америка: САЩ (1)
- Африка: Екваториална Гвинея (1).

Община Пловдив успява да си сътрудничи с възможно по-широк кръг от партньори – градове и общини, в рамките на Европа. Голям процент от сферите на сътрудничество с

[482] Източник: Данни на НСОРБ, https://www.namrb.org/pobratimiavane

партньорите от Европа включват широко обхватни социално базирани области като култура, образование, туризъм, младежки дейности и спорт, здравеопазване както и традиционни стопански и инфраструктурни тематики – икономика и икономическо развитие, устойчиво градско развитие и транспорт, околна среда.

Страните извън ЕС, с които Община Пловдив има сключени сътрудничества, са традиционни за България – Русия, Турция и Украйна. Сферите на сътрудничество, с тези административни центрове, са свързани основно с култура, изкуство, туризъм, образование и спорт, както и бизнес и наука.

Приблизително същата логика следва и приятелството с общини от Азия, Северна Америка и Африка – основните партниращи градове са от страни, с които България е в близки отношения – Йордания, Китай и Япония. Темите, засегнати в документите за сътрудничество, са доста по-разнообразни от тези при Европейските партньори, предвид сериозната географска, културна и институционална разлика.

13.1. Общ преглед на реализираните проекти с чуждестранни партньори – общини

През предходния програмен 2014-2020 г., Община Пловдив успешно е реализирала три проекта с международно сътрудничество в сферата на подобряване на градската среда, мобилността и зелената енергия, като продължава да разработва и изпълнява проекти в сферата на опазване на околната среда, качеството на водите и атмосферния въздух, културата и туризма, здравеопазването и сигурността, както и такива, свързани с развитие на гражданското общество, подобряване на градското управление чрез модерни дигитални технологии, обучения, обмяна на опит, които могат да бъдат надградени, включително и с участието на чуждестранни партньори в новия програмен период.

Партньорите на общината са разнообразни и включват: градове и общини, НПО, образователни институции (университети, центрове и др.), институции на всякакво ниво и т.н., от държави включващи: Англия, Дания, Румъния, Испания, Австрия, Германия, Швеция, Финландия, Турция и др., както и партньори от България.

Изпълнени проекти

Проект: „Използване на мобилните технологии за подобряване на политиките за реформи в сферата на включването на групите в неравностойно положение в образованието - mRIDGE“
(№562113-EPP-1-2015-1-BG-EPPKA3-PI-FORWARD)

Програма: ЕРАЗЪМ +

Продължителност: 24 месеца (01.11.2015 г. – 31.10.2017 г.)
Бюджет (Пловдив): 52 513 евро
Водещ партньор: Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ (България)
Брой партньори: 8 (От държави: Румъния, Испания, Англия и България)
Уебсайт: http://mridge.dipseil.net/partners.html

Чрез проекта са създадени дигитални обучителни ресурси за мобилни устройства за подобряване на образователната интеграция на учащите се, които са в неравностойно положение в образователната система – групи в риск, чиито етно-културни характеристики, специални нужди или социално-икономически статус значително ограничават способността им за адекватно образование.

Erasmus+ **Проект: „Движение в градска среда“**

Програма: ЕРАЗЪМ +
Продължителност: 24 месеца (01.01.2017 г. – 31.12.2018 г.)
Бюджет (Пловдив): 10 000 евро
Водещ партньор: СЗО за Европа
Брой партньори: Множество фондации и Международни асоциации

Проектът стимулира иновациите в използване на съществуващите градски пространства и съоръжения за масов спорт и физически дейности. Изграден е капацитет в участващите организации за подобряване използването на градското пространство за физическа активност, чрез задълбочен анализ и обмен на ноу-хау между участващите експерти. Разработен е инструментариум, включващ най-добри практики и практически ръководни съвети, като предпоставка за създаване на платформа за електронно обучение.

SEVENTH FRAMEWORK PROGRAMME

Проект: „Европейски градове като зелена градска врата към лидерството за устойчива енергия“ (European cities serving as Green Urban Gate towards Leadership in sustainable Energy), с акроним EU – GUGLE

Програма: Седма рамкова програма на ЕС
Продължителност: 53 месеца (31.10.2014г. – 31.03.2019г.)
Бюджет (Пловдив): 64 520 ЕВРО
Водещ партньор: „CENER“ Национален център за възобновяеми енергийни източници (Испания)
Брой партньори: 10 (От държави: Австрия, Германия, Италия, Испания, Финландия, Словакия, Швеция, Турция и България)

Проектът има за основна цел да демонстрира приложими модели за реновиране на сгради за постигане на почти нулево енергийно потребление, с оглед на стартирането в цяла Европа на мащабна репликация в интелигентните градове и общности до 2020 г. Чрез

изпълнението му са постигнати следните цели: комбинирани са най-новите резултати от проучванията на местно ниво относно „интелигентното“ реновиране; демонстрирана е техническата, социално-икономическата и финансова осъществимост на решения за устойчиво реновиране на групи сгради в 8 европейски района; интегрирани са резултатите в ясни, изчерпателни и приложими „модели за интелигентно реновиране“; стартира подготовката за провеждането през 2020 г. в цяла Европа на широкомащабна репликация в интелигентните градове и общности.

Община Пловдив е съсредоточила международното си партньорство, през периода 2014-2020 г. в т.нар. „меки проекти“ под егидата на програмата ЕРАЗЪМ +. Въпреки неголямото разнообразие и брой участия в проекти с международно партньорство и малките сумите по проектите (бюджета на Пловдив), самото включване в подобни начинания създава предпоставки за Община Пловдив да е търсен колаборатор за реализацията на важни за ЕС и/или съответния регион теми.

От прегледа на изпълнените проекти и тези в процес на реализация е видно, че Общината има опита и административния ресурс да се справя с предизвикателствата на съвместни, международни проекти. За следващия програмен период, амбициите на администрацията ще се насочат към надграждане на постигнатото в партньорството на международно програмно ниво.

13.2. Идентифицирани общи проблеми и предизвикателства по тематични области и сектори

В започналото ново десетилетие, сътрудничеството между Община Пловдив и нейните чуждестранни партньори – общини, региони и международни организации, неминуемо ще трябва да отрази глобални предизвикателства, проблеми, заплахи, както и възможностите, възникващи от експоненциалното технологично развитие. Сферите на интерес за международно сътрудничество на Община Пловдив за 2021 – 2027 година (обхватът на настоящия програмен период) ще включват:

Здравеопазване: Неминуемо, пандемичният шок, обхванал планетата ще подтикне сътрудничество на всички нива за справяне с проблема; предотвратяване на негативните последици и справянето с нови предизвикателства и опасности от подобен характер. Модернизирането на здравната инфраструктура, инвестициите в задържането на медицинските специалисти и квалифициран персонал, развитието на телемедицината и обследването на различни възможности за предлагане на населението на комплекс от интегрирани медико-социални услуги ще бъдат ключов елемент в пост-Ковид годините;

Околна среда: Епицентърът в политиката на Европа за следващия програмен период е околната среда и кръгова икономика, базираща се на максимално ефикасно използване на ресурсите. Предизвикателства за гр. Пловдив ще бъдат съсредоточени основно в справяне с климатичните промени и влиянието им върху населеното място

(температурни шокове), замърсяването на въздуха и превенция на рисковете от наводнения като част от съвременните стратегии за устойчиво градско развитие;

Култура и Туризъм: Като Европейска столица на културата, гр. Пловдив ще има задачата да работи върху съхранение и развитие на този си имидж, подобряване на културната инфраструктура и намиране на баланс между развиващия се туризъм и комфорта на местното население;

Градско развитие: По-зелени и „по-умни" градове ще е основата на международното сътрудничество в следващия програмен период, особено за страните от Източна и Югоизточна Европа;

Администрация: Със скоростта на развитие на технологиите и вече създадените утвърдени добри практики в Община Пловдив, ученето през целия живот и подобряването на административния капацитет, чрез дигитализация и цифровизация на услугите с обществен достъп ще бъдат едни от важните приоритети при обмена на знания и умения между публичните органи и институции;

Икономика на знанието: В следващото десетилетие, напредъкът в науката и технологиите ще играе още по-голяма роля върху икономическия и социален живот на града. Предизвикателствата пред Община Пловдив ще бъдат да осигури още по-благоприятна икономическа и институционална среда за развитие на предприемачество, както и постоянно развиваща се информационна инфраструктура, вкл. и в партньорство с други Европейски градове.

Сигурност: Политиката в сферата на сигурността се изгражда върху ценностите на демокрацията, на националната ни култура, основните права и свободи, на равните възможности за развитие на личността, както и на Конституцията на страната и основополагащите актове за гарантиране на международната сигурност. Развитието на информационните и комуникационните технологии предопределя все по-голямото значение на киберпространството за гражданите, публичната власт и деловите среди. Правилното функциониране и устойчивост на информационните системи са ключов фактор за сигурността. Темата е актуална за реализирането на съвместни проекти с всички градове, с които община Пловдив поддържа партньорски отношения.

13.3. Възможности за кооперране за изпълнение на съвместни проекти

През настоящия програмен период Европа ще продължи борбата си за ниско-въглеродна икономика, RnD, и по-висока ефективност в използване на природата и ресурсите чрез кръговата икономика. В началото на периода, въпреки забавения старт на програмирането, дължащ се и на усложненията, причинени от COVID-19, Община Пловдив определя като приоритетни следните програми, с помощта на които да търси решения на отправените предизвикателствата и да развие своя международен потенциал за проектно финансиране:

Програма „Хоризонт Европа“

„Хоризонт Европа“[483] е ключовата програма на ЕС за финансиране на научни изследвания и иновации с бюджет от 95,5 милиарда евро. Тя е насочена към справяне с изменението на климата, помага за постигането на целите на ООН за устойчиво развитие и повишава конкурентоспособността и растежа на ЕС.

Община Пловдив няма има опит в изпълнение на проекти чрез програмата Хоризонт 2020.

Новия програмен период ще е от интерес за амбициите на администрацията за международно сътрудничество и партньорство. От 3-те основни стълба (и техните прилежащи клъстери) на програмата, Община Пловдив ще може да търси колаборация в по следните теми:

Стълб 2. Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на промишлеността в Европа:

- Клъстер „Гражданска сигурност за обществото“;
- Клъстер „Здравеопазване“;
- Клъстер „Култура, творчество и приобщаване на обществата“;
- Клъстер „Климат енергия и мобилност“.

Стълб 3. Иновативна Европа

- Клъстер „ЕИ за иновативни технологии (EIT)“ - обединяване на ключови участници в областта на иновациите (научноизследователски, образователни и стопански среди) около общата цел за развиване на иновациите.

Програма „ЕРАЗМУС +“

Програма „ЕРАЗМУС +“, градяща се върху предшестващите я програми като ЕРАЗМУС, Creative Europe, the European Solidarity Corps и CERV, ще даде възможност на община Пловдив да участва в множество форуми, събития, работни групи и др., с което да подобри институционалния и административен си капацитет, както и да развива културата и младежките инициативи в града. Международното сътрудничество чрез тази програма е ценен елемент за обмяна на опит и идеи. Община Пловдив има потенциала да надгради опита си от реализирани партньорски инициативи и да създаде нови възможности за кооперирание в рамките на ЕС.

[483] Източник: https://ec.europa.eu/info/horizon-europe_en

Програма URBACT

Като една от основните програми на ЕС за градско развитие и Кохезионния му фонд, чрез международно сътрудничество, програмата URBACT[484] е добра възможност за Община Пловдив да подобри градската си среда и да натрупа опит в международното партньорство. Към настоящия момент няма обособени Приоритетни оси, но програмата ще се придържа тясно към регламента на ЕФРР, както и към други документи, които са от значение за европейското градско развитие: Европейската градска инициатива, Програмата за градовете на ЕС, Зелената сделка на ЕС и преразглеждане на Лайпцигската харта.

Програма ИНТЕРРЕГ Балкани – Средиземно море 2021-2027г.

Община Пловдив е допустим партньор в програмата ИНТЕРРЕГ Балкани – Средиземно море 2021-2027 г. Все още липсва яснота в политиката на програмата и сферите й на финансиране за настоящия програмен период, но в предишния период фокусът е бил върху:

Приоритет 1: „Предприемачество и иновации“

Приоритет 2: „Околна среда“

За Община Пловдив тази програма представлява възможност за коопериране с партньори от Гърция, Кипър, Македония и Албания, по проекти, които биха отразили част от ключовите аспекти за периода 2021-2027 г., определени по-горе като основна задача на международното сътрудничество за града.

[484] Източник: https://urbact.eu/urbacts-next-programming-period-2021-2027-starting-take-shape-and-we-need-your-help

РАЗДЕЛ XIV. SWOT-анализ

SWOT	
Тематично направление: Икономическо развитие	
Силни страни	**Слаби страни**
• Водещ индустриален център с най-голямата индустриална зона в България. • Ядро и двигател на икономически растеж на местно, регионално и национално ниво. • Добре развита и свързана с икономиката на общината функционална зона от периферни общини, осигуряваща допълнителни възможности за икономическо развитие. • Диверсифицирана икономика с множество добре развити сектори. • Ориентиране на икономиката към конкурентоспособни, иновативни, интелигентни и базирани на знанието икономически дейности, и високотехнологични производства. • Повишаващи се инвестиции на предприятията в дълготрайни активи и бързонарастващи разходи за НИРД. • Положителни тенденции в човешките ресурси - повишаващо се качество на работната сила; повишаваща се механична миграция; голяма общност от експати и голям обем от работна ръка от млади хора между 20-44 г.. • Активно предприемачеството и добра среда за стартиране на бизнес. • Отлично партньорство между бизнеса, общините и неправителствения сектор, осъществявано с изключително добри резултати в рамките на Тракия икономическа зона. • Работещи инструменти на общинската администрация за насърчаване на предприемачеството, иновациите и стопанската активност.	• Понижаване на нивото на ПЧИ. • Относително ниско заплащане на труда. • Разходите за НИРД все още са сравнително малко. • Секторите на хотелиерството и ресторантьорството и култура, спорт и развлечение имат малък принос за местната икономика. • Недостатъчно използване на инструментите на публично частното партньорство за решаване на проблеми и повишаване на резултатите от икономическата дейност в общината, а и в региона. • Не са реализирани съвместни концесии - не се ползват възможностите за сътрудничество при изпълнението на строителство и при осигуряване на услуги.
Възможности	**Заплахи**
• Разширяване на клъстеризацията и засиленото сътрудничество в областта на иновациите и перспективните производства, в което да бъдат включени бизнесът, местните администрации, научните и образователните институции и неправителствения сектор. • Изключителен потенциал по линия на индустриалните зони, вкл. реорганизиране на	• Икономическата несигурност и невъзможността да бъдат предвидени и оценени структурните изменения, които пандемичната криза налага на икономиката – в местен, национален и глобален план. • Висока доза несигурност по отношение на бъдещите национални икономически политики и стопанското развитие на страната като цяло, и

старите индустриални зони в смесени зони за високотехнологично производство и НИРД. • Продължаващо стимулиране на производствената и ресурсна ефективност, рентабилността на трудовите ресурс и успешното използване на икономии от мащаба – предпоставки за повишаване конкурентоспособността на местната икономика. • Потенциалът на пазара на труда позволява бързо развитие на сектора на услугите и по-специално на аутсорсинг индустрията чрез наличната висококвалифицирана работна сила. • Ускоряване на започналото позитивно развитие - лидерското място в областта на производството и развиващия се потенциал в сферата на високите технологии и ИКТ трябва да бъдат утвърдени и от гледна точка на регионалната специализация – по отношение на България и региона. • Потенциална движеща сила за подобряване на външнотърговските позиции на страната. • Налични предпоставки за технологичен трансфер между различни заинтересовани страни и за увеличаване на мрежата от доставки и включване на местни компании в международни вериги за доставки. • Стимулиране на НИРД чрез засилване на връзките и партньорствата между бизнеса, научните и образователните институции. • Голям потенциал за развитие на сектора на професионалните дейности и научните изследвания.	забавилия се процес на договаряне на инструментите в рамките на текущия програмен период. • Ниското ниво на безработица и високо ниво на заетост, което, заедно със засега неизвестните последствия от икономическата криза на 2020 г. биха могли да забавят наблюдаваните тенденции в развитието на местната икономика.

Тематично направление: Социално развитие	
Демография, пазар на труда	
Силни страни	**Слаби страни**
• Устойчива тенденция на нарастване на населението в града (извън кризисния период след 2020 г.). • Силно положителен механичен прираст (извън кризисния период след 2020 г.). • Растящо население в подтрудоспособна възраст. • Много високо равнище на КИА. • Много добри общи демографски показатели спрямо общините-областни центрове в ЮЦР и ЮИР. • Идеална стагнация в съотношението мъже-жени.	• Устойчиво нарастване на отрицателния естествен прираст на града. • Намаляващо население в трудоспособна възраст и растящо население в надтрудоспособна възраст – застаряване на населението в Пловдив. • Кризисна, пандемична ситуация (COVID-19) в началото на настоящия програмен период с невъзможна за определяне продължителност. • Прекалено ниски нива на безработица в града – липса на кадри на пазара на труда.

• Ниски нива на безработица.	
Възможности	**Заплахи**
• Задържане на населението в подтрудоспособна възраст и привличане от други общини, области, региони с цел образование и труд. • Увеличаване на механичния прираст на населението от съседните общини, области и региони с по-слаби показатели за демографско развитие, както и от чужбина. • Стимулиране на раждаемостта в общината. • С още по-висок механичен прираст ще се създадат предпоставки на стабилизиране на нивата на населението в трудоспособна възраст към положителен растеж.	• Свиване на населението в трудоспособна възраст. • Непредсказуемо развитие на пандемията от COVID-19. • Няколко годишен период на възстановяване от кризата. • Трудно достигане до „здравословни нива на безработица в града (около 4% за 2030 г. Съгласно националната стратегия по заетостта 2021-2030.
Здравеопазване	
Силни страни	**Слаби страни**
• Положителен финансов резултат на ЛЗ в града. • Над 50% повишено заплащане за персонала в ЛЗ на гр. Пловдив за периода (2015-2019 г.). • Добро общо състояние на здравните кабинети в училищата, детските градини и КСУ в града. • Изключително добра осигуреност на населението на града от лекари и леглова база и пълно предимство пред всички общини-областни центрове в ЮЦР и ЮИР. • Добро общо състояние на инфраструктурата на повечето ЛЗ и детски ясли в общината. • Ясни и конкретни изисквания на здравните заведения и детските ясли/кухни за тяхното продължаващо функциониране. • Сравнително финансово достъпни потребности и изисквания на голяма част от здравните заведения и детски ясли/градини и здравни кабинети в града.	• Над 10% редукция на персонала в ЛЗ на територията. • Заплатите в част от ЛЗ са под средните за града и областта. • Застаряващ медицински персонал и трудно заменяне с нови специалисти. • Слаби финансови резултати на МБАЛ Св. Мина-Пловдив ЕООД (втората по големина МБ в града). • Необходимост от големи финансови инвестиции в здравната инфраструктура за настоящия програмен период. • Част от ЛЗ се нуждаят от основен ремонт. • Различни и многостранни нужди от интервенции в съществуваща и нова общинска здравна инфраструктура по райони в град Пловдив.
Възможности	**Заплахи**
• Възможности за участие в интегрирани проекти за многофондово финансиране на нуждите на общинското здравеопазване от различни източници и програми през 2021-2027 г. • Функциониращият на територията Медицински университет-Пловдив и центровете към него са добра предпоставка за предоставянето на млади квалифицирани специалисти. • Здравеопазването е сред секторите със сериозен потенциал от гл. т. на иновации и НИРД.	• Невъзможност за осигуряване на средства за справяне с всички нужди за инфраструктурна и ресурсна обезпеченост на здравеопазването в общината. • Трудно достигане на оптимални нива на заплащане за задържане на млади медицински специалисти в града.

Силни страни	Слаби страни
• Въведени иновативни методи на преподаване във всички етапи на предучилищното и училищно образование. • Общината осигурява целенасочени ресурси за развитие на сектор „Образование“, за внедряване на иновативни практики чрез квалификация и преквалификация на човешките ресурси и развитие на материалната база. • Въведено дуално образование и ежегодно разпиряване на включените представители на бизнеса в процеса. • Внедрени облачни технологии във всички общински училища. • Широк спектър от професионални направления в средното и висше образование.	• Ограничени финансови ресурси. • Дефицит на образователна инфраструктура за покриване на нуждите от места за прием в детски градини, целодневно обучение и организиране на едносменна система на образование в училищата.
Възможности	**Заплахи**
• ЗПУО дава възможност за преобразуване на професионалните гимназии от държавни в общински. • Атестациите, предвидени в ЗПУО, дават възможност за изграждане на система за проследяване на професионалното развитие на учителите. • Определени образователни институции се открояват като спечелили доверие на ученици и родители – възможности за споделяне на „добри практики“. • Активно включване на местния бизнес. • Целенасочени инвестиции от страна на общината в развитие на училищната мрежа. • Развитието на Община Пловдив привлича нови индустриални компании и се оформя като важен промишлен център. Пловдив е един от водещите образователни центрове в България, в които системно се прилагат национални и общински иновативни програми и проекти, насочени към осигуряване на качествено образование. Синхронното развитие на тези тенденции, създава предпоставка за изграждане на ново STEM училище с изучаване на природни науки и информационни технологии и програмиране, действие което ще засили връзката наука – образование и ще разшири пулът от млади таланти за работодателите и бизнеса в Пловдив и региона.	• Очакван значителен недостиг на педагогически кадри в детски градини. • Изоставане с подготовката на кадри спрямо изискванията на местната икономика. • Тенденциите, които ще окажат влияние върху сектора на образованието през следващите години, отразяват основните изисквания за равнопоставен достъп до качествено образование на всички равнища и за всички социални групи и по-добро обвързване на образованието с науката и бизнеса. Планираните реформи се очаква да подобрят резултатите в цялостната образователна система на всички нива и ефективното разположение на необходимата инфраструктура в пространството на всеки район. • В системата на висшето образование, по отношение на държавните университети, ще се финансират приоритетно области, свързани с развитието на онези сектори на икономиката, които имат по-висока добавена стойност и ясен принос към задължителните технологични трансформации.
Социални услуги	
Силни страни	**Слаби страни**

• Добре развитата и балансирана мрежа от социални услуги. • Община Пловдив притежава експертиза за разработване и реализиране на проекти, които да подкрепят развитието на нови социални услуги, необходими за групите в риск. • Управлението на социалните услуги в общината се характеризират с висок дял на публично-частни партньорства, което предполага по-добро качество на предоставяната подкрепа за рисковите групи. • Община Пловдив има капацитет да финансира голяма част от услугите си, както за деца и младежи, така и за възрастни.	• Недостатъчно развити мобилни услуги и услуги предоставяни в семейна среда. • Недостатъчно развити услуги в подкрепа на специфични пълнолетни лица в риск – Алцхаймер, психични заболявания, деменция и др.
Възможности	**Заплахи**
• Разрастване на услугите за осигуряване на възможности за по-нататъшно личностно развитие, за пълноценно участие в социалния живот, на трудовия пазар и за предотвратяване на последваща институционализация. • Фокусиране на услугите за възрастни за предоставяне на грижа и подкрепа за хората в напреднала възраст в тяхната домашна среда. • Развитие на медико-социални услуги и съответно прилагане на интегриран подход при структуриране на социалните услуги за възрастни. • Разширяване на мрежата от услуги за ранно детско развитие – формиране на родителски умения; консултиране и подкрепа на родители по въпросите на ранното детско развитие и отглеждането на деца; превенция на изоставянето на деца и други. • Подобряване на средата в съществуващи социални услуги/реформиране на съществуващи социални услуги. • Подобряване и развитие на нови услуги за деца с увреждания и техните семейства.	• Очакван недостиг на специалисти във връзка с подобряването, разширяването и разкриването на нови услуги. • Трудно достигане на оптимални нива на заплащане за привличане на нови специалисти, с висока и съвременна квалификация.
Култура	
Силни страни	**Слаби страни**
• Инициативата „Европейска столица на културата 2019“ допринася за цялостното развитие на града и изграждането на стабилна културна идентичност, за развитие на изкуството, творческите и културни индустрии, културния туризъм и създаване на конкурентоспособни културни продукти, носещи бранда на Пловдив.	• Ограничени възможности за създаване на съдържание и достъп до култура вследствие на Covid 19. • Недостатъчен капацитет и закрити помещения /зрителни зали/ за реализация на сценични изкуства – опера, класическа музика и изпълнителски изкуства - танц, цирк и други.

• Поставяне на Пловдив на международната културна сцена чрез инициативата Пловдив 2019 и целенасочената общинска политика за подкрепа и развитие на сектора. • Създадена система от стратегически и планови документи за развитие на сектор „Култура“ • Създадена устойчива общинска нормативна рамка за планиране, финансиране и реализация на Културния календар на Пловдив и концепцията „Заедно“. • Засилване на взаимодействието на местната власт с културните институции и с неправителствения сектор при вземане на решения и реализация на политиката за култура. • Създаден нов финансов инструмент за подкрепа на културата чрез фондация „Пловдив 2019“. Увеличен значително финансов ресурс. • Устойчивост на размера на финансиране за събития и инициативи, реализирани по Културния календар, гарантиран от нормативната уредба в сектора. Увеличение на средствата за събития и инициативи, финансирани по календара. • Подобрен административен капацитет за управление и изпълнение на политики, процеси и проекти на общинската администрация, културните институции, фондация „Пловдив 2019“ и всички участници от сектора, вкл. чрез специално създадени за целта програми, финансирани от общината или фондацията. • Въведен конкурсен принцип на финансиране на събития и инициативи в рамките на 4-ри компонента на Културния календар. • Предоставен равен достъп до участие в конкурсните сесии за културните институции и оператори. Осигурена публичност и прозрачност на процесите. • Създадени механизми за развитие и финансиране на инициативи, подкрепящи гражданската активност и достъпа до участие и създаване и представяне съдържание, създадено от местните културни оператори. Създаден механизъм за популяризиране, създадено в Пловдив културно съдържание и наследство в страна и чужбина чрез подкрепа на пътувания на творци и изложби. • Финансирането в рамките на културния календар е обвързано с планиране на използването	• Недобро състояние и липса на атрактивност при представяне на част от движимото културно наследство в експозициите на музеите • Недобро състояние на част от сградния фонд, управляван от културните институти и липса на модерни и оборудвани фондохранилища. • Недостатъчен финансов ресурс за поддържането на културната инфраструктура. • Недостатъчен финансов ресурс за съвременно оборудване и използване на нови технологии. • Намаляване на целенасочената реклама на града като културна столица.

на културната инфраструктура, подкрепя деконцентрацията културния живот в града и използването на нови места за култура, вкл. в районите. • Създадена е добра координация и механизми на сътрудничество между различните като структура, собственост и управление културни организации и местната власт за реализация на общи проекти и инициативи, свързани с популяризиране на наследството и културната идентичност на местната общност. Увеличено представяне на създаденото в Пловдив съдържание, в страната и чужбина. • Богат и разнообразен културен календар, съдържащ събития от всички жанрове на изкуството, целогодишно представяне на културните продукти, вкл. в нови пространства за култура и на открито. Развиват се традиционните и се създават нови формати. • Нарастващ брой на културните организации и независимите творци, участващи в културния живот на Пловдив. • Привлечени нови публики и създадени условия за развитие и образование на настоящи и бъдещи аудитории на различна възраст, различен етнически произход социален статус и потребности. • Разширен достъп до култура и участие в културния живот на Пловдив, вкл. на маргинализирани групи и млади творци. • Създадени нови програми за подкрепа на артисти и представяне на онлайн съдържание в ситуацията на пандемия, за съфинансиране на проекти по Творческа Европа, първа общинска резидентна програма, за откупки на произведения на изкуството. • Нарастване на дела на събитията, представящи местните традиции, обичаи и занаяти, междуетническия диалог, с активно участие на местните общности. • Увеличаване на проектите, реализирани в партньорство между местни културни оператори и международни партньори. • Нарастване на броя на новорегистрираните предприятия в сектор Култура и Туризъм.	

• Новоизградена и ремонтирана културна инфраструктура - държавна, общинска и частна собственост. • Целенасочена политика и интервенции за създаване, облагородяване и използване на открити пространства за култура. • Увеличена подкрепа на общината за дейности на държавните културни институти. Увеличен дял на смесеното финансиране. • Активно взаимодействие между образователните институции в сектора – три национални училища по изкуства, университети, общински училища и културните организации в общината. • Развитие на дейността и капацитета на общинските и регионалните културни институции. Увеличено финансиране на делегираните дейности от държавата – музеи, галерии, библиотеки и читалища. • Успешно стартирал процес на дигитализация на културните ценности от фондовете на културните институции, създаден модел на общинска политика в тази сфера. • Развита читалищна мрежа и капацитет. Множество подкрепени нови и традиционни инициативи на любителските организации.	
Възможности	**Заплахи**
• Запазване на статута на Пловдив като лидер в културната политика в страната и развитие на потенциала да бъде фактор на европейската културна сцена чрез инвестиции в създаването на качествени и разпознаваеми международни културни продукти, копродукции с участие на пловдивски творци и организации, подкрепа за участие в международни платформи за култура. • Надграждане на успешно проведената инициативата Европейска столица на културата 2019 и развитие на общинската политика за култура с оглед на новите предизвикателства и тенденции, възможностите за участие в европейски и международни мрежи и инициативи. • Развиване на партньорства на местно, регионално и национално ниво, вкл. с други общини, университети и образователни институции, неправителствени и други културни организации и бизнеса, за реализация на местни и	• Неизползване и липса на действия за надграждане на постигнатите резултати и ефекти от водената през изминалия планов период общинска политика за култура и реализацията на Европейска столица на културата 2019 • Трудно възстановяване на сектора от кризата Covid -19. • Заплаха от преустановяване или силно редуциране на подкрепата и мерките за възстановяване и устойчивост на сектора от Covid -19 кризата на местно и национално ниво. • Ограничено финансиране на сектор Култура, творческите и културните индустрии, предвид общото намаление на приходите в общинския бюджет и/или липса на финансиране от националния бюджет, ОП, План за възстановяване и развитие. • Неизползване на капацитета на общинска фондация „Пловдив 2019“ за провеждане на

надобщински интегрирани проекти за култура и наследство, вкл. възможност за създаване на творчески хъб. • Развиване на творческите и културни индустрии • Изграждане/ ремонт на ключови за града обекти като кино Космос, Концертна зала, вкл. привличане на средства културна инфраструктура по ОП и други програми • Привличане на средства за създаване и представяне на културно съдържание и културно наследство от План за възстановяване и устойчивост, НФК, програми, финансирани от националния бюджет, ФМ на ЕИП и други • Създаване на нови възможности за подкрепа на капацитета и развитието на културните институции в града.	бъдещи политики и събития след приключване на програма "Наследство". • Недостатъчен капацитет за изготвяне и управление на проекти по ОП и други програми през новия програмен период от страна на администрацията и допустимите заинтересовани страни. • Забавяне или несвоевременно изготвяне на обследвания, вкл. енергийни, и технически проекти за строителство, ремонт и КРР на културната инфраструктура, вкл. музейни сгради и читалищата.. • Забавяне или неосъществяване на ключови проекти за развитие на културната инфраструктура. • Неосигуряване на средства за реновиране на културната инфраструктура. • Липса на кадрово и експертно, материално – техническо обезпечаване на дейността на културните институции в общината. • Ограничени ресурси и целенасочени действия за популяризиране на пловдивската културна сцена и съдържания. • Недостатъчно използване на потенциала и възможностите за реализиране на партньорства с други общини и заинтересовани страни.
Културно наследство и градски пейзаж	
Силни страни	**Слаби страни**
• Изключително богато КН от различни исторически епохи, етноси и култури с висок пространствен потенциал. • Целенасочена общинска политика за опазване и управление на НКЦ. • Осигурена териториално-устройствена защита; • Осигурен достъп до КН чрез дигитализиране движими и недвижими културни ценности и осигуряване на достъпна градска среда. • Успешно реализирана инициатива на ЕС – „Пловдив – европейска столица на културата 2019", довела до валоризиране на КН на община Пловдив чрез насищане с културно съдържание. • Културните и творчески индустрии са все по-активни участници и генератори на проекти за интегриране на културно наследство и културно съдържание.	• Не е извършена актуализация на културното наследство. • Част от НКЦ не са адекватно експонирани и социализирани. • Неоползотворените местни, регионални и национални ресурси по отношение на пространственото развитие на културното наследство. • Недооценяване на ресурсите на нематериалното и движимото културно наследство за сметка на недвижимото КН. • Липсва Наредба за историческата градска среда и не е извършена актуализация на Публичния регистър на НКЦ. • Недостатъчно използване на финансови инструменти за поддържане на недвижимото културно наследство. • Последици от кризата Covid 19. Предвид, че приходите от туризъм (билети и екскурзоводски

• Осъзната е ценността на историческата градска среда и е създаден модел за трансформиране на забравени градски пространства чрез култура; • Осъзнаване на наследството като ресурс за устойчиво развитие на общината. • Създаване на модел за публично-частно партньорство за опазване и популяризиране на нематериалното КН.	беседи, се и др.) се реинвестират в поддръжка на НКН. Това е основен приход на музеите и за дейности, с които се подържа, обогатява, рекламира КН.
Възможности	**Заплахи**
• Използване на наследството като ресурс за устойчиво развитие. • Използване на възможностите на община Пловдив като катализатор за развитие на съседните общини и създаване на ИТИ (интегрирани териториални инициативи) на местно, областно, регионално и национално ниво. • Валоризиране на материалното и нематериалното КН чрез възможностите на културния туризъм. • Развиване на публично-частни партньорства с фокус КН. • Създаване на механизми за стимулиране на собствениците на сгради НКЦ. • Надграждане на политиката за информационно-комуникационните технологии за повишаване на достъпа до културното наследство; • Използване на интелигентни системи за опазване и управление на културното наследство. • Създаване на Наредба за историческата градска среда.	• Институционални и финансови пречки за реализиране инициативи по опазване и социализация на КН; • Промяна на политиката на Община Пловдив по отношение на КН; • Липса на обучени кадри за извършване на КРР; • Недостатъчно използване на ресурсите на нематериалното и движимото КН; • Силно намаляване на туристическия поток, вследствие на кризата Covid`19.
Спорт	
Силни страни	**Слаби страни**
• Голямо разнообразие от спортни клубове в града • Богата спортна база в града. • Амбициозна политика за спорта и стратегия за младежта с хоризонт 2030 г. • На територията се намират най-големият стадион в България и най-големият вело колодрум на Балканите. • Наличие на спортни клубове за хора в неравностойно положение.	• Силно амортизирани стадиони за футбол в града – висока степен на инвестиционна нужда; • Част от съществуващите спортни зали са в критично състояние. • Сравнително ниско ниво на физическа активност на населението (валидно и за цялата страна).
Възможности	**Заплахи**
• Програма за реализация на ПИРО чрез инвестиции за развитие на спорта, включваща	• Нереализиране на приоритетните намерения на Общината в областта на спорта;

трите най-големи спортни обекта– стадионите за футбол в града. • Разрастване на обектите и инициативите за практикуване на спорт на открито. • Възможности за развитие в Пловдив на по-екзотични съвременни спортове за страната (фехтовка, гребане, хокей на трева и др.).	• Непредсказуемо развитие на пандемията от COVID-19 – продължаване на ограниченията, които да попречат/допълнително да намалят нивото на физическата активност на населението.
Тематично направление: Туризъм	
Силни страни	**Слаби страни**
• Град Пловдив е най-разпознаваемата туристическа дестинация в страната за градски и културен туризъм; един от най-старите градове в Европа, с традиции при развитието на различни видове туризъм. • Пловдив е център с национално значение за територията на ЮЦР и Южна България. • Пловдив е първият български град Европейска столица на културата. • Територията на Община Пловдив представлява богатство от културни натрупвания от различни исторически епохи и от различни етноси и култури. • Притежава природни забележителности със статут на културни ценности. • Културното наследство на Община Пловдив присъства в европейските, националните и регионалните културни маршрути. • Наличие на много и разнообразни места за настаняване и заведения за хранене. • Богат събитиен календар. • Подписано споразумение между Общините Пловдив и Бургас с цел установяването на трайно партньорство между различните общински културни организации и структури, както и организации и др. в сферата на туризма. • Община Пловдив е член на Организацията за управление на Тракийски туристически район.	• Липсва интегрирана маркетингова стратегия за развитие на Община Пловдив като туристическа дестинация, както и бранд на дестинацията. • На места прилежащата туристическа инфраструктура е незавършена, остаряла, износена или липсваща. • Интензивен трафик и недостатъчен брой паркинги/парко места за туристите в града.
Възможности	**Заплахи**
• Увеличаване на броя на нощувките в гр. Пловдив. • Създаване на интегрирани туристически маршрути. • Разрастване на взаимодействието с близките общини. • Създаване на сътрудничество с по-големи туристически дестинации, по примера на действащото сътрудничество с гр. Бургас.	• Задълбочаване на последствията от пандемията COVID-19 и влиянието им върху туристическия сектор.

• Развитие, надграждане и съхраняване на културната идентичност. • Провеждане на по-широка рекламна кампания за възможностите за туризъм на територията.	

Тематично направление: Транспортна и инженерно-техническа инфраструктура

Транспорт

Силни страни	Слаби страни
• Достъпност и близост до целевите пазари. • Високо ниво на довеждаща към дестинацията транспортна инфраструктура. • Разнообразен и качествен ресурсен потенциал. • Наличие на общинско предприятие „Организация и контрол по транспорта“ с два центъра – за управление на трафика и за управление на градския транспорт, като в дейността му е включено и прилагането на Закона за движение по пътищата. • Статутът на Общината като транспортен, административен и културен център на региона и областта. • Висока ангажираност на Община Пловдив с политики и стратегически документи, директно и индиректно подкрепящи транспорта и достъпността, вкл. за подобряване на градската инфраструктура и повишаване сигурността на гражданите и гостите на града и мн. др. • Компактна територия на централната градска част. • Покритие на тази част с обществен транспорт, както и близост до и между спирките. • Усилено развитие на велосипедната инфраструктура и този вид движение, което осигурява разтоварване на уличната мрежа и намаляване на трафика по пътищата, респ. на шума и замърсяването, повишава здравния статус на населението. • Съществуващо регулиране на паркирането, изградени немалко паркинги. • Широки тротоари и булеварди в по-голямата част от ЦГЧ. • Висока степен на удовлетвореност на посетителите от пребиваването в дестинацията и висок дял на повторните посетители. • Наличие на политика за намаляване на шумовото и екологично замърсяване.	• Ниска ефективност на действията за развитие на транспортната достъпност, поради големия брой програмни и нормативни документи, засягащи отделни аспекти на транспортното обслужване. • Ниско ниво на партньорство, координация и сътрудничество между заинтересованите страни (вкл. между отделните общини), вкл. липса на ефективни публично-частни партньорства при паркирането. • Ниско ниво на информационно осигуряване на пътуванията на жителите и гостите на града. • Липса на благоприятни условия за придвижване на лицата в неравностойно положение или с намалена подвижност. • Липса на благоприятни условия за наемане на велосипед в града. • Липса на достатъчно информация за транспортните услуги и начините за придвижване в Общината и извън нея. • Липса на възможност за закупуване на услуги в т.ч. и онлайн от транспортните оператори. • Липса на мобилни приложения/сайтове за навигиране в града и насочване на водачите към възможните места за паркиране, за ползване на обществен транспорт, на системата „Паркирай и пътувай“. • Недостатъчно използване на останалите комуникационни канали за промотиране на екологичните форми за придвижване в Общината. • Нефункционален обществен транспорт поради липса на застъпващи се разписания, малка честота на движение на някои линии, липса на директни линии, особено към местата извън ЦГЧ, за разлика от личния или нает автомобил. • Непривлекателност на част от превозните средства, както и на част от пътуващите. • Относително ниска степен на съоръженост и пригоденост на инфраструктурата (в т.ч. и на

	спирките на обществения транспорт) за придвижване на хора с увреждания. • Липса на паркинги за лични автомобили до големи транспортни обекти (автогари н-р), както и в самата ЦГЧ. • Относително ниско ниво на използване на устойчиви форми на транспорт за придвижване в Общината. • Ограничени възможности на ОП „Организация и контрол по транспорта“, вкл. за транспортната и информационната достъпност, както и недостатъчно финансиране за реализация на заложените в стратегическите документи мерки и дейности. • Ниска езикова и професионална подготовка на заетите в общественото обслужване при паркиране и градския транспорт.
Възможности	**Заплахи**
• Инвестиции за подобряване на градската и културна среда. • Подобряване на обществената инфраструктура и предлагане на качествени транспортни услуги. • Силна институционална подкрепа за публично-частно партньорство. • Формиране на организирани клъстерни структури, което да спомогне за оползотворяване на съществуващите възможности за устойчиво развитие на транспорта във всичките му форми. • Подобряване управлението на съоръженията - публична собственост. • Активизиране на институционалната и организационна координация и партньорство. • Стимулиране на целогодишното ползване на екологосъобразни форми на придвижване. • Закупуване на нови превозни средства – климатизирани, с осигурен безплатен безжичен интернет в тях. • Изнасяне на автомобилния трафик по околовръстни пътища и другите рингове на града. • Изграждане на паркинги до ключови обекти или в близост до ЦГЧ, както и в кварталите. • Използване на Европейски програми за подобряване на градския транспорт и инфраструктурата като цяло на територията. • Повишаване на нивото на пригоденост на дестинацията за хора с увреждания.	• Геополитическата ситуация на Балканския полуостров, в Европа и в света. • Задълбочаващи се климатични промени и глобално затопляне. • Нарушаване на принципите на устойчиво развитие (замърсяване, безотговорна експлоатация на природните и антропогенни ресурси, презастрояване за сметка на зелените площи и др.). • Липса на финансиране за стимулиране на алтернативните начини за придвижване (пеша, с велосипед, зарядни станции за електро-автомобилите). • Високо ниво на конкуренцията на други транспортни оператори. • Основният чуждестранен поток разчита единствено на въздушния транспорт с превес на бюджетно ориентираните авиокомпании и полетите, които предлагат. Респ. липсва развитие на останалите видове транспорт за достигане до общината и съседните населени места.

Силни страни	Слаби страни
• Всички райони на Община Пловдив са водоснабдени (присъединени) на 100%. • 99% от районите на Община Пловдив са присъединени към канализационната мрежа. • Изградена ПСОВ, която обслужва град Пловдив, както и населени места в района. • Осигурено единно управление на ВиК и свързаност на инфраструктурата между Община Пловдив и съседните общини до областно ниво.	• Голям брой аварии по водоснабдителната мрежа и високо ниво на загуби на вода. • Голям брой аварии по канализационната мрежа. • Неефективност на разходите за услугите по отвеждане на отпадъчни води и пречистване на отпадъчни води.
Възможности	**Заплахи**
• Надграждане на резултатите от проект „Интегриран проект за водите на град Пловдив – Етап I", изпълняван от Община Пловдив. • Усъвършенстване и допълване на системите и програмите за управление на ВиК инфраструктурата, развитие на електронно управление.	• Отводняването се извършва от голям брой маломерни колектори, които са изградени в миналото и които не успяват да осигурят оттичането на смесените води в дъждовно време и се причиняват наводнения.

Енергийна инфраструктура

Силни страни	Слаби страни
• Изпълнени редица проекти, водещи до постигането на общинските и националните индикативни цели за повишаване на енергийната ефективност в сградите и въвеждането на ВИ за собствено потребление. • Значителен опит и експертен капацитет на общинската администрацията, изграден от изпълнението на различни проекти в областта на енергийната ефективност и устойчивото използване на енергия. • В над 70% от обитаемите жилища на територията на общината е извършена цялостна или частична подмяна на дограмата с енергоефективна.	• Неефективен сграден фонд на територията на общината, характеризиращ се с високи коефициенти на топлопреминаване на външните ограждащи конструкции и ниска ефективност на системите за генериране на топлинна енергия и ВОИ. • Липса на централизирана система за мониторинг на енергията в общинския и частния сграден фонд. • Липса на добри практики по иновативни направления – създаване и опериране на енергийно общности, енергийно позитивни зони, дълбочинно саниране, използване на геотермален източник за отопление, междусграден обмен на енергия и др. • Висока интензивност на уличното осветление.
Възможности	**Заплахи**
• Развитие на Община Пловдив, като „умен" потребител на енергия. • Повишаване на осведомеността на гражданите – организиране на Дни на устойчивата енергия в Община Пловдив и други инициативи. • Разширяване на партньорства на общината на местно ниво с енергийни клъстери и НПО. • Създаване на пилотна енергийно позитивна зона от сгради.	• Невъзможност за дългосрочно планиране. • Липса на капацитет и слаба осведоменост на ползвателите на собствеността за енергийната ефективност и ВЕИ. • Голям дял на енергийно бедни домакинства.

• Създаване и опериране на енергийни общности.	
Телекомуникационна мрежа	
Силни страни	**Слаби страни**
• Позиция като ключов център за разпространение на телекомуникационни услуги. • Все повече хора от Общината имат и използват интернет в домовете си. • Висок процент на интернет осигуреност на населението – над средното за страната.	• Липса на пълен консенсус между население, Община и частен бизнес, относно пълното допускане на 5G мрежа в Пловдив (наличие на бели петна).
Възможности	**Заплахи**
• Възползване от статута на ключов център за разпространение на телекомуникационни услуги, вкл. чрез международни програми.	• Пропускане на възможностите за развитие и надграждането на телекомуникационната мрежа на Общината, вкл. чрез финансиране от международни програми.
Съобщителна мрежа	
Силни страни	**Слаби страни**
• Пълно покритие на общината от 3-те мобилни оператора. • 100% цифровизация. • Широк набор от спедиторски услуги и фирми предлагащи такива в град Пловдив. • 3 мобилни оператора, активни на територията на Общината – възможност за избор на населението на Общината.	• Невъзможност на пощенските съобщителни услуги да се справят с конкуренцията на частния пазар в определени сектори. • Редуциране на видовете услуги предлагани от пощенските станции на територията на Общината.
Възможности	**Заплахи**
• Ускоряване на подмяната на физически станции за гласови услуги с мобилни до достигане на естествен минимум. • Поддържане на конкурентоспособни пощенски услуги в общината.	• Прекалено голяма зависимост от частния сектор в определен вид съобщителни услуги.
Управление на отпадъците	
Силни страни	**Слаби страни**
• Изградена система за организирано събиране на смесени битови отпадъци, която обхваща 100% от населението на Общината. • От 2016 г. до 2020 г. се наблюдава тенденция към намаляване общото количество на образуваните отпадъци на територията на общината, въпреки увеличаващото се население. • Общината изпълнява целите, заложени в ПУО и НПУО относно подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло.	• Голямо количество генериран смесен отпадък на жител и недостатъчно ефективно функциониране на системата за разделно събиране на отпадъците. • Изчерпване на капацитета на съществуващите клетки в регионалните депа за битови отпадъци и спешна нужда от разширяване и рекултивация.

Възможности	Заплахи
• Недопускане замърсяване на подземните води, включително чрез рекултивация на депата за отпадъци и изпълнение на мерки по рехабилитация на канализационните системи и модернизация на ПСОВ. • Инвестиции за осигуряване на капацитета и екологичната безопасност на Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ – Шишманци и Регионално депо за неопасни отпадъци – Цалапица. • Намаляване на генериран смесен отпадък на жител както и изграждане на нови съоръжения: втора линия за сепариране на битовите отпадъци в Шишманци и площадка за подготовка за повторна употреба на отпадъци от домакинствата.	• Недостатъчен привлечен финансов ресурс за осигуряване на инвестиции ва повишаване капацитета на съществуващите съоръжения и изграждане на нови.

Тематично направление: Околна среда, изменение на климата и риск от бедствия	
Силни страни	**Слаби страни**
• Община Пловдив прилага последователна и целенасочена политика за предотвратяване замърсяването и подобряване на качеството на въздуха. В резултат се отчитат положителни тенденции в основните показатели за качество на атмосферния въздух. • Водните ресурси на територията на общината са в достатъчно количество и в качествено състояние, което позволява ползването им за питейно водоснабдяване, промишлени нужди и напояване. • ВиК инфраструктурата покрива 100% от населението на общината. Съществува изградена ПСОВ и се реализира проект за реконструкция на станцията. • Положителна тенденция към намаляване на отчетените нивата на шума по данни от актуализацията на Стратегическата шумова карта. • Ефективна политика за управление на популациите на бездомни животни, която води до положителна тенденция към редуциране на тяхната численост и свързаните здравни рискове.	• Влошено качество на атмосферния въздух в община Пловдив, въпреки положителната тенденция, най-вече по отношение на показателите ФПЧ10 и азотен диоксид. Основните източници на замърсяване са битовото отопление с твърди горива, автомобилен транспорт; • Повърхностните и подземните водни тела на територията на общината са в риск да не постигнат нормативните екологични цели; Основните източници на замърсяване са непречистени или недостатъчно пречистени отпадъчни води от населени места и промишленост, инцидентни замърсявания, дифузно замърсяване от земеделието и хидроморфологични изменения. • Амортизирани водоснабдителни мрежи с високи загуби на вода, остаряла канализационна мрежа с недостатъчен капацитет, висока инфилтрация на канализационни води и наводнения при интензивни валежи. • Територията на община Пловдив включва предимно урбанизирани територии с голям антропогенен натиск. Зелената система покрива неравномерно градската територия. Недостатъчна е площта на зелени площи за широко обществено ползване спрямо общата територия на града.
Възможности	**Заплахи**

• Въвеждане на зони с ниски емисии, както по отношение на замърсяването от транспорта, така и на битовото отопление; • Намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление чрез подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво, както и разширяване мрежата за централно топлоснабдяване; • Намаляване на замърсяването на въздуха и шумовото замърсяване чрез подобряване на транспортната инфраструктура и извеждане на транзитния трафик от централната градска част; инвестиции устойчива градска мобилност и управление на паркирането; • Проучване на възможностите водоснабдяването на гр. Пловдив да се извършва и от язовирните води на каскада Въча; • Инвестиции в „зелената инфраструктура" в градската среда, които постигат едновременно ефект по отношение на КАВ, адаптация към изменението на климата, разширяване на зелената система и смекчаване на шума.	• Естествените климатични и топографски условия влошават КАВ в гр. Пловдив, като възпрепятстват разсейването на замърсителите. • Водоснабдяването на гр. Пловдив е зависимо от плитко разположени подземни води, което носи риск от замърсяване. • Община Пловдив се намира в регион, който е особено уязвим към изменението на климата: повишаване на средните годишни и максималните летни температури, неравномерно разпределение на валежите и нарастващата честота на екстремни събития, като суши и наводнения. • Община Пловдив попада в район със значителен потенциален риск от наводнения. Основен източник на риск е р. Марица. • Община Пловдив се намира в зона с висок сеизмичен риск. • Поземленият фонд на община Пловдив е силно ограничен, което, съчетано с увеличаващо се население и развитие на бизнес средата, засилва натиска върху елементите на зелената инфраструктура.

Тематично направление: Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до основните градове по оперативните програми

Силни страни	Слаби страни
• Опит в проекти с естествена продължителност от 24 месеца. • Участие в проекти с разнообразни партньори. • Участие в международно сътрудничество и в двата изминали програмни периода. • Богат набор от партньорски (в процес на изграждане на партньорство) общини.	• Сравнително ниска активност в международни проекти през последния програмен период 2014-2020. • Много по-трудно да се заеме ролята на водещ партньор в международни проекти, поради липса на опит като водещ партньор в предходния програмен период. • Без възможност за участие по проекти за Трансгранично сътрудничество, поради географското местоположение (освен програмата Балкани-Средиземно море). • Ограничение в броя на проектите, в които общината може да участва наведнъж.
Възможности	**Заплахи**
• Новият програмен период предлага идеални възможности за по-активно участие на община Пловдив на международната програмна сцена. • Контакти, създадени от общината през предходните програмни периоди и партниращи градове в Европа дават по-богата възможност за участие в проекти през 2021-2027 г.	• По-трудно може да се лансира проектна идея на общината, поради сравнително по-малкия опит в големи международни проекти.

Тематично направление: Териториално развитие и жилищен сектор

Силни страни	Слаби страни
• Силно изразен и развит агломерационен ареал. • Доминираща функция на Пловдив в Южна България; • През Пловдив преминава една от най-пълноценно функциониращите транспортни оси в страната - главната ос „запад-югоизток", осигуряваща транспортните комуникации на Централна и Западна Европа с Азия и Близкия Изток по известна като „Лондон - Париж – Калкута" („Ориент експрес"). • Ясно обособена зона България – Гърция, като центрове на основната ос на развитие са най-силните урбанистични центрове от двете страни на границата Пловдив и Солун.	• Запазване на големия контраст между развитието на Община Пловдив и останалите общини, които ще задълбочат миграционните процеси. • Недоизграден полицентричен модел на ниво Южен централен район. • Наличие на несъответствия в устройствените характеристики, което води до дисбаланс в пространственото развитие на града, както и до нарушаване на изискванията от законовата уредба.
Възможности	**Заплахи**
• Интегрирано развитие на градовете и агломерационните им ареали; • Балансирано развитие на мрежата от райони в урбанистичните граници на град Пловдив; • Висока активност на общинската администрация за получаване на подкрепа и стимули за развитие през програмния период, предвидени за градските центрове; • Засилване на пространствените и функционални връзки със съседните общини като основа за активно включване на зоните в секторното планиране. • Изграждане на основни свързващи елементи за поддържане на полицентричния модел - предпоставка за добро взаимодействие между градовете и селата; • Изграждане на липсващите второстепенни връзки в отдалечени и периферни територии, особено осигуряващите достъп до природни и културни туристически ресурси. • Предприемане на действия от общинската администрация за осигуряване на законосъобразност и целесъобразност с цел отстраняване/ предотвратяване на установени несъответствия в устройствените характеристики.	• Засилване на моноцентричния характер на селищна мрежа; • Засилване на контраста между център и периферия.

РАЗДЕЛ XV. Взаимовръзки на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Пловдив с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите в Република България, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД съдържа детайлен социално-икономически и демографски анализ с цел да послужи при разработването на Програма за развитие на регионите и другите секторни програми, финансирани със средства от ЕСИФ, Националната стратегия за регионално развитие на Република България, регионалните планове за развитие на районите от ниво 2, Националната концепция за пространствено развитие, Интегрираните териториални стратегии и регионалните схеми за пространствено развитие на район от ниво 2 за периода след 2020 г.

Първа част обхваща териториалния анализ на развитието по тематични направления и ключови характеристики по три основни теми: за урбанистичното развитие, териториалните аспекти на секторните политики, административния капацитет за провеждането им и за изпълнение на проекти.

Втора част акцентира върху сравнителния анализ на социалното, икономическото, демографското и екологично състояние и развитие и инфраструктурното осигуряване на районите, областите и общините. Във всяко тематично направление са проследените промените, настъпили в резултат на прилаганите европейски и национални политики и програми и са систематизирани изводи за въздействието на външни и вътрешни фактори, за установените трайни тенденции и възможности за преодоляване на проблемите.

Трета част обобщава синтезираните изводи от първите две и ги надгражда с интегриран национален профил.

Съдържанието на втората и третата част, както и резюмето на анализа, са с обхват идентичен на ПИРО, съобразно изискванията на ЗРР и Методическите указания. Съдържанието е първата взаимовръзка между ПИРО и Анализа на районите.

Разработеният анализ към ПИРО следва логиката на основните тематични направления. **За постигане на по-голяма прегледност на документа взаимовръзките с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД са разгледани към съответното тематично направление, както на ниво регион, така и на ниво област.**

В настоящия раздел е разгледана най-силната взаимовръзка, свързана с избрания модел за полицентрично развитие, който намира конкретно изражение в Интегрирана

териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Южен централен регион (ЮЦР)[485], която е разработена в съответствие с Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на регионално ниво на секторните стратегии в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда. В нея са използвани и резултати от изготвеният Социално-икономически анализ на районите в Република България. (юли 2019 г.), след актуализация на информацията по налични нови данни към края на 2019 г.

В пространствена структура са изявени централните, силно урбанизирани територии, периферните и селските слабо урбанизирани територии, териториите за защита на природните и културните ценности и със специфични характеристики и проблеми, за които са необходими целенасочени политики. Във функционално-йерархичната структура на мрежата от населени места са подсилени връзките и взаимодействието между градовете центрове от различни йерархични нива (**Пловдив**, Пазарджик, Смолян, Хасково и Кърджали), които осигуряват достъпа до услуги чрез главните и второстепенни урбанистични и комуникационно-транспортни оси.

Определените цели и приоритети за развитие на Южен централен район в периода 2021-2027 г. са в съответствие с целите и стратегиите на Националната програма за развитие: България 2030, Актуализираната национална концепция за пространствено развитие, както и целите на политиките на ЕС за сближаване и регионално развитие след 2020 г.

Основен стратегически документ, който очертава политиките за развитие на България за следващите години, е Националната програма за развитие: България 2030. Програмата е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи. Той детерминира визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения.

ИТСР на Южен централен район отчита заложените в Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (НКПР) и нейната актуализация от 2019 г. (АНКПР) основните стратегически цели, а именно териториално, икономическо и социално сближаване.

Формулираната **визия** за развитие на Южен централен район от ниво 2 е пренесена от Регионалния план за развитие (2014-2020 г.) и се подкрепя от всички заинтересовани страни, като по този начин е отчетен нейният дългосрочен характер и има следното съдържание: **„Южен Централен Район - привлекателно място за живеене, бизнес и туризъм, с по-добри условия за комуникация и съхранено природно и културно наследство“.**

[485] Източник: https://drive.google.com/file/d/1Zs0ByPWioPaXx_HmIRWXuQJpcGReGhEP/view

Следвайки принципа на приемственост са взети под внимание стратегическите насоки за изпълнение, заложени в Регионалния план за развитие на ЮЦР 2014-2020 г., тяхната степен на реализация и актуалност, като в ИТСР са представени нови идеи, надграждащи постигнатите резултати и въздействие.

На тази основа са определени следните приоритети за развитие на района:

Приоритет 1: Засилване на конкурентните позиции на Южен централен район чрез инвестиции във факторите на растежа

Обективно този приоритет ще се реализира чрез подкрепа на регионалната икономика за иновативност и технологично развитие и повишаване на добавената стойност. Необходимо е да се даде достатъчно тежест на значението и подкрепата на дейността на съществуващите научни организации в ЮЦР: Аграрен университет, Висше училище по агробизнес и развитие на регионите, Университет по хранителни технологии, ССА Институт по Зеленчукови Култури „Марица", Институт за изследване и развитие на храните, Институт по овощарство, Институт по рибарство и аквакултури, както и Институт по растителни и генетични ресурси и Институт по тютюна и тютюневите изделия. Ще се наблегне особено на системата на образованието и дигитализацията на образователната, икономическа и административни сфери. Ефективното, балансирано и репродуктивно използване на природните ресурси е основна цел на устойчивото развитие на Южен централен район, която трябва да се подкрепи с ИТСР.

Приоритет 2: Подобряване на социалната и екологична среда

Имайки предвид, че основен фактор за определяне качеството на живот в даден регион е възможността за жителите му да получават висококачествени социални, здравни, културни и други обществени услуги, се предвиждат инвестиции както във физическите параметри на заведенията, където се предлагат тези услуги (сгради, оборудване и т.н.), така и с подобряване на „меката" инфраструктура, свързана с количеството и качеството на предлаганите услуги в тези заведения. В района има дефицит на инфраструктура за опазване на околната среда, а намаляването на негативното въздействие върху околната среда, включително посредством по-ефективно използване на ресурсите е приоритет, залегнал във всички стратегически и програмни документи.

Приоритет 3: По-балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата

Териториално балансираният растеж ще се постигне чрез подобряване на свързаността в района и качеството на средата в населените места, укрепване на градовете - центрове и ориентиране към полицентрично пространствено развитие.

За подобряване на свързаността на района в международен, национален и вътрешнорегионален план се планира да бъдат реализирани редица проекти за обновяване и разширяване на транспортно-комуникационната инфраструктура и изграждане на съвременна цифрова инфраструктура, осигуряваща достъп на всички населени места до интернет и получаване на базови електронни услуги.

Един от сериозните инструменти за насърчаване на социално-икономическото развитие на граничните райони е активното трансгранично сътрудничество.

Дефинираните приоритети и стратегически цели се оценяват като изключително важни за развитието на района. Те ще бъдат изпълнени чрез взаимосвързани и интегрирани приоритети, които впоследствие ще бъдат обективизирани чрез мерки и дейности.

Южен централен район (ЮЦР)

Териториалният обхват на районите от ниво 2 (NUTS 2) в България е определен в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1059/2003, който формира единната правна рамка на регионалните статистики в Европейския съюз. Създадените шест района у нас, които не са административно-териториални единици, имат за цел да подпомогнат „планирането, програмирането, управлението, ресурсното осигуряване, наблюдението и оценката на регионалното развитие" (чл. 4 ал. 1 на ЗРР). Изменение на границите на районите е извършено по повод членството на страната в Европейския съюз през 2007 г. Южен централен район обхваща областите Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян и Хасково с общо 58 общини.

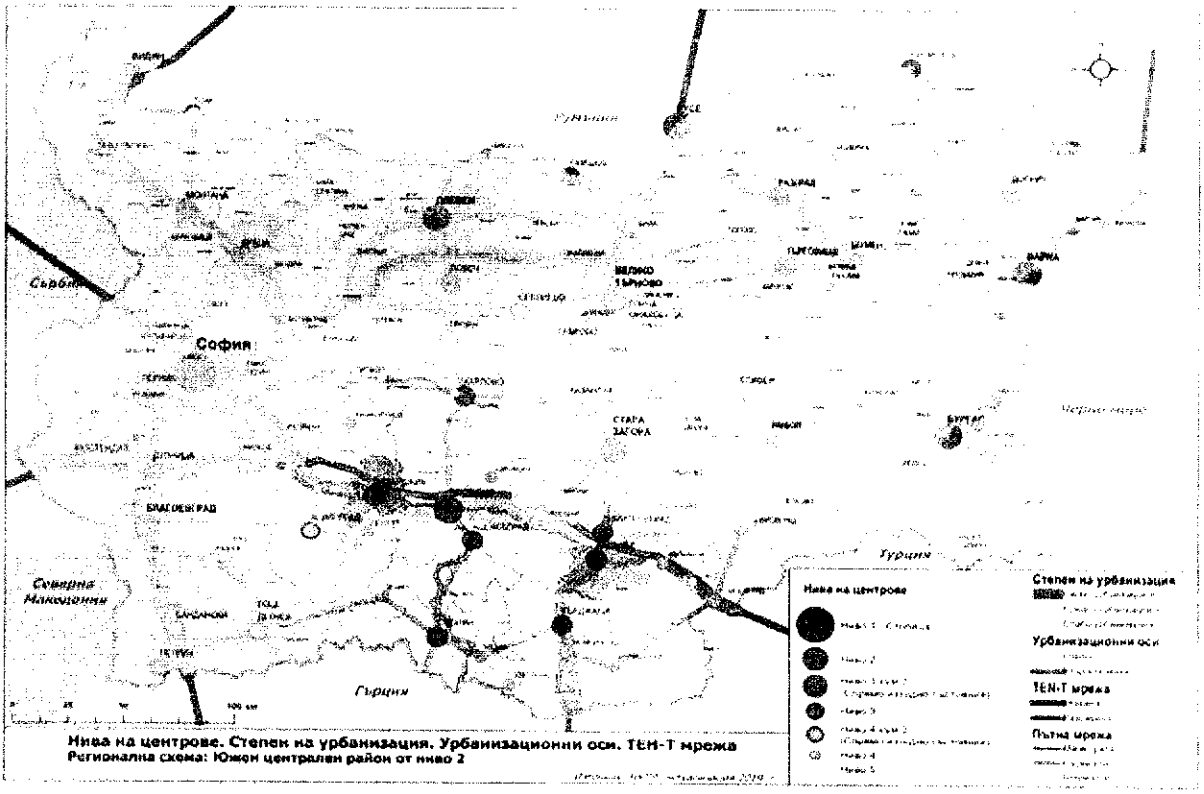
Южен централен район обхваща западната половина на Горнотракийската низина, южната част на Централна Стара планина, част от Средна гора, подбалканските полета и голяма част от Родопите. Площта на района е 22 306.0 км^2, което представлява 20.2% от територията на страната като земеделските територии са 47.6 %, горските - 45.8 %, а урбанизираните територии заемат само 3.8 %.

Южен централен район има предимството през територията му да преминава един от основните коридори на TEN-T мрежата, преминаващи през страната - „Ориент/ Източно Средиземноморски", като се обслужва от две автомагистрали - „Тракия" и „Марица", формиращи двата клона на този коридор. Автомагистрала „Тракия" е главната пътна артерия в страната като основна връзка на Южен централен район, както с Югозападен район и Столицата, така и с Югоизточен район и Черно море. Автомагистрала „Марица" е другата важна пътна артерия в страната, провеждаща транзитните транспортни потоци от Европа към Република Турция и връзка между съседните Южен централен и Югоизточен райони. Първокласният път „Русе - Бяла - Велико Търново - Стара Загора - Хасково - Кърджали (граница Гърция) / Свиленград (граница Турция)" също е част от основната TEN-T мрежа и провежда транзитните потоци от/за Румъния и Гърция и Турция, обслужвайки предимно югоизточната част на района. Връзката със Северна България през централната част на района „Плевен - Ловеч - Троян - Карлово - Пловдив - Смолян - Рудозем" все още не функционира пълноценно поради затруднения преход през Шипченския проход и ограничената пропускателна възможност на второкласния път „Пловдив–Смолян-Рудозем".

Автомагистралните връзки и пътищата, които са част от TEN-T мрежата имат важна роля за осигуряване на интеграцията на района в европейската пътна мрежа и на достъпа до световните пазари на стоки и суровини, но вътрешно-регионалните комуникации са затруднени. Пътищата от висок клас обслужват предимно централната територия на

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

района, докато южните територии разчитат преди всичко на регионалната пътна мрежа. Оптимизацията и реконструкцията на пътищата в тази част на ЮЦР ще създаде по-добри условия за развитие на туризма и разгръщане потенциала на планинските райони, включително за предлагане на съвместни регионални туристически продукти с граничните райони на съседните Гърция и Турция.

Фигура 15.1.1. Нива на центрове. Степен на урбанизация. Урбанизационни оси. TEN-T мрежа[486]

Територия	кв. км	110 994	22 306	3 227	4 332	5 978	3 209	5 560	**20,1%**
Население (2018)	брой	7 000 039	1 410 248	152 873	255 479	668 334	105 421	228 141	**14,75%**
Общини	брой	265	58	7	12	18	10	11	**21,89%**
Населени места	брой	5 256	1 298	468	117	212	240	261	**24,70%**

[486] Източник: Интегрирана териториална стратегия за развитие (ИТСР) на южен централен район (ЮЦР)

Градове	брой	257	54	5	13	18	8	10	**21,10%**
Равнище на урбанизация	%	73,5	67,63	41,22	62,79	75,66	56,20	75,53	**92,00%**

Таблица 15.1.1: Основни характеристики на Южен централен район[487]

На ниво община, 50.0 % (29 броя) от общините в ЮЦР се класифицират като слабо урбанизирани (периферни), 44.8 % (26 броя) са средно урбанизирани (междинни) и само 5.2 % (3 броя) са силно урбанизирани (централни). Слабо развитите периферни общини са с малко население и без изявен град-център и те се нуждаят от целенасочена подкрепа за преодоляване на основните проблеми. Слабо урбанизираните селски общини са разположени предимно в южната, родопската крайгранична територия на района, където формират типична периферия с проблеми.

Сравнени със стойностите за Европейския съюз, където 28% са слабо урбанизирани, 31% са средно урбанизирани и силно урбанизираните са 41%, е очевидна обърнатата тенденция. И на национално ниво ситуацията е подобна – превес имат силно урбанизираните територии, а с близки стойности са междинните и слабо урбанизираните.

15.1. Място на Пловдив във функционално-йерархична структура на мрежата от градове-центрове на национално ниво и в Южен-централен район (ЮЦР)

Съвременното селищно развитие на Южен централен район (ЮЦР) се определя от **доминиращото положение на втория по големина град в страната Пловдив**. В района няма друг голям град над 100 хил. души. Следващите по големина градове са средните градове Хасково, Пазарджик, Асеновград, Кърджали и Димитровград.

Като балансьор на Пловдив в западната част на района е Пазарджик. Балансьори на Пловдив в югоизточната част на района са Кърджали и Хасково, който с Димитровград формират силно ядро от два съседни града. Подобно положение на близост има при Асеновград, като тази пространствена структура определя наличие на агломерационни ядра в обхвата на двуградия.

Следват малките градове Смолян, Велинград, Карлово, Харманли, Свиленград, Панагюрище, Пещера, Раковски, Първомай и Стамболийски. Останалите градове са много малки (под 10 хил. души.).

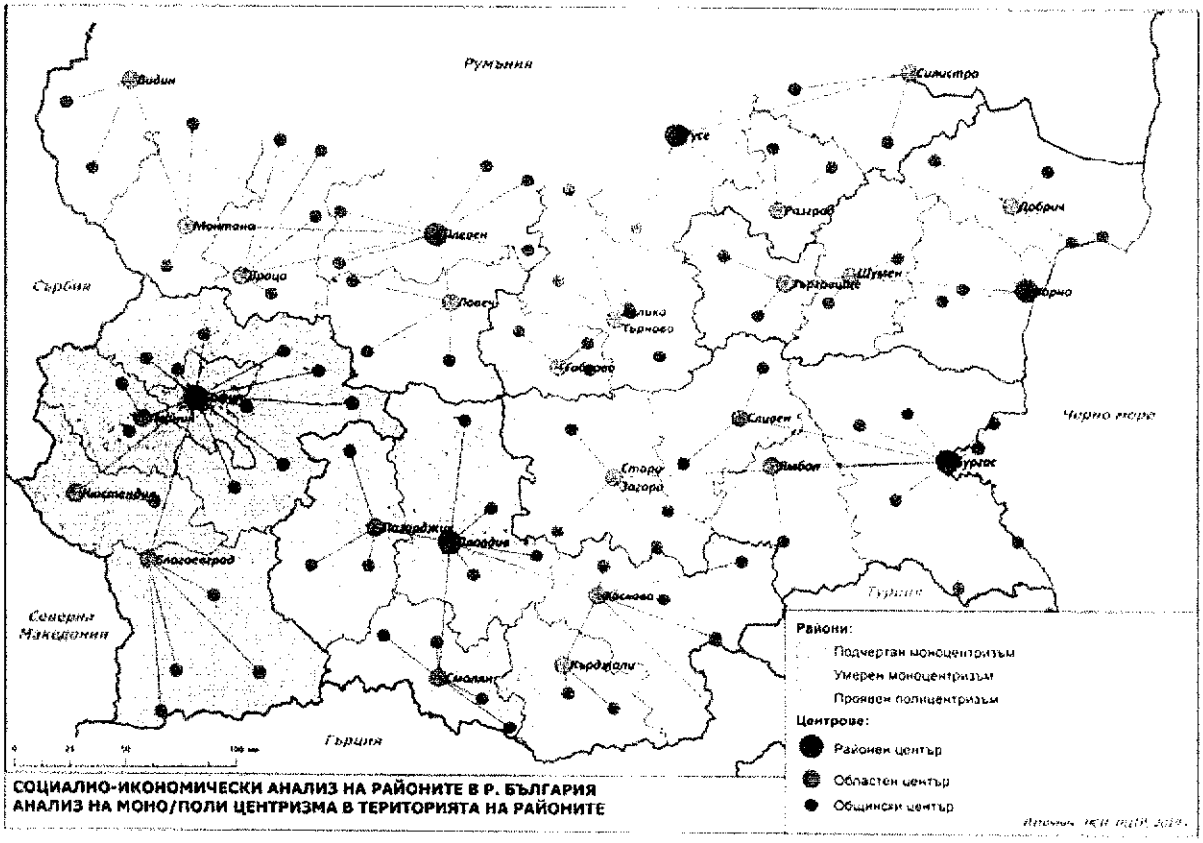
Селищната мрежа от градове е сравнително добре балансирана в територията на района, с изключение на южните родопско планински крайгранични части.

Съгласно Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) в Южния централен район са налични градове центрове от следните йерархични нива:

[487] Източник: Интегрирана териториална стратегия за развитие (ИТСР) на югозападен район (ЮЗР)

От второ йерархично ниво - големи градове-центрове с национално значение в територията на районите - в НКПР е определен **град Пловдив**. Големите градове от това ниво имат функцията да балансират влиянието на столицата и да намаляват ефекта от моноцентрично развитие. Тази роля до голяма степен сполучливо изпълнява Пловдив, като втори по големина град в националната територия, поради стратегическото му местоположение, демографската му големина и стабилност, наличните му функции с районно и надрайонно значение в сферата на икономиката, социалната сфера, образованието, науката, културата.

От трето йерархично ниво - градове-центрове с регионално значение в територията на областите - в НКПР за Южен централен район са определени **7 града** - областните градове Хасково, Кърджали, Смолян, Пазарджик, Асеновград, Димитровград и Карлово. Тези градове са избрани заради: подходящо местоположение в територията на района, демографска големина и стабилност, налични функции с районно значение в развитието на икономиката, социалната сфера, образованието, науката, културата. Тези 7 градове - центрове от трето ниво са разположени сравнително равномерно в територията на района и могат да подпомагат добре и да балансират центъра от второ ниво Пловдив.

Фигура 15.1.2. Анализ/модел на моно/полицентрично състояние[488]

[488] Източник: Интегрирана териториална стратегия за развитие (ИТСР) на южен централен район (ЮЦР)

От четвърто йерархично ниво - малки градове с микрорегионално значение в територията на групи общини - според НКПР в Южен централен район са **20 града**: Първомай, Раковски, Сопот, Стамболийски, Хисаря, Свиленград, Харманли, Тополовград, Крумовград, Момчилград, Ивайловград, Златоград, Мадан, Девин, Чепеларе, Велинград, Панагюрище, Пещера, Ракитово, Септември. Градовете от четвърто йерархично ниво са разположени равномерно по територията на района и достъпността до тях от околните села е гарантирана в рамките средно на 15 - 20 км разстояние. Те осигуряват обслужването на населението на селата не само в собствените си общини, но и в съседни на тях по-малки общини. По този начин те са в състояние да подпомагат областните центрове от трето ниво и да играят ролята на вторични центрове в областите.

От пето йерархично ниво - много малки градове и села, центрове на общини са останалите общински центрове, **30 на брой** : Любимец, Маджарово, Минерални бани, Симеоновград, Стамболово, Ардино, Джебел, Кирково, Черноочене, Баните, Борино, Доспат, Неделино, Рудозем, Брезово, Калояново, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перущица, Родопи, Садово, Съединение, Батак, Белово, Брацигово, Лесичово, Стрелча, Сърница. Общините с центрове от пето йерархично ниво са идентични с определените слабо урбанизирани (периферни) общини. Това са малки общини със затруднено социалноикономическо развитие, които формират компактни ареали от групи общини в южните родопски крайгранични покрайнини. Подобна група общини има и около центъра на района Пловдив, но това се дължи на прекалената и неоправдана раздробеност на общини около големия град и прекалено малката територия на община Пловдив. Тези общини могат да бъдат включени в обхвата на т.н. „райони за целенасочена подкрепа". Стимулирането на техните центрове е важно, за да могат да предлагат необходимите първични услуги на населението както и работни места извън земеделската функция.

Както е посочено в НКПР, йерархизираната система от градове-центрове ще служи за степенуване на намесите за стимулиране на градовете и градското развитие според значимостта и ролята на всеки град. В зависимост от количеството на наличните и привлечени ресурси, те ще се насочват към градовете от различните йерархични нива с оглед тяхната роля за постигане на основните цели на политиката за балансирано регионално развитие. **Стимулирането на градовете-центрове ще се осъществява чрез съчетаване на различни инструменти - собствени инструменти на регионалната политика и инструменти на секторните политики. По същество това е подходът на интегрирани териториални инвестиции.**

Териториална структура на района - територии с висока степен на урбанизация (централни), слабо урбанизирани селски територии (периферии)

Териториално урбанистичната структура на Югоизточен район се свежда до определянето на видове общини (Lau1) по степен на урбанизация. За определянето на

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ

степента на урбанизация на общините в Социално - икономическия анализ (СИА) на районите в Република България (2019 г.) се използва европейска методика за определяне на градско-селска типология, развита съвместно от ОИСР и ЕК[489].

Приспособена за условията на България, методиката ни дава следната класификация на общините [490] (Фигура № 15.3.):

Силно урбанизирана община (централна) - на голям град (city) - над 50% от населението живее в населени места над 50 хил. жители или общината е с център град над 50 хил. жители.

Средно урбанизирана община (междинна) - на среден град (town)- над 50% от населението живее в населени места от 5 до 50 хил. жители или общината е с център град от 5 до 50 хил. жители.

Слабо урбанизирана община (периферна) - на малък град или село (rural)- над 50% от населението живее в населени места под 5 хил. жители или общината е с център град под 5 хил. жители.

Категорията „междинна" се отъждествява с „периферна община с изявен град - център", а категорията „периферна" - с „периферна община без изявен град - център", употребени като понятия в техническата спецификация и в методическите указания за изготвяне на регионални схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2.

По тази методика в ЮЦР са определени следните видове общини

Силно урбанизирани общини - централни - 3 общини с центрове: Пазарджик, Пловдив, Хасково.

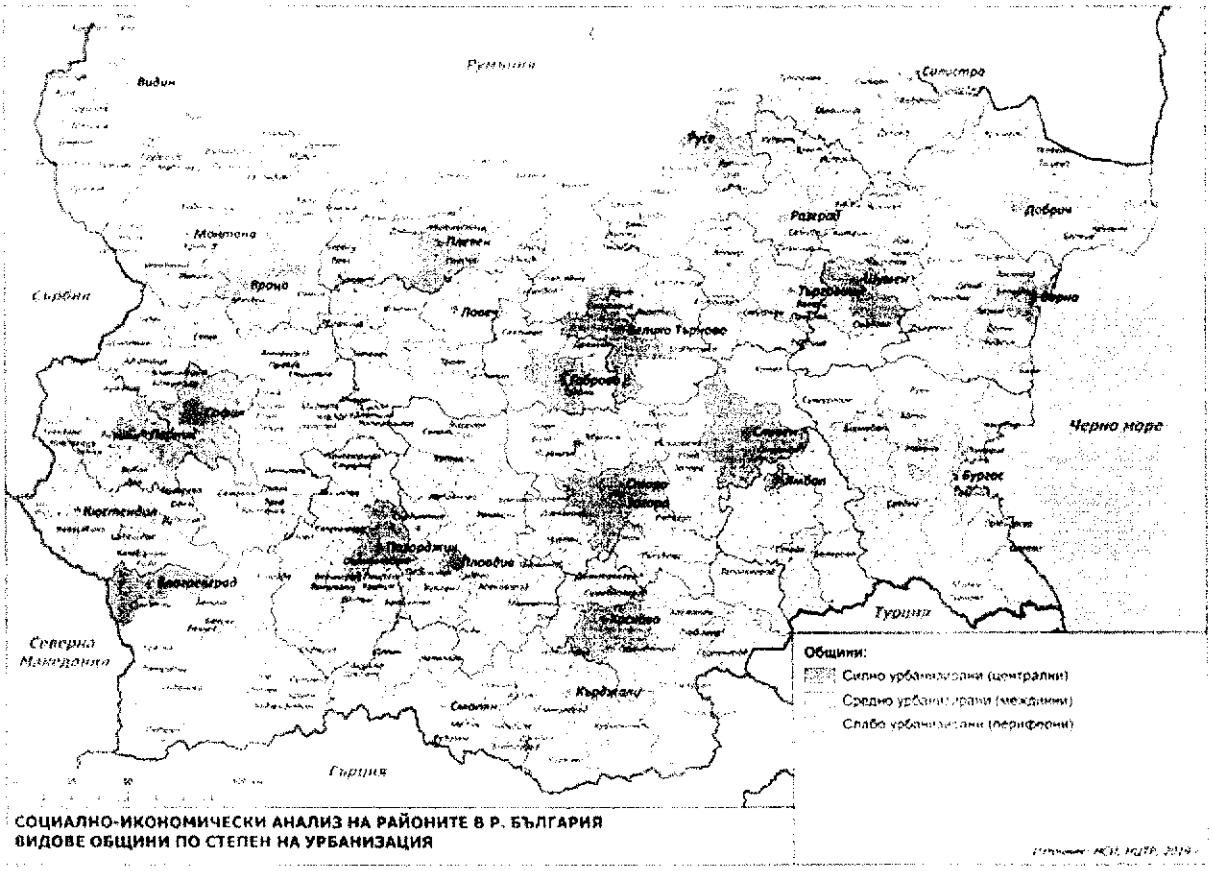
Средно урбанизирани общини - междинни (или „периферни общини с изявен град - център") - **26 общини** с центрове: **в област Пазарджик 5 броя**: Велинград, Панагюрище, Пещера, Ракитово, Септември; **в област Пловдив 10 броя**: Асеновград, Карлово, Кричим, Куклен, Първомай, Раковски, Сопот, Стамболийски, Съединение, Хисаря; **в област Смолян 4 броя**: Девин, Златоград, Смолян, Чепеларе; **в област Кърджали 2 броя**: Кърджали, Момчилград; **в област Хасково 5 броя**: Димитровград, Любимец, Харманли, Свиленград, Симеоновград.

Слабо урбанизирани общини - периферни (или „периферни общини без изявен град - център") - **29 общини** с центрове: **в област Пазарджик 6 броя**: Батак, Белово, Брацигово, Лесичово, Стрелча, Сърница; **в област Пловдив 7 броя**: Брезово, Калояново, Лъки, Марица, Перущица, Родопи, Садово; **в област Смолян 6 броя**: Баните, Борино, Доспат, Мадан, Неделино, Рудозем; **в област Кърджали 5 броя**: Ардино, Джебел, Кирково, Крумовград, Черноочене; **в област Хасково 5 броя**: Ивайловград, Маджарово, Мин. бани, Стамболово, Тополовград.

Съгласно методиката на ОИСР и ЕК слабо урбанизираните общини могат да се определят като селски общини (селски райони). Тази класификация и определеният чрез нея обхват на селските райони се различава от обхвата, прилаган с програмата за развитие

[489] Европейска комисия. Седми доклад за икономическото, социалното и териториалното сближаване, 2017г.
[490] Социално-икономически анализ на районите в Р. България, 2019 г.

на селските райони (ПРСР) в периодите 2007-2013 и 2014-2020. В ПРСР обхватът е значително по-обширен, тъй като критерий за селски район е общини. в които няма град с население повече от 30 хил. души.

Фигура 15.1.3. Общини по степен на урбанизация[491]

15.2. Оси на урбанистично развитие с национално и регионално значение

Осите на урбанистично развитие се формират чрез интегрирането на агломерационните ядра и техните агломерационни ареали, с транспортно-комуникационните направления или транспортните коридори на страната.

На територията на ЮЦР се намират фрагменти от следните основни и второстепенни урбанизационни оси :

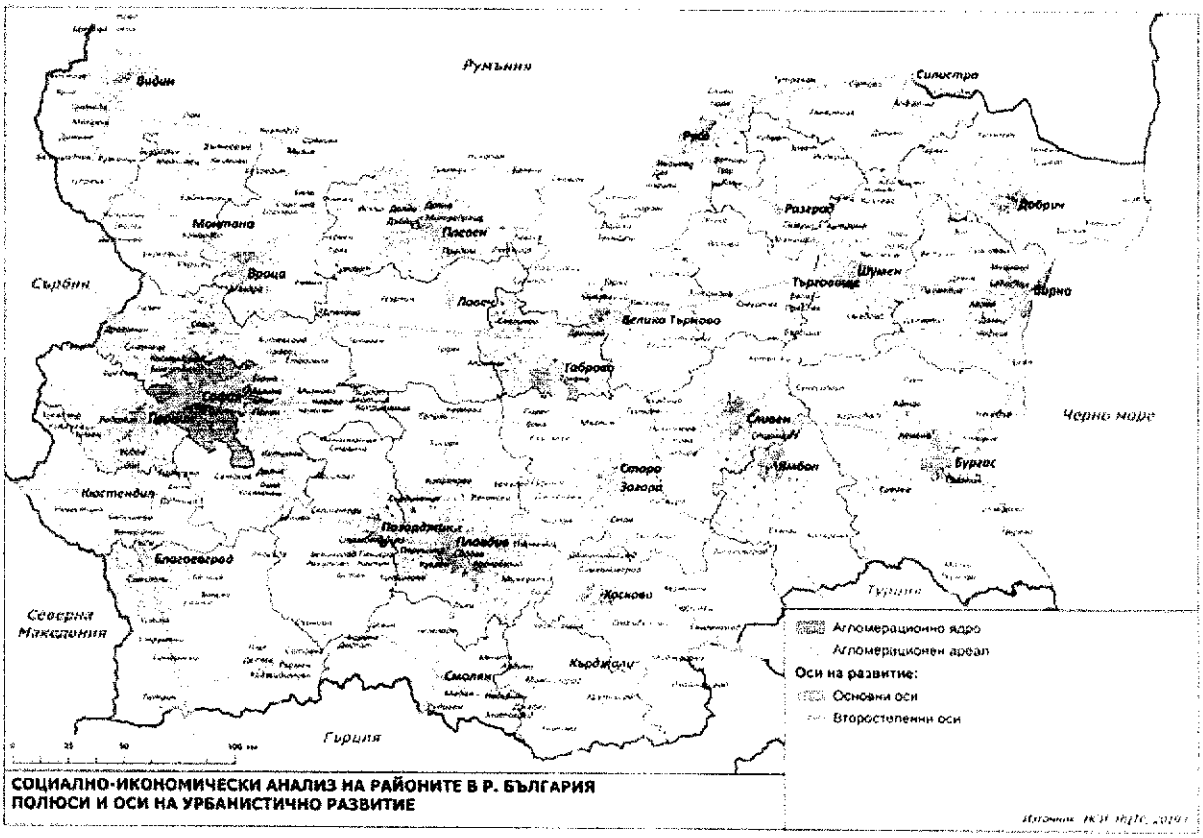
1. Основна паралелна ос „Драгоман - София - Пловдив - Свиленград - Одрин - Истанбул“, (по направлението на общоевропейския транспортен коридор „Ориент/Източно средиземноморски“) и отклонението й Пловдив – Стара Загора – Бургас като важна национална ос. Това е основна и исторически традиционна ос, която преминава през територията на страната и ЮЦР. По нейното направление в ЮЦР са разположени

[491] Източник: Интегрирана териториална стратегия за развитие (ИТСР) на южен централен район (ЮЦР)

основните градове, които формират агломерационни ядра и ареали – Пазарджик, Пловдив (с Асеновград) и Хасково (с Димитровград). По тази ос са съсредоточени преобладаващият дял от населението и основните производствени, социални и културни функции на района.

2. Основна меридиална ос - „Русе - Велико Търново - Габрово - Стара Загора - Хасково - Кърджали - Маказа - Александруполис“, (част от транспортен коридор, свързващ страната ни с Румъния и Гърция). По тази ос се наблюдава традиционно интензивно урбанистично развитие с градовете и агломерационните ядра и ареали от север на юг - Русе, Велико Търново, Горна Оряховица, Казанлък, Стара Загора, Димитровград, Хасково, Кърджали. Последните три града са на територията на ЮЦР. Нейното значение се засилва, благодарение на осъществения през граничен преход Маказа-Комотини, който осигурява трансгранична връзка с република Гърция.

3. Второстепенна меридиална ос - „Никопол - Плевен - Ловеч - Троян - Карлово - Пловдив - Смолян - Рудозем“. Тази ос в НКПР е посочена като второстепенна. Нейното развитие е ограничено. поради трудния преход през Стара планина (липсата на отдавна замисления тунел при Беклемето). Забавеното започване на ГКПП „Рудозем-Ксанти“ пък затруднява трансграничната връзка с република Гърция.

Фигура 15.1.4. Полюси и оси на урбанистично развитие[492]

[492] Източник: Интегрирана териториална стратегия за развитие (ИТСР) на южен централен район (ЮЦР)

4. Второстепенна паралелна ос - „София - Пирдоп - Златица - Карлово - Казанлък - Сливен - Бургас“. Тази традиционна ос е с второстепенно значение, поради липсата на големи градове в територията на района

5. Второстепенна паралелна ос - „Петрич - Сандански - Смолян - Кърджали - Одрин“ или т.нар. „южна хоризонтала“. Това е най-южната ос, която преминава изцяло през Родопите. Нейното развитие е проблематично. Но все пак на нея се разчита да се активизира този район след продължението ѝ в източна посока, за да свърже едни от най-бързо обезлюдяващите се територии в южната част на страната.

В обобщение следва да се отбележи, че съвременното урбанистично развитие през първото и второто десетилетие на XXI век, съпроводено от демографски спад, както и от бавно изграждане на транспортните мрежи и обекти, а също и от забавено осъществяване на нови трансгранични връзки, не допринася съществено за интензифициране на урбанизационните оси или коридори в територията на страната, респективно в територията на ЮЦР.

15.3. Агломерационни образувания и техните зони на влияние и градско-селските връзки

На територията на Южен централен район се наблюдават начеики на формиране на агломерационни образувания при по-големите градове и предимно **при град Пловдив**. Обикновено агломерационни образувания се формират при големите градове, които имат достатъчен производствен, инфраструктурен, социален и културен потенциал, за да добият притегателната способност за агломериране.

В НКПР е възприетото, че Агломерационните образувания имат две важни съставни части: агломерационно ядро и агломерационен ареал.

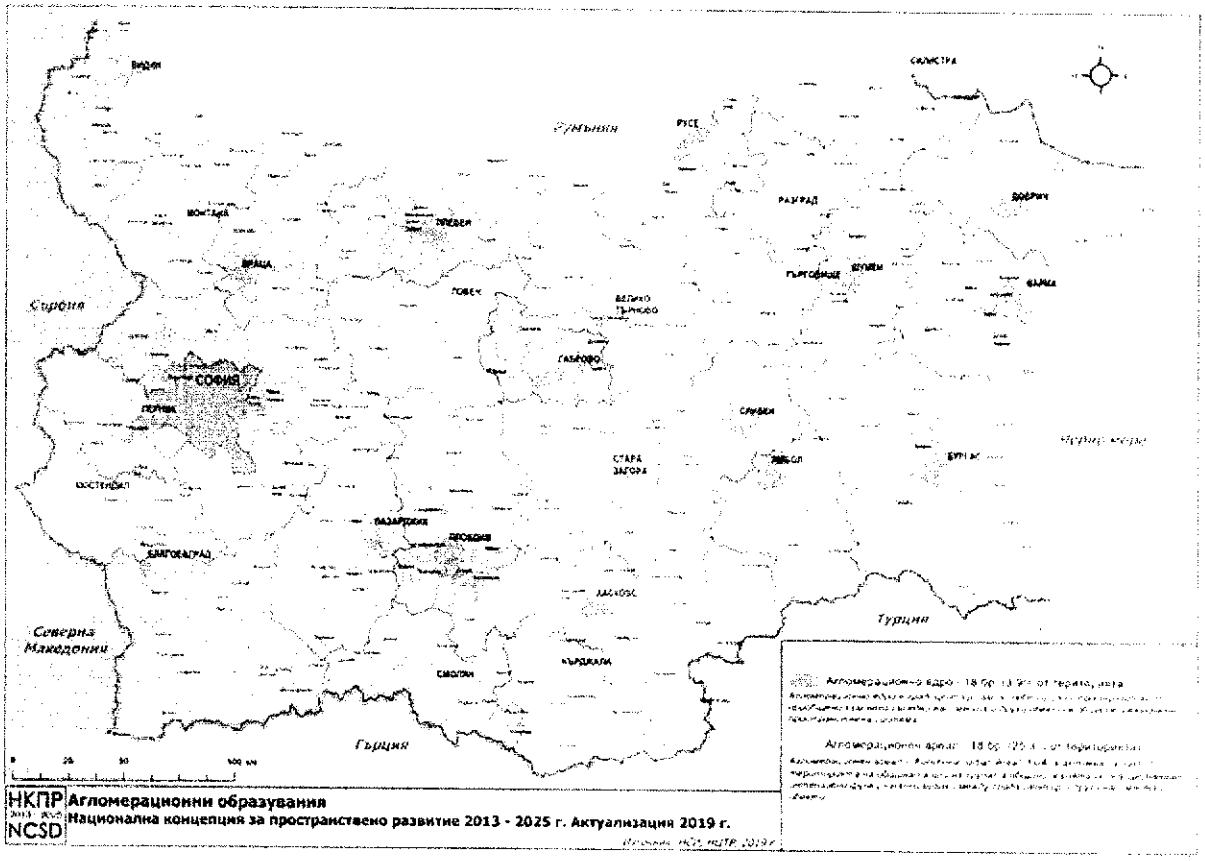
Агломерационно ядро е град–център, сам по себе си или с пространствено приобщени към него съседни населени места и други обекти, в обща непрекъсната пространствена система.

Агломерационен ареал „Functional Urban Area“ (FUA) е активната част от територията на общината или на групата общини, в която се осъществяват интензивни функционални връзки между града-център и други населени места и обекти.

Агломерационни образувания (ядра и ареали) се формират при градове, които имат поне 50 хил. души население и са от типа (city), съгласно новата пространствена концепция за град, развита в съвместната методика на ОИСР и ЕК. В **Югозападния район такива големи градове, които формират агломерационни ядра и ареали (зони на функционално влияние) са Пловдив, Хасково и Пазарджик.**

В Социално икономическия анализ на районите (СИА) от 2019 г., както и в изследването на НСИ „Градовете и техните функционални урбанизирани ареали“ от 2016

г., разработено в рамките на проекта Urban Audit на Европейската комисия, зоните на влияние (FUA) на големите градове са определени по критерия трудови пътувания към тях. Изискването е повече от 15% от работоспособното население от околните общини чрез всекидневни пътувания да осигурява своята трудова заетост в града-ядро. По този критерий е определен обхватът на агломерационните ареали.

Фигура 15.1.5. Функционални агломерационни ареали[493]

В агломерационния ареал на Пловдив попадат 11 общини. Агломерационните ареали на Хасково и Пазарджик обхващат само собствените им общини.

Агломерационен ареал Пловдив - характеристики

Ареалът на Пловдив обхваща 11 общини - Пловдив, Асеновград, Калояново, Марица, Родопи, Садово, Съединение, Кричим, Перущица, Стамболийски и Куклен. За периода 2011-2017 г. населението на агломерационния ареал намалява с 1,46%. Населението на града - център Пловдив обаче се увеличава с 2,04%. Увеличението показва, че градът - център притежава демографска стабилност. Населението на градовете в ареала

[493] Източник: Интегрирана териториална стратегия за развитие (ИТСР) на южен централен район (ЮЦР)

намалява от - 3,6% до - 11,6%. Този темп на намаляване на населението в ареала е сравнително висок. Асеновград е по-стабилен и при него намаляването е с 3,16%. Въпреки голямото му население, Асеновград не може да формира собствен ареал и гравитира към Пловдив. Естественият прираст е отрицателен -4,1‰ в ареала и -5,8‰ в центъра Пловдив. Механичният прираст също е отрицателен -4,7‰ в ареала и -1,8‰ в центъра, а коефициентът на възрастово заместване е 69% в ареала и 70% в центъра, по-високи от средния за страната – 64%. С най-голяма ежедневна трудова миграция към Пловдив са община Родопи 40% от наетите и община Куклен 39%. В Пловдив се произвежда 67% от общата продукция на икономическия ареал и в община Пловдив работят 73% от всички трудово наети лица. В общините Асеновград и Марица работят по 6% от наетите.

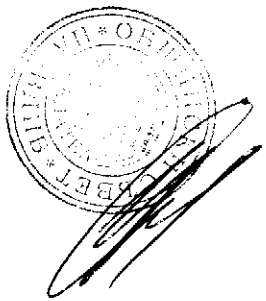
Поради функционална и пространствена близост с Пловдив в ядрото на агломерационния ареал, респективно в ОУП, могат да попаднат Царацово и Войводиново от север и Прослав, Коматево, Браниполе, Белащица и Марково от юг.

ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА **Приложение № 2**

ПИРО НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.

/хил. лв./

Период 2021 - 2027	Собствени средства - Общински бюджет	Отн. дял (%)	Републикански бюджет	Отн. дял (%)	Средства от ЕС	Отн. дял (%)	Други източници	Отн. дял (%)	ОБЩО в лв.	ОБЩО в отн. дял (%)
Приоритет 1	25 666,00	31,13%	6 000,00	30,66%	139 850,00	38,01%	148 658,18	25,85%	320 174,18	30,64%
Приоритет 2	39 698,80	48,15%	4 200,00	21,46%	72 175,71	19,62%	335 588,86	58,35%	451 663,37	43,22%
Приоритет 3	1 000,00	1,21%	5 368,00	27,43%	55 025,00	14,95%	19 402,49	3,37%	80 795,49	7,73%
Приоритет 4	5 800,00	7,04%	4 000,00	20,44%	56 450,00	15,34%	36 250,00	6,30%	102 500,00	9,81%
Приоритет 5	278,00	0,34%	0,00	0,00%	16 156,50	4,39%	15 208,50	2,64%	31 643,00	3,03%
Приоритет 6	10 000,00	12,13%	0,00	0,00%	28 300,00	7,69%	20 045,87	3,49%	58 345,87	5,58%
ОБЩО	82 442,80	7,89%	19 568,00	1,87%	367 957,21	35,21%	575 153,90	55,03%	1 045 121,90	100,00%

Приложение № 3

МАТРИЦА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.

Индикатори за продукт					
Приоритет, мярка	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Целева стойност**
	Описание на индикатора	*хил. лв., бр., % и др.*	*НСИ, Общината, Агенция за МСП, Агенция по заетостта и др.*	*6 мес., 1 год. и т.н.*	*Към края на периода*
Приоритет 1. Чист, зелен и привлекателен град			НСИ, Община Пловдив, АУЕР, КЕВР, РИОСВ, БД, ИАНМСП, ИСУН2020 и др.	4 год., 7 год.	
Мярка 1.1. Подобряване на качеството на атмосферния въздух	Екологосъобразен подвижен състав за обществения транспорт	Брой			20
	Изградени и надградени интелигентни транспортни системи	Брой			1
	Градове с нови или модернизирани цифровизирани системи за градски транспорт	Брой			1
	Обща дължина на нови или подобрени линии на обществения транспорт	Км			7.5
	Новосъздадени паркоместа в градска среда	Брой			500
	Изградени зарядни станции	Брой			20
	Домакинства със замяна на твърдо гориво с алтеративни енергоспестяващи източници	Брой			500
	Инсталирани системи за мониторинг на замърсяването на атмосферния въздух	Брой			1

Мярка 1.2. Опазване на биологичното разнообразие и екосистемите	Защитени зони от НЕМ/„Натура 2000“, обхванати от мерки за подобрено управление, в т.ч. опазване и възстановяване	Брой			4
	Защитени територии, обхванати от мерки за подобрено управление	Брой			4
	Облагородени зелени площи в градските райони, предназначени за широк обществен достъп	Дка			162
Мярка 1.3. Опазване и устойчиво управление на водните ресурси	Дължина на нови/реконструирани тръбопроводи за битови нужди за питейни води	Км			5
	Дължина на нови/реконструирани тръбопроводи за събиране на отпадъчни води	Км			5
Мярка 1.4. Интервенции срещу климатичните промени	Обществени сгради, получили подкрепа за подобряване на енергийните им характеристики	Брой			15
	Обновени обществени сгради, вкл. преминали в по-горен клас на енергопотребление, в това число:	Брой			80
	- Обновени детски градини или сгради със социално предназначение, вкл. преминали в по-горен клас на енергопотребление посредством реализиране на фотоволтаици за собствена консумация	Брой			40
	- Обновени обществени сгради, вкл. преминали в по-горен клас на енергопотребление по програма за ЕЕ на Община Пловдив	Брой			40
	Домакинства, получили подкрепа за подобряване на енергийните характеристики на жилището си, в това число:	Брой			2400
	- Домакинства, получили подкрепа за изпълнение на PV инсталация по покривите на жилището си	Брой			1400

	- Домакинства, получил[illegible]подкрепа за замяна на уреда си на отопление в жилището си	Брой			1000
	Зелена инфраструктура, изградена с цел приспособяване към изменението на климата	Брой/Обекти			2
	Новопостроени или реконструирани защитни съоръжения по крайбрежни ивици, речни брегове и свлачища за защита на хора, активи и естествената околна среда	Брой			1
	Нови или усъвършенствани системи за наблюдение на бедствия, за готовност и за предупреждение и реагиране	Брой			3
Мярка 1.5. Устойчиво управление на отпадъците	Надградени системи / инсталации за управление на биоразградими отпадъци	Брой			1
	Въведени системи / инсталации за управление на излезли от употреба автомобилни гуми	Брой			1
	Внедрени електронни системи за управление на отпадъците	Брой			1
Мярка 1.6. Кръгова и ниско въглеродна икономика	Реализирани инвестиционни проекти за развитие на умения в регионални/местни екосистеми	Брой			1
	Предприятия, получаващи подкрепа	Брой			3
	Изградени ВЕИ мощности на територията на Община Пловдив, в това число:	Mw			16,6
	- Изградени ВЕИ мощности в общински сгради	Mw			2,4
	- Изградени ВЕИ мощности в домакинства	Mw			9
	- Изградени ВЕИ мощности в предприятия, в т.ч. МСП	Mw			5,2
Приоритет 2. Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги,			НСИ, Община Пловдив, Агенция по заетостта, Агенция за	4 год., 7 год.	

достъп до култура, спорт и прояви на открито			сол ално подпомагане, РЗИ, РЗОК, ИСУН2020 и др.		
Мярка 2.1. Инвестиции в здравна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени здравни услуги	Модернизирани обекти на здравеопазването	Брой			15
Мярка 2.2. Инвестиции в социална инфраструктура и предоставяне на адекватни и качествени социални услуги	Реализирани интервенции за предоставяне на социални услуги на уязвими групи, включително за интеграция на малцинствени групи	Брой			2
Мярка 2.3. Инвестиции в спортна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност	Новоизградена специализирана спортна инфраструктура Реконструирана специализирана спортна инфраструктура Новоизградени/реконструирани обособени места в междублокови пространства за практикуване на масов спорт на открито	Брой Брой Брой			15 4 25
Мярка 2.4. Подобрена градска среда с осигурен достъп и пространствената свързаност	Дължина на рехабилитираната улична мрежа на територията на Община Пловдив Увеличен капацитет на мрежата от паркинги в градска среда Облагородени междублокови пространства в градска среда Обновени детски площадки и площадки за игра (за деца между 3 и 12 години) в градска среда	Км % Брой Брой			15 20 12 20
Приоритет 3. Инвестиционен климат, насърчаване на			НСИ, Община Пловдив, ФНИ, МОН, РУО, ДАЕУ, Агенция по заетостта,		

предприемачеството и икономически растеж			ИАНМСП ИСУН2020 и др.		
Мярка 3.1. Дигитализация, НИРД и иновации за икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат	Подкрепени иновативни решения за изграждане на IT високотехнологична инфраструктура	Брой			4
	Изградени и/или модернизирани лаборатории/ специализирани кабинети/работилници в учебните заведения и университетите	Брой			5
	Научно-изследователски институции, участващи в съвместни проекти за научни изследвания	Брой			3
	Публични институции, получаващи подкрепа за разработване на цифрови услуги и приложения	Брой			2
	Надградени и/или изградени електронни системи, ИТ решения, услуги и приложения във връзка с преминаване към електронна община	Брой			3
Мярка 3.2. Развитие и интернационализация на местната предприемаческа екосистема	Микро, малки, средни и големи предприятия, получаващи подкрепа	Брой			5
	Предприятия, получаващи нефинансова подкрепа	Брой			10
	Съвместни проекти	Брой			1
	Участие на български, местни МСП в промоционални дейности и събития в страната и чужбина, вкл. свързване на МСП с чуждестранни партньори за подобряване на експортния им потенциал чрез участие в B2B и/или C2C срещи, бизнес форуми и/или делегации, международни панаири и изложби, специализирани обучения/уебинари и други релевантни събития	Брой МСП, взели участие			20
Приоритет 4. Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи			НСИ, Община Пловдив, АПИ, ОПУ, НКЖИ, МК,		

			МТ, НКИЗ, РИОСВ, БД, ИСУН2020 и др.		
Мярка 4.1. Интегрирани териториални инвестиции за подобряване транспортната свързаност с агломерационния център на ниво 2 в подкрепа на икономическото развитие и трудовата миграция в региона	Дължина на реконструираните или модернизирани пътища	Км			5
Мярка 4.2. Интермодална свързаност с национално значение	Железопътни гари и съоръжения — нови или модернизирани Интермодални връзки — нови или модернизирани	Брой Брой			1 1
Мярка 4.3. Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на туристическия потенциал на ниво - регион	Реализирани инвестиционни проекти за консервация, реставрация, експониране и социализация на ключови обекти от КИН Съвместни проекти	Брой Брой			1 2
Мярка 4.4. Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на икономическия и иновационен потенциал на ниво – регион	Инвестиции в регионални/местни екосистеми за развитие на умения Предприятия, които си сътрудничат с научноизследователски институции Съвместни проекти	Хил. лева Брой Брой			20 000 4 3
Мярка 4.5. Регионално управление на отпадъците	Увеличен капацитет за третиране на битови отпадъци Увеличен капацитет за рециклиране на строителни отпадъци	% %			10 50
Мярка 4.6. Регионално управление на водите	Брой реализирани проекти за водоснабдяване със съседни общини	Брой			1

Приоритет 5. Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии			НСИ, Община Пловдив, МК, НИНКН, ЕСТИ, ТИЦ, ИСУН2020, РИМ, РЕМ, РАМ, РПНМ, ОИ „Старинен Пловдив“, Официален портал на ЕК и др.	4 год., 7 год.	
Мярка 5.1. Устойчиво опазване на културното наследство, историческата и градската среда и културното многообразие	Реализирани инвестиционни проекти за консервация, реставрация, експониране и социализация на ключови обекти от КН	Брой			8
	Повишаване достъпа до културно наследство	Брой посетители			177 169
	Дигитализиране на музейните експонати/ единици	Брой дигитализирани единици			3 000 единици/годишно
	Дигитализиране на данни за обекти НКЦ	Брой			50
	Новоизградени или ревитализирани обекти на културната инфраструктура	Брой обекти			13
	Съвместни проекти	Брой			10
Мярка 5.2. Развитие на културните, креативните и рекреативни индустрии	Новоизградени/рехабилитирани открити и закрити обекти на културната инфраструктура	Брой			8
	Повишаване достъпа до култура	Брой посещения на културни събития (вкл. онлайн събития)			59 660
	Съвместни проекти	Брой			200
	Административно-информационно обезпечаване за превръщане на Пловдив в град	Брой стратегии/ПОУ			3

	- европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии				
Приоритет 6. Образован, дигитализиран и адаптивен град			НСИ, Община Пловдив, МОН, РУО, ИСУН2020 и др.	4 год., 7 год.	
Мярка 6.1. Интервенции за предоставяне на качествено предучилищно образование	Модернизирани обекти на предучилищното образование Реализирани инвестиционни проекти за реновиране, разширяване и изграждане на прилежаща среда към съществуваща образователна инфраструктура (в предучилищното образование)	Брой Брой			31 17
Мярка 6.2. Интервенции за предоставяне на качествено училищно образование	Увеличен брой на паралелките, за преминаване на едносменен режим, в подкрепената образователна инфраструктура (нови или модернизирани) Модернизирани обекти на училищното образование Създадени иновативни STEM- центрове в образователните институции Реализирани инвестиционни проекти за реновиране, разширяване и изграждане на прилежаща среда към съществуваща образователна инфраструктура (в училищното образование)	% Брой Брой Брой			35 36 1 15

Индикатори за резултат

Стратегическа цел	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
	Описание на индикатора	*хил. лв., бр., % и др.*	НСИ, Община Пловдив, ИАНМСП, Агенция по заетостта, Агенция за социално подпомагане, РЗИ,	7 год.	*Към началото на периода*	*Към края на периода*

			РЗОК, РИОСВ, БД, КЕВР, АПИ, ОПУ, АУЕР, ДАЕУ, ФНИ, НКИЗ, МОН, РУО, МК, МТ, НИНКН, ЕСТИ, ТИЦ, ИСУН2020, Официален портал на ЕК и др.			
Стратегическа цел 1. Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред общината и прилагане принципите на кръговата икономика	Увеличение на годишния брой на пътниците, използващи обществения транспорт	%				10
	Увеличение на годишния брой на лицата, използващи специално предназначената велосипедна инфраструктура	%				10
	Домакинства с подобрени енергийни характеристики на своите жилища	Брой				2400
	Сгради с подобрена енергийна класификация	Брой				80
	Предприятия с подобрени енергийни характеристики	Брой				240
	Жители, които се ползват от мерки за защита от наводнения	Брой				30 000
	Намаление на загуби на вода	%			Н/П	10
	Жители, които се ползват от мерки по отношение на качеството на въздуха	Брой				360 000
	Жители, които имат достъп до нова или модернизирана зелена инфраструктура в градските райони.	Брой				360 000
	Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните здравни заведения	Брой				10 000
	Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните съоръжения за социални грижи	Брой				1 000
Стратегическа цел 2. Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)	Хил.лева				1 500

кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност	Потребители на нови обществени цифрови услуги и приложения	Брой				5 000
	Ползватели на новоизградени, реконструирани или модернизирани пътища	Брой				50 000
	Жители, обслужвани от съоръжения за рециклиране на отпадъци и малки системи за управление на отпадъци	Брой			Н/П	360 000
	Жители, които се ползват от мерки за защита срещу несвързани с климата природни рискове и рискове, свързани с дейности на човека	Брой				360 000
	Жители, свързани към подобрени системи за снабдяване с вода	Брой				360 000
Стратегическа цел 3. Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост	Ползватели на подкрепяната културна инфраструктура	Брой				177 169
	Увеличение на туристи/посещения в подпомогнатите обекти	%				5
	Годишен брой на децата, използващи подкрепяната образователна инфраструктура	Брой			Н/П	25 704
	Деца, ползващи иновативни STEM центрове	Брой				912

Списък от индикатори, които отчитат изпълнението на проекти на територията на приоритетните зони за въздействие[1]

Приоритетна зона за въздействие	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Целева стойност
ЦГЧ	Минимален брой интервенции в обекти от Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура	брой	Годишни доклади за наблюдение и изпълнение на ПИРО; Междинна оценка на ПИРО; Последваща оценка на ПИРО	7 години	20
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура	хил. лв.			17 000
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура	брой			5
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура	хил. лв.			4 500
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 3 - Обекти от културната инфраструктура	брой			15
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 3 - Обекти от културната инфраструктура	хил. лв.			10 000
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 4 - Обекти от социалната инфраструктура	брой			2
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 4 - Обекти от социалната инфраструктура	хил. лв.			1 000
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура[2]	брой			6

[1] В съответствие със специфичен (допълнителен) Критерий 4 - Идентифицирани проекти и идеи за развитието на конкретна територия в процеса на работа със заинтересованите страни за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие), съгласно т.4.1.2 от Част IV, Том II на ПИРО

[2] Бележка: Индикаторите за обектите от транспортната инфраструктура, свързани с изграждане на нови пътни връзки и кръстовища и реконструкция на пътна и улична мрежа са отразени, където е приложимо, в повече от една зона, на основание, че обслужват и двете.

	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура	хил. лв.			10 000
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 6 - Обекти от инженерната инфраструктура	брой			4
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 6 - Обекти от инженерната инфраструктура	хил. лв.			6 000
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 7 - Обекти от зелената система[3]	брой			5
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 7 - Обекти от зелената система	хил. лв.			8 000
ЗОНА „А“	Минимален брой интервенции в обекти от Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура	брой	Годишни доклади за наблюдение и изпълнение на ПИРО; Междинна оценка на ПИРО; Последваща оценка на ПИРО	Всяка година/ 7 годишен период	25
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура	хил. лв.			30 000
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура	брой			6
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура	хил. лв.			7 000
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 3 - Обекти от културната инфраструктура	брой			5
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 3 - Обекти от културната инфраструктура	хил. лв.			4 500
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура	брой			12
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура	хил. лв.			40 000

[3] Бележка: Индикаторите за обектите от зелената система, свързани с интервенции в паркове и защитени територии от НАТУРА 2000 са отразени, където е приложимо, в повече от една зона, на основание, че МЗЗ припокрива части от останалите зони.

	Минимален брой интервенции в обекти от Група 7 - Обекти от зелената система	брой			15
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 7 - Обекти от зелената система	хил. лв.			20 000
ЗИР	Минимален брой интервенции в обекти от Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура	брой	Годишни доклади за наблюдение и изпълнение на ПИРО; Междинна оценка на ПИРО; Последваща оценка на ПИРО	Всяка година/ 7 годишен период	2
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура	хил. лв.			18 000
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура	брой			1
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура	хил. лв.			1 500
	Минимален брой интервенции в обекти от Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура	брой			2
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура	хил. лв.			23 000
МЗЗ	Минимален брой интервенции в обекти от Група 7 - Обекти от зелената система	брой	Годишни доклади за наблюдение и изпълнение на ПИРО; Междинна оценка на ПИРО; Последваща оценка на ПИРО	Всяка година/ 7 годишен период	4
	Минимален обем инвестиции в обекти от Група 7 - Обекти от зелената система	хил. лв.			30 000

Приложение № 3а

Списък на общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021-2027 г.
(Съгласно проекта на Регламент за ЕФРР за периода 2021-2027)

Таблица 1: Общи показатели за крайния продукт и за резултатите за ЕФРР (по цели „Инвестиции за растеж и работни места“ и „Interreg“) и Кохезионния фонд**

Цел на политиката	Краен продукт	Резултати
(1)	(2)	(3)
1. По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход	RCO[2] 01 — Предприятия, получаващи подкрепа (микро-, малки, средни и големи предприятия)* RCO 02 — Предприятия, получаващи подкрепа чрез безвъзмездни средства* RCO 03 — Предприятия, получаващи подкрепа чрез финансови инструменти* RCO 04 — Предприятия, получаващи нефинансова подкрепа* RCO 05 — Стартиращи предприятия, които получават подкрепа* RCO 06 — Изследователи, работещи в подкрепяни обекти за научни изследвания RCO 07 — Научноизследователски институции, участващи в съвместни проекти за научни изследвания RCO 08 — Номинална стойност на оборудването за научни изследвания и иновации RCO 10 — Предприятия, които си сътрудничат с научноизследователски институции RCO 96 — Междурегионални инвестиции в проекти на ЕС*	RCR[3] 01 — Работни места, създадени в подкрепяните структури* RCR 02 — Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)* RCR 03 — МСП, въвеждащи иновативен продукт или процес* RCR 04 — МСП, въвеждащи иновация в маркетинга или организацията* RCR 05 — МСП, въвеждащи иновация на равнището на предприятието* RCR 06 — Заявка за патент, подадена пред Европейското патентно ведомство* RCR 07 — Заявки за марка и дизайн* RCR 08 — Публично-частни съвместни публикации

1 Да се използват за целите „Инвестиции за растеж и работни места“ и „Interreg“ в съответствие с член [12, параграф 1], втора алинея, буква а) и член [36, параграф 2 [предаванс на данни], буква б) от Регламент (ЕС) [новия регламент за общоприложимите разпоредби (РОР)], за целта „Инвестиции за растеж и работни места“ — в съответствие с член [17, параграф 3], буква г), подточка ii) от Регламент (ЕС) [новия регламент за общоприложимите разпоредби (РОР)], и за целта „Interreg“ — в съответствие с член 17, параграф 4, буква д), подточка ii) от Регламент (ЕС) [нов регламент за ЕТС]

2 RCO: Общ показател за крайния продукт на регионалната политика

3 RCR: Общ показател за резултатите на регионалната политика

	RCO 12 — Предприятия, получаващи подкрепа за цифровизиране на своите продукти и услуги RCO 13 — Цифрови услуги и продукти, разработени за предприятията RCO 14 — Публични институции, получаващи подкрепа за разработване на цифрови услуги и приложения	RCR 11 — Потребители на нови обществени цифрови услуги и приложения* RCR 12 — Потребители на нови цифрови продукти, услуги и приложения, разработени от предприятия* RCR 13 — Предприятия, постигащи висок интензитет на цифровите технологии* RCR 14 — Предприятия, които използват публични цифрови услуги*
	RCO 15 — Създаден капацитет за инкубация*	RCR 16 — Подкрепяни предприятия с висок темп на растеж* RCR 17 — 3-годишни предприятия, оцеляващи на пазара* RCR 18 — МСП, които използват инкубаторни услуги една година след създаването на бизнес инкубатора RCR 19 — Предприятия с голям оборот RCR 25 — Добавена стойност на служител в подпомаганите МСП*
	RCO 16 — Заинтересовани страни, участващи в процеса на опознаване на сферата на предприемачеството RCO 17 — Инвестиции в регионални/местни екосистеми за развитие на умения RCO 101 — МСП, инвестиращи в развитие на уменията RCO 102 — МСП, инвестиращи в системите за управление на обучението*	RCR 24 — МСП, които се възползват от дейности за развитие на умения, осъществявани чрез местна/регионална екосистема RCR 97 — Подпомагани стажове в МСП RCR 98 — Служители на МСП, които са преминали продължаващо професионално образование и обучение (продължаващо ПОО) (по видове умения: технически, управленски, предприемачески, екологични, други) RCR 99 — Служители на МСП, които са преминали алтернативно обучение за дейности в областта на услугите с интензивно развитие на знанията (KISA) (по видове умения: технически, управленски, предприемачески, екологични, други) RCR 100 — Служители на МСП, които са преминали официално обучение за развитие на знанията (KISA) (по видове умения: технически, управленски, предприемачески, екологични, други)*

2. По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска	RCO 18 — Домакинства, получили подкрепа за подобряване на енергийните характеристики на жилището си RCO 19 — Обществени сгради, получили подкрепа за подобряване на енергийните им характеристики RCO 20 — Новопостроени или подобрени регионални мрежови линии за отопление	RCR 26 — Годишно крайно потребление на енергия (за следните цели: жилищни, частни нежилищни, обществени нежилищни) RCR 27 — Домакинства с подобрени енергийни характеристики на своите жилища RCR 28 — Сгради с подобрена енергийна класификация (жилищни, частни нежилищни, обществени нежилищни) RCR 29 — Очаквани емисии на парникови газове* RCR 30 — Предприятия с подобрени енергийни характеристики
	RCO 22 — Допълнителен капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници (електроенергия, топлинна енергия) RCO 97 — Брой на подкрепяните енергийни общности и общности за енергия от възобновяеми източници*	RCR 31 — Общо произведена енергия от възобновяеми източници (електроенергия, топлинна енергия) RCR 32 — Енергия от възобновяеми източници: капацитет, свързан към мрежата (оперативен)
	RCO 23 — Цифрови системи за управление на интелигентни енергийни мрежи RCO 98 — Домакинства, подкрепяни за използването на интелигентни енергийни мрежи	RCR 33 — Потребители, свързани към интелигентни енергийни мрежи RCR 34 — Въвеждане на проекти за интелигентни мрежи
	RCO 24 — Нови или усъвършенствани системи за наблюдение на бедствия, за готовност и за предупреждение и реагиране* RCO 25 — Новопостроени или консолидирани защитни съоръжения по крайбрежни ивици, речни и езерни брегове и свлачища за защита на хора, активи и естествената околна среда RCO 26 — Зелена инфраструктура, изградена с цел приспособяване към изменението на климата RCO 27 — Национални/регионални/местни стратегии за приспособяване към изменението на климата RCO 28 — Зони, обхванати от мерки за защита срещу горски пожари	RCR 35 — Жители, които се ползват от мерки за защита от наводнения RCR 36 — Жители, които се ползват от мерки за защита от горски пожари RCR 37 — Жители, които се ползват от мерки за защита срещу природни бедствия, свързани с климата (различни от наводнения и горски пожари) RCR 96 — Жители, които се ползват от мерки за защита срещу несвързани с климата природни рискове и рискове, свързани с дейности на човека* RCR 38 — Очаквано средно време за реагиране при бедствие*

	RCO 30 — Дължина на новите или консолидираните тръби за битови нужди RCO 31 — Дължина на мрежите за събиране на отпадъчни води, новоизградени или консолидирани RCO 32 — Нов или подобрен капацитет за пречистване на отпадъчни води	RCR 41 — Жители, свързани към подобрени системи за снабдяване с вода RCR 42 — Жители, свързани поне към системи за вторично пречистване на отпадъчни води RCR 43 — Загуби на вода RCR 44 — Адекватно третирани отпадъчни води
	RCO 34 — Допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци	RCR 46 — Жители, обслужвани от съоръжения за рециклиране на отпадъци и малки системи за управление на отпадъци RCR 47 — Рециклирани отпадъци RCR 48 — Рециклирани отпадъци, използвани като суровини RCR 49 — Възстановени отпадъци
	RCO 36 — Повърхностна площ на подкрепяната зелена инфраструктура в градските райони RCO 37 — Площ на защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване в съответствие с рамката за приоритетни действия RCO 99 — Площ извън защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване RCO 38 — Повърхностна площ на възстановената земя, за която се отпуска подкрепа RCO 39 — Инсталирани системи за мониторинг на замърсяването на атмосферния въздух	RCR 50 — Жители, които се ползват от мерки по отношение на качеството на въздуха RCR 95 — Жители, които имат достъп до нова или модернизирана зелена инфраструктура в градските райони RCR 51 — Жители, които се ползват от мерки за намаляване на шума RCR 52 — Възстановяване на земя, използвана за зелени площи, социално жилищно настаняване, икономически или общностни дейности

3. По-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ	RCO 41 — Допълнителен брой домакинства с широколентов достъп с много голям капацитет RCO 42 — Допълнителен брой предприятия с широколентов достъп с много голям капацитет	RCR 53 — Домакинства с абонаменти за широколентов достъп до мрежа с много висок капацитет RCR 54 — Предприятия с абонаменти за широколентов достъп до мрежа с много висок капацитет
	RCO 43 — Дължина на новите пътища, получили подкрепа — TEN-T[4] RCO 44 — Дължина на новите пътища, получили подкрепа — други RCO 45 — Дължина на реконструираните или модернизирани пътища — TEN-T RCO 46 — Дължина на реконструираните или модернизирани пътища — други	RCR 55 — Ползватели на новоизградени, реконструирани или модернизирани пътища RCR 56 — Спестено време вследствие на подобрената пътна инфраструктура RCR 101 — Спестено време вследствие на подобрената железопътна инфраструктура
	RCO 47 — Дължина на новите железопътни линии, получили подкрепа — TEN-T RCO 48 — Дължина на новите железопътни линии, получили подкрепа — други RCO 49 — Дължина на реконструираните или модернизирани железопътни линии — TEN-T RCO 50 — Дължина на реконструираните или модернизирани железопътни линии — други RCO 51 — Дължина на новите или модернизирани вътрешни водни пътища — TEN-T RCO 52 — Дължина на новите или модернизирани вътрешни водни пътища — други RCO 53 — Железопътни гари и съоръжения — нови или модернизирани RCO 54 — Интермодални връзки — нови или модернизирани RCO 100 — Брой на пристанищата, получили подкрепа	RCR 57 — Дължина на железопътните линии в експлоатация, оборудвани с Европейската система за управление на железопътното движение RCR 58 — Годишен брой пътници по подпомаганите железопътни линии RCR 59 — Товарни превози с железопътен транспорт RCR 60 — Товарни превози по вътрешни водни пътища

4 Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа и за отмяна на Решение № 661/2010/ЕО (ОВ L 348, 20.12.2013 г., стр. 1).

	RCO 55 — Дължина на новите трамвайни линии и линии на метрото RCO 56 — Дължина на реконструираните или модернизираните трамвайни линии и линии на метрото RCO 57 — Екологосъобразен подвижен състав за обществения транспорт RCO 58 — Подкрепяна велосипедна инфраструктура RCO 59 — Подкрепяна инфраструктура за алтернативни горива (пунктове за зареждане) RCO 60 — Градове с нови или модернизирани цифровизирани системи за градски транспорт	RCR 62 — Годишен брой на пътниците, използващи обществения транспорт RCR 63 — Годишен брой на пътниците, използващи нови/модернизирани трамвайни линии и линии на метрото RCR 64 — Годишен брой на лицата, използващи специално предназначената велосипедна инфраструктура
4. По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права	RCO 61 — Годишен брой на безработните лица, обслужвани чрез подобрени съоръжения на службите по заетостта (капацитет)	RCR 65 — Търсещи работа лица, които използват годишно услугите на подкрепяните служби по заетостта
	RCO 63 — Капацитет на създадената временна инфраструктура за настаняване RCO 64 — Капацитет на рехабилитираните жилища — за мигранти, бежанци и лица, намиращи се под или кандидатстващи за международна закрила RCO 65 — Капацитет на рехабилитираните жилища — други	RCR 66 — Брой на заетите жилища от построената или реновираната временна инфраструктура за настаняване RCR 67 — Брой на заетите рехабилитирани жилища — за мигранти, бежанци и лица, намиращи се под или кандидатстващи за международна закрила RCR 68 — Брой на заетите рехабилитирани жилища — други
	RCO 66 — Капацитет на класните стаи на подкрепяната инфраструктура за грижи за деца (нови или модернизирани) RCO 67 — Капацитет на класните стаи на подкрепяната образователна инфраструктура (нови или модернизирани)	RCR 70 — Годишен брой на децата, използващи подкрепяната инфраструктура за грижи за деца RCR 71 — Годишен брой на децата, използващи подкрепяната образователна инфраструктура
	RCO 69 — Капацитет на подкрепяната инфраструктура за здравни грижи RCO 70 — Капацитет на подкрепяната социална инфраструктура (различна от жилищна)	RCR 72 — Лица с достъп до подобрени здравни услуги RCR 73 — Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните здравни заведения RCR 74 — Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните съоръжения за социални грижи RCR 75 — Средно време за реагиране при спешни медицински случаи в подкрепяната област
5. Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото	RCO 74 — Жители, обхванати от стратегии за интегрирано градско развитие RCO 75 — Интегрирани стратегии за градско развитие RCO 76 — Съвместни проекти RCO 77 — Капацитет на подкрепяната инфраструктура в областта на културата и туризма	RCR 76 — Заинтересовани страни, участващи в подготовката и прилагането на стратегиите за градско развитие RCR 77 — Туристи/посещения в подпомогнатите обекти RCR 78 — Ползватели на подкрепяната културна инфраструктура

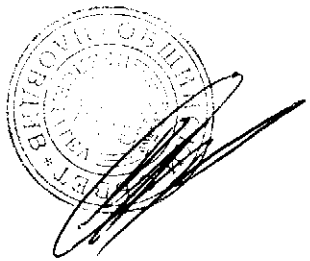
и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи	RCO 80 — Водени от общностите стратегии за местно развитие	
Хоризонтални — Изпълнение	RCO 95 — Персонал, финансиран от ЕФРР и Кохезионния фонд	RCR 91 — Средно време за отправяне на покани, избор на проекти и подписване на договори* RCR 92 — Средно време за възлагане на обществени поръчки (от началото на процедурата до подписването на договор)* RCR 93 — Средно време за изпълнение на проект (от момента на подписване на договора до последното плащане)* RCR 94 — Единна тръжна процедура за интервенции по ЕФРР и Кохезионния фонд*

** За целите на представянето показателите са групирани в дадена политическа цел, но не са ограничени до нея. По-специално конкретни цели от целите на политиката 1—4 могат да бъдат използвани по цел на политиката 5 със съответните показатели. Освен това, за да се представи пълна картина на очакваните и действителните резултати от програмите, когато е приложимо, показателите, отбелязани с (*), могат да се използват за конкретни цели в повече от една от политическите цели 1—4.

Таблица 2: Допълнителни общи показатели за крайния продукт и за резултатите за ЕФРР по отношение на Interreg

Специфични показатели за Interreg	RCO 81 — Участници в инициативи за трансгранична мобилност RCO 82 — Участници в съвместни действия за насърчаване на равенството между половете, равните възможности и социалното приобщаване RCO 83 — Съвместни стратегии/планове за действие, разработени или изпълнени RCO 84 — Съвместни пилотни дейности, изпълнявани по проекти RCO 85 — Участници в съвместни схеми за обучение RCO 96 — Идентифицирани правни или административни пречки RCO 86 — Подписани съвместни административни или правни споразумения RCO 87 — Организации, осъществяващи трансгранично сътрудничество RCO 88 — Трансгранични проекти за партньорско обучение с цел засилване на дейностите за сътрудничество RCO 89 — Трансгранични проекти с цел подобряване на многостепенното управление	RCR 79 — Съвместни стратегии/планове за действие, предприети от организации при/след приключването на проект RCR 80 — Съвместни пилотни дейности, предприети/усъвършенствани от организации при/след приключването на проект RCR 81 — Участници, които приключват съвместни схеми за обучение RCR 82 — Правни или административни пречки, които са преодолени или смекчени RCR 83 — Лица, обхванати от подписаните съвместни споразумения RCR 84 — Организации, които осъществяват трансгранично сътрудничество 6—12 месеца след приключването на проект RCR 85 — Участници в съвместни действия 6—12 месеца след приключването на проект RCR 86 — Заинтересовани страни/институции с повишен капацитет за трансгранично сътрудничество

	RCO 90 — Трансгранични проекти, водещи до създаване на мрежи/клъстери	

ПРОЕКТ

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА – ПЛОВДИВ 2021 – 2027

ПЛОВДИВ

"В света, в държавите независимо от нивото им на развитие, милиони работни места и бизнеси са зависими от туристическия сектор. Туризмът е движеща сила в посока защита на природното и културното наследство, като ги запазва за бъдещите поколения, които да им се наслаждават."

Г-н Зураб Пололикашвили, генерален секретар на Световната организация по туризъм

Съдържание:

Списък с таблици и фигури 4

Въведение 5

Предизвикателства пред туризма в глобален мащаб 7

Пловдив, като туристическа дестинация 11

1. Анализ на вътрешната среда на община Пловдив като туристическа дестинация 13

1.1. Обща характеристика на община Пловдив като туристическа дестинация 13

1.1.1. Териториален обхват 13

1.1.2. Исторически данни 13

1.2. Анализ и оценка на туристическите ресурси 15

1.2.1. Природни ресурси 15

1.2.2. Културно историческо наследство 22

1.2.3 Пловдив – европейска културна столица 2019 г. – ефекти на въздействие 23

1.2.4. Анализ и оценка на туристическата суперструктура 25

1.3. Актуално състояние на туристическото предлагане в Община Пловдив 25

1.3.1. Видове туризъм в община Пловдив 27

1.3.2. Използваемост на туристическа суперструктура 30

1.3.3. Административен капацитет Туризъм Пловдив 31

1.3.4. Реализиране на маркетингови активности за туристическа дестинация Пловдив в периода 2018-2020 г. 32

1.3.5. Ключови проекти реализирани от Община Пловдив с цел насърчаване и развитие на туризма 34

1.3.6. Мерки за подпомагане и подкрепа на гражданите, творците, малкия и среден туристически бизнес, достъпа до култура и реализирането на културни събития в условията породени от пандемията COVID-19 34

1.4. Потенциал на туристическите пазари и дефиниране на профил-групи на туристите 35

1.4.1. Пазари 35

1.4.2. Профил групи на туристите 36

1.5. Потребителски оценки на състоянието на туризма в Пловдив 41

1.5.1. Анализ на оценките от страна на граждани на гр. Пловдив и заинтересовани страни 41

1.5.2. Анализ на оценките за основни мотиви за посещение на град Пловдив 45

1.6. SWOT-анализ на ресурсите и предпоставки за развитие на туризма в община Пловдив 47

2. Визия, мисия и стратегически цели за устойчиво развитие на община Пловдив като туристическа дестинация за периода 2021 – 2027 50

2.1. Основни принципи на програмата за развитие 50

2.2. Визия и мисия за развитие на туризма в Община Пловдив 53

3. Приоритети, стратегически цели и мерки за изпълнение 54

3.1. Очаквани резултати 58

3.2. Финансиране на Общинска програма за развитие на туризма в Община Пловдив 2021-2027 59

3.3. Система за наблюдение и оценка на изпълнението на Програмата 63

3.4. Актуализация на Програмата 63

3.5. План за реализация на Общинска програма за развитие на туризма в Община Пловдив 2021-2027 (Приложение 1) 64

Списък с таблици и фигури

Таблица 1	Представяне на броя на заведения с валидна категоризация	25
Таблица 2	Дейност на местата за настаняване в община Пловдив за 2018, 2019 и 2020г.	30
Таблица 3	Данни за посещаемостта на visitplovdiv.com	33
Таблица 4	Данни от проведено анкетно проучване сред гражданите на гр. Пловдив относно оценката им за туристическия сектор в община Пловдив по параметри	44
Таблица 5	SWOT-анализ на ресурсите и предпоставки за развитие на туризма	47
Таблица 6	SWOT-анализ на ресурсите и предпоставки за развитие на туризма, продължение	49

Фигура 1	Основни елементи в туристическото предлагане	26
Фигура 2	Представяне на профилите на турист-персоните за гр. Пловдив	37
Фигура 3	Данни от проведено анкетно проучване сред гражданите на гр. Пловдив, относно влияние на туризма в община Пловдив	42
Фигура 4 и 5	Данни от проведено анкетно проучване сред гражданите на гр. Пловдив относно оценката им за развитие на туризма в общината	43
Фигура 6	Данни от проведено анкетно проучване относно основните три причини туристи да посещават Пловдив	46
Фигура 7	Данни от проведено анкетно проучване сред посетители на гр. Пловдив, относно степента на развитие на видовете туризъм в община Пловдив	46
Фигура 6	Развитие на туризма и туристическото предлагане	51

Въведение

Настоящата общинска програма за развитие на туризма в община Пловдив, дефинира, насочва и се фокусира към общото интегрирано развитие на Пловдив като туристическа дестинация. Този документ е изцяло в съответствие с разработения План за интегрирано развитие на община Пловдив, като продължава, надгражда и развива постигнатото до момента в посока утвърждаване и развитие на туризма в община Пловдив. Общинска програма за развитие на туризма в община Пловдив е предназначен да служи на Община Пловдив като изходен документ за провеждане на цялостна, целенасочена и координирана политика за развитие на туризма, като ангажира всички заинтересовани страни (Община Пловдив, туристическия бизнес, както и други свързани, културни институции, НПО и др.) за повишаване на икономическите, социалните, културните и екологични ползи от развитието на туризма.

Документът определя стратегическата рамка и политика на Община Пловдив за съвременно, отговорно и устойчиво управление на туризма. Систематизира визията, целите, стратегиите, приоритетите, мерките и проектите по отношение на общинската територия. Програмата представя платформа за координирани действия на всички заинтересовани страни с цел ефективно усвояване на туристическия потенциал на общинската територия.

Общинската програма за развитие на туризма в община Пловдив е за периода от 2021 до 2027 г., в изпълнение на чл. 11 от Закона за туризма и включва следните части: Аналитична част, в която е представен анализ на развитието на туризма в община Пловдив. На тази основата е направена оценка на туристическите ресурси, инфраструктурата, суперструктурата, действията на заинтересованите от туризма страни (субекти), бранд и маркетинг позициониране на Пловдив като туристическа дестинация и въздействията на туризма на територията на общината. Използван е SWOT-анализ, за да се обобщят силните и слабите страни, заплахите и възможностите, свързани с развитието на туризма в общината.

Програмна част, която включва формулировка на визията, целите, стратегиите и приоритетите за устойчиво развитие на туризма в Община Пловдив. В нея са разработени и конкретни обвързани действия за развитие и усъвършенстване на отделните компоненти на дестинацията.

При разработването на програмата са използвани следните информационни източници и документи

Закони: Закон за туризма (Обн. ДВ. бр.30 от 26 Март 2013г., в сила от 26.03.2013 г.); Закон за общинската собственост, Закон за местното самоуправление и местната

администрация; Закон за общинската собственост; Закон за устройство на територията; Закон за регионалното развитие; Закон за културното наследство; Закон за общинските бюджети и др.

Международни документи: Европейска комисия. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европа - водеща туристическа дестинация - нова политическа рамка за европейския туризъм"; Проекто - документация за създаване на „Стратегия на ЕС за устойчив туризъм“ 2021 г.; Декларация за мир и туризъм на Световната организация по туризъм; Декларация за екотуризъм на Световната организация по туризъм; Доклад на Европейската група за устойчив туризъм; Глобален етичен кодекс на Световната организация по туризъм.

Национални и регионални стратегически планови документи: Национална програма за развитие „България 2030"; Стратегия за устойчиво развитие на туризма, хоризонт 2030; Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 - 2022 г.; Консолидиран Национален туристически регистър, включващ данни за категоризираните туристически обекти от държавната и общинската администрации; Актуализирана Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г. и План за действие към нея за периода 2017-2020 г. с Решение № 65 от 2 февруари 2018 г. на Министерския съвет; Концепция за туристическо райониране на България на основание чл. 16, ал. 1 от Закона за туризма (ЗТ), утвърдена със Заповед №Т-РД-16-103/11.03.2015г. от министъра на туризма; Годишна програма за национална туристическа реклама за 2018 и за 2019 година, утвърдени от министъра на туризма на основание чл. 6, т. 3 от Закона за туризма; Наредба за организацията на Единната система за туристическа информация, приета с ПМС № 23 от 09.02.2015г., Обн. ДВ. бр.13 от 17 Февруари 2015г.; Наредба № 2 ОТ 26 октомври 2015 г. за единните стандарти и за организацията на дейността на Туристическите информационни центрове (ТИЦ) и националната мрежа на Туристическите информационни центрове, в сила от 04.05.2016 г.; Наредба № 16-1399 от 11.10.2013 г. за изискванията за местоположението, пригодността и оборудването на помещението за извършване на туроператорска и/или туристическа агентска дейност и за образованието, езиковата квалификация и стажа на персонала, който ще бъде зает в осъществяването на туристическата дейност, издадена от министъра на икономиката и енергетиката, обн. ДВ, бр. 97 от 8.11.2013 г.; Актуализация за 2018 г. на Националната програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегия „Европа 2020"; Национална програма за развитие: България 2020;Регионален план за развитие на Южен централен район за периода (2014-2020); Областна стратегия за развитие на област Пловдив (2019-2027) ; Областна стратегия за развитие на област Пловдив 2014 – 2020 г.; Областно иновационно развитие на област Пловдив 2017-2020;

Общински документи: План за интегрирано развитие на Община Пловдив (2021 - 2027 г.); Общински бюджети и отчети за тяхното изпълнение; Общ устройствен план на община Пловдив; Годишен план за развитие на туризма на Община Пловдив за 2018г., 2019г., 2020 г. Общинска програма за развитие на туризма 2021.; Общински програми „Спорт“ и др. Окончателен мониторингов доклад „Пловдив – Европейска столица на културата 2019“; Мониторинг на инициативата „Пловдив – Европейска столица на културата 2019“; Доклад на Европейската комисия за оценка на инициативата „Европейска столица на културата“ в Пловдив и Матера; Културна стратегия Община Пловдив 2014-2024г.

Проучвания: Проведено социологическо проучване чрез анкетни и фокус групи сред представители на заинтересованите страни в Община Пловдив: общинска администрация, местно население, туристическата индустрия, неправителствени организации.

Принос за изготвянето ѝ имат както служителите от администрацията на община Пловдив, така и представители на неправителствените организации и туристическата общност, експерти и научни работници от висшите училища в град Пловдив.

Предизвикателства пред туризма в глобален мащаб

Развитието на туризма през 2020 г., или по-точно казано неговият пълен застой, поставя предизвикателство пред туристическите дестинации за реакция, възстановяване и развитие.

Устойчивостта на развитие постигната до началото на 2020 г., когато туризмът беше един от най-бързо развиващите се сектори в световен мащаб, беше прекъсната и година по-късно реалността е различна. Създаването на нови стратегии и намирането на нови подходи за адаптация, в отговор на новите предизвикателства, са предизвикателство пред управлението на всяка една туристическа дестинация.

Отличителна черта на пандемията от коронавируса (COVID-19) е рязкото намаляване на мобилността, водеща до спад в туризма, търговията с туристически услуги и потреблението на предлаганите услуги. Глобалните мерки за изолация и мерки за социално дистанциране доведоха до силен спад в иначе стабилното потребление на услуги.

Спадът в туризма и пътуванията, продиктуван от ограниченията и несигурността при придвижването на хората през границите (напр. поради карантинни мерки, изисквания за тестове и въвеждането на локални норми), доведе до срив в потреблението. Ефектите от този срив могат да се видят, като се разгледа разликата между външно потребление и националното потребление. Първият включва потреблението на нерезиденти, докато вторият включва само потреблението на

резиденти. У нас вътрешното потребление от нерезиденти се срина с повече от 90% на годишна база през второто тримесечие на 2020 г. и подобни спадове бяха регистрирани в разходите за потребление на жителите на тези страни в чужбина, значително надхвърляйки спада в националното потребление.[1]

В доклада на ЕС през 2020 г[2]. Европа е определена като най-силно засегнатия туристически регион от пандемията. Световната туристическа организация прогнозира, че броят на туристите ще намалее с 60-80% в целия свят през 2020 и началото на 2021 г. Европейската туристическа индустрия представлява половината от туристическите пътувания в света. По данни на STR Inc.[3] в Европа спадът в хотелската заетост достигна 65% спрямо 2019 г., а в RevPar (приход от налична стая)[4] – 73%. За България и Пловдив показателите не са толкова драстични – 53% е спада в хотелската заетост в резултат на усилията на хотелиерите да не допуснат голямо намаление на цените. Загубите от приходи от туризъм могат да надхвърлят 2% от БВП в България, според публикуван доклад за външния сектор на Международния валутен фонд (МВФ)[5] за 2020 г.

Очакваните тенденции в туризма са по-бързото възстановяване на регионалните пътувания със собствено превозно средство, последвано от увеличения на вътрешните полети, и най-бавно възстановяване на международните пътувания със самолет. Желаещите да пътуват не са малко, но рестриктивните мерки и карантини често обезсмислят или отлагат пътуванията. Предстои фрагментирано движение на хора, за българите – в региона и основно в рамките на ЕС.

Ще се наблюдава редуциране на корпоративните пътувания, бавно възстановяване в груповия сегмент, който ще изостане значително от индивидуалните самоорганизирани пътувания. Работата от вкъщи ще продължи и ще доведе до намаляване на разходите за пътувания, конференции и наем на офиси.[6]

Очаква се почти пълно отсъствие на големи международни конферентни събития, тъй като те се планират поне една година предварително. Възможно е някои от световните мегасъбития изцяло да бъдат прекратени или преформатирани в хибридни или виртуални. Пример за такава трансформация са международните туристически форуми, които се проведоха онлайн, което позволи на представители на активни дестинации, като община Пловдив да участват.

---

[1] Данни НСИ
[2] ЕС през 2020 г. Общ доклад за дейността на Европейския съюз, Публикуван в съответствие с член 249, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (https://op.europa.eu/webpub/com/general-report-2020/bg/)
[3] Tourism Industry Data and Research | STR, COVID-19 Data Reporting FAQs, Updated: 7 October 2020 (https://str.com/sites/default/files/STR-COVID-19-FAQs-Updated-7-October-2020.pdf)
[4] Revenue per available room (RevPar)– приход от налична стая
[5] IMF paper on Tourism in the Post-Pandemic World: Economic Challenges and Opportunities
[6] UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex, March 2021 (https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.18111/wtobarometereng.2021.19.1.2?journalCode=wtobarometereng)

Видима е промяна в поведението на туристите при избор на дестинация – ще се търсят не толкова популярни и посещавани от много хора места, приоритет ще имат спа и уелнес дестинации, развитие ще имат различните форми на алтернативен туризъм, свързан с повече открити пространства. Очаква се отлив от туристически посещения към много популярни, но силно засегнати от пандемията държави.

Очаква се бавно възстановяване на полетите, които са с огромно значение за възстановяването на сектор туризъм. Акцентът ще бъде върху директните полети, с по-малко трансферни точки.

Ще се засили тенденцията към търсене на алтернативни и уединени места за настаняване и работа (апартаменти, вили и т.н.), резервации в последната минута (last-minute) с либерална политика за предплащания и анулиране.

Възстановяването на продажните цени ще бъде бавно и силно зависимо от колебанието и резервите към поемане на риск от доставчици на туристически услуги. От друга страна, ще има тенденция към елитаризиране, демократизиране във високия сегмент, резултат от задълбочаващото му сегментиране, повишени разходи и намалена заетост.

В следствие на всичко описано до тук, се очаква значително свиване в маржа на печалба на фирмите в отрасъла, продиктувано от търсенето от страна на клиентите на оптимално съотношение качество – цена – сигурност, увеличените разходи и непостоянните парични потоци. В тази връзка се очакват продажби на активи и пренасочване на инвестиции от страна на фондове и частни инвеститори към по-устойчиви бизнеси, с по-високи, по-сигурни и по-краткосрочна възвръщаемост на инвестициите ROI[7].

Ролята на държавата ще става все по-значима в икономиката на туризма чрез ликвидна подкрепа, намалени данъци, мораториум върху кредитите, система за ваучери, запазване на заетостта в отрасъла.

Очакванията на туристите все повече ще бъдат насочени към зелената и кръговата икономика, развитие на устойчив и зелен туризъм с акцент върху здравната превенция и благоденствието на хората.

От направено изследване на Expedia Group (сред 11 хил. души в 11 страни)[8] , как пандемията променя поведението на потребителите, 75% посочват, че изборът им ще бъде повлиян от санитарните мерки и гъвкавостта при отмяна на резервации и

[7] Възвръщаемостта на инвестицията (Return on investment - ROI) е мярка за ефективност, използвана за оценка на ефективността или рентабилността на инвестицията, или сравняване на ефективността на редица различни инвестиции.

[8] Expedia Group Media Solutions, The Travel Industry Is Starting to Recover, May 10, 2021 (https://info.advertising.expedia.com/travel-recovery-trend-report-download-2021-q1)

възстановяване на суми. Пътуващите искат да се уверят, че доставчиците на туристически услуги спазват протоколите за безопасност, като за 50% от анкетираните носенето на лични предпазни средства и други санитарни правила е важно, 47% обръщат внимание на цената на услугите, а при 45% гъвкавите правила за анулиране и възстановяване ще бъдат решаващи при избора на транспорт. Пътуващите ще се върнат към безопасни места за настаняване след пандемията, а по-младите поколения ще бъдат в челните редици на нарастващото търсене. Очакванията са да се увеличи използването на онлайн туристически агенции с 24% повече от предходните години, като пътуващите ще търсят все по-често информация чрез социалните медии и възможности за онлайн планиране на пътуванията си. Доверието на потребителите се променя в зависимост от това в коя държава живеят и от кое поколение са. Всеки втори е оптимист за предстоящите пътувания и планира такива през следващата година. Поколение Z и милениълите са 1.5 пъти по-склонни да планират пътувания през 2021. Решението на 57% от анкетираните да пътуват ще зависи от наличността на ваксината и степента на ваксиниране в страната в която искат да пътуват.

Очакваните рискове са:

- Дългосрочна загуба на позиции като туристическа дестинация, поради неясна визия за развитие на отрасъла, недостатъчна разпознаваемост, позициониране като масова дестинация, неразвития и неразкрит потенциал на туризма с висока добавена стойност.
- Недостатъчна икономическа подкрепа от държавата.
- Задълбочаване на междуфирмената и вътрешнофирмената задлъжнялост, недостатъчна ликвидност за „рестарт".
- Преминаване, на част от работещите в сектора, в по-устойчиви отрасли и напускане на страната след овладяване на пандемията.
- Приемане на социалната дистанция за норма. В сферата на услугите пълна дигитализация на процесите не е възможна.
- Функциониране на икономиката с по-малко хора и как ще се осигурява доходът на излишните.
- Компромиси в предлагането на услугите, подчинени на принципа за намаляване на разходите.
- Фокус само върху оцеляването, а не върху развитието на бизнеса чрез дигитализация и оптимизиране на оперативните процеси.
- Въвеждане на изисквания за посещения на дадена държава само след ваксина и със здравен паспорт, които водят до по-трудно и по-скъпо всяко пътуване.

Прогнозите за постигане на финансовите резултати от 2019 г. няма да се възрвърнат преди 2024г. са за поне две години, считано от следващата 2024 г. [9]

Фактори за успех за справяне със ситуацията и стратегическо развитие:

- Дестинациите със силна бранд идентичност.
- Дестинациите, които ценят партньорите си и не са подвели потребителите си.
- Дестинациите с добри екипи с широкоспектърен профил.
- Дестинациите, които са се адаптирали към новото потребителско поведение.
- Дестинациите, инвестирали в технологии и оптимизирали оперативните си процеси и взаимодействие между местните власти, заинтересованите страни, културните и социални институции, и бизнес организациите в туризма.
- Дестинациите създаващи условия за развитие на туристическия бизнес, чрез устойчиви бизнес модели и екипи.
- Дестинацията ориентирана към safety marketing.

Пловдив, като туристическа дестинация

Уникалните културно-исторически и природни забележителности, спортните съоръжения и панаирът, богатият на международни събития културен календар, определят Пловдив като атрактивна туристическа дестинация в страната и чужбина.

Усилията на община Пловдив са насочени към повишаване на конкурентоспособността и ефективността на туристическия продукт *дестинация Пловдив*, чрез пълноценно използване на наличните културно-исторически и природни ресурси, подобряване на информационната и рекламна среда, диверсификация на туристическия продукт и повишаване качеството на предлаганите услуги, позициониране и маркетинг на дестинацията. Политиката на община Пловдив в областта на туризма се провежда от отдел „Туризъм“. Перспективите са за ревитализация и социализация на паметниците от римската епоха, като паралелно се работи по проекти за Античния театър, Форумния комплекс с проекта за площад Централен, Небет тепе и Източната порта.

За да бъде "позната и предпочитана" една туристическа дестинация, тя е необходимо не само да има солиден туристически продукт, но и този продукт да отговаря на идентичността на града като туристическа дестинация, както и на устойчивостта на ценностите, зад които стои този продукт. Градът следва да се

[9] European Travel Commission by Tourism Economics, EUROPEAN TOURISM: TRENDS & PROSPECTS Quarterly report (Q3/2021) https://etc-corporate.org/uploads/2021/10/ETC-Quarterly-Report-Q3-2021_Public.pdf

утвърждава непрекъснато като разпознаваема дестинация на туристическите пазари, с динамично развиващи, уникални и диверсифицирани туристически продукти.

Туристическата индустрия е сложен отрасъл, който зависи и е в тясна връзка с развитието на други отрасли. За Пловдив тези сателитни индустрии са свързани главно с културата, образованието, леката промишленост и комуникациите. Без активното участие на заинтересованите страни в споделянето на една обща визия за развитието на туризма в Община Пловдив през следващите години, както и съгласуването на всички маркетингови и стратегически приоритети, не би било възможно определянето и осъществяването на основните цели на гр. Пловдив, както и самата визия за развитие на туризма. За устойчивото развитие на туризма в община Пловдив за периода 2014-2020 г. са определени следните приоритети:

- Създаване на качествен туристически продукт, стабилно позициониран на реалистично избрани европейски целеви пазари;
- Туристическите продукти да са с ярка културна идентичност и разнообразие в туристическото предлагане;
- Развиване на приоритетните видове туризъм, за които Пловдив има много развити активи: културния, вино и гурме, бизнес, конгресния и събитиен/ фестивален, спортния и уикенд/градски/шопинг;.
- Туристическата индустрия да се базира на знание, експертност, иновативност и ефективно използване на активите;
- Община Пловдив да се развива като устойчив център за туризъм към ТР „Тракия“, Южна България и Балканския полуостров.

В тази насока проактивната работа за следващия период следва да бъде насочена към развитието на постигнатото до момента, и да се погледне по-холистично на Пловдив, като туристическа дестинация. Подход за планиране в подкрепа на икономическия растеж, който е измерим, социално ориентиран и справедливо отразява принципите на устойчивия туризъм като индустрия. [10]

В Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив 2021-2027 са заложени значителни инвестиционни и инфраструктурни проекти с цел развитие и създаване на устойчива градска среда, която не само ще подобри живота на местното населени, но и ще допринесе за развитието на туристическите продукти и услуги и ще разшири тяхното потребление.

[10] Разглеждане на влиянието на туризма върху социалния, икономическия и културния живот на територията на дестинацията, като се разглеждат взаимовръзките и зависимостите между различните сектори и развитие на Общината. Холистичният подход включва мерки и политики, които си взаимодействат в цялостния План за интергирано развитие на Община Пловдив.

1. Анализ на вътрешната среда на община Пловдив като туристическа дестинация

1.1. Обща характеристика на община Пловдив като туристическа дестинация

1.1.1. Териториален обхват

Община Пловдив (ЕКАТТЕ PDV22, категория 1)[11] се намира в Южна Централна България, Западен Тракийско-Родопски географски регион. Общата площ е 101,981 кв. км, с население 382 984 души по настоящ адрес (към 15.06.2021г.)[12]

Пловдив е вторият по големина град в България. Намира се в западната част на Горнотракийската низина, на двата бряга на река Марица. Общината попада в низинния височинен пояс (от 0 до 200 m н.в.), с надморска височина между 160 и 180 м. в преобладаващата равнинна част на общинската територия и до 257 м. на хълмовете. Градът е изграден по двата бряга на Марица – най-голямата река в България. В исторически план реката и разположените в съседство сиенитни хълмове изпълняват функцията на градообразуващи фактори. И днес те определят специфичните характеристики на градския ландшафт и едновременно влияят върху местните климатични условия – сравнително мека зима и горещо, но влажно лято. Те са и места със съхранени местообитания на растителни и животински видове, поставени под режим на защита.

1.1.2. Исторически данни

Пловдив е един от най-старите градове в Европа със своята над 8000-годишна история. Стратегическото разположение в плодородната Тракийска низина, на южния бряг на р. Хеброс (днес Марица), в близост с планината Родопа, както и наличието на естествено укрепени хълмове е създало условия за трайни поселения още в епохата на неолита.

През 342 г. пр. Хр. Филип II Македонски завладява тракийското селище и му дава своето име – Филипополис. На хълма Небет тепе са запазени най-ранните крепостни стени от това време.

При управлението на император Клавдий I през 44-46 г. сл. Хр. градът влиза в пределите на Римската империя. В този исторически период Филипопол е един от големите градове в източните провинции на империята, разположен на главния път Via Diagonalis, свързващ Европа с Мала Азия. Организиран по всички правила на римското градоустройство, той е метрополия на римската провинция Тракия. В града заседава Тракийското провинциално събрание (Тракийският койнон), институция,

[11] Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици (ЕКАТТЕ) https://www.ekatte.com/област-пловдив/община-пловдив/пловдив

[12] Национален регистър на населението, актуални данни към 15.06.2021 г. (https://www.grao.bg/tables.html)

свързана с почитането на императорския култ.

През IV–VI в. Филипопол е център на провинция същинска Тракия, принадлежаща на диоцеза Тракия в префектура Ориент.

През Средновековието, като граничен град между Византия и България, Филипопол сменя 13 пъти принадлежността си към едва от двете държави. Градът запазва своето значение на важен византийски град и епархийски център, който се развива в хинтерланда на Константинопол, столицата на Източно-Римската империя.

По времето на Първата и Втората българска държава той е главен икономически иобществено-политически център. През 836 г. при хан Маламир за кратко е включен в пределите на Българското царство. Оттук преминават кръстоносните походи, а при Четвъртия кръстоносен поход през 1204 г. градът е включен в Латинската империя като Пловдивско херцогство.

През 60-те години на XIV век Пловдив е превзет от османските турци и пет века остава в границите на Османската империя. През целия период Филибе е един от големите градски центрове в империята – султански хас в границите на паша-санджака на Румелийския еялет. Филибе е космополитен град с население от различен етнически произход. Градският стопански живот се доминира от занаятчийството и търговията[13].

В средата на XV век османците извършват мащабно преустройство на града. Изграждасе главният мюсюлмански храм Джумая джамия, нов мост през Марица. Оформя се район с много нови ханове и пазари, който остава търговски център на Пловдив до края на османската епоха.

В края на XVIII век населението на Пловдив, както във всички важни градове в европейската част на Османската империя, е преобладаващо турско. През следващите десетилетия вследствие от миграцията на богати гръцки и български търговски фамилии, православното население постепенно нараства и в средата на XIX век то вече надхвърля половината жители.

През XIX век Пловдив бележи тласък в развитието на стопанския живот. В резултат от икономическия подем, много от църквите биват реконструирани и са построени нови. Основават се първите училища на различни общности – българи, гърци, арменци.

След Освобождението Пловдив става седалище е ръководството на Временното руско управление до октомври 1878 г.

През 80-те години на XIX век започва постепенната индустриализация на града – създадени са фабрики за спирт, бира, сапун, механизира се традиционната преработка на тютюн.[14].

[13] Информацията е предоставена от ОИ „Старинен Пловдив".
[14] Списание Свѣтъ, Брой 4/2017. Достъпно на: https://www.svet.bg/%D0%BF%D1%8A%D1%80%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BE-

След Съединението на Източна Румелия с Княжество България, градът запазва статута си на основен стопански център на Южна България. Индустриализацията на града продължава с бързи темпове и в началото на XX век.

Балканската и Първата световна война предизвикват значителни миграции на населението, но след войните индустриализацията на града продължава.

След Втората световна война и управлението на страната след 1944 г. започва национализация на промишлените предприятия и обединяване на занаятчийските дейности в контролирани от държавата кооперации. Провежда се на мащабна индустриализацияна града. Развива се културната, вкл. музейната и образователната инфраструктура.

За няколко десетилетия след 1944 г., Пловдив се превръща в индустриален център с мащабни предприятия, като същевременно започва масово строителство на нови жилищниквартали, заради силното нарастване на населението.

През 70-те и 80-те години на XX век, с цел реализиране на големи инфраструктурни проекти, започват най-важните археологически разкопки до този момент.

1.2. Анализ и оценка на туристическите ресурси

1.2.1. Природни ресурси

А) Географско положение спрямо туристическите пазари

Пловдив е разположен в централната част на Горнотракийската низина. През него преминава река Марица. Така по естествен начин градът се разделя на две части – северна и южна. На север от Марица е разположен единствено район „Северен", известен още със старото си наименование Кършияка, а на юг се намира същинската част на града, включваща останалите пет района. Отстои на 15 km северно от Родопите и на 50 km южно от Стара планина. Градът се намира на 145 km от столицата София, на 381 km от Варна и на 255 km от Бургас.

Община Пловдив е с геостратегическо географско разположение. Пловдив е един от важните транспортни центрове на България. Още от древността Тримонциум е главен град по римския път Виа Милитарис (Виа Диагоналис) с връзка към Виа Игнация и Бяло море. Днес през града минават основни автомобилни пътища с международно значение: Автомагистрала А1 – „Тракия", част от Европейски път Е80, Паневропейски транспортен коридор 4 и Паневропейски транспортен коридор 8 преминава на 5 км северно от Пловдив.

%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE
%D0%B8%D0%B7%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5
%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B4%D0%B8%D0%B2-1/

А1 - автомагистрала "Тракия" София – Пловдив - Бургас формира част от направлението на коридора от основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно - Средиземноморски" през територията на страната. Магистралата е напълно изградена с обща дължина 360 км. Преминава извън границите на Общината и провежда основния транзит спрямо нея, но едновременно с това влияе и на транспортното обслужване на града чрез трите основни връзки за „прекъснат транзит".

Първокласен път I-8 граница Сърбия – Драгоман – София – Пловдив – Свиленград – граница Турция (Е-80) формира част от коридора на основната TEN-T мрежа - „Ориент/Източно - Средиземноморски", който се обслужва от АМ "Тракия" и АМ "Марица", а пътят има дублиращи функции. Освен тях, връзки в различни направления са осигурени по осем пътя от републиканската мрежа, в т. ч. околовръстния пръстен на гр. Пловдив.

Допълнително в широкообхватната TEN-T мрежа на територията на страната е включен второкласният път II-86 „Пловдив – Смолян - Рудозем", който осигурява единственият транспортен достъп от вътрешността на страната до област Смолян. Предвижда се пътят да бъде изграден като скоростен, а в началото на 2020 г. стартира изграждането на ГКПП "Елидже- Ксанти" като допълнителна връзка с Р. Гърция. Път II-58 от Пловдив през Асеновград осигурява връзка с Кърджали и Хасково.

Град Пловдив е разсечен от международния път ЕТК-10 „София - Свиленград" и първокласния път I-36 „Карлово - Смолян", път Е-773 (от Пловдив за Стара Загора, Сливен и Бургас) и по жп линия от София през Пловдив с разклонения за Свиленград и Бургас/Варна. Тринадесет, радиално разположени направления, осъществяват връзките на града с другите селища, страната и чужбина. Това пресичане на различни по значение пътища, определя значението на града като един важен транспортен възел с висока концентрация на транспортни потоци.

Европейските транспортни коридори (ЕТК) се разглеждат като основен градообразуващ фактор, което чрез йерархичната структура на населените места и оси на развитие от ОПР (по данни от НКПР), определя и развитието на района.

Пловдив е на второ място по достъпност на въздушния транспорт след столицата, на разстояние 145 км. от летище София. Летище Пловдив е регионално летище, което обслужва Южен-Централен регион на България и се намира на 12 km. югоизточно от град Пловдив.

Летище Пловдив не функционира с възможния си капацитет поради дългогодишните проблеми свързани с отдаването му на концесия. На 16.06.2021 г. беше прекратена процедурата за определяне на концесионер на Летище Пловдив, открита на 28 февруари 2020 г. Съгласно Закона за концесиите процедурата се прекратява, тъй като до крайния срок, 23 февруари 2021 г., не е подадено нито едно заявление и оферта, както и няма постъпило искане за удължаване на определения срок. Предвижда се да бъде извършен независим анализ относно целесъобразността и възможностите за откриване

на нова процедура за възлагане на концесия, като се вземат предвид тенденциите за развитието и възстановяването на авиационната индустрия в следствие на пандемията от COVID-19.[15]

При развитие на Летище Пловдив, общината ще бъде достъпна от всички световни и европейски туристически пазари.

Б) Релеф - Релефът на общинската територия е предимно равнинен. Надморската височина варира от 153,2 м до 285,5 m. В морфографско отношение общината е разположена в Южна (Горнотракийска) част, подразделение на основна морфографска единица Преходна планинско-котловинна зона. Горнотракийската котловинна морфоструктура с развита върху тектонска депресия, оформена от Маришкия дълбочинен разлом.

Съвременният равнинен релеф на територията е формиран от запълване на Пловдивския грабен с езерно-речни наслаги, върху които е разположено обширното Пловдивско поле. Пловдивският хорст е развит по Маришкия разлом, в долината на р. Марица. Изграден е от горнокредни интрузии, генетично свързани с дълбоките тектонски разломявания, проводници на вулканска дейност. Представен е от шест, свързани помежду си със седловини, сиенитни хълма – Младежки хълм (Джендем тепе), Хълм на освободителите (Бунарджик), Данов хълм (Сахат тепе) и Трихълмието, състоящо се от Тексим тепе, Джамбаз тепе и Небет тепе. През 30-те години на XX век седмото тепе - Марково тепе, е разрушено за добив на павета.

Пловдивското поле е класическа алувиална низина с общ наклон на изток, като долината на р. Марица формира морфографската му ос с ориентация запад-изток. Оградено е от планини и възвишения, формиращи коритообразна морфоструктура. От северозапад се издигат възвишенията на Същинска и Сърнена Средна гора, чиито била достигат 1600 m. На изток са Чирпанските възвишения (600 - 650 m) и родопските ридове Драгойна (813 m) и Мечковец (859 m), които свързвайки се образуват така наречения „Чирпански праг". От юг полето е оградено от стръмния и висок (1300 m) склон на Родопи, прорязан от тесните речни долини на реките Чепинска, Въча, Стара река и др. От запад са източните склонове на Рила (1700 - 2100 m), които посредством Овчите хълмове (531 m) се свързват със средногорските склонове на масива Еледжик (1200 m).

В) Климат

Според климатичната подялба на България (Велев, 1997), територията на община Пловдив попада в район „Горнотракийска низина" от преходноконтиненталната климатична област. Климатът е умерено горещ, засушлив до много засушлив. Зимата е сравнително мека, годишната амплитуда на температурата на въздуха – малка, вътрешногодишното разпределение на валежите е с два максимума и два минимума –

[15] Данни от прессъобщение на МС

юли и ноември и август – февруари. Районът попада във валежна сянка, което предопределя по-малкото количество валежи. Снежната покривка е неустойчива.

Специфичната коритовидна морфоструктура на Пловдивското поле обуславя проява на характерни процеси като: температурни инверсии, преориентация на въздушния поток, фьонови и долинни ветрове и др.

Средната минимална температура е 6,5°С, средната максимална е 30,3°С, а средногодишната – 12°С. Периодите с температурни инверсии, проявяващи се средно 294 дни годишно, се характеризират се с безветрие и липса на достатъчно силна атмосферна циркулация.

Валежите са под средногодишните валежни суми за страната – 540 mm с максимум през февруари 332 mm и минимум през август – 31 mm. Снежната покривка е тънка - от 4 cm до 10 cm, образува се най-рано през втората половина на месец ноември и се задържа най-късно до втората половина на месец март Средният брой дни със снежна покривка е около 32.

Преобладават западните и източните ветрове, следвани от югозападните и югоизточните. Ветровете са слаби –от 0 до 5 m/s, като в 95% от тях преобладават ветрове със скорост до 1 m/s, а случаите на „тихо време" са 46,5%. Средно годишно в 33,3 дни от годината времето е с мъгла. Местните ветрове са долинния бриз и фьона. При нахлуване на въздушни маси от долинния бриз се наблюдават температурни инверсии, съпроводени от мъгли и ниски температури, а при тези от фьона – зимните температури рязко се покачват.).

Сравнително мекият (мека зима и горещо, относително влажно лято) климат на града предоставя възможност за по-дълъг сезон за туризъм и събития на открито.

Г) Води

Повърхностни води

Хидрографската мрежа на община Пловдив е представена от реките Марица и притоците ѝ река Пясъчник и Първенецка, множество напоителни и отводнителни канали, един изкуствен водоем – Гребния канал и опитните басейни към Института по рибарство и аквакултури. Съгласно хидроложкото райониране на страната (по Йорданова, 1997) община Пловдив е разположена в област (Б) с умереноконтинентално влияние върху оттока с преобладаващо дъждовно подхранване на реките (подобласт БІ). За речния отток (район БІ9) са характерни преходни черти и силно регулиран отток поради обилно подхранване с грунтови и на места с напорни, предимно порови води (*ОУП на Община Пловдив – проект за изменение 2019*).

Река Марица е най-значимият воден обект и основен приемник на водите на територията на община Пловдив. Дължината на р. Марица в границите на община Пловдив е около 12 700 m. Наклонът на реката в този участък е малък (средно 0,13%). По-голямата част от реката е коригирана, с изграждане на подпорни стени на двата бряга

в рамките на града и земнонасипни диги извън града. Характерна особеност при корекцията на р. Марица в извънградските зони с сравнително голямото отстояние на дигите, което позволява естаствен облик на речните брегове.

Река Първенецка е десен приток на р. Марица. Води началото си от Западнородопския рид Чернатица. Навлиза в територията на община Пловдив от югозапад, протича западно от кв. Прослав в североизточна посока и се влива в р. Марица. По цялото и протежение в рамките на общината, р. Първенецка е коригирана със земнонасипни диги.

Река Пясъчник е ляв приток на р. Марица. Води началото си от Същинска Средна гора. Навлиза от север в общинската територия и в североизточната й част се влива в р. Марица. По цялото и протежение в рамките на общината, р. Пясъчник е коригирана със земнонасипни диги.

Подземни води

Съгласно приетото хидрогеоложко райониране на Република България, територията на община Пловдив попада в Пловдивски подрайон на Междинната хидрогеоложка област.

Река Марица е обща дренажна граница между двете подземни водни тела и може да се предположи, че представляват единна двуслойна система. Подхранват се от речния отток, инфилтрация на валежи и поливни води и от съседни водоносни хоризонти.

Подземните води в района са в хидравлична връзка с повърхностно течащите води. Тяхното качествено състояние им състояние значително се повлиява от качествата на повърхностните води, което е от особена важност, тъй като се използват за питейно-битовото водоснабдяване на населението в общината.

Д) Въздух

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензин, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Прегледът на резултатите от мониторинга[16] през последните години показва, че основните замърсители, които влошават качеството на атмосферния въздух в община Пловдив са финитe прахови частици (ФПЧ10, ФПЧ2.5), азотния диоксид (NO_2) и полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ).

Община Пловдив прилага последователна и целенасочена политика за предотвратяване замърсяването и подобряване на качеството на въздуха и решаване на

[16] Данни публикувани от РИОСВ-Пловдив

установените проблеми. През 2018 г. с решение № 293, взето с протокол №13 от 26.07.2018 г. на Общински съвет – Пловдив е приета Програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух на територията на Община Пловдив. Програмата съдържа комплексна оценка на качеството на атмосферния въздух, анализ на източниците и количествена оценка на емисиите на замърсители и формулиране на мерки, насочени целево към четирите замърсители в атмосферния въздух с констатирано превишение на нормите през последните години: ФПЧ$_{10}$, ФПЧ$_{2.5}$, ПАВ и NO_2

Спрямо програмата за КАВ (качество на атмосферния въздух), основната цел пред община Пловдив, която трябва да се постигне е привеждане на качеството на атмосферния въздух по отношение на съдържанието на вредни вещества в него, в частност на ФПЧ10, NO2, ФПЧ2.5 и ПАВ в съответствие с изискванията на нормативната уредба по опазване на чистотата на атмосферния въздух и осигуряване на здравословна среда за населението.

Е) Екология и зелени системи

Основната част от землището на община Пловдив е съставено от урбанизирана територия, поради което природните екосистеми имат ограничено разпространение. Антропогенното въздействие в град Пловдив и околността датира от античността, като особено интензивно е през последните два века с разрастването на града, довело до почти пълното унищожаване на характерните природни местообитания. Въпреки това, на територията на общината са запазени редица територии с естествен или полу-естествен облик, които днес имат особено голямо значение за биоразнообразието.

Най-значимата природна система, запазила естествени местообитания и богатство от растителни и животински видове е река Марица, включително речното корито и прилежащи към него залесени площи. Други територии с фрагменти от запазени природни местообитания и богато видово разнообразие са хълмовете и по-големите градски паркове. Тяхното опазване и балансирано поддържане като многофункционални елементи на „зелената инфраструктура" в града е особено предизвикателство предвид антропогенния натиск.

Защитени територии

Природна забележителност (ПЗ) „Младежки хълм", с площ 36,2 ха. - обявен за уникални геоморфоложки образувания - част от тепетата в Пловдив. Отличава се с богатството си на редки и защитени растителни видове и съобщества, които могат да бъдат отнесени към първичната флора на пловдивските тепета.

ПЗ „Данов хълм" площ 5,24 ха. - обявен за уникални геоморфоложки образувания. Антропогенното влияние в територията е силно, тъй като се намира в центъра на града. Извършвани са залесявания, което е довело до замяната на естествените тревисти растения с рудерални видове. Редки, защитени и ендемични растения са разпространени по скалистите южни и западни части на склоновете му.

ПЗ „Хълм на Освободителите", с площ 22,0 ха. - обявен зя уникални геоморфоложки образувания - част от тепетата в Пловдив. Първичната растителност е унищожена и много видове са изчезнали. Само във високите скалисти части на склоновете все още се срещат отделни екземпляри.

Режимът на дейности, в заповедта за обявяване на горепосочените природни забележителности. забранява всякакво строителство, с изключение на предвиденото в плановете за управление на природните забележителности, както и поддържане на съществуващи сгради. алеи, паркови и инфраструктурни съоръжения; разрушаване и изземване на скални маси; унищожаване или увреждане на естествената и парковата растителност; безпокоене на птиците. вземане на яйцата и малките им, разрушаване на гнездата; палене на огън; паша на домашни животни; внасяне на нехарактерни растителни видове в границите на природните забележителности.

По инициатива на община Пловдив през 2004 год. са разработени и утвърдени със Заповед № РД-541/26.05.2004 г. на министъра на ОСВ (ДВ. бр. 57/2004 г.) Планове за управление (ПУ) на трите природни забележителности. След изтичане на 10-годишния им период на действие, със Заповед № РД-687/20.10.2017 г. на министъра на ОСВ (ДВ, бр. 91/2017 г.) са утвърдени Планове за управление на ПЗ „Данов хълм", ПЗ „Младежки хълм" и ПЗ „Хълм на Освободителите" за следващ 10-годишен период.

Защитена местност (ЗМ) „Нощувка на малък корморан – Пловдив" с площ 82,09 ха и е разположена в землищата на: с. Костиево, община Марица. гр. Пловдив и с. Оризари, община Родопи. На територията на Община Пловдив площта й е 41,48 ха. Обявена е с цел опазване местообитание, място за почивка и струпване по време на миграция на малък корморан (Phalacrocorax pygmaeus). Режимът на дейности забранява изсичане и опожаряване на дървета; добив на пясък и други инертни материали; ловуване; строителство, с изключение на хидротехнически съоръжения за осигуряване проводимостта на реката, инфраструктурни съоръжения с национално значение, както и ремонт и поддръжка на съществуващата инфраструктура.

Защитени зони от Натура 2000

Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - „Река Марица", включена в списъка от защитени зони. Площта на зоната е 14693.1 ха, от тях 607,52 ха са в община Пловдив. Предмет на опазване са 12 типа природни местообитания, 15 вида безгръбначни, 8 вида земноводни и влечуги, 3 вида риби, 6 вида бозайници и 5 вида прилепи. Защитената зона е биологичен коридор с особена важност за мигриращите видове сред преобладаващите земеделски и урбанизирани територии в Горнотракийската низина. На територията на община Пловдив, зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002087 „Марица - Пловдив" за опазване на дивите птици;

BG0000444 „Река Пясъчник", включена в списъка от защитени зони. Площта на зоната е 1879.97 ха, като 12,3 ха са на територията на община Пловдив. Предмет на

опазване са 2 типа природни местообитания, 5 вида безгръбначни, 6 вида земноводни и влечуги, 2 вида риби, 4 вида бозайници и 2 вида прилепи. Зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002010 „Язовир Пясъчник" за опазване на дивите птици;

Защитени зони за опазване на дивите птици (ЗБР, чл. 6 , ал. 1, т. 3 и 4):

BG0002087 „Марица - Пловдив" с площ 1108.81 ха. На територията на общината попада площ от 146,6 ха. Предмет на опазване са 5 вида птици и техните местообитания и 12 редовно срещащи се мигриращи видове птици. Зоната припокрива частично защитена зона BG0000578 „Река Марица" за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

BG0002016 „Рибарници Пловдив" на министъра на околната среда и водите с площ 145.77 ха., от които 106,0 ха са на територията на община Пловдив. Предмет на опазване са 19 вида птици.

1.2.2. Културно историческо наследство

На територията на община Пловдив има материални и духовни следи от всички исторически епохи на човешкото развитие, които провокират мотиви за туристически посещения.

Културното наследството има изключително важна и осъзната роля в съвременното ни общество. Освен като фактор на идентичност, то се разглежда в разширена интердисциплинарна концепция, създаваща равноправна основа за осъществяване на диалога между различните култури и религии. Неговият потенциал и значение се възприемат като ресурс за устойчиво развитие, а именно като:

- Икономически актив: културното наследство може да допринесе на стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.
- Социален актив: културното наследство благоприятства социалната интеграция, приобщаване и сближаване;
- Екологичен актив: където културното наследство дава възможност за устойчиво развитие на културни пейзажи.

Значението и потенциала на културното наследство като ресурс за устойчиво развитие и за повишаването на качество на живот в едно непрекъснато развиващо се общество е залегнало в редица стратегически документи на Съвета на Европа, на Европейския Съюз и на Организацията на обединените нации за наука, образование и култура (ЮНЕСКО).

Разгледана през призмата на културното наследство територията на община Пловдив представлява изключително богатство от културни следи от различни исторически епохи, различни етноси и култури. Културното напластяване на материално и нематериално наследство се отразява и в многоликия културен живот на

Пловдив. Това е и една от причините градът да бъде избран за Европейска столица на културата за 2019 г. – една от ключовите инициативи на Европейския съюз, Съвета на министрите и Фондация „Мелина Меркури". Градовете, избрани за Европейските столици на културата, допринасят за междукултурния диалог чрез подчертаване на богатството и многообразието на европейските култури и повишаване на осведомеността за тяхната обща история и стойности.

1.2.3 Пловдив – европейска културна столица 2019 г. – ефекти на въздействие

Инициативата „Европейска столица на културата" е сред най-престижните и популярни европейски културни събития. Замислена е с цел да допринесе за сближаването на европейските народи.

Пловдив е първият български град *Европейска столица на културата (ЕСК.)* Пловдив е избран за Европейска столица на културата 2019 с решение на 13 членно международно жури от 5 септември 2014 г.

Пловдив представя своята кандидатура[17] под мотото „Заедно". Мотото е избрано в резултат на анализ на актуалната ситуация в града, който е един от най-мултикултурните градове в България. Съществува риск от затваряне на общностите и слоганът „Заедно" е възприет като обща посока за развитие на града и неговите граждани. Стратегическите цели включват интегриране в Европа, спиране на изтичането на мозъци и разкриването на нови хоризонти за културното предприемачество и творчески индустрии.

Програмата е структурирана около четири платформи:

- Трансформиране
- Сливане
- Възраждане
- Релакс

Концепцията „Заедно" върху която стъпва кандидатурата на Пловдив е оценена като изключително значима за развитието на културния и социален живот на Пловдив. Концепцията е посочена като идеен пример за успешно съчетаване на историческото наследство на града с предизвикателствата и проблемите на съвременния живот, с визия за бъдещо развитие. Високо оценена в концепцията „Заедно" е и амбициозната задача чрез културата да се обединят хората от различните поколения, етноси и вероизповедания в Пловдив и целия Южен централен район.

17 Plovdiv 2019 Application Form – Selection Phase
http://issuu.com/plovdiv2019/docs/plovdiv2019app/1?e=9603413/8712061

Европейска столица на културата е уникален за България проект, който предоставя нови възможности за развитие на потенциала на града и нова международна видимост на българската култура като цяло. В програмата на Пловдив – Европейска столица на културата 2019 са включени дейности и събития и в други населени места в Южен Централен район на България.

Повишено предлагане – повишен достъп до култура [18]

- Над 900 събития общо за периода (2019-2021), от които 600 събития през 2019 – годината на инициативата;
- 6 пъти увеличение на събитията с безплатен вход (почти 2/3 от събитията);
- 30% увеличение на събитията извън центъра на града (около 1/5 от събитията);
- широк социално-демографски профил на посетителите, който обхваща учащи, работещи, пенсионери, неработещи, лица от всички възрасти, от село, от различни етноси и пол.

Ръст на туризма и икономически растеж

- През 2019 г. При целева стойност от 34% (с 20% увеличение спрямо базовата линия) делът на посетилите Пловдив от страната за 2019 г. е 39,3%, което представлява 20% увеличение на националните туристи на база предходни години.
- В разглеждания период се отчита 27 % увеличение на чуждестранните туристи в Пловдив спрямо 2015 г. Само в местата с 10 и повече легла в допълнение, по данни на НСИ още 6786 чуждестранни посетители са пренощували в места за настаняване с 10 и повече легла в община Родопи през 2019 г., които също много вероятно са посетители на гр. Пловдив.[19]
- Наблюдава се нарастване на броя на нощувките – с 14,5% и броя на посетителите с нощувка – с 15,3% в близките дестинации, което ясно показва увеличаване на интереса към регионалния туризъм.
- За 2019 г. броя на заетите лица по икономически дейности, свързани с туризма, показват 8% ръст в икономическа дейност „Хотелиерство и ресторантьорство", за съжаление тези резултати бяха заличени от противоепидемичните мерки през 2020г.[20]

[18] Окончателен мониторингов доклад ПЛОВДИВ – ЕВРОПЕЙСКА СТОЛИЦА НА КУЛТУРАТА 2019, https://plovdiv2019.eu/data/fms/Documents%20General%20Plovdiv%202019/Monitoring%20BG/Monitoring%20Bulgaria%20Bulgarian%20language.pdf

[19] Данни от НСИ за места за настанява с 10 и повече легла, които като тенденция към 2019 г. приемат около 1/3 от потока посетители.

[20] Окончателен мониторингов доклад ПЛОВДИВ – ЕВРОПЕЙСКА СТОЛИЦА НА КУЛТУРАТА 2019, https://plovdiv2019.eu/data/fms/Documents%20General%20Plovdiv%202019/Monitoring%20BG/Monitoring%20Bulgaria%20Bulgarian%20language.pdf

1.2.4. Анализ и оценка на туристическата суперструктура

В Националния туристически регистър на територията на община Пловдив има регистрирани 197 места за настаняване, от които с 1 звезда са 91 бр., с 2 звезди – 32 бр., с 3 звезди – 57 бр., с 4 звезди – 14 бр., и с 5 звезди – 3 бр. Предлагат се и множество места за настаняване с под 10 легла. [21]

Таблица: 1 Представяне на броя на заведения с валидна категоризация

ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕНЕ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ С ВАЛИДНА КАТЕГОРИЗАЦИЯ[22]

с одобрена категоризация	К1	К2	К3	К4	К5	общо
барове	54	27	25	10		126
заведения за бързо обслужване	194	2				196
кафе-сладкарници	195	12		1		208
питейни заведения	149	8				157
ресторанти	164	52	18	9	1	244
туристическа столова			1			1

Източник: Национален туристически регистър, Заведения за хранене и развлечения с валидна категоризация

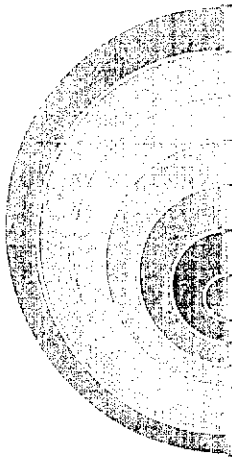
1.3. Актуално състояние на туристическото предлагане в Община Пловдив

Община Пловдив разполага с множество и разнообразни ресурси, които са неделима част от туристическото предлагане и създаването на туристически изживявания, както и тяхното цялостно използване.

Основните елементи, които може да разграничим са:

[21] Национален туристически регистър, Места за настаняване с валидна категоризация https://ntr.tourism.government.bg/CategoryzationAll.nsf/mn.xsp (данните са към 17.11.2021г.)
[22] Национален туристически регистър, Заведения за хранене и развлечения с валидна категоризация, https://ntr.tourism.government.bg/CategoryzationAll.nsf/zhr.xsp (данните са към 17.11.2021г.)

Фиг.: 1 Основни елементи в туристическото предлагане

Разнообразие на предлаганите видове туризъм
Значими туристически обекти, атракции и съоръжения
Преживявания
Достъпност
Туристически услуги
Маркетинг на дестинацията
Човешки ресурси

Значимостта на всички тези елементи обуславят цялостния потенциал, образ и възможности на Пловдив като туристическа дестинация.

При представянето на различените видове туризъм следва да се направи следното уточнение, а именно, че разделението по видове туризъм подпомага управлението и маркетинарнето на дестинацията. По отношение на туристическото потребление, възприятие и изживяване – туристите не правят това разделение, а комбинират различни видове туризъм с цял цялостно изживяване.

Устойчивото развитие се основава на разработването и развиването на предлаганите от Община Пловдив видове туризъм:

- Културно- исторически туризъм;
- Събитиен туризъм;
- Бизнес (делови) туризъм;
- Уикенд и шопинг;
- Религиозен туризъм;
- Винен и кулинарен/гурме туризъм;
- Спортен туризъм.

Всички представени на територията на Община видове туризъм, които са част от туристическото изживяване могат да бъдат обединени в едно всеобхватно разбиране за градски туризъм.

От най-голямо значение за развитие на туризма са ресурсите свързани с култура и история на територията на Община Пловдив. Многообразните културно-исторически ресурси позволяват развитието на самостоятелни туристически продукти или комбинирани форми. Тук попадат музеите в общината, галериите и паметниците на недвижимото културно наследство. Със своята уникалност, природните ресурси и географски дадености на града, дават допълнителна стойност на възможностите за туристическо предлагане.

Пловдив има развит събитиен календар с традиционни и нови фестивали, музикални, културни, спортни и други събития.

При разглеждането на актуалното състояние на туристическто предлагане следва да бъдат отбелязани дългосрочните ефекти от ЕСК 2019:

- ✓ Повишаване на разпознаваемостта на Пловдив и разширяване на туристическото целево търсене към събитиен и културен туризъм;
- ✓ Насърчаване на местния бизнес, имащ пряко и косвено връзка с туризма, за повишаване на качеството на продукти и услуги и колаборацията с туристите;
- ✓ Създаване на предпоставки за разширяване на туристическото преживяване в Пловдив с потреблението на различни видове туризъм;
- ✓ Затвърждаване на позициите на Община Пловдив като дестинация за градски туризъм

1.3.1. Видове туризъм в община Пловдив

А)Културно-исторически туризъм

Пловдив е най-старият жив град в Европа, един от най-старите градове в света и първият български град избран за Европейска столица на културата 2019 г. Град, който не само разполага с внушителен брой обекти на културно-историческото наследство, но и управляван в посока – разкриване, съхранение и експониране по съвременен и щадящ начин експонатите. В община Пловдив се развиват творческите индустрии и създава подходяща градска среда за развитие на културата в нейните разнообразни форми.

Градското развитие на Пловдив през вековете е обусловило концентрация на преобладаващата част от историческите структури на Трихълмието и съвременния градски център, в условията на сложна стратификация. Оформени са няколко големи групови паметници от национално значение, като: Историческата зона "Филипопол-Тримонциум-Пловдив", Архитектурно-историческия резерват „Старинен Пловдив", Групов паметник на културата "Капана", Групови архитектурно-строителни паметници на културата - "Система от улични ансамбли", Паметници на парковото и градинското изкуство, множество единични недвижими културни ценности.

Б) Събитиен туризъм:

Събитийният туризъм е втория по значимост вид в туристическото предлагане и интерес в Община Пловдив, това е продиктувано от спецификата на профила на Община Пловдив, като туристическа дестинация, развитието на множество културни, спортни, образователни, бизнес, конферентни събития. Ключова роля в развитието на събитийният туризъм има спечелването на титлата ЕСК. Това създава предпоставка и стимул за иницииране на други атрактивни форми на събития и развитието на идеи, обмяна и развитие на различни форми на събитийно представяне.

Събитийният туризъм в община Пловдив е основен мотиватор и генератор на туристопоток, като можем да кажем, че чрез целенасочените усилия на заинтересованите страни от различни категории успяха да възпитат лоялна публика за пловдивски събития.

Като заинтересовани страни могат да се определят – туристически агенции, туроператори, неправителствени организации, културни оператори, организатори на фестивали, спортни събития, хотелиери и ресторантьори, представители на транспортния бизнес и др.

В) Бизнес туризъм

Стратегическото положение на Пловдив. доброто икономическо развитие и качество на живот правят Община Пловдив привлекателна по отношение на вътрешната миграция за развитие на бизнес, особено в технологичната сфера.

Ресурсите за развитие на бизнес туризъм в Пловдив са значителни, на второ място след тези в столицата. Пловдв се отличава с образа си на дестинация за панаирен туризъм, развиван през годините.

- Международен панаир Пловдв разполага с Конгресен център с 8 зали; 9 конферентни зали в палатите от 20 до 550 места; пресклуб и Виенски павилион за специални събития. Всяка от изложбените палати може да се преобразува в конферентна зала с до 2000 места.
- Конферентни центрове, които предлагат зали с различен капацитет, съвременно обрудвани с аудиовизуални и комуникационни технологии.
- Конферентни центрове в хотели (5, 4 и 3 звезди) с общо предлагане над 3000 места.
- Коуъркинг пространства – развита мрежа от места за съвместна работа, тип изнесен офис – 16 бр.

Г) Уикенд и шопинг туризъм

Пловдив е позната и предпочитана градска дестинация, която се посещава предимно през почивните дни или от транзитно преминаващи, които посещават града, за кратко, често реализират до две нощувки.

Целите на пътуване при този вид туризъм са свързани с активно или пасивно взаимодействието с градската среда, независимо от дейностите на туриста. В Община Пловдив уикенд туризма се съчетава със шопинг туризъм. На територията на града има седем големи търговски центъра - Търговски Център Grand – Пловдив, Ритейл парк – Пловдив, Mall Plovdiv Plaza, Мол Марково Тепе – Пловдив, Търговски комплекс "Екселсиор" – Пловдив, Mall Plovdiv, Форум Тракия – Пловдив; магазини на повечето търговски вериги, както и множество по-малки търговски обекти. Значително място в развитието на шопиг туризма заема Централната търговска и пешеходна зона – ул. „Княз

Александър I“ с множество търговски обекти и места за хранене и отдих, и „Капана" - квартал на творческите индустрии.

Уикенд туристите, съчетават различни подвидове туризъм в рамките на краткото време на престоя си. Основни мотиватори за този тип пътувания са определени събития, фестивали, развлечения, гурме изживявания.

Д) Религиозен туризъм:

Религиозният туризъм е свързан с посещение на различни културни обекти и прояви провокирани от религиозните и/или духовни потребности на пътуващите. В зависимост от водещите мотиви за предприемане на пътуването могат да се обособят следните видове религиозен туризъм: поклоннически туризъм и религиозно – познавателен.

В град Пловдив могат да бъдат посетени храмове от различни религии, в близост до града туристите могат да посетят Бачковският манастир „Успение Богородично“. Араповският манастир „Св. Неделя“, Параклисът „Св. Йоан Предтеча“, Червената църква край Перущица. На територията на града могат да бъдат посетени: Храм „Света Марина” – главен храм на Пловдивска епархия и нейното църковно управление – Пловдивска митрополия, е един от най-старите в града. Храм „Света Неделя”, един от най-старите храмове на Трихълмието. Храм „Св.св. Константин и Елена”, Катедрален храм „Успение на Света Богородица”, Арменска апостолическа църква „Сурп Кеворк”, Католическа катедрала „Свети Лудвиг”, Евангелска съборна църква. Еврейска синагога „Цион”, Джумая джамия, Имарет джамия.

Е) Винен и кулинарен/гурме туризъм:

При виненият туризъм основна цел на пътуването е дегустирането и консумацията на вината, които дестинацията предлага. Практикуването на винен туризъм може да се комбинира с други форми на туризъм, най-често с кулинарн/ гурме туризъм.

За кулинарен/гурме туризъм основен мотив и цел на пътуването е запознаването, консумацията и дегустацията на ястия и напитки.

Пловдив предлага на своите посетители разнообразие от заведения за хранене и кулинарни изкушения.

Градът е част от дестинациите за винено-кулинарен туризъм, включен в Дестинация „Тракия“ - Пазарджик, Пловдив, Асеновград, Велинград.[23]

Община Пловдив развива винения и кулинарен/гурме туризъм, като подпомага провеждането на събития, които да привличат туристи към предлагането на тези видове туризъм като: Дефиле „Уикенд в Пловдив“, „Национална кулинарна купа“, Дефиле „Вино и гурме“, Фестивал „ Вкусът на Пловдив“, „Дефиле на младото вино“.

[23] Министерство на туризма, Дестинации за винено-кулинарен туризъм https://www.tourism.government.bg/wine-destinations/6688

Ж) Спортен туризъм.

Спортният туризъм е специализиран вид туризъм, при който цел на пътуването е активното практикуване на определен вид спорт. Въпреки,че целта на пътуването е даден вид спорт, то участниците могат да практикуват разнообразни спортни дейности, чрез които се постига рекреативен, укрепващ или развлекателен ефект.

В по-широк смисъл като спортен туризъм могат да се разглеждат и пътуванията за наблюдение на големи спортни събития.

В Пловдив ресурсите за спортен туризъм са: Гребна база Пловдив, която ежегодно е домакин на европейски или световни първенства по всички видове гребни спортове; Спортна зала С.И.Л.А - видовете спортове, които могат да се практикуват, са: волейбол, баскетбол, хандбал, художествена гимнастика, плуване, тенис на корт, борба, бокс, вдигане на тежести, тенис на маса, спортна гимнастика или общо 50 вида олимпийски и неолимпийски спортове; Колодрум Пловдив, многофункционалната спортна зала. Спортното съоръжение изпълнява функцията на покрит колодрум, спортна зала, концертна зала и място за множество социални прояви и мероприятия.

1.3.2. Използваемост на туристическа суперструктура

Според Националния статистически институт данните през 2019 г. се бележи ръст на реализираните нощувки, пренощувалите лица и приходите от нощувки в места за настаняване.

Наблюдава се несъответствие между официалните данни на НСИ съпоставени към регистрираните в Националния туристически регистър места за настаняване (МН) и общия капацитет на МН в гр. Пловдив. Това се дължи на факта, че НСИ отчита само МН с капацитет над 10 легла. Което следва да насочва вниманието ни към направените констатации от фондация „Пловдив 2019“ представени по-горе, че реално 1/3 от реализираните нощувки не попадат в статистиката на НСИ.

Таблица: 2 Дейност на местата за настаняване в община Пловдив за 2018, 2019 и 2020г.

Показател / Период		**ОБЩО за годината**				
		2018	**2019**	**Ръст**	**2020**	**Ръст**
Реализирани нощувки в места за	**общо**	**499 426**	**510 676**	**2,25%**	**241 271**	**-53%**
	от българи	250 218	271 509	**8,51%**	166 221	-39%
	от чужди граждани	249 208	239 167	**-4,03%**	74 411	-69%

настаняване - брой						
Пренощували лица в места за настаняване - брой	**общо**	**278 401**	**292 102**	**4,92%**	**125 995**	**-57%**
	от българи	162 975	170 624	**4,69%**	97 974	-43%
	от чужди граждани	115 426	121 478	**5,24%**	28 511	-77%
Приходи от нощувки в места за настаняване - левове	**общо**	**28 222 304**	**28 787 404**	**2,00%**	**12 290 906**	**-56%**
	от българи	12 675 916	13 805 549	**8,91%**	7 763 988	-44%
	от чужди граждани	15 546 388	14 981 855	**-3,63%**	4 787 330	-68%

Източник: Годишна програма за развитие на туризма и отчети по съответните години, цит. изт. НСИ

Места за настаняване и легловата база в Община Пловдив, устойчиво нараства - за 2018 г. общия брой места за настаняване на територията на града са 5066, за 2019 г. 5942 бр. (категоризирани от Министъра на туризма и кмета на Община Пловдив), за 2020 г. техния брой достига 6262 бр.[24]

1.3.3. Административен капацитет Туризъм Пловдив

С Решение № 215, взето с Протокол № 11 от 11.06.2009 г. сектор „Туризъм“ е изведен от Отдел „Младежки дейности и спорт“, и обособен в самостоятелна Дирекция „Туризъм“ с обща численост 7 човека, която ефективно да осъществява управлението му на територията на община Пловдив. През 2010 г. с Решение № 306 на Общински съвет, взето с Протокол № 22 от 03.08. е създадено Общинско предприятие „Туризъм“ като самостоятелно структурно звено с три действащи отдела и обща численост на персонала 16 човека: отдел „Категоризации“, отдел „Маркетинг и реклама на дестинацията“ и отдел „Административен“. Дейностите свързани с провеждането на политиката на общината в областта на туризма, предоставяне услуги и контрол върху качеството на туристическия продукт, съгласно действащия Закон за туризъм са били разпределени между два от отделите: Отдел „Маркетинг и реклама на дестинацията“ (численост 8 човека) и Отдел „Категоризации“ (4 човека).

С Решение № 389, взето с Протокол № 20 от 16.11.2017 г., Общинско предприятие „Туризъм“ е закрито. След преустановяване на дейността му отдел „Категоризации“ е прехвърлен към дирекция „Стопански дейности“, отдел „Следконцесионен контрол и категоризации“ в Община Пловдив, която се занимава с

[24] Отчети на Годишна програма за развитие на туризма 2018, 2019, 2020 г. и НСИ

прилагане на Закона за туризъм в частта, касаеща категоризацията на туристическите обекти. Отдел „Маркетинг и реклама на дестинацията“ е позициониран в ОИ „Старинен Пловдив“ и преобразуван в отдел „Маркетинг и реклама“. С Решение № 390, взето с Протокол № 20 от 16.11.2017г. туристическите информационни центрове (общо два) са предоставени за стопанисване и управление на ОИ „Старинен Пловдив“, като освен туристическото обслужване на гостите и гражданите на град Пловдив, в тях се извършва и туристическа агентска дейност. С Решение № 28, взето с Протокол № 2 от 16.02.2021 г. е създаден отдел „Туризъм“ с обща численост 6 човека, който осъществява дейностите по маркетинг и реклама на дестинацията и категоризация на туристически обекти. [25]

1.3.4. Реализиране на маркетингови активности за туристическа дестинация Пловдив в периода 2018-2020 г.

Рекламният и маркетингов подход може да бъде определен като традиционен, като се използват предимно следните форми:

1. Комуникационни форми – представяне на дестинацията в:
   - чуждестранни и български печатни и онлайн медии;
   - издания съпътстващи международни туристически изложения;
   - профил на дестинация Пловдив в специализирани онлайн платформи;
   - печатни издания ~~на~~ в туристически пътеводители.
2. Отпечатване на материали за безплатно разпространение като:
   - Туристически карти на града;
   - Информационни брошури за туристически обекти, културни институции, културен календар, места за настаняване, места за настаяване и заведения за хранене и развлечения – двуезични;
   - Туристически каталог на гр. Пловдив (на английски, немски, испански, руски, френски и български език);
   - Визитки с туристическа информация, рекламни торби, календари, планери, сувенири, тефтери.
3. Развитие на уеб страницата на visitplovdiv.com както и свързаните страници в социалните мрежи, представяне на дестинацията чрез мобилни приложения.
   Официалният туристически сайт на град Пловдив е създаден, за да популяризира възможностите за туризъм в града, както и неговия туристически потенциал. Сайтът съдържа информация, насочена към туристи и посетители на града, представя актуални събития, места за настаняване, заведения за хранен, забележителности и информация за града.
   Посещенията на сайта в периода 2018-2020 г. са следните:

[25] Информацията е предоставена от отдел „Туризъм“, Община Пловдив

Таблица: 3 Данни за посещаемостта на visitplovdiv.com

Данни за посещеомстта на visitplovdiv.com					
вид измерител	2018	2019		2020	
	брой	брой	ръст	брой	ръст
Показвания на страницата	403289	414429	3%	444083	7%
Потребители	159886	163483	2%	171552	4%

Източник: Отчет по годишна програма за развитие на туризма в Община Пловдив за 2019 и 2020 г.

Община Пловдив поддържа профили в следните социални мрежи: Фейсбук стреница Visit Plovdiv - за 2018 г. - 8 000 последователи, за 2019 г. над 10 000 последователи, за 2021 г. над 12 000: Туитър страница Visit Plovdiv; Инстаграм профил Visit Plovdiv.

Община Пловдив е включена в дигиталната карта на платформата Cultural gems (културни богатства), онлайн ресурс на Европейската комисия за наблюдение и оценка на европейските дестинации за култура.

4. Пловдив традиционно участва на международни туристически изложения у нас и в чужбина. В този начин на представяне на дестинацията се отчита спецификата на Пловдив и актуалните приоритети в сферата на туристическото предлагане. Може да се отчете, като добра практика разработването на нарочна концепция за отделните туристически изложения, съобразена с целите и публиките на изложенията. Община Пловдив традиционно участва на следните международни форуми - ITB Berlin; Туристическа борса World Travel Market (WTM), Лондон ; INTROMARKET – Москва. Традиционно Община Пловдив участва и в престижни национални туристически изложения като Ваканция СПА Експо, Международното туристическо изложение „Културен туризъм" – Велико Търново.

   Международните и национални туристически изложения са възможност за представяне на туристическата дестинация, създаването на B2B контакти, обмяна на опит и добри практики.

5. Мероприятия свързани с туристическия продукт на Пловдив.

   Община Провдив активно участва в разнообразни форуми свързани с развитието на туризма на международно и национално ниво, като конференции, кръгли маси, семинари и други професионални събития за обмяна на опит, споделяне на практики. На тези фориуми пред професионални групи се представят и дискутират актуални теми свързани с развитието на турзима.

6. Общината съдейства и инициира множество активности за разрастване и разширяване на туристическото предлагане.[26]

   В своята програма за развитие на туризма, Община Пловдив подкрепя реализирането на събития, които имат отношение към повишаване на туристопотока. Традиционните събития, подкрепяни по програмата са: Дефиле „Уикенд в Пловдив", Национална кулинарна купа, Дефиле „Вино и гурме", фестивал „Вкусът на Пловдив", „Панаир на занаятите", „Дефиле на младото вино" и др.

1.3.5. Ключови проекти реализирани от Община Пловдив с цел насърчаване и развитие на туризма

Проект: „Културно предприемачество, наследство и сътрудничество" на ФМ на ЕИП 2014-2021 г., Резултат 1 „Подобрено управление на културното наследство", Подрезултат 1.2 „Дигитално достъпни обекти на културното наследство"

Проектът цели осигуряване на широка обществена достъпност до културното многообразие на Община Пловдив. Чрез дигитализация на елементите от културното наследство, част от фондовете на общинските музеи, галерии, библиотеки, съхраняване за бъдещите поколения и създаване на възможност за нови форми за интерактивно експониране на дигитализираните културни ценности.

Проект „Дигитално културно-историческо наследство на община Пловдив"

Целта на проекта е провеждането на първата програма за дигитализация на движимото и недвижимо културно наследство на Пловдив, град известен като един от най-древните в Европа. Бенефициент е Община Пловдив с партньори: Народна библиотека „Иван Вазов" – Пловдив, Регионален археологически музей – Пловдив, Регионален етнографски музей – Пловдив, Регионален исторически музей – Пловдив, Градска художествена галерия – Пловдив, Общински Институт „Старинен Пловдив".

1.3.6. Мерки за подпомагане и подкрепа на гражданите, творците, малкия и среден туристически бизнес, достъпа до култура и реализирането на културни събития в условията породени от пандемията COVID-19

- Община Пловдив в освобождава от такси за тротоарно право търговски обекти и заведения, затворени със заповед на министъра на здравеопазването за времето на извънредното положение.

[26] Данните са предоставени от отдел „Туризъм", Община Пловдив – Отчет по Годишна програма за развитие на туризма в Община Пловдив за 2017, 2018 и 2019 г.

- Търговци и наематели на общински имоти, които попадат в обхвата на заповедта на министъра на здравеопазването за въвеждане на извънредното положение, бяха освободени от наем за времето, през което са били затворени.
- Два месеца отсрочка получиха гражданите на Пловдив за плащане на първат вноска за такса смет - до 30 юни. Втората вноска следва да се заплати до 2 ноември 2020 г. С два месеца е удължен и срокът за ползване на 5% отстъпка при плащане на цялата дължима сума за данък сгради и данък МПС.
- През 2020 г. Община Пловдив прие и мерки за в подкрепа на независимите пловдивски творци, засегнати от кризата.
- Създаден е Кризисен фонд в размер на 100 000 лв. Независимите пловдивски творци от всички сфери на културата могат да кандидатстват за еднократна безвъзмездна помощ от 1000 лева за покриване на техни основни разходи и нужди в месеците на извънредното положение. „Онлайн сцена - Пловдив“ като антикризисна мярка в подкрепа дейността на пловдивските творци през 2020 г.

1.4. Потенциал на туристическите пазари и дефиниране на профил-групи на туристите

1.4.1. Пазари

Основни и традиционни пазари – българските туристи са най-големият генериращ пазар за Пловдив в условията на пандемия от COVID-19. Той се явява и основен приоритет за страната. Поради спецификата на дестинацията. Община Пловдив е лесно достъпна, транзитна дестинация със среден престой на база реализирана нощувка – 2,01 бр. за 2020 г., данните показват, че 79% от останалите областни центрове престоите са по-дългосрочни от Пловдив[27].

Внимание заслужава, продължаващата тенденция, която беше наблюдавана при изследването на българския пазар, направено за настоящата Програма: пътуването в България се явява основен начин на предпочитано прекарване на свободното време за българските туристи.

Широк е спектъра на чуждестранни туристи, които се явяват и т.н. традиционни емитиращи пазари са – Гърция, Германия, Великобритания, Италия. Франция, Турция, Испания и Русия (представените пазари са на база до 2019 г.

При разработването на тези пазари следва са се насочат усилия към увеличаване на периода на престой и броя нощувки, както и направените разходи за престой.

Привличане на туристи от перспективни пазари – след 2020 г., се промениха приоритетите на туристите и перспективни пазари се явяват и вече приеманите за основни и традиционни пазари.

[27] Данни НСИ дейност на местата за настаняване по статистически зони, статистически район и по области през 2020 г.

По данни на Министерство на туризма, от началото на 2021 г. до 10.09.2021г. туристите пренощували в стната са над 5,1 млн., от които 3,6 млн. са българи. Значимостта на вътрешния пазар е тенденция се очаква да се запази и през следващите години.[28]

Като перспективни пазари следва да се разглеждат съседните страни (Гърция, Северна Македония, Турция и Румъния) страните от Централна Европа, като се използва вече постигнатата познаваемост на дестинация България, но изисква и допълнителни действия за еманципирано позициониране на Пловдив като градска дестинация. С потенциал за връщане на туристите от традиционните целеви пазари са Испания, Италия, Германия, Франция и Великобритания.

Далечни пазари – до 2020 г. приоритет на националната стратегия за развитие на туризма бяха привличането на туристи от т.нар. далечни пазари, като Китай, Япония, Индия и др. В настоящата несигурна ситуация в здравно отношение и внесените от редица държави вкл. и България миграционни рестрикции при пътувания. Силно намаляват възможностите за развитие на масов туризъм, който е предпочитан за развитие на далечни пазари.

Пазар София – това е генериращ пазар, който не бива да се подценява. Пловдив е една от най-големите, известни туристически дестинации, водеща до мотивиран туристически избор. Пловдив няма курортен характер или сезонна ограниченост на пътуванията. В София живеят над 1,5 млн. постоянни жители и над 200 х. ежедневно пребиваващи. Това е един не малък пазар има силна необходимост за седмичен отдих и туризъм в близост, но не в града по местоживеене. Разнообразието от туристическо предлагане за „дълъг уикенд туризъм“ е ключово за привличането на представители на този пазар.

1.4.2. Профил групи на туристите

В Община Пловдив се използва поколенческо сегментиране на туристите, като акцентира върху техните поведенчески характеристики при избор на дестинация за пътуване, начини за информираност, навици, мотивация за предприемане на пътуването. Ключова е ролята на причините (мотивите), заради които пътуват туристите.

В Общинската програма за развитие на туризма за 2021 г. на Община Пловдив са дефинирани четири туристически профила, със следните характеристики:

Генерация Z (15-24 години) – боравят свободно с технологии, отворени са към нови идеи и иновации; при избор на туристическа дестинация се влияят от информация и от социалните мрежи, споделени препоръки от близки и онлайн мнения, и оценки.

[28] https://www.tourism.government.bg/bg/kategorii/novini/nad-51-mln-turisti-sa-izbrali-destinaciya-bulgariya-ot-nachaloto-na-godinata

Генерация Y (25-39 години) Работещи Милениълс/ Млади семейства с деца – дигитални експерти, амбициозни, адаптивни, любопитни; при избор на туристическа дестинация се влияят от информация и от социалните мрежи, споделени препоръки от близки и онлайн мнения, и оценки.

Генерация X (40-54 години) В средна възраст – технически грамотни, уверени, балансирани, платежоспособни; при избор разчитат на препоръки от семейство и близки, на лични преживявания, на туристически сайтове.

Използването на събиратен образ за представяне на профила на туристите под формата на т.н. „турист-персона" е взаимстван от маркетинговата практика да определяне на потребителска персона. Този метод на представяне на представители на определените сегменти туристи дава „лице" на профила на туриста и основните нагови мотиватори и поведенчески характеристики, които оказват влияние върху избора на дестинация, предпочитана форма на туризъм и спомага за формиране на потребителска пътека на туриста при посещение на дестинацията.

Фиг.: 2 Представяне на профилите на турист-персоните за гр. Пловдив
Турист-персона, профил 1

Активни семейства - откриватели

Демографски характеристики:

- жени - 24%
  мъже - 19%
- магистър - 13%
  бакалавър - 46%
- средно управленско ниво
- брак – 45%
  съжителство - 27%
  без партньор – 12%
- с до 3 деца
- средна възраст 37 г.
- среден доход на домакинството > 4500 лв./м

Основни мотиватори

- Нови изживявания
- Научаване на нещо ново
- Да бъдат активни

Очаквания

- Забавление и релаксация;
- Откриване на нови хоризонти
- Да се чувстват свързани със семейството
- Опознаване на културна и природна среда
- Приятелски настроени хора

Стил на пътуване

- Индивидуално, самостоятелно организирано пътуване;
- Често споделено с приятели и други членове на семейството;
- Дължат на планирането и удобствата;
- Предпочитат градски дестинации;
- Наличието на атракции и възможности за туризъм заедно и по отделно, т.е. за различни възрастови групи;
- Интересуват се от културно-познавателен туризъм, кулинарен туризъм, възможности за социализация.

Влияние при взимане на решение за пътуване

информация на място
социални медии
печатни пътеводители
медия /ТВ
препоръки
интернет

0 20 40 60 80

Турист-персона, профил 2

Градски туристи - социализация

Демографски характеристики:

жени - 32%
мъже - 37%

магистър - 7%
бакалавър - 46%

първа работа

брак – 5%
съжителство – 35%
без партньор – 22%

без

средна възраст – 24 г.

среден доход на домакинството > 1700 лв./м

Основни мотиватори

- Социализация, време с приятели
- Посещения на големи градове
- Наслаждаване на града

Очаквания

- Добро настроение;
- Забавления и удоволствия;
- Да забравят за ежедневната си рутина
- Да се чувстват в сигурна градска среда
- Високо качество на обслужване в хотели, заведения барове;
- Да има градски активности, събития и популярни места за посещаване

Стил на пътуване

- Посещение на градски дестинации, шопинг, забавления и удоволствия
- Често споделено с приятели или поне с един;
- Опознаване на местната култура, посещение на културни обекти и събития;
- Опознаване на местната храна и напитки;
- Наличието на атракции и възможности за туризъм;
- Интересуват се възможности та СПА, уелнес туризъм в града или близки дестинации;
- Краткосрочни пътувания в рамките на 2 нощувки.

Влияние при взимане на решение за пътуване

информация на място
социални медии
печатни пътеводители
медия /ТВ
препоръки
интернет

Турист-персона, профил 3

Младежи опознаващи света- социализация

Демографски характеристики:

жени - 41%
мъже - 46%

магистър - 0%
бакалавър - 14%

студенти

брак – 0%
съжителство – 15%
без партньор – 72%

без

средна възраст – 22 г.

среден доход на домакинството > 1200 лв./м

Основни мотиватори

- Да пътува с приятели
- Да научи повече за Европа
- Да промени обстановката

Очаквания

- Добро настроение;
- Забавления и удоволствия;
- Достъпни цени;
- Да се чувстват в сигурна градска среда

Стил на пътуване

- Спонтанно пътуване
- Икономично;
- Опознаване на местната култура, посещение на културни обекти и събития;
- Места за забавление – барове и дискотеки;
- Спорт;
- Краткосрочни пътувания в рамките на до 2 нощувки.

Влияние при взимане на решение за пътуване

информация на място
социални медии
печатни пътеводители
медия /ТВ
препоръки
интернет

Турист-персона, профил 4

Авантюристи - развлечение

Демографски характеристики:

жени - 42%
мъже - 48%

магистър - 22%
бакалавър - 64%

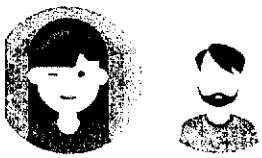
стабилна работа

брак - 12%
съжителство – 48%
без партньор - 14%

без

средна възраст – 34 г.

среден доход на домакинството > 4800 лв./м

Основни мотиватори

- Разнообразие;
- Да избягa от стреса и графика;
- Нови изживявания, знания и нови неща.

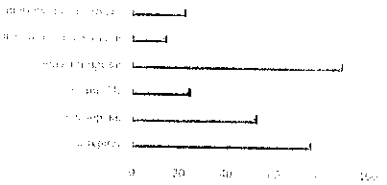
Очаквания

- Усещане за свобода и безвремие;
- Автентичност на маршрута, непатрачиво свързване със средата и местното население;
- Потапяне в местната култура и опознаване на изкуството;
- Сигурност;
- Да изпитва радост от нови преживявания.

Стил на пътуване

- Спонтанно пътуване
- С готовност за харчене;
- Пътуват с друг човек;
- Опознаване на местната култура, посещение на културни обекти и събития;
- Пътувания в рамките на до 6 нощувки;
- Посещение на дискотеки и клубове;
- Избират пътувания заради изпълнители, концерти, фестивали.

Влияние при взимане на решение за пътуване

Турист-персона, профил 5

Романтични - споделяне на време

Демографски характеристики:

жени - 55%
мъже - 45%

магистър - 13%
бакалавър - 61%

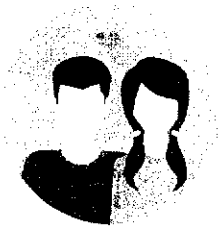
професионално ангажирани

брак - 18%
съжителство – 67%
без партньор - 0%

без

средна възраст – 27 г.

среден доход на домакинството > 3000 лв./м

Основни мотиватори

- Време да са заедно
- Посещение на културни обекти и интересни събития

Очаквания

- Добро настроение;
- Забавления и удоволствия;
- Да има романтични места;
- Да се чувстват в сигурни в градска среда;
- Високо качество на обслужване в хотели, заведения барове;
- Да има градски активности, събития и популярни места за посещаване

Стил на пътуване

- Посещение на градски дестинации, шопинг, забавления и удоволствия
- Пътуваща двойка;
- Опознаване на местната култура, посещение на културни обекти и събития;
- Опознаване на местната храна и напитки;
- Наличието на атракции и възможности за туризъм;
- Интересуват ее възможности за СПА, уелнес туризъм в града или близки дестинации;
- Пътувания в рамките на д 4 нощувки.

Влияние при взимане на решение за пътуване

информация на място
социални медии
печатни пътеводители
медия /ТВ
препоръки
интернет

Турист-персона, профил 6

Градски номад - нови преживявания

Демографски характеристики:

жени - 36%
мъже - 55%

магистър - 28%
бакалавър - 62%

професионално ангажирани

брак – 9%
съжителство – 71%
без партньор - 16%

без

средна възраст – 33 г.

среден доход на домакинството > 4000 лв./м

Основни мотиватори

- Бягство от изискващото ежедневие, телефон и ел. у-ва
- Грижа за себе си
- Научаване за новата среда

Очаквания

- Забавяне на живота, релаксация и удоволствия;
- Жизненост на дестинацията;
- Разнообразно туристическо предлагане;
- Чудесна храна и напитки;
- Високо качество на обслужване в хотели, заведения барове.

Стил на пътуване

- Спокойно и ненагърбващо пътуване;
- Относително спонтанно решение за пътуването
- Често споделено с партньор;
- Опознаване на местната култура, посещение на културни обекти и събития;
- Опознаване на местната храна и напитки;
- Готовност за отдаване пълзене и разходване на средства за удоволствия;
- Пътувания над 5 нощувки.

Влияние при взимане на решение за пътуване

информация на място
социални медии
печатни пътеводители
медия -ТВ
препоръки
интернет

Турист-персона, профил 7

Златна възраст - грижа за себе си

Демографски характеристики:

жени - 51%
мъже - 43%

магистър - 7%
бакалавър - 55%

пенсионери

брак – 73%
съжителство – 7%
без партньор – 20%

пораснали деца с внуци

средна възраст – 68 г.

среден доход на домакинството > 1500 лв./м

Основни мотиватори

- Разнообразие от ежедневието
- Грижа за себе си
- Срещи с нови хора

Очаквания

- Спокойствие;
- Сигурност;
- Достъпност на средата;
- Посещение на събития;
- Опознавателен туризъм.

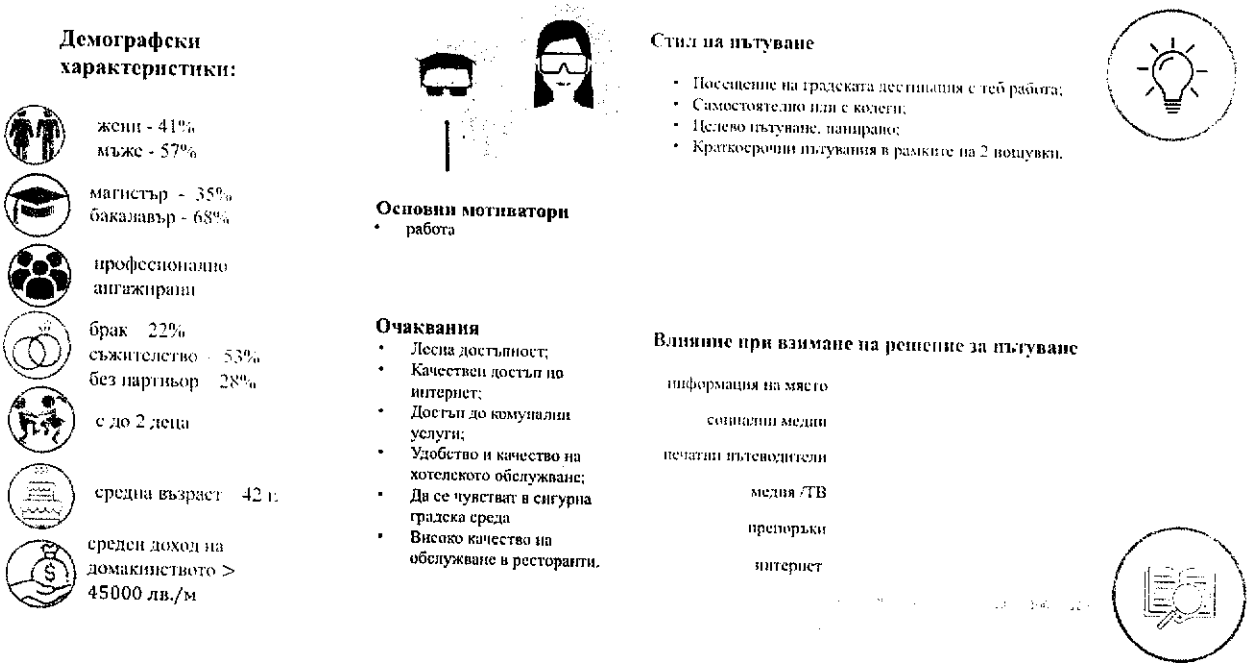
Стил на пътуване

- Посещение на градски дестинации;
- Планирани пътувания;
- Често пътуване в група, организирано пътуване;
- Опознаване на местната култура, посещение на културни обекти и събития;
- Опознаване на местната храна;
- Краткосрочни пътувания в рамките на 2 нощувки.

Влияние при взимане на решение за пътуване

информация на място
социални медии
печатни пътеводители
медия /ТВ
препоръки
интернет

Турист-персона, профил 8

1.5. Потребителски оценки на състоянието на туризма в Пловдив

1.5.1. Анализ на оценките от страна на граждани на гр. Пловдив и заинтересовани страни

Представените данни са получени от изследване сред представители на организации и граждани на тема туризъм, свързан и община Пловдив, във връзка с разработването на ПИРО Пловдив 2021-2027г. За постигане на първичните бази данни е използван следният метод: онлайн анкета за самопопълване, която е публикувана на сайта на проекта и е насочена към организации и граждани от цялата страна.

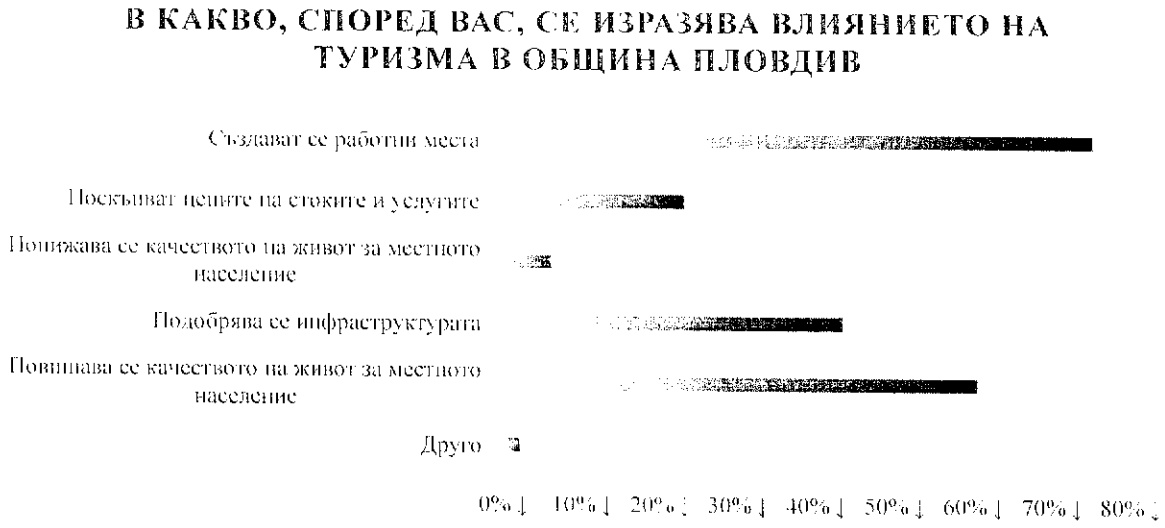
Анкетираните посочват, че влиянието на туризма в Община Пловдив е много високо – 22%; 52% високо, само 9% заявяват, че влиянието е слабо, 16% нямат оценка.

Оценката на анкетираните е, че туристическият сектор, не само има голямо въздействие върху развитието на общината, но и спомага за нарастването на икономическия и социален просперитет.

Следващата диаграма показва в какво се изразява това въздействие, представените проценти са над 100, т.к. анкетираните са дали повече от един отговор. Видно е, че създаването на работни места е най-видимия ефект, но следва да се обърне внимание и на следните констатации, а именно: повишаване на качеството на живот на

местното население – 61%, подобряване на инфраструктурата – 44%. От представеното следва да отбележим като естествен резултат от разрастването на Пловдив като туристическа дестинация и привличането на все повече и повече туристи, нарастването на цените на стоките и услугите. Този ефект не бива да бъде приписван изцяло на въздействието на туризма, а и на политически и икономическите фактори в страната, както и ефекта от кризата от COVID-19.

Фиг.: 3 Данни от проведено анкетно проучване сред гражданите на гр. Пловдив, относно влияние на туризма в община Пловдив[29]

Източник: проведено изследване в рамките на разработване на ПИРО Пловдив (2021-2027)

Влиянието на туризма върху развитието на община Пловдив са оценява високо от общо почти три четвърти от участвалите в анкетата – 22% избират оценка Много високо, а 52% оценка високо. Общият дял на негативните оценки е под 10%.

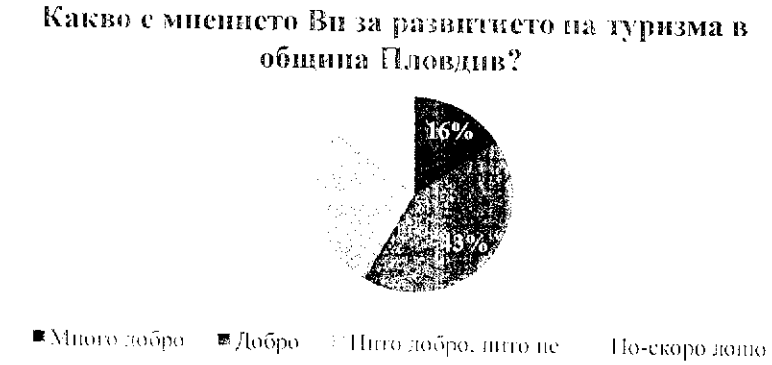
Не само влиянието на туризма за развитието на община Пловдив се оценява високо, но и това влияние се отразява в положителен аспект – на първо място се създават работни места (76%) и повишава качеството на живот на местното население (61%). На трето място, според участващите в изследването, туризмът оказва влияние върху подобряването на инфраструктурата в общината – отговор, посочен от 44% от всички. Под една четвърт от запитаните избират отговор – поскъпват цените на стоките и услугите, позиция, която може да се приеме за негативна. Другата подобна позиция – Понижава се качеството на живот за местното население е избрана от едва 6% от всички.

В проведените фокус групи бяха изказаните мнения от представители на заинтересованите страни, които изразиха мнение, че туризмът следва да намали своите

[29] Източник: проведено изследване в рамките на разработване на ПИРО Пловдив (2021-2027)

темпове на развитие, защото оказва негативно влияние върху местното население, околната среда и паметниците на културата.

Фиг.: 4 и 5 Данни от проведено анкетно проучване сред гражданите на гр. Пловдив относно оценката им за развитие на туризма в общината.

Източник: проведено изследване в рамките на разработване на ПИРО Пловдив (2021-2027)

От проведено анкетно проучване, показват, че оценката развитието на туризма в Общината е добро и много добро – общо 59% от анкетираните избират един от двата отговора. Негативните оценки – „По-скоро лошо“ са посочени от едва 15% от респондентите.

При изследавнето бе проследено в каква насока следва да се подобри предлагането на туристически услуги.

Източник: проведено изследване в рамките на разработване на ПИРО Пловдив (2021-2027)

Основните насоки за подобряване на туристическите услуги в общината, според респондентите, са: Социализиране на природните и културни обекти с дял, посочен от 47% от участниците, Подобряване на инфраструктурата с 45%, провеждане на ефективни рекламни и промоционални дейности с 40% и Обогатяване на събитийния календар на община Пловдив с 36%. Данните съвпадат с изразените мнения от заинтересованите страни, взели участие в поведените фокус групи в рамките на разработване на ПИРО Пловдив (2021-2027).

Таблица: 4 Данни от проведено анкетно проучване сред гражданите на гр. Пловдив относно оценката им за туристическия сектор в община Пловдив по параметри

Оценете туристическия сектор в община Пловдив по следните параметри	**Много добро**	**Добро**	**Нито добро, нито не**	**По-скоро лошо**
Принос към цялостното икономическо развитие на общината	17%	44%	33%	5%
Координация между местните власти и туристическия бизнес	1%	31%	43%	25%
Наличие на маркетинг и реклама	2%	19%	43%	36%
Организиране на събития с потенциал да привлекат туристи	25%	43%	23%	9%

Наличие на достатъчно информация за възможностите за туризъм	6%	21%	51%	22%
Разнообразни ресурси за развитието на туризъм	17%	40%	31%	12%
Създадени туристически атракции	6%	36%	46%	12%
Разнообразен туристически продукт	9%	38%	42%	11%
Туристическа инфраструктура	21%	56%	20%	4%
Пътна инфраструктура и достъпност	6%	28%	30%	36%
Принос към цялостното икономическо развитие на общината	12%	46%	35%	7%

Източник: проведено изследване в рамките на разработване на ПИРО Пловдив (2021-2027)

Изводите, които могат да бъдат направени от представените данни са в следните посоки:

- Наличие на заинтересованост на местното население към развитието на сектор туризъм, както и активност и критично мислене към ефектите от туризма към развитието на града и начините, по които това рефлектира върху гражданите.
- Приемане на положителните ефекти от развитието на туризма, но изразяване на резерви относно разрастването на посещаемостта.
- Положителна оценка за развитието на туристическата инфраструктура и развитието на туристическите продукти.
- Изразено е очакването за засилване на маркетингово-комуникационните активности към вътрешни и външни туристи.
- Данните показват ясното осъзнаване на гражданите за положителните социални и икономически ефекти върху развитието, на общината, но не намаляват критичността им и към негативните ефекти върху инфраструктурата и повишаването на цената на живот в града.

1.5.2. Анализ на оценките за основни мотиви за посещение на град Пловдив

Две са основните причини, според участващите в анкетното проучване, да се посещава град Пловдив – на първо място това са архитектурата и културно историческите паметници (посочени от почти всички от респондентите – 93%), а на второ място с малко по-нисък дял е посочени събитията, които се провеждат в общината – културни, спортни, фестивали, концерти, конференции и др. с дял от 87%.

На трето място, със значително по-нисък дял на посочвания, се нареждат местата за хранене и развлечения – те са избрани от 37%. Следват градските пространства с 21% и добрите условия за бизнес с 16%.

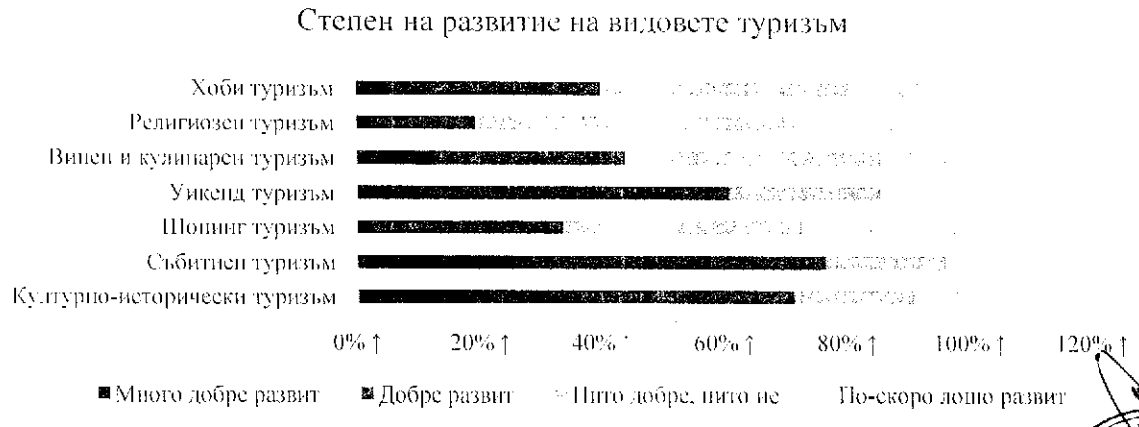
Фиг.: 6 Данни от проведено анкетно проучване относно основните три причини туристи да посещават Пловдив[30]

Източник: проведено изследване в рамките на разработване на ПИРО Пловдив (2021-2027)

Най-високо се оценява развитието на културния и събитиен туризъм, както и уикенд и шопинг туризма в най-ниска степен се оценява развитието на религиозния туризъм. Това съвпада с получените данни за мотивите за пътуване, представени по-горе.

Фиг.: 7 Данни от проведено анкетно проучване относно степента на развитие на видовете туризъм в община Пловдив[31]

Източник: проведено изследване в рамките на разработване на ПИРО Пловдив (2021-2027)

[30] Източник: проведено изследване в рамките на разработване на ПИРО Пловдив (2021-2027)
[31] Източник проведено изследване в рамките на разработване на ПИРО Пловдив (2021-2027)

Внимание заслужават резултатите за източниците на информация, от които потенциалните туристи и гости на градат се информират за актуални новини и събития на територията на община Пловдив. Най-висок е процента на отговор от „медии" – 48%, съвсем близък е процента на получаване на информация от „приятели, познати" – 47%, социалните мрежи на туристическия портал заемат трето място – 31%, 11% от анкетираните използват сайта на туристическия портал на община Пловдив.
Основен източник на информация за събития, посетителите намират от социалните мрежи на организаторите – 44% и само 19% от отговорите посочват рекламни материали, а от специализирани сайтове 7%.

Основните изводи, които могат да се направят са свързани с външните публики са в посока на развитие на маркетинговите комуникации и разширяване и насърчаване на използването на туристическия сайт на Пловдив. (приложен е подробен доклад от проведените проучвания за ПИРО Пловдив 2021 -2027).

1.6. SWOT-анализ на ресурсите и предпоставки за развитие на туризма в община Пловдив

На база на „Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на общината", ПИРО Пловдив 2021-2027 и проведените изследвания свързани с ПИРО Пловдив са изведени силните и слабите страни на дестинацията и възможностите и заплахите пред бъдещото _й развитие.

Направените предложения са продиктувани от необходимостта за търсене и намиране на точен баланс между степента на удовлетвореност на туриста и културната среда, и степента на конкурентоспособност на дестинацията и бизнеса. Постигането на такъв баланс изисква интегриран управленски подход, при който всички заинтересовани страни да споделят общи цели. Изисква консенсус в планирането на туристическото развитие на местно равнище в партньорство между публичната власт, бизнеса и местните общности дестинация Пловдив. Развитието на Пловдив като туристическа дестинация следва да бъде свързано с устойчивото развитие на туризма, като приоритетен за българската икономика отрасъл в контекста на щадящата икономика и социалната отговорност на бизнеса и обществото.

Таблица 5: SWOT-анализ на ресурсите и предпоставки за развитие на туризма

Силни страни:	**Слаби страни:**
Развита туристическа инфраструктура;	Развитие на дестинацията предимно за краткотрайни пътувания и посещения - транзитна дестинация;

Разнообразно предлагане на туристически продукти и услуги;	Неравномерно ~~на~~ туристическо~~то~~ предлагане – концентрирано е в централната градска част;
Добри климатични условия, позволяващи туристически пътувания целогодишно;	Недостатъчно разнообразни туристически маршрути;
Високо ниво на достъпност за до града (сухопътен, въздушен транспорт, високо развити транспортни услуги до града);	Недостатъчно развито междурегионално сътрудничество;
Високо ниво на предлагане на модерни и качествени места за настаняване от различен тип;	Забавяне при създаването на достъпност до туристически обекти от лица с физически затруднения;
Припознаване на гр. Пловдив не само в България, като културна столица на България, но световно признание в следствие е на Пловдив културна столица на Европа2019;	
Силно развитие на предлагането на културни събития и развитие на творческите индустрии в града;	
Позициониране на града като дестинация на преживяванията;	
Силно развита познаваемост на града като туристическа дестинация и лоялност на туристите;	
Развиващ се в технологично отношение град;	

Така представените силни и слаби страни на община Пловдив като туристическа дестинация се базират на „Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на общината“, ПИРО Пловдив 2021-2027, вкл. тенденции за неговото развитие.

SWOT анализът в тази му форма цели да представи обща картина на община Пловдив. В тази първа част, идентифицираща силните и слабите страни са формулирани вътрешни фактори, които са контролируеми от общината и стратегическото ѝ и устойчиво развитие.

На базата на „Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на общината“, ПИРО Пловдив 2021-2027, както и направения SWOT-анализ на ресурсите и предпоставки за

развитие на туризма в община Пловдив става видно, че са положени са множество усилия за развитие на туризма в община Пловдив; инвестирани са усилия, средства и иновативни подходи за развитие и привличане на туристопоток в Общината; систематична е работата за развитие на града като водеща дестинация за културен туризъм.

В посока на това какво може да се дефинира като слабости на дестинацията както и при силните страни така и тук може да се поставят няколко основни насоки, а именно: развитие на достъпността на градската среда за цялото население в т.ч. хората със специфични нужди, хората с намалена подвижност и хората с увреждания.. Разработване на маркетниг на дестинацията в онлайн среда, разширяване на взаимодействието със и на различни дигитални платформи за с цел по лесна достъпност на туристите до информация.

Този SWOT анализ не разглежда природните ресурсни дадености на дестинацията, т.к. общината има отношение към тяхното най-ефективно и ефикасно използване.

Втората част на анализа разглежда възможностите и заплахите.

Таблица 6: SWOT-анализ на ресурсите и предпоставки за развитие на туризма – продължение:

Възможности:	**Заплахи:**
Създаване на единен, цялостен туристически бранд на Пловдив, стъпващ на вече създаденото;	Икономическа нестабилност на туристическия сектор поради кризата, породена от епидемичната обстановка;
Развитие на цялостното предлагане на туристически продукти и услуги на територията на община Пловдив;	Неприлагането от бизнеса на пост-епидемични мерки;
Стимулиране на използването на потенциала за развитие на туристическите продукти и услуги от заинтересованите страни и пряко ангажиране контрагенти;	Забавяне на адаптацията към новите очаквания и нагласи на туристите;
Унифициране на качеството на предлагане на туристически продукти и услуги;	Размиването на бранд-Пловдив като туристическа дестинация и позиционирането му като съб-бранд на ТР Тракия;
Създаване на предпоставки за съвместна работа между институции и търговски организации;	Недостатъчно финансиране за развитие на различните активности, свързани с маркетирането на дестинацията;

Ангажиране на местното население в процесите на туритическото предлагане и популяризиране на Пловдив като туристическа дестинация;	Претоварване на кадрите на различни нива на ангажираност с туризма – управленско, административно, изпълнителско, в общинските, обществените и частните структури;
Инициране и създаване на предпоставки за развитие на малкия и среден бизнес в посока създаване на конкурентни туристически изживявания;	Нереалистични очаквания за темповете на възстановяване на туристическите пътувания;
Създаване на достъпна туристическа среда;	Фокусирането само към определени видове туризъм и тяхното диференцирано развитие и представяне;
Разширяване на моделите за информираност и достъп до информация за туристите;	Забавяне на развитието на градската инфраструктура и достъпност до туристически обекти;
Интегриране на технологичното развитие на града в туристическото предлагане;	Недостатъчна заинтересованост на бизнеса към развитието на туристическия потенциал на дестинацията.
Създаване на сигурна постпандемична среда за развитие на туризма;	
Разширяване на възможностите за развитие на туристическата инфраструктура и маркетиране на дестинацията.	

2. Визия, мисия и стратегически цели за устойчиво развитие на община Пловдив като туристическа дестинация за периода 2021 – 2027

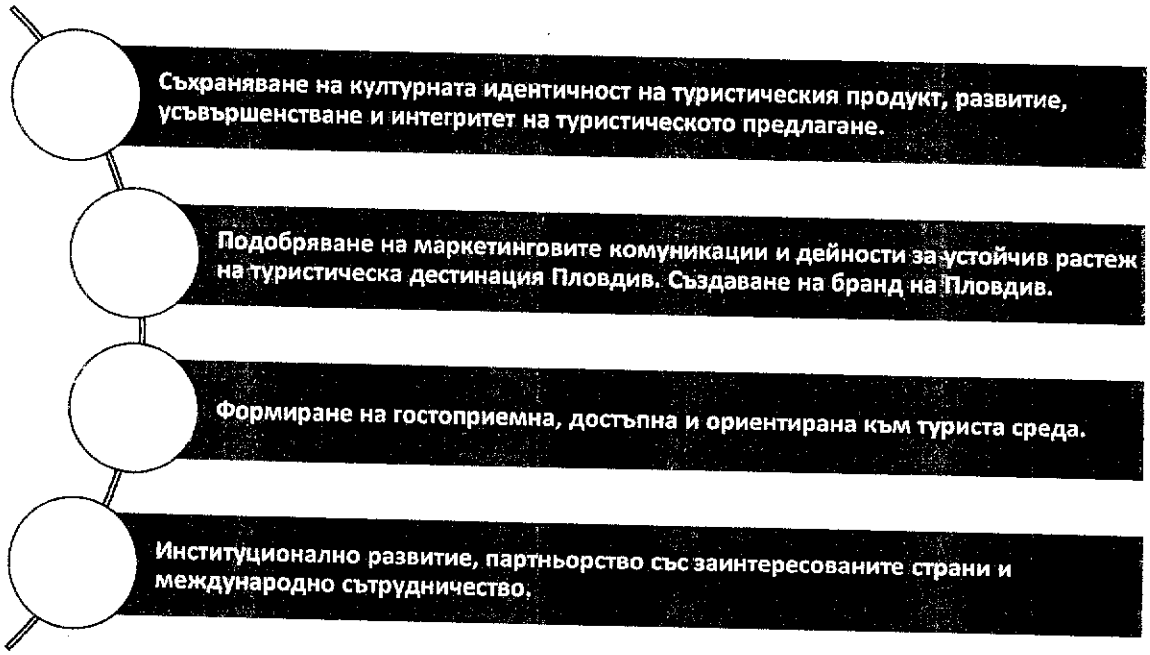
2.1. Основни принципи на програмата за развитие

Фокусирана, т.е. да обединява около значими, добре осмислени и формулирани цели усилията на работещите за устойчивото и конкурентно развитие на туризма в Община Пловдив. Фокусирана върху към привличане на чуждестранни и български туристи за различните видове туризъм, чрез създаване на система за фрагментиране и таргетирано насочване та маркетинговите усилия. Фокусиране върху комуникациите –

една от основните задачи с насочването на конкретни и релевантни комуникационни потоци към конкретните туристически профили. Персонализирането на комуникационните активности с интегрирани похвати от маркетинговата практика ще покаже възможностите за туризъм в Пловдив спрямо интересите, което ще доведе до по-голяма заинтересованост и утвърждаване града като значима туристическа дестинация.

Стратегията се фокусира и към приоритетите на Европейската комисия за развитие на т.н. „Умен туризъм" насочени към развитие на туризма и туристическото предлагане в следните четири направления:

Фиг.: 8 Развитие на туризма и туристическото предлагане

Интегрирана – синергичен подход към различните приоритетни, дейности, подходи и инструменти за постигането на по-висока ефективност на постигнатите резултати. Интегритетът на стратегията е основно видим при стратегическото планиране и определяне на приоритетите за действие и надграждането на вече постигнатото. Видимо в посока на интегриране ще бъдат дейностите насочени към предлагането на разнообразен туристически продукт с акцент върху туристическото изживяване, а не фокусиране в определен вид туризъм и диференциация на туристическите продукти и услуги.

Иновативността на програмата за развитие на туризма в Пловдив за периода 2021-2027 се изразява в избора на инструментариум за изпълнение на приоритетните стълбове на действие, разработването на иновативни програми за подобряване на туристическата среда, представяне и затвърждаване на Община Пловдив като еталон за развитие на градски бранд.

Ефективност - За ефективност на стратегията за развитие на туризма в Община Пловдив я ще бъдат проследяване следните показатели:

- Мащабност – създаване на гъвкави концепции, които да бъдат приложими с минимални промени за привличане на чуждестранни и български туристи; използване на иновативни решения за развитие на туристическа дестинация Пловдив, както и за нейното представяне пред публиките. Основният показател за мащабност е качествен и по-конкретно разработването и реализирането на мерки за подобряване на туристическото предлагане, разширяване на туристическата инфраструктура, създаването и реализирането на адаптирани към отделните-пазари маркетингови активности със специфични цели, които да отговарят на конкретните специфики на пазара според направените емпирични изследвания.
- Приемане на стратегията от заинтересованите страни – следва да се следи за приемането, знанието, отношението, обратната връзка и предприетите действия в следствие на изпълнение на стратегията и реалните промени и ефектите от тях;
- Реални промени в посока на поставените цели при междинните емпирични изследвания за оценка на ефективността, адаптивността и степента на реализация на стратегията за развитие на туризма.

Представените по-горе принципи следва да бъдат отнесени към процеса на разработка на стратегията, който стъпва на получените данни от Община Пловдив, НСИ и направените проучвания при разработването на ПИРО Пловдив (2021-2027).

Следващата категория принципи са пряко съотнесени към процесите на изпълнение на стратегията за развитие на туризма на община Пловдив 2021-2027:

1. Ангажираност на заинтересованите страни и проактивен подход на действие – туризмът като отрасъл силно зависи от различни контрагенти – общински административни структури; обществени структури; НПО; здравна система; културни институции; образователна система; развитие и ниво на компетентност на частния сектор в туризма. Общината се нуждае от подкрепата и съответно от коректива на всички заинтересовани страни в тази сфера.
2. Адаптивност и гъвкавост на стратегията – стратегията и интегрирания план за развитие на Община Пловдив са в пълна съгласуваност с приоритетите и целите на други съществуващи стратегически планове на Общината, Областта, ЮЦР и национални стратегии.
3. Устойчивост и стратегическо развитие – цялостния подход при разработването на стратегията за устойчиво развитие на туризма и планът за

нейното реализиране се основават на ключовата цел определените приоритети и цели да дадат дългосрочна посока на действие и развитие на туристическия сектор. Същевременно тези приоритети и цели да могат да се постигнат, чрез разнообразни подходи, адаптацията и преоценката им при реализация на плана за стратегическо развитие.

2.2. Визия и мисия за развитие на туризма в Община Пловдив

Туристическа дестинация обединява в себе си цел на пътуване и предлаганият туристическия продукт с включените в него услуги. Традиционно дестинациите се приемат, като дефинирани географски области, в конкретния случай град – Пловдив, като туристическа дестинация Пловдив се разглежда не само като „смесица от туристически продукти", а и от това, че Пловдив предлага интегриран опит на потребителите си. Стъпвайки на тази основа, е препоръчително Пловдив да се определи като дестинация и спрямо „концепция на възприятието", която може да бъде представена обективно от потребителите съобразно техния опит, възприятия, културни познания, ниво на образование, цел на пътуване и др.

- територията ѝ трябва да представлява интерес за посещения;
- особеностите ѝ трябва да удовлетворяват или да способстват за удовлетворяване на потребностите на туриста;
- привлекателността на района за туриста зависи от потребностите и възприятията му;
- разглеждана като съвкупност от туристически съоръжения и услуги, тя е единица за конкуренция при вътрешния и международен туризъм.

Принципи

Устойчивост. Развитие на балансирани туристически дейности, които осигуряват дългосрочен растеж на местната икономика и ефективното използване на ресурсите, отговаряйки на изискванията на туристите и местното население, и съхранявайки културната цялост и природните ресурси като ключови елементи за бъдещото развитие на град Пловдив.

Ефективност. Дългосрочното утвърждаване на Пловдив като водеща туристическа дестинация може да бъде постигнато чрез формулиране на конкретни и изпълними приоритети и цели, тяхната реализация и последваща оценка на резултата.

Ангажираност на заинтересованите страни и проактивен подход на действие. Споделяне на общата визия и стратегическите приоритети за развитието на туризма в Община Пловдив през периода 2021 -2027 между всички участници в туристическия процес.

Местна идентичност. Развитието на туризма на територията на община Пловдив следва да предлага инициативи, основани на местната културна идентичност, като

предпоставка/основа за създаването и промотирането на иновативен, конкурентен и разпознаваем туристически продукт

Визия 2027

Пловдив – просперираща туристически бранд. Атрактивна, иновативно развиваща се, целогодишна и сигурна дестинация, предлагаща качествени туристически продукти. Дестинация на многообразието и възможностите.

Мисия 2027

Община Пловдив да развива и популяризира най-стария жив град в Европа като устойчива и конкурента дестинация със съхранена културна идентичност. Да повишава качеството на предлаганите туристически продукти, и да реализира социално-икономически и културен просперитет за общността.

Приоритети

Приоритет 1: Съхраняване на културната идентичност на туристическия продукт, развитие, усъвършенстване и интегритет на туристическото предлагане.
Приоритет 2. Подобряване на маркетинговите комуникации и дейности за устойчив растеж на туристическа дестинация Пловдив. Създаване на бранд на Пловдив.
Приоритет 3: Формиране на гостоприемна, достъпна и ориентирана към туриста среда.
Приоритет 4: Институционално развитие, партньорство със заинтересованите страни и международно сътрудничество.

3. Приоритети, стратегически цели и мерки за изпълнение

Начинът, по който е структурирана рамката на Общинската програма за развитие на туризма, осигурява кохерентност на целеполагането, където всяка следваща стъпка надгражда предходната и създава устойчивост на предприетите дейности и резултати от тях.

Община Пловдив до 2027 г. да запази, затвърди, развие и надгради, повиши и създаде допълнителни предпоставки за развитие на сектор туризъм. Да се фокусира към развитието на града като предпочитана дестинация за туризъм и да се утвърди като туристически център, чрез културно-историческите ресурси, антропогенните и природни дадености.

Приоритет 1: Съхраняване на културната идентичност на туристическия продукт, развитие, усъвършенстване и интегритет на туристическото предлагане.

Специфична цел 1. Утвърждаване на конкурентоспособността на приоритетните видове туризъм- културен, събитиен, бизнес, вино и гурме, спортен, уикенд и шопинг туризъм. Увеличаване на периода на престой.

Мярка 1.1.1. Утвърждаване на позициите на културен туризъм в Община Пловдив.

Мярка 1.1.2 Утвърждаване на позициите на събитийния туризъм в Община Пловдив.

Мярка 1.1.3 Утвърждаване на позициите на винен и гурме туризъм в Община Пловдив.

Мярка 1.1.4 Утвърждаване на уикенд и шопинг, бизнес и спортен туризъм в Община Пловдив.

Специфична цел 2: Разработване на атрактивни туристически продукти

Мярка 1.2.1. Формиране на предложения за тематични познавателни турове, предназначени за различни целеви аудитории.

Мярка 1.2.2. Включване на културно-историческото наследство в предложенията за разработването на туристически продукти.

Мярка 1.2.3. Подкрепа на ключови събития в града с потенциал популяризиране на турисическа дестинация Пловдив.

Мярка 1.2.4. Развитие на разнообразни допълнителни форми за туризъм.

Специфична цел 3: Провеждане на политика за повишаване квалификацията и кадровото осигуряване на туристическите дейности

Мярка 1.3.1. Насърчаване на обществената съпричастност към утвърждаването на Пловдив като водеща целогодишна туристическа дестинация.

Мярка 1.3.2. Насърчаване на сътрудничеството между Община Пловдив и средните и висшите учебни заведения, подготвящи кадри в туризма.

Приоритет 2. Подобряване на маркетинговите комуникации и дейности за устойчив растеж на туристическа дестинация Пловдив. Създаване на бранд на Пловдив.

Специфична цел 1: Утвърждаване на туристически бранд Пловдив.

Мярка:2.1.1. Създаване на бранд идентичност на Пловдив като туристическа дестинация.

Мярка:2.1.2. Интегриране на бранд идентичността на Пловдив в маркетинговите дейности.

Специфична цел 2: Позициониране на дестинация Пловдив в онлайн пространството

Мярка 2.2.1. Изработване на нов дизайн, оформление и структура на официалния туристически портал www.visitplovdiv.com.

Мярка 2.2.2. Актуализиране на цялостното съдържание за туристическа дестинация Пловдив в туристическия портал www.visitplovdiv.com.

Специфична цел 3: Комуникация с целевите аудитории в онлайн пространството

Мярка 2.3.1. Активна кампания за популяризиране на туристическа дестинация Пловдив в онлайн пространството.

Мярка 2.3.2. Взаимодействие и мониторинг на поведението на посетителите на туристическия портал visitplovdiv.com.

Мярка 2.3.3. Мониторинг на поведението на посетителите в социалните мрежи на дестинация Пловдив.

Специфична цел 4: Информационно осигуряване на маркетинговите дейности - създаване и актуализиране на база данни.

Мярка 2.4.1. Създаване и актуализиране на база данни с категоризираните МН и ЗХР, функциониращи на територията на Община Пловдив.

Мярка 2.4.2. Създаване и актуализране на база данни на транспортни фирми ТО и ТА.

Мярка 2.4.3. Създаване и актуализране на база данни за директен маркетинг.

Мярка 2.4.4. Обработка и актуализране на статистистическа информация.

Мярка 2.4.5. Провеждане на специализирани проучвания за нуждите на туризма.

Специфична цел 5: Провеждане на комуникационни кампании за популяризиране и позициониране на туристическа дестинация Пловдив.

Мярка 2.5.1. Създаване на печатни и електронни материали на различни езици.

Мярка 2.5.2. Реклама в електронни медии.

Мярка 2.5.3. Печатна, външна и онлайн реклама.

Мярка 2.5.4. Участие в национални и международни туристически изложения.

Мярка 2.5.5. Домакинство, организиране и участие на събития с цел популяризране на туристическа дестинация Пловдив.

Мярка 2.5.6. Изработка и създаване на архив на аудиовизуални и фотографски произведения- клипове и снимки.

Приоритет 3: Формиране на гостоприемна, достъпна и ориентирана към туриста среда.

Специфична цел 1: Разширяване и подобряване на специализираната инфраструктура.

Мярка 3.1.1. Подобряване на транспортното обслужване и инфраструктура.

Мярка 3.1.2. Подобряване на достъпността до обекти от туристически интерес.

Мярка 3.1.3. Подобряване превенцията и контрола върху визуалното замърсяване.

Специфична цел 2: Устойчив туризъм с приоритет екология и опазване на околната среда

Мярка 3.2.1. Подобряване на възможностите за вело и пешеходно придвижване.

Мярка 3.2.2. Насърчаване на отговорен туризъм, чрез експонирането на отговорно поведение на туриста.

Специфична цел 3: Облагородяване на публичните пространства, създаване на привлекателна и достъпна среда.

Мярка 3.3.1. Развитие на зелената система на Община Пловдив, подобряване на еколологичните характеристики за опзване на средата.

Приоритет 4: Институционално развитие, партньорство със заинтересованите страни и международно сътрудничество.

Специфични цел 1. Повишаване на капацитета на заинтересованите страни и разширяване на партньорствата

Мярка 4.1.1. Институционално развитие на отдел „Туризъм“ и разширяване на човешките ресурси в отдела.

Мярка 4.1.2. Предложения за актуализиране и промени в действащата нормативна уредба в туризма.

Мярка 4.1.3. Осигуряване на сигурността и безопасността на туристите.

Специфична цел 2. Развитие на сътрудничеството между заинтересованите страни, ангажирани пряко и косвено в туристическото предлагане.

Мярка 4.2.1. Ефективно взаимодействие между местната власт и туристическия сектор.

Мярка 4.2.2. Развитие на междурегионалното и сътрудничество.

Мярка 4.2.3. Развитие на междуинстуционалното сътрудничество.

Мярка 4.2.4. Развитие на международното сътрудничество.

Формулирането на спецификата на целите и определянето на мерките за тяхното изпълнение следва аналогичен подход - извършен документален анализ на специфични цели в релевантни планови и стратегически документи, съобразяване с изводите на аналитичните проучвания и на SWOT анализа за развитието на дестинацията, обществено и експертно консултиране (предстои). Натрупаната съдържателна база за

очертаване на посоката на реализация на стратегическите цели и нейните приоритети, която се материализира през специфичните цели, позволи последните да се изготвят, съобразявайки се с основни принципни постановки при целеполагането:

- Да определят конкретната посока на действие, да са специфични;
- Осъществяването им да води до постигане на стратегическите цели;
- Да са реалистични и изпълними в определения времеви диапазон;
- Да са измерими и да улесняват процеса по наблюдения и оценка изпълнението на Плана за развитие на туризма на Община Пловдив.

3.1. Очаквани резултати

✓ *Увеличаване на туристите, посещаващи Община Пловдив и разширяване на техния туристически профил.*

Стратегията поставя във фокуса си „туристическото изживяване", този подход допринася за систематична работа в посока задоволяване на очакванията на целевите пазарни групи от туристи. Това ще се осъществи чрез провеждането на експертен и подробен одит на туристическите продукти предлагани в Пловдив, за да се установи дали са в съответствие с новите парадигми в туристическото предлагане и очакванията, нуждите и желанията на туристите и посетителите на града. Този тип изследвания са заложени във всяка една от Стратегическите цели, за да могат да бъдат реализирани в тяхната цялост.

✓ *Увеличаване на приходите от туризъм.*

Увеличението на приходите от туризъм се очаква да бъде в две направления, като едното е заложено в приоритетите на настоящата Програма за развитие на туризма в Община Пловдив.

- Увеличаване на времето на престой на туристите, увеличаване на броя нощувки, което ще доведе до увеличаване на средния разход на туристите и съответно до повишаване на приходите от входни такси, и приходите в частния сектор.
- Разширяване на туристическите продуктови предложения, които ще привлекат разнородни целеви групи туристи.

Този резултат ще се постигне чрез ефективна маркетингова стратегия стъпила върху устойчив и приет туристически бранд на Пловдив. Същевременно разработването на разнообразни туристически предложения ще доведе до повишаване на конкурентоспособността на дестинация Пловдив, засилвайки нейната отличимост и ексклузивност, чрез обещания за разнообразие, специфична атмосфера и незабравимо

преживяване. Това може да се гарантира от високото качество и разнообразие на туристическите изживявания.

Маркетинговата стратегия е едната от необходимите стъпки за достигане на този резултат, други стъпки са: систематичната работа със заинтересованите страни – частен бизнес, културни институции, организатори на събития, ТИЦ за повишаване на качеството на предлаганите туристически продукти и услуги.

- ✓ *Нарастване на ползите за обществото и бизнеса от развитието на туризма в Община Пловдив* – нарастване на приходите, разкриване на нови работни места, подобряване на инфраструктурата, транспорта и градската среда, разширяване на културния обмен.

Устойчивото развитие на туризма в Община Пловдив ще доведе до реални персонални ползи за жителите на града и бизнеса. Това ще бъде постигнато чрез системна работа за усъвършенстване на предлагането и проактивна работа за диалог и сътрудничество между общината и обществените организации.

- ✓ *Повишени професионални умения и информираност на ангажираните в туристическото предлагане.*

От ключово значение е стимулирането за повишаване на капацитета на заетите в туристическото предлагане и обслужване независимо от вида и машаба. Необходимо е да се обърне специално внимание на малкия и микробизнес в сферата на туризма. Като се подпомагат с обучения и тренинги, за да повишат ефективността и конкурентоспособността си с крайна цел повишаване на качеството на предлагане на туристически продукти и услуги, съответно и повишаване на удовлетвореността на туристите.

3.2. Финансиране на Общинска програма за развитие на туризма в Община Пловдив 2021-2027

Финансирането за изпълнение на мерките заложени в стратегията може да се извърши от следните източници: Средства заложени в бюджета на Община Пловдив в това число средства събрани то туристически данък; Средства предоставени за изпълнение на целеви програми и проекти, финансирани от ЕС и други донори; Приходи от стопанска дейност и предоставяне на платени услуги; Публично-частни партньорства; Инвестиционни проекти в сферата на туризма от външни източници за общината; Други източници.

Възможни източници на финансиране

1. Национални фондове

1.1 Фонд „Научни изследвания"

Фонд „Научни изследвания" (ФНИ) има за цел да подкрепя проекти и дейности за насърчаване на научните изследвания, съобразени с ратифицирани рамкови програми с определени приоритети на Европейския съюз, както и със „Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България" до 2030 г .

1.2 Национален фонд „Култура"

Основната цел на фонда е да подпомага развитието на културата, като набира, управлява и разходва средства, предназначени за провеждане на националната политика в областта на културата, заложена в Програмите на правителството на РБ за съответния период и в Закона за закрила и развитие на културата. Приоритетите в дейността на НФ "Култура" са съобразени и с критериите от глава "Култура и аудио-визия" от Договора за присъединяването на България към Европейската общност.

1.3 Национален дарителски фонд „13 века България"

Фондът инициира и подкрепя проекти с национално значение в областта на образованието, науката, културата, възстановяването и опазването на исторически и културни ценности, здравеопазването и в социалната сфера.

2. Републикански бюджет

Дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства" (ДКНМИИ) към Министерство на културата предоставя целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания и теренна консервация.

Допустими за финансиране организации:

- Културни институции
- Научни институции
- Университетски институции

Основната дейност на посочените институции трябва да е свързана с издирването, проучването и опазването на археологическото културно наследство и с теренната консервация.

3. Европейски структурни и инвестиционни фондове 2021-2027 г.

3.1 Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност" (ОПИК) 2021-2027 г.

Основната цел на ОПИК 2021-2027 г. е постигане на динамично конкурентоспособно развитие на икономиката, чрез постигането на интелигентен и устойчив растеж на българската икономика, както и осъществяването на индустриална и цифрова трансформация.

Възможности, които предоставя програмата, съотнесени към дейностите в стратегията, са програмирани в Приоритет 1 „Иновации и растеж“, цел на политиката 1 „По-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативна и интелигентна икономическа трансформация и регионална свързаност на ИКТ“ и Приоритет 2 „Кръгова икономика“, цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност“.

3.2 Оперативна програма „Региони в растеж“ 2021-2027 г.

Основна цел на програмата е прилагането на модел за умерен полицентризъм за територията на България, за интегрирано териториално развитие. Възможности, които предоставя програмата, съотнесени към дейностите в стратегията, са програмирани в приоритетите на програмата за градско развитие, за интегрирано териториално развитие на регионите, в която попадат 40 общини, чиито градски центрове са с население над 15 000 души и за техническа помощ, откъдето ще се финансират дейности за повишаване на административния капацитет на местно и национално ниво.

3.3 Оперативна програма „Добро управление“ 2021-2027 г.

Чрез програмата ще бъдат финансирани мерки в ключови сфери, сред които административна реформа и електронно управление, електронно правосъдие и реформа в съдебната система. Бенефициент по приоритетна ОС 1 „Административно обслужван и е-управление“ са Министерството на културата, Дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“(ДКНМИИ) и Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН), които, с подкрепени проекти по програмата, би генерирала индиректни ползи за туристическото предлагане в Община Пловдив.

3.4 Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2020-2027 г.

Програмата цели да осигури по-висока и по-качествена заетост, да насърчи младежка заетост, предприемачество и социално включване, да повиши институционалния капацитет за модернизиране на публични политики, както и да намали бедността и насърчи социалното включване. Възможности, които предоставя програмата, съотнесени към дейностите в стратегията са във всички приоритетни оси.

3.5 Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2021 – 2027г.

Чрез специфичните дейност на Оперативната програма, в рамките на Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“ подкрепя проекти, свързани

с инвестиции в образование и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот, вкл. такива от сферата на туристическото предлагане.

4. Програми за териториално сътрудничество (2021-2027 г.)

4.1. Програма „ИНТЕРРЕГ Европа" 2021-2027 г.

За периода 2021-2027 г. се подкрепят иновациите и научноизследователска дейност, дава се възможност на институции от дадени региони на Европа да интегрират успешен опит и политики от други региони в собствените си програми в области като прехода към кръгова икономика, адаптиране към изменението на климата, управление на водите, предотвратяване на риска и устойчивост на бедствия, мерки за енергийна ефективност, инвестиране в биоразнообразие и зелени инфраструктури. Подкрепа ще може да се получи и в сферата на дигиталната свързаност между регионите.

5. Политики и програми на Европейския съюз

5.1. Програма COSME 2021-2027 г.

COSME е програма на ЕС за повишаване на конкурентоспособността на малките и средни предприятия. ЕК е отговорна за изпълнението на програма COSME, като частично е делегирано изпълнение и на Европейската Изпълнителна агенция за малки и средни предприятия (EASME).

В раздел „Туризъм" на COSME са набелязани основни направления за подпомагане на малкия и среден бизнес в туризма с цел повишаване на капацитета на обслужване и засилване на конкурентоспособността, и трансграничното сътрудничество.

5.2. Програма Творческа Европа (Creative Europe) 2021-2027 г.

Със своите три подпрограми – „Култура", „МЕДИА" и междусекторното направление, „Творческа Европа" има за цел да: засили артистичното и културното сътрудничество на европейско ниво; насърчи конкурентоспособността, иновациите и устойчивостта на европейския аудиовизуален сектор; насърчи междусекторни иновационни и съвместни действия, включително подкрепа за медийна грамотност, независима и плуралистична медийна среда за новини.

За периода 2021-2027 г. бюджетът на програмата възлиза на 2,44 милиарда евро.

6. Други донорски програми

6.1. Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм.

Безвъзмездните средства по този механизъм са насочени към намаляване на икономическите и социалните различия в Европа и укрепване на двустранните отношения с 15 държави бенефициенти в Северна, Централна и Южна Европа.

7.Частно финансиране

Частни финансови източници: средства от частни банки, фондове. инициативи, проекти и средства на частни фирми и неправителствени организации в частна полза.

8.Публично – частно финансиране под формата на Публично-частно партньорство

Публично-частното партньорство (ПЧП) е водещ инструмент за реализацията на инфраструктурни проекти в цял свят. Необходимостта от развита публична инфраструктура, като двигател на икономическото развитие на страната, и ограничените бюджетни средства за нейното изграждане и поддържане, са основните предпоставки за възникването и разпространението на тази форма на сътрудничество между публичните органи и частния сектор.

Една от традиционните форми на публично- частно взаимодействие е концесията.

3.3. Система за наблюдение и оценка на изпълнението на Програмата

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинска програма за развитие на туризма в Община Пловдив 2021-2027 следва да осигурява ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмиране, управление и ресурсното осигуряване на развитието на Община Пловдив като туристическа дестинация. При разработването на системата следва да се отчитат механизмите и процедурите, предвидени в нормативните документи с оглед постигането на целите за интегрирано устойчиво развитие на туризма и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Съгласно действащата към момента нормативна уредба Консултативният съвет по туризъм по въпросите на туризма приема отчета за изпълнението на Програмата. В процеса на изпълнението Консултативният съвет следва да осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

3.4. Актуализация на Програмата

При актуализацията на Програмата следва да се анализира и оцени динамичното въздействие на външните и вътрешните фактори върху развитието на туризма в Община Пловдив и влиянието им върху социално -икономическите характеристики на развитие. На тази основа следва да се разработи реалистична и адекватна система за управление на изпълнението на Програмата до края на съответния период.

Програмата се актуализира при следните обстоятелства:

- съществени промени на икономическите и социалните условия в границите на Община Пловдив;
- промени в свързаното национално законодателство и това на ЕС;
- съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на Програмата;

За актуализиране на Програмата трябва да се разработи документ за изпълнение за остатъка от периода на нейното действие. Изработването и приемането на Актуализирана програма се извършва при условията и по реда за изработването и приемането й.

За ефективното и ефикасно изпълнение на Програмата и нейната реализация, може да се актуализира при необходимост с решение на Консултативния съвет по предложение на кмета на град Пловдив.

3.5. План за реализация на Общинска програма за развитие на туризма в Община Пловдив 2021-2027 (Приложение 1)

ПЛАН ЗА РЕАЛИЗИАЦИЯ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027					
Приоритет 1: Съхраняване на културната идентичност на туристическия продукт, развитие, усъвършенстване и интегритет на туристическото предлагане.		**СРОК**			
Специфична цел 1. Утвърждаване на конкурентоспособността на приоритетните видове туризъм- културен, събитиен, бизнес, вино и гурме, спортен, уикенд и шопинг туризъм. Увеличаване на периода на престой.		**2021 - 2022**	**2023-2024**	**2025-2026**	**2027**
Мярка 1.1.1. Утвърждаване на позициите на културен туризъм в община Пловдив.	Дейност 1.1.1.1: Оптимизиране на използването на културните ресурси на Община Пловдив като културни активи за туризъм на Община Пловдив.	x	x	x	x
	Дейност 1.1.1.2: Подобряване на социализацията на културно-историческото наследство.	x	x	x	x
	Дейност 1.1.1.3: Инициране на общи мерки съвместно със заинтересованите страни за подобряване качеството на предлаганите туристически услуги.	x	x	x	x
	Дейност 1.1.1.4: Създаване и поддържане на единно брандирано съдържание на езиците на целевите пазари.	x		x	
	Дейност 1.1.1.5: Участие на община Пловдив в специализирани форуми, свързани с културния туризъм, с цел реклама на Пловдив.	x	x	x	x
	Дейност 1.1.1.6: Включване на различни форми на туризъм в предложенията за културен туризъм.	x	x	x	x
	Дейност 1.1.1.7: Разработване на тематични опознавателни маршрути, с цел популяризиране на културно-историческите забележителности на Пловдив.		x		x
	Дейност 1.1.1.8: Провеждане на безплатни опознавателни пешеходни турове с цел популяризиране на културно-историческите забележителности на Пловдив.		x	x	x
	Дейност 1.1.1.9: Проучване и предприемане на действия за включване на дестинация Пловдив в обиколни маршрути в страната.	x	x	x	x
Мярка 1.1.2 Утвърждаване на позициите на събитийния туризъм в община Пловдив.	Дейност 1.1.2.1: Създаване на база данни с цел директна реклама на събитийния туризъм в Пловдив.	x	x	x	x
	Дейност 1.1.2.2: Популяризиране на събитийния календар на община Пловдив.	x	x	x	x
	Дейност 1.1.2.3: Инициране на мерки в посока равномерното насищане на събитийния календар.		x		x
	Дейност 1.1.2.4: Разработване на нормативна база за организиране и провеждане на събития с туристическа насоченост.	x		x	
	Дейност 1.1.2.5: Провеждане на проучвания за идентифициране на нагласите и установяване посещаемостта и интереса към събития, провеждани на територията на община Пловдив.		x		x
Мярка 1.1.3 Утвърждаване на позициите на винен и гурме туризъм в община Пловдив.	Дейност 1.1.3.1: Създаване и поддържане на единно брандирано съдържание на езиците на целевите пазари.	x	x	x	x
	Дейност 1.1.3.2: Провеждане на проучвания за идентифициране на нагласите и установяване интереса към винен и гурме туризъм.		x		x
	Дейност 1.1.3.3: Надграждане на съществуващите и включване на нови събития на тема "Вино и гурме" в събитийния	x		x	

	календар на община Пловдив.	^		^	
Мярка 1.1.4 Утвърждаване на уикенд и шопинг, бизнес и спортен туризъм в община Пловдив.	Дейност 1.1.4.1: Насърчаване на комбинирането на различните видове туризъм с цел удължаване на престоя на туристите в дестинация Пловдив.	x	x	x	x
	Дейност 1.1.4.2: Организация и домакинство на бизнес форуми и спортни мероприятия.	x	x	x	x
	Дейност 1.1.4.3: Създаване на съдържание и издаване на рекламни материали.		x		x
Специфична цел 2: Разработване на атрактивни туристически продукти					
Мярка 1.2.1.Формиране на предложения за тематични познавателни турове, предназначени за различни целеви аудитории.	Дейност 1.2.1.1: Провеждане на прочувания за идентифициране на интересите и нагласите на туристите за техните предпочитания за пътувания.		x		x
	Дейност 1.2.1.2: Разработване на предложения за тематични маршрути, на база направените проучвания.		x		x
	Дейност 1.2.1.3: Създаване на предложения за съвместни интегрирани маршрути в рамките на междуобщинското и междурегионалното сътрудничество.	x		x	
	Дейност 1.2.1.4: Популяризиране на съвместните туристически маршрути.	x		x	
Мярка 1.2.2. Включване на културно-историческото наследство в предложенията за разработването на туристически продукти.	Дейност 1.2.2.1: Изготвяне на база данни на природните и културно-историческите атракции на територията на община Пловдив.	x	x	x	x
	Дейност 1.2.2.2: Дигитално представяне на природните и културно-историческите атракции на територията на община Пловдив.		x		x
	Дейност 1.2.2.3: Селектиране на водещи туристически атракции и събития от календара на община Пловдив, с цел включването им в предложения за туристически продукти заедно с по-слабо популярни забележителности и събития.	x		x	
	Дейност 1.2.2.4: Периодична актуализация на списъка на туристическите обекти, на теритотията на община Пловдив, включени в 100-те национални туристически обекта на БТС и предложения за включване на нови.	x		x	
Мярка 1.2.3.Подкрепа на ключови събития в града с потенциал популяризиране на турисическа дестинация Пловдив.	Дейност 1.2.3.1: Разработване на предложения за съпътстващи туристически програми по време на важни културни, спортни и други прояви, провеждани в град Пловдив.	x	x	x	x
	Дейност 1.2.3.2: Селектиране и брандиране на водещи събития от календара на община Пловдив, с цел популяризиране на дестинацията.	x	x	x	x
Мярка 1.2.4. Развитие на разнообразни допълнителни форми за туризъм.	Дейност 1.2.4.1: Участие в реализацията на проект "Световен гребен спортен център с парк за водни атракции, отдих и риболов на територията на Парк „Отдих и култура", район „Западен", град Пловдив".				x
	Дейност 1.2.4.2: Участие в реализацията на проект за Кемпер стоп зона с приемна сграда и складове при хангари на Гребен канал.				x
	Дейност 1.2.4.3: Подкрепа и участие в проекти за облагородяване на пространства за рекреация и отдих.			x	
Специфична цел 3 : Провеждане на политика за повишаване квалификацията и кадровото осигуряване на туристическите дейности					
Мярка 1.3.1. Насърчаване на обществената съпричастност към утвърждаването на Пловдив като водеща целогодишна туристическа дестинация.	Дейност 1.3.1.1: Провеждане на конкурси (фотографски, литературни, за визуална идентичност, за изработка на сувенир - символ на Пловдив).	x	x	x	
	Дейност 1.3.1.2: Провеждане на кампания за насърчаване на гостоприемната среда в местата с висока концентрация на туристи (летище, жл гари, ТИЦ, автогари, туристически атракции и др.).		x		x

Мярка 1.3.2. Насърчаване на сътрудничеството между община Пловдив и средните и висшите учебни заведения, подготвящи кадри в туризма.	Дейност 1.3.2.1: Сътрудничество с общообразователните училища на територията на община Пловдив, с цел изработване на програми за запознаване и популяризиране на културно-историческото наследство на града.		x		x
	Дейност 1.3.2.2: Сътрудничество с висшите учебни заведения в Пловдив, обучаващи в професионално направление туризъм, с цел провеждане на образователни кампании за значимостта на туризма в общината.		x		x
	Дейност 1.3.2.3: Привличане на доброволци сред учащите се при организиране и провеждане на събития, насочени към популяризирането на дестинация Пловдив.	x	x	x	x
Приоритет 2. Подобряване на маркетинговите комуникации и дейности за устойчив растеж на туристическа дестинация Пловдив. Създаване на бранд на Пловдив.					
Специфична цел 1: Утвърждаване на туристически бранд Пловдив.		**2021 - 2022**	**2023-2024**	**2025-2026**	**2027**
Мярка:2.1.1. Създаване на бранд идентичност на Пловдив като туристическа дестинация	Дейност 2.1.1.1: Провеждане на качествени и количествени изследвания свързани с имиджа на Пловдив като туристическа дестинация, неговата разпознаваемост и позиционирането му сред български и чуждестранни потенциални туристи, потребителската удовлетвореност и факторите, влияещи върху избора на дестинация, брандинг стратегиите на конкурентни дестинации и др.		x		x
	Дейност 2.1.1.2: Анализ на получените резултати и съпоставка с извършените до момента дейности за формиране на туристически бранд на града.		x		x
	Дейност 2.1.1.3: Разработване на бранд идентичност на туристическа дестинация Пловдив (история на марката, лого, слоган, ръководство за стила на бранда/brand book, съдържание, мониторинг).		x		x
	Дейност 2.1.1.4: Провеждане на консултации и обсъждания с представители на туристическия бранш относно създаването на бранд идентичност на дестинация Пловдив.	x			
	Дейност 2.1.1.5: Провеждане на социологическо проучване относно приемането на създадения туристически бранд, неговото разбиране и готовност за презентиране и използване от заинтересованите страни.				x
Мярка:2.1.2. Интегриране на бранд идентичността на Пловдив в маркетинговите дейности.	Дейност 2.1.2.1: Анализ, резултати и формиране на предварителни цели за развитие на дестинация Пловдив на база проведените проучвания по мярка 2.1.1.1. Провеждане на допълнителни пазарни маркетингови проучвания.				x
	Дейност 2.1.2.2: Провеждане на консултации и обсъждания с представители на туристическия бранш относно създаването на маркетингова стратегия за развитие на дестинация Пловдив и формиране на приоритети		x		x
	Дейност 2.1.2.3: Разработване на план за реализацията на маркетинговата стратегия, базиран на приоритетните стълбове стратегията.			x	
	Дейност 2.1.2.4 : Избор на екип за разработване на маркетингова стратегия и план за действие.			x	
	Дейност 2.1.2.5: Разработване на система за мониторинг, оценка и актуализация на стратегията на база постигнати резултати и тяхното приложение и реализиране.				x
	Дейност 2.1.2.6: Интегриране на бранд идентичност на туристическа дестинация Пловдив чрез всички комуникационни канали и рекламни дейности				x
	Дейност 2.1.2.7: Прилагане на утвърдената бранд идентичност на дестинация Пловдив сред заинтересованите страни и контрагенти.				x
Специфична цел 2: Позициониране на дестинация Пловдив в онлайн пространството					
	Дейност 2.2.1.1: Избор на платформа за изработване новия дизайн на официалния туристически портал www.visitplovdiv.com.	x			
	Дейност 2.2.1.2: Изработване на функционална структура, менюта, подменюта и страници на сайта на официалния туристически портал www visitplovdiv.com.	x			

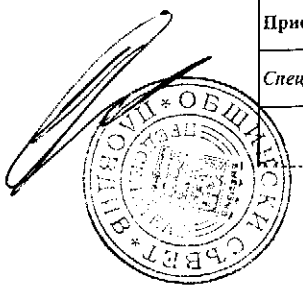
Мярка 2.2.1. Изработване на нов дизайн, оформление и структура на официалния туристически портал www.visitplovdiv.com.	Дейност 2.2.1.3: Създаване на тема/дизайн на сайта на официалния туристически портал www.visitplovdiv.com.	x			
	Дейност 2.2.1.4: Изработка на адаптивна/мобилна версия на сайта на официалния туристически портал www.visitplovdiv.com.		x		
	Дейност 2.2.1.5: Изграждане на онлайн платформа за индивидуално планиране на престоя на туристите в дестинация Пловдив на официалния туристически портал www.visitplovdiv.com	x			
	Дейност 2.2.1.6: Изграждане на онлайн платформа за публикуване на информация и регистрация на участници в туристически форуми, организирани от община Пловдив.		x		
Мярка 2.2.2. Актуализиране на цялостното съдържание за туристическа дестинация Пловдив в туристическия портал www.visitplovdiv.com.	Дейност 2.2.2.1: Актуализация на туристическата информацията на сайта на официалния туристически портал www.visitplovdiv.com : културно-исторически забележителности, места за настаняване, заведения за хранене и развлечения,транспорт, шопинг и др. на български и английски език.	x	x	x	x
	Дейност 2.2.2.2: SEO оптимизация на сайта на официалния туристически портал www.visitplovdiv.com. (работа по сайта/onpage и грижа за сайта/offpage).		x	x	x
Специфична цел 3: Комуникация с целевите аудитории в онлайн пространството					
Мярка 2.3.1. Активна кампания за популяризиране на туристическа дестинация Пловдив в онлайн пространството.	Дейност 2.3.1.1: Разработване на комуникационен план за представяне на дестинация Пловдив в дигитална среда.	x	x	x	x
	Дейност 2.3.1.2: Развиване на рекламните страници на дестинация Пловдив в социалните мрежи Facebook, Instagram и YouTube.	x	x	x	x
	Дейност 2.3.1.3: Онлайн реклама в социалните мрежи и сайтове на партньори Съвет по туризъм-Пловдив, ОУТТР, близки и далечни общини, във връзка с популяризиране на събитийния календар на Пловдив – позициониране на видеа, банери и лого на дестинация Пловдив, използване на хаштагове и постове в социални мрежи и други.	x	x	x	x
	Дейност 2.3.1.4: Реализиране на дигитални кампании в допълнителни канали за достъп до аудиторията в Интернет като: Spotify,електронен бюлетър, поставяне на банери и видеа в специализирани туристически сайтове като Tripadvisor, Skyscanner, EasyVoyage, сайтове на авиокомпании, осъществяващи полети от и до София и Пловдив, директен B2B и B2C и-мейл маркетинг.	x	x	x	x
	Дейност 2.3.1.5: Използване на адаптивна/мобилна приложение Visit Plovdiv за популяризиране на дестинация Пловдив (информация за туристически обекти и услуги и лесното им за намиране в реално време чрез GPS & QR код, създаване на положителни преживявания чрез аудио/видео гид).		x		
	Дейност 2.3.1.6: Разработване на ново съдържание (статии, видеа, банери и др.) и популяризирането им в онлайн каналите на водещи световни медии като CNN, BBC, National Geographic и Travel Channel.	x	x	x	x
	Дейност 2.3.1.7: Съвместни дигитални маркетингови кампании с туроператори на основни целеви европейски и български пазари (банери в техните партньорски сайтове, реклами в социалните мрежи, изпращане на имейли и електронни бюлетини до професионалисти вбранша).	x	x	x	x
	Дейност 2.3.1.8: Създаване на онлайн туристически обиколки.		x		
	Дейност 2.3.1.9: Стартиране на инициативи за провеждане на онлайн формати с туристическа насоченост.		x		
	Дейност 2.3.1.10: Внедряване използването на стриминг технологиите за популяризиране на културно-историческото наследство и събитийния календар на Пловдив за достигането им до отдалечени публики в реално време.		x		

	Дейност 2.3.1.11: Стартиране на инициативи за домакинство на община Пловдив на провеждането на събития за електронни спортове и игри, с оглед популяризирането на дестинация Пловдив.		x		
Мярка 2.3.2. Взаимодействие и мониторинг на поведението на посетителите на туристическия портал visitplovdiv.com.	Дейност 2.3.2.1: Електронен информационен бюлетин Newsletter.		x	x	x
	Дейност 2.3.2.2. Анкетиране в публичния сайт www.visitplovdiv.com		x	x	x
	Дейност 2.3.2.3. Анализ на потребителите на туристическия портал www.visitplovdiv.com.		x	x	x
Мярка 2.3.3. Мониторинг на поведението на посетителите в социалните мрежи на дестинация Пловдив.	Дейност 2.3.3.1: Таргетиране на аудиторията (масова, нишова, ангажирали се със съдържанието, според интереси, демография и др.)	x	x	x	x
	Дейност 2.3.3.2: Статистически данни и анализи за посещаемостта на дестинация Пловдив в социалните мрежи.	x	x	x	x
	Дейност 2.3.3.3: Статистически данни и анализи за увеличаване на харесванията на дестинация Пловдив в социалните мрежи.	x	x	x	x
	Дейност 2.3.3.4: Анализ на публикациите (текстове и/или изображения), с цел привличане на нови аудитории.	x	x	x	x
Специфична цел 4: Информационно осигуряване на маркетинговите дейности - създаване и актуализиране на база данни.					
Мярка 2.4.1. Създаване и актуализиране на база данни с категоризираните МН и ЗХР, функциониращи на територията на община Пловдив.	Дейност 2.4.1.1: Създаване и поддържане на актуална база от данни на всички места за настаняване на територията на община Пловдив.	x	x	x	x
	Дейност 2.4.1.2. Създаване и поддържане на актуална база от данни на всички заведения за хранене и развлечения на територията на община Пловдив.	x	x	x	x
Мярка 2.4.2. Създаване и актуализиране на база данни на транспортни фирми ТО и ТА.	Дейност 2.4.2.1: Създаване и поддържане на актуална база от данни на транспортни компании на територията на община Пловдив.	x	x	x	x
	Дейност 2.4.2.2: Създаване и поддържане на актуална база от данни на ТО и ТА, работещи с приоритетен пазар Пловдив.	x	x	x	x
Мярка 2.4.3. Създаване и актуализиране на база данни за директен маркетинг.	Дейност 2.4.3.1: Създаване и поддържане на актуална база от данни за директен маркетинг	x	x	x	x
Мярка 2.4.4. Обработка и актуализиране на статистистическа информация.	Дейност 2.4.4.1: Обработка и анализ на данни от ЕСТИ - предоставяне на информация за легловата база и приходите от категоризация на тримесечие.	x	x	x	x
	Дейност 2.4.4.2: Обработка и анализ на данни от Национален стаистически институт.	x	x	x	x
	Дейност 2.4.4.3. Предоставяне на информация за платения туристически данък от дирекция „Местни данъци и такси"	x	x	x	x
	Дейност 2.4.4.4: Изработване на унифициран модел за събиране и обработка на статистически данни от музеите, ГХГ и ОИ „Старинен Пловдив".	x			
	Дейност 2.4.4.5: Изработване на унифициран модел за събиране и обработка на статистически данни за посещенията на туристическите информационни центрове.	x			
Мярка 2.4.5. Провеждане на специализирани проучвания за нуждите	Дейност 2.4.5.1: Проучване на вътрешен пазар България.		x		x
	Дейност 2.4.5.2: Проучване на потенциалните външни пазари за видовете туризъм в община Пловдив		x		x

специализирани проучвания за нуждите на туризма.	Дейност 2.4.5.2: Проучване на потенциалните външни целеви пазари за видовете туризъм в община Пловдив.		x		x
	Дейност 2.4.5.3: Проучване на политиките, инструментите и най-добрите практики в устойчивото развитие на туризма.	x	x	x	x
Специфична цел 5: Провеждане на комуникационни кампании за популяризиране и позициониране на туристическа дестинация Пловдив.					
Мярка 2.5.1. Създаване на печатни и електронни материали на различни езици.	Дейност 2.5.1.1:Създаване и актуализиране на печатни рекламни материали - имиджова брошура на дестинация Пловдив, брошури и флаери за отделните туристически обекти на български, английски и др. езици.	x	x	x	x
	Дейност 2.5.1.2: Рекламни материали за представителни цели и изложения: календар, тефтер, химикал, торбичка, магнит и др.	x	x	x	x
	Дейност 2.5.1.3: Актуализиране на туристическата карта с културно-исторически забележителности, места за настаняване, заведения за хранене, храмове, търговски обекти в Пловдив и др.	x	x	x	x
	Дейност 2.5.1.3: Създаване на двуезични туристически карти, предназначени за монтиране на информационни табла, в централна градска част.	x			
	Дейност 2.5.1.4. Създаване на двуезични на туристически карти, предназначени за монтиране в сградата на Летище Пловдив и ТИЦ.	x			
	Дейност 2.5.1.5. Актуализиране на карта с винарските изби в Пловдив и региона.		x		x
	Дейност 2.5.1.7: Изработване на сувенир - символ на Пловдив.		x		
Мярка 2.5.2. Реклама в електронни медии.	Дейност 2.5.2.1: Телевизионна реклама в национален ефир и в специализирани телевизии като „Телевизия Туризъм" и Travel TV		x		x
	Дейност 2.5.2.2: Радио реклама в местни и национални медии.	x		x	x
Мярка 2.5.3. Печатна, външна и онлайн реклама.	Дейност 2.5.3.1: Външна реклама - разработване на визии за билбордове в дигитални и други формати.				
	Дейност 2.5.3.2: Реклама в български, европейски и световни печатни и онлайн издания (прес-съобщения, статии, карета и др.)	x	x	x	x
Мярка 2.5.4. Участие в национални и международни туристически изложения.	Дейност 2.5.4.1: Участие в национални туристически изложения и борси.	x	x	x	x
	Дейност 2.5.4.2: Участие в международни туристически изложения и борси с присъствие на националните информационни щандове на България.	x	x	x	x
	Дейност 2.5.4.3: Самостоятелно участие в международни туристически изложения.		x	x	x
Мярка 2.5.5. Домакинство, организиране и участие на събития с цел популяризиране на туристическа дестинация Пловдив.	Дейност 2.5.5.1: Организиране на журналистически и експедиентски турове за представители на медии, блогъри, влогъри и инфлуенсъри, туроператори, туристически агенти и посещения на снимачни екипи.	x	x	x	x
	Дейност 2.5.5.2: Домакинство на община Пловдив на национални конференции, форуми, и други активности с представители на туристическия бранш, държавната и местната власт, регионални туристически структури и браншови организации и други заинтересовани страни.	x	x	x	x
	Дейност 2.5.5.3: Подкрепа на събития с местно и национално значение.	x	x	x	x
	Дейност 2.5.5.4: Популяризиране на възможностите за туризъм на Община Пловдив в рамките на на публични, медийни и бизнес събития (международни спортни мероприятия, конкурси, домакинства, конференции, инициативи, фестивали и др.)	x	x	x	x

Мярка 2.5.6. Изработка и създаване на архив на аудиовизуални и фотографски произведения- клипове и снимки.	Дейност 2.5.6.1: Създаване на архив от налични снимки за Пловдив.	x	x	x	x
	Дейност 2.5.6.2: Създаване на архив от създадени видео материали за Пловдив (рекламни, документални и др.)	x	x	x	x
	Дейност 2.5.6.3: Фотозаснемане на туристическа дестинация Пловдив през 4-те сезона.	x	x	x	x
	Дейност 2.5.6.4. Изработване на продуктово диференцирани аудио – визуални продукти, по видове туризъм (събитиен, кулинарен, спортен туризъм, нощен Пловдив и др.).	x		x	
Специфична цел 6: Насърчаване на туристическото потребление на място.					
Мярка 2.6.1. Повишаване ефективността на ТИЦ.	Дейност 2.6.1.1: Въвеждане на единни стандарти за туристическо обслужване в ТИЦ, чрез сертифициране към Министерството на туризма.	x			
	Дейност 2.6.1.2: Участие в изготвянето на маркетингова стратегия и план за работа на ТИЦ.		x		
Мярка 2.6.2. Разширяване на мрежата от туристически информационни центрове.	Дейност 2.6.2.1: Проучване на възможността за създаване на туристически информационен център в района на Централна ЖП гара.	x			
	Дейност 2.6.2.2: Разкриване на терминали/информационни точки до ТИЦ, от които туристите да имат достъп до туристическа информация извън работното време на ТИЦ.		x		
Мярка 2.6.3. Разработване и внедряване на стимули за насърчаване на потребителското потребление.	Дейност 2.6.3.1: Въвеждане на общ входен билет за туристическите атракции, предоствени за управление на община П		x		x
	Дейност 2.6.3.2: Създаване на безплатен достъп до безжичен интернет на обществени места с висока концентрация на туристически забележителности.			x	x
	Дейност 2.6.3.3: Участие в създаването идейна концепция за обособяването на локации с инфраструктура за продажба на местни стоки, занаятчийски продукти и сувенири на подбрано място със струпване на туристи.		x		
Приоритет 3: Формиране на гостоприемна, достъпна и ориентирана към туриста среда.					
Специфична цел 1: Разширяване и подобряване на специализираната инфраструктура		**2021 - 2022**	**2023-2024**	**2025-2026**	**2027**
Мярка 3.1.1. Подобряване на транспортното обслужване и инфраструктура.	Дейност 3.1.1.1: Изграждане на буферни паркинги на входовете в града по главните направления и в периферията на централна градска част.		x	x	
	Дейност 3.1.1.2: Изграждане на специализирани паркинги за туристически автобуси в широк център.		x		
	Дейност 3.1.1.3: Развиване и усъвършенстване на средствата за информация към спирките за градски транспорт (поставяне на двуезични карти с маршрути на градския транспорт и туристически обекти).		x		x
	Дейност 3.1.1.4. Създаване на регулярна транспортна връзка с Летище Пловдив.	x			
	Дейност 3.1.1.5: Усъвършенстване на системите за продажба на билети и карти, и въвеждане на комбинации с цел улеснение на туристите		x		
	Дейност 3.1.1.6: Изграждане на система за велосипеди под наем.			x	
	Дейност 3.1.1.7: Обособяване на места за съхранение на багаж на туристите, на обществени места.		x		

	Дейност 3.1.1.8: Иницииране на дейности по изграждане на специализиран паркинг за кемпери и каравани.		x		x
Мярка 3.1.2.Подобряване на достъпността до обекти от туристически интерес.	Дейност 3.1.2.1: Иницииране на дейности по ремонт на калдъръмените улици в Архитектурно-исторически резерват „Старинен Пловдив".		x		x
	Дейност 3.1.2.2: Осигуряване на благоустроена среда в и около обектите на територията Историческа зона "Филипопол - Тримонциум - Пловдив" (места за отдих, чешми, тоалетни, озеленяване и сметосъбиране).			x	x
	Дейност 3.1.2.3: Подобряване на достъпността до туристическите обекти за хора с физически затруднения.	x	x	x	x
	Дейност 3.1.2.4: Изработване на проект за система от указателни табели от входовете на града по маршрута до туристически атракции.		x		x
	Дейност 3.1.2.5: Създаване на информационна тактилни табели за незрящи (с брайлово писмо) и дигитална карта на туристическите обекти с достъпност за хора с физически затруднения.		x		x
Мярка 3.1.3.Подобряване превенцията и контрола върху визуалното замърсяване	Дейност 3.1.3.1: Подобряване превенцията и контрола върху визуалното замърсяване с реклама, временни обекти идр. при осигуряване на единна визуална комуникация.			x	
Специфична цел 2: Устойчив туризъм с приоритет екология и опазване на околната среда					
Мярка 3.2.1. Подобряване на възможностите за вело и пешеходно придвижване.	Дейност 3.2.1 1: Разширяване на пешеходните зони в града, като пешеходни улици или обособени пространства като напр. Бивши тютюневи складове.	x	x	x	x
	Дейност 3.2.1.2: Създаване на карта с велоалеите в града и възможностите за велосипедно предвижване или придвижване с електрически средства (с изключение на автомобили и скутери).		x		x
Мярка 3.2.2. Насърчаване на отговорен туризъм, чрез експонирането на отговорно поведение на туриста.	Дейност 3.2.2.1: Създаване на програма за насърчаване на туристите за отговорен туризъм, като намаляване на използваните опаковки, незамърсяване, рециклиране и т.н.			x	
	Дейност 3.2.2.2: Програма за насърчаване на туристическия бизнес за имплементиране на системи за намаляване на отпадъците, рециклиране и кръгова икономика.				x
Специфична цел 3: Облагородяване на публичните пространства, създаване на привлекателна и достъпна среда.					
Мярка 3.3.1. Развитие на зелената система на община Пловдив, подобряване на екологичните характеристики за опазване на средата.	Дейност 3.3.1.1: Благоустрояване на историческа зона "Филипопол - Тримонциум- Пловдив".			x	x
	Дейност 3.3.1.2: Благоустрояване на хълмовете на Пловдив.			x	x
	Дейност 3.3.1. 3: Облагородяване пространствата около река Марица.			x	x
	Дейност 3.3.1.4: Цялостно обновяване на парк „Дондуков".			x	x
	Дейност 3.3.1.5: Развитие на дребномащабна инфраструктура, привличана туристи: детски площадки, съоръжения за отдих и спорт, алеи и зелени площи.		x	x	x
Приоритет 4: Институционално развитие, партньорство със заинтересованите страни и международно сътрудничество.					
Специфични цел 1. Повишаване на капацитета на заинтересованите страни и разширяване на партньорствата		**2021 - 2022**	**2023-2024**	**2025-2026**	**2027**
	Дейност 4.1.1.1: Изготвяне на анализ на структурното звено отдел "Туризъм". Промяна на статута на отдела и създаване на ОП		x		
[illegible] 4.1.1. [illegible]					

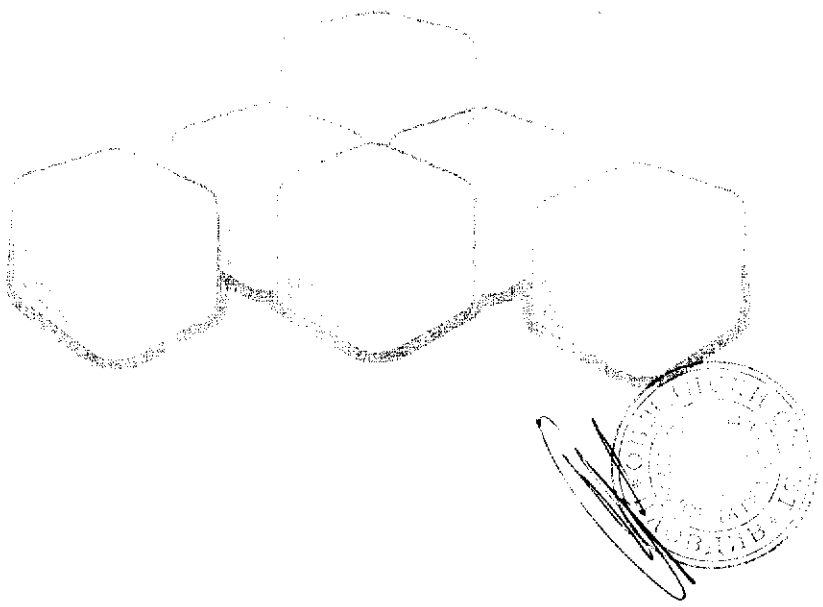
Мярка 4.1.1. Институционално развитие на отдел „Туризъм“ и разширяване на човешките ресурси в отдела.	Дейност 4.1.1.2: Повишаване на кадровото осигуряване на служителите в административно звено "Туризъм" и прилагане на мерки за допълнителна квалификация и обучение.	x	x	x	x
	Дейност 4.1.1.3: Проучване на добри практики за ОУТР.	x		x	
Мярка 4.1.2. Предложения за актуализиране и промени в действащата нормативна уредба в туризма.	Дейност 4.1.2.1: Изготвяне на анализ на съществуващата нормативна уредба в община Пловдив, свързана с туризма.				x
	Дейност 4.1.2.2: Насърчаване на процедурите за вътрешноорганизационно съгласуване, участие в свързани с туризма работни групи, решения и др.		x		x
	Дейност 4.1.2.3: Анализ на събираемостта и разхода на туристическия данък.	x	x	x	x
Мярка 4.1.3. Осигуряване на сигурността и безопасността на туристите.	Дейност 4.1.3.1: Предложение за създаване на пакет от мерки, свързани с обезпечаване на здравето туристите в условията на пандемия от COVID -19.	x	x		
	Дейност 4.1.3.2: Предложение за създаване на пакет от мерки, свързани с обезпечаване сигурността на туристите в туристическите обекти и местата с най-висока концентрация на туристи.		x	x	x
	Дейност 4.1.3.3: Създаване на туристическа полиция.		x		
	Дейност 4.1.3.4: Изготвяне на препоръки за безопасен престой на туристите на територията на община Пловдив.		x	x	x
Специфична цел 2. Развитие на сътрудничеството между заинтересованите страни, ангажирани пряко и косвено в туристическото предлагане.					
Мярка 4.2.1. Ефективно взаимодействие между местната власт и туристическия сектор.	Дейност 4.2.1.1: Активно сътрудничество между община Пловдив и ОУТТР, с цел координация на проекти по маркетинг на региона и управление ОУТТР.		x		x
	Дейност 4.2.1.2: Активно сътрудничество между община Пловдив и СТ - Пловдив за позициониране на града на целевите пазари.		x		x
	Дейност:4.2.1.3: Подкрепа за инициативи на туристически организации и организации от свързаните сектори, допринасящи пряко за развитието на дестинация Пловдив.		x		x
	Дейност 4.2.1.4: Насърчаване на интереса на туристическия сектор към местните производители на храни и напитки.		x		x
	Дейност 4.2.1.5: Сътрудничество с летище Пловдив за увеличаване на пътникопотока към град Пловдив, реализиране на съвместни инициативи.		x		x
	Дейност: 4.2.1.6: Партньорство с ТО за увеличаване на туристопока към град Пловдив.		x		x
Мярка 4.2.2. Развитие на междурегионалното и сътрудничество	Дейност 4.2.2.1. Създаване на съвместни интегрирани маршрути в сътрудничество със съседни на Пловдив общини.		x		x
	Дейност 4.2.2.2: Подобряване на междурегионалното сътрудничество за споделяне на опит и добри практики за управление и устойчиво развитие на туризма.		x		x
Мярка 4.2.3. Развитие на междуинституционалното сътрудничество	Дейност 4.2.3.1: Оперативно сътрудничество с Министерството на турима за обсъждане и внасяне на предложения за промяна в действащата нормативната база на туризма.		x		x
	Дейност 4.2.3.2: Оперативно сътрудничество и включване на дестинация Пловдив в провежданите от Министерството на турима политики в областта на стратегическото планиране, развитието на туристическия продукт, маркетинга и др.	x	x	x	x
	Дейност 4.2.3.3: Инициране на създаване на пакет от мерки за подобряване атрактивността и управлението на		x		x

	туристическите забележителности.		^		^
	Дейност 4.2.3.4: Създаване на съвместни инициативи за популяризиране на паметниците на културата и културния календар на Община Пловдив.		x		x
Мярка 4.2.4. Развитие на международното сътрудничество	Дейност 4.2.4.1: Ефективно сътрудничество с побратимените на Пловдив градове (с приоритет на такива от целевите пазари).		x		x
	Дейност 4.2.4.2: Участие на община Пловдив в международни дискусионни форми с фокус туризъм.	x	x	x	x

Приложение № III.1.

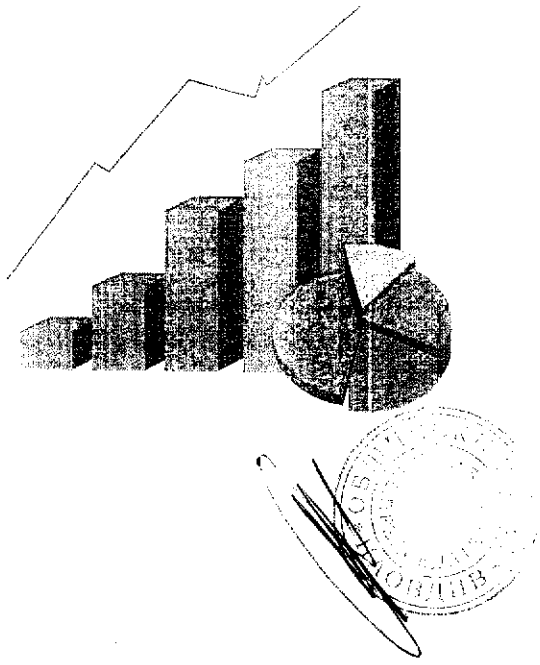
Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване лице в лице сред граждани в община Пловдив

29.05.2021 – 06.06.2021 година

Приложение № III.1.

МЕТОДОЛОГИЯ

Приложение № III.1.

Цели и методология | 1

МЕТОДОЛОГИЯ

Представените в доклада данни са получени от изследване сред граждани на община Пловдив. За постигане на първичните бази данни е използван следният метод:

- Предварително изготвен въпросник, който се задава лице в лице от специално обучени анкетьори с помощта на таблет, където отговорите се въвеждат онлайн, което минимизира възможните грешки от невнимание

Продължителността на интервюто е около 7-10 минути.

Период на теренната работа - 29.05.2021 – 06.06.2021 година

ИЗВАДКА

Извадката е представителна за изследваната целева група (живеещи в община Пловдив). Общата извадка е 800 случая. Този обем на извадката гарантира достигането на планираната максимална стохастична грешка, която не е повече от пет процента, т.е. максималната относителна грешка на оценките не надвишава 5% за 50% относителни дялове при гаранционна вероятност P(t)=0.95.

СТРУКТУРА НА АНАЛИЗА

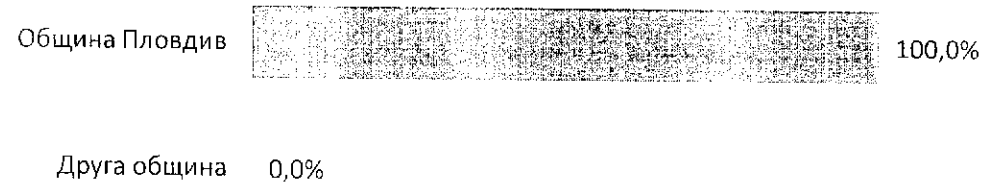
Анализът следва структурата на въпросника, който е попълван от респондентите, които са посетили посочения сайт и са дали своята оценка по поставените въпроси.

Приложение № III.1.

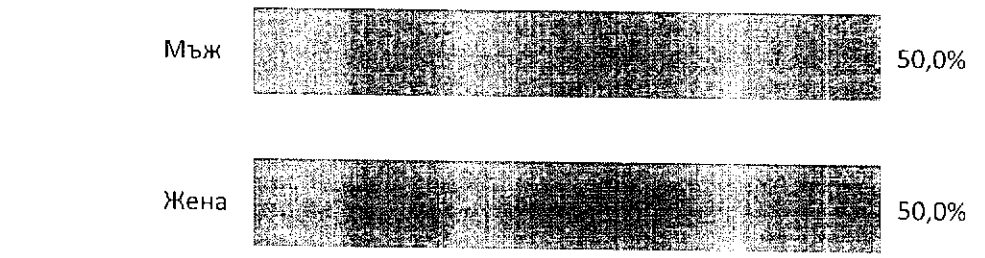
Цели и методология | 2

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА
(профил на участвалите)

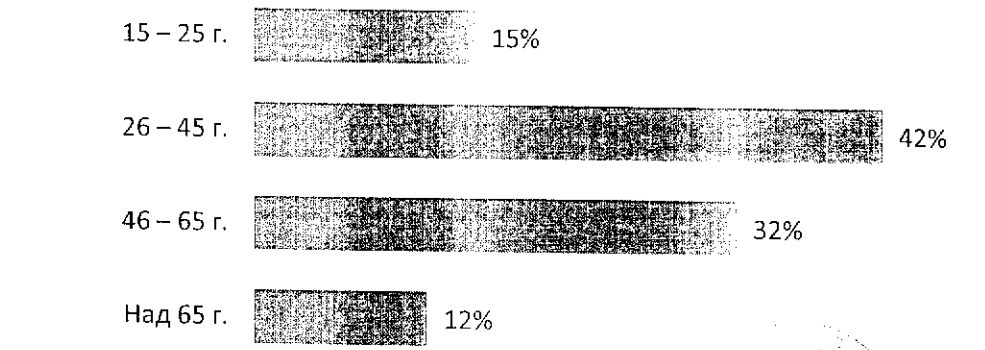
На територията на коя община живеете лично вие през по-голямата част от годината?

Посочете Вашият пол:

В коя от следните възрастови групи попадате:

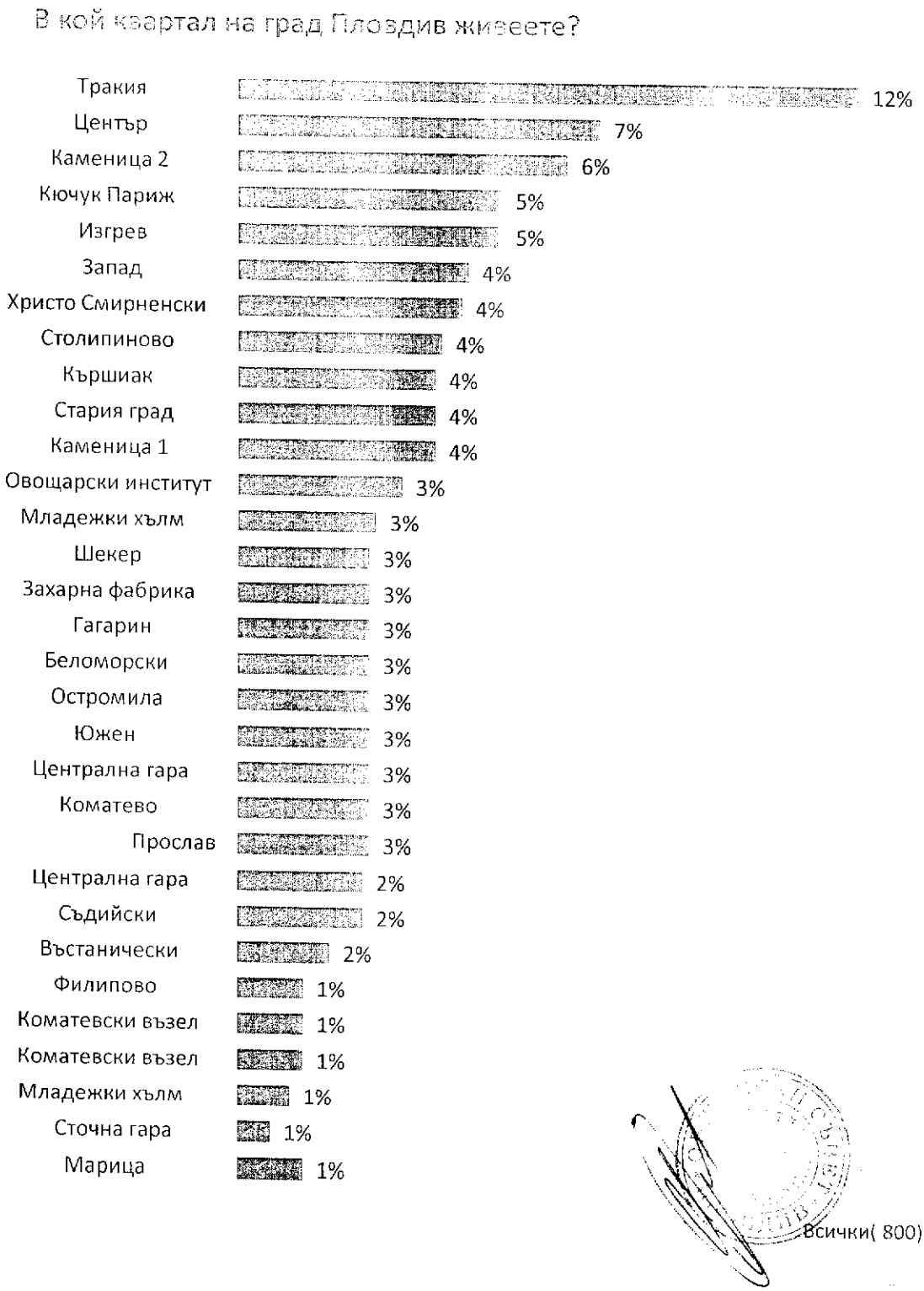

Всички (800)

Приложение № III.1.

Цели и методология | 3

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА
(профил на участвалите)

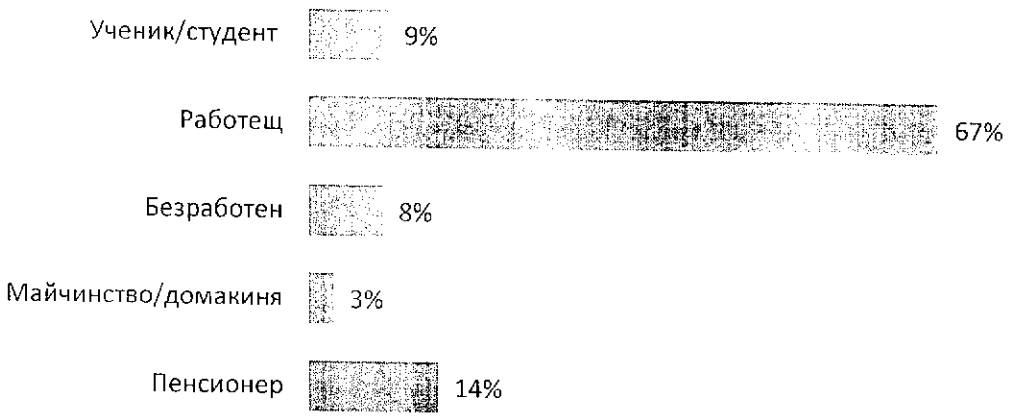

Приложение № III.1.

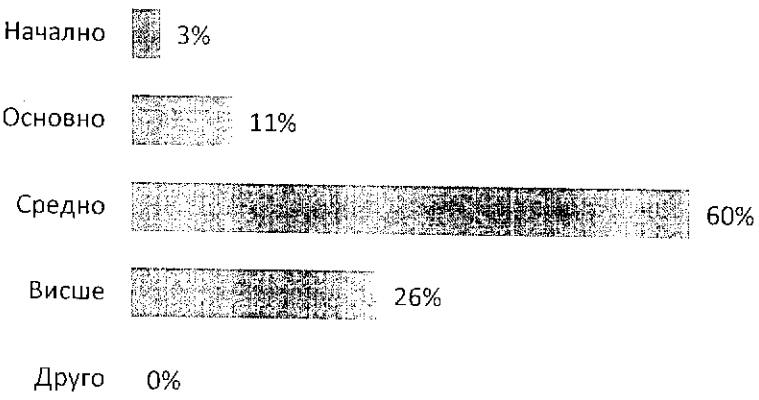
Цели и методология | 4

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА (профил на участвалите)

Какво е Вашето занятие към момента?

С какво образование сте?

всички (800)

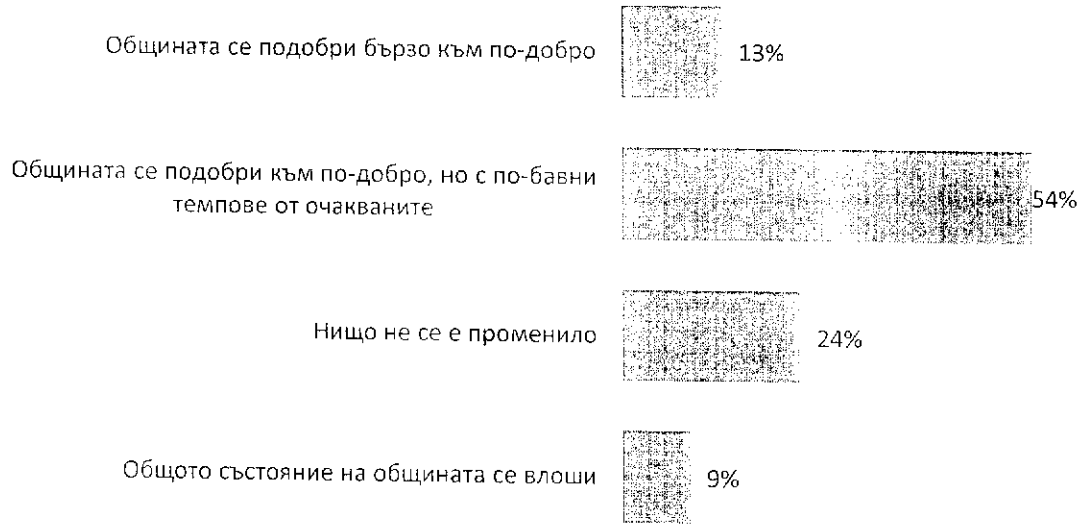
Приложение № III.1.

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

Приложение № III.1.

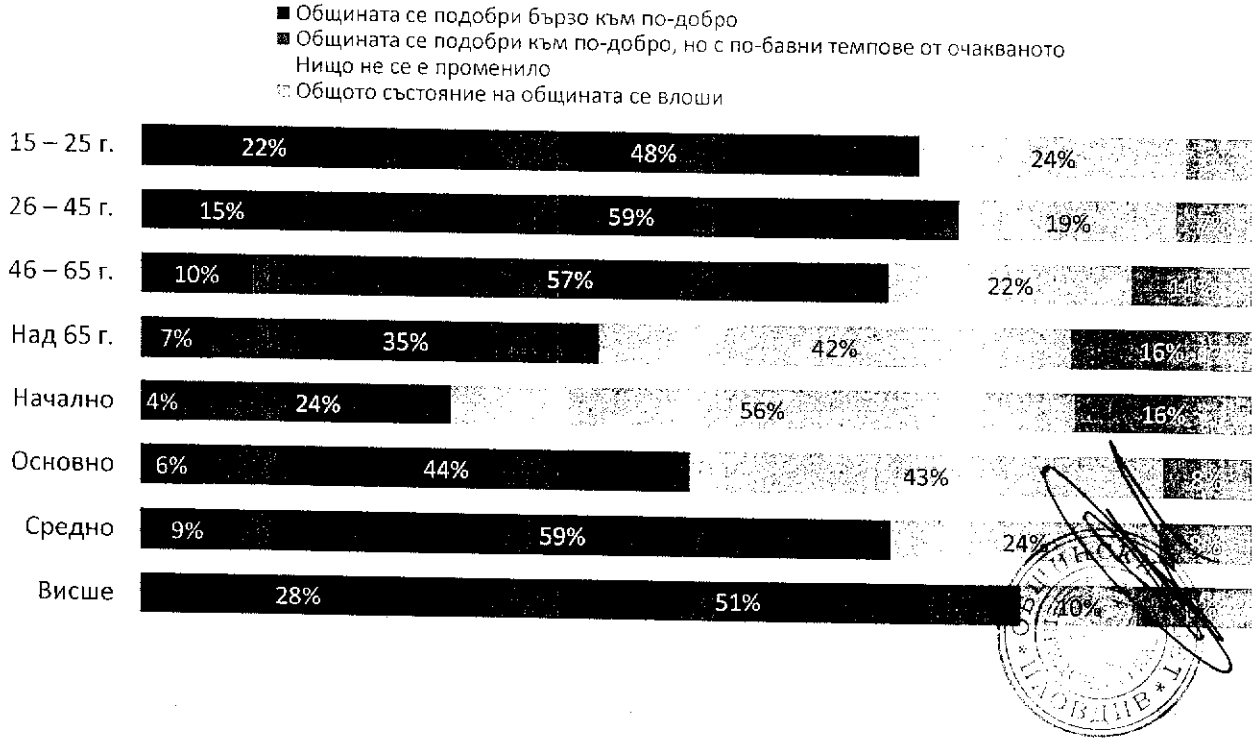
Как се промени Община Пловдив, като цяло, през последните 7 години?

База: ВСИЧКИ (800)

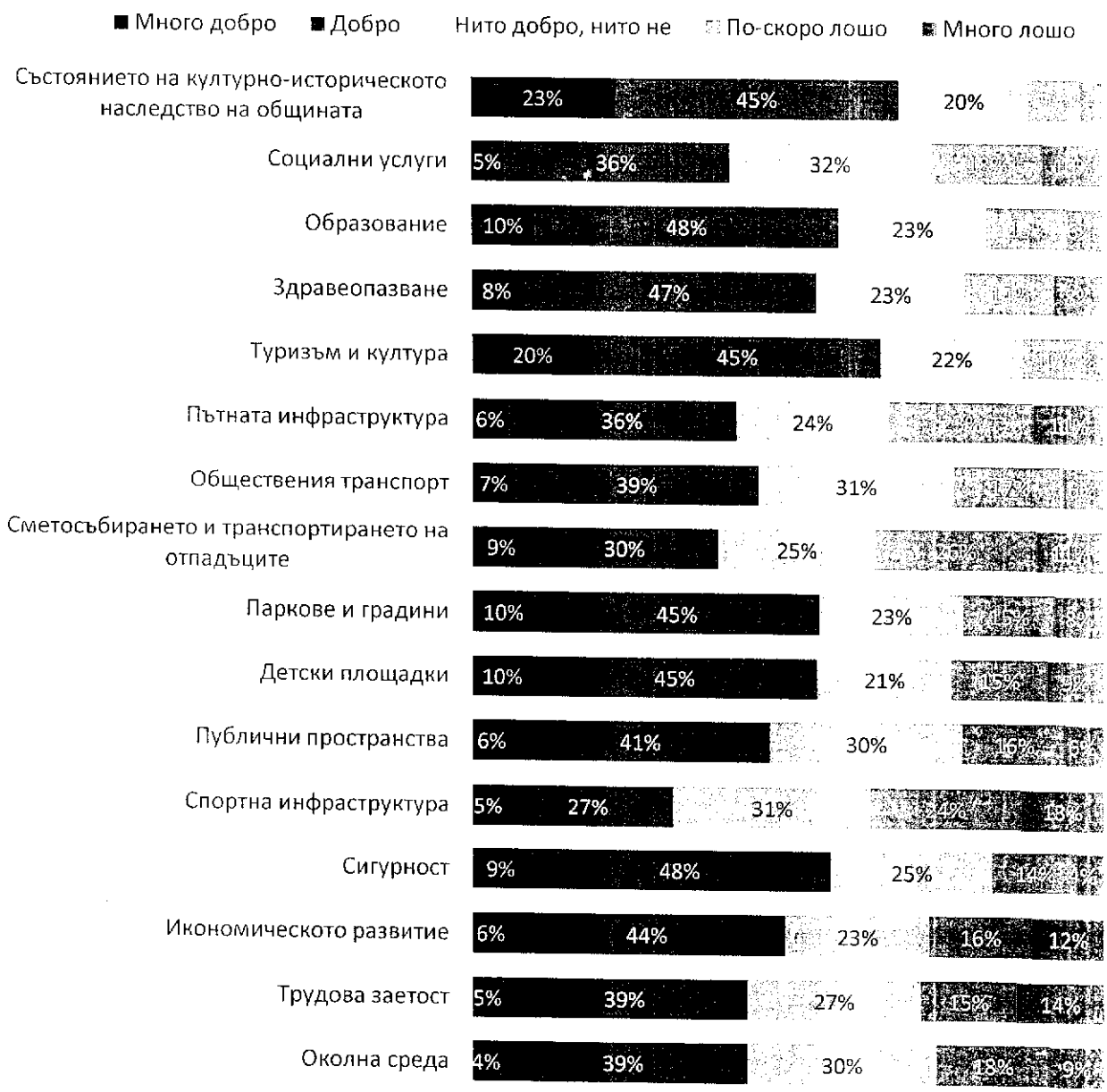
Малко над половината от всички, които са участвали в анкетата, смятат, че община Пловдив е подобрила състоянието си, но с по-бавни темпове от очакваното. 13% смятат, че всъщност подобрението е доста бързо. Малко под една четврт е и делът на тези, които не виждат промяна изобщо. За почти всеки десети от отговорилите, общото състояние на общината се е влошило през последните години, като този дял нараства с нарастване на възрастта на респондентите – над 65 години е 16%, а значимо по-нисък е сред най-младите – 15-25 годишни - 6%. Най-ниските оценки също са по-характерни за респондентите, които са без работа – 27% и пенсионерите – 14%.

С нарастване на нивото на образование, нараства и делът на положителните оценки - Общината се подобри бързо към по-добро – от 4% при хората с Начално такова – до 28% сред висшистите.

Приложение № III.1.

Как оценявате състоянието на общината към момента?

База: ВСИЧКИ (800)

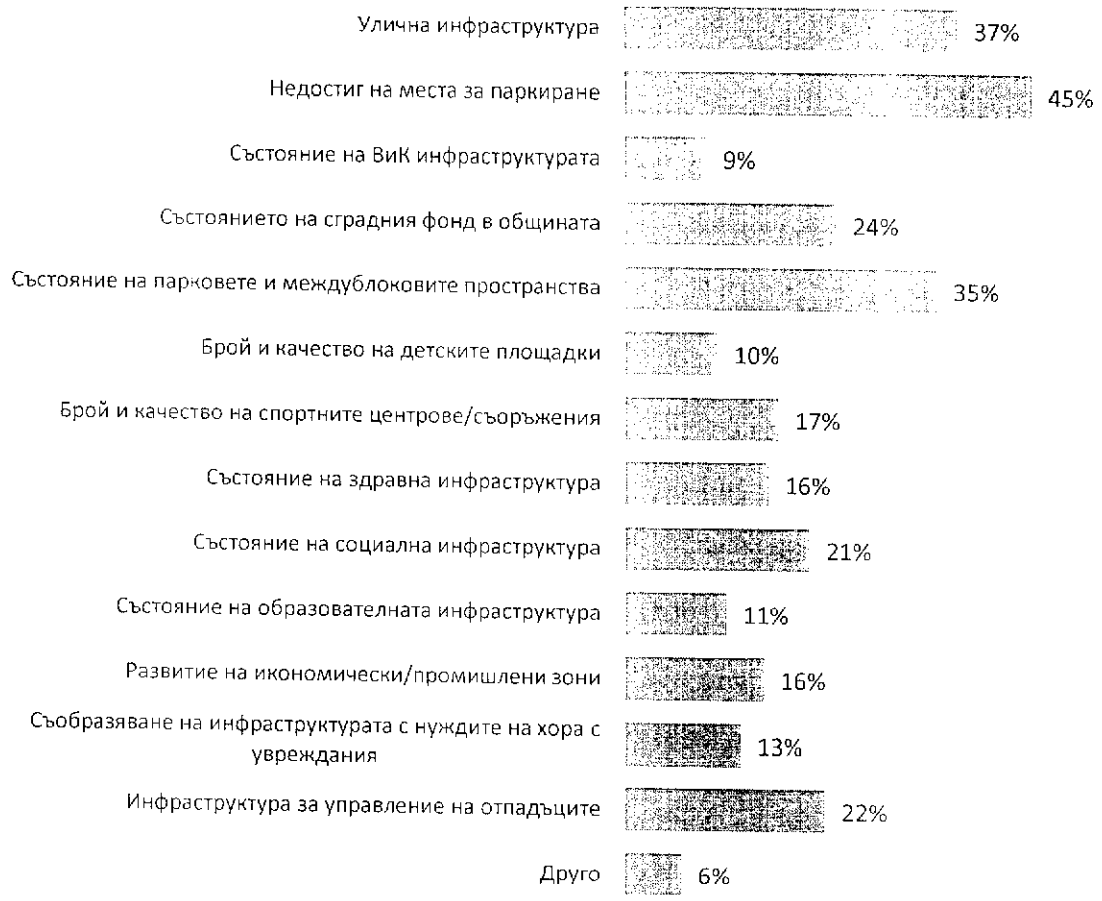
Най-високо оценени от респондентите са параметрите Състоянието на културно-историческото наследство на общината и Туризъм и култура – положителните отговори са дадени от общо около и над две трети от запитаните. Като и при двата параметъра по-високи оценки дават по-младите респонденти и тези с по-високо образование.

Други параметри с общо високи оценки са Образование, Паркове и градини, Детски площадки и Сигурност.

Съответно най-ниско оценена е Спортната инфраструктура – единствено тук общия дял на отрицателните оценки са с общ дял по-висок от същия на положителните – 37% към 32%. Други параметри с над 30% отрицателни оценки са Пътната инфраструктура и Сметосъбирането и транспортирането на отпадъци.

Приложение № III.1.

Кои са основните инфраструктурни проблеми на община Пловдив?

База: ВСИЧКИ (800)

Основните инфраструктурни проблеми на община Пловдив са свързани основно с Лошата улична инфраструктура в населените места (37%) и Недостатъчните места за паркиране (45%). Тези два отговора са свързани с транспортната инфраструктура и са с най-високи относителни дялове. Като по тези два параметъра не наблюдаваме разлики при разпределенията по пол и възраст – единствено значимо по-високи дялове наблюдаваме при висшистите и учащите и работещите.

Друг съществен проблем, посочен от над една трета от запитаните е Състоянието на парковете и междублоковите пространства – тук няма съществени разлики в разпределението на отговорите между отделните демографски групи.

Най-отчетливо различни отговори дават хората с Начално образование (макар и малко като дял, таза група е интересна) – за тях основните проблеми са в Състоянието на социалната инфраструктура – 72% и Инфраструктурата за управление на отпадъците – 48%. Това е ясен знак, че за тази демографска група проблемите са коренно различни от тези на останалите – нито един от тях не е посочил Уличната инфраструктура, а Недостига на места за паркиране са посочени от едва 4%.

Друго интересно разминаване от общото разпределение на отговорите наблюдаваме при групата над 65 години: за тях на първо място е Уличната инфраструктура с 40%, а Недостига на места за паркиране е с едва 26%. На второ място в тази група с 37% е Състояние на здравна инфраструктура.

Над 80% от всички интервюирани се придвижват пеша из града. Този дял е значително по-висок сред жените – 89% спрямо мъжете – 73%, като това е първият въпрос, където наблюдаваме подобни разлики по пол. Тук наблюдаваме съществени разлики и при другите демографки критерии – 98% от най-възрастните (над 65 години) и 92% от най-младите (15 – 25 години) спрямо 72% сред лицата на възраст 26 – 45 години. Също така и почти всички пенсионери и учащи – съответно 97% и 96%, посочват този отговор, спрямо 73% от работещите.

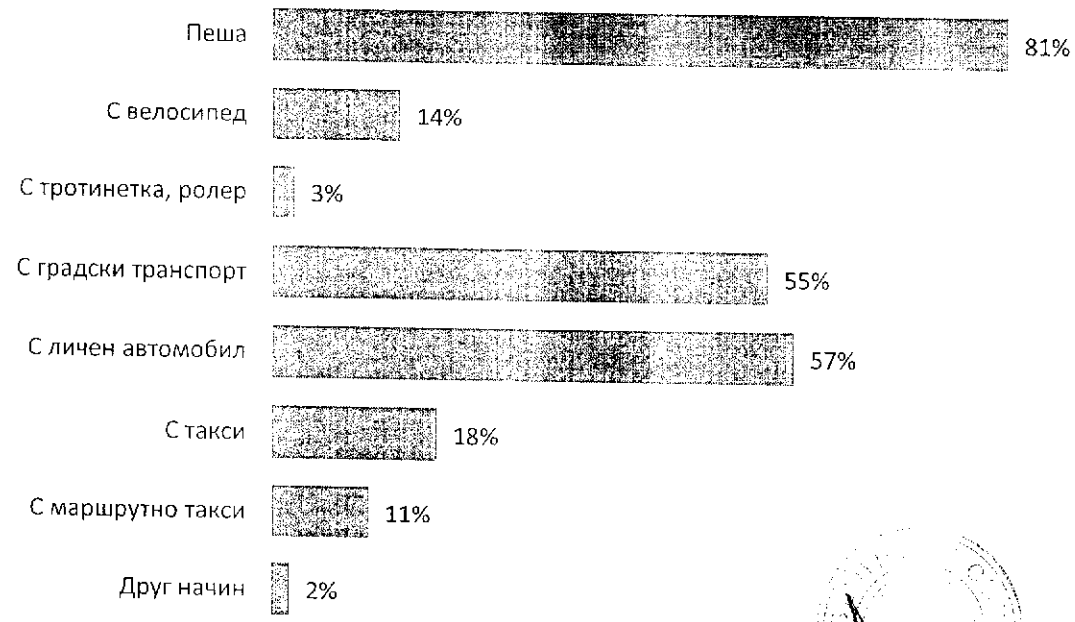
На второ място сред цялата съвкупност е придвижването с личен автомобил. Това средство за придвижване е значимо по-характерно за мъжете – 64%, отколкото за жените – 51%. Също е много по-разпространен начин сред хората на активна възраст – 26 – 45 години (69%) и 46 – 65 години (66%), в сравнение с тази на възраст над 65 години – 15% и най-младите 15 – 25 години (39%). Респективно и сред работещите този дял е много по-висок, в сравнение с останалите групи – 73%. С нарастване на образованието нараства и делът на ползващите този вид транспорт – от 12% при тези с Начално такова – до 68% при висшистите.

Трети по дял на ползване е Градския транспорт с 55% – тук нещата са обърнати, спрямо това, което наблюдавахме при личния автомобил – значимо повече жени ползват този начин на придвижване (64%, спрямо мъже (44%). Най-младите и най-възрастните също ползват в много по-голяма степен градския транспорт – съответно 74% и 83%. Респективно 82% от учащите и 78% от пенсионерите. Висок е делът и на безработните, които посочват този отговор – 81%.

Такси ползват общо 18% от всички. Това е по-характерно за жените (24%), най-младите на възраст 15 – 25 години (34%) и учащите (38%).

С велосипед се придвижват значимо повече мъже – 21% спрямо едва 7% жени, хора на възраст 15 – 25 години (44%) и хора под средно образование – 28% от тези с начално и 33% от тези с основно.

Как се придвижвате из града?

База: ВСИЧКИ (800)

Приложение № III.1.

Моля, оценете качеството на доставяната питейна вода през последната година

База: ВСИЧКИ (800)

Като Отлично определят качеството на питейната вода едва 3% от всички. Като този дял е без значими отклонение сред всички целеви групи, с изключение на хората с Начално образование – в тази група той е 12%.

Отговор Лошо посочват 17% от всички, като този дял е значимо по-висок сред мъжете 20% отколкото при жените – 14%. Докато при всички други демографски характеристики не наблюдаваме съществени разлики между отделните групи.

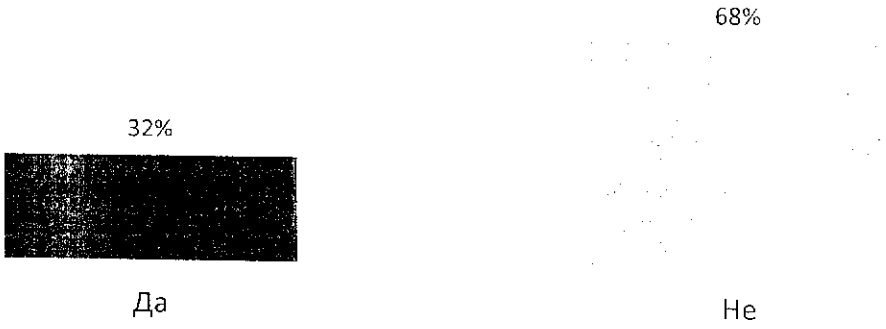
При отговор Не мога да преценя също не наблюдаваме съществени разлики между различните демографски групи.

При отговор Задоволително, който е посочен от малко над 30% от всички не се наблюдават значими разлики по пол и възраст. По-висок е делът сред респондентите със средно образование - 34%, спрямо тези с начално – 24%.

Най-висок дял от всички определят качеството на доставяната питейна вода през последната година дават оценка Добре – 45%. Този дял е значимо по-нисък сред хората на възраст над 65 години – 35%. При респондентите с по-ниско от средно образование наблюдаваме по-висок дял на посочилите този отговор, спрямо сред тези със средно и висше образование – пад 50% при първите две групи и съответно 43% при тези със средно и 45% при тези с висше образование.

Приложение № III.1.

Изпълнявали ли сте мерки за енергийна ефективност през последните 10 години?

Възнамерявате ли да предприемете мерки за енергийна ефективност в предстоящите 5 години?

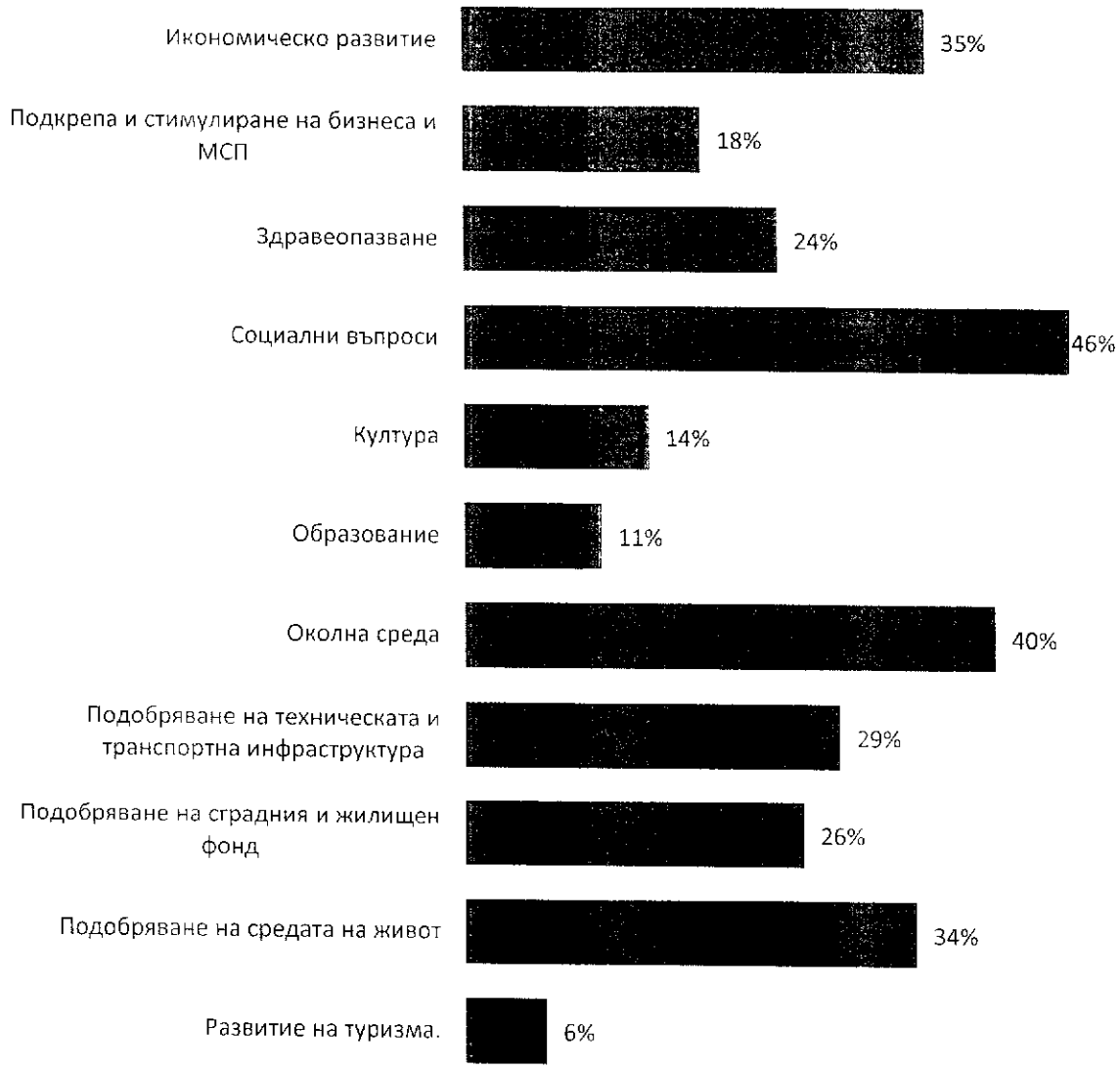
База: ВСИЧКИ (800)

Почти една трета от живеещите в Пловдив са изпълнявали мерки за енергийна ефективност през последните 10 години, като този дял е значимо по-висок сред анкетираните на възраст 45 -65 години - 42% и сред работещите – 40%, а значимо по-нисък сред най-младите – 15 -25 години – 15%, най-възрастните 65 и повече години – 14%, както и сред тези с начално и основно образование – съответно 4% и 6%.

22% от всички, които са участвали в изследването, имат намерение да предприемат мерки за енергийна ефективност през следващите 5 години. Като това намерение не е статистически значимо по-високо сред нито една от изследваните демографски групи. Но пък е значимо по-ниско сред хората над 65 години – 9%, съответно пенсионерите с 9%, хората с начално и основно образование – съответно 0% и 15% и безработните – 10%.

Приложение № III.1.

Кои трябва да са основните приоритети за развитие на община Пловдив през следващите години, според Вас?

База: ВСИЧКИ (800)

Очакванията на жителите на Пловдив за следващите години са за основен приоритет да бъдат изведени Социалните въпроси – и този висок дял от 46% се дължи основно на социално уязвимите групи - хората над 65 години (при тях е с 61% от отговорите), тези с начално и основно образование – съответно с 84% и 60%, безработните със 73% и пенсионерите – 60%

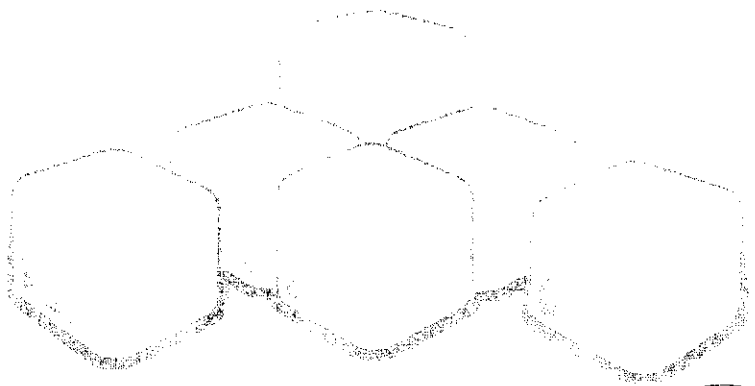
На второ място с дял от 40% се посочва от всички Околната среда. Тук единствено сред групите над 65 години и пенсионерите имаме значимо по-високи дялове – съответно 54% и 51%.

На трето място е посочено Икономическото развитие. Тук значимо по-високи дялове наблюдаваме сред най-младите - 15 -25 години с 40%, тези с начално и основно образование, съответно 60% и 41%, учащите с 41% и безработните с 59%.

Подобряване на средата на живот и другия приоритет, посочен от над 30% от всички участвали в изследването – 34%. Като той е значимо по-важен за групите на учащите и най-младите, съответно 41% и 40%, както и за хората със начално и основно образование – съответно 44% и 51%.

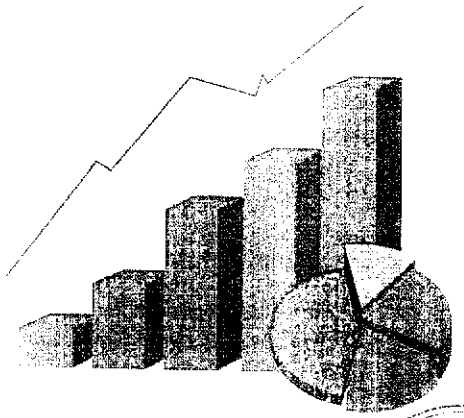
Приложение № III.2.

Доклад на резултатите от проведено онлайн анкетно проучване сред граждани в община Пловдив

Приложение № III.2.

МЕТОДОЛОГИЯ

Приложение № III.2.

Цели и методология | 1

МЕТОДОЛОГИЯ

Представените в доклада данни са получени от изследване сред граждани на община Пловдив. За постигане на първичните бази данни е използван следният метод:

- онлайн анкета за самопопълване, която е достъпна на сайта на общината;

За популяризиране на анкетата са предприети действия за представянето и пред широката общественост, показващи, къде може да бъде намерена и попълнена тя. На сайтът има разяснение относно целта на изследването, възложителя и изпълнителя на изследването, както и гарантираната анонимност на индивидуалното мнение. За по-голяма представителност, при анкетните проучвания са заложени минимален брой на отговорите, който гарантира надеждност на резултатите (малка стохастична грешка).

Трябва да се отбележи сравнително високия дял на интерес към участие в изследването от страна на жителите на общината.

Период на теренната работа - 08.06.2021 – 17.06.2021 година

ИЗВАДКА

Извадката е постигната по метода на отзовалите се. Общата извадка е 425 случая. Този обем на извадката е достатъчен, за да гарантира надеждност на получените резултати. Все пак, трябва да се има предвид, че данните не могат да претендират за представителност, поради методът на изследване.

СТРУКТУРА НА АНАЛИЗА

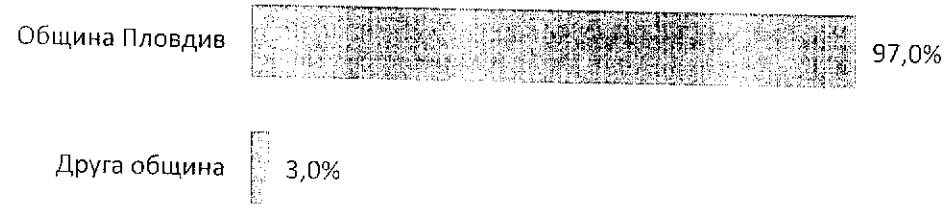
Анализът следва структурата на въпросника, който е попълван от респондентите, които са посетили посочения сайт и са дали своята оценка по поставените въпроси.

Приложение № III.2.

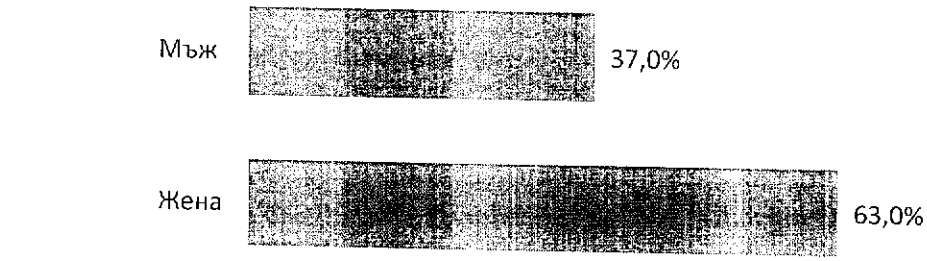
Цели и методология | 2

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА (профил на участвалите)

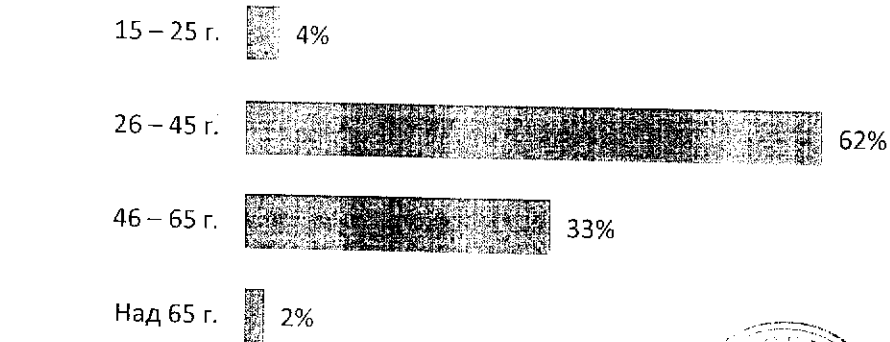
На територията на коя община живеете лично вие през по-голямата част от годината?

Посочете Вашият пол:

В коя от следните възрастови групи попадате:

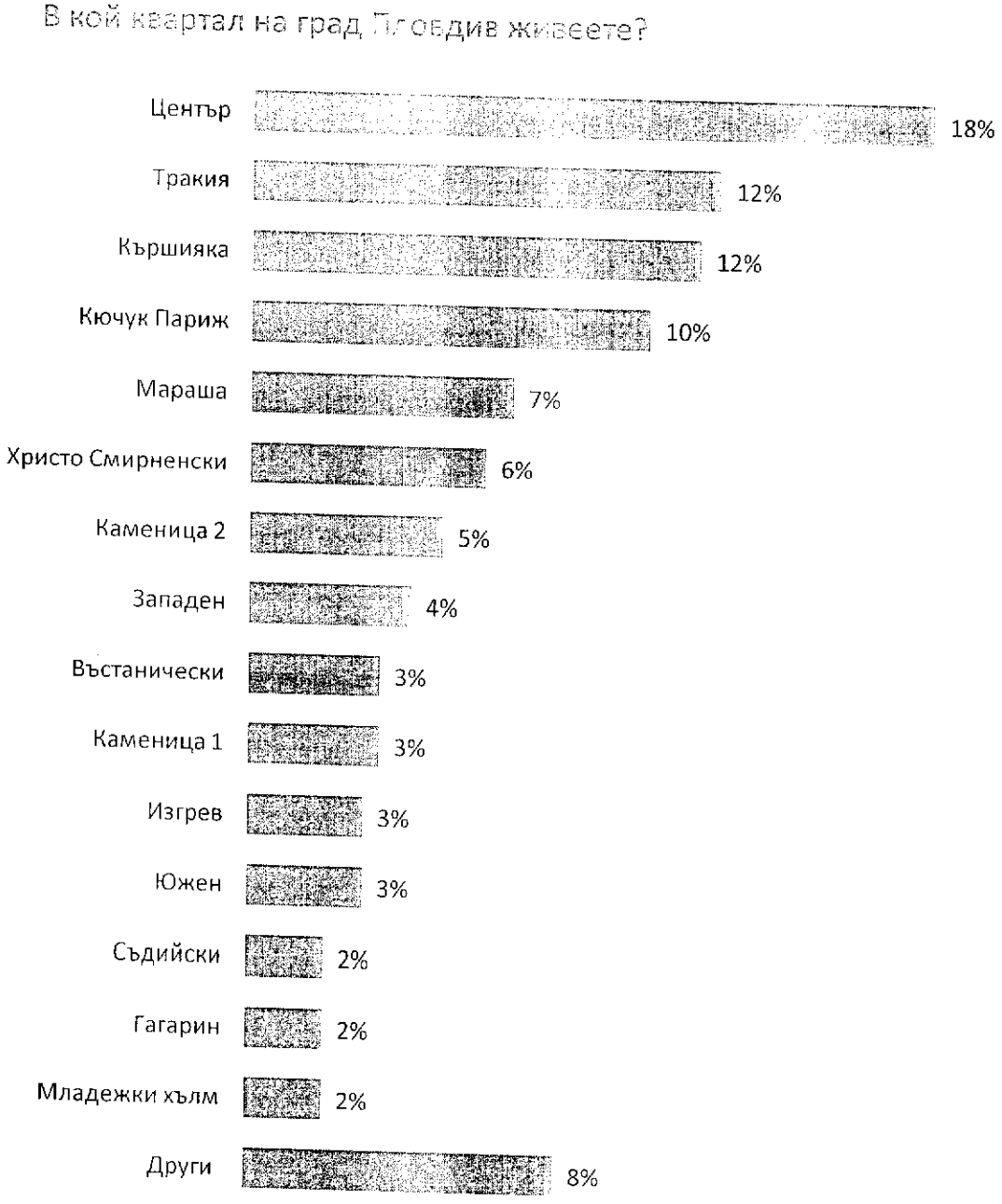

Всички (425)

Приложение № III.2.

Цели и методология | 3

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА (профил на участвалите)

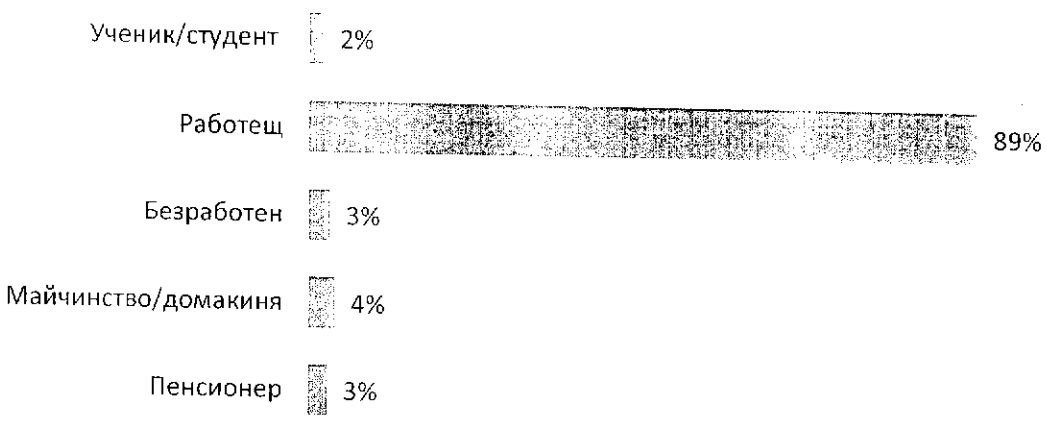

Приложение № III.2.

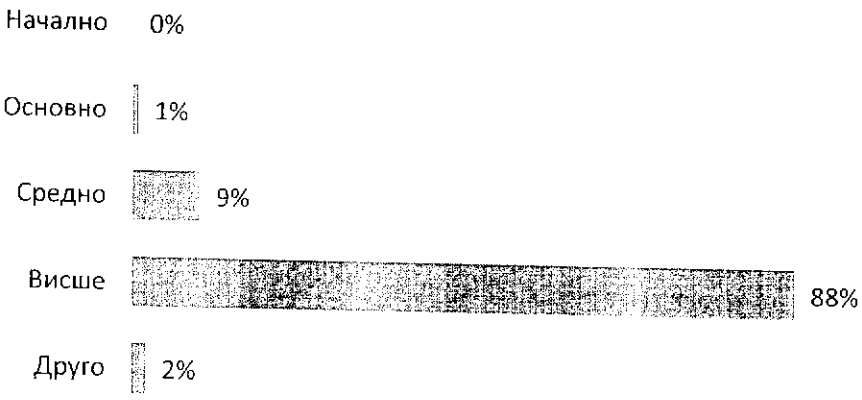
Цели и методология | 4

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА (профил на участвалите)

Какво е Вашето занятие към момента?

С какво образование сте?

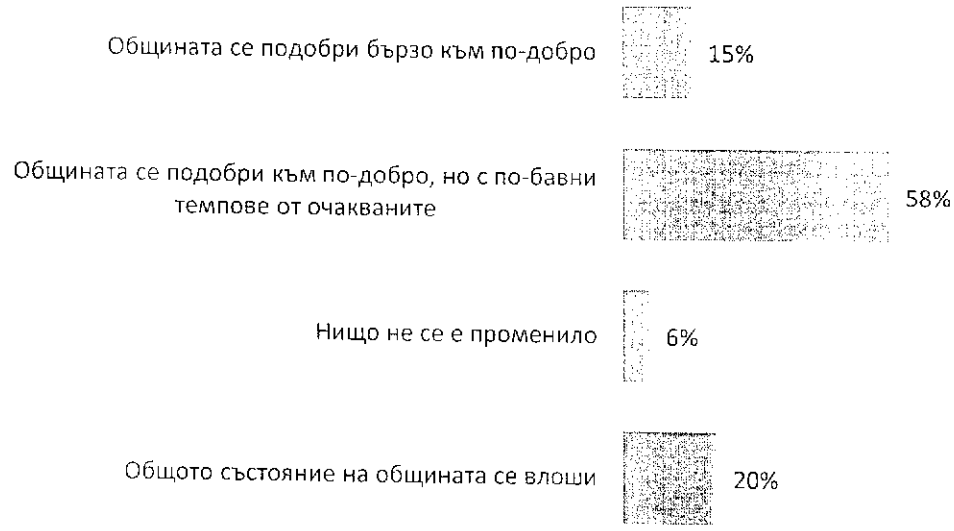

Всички (425)

Приложение № III.2.

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

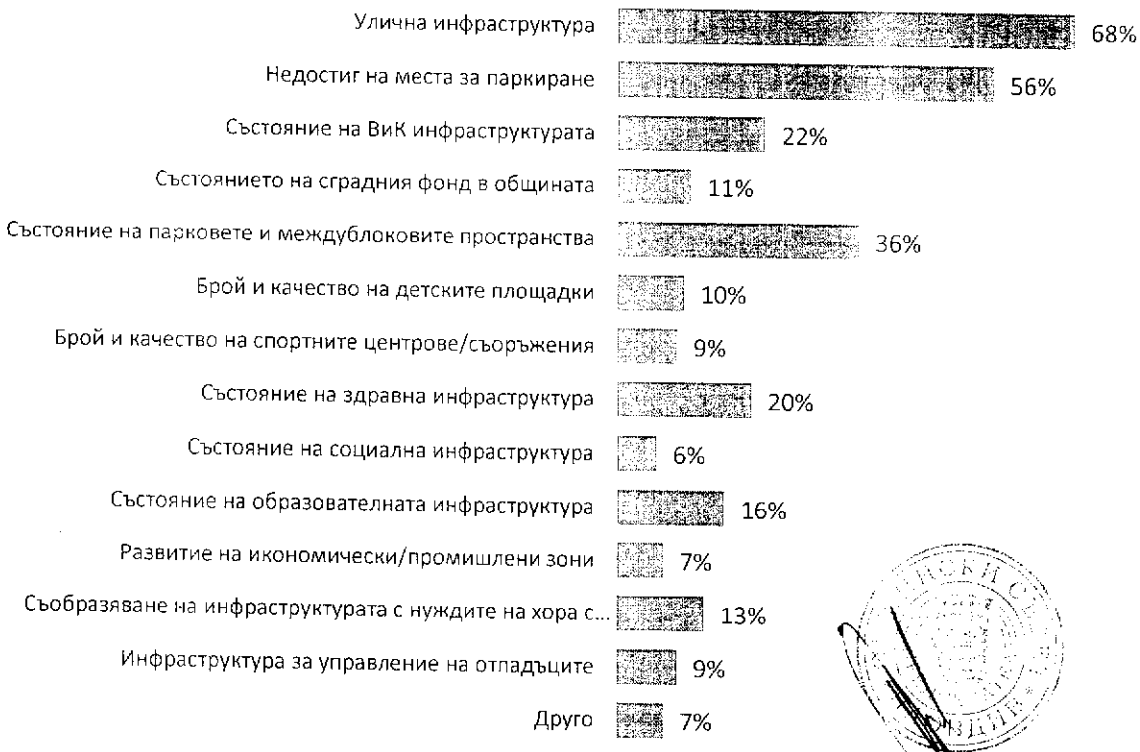
Как се промени Община Пловдив, като цяло, през последните 7 години?

База: ВСИЧКИ (425)

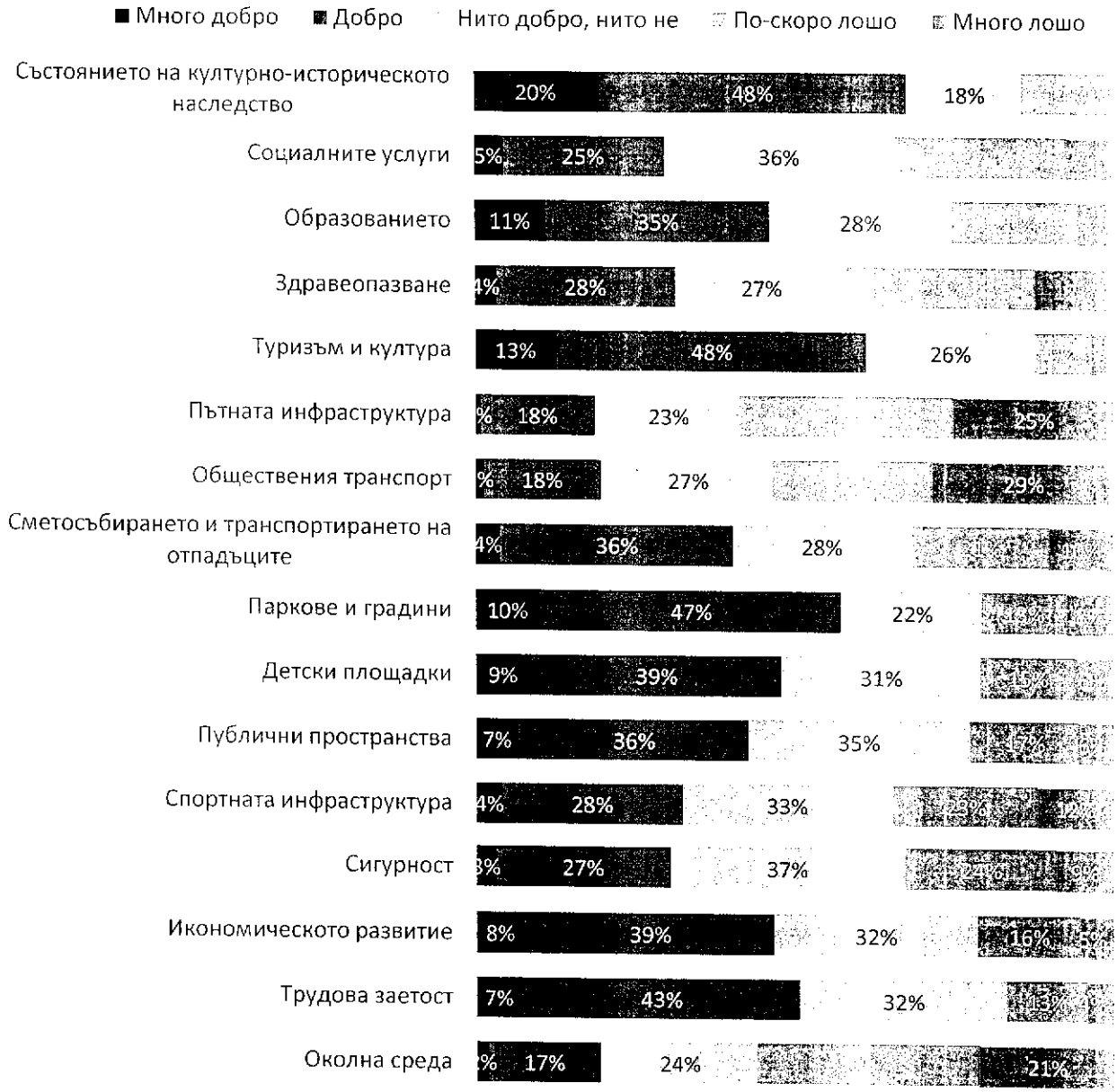
Малко над половината от всички, които са участвали в анкетата, смятат, че община Пловдив е подобрила състоянието си, но с по-бавни темпове от очакваното. 15% смятат, че всъщност подобрението е доста бързо. Точно една пета от всички са тези, които смятат, че общото състояние на общината се е влошило.
Основните аспекти, които имат нужда от подобрение са Уличната инфраструктура и Недостатъчните места за паркиране.

Кои аспекти на градската инфраструктура имат нужда да се подобрят?

Приложение № III.2.

Как оценявате състоянието на общината към момента по следните параметри?

База: ВСИЧКИ (425)

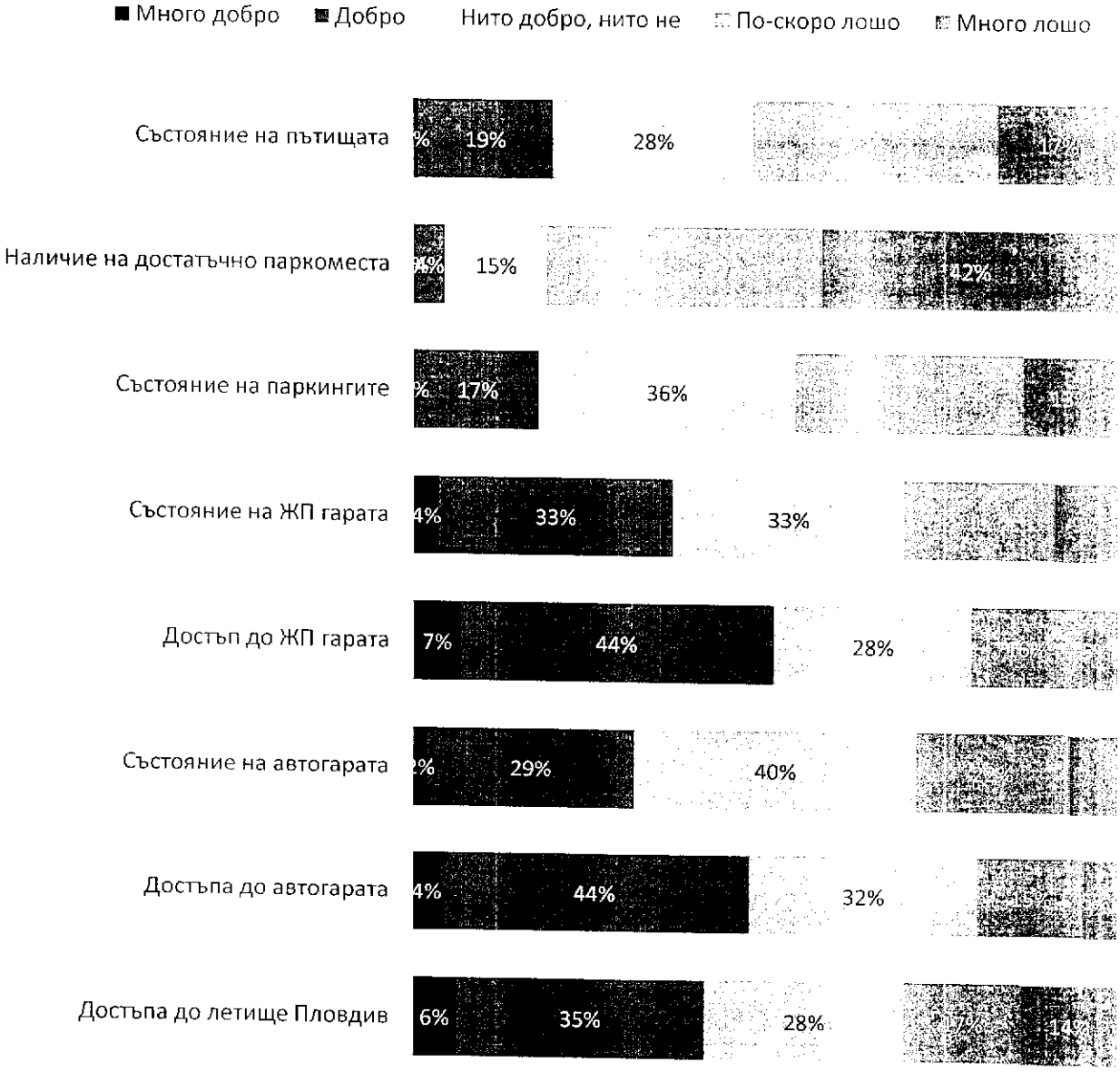
Най-високо оценени от респондентите са параметрите Състоянието на културно-историческото наследство на общината и Туризъм и култура – положителните отговори са дадени от общо около и над две трети от запитаните. Много близо до тях – с общо 57% на положителните оценки се нарежда параметърът Паркове и градини.

Други параметри с общо високи оценки са Образование, Трудова заетост и Детски площадки.

Съответно най-ниско оценени са Пътната инфраструктура и Обществения транспорт – единствено тук и при параметърът Спортна инфраструктура общия дял на отрицателните оценки са с общ дял по-висок от същия на положителните.

Приложение № III.2.

Как оценявате състоянието на транспортната инфраструктура по следните параметри?

База: ВСИЧКИ (425)

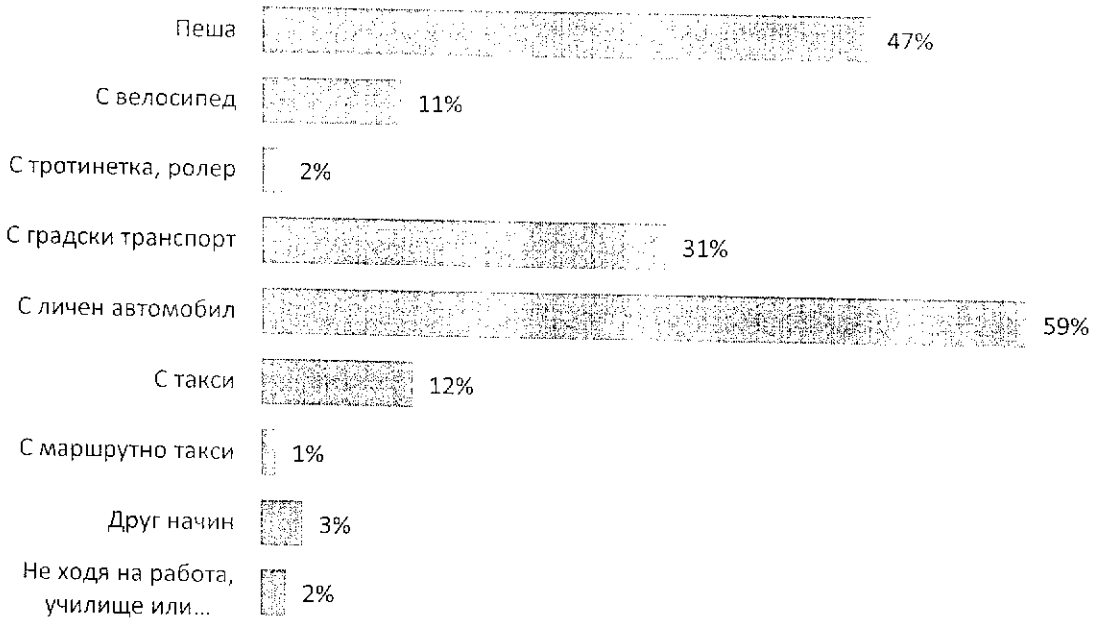
Най-високо оценени от респондентите са параметрите Достъп до ЖП гарата и Достъп до автогарата – положителните отговори са дадени от общо около и над половината от запитаните. Други параметри с преобладаващи положителни оценки са Състояние на ЖП гарата, Състояние на автогарата и Достъпа до летище Пловдив.

Съответно най-ниско оценен параметър е Наличието на достатъчно парко места – като тук отрицателните оценки са общо над 80% - съответно 42% Много лошо състояние и 39% По-скоро лошо състояние. Другите параметри със значителен дял на отрицателните оценки – значимо по-висок от този на положителните са Състоянието на паркингите и Състоянието на пътищата.

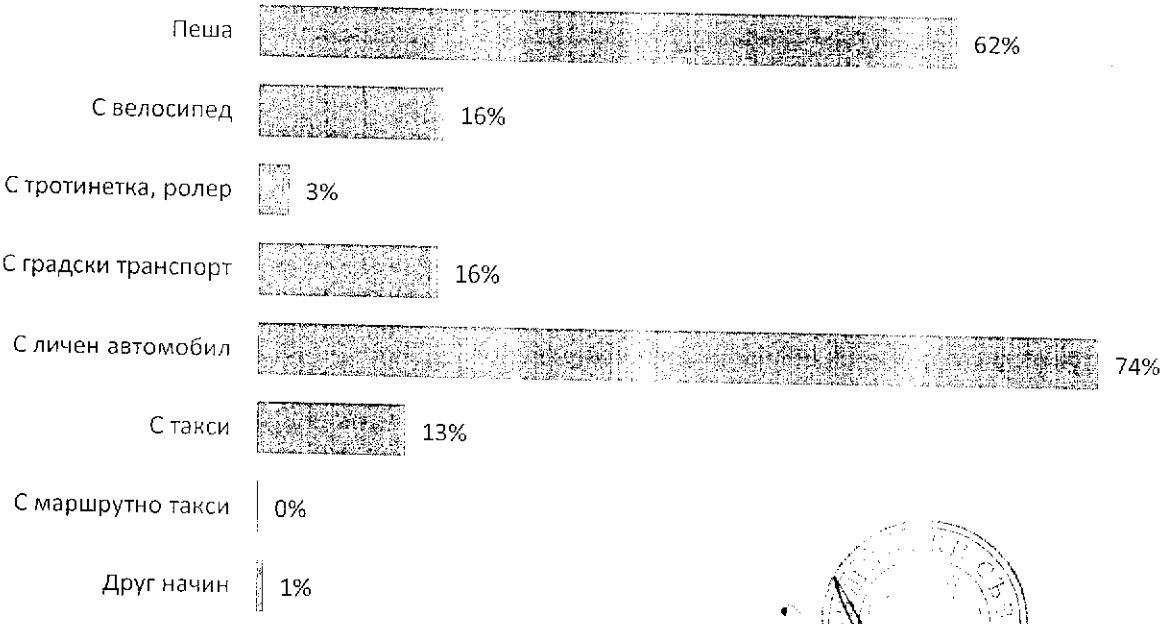
Приложение № III.2.

Високият дял на работещи и хора в активна възраст определя и основния начин на придвижване в града, независимо дали през работен или почивен ден – това е с личен автомобил. На второ място е посочено ходенето пеша, като то е характерно в значителна степен за повече хора през почивните дни, в сравнение с работите такива. Почти два пъти по-нисък е делът на ползващите градски транспорт в работи дни, в сравнение с този на ползващите този тип транспорт през уикендите и празниците. Делът на ползващите таксита и велосипеди не се влияе толкова от денят от седмицата.

Как се придвижвате през делничен ден до работа, училище или университет?

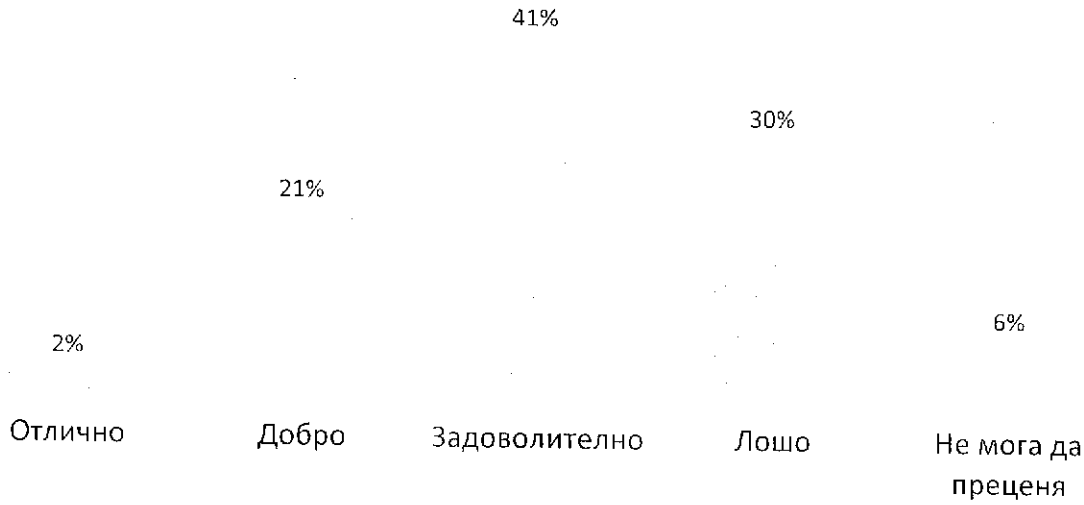
А как се придвижвате през почивните дни, независимо къде?

База: ВСИЧКИ (425)

Приложение № III.2.

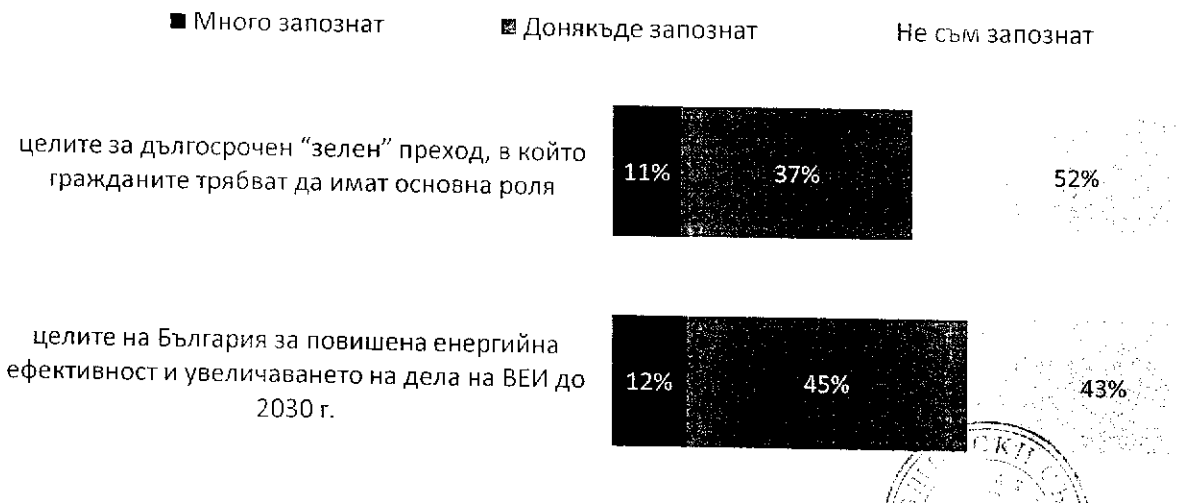
Моля, оценете състоянието на ВиК инфраструктурата във Вашия квартал!

Като Отлично определят състоянието на ВиК инфраструктурата в техния квартал едва 2% от всички, а отговор Добро е даден от една пета от запитаните. Отговор Лошо посочват 30% от всички, а отговор Не мога да преценя е с дял от 8%. Отговор Задоволително е посочен от малко над 40% от всички и е с най-висок дял след всички отговори.

Над половината от респондентите не са запознати с целите за дългосрочен "зелен" преход, в който гражданите трябват да имат основна роля – 52%. Много запознати се определят 11% от всички. Подобно е разпределението на отговорите и на въпроса за запознатост с целите на България за повишена енергийна ефективност и увеличаването на дела на ВЕИ до 2030 г. – тек Не съм запознат избират 43%, като отново това е най-високят дял, а отовор Много запознат – 12%.

До каква степен сте запознати с .....

База: ВСИЧКИ (425)

Приложение № III.2.

Как оценявате градската мобилност по следните параметри?

База: ВСИЧКИ (425)

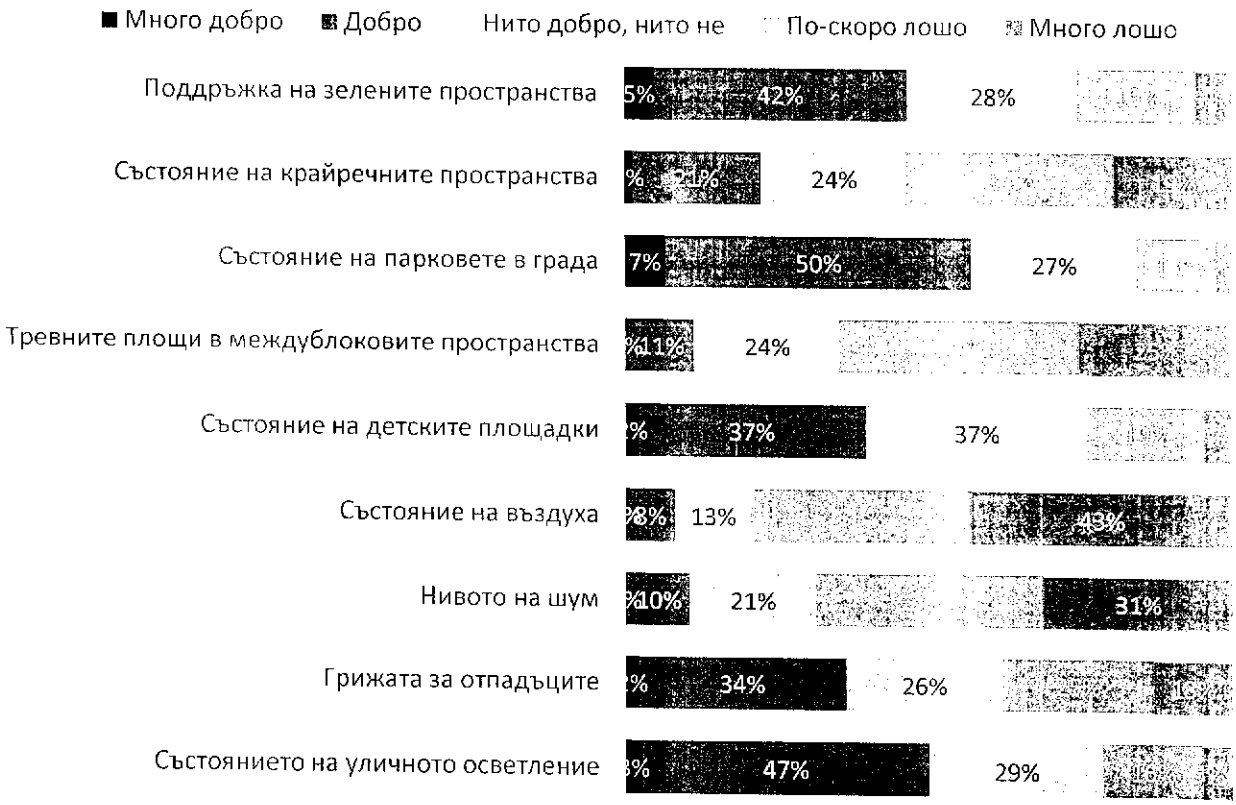
Най-високо оценен от респондентите параметър на градската мобилност е Състояние на наличните велосипедни алеи – положителни отговори са дадени от общо почти две трети от запитаните. Друг параметър с преобладаващи положителни оценки е Удобство на спирките за градски транспорт.

Съответно най-ниско оценен параметър е Удобства за майки с колички и хора в неравностойно положение – като тук отрицателните оценки са общо 65% - съответно 28% Много лошо състояние и 37% По-скоро лошо състояние. Другите параметри със значителен дял на отрицателните оценки – значимо по-висок от този на положителните са Състоянието на пешеходните зони и Възможностите за безопасно пресичане.

При оценките на околната среда най-високи оценки наблюдаваме при параметрите Състояние на парковете в града – общо 57%, Състояние на уличното осветление – общо 50% и Поддръжка на зелените пространства с дял от общо 47%.Като цяло, по повечето други параметри, с изключение още само на състояние на детските площадки, отрицателните оценки преобладават. Най-ниско оценено е Състоянието на въздуха – тук общо отрицателните оценки са 79%, съответно 43% за Много лошо и 36% за Лошо. Висок дял на отрицателните оценки наблюдаваме и при параметъра Нива на шум – общо 69%. Висок дал на ниските оценки има общо и за позициите Тревните площи в междублоковите пространства – 65% и Състояние на крайречните пространства – 54%.

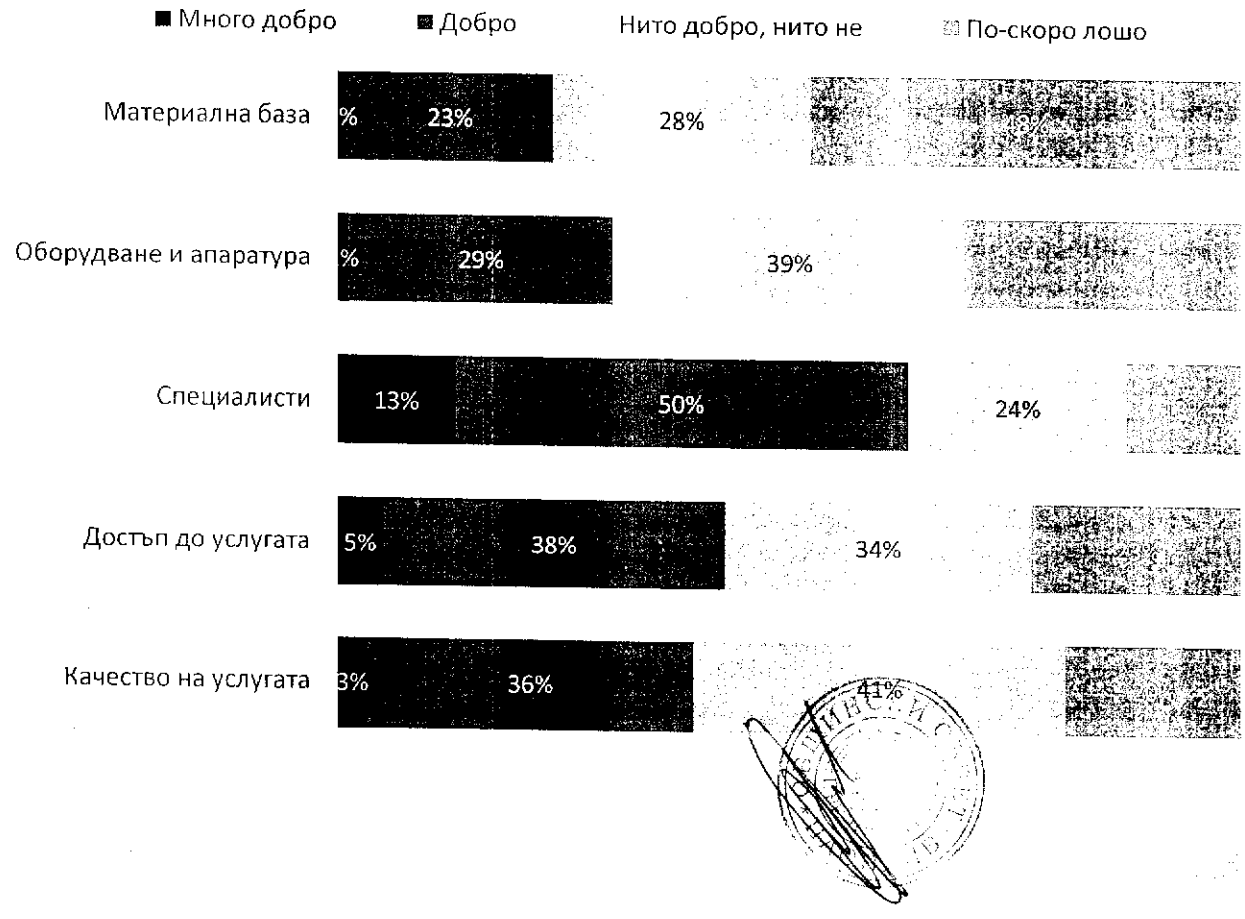
Приложение № III.2.

Как оценявате състоянието на околната среда по следните параметри?

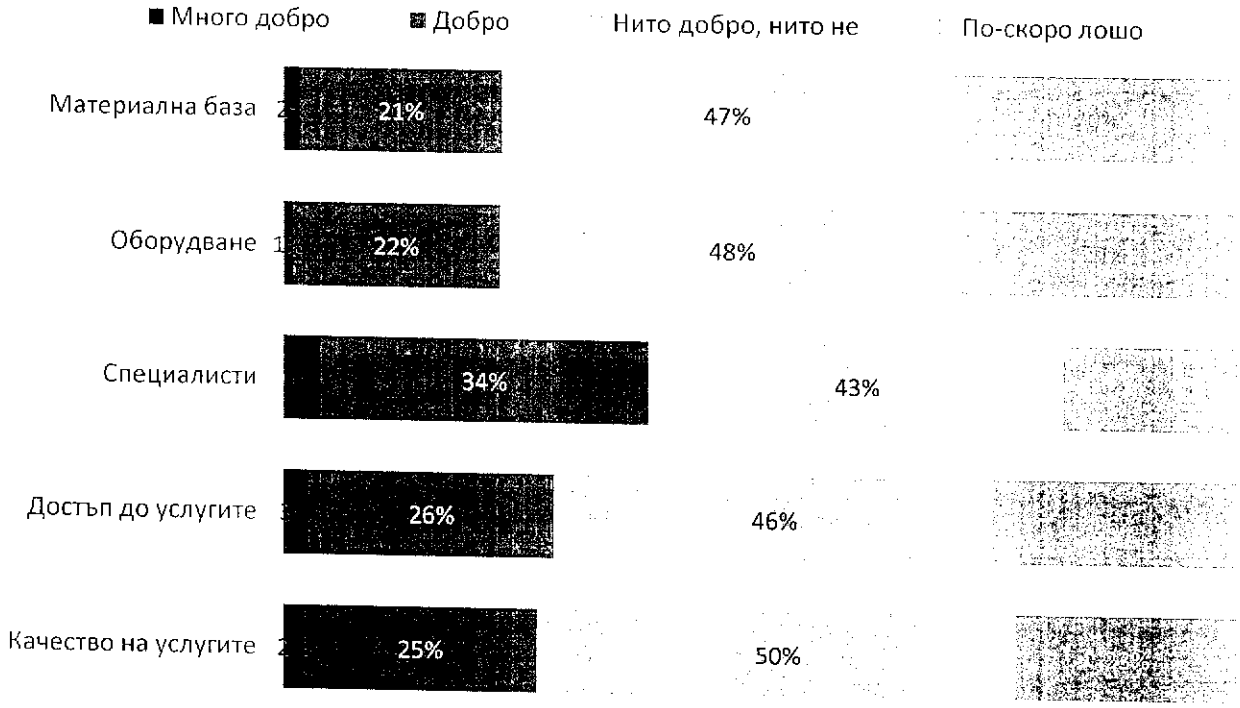
База: ВСИЧКИ (425)

Как оценявате качеството на здравните услуги по следните параметри?

Приложение № III.2.

Как оценявате качеството на предоставяните социални услуги?

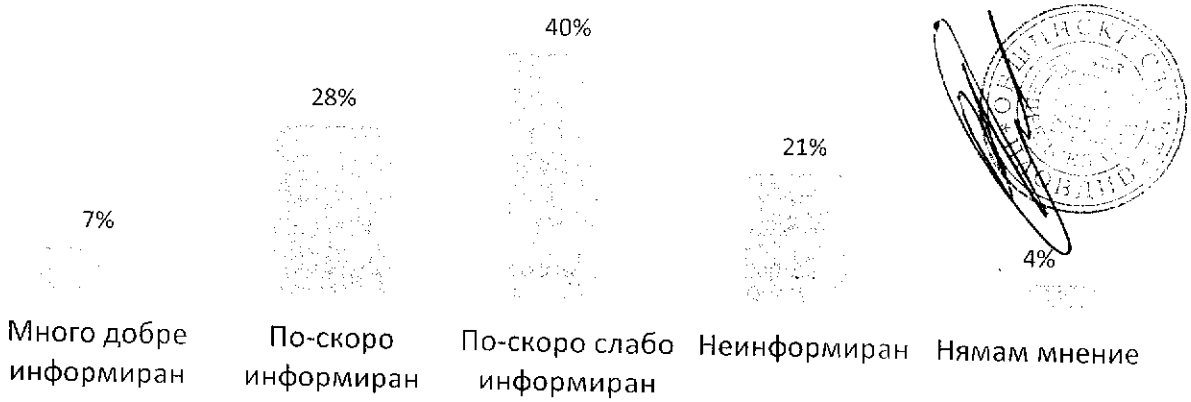
База: ВСИЧКИ (425)

Най-ясно изразеният параметър, при оценката на качеството на здравните услуги, при който наблюдаваме по-висок дял на положителните оценки е качеството на Специалистите по здравни грижи – общо 63%. Други параметри с преобладаващ дял на положителните оценки са Достъп до услугата и Качество на услугата.

При оценките на качеството на предоставяните социални по всички параметри преобладават отговорите Нито добро, нито не. Все пак най-високо оценки наблюдаваме отново по параметъра Специалисти.

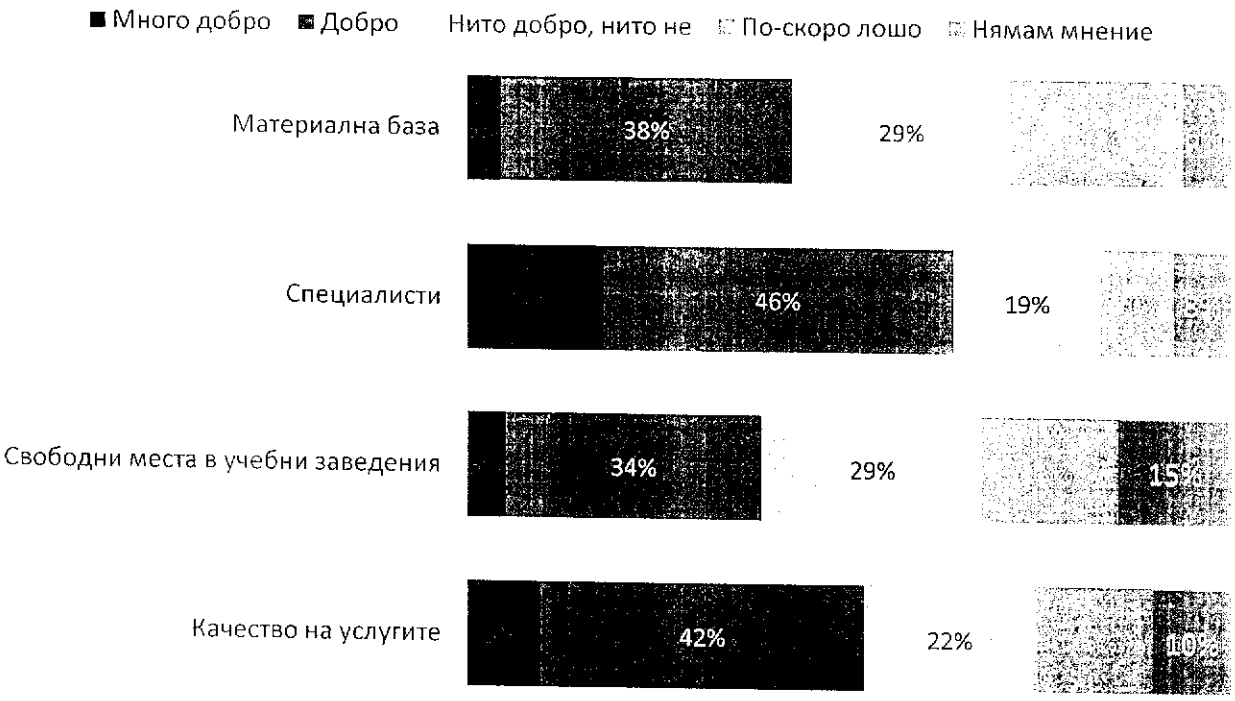
Участниците в онлайн анкетата по-скоро слабо информирани за социалните услуги, предоставяни на територията на общината, които могат да ползват при нужда – 40% от всички са посочили този отговор. По-скоро информирани се определят 28%, а неинформирани са 21%.

Доколко лично Вие сте информирани за социалните услуги, предоставяни на територията на общината, които могат да ползват при нужда?

Приложение № III.2.

Как оценявате качеството на общински образователни услуги – средно училище по следните параметри?

База: ВСИЧКИ (425)

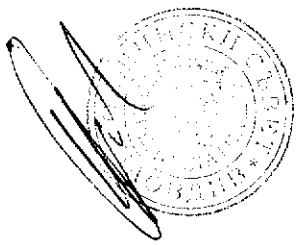
Най-ясно изразеният параметър, при оценката на качеството на общинските образователни услуги – средно училище, при който наблюдаваме по-висок дял на положителните оценки е отново качеството на Специалистите – общо 56%. Друг параметър със значително преобладаващ дял на положителните оценки е Качество на услугите. Но навсякъде най-висок е делът общо на положителните оценки.

След това питане е зададен отворен въпрос, където респондентите могат, при желание да уточнят конкретните нужди за подобряване по изброените аспекти, ако има такива. По-долу са представени част от отговорите:

- ✓ *Образованието трябва да е безплатно и на много по добро ниво, Би било добре да вдигнем заплатите, като втори град в България.*
- ✓ *Училищата и университетите имат по-скоро лоша материална база и изостават технически от съвременните изисквания спрямо САЩ и други страни от ЕС.*
- ✓ *Необходимо е подобряване на правилата за доставка на храна в училищата. Настоящите тестени изделия немалко деца не ги харесват, а други пълнеят. В училището, в което учи детето ми не е възможно в стола да се поръча само супа, а е задължително да се поръчат и останалите 2 ястия. Алтернативно може да се яде само втор и трето. Само супа не може. Необходимо е да се провери дали се събират пари от родителите за консумативи.*
- ✓ *1. Учителите трябва да подготвят децата до степен да вземат матурите с отлична оценка до 5.50. За последните 0.50 нека да се взимат извънкласни уроци. Основен проблем е "не преподаваме в клас,за да работим на частно". 2. Трябва да имат физическа култура реална, не на хартия. 3. Практически занимания по всички предмети, предполагащи такива, за повишаване разбираемостта и интереса!*

Приложение № III.2.

- ✓ *Трябва много по голям контрол върху образованието. Това е бъдещето, наука и технологии.*
- ✓ *материалната база е кошмарна--> поне интегриране на повече технологии и обособяване на т.нар "обърнати стаи-Inverted classrooms"; учениците са немотивирани-->повече интерактивни занимания, техники за работа в екип, повече пратикчески упражнения; в някои училища е страшно --не знам какво да предложа за ужасните учители, дисциплина и условия там.*
- ✓ *Най ми е болно, че здравеопазването се превърна в бизнес. Всяко ДКЦ е в плачевно комунистически състояние. Болниците с наполовина ремонтирани. Отделенията са неподдържани, има и съвестни хора, които си вършат работа, но са много малко. На всеки трябва да му се плати на ръка за да ти обърне внимание, но и с цялата си наглост се държат ужасно с хората.*
- ✓ *Трябва да се вземат мерки за стимулиране на млади хора / студенти, поне да обмислят педагогиката като възможна професия, защото има огромен недостъг на млади учители, което от своя страна поставя учениците в ситуация, в която с човека пред тях ги делят поне 2-3 генерации. Задължително в училищата трябва да има шкафчета за всички ученици - не е нормално да говорим за развиване на образованието в 21в., а да караме децата да носят по 4кг учебници и тетрадки всеки ден.*
- ✓ *можем да се сетим поне за няколко училища, които могат да се срутят всеки момент.*
- ✓ *Да се построи сграда на Математическата гимназия!*
- ✓ *грамотни преподаватели , които да не искат пари , за да обучават децата ни , нормални условия , безплатни учебни материали , свободни места*
- ✓ *Училищата са с бюджет, който не може да стигне за основни ремонти на сградния фонд. Мисля, че е морално задължение на общината да подобри всички бази в града, а не да има приоритет за определени училища. Нужна е смяна на дограма, климатици в учебните стаи, саниране на сградите...*
- ✓ *Отпадане на двусменното обучение Осигуряване на спортна база за децата Повече детски градини*
- ✓ *самостоятелна сграда на Математическа гимназия "Акад. Кирил Попов"; - заделяне на повече средства от бюджета на община Пловдив за непредвидени текущи ремонти; - оптимизиране на училищната мрежа.*
- ✓ *Достъп на деца със СОП до училища. По-голяма подкрепа от специалисти в учебния процес.*
- ✓ *Голяма част от учебните заведения НЯМАТ физкултурни салони и спортни площадки*
- ✓ *Повишено финансиране за училищните институции, които средства да се усвоят в посока подобряване на материалната база и поддържане на дворни части.*
- ✓ *Материалната база на някои училища се развива с отлични темпове - санират се, подобряват се условията, а други остават неприветливи и залагат само на проектна дейност! Подкрепата на Община Пловдив, трябва да е разпределена равномерно към всички училища на територията на Общината!*

Приложение № III.2.

Как оценявате качеството на детски градини по следните параметри?

База: ВСИЧКИ (425)

Най-ясно изразеният параметър, при оценката на качеството на детските градини – при който наблюдаваме по-висок дял на положителните оценки е отново качеството на Специалистите – общо 59%. Други параметри с преобладаващ дял на положителните оценки са Материалната база и Качество на услугите. Единствено при Свободни места в детските градини – една трета от запитаните са дали отговори По-скоро лошо.

След това питане е зададен отворен въпрос, където респондентите могат, при желание да уточнят конкретните нужди за подобряване по изброените аспекти, ако има такива. По-долу са представени част от отговорите:

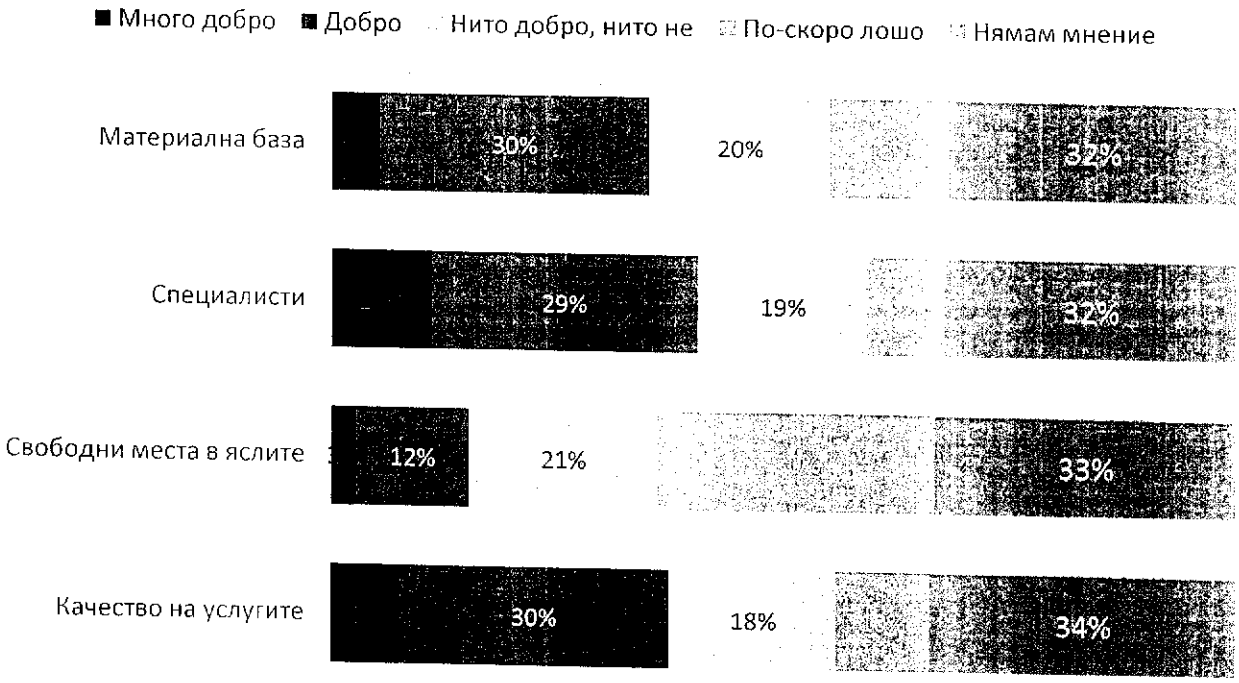
- ✓ *Трябва да има повече детски градини и ясли.*
- ✓ *Трябва персоналът на детските заведения да е повече. Не както е сега - 2 госпожи (лели) да се грижат за 30 деца. Трябва съотношението да е например 1 госпожа - 5-6 деца.*
- ✓ *Да се следи непрекъснато за реалната адресна регистрация на децата чрез внезапен контрол и при установяване на различна, децата да заемат място в прилежащата им детска градина.*
- ✓ *Инфраструктурата е ужасна около детски градини и ясни. Пример: Отивам на работа и трябва да оставя дете пред детска градина, но няма къде да паркирам, за да го оставя. Какво тряба да направя? Решение: Пред детска градина "Мир" има възможнос да се освободи паркинга пред детската градина само за родители, който си водят децата на градина във времеви перидон: 7.30 - 8.30 и 17.00 до 18.00. Защото паркинга мисля, че общински и да се вземат мерки, защото сега спираме пред гаражи и получаваме ежедневни заплахи.*
- ✓ *Липса на места в градините. За последните години не е построена нито една нова, а се правят изкуствени номера за замазване на очите на хората - пример ремонт, чисто административно разделяне една градина на две с гръмкото име че се създава нова, а всъщност местата не се увеличават и т.н.*

Приложение № III.2.

- ✓ *Повече детски градини и повече и по - интересни забавления за децата.*
- ✓ *Да се въведат психотестове за учителите в детските градина и да се следи редовно тяхното психично здраве. Защото имам наблюдения, че много психически нестабилни учителки обучават и сегрижат за децата ни.*
- ✓ *разкриване на повече свободни места чрез откриване на нови ДГ и групи, за да се намали пълняемостта на групите в ДГ както са в момента*
- ✓ *Прекалено/ недопустимо голям брой на децата в групите Недостатъчен брой на детските градини Липса на спортна база в ДГ*
- ✓ *Необходимост от саниране на старите детски градини, нужда от проверен и квалифициран персонал.*
- ✓ *Както вече написах, детските заведения трябва да бъдат реновирани и освежени по стандарт и това да важи за абсолютно всички!!!*
- ✓ *Приемат се болни деца с бележки "клинично здрав" при положение ,че детето не е преглеждано.Учителите са безсилни и ги приемат...Родителите злоупотребяват с това,а другите родители заплашват учителите,които нямат вина.Както казах по-горе,група по група елиминират една културна детска градина в квартала.И в едно от училищата затварят едната подготвителна група и съм в шок,КЪДЕ ще учи детето ми.*
- ✓ *Осъвременяване на материалната база, квалификация на специалистите, намаляване на административната документация и на директорите и на педагогическите специалисти, за да се фокусират върху резултатите на децата и самия процес.*
- ✓ *Контрол върху дейността на педагогическите специалисти.*
- ✓ *стиране на общината в откриване на по-голям брой детски градини на територията си.*
- ✓ *Камери във всяка стая и ъгъл на градините! В нашата персонала не искал да го следят! Нашите госпожи бяха чудесни, но скоро в същата градина се оказа, че групичката на племенника ми редовно госпожата ги препляска- с линия по гърба и главата и запрахи-" Ако кажете вкъщи ще стане страшно!" Родителите на посмяха да се оплачат, директорката разбра, госпожата е смъмрена, но на работа и очакваща новата си първа група! Камери във всяка стая! И достъп до тях на хора над директора! Без достъп до родителите, защото ще се качат на главите на госпожите, но да има и външен човек надзор над директорите!*
- ✓ *По- често подновяване на материалната база и всичко необходимо за работата на учителите. Най- важното е намаляването на броя деца в група!!! Колкото и добри специалисти да работят в ДГ, справянето с 30 деца за един учител е смазващо!*
- ✓ *раждане на иновативна образователна среда, утвърждаване и укрепване на модерна визия, за да бъдат привлекателни и желани всички детски градини.*
- ✓ *Повече свободни места в детските градини, детски площадки*
- ✓ *Да се повиши и подобри материалната база , както и персонала, който е обслужващ - т-н хигиенисти. Не може една леличка да сменя памперси, да чисти тоалетни, да се грижи за сервирането на храната тези две дейности са несъвместими/ храна - хигиена. По един човек който отговаря за въпроси с хигиената и един човек, който обслужва децата - без едновременно бърсане на дупета и сервиране на храна на група. Може да се повиши броя на медицинския персонал.*

Приложение № III.2.

Как оценявате качеството на детски ясли по следните параметри?

База: ВСИЧКИ (425)

На този въпрос по всички изследване параметри преобладават оценките Намам мнение. Отново при качеството на Специалистите – общо 40% са дали положителни отговори, а 9% са отрицателните отговори. Други параметри със значително преобладаващ дял на положителните оценки са Материалната база и Качество на услугите. Единствено при Свободни места в детските градини – около една трета от запитаните са дали отговори Лошо и по-скоро лошо.

След това питане е зададен отворен въпрос, където респондентите могат, при желание да уточнят конкретните нужди за подобряване по изброените аспекти, ако има такива. По-долу са представени част от отговорите:

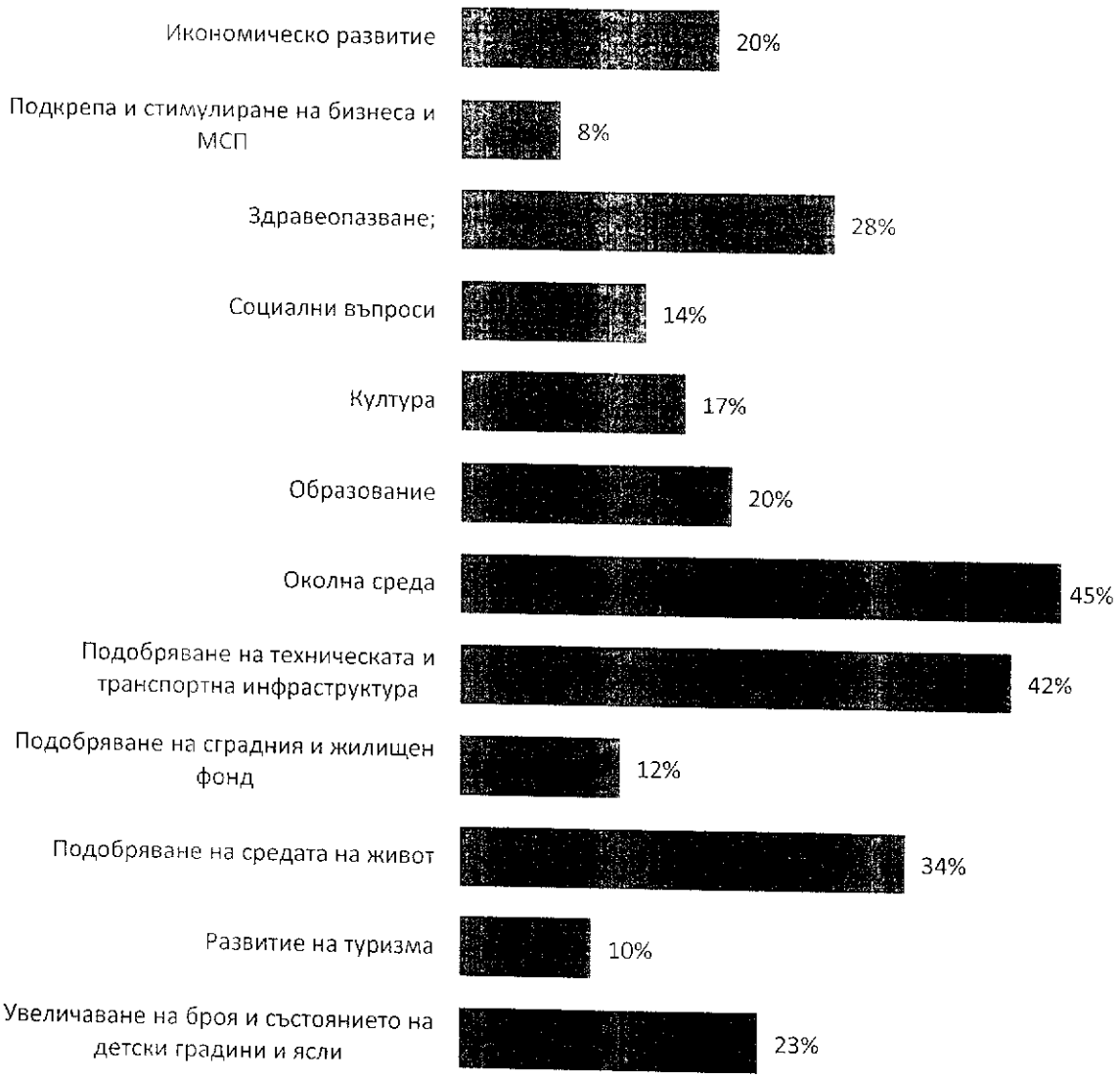
- ✓ *Учителите трябва да пазят децата, а не да ги избутват или да им се пулят, това да деца на 1-2 годинки и все още не осъзнават какво се случва, камоли някое да плаче и възпитателката да се държи като Цербер с него.*
- ✓ *Трябва да има повече детски градини и ясли. Трябва персоналът на детските заведения да е повече. Не както е сега - 2 госпожи (лели) да се грижат за 30 деца. Трябва съотношението да е например 1 госпожа - 5-6 деца. Трябва персоналът да се избира с по-строг контрол и регулярно да бъде подлаган на прегледи за проверка на психическото здравеИзграждане на нови и ремонт и Благоустрояване на съществуващите сгради и обслужващи пространства.*
- ✓ *Храната за децата е с лоши качества и дори не изглежда добре. Не е нормално за всичко да събираме париында купуваме все по нещо за градините*
- ✓ *Строителство на нови детски ясли за да могат родителите да работят.*
- ✓ **Видео наблюдение навсякъде; При съмнения се изискват записите от конкретна дата;*
- ✓ *Недостатъчен брой на детските ясли Голям брой на децата в групите*
- ✓ *Липса на места и специалисти. Ниски заплати, които не мотивират специалисти да работят там.*

Приложение № III.2.

- ✓ *Има места които изобщо не трябва да имат право да функционират като детски ясли. Лоша база, липса на персонала, повечето служители работещи след пенсия.*
- ✓ *Необходимост от саниране на сградите, поставяне на камери и контрол и проверка на персонала.*
- ✓ *В нашия квартал има само 2 ясли,много трудно влезнахме ,но съм доволна от всичко там.*
- ✓ *Крайно недостатъчно свободни места. Липса на достатъчно детски ясли.*
- ✓ *Материална база да се поднови,по - големи заплати за специалистите,повече свободно места.*
- ✓ *Материалната база,площадките за игра -настилки и съоръженията,които са стари да се подменят*
- ✓ *Изграждане на детски площадки в яслите*
- ✓ *Материалната база трябва да се обнови и осъвремени.*
- ✓ *Повишаване на качеството на храната!!!*
- ✓ *Ремонт на сградния фонд и нови сгради за детски ясли*
- ✓ *Недопустимо е в общинска детска ясла да няма нито една катерушка (ДЯ"Приказен свят, например), недопустимо е децата да не се каляват навън и да не ги извеждат изобщо през деня в месеците от септември до юни!), недопустимо е да няма назначен детски психолог във всяко общинско детско заведение!)*
- ✓ *Повече ясли и по-малък брой деца в групите*
- ✓ *Да се разкрият повече детски заведения - ясли, които да имат и големи дворове за излизане на децата на въздух и игри.*

Приложение № III.2.

Кои трябва да са основните приоритети за развитие на община Пловдив през следващите години, според Вас?

База: ВСИЧКИ (425)

Очакванията на жителите на Пловдив за следващите години са за основен приоритет да бъдат изведени Околната среда с 45%. На второ място с дял от 42% се посочва от всички Подобряване на техническата и транспортна инфраструктура.

На трето място е посочено Подобряване на средата на живот с 34% и Здравеопазването с 28%.

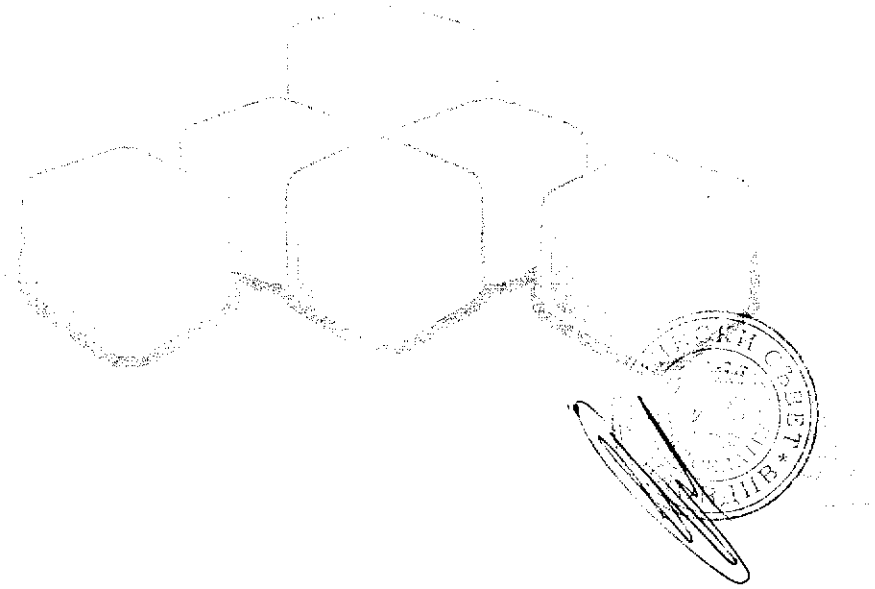
Най-нисък дял посочване като приоритет за бъдещо развитие се получава при приоритет Развитие на туризма – едва 10%.

Приложение № III.3.

Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване сред организации

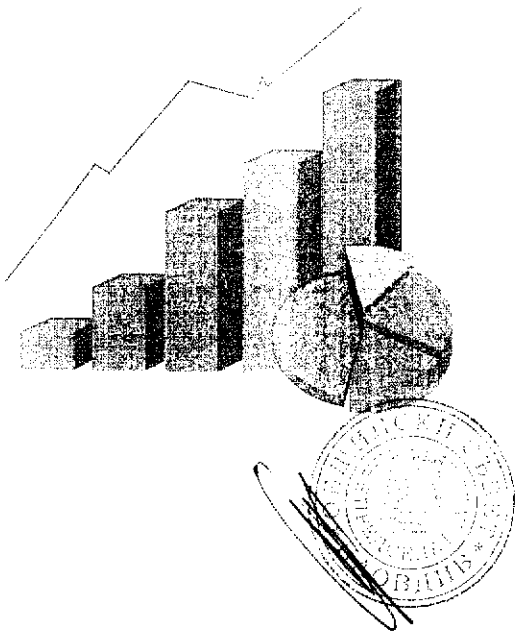
ЕТАП2: Анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответната територия

План за интегрирано развитие на Община Пловдив

Приложение № III.3.

МЕТОДОЛОГИЯ

Приложение № III.3.

Цели и методология | 1

МЕТОДОЛОГИЯ

Представените в доклада данни са получени от изследване сред представители на организации на община Пловдив. За постигане на първичните бази данни е използван следният метод:

- онлайн анкета за самопопълване, която е публикувана на сайта на проекта и е насочена към организации, регистрирани на територията на община Пловдив.

За популяризиране на анкетата са предприети действия за популяризиране и достигане до възможно най-широк кръг от организации на територията на общината. За по-голяма представителност, при анкетните проучвания са заложени минимален брой на отговорите, който гарантира надеждност на резултатите (малка стохастична грешка).

Трябва да се отбележи сравнително ниския дял на интерес към участие в изследването от страна на потенциалните респонденти.

ИЗВАДКА

Извадката е представителна за изследваната целева група. Общата извадка е 105 случая при планиран минимум от 200 анкети. Това не може да гарантира изпълнението на планираната максимална стохастична грешка, която не е повече от седем процента, т.е. максималната относителна грешка на оценките не надвишава 7% за 50% относителни дялове при гаранционна вероятност P(t)=0.95.

СТРУКТУРА НА АНАЛИЗА

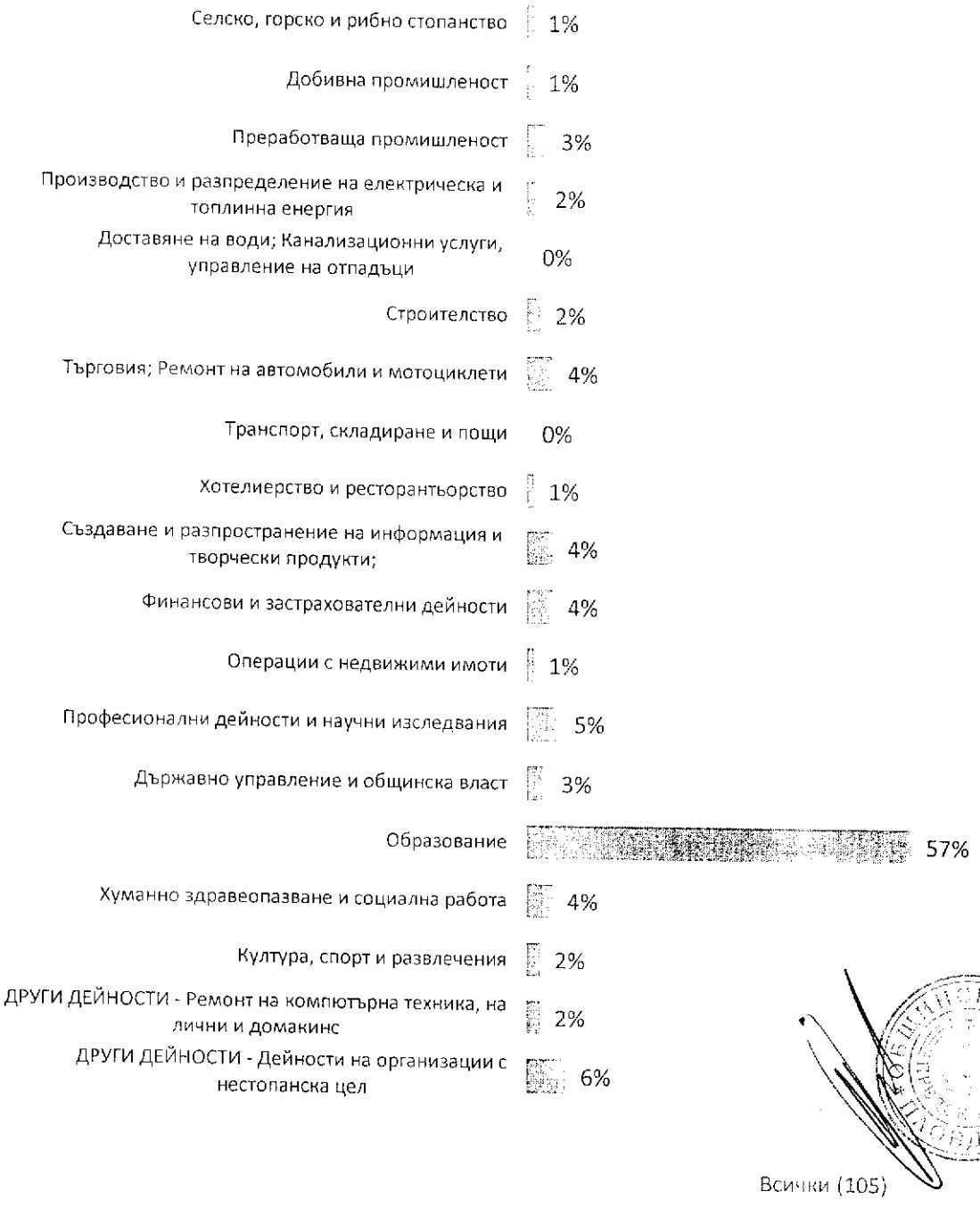
Анализът следва структурата на въпросника, който е попълван от респондентите, които са завършили анкетата и са дали своята оценка по поставените въпроси.

Приложение № III.3.

Цели и методология | 2

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА
(профил на участвалите)

В коя от следните позиции по Класификация на икономическите дейности (КИД 2008) е основната дейност на организацията, която представлявате?

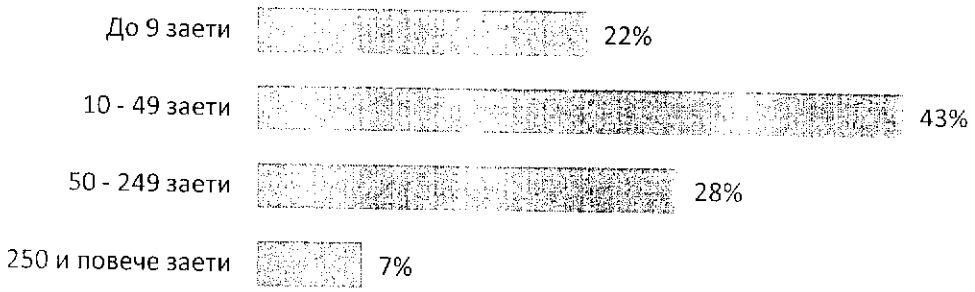
Всички (105)

Приложение № III.3.

Цели и методология | 3

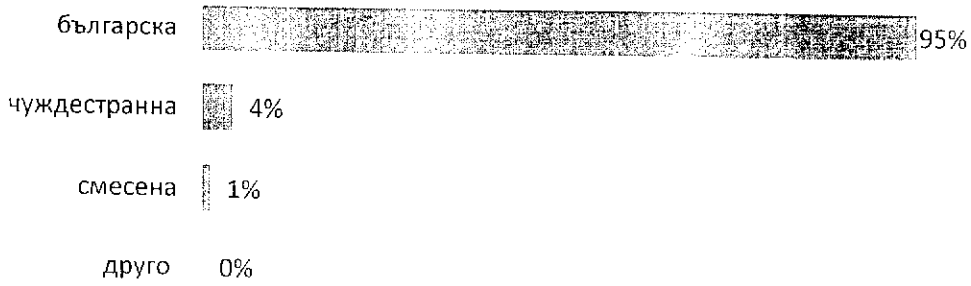
СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА (профил на участвалите)

Какъв е броят постоянно заети лица във Вашата организация?

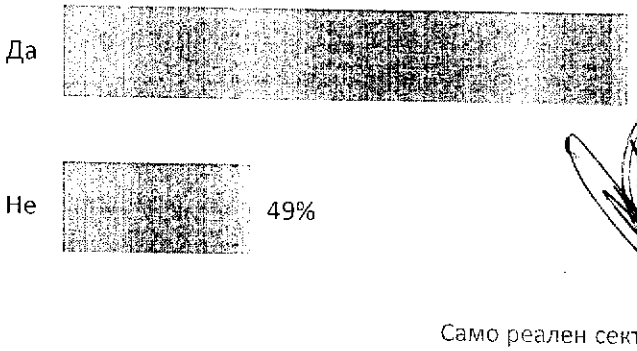
Без държавна и общинска власт (101)

Собствеността на вашето предприятие е:

Само реален сектор (101)

Срещате ли трудности при набиране на квалифициран персонал за Вашата дейност в региона?

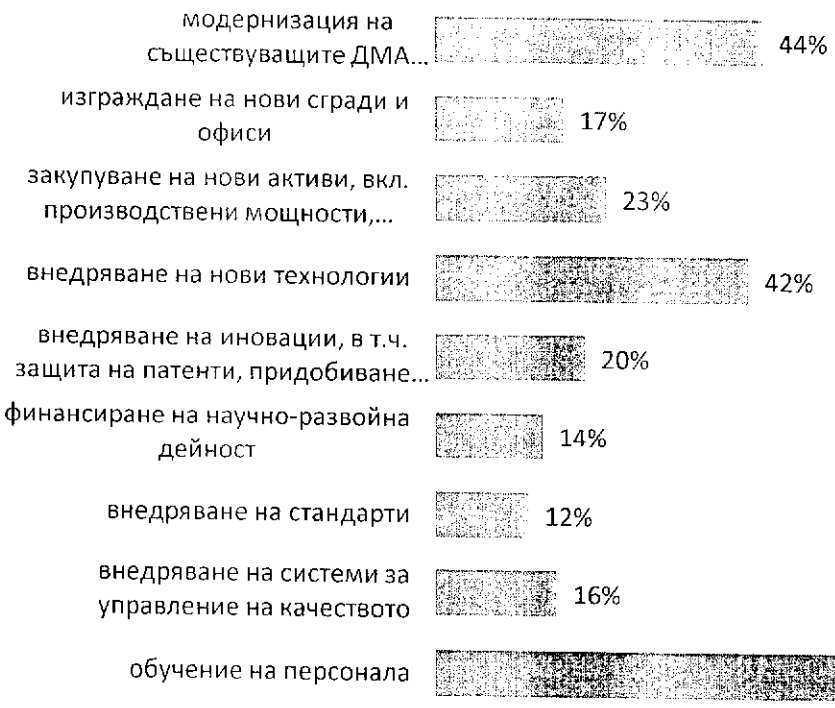
Само реален сектор (89)

Приложение № III.3.

Цели и методология | 4

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА (профил на участвалите)

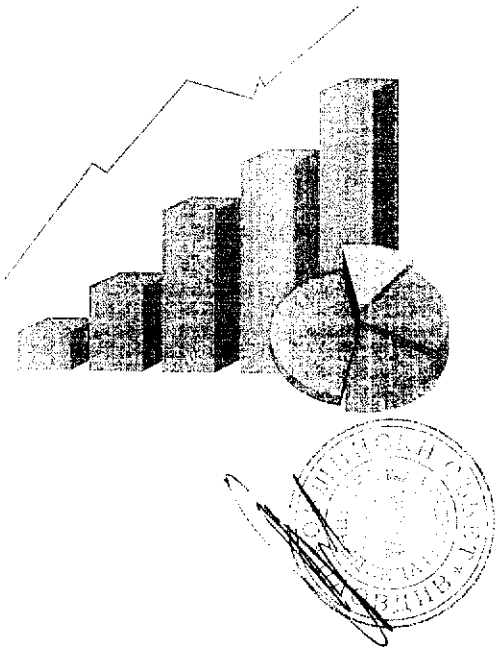
През последните 7 години Вашето предприятие извършвало ли е:

Само реален сектор (95)

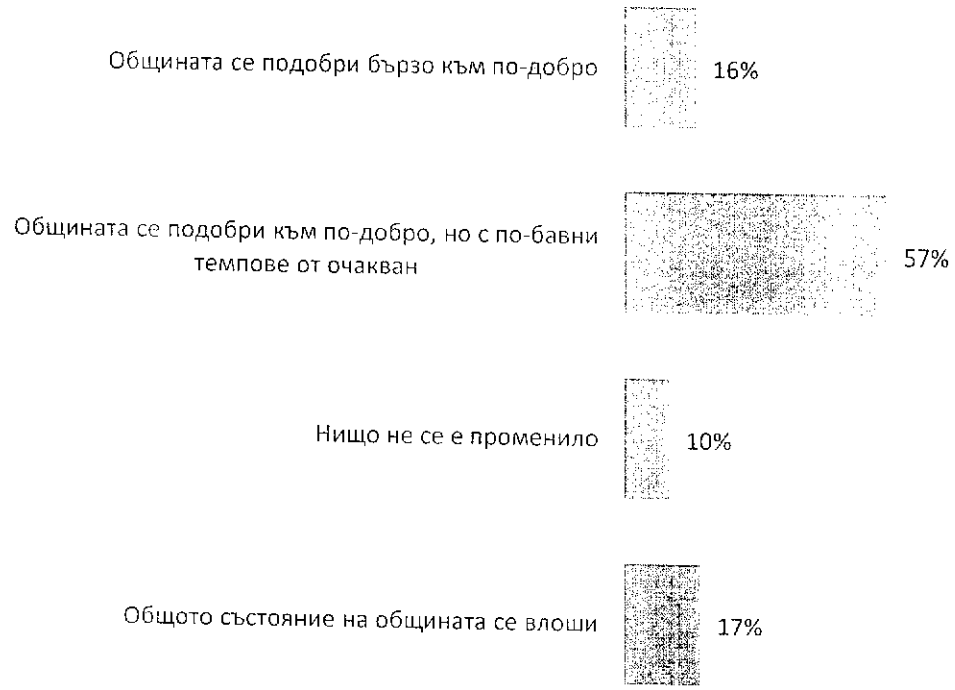
Приложение № III.3.

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

Приложение № III.3.

Как се промени град Пловдив, като цяло, през последните 7 години?

База: ВСИЧКИ (105)

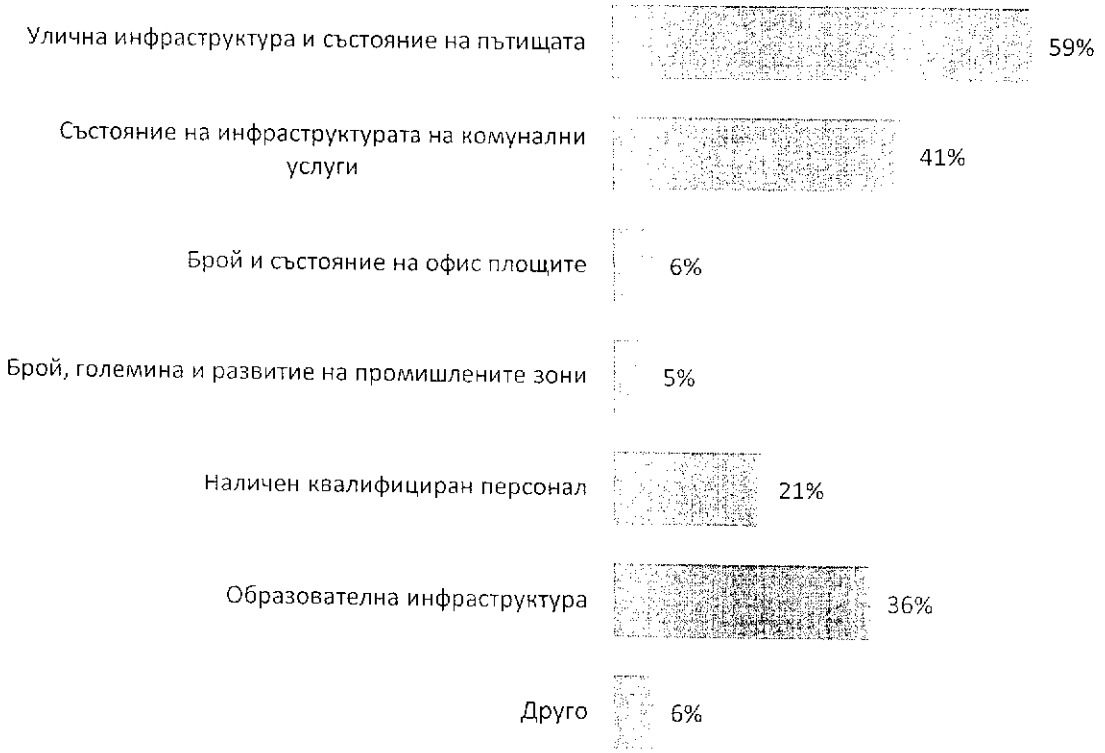
Над половината от участвалите в изследването (57%) представители на организации от община Пловдив смятат, че тя се е променила към по-добро, но с по-бавни темпове от очакваните. За 16% промяната към по-добро е била бърза. 17% смятат, че общото състояние на общината се е влошило през последните 7 години, докато 10% посочват отговор – няма промяна.

На въпроса – „Кои аспекти на градската инфраструктура имат нужда да се подобрят?“ 59% посочват отговор Уличната инфраструктура и състоянието на пътищата. На второ място – с 41% е посочено Състояние на инфраструктурата на комунални услуги. За 36% е нужно подобряване на образователната инфраструктура, като този висок дял не е изненадващ като се има предвид високия дял на образователни организации, които са се включили в попълването на анкетата..

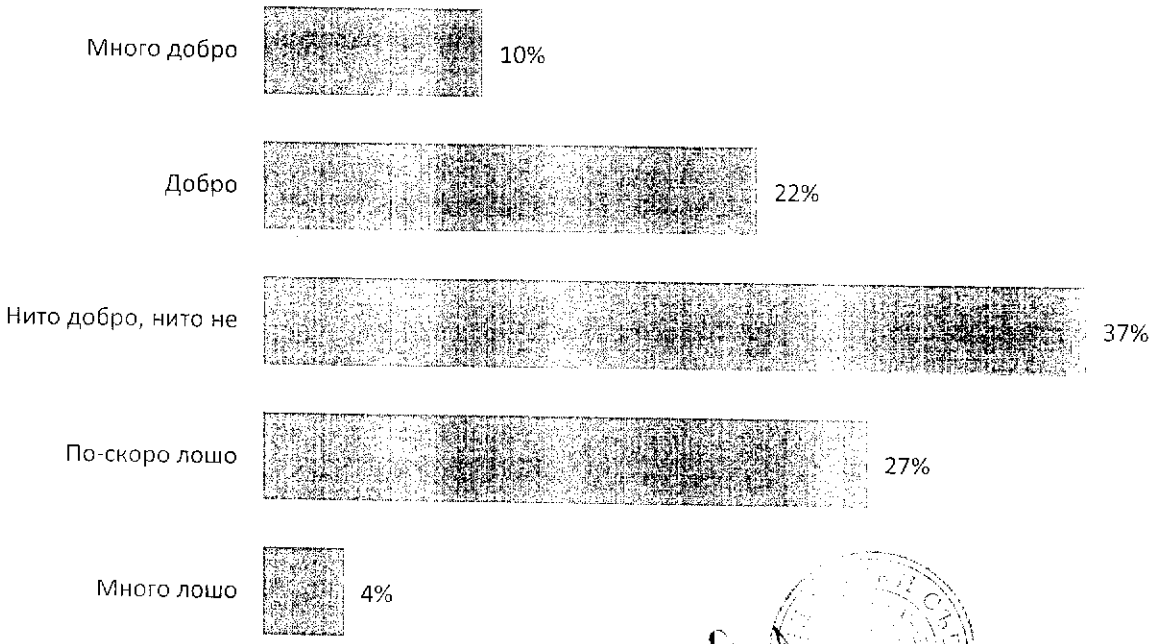
За над една трета от представителите на организациите в общината (37%) взаимодействието на общинската администрация и бизнеса/организациите в Пловдив е Нито добро, нито лошо, като това е отговорът с най-висок дял на посочване. Като По-скоро лошо и Много лошо определят взаимодействието общо 31% от анкетираните (съответно с дялове по тези позиции от 27% и 4%). Положителни оценки са дали общо 32% от анкетираните, съответно 22% за Добро и 10% за Много добро.

Приложение № III.3.

Кои аспекти на градската инфраструктура имат нужда да се подобрят?

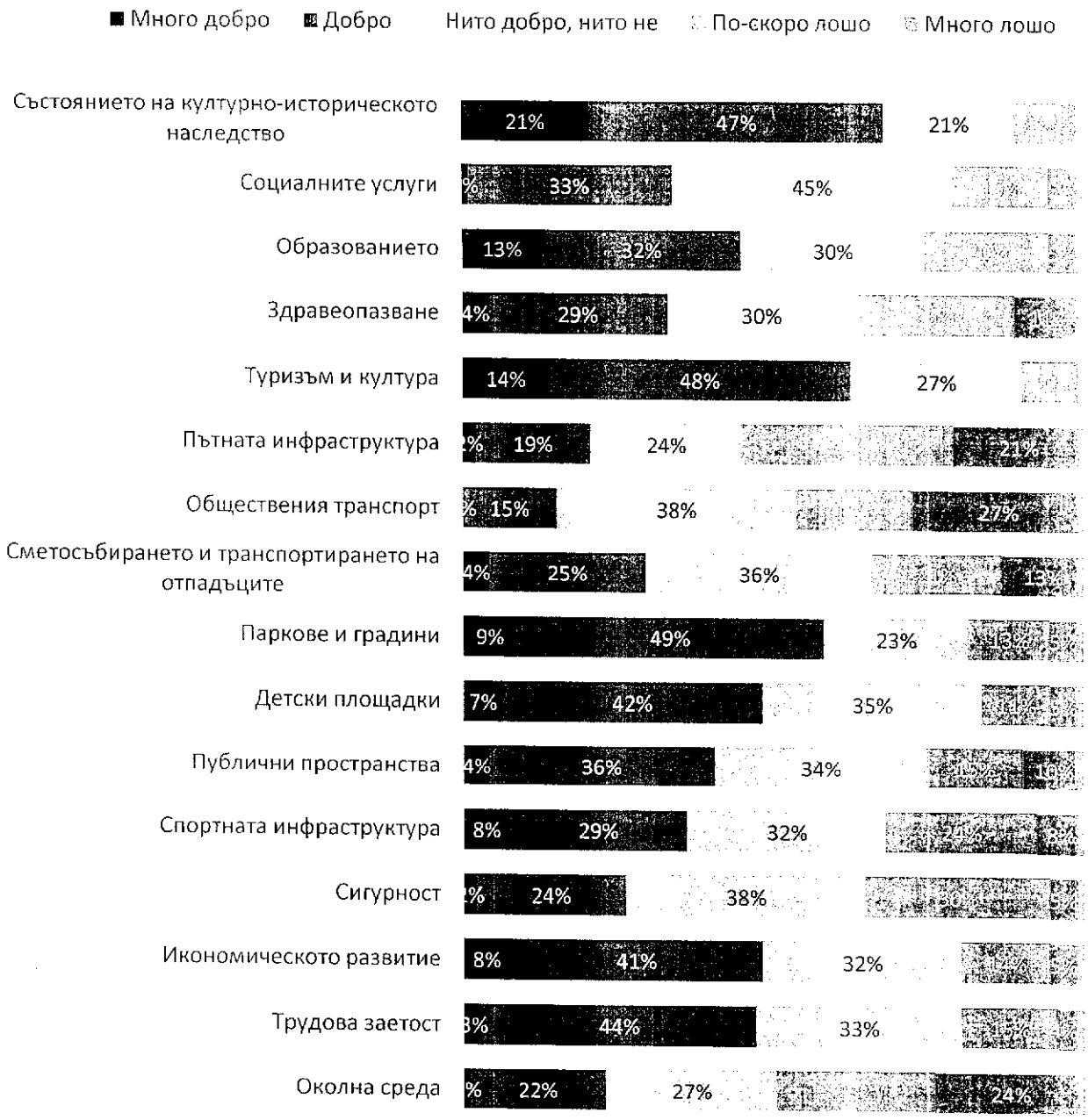
Как бихте оценили взаимодействието на общинската администрация и бизнеса/организациите в Пловдив?

База: ВСИЧКИ (105)

Приложение № III.3.

Как оценявате състоянието на общината към момента по следните параметри?

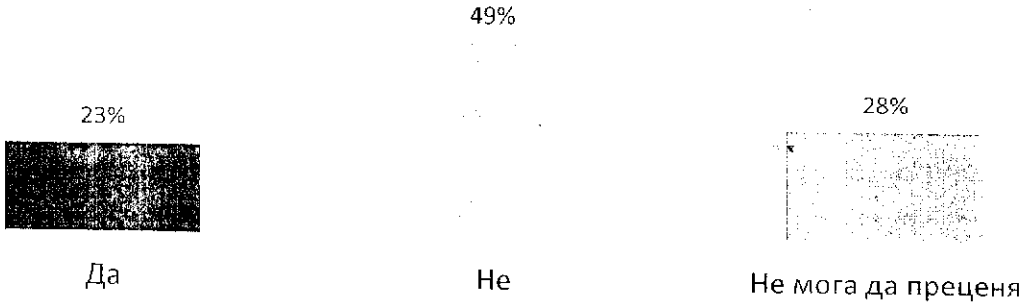

База: ВСИЧКИ (105)

Най-високо се оценяват Състоянието на културно-историческото наследство на общината (общо 68% на положителните оценки) и Туризмът и културата (62%). При почти всички позиции положителните оценки са с по-висок дял от отрицателните. Най-ниско оценена е Пътната инфраструктура – с общо 55% на негативните оценки – 34% на отговори По-скоро лошо и 21% Много лошо. Изводът, който можем да направим на база отговорите на този въпрос, е, че като цяло състоянието на общината към момента е добре оценено от представителите на организации, които са участвали в изследването със съответните изключения – посочената Пътна инфраструктура, Обществения транспорт и Сигурността.

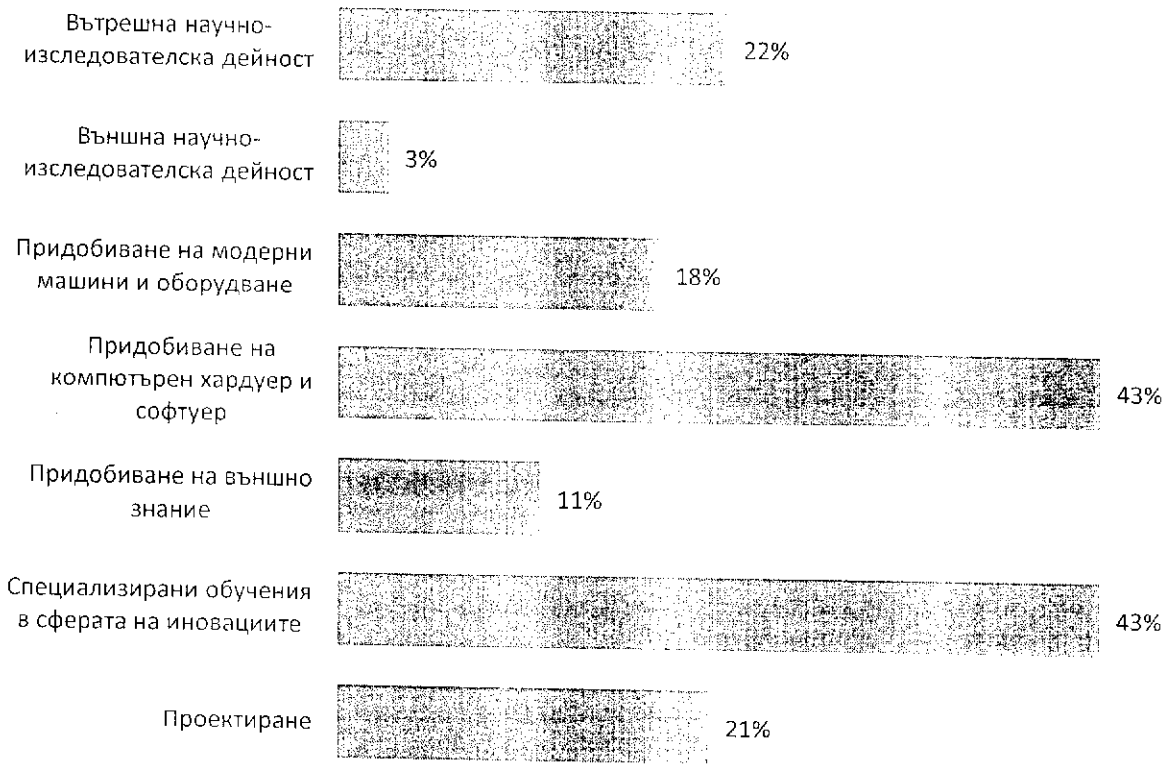
Приложение № III.3.

Във Вашето предприятие има ли разработени иновативни продукти и услуги?

База: Само реален сектор (95)

През последните 3 години инвестирахте ли в ....

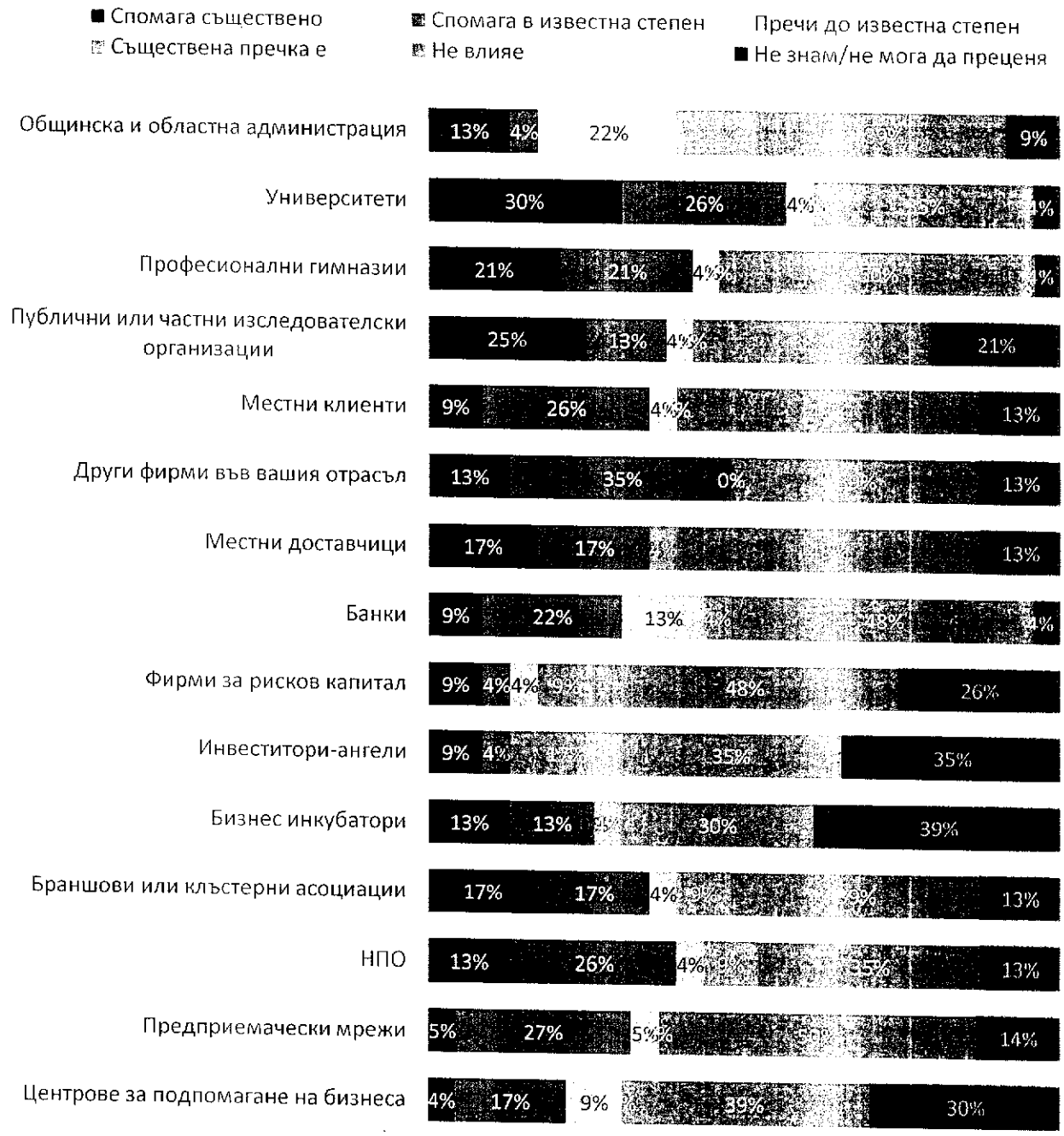

По-малко от една четвърт - 23% от участвалите в проучването организации имат разработени иновативни продукти или услуги. Почти 30% са тези представители на организации, които не могат да отговорят на този въпрос.

Най-висок дял на инвестиции през последните 3 години организациите в изследването имат за Придобиване на компютърен хардуер и софтуер – 43% 4 специализирани обучения в сферата на иновациите – 43%. С над 20% дял на посочени отговори тук са и Вътрешна научно-изследователска дейност с 22% и проектиране – 21%.

Приложение № III.3.

Доколко според вас отношенията с посочените по-долу местни институции спомагат за капацитета на бизнеса за иновации?

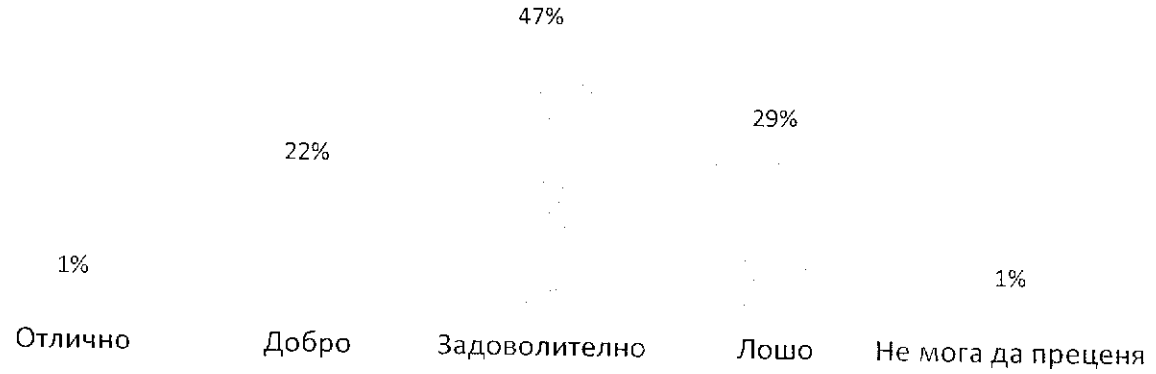

База: Реален сектор без образование (47)

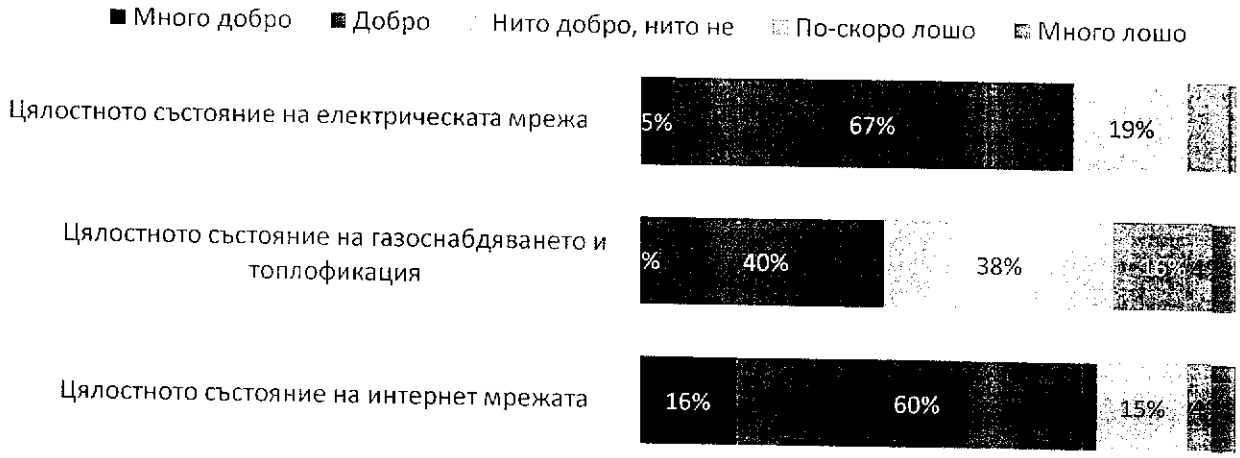
Местните институции, които най-съществено спомагат за капацитета на бизнеса за иновации са университетите – общо над 50% дават положителни оценки за тях. На второ място са посочени други фирми в съответния отрасъл. При фирмите за рисков капитал положителните и отрицателните оценки са по равно – по 13%. Две са позициите с преобладаващи отрицателни оценки- инвеститори ангели с 13% положителни и 17% отрицателни и общинска и областна администрация, където положителните оценки са 17%, о отрицателните 36% - или два пъти повече.

Приложение № III.3.

Моля, оценете състоянието на ВиК инфраструктурата по местоположение на организацията/дружеството

Как оценявате състоянието на комуналните услуги в общината – Електроснабдяване, топлофикация, газоснабдяване, интернет и т.н.?

База: ВСИЧКИ (105)

Състоянието на ВиК инфраструктурата по местоположението на организацията е оценено като задоволително от 47% от всички запитани, като добро и отлично от общо 23% (22% Добро и 2% Отлично) и като Лошо от 29% от всички представители на организации.

Оценките за състоянието на другите комунални услуги в Общината са по-скоро положителни. Най-високо се оценява Цялостното състояние на интернет мрежата – Общо над три четвърти дават една от двете положителни оценки (16% Много добро и 60% Добро), докато отрицателните оценки са общо 8% (съответно По-скоро лошо 4% и Много лошо – 4%). Над две трети от анкетираните дават положителни оценки и за Цялостното състояние на електрическата мрежа – общо 72%, а отрицателните са общо 8%. Газоснабдяването и топлофикацията събират най-висок дял на отговори Нито добро, нито не – 38%.

Приложение № III.3.

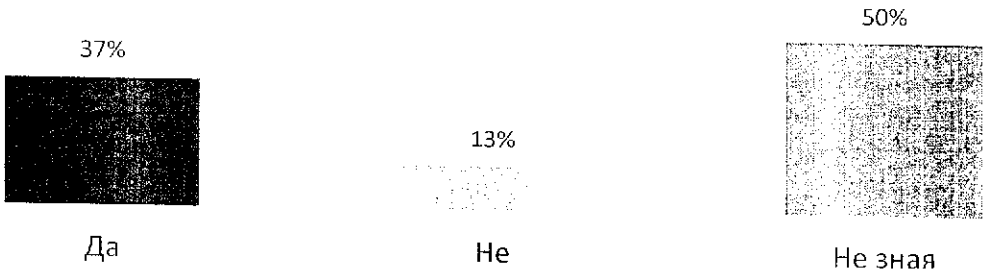
Изпълнявали ли сте мерки за енергийна ефективност през последните 10 години?

Възнамерявате ли да предприемете мерки за енергийна ефективност в предстоящите 5 години?

Съществуват ли, според Вас, институционални пречки, които Ви възпират от инвестиране във възобновяеми енергийни източници?

База: ВСИЧКИ (105)

Над 80% от организациите, които участват в изследването не са изпълнявали мерки за енергийна ефективност през последните 10 години – 85%.

По-висок е делът тези, които възнамеряват да направят подобна стъпка през следващите 5 години – отговор Да посочват 58% от участвалите в проекта.

Малко под 40% от респондентите на въпроса Съществуват ли, според Вас, институционални пречки, които Ви възпират от инвестиране във възобновяеми енергийни източници дават положителен отговор. На обратното мнение са 13% - за тях подобни институционални пречки не съществуват. Без мнение е позиция, избрана от 50% от всички.

Приложение № III.3.

Имате ли нагласа за инвестиции през следващите 5 години във възобновяеми енергийни източници за собствено потребление или за продажба на електроенергия в мрежата (например фотоволтаици, термопомпи, слънчеви топлинни панели, отопление на биомаса и други)? Ако да, моля посочете технологията, която ще използване:

Този въпрос бе зададен като отворен, на който всеки може да посочи или да не посочи отговор. Имаме около 40 конкретни отговора. По-долу в анализа са представени типични или интересни отговори, където е посочено повече от просто изброяване на желанията за инвестирани във видове възобновяеми енергийни източници.
Най-висок дял на посочените отговори са: фотоволтаици и слънчеви панели (почти 80% от посочилите отговори.

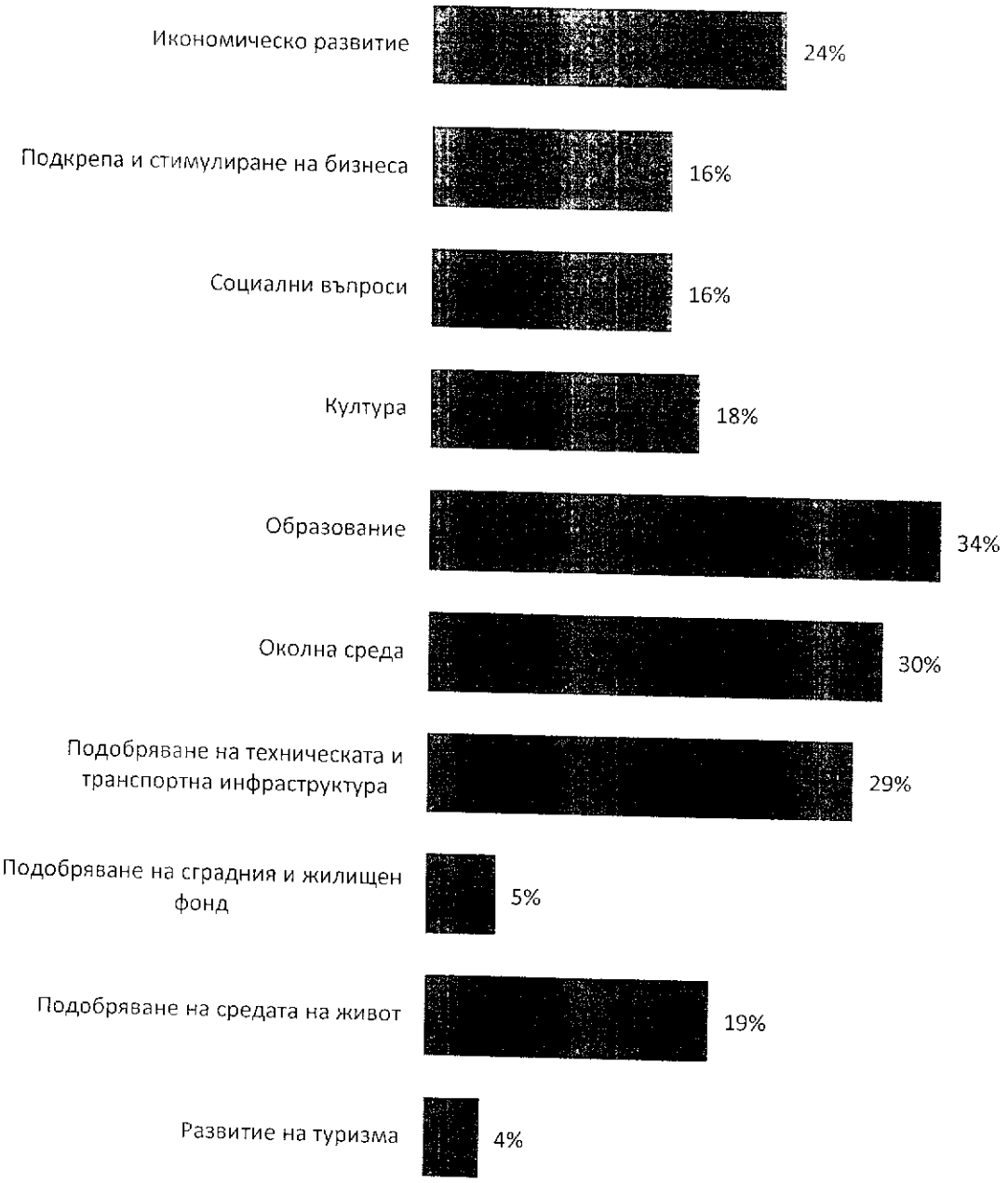
Ето и част от отговорите (запазваме правописа и начина на изразяване):

- *Фотоволтаици*
- *Термопомпа*
- *Фотоволтаици, когато се разреши на микропроизводители лесно да връщат ток в мрежата както е по света.*
- *слънчеви топлинни панели*
- *фотоволтаични инсталации , системи за съхранение на енергия, умно управление*
- *Слънчеви панели*
- *СЛЪНЧЕВИ ТОПЛИННИ ПАНЕЛИ*
- *По възможност - слънчеви топлинни панели, фотоволтаици*
- *фотоволтаици*
- *да, но реализацията това зависи от община Пловдив*
- *термопомпи*
- *Слънчеви панели*
- *Фотоволтаици*

База: нагласа за инвестиции през следващите 5 години във възобновяеми енергийни източници *(50)*

Приложение № III.3.

Кои трябва да са основните приоритети за развитие на община Пловдив през следващите години, според Вас?

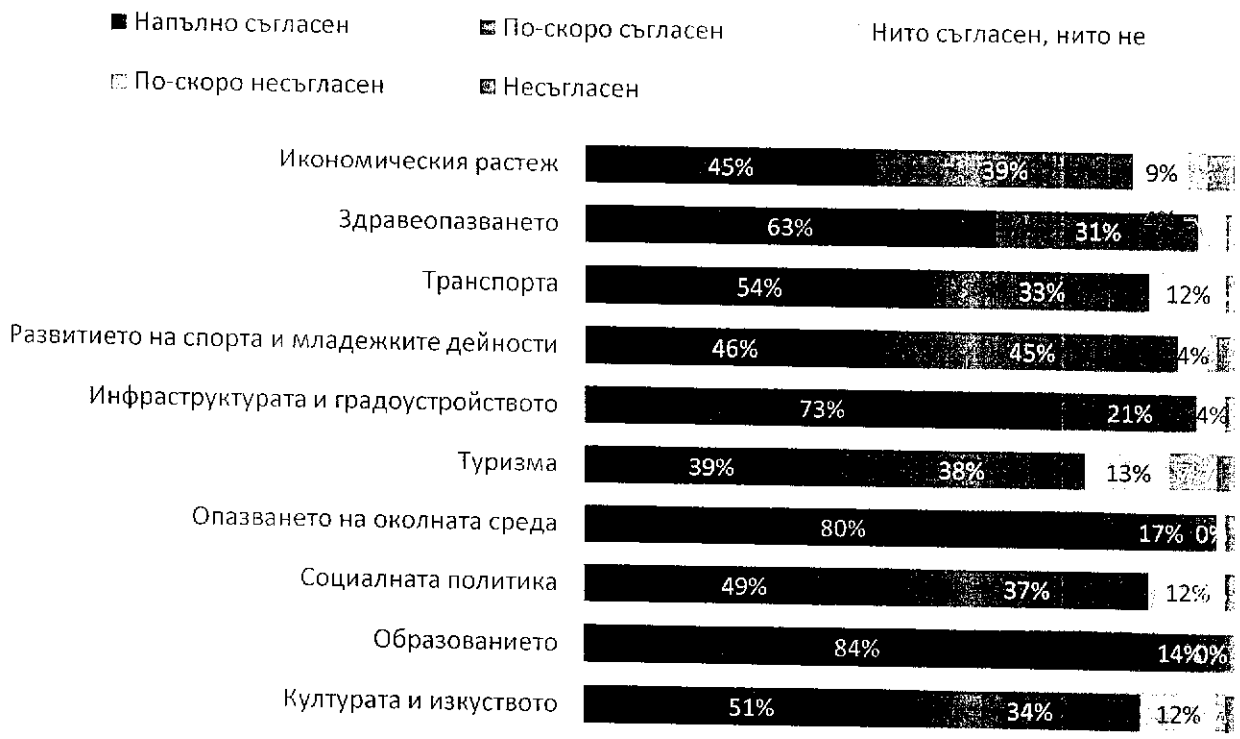

База: ВСИЧКИ (105)

Образованието е посочено като основен приоритет за развитие на Община Пловдив през следващите години от 34% от участващите в изследването. Това отново може да е следствие на високият дял на подобни организации в извадката. С над 20 % дял на отговори от запитаните са Околна среда (30%),Подобряване на техническата и транспортна инфраструктура (29%) и Икономическо развитие (24%). Подобряване на средата на живот, като бъдещ приоритет, е посочено от 19% от респондентите, а Култура от 18%. Следват Социалните въпроси с 16% и Подкрепа и стимулиране на бизнеса с 16%. Подобряването на сградния и жилищен фонд са посочени от 5% от анкетираните.

Приложение № III.3.

До каква степен сте съгласни с мнението, че през следващия програмен период основния приоритет за развитие на общината трябва да е .....

База: ВСИЧКИ (105)

Като цяло, всички изброени във въпроса „До каква степен сте съгласни с мнението, че през следващия програмен период основния приоритет за развитие на общината трябва да е ..." позиции, са получили отговори Напълно съгласен и По-скоро съгласен. Представителите на организациите, които участват в изследването виждат бъдещото развитие като комплексно – във всяка от областите.

Все пак, най-висок дял на положителните отговори събира Образованието – 84% са посочили отговор Напълно съгласен.

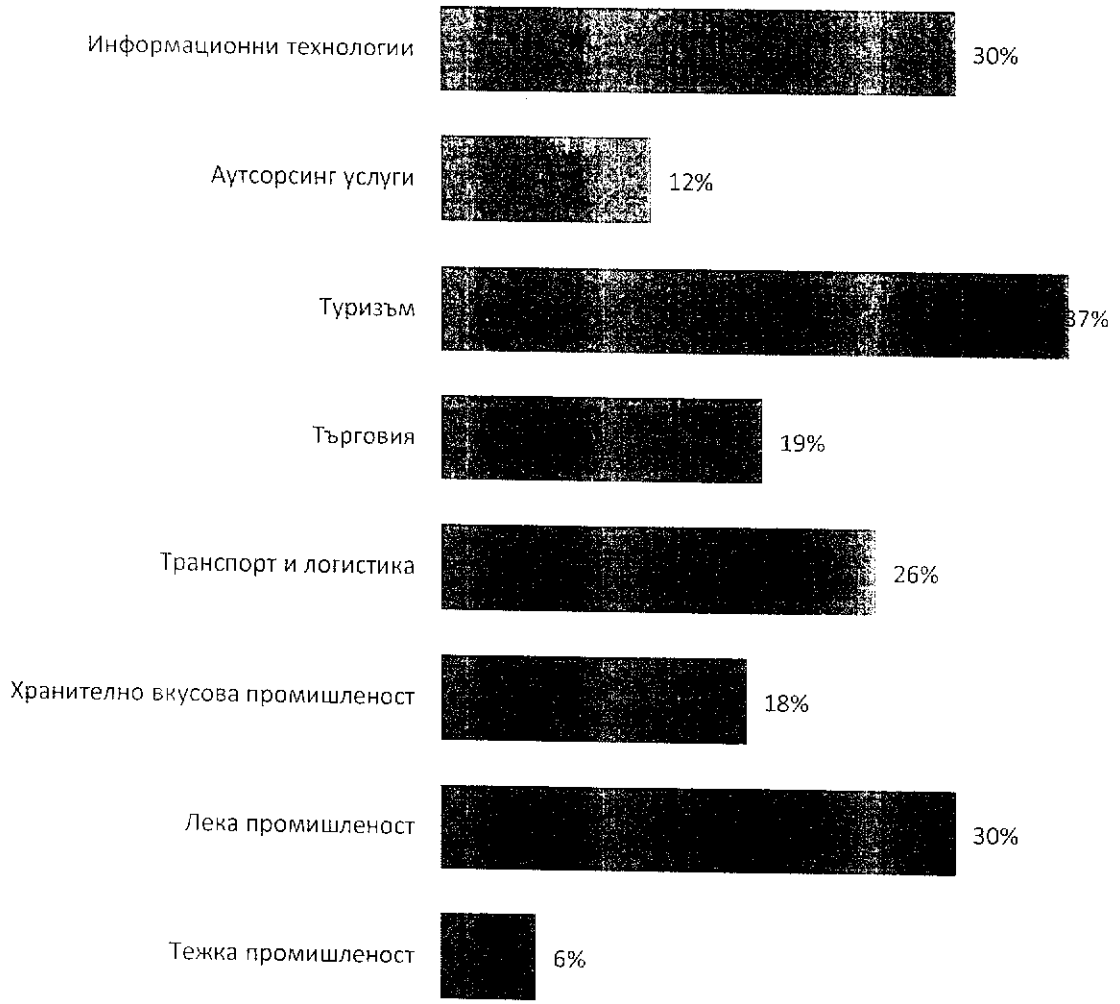
На второ място е посочено Опазването на околната среда е с дял на Напълно съгласните от 80%.

На трето място е Инфраструктурата и градоустройството – с отговор Напълно съгласен от 73% от запитаните- като така заема второто място.

Следват здравеопазването с дял на отговорите на позиция Напълно съгласен от почти две трети от запитаните (63%) и Транспорта с 54% от всички.

Приложение № III.3.

Кои икономически дейности са най-необходими за развитието на общината?

База: ВСИЧКИ (105)

Представителите на организациите в Пловдив, които са участвали в изследването, виждат като най-необходима за развитието на общината областта на Туризма – тя е посочена от над една трета от анкетираните (37%).

Другата икономическа дейност, която събира висок дял от 30% е Леката промишленост.

Информационните технологии са посочени същия дял от запитаните – отново 30% ги посочват като една от най-необходимите дейности за развитието на общината.

Малко над една четврт от всички (26%) посочват Транспорта и логистиката като една от най-необходимите за развитието на общината дейности.

Търговията и Хранително вкусовата промишленост са посочени от около 20 и повече процента от запитаните.

Тежката промишленост е с дял от 6%, а Аутосорсинг услугите с 12%.

Приложение № III.3.

Съществува ли според Вас неоползотворен потенциал за икономическо развитие на територията на Община Пловдив?

Този въпрос бе зададен като отворен, на който всеки може да посочи или да не посочи отговор. Имаме около 30 отговора, или това са около една трета от представителите на организации, които са участвали в изследването. По-долу в анализа са представени типични или интересни отговори, където е посочено повече от просто изброяване на области с неоползотворен потенциал.

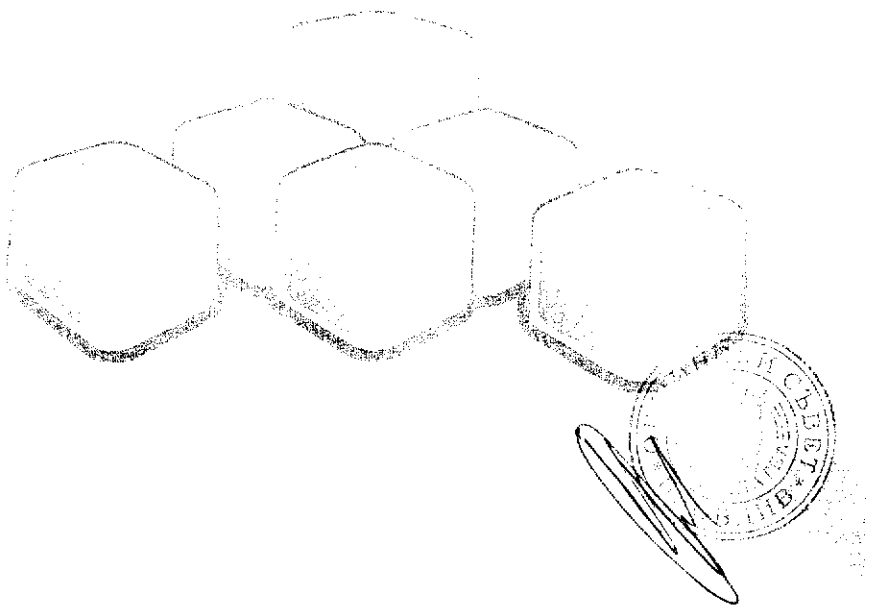
Ето и част от отговорите (запазваме правописа и начина на изразяване):

- *Да се допитват и до бизнеса, за да работят в една посока - ЗАЕДНО!*
- *Намаляване на данъците и таксите по административното обслужване- МНОГО СА ВИСОКИ И НЕ ОТГОВАРЯТ НА КАЧЕСТВОТО. По-ефективно управление на собствеността- общинската в полза на публичния сектор. ПРЕМАХВВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ПРЕЧКИ пред ефективното управление на частната поземлена собственост, която преобладава в общината -това ще насърчи инвестиционните инициативи.*
- *Летище Пловдив трябва да заработи в най скоро време.*
- *По-висока свързаност между Пловдив град и селищата от Голям Пловдив.*
- *зелени технологии, енергийна ефективност, иновации в сектора, дигитализация на енергийните потоци, енергийни общности*
- *Насърчаване на инвестиции във високи технологии. Привличане на чуждестранни инвестиции в технологичноте сектори. Преминаване от трудово-интензивни към технологично-интензивни дейности.*
- *облекчаване на административните тежести и подпомагане на чужденците в Пловдив град*
- *Инвестиции в образованието. Подготвяне на кадри стипендианти с цел заетост в конкретен сектор.И др.*
- *трябва да се спре играното на ХОРО пред ДНА-то. трябва да се направи нещо срещу ШУМОВОТО замърсяване.*
- *образование и туризъм*
- *Приобщаване на общините Марица, Родопи и Куклен.*
- *повече чуждестранни инвеститори*
- *Икономическо развитие на Общината, като цяло, не на отделни общински персони*
- *Да има добри инвестиции, да се вдигне нивото на образованието за да има добри кадри.*
- *Тясно сътрудничество с организации, работещи в областта на регионалното развитие и подпомагане на бизнеса*

Приложение № III.4

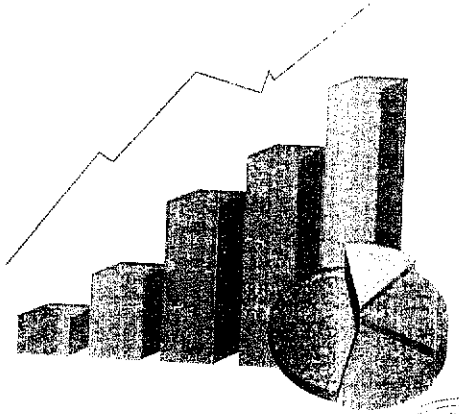
Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване на тема туризъм

План за интегрирано развитие на Община Пловдив

Приложение № III.4

МЕТОДОЛОГИЯ

Приложение № III.4

Цели и методология | 1

МЕТОДОЛОГИЯ

Представените в доклада данни са получени от изследване сред представители на организации и граждани на тема туризъм, свързан и община Пловдив. За постигане на първичните бази данни е използван следният метод:

- онлайн анкета за самопопълване, която е публикувана на сайта на проекта и е насочена към организации и граждани от цялата страна

За популяризиране на анкетата са предприети действия за разпространение и достигане до възможно най-широк кръг от организации и граждани в страната. В този случай не са заложени минимален брой на отговорите, който да гарантира надеждност на резултатите (малка стохастична грешка), а се разчита на всички отзовали се

Трябва да се отбележи сравнително ниския дял на интерес към участие в изследването от страна на потенциалните респонденти.

ИЗВАДКА

Извадката е набрана по метода на отзовалите се на поканата. Общата извадка е 94 случая като нямаме планиран минимум анкети.

СТРУКТУРА НА АНАЛИЗА

Анализът следва структурата на въпросника, който е попълван от респондентите, които са завършили анкетата и са дали своята оценка по поставените въпроси.

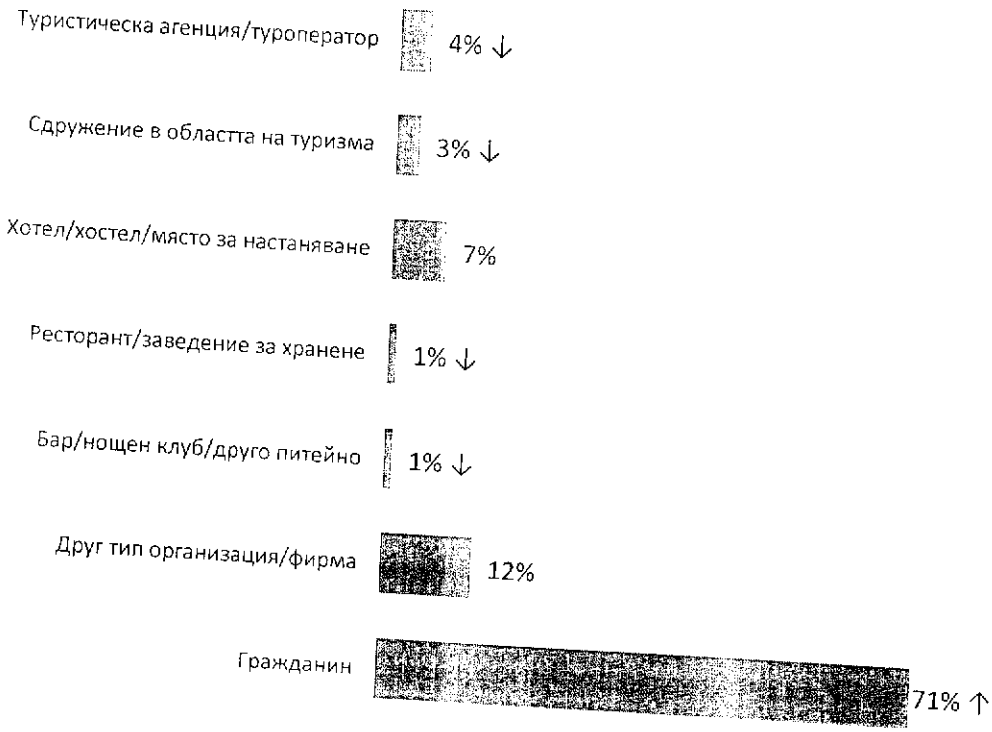
Със стрелки във графиките са показани съществените различия от средната за всички – стрелка нагоре – показва статистически значимо разлика над средната за съвкупността, а стрелка надолу – статистически значима разлика под средното за съвкупността.

Приложение № III.4

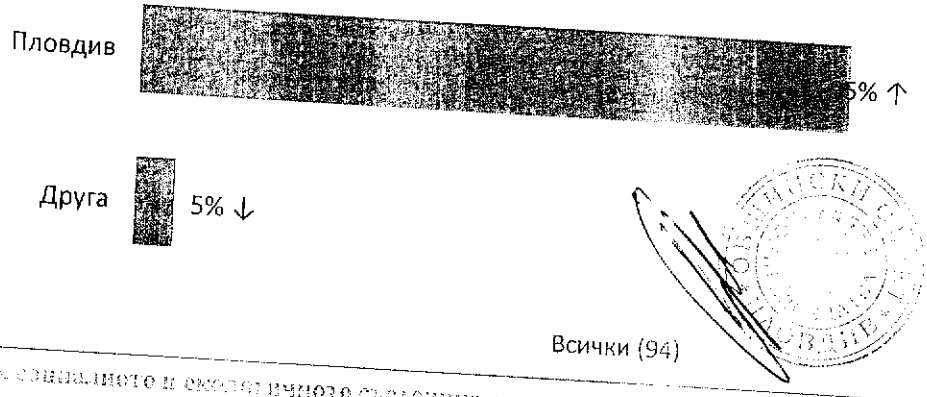
Цели и методология | 2

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА (профил на участвалите)

Като представител на коя от следните групи заинтересовани страни бихте се причислили при попълването на тази анкета?

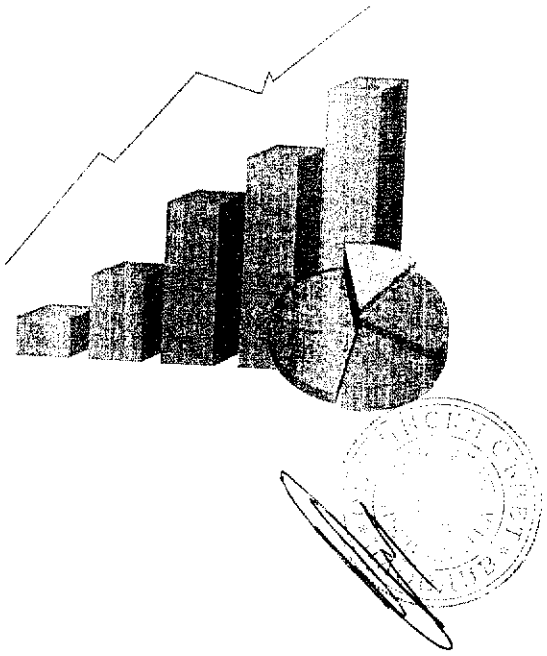
На територията на коя община живеете лично вие/е основната дейност на компанията, която представлявате през по-голямата част от годината?

[illegible] социалните и икономическите [illegible] нуждите и [illegible] територия

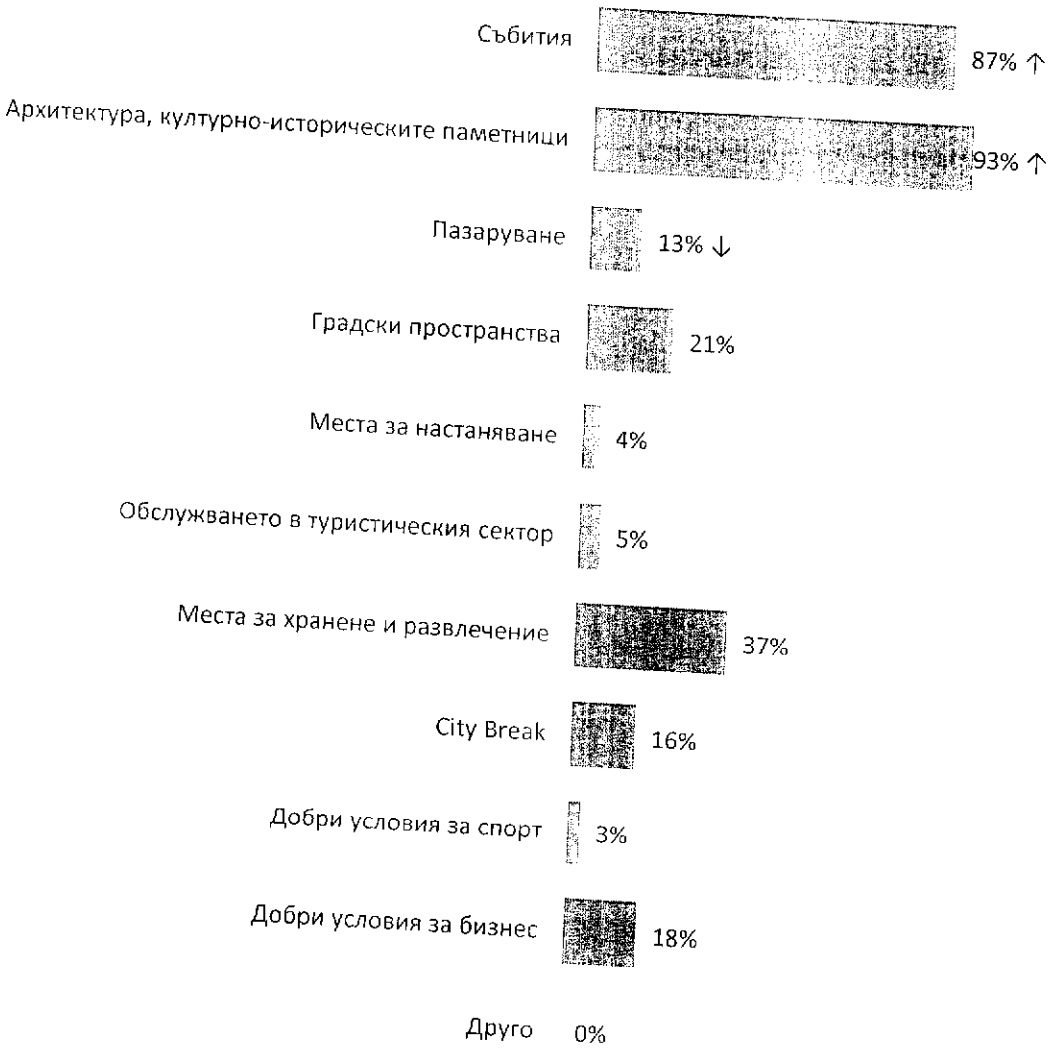
Приложение № III.4

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

Приложение № III.4

Кои, според вас, са основните три причини туристите да посещават Пловдив?

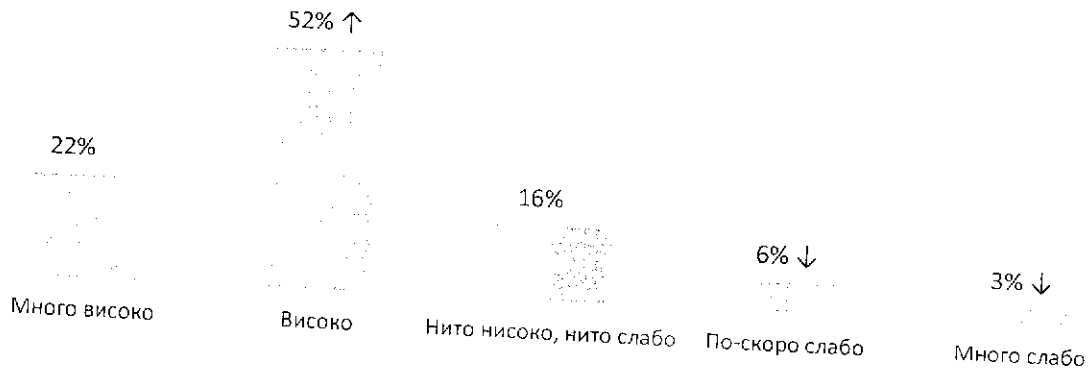

База: ВСИЧКИ (94)

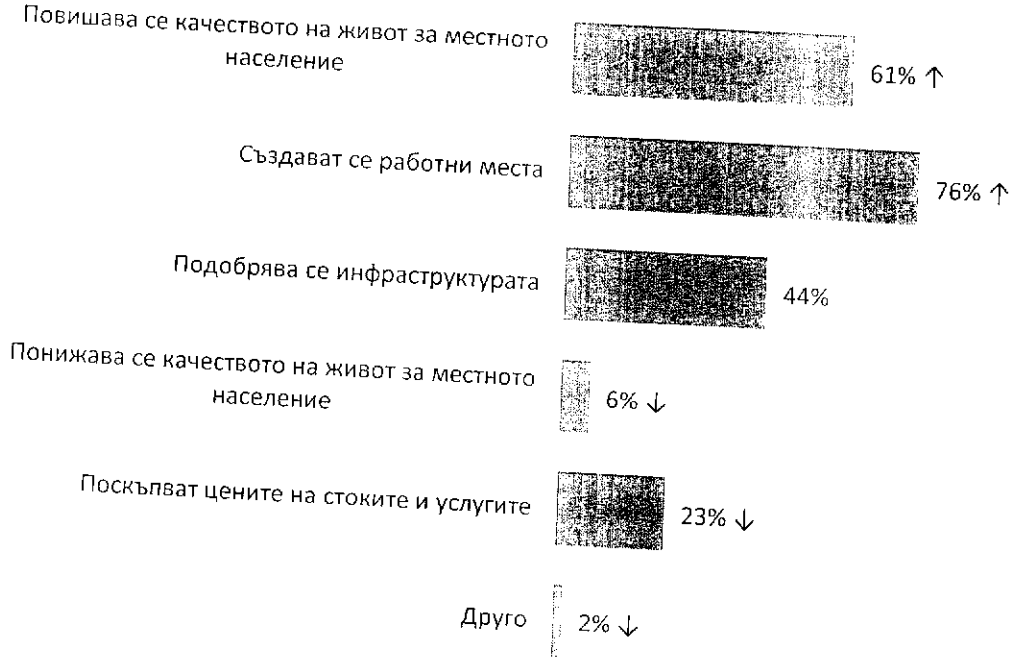
Две са основните причини, според участващите в анкетното проучване, да се посещава град Пловдив – на първо място това са архитектурата и културно историческите паметници (посочени от почти всички от респондентите – 93%), а на второ място с малко по-нисък дял е посочени събитията, които се провеждат в общината – културни, спортни, фестивали, концерти, конференции и др. с дял от 87%.

На трето място, със значително по-нисък дял на посочвания, се нареждат местата за хранене и развлечения – те са избрани от 37%. Следват градските пространства с 21% и добрите условия за бизнес с 16%.

Как оценявате влиянието на туризма върху развитието на община Пловдив?

В какво, според Вас, се изразява влиянието на туризма в община Пловдив?

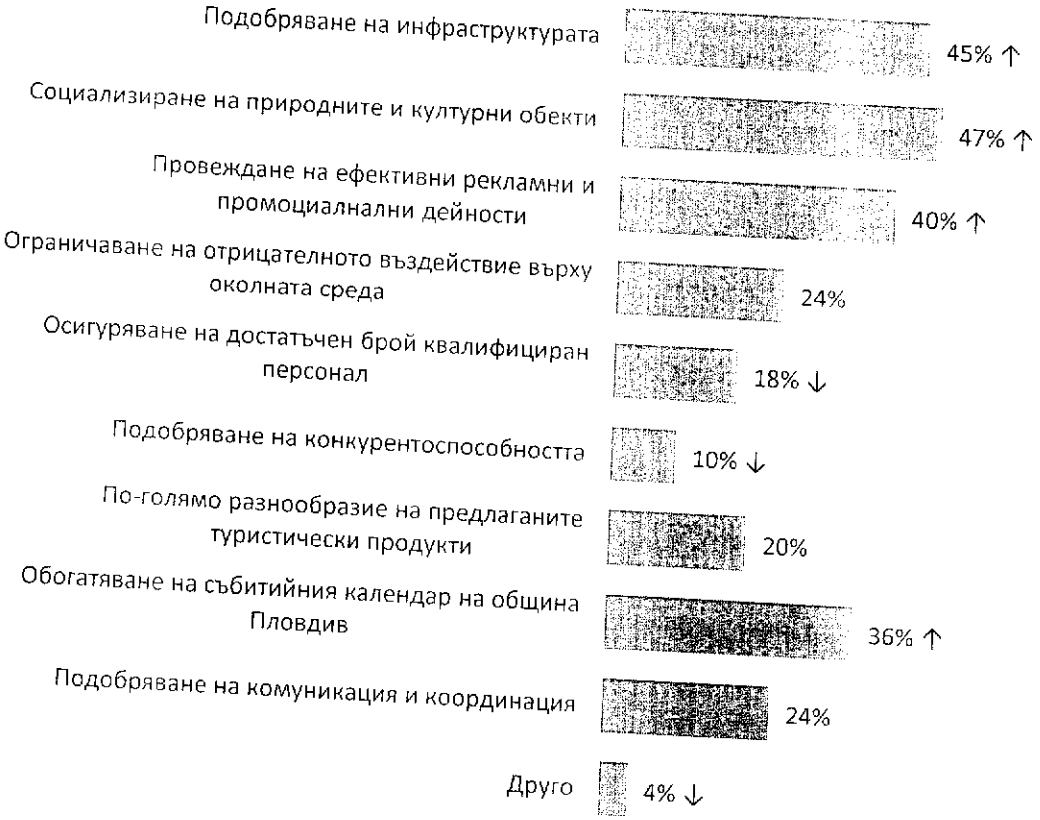
База: ВСИЧКИ (94)

Влиянието на туризма върху развитието на община Пловдив са оценява високо от общо почти три четвърти от участвалите в анкетата – 22% избират оценка Много високо, а 52% оценка високо. Общият дял на негативните оценки е под 10%.

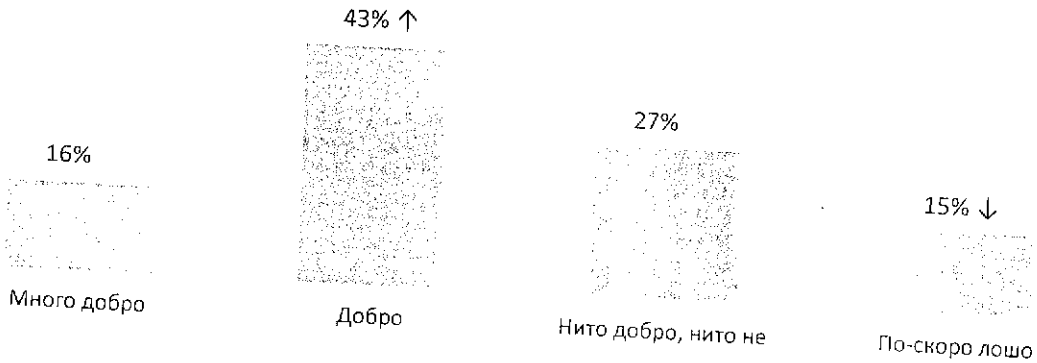
Не само влиянието на туризма за развитието на община Пловдив се оценява високо, но и това влияние се отразява в положителен аспект – на първо място се създават работни места (76%) и повишава качеството на живот на местното население (61%). На трето място, според участващите в изследването, туризмът оказва влияние върху подобряването на инфраструктурата в общината – отговор, посочен от 44% от всички. Под една четвърт от запитаните избират отговор – поскъпват цените на стоките и услугите, позиция, която може да се приеме за негативна. Другата подобна позиция – Понижава се качеството на живот за местното население е избрана от едва 6% от всички.

ИЗРАБОТЕН ПО ПРОЕКТ BG05M2OP001-2.009-0001-C01 „Изграждане и развитие на капацитета за управление на туристическото развитие, провеждане на ефективни маркетингови дейности и мониторинг на туристическите територии“

Какво може да се подобри при предлагането на туристически услуги?

Какво е мнението Ви за развитието на туризма в община Пловдив?

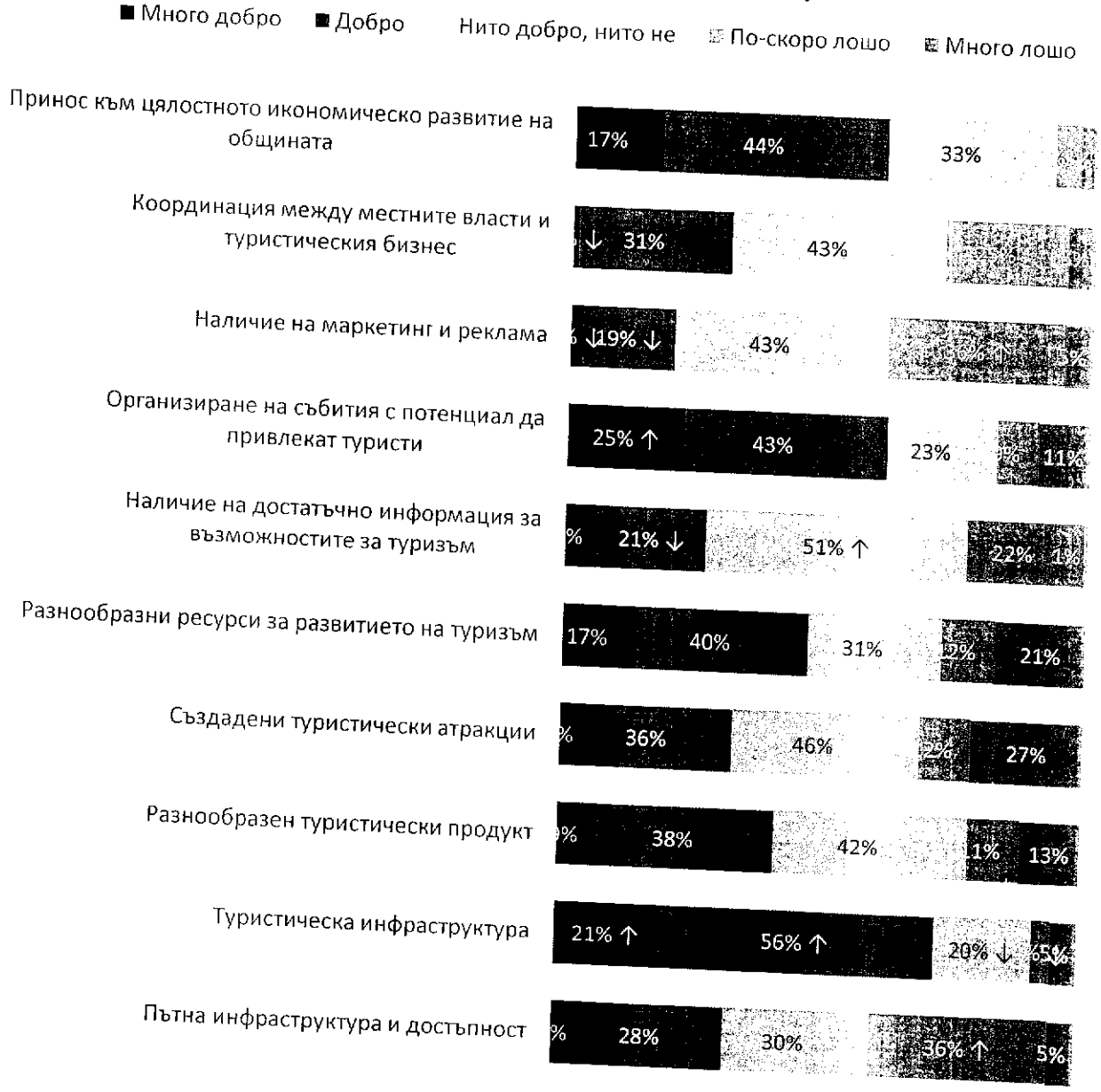
База: ВСИЧКИ (94)

Основните насоки за подобряване на туристическите услуги в общината, според респондентите, са Социализиране на природните и културни обекти с дял, посочен от 47% от участниците, Подобряване на инфраструктурата с 45%, провеждане на ефективни рекламни и промоционални дейности с 40% и Обогатяване на събитийния календар на община Пловдив с 36%.

Като цяло, може да се приеме, че развитието на туризма в общината е Добро и много добро – общо 59% от анкетираните избират един от двата отговора. Негативните оценки – По-скоро лошо са посочени от едва 15% от респондентите.

Приложение № III.4

Моля, оценете развитието на туристическия сектор в община Пловдив по следните параметри!

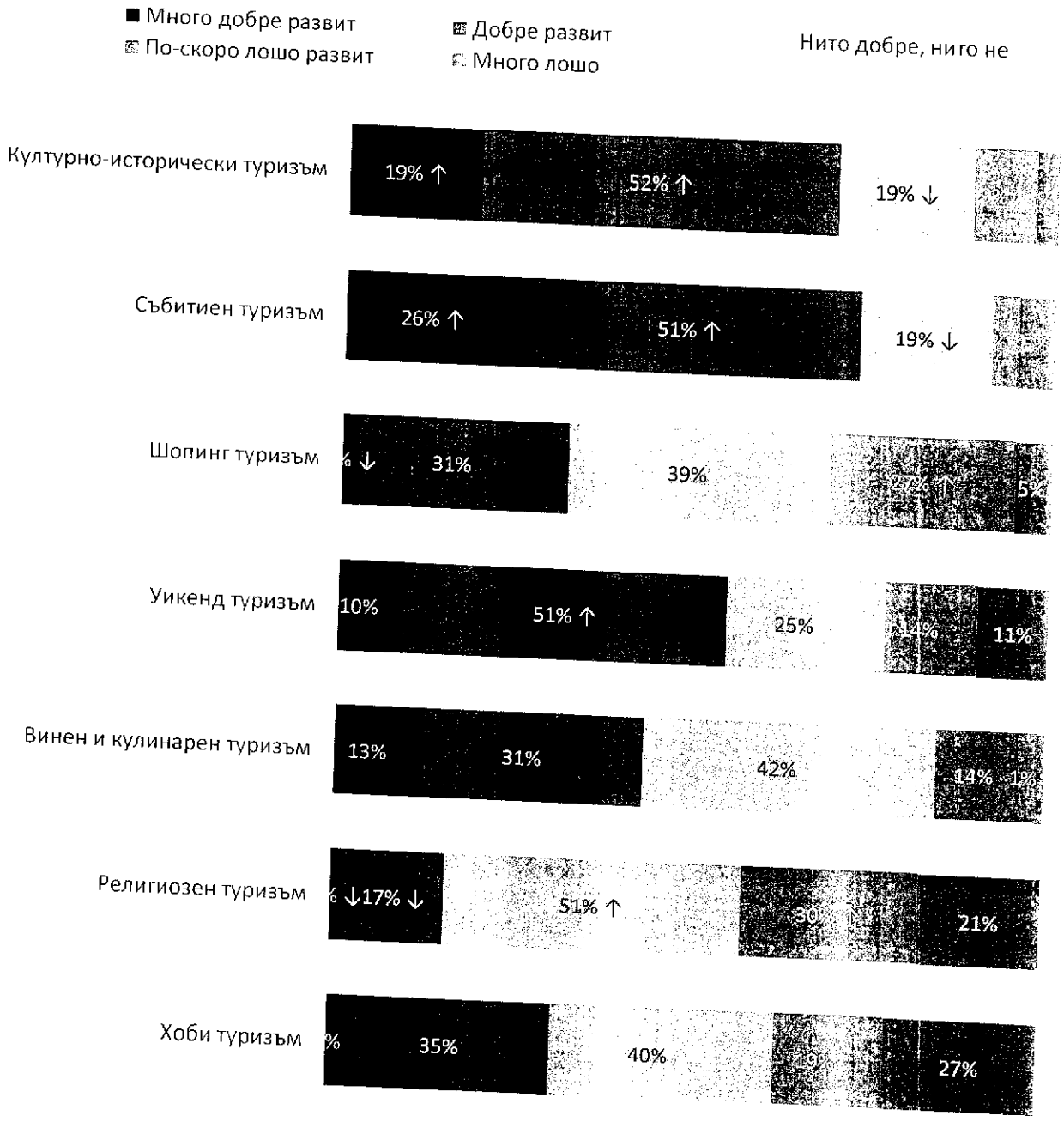
База: ВСИЧКИ (94)

Най-високо се оценява развитието на туристическата инфраструктура (общо 77% на положителните оценки или над три четвърти от запитаните) и Организиране на събития с потенциал да привлекат туристи (68%). На трето място с общо 61% на положителни оценки е посочен Приносът към цялостното икономическо развитие на общината, следван от Разнообразни ресурси за развитието на туризма с общо 57%. Най-ниско оценени са Наличието на маркетинг и реклама– с общо 41% на негативните оценки – 36% на отговори По-скоро лошо и 5% Много лошо. И Пътната инфраструктура и достъпност – също с 41% на негативните оценки. Изводът, който можем да направим на база отговорите на този въпрос, е, че като цяло развитието на туристическия сектор в общината към момента е добре със съответните изключения – посочените Пътна инфраструктура и Наличие на реклама и маркетинг.

Проект „Комплексно развитие на социалните и икономическите системи, културно-историческия потенциал и развитие на туризма на територията на община Пловдив“

Приложение № III.4

В каква степен са развити следните видове туризъм?

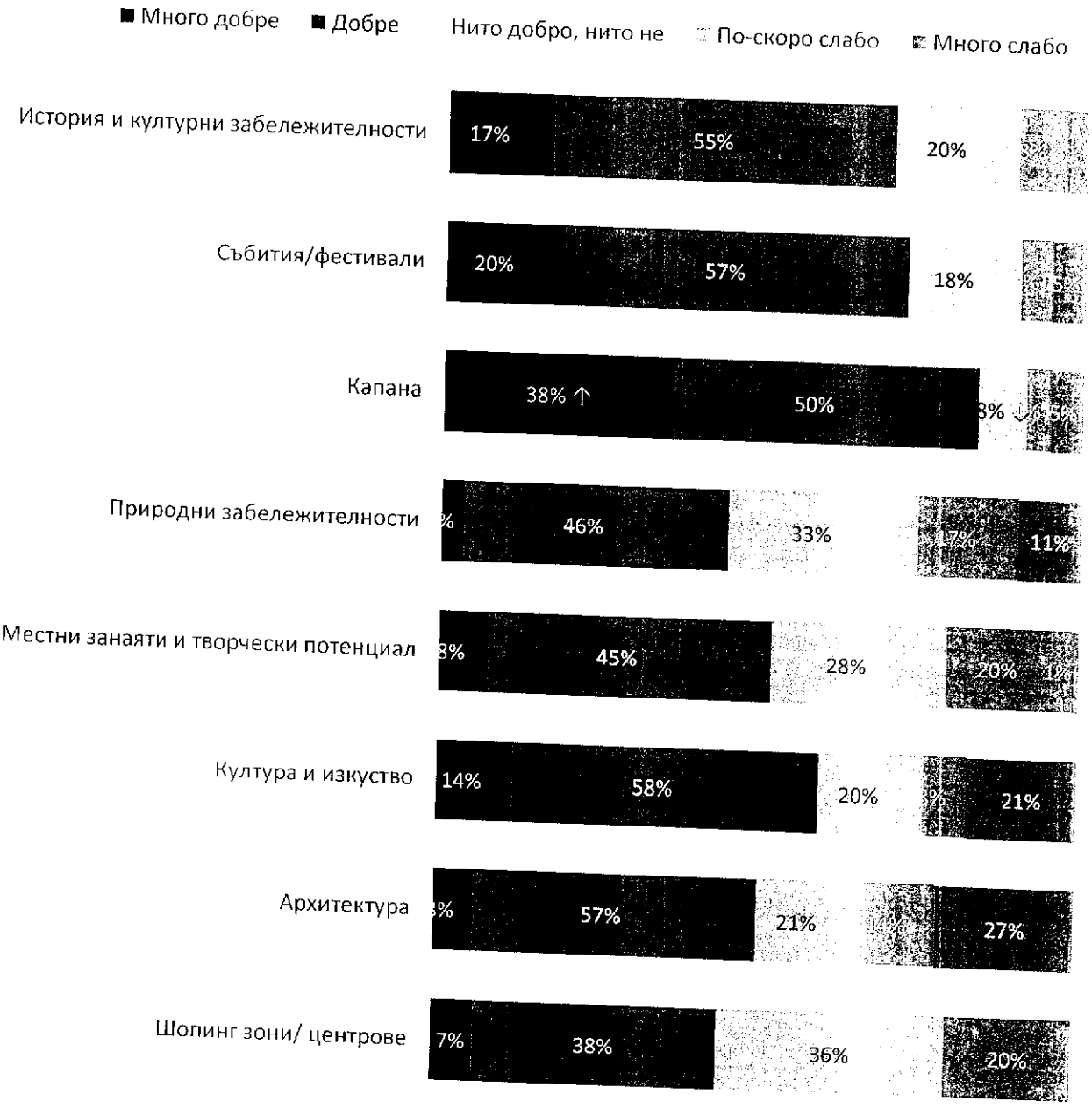
База: ВСИЧКИ (94)

Два са видовете туризъм, които са оценени като добре и много добре развити в община Пловдив – това са Събитийният туризъм с общо 77% - съответно 51% отговор Добре развит и 26% Много добре развит и Културно исторически туризъм с общо 71% положителни отговор – съответно 52% Добре развит и 19% Много добре развит. Най-ниско оценено е развитието на Религиозния туризъм – с общо 41% на негативните оценки – 30% на отговори По-скоро лошо развит и 21% Много лошо развит. Другият вид туризъм, който е по-скоро недобре развит, според респондентите е Хоби туризмът – общо отрицателните оценки са 46%, съответно 19% на отговори По-скоро лошо развит и 27% Много лошо развит.

ИПАТ 2[illegible] социалното и икономическото [illegible] пространство и [illegible] територия

Приложение № III.4

Според Вас в каква степен се използват следните туристически ресурси?

База: ВСИЧКИ (94)

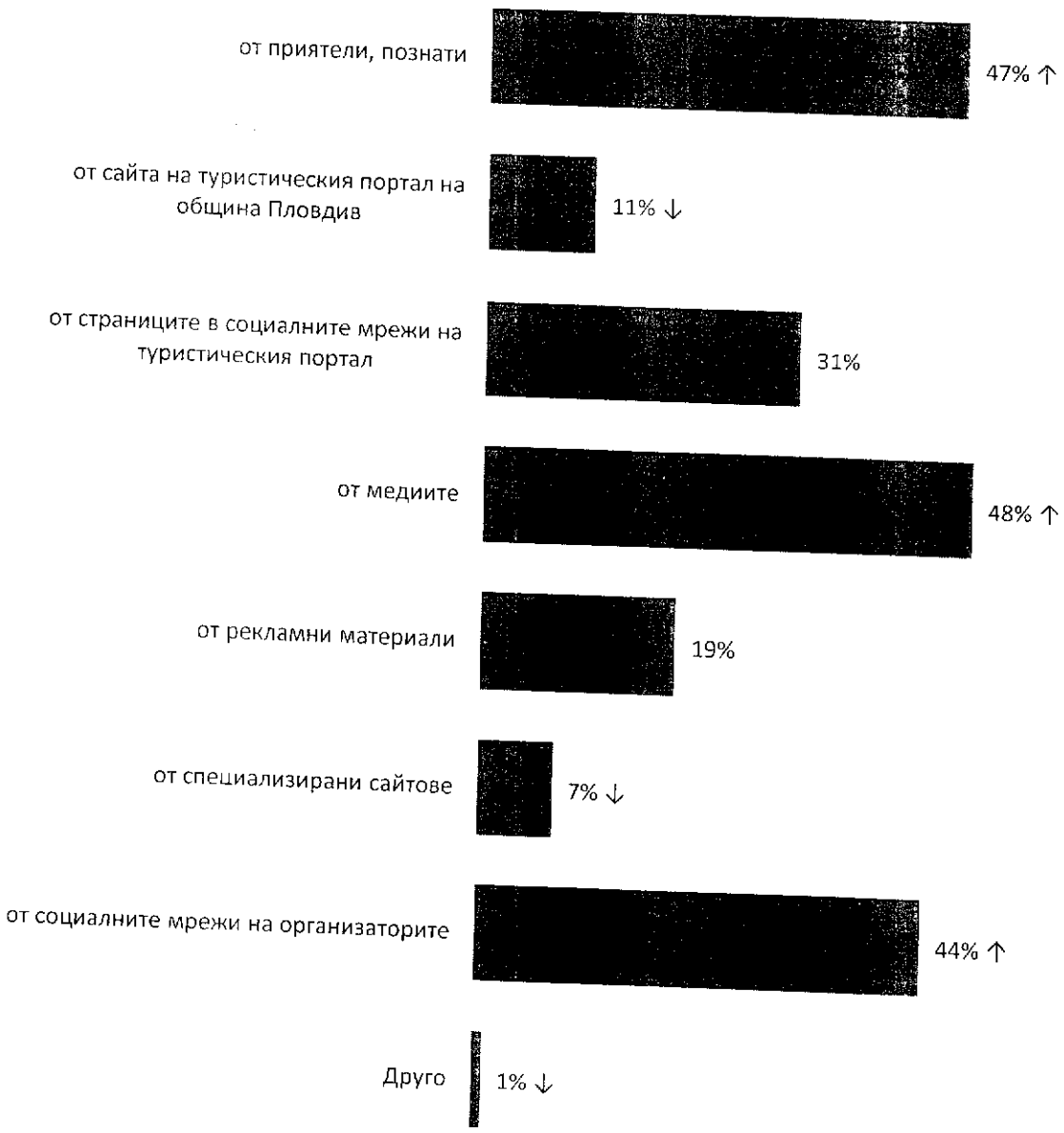
Може да се направи извода, че според участващите в изследването, всички възможни туристически ресурси се използват сравнително добре – навсякъде положителните оценки са с по-висок дял от отрицателните. И все пак най-високо се оценява използването на Капана (общо 88% на положителните оценки). Следват с близки резултати Събития и фестивали (77%) и История и културни забележителности (72%).

Най-ниско оценени (въпреки, че и при тях положителните оценки преобладават) са използването на Архитектурата – с общо 41% на негативните оценки – 14% на отговори По-скоро слабо и 27% Много слабо и Културата и изкуството с общо 29% негативни оценки.

[illegible] за развитие на [illegible] територии

Приложение № III.4

От къде получавате информация за събития в община Пловдив?

База: ВСИЧКИ (94)

Три са основните източници за получаване на информация за провеждането на събития в град Пловдив (с дял на посочвания над 40%) – това са медиите, приятели и познати и от социалните мрежи на организаторите. След тях се нарежда като източник с дял от 31% - страниците в социалните мрежи на туристическия портал на община Пловдив.

Приложение № III.4

С какво свързвате развитието на туризма в община Пловдив:?

Този въпрос бе зададен като отворен, на който всеки може да посочи или да не посочи отговор. Имаме около 30 отговора, или това са около една трета от участвалите в изследването. По-долу в анализа са представени типични или интересни отговори, където е посочено повече от просто изброяване на области с неоползотворен потенциал.

Ето и част от отговорите (запазваме правописа и начина на изразяване):

- *Повишаване на качеството на градската среда и инфраструктурата.*
- *С по добра реклама и някакъв работещ механизъм за маркетинг на града, повече събития и рекламни материали*
- *Стария град, Капана*
- *Старият град задължително да присъства в туристическите обиколки*
- *С конкурса за еблематичната главна улица и прекрасния проект който спечели, но бе заменен от посредствено изпълнение на общината По друг проект.*
- *улици, тротоари, общи площи, озеленяване, по-малко застрояване, архитектурен план на града*
- *Летище пловдив.развиване на редовни линий за да стане по достъпен града*
- *Регулярни рекламни кампании, на точните места в точните времена.*
- *С културното наследство, събития*
- *Природни и антични забележителности.*
- *Културно-историческото наследство*
- *С исторически и културни забележителности*
- *С откриването и запазването на най-новите разкопки в града около централната му част.*
- *по-чиста инфраструктура и въздух*
- *Старият град, Панаирно изложение, Античния театър, Капана и др.*
- *Повече организирани маршрути, които да комбинират различни брандове, включващи и посещения на близки дестинаци - Старосел, Хисаря, Асеновакрепост и др. Посещения на Стария град и занаятите в него. Разходки из базиликите - безплатни дни. Безплатно гледане на филма в разкопките до Джумая джамия - с цел популяризиране на миналото. Повече музикални концерти*
- *Развитието на Главната улица и централна градска част*
- *Приложение за телефон с единна информационна система, която да е в улеснение на гостите на града. Паркинги, наем на превозни средства, градски транспорт, автогари, ж.п. гари, събития, музей и т.н.*
- *чиста околна среда, много добра реклама и много културни събития*
- *Културно-историческото наследство Капана като зона за забавление Регионът - вино и древност (Малтепе, Старосел, с. Васил Левски) Фестивали*
- *Много архитектурни забележителности и културно-развлекателни мероприятия.*
- *Пловдив успешно се развива като водеща дестинация за културен, исторически и събитиен туризъм.*
- *С много работа и комуникация между институции и бизнеса.*

[illegible] на заинтересованите [illegible] за [illegible] [illegible] [illegible]

Приложение № III.4

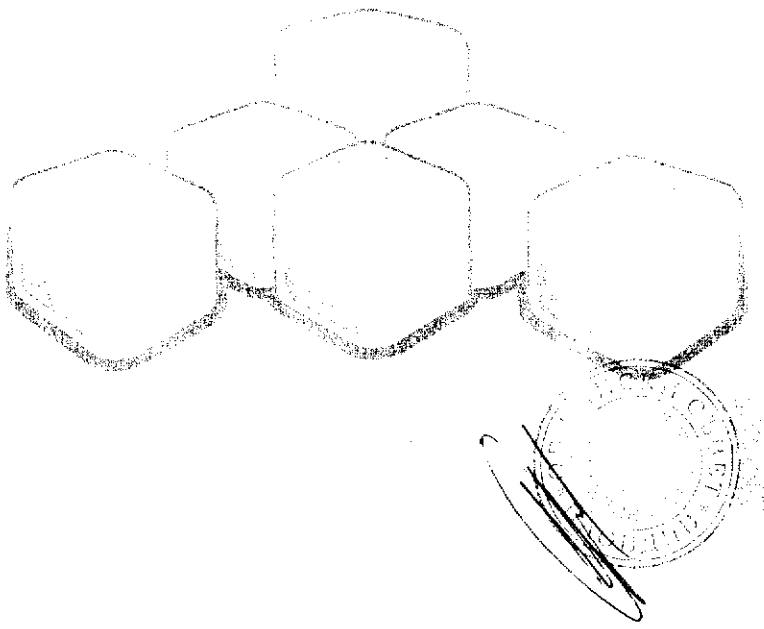
С какво свързвате развитието на туризма в община Пловдив:?

- *С реклама и с обучението на парсонала ангажиран в туризма.*
- *С многото културно-исторически паметници, с красотата на архитектурата, която трябва да бъде обновена, за да бъде забелязвана, с многото събития, които ежегодно се провеждат в града, с прекрасните паркове и зелени пространства...*
- *С популяризане на Пловдив като най-стария жив град в Европа. За съжаление за да се случи това общината има много работа във връзка с 1 и зелените пространства, облекчаване на трафика в града, чрез разширяване и подобряване на съществуващите велоалеи и подобряване на градския транспорт. Защо изчезнаха трамваите - които са съвсем екологичен начин за придвижване?*
- *С инволвирането на бизнеса и активната колаборация с общинските структури. Увеличаване на събитийните площи във всички градски части. Инвестиция в общ дизайн и изглед на града - премахване на крайните визии на съседни обекти. Изцяло редизайн на парковата среда - по-добра интеграция с туристите.*
- *Развитие на пешеходни зони и зони за отдих по р. Марица, велосипеден туризъм, повече зелени площи, повече културне събития и музикални фестивали, Разкриване и достъпност до разкопки /Пон Пазара и около Пощата/; превръщане на бункерите пид тепетата в музей, удължаване на детската железница*
- *Много богата културна програма - фестивали и събития*
- *Изграждане и подбор на подходящ екип, от добре сработени кадри, представени в различни възрастови групи. 2. Добро взаимодействие с местната власт. 3. Отговорен и комуникативен ръководител, който да познава екипа, и да умее да го ръководи. Човек, който да има ясна цел, умеещ да борави с правилните инструменти, за да я постигне, в името на Пловдив. 4. Възстановяване на мрежата от Туристически информационни центрове в града. 5. Подбор на правилните пазари за реклама. 6. Увеличаване на взаимодействието с представителите на бизнеса в града, на ниво пряко взаимодействие.*
- *С прогресивно развитие на инфраструктурата и достъпността на забележителностите. С постоянсто и много усилия от страна както на туроператорите, така и на хотелите и общината, както и добра комуникация между тези институции.*
- *С богатата гама от събития: Опера оупън; Сцена на кръстопът; Дефиле вино и гурме и Дефиле на младото вино; Капана фест.*
- *Събития, фестивали и пополялизиране на архитектурното наследство.*

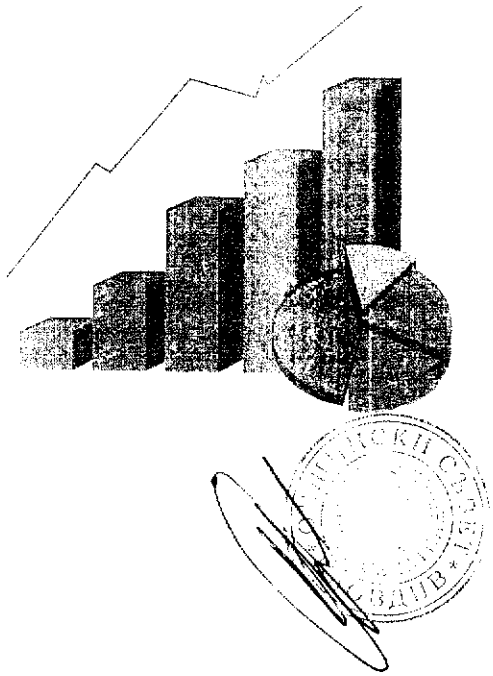
Приложение № III.5.

Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение за визия, цели и приоритети при подготовката на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г

Приложение № III.5.

МЕТОДОЛОГИЯ

Приложение № III.5.

Цели и методология | 1

МЕТОДОЛОГИЯ

Представените в доклада данни са получени от изследване сред всички заинтересовани страни в община Пловдив. За постигане на първичните бази данни е използван следният метод:

- онлайн анкета за самопопълване, която е достъпна на сайта на общината;

За популяризиране на анкетата са предприети действия за представянето и пред широката общественост, показващи, къде може да бъде намерена и попълнена тя. На сайтът има разяснение относно целта на изследването, възложителя и изпълнителя на изследването, както и гарантираната анонимност на индивидуалното мнение.

Трябва да се отбележи сравнително ниския дял на интерес към участие в изследването от страна на жителите на общината.

ИЗВАДКА

Извадката не е представителна за изследваната целева група. Общата извадка е 78 случая.

СТРУКТУРА НА АНАЛИЗА

Анализът следва структурата на въпросника, който е попълван от респондентите, които са посетили посочения сайт и са дали своята оценка по поставените въпроси.

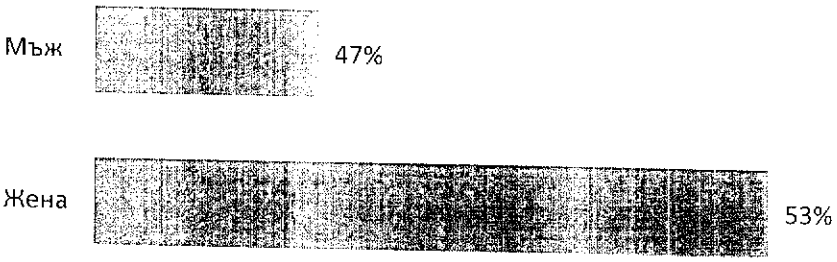
Със стрелки в графиките са показани съществените различия от средната за всички – стрелка нагоре – показва статистически значимо разлика над средната за съвкупността, а стрелка надолу – статистически значима разлика под средното за съвкупността.

Приложение № III.5.

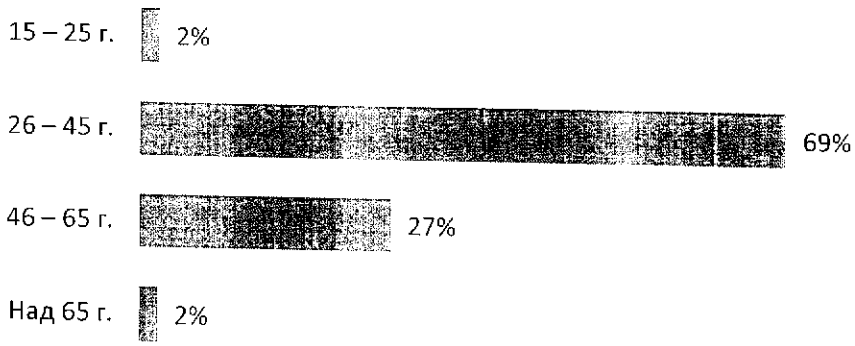
Цели и методология | 2

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА (профил на участвалите)

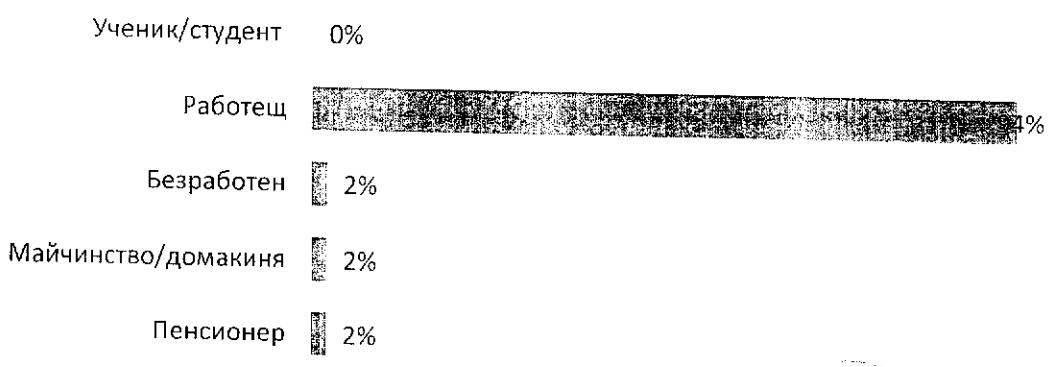
Посочете Вашият пол:

В коя от следните възрастови групи попадате:

Какво е Вашето занятие към момента?

всички (78)

Приложение № III.5.

Цели и методология | 3

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТА ИЗВАДКА (профил на участвалите)

На територията на коя община живеете лично вие през по-голямата част от годината?

Община Пловдив		100,0%
Друга община	0,0%	

всички (78)

В анкетата се подложени на оценка три варианта на визия, които са представени чрез визуални материали. Освен тях са изведени и Стратегически цели и приоритети, които също са оценявани и се изследва връзката им с предпочитаната от респондента визия.

ОЦЕНЯВАНИ ВИЗИИ

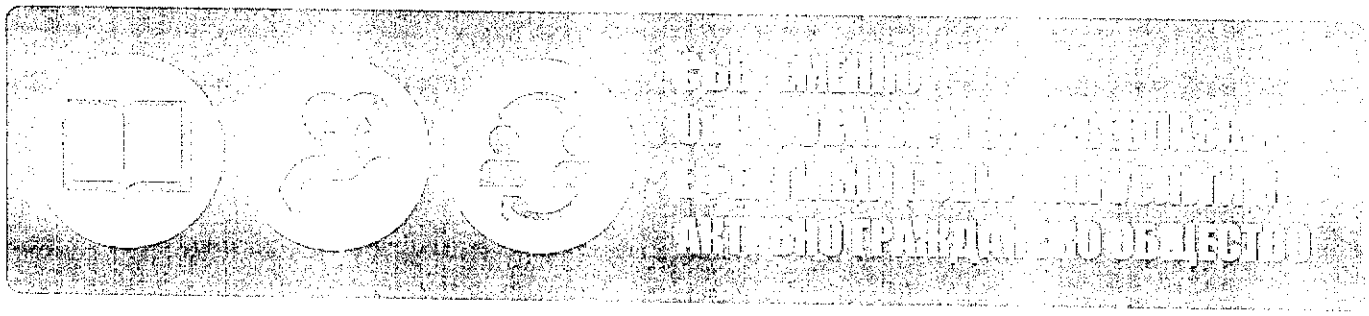
Вариант 1

Приложение № III.5.

Цели и методология | 4

Вариант 2

Вариант 3

Приложение № III.5.

Цели и методология | 5

ОЦЕНЯВАНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическа цел – „Подобряване на свързаността и достъпността до услуги за населението, чрез реализация на ключови предизвикателства в сферите на инфраструктурата и мобилността";

Стратегическа цел – „Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост";

Стратегическа цел – „Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред общината чрез прилагане принципите на кръговата икономика";

Стратегическа цел – „Съхраняване и надграждане на културните ресурси и дадености на град Пловдив, чрез културен диалог и устойчиво управление на туризма";

Стратегическа цел – „Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност".

ОЦЕНЯВАНИ ПРИОРИТЕТИ

Приоритет „Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж"

Приоритет „Усъвършенстване на технологиите и развитие на иновациите"

Приоритет „Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии"

Приоритет „Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито"

Приоритет „Чист, зелен и привлекателен град"

Приоритет „Образован, дигитализиран и адаптивен град"

Приоритет „Административни електронни услуги (АЕУ) за гражданите и бизнеса"

Приоритет „Градоустройствено планиране и планова обезпеченост"

Приоритет „Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи"

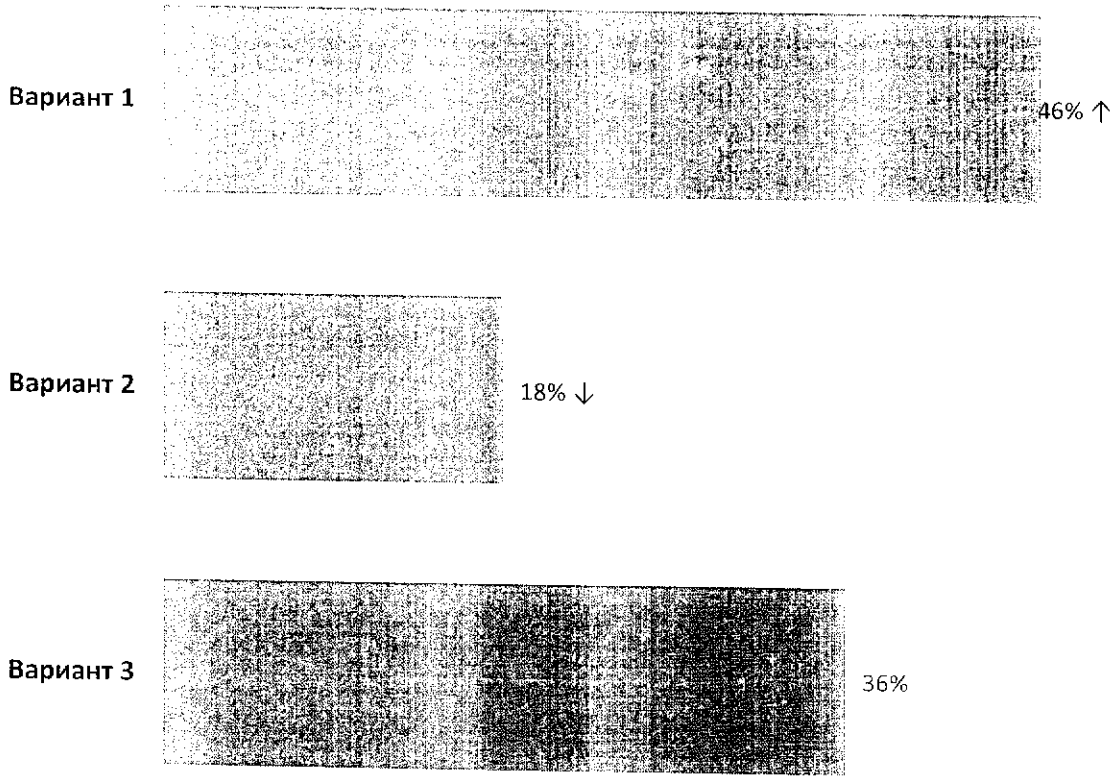
Приоритет „Интегрирана общност с равен достъп и приобщаване на уязвимите групи"

Приложение № III.5.

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

Приложение № III.5.

Кое от тези предложения за визия на община Пловдив 2021 – 2027 г. Ви допада на Вас лично най-много?

База: ВСИЧКИ (78)

Почти половината от всички, които са участвали в анкетата, предпочитат представения вариант 1 – МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИЧЕСКИ И КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР С ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ. Като този вариант на визия на общината събира почти толкова предпочитания, колкото другите два взети заедно и може да се твърди, че е лидер за заинтересованите страни, които са взели участие в тази анкета.

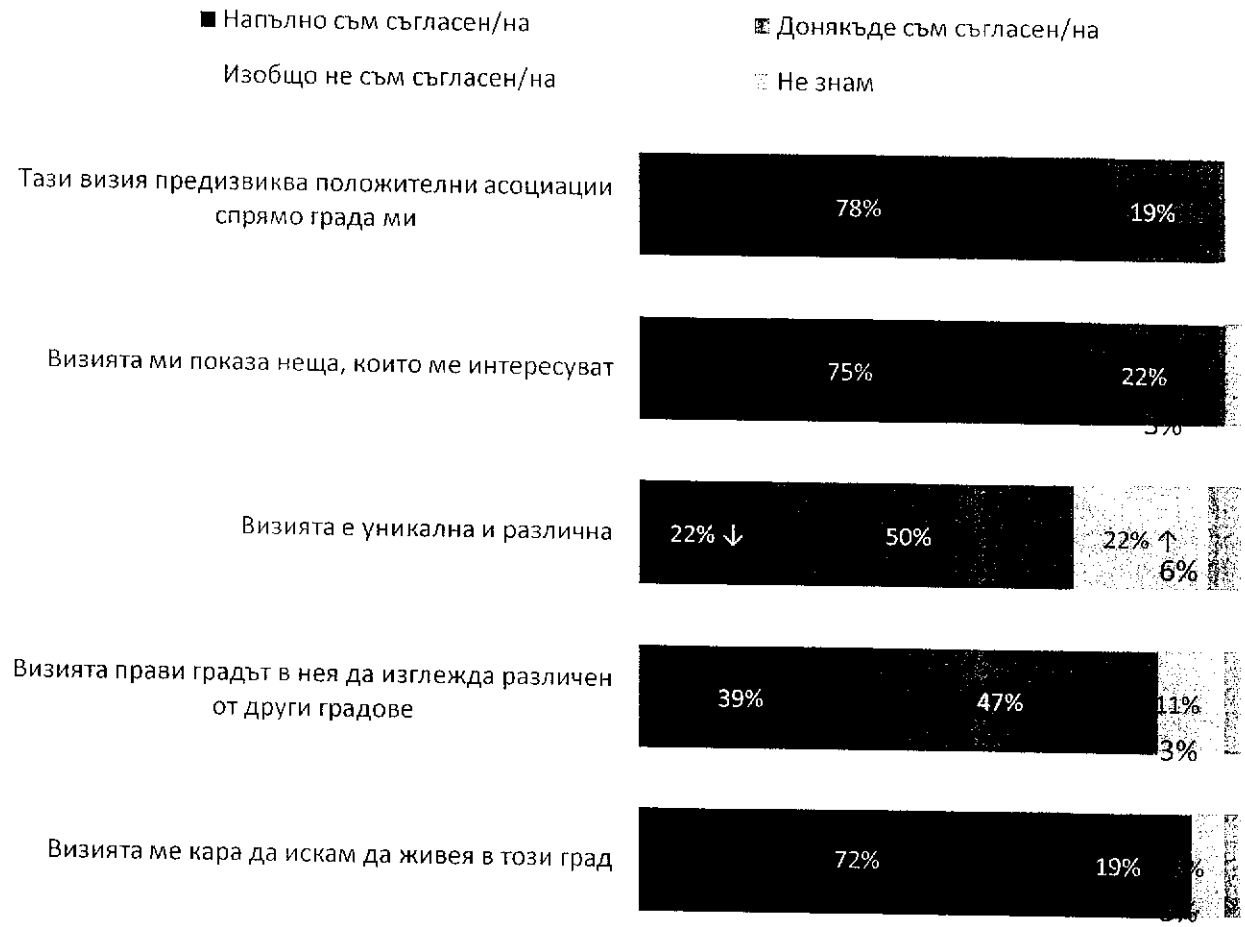
На второ място е класиран Вариант 3 УСТОЙЧЕВ, ЗЕЛЕН, ДИГИТАЛЕН И СВЪРЗАН – той получава 36% от гласовете на участниците.

На трето място с 18% от гласовете е Вариант 3 СЪВРЕМЕННО ОБРАЗОВАНИЕ И ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, ЕФЕКТИВНИ СИЦИАЛНИ УСЛУГИ И АКТИВНО ГРАЖДАНСКО ОБЩИСТВО.

При разглеждането на данните в по-нататъшния анализ трябва да се има предвид ниската база на отговори при тази визия Вариант 2 – едва 14 човека са я избрали.

Приложение № III.5.

Сега, моля, помислете за визията, която видяхте по-рано. До каква степен сте съгласен / съгласна със следните твърдения? ВАРИАНТ 1

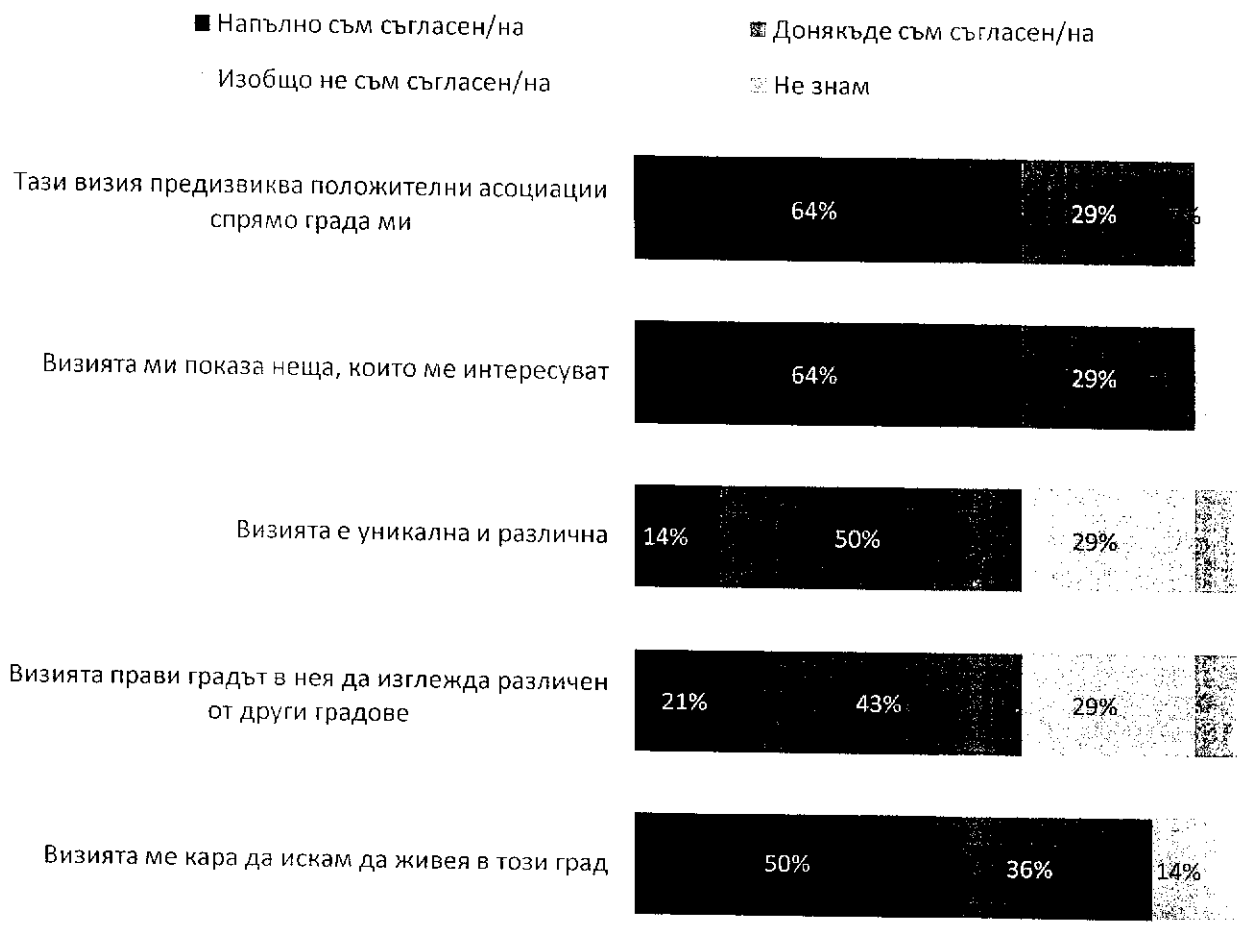
База: Избрали Вариант 1 (36)

Предложената визия Вариант 1 може да бъде описана, според отговорите на този въпрос на участващите в изследването и предпочитащи този вариант, караща респондентите да искат да живеят в града (общо 91% отговори Напълно съгласен и Донякъде съм съгласен), показваща неща, които ги интересуват (общо 97% на двата положителни отговора) и предизвикваща положителни асоциации спрямо града (общо 97% на двата положителни отговора) – като и при трите посочени позиции отговор Напълно съгласен са дали над 70% от избралите тази визия като предпочитана от трите.

Най-нисък дял на положителните отговори регистрираме при позицията - визията е уникална и различна (72% на двата положителни отговора) и едва 22% на отговор Напълно съгласен – точно колкото е делът на отговори Напълно не съм съгласен.

Приложение № III.5.

Сега, моля, помислете за визията, която видяхте по-рано. До каква степен сте съгласен / съгласна със следните твърдения? ВАРИАНТ 2

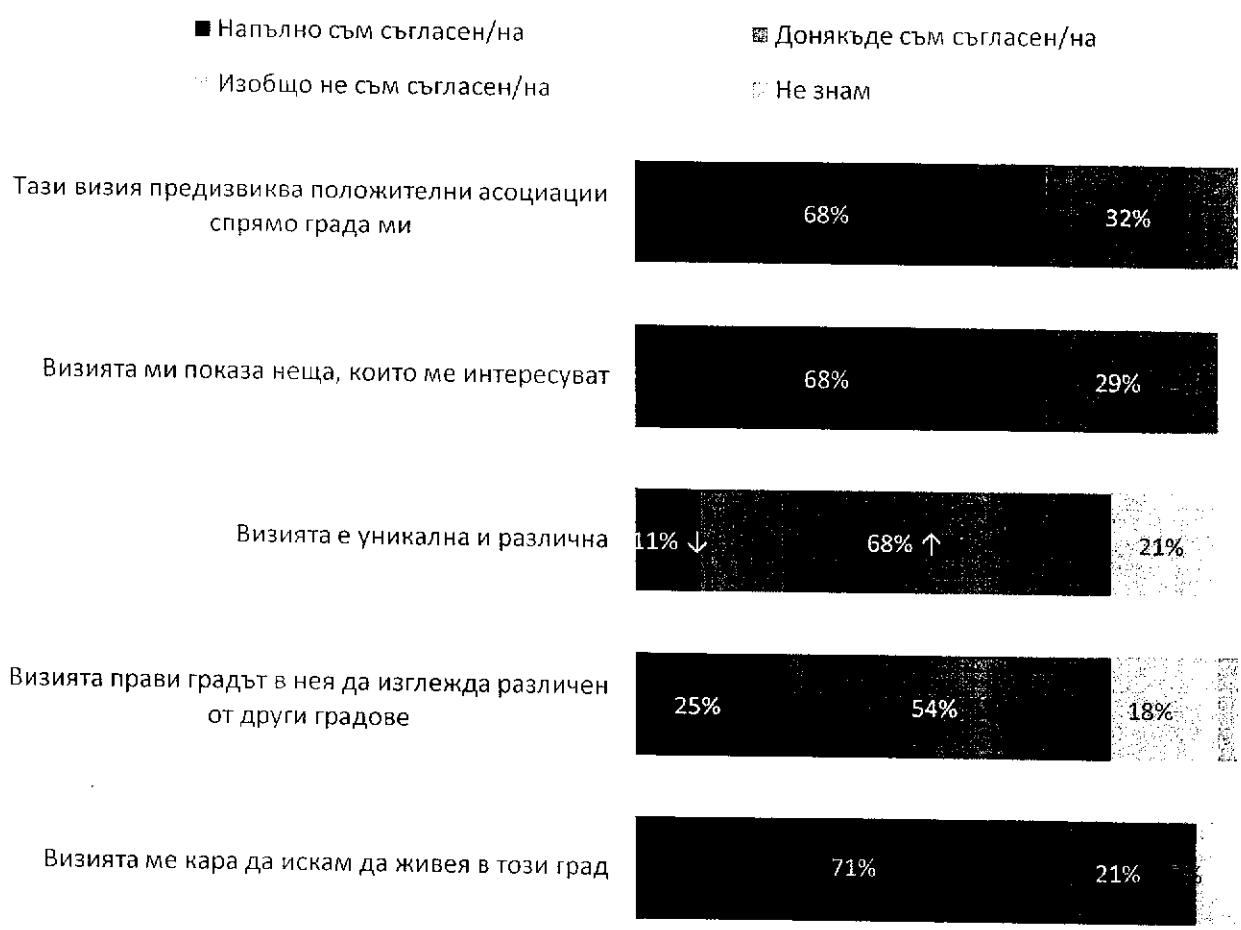
База: Избрали Вариант 2 (14)

Предложената визия Вариант 2 може да бъде описана, според отговорите на този въпрос на участващите в изследването и предпочитащи този вариант, като казваща неща, които интересуват хората и също толкова предизвикваща положителни асоциации спрямо града (общо 93% отговори Напълно съгласен и Донякъде съм съгласен), освен това е и една визия, която кара хората да искат да живеят в този град - (с общо 86% на положителните отговори).

В най-малка степен това е визията, която прави града да изглежда различен от други градове (64% на двата положителни отговора) и уникална и различна (64% на двата положителни отговора).

Приложение № III.5.

Сега, моля, помислете за визията, която видяхте по-рано. До каква степен сте съгласен / съгласна със следните твърдения? ВАРИАНТ 3

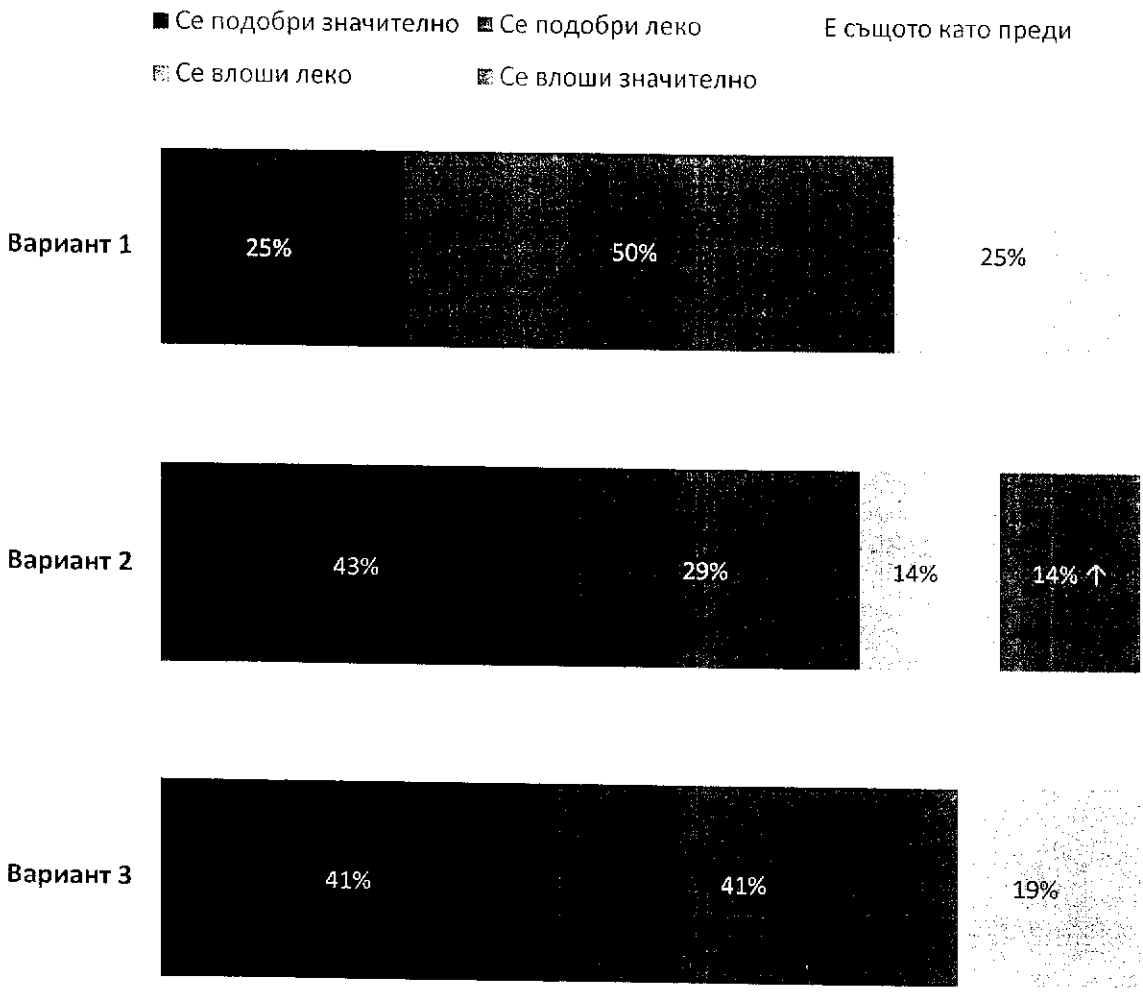
База: Избрали Вариант 3 (28)

Предложената визия Вариант 3 може да бъде описана, според отговорите на този въпрос на участващите в изследването и предпочитащи този вариант, предизвикваща положителни асоциации спрямо града (общо 100% отговори Напълно съгласен и Донякъде съм съгласен), показваща неща, които интересуват (общо 97% на двата положителни отговора) и караща отговорилите да искат да живеят в такъв град (с общо 92% на положителните отговори).

В най-малка степен това е визия, която е уникална и различна (79% на двата положителни отговора) и прави градът да изглежда различен от другите градове – (78% на двата положителни отговора).

Приложение № III.5.

Като резултат от виждането на тази визия, бихте ли казали, че очакванията Ви за бъдещето на град Пловдив ...

База: ВСИЧКИ (78)

Като цяло, след виждането на визиите, очакванията за бъдещето на град Пловдив сред респондентите са се променили в положителна посока, независимо от варианта, който те се предпочели.

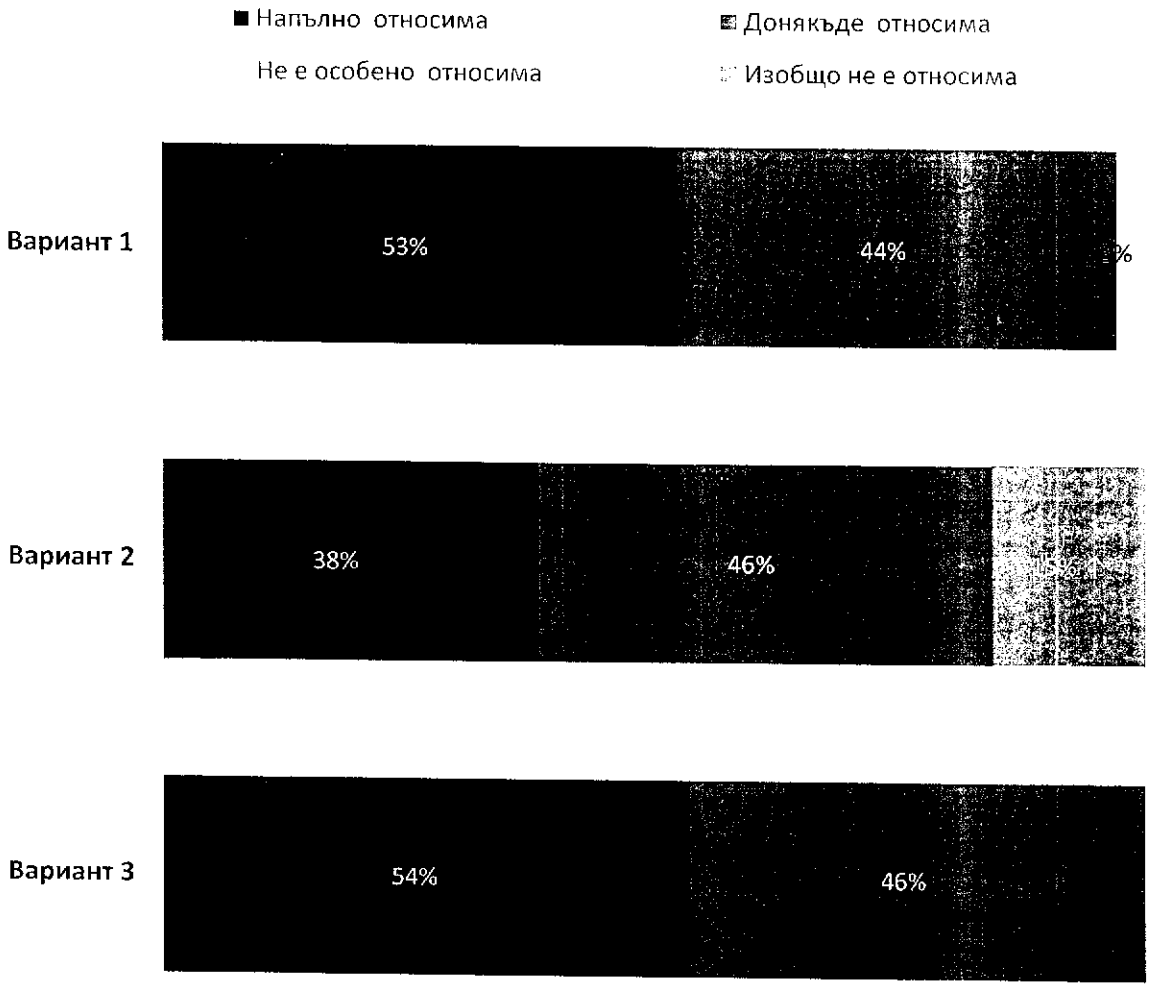
Най-висок дял на положителните отговори наблюдаваме при избралите Вариант 3 – тук Се подобри значително и Се подобри леко са посочили общо 82% от анкетираните. При Вариант 1 този кумулативен дял е 75%, а при Вариант 2 същият е 72%. Делът на посочилите Се подобри значително е най-нисък при избралите Вариант 1 – 25%, докато при другите два варианта е съответно – 43% за Вариант 2 и 41% за Вариант 3.

Отговор, че очакването за бъдещето на Пловдив е същото като преди са посочили 25% от избралите Вариант 1, 19% от избралите Вариант 3 и 14% от избралите Вариант 2.

Тук прави впечатление и делът от 14% на посочилите Се влоши значително при вариант 2. Освен ниската база, обяснение за това би могло да бъде, че тези, които не са харесали нито един от предложените варианти са избрали именно Вариант 2 и дават силно негативни отговори за него.

Приложение № III.5.

Доколко тази идея се отнася до Вашата представа за бъдещето на град Пловдив и съответства на Вашия начин на живот и нужди:

База: ВСИЧКИ (78)

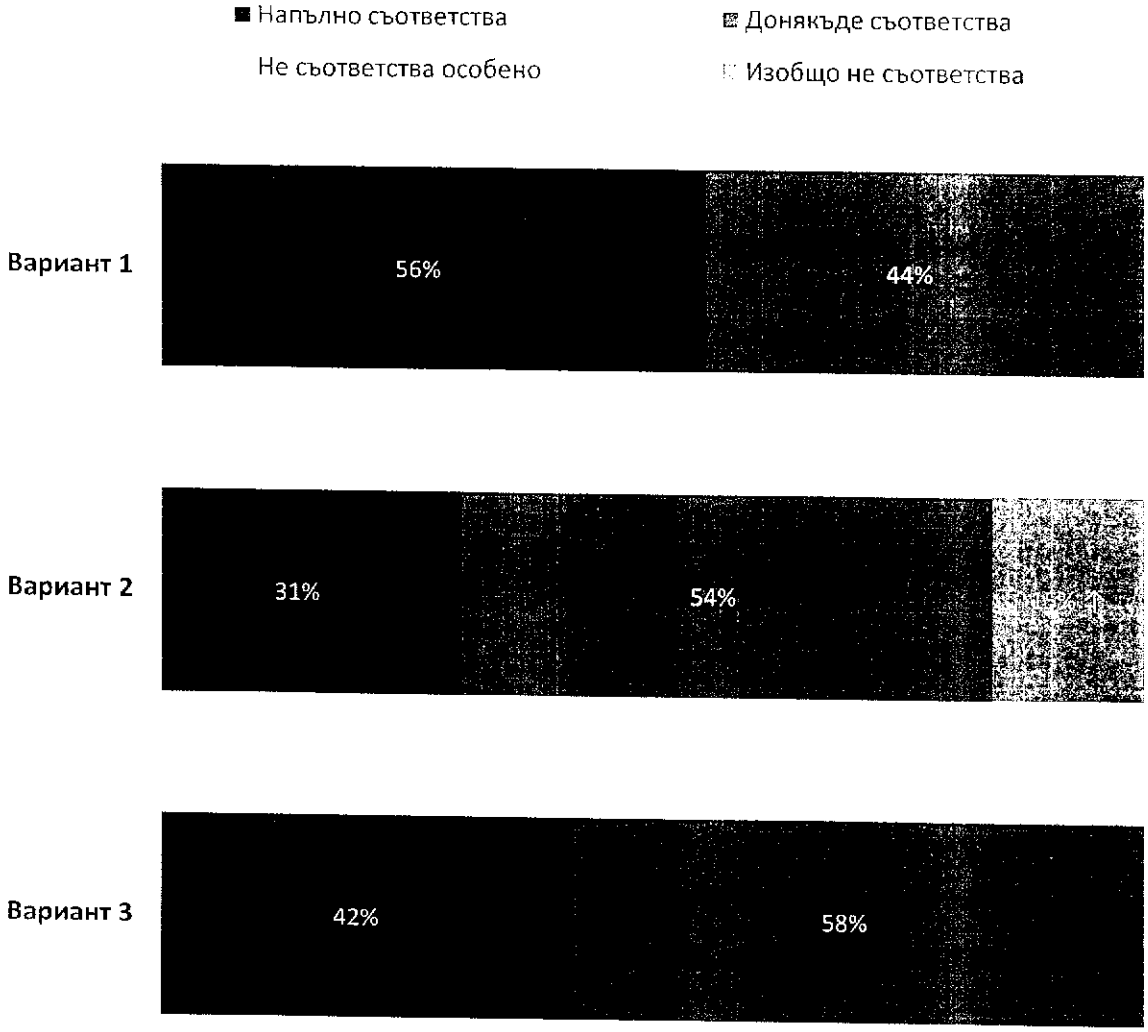
На въпроса Доколко тази идея се отнася до Вашата представа за бъдещето на Пловдив и съответства на Вашия начин на живот и нужди положителни отговори дават почти всички от запитаните.

Най-висок дял на положителните отговори наблюдаваме при избралите Вариант 3 – Напълно относима и Донякъде относима са посочили общо 100% от анкетираните. При Вариант 1 този кумулативен дял е 97%, а при Вариант 2 същият е 85%. Освен това, делът на посочилите Напълно относима е най-нисък отново при избралите Вариант 2 – 38%, докато при другите два варианта е съответно – 53% за Вариант 1 и 54% за Вариант 3.

Отговори, че тази идея не се отнася до тяхната представа за бъдещето на Пловдив и не съответства на техния начин на живот и нужди (общо) са посочили 15% от избралите Вариант 2 и 3% от избралите Вариант 1.

Приложение № III.5.

До каква степен, според Вас, тази визия съответства на потенциалите за развитие на град Пловдив?

База: ВСИЧКИ (78)

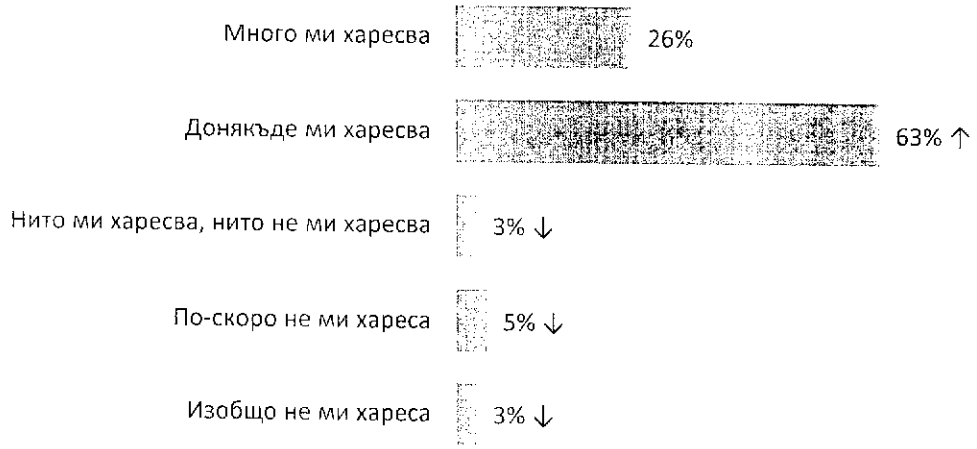
На каква степен, според Вас, тази визия съответства на потенциалите за развитие на град Пловдив, положителни отговори дават отново почти всички от запитаните.
Най-високи дялове на положителните отговори отново наблюдаваме при избралите Вариант 3 и при Вариант 1 – тук Напълно съответства и Донякъде съответства са посочили общо 100% от анкетираните. При Вариант 2 този кумулативен дял е 85. Делът на посочилите Напълно съответства е най-нисък отново при избралите Вариант 2 – 31%, докато при другите два варианта е съответно –42% за Вариант 3 и 56% за Вариант 1.
Отговори, че тази идея не съответства на потенциалите на град Пловдив са посочили 15% от избралите Вариант 2.

Приложение № III.5.

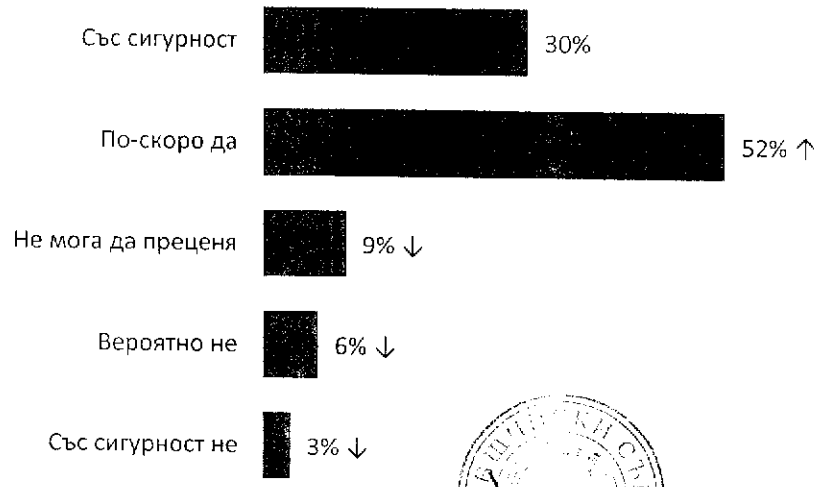
Възприемането на предложените цели и приоритети от участниците в изследването като цяло е положително. Отговори Много ми харесва и Донякъде ми харесва са с общ дял от 89% (съответно 26% за Много ми харесва и 63% Донякъде ми харесва). Негативните оценки са общо едва 8%.

На въпроса, дали описаните цели и приоритети могат да мотивират гражданите да се стремят да помагат за тяхното постигане, респондентите също дават положителен отговор. Позиция Със сигурност избират почти една трета от запитаните – 30%. Отговор По-скоро да е посочен от 52% от участвалите в анкетата. Негативните оценки са общо едва 9%.

Мислейки си за това, което видяхте в предложените цели и приоритети, като цяло, бихте ли казали, кое от следните твърдения най-добре описва Вашето мнение?

Целите и приоритетите подтикват ли Ви да помогнете лично за достигането на това, което е описано в тях?

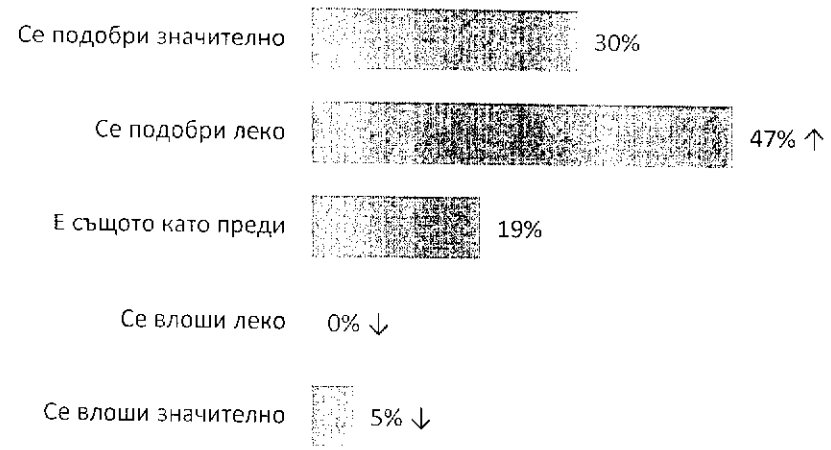
База: ВСИЧКИ (78)

Приложение № III.5.

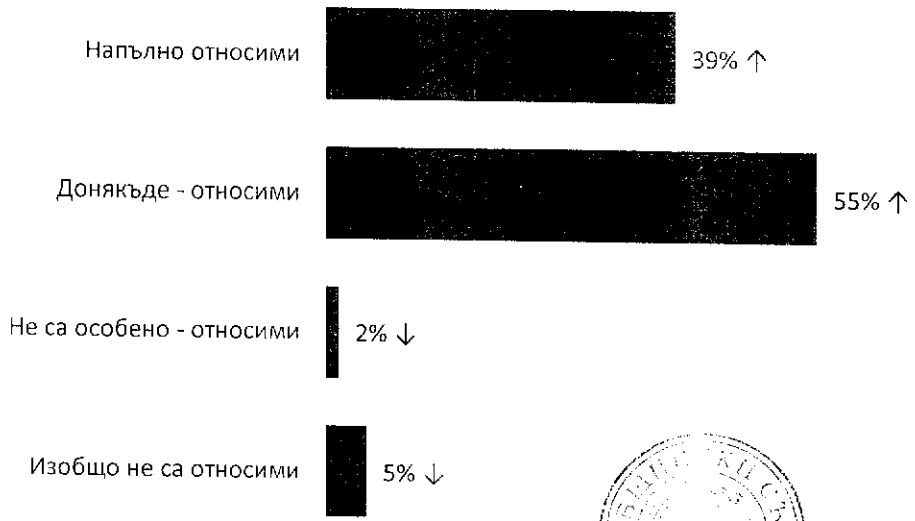
Очакванията за бъдещето, след виждането на тези цели и приоритети от участниците в изследването като цяло е положително. Отговори се подобри значително и се подобри леко са с общ дял от 77% (съответно 30% за значително и 47% леко подобрение). Негативните оценки са общо едва 5%.

На въпроса, дали описаните цели и приоритети са близо до тяхната представа за бъдещото на град Пловдив, респондентите отново дават положителен отговор. Позиция Напълно относими избират над една трета от запитаните – 39%. Отговор Донякъде относими да е посочен от 55% от участвалите в анкетата. Негативните оценки са общо едва 7%.

Като резултат от представените цели и приоритети, очакванията Ви за бъдещето на Община Пловдив ...

Доколко относими са за Вас целите и приоритетите, представени тук?

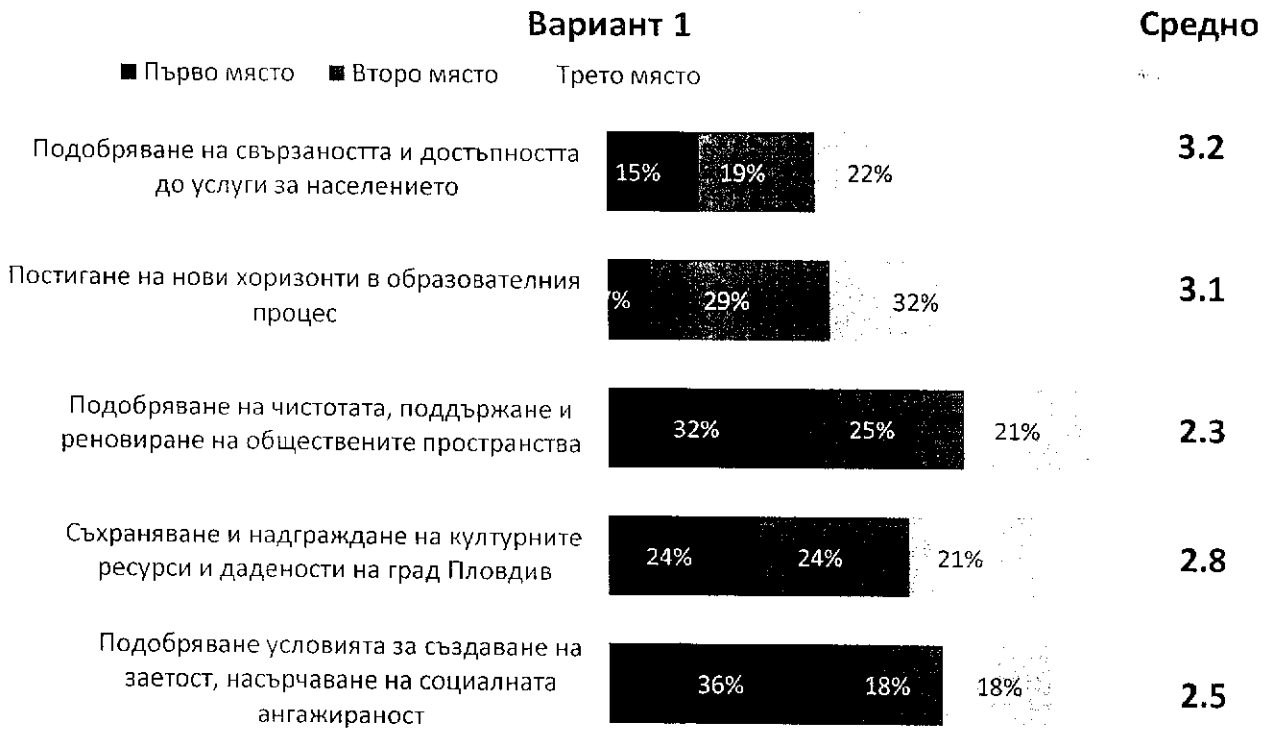

База: ВСИЧКИ (78)

Приложение № III.5.

Моля, подредете по степен на релевантност/съответствие към избраната визия, предложените по-долу стратегически цели за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., като на първо място поставите тази, която считате най-релевантна и подредите останалите в низходящ ред:

Вариант 1

База: Избрали Вариант 1 (36)

Вариант 2

База: Избрали Вариант 2 (14)

Приложение № III.5.

Вариант 3

База: Избрали Вариант 3 (28)

За този въпрос респондентите бяха помолени да подредят от първо до пето място представените им стратегически цели за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. по степен на релевантност/съответствие към избраната визия. В графиките са представени дяловете, които са получени за първите три места за всяка от стратегическите цели. В дясно е показано средното място, което заема всяка от целите. Колкото е по-ниска средната – толкова по-напред е поставена всяка от стратегическите цели от респондентите, които се избрали съответната визия.

За Вариант 1 от визиите няма само една цел, която категорично е най-релевантна – тук по-скоро всички цели описват тази визия. Все пак – най-челни позиции има стратегическата цел – Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства – посочена на първо място от 32% от респондентите и общо на първите три места от 78%. На второ място е поставена Подобряване условията за създаване на заетост, насърчаване на социалната ангажираност.

При Вариант 2 от визиите отново няма ясно изразен лидер – на първите две места са Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и Подобряване на свързаността и достъпността до услуги за населението.

При Вариант 3 от визиите целите, които са релевантни са по-скоро три – но тук нямаме ясно изразени два лидера. И те са Стратегическа цел „Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства" – посочена на Подобряване на свързаността и достъпността до услуги за населението" – посочена на едно от първите три места от 90%. Освен първите две – сравнително високи оценки тук наблюдаваме и за стратегическа цел „Подобряване условията за създаване на заетост, насърчаване на социалната ангажираност".

Приложение № III.5.

Моля, подредете по степен на релевантност/съответствие към избраните визия и стратегически цели, предложените по-долу приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., като на първо място поставите този, който считате най-релевантен и подредите останалите в низходящ ред:

Вариант 1

База: Избрали Вариант 1 (36)

Вариант 2

База: Избрали Вариант 2 (14)

Приложение № III.5.

Моля, подредете по степен на релевантност/съответствие към избраните визия и стратегически цели, предложените по-долу приоритети за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027 г., като на първо място поставите този, който считате най-релевантен и подредите ...

Вариант 3

База: Избрали Вариант 3 (28)

За този въпрос респондентите бяха помолени да подредят от първо до десето място представените им приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. по степен на релевантност към избраната визия. В графиките са представени дяловете, които са получени за първите три места за всяка от стратегическите цели. В дясно е показано средното място, което заема всяка от целите. Колкото е по-ниска средната – толкова по-напред е поставяме всяка от стратегическите цели от респондентите, които се избрали съответната визия.

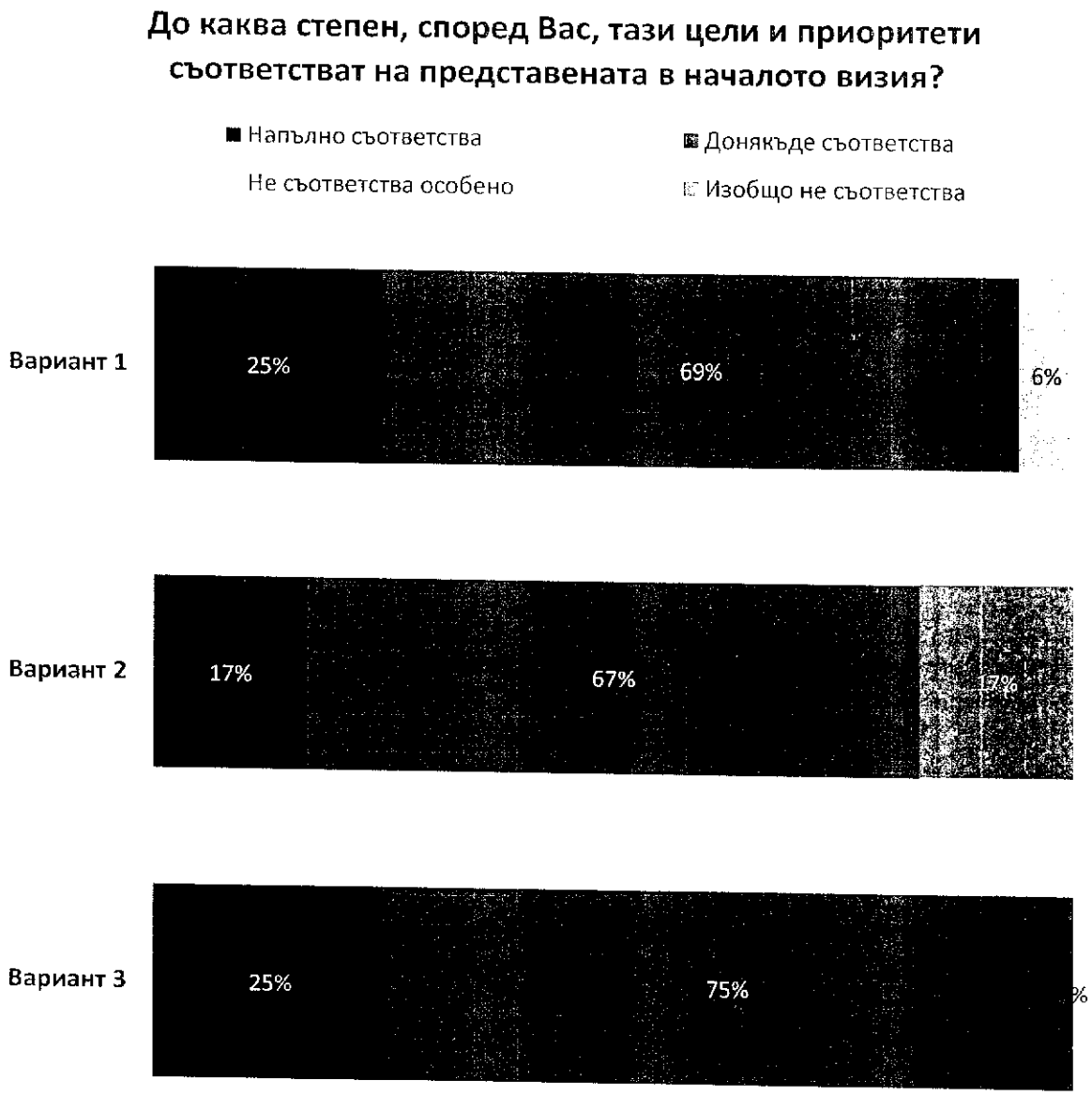
За Вариант 1 от визиите има два приоритета, които категорично са най-релевантни и това са Чист, зелен и привлекателен град (с общо 73% посочвания на едно от първите три места) и Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж (посочен от половината от избралите тази визия на първо място).

При Вариант 2 наблюдаваме два основни приоритета, които се свързват с тази визия - тук това са Чист, зелен и привлекателен град и Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура.

При Вариант 3 от визиите също наблюдаваме един основен приоритет, макар и тук да не е толкова ясно изразен - това е Чист, зелен и привлекателен град с общо 80% на първите три места и 52% на първо място. Но тук на второ място и то със значителни дялове се нарежда Образован, дигитализиран и адаптивен град.

Приложение № III.5.

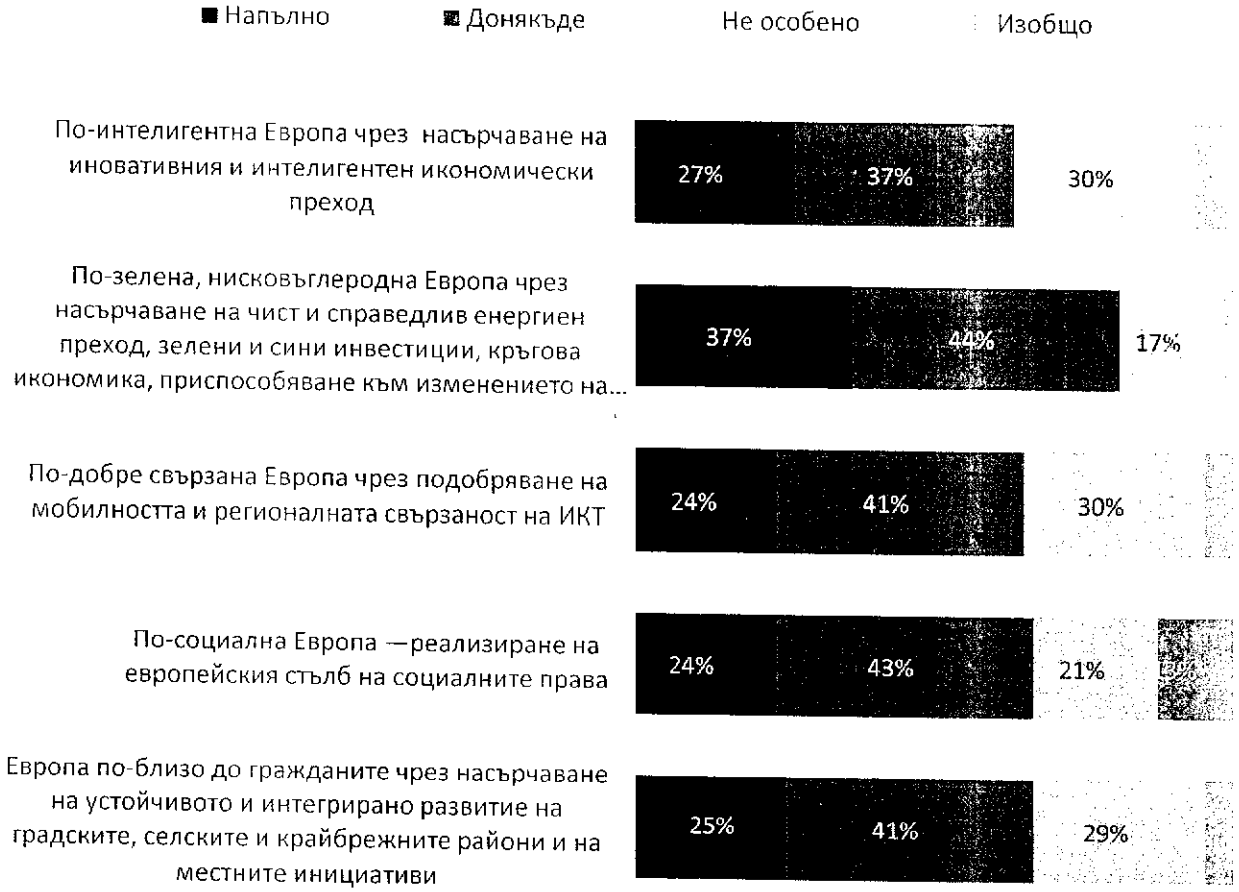
На въпроса До каква степен, според Вас, тези цели и приоритети съответстват на представената в началото визия, респондентите отново са посочили основно положителни отговори – общо за Вариант 3 те са 100%. За Вариант 1 положителните оценки са общо 94%, а за вариант 2 – 83%.
Негативните отговори общо са 6% за вариант 1 и 17% да Вариант 2.

База: ВСИЧКИ (78)

Приложение № III.5.

Доколко сте запознати с изброените по-долу цели на ЕС в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост за периода 2021-2027 г.?

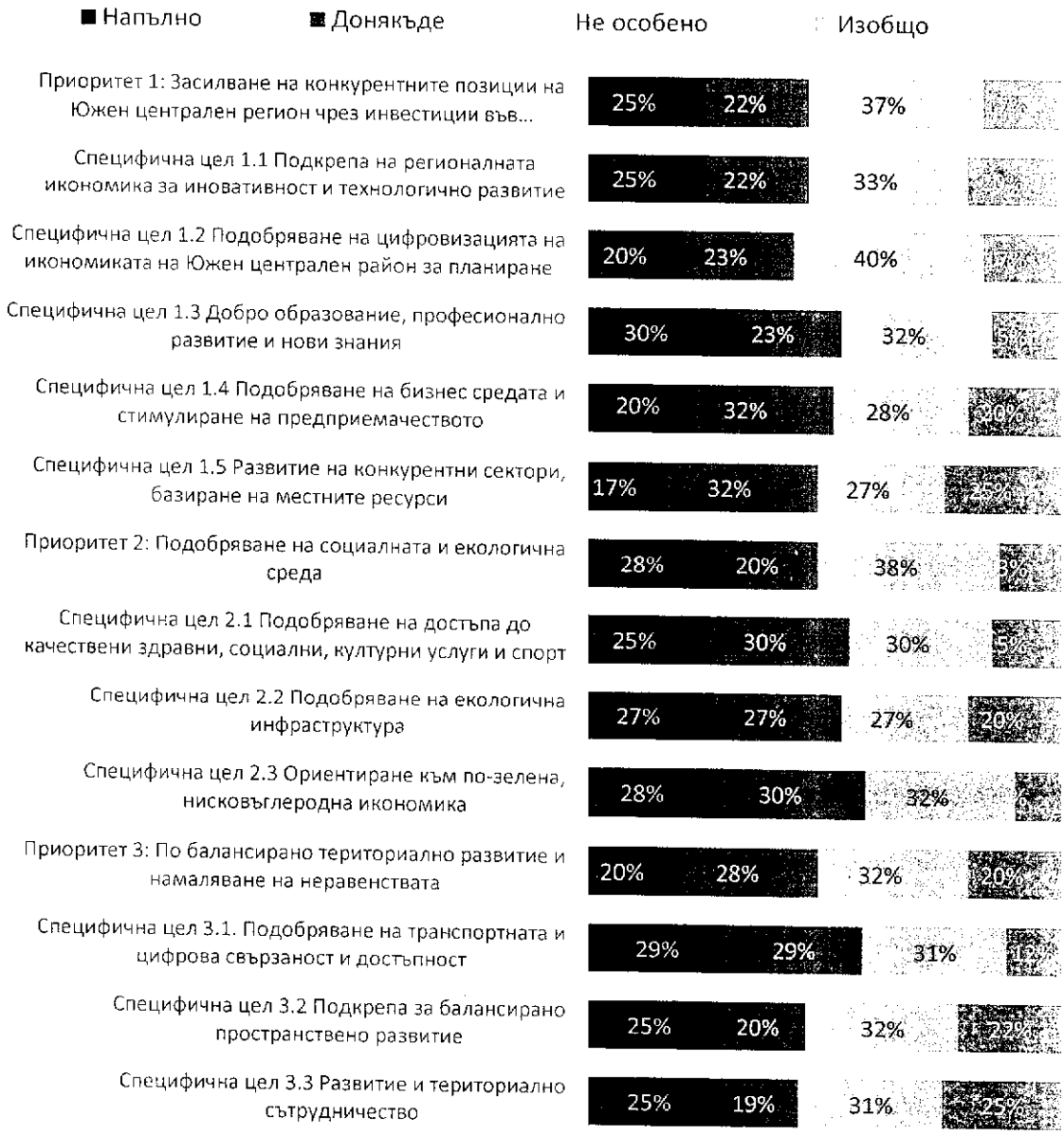

База: ВСИЧКИ (78)

Респондентите, които са се включили в анкетата, твърдят, че по-скоро познават изброените цели на ЕС в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост за периода 2021-2027 г. Най-позната цел е По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска с 37% посочили отговор Напълно и 44% Донякъде. Другите стратегически цели на ЕС събират сходни дялове на положителните и отрицателните оценки.

Приложение № III.5.

Доколко сте запознати с изброените по-долу стратегически приоритети и специфични цели за реализация на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Южен Централен район за периода 2021-2027 г.?

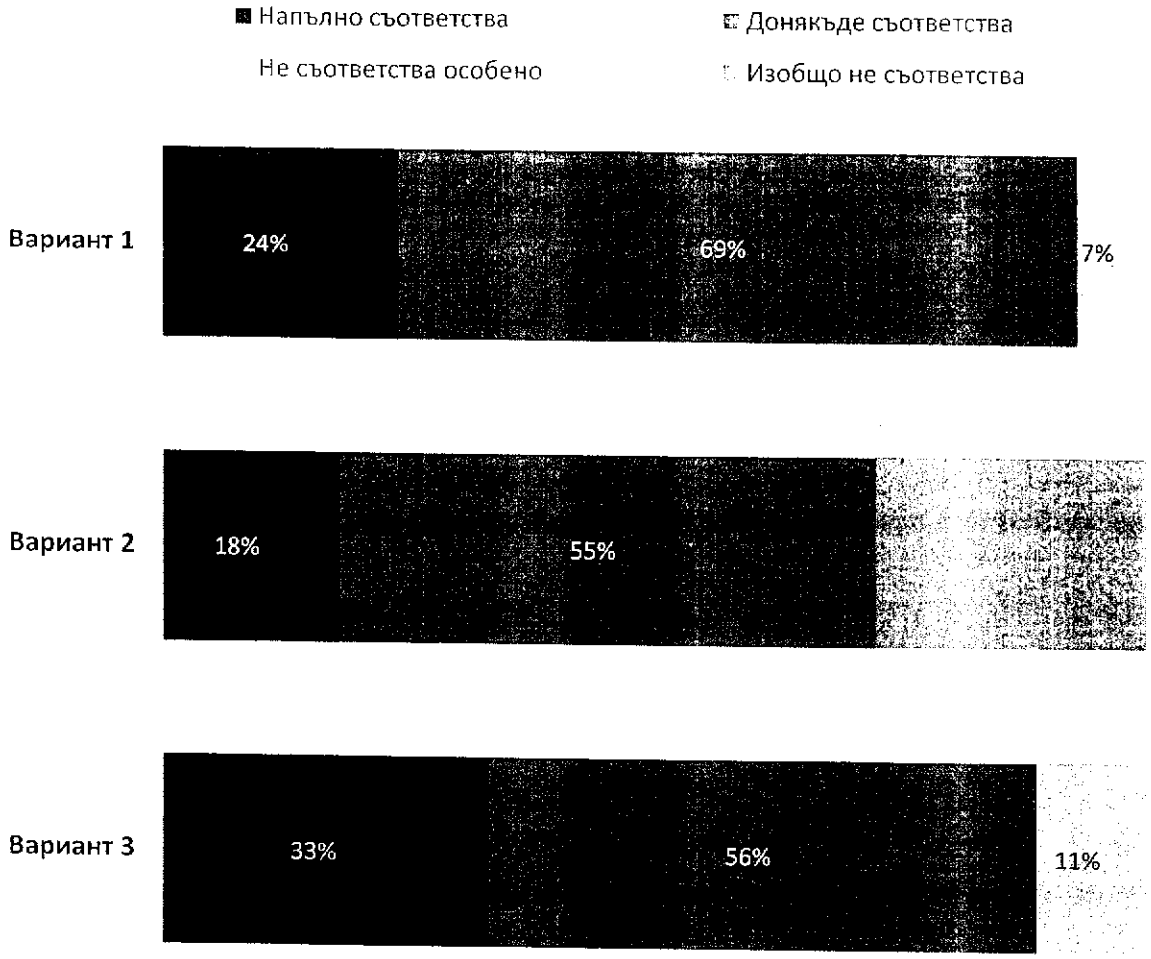

База: ВСИЧКИ (78)

Познатостта на стратегически приоритети и специфични цели за реализация на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Южен Централен район за периода 2021-2027г. не е толкова висока, както познаването на целите на ЕС в областта на регионалната политика. Тук най-висок дял на положителните отговори има при позициите Ориентиране към по-зелена, нисковъглеродна икономика и Подобряване на транспортната и цифровата свързаност и достъпност.

Приложение № III.5.

До каква степен, според Вас, избраната визия съответства на Европейските цели, стратегическите приоритети и специфичните регионални цели за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.?

База: ВСИЧКИ (78)

До каква степен, според Вас, избраната визия съответства на Европейските цели, стратегическите приоритети и специфичните регионални цели за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. положителни отговори дават отново почти всички от запитаните.

Най-висок дял на положителните отговори наблюдаваме при избралите Вариант 1 – тук Напълно съответства и Донякъде съответства са посочили общо 93% от анкетираните. При Вариант 3 този кумулативен дял е 89%, а при Вариант 2 същият е 73%. Респективно, делът на посочилите Напълно съответства е най-нисък при избралите Вариант 2 – 18%, докато при другите два варианта е съответно – 24% за Вариант 1 и 33% за Вариант 3.

Отговори, че тази идея не съответства особено на потенциалите на Община Пловдив са посочили 7% от избралите Вариант 1 и 11% от избралите Вариант 3. Изобщо не съответства е отговор, посочен от 27% от изпралите Вариант 3.

Приложение № III.5.

Бихте ли желали да добавите други елементи на визия, цели и приоритети, различни от посочените, които са важни за Вас и считате за релевантни на Европейските цели, стратегически приоритети и специфични регионални цели за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., но не са включени в предложенията, които видяхте?

Този въпрос бе зададен като отворен, на който всеки може да посочи или да не посочи отговор. Не всичко респонденти са давали отговор на този въпрос. По-долу в анализа са представени интересни отговори.
Ето и част от отговорите (запазваме правописа и начина на изразяване):

ВИЗИЯ

- *Силен икономически център, на иновативни индустрии, екологичен, образован, интелигентен, креативен.*
- *Чист, зелен, умен, развиващ се, устойчив, балансирано икономически развит (не индустраилен град!!!)*
- *Развитие на устойчив и зелен транспорт, като тролейбусен и релсов транспорт. Повече зелени площи.*
- *С прости думи казано: Функциониращ градски транспорт*
- *По-чиста градска среда, по-добра инфраструктура, поддържане паметници на културата, развит туризъм*
- *Намаляване на соц-те неравенства, експлоатацията и корупцията, да се премахнат малките кредитори*
- *Поддържани блокове/кооперации с паркове. Многоетажни паркинги. Чист въздух! Културни събития.*
- *Култура/иновации/екология*
- *Толерантност и етнически мир*
- *Включете гражданите в изработването на визията, но не само през анкета. Повече диалог!*
- *Живи стени от растителност около града. Ботаническа градина. Зони за пикник. Стадион за големи концерти*

ЦЕЛИ

- *Подобряване на инфраструктурата*
- *Качествен и адекватен общински транспорт*
- *Зелен градски транспорт*
- *Администрация на едно гише*
- *По-чиста градска среда, премахване на сметищата в града, които се палят и замърсяват въздуха*
- *Дигитална трансформация на администрацията*
- *Административна ревизия в сферата на културата, нови съвременни адаптирани за сектора регулации; дигитализация*
- *Премахване на малките кредитни дружества*
- *Култура, образование, наука*
- *етична икономика*
- *Насърчаване на участието на гражданите*
- *Формиране на гражданско общество.*
- *изграждане на нови зелени пространства*

- *Здравеопазване*
- *Наистина зелен град*
- *Зелени площи и паркове*
- *Транспортна свързаност на икономическите райони - градски транпсорт*
- *Подържане на историческите, културните и архитектурни паметници с цел развитие на туризма*
- *Изграждане на културна стратегия за в над 5 г. срок на развитие*
- *продължаване на продължителността на живота*
- *По-добра инфраструктура*
- *Иновативни и високи технологии, предприемачески инкубатор*
- *градско земеделие*
- *Повишаване нивото на образованието*
- *спиране на презастрояването*
- *Повишаване на качеството на живот*
- *Инфраструктура с мисъл за хората*
- *Град с функциониращо летище*
- *Здравеопазване. По-малко на брой, но по-качествени болници*
- *Подобряване на инфраструктурата на града*
- *образовано и любопитно общество*
- *По-достъпен градски транспорт*
- *Екологичен град, градско земеделие и екологична инфраструктура*
- *градска железница*
- *Институциите да следят повече за спазването на реда.*

ПРИОРИТЕТИ

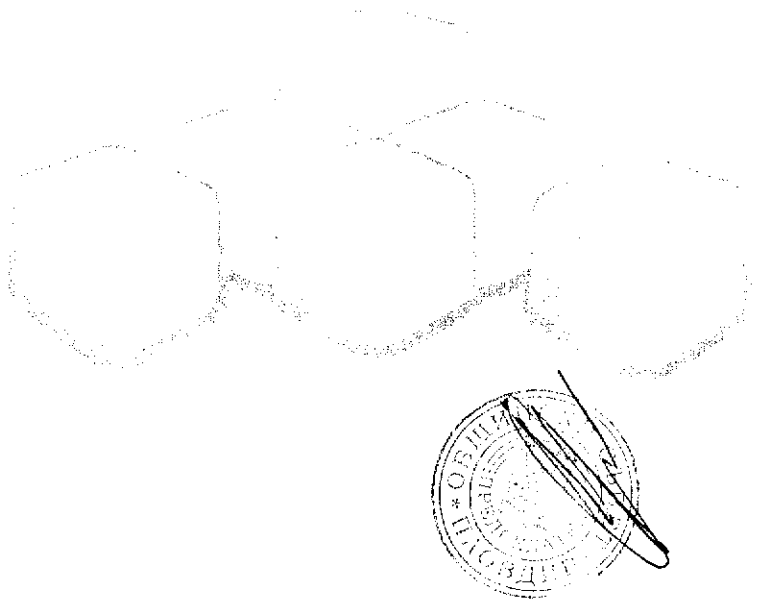
- *Изграждане на нови пътни връзки за разтоварване на трафика*
- *По-високи заплати*
- *Обществен транспорт*
- *Зелен и свързан град*
- *Транспорт*
- *Развитие на туризма*
- *Сигурност!*
- *достъпна среда*
- *Премахване на малките кредитни дружества*
- *Повече природа, по-малко бетон*
- *Образование и развитие на науката*
- *социално предприемачество*
- *Решение на проблема с презастрояването*
- *изготвяне на регламент срещу презастоянането*
- *Развит градски транспорт*
- *Озеленяване*
- *Град с паркоместа непрезастроен*
- *Здрвеопазване*
- *Развитие инфраструктура*
- *По-добра инфраструктура-да няма дупки по улиците, да се изгладят павираните улици от 19ти век*
- *Подпомагане на културният и научният сектор*
- *масов спорт*
- *Осигуряване на паркоместа*
- *По-качествено здравеопазване*

Приложение № III.5.

- *Градско планиране*
- *Град с история и бъдеще*
- *Лесна администрация*
- *По - чист град*
- *По-достъпен градски транспорт, вечер след 20:30 няма автобуси*
- *Чист въздух*
- *Градско планиране и екология*
- *зелени зони около река марица*
- *Озеленяване и почистване.*

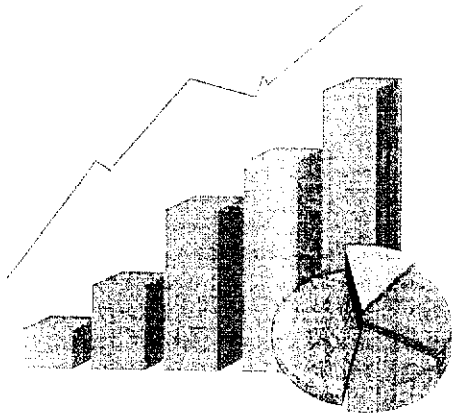
Приложение № III.6.

Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение на зони за въздействие при подготовката на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г.

Приложение № III.6.

МЕТОДОЛОГИЯ

Приложение № III.6.

Цели и методология | 1

МЕТОДОЛОГИЯ

Представените в доклада данни са получени от изследване сред всички заинтересовани страни в Община Пловдив. За постигане на първичните бази данни е използван следният метод:

- онлайн анкета за самопопълване, която беше достъпна чрез официалната интернет страница на общината - https://www.plovdiv.bg/piro/anketi/ в периода 09.12.2021 г. – 14.12.2021 г.

За популяризиране на анкетата са предприети действия за представянето ѝ пред широката общественост, показващи, къде може да бъде намерена и попълнена тя. На интернет страницата на общината е публикувано разяснение относно целта на изследването, както и гарантираната анонимност на индивидуалното мнение.

Трябва да се отбележи сравнително ниския дял на интерес към участие в изследването от страна на жителите на общината.

ИЗВАДКА

Извадката не е представителна за изследваната целева група. Общата извадка е 251 случая.

СТРУКТУРА НА АНАЛИЗА

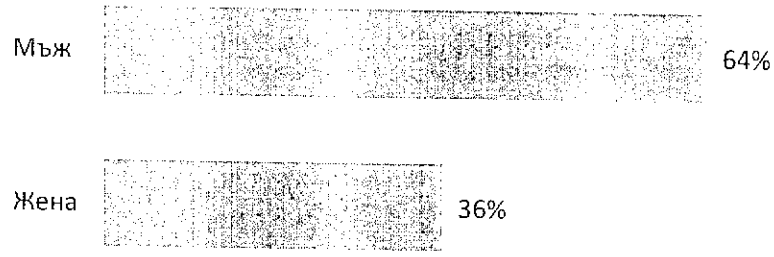
Анализът следва структурата на въпросника, който е попълван от респондентите, които са посетили посочената интернет страница и са дали своята оценка по поставените въпроси.

Приложение № III.6.

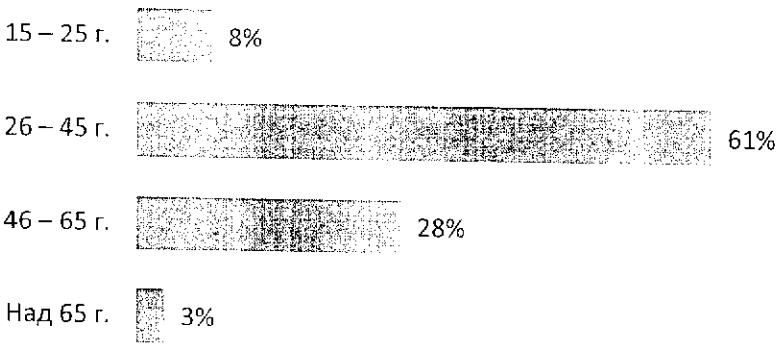
Цели и методология | 2

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТАТА ИЗВАДКА (профил на участвалите)

Посочете Вашия пол:

В коя от следните възрастови групи попадате:

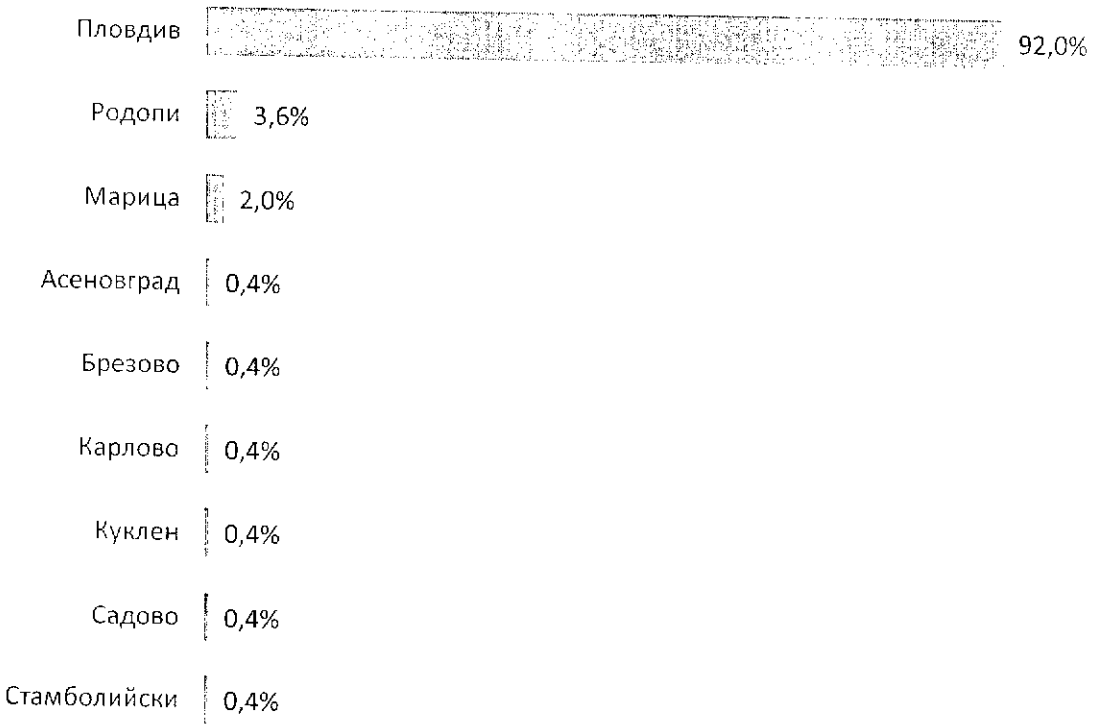
всички (251)

Приложение № III.6.

Цели и методология | 3

СТРУКТУРА НА ПОСТИГНАТАТА ИЗВАДКА
(профил на участвалите)

На територията на коя община живеете лично вие през по-голямата част от годината?

всички (251)

Цели и методология | 4

ОЦЕНЯВАНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

На респондентите бяха представени за разглеждане следните информация и карти:

По дефиниция „зона за прилагане на интегриран подход" (зона за въздействие/ЗВ) е „пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социалната и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове". Зоните са част от територията на общината с конкретно функционално предназначение или собствен потенциал за развитие.

- Карта „Градски зони за въздействие" (ГЗВ) – *Пояснение: на настоящата карта са визуализирани всички зони за въздействие и прилагане на интегрирания подход.*
- Карта „Градска зона за въздействие (Зона „ЦГЧ") – приоритетна"
- Карта „Градска зона за въздействие (Зона „А") (Общ комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване – Пловдив") - приоритетна".
- Карта „Градска зона за въздействие (Зона „Б")".
- Карта „Градска зона за въздействие (Зона с потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж) – приоритетна".
- Карта „Градска зона за въздействие (Многофункционална зелена зона за подобряване на екологичната среда) – приоритетна".

Междуобщински зони за въздействие с потенциал за кооперране със съседни общини - обособени са въз основа на идентифицираните възможности за сдружаване на общините за прилагане на интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), в съответствие с регионалната схема за пространствено развитие на ниво район на планиране и включват: 1. Интегрирани партньорски проекти, допринасящи за подобряване на транспортната свързаност и състоянието на комуникационно-транспортната мрежа по линия на трудовата миграция и градско-селските връзки (в т.ч. входно-изходните артерии на град Пловдив, градската железница и железопътни връзки към летището); 2. Интегрирани партньорски проекти по линия на съществуващите ядра за развитие на производствени и логистични дейности, НИРД, дейности по разработване и внедряване на иновации, развитие на технологиите и кръговата икономика; 3. Интегрирани партньорски проекти за развитие на устойчиви форми на туризъм, в т.ч. инвестиции в материална и техническа инфраструктура и съпътстващи услуги в посока развитие и промотиране на тематични туристически маршрути с интегриране на КН; 4. Интегрирани партньорски проекти за реализиране на устойчиви форми, решения и релевантни мерки в областта на балансирания подход към опазване на околната среда, опазване и оползотворяване на природните ресурси (в т.ч. регионално управление на отпадъците екологична безопасност на депата, регионално управление на водите и опазване на водните ресурси).

Приложение № III.6.

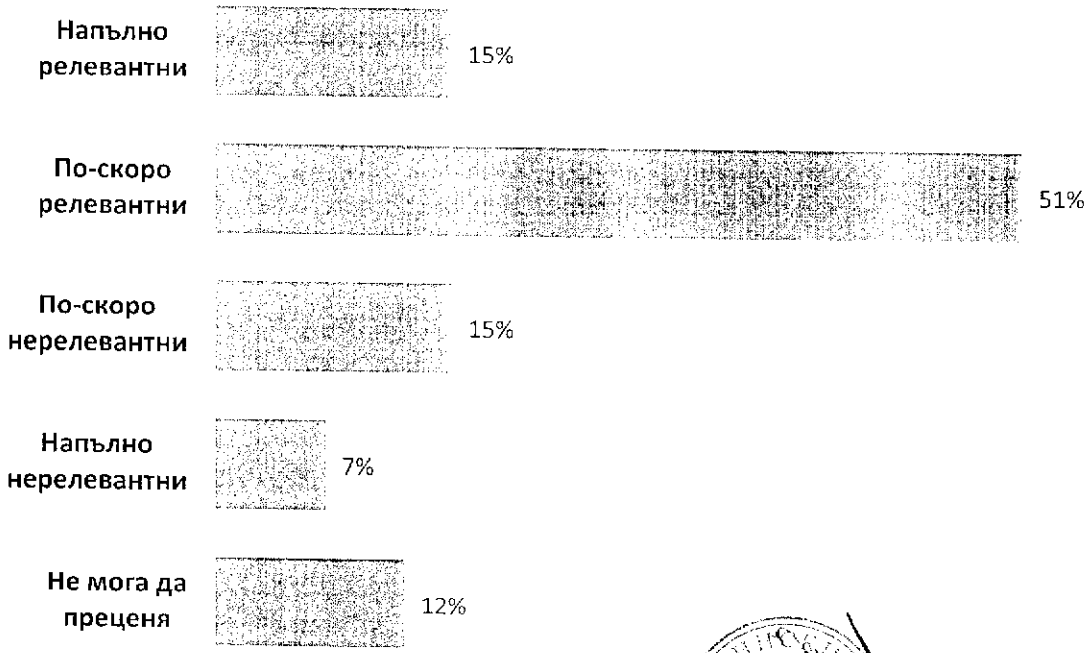
ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ

Приложение № III.6.

При определянето на зоните за въздействие, приложените общи критерии, в съответствие с националната политика за пространствено развитие чрез цели, присъщи на кохезионната политика на Европейския съюз и на Програмата за развитие на регионите за програмен период 2021-2027 г., са следните:

1) Интегриране в европейското пространство;
2) Постигане на балансирана полицентрична селищна мрежа и интегрирано развитие на градовете;
3) Пространствена цялост и равностойна достъпност на системите за обществени услуги - с акцент на образование, здравеопазване, култура и спорт;
4) Съхранено природно и културно наследство, експонирано и валоризирано в полза на устойчивото му развитие;
5) Подобряващо се състояние на специфични територии с неблагоприятни социално-икономически характеристики – чрез мерки със социална насоченост, кооперииране и сътрудничество в обхвата на агломерационните ареали, развитие на трансгранични функционални зони;
6) Развитие на целеви зони на растеж, балансиращи полицентричния модел на националното пространство чрез държавна помощ, насърчаване на инвестициите, иновациите и модернизацията;
7) Намаляване на риска от бедствия чрез интегрирани превантивни мерки в природни и урбанизирани среди.

<u>Въз основа на представена информация, моля отговорете на следния въпрос:</u> До колко релевантни за целта намирате приложените общи критерии при идентифициране на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие)?

Приложение № III.6.

При определянето на зоните за въздействие са обследвани и взети предвид следните **4 специфични, допълнителни критерии**, специално селектирани и съобразени със спецификите на територията, интервенциите и други приложими характеристики на Община-град Пловдив:

Критерий 1 - **Оптимизиране обхвата на населението, което ще се облагодетелства** от ползите в резултат от инвестициите и интервенциите, включени в ПИРО-Пловдив и Програмата за реализация на Плана. При определянето на зоните за въздействие по този критерий са взети предвид *както балансът на територията на Община Пловдив по вид, така и гъстотата на населението в общината.*

Критерий 2 - **Резултати от извършените секторни анализи на територията на Общината.**

При определянето на зоните за въздействие по този критерий са взети предвид *резултатите от експертните анализи на територията* по сектори, като зоните са обособени най-вече въз основа на идентифицираните за всяка от тях - *общи силни страни, възможности и потенциали за развитието на отделни части от града*, в съответния водещ аспект (*с акценти върху икономическото развитие, екологичното състояние и подобряването на качеството на живот и благоустрояването на населението*).

Критерий 3 - **Релевантни документи на Община Пловдив на микрорегионално ниво и урбанистично гравитационно поле.**

При определянето на зоните за въздействие по този критерий са взети предвид съотносимите общински документи на микрорегионално ниво, каквито са *Общият устройствен план на Пловдив, постигнатото в обхвата на Общинския план за развитие на Община Пловдив 2014-2020 г., отчетен е и микрорегионалният и агломерационен аспект на изпълнения Интегриран план за градско възстановяване и развитие в предходния програмен период*. Отчетено е също така и *урбанистичното гравитационно поле*, което обхваща границите, в които ежедневно се затваря жизненият цикъл: *„труд, обитаване, отдих и обслужване".*

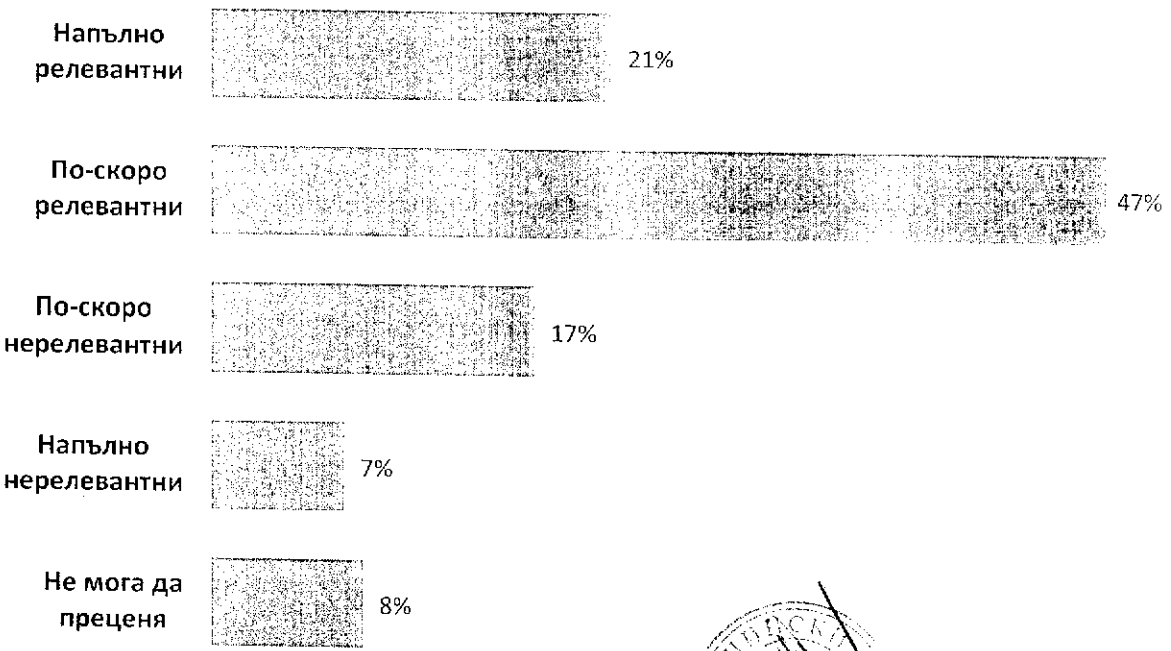
Критерий 4 - **Идентифицирани проекти и идеи за развитието на конкретна територия в процеса на работа със заинтересованите страни.**

При определянето на зоните за въздействие по този критерий са взети предвид подадени заявки за проектна готовност от съответните отговорни звена в структурата на общинската и районните администрации, както и постъпили фишове с проектни предложения от граждани, представители на НПО-сектора, бизнеса, академията, здравни, социални, образователни, културни институции и други заинтересовани страни, на чиято основа са идентифицирани проекти и концепции (идеи) за развитието на конкретна територия в границите на града. Събраните данни и информация са обработени и обобщени, като по отделни градоустройствени единици е прецизиран броят обекти, върху които е идентифицирана необходимост от интервенции в настоящия програмен период, разпределени в 7 групи и 22 вида обекти:

Приложение № III.6.

Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура, разпределени по вид в 3 категории: (1) Детски градини, ясли и детски центрове; (2) Училища и (3) ВУЗ.
Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура, разпределени по вид в 4 категории: (1) ДКЦ; (2) Специализирани болници за активно лечение; (3) Многопрофилни болници за активно лечение и (4) Други.
Група 3 - Обекти от културната инфраструктура, разпределени по вид в 4 категории: (1) Сграден фонд - изкуство и култура (изложбени зали, музеи, театри, кина, библиотеки и т.н.); (2) Сграден фонд - НКЦ АИР "Старинен Пловдив" и КИН; (3) Читалища и (4) Открити пространства за изкуство и култура.
Група 4 - Обекти от социалната инфраструктура, разпределени по вид в 2 категории: (1) ЦНСТ и ДДЛРГ и (2) Комплекси за социални услуги.
Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура, разпределени по вид в 3 категории: (1) Нови пътни връзки и кръстовища, (2) Реконструкция на пътна и улична мрежа и (3) Паркинги и гаражи.
Група 6 - Обекти от инженерната инфраструктура, разпределени по вид в 2 категории: (1) ВиК и (2) Осветление.
Група 7 - Обекти от зелената система на град Пловдив, разпределени по вид в 4 категории: (1) Паркове, (2) Защитени територии от НАТУРА 2000, (3) Спортни паркове и съоръжения и (4) Детски площадки и междублокови пространства.
На тази основа са дефинирани и приоритизирани градските зони за въздействие.

Въз основа на представена информация, моля отговорете на следния въпрос: До колко релевантни за целта намирате приложените 4 допълнителни (специфични) критерия при идентифициране на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие)?

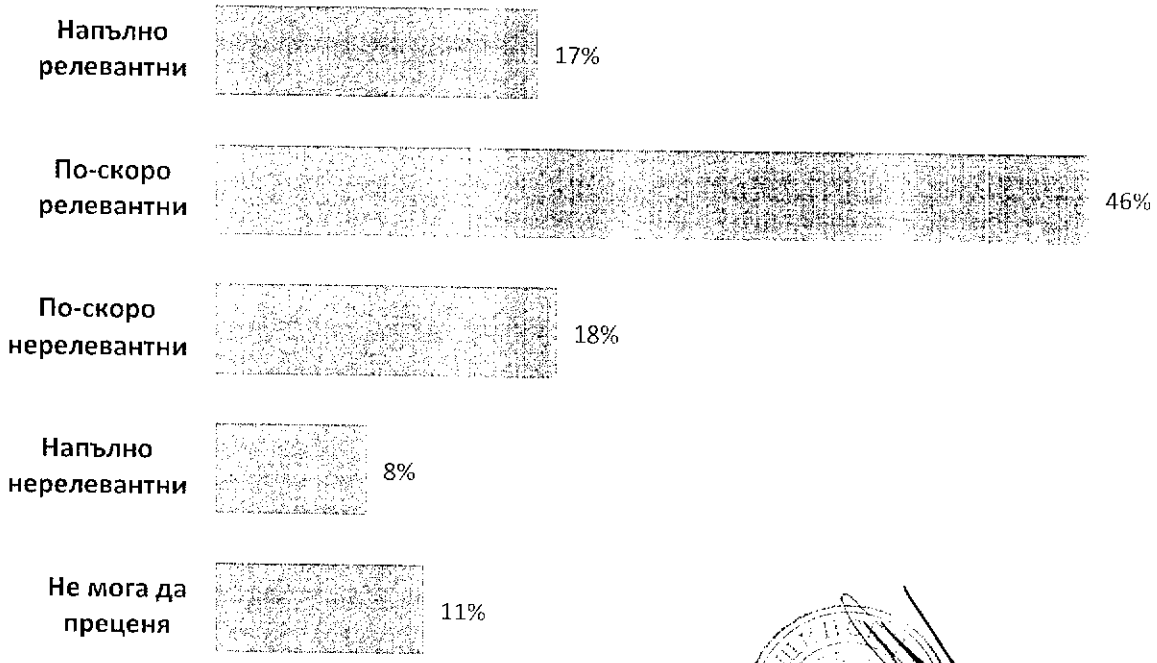
Приложение № П1.6.

При определянето на Зоните за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие) на територията на Община-град Пловдив е приложен *индивидуален, мултикомпонентен и холистичен подход* чрез специално разработена методология, обхващаща както **общи критерии**, **в съответствие с националната политика за пространствено развитие**, така и **допълнителни критерии**, **съобразени със спецификите на територията, интервенциите и други приложими характеристики, като:**

На първо място е отчетено обстоятелството, че зоната за прилагане на интегриран подход (Зоната за въздействие) се определя в границите на структурно обособена част от територията на общината, като конкретният й териториален обхват се съобразява и с разполагаемите финансови, времеви, технологични и кадрови ресурси и потенциални партньорства, достатъчни за реализация на идентифицираните за съответната зона интервенции.

На второ място, взето е предвид, че в ПИРО могат да бъдат дефинирани неограничен брой зони за въздействие, като от тях следва да бъдат подбрани няколко приоритетни зони, които имат най-голям потенциал да повлияят върху социално-икономическото развитие на общината. На тази основа, са дефинирани зони, покриващи цялата територия на Общината/Града.

Въз основа на представена информация, моля отговорете на следния въпрос: До колко релевантен за целта намирате така описания подход, базиран на двете групи критерии (общи и допълнителни (специфични)), при идентифициране на Зони за прилагане на интегриран

Приложение № III.6.

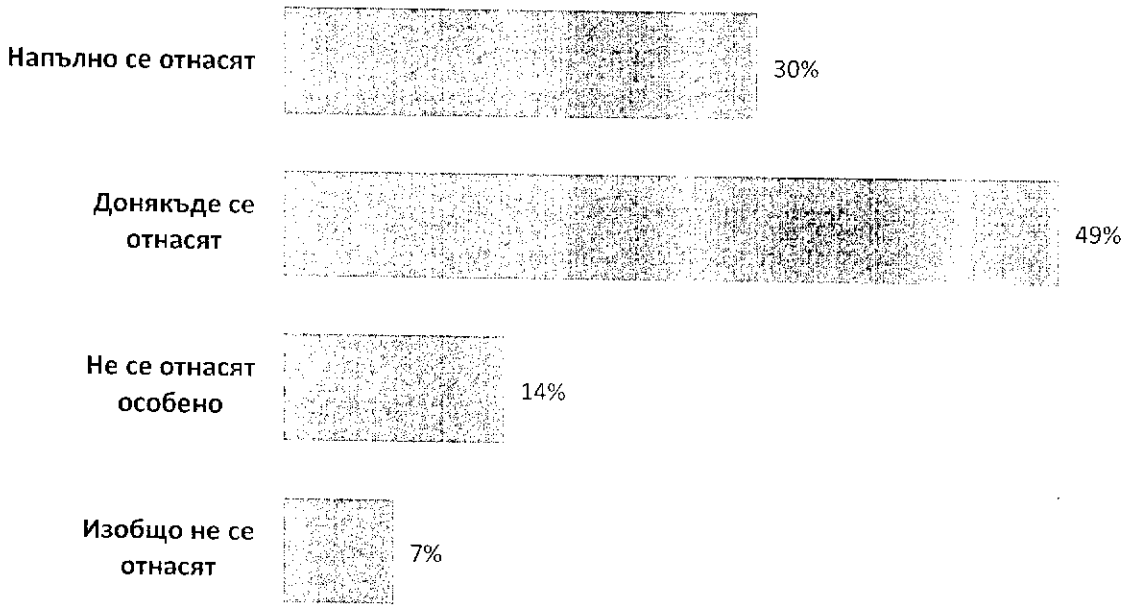
Имайки предвид заложените приоритети и специфични цели в Интегрираната териториална стратегия за развитие на южен централен регион (ИТСР-ЮЦР), а именно:

Приоритет 1: „Засилване на конкурентните позиции на южен централен район чрез инвестиции във факторите на растежа".
Специфична цел 1.1. „Иновации, технологично развитие и растеж";
Специфична цел 1.2. "Подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството" и
Специфична цел 1.3. „Добро образование, нови знания и професионално развитие".

Приоритет 2: „Подобряване на социалната и екологична среда".
Специфична цел 2.1. „Подобряване на достъпа до качествени здравни, социални, културни услуги и спорт" и
Специфична цел 2.2. „Изграждане на екологосъобразна инфраструктура. ориентиране към по-зелена, нисковъглеродна икономика".

Приоритет 3: „По-балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата".
Специфична цел 3.1. „Подобряване на транспортната и цифровата свързаност и достъпност" и
Специфична цел 3.2. „Подкрепа за балансирано пространствено развитие".

Доколко намирате за съотносими към приоритетите и стратегическите цели на ИТСР-ЮЦР така представените Зони за въздействие, чрез определените за всяка зона ключови фокуси на въздействие и предвидени интервенции?

всички (251)

Приложение № III.6.

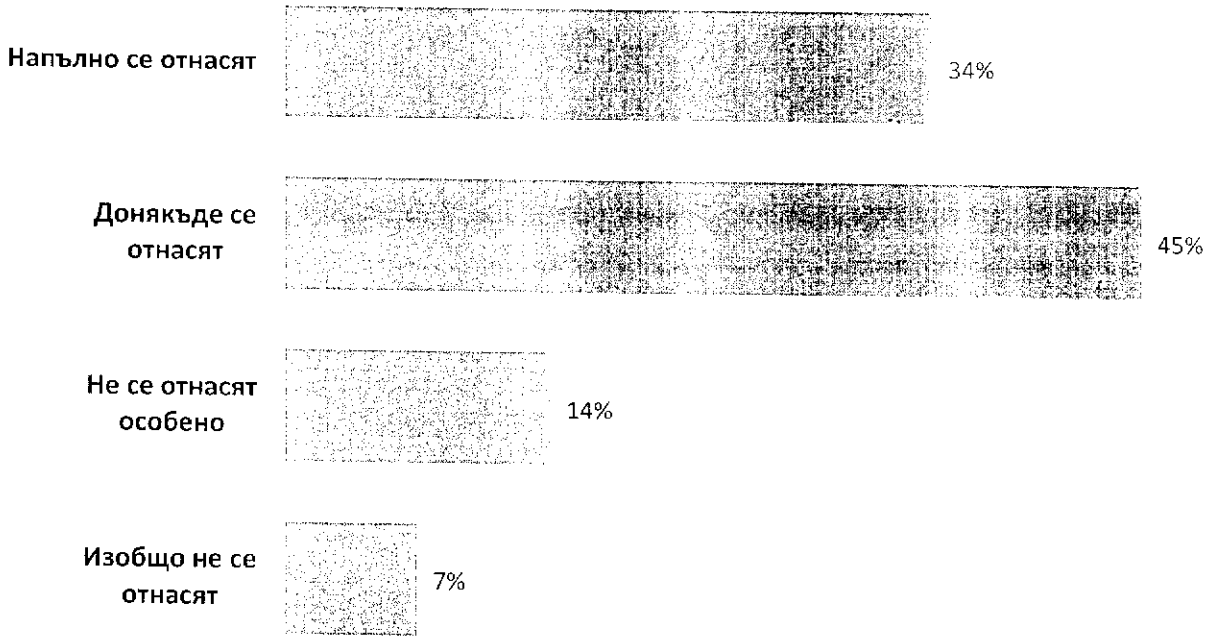
Имайки предвид заложените 3 стратегически цели на ПИРО-Пловдив за периода 2021-2027 г., а именно:

Стратегическа цел 1 - „Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред общината и прилагане принципите на кръговата икономика".

Стратегическа цел 2 -„Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност".

Стратегическа цел 3 -„Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост".

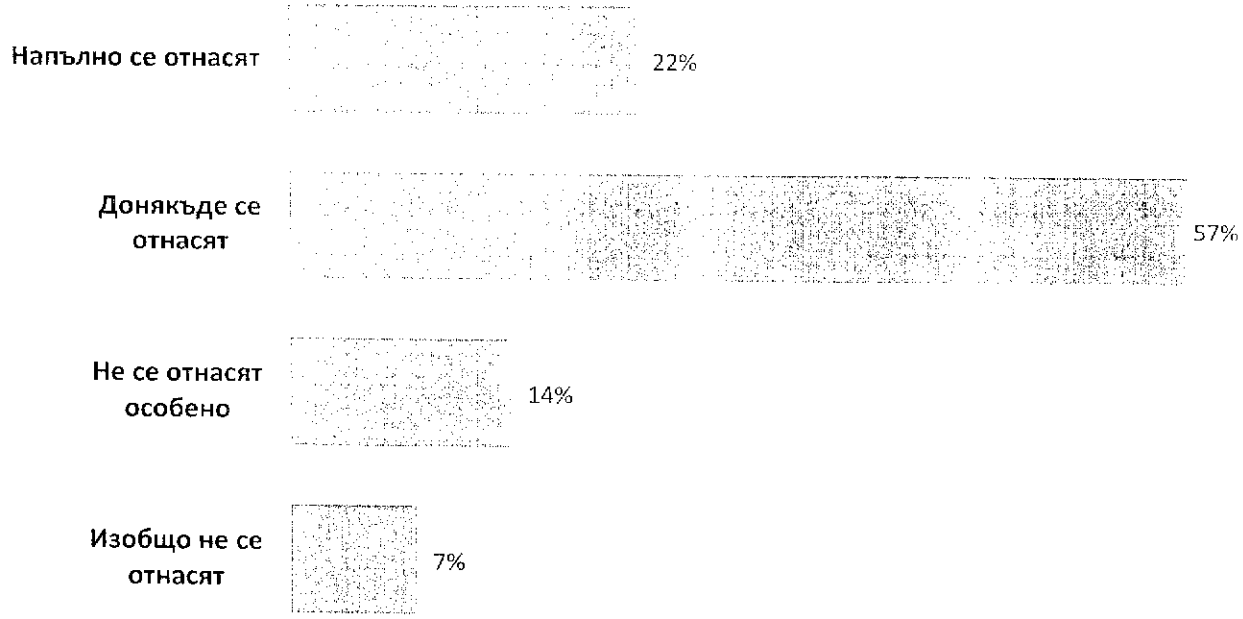
Доколко намирате за съотносими към стратегическите цели така представените Зони за въздействие чрез определените за всяка зона ключови фокуси на въздействие и предвидени интервенции?

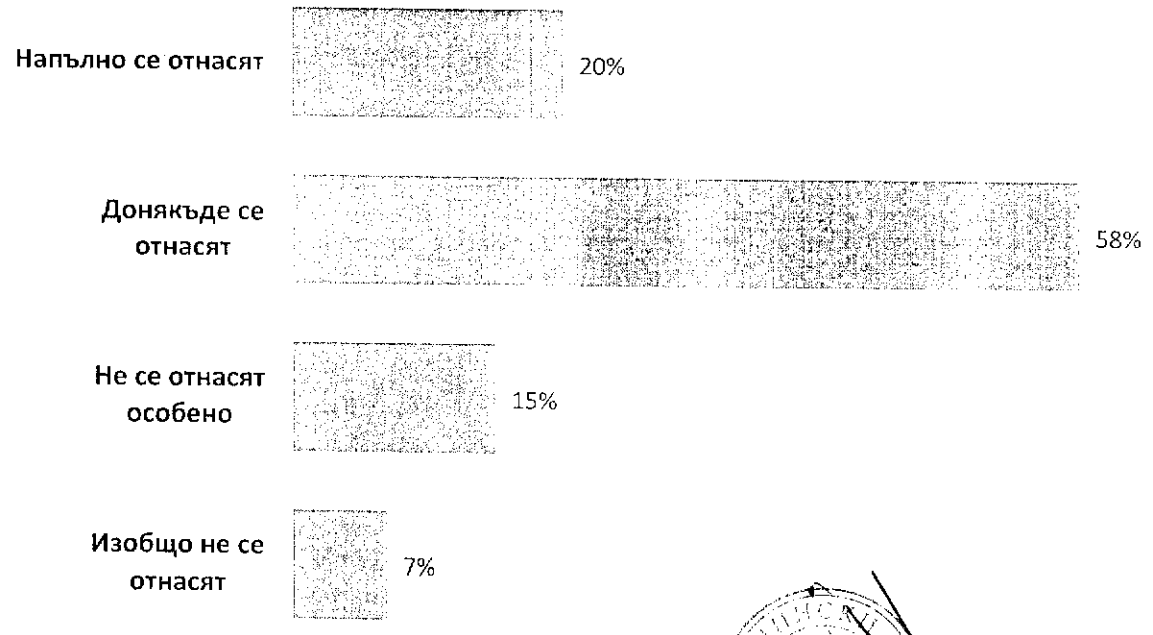
всички (251)

Приложение № III.6.

Предвид представената информация до тук, до колко така представените Зони за въздействие се отнасят до Вашата представа за бъдещето на град Пловдив?

Предвид представената информация до тук в каква степен, според Вас, тези Зони за въздействие съответстват на потенциалите за развитие на град Пловдив?

всички (251)

Две трети от всички, които са участвали в анкетата, определят приложените общи критерии при идентифициране на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие) като „Напълно релевантни" или „По-скоро релевантни". Отговори „По-скоро и Напълно нерелевантни" са посочили общо три пъти по-нисък дял от респондентите – общо 22%.

На въпроса: „До колко релевантни за целта намирате приложените 4 допълнителни (специфични) критерия при идентифициране на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие)?", разпределението на отговорите е подобно на това в описания вече по-горе въпрос – две трети са посочили отговори „Напълно релевантни" или „По-скоро релевантни", докато „По-скоро и Напълно нерелевантни" са посочени от общо 24%.

Подобно е разпределението и на отговорите на въпроса „До колко релевантен за целта намирате така описания подход, базиран на двете групи критерии (общи и допълнителни (специфични), при идентифициране на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие)?", като тук е малко по-нисък общият дял на положителните отговори „Напълно релевантни" или „По-скоро релевантни" – 63%, за сметка на малко по-висок общ дял при отговори „По-скоро и Напълно нерелевантни" – 26%.

На въпроса „Доколко намирате за съотносими към приоритетите и стратегическите цели на ИТСР-ЮЦР така представените Зони за въздействие, чрез определените за всяка зона ключови фокуси на въздействие и предвидени интервенции?", делът на положителните отговори „Напълно се отнасят" и „Донякъде се отнасят" е 79% или над три пъти по-висок от този на отговори „Не се отнасят особено" и „Изобщо не се отнасят" – 21%.

Напълно сходно и разпределението на отговорите на въпроса „Доколко намирате за съотносими към стратегическите цели така представените Зони за въздействие чрез определените за всяка зона ключови фокуси на въздействие и предвидени интервенции?" – и тук общо положителни отговори са посочили 79% от запитаните, като е малко по-висок делът на отговор „Напълно се отнасят" (34%) спрямо предходния въпрос.

На последните два оценъчни въпроса, които дават информация за цялостното възприемане на така представените Зони за въздействие: „Предвид представената информация до тук, до колко така представените Зони за въздействие се отнасят до Вашата представа за бъдещето на град Пловдив?" и „Предвид представената информация до тук в каква степен, според Вас, тези Зони за въздействие съответстват на потенциалите за развитие на град Пловдив?" отново наблюдаваме сходни разпределение в оценките на участвалите в изследването. Положителните отговори са съответно 79% на първия и 78% на втория въпрос.

Всички тези оценки ни позволяват да твърдим, че избраният подход и така изготвените Зони за въздействие са добре оценени от заинтересованите страни, които са участвали в изследването и съответстват на потенциала за развитие на Община Пловдив.

Ако имате коментари и препоръки към представените Зони за въздействие, моля, споделете ги тук:

Този въпрос бе зададен като отворен, на който всеки можеше да посочи или да не посочи отговор. Не всички респонденти са давали отговор на този въпрос. По-долу в анализа са представени интересни отговори.

Ето и част от отговорите (запазваме правописа и начина на изразяване):

- *създаване на повече паркови пространства и зони за спорт и отдих в квартал Кючук Париж, където няма розвита инфраструктура за публичен спорт и развлечения.*
- *Липсват зони с определен характер за зелени иновации - енергийно-потизивни зони, където могат да се прилагат принципите на енергийните общности, собствена консумация и самостоятелност. Липсва обособяването на целеви/ пилотни зони за въздействие (енергийно) с акцент върху все по-ширещата се енергийна бедност. Община Пловдив изостава с огромни темпове от всякакви темпове свързани с Парижкото споразумение, смекването на изменението на климата, ВЕИ и енергийните цели. На практика ВЕИ в Пловдив няма. ВЕИ/ЕЕ тематиката е необходимо да намерят в пъти по-голямо приложение. Община Пловдив е необходимо да се преориентира от инвестиционни проекти свързани с улината мрежа към зелени проекти.*
- *Помислете за разширяване на улици и булеварди , околовръстните пътища са под всякаква критика! Липса на паркоместа , високи данъци . Паркове и градини не се правят - всичко застроявате с жилищни комплекси а инфраструктора няма за толкова народ ! Постоянен хаос с едновременно затваряне за ремонти , ремонтират се здрави пътища , а тези които са в окаян вид остават така !*
- *"Многофункционалните зелени зони за подобряване на екологичната среда" са абсурдно малко. Пловдив с доста бързи темпове се превръща в един отвратително презастроен град. Огромните празни площи в Тракия (включени в Зона А), например, масово се застроиха с никому ненужни грандомански жилищни комплекси, вместо, поне част от тях, да се облагородят и използват като места за отдих от пловдивчани. Да, в "Зона А" един от фокусите включва възможности за спорт и отдих на открито, но всички сме наясно колко (не) се изпълняват тези високопарни обещания.*
- *Да се спре застрояването в междублоковите пространства. Осигуряване на паркоместа. Разширение на града навън.*
- *Личното ми мнение е, че трябва да се наблегне върху, изграждането на s-bahn железница и въжен лифт в Пловдив (а може и до хижа Здравец). Успех!*
- *Добре е да се обърне особено внимание на развитието на зелената система на града, оптимизиране на градския транспорт и инфраструктурата по отношение на управлението на отпадъците от домакинствата.*
- *Увеличаване на зелените площи и разрасняване и интегриране на града във и към съседни общини конкретно Родопи и Марица*
- *Повече зелени зони и забрана на строежа на нови комплекси-мастодонти в Тракия. Предимство на квартала беше, че имаше пространство и въздух и сравнително контролирана среда. С изграждането на тези мастодонти и завземането на зелените площи унищожавате хубавия ни квартал. За съжаление зад всичко това прозират корупционни схеми и липса на мисъл за обикновените хора.*
- *Бих искал да вкарате в приоритетните си зони и без това вече застроените райони (Беломорски, Нов Беломорски, Коматево, Прослав и тн.). Там липсва всякаква елементарна инфраструктура като улици, тротоарим канализация, осветление и тн.*

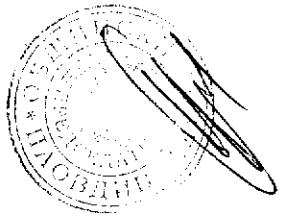
- *Не е приложен интегриран подход при оформянето на зоните, когато става дума за транспортно-комуникационната схема. Няма обвързаност между видовете предвижване - с бъдещата градска железница, маршрутите на обществения транспорт, мрежата от велоалеи и пешеходни зони. Не се разбира какво предвижда плана за бъдещето на Пловдив като цяло, изграждане на вътрешния транспортен ринг и бързите връзки с летище, гари, магистрали и други важни пътища в областта, близките курортни селища. Силно подценени са важни зони като "Отдих и култура", Тютюневия град, тепетата, връзките с парк "Родопи", разширяването на строителните граници на Пловдив със съответните зони за ниско и високо строителство. Не е видим интегрирания подход в междуобщностните връзки и развитие със съседните общини. Като цяло планът няма ясна стратегическа цел. Просто повтаря стари градоустройствени идеи, повечето от които даже вече не са актуални.*
- *Ремонт и удвояване на околовръстен, както и изграждане наадекватно регулирано кръстовище между квартал Праслав и пътя за с. Златитрап-в момента е трудна пряката връзка.*
- *Ограничете строежа на нови сгради, изградени паркинги и най-вече зелени зони за нашите деца!*
- *Да се спре презастрояването в гр. Пловдив. 2. Да се проектира инфраструктура в новите квартали на гр. Пловдив, както и да се обособят зелени площи /паркове/ в тях.*
- *Трябва да се насочи внимание към подобряването на инфраструктурата в новите квартали на града - Беломорски, Остромила и района между Смирненски и Прослав.*
- *Незабавно спиране на издаване разрешителни за строеж на нови жилищни комплекси/сгради, които се изграждат не на мястото на съществували сгради, а в зелени площи и междублокови пространства!*
- *Обяснете на хората как ще се случват нещата. Точни и прости методи . Къде,как и какво точно се мисли да се направи за по-добър живот в градът ни.*
- *Зоните въздействие са определени много добре. Обхванати са важни особености на града. Препоръчвам при подбора на проектите, които ще се финансират, и с цел интегрираност, да се изграждат/обновяват инфраструктурни обекти в прилежащите територии по стратегически направления, свързващи различните зони. Например пробивът под гарата да се обвърже с обновяването на улиците Кукуш и Даме Груев и микрорайонът до надлез Родопи. Също така е изключително важно да се осъществи изграждането на надлез между двете части на зоната за икономическо развитие, който ще свърже кварталите Тракия и Южен като продължение на бул. Александър Стамболийски. Паралелно с това задължително трябва да се реконструира бул. Александър Стамболийски и да се свърже с пробива Модър-Царевец. Така ще се получи вътрешен транспортен ринг на града, който ще облекчи сериозно трафика в централна градска част. Една от важните връзки между зона ЦГЧ и зона А е пространството около Централна гара, ул. Иван Вазов, тютюневи складове, Сточна гара. Тази част на града заслужава да бъде обновена от гледна точка на транспорта и културата. Ул. Иван Вазов е важно свързващо пешеходно направление между Центъра на града и жп. гарата, която се превръща в стартегическо място. Задължително Централна гара трябва да бъде свързана и с велосипедна алея до площад Централен. Затова реконструкцията на ул. Иван Вазов е много важна за града от гледна точка на интегрираната градска мобилност. Ще бъде грешка, ако улицата стане само пешеходна. Има достатъчно габарит за тротоари, велоалея и за автомобили. Друга важна връзка е жп линията между Централна гара и гара Филипово. Идеята за градска целезница е страхотна, но тя трябва да е свързана задължително с индустриланата зона Радиново-Царацово. Според мен този проект задължително трябва да се реализира съвместно с нов мост над река Марица като продължение на бул. Копривщица.*

- *Специално за квартал Прослав не се прилага нищо ново. Единия парк (до читалището) е под всякаква критика, площадката за кучета с разбита ограда, неработеща от 2 години пасарелка, разбити спирки и нищо не се прави. Искаме нова детска градина - покрай гребната се застрои всичко. Искаме освежаване на парковете. И гребаната - пътят е съсипан. Не знам кой и скакъв акъл разпродаде всичко за строеж.*
- *От гледна точка на градоустройството, зоните може би са релевантни (?), но не става ясно доколко и какви ще са интервенциите в тях, за да се прецени доколко са адекватни зоните, с оглед развитието им и изпълнението на поставените цели (може би не е предмет на настоящето изложение). Прави впечатление и неравномерното разпределение на "зелените" зони, зоните за отдих и спорт. Презастрояването във всички зони е проблем. И още много.*
- *Предвидените намеси в зоните за въздействие имат характера на следващи процесите, а не обуславящи ги, което предпоставя ниската ефективност от него и е твърде относителни по характер, и формулировка. Налага се да се постави по-сериозен фокус върху градското озеленяване във всички зони. Като цяло Планът за интегрирано развитие, според така представеното си съдържание, може да се определи по-скоро като прогноза, очакване или друг документ без ясни ангажименти за целенасочено влияние върху развитието на града.*
- *Не видях никакви конкретни планове и ангажименти за подобряване на условията в квартал Остромила! За пример улицата, на която живеем, заедно с още хиляда човека е общинска, но дори няма име, а се води "Местност Остромила-4"!!! Това показва пълното безхаберие на общината за развитието на районът! В допълнение не виждам да се предприемат никакви стъпки към изграждането на детски градини и обществени сгради! Доколкото виждам в момента стратегията на общината е "нека частните инвеститори застроят всичко, пък после ще се оправдаем, че няма какво да се отчуждава защото така ни е най-лесно"...*
- *СПРЕТЕ ДА ПРАВИТЕ ЕДНОПОСОЧНИ УЛИЦИ И СЪОТВЕТНО ЗЕЛЕНИ ЗОНИ,А ИЗГРАЖДАЙТЕ ПАРКИНГИ НАВСЯКЪДЕ И ПАРКОМЕСТА ПО БУЛЕВАРДИТЕ КАКТО Е ПО БУЛЕВАРД БЪЛГАРИЯ И ИЗТОЧЕН.*
- *Първо оправете тротоарите, премахнете опасните дървета и клони, очистете "вечните" незавършени строежи, ръждясали огради и т.н. Новото не се гради върху изгнило старо*
- *Твърде ограничени са зелените зони - в тях не са включени места като остров Адата, паркове като Рибница, както и големи нови зелени зони в Южен и Северен - това не отговаря по никакъв начин на потенциала на Пловдив за развитие и нуждата от увеличаване на зелените площи. Също така, зелената зона до Белодробна болница (която се намира точно до ботаническата градина, която е отбелязана в зелено) е отбелязана като индустриална зона.*
- *Кога общината ще започне развитието на потенциала на район Филипово? Тъмно, мръсно, счупено.*
- *Не можех да видя никъде информация, за изграждане на болница в район Тракия. Мисля, че това е най-големия приоритет за този район.*
- *Според мен трябва да се работи в посока сливане на Община Пловдив с Общините Марица и Родопи, в последствие оптимизация на целия градски транспорт. Увеличаване на зоните за отдих и спорт. Такива има в много малко квартали. Също така да се залага децата да се обучават изключително в зона по местоживеене.*
- *Да се изградят повече паркове, ясли и детски градини. Да се свържат всички големи квартали, и да се асфалтират всички малки и междублокови улици.*

Приложение № III.6.

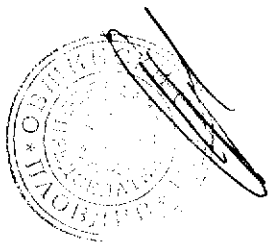
- *Липсата на комуникация с гражданите по съответните приоритети. - Срещи с обществото в делнични дни и работно време. - Липса на медийна стратегия и кампания за разгласяване на ПИРО - Липса на представители на Община Пловдив или Областна управа, които да участват в срещите - Политическо говорене от страна на екипа, който представя идеите. - Липса на обратна връзка при изпращане на предложения по ПИРО - Липса на цялостна концепция за развитие на Пловдив*
- *Няма предвидени достатъчно зелени зони за въздействие. Липсват планове за нови големи паркове и няма такива за Южен и за Северен*
- *Намаляне на застрояването на зелени площи. Не остана въздух в града, не остана незастроена междублокова градинка. Зелените площи са в пъти по-малко отколкото сградите в града. В града условията изобщо не са добри за живот.*
- *Пловдив е единственият голям град в България, който няма големи и просторни зелени зони и паркове, като не трябва да забравяме и че сме втори град след столицата. София, която също има огромни проблеми с мръсния въздух, разполага с десетки огромни паркове (Борисовата градина, Южен, Западен, Докторска градина и т.н.), докато в нашия град единственият по-голям парк е парк Лаута и освен него всички останали зелени площи се обхождат за по 3 до 5 минути пеша- и моля, тук не става дума за времето за разходка, а за зелено пространство, осигуряващо чист въздух за града, улавящо мръсотиите на все повече засилващия се трафик (а трафик проблемите също са огромна и отделна тема) и създаващо благоприятна градска атмосфера за жителите и гостите на най-древния град в Европа! Не е нормално, меко казано, да имаме уникална гребна база и да я залеем от всеки ъгъл с бетон, вместо да развием до нея уникален и модерен парк (продажбата на общински терени е еднократно "удоволствие", докато развитието на зелени площи ще осигури и терени за отдаване под наем на малки бизнеси като кафетерии, хранителни будки и т.н.). Рзвиването на зелена и модерна концепция за града ни е равно на прогнозиране за десетки години напред. Моля направете го и спрете с бетонирането на града ни!*
- *Смятам, че здравната, културно- образователна и екологична зона са приоритетни. Смятам, че трябва да може от единия край на града да се достига до другия с велодипед по вело - алеи.*
- *Овщина Пловдив трябва да се слее с "Родопи" и "Марица".И планът да е за голямата Община Пловдив !*
- *Има нужда от повече зелени зони за въздействие, няма план за нов голям парк в квартал Южен.*
- *Изнасяне на транзитно преминаващите в посока Асеновград, Смолян, както и в северна посока Карлово, Раковски извън централните градски части, т.е. околовръстни връзки с по-голям капацитет. Нов вид градски транспорт с по-добра организация. Подмяна на канализация - питейна и обратна вода.*
- *Зоните е добре да включват и съседни общински единици като общините Родопи и Марица*
- *Необходима е по-голяма амбиция на община Пловдив по отношение на намаляване на потреблението на енергия и използване на ВЕИ в образователните, социалните, жилищните сгради и обвързването им с конкретни количествени цели. Концепцията за интелигетният град отсъства, не се виждат и въздействия в нискоемисионната зона, която се планира да се изгражда. Могат да се дефинират пилотни енергопозитивни зони, които да са обект на такива интервенции за намаляване на емисиите и потреблението на енергия.*
- *Район северен може да бъде още по зелен.*
- *Премахване на изкуствено създадените общини , "Родопи", Марица, Куклен, Стамболийски "*

- *Желая да имаме екологично чисти транспорт,какво имам предвид-като втория по-големина град в България, трябва да имаме ТРОЛЕЙ, АВТОБУСИ ЕЛЕКТРИЧЕСКИ, ТРАМВАЙ,МЕТРО,НАЙ-ВЕЧЕ.Повече ЗЕЛЕНИ ЗОНИ по ТЕПЕТАТА-ПОЧИСТВАНЕ ЕЖЕСЕДМИЧНО, ДА СЕ ПРЕМАХНАТ ПАВЕТАТА ДА ИМА ДОБРО В и К,LED ОСВЕТЛЕНИЕ И В КРАЙНА СМЕТКА-ДА ВЛЕЗНЕ В УПОТРЕБА ТОВА ПРОСЛОВУТО ВЛАКЧЕ ДО ВЪРХА НА "БУНАРДЖИКА".ДА СЕ ОБЪРНЕ ОСОБЕНО ВНИМАНИЕ НА ЗАПАДНАТА ЧАСТ НА "БУНАРДЖИКА" ТОЕСТ ИМАМ ПРЕДВИД- В и К,LED ОСВЕТЛЕНИЕ, ПОДМЯНА НА ПАВЕТАТА ПО ВСИЧКИ УЛИЦИ ОТ ЗАПАДНАТА СТРАНА.СЪЩО И ПОДМЯНА НА ОТОПЛИТЕЛНИТЕ УРЕДИ НА ХОРАТА С ЕКОЛОГИЧНО ЧИСТИ ТАКИВА!!!.ИЗОЛАЦИЯ НА КЪЩИТЕ, ПОДМЯНА НА ДОГРАМА И НА ВСИЧКО ОСТАНАЛО!!!.*
- *Няма предвидени зелени зони в район Южен и район Северен*
- *Липсват достатъчно зелени площи и планове за нови такива! Моля да бъдат предвидени повече зелени площи. Това е изключително важно за града ни!!!*
- *В Пловдив липсват достатъчно паркове и градини! Моля да планирате повече зелени зони. Градът ни се разраства и е важно индустриалното развитие и жилищно застрояване да бъде балансирано с достатъчно зелени зони.*
- *Да се предвидят повече зелени зони за отдих, култура и спорт. Да се предвидят повече ясли, детски градини и училища. Да не се презастрояват свободните все още парцели ако няма как да се обособи зелена площ в тях. Да се подобри градската мобилност (градски транспорт, пътна инфраструктура, регулиране на движението и изграждането на достъпни/използваеми/смислени буферни паркинги).*
- *Доколкото зная девизът на Пловдив е: " Пловдив - древен и вечен." Тогава за какви европейски пространства и измишльотини става дума. Нима тази държава, нима този град не е бил в Европа и не е се е развивал преди ЕС? Започнете да се грижите за града не като стеснявате стари и широки булеварди, уеднаквете до някаква степен степен безобразния цветови хаос на фасадите и не сам на съседни сгради , а и на етажите от една сграда. Купете почистваща техника за есенните листа и не си мислете, че метлата е последна дума на иновациите и не харчете пари за заплати на тези, които по цял ден се мотаят по тротоарите и по булевардите между колите, размахвайки това чудо на техника. Нали не си мислите, че само вие виждате как се случват нещата в Европа и по света. Всеки уважаващ себе си град има градски транспорт, а не миниученически автобуси, в които и детска количка трудно се качва, а камо ли спокойно човек да седне на измислените седалки. Защо не изисквате от тези, които прибират парите да осигурят качествени и удобни автобуси - вземете пример от София. Когато си некадърен не е срамно да видиш как се случва у комшията, па да се поучиш и поправиш. Къде е осветлението на околовръстното? какво стана със секундарниците на светофарите - или парите по европроектчето приключиха и понятието устойчивост остана само на хартия. Не осъзнахте ли, че в този пукащ се по шевовете град не светофарите, а кръговото движение е донякъде решение по -добро, но не като кръговото на водната палата. Престанете да рушите емблематични места и улици, а съхранете духа на града. И още много други неща ...*
- *За мен остава непонятно как крайните квартали остават извън зоните за въздействие. Прослав, Коматево, Тракия? Прокламирате загриженост за зелено бъдеще на града, но явно не отчитате факта, че жителите на крайните квартали са сред най-активно ползващите лично МПС за придвижване. Съответно, след като тези квартали не са приоритетни в плана, не виждам как ще се създаде необходимата вело и друга инфраструктура на обществения транспорт (напр. буферни паркигни, трамвайни трасета). Разочарован съм, не виждам амбиция в този план.*

Приложение № III.6.

- *Да се помисли за премахването на общините Родопи и Марица, за да може града да се разгърне, и да излезе от тясната си риза, което ще отпуши чак тогава, истинското му развитие, с оглед като добро място за живеене, добра инфракструктура, околна среда, зелени площи и т.н.. Васил Стоев Недев,*
- *Повече положителни промени в инфраструктурата на кв.Южен(Кючук Париж). С особено внимание върху реконструкция на най - слабо поддържания булевард в града "Александър Стамболийски"*

Приложение № III.7.

Доклад с резултатите от работата със заинтересованите страни – проведени тематични фокус групи

Приложение № III.7.

Тематични фокус групи с представителите на заинтересованите страни.

- **Методология**

Груповата дискусия (фокус групата) е модерирана и целенасочена (фокусирана) дискусия на група от хора. Размяната на мнения и конфронтация на идеи с другите участници ни дава разширена информация. Процесът на групова динамика води до интензивна дискусия по интересни теми.

Информацията, която бе получена чрез този метод бе използвана за набиране на допълнителна информация по определените теми на анализа, които да послужат за последващи препоръки и насоки във финалния доклад. Основната им цел бе да бъдат набрани идеи и виждания на заинтересованите страни за визията, целите и приоритетите на ПИРО.

Групите са проведени на 14.06.2021 и 15.06.2021г. по следните теми:

1) Социална политика/ здравеопазване
2) Образование, спорт и младежки дейности
3) Икономическо развитие/ НИРД
4) Граждански инициативи и НПО (медии)
5) Културно-историческо наследство и туризъм
6) Инфраструктура/ Устойчива градска мобилност
7) Околна среда и качество на живот
8) Общинска администрация

Общия брой участници е 91.

- **Профил на участниците**

В различните групи се включиха различен брой участници – всички те заявиха своето участие на сайта на ПИРО и всички бяха поканени да участват. Най-многобройните групи бяха Културно-историческо наследство и туризъм и Общинска администрация.

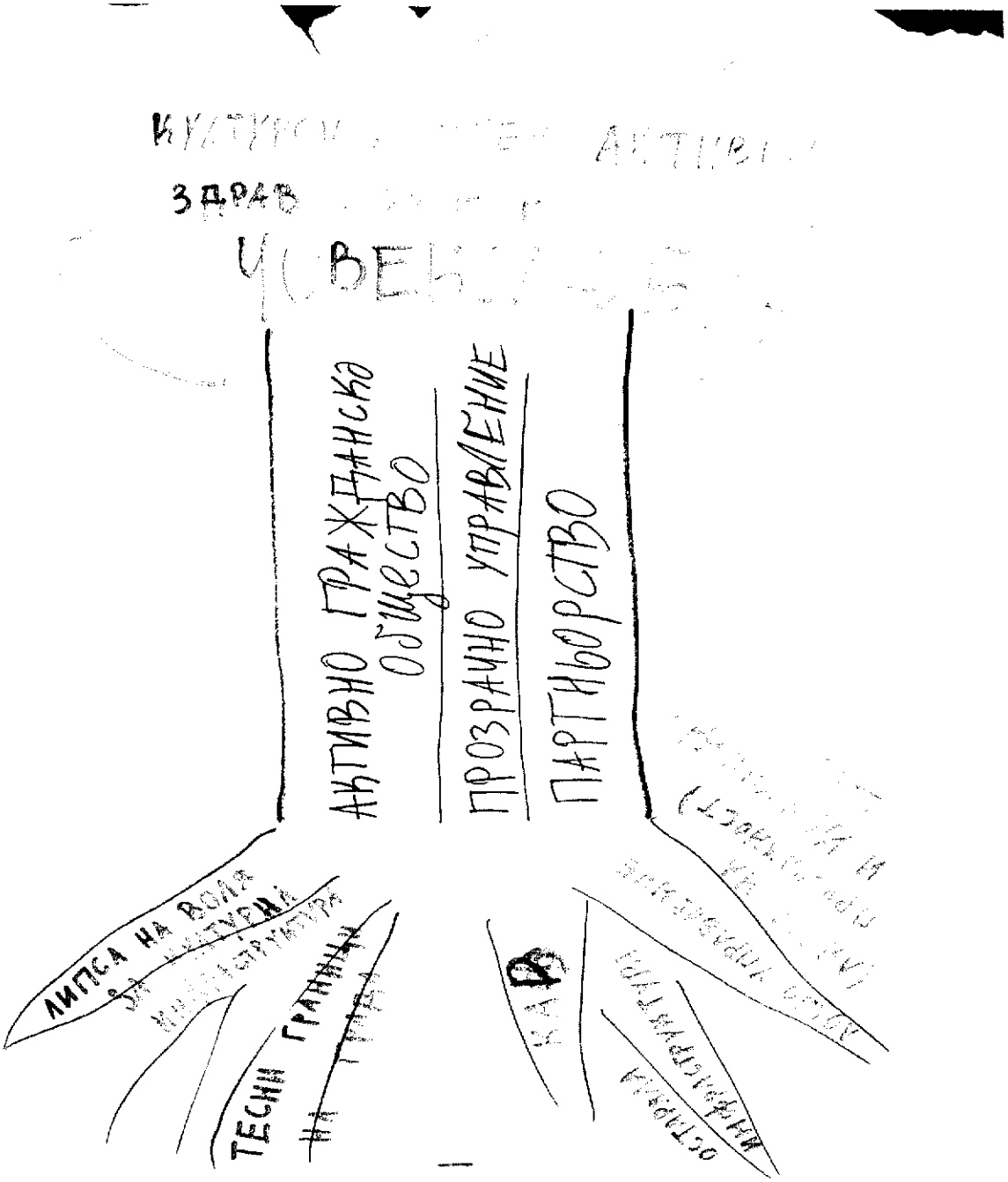
Участниците са с най-широк профил – от представители на НПО, на детски градини, училища, до заместник кметове на община Пловдив.

- **Основни резултати**

Основната задача на тези групови дискусии бе да дадат насоки за това, как заинтересованите страни виждат бъдещето на общината. За целта във всяка от групите бе проведена задачата Дърво на проблемите – чиято цел бе, в игрова форма и групова работа, да се представят съществуващите проблеми на общината (като цяло и по темата на групите), да се види представата за желаното идеално бъдеще (визия) на участниците и по какво да се направи, за да може да се достигне от проблемите до това желано бъдеще (приоритети).

Приложение № III.7.

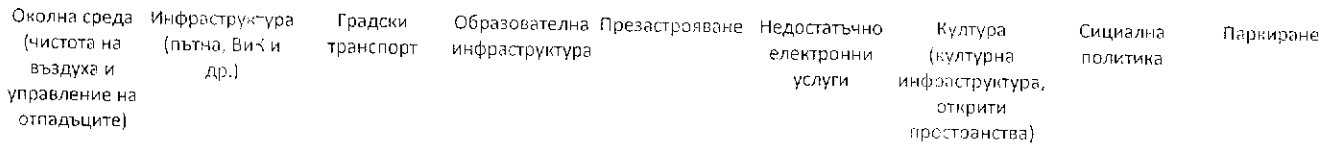
Резултат от работата по тази техника на един от екипите в група Културно-историческо наследство и туризъм:

В анализа са представени обединените от анализаторите резултати от груповите дискусии – основни проблеми, приоритети и идеи за визия, върху които стъпват експертите, за да подготвят своите препоръки.

Приложение № III.7.

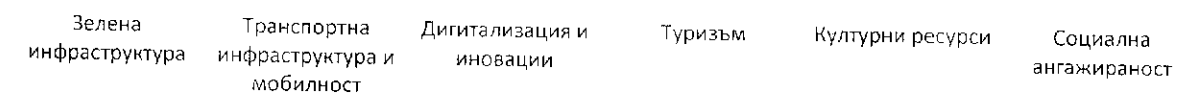
Проблеми

В графиките сме дали съотношението на споменаване на всеки от обобщените проблеми, а след общото название, описваме и какво основно влиза в него. Например – в Околна среда (най-често споменавания проблем – практически от всички групи участници) са обединени всички споменавания на недоволство от чистотата на въздуха в града, замърсяването, запрашеността, недостатъчно зелени площи, извозване, депониране и преработка на отпадъците.

Прави впечатление това, че на второ място на база честота на посочвания се нарежда Инфраструктура – с проблеми с уличната инфраструктура, ВиК мрежата и липсата на преки пътища, които не изискват преминаване през центъра на града.

Приоритети

Върху какво основно трябва да се работи, за да има едно желано бъдеще Община Пловдив? Почти всички участници се обединяват около това, че трябва да се използват даденостите

на територията – да се стъпи на тях и да се развиват, за да може по-лесно да се достигне до представата за визия.

На първо място като споменавания е развитие на зелената инфраструктура на града – грижа за паркове и зелени площи (включително и в междублоковите пространства), обособяване на нови паркове и места за отдих, оползотворяване на възможностите, които река Марица дава.

На второ място като приоритет се оказва транспортната инфраструктура и мобилност – нови и поддържани улици, възможности за екологичен транспорт, нов състав и график на градски транспорт, ЖП транспорт, обслужващ и нуждите на града.

С почти равен брой споменавания на трето място са дигитализация и иновации (електронно управление на общината в повече сфери, но и иновации и дигитализация във всички области от живота) и развитие на туризма – повече реклама, повече туристи, които остават повече време.

Визия

Околна среда (Зелен, чист град)	Икономическо развитие (високи технологии и иновации)	Образование (качество на образователния процес, инфраструктура)	Култура (културно историческо наследство)	Интегрирана общност

Съвсем логично и именно това са и основните характеристики на това желано бъдеще, което искат за своята община представителите на заинтересованите страни – бъдеще, което е свързано с един зелен и чист град, с икономика, базирана на високи технологии и иновации, образование, което не само дава нужните кадри за бизнеса, но и изгражда едни културни и интелигентни личности, бъдеще, което се опира на културно историческото наследство, надгражда го, разнообразява с културни събития, в един град с интегрирана общност, където няма изолация на групи от населението.

Думите, които са употребени при изготвянето на визии, описват една вдъхновяваща и привлекателно представа. Ето част от тях:

Човеколюбив

Смарт икономика – смарт хора

Приложение № III.7.

Устойчив
Умен
Древен

Представяме и няколко цитата от групите, което могат да дадат представа за това, как се мисли бъдещето на общината и как участниците си представят да се случи това бъдеще:

„Проблемите, които очертахме днес. Инфраструктурата, която имаме (инфраструктура общо казано)- улици, качество на .. и т.н. Последици от ковид19 в пълния му аспект на последиците, за деца, за възрастни хора, за работещи хора, за всички нас. Околната среда – въздух, вода, тук вече визираме зелен град, тоест проблема с все по-малко зелени площи и застрояването ..... Все по-често ставаме свидетели на намаляване на такова взаимодействие, координация между системите - социални, образователни, здравни, икономически. Трудно намираме информация, когато ни е необходима такава или не получаваме съдействие за получаването и. Качеството на живот като цяло в града. Разрастват се икономическите зони, но качеството на живот на хората не се подобрява с такива темпове. Етно кварталите, които с годините си седят едни и същи. Може би те се причисляват към всички проблеми, като инфраструктура, околна среда, координация. Икономикато сме извели като допълнение с качеството на живот и образователната инфраструктура – детски градини, училища, университети. Тук вече се връщаме на взаимодействието със системите. Университетите с реалния живот и с реалната потребност, както и училищата и детските градини. Лично мое мнение е, че не може в днешно време да няма места в детските градини за децата. Това е недопустимо.

Визията, това което искаме да виждаме дай боже 2027г една добре развита икономика, чрез повишаване на доходите и благосъстоянието на хората (общо казано). Едно ново лице на града. Града е град с много история и този град наистина трябва по всякакъв начин и всички хора да разберат, че това е града, това е Пловдив. Тук са живели преди 800 хиляди години хора, живеем ние сега и след нас хората, които ще живеят трябва да се гордеят с това, което ние сме направили и оставили за тях, а не да го рушим и да ни остане един красив град.

Бъдещето е иновации и теле медицина. Иновации имам предвид всичко, иновации във всяка една област и всяка една сфера. Това, което говорихме, за да се подобри координацията между системите, явно трябва да го направим с иновативни методи. Инвестиции - те се причисляват към икономиката и туризма. Младите хора- подкрепата е да останат, да работят и да развиват града, но за да се получи цялото това нещо, трябва да повишим благосъстоянието и доходите. Да дадем сигурност на тези хора, че има децата им къде да ходят на детска градина и училища. Пак казвам, не да се борим за детски градини и училища. Екологията не на последно място, толерантност- да постигнем взаимодействието, качеството, социална подкрепа във всички аспекти, като не говорим само за социални дейности и социална услуга. Социална подкрепа за всички, от най-малките до най-големите. Да се справим и с последиците от този Ковид, който дълго време ще се справяме с него и ще продължи да го има.

Приоритетите, по които трябва да се работи - здравеопазване, чистота на въздуха, ранно детско развитие, туризъм, повишаване на доходите, благосъстояние на всички тези неща. Подкрепяйки тези сведения заедно ще стигнем това развитие."

Приложение № III.7.

„Проблем: Липса на воля за културна инфраструктура, като тука включваме доста неща. Тук включваме падащите сгради, които са културни паметници, липсата на достатъчно места за културни инициативи, тук включваме всичко, което трябва да се направи, за да стане града ни - единият елемент от нашата визия, наистина културен. След това, имаме ..... остаряла инфраструктура, като това е по скоро инфраструктура на града, като придвижване, като обслужваща инфраструктура, канализация, вода, всичките тези елементи, които в момента се виждат при новите строителства. Също така имаме като проблем тесни граници на града ни. Трябва да има малко повече усилия за разширяване на общината ни и дори обединяване с други населени места. Имаме като проблем качество на атмосферния въздух и това отново е свързана с инфраструктурата защото при такова наличие на остаряла инфраструктура, говорим и за отопление и за колите - това неминуемо. И имаме нещо такова, нека да го кажем така. Непрозрачно управление и не добра комуникация с (ние го казваме за сектора на НПО) не разбираме идеално как работи. Нека да не е с лошо. Няма достатъчно яснота как работи инфраструктурата на общината, за да си общува с нас.

Тука визията ни е културен, умен, активен, здрав, чист и най-вече човеколюбив град, като смятаме, че всичко това включва нашият екип и група. По отношение на приоритетите не сме се разпространявали много, но смятаме, че те са важни за нас. Разбира се прозрачното управление. Да се разбира какво се случва, как се случва и защо случва. Активно гражданско общество. Ние смятаме, че НПО сектора е един от основните инструменти да се постига визията на един град и най вече партньорство, но говорим тука партньорство, оставили сме го отворен между НПО сектора, между НПО сектора и общината, НПО бизнеса, тоест крос секторно партньорство. Това е нашето дърво на проблема."

„Проблеми: Един, който наистина е на първо място, е местата в детските градини (приоритет от 4 години). Решения на този проблем, това са оперативни програми и публично частно партньорство. Нашата мечта е съвременни и модерни детски градини и училища.

Следващия проблем, който сме визирали в моята група, е инфраструктура. Проблемът ще се реши пак с оперативни програми и местно финансиране от бюджета на общината. Достатъчни парко места и евро стандарт на пътищата. Това е нашата мечта.

Следващия ни проблем е транспорт: тук вече визираме частно партньорство и нашата мечта е съвременни транспортни средства, интелигентен контрол на трафика.

Следващия проблем е екология и чист въздух в нашия град. Решението е за повече зелени площи и премахване на твърдото гориво за нашия град. Нашата мечта е град със зелени площи.

Следващия ни голям проблем, това е туризмът, който ще се реши с оперативни програми, акцент допълнително реклама. Искаме нашият град да бъде европейски и световен център за туризъм и култура. Искаме Пловдив да бъде модел на иновативно развитие и европейска община.

За проблема със здравеопазването, го оставяме отворен, защото тук се иска решаване на законодателството в нашата страна."

„Това не претендира за изчерпаемост и не е нищо ново от нещата, които институциите, неправителствените организации, индивидуалните артисти, бидейки в културата и туризъм

работят много отдавна и продължават да го правят, независимо дали беше с допълнителен фокус през институцията, инициативата европейска столица на културата и продължава.
Проблеми. Част от проблемите, които това дърво има в корените си са: Неподдържани публични зони, не удачна достъпност до в нашият случай, в нашият фокус културна и историческа инфраструктура, не добра и може би не подържана адекватно информационна система, комуникация между институциите, индивидуалните артисти и участници. Тук е със знак на равенство и после прекъснато равенство, тъй като са абсолютно взаимосвързани съответно кореният бидейки адекватно живо дърво, работят по между си в хоризонтал, не само надолу всеки, за да вземе короната. Дигитализацията във всичките и измерения и като комуникационно средство и като административната тежест, с която се сблъсква всеки, който би искал да проведе тези протести, за да стигне до короната. Град със замърсяване и шум, което се върза към не достатъчно поддържани публични зони. Никога недостатъчната реклама, като това не е критика, а пожелателна необходимост изменяща се в постоянно във времето. Не достатъчна културна инфраструктура. Съответно тези проблеми, част от процесите, които могат да ги да речем не решат, а да им създадат по-удачно намиране на решения. Интегриране на близката до града селищна система с родопската яка. Дългосрочен културен и туристически календар. Колаборация между културните институции, като това е и един от резултатите, които се търси. Като говорим за културна институция, простете, това обобщение няма, не визира стожери структури. Визира всеки, който намира в себе си и припознава такава мисия. Средства за културна и туристическа инфраструктура, за да може да се решат една голяма част от проблемите и визиите. Реклама на града и неговия културен и туристически календар. Знаем, от опита ни вече активен и на европейски и на световен пазар и през туризъм и през култура, че това е ненасмогваема лавина, която трябва да има отделен фокус. Транспортна инфраструктура, като тук изрично коментара е не към улесняване на градска среда достъпна за автомобили, а обратно. Схеми за пешеходно удачно движение, велоалеи, град за хората, което е и горе основната част. Приложенията на зелената сделка за града, това е нещо, което е изцяло предлагано около цяла гора с подобни дървета, тъй като европейския съюз все още изпраща сигнали какво и как може да се разбира като средства през тази зелена сделка. Нашето дърво има няколко конкретни плода. Града за хората има нужда от адекватна публична среда и поддържана околна среда за граждански инициативи, развита дестинация за култура, културен и друг вид туризъм. Тук тъй като също има много възможности приемаме, че култура, обема, всички варианти на интерес, развитие свързани с нас."

„Проблеми. Инфраструктура, трафик, екология, чистота, устойчивост и реализация.
Целта е Пловдив да е чист, зелен, иновативен, културен, образован, млад и древен. В това се съдържа всичко това, което културните институции и образователните институции в Пловдив правим и се опитваме да правим и към което се стремим младите хора и бъдещето на Пловдив. Как може това да се постигне? Чрез ясно визионерство, чрез стратегия, чрез гражданска активност разбира се, чрез финансов ресурс и чрез човешки капацитет и експертиза."

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.
Присъствен списък за фокус-група „Социална политика/ здравеопазване"

Дата: 14.06.2021 г. (понеделник)

Час: 10:30 – 12:00 ч.

Място: Дом на културата „Борис Христов", голяма зала

№
1
2
3

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Социална политика/ здравеопазване"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Образование, спорт и младежки дейности"

Дата: 14.06.2021 г. (понеделник)

Час: 13:00-14:30 ч.

Място: Дом на културата „Борис Христов", голяма зала

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Образование, спорт и младежки дейности"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Образование, спорт и младежки дейности"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация
13			
14			
15			
16			
17			
19			

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.
Присъствен списък за фокус-група „Икономическо развитие / НИРД"

Дата: 14.06.2021 г. (понеделник)

Час: 15:00 – 16:30 ч.

Място: Дом на културата „Борис Христов", голяма зала

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация
1			
2			
3			
4			

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.
Присъствен списък за фокус-група „Граждански инициативи и НПО (медии)"

Дата: 14.06.2021 г. (понеделник)

Час: 17:00 – 18:30 ч.

Място: Дом на културата „Борис Христов", голяма зала

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Граждански инициативи и НПО (медии)"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.
Присъствен списък за фокус-група „Културно-историческо наследство и туризъм"

Дата: 15.06.2021 г. (вторник)

Час: 09:30 – 11:00 ч.

Място: Дом на културата „Борис Христов", голяма зала

№			

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Културно-историческо наследство и туризъм"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Културно-историческо наследство и туризъм"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Културно-историческо наследство и туризъм"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Културно-историческо наследство и туризъм"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация
24			
25			
26			
27			
28			
29			

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Инфраструктура / Устойчива градска мобилност"

Дата: 15.06.2021 г. (вторник)

Час: 11:30 – 13:00 ч.

Място: Дом на културата „Борис Христов", голяма зала

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Инфраструктура / Устойчива градска мобилност"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация
6			
7			
8			
9			
10			
11			

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Инфраструктура / Устойчива градска мобилност"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Околна среда и качество на живот"

Дата: 15.06.2021 г. (вторник)

Час: 14:00 – 15:30 ч.

Място: Дом на културата „Борис Христов", голяма зала

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация
1	Инж. Евтимия [illegible]	[illegible]	[illegible]
2			
3			
4			
5			

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Околна среда и качество на живот"

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Общинска администрация"

Дата: 15.06.2021 г. (вторник)

Час: 16:00 – 17:30 ч.

Място: Дом на културата „Борис Христов", голяма зала

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация
3			
4			
5			

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за фокус-група „Общинска администрация"

№	Име	Длъжност/Поз	

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за публични консултации по райони

Град Пловдив, Район: [illegible]

Дата: [illegible]

Начален час: [illegible]

Място: [illegible]

№
1
2
3
4

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация
	[illegible]	[illegible]	[illegible]

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация
17	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

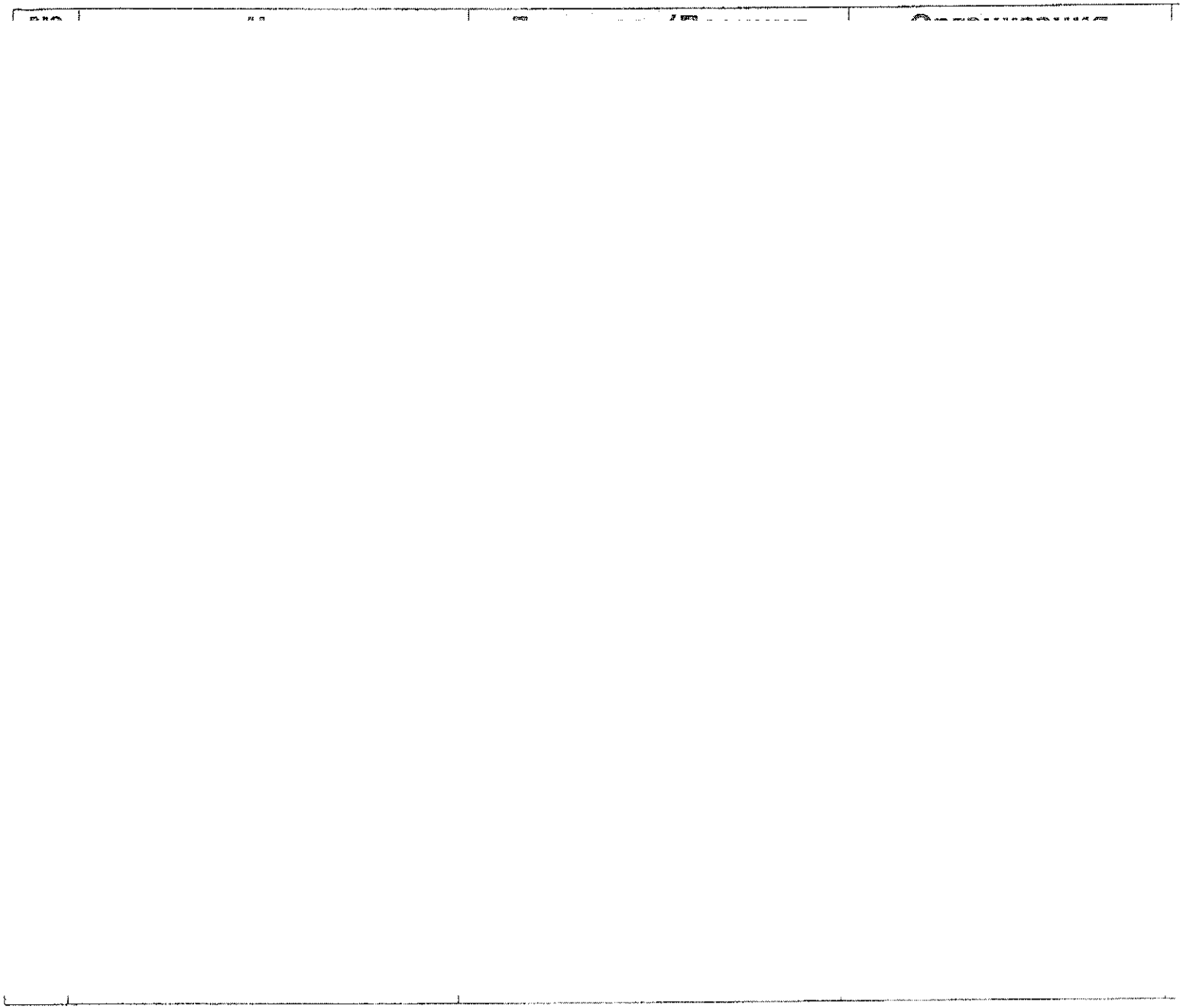
Присъствен списък за публични консултации по райони

Град Пловдив, Район: Централен

Дата: 25.04.2022г.

Начален час: 16:30

Място: Читалище „Съединение 1885“

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за публични консултации по райони

Град Пловдив, Район: .....

Дата: 25.08.2021г.

Начален час: 11:00 ч.

Място: Дружинен дом в кв. Христо Смирненски ул. Васил Левски 6

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за публични консултации по райони

Град Пловдив, Район: Тракия

Дата: 26.08.2021г.

Начален час: 10:00ч

Място: Публична среща чрез Зум „Свободна зона" 13 в гр. Пловдив

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация
	Костадин	клиент	Район

4

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за публични консултации по райони

Град Пловдив, Район: Централен

Дата: 20.03.2021г.

Начален час: 18:00ч.

Място: ул. Христо Г. Данов №39, ч. Библ.

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ 2021-2027г.

Присъствен списък за публични консултации по райони

Град Пловдив, Район: Северен

Дата: 27.08.2021г.

Начален час: 10:00г.

Място: Административна сграда, бул. Цар Борис III Обединител №220, гр. Пловдив

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

№	Име	Длъжност/Позиция	Организация

Приложение IV.1.

Списък на организации - утвърдени носители на научен капацитет и ноу-хау и организации - утвърдени като разработчици на иновации, локализирани на територията на Община Пловдив, идентифицирани като такива с потенциал и със съществен принос към иновативната и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация

1. Международен център за върхови постижения в областта на растителната системна биология и биотехнология (PlantaSYST) – изграждащ научноизследователски и учебен комплекс, включващ научноизследователски лаборатории със специализирани помещения, учебен център с пет зали с прилежащите им анекси, административен корпус и оранжерии за развиване на изследователска дейност. Теренът на който се изгражда центъра се намира в южната периферия на Пловдив и е общинска частна собственост. Съществуват връзки както с централната част на града, така и с околовръстния транспортен пръстен. Центърът е върху терен от 23 дка, близо до 99 блок на кръстовището на ул. "Княз Борис" с ул. "Цар Симеон" в район Тракия. Общината е предоставила право на строеж. В комплекса ще работят 10 изследователски отдела, които ще развиват дейности в областта на растителната клетъчна биотехнология, растителната метабомолика и биоинформатиката. В него ще има редица дейности от растителна защита, биотехнологии до много направления в селскостопанския център.

2. Институт по Овощарство, Пловдив - водещо научно звено на Селскостопанска Академия (ССА) при Министерството на земеделието и храните с предмет научна, приложна и обслужваща дейност в областта на овощарството. Институтът е национално представителен в областта на българската овощарска наука.

3. Институт по зеленчукови култури „Марица", Пловдив - национален изследователски център за научни, научно-приложни дейности и съпътстващи услуги в областта на зеленчуковите култури и отглеждането на картофи, технологиите за отглеждане на зеленчукови култури. Институтът е научно звено на ССА. Институтът е член на консорциума за реализацията на проект „Център по растителна системна биология и биотехнология (ЦРСББ)", включен в Националната пътна карта за научна инфраструктура 2020-2027 в тематична област „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии". Очакваното въздействие от реализацията на проекта, релевантно към икономическото развитие на общината и региона като цяло се изразява в това, че вземайки предвид, че ЦРСББ е свързващо звено между академичните среди и индустрията в региона, офисът за трансфер на технологии подпомага потока от знания и технологии към партньорите и крайните потребители. Новосъздаденият център за върхови постижения ще повиши значително научноизследователския потенциал на България, и в частност – региона, и ще разшири капацитета в областта на растителната геномика, както и ще стимулира развитието на научния и икономически потенциал на Пловдив и региона.

4. Университет по хранителни технологии, Пловдив – работещ по множество научно-изследователски проекти и релевантен главно са разработките на катедрите към Технологичен Факултет и Технически Факултет. Университетът е координатор за реализацията на проект „Научноизследователска инфраструктура в областта на храни,

хранене и здраве, обвързана с участие на България в паневропейска инфраструктура FNH-RI (FNH-RI BUL)", включен в Националната пътна карта за научна инфраструктура 2020-2027 в тематична област „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии". Членове на консорциума по проекта са: Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"; Аграрен университет, Пловдив; Медицински университет, Пловдив и др. извън гр. Пловдив. FNH-RI BUL се очаква да окаже положително влияние на иновационната среда в страната, и в частност в региона, тъй като ще осигури научно изследователска инфраструктура и среда за провеждане на висококачествени научни изследвания. FNH-RI BUL ще търси тясно взаимодействие с научната и преподавателска общност, НПО, хранителната промишленост, МСП, земеделските производители, администрация и потребителите. Въздействието върху частния сектор ще включва иновативни промени в логистиката, социалната и изградената хранителна среда. По отношение на селското стопанство и хранителната промишленост, разбирането на хранителното поведение ще доведе до новаторски концепции за разработване на здравословни и устойчиви хранителни продукти.

5. Институт по рибарство и аквакултури, Пловдив - Държавен научен институт – изследователски център в областта на сладководното рибовъдство, звено на ССА. Осъществява научноизследователска, приложна и обслужваща дейност в областта на рибарството и аквакултурата в съответствие с националните и европейските приоритети на сектор „Рибарство".

6. Аграрен университет, Пловдив – осъществяващ НИРД основно чрез звената си: Център за биологично изпитване (притежаващ места за изпитване в гр. Пловдив), Център за информационни технологии, Агроекологичен център (извършва НИРД в областите биологично земеделие, агроекология и опазване на околната среда), Център за научни изследвания, трансфер на технологии и защита на интелектуалната собственост (извършва НИРД в селекционни, генетични и биотехнологични разработки в областта на растителната селекция, семепроизводството и интродукцията; нови и усъвършенствани технологии в растениевъдството; опазване на агроценозите и почвите; животновъдно направление в областта на генетиката, селекцията, физиологията и технологията на отглеждане на селскостопански животни). Университетът е член на консорциума за реализацията на проект „Национална инфраструктура за изследване и иновации в земеделието и храните RINA", включен в Националната пътна карта за научна инфраструктура 2020-2027 в тематична област „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии". Аграрният университет в Пловдив също така е научен координатор за реализацията и на проект „Център за диагностика и технологии за растително здраве – ПЛАНТХЕЛТ", включен в пътната карта в същата тематична област. При разработката на ПИРО-Пловдив, университетът е инициатор на проектна идея: *„Изграждане на стратегическо партньорство за подобряване на екологичната и агро-екологична инфраструктура на община Пловдив, чрез интегриране на научна експертиза, методи и подходи от Агроекологичен център на Аграрен университет-Пловдив"*.

7. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски", основно чрез Центъра си по технологии, осъществяващ НИРД в новото трансдисциплинарно направление „Биоикономика и биотехнологии" и чрез Офиса си по технологичен трансфер (ОТТ) . Допълнително, в Националната пътна карта за научна инфраструктура 2020-2027,

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ фигурира като партньор/участник в следните стратегически проекти за международни изследователски инфраструктури: Европейски център за ядрени изследвания – ЦЕРН и Обединен институт за ядрени изследвания (ОИЯИ, гр. Дубна). Също така, в пътната карта университетът чрез Лабораторията си по биоелектрохимия и биоенергетика е член на консорциума за реализацията на проект в тематична област „Мехатроника и чисти технологии“ – „Съхранение на енергия и водородна енергетика (СЕВЕ)“. Пловдивския университет е член и на консорциума за изпълнение на проект „Център за компетентност "Дигитализацията на икономиката в среда на големи данни“, идентифициран в пътната карта в област „Е-инфраструктури. Дигитални, изчислителни и компютърни изследвания (Е-изследвания)“.

Между Община Пловдив и Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски“ е сключен Меморандум за сътрудничество с цел развитие на иновативни образователни технологии и базови дигитални компетентности в сферата на образованието и мерки за създаване и развитие на иновативна образователна среда, с фокус върху изучаването и прилагането на компетентности в областта на природните науки (STEM), както и за изграждането и развитието на Център за иновативни образователни технологии (ЦИОТ).

8. Технически университет – София, филиал Пловдив – член на консорциума за реализацията на проект „Център за компетентност "Интелигентни, мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии" – ИМЕЕСТ, включен в Националната пътна карта за научна инфраструктура 2020-2027 в тематична област „Мехатроника и чисти технологии“. Очакваното въздействие от реализацията на проекта, релевантно към икономическото развитие на общината и региона като цяло се изразява в това, че научните изследвания в Центъра за компетентност ще допринесат за нови възможности за сътрудничество между наука и бизнес, чрез осигуряване на достъп на МСП до специализирани услуги, извършване на акредитирани измервания, разработване и внедряване на иновативни технологии и продукти. По този начин ще се увеличи иновационният потенциал и ще се повиши броят и качеството на разработените иновационни идеи, подходящи и готови за внедряване в предприятията. Благодарение на изградената инфраструктура, ще се стимулира предприемачеството и създаването на нови start-up и spin-off дружества.

9. Научноизследователски институт на Медицински университет, Пловдив - с висок потенциал за разработки по телемедицина и НИРД в областта на молекулната, регенеративната и денталната медицина. Допълнително, в Националната пътна карта за научна инфраструктура 2020-2027. Медицинския университет – Пловдив чрез Медицински факултет, Център по имунология и Център по молекулна медицина и фармакогенетика фигурира като член на консорциума в стратегическия проект за паневропейска изследователска инфраструктура: Национален университетски комплекс за биомедицински и приложни изследвания (НУКБПИ). Дългосрочната визия за развитие на НУКБПИ е да се утвърди като национален Център за върхови постижения в биомедицинските изследвания и транслационната медицина, който да ускори прехода между фундаменталните изследвания и клиничната практика. УМБАЛ "Св. Георги", Пловдив е асоцииран партньор в НУКБПИ. Медицинският университет в Пловдив също така е научен координатор за реализацията и на проект „Център за компетентност

"Персонализирана иновативна медицина" (ПЕРИМЕД)", включен в пътната карта в тематична област „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии". Член на консорциума за реализацията на проекта е и Пловдивски университет "Паисий Хилендарски". Научноизследователските и иновационни дейности по ПЕРИМЕД са планирани за изпълнение в областта на персонализираната медицина, с акцент върху онкологията, онкохематологията, интензивната медицина, иновативни лекарствени носители за прицелна терапия, биоинженерни технологии и биосензори. Изследванията са с приложен характер и ще допринесат за повишаване конкурентоспособността на интердисциплинарните научни продукти в полза на икономиката и обществото.

10. Национален Институт по Метеорология и Хидрология - филиал Пловдив - осъществява НИРД по метеорология, агрометеорология и хидрология, в т.ч. изследвания на климатичните и водните ресурси, релевантни към разработки в областта на ВЕИ и „синята икономика" – технологии за развитие, съотносими към тематично направление „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика" на проекта на ИСИС 2021-2027, което е хоризонтално и приоритетно за цялата територия на Р.България. Филиалът е позициониран на един и същ адрес с Клъстер „ЗЕЛЕНА СИНЕРГИЯ" , обединяващ и координиращ знанията и опита на фирми, научно-изследователски звена и организации, работещи в областта на оползотворяването на енергия от ВЕИ, опазването на околната среда и природните ресурси, внедряването на иновации, както и на последните научни постижения в търсенето на устойчиви решения за развитието на „зелената индустрия", кръговата икономика и енергийната дигитализация.

11. Централна лаборатория по приложна физика към БАН – Пловдив - член на консорциума за реализацията на проект „Център за компетентност "Интелигентни, мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии" – ИМЕЕСТ. Лабораторията също така е член на консорциума за реализацията и на проект „Национален център по биомедицинска фотоника (НЦБФ)", включен в пътната карта в тематична област „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии". Лабораторията е член и на консорциума за реализацията на проект „Разпределена инфраструктура от центрове за производство и изследване на нови материали и техните приложения, както и за консервация, достъп и е-съхранение на артефакти (археологически и етнографски) – ИНФРАМАТ/INFRAMAT", включен в пътната карта по същата тематична област. ИНФРАМАТ е уникална интердисциплинарна разпределена изследователска инфраструктура, която обединява лаборатории, оборудване и специалисти, работещи в сферата на материалознанието. Дейността ѝ е фокусирана към получаване и пълно физико-химично охарактеризиране на нови материали, разработвани за приложения в различни технологични сфери (възобновяема енергия, мехатроника и чисти технологии, опазване на околната среда, здравословен начин на живот).

12. Институт по роботика „Св. Ап. и Ев. Матей", филиал Пловдив (ИР БАН) - водеща национална научна институция, интегрирана в Европейското изследователско пространство, провеждаща комплексни фундаментални и инженерни изследвания, доведени до иновационни технологии и изобретения; обучава докторанти от страната и чужбина, висококвалифицирани специалисти и магистри по роботика, сензорика, мехатроника и системи с изкуствен интелект. Институтът разпространява знания и умения по роботика, мехатроника и сензорика в средните училища чрез основаната от

него за млади таланти РобоАкадемия. Творческата дейност е съсредоточена в 7 тематично свързани лаборатории, екипирани със съвременни контролно-измервателни технологии и експериментални методи, включително последна генерация атомно-силов микроскоп за изследване на повърхността на сензорни структури и др. Прототипите на роботизираните системи се експериментират на основата на роботи тип NAO. ИР-БАН има филиали в Пловдив, Велико Търново и Малко Търново, с което е разширен обхватът на изследователските и приложните дейности по роботика, сензорика и мехатроника в национален мащаб. Активно е също участието в РАЦ, преди всичко в Плевен, Пловдив и Русе.

13. Лаборатория биологично активни вещества – Пловдив - основните направления в научно-изследователската дейност на ЛБАВ са:

- Изолиране, пречистване, структурна модификация и характеристика на пектинови вещества и други растителни полизахариди с биологична активност;
- Ензимна модификация на биологично активни полизахариди;
- Изследване на антиоксидантната активност на плодове, зеленчуци, билки и гъби;
- Изолиране, пречистване и характеристика на биофлавоноиди (антоцианини, катехини, флавоноли и др.) от растителни суровини;
- Хранителна химия;
- Функционални храни: получаване, анализ и медицински изследвания;
- Създаване на нови технологии за плодови сиропи и нектари.

14. Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – идентифицирано като носител на научен капацитет основно по линия на Институтът за регионални изследвания и двете създадени лаборатории към ВУАРР:

- Лабораторията за оценка на риска в бизнеса, която има опит в изграждането на интегрирани системи за корпоративен риск мениджмънт и по-конкретно е специализирана в измерване и управление на редица рискове;
- Лаборатория "Психологическа оценка" – специализирана в изготвянето на психологична оценка на професионалния стрес и бърн аут; психологична оценка на психосоциален климат и групово взаимодействие; психологична оценка на индивидуални особености при подбор на кадри и тяхното трудово развитие; провеждане на психологически кризисни интервенции (групови или индивидуални); провеждане на психологически тренинги за развитие на екипно изграждане и развитие.

15. Висше училище по сигурност и икономика - планира да действа като център за върхови постижения на всички нива в практиката, където да си взаимодействат преподаватели, студенти и професионалисти. Този етап подчертава технологиите разработени, чрез програмите за научноизследователска и развойна дейност на ВУСИ. Те действат като критична стъпка във фазата на тестване и анализи. Към момента университетът прилага модерен и иновативен подход към развитието на криминалистичната наука, като ангажира всичките си преподаватели ежедневно да идентифицират възникналите проблеми и потребности, да намират нестандартни и правилни решения, както и да ги надграждат. Всичко това е облечено в иновативна разработка на всеки отделен преподавател. ВУСИ е идентифициран като носител на научен капацитет с изключителен потенциал за реализиране на НИРД и разработване и

внедряване на иновации в посока високотехнологично развитие в областта на сигурността и икономиката.

16. Пловдив Тех Парк АД - релевантен чрез изградена блокчейн лаборатория и машинна зала Сървъри, както и към създаване на нови информационни ресурси /платформи, конгломерати, портали и др./ за гравитационен потенциал, формиране и развитие на екосистемата с основна цел – ефективно разпределение и използване на предприемаческите ресурси; стимулиране на технологичния прогрес и иновациите чрез ускоряване на технологичния трансфер и др.

17. Енергийна агенция – Пловдив - регистрирана в МОН като изследователска организация и която има акредитирана лаборатория за изследване на твърди биогорива и компост - единствената в България, сертифицирана по ИСО 1725 за RDF.

Приложение 1.

Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.: описание на предвидените мерки и дейности

Приоритет	Марка	Дейност/ проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интервенцията	Индикативен бюджет (в хил.лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорна за реализацията на
1	2	3	4	5	6	7	8	9
[redacted]								
[redacted]								
			Приоритет 1. Чист, зелен и привлекателен град					
	Марка 1.1. Подобряване на качеството на атмосферния въздух	**1.1.1. Проект за Интегрирани градски транспорт на гр. Пловдив**	1.1.1.1. Интегрирани градски транспорт (ИГТ) на гр. Пловдив, вкл.: (1) Изграждане и реконструкция на транспортна инфраструктура, включително изграждане на осветление, дентелни подпори и всички дейности по прилагане на транспортната инфраструктура, част от ИГТ, и зелена инфраструктура покрай основните булеварди, и реконструкция на уличното платно/ново платно/ и или реконструкция на уличното платно/ново зелени клинове/, част от ИГТ, вкл.: Приоритетни обекти на интервенция: „Реконструкция на бул. „Северен" в участъка от бул. „Брезовско шосе" до бул. „Карловско шосе; ул. Победа - 30 млн. лв.; Изграждане на нов мост над река Марица с развързък - гр. Пловдив - от бул. „Копривщица" до бул. „България" - 30 млн. лв.; Продължение на бул. „Александър Стамбо лийски" и свързването му с бул. „Цар Симеон" като елемент на първостепенната улична мрежа, в участъка между бул. „Кукленско шосе" и бул. „Асеновградско шосе", в обхата на гр. Пловдив - 50 млн. лв.; Реконструкция и разширение на бул. „Александър Стамболийски" от бул. „Комatевско шосе" до бул. Комatевско шосе до бул. „Кукленско шосе" - 40 млн. лв. и друга допълваща инфраструктура; (2) Компонент на ИГТ - Изграждане на мрежа от буферни паркинги и гаражи за оптимизиране на автомобилния трафик, вкл.: Буферен паркинг в район Изгрев (бул. Изгрев и бул. 6ти септември) - 6,2 млн. лв.; "Многоетажен гараж", УПИ III-540,1329, общ. обед. и многоетажен гараж, кв.31 по плана на ЖР - Тракия, гр. Пловдив - 7009,819 хил. лв.; (3) Доставка на подвижен състав - нови електрически автобуси, ново автобусно депо и инфраструктурата към тях (в т.ч. зарядни станции) - 20 млн. лв.; (4) Интелигентна транспортна система - Компонент 1 - Надграждане на системата за управление и контрол на транспорта и трафика, вкл. видеонаблюдение - 2,5 млн. лв.; Компонент 2 - Осъвременяване на електронната система за таксуване на пътници в градския транспорт - 3,5 млн. лв.; Компонент 3 - Изграждане на система за честотно регулиране (надграждане на системата за управление на трафика и видеонаблюдението) поне до 90 кръстовища	Цялата територия на общината	263003.583	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"; Общински бюджет, ФИ	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
		1.1.2. Група проекти за намаляване замърсяването на въздуха и трансграничния пренос чрез въвеждане на зони с ниски емисии и безопасизиране на маршрутите в контакт с КАВ	1.1.2.1. Въвеждане на зони с ниски емисии на територията на община Пловдив	Цялата територия на общината	4500	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
			1.1.2.2. Изграждане на инфраструктура за зареждане на електромобили - общо 120 зарядни станции	Цялата територия на общината	960	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
			1.1.2.3. Повишаване на капацитета на общинската администрация за собствен мониторинг и контрол на КАВ - закупуване на мобилна измервателна станция	Цялата територия на общината	800	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
		1.1.3. Група проекти за подобряване на КАВ чрез намаляване на замърсяването от битово отопление	1.1.3.1. Поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво в домакинствата. Въвеждане на финансови стимули за замяна на печките за твърдо гориво с енергийно ефективни печки и печки на пелети	Цялата територия на общината	27360	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
			1.1.3.2. Стимулиране ползването на алтернативни възобновяеми енергийни източници - т.н. зелена енергия, вкл. и използване на покривните пространства на сградите	Цялата територия на общината	1000лв.	ИПВУ, Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
	[redacted]	**1.2.1. Група проекти за опазване на биологичното разнообразие и екосистемите чрез подобрено управление на защитените територии и защитените зони от НЕМ / Натура 2000**	1.2.1.1. Изпълнение на мерки от ПУ на ПЗ „Хълм Бунарджика", ПЗ „Младежки хълм" и ПЗ „Данов хълм"	ЗВ 5 - Многофункционална зелена зона	4000	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 3 „Биологично разнообразие"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
			1.2.1.2. Актуализация на ПУ на защитените територии „Бунарджика", „Младежки хълм" и „Данов хълм"	ЗВ 5 - Многофункционална зелена зона	30	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 3 „Биологично разнообразие"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
			1.2.1.4. Изпълнение на мерки за подобряване на БФС в защитените местообитания от Натурната мрежа територията на Натура 2000 на територията на 33 в община Пловдив	ЗВ 5 - Многофункционална зелена зона	3000	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 3 „Биологично разнообразие"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
			1.2.1.6. Дейности по информиране и повишаване на обществената осведоменост за ценностите на защитените територии и зони от Националната екологична мрежа. Изграждане на общинска информационна система за управление на ЗТ и екологична система, свързана с ИСМОС.	Цялата територия на общината	6000	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 3 „Биологично разнообразие"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
		[redacted]	1.2.2.2. Изграждане на нов общински многофункционален комплекс. Подобряване на материалната база на ОП „ЗВК" и екипиране на новото обредище	Цялата територия на общината	1200	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 3 „Биологично разнообразие"; Общински бюджет, ФИ	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел
	[redacted]	[redacted]	1.3.1.1. Подмяна на водопроводи, вкл.: - водопровод по ул. „Граф Игнатиев" в участъка между ул. „П. Д. Петков" и ул. „Леонардо Да Винчи" - 228 796,22 лв.; - водопровод по ул. „Капитан Георги Панов" от ОТ 116 до ОТ 15, „Освобождение-Гео Милев" - 433 475,90 лв.; - водопровод по ул. „Волга" от ОТ 105 до ОТ 248 и по ул. „Волга" №2 до ул. „Волга" №26 - без индивидуална стойност; - водопровод по бул. „Христо Ботев" в участъка от кръстовището „Централна гара" до „Кукленско шосе" - вкл. бул. „Коматевско шосе" „Коматевско шосе" от ОТ 1 до ОТ 3, бул. „Александър Стамболийски" от бул. „Коматевско шосе" до бул. „Кукленско шосе" - 2546,5 хил. лв.	Цялата територия на общината	4562.27	ПУДООС, Общински бюджет, Държавен бюджет	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/ отдел

	[illegible]		1.4.1.2. Реконструкция уличен канал от ОП96 до ОП103 първа етап от ул. „Леденика", реконструкция на ВиК инфраструктура и уличното платно на ул. "Димчо Дебелянов" - 188 230 лв.	Зона ЦГЧ	8693	ПУДООС/Общински бюджет/ Държавен бюджет	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/отдел
	Мярка 1.4. Интервенции срещу климатичните промени	1.4.1. Група проекти за ефективно намаляване на климата чрез намаляване на черни за енергийна ефективност	1.4.1.1. Реализиране на проекти за енергийна ефективност на административни обществени (публични) сгради, в т.ч.: сгради на ТД на НАП (сграда по ул. Родопски №18а и сграда на ул. Черноризец №3, гр. Пловдив) - общо 540 000 лв. - по получени 2 бр. финални за проектни идеи: сграда на МРРБ-Пловдив, ул. "Йоакима" 20, общински административни сгради, вкл. административни сгради на общинската администрация, находящи се на адрес пл. "Стефан Стамболов" 1, пл. "Тракотел" 1, ул. "Райко Даскалов" 51 и ул. "Климент Велешки" 20.	Цялата територия на общината	20000	НПВУ, Норвежки финансов механизъм (EEAGrants)	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел, НАП, МРРБ
			1.4.1.2. Реализиране на проекти за енергийна ефективност на специализирани обществени (публични) сгради, в т.ч.: Сгради от образователната инфраструктура (ДГ и ОУ)-2400кв.м.; Сгради енергийна инфраструктура - 22 000кв.лв.; Сгради от социалната инфраструктура (вкл. културни дейности, КСУ, ЦНСТ и др.); Сгради от здравната инфраструктура (вкл. ДМ), съвместно прилагане спестяване на обекти на интервенция в образователна, културно, социална, здравна инфраструктура, в съответствие с получени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации, и фишове с проектни идеи от заинтересованите страни	Цялата територия на общината	4630	НПВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. Норвежки финансов механизъм (EEAGrants)	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.1.3. Реализиране на проекти за енергийна ефективност на жилищни сгради-едрофамилни и многофамилни, *(виж. кой-колко в таблицата)*	Цялата територия на общината	В съответствие с особеностите на бъдещите инв. проекти, които ще установят се допускането за разходване по съответната финансирана програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	НПВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., ФИ, частно финансиране	2022-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел, частни субекти, вкл. сдружения на собствениците на самостоятелни обекти в сгради в режим на етажна собственост
			1.4.1.4. Реализиране на проект за енергоспестяващо осветление - рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление на територията на гр. Пловдив, в т.ч. Район „Тракия": оптимизация на системата за външно осветление - енергоспестяване и автоматичен режим на работа и др.	Цялата територия на общината	6000	НПВУ, ФИ, Норвежки финансов механизъм (EEAGrants)	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.1.5. Реализиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност на промишлените сгради и или в производствените системи, вкл. мерки за въвеждане на системи за енергиен мениджмънт и системи за мониторинг и отчет, ред на енергопестящи дейности, проекти за изграждане и експлоатация на интелигентни за използване на ВЕИ системи за енергоспестяване, изграждане на партньорства за разработване и прилагане на системи за оценка и планиране на МСЕИ за въвеждане на пакети от енергийно ефективни мерки и или спестяване на енергия от ВЕИ и т. *(виж кой-колко в таблицата)*	Цялата територия на общината с приоритет ЦГЧ	В съответствие с особеностите на бъдещите инв. проекти, които ще установят се допускането за разходване по съответната финансирана програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	НПВУ, Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г., Национален фонд на ЕС	2022-2027г.	Частни субекти
		1.4.2. Група проекти за адаптация към изменението на климата чрез екосистемни решения и изграждане на зелена инфраструктура в Община Пловдив	1.4.2.1. Екосистемни решения за адаптация към изменението на климата и управление на риска от наводнения. Изграждане на ретенционен обем за защита от наводнения вливане от река Марица преди вливането ѝ в р. Стряма, вкл. изграждане на крайречни местообитания и брегоукрепване	ЗВ 5 Многофункционална зелена зона	9500	Програма ПРР.	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.2. Опазване и дорастване на съществуващи екосистемни решения и изграждане на нови зелени площи.	Цялата територия на общината	4000	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.3. Автоматизация на съществуващите поливни системи, изграждане на нови поливни системи и трайни насаждения	ЗВ 5 Многофункционална зелена зона	1500	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.4. Рехабилитация на декоративния растителен материал в община Пловдив	ЗВ 5 – Многофункционална зелена зона	200	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.5. Изграждане на паркова система „Хан Крум" в район Тракия - УПИ II-„Обществено обслужване" кв.61 по плана на „Тракия - северен парк" с идентификатор № 56784.536.7161 по КК на гр. Пловдив	ЗВ 5 Многофункционална зелена зона	12025.6	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.6. Изграждане на парк „Комателе"	ЗВ 5 Многофункционална зелена зона и Зона Б	5000	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.7. Реконструкция и доизграждане на парк „Лаута", изграждане чрез ново засаждане на свързващи зелени връзки с Ботаническата градина и зелени площи в р-н "Западна поща"	ЗВ 5 Многофункционална зелена зона	2000	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.8. Оползотворяване на Ботаническата градина	ЗВ 5 Многофункционална зелена зона	6000	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 3 „Биологично разнообразие" и Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел и Аграрен университет-Пловдив
			[illegible]	Цялата територия на общината	250	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	[illegible]	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел

			1.4.2.10. Завършване и окомплектоване на паспортизацията на декоративната растителност по райони	Цялата територия на общината	180	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.11. Пилотен проект за вертикално озеленяване на автобусни спирки и други елементи на общинската инфраструктура	Цялата територия на общината	3500	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.12. Възстановяване на Розариума до Гребна база, изграждане на екстремно велотрасе, изграждане с поливна система и елементи на територията на Братската могила, 200 дка гора, отделена за парк	Цялата територия на общината	800	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.13. Реконструкцията на бул. Марица – север и бул. Марица – юг, озеленяване и обогатяване растителния състав на зелени площи около река Марица, изграждане на алеи и пешеходни пътеки, поливни системи, изграждане на рекреации, изграждане на пристани за минимално въздействие, без намеса в коритото на р. Марица	ЗО 5 Многофункционална зелена площ над 5 ха	5 броя	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух", Общински бюджет, ФИ	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.2.14. Изграждане нови алеи и обособени площадки за разхождане на домашни кучета, рехабилитация на съществуващите - подмяна на оборудването, настилките, растителността, маркировката и оградните съоръжения (възможно е интегрирането на проекта в други проекти за реабилитация на паркови площи)	Цялата територия на общината	50	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027 г. Приоритет 5 „Въздух"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		1.4.3. Група проекти за адаптация към изменението на климата чрез управление на риска от наводнения	1.4.3.1. Отводняване на подлези по бул. „Мариа-Луиза" под ж.п. линия (бул. „Композиция", бул. „Васил Априлов" и бул. „Руски" и реки Марица)	Зона ЦГЧ	100.68	ПУДООС Общински бюджет Държавен бюджет	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.4.3.2. Мерки за управление на риска от наводнения, базирани върху предизвикателствата на ПУРН	ЗО 5 Многофункционална зелена площ	20 000	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 4 „Риск и изменение на климата", Общински бюджет, ФИ	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		1.5.1. Група проекти за устойчиво управление на битовите отпадъци	1.5.1.1. Разширяване обхвата на системата за разделно събиране на отпадъците, съвместно с подходящи информационни кампании, *(вж. пил-проект в табл.бележки)*	Цялата територия на общината	В съответствие със условията на бъдещите финансиращи програми, съгласувани задължителните разделно събирани фракции и финансирана програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци" и Приоритет 3 „Биологично разнообразие"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.5.1.2. Изграждане на системата за събиране и транспортиране на биоразградими и биоразградими отпадъци – създаване на допълнителни обекти за събиране на зелени биоотпадъци и обособяване на общински пункт за събиране на строителни отпадъци	Цялата територия на общината	В съответствие с условията на финансираната програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци", Програма „Околна среда и климатични промени" ФМ на ЕИП	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.5.1.3. „Доизграждане на Център за управление на отпадъците Пловдив 2 – Площадка за предаване на разделно събрани отпадъци		2700	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			1.5.1.4. Внедряване на единна електронна система за управление на отпадъците	Цялата територия на общината	4000	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци"	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		1.5.2. Група проекти за повишаване осведомеността относно възможностите за управление на битовите отпадъци	1.5.2.1. Реализиране на проекти за повишаване осведомеността относно възможностите за управление на битовите отпадъци с акцент върху сегрегирането и преработката на повторната им употреба и прерабатване в други продукти, и ефекта от това върху околната среда, активно върху предотвратяването на емисии от парникови газове, в т.ч. намаляване количеството битови отпадъци и чрез компостиране, чрез раздаването на населението за компостиране образованието им, чрез действия на населението за връщането им в икономическия цикъл, в т.ч. използването им за преработка на друг продукт и др. *(вж. пил-проект в табл.бележки)*	Цялата територия на общината	В съответствие с условията на финансиращата програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци", Програма „Околна среда и климатични промени" ФМ на ЕИП	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		1.5.3. Група проекти за изграждане на съоръжения за оползотворяване на автомобилни гуми	1.5.3.1. Проекти във връзка с третирането на излезлите от употреба автомобилни гуми, които в момента са предмет на разпоредбите на Закона за управление на отпадъците, транспортирането, съхраняването и оползотворяването или обезвреждането на излезлите от употреба автомобилни гуми, за регенерирането и/или рециклирането и/или оползотворяването на съответствие с Наредбата за изискванията за събирането на излезлите от употреба гуми и от 25.10.2012 г. приета с ПМС № 221 от 12.09.2012 г. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г. - обхващащ дейности и инвестиции за изкупуването на тези гуми, преработка чрез раздробяване и изграждане на съоръжения за вакуумна пиролиза на излезли автомобилни гуми	Цялата територия на общината	5 000	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци", Програма „Околна среда и климатични промени" ФМ на ЕИП	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
	Мярка 1.6. Кръгова и ниско въглеродна икономика	**1.6.1. Група проекти за чист енергиен преход на местната индустрия, зелени инвестиции, кръгова и нисковъглеродна икономика**	1.6.1.1. Реализиране на проекти за управление на промишлени отпадъци за целите на кръговата и ниско въглеродната икономика и предотвратяване на емисиите на парникови газове. В т.ч. реализиране на дейности за намаляване на отпадъците от производствена дейност чрез създаване на предпоставки за разделно събиране и/или предварително третиране на същите, в т.ч. инвестиции в публично-частни партньорства за реализирането им в посока по-добро управление на отпадъците и оползотворяване на вторични суровини и ресурсната ефективност, създаване на партньорства между релевантни заинтересовани страни за осигуряване на промишлена симбиоза *(вж. пил-проект в табл.бележки)*	ЗИР	В съответствие със изискванията на бъдещите инв. проекти, съгл. условията за допустимост на разходите по съответната финансираща програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	ИНВУ, Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци", Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци", Програма LIFE, ФМ на ЕИП, частни инвеститори	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел, частни субекти

			1.6.1.2. Реализиране на проекти за големи инвестиции, вкл. стартиране на производство на зелени продукти /стоки и услуги/ *(виж. нов пункт в таблицата)*	Цялата територия на общината с приоритет ИПР	В съответствие със стойността на бъдещите инвестиционни проекти, съгл. условията за допустимост на разходите по съответната финансираща програма (показателни теми на програмните документи след приемането им от ЕК)	ИНВУ, Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г., Програма ЕИГ, ФМ по ЕИП, частни инвестиции	2022-2027г.	Частни субекти
			1.6.1.3. Реализиране на проекти за преход на местната икономика към кръгова и иновативно зелена предприемачески дейности в областта на проектирането на продуктите и производствените процеси, в т.ч. по-ефективно използване в производството на природните ресурси, увеличаване на производствените възможности за повторна, модернизиране и по-интензивна експлоатация на продуктите, намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и пригодните за повторна употреба, рециклиране, използване на продуктите и др. *(виж. нов пункт в таблицата)*	ИПР	В съответствие със стойността на бъдещите инвестиционни проекти, съгл. условията за допустимост на разходите по съответната финансираща програма (показателни теми на програмните документи след приемането им от ЕК)	ИНВУ, Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г., Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 2 "Отпадъци"	2022-2027г.	Частни субекти
		1.6.2. Група проекти за повишаване осведомеността за кръговата и ниско въглеродна икономика	1.6.2.1. Реализиране на проекти за повишаване на осведомеността, информационни и разяснителни кампании сред представители на местния бизнес (в частност, сред представители на предприятия, осъществяващи основна и/или допълнителна икономическа дейност, попадаща в някой от кодовете от Сектор С "Преработваща промишленост" съгласно НСИД-2008 г.) относно възможностите за управление на отпадъците, генерирани от промишлената им дейност в посока кръгова и ниско въглеродна икономика и ресурсна ефективност, и ефекта от това върху околната среда, включително върху предотвратяването на емисии на парникови газове с цел промяна на поведението на бизнеса в посока кръгова и ниско въглеродна икономика, подобряване на ресурсната ефективност и намаляване въздействието на еко-политиката от селища *(виж. нов пункт в таблицата)*	Цялата територия на общината	В съответствие с условията на финансираната програма (показателни теми на програмните документи след приемането им от ЕК)	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 3 „Отпадъци", Програма „Отпадъци на основата среда и климатични промени" (ФМ на ЕИП), частни инвестиции	2023-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция/отдел, частни субекти
Приоритет 2. Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито								
	Мярка 2.1. Инвестиции в здравна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени здравни услуги в	**2.1.1. Група проекти за ремонт, реконструкция и оборудване на здравна инфраструктура**	2.1.1.2. Проекти за ремонт, реконструкция и оборудване на две МНОГОПРОФИЛНИ БОЛНИЦИ ЗА АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ - МБАЛ „Св. Мина" Пловдив ЕООД и МБАЛ „Св. Пантелеймон" Пловдив ЕООД	Зона ТО 6 и Зона V	6337.79	ИНВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1, Общински бюджет	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел и МБАЛ
			2.1.1.2. Проекти за ремонт, реконструкция и оборудване на четири СПЕЦИАЛИЗИРАНИ БОЛНИЦИ ЗА АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ - „Комплексен онкологичен център – Пловдив" ЕООД, „Център за психично здраве Пловдив" ЕООД, „Център за кожно-венерически заболявания – Пловдив" ЕООД и Гръдна болница „Кадин" – гр. Пловдив, район "Източен"	Зона ТО 6, Зона VII и ИВР	16162.77	ИНВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1, Общински бюджет	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел и СБАЛ
			2.1.1.3. Проекти за ремонт, реконструкция и оборудване на всеки ДИАГНОСТИЧНО-КОНСУЛТАТИВЕН ЦЕНТЪР - Диагностично-консултативен център I Пловдив ЕООД, Диагностично-консултативен център II Пловдив ЕООД, Диагностично-консултативен център IV Пловдив ЕООД, Диагностично-консултативен център V Пловдив ЕООД, „Медицински център VI – Пловдив, район Централен" ЕООД, Диагностично-консултативен център VII, район „Южен" Пловдив ЕООД, Диагностично-консултативен център „Пловдив" ЕООД и Диагностично-консултативен център „ВИТОК" ЕООД	Цялата територия на общината	760	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1, Общински бюджет	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел и ДКЦ
			2.1.1.4. Проекти за ремонт, реконструкция и оборудване на МЕДИЦИНСКИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНИТЕЛНА ПОМОЩ - Медицински център за рехабилитация и спортна медицина – I Пловдив ЕООД	Зона V	250	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1, Общински бюджет	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел и Медицински център за рехабилитация и спортна медицина – I Пловдив ЕООД
			2.1.1.5. Проекти за ремонт, реконструкция и оборудване на инфраструктура за осигуряване на съвременни, адекватни и качествени услуги в областта на детското здраве - инвестиции в детски ясли по райони	Цялата територия на общината	615.[illegible]	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1, Общински бюджет	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.1.1.6. Проекти за ремонт, реконструкция и оборудване на инфраструктура за осигуряване на съвременни, адекватни и качествени услуги в областта на детското здраве - инвестиции в детски ясли по райони	Цялата територия на общината	450	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1, Общински бюджет	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.1.1.7. Проекти за ремонт, реконструкция и оборудване на инфраструктура за осигуряване на съвременни, адекватни и качествени услуги в областта на детското здраве - инвестиции в здравни кабинети в училища и детски градини по райони	Цялата територия на общината	1.5[illegible]	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1, Общински бюджет	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		[redacted]	2.1.2.1. Проект "Първи общински център по продължително и палиативно здраве" - към вече получен финал за проектна идея от Българското дружество по продължително грижи и палиативна медицина за първи Белодробна болница и продължителни грижи	Зона V	35[illegible]	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1 – частни инвестиции, ФМ	2022-2027г.	Българско дружество по продължителни грижи и палиативна медицина

ОБЩИНА ПЛОВДИВ

		[redacted]	2.1.2.2. Проект "Център за детско здраве и развитие" - съгласно поключен фиш за проектна идея от Българско дружество по продължителни грижи и паливативна медицина (по терм. Университетска многопрофилна болница за активно лечение "Пловдив" и приложения Й терен)	Зона А	2500 бр.	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, частни инвестиции, ФИ	2022-2027г	Българско дружество по продължителни грижи и паливативна медицина и УМБАЛ "Пловдив" АД
			2.1.2.3. Създаване на високотехнологичен център за спортна медицина и възстановяване ул. Владивосток № 16	Зона А		Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, частни инвестиции, ФИ	2022-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел и Медицински център за рехабилитация и спортна медицина - Пловдив ЕООД
		2.1.3. Група проекти за превенция на здравето в Община Пловдив	2.1.3.1. Създаване на условия за здравно и всички групи население, за подобрено използване на възможностите на ИКТ за по-добряване на достъпа до качествени консултации и здравни помощи, създаване на мобилни екипи, предоставящи по места здравни услуги и практики за здравно поведение (чрез прегледи за подобряване здравния статус на учениците, в т.ч. профилактични прегледи, медицинско обслужване, превенция и информационна кампания), осигуряване на подходящи условия при провеждане на спортни и спортно-туристически мероприятия. *Нов, все още не е заведено*	Цялата територия на общината	В съответствие условията на финансиращата програма (показателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	НСВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027г.	2022-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
	[redacted]	**2.2.1. Група проекти за интеграция в социална инфраструктура и развитие на нови социални услуги за нуждите на групите в риск**	2.2.1.1. Подобряване предоставянето на социални услуги и развитие на нови, иновативни социални услуги в Община Пловдив чрез дейности за обучение и развитие на кадрите и социалните услуги по реформиране на Домовете за стари хора, развиване на мрежата от услуги за ранно детско развитие, подкрепа на членове на разширеното семейство, полагащо грижи за деца, чиито родители живеят и работят извън страната, внедряване на процеса по предоставяне на превантивни и подкрепящи услуги в общността за деца и младежи; прилагане на интегриран подход при структурирането на социалните услуги за възрастни - развитие на медико-социални услуги. *Нов, все още не е заведено*	Цялата територия на общината	В съответствие условията на финансиращата програма (показателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	НСВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027г.	2022-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
	[redacted]	**2.2.2. Група проекти за създаване на нова социална инфраструктура и предоставяне на социални услуги на уязвими, малцинствени групи**	2.2.2.1. Проект "Строителство на еднофамилни къщи - тип социални жилища, ремонт на част от компрометираните блокове, ремонт и подмяна на техническата инфраструктура, озеленяване, обогатяване и създаване на спортна и детска инфраструктура в гр. Пловдив - район Източен вх. Дружба - Столипиново" - съгласно поключен фиш за проектна идея на фондация "Конр", реализиране на резервни интервенции за предоставяне на социални услуги на уязвими групи, включително за интеграция на малцинствени групи	Цялата територия на общината	13325.41	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, ФМ на ЕИП	2022-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел Фондация "Конр"
	Мярка 2.3. Инвестиции в спортна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност	**2.3.1. Група проекти за реконструкция и изграждане на спортни паркове и съоръжения**	2.3.1.1. Изграждане на нова спортна инфраструктура - съгласно приложен Списък на обекти на интервенции в спортна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации, и получени фишове с проектни идеи от заинтересованите страни	Цялата територия на общината	74200	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, Държавен бюджет, Общински бюджет, Програми на ЕК, ФИ	2022-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.3.1.2. Интервенции върху съществуваща спортна инфраструктура - съгласно приложен Списък на обекти на интервенции в спортна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации, и получени фишове с проектни идеи от заинтересованите страни	Цялата територия на общината	11900.00	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, Държавен бюджет, Общински бюджет, Програми на ЕК, ФИ	2022-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.3.1.3. Интервенции по спортни площадки за масов спорт и междублокови пространства - съгласно приложен Списък на обекти на интервенции в спортна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации, и получени фишове с проектни идеи от заинтересованите страни	Цялата територия на общината	1748	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г Приоритет 1, Държавен бюджет, Общински бюджет, Програми на ЕК, ФИ	2022-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
	Мярка 2.4. Подобрена градска среда с осигурен достъп и пространствената свързаност	**2.4.1. Група проекти за реконструкция на пътна и улична мрежа в градска среда**	2.4.1.1. Проекти за реконструкция на пътна и улична мрежа в градска среда и други обекти, включени в ИПГВР Пловдив - съгласно приложен Списък на обекти на интервенции в транспортна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации	Цялата територия на общината	8***51.80[illegible]	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 2, ФИ, Общински бюджет, Заеми от финансова и/или кредитна институция	2021-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
	[redacted]		2.4.2.1. Изграждане на бул. „Македония" - продължение на бул. „Никола Вапцаров" до ул. „Поручик Йово Стефов"	Зона А	6***.0	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г Приоритет 1, ФИ Общински бюджет, Заеми от финансова и/или кредитна институция	2021-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.4.2.2. Изграждане на продължение на бул. „Санкт Петербург" от бул. „Освобождение" до кръстовище на бул. „Природонаучен факел" с ул. „Ясновидец Петър Дънов" в гр. Пловдив	Зона А	1***.00	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г Приоритет 1, ФИ, Общински бюджет, Заеми от финансова и/или кредитна институция	2021-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.4.2.3. Изграждане на алтернативна връзка между [illegible]	Зона А	[illegible]	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г Приоритет 1, ФИ, [illegible]	2021-2027г	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел

		[redacted]	2.4.2.4. Изграждане на бул. „Свобода" от ул. „Дервен" до бул. "6-ти септември"	Зона А	11000	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, ФИ, Общински бюджет, Заем от финансова или кредитна институция	2021-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.4.2.5. Изграждане на пътна връзка и подпорна стена на река Марица в участъка от ул. „Цар Симеон", ул. „Хидроцентрала", ул. „Ландос", кръстовище ул. „Ландос" - ул. „Хидроцентрала"	Зона А	7740.48	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, ФИ, Общински бюджет, Заем от	2021-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.4.2.6. Изграждане на ул. „Георги Сърчански"	Зона А	1275.939	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, ФИ, Общински бюджет, Заем от финансова или кредитна институция	2021-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.4.2.7. Технически проект, ремонт и нова изграждане на ул. Артилерия до бул. „Шести септември"	Зона Б	1721.61	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, ФИ, Общински бюджет, Заем от финансова или кредитна институция	2021-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.4.2.8. Инвестиционен проект за нова второстепенна улица с адрес ул. „Никола Карев, гр. Пловдив: I - ви етап, I - ви подетап - от О.Т. №187,188,189,190 до 191; II - ри подетап - от О.Т. №185, 186 до 187, II - ри етап	Зона А	486	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, ФИ, Общински бюджет, Заем от финансова или кредитна институция	2021-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		2.4.3. Група проекти за изграждане на мрежа от паркинги за подобряване на достъпа до градска среда	2.4.3.1. Изграждане на мрежа от паркинги и междублокови пространства за подобряване на градската среда и достъпността й, вкл.: * „Многоетажен паркинг в УПИ VII, кв.21 нов, кв.423 стар по плана на ЦГЧ, гр. Пловдив (до хуманитарния университет) - 5500 кил. лв.; *Паркинг и междублоково пространство бул. „Цар Борис III Обединител" - ул. „Дедеагач" - 76.95 кил. лв. *Паркинг и междублоково пространство ул. „Дамян Груев" и пресечката с ул. „Охрид" - 85.5 кил. лв. *Паркинг и междублокови пространства в локалния център ул. „Бесарабово" - 238 кил. лв. *Паркинг и междублоково пространство ул. „Цар Калоян" - 149.6 кил. лв. *Паркинг и междублоково пространство ул. „Дрин" - 95.2 кил. лв. *Паркинг и междублоково пространство ул. „Петър Стоев", № 26 - № 36 - 76.95 кил. лв. * Паркинг на ул. „Ларисе" - 51.243 кил. лв. * Паркинг и тротоари по ул. „Нева" с ул. „Иван Гарванов" № 46 - 134.85 кил. лв. *В кв. Коматево, ул. „Лозарска" - бетонови плочи паркинг с елементи на тревна фуга и тротоар - 98 кил. лв. * Проект: Открит паркинг с 21 места с вход и изход и зелено осветление, находящ се в Район „Южен", ПИ с идентификатор 56784.4.40 по КК на гр. Пловдив (Съответства на УПИ I-Комплексно застрояване, кв. 178 по плана на м-ст „Въстанически" - по Т.Р. II одобрени със О.Т. №№2916,217,218,221 - от 188 - без отреждане по нищожния отказ) *Паркинг ул. „Македония" 67-73 по План-Схема № ПИС-6-178-12 - 144 кил. лв. * Паркинг ул. „Никола Карев" 33-47 по План-Схема № ПИС-6-178-11 - 260 кил. лв. *Паркинг ул. „Скарлас" по План-Схема № ПИС-6-69-03 - 129 кил. лв. Допълнителен паркинг на ул. "Генерал Кутузов" в северната част на УПИ I-Населено място, кв. 19 по плана на "Младежки хълм" - без инвестиционен проект.	Целия територия на общината	29293.293	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1 и Програма „Околна среда" 2021-2027г., Приоритет 5 „Въздух", Общински бюджет, ФИ	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		2.4.4. Група проекти за облагородяване на междублокови пространства и обновяване на детски площадки за подобряване на градската среда	2.4.4.1. Облагородяване на междублокови пространства - съгласно приложен Списък на интервенции за облагородяване на междублокови пространства и обновяване на детски площадки на територията на Община Пловдив, след обработени сигнали за проектни предложения, подадени от общинската и районните администрации, и получени фишове с проектни идеи от заинтересованите страни	Целия територия на общината	6435.45	Програма „Околна среда" 2021-2027 г., Приоритет 5 „Въздух", Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, ФИ, Общински бюджет, Заем от финансова или кредитна институция	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
			2.4.4.2. Обновяване и реконструкция на детски площадки и на площадки за игра по дадена от 1 до 12 в съгласно приложен Списък на интервенции за облагородяване на междублокови пространства и обновяване на детски площадки на територията на Община Пловдив, след обработени сигнали за проектни предложения, подадени от общинската и районните администрации и получени фишове с проектни идеи от заинтересованите страни	Целия територия на общината	7.311	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, ФИ, Общински бюджет, Заем от финансова или кредитна институция	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
- Стратегическа цел 2: Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност чрез съвместни партньорски инициативи за икономически и регионален напредък (в посока развитие на града и региона)								
Приоритет 3. Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж								
	Мярка 3.1. Дигитализация, НИРД и иновации за икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат	3.1.1. Група проекти за изграждане и развитие на ключови звена на местната научно-изследователска и иновационна екосистема	3.1.1.1. Изграждане на стратегическо партньорство за подобряване на екологичната и агроекономична конкурентоспособност на Община Пловдив, чрез интегриране на научно експертиза, методи и иновации от Изследователския център на Аграрен университет-Пловдив на база подадени проектни фишове от Аграрен университет Пловдив	Целия територия на общината	1620	НПДС, Програма за научни изследвания, иновации и технологичната трансформация 2021-2027 „ПИИТТ", Програма за ЕЖ, частни инвестиции	2022-2027г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел и Аграрен университет Пловдив

			3.1.1.2. Център за иновативни образователни технологии (ЦИОТ) - (на база подадъл проектен фиш от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски")	Цялата територия на общината, като ЦИОТ е в ЗИР	2000 хил.	НПВУ, Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 (ПНИДИТ), Програма Конкурентоспособност и иновации в предприятията 2021-2027 (ПКИП), Програми на ЕК, частни инвестиции	2023 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел и Пловдивски университет „Паисий Хилендарски"
			3.1.1.3. Изграждане и развитие на ключови научноизследователски и иновационни звена в сферата на медицинските науки, обществено здраве, фармацията и денталната медицина в направление „Здравни технологии, вкл.: (1) Създаване на клъстер по „Микробиология, имунология и епидемиология" с офис за трансфер на знания (хъб) и (2) „Хъб за иновативна медицина и дигитално здравеопазване с акселератор за предприемачество и трансфер на иновации" (на база подадъл проектен фиш от Медицински университет - Пловдив)	Цялата територия на общината	3.000 хил. евро	НПВУ, Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 (ПНИДИТ), Програма Конкурентоспособност и иновации в предприятията 2021-2027 (ПКИП), Програми на ЕК, частни инвестиции	2023-2025 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел и Медицински университет Пловдив
			3.1.1.4. Проект "Иновации и високотехнологично развитие в областта на сигурността и икономиката", обхващащ изграждането и оборудването на иновационен и високотехнологичен комплекс с необходимите лаборатории за практически занятия (в т.ч. криминалистични, криминологични и стрелкови лаборатории от ново поколение) и въвеждането на специализирани софтуери за усъвършенстване на иновативно професионално обучение, симулатори, холограми по специалността „Национална сигурност", както и изграждането и оборудването на спортен комплекс за спортове, в т.ч. и на открити бойни изкуства, които имат ярко изразено приложение към обучението, както и студентско общежитие (на база подадъл проектен фиш от Висше училище по сигурност и икономика-Пловдив)	ЗИР	17477.995	НПВУ, Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 (ПНИДИТ), Програма Конкурентоспособност и иновации в предприятията 2021-2027 (ПКИП), Програми на ЕК, частни инвестиции	2022-2023 г.	Висше училище по сигурност и икономика-Пловдив (ВУСИ)
			3.1.1.5. Изграждане на нови лаборатории по линията на НИРД, проектно-научни организации-носители на научен капацитет и иновации, включени в Националната пътна карта за научна инфраструктура 2020-2027 г.	Цялата територия на общината, с изключение на ЗИР	В съответствие със стойностите на бъдещите свои проекти, като основната част от финансовия ресурс ще бъде разходена за доставка на оборудването и съответната финансираща програма/ програми, с допълнителни вериги на програмните документи след приемането им от ЕК)	НПВУ, Програма образование 2021 - 2027 г., Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 (ПНИДИТ), Програми Конкурентоспособност и иновации в предприятията 2021-2027 (ПКИП), Програми на ЕК, частни инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел, ВУЗ, БАН, ССА, ИТС, ЦИО и други частни субекти
	3.1.2. Група проекти за дигитална трансформация на местната икономика	3.1.2.1. Дигитализация на процесите в Община Пловдив за оптимизиране предоставянето на ЕАУ на граждани и бизнеса, електронизиране и цифрово управление на данните след трансформация и подобряване на инвестиционния климат, в т.ч.: (1) Изграждане на електронни системи за услуги и управление на процесите в администрацията на Община, в т.ч.: (1)Електронен кадастър, (2)Проектиране и изграждане на Система за интелигентно видеонаблюдение и реакция на територията на Община Пловдив - нисък проект на 2 етапа за въвеждане на интелигентни решения при големи недостатъци в Общината и повишаването на сигурността на информацията, в т.ч. изграждане на център за мониторинг и реакция, доизграждане на сървърна и средова и комуникационна, съставена на екип от специалисти за работа в центъра, доизграждане и разширяване на оптичната мрежа за пренос на данни и захранване на съвременни камери за видеонаблюдение - първоначално 1500 с последващо повишаване на броя им, за втори етап - изграждане на архивираща система и дигитална оптична мрежа с обща протежина от 15 км. за 3 г. (3)Проектиране и изграждане SOC - Security Operation Center за защита на елементите ИТ инфраструктурата на Община Пловдив и структурите зад нея от съвременни и неизвестни досега кибер заплахи, в т.ч. в инфраструктурата на Общината ще бъдат интегрирани устройства за сигурност срещу изтичане на информация сигурност и управление на събитие (SIEM), за защита на крайни устройства, събиране на чуждо трафик и логове от съществуващи системи и др. - 5 863 хил. евро. (4)Изграждане на ГИС за целите на Община Пловдив - съвкупност от компютърен софтуер и хардуер за създаване, съхраняване, обработка, анализ, визуализиране и споделяне на геореферирана информация - 5 млн. лв.	Цялата територия на общината	29867.46	НПВУ, Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 (ПНИДИТ), Общински бюджет, ФИ	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел
		3.1.2.2. Създаване/развитие на дигитални платформи за местната икономика, предоставящи нови/иновативни услуги за предприятията, осъществяващи приоритетни икономически дейности, идентифицирани в Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България за периода 2021-2027 г., вкл.: въвеждане на стандарти и обществени поръчки за внедряване на цифрови технологии, софтуер, цифрови приложения и придружаващи процеси за киберсигурност и повишаване на данните в предприятията и/или в публичния сектор; повишаване на дигиталните умения на персонала във връзка с въвеждане технологии от Индустрия 4.0, в т.ч. обучение за използване и/или подобряване на цифрови и технологични умения на населението, като част от мерките, финансирани с бюджета на града (*вж. забележка в забележки*)	Цялата територия на общината	В съответствие със стойностите на бъдещите свои проекти, като основната част от финансовия ресурс ще бъде разходена за доставка на оборудването и съответната финансираща програма/ програми, с допълнителни вериги на програмните документи след приемането им от ЕК)	НПВУ, Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г., Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г., Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027 г., Програма „Цифрова Европа", частни инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел, частни субекти
		3.1.3. Проекти, насочени към технологична трансформация на местната икономика, вкл. чрез производствени инвестиции, свързани с повишаване на производствения капацитет и/или диверсификация на дейността (*вж. забележка в забележки*)	ЗИР	В съответствие със стойностите на бъдещите свои проекти, като основната част от финансовия ресурс ще бъде разходена за доставка на оборудването и съответната финансираща програма/ програми, с допълнителни вериги на програмните документи след приемането им от ЕК)	НПВУ, Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г., Програма „Цифрова Европа", частни инвестиции	2022-2027 г.	Частни субекти

	Мярка 3.2. Развитие на интернационализацията на местната предприемаческа екосистема	**3.2.1. Група проекти за развитие на местната предприемаческа екосистема**	3.2.1.1. Проекти, насочени към насърчаване на предприемаческата активност, в т.ч. проекти за насърчаване създаването на нови и/или развитие на съществуващи предприятия, предоставяне на консултантски услуги в подкрепа на МСП - консултации, обучения и информация за разработване на бизнес планове, определяне на стойност на продукти, достъп до пазари и финансиране и др. в полза на МСП на принципа *"обслужване на едно гише" (виж, най-отгоре в забележки)*.	Цялата територия на общината	В съответствие със стойността на бюджетните проекти, съгласно условията за допустимост на разходите съответната финансирана програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	ПВИУ, Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г.; Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027 г., части инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел, части и субекти
			3.2.1.2. Създаване на Център за подкрепа на предприемачите в индустриална - гр. Пловдив – „Спорт в индустриална Хаб – Пловдив" (работно наименование) - съгласно получен фиш за проектна идея от Търговско-Промишлена Камара – Пловдив	**ЗИР**	2254	ПВИУ, Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г.; Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027 г., части инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорно дирекция отдел, Търговско-Промишлена Камара Пловдив
		3.2.2. Група проекти за растеж и конкурентоспособност на местната икономика	3.2.2.1. Проекти, насочени към растежа и конкурентоспособността на местни МСП в рамките на нови и/или съществуващи индустриални паркове, индустриални зони и creative territories, и привличане на инвестиции, включително чрез изграждане на нужната инфраструктура, обхващаща цялостното изграждане и/или разширяване на съществуващата инфраструктура (пътища, жилищна и бизнес инфраструктура, специализирана и социална инфраструктура, и други производствена инфраструктура, и други свързани) *(виж, най-отгоре в забележки)*	**ЗИР**	В съответствие със стойността на бюджетните проекти, съгласно условията за допустимост на разходите съответната финансирана програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	ПВИУ, Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г.; Програма за развитие на селските райони 2022-2027 г.; Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027 г.; Програма „Цифрова Европа", части инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел, части и субекти
		3.2.3. Група проекти за интернационализация и подобряване на експортния потенциал на местната икономика	3.2.3.1. Проекти, насочени към насърчаване на интернационалния капацитет на местната икономика, вкл. предприемаческа екосистема, и привличане на чуждестранни инвестиции, участие на български местни МСП в промишлените дейности в страната и чужбина, вкл. свързване на МСП с чуждестранни партньори за подобряване на експортния им потенциал, реализиране на проекти за проактивен инвестиционен маркетинг, осигуряване на механизми за предоставяне на услуги на потенциални инвеститори; проекти, насочени към участие на МСП в различни европейски международни мрежи *(виж, най-отгоре в забележки)*	**ЗИР**	В съответствие със стойността на бюджетните проекти, съгласно условията за допустимост на разходите по съответната финансирана програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г.; Програма на ЕК части инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел, части и субекти
Приоритет 4. Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи								
	Мярка 4.1. Интегрирани териториални инвестиции за подобряване транспортната свързаност с агломерационния център на зона 2 и подкрепа за икономическото развитие и трудовата миграция в региона	**4.1.1. Ключов проект за ремонт и разширение на Околовръстен път - Пловдив**	4.1.1.1. Ремонт и разширение на Околовръстен път - Пловдив. Първоначална информация за индикативна стойност 325 млн.лв., която обхваща следните обекти. 1) Завършване ремонта на Пловдив: Път II-56 "Изток възел Скобелева майка-път II86 – Югоизточен обход на Пловдив" включващо изграждане на проектен габарит Р10,50 към габарит Р20 по участъка от км 98+600 до км 102+820; 2) Изработване на технически проект и ПУП, и извършване на интервенции по пътни отсечки: Път III-805 "Път I-8 Пазарджик-Пловдив" – ПВ Царацово "Съединение" от км 1+460 до км 4+120, Път II-86 "Път I-8 Пазарджик-Пловдив" – Асеновград-Смолян" от км 0+340 до км 14+600 и участък за привързване към съществуващ път Път III-805 "Път I-8 Пазарджик-Пловдив" – ПВ Царацово "Съединение" от км 1+460 до км 4+120, Път II-86 "Път I-8 Пазарджик-Пловдив" – Асеновград-Смолян" от км 0+340 до км 14+600. Извършването ремонтни на следните пътища: Път II-86 "Път I-8 Пазарджик-Пловдив" - Асеновград-Смолян" от км 0+075 до км 14+234, с обща дължина 14,159км., Път III-805 "Път I-8 Царацово-Съединение" от км 0,075 до км 6,000	МЗВ		Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, Програма "Транспортна свързаност" 2021-2027г., Структурен фонд, Общински бюджет, Заем от финансова или кредитна институция	2023-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел, други общини от ЮЦР, АПИ
		4.1.2. Ключов проект за реконструкция и разширение на бул. „Голямоконарско шосе"	4.1.2.1. Реконструкция и разширение на бул. „Голямоконарско шосе" в обхата на Община Пловдив от бул. "Дунав" до земляната граница с Община Марица, в обхата на община Марица до транспортен възел „Марадиево" – път III – 805"	МЗВ - община Пловдив и общини от ЮЦР и/или ЮЦР	43000	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1, ФМ, Общински бюджет, Заем от финансова или кредитна институция	2023-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел - ИТИ с Община Марица
		4.1.3. Ключов проект за реконструкция на ул. "Рогошко шосе"	4.1.3.1. Реконструкция на ул. „Рогошко шосе" в участъка от Околовръстен път до земляната граница на гр. Пловдив	МЗВ - община Пловдив и общини от ЮЦР и/или ЮЦР	35000	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1, ФМ, Общински бюджет, Заем от финансова или кредитна институция	2023-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел - ИТИ с Община Марица
	Мярка 4.2. Интермодална свързаност с национално значение	**4.2.1. Интермодален свързаност по линия на НКЖ**	4.2.1.1. Изграждане на Градска железница в Пловдив за осигуряване на свързаност на всички райони на общ. Пловдив, както и 11 близки населени места, извън общ. Пловдив, чрез съществуващата жп мрежа и изграждане на нови пътни връзки и специализирани автобусни линии. Реализиране на необходимата съвместимост на инфраструктура, както и нови спирки за градски транспорт, с последователна свързаност и интегрираност на предлаганото. В начална фаза по отношение на S-bahn концепция. На линка https: www.rail-mtrs.bg.bg 210 има информация за проекта на НКЖИ "Модернизация на железен път, контактна мрежа и системи за сигнализация и телекомуникации в железопътни участъци Пловдив-Кричево и Пловдив-Септември, включително в гарите Пловдив разпределителна, Кричево, Септември и разделен пост Тракия" на стойност 132 520 706 лв. без ДДС (по информация от НКЖИ проектът касае релсови връзки). Обяна стойност на интервенцията 260 млн.лв., в която влиза приносът на Община Пловдив и цитираната сума за проекта на НКЖИ	МЗВ		ПВИУ, Програма "Транспортна свързаност" 2021-2027	2022-2027 г.	НКЖИ, АПИ и Областна администрация Пловдив
			4.2.2. Изграждане на „Югозападна тангента – Пловдив" – 30 км. – от магистрала „Тракия" до гара Ръжево	МЗВ-община Пловдив и общини от ЮЦР и/или ЮЦР		ПВИУ, Програма "Транспортна свързаност" 2021-2027	2022-2027 г.	НКЖИ, Областна Пловдив, Областна Хасково, ОП "Областно пътно управление" Пловдив, Областна Хасково

		4.3.1. Разработване и реализиране на интегрирана културно-историческа дестинация "Българска архитектура и занаятчийство"	4.3.1.1. Развиване на интегрирани туристически маршрути и продукти, вкл. иновативни форми на представяне на културни ценности, традиционни занаяти, исторически възстановки и др., чрез регионален брандинг на дестинацията.	МТВ	В съответствие с условията на финансираната програма (допълнителни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	НПВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1, Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г.; Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027, ФМ на ЕИП, INTERREG, други програми на ЕК, частни инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел
		4.3.2. Интегриран териториален туристически продукт, обхващащ Античното наследство	4.3.2.1. Интегриран териториален туристически продукт, обхващащ Античното наследство – с проектен център община Пловдив и партньор на проекта Община Хисар и други общини, попадащи в културния коридор Вия Диагоналис и на територията на ЮЦР и ЮИР. Проучвателна стойност на инвестициите в благоустрояване, консервация, реставрация и социализация на Античния форум на Филипопол - 3 500 000 лв., възлови и интегрирани по експониране и социализиране на археологическа зона Малката базилика (проектиране на възможности за археологически разкопки и проучване на участъка от крепостната стена, попадащ в зоната на замъка, благоустрояване, експониране и социализиране на намерената археологическа	Община Пловдив;Общи на Хисар и други общини, попадащи в културния коридор Вия Диагоналис и на територията на ЮЦР и ЮИР	15м€	НПВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027, ФМ на ЕИП, Interreg, INTERREG, други програми на ЕК	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел, Община Хисар и други общини, попадащи в културния коридор Вия Диагоналис и на територията на ЮЦР и ЮИР
		4.3.3. Интегриран териториален туристически продукт с фокус османските бани в България	4.3.3.1. Интегриран териториален туристически продукт с фокус османските бани в България - цялостно използване с автентичните функции и възможното адаптивно преизграждане. Интегрирани проекти с партньорски общини на територията на ЮЦР – Стара Загора, Бургас, евентуално Сливен, Ямбол	Община Пловдив и общини на територията на ЮЦР – Стара Загора, Бургас, евентуално Сливен, Ямбол	В съответствие с условията на финансираната програма (допълнителни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	НПВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027, ФМ на ЕИП, Interreg, INTERREG, други програми на ЕК	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел и общини на територията на ЮЦР – Стара Загора, Бургас, евентуално Сливен, Ямбол
	Мярка 4.4. Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на икономическия и иновационен потенциал на макро-регион	**4.4.1. Интегрирани териториални инвестиции за трансфер на технологии в посока развитие на ИИРД и иновации сред различни релевантни заинтересовани страни**	4.4.1.1. Създаване на Транслационален Център за Трансфер на Знание и Технологии, с обособяване на регионални заинтересовани страни, в т.ч. научни среди, частен сектор и публична власт в лицето основно на общините Пловдив и Марица и ТИЦ, и впоследствие създаване на аналогични подобни центрове в общините Стара Загора, Бургас, Хасково като партньорски и или асоциирани към и в Пловдив (съществуващия Бизнес Инкубатор и проектна идея от Сдружение "Клъстер Тракия икономическа зона")	Община Пловдив и Община Марица, направление с общините Стара Загора, Бургас и Хасково	15м€	НПВУ, Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за зелена, цифрова и инклузивна трансформация 2021-2027 (ПИИДЦИТ), Програма Конкурентоспособност и иновации в предприятията 2021-2027 (КИП), Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027, Програми на Европейската комисия, ФМ, частни инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел, Община Марица, направление с общините Стара Загора, Бургас и Хасково, ТИЦ
		[redacted]	4.4.2.1. Реализиране на съвместни проекти със Съседни общини в сферата на образованието за развитие на образователните структури и материалната база на съвместни образователни обекти за учебните образователни звена и неправителствени, научни и културни образователни и други, с цел подобряване на учебните и научни помещения, съобразно с тенденциите в направлението и подготовка на кадри съобразно нуждите за професионална реализация. Потенциални партньори на Съседни общини за реализиране на тази ИТИ освен Община Пловдив са училища от предприе на София и Пловдив, както и компании в индустриалния сектор	Община Пловдив и Съседни общини	В съответствие с условията на финансираната програма (допълнителни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	Програма Образование 2021-2027 г., Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027, Програми на Европейската комисия	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел, Съседни общини
			4.4.2.2. Реализиране на съвместен проект "Интегриран междурегионален център за професионално обучение и образование в област Стара Загора" в партньорство между Община Пловдив и Търговско-промишлената палата Стара Загора, Агенция за регионално икономическо развитие – Стара Загора, Регионално управление на образованието, Тракийски университет, Българо-германски център за ПО – Стара Загора (БГЦПО), Индустриални зони Запад и Казичене, Европейски нефтен иновационен хъб Загоре, Клъстер Технологии за чиста околна среда, Община Стара Загора и общини от областта, Тракия Икономическа Зона – Пловдив и регионален бизнес ин база постъпил проектен фиш - форма за идентифициране на проектни идеи	Община Пловдив, Община Стара Загора и общини от област Стара Загора	10м€	Програма образование 2021-2027 г., Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027, Програми на Европейската комисия	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел, Община Стара Загора и общини от област Стара Загора
		4.5.1. Инвестиции за подобряването на капацитета и екологичната безопасност на „Депо за неопасни отпадъци в с. Шишманци	4.5.1.1. Закриване и рекултивация на Клетка 1 на депото; Изграждане и въвеждане в експлоатация на Клетка 3; Изграждане на втора сепарираща инсталация Пилотно въвеждане на биоинженерен метод за рекултивация с използване на бактериални препарати	Целия територия на общината	15м€	Програма "Околна среда 2021-2027", Приоритет 2 „Отпадъци", ПУДООС	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел, Община Родопи и общини от област Пловдив
		4.5.2. Инвестиции в подобряването на капацитета и екологичната безопасност на Регионално депо за неопасни отпадъци в с. Калояново	4.5.2.1. Закриване, трансформиране на река Марица в райо на Регионално депо за неопасни отпадъци Калояново Изграждане на инсталация за предварително третиране и сепариране Пилотно въвеждане на биоинженерен метод за рекултивация с използване на бактериални препарати	Целия територия на общината	10м€	Програма "Околна среда 2021-2027", Приоритет 2 „Отпадъци", ПУДООС	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел, Община Родопи и общини от област Пловдив
		4.5.3 Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на територията на Община Пловдив	4.5.3.1. Проект за оказване на околната среда чрез изграждане и разширение на инсталации за механично биологично третиране (МБТ) на отпадъци с производство на RDF гориво, чрез прилагане на най-добри налични решения и иновативни технологии, като Herhof, за интензивно чрез механично третиране на отделни, количества рециклируеми материали и производство на RDF гориво	Целия територия на общината		Програма "Околна среда 2021-2027", Приоритет 2 „Отпадъци", ПУДООС	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел
		4.5.4. Изграждане на Площадки за рециклиране на строителни отпадъци, съвместно със съседни общини; мобилни инсталации и временни площадки	4.5.4.1. Проект, необходим на община Пловдив и съседни общини, за постигане на целите, свързани с рециклирането на строителни отпадъци според Националната програма за ОУ и общинска ПУО. Към момента не е определена локация. Липсва проектна готовност	Целия територия на общината		Програма "Околна среда 2021-2027", Приоритет 2 „Отпадъци", ПУДООС	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел и съседни общини
		4.6.1. Изграждане на интелигентно осветление "Вълна", ЛСИВ и довеждащи мощности към интегрирани Тех. Сер. предприемачество и иновации. Подкрепяно стойност 34 милиона	4.6.1. Изграждане на интелигентно осветление "Вълна", ЛСИВ и довеждащи мощности към интегрирани Тех. Сер. предприемачество и иновации. Подкрепяно стойност 34 милиона	Целия територия на общината		Програма "Околна среда 2021-2027", Приоритет 2 „Отпадъци", ПУДООС	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел, ЕСО ЕООД, Топлофикация Пловдив ЕАД

Стратегическа цел 3. Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване ия дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост

Приоритет 5. Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии

	Мярка 5.1. Устойчиво опазване на културното наследство, историческата градската среда и културната многообразие	5.1.1. Цяла проекти за устойчива градска среда и реставрации, консервации и социализация на недвижими културни ценности	**5.1.1. Интегриран проект за устойчива градска среда за територията НКЦ АПР „Старинен Пловдив"** Проектът е предвиден като интегрирана инициатива с публично-частно партньорство, включващи дейности по благоустрояване територията на резервата и консервационно-реставрационни дейности по недвижимите културни ценности. С проекта се надгражда вече изпълнената програма от предходния програмен период и дейности във периферията на АПР - проекти за изложбената порта и за Небет тепе. В интегрирания проект ще бъдат включени следните проекти Спрецифична готовност: • Античен театър, ул. „Цар Калоян" 4 - Благоустрояване, туристическо оборудване и интегриране на информационна система - 2 of 000 00 лв • Античен театър, ул. „Цар Калоян" 4 - Консервация, реставрация и експониране на градежни структури и каменна пластика - 250 000 00 лв • **Къща на д-р Ст. Чомаков**, Художествена галерия „Златю Бояджиев", ул. „Съборна" 18 • **Къща Недкович**, ул. „Съборна" 24 Основен ремонт, реконструкция и реставрация на къща Недкович с пристройка и Ключарник - 2 000 000 00 лв • Къща на Г. Мавриди (Ламартин) и адаптация за Резиденц център „Старинен Пловдив" - 1 368 670,31 лв • Балабанова къща, ул. „Константин Стоилов" 57 конструктивно обследване на причините за пукнатини между северно крило и централен обем на „Балабанова къща" и предложение за укрепване-250 000 00 лв.	ЦЕНТЪР ЧАПР Старинен Пловдив	27м	ПИИМ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ	2022-2027 г.	Община Пловдив, съвместно ресурсна дирекция отдел
			Инвестиционно намерение без проектна готовност: • Инвестиции в инфраструктура: ремонт на каldъръмени улици, полагане на ВиК инженерни мрежи, изграждане на подземни кабелни трасета, саниране на расписовъст и рестилелно изграждане, реализиране на туристическа информационна система, реализиране на улично и художествено осветление • Данчовата къща - консервация и реставрация на фасади и интериор 100 000 лв • Къща Павлити - консервация и реставрация само на интериора 600 000 лв • Къщата на д-р Антониади (Музейна аптека Хинократ) консервация и реставрация на интериора 600 000 лв • **Зеленото училище"** - ул. „Зора" № 8, предоставени за управление на АМТИИ. Консервация, реставрация и реконструкция 90 000 лв. • **Стражата на ул. „Съборна" № 39**, предоставени за управление на АМТИИ. Консервация, реставрация и реконструкция 80 000 лв. • **Стражата на ул. „4-ти януари" № 8**, предоставени за управление на АМТИИ. Консервация, реставрация и реконструкция 500 000 лв.	ЦЕНТЪР ЧАПР Старинен Пловдив	11м	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ	2022-2027 г.	Община Пловдив, съвместно ресурсна дирекция отдел
			Пълно изпълнение на консервационно-реставрационните работи и строително-монтажни работи по архитектурно-декоративни елементи, вкл. адаптиране на отделни части или помещения за нови функции и създаване на постоянна експозиция в Старинен Пловдив за нуждите на музейния експозиционен и фондохранителен комплекс, съответстващ с културно-историческата значимост - 8 400 000 лв - Ремонт, адаптация и реабилитация на уличното и подземна инфраструктура на територията на АПР "Старинен Пловдив" около "Трикъдието" в обхват: 3 х 000м2 с инвестиция 3 500 000 лв.	ЦЕНТЪР ЧАПР Старинен Пловдив	92м	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ, частни инвеститори	2022-2027 г.	Община Пловдив, съвместно ресурсна дирекция отдел
			5.1.1.2. Реставрация и консервация на обект Зала за Съвременно изкуство "Къща Старчич" към Градска художествена галерия, бул. „6-ти Септември" 179 - пълният обект проект 800 000 лв. и консервация и реабилитация на подход "Къща Старчича", гр. Пловдив - техническо, РС, - 3 747 832 лв. (възможност за реализиране на интегриран проект или на ИТИ, според предпочитания източник на финансиране и наличие на сътрудничество на партньорство, вж. Дейност 4.3.3. по-горе)	Зона ПЧ	4547.83	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ	2022-2027 г.	Община Пловдив, съвместна ресурсна дирекция отдел
		[redacted]	5.1.2.1. Интегрирана териториална проектна инициатива с фокус културна инфраструктура и развитие на културата за устойчивост на инициативата Пловдив - Европейска столица на културата 2019. Включва дейности за реновиране на обекти НКЦ като част от културната инфраструктура и изграждане на нови обекти с поглед на капацитет за управление и поле, предвид силния интерес към културната програма на Пловдив 2019г. проекти за културно съдържание • Концертна зала - Възстановяване на конструктивно укрепване, вътрешен ремонт и пълнежните на мерки за достъпна среда - 9 200 000 лв. • Ремонт на Вечен клуб - Пловдив 2 500 000 лв. Спецификата готовност: • Пространствен център - Пловдив 2 500 000 лв. • Пловдивски културен център - Пловдив 1 500 000 лв. • Изграждане на нова сграда за Държавната опера - Пловдив. Инициативата на Общината Пловдив е да предложи на държавните фирми с предложение от Фондация „Дом на Пловдивската опера" за изграждане на нова сграда - "Център за музикални и сценични изкуства на Пловдивската опера" с първоначално местоположение в имот "Генерали" 2, град Пловдив 50 000 000 лв. • Изграждане на международен театър за съвременни сценични изкуства 100 000 000 лв. • Закупуване на мултифункционална преместваема зала за културни събития 500 000 лв. • Ремонтни дейности на сградата на Общински съвет бивш Младежки дом, находящ се на ул. „Алексий Зелински" №20 2 400 000 лв.	Целия град	1-м	ПИИМ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ, частни инвеститори	2022-2027 г.	Община Пловдив, съвместна ресурсна дирекция отдел и значимите заинтересовани страни в този смисъл, които управленските екипи трябва да - без да интересират
			5.1.2.2. Интегрирано териториална проектна инициатива за възстановяване на културна инфраструктура и развитие на културата Кино „Космос", ул. „Гладстон" 48 - Техническия проект - Възстановяване на третата зала, обновяване на идеалното пространство, най-горски работилници. Включва се и възстановяване на културно пространство и летния сезон кино. Проект за културно съдържание	Зона ЦЧ	45-50 м. кв. за културно съдържание	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ, частни инвеститори на НК	2022-2027 г.	Община Пловдив, съвместна ресурсна дирекция отдел

		5.1.2.3. Интегрирана териториална проектна инициатива за подобряване на музейната инфраструктура, осъвременяване на музейните експозиции и осигуряване на дигитален достъп до културно съдържание - къща Георгиади - Ремонт на сграда и двора на къща Георгиади, ремонт и подмяна на покривна конструкция на къща Георгиади - 60 000 лв. Къща-музей „Съединение" №1 - Изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност подмяна на дограма - 60 000 лв.; Изработване на нови експозиционни интерни за мемориална експозиция "Съединение на България" - 60 000 лв. Музеен център за съвременна история по ул. „Ангел Букурещлиев" № 14 (НКЦ от местно значение) - Изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност – подмяна на дограма - 40 000 лв., Ремонт, преустройство и оборудване на работни помещения за служителите - 30 000 лв. • къща на Христо Г. Данов - Реставрация на фасада и ремонт на покривна конструкция на къща Христо Г. Данов (НКЦ от национално значение), съдържаща музейна експозиция „Българско книгоиздаване" - 11 000 лв. • Основен ремонт на пристройка към сграда, ремонт на покрив, благоустрояване на дворно пространство на Постоянна експозиция "Мемориални имущества" и постоянна експозиция „Димчо Дебелянов", ул. „Артин Гидиков" 11 - 18 000 лв. • Експониране на открити археологически артефакти - 4 000 лв. • Обновяване и доставяне на експозиционно и съвременно техническо оборудване на музеите, ГХГ и обектите, стопанисвани от ОП „Старинен Пловдив" - 800 000 лв. • Преустройство и осигуряване на достъпа на сградата на ул. „Съборна" 2 – първи проект - нова сграда на РИМ - Пловдив, която да бъде реконструирана за нуждите на представяне на нова експозиция и музейни колекции и фондове и съгласувана с МК проект за СМР и ЕЕМ на новата сграда Забележки: Обектите, част от интегрираната териториална проектна инициатива, в контекста предвидено и внедряване на мерки за ЕЕ в културна инфраструктура, според степента на проектна готовност и пределността на обхващане на покани за кандидатстване с проектни предложения по различни програми и източници на финансиране, могат да бъдат обособени в отделен проект и в съответствие към Мярка 1.4., конкретно група проекти 1.4.1., проект 1.4.1.2	Цялата територия на общината	363	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ, частни инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел, РИМ-Пловдив, РАМ-Пловдив, ГХГ, ОП "Старинен Пловдив", Държавен фолклорен ансамбъл "Тракия"
		Без проектна готовност • Проекти за дигитализация на елементите от културното наследство, част от фондовете на общинските музеи, галерии, библиотеки с цел съхраняването им за бъдещите поколения и създаване на възможности за нови форми за интерактивно експониране на дигитализираните културни ценности. 975 000 лв. • изграждане на климат и съпътстващите консервационно-реставрационни работи във фондохранилищата на музея в приземните етажи на ул. „Др Ст. Чомаков" № 2". 50 000 лв	Цялата територия на общината	1025	ИПВУ, ФМ на ЕИП, Общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		5.1.2.4. Интегрирана териториално проектна инициатива. "Достъп до култура" и изграждане на енергийна ефективност с фокус паркините музейна култура инфраструктура и културно съдържание Инвестиционно намерение без проектна готовност към 2370 г. за обекти: • НЧ „Христо Смирненски - 1935", ул. „Кюприкията" №15 • НЧ „Захари Стоянов-1954", ул. „Райковица" №4 • НЧ „Хето Маврук – 1910", ул. „Сергей Румянцев" №20 • НЧ „Никола Йонков Вапцаров - 1928", кв. Прослав, ул. „Елин Пелин" №12 • НЧ „Иван Вазов", кв. Коматево, ул. „Коматевско шосе" №139 • НЧ „Христо Ботев – 1905", ул. „Дюле Груев" №1 • НЧ „Младост", к.к. Тракия, бл. 22 • НЧ „Съвременник – 1986", ж.к. Тракия, бл. 141 и библиотеката към него, бл. 140 • НЧ „Георги Търнев – 1900", бул. „България" №136 • НЧ „Проф. Кирил Дженев – 2018", ул. „Кольо Фичето" №7А Забележка: Обектите, част от интегрираната териториална проектна инициатива, в контекста предвидено и внедряване на мерки за ЕЕ в културна инфраструктура, според степента на проектна готовност и пределността на обхващане на покани за кандидатстване с проектни предложения по различни програми и източници на финансиране, могат да бъдат обособени в отделен проект и в съответствие към Мярка 1.4., конкретно група проекти 1.4.1., проект 1.4.1.2	Цялата територия на общината	В съответствие с условията на финансиращата програма (ожидаеми версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, общински бюджет, ФИ	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		5.1.2.5. Създаване на интегриран туристически продукт - културни маршрути, вкл.: • Създаване на културен маршрут „Културното и историческо наследство на Филипополис". • Надграждане на културен маршрут „Пътят на пловдивските художници" с включване на частните галерии в Старинен Пловдив. • Надграждане на Приемане на серия от тематично обособени културни маршрути: „Античност", „Средновековие" и „Възраждане" в рамките на проект „Културно-исторически маршрути – Пловдив". В него влизат общо 25 културни забележителности.	Цялата територия на общината	В съответствие с условията на финансиращата програма (ожидаеми версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	ИПВУ, ФМ на ЕИП, Фонд Култура, частни инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		5.1.2.6. Създаване на Музей по спорта от ОП „Младежки център Пловдив")		2000	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. Държавен бюджет, Общински бюджет, Програми на ЕК, ФИ	2021-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
	5.1.3. Група проекти за дигитализация на културното наследство и музейните експозиции	5.1.3.1. Цифрова реализация на културно-историческото наследство, обогатена дигитална туристическа система, нови забележителности и събития	Цялата територия на общината	В съответствие с условията на финансиращата програма (ожидаеми версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	ИПВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Фонд Култура, ФИ, общински бюджет, други програми на ЕК, частни инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
Мярка 5.2. Развитие на културните, креативните и рекреативни индустрии	**5.2.1. Група проекти за изграждане на нови пространства за култура и рехабилитация и модернизация**	5.2.1.1. Братска среща - Създаване на нови пространства за изкуство и култура, облагородяване на прилежащата градска територия и повишаване на културни дейности. Проект за ремонтни дейности, социализация и организация и културно съдържание	Зона А и Б от Културно-историческата част на Стария град	3000	ИПВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Фонд Култура, ФИ, общински бюджет, други програми на ЕК, частни инвестиции	2022-2027 г.	РИМ-Пловдив, Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		5.2.1.2. Бивши складови складове - Обновяване и реконструкция на сграда с цел създаване на нови културни пространства за култура и културно съдържание	Зона Б от Културно-историческата част на Стария град	6000	ИПВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Фонд Култура, ФИ, общински бюджет, други програми на ЕК, частни инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел
		5.2.1.3. Център за съвременно изкуство и култура (Бул. „Христо Ботев" – пресечка ул. „Васил Априлов" – ул. „Стоян Михайловски")			Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, частни инвестиции	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция отдел

			5.2.1.4. Интегрирана териториална проектна инициатива с фокус културна инфраструктура и развитие на културно благоустрояване на парковата среда и създаване на нови пространства за култура • Проектна готовност - Реконструкция на Доиндуковата градина- изготвен технически проект, РС - 4 250 000, • Парк „Каменица", ул. „Зефир" 6, кв. Каменица 2, район Източен - Идеен проект - Реконструкция на сцена и оборудване за озвучаване и осветление; • Сцена с пристройка инфраструктура в парк „Лаута", район Тракия - Идеен проект - Изграждане на сцена, обособяване на седящи места, оборудване на пространството.	Цялата територия на общината	4250	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ, други програми на ЕК	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел
			Инвестиционни намерения без проектна готовност: • Създаване на ботаническа градина към РГНМ - Пловдив Доиндуковата градина • Парк „Младежки хълм" - "Plovdiv Stope Park" - изграждане на център за спортни изкуства, култура и креативно предприемачество (проектна идея съгласно посълнат фиш от Сдружение "Творчески комплекс ИНКУБАТОР" - 9 000 000 лв.) - в обхвата на район Централен: • Природен забележителност „Сакар тепе" - благоустрояване на територията чрез ремонт на алейна мрежа, реализиране на предварителна инфраструктурно оформяване, свързани специфични части (ВиК и ел.) за приетия през 2023 г. ПУП-ПРЗ на Хълм Васил Коларов (Дълъг Хълм) и или подмяна на съществуваща инфраструктура, реализиране на парково и художествено осветление, реализиране на система за видеонаблюдение и охрана, маркиране на културно-исторически маршрути, оказване на физическата маркировка;	Цялата територия на общината	В съответствие с условията на финансиращата програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ, други програми на ЕК, частни инвеститори	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел
			5.2.1.5. Зеленчуков пазар „Иван Вазов" - Ремонт покрив, ремонт на системата за осветление за външно обзавеждане с контейнери, ремонт на централен вход, площадна настилка, архитектурно осветление, обособяване на Зелена читалня с детска къл. Мемориал на дълбочината в зелената площ на ул. „Иван Вазов" на ст-ст 1 000 000 лв.	Зона ЦГЧ	1000	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ, други програми на ЕК	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел
			5.2.1.6. Сграда на Фалкултурен ансамбъл "Тракия" - необходимост от ремонт на покрив и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата	Зона А	1600	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. ФМ на ЕИП, Общински бюджет, ФИ, други програми на ЕК	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел
		5.2.2. Група проекти за стимулиране развитието на местна предприемаческа екосистема в креативни и рекреативни индустрии	5.2.2.1. Проекти в подкрепа на предприемаческата екосистема и развиването на предприемаческото (новостартиращо) бизнес в приоритетни сектори, семейни бизнес, бързорастящи се МСП и т.н. в креативни и рекреативни индустрии с висок вероятностни технологични и т.н. в т.ч. дейности за преобразяване предприемачество, социално предприемачество, предприемачество с висок потенциал за създаване на работни места, производствени инвестиции за развитие и повишаване конкурентоспособността на съществуващи местни предприятия, вкл. семейни предприятия, предприятия от творческите индустрии и занаятите	Цялата територия на общината	В съответствие с условията на финансиращата програма (окончателни версии на програмните документи след приемането им от ЕК)	ИПВУ. Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г.; Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027. Програма за научни изследвания, иновации и дигитална икономика за интелигентна трансформация 2021-2027 г., частни инвеститори	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел, частни субекти
			5.2.2.2. Проекти в подкрепа на провеждането на различни креативни и рекреативни събития, в т.ч. творчески изяви, културно-развлекателни прояви и спортно-масови мероприятия, както и обзавеждането на пространствата за реализирането им, вкл. за рекреация и отдих - част от финансовата рамка на проектни идеи на ВФ Ве Active "Ах, Тя, Пловдив" - 1 000 000 лв. и MOVIT Week - Пловдив (Седмица на движението - Пловдив) през 2022 г. и 2023 г. - 600 000 лв.	Цялата територия на общината	1500	ФМ на ЕИП, Национална програма за насърчаване на младежки дейности по Закона за хазарта (НПНМД), ОП „Наука и ИКТ", други национални и европейски младежки и спортни програми, частни инвеститори	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответни ресорна дирекция, отдел, частни субекти
		5.2.3. Административно-информационно обезпечаване за превръщане на Пловдив в град - европейска и световно средище на креативни и рекреативни индустрии	5.2.3.1. Изработване на Стратегия за развитие на културата и културни програми за превръщане в средище на културния туризъм - 60 000 лв.	Цялата територия на общината	60	НПВУ, ФМ на ЕИП, Общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответни ресорна дирекция, отдел
			5.2.3.2. Изготвяне на Планове за опазване и управление: • ПОУ за "Историческа зона „Филипопол-Тримонциум-Пловдив" (в съответствие с разпоредбата на чл. 78 от ЗКН) - 200 000 лв. • Изготвяне на ПОУ за ключови единични и групови НКЦ: - За Античния театър, Римски стадион, Небет тепе и Източна порта 2ви 000 лв. - За сериен обект „Епископската базилика и къснoантичните мозайки по Филипополитанска провинция Тракия" 180 000 лв. - За АИР „Старинен Пловдив" 300 000 лв.	Цялата територия на общината	880	НПВУ, ФМ на ЕИП, Общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел
			5.2.3.3.Откриване на специализиран информационно-консултативен център - фронт-офис за експертни консултации по консервационно-реставрационни работи към ОИ „Старинен Пловдив" - 150 000 лв.	Зона ЦГЧ	150	НПВУ, ФМ на ЕИП, Общински бюджет	2022-2027 г.	ОИ "Старинен Пловдив"
			5.2.3.4. Организиране на международни и национални научни форуми за повишаване на управленските на културата и културното наследство - 300 000 лв.	Цялата територия на общината	300	НПВУ, ФМ на ЕИП, Общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел
			5.2.3.5. Изграждане на мрежа от информационни дъски и маркировка на ЕИП, в т.ч. местата с обектите от ЮНЕСКО (Старинен Пловдив и предложението към Старинен)	Цялата територия на общината	450	НПВУ, ФМ на ЕИП, Общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел ЕПК
		5.2.4. Група проекти за интернационализация на местните туристически продукти и подобряване позиционирането им на съществените целеви пазари	5.2.4.1. Проекти в подкрепа на интернационализацията на местните туристически продукти и подобряването на позиционирането им на съществените целеви пазари чрез развитие, усъвършенстване и интегриране на туристическото предложение на различните видове туризъм (културен, винен туризъм, бизнес, конференчен, събитиен, фестивален, спортен, делови туризъм), чрез разработване и въвеждане на системи за стимулиране иновативно развитие на туристическия сектор между общината и конкурентните страни, повишаване на капацитета на частния сектор ангажиран с развитието на туризма, чрез развитие на „Умен градски туризъм", чрез създаване на обединяващ бранд на Пловдив като туристическа дестинация и разработване на маркетингова стратегия за устойчив растеж на туристическа дестинация Пловдив.	Цялата територия на общината	250	НПВУ, ФМ на ЕИП, частни инвеститори, Общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответни ресорни дирекции, отдел, частни субекти
	Мярка 6.1. Интервенции за предоставяне на качествено предучилищно образование	6.1.1.1. Група проекти за изграждане на нови сгради за предоставяне на услуги по предучилищно образование (изграждане на детски градини)	6.1.1.1. Изграждане на нова детска градина в ж.к. „Изгрев" - изграждане на нова детска заведение в кв. Беглийци, на ул. Стоян Михайловски № 3, - изграждане на нова детска градина и детска ясла за 8 групи в кв. „Тракия"	Зона А и Б по ЦГЧ	2300	НПВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1. Програма [illegible]	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна ресорна дирекция, отдел

		6.1.2. Група проекти за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих, физическа активност и културни прояви и др. в детските градини	6.1.2.1. Проекти за преустройство (реструктуриране и надстрояване) и основен ремонт на съществуващи детски градини за разширяване на нови групи - съгласно приложен Списък на обекти на интервенции в образователна инфраструктура на територията на Община Пловдив, в съответствие с получени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации.	Целата територия на общината	5119 47	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г. Приоритет 1. Програма образование 2021- 2027 г., общински бюджет	2023-2027 г.	Община Пловдив, съответна резорна дирекция отдел
			6.1.2.2. Проекти за преустройство и оборудване на детски градини за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих и или физическа активност и културни прояви и др. в детските градини, вкл. комплексни проекти за създаване на STEM среда в детските градини, представляващи пилотни решения за физическата и цифровата среда за интерпретиране и представяне на учебния материал пред съответната възрастова група, техническо оборудване на STEM пространства, прилагане на методи на преподаване и на учене, иновативни и гъвкава организация на учебния процес, идентифициране на нови форми на управление, лидерство и взаимодействие на екипа в детската градина, включваща квалификация и подкрепа за колективите, следващи по учебното пространство и в взаимодействие с реални представители на местната общност (вкл. деца от други детски градини, екипи и други детски градини, представители на гражданския и организации и др.). Изграждането на STEM среда в детските градини включва и обучение и повишаване на квалификацията на професионалистите, работещи пряко с децата в детските градини, интегрирано образователно съдържание, занимания съвместно с други детски градини, училища и институции (напр. музеи, детски научни центрове, неправителствени организации, фирми и производствени предприятия, професионални организации др.) и др. - съгласно приложен Списък на обекти на интервенции в образователна инфраструктура на територията на Община Пловдив, в съответствие с получени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации	Целата територия на общината	750	ПНВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, Програма образование 2021- 2027 г., Националната програма към МОН, ФМ на ЕИП, ФИ, общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна резорна дирекция отдел
		6.2.1. Групи проекти за изграждане на нови, иновативни образователни инфраструктури	6.2.1.1. Изграждане на нови институции в системата на училищното образование на Общината за предоставяне на съвременни и иновативни образователни услуги в съответствие с нуждите на пазара на труда, вкл.: (1) Изграждане на нова сграда за ОУ "Княз Александър I". (2) Изграждане на нова сграда за ОУ Димчо Мачков и (3) Създаване на нов STEM училище, което се планира да обхване възрастовата група от 5-12 клас. Училището ще бъде общинско, разположено в съществуваща сграда - общинска собственост, като ще бъдат направени необходимите инвестиции за изграждането на дотогава съоборена със съвременните технологии физическа среда – специализирани кабинети, лаборатории и комюнити зали. Учебното съдържание и методите за преподаване ще бъдат адаптирани така, че да се постигне баланс и високо ниво на обвързване между преподаването теоретичен материал и реализирането на проектна дейност и практически насочени задания. Целта е да се постигне максимално доближаване на учебния процес до реално извършваната дейност от работещите в сферата на информационните технологии, инженерството, науката, математиката (STEM сферата)	Зона ЦЗЧ, Зона Х, ЮЗ	26 710 867 хиляди с ДДС В съответствие със стойността на бъдещите инв. проекти, съгл. условията за допустимост на разходите по съответната финансираща програма (окончателни цифри ще бъдат посочени в проектните документи след приемането им от ЕК)	ПНВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027г., Приоритет 1, Програма образование 2021- 2027 г., Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 (ПНИДИТ) Програма за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища 2020-2023 на МОН и Националната програма към МОН, ФИ, общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна резорна дирекция отдел
		6.2.2. Група проекти за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих и културни прояви и др. в НУ, ОУ, СУ и ЦПЛР на територията на Община Пловдив	6.2.2.1. Проекти за ремонт и реконструкция на НУ, ОУ и СУ и ЦПЛР на територията на Община Пловдив - съгласно приложен Списък на обекти на интервенции в образователна инфраструктура на територията на Община Пловдив, в съответствие с получени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации.	Целата територия на общината	28615 хиляди	Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1, Програма образование 2021- 2027 г., ФИ Общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна резорна дирекция отдел
			6.2.2.2. Проекти за преустройство и оборудване на ОУ, СУ и ЦПЛР на територията на Община Пловдив за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих и или физическа активност и културни прояви и др., вкл. комплексни проекти за създаване на STEM училищна среда, представляващи пилотни решения за физическата и цифровата среда за учене, техническото оборудване на STEM пространството, прилагането методи на преподаване и на учене, иновативна и гъвкава организация на учебния процес, идентифициране на нови форми на управление, лидерство и взаимодействие на екипа в училищата, включваща квалификация и подкрепа за колективите, следващи по учебното пространство и взаимодействие с представители на местната и гражданската общност (вкл. бизнес, училища от други населени места, представители на гражданския организации, висши училища и др.). Изграждането на STEM училищна среда включва и обучение и повишаване на квалификацията на учителите, интегрирано образователно съдържание, извънкласни занимания съвместно с други училища и институции (напр. БАН, ССА, НИМ, музеи, детски научни центрове, неправителствени организации, фирми и производствени предприятия, професионални организации др.) и въвеждане на богати дисциплинни умения за учителя и студента, въвеждане на учителите в облак, осигуряване на софтуер програми продукти за дигитализация на учебния процес - съгласно приложен Списък на обекти на интервенции в образователна инфраструктура на територията на Община Пловдив, в съответствие с получени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации	Целата територия на общината	9000	ПНВУ, Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 г., Приоритет 1, Програма образование 2021- 2027 г., ФМ на ЕИП, ФИ, общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна резорна дирекция отдел
			6.2.2.3. Разработване и прилагане на програма за обучение в четири модула - 300 000 лв • Модул 1: Педагогика на наследството за ангажиране към дело, учениците и студенти • Модул 2: Обучение в областта на консервационно- реставрационната практика • Модул 3: Създаване на квалифицирани курсове за общинска администрация • Модул 4: Практически и лабораторни обучения със ученици и студенти от НУ, УАСТ, НБУ, ВУ, ВТАСГ, Пловдив, ПНИУ "Хуманитарни Пловдив	Целата територия на общината	800	ПНВУ, Програма образование 2021-2027 г., Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027г., ФМ на ЕИП, общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна резорна дирекция отдел
			6.2.2.4. Проекти за създаване и внедряване в системата на висшето образование на Община Пловдив, в тясно сътрудничество с представители на бизнеса и образователна среда, на иновативни образователни програми, целящи развитие на компетентности в сферата на образованието и мерки за създаване и развитие на иновативна образователна среда с фокус върху изучаването и преподаването на компетентности в областта на природните науки (STEM) съгласно Меморандум за сътрудничество сключен между Община Пловдив и Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски" и 2 проекти за реализиране на инициативата за умения за иновации по Хоризонт съгласно Меморандум за сътрудничество, сключен между Община Пловдив и Интел Хоризонтейлъ	Целата територия на общината	1000	ПНВУ, Дългосрочна програма за научни изследвания и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 (ПНИДИТ), ФМ на НИД, частни инвестиции, общински бюджет	2022-2027 г.	Община Пловдив, съответна резорна дирекция отдел
		Забележка:	Към списъка на мерките за изпълнение на Приложение 1 Програма за достъпна среда на ПГВРО, за периода от включените проекти и предложения и идейни концепции към описание мерки, основни и съпътстващи дейности, групирани в 4 групи от проекти, не е изключена възможна следваща фаза на проекта за допълнителни мерки.					

* Възможно е една мярка да включва няколко дейности, а няколко мерки и дейности могат да допринасят една за друга при комплексни мерки, които се осъществяват чрез повече от една дейност.

** Посочените срокове за изпълнение на мерките са ориентировъчни и могат да бъдат актуализирани въз основа на бъдещи промени в нормативната уредба, в обхвата на мерките или в наличните финансови ресурси. Всички изменения ще бъдат отразени в следващите редакции на Програмата за достъпна среда на Община Пловдив. Крайният срок за изпълнение на мерките зависи от конкретните дейности, които са планирани за всяка мярка.

Приложение № V.1. към Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Списък на обекти на интервенции в транспортна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации

I. Проект за Интегриран градски транспорт на гр. Пловдив

Проектът за ИГТ включва следните компоненти:

1. КОМПОНЕНТ 1 на ИГТ - Изграждане и реконструкция на транспортна инфраструктура, включително изграждане на осветление, пешеходни пътеки и велоалеи по протежение на транспортната инфраструктура, част от ИГТ; и зелена инфраструктура покрай основните булеварди, и реконструкция на уличното залесяване (защитно залесяване и/или реконструкция на улично залесяване/зелени клинове), част от ИГТ, вкл.:

1.1. Приоритетни обекти на интервенция:

1.1.1. Изграждане на бул. „Северен“ – от бул. „Брезовско шосе“ до Карловския надлез/до ул. Победа/ - 30 млн. лв.;

1.1.2. Изграждане на нов мост над река Марица с развръзки – гр. Пловдив / от бул. „Копривщица“ до бул. „България“/ - 30 млн. лв.;

1.1.3. Продължение на бул. „Александър Стамболийски“ и свързването му с бул. „Цар Симеон“ като елемент на първостепенната улична мрежа, в участъка между бул. „Кукленско шосе“ и бул. „Асеновградско шосе“, в обхвата на гр. Пловдив - 50 млн. лв.;

1.1.4. Реконструкция и разширение на бул. „Александър Стамболийски“ от бул. „Коматевско шосе“ до бул. „Кукленско шосе“ – 40 млн. лв.

1.2. Допълнителна транспортна инфраструктура, подходящи за включване в проект за ИГТ, в т.ч.:

1.2.1. Основен ремонт и разширение на бул. „Коматевско шосе“ – от бул. „Ал. Стамболийски“ до кв. Коматево, Етап II (разширение) – 20 млн. лв.;

1.2.2. Основен ремонт и разширение на бул. „Пещерско шосе“ – от бул. „Копривщица“ до ул. „Явор“ – 10 млн. лв.;

1.2.3. Основен ремонт и разширение на бул. „Пещерско шосе“ – от бул. „Васил Априлов“ до бул. „Копривщица“ – 8 млн. лв.;

1.2.4. Реконструкция и разширение на бул. „Васил Априлов“ – от централна гара до бул. „Шести септември“, Етап II – 5 млн. лв.;

1.2.5. Реконструкция на ул. „Царевец“ – от бул. „Пещерско шосе“ до бул. „Свобода“ II етап – 7 000 000 лв.;

1.2.6. Реконструкция и модернизация на Бетонен мост – 35 300 000 лв.;

1.2.7. Изграждане на Кръстовище на бул. “Княгиня Мария Луиза“ – бул. „Цариградско шосе“ в участъка на пресичане с ул. „Арчарица“ и ул. „Лев Толстой - 1703,583 хил. лв.

1.3. **Обекти от ИГТ, в процес на изпълнение към момента на изготвяне на ПИРО** *(финансовите ресурси за реализацията им не са включени в индикативния бюджет в Приложение 1 и Приложение 2 на ПИРО):*

1.3.1. Реконструкция на бул. „Хаджи Димитър“ – в участъка от бул. „Хр. Ботев“ до ул. „Царевец“ – 4, 607 млн. лв.;

- ул. „Полет“ – в участъка от ул. „Васил Левски“ до ул. „Брезовско шосе“, вкл. изграждане на кръстовище и продължение до бул. Северен – 7 млн. лв.;
- ул. „Славянска“ – от бул. „Източен“ до ул. „Лев Толстой“ – 1489,1 хил. лв.;
- ул. „Енос“ кв. Коматево - от ул. „Слава” до ул. „Букет” – 230 хил. лв.;
- Продължение на ул. „Борис Шивачев“ на изток до ул. „Македония”, вкл. отводнителна система – 107,88 хил.лв.;
- ул. "Граф Игнатиев" - в участъка от бул. "Цар Борис III Обединител" до ул. "Петко Д. Петков";
- ул. "Богомил" – в участъка от бул. "Източен" до "Лев Толстой" - 1 465 884 лв.;
- ул. "Богомил" - в участъка от ул. "Петко Д. Петков" до бул. "Цар Борис III Обединител" - 1 000 000 лв.;
- ул. "Цар Асен I-ви" - в участъка от ул. "Леонардо Да Винчи" до бул. "Христо Ботев";
- ул. “Леонардо Да Винчи“ - в участъка от ул. “Граф Игнатиев“ до ул. “Цар Асен I-ви“;
- ул. “Борислав“ – от ул. „Граф Игнатиев“ до ул. „Доспат“;
- ул. „Хайдушка“, ул. „Доспат“, ул. „Крали Марко“, ул. „Добри Чинтулов“
- Реконструкция и благоустрояване на ул. „Младежка“ и площад „Н. Мушанов“ кв. 411 и кв. 420 по плана на кв. „Русин махала“ - 7 474 000 лв.;
- Изпълнение на СМР по възстановяване настилка на уличен участък южно от границата с УПИ МБАЛ „Св. Анна“ и подхода към паркинг – ул. „Димо Хаджидимов“ – 119,5 хил. лв.;
- Реконструкция на ул. „Лука Касъров“ в участъка между ул. „Прогрес“ и бул. „Шести септември“ - 65 хил. лв;
- Транспортна връзка като улица IV клас, улица III клас и улица V клас, свързваща южната част на кв. „Прослав“ с бул. „Коматевско шосе”, гр. Пловдив - 9 000 000 лв.

1.2. Обекти от транспортната инфраструктура, подходящи за включване в проекти за изграждане на нови пътни връзки и кръстовища:

- Изграждане на бул. „Свобода“ от ул. „Царевец“ до бул. „6-ти септември“ – 10 млн. лв.;
- бул. „Македония“ – продължение от бул. „Никола Вапцаров“ до ул. „Поручик Вълю Стефов“ – 10 млн. лв.;
- Транспортна връзка: Продължение на бул. „Санкт Петербург“ от бул. "Освобождение" до кръгово кръстовище на бул. „Цариградско шосе“ с ул. „Ягодовско шосе“ (гр. Пловдив) – 10 млн. лв.;
- Транспортна връзка между ул. „Кукуш“, бул. „Академик Петър Динеков“ и бул. „Коматевско шосе“ (Южна тангента) – 15 млн. лв.;
- Пътна връзка и подпорна стена на река Марица в участъка от ул. „Удроу Уилсън“, ул. „Бъндерица“, ул. „Ландос“, кръстовище ул. „Ландос“- ул. „Бъндерица“ – 7 740 480 лв.;
- Изграждане на ул. „Георги Странски“ – 1 275 939 лв.;
- Инвестиционен проект за нова второстепенна улица с адрес ул. „Никола Карев, гр. Пловдив: I –ви етап; I – ви подетап – от О.Т. №187,188,189,190 до 191; II – ри подетап – от О.Т. №185, 186 до 187; II – ри етап – 480 000 лв.
- Технически проект, ремонт и ново изграждане на ул. Арчарица до бул. „Шести септември“ – 1 721 610 лв.

2. **Обекти от Градска среда, в процес на изпълнение към момента на изготвяне на ПИРО** *(финансовите ресурси за реализацията им не са включени в индикативния бюджет в Приложение 1 и Приложение 2 на ПИРО):*

Списък на обекти на интервенции в образователна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации

Разпределение на обектите от образователна инфраструктура на Община Пловдив съгласно вида интервенция върху тях и предвидените мерки в ПИРО-Пловдив

1. Детски градини

Таблица №1 Детски градини с необходимост от реализиране на **мерки за енергийна ефективност** в програмен период 2021 – 2027 г.

Наименование на институцията	**Описание на необходимостта от инвестиции**
ДГ "Люляк" - ул. "Т. Търновски" № 7	Прилагане на мерки за енергийна ефективност
ДГ „Майчина грижа“ с два адреса: ул. „Хр. Г. Данов“ №33 и ул. „Съборна“ №57	**Сграда на адрес ул. „Хр. Г. Данов“ №33**: саниране **Сграда на ул. „Съборна“ №57:** саниране
ДГ "Боряна"	Паднала изолация на две стени /16 000 лв./, опасно за деца; паднали фасадни плочки по стъпала и сграда /7 000 лв./
ДГ "Здравец"	Цялостна подмяна на отоплителната инсталация. Прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата-без покрив.
ДГ "Мая"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност на цялата сграда, ремонт на отоплителната инсталация, ремонт на офиси и кухненски блок и оборудване, преминаване на самостоятелно отопление на НУ "Кл. Охридски"
ДГ "Светлина"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата
ДГ "Велимира"	Съществуващата топлоизолационна система е изпълнена наравно с тротоарните плочки към вертикалната планировка. Вследствие на слягане на земната основа през годините, съответно и на плочките, се получава пролука между изолацията и основата на сградата, която е предпоставка за проникването на вода и влага в помещенията. В ремонтните дейности се предвижда демонтаж на топлоизолационната система в зоната на цокъла, както и по компрометираните участъци на фасадите. Предвидено е

	изкопаване на зоната около цокъла и изпълнението на топлоизолационна система на 40 см. дълбочина от XPS, с хидроизолация, за да се защитят основите на сградата. След полагането на новата топлоизолационна система в зоната на цокъла се предвижда изпълнението на водоотблъскваща мозаечна мазилка, която към настоящия момент е изпълнена с обикновена фасадна мазилка.
ДГ "Десислава"	Сградата се нуждае от изпълнение на мерки за енергийна ефективност, в това число топлинно изолиране на външни стени и покриви, подмяна на вътрешно-топлинна изолация, изграждане на соларна инсталация за битова гореща вода, осигуряване на мълниезащита на сградата и вертикална планировка отводняване на дворното пространство.
ДГ "Еделвайс"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата, ремонт на отоплителната инсталация.

Таблица №2 Детски градини с необходимост от реализиране **на мерки за преустройство и/или основен ремонт и/или изграждане на нови сгради** в програмен период 2021 – 2027г.

Наименование на институцията	**Описание на необходимостта от инвестиции**
ДГ "Буратино"	Преустройство на детската градина за разкриване на 3 нови групи, изграждане на физкултурен салон, детски площадки и др.
ДГ "Люляк" – с два адреса: ул. "Екзарх Йосиф" № 4 и ул. "Иван Вазов" № 16	**Сграда на ул. "Екзарх Йосиф" № 4:** Ремонт на 2 бр. тоалетни и покрив, тераса, площадки за игра - 3 бр.; **Сграда на ул. "Иван Вазов" № 16:** Основен ремонт на стълбище, централна алея, фасада на сградата, покрив, комин
ДГ "Малкият принц"	Цялостен спешен ремонт на покрив.
ДГ "Мирослава"	Основен ремонт на ВиК, ремонт на закрития басейн
ДГ "Чучулига"	Преустройство, пристрояване и надстрояване на ДГ "Чучулига" за обособяване на две нови групи и физкултурен салон.
ДГ "Щастливо детство"	Изграждане на пристройка и физкултурен салон.
ДГ "Детелина"	Необходимост от основен ремонт.
ДГ "Родина"	Подмяна на всички водопроводни тръби за топла и студена вода
ДГ "Космонавт"	Изграждане на физкултурният салон.
ДГ "Славей"	Преустройство на физкултурен салон за разкриване на нова детска група и надстройка на фоайе за физкултурен салон.
ДГ "Бреза"	Изграждане на пристройка за 2 групи и свързването й с топла връзка между съществуващата сграда в северозападната част на имота.
ДГ "Радост"	Преустройство, пристрояване и надстрояване на ДГ.
ДГ „Зора“	Преустройство, пристрояване и надстрояване на ДГ „Зора“ с втори адрес ул. „Паганини“ №1.
ДГ "Зорница"	Предстои изграждане на нова сграда в рамките на двора на ДГ, с помещения за още 4 групи
ДГ "Малина"	Изграждане на нова сграда с цел преместване на групите от блоковата част на ДГ.
ДГ "Осми март" с два адреса ул. "Даме Груев" №1 и ул. "Никола Вапцаров" №80	Основният ремонт на основната сграда на ДГ включва: подпокривна конструкция, ВиК инсталация, ел. инсталация, ОВ инсталация, вътрешен ремонт на помещения и санитарни възли, частично вътрешно преустройство, укрепване втори етаж, тераси, входове и др. Пристройката на детската градина се нуждае от нова

	сграда с физкултурен салон, помещения за канцелария, архив и детски групи. ДГ "Осми март" с втори адрес е с 8 групи - 200 деца. От ремонт се нуждаят кухнята, канцеларията, музикалният кабинет и учителската стая. Вторият адрес на детската градина е позициониран в подблоково пространство и се нуждае от нова сграда с 8 групи.
ДГ "Д-р Едгар Бороу"	Основен ремонт на басейн и на санитарни възли в две групи. Подновяване уредите на две площадки.
ДГ "Таня Савичева"	Облагородяване на дворното пространство и превръщане на пясъчниците/8 броя/ в игрални зони
ДГ "Захарно петле" с два адреса ул. Г. Кутузов №4 и ул. П. Шилев №1.	**Сграда на ул. Г. Кутузов №4** (бивша ДГ Пролет): Изграждане на нова обслужваща сграда – абонатна станция **Сграда на ул. П. Шилев №1:** Подмяна на ВОИ и изграждане на физкултурен салон.
ДГ "Наталия"	Геоложко и конструктивно обследване на пропадане и пукнатини в сградата от проектанти и даване на предписание за следващи действия - ремонт.

2. Училища

Таблица №3 Училища с необходимост от реализиране на **мерки за енергийна ефективност** в програмен период 2021 – 2027г.

Наименование на училището	Описание на необходимите инвестиции
РАЙОН "ЦЕНТРАЛЕН"	
ОУ "Гео Милев"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност.
ХГ "Св. Св. Кирил и Методий"**(НКЦ)**[1]	Прилагане на мерки за енергийна ефективност.
СУ „Св. Климент Охридски“	Ремонт на покрив, прилагане на мерки за енергийна ефективност.
СУ "Свети Патриарх Евтимий" с два адреса: ул. "Иван Вазов" № 19 ул. "Иван Вазов" № 35	Основен ремонт на покривите и прилагане на мерки за енергийна ефективност. (на двата адреса).
СУ "Цар Симеон Велики "	Прилагане на мерки за енергийна ефективност на 2-та учебни корпуса и 2-те спортни зали.
ОУ „Алеко Константинов” с два адреса: ул. „Божидар Здравков” № 3А и ул. „Алеко Константинов”№ 11	**Сграда на ул. „Алеко Константинов” №11:** довършване на санирането на сградата.
ЦПЛР - Общински детски комплекс	Прилагане на мерки за енергийна ефективност на централна сграда, ремонт и топлинно изолиране на покрива на централната сграда.
ОУ „Екзарх Антим I“, град Пловдив	Интервенцията, планирана върху сградата на училището, включва: мерки за енергийна ефективност, в това число топлинно изолиране на външни стени и покрива; хидроизолация, за да се защитят основите на сградата; подмяна на компрометирана тръбна мрежа и поставяне на алуминиеви радиатори с глидери като част от затворената отоплителна система; вертикална планировка за отводняване на дворното пространство. Проектната идея е във вид на концепция за енергийна ефективност и саниране.
ОУ “Душо Хаджидеков”	Сградата на ул. “Антон Паназов”18 е енергийно неефективна, разходите за отопление са изключително високи. Проектната идея е във вид на концепция за енергийна ефективност и саниране.

[1] **ЗАБЕЛЕЖКА**: Обектът е съотносим и към обектите от културна инфраструктура.

РАЙОН "ИЗТОЧЕН"	
НУ "Кирил Пектариев"	Спешен ремонт на парната инсталация в училищната сграда/ подмяна на хоризонтални щрангове, подмяна на вертикални щрангове. Смяна на стари, спукани радиатори, монтаж на нови тръби.
СУ "Симон Боливар"	Има нужда от подмяна на радиатори. Покривна хидроизолация на основен корпус и физкултурен салон.
РАЙОН "ЗАПАДЕН"	
ОУ "Васил Петлешков"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност.
ОУ "Елин Пелин"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност.
ОУ "Тодор Каблешков"	Закърпване и боядисване на фасада на сграда – запад. Подмяна на дограма на коридори и стълбища - 1, 2, и 3 етаж и салон по ФВС, саниране на сградата.
СУ "Св. св. Кирил и Методий"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност, подмяна на ел. и ВиК инсталация, изграждане на пожароизвестителна система, вътрешно боядисване, подмяна на отоплителните уреди на инсталацията, подмяна на подови настилки в класните стаи.
РАЙОН "СЕВЕРЕН"	
СУ "Никола Вапцаров"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност.
СУ "Христо Груев Данов"	Необходими са укрепителни мероприятия по източното тяло на сградата, належаща е подмяна на ВиК и ОВиК инсталациите, нужда от подобряване на енергийната ефективност на сградата, чрез саниране. Санирането на съществуващата сграда е крайно наложително, предвид годината на изграждане - 1966 г. и обстоятелството, че е извършван основен ремонт от тогава.
СУ „Пейо Кр. Яворов“ - Пловдив	Саниране на СУ „Пейо Кр. Яворов“ – Пловдив. Обновяването на сградата на училището обхваща въвеждането на всички необходими мерки за безопасност - голяма част от мазилката на външната сграда е компрометирана; енергийна ефективност-топлоизолация на външните стени.
ОУ „Райна Княгиня“, гр. Пловдив	Частично саниране на сграда северозападна страна и хидроизолация на плосък покрив. Рушене на сградата, завишени разходи за енергия, течове от покрива. Прогнозна стойност на инвестицията – 150 000 лв.
Френска езикова гимназия „Антоан дьо Сент-Екзюпери“	Саниране на сградата на Френска езикова гимназия „Антоан дьо Сент-Екзюпери“, ул. „Вук Караджич“, № 13А, гр. Пловдив (прилагане на мерки за енергийна ефективност за сграда с

	идентификатор 56784.505.98 в УПИ I - училище от кв.7 - нов, по плана на кв. "Артерия аерогара" - гр. Пловдив). Сградата на гимназията се състои от 5 (пет) корпуса. Извършен е ремонт и преустройство, вкл. изпълнени мерки за енергийна ефективност на един от корпусите на сградата (корпус 5, едноетажен 573 кв. м.). Необходимост от саниране имат останалите 4 корпуса с площ, както следва: корпус 1 (учебен): 670 кв. м., 4 етажа; корпус 2 (административен блок) 398 кв. м., 2 стажа; корпус 3 (плувен басейн и физкултурен салон) 523 кв. м., 2 етажа; корпус 4 (учебен): 717 кв. м., 4 етажа. Прогнозна стойност на инвестицията – 1350000 лв.
РАЙОН "ЮЖЕН"	
НУ "Кл. Охридски	Преминаване на самостоятелно отопление на НУ "Кл. Охридски" - изграждане на котелно помещение.
ОУ "Димитър Талев"	Реконструкция и обновяване на отоплителна инсталация - подмяна на тръби, радиатори и др.
ОУ "Захари Стоянов"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност.
ОУ "Яне Сандански"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност.
РАЙОН "ТРАКИЯ"	
СУ „Свети Седмочисленици"	Прилагане на мерки за енергийна ефективност на корпус А и цялостно боядисване на трите корпуса на училището.

Таблица №4 Училища с необходимост от реализиране **на мерки за преустройство и/или основен ремонт и/или изграждане на нови сгради** в програмен период 2021 – 2027г.

Наименование на училището	Описание на необходимите инвестиции
РАЙОН "ЦЕНТРАЛЕН"	
ОУ "Виктория и Крикор Тютюнджян"	Ремонт и реконструкция на подпокривното пространство, като се оформи обитаем таван, в който да се обособи нова класна стая и други помещения.
ОУ "Гео Милев"[2]	Основен ремонт, консервация, реставрация на сградата - **паметник на културата.**
ОУ "Д-р Петър Берон"	Ремонтни дейности в сградата и физкултурния салон, вертикална планировка и благоустрояване на дворното пространство.
ХГ "Св. Св. Кирил и Методий"(**НКЦ**)[3]	Основен ремонт, консервация, реставрация на сградата - НКЦ.
ОУ "Екзарх Антим I"	Ново свободно застрояване на физкултурен салон.
ОУ "Кочо Честеменски"	Пристрояване към основната сграда за разкриване на 6 нови класни стаи.
ОУ "Княз Александър I"	Изграждане на нова сграда.
СУ "Св. Паисий Хилендарски"	Строеж на нов учебен корпус с 10 класни стаи в двора на училището.
ОУ „Душо Хаджидеков" с два адреса: ул. „Антон Панозов" №18 и ул. „Богомил" №32	**Сграда на ул. „Антон Папазов" №18:** Изграждане на спортна зала, вертикална планировка и благоустрояване на дворното пространство. **Сграда на ул. „Богомил" №32**: изграждане на физкултурен салон.
ЦПЛР - Общински детски комплекс	Ремонт на кабинети.
РАЙОН "ИЗТОЧЕН"	
ОУ "Васил Левски"	Основен ремонт и надграждане на оградата на училището, както и поставяне на липсващи врати.

[2] **ЗАБЕЛЕЖКА**: Като паметник на културата, интервенциите върху обекта подлежат на специален съгласувателен режим (обектът е съотносим и към обектите от културна инфраструктура).
[3] **ЗАБЕЛЕЖКА**: Обектът е съотносим и към обектите от културна инфраструктура.

НУ „Кирил Нектариев“	Основен ремонт на 4 класни стаи, включващи подмяна на подова настилка, шпакловане и боядисване. Шпакловане и боядисване на стени и тавани на партерен етаж и коридор. фоайе на 2-ри етаж.
ОУ "Димчо Дебелянов"	Изграждане на топла връзка м/у основна сграда и физкултурен салон. Преасфалтиране на спортни площадки.
СУ "Найден Геров"	Изграждане на физкултурен салон.
РАЙОН "ЗАПАДЕН"	
ОУ "Васил Петлешков"	Изграждане на нов учебен корпус с физкултурен салон и столова.
ОУ "Драган Манчов"	Десетилетия наред обстоятелствата налагат в една сграда с ОУ „Драган Манчов“ да осъществява дейността си и Математическа гимназия „Академик Кирил Попов” – Пловдив. Това води до недостигът на класни стаи, двусменното обучение на учениците от V, VI и VII клас, липсата на специализирани кабинети по учебни предмети и т.н. за с ОУ „Драган Манчов“ Необходимост от изграждане на нова сграда с два физкултурни салона и др. за ОУ „Драган Манчов“.
ОУ "Драган Манчов" и МГ „Акад. Кирил Попов“	Основен ремонт и преустройство на сградата на ул. Чемшир 11, пристрояване и надстрояване.
ОУ "Елин Пелин"	Основен ремонт на 90 годишна сграда, изграждане на нов високо специализиран технологичен корпус.
РАЙОН "СЕВЕРЕН"	
НУ „Христо Ботев“	Изграждане на театрална зала.
ОУ" Райна Княгиня"	Изграждане на нов физкултурен салон, съобразен със стандартите за физическа среда, има обособено място в училищния двор.
СУ " Пейо Кр. Яворов"	Основен ремонт на налични помещения, в които да се обособи нов учебен кабинет. Вследствие на ремонта ще е възможно провеждане на едносменен режим. Ремонтът предвижда събаряне на стари стени и изграждане на нови такива, подмяна на подови настилки и врати. Необходим е и цялостен ремонт на покрива на физкултурен салон, поради невъзможността да се отстранят течовете с частичните ремонти. Физкултурният салон трудно е неизползваем при лоша метеорологична обстановка.
Езикова гимназия "Иван Вазов“	Изграждане на спортна зала.
ПГХТТ	Изграждане на спортна зала.

РАЙОН "ЮЖЕН"	
НУ "Климент Охридски"	Пристрояване и ново тристажно застрояване.
ОУ "Димитър Талев"	Рехабилитация, обновяване, възстановяване и сертификация на външна спортна площадка - етап 3, включващ изграждане на лекоатлетическа писта с тартанова настилка и настилка на пет броя мултифункционални игрища.
ОУ "Захари Стоянов"	Ремонт на физкултурен салон, изграждане на рампа за инвалиди.
СУ "Константин Величков"	Основен ремонт и реконструкция, вътрешно преустройство и интериорен дизайн, благоустрояване на дворни площи с цел създаване на иновативна учебна среда и отваряне на нови учебни стаи.

Приложение № V.3. към Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Списък на обекти на интервенции в социална инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации

Обекти, с необходимост от реализиране на мерки за енергийна ефективност в програмен период 2021 – 2027 г., подадени от Дирекция „Социална политика":

1. Саниране на Комплекс за социални услуги „Олга Скобелева", находящ се на бул. „Марица" №142,
2. Саниране на ЦНСТ за деца без увреждания „Детска къща", ул. „Г. Гешанов" №20,
3. Саниране на сграден фонд на Комплекс за социални услуги „Св. Георги", бул. „Цариградско шосе" № 102,
4. Въвеждане на мерки за ЕЕ, вкл. за внедряване на ВЕИ в КСУ „Св. Св. Константин и Елена"

Приложение № V.4. към Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Списък на обекти на интервенции в спортна инфраструктура на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации, и получени фишове с проектни идеи от заинтересованите страни

Интервенции в изграждане на нова спортна инфраструктура:

1. Басейн „Младост“ ул. Ясна поляна №13 - СМР, изработени ТП и РС, подписан договор по ЗОП, анекс за спиране на обекта. Обектът се изпълнява от ОП „Жилфонд“ (от страна на Възложителя Община Пловдив) – стойност 14 милиона лева;
2. Еко-парк „Марица“ – 656 дка залесяване, 105 дка водно огледало (дублиращ гребен канал), 37 дка езеро с 16 островчета за гнездене на птици, и други атракции – 17 млн. лв., включващ и интервенции съгласно предвиденото в проект "Световен гребен спортен център с парк за водни атракции, отдих и риболов на територията на Парк „Отдих и култура“, район „Западен“, град Пловдив" съгласно получен фиш за проектна идея от Инициативен комитет за иницииране на процедура за предоставяне на концесия за строителство и управление - предвиден като ПЧП с Община Пловдив;
3. Зала Дунав - в изпълнение, инженеринг, СМР на 60% - 4,6 милиона лева;
4. Скейтборд площадка - завършени предпроектни проучвания – 1,2 млн. лв.
5. Открита спортна зона, подобна на тази в ОП „Младежки център Пловдив”, общо 4 зони в различните райони - подобен инвестиционен проект, който може да бъде адаптиран – по 2 млн. лева за всяка;
6. Югоизточно-европейски център за развитие на фехтовката - Изработена концепция / идеен проект – 7 млн. лв.;
7. Спортна зала с топла връзка към зала „Колодрум” със спортна зона на открито към нея - Изработена концепция – 6 млн. лв.;
8. Тренировъчен спортен комплекс за волейбол и баскетбол в р-н Западен – проектира се в момента – 5.4 млн. лв.;
9. Тренировъчен спортен комплекс за футбол, баскетбол, волейбол, тенис на корт и др. спортове в двора на Английската гимназия – 6 млн.лв.;
10. Тренировъчен спортен комплекс за детско-юношески футбол на бившия Работнически стадион в район „Южен“ – 2 млн.лв.;
11. Кемпер-стоп зона с обслужваща кану-каяк и гребане сграда при новите хангари – 900 000 лева;
12. Фриистайл трасе за маунтийн байк с детско пън-трак трасе – 600 000 лв;
13. Изграждане на най-голямата площадка за разхождане на домашни любимци с аджилити в подножието на Младежкия хълм (Джендем тепе), западно от Факултета по дентална медицина – 500 000 лева;

4. Спортна площадка находяща се в гр. Пловдив, източно от жилищен блок на бул."Свобода" №6,10,12,14,16,18, УПИ II- зеленина, кв. 19 по плана на Младежки хълм- гр. Пловдив, при следните параметри: площ на спортната площадка 595 кв. м., площ на прилежащия терен 1035 кв. м.;
5. Спортна площадка с админ. адрес: междублоково пространство на жилищен блок на ул."Панагюрище" №4 и ул. „Иван Рилски" попадаща в УПИ - VIII- комплексно застрояване, търговия и зеленина, кв.592, по плана на V-та гр. част, гр. Пловдив/ Акт №567 за частна общинска собственост от 20.01.2003г./ Площ на спортната площадка- 757 кв.м.; площ на прилежащия терен- 335 кв.м.;
6. Спортна площадка с админ. адрес: междублоково пространство между жилищен блок на ул."Сакар планина" и бул. „Цар Борис III Обединител" №18, попадаща в УПИ IV- комплексно жилищно строителство и зеленина, кв.654, по плана на V-та гр. част, гр. Пловдив/ Няма съставен акт за общинска собственост./ Площ на спортната площадка- 656 кв.м.; площ на прилежащ терен- 165 кв.м.;
7. Спортна площадка с админ. адрес: междублоково пространство между жилищен блок на ул."Милеви скали" №4 и ул."Годна вода", попадаща в УПИ - жилищен блок на БНБ и Окръжно управление на съобщенията, кв.147 по план на кв. „Северно от Панаирни палати", гр. Пловдив. Площ на спортната площадка- 982 кв.м.; площ на прилежащия терен- 245 кв.м.;
8. Спортна площадка, с админ. адрес: междублоково пространство между жилищен блок на ул."Седянка" и бул."България"№108, попадаща в УПИ I- комплексно жилищно строителство и зеленина, кв.648, по плана на V-та гр. част, гр. Пловдив/ Акт за частна общинска собственост №673 от 13.04.2004г./ Площ на спортната площадка- 1074 кв.м.; площ на прилежащия терен- 130 кв.м.;
9. Спортна площадка с админ. адрес: междублоково пространство между жилищен блок на бул. „Васил Априлов" №148 и ул."Мизия", попадаща в УПИ I- комплексно застрояване, кв.583, по плана на V-та гр. част, гр. Пловдив/ Акт за частна общинска собственост №92 от 01.10.1998г./ Площ на спортната площадка- 992 кв.м.; площ на прилежащия терен- 270 кв.м.;
10. Спортна площадка с админ. адрес: междублоково пространство до жилищен блок на ул."Борба" № 7-9, попадаща в УПИ II - жилищно строителство, кв.7, по плана на кв. „Хаджи Димитър", гр. Пловдив/ Няма съставен акт за общинска собственост/ Площ на спортната площадка- 1540 кв.м.; площ на прилежащия терен- 180 кв.м.;
11. Спортна площадка с админ. адрес: междублоково пространство до жилищен блок на ул. „Панагюрище" и бул. „Дунав", попадаща в УПИ V- комплексно застрояване, кв.588, по плана на V-та гр. част, гр. Пловдив/ Акт за частна общинска собственост №652/ 02.03.2004г./. Площ на спортната площадка- 846 кв.м.; площ на прилежащия терен- 224 кв.м.;
12. Спортна площадка с админ. адрес: междублоково пространство до жилищен блок на ул."Панагюрище" и ул „Арабаконак", попадаща в УПИ VI- комплексно застрояване и обслужващи дейности, кв.592, по плана на V-та гр. част, гр. Пловдив/ Акт за частна общинска собственост №566/ 20.01.2003г./ Площ на спортната площадка- 898 кв.м.; площ на прилежащия терен- 56 кв.м.;
13. Спортна площадка с админ. адрес: междублоково пространство между жилищен блок на ул. „Огражден" и бул. „България"№80, попадаща в УПИ - I жилищен

липсват. Стълбове за осветление- 8 бр,, липсват лампи. Площ на спортната площадка 1353 кв.м.;

По заявка-списък на Дирекция „Строителство и инвестиции”

- 2 спортни площадки * 20 хил. лв. = 40 хил.лв., в т.ч.
- обновяване на спортна площадка на ул. "Милеви скали" 6 - на юг откъм ул. "Гонда вода"
- изграждане на спортна площадка на Младежки хълм

По заявка на Район Източен:

- Изграждане на открити спортни игрища, заведение, обслужващи помещения и благоустрояване в ПИ с идентификатор 56784.526.272, ул. „Лотос“ № 14 – 1 568 хил. лв.

По заявка на Район Южен:

- Основен ремонт на спортна площадка на ул. „Болград” – 140 хил. лв.

Приложение № V.5. към Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Списък на интервенции за облагородяване на междублокови пространства и обновяване на детски площадки на територията на Община Пловдив, съгласно обработени заявки за проектна готовност, подадени от общинската и районните администрации, и получени фишове с проектни идеи от заинтересованите страни

(1) Облагородяване на междублокови пространства (по заявка-списък на Дирекция „Строителство и инвестиции" – 6435,45 хил. лв. и по заявка-списък на Район „Централен" (без инвестиционни проекти) – 15 000 хил. лв.):

1. Облагородяване на междублокови пространства: ремонтни дейности на кв. 11 по плана на кв. "ИЗГРЕВ" – 1283,94 хил. лв.
2. Облагородяване на междублокови пространства: ремонтни дейности на кв.6 по плана на кв. Изгрев – 1530,9 хил. лв.;
3. Облагородяване на междублокови пространства: ремонтни дейности на кв.6 по плана на кв. "Изгрев"" кв. 18 и ул. „Лале" – 985,32 хил. лв.;
4. Облагородяване на междублокови пространства: ремонтни дейности на кв.10 по плана на кв. ИЗГРЕВ – 1072,89 хил. лв.;
5. Облагородяване на междублокови пространства: ремонтни дейности на кв.20 по плана на кв. Изгрев" – 1105,65 хил. лв.;
6. Облагородяване на междублокови пространства: ремонтни дейности в кв.2 по плана на кв. Изгрев – 456,75 хил. лв.;
7. Облагородяване на междублоково пространство между УЛ."ХАЙДУШКА", УЛ."ЦАР АСЕН" И УЛ."БОГОМИЛ" - по получен фиш за проектна идея "Алеи за достъп" без индикативна стойност;
8. Благоустрояване на УПИ I-жилищен комплекс, кв. 425 по плана на „Русин махала" между ул. „Загоре", „Тракийски юнак", „Копривщица" и бул. „Марица" – без инвестиционен проект;
9. Благоустрояване и разполагане на елементи на градското обзавеждане в УПИ I-комплексно жилищно застрояване, кв. 342 по плана на Трета градска част по предложение на Асоциация „БГ Бъди активен" – без инвестиционен проект;
10. Благоустрояване на междублокови пространства в карето, заключено между ул. „Граф Игнатиев", „Цар Борис III Обединител", „Богомил" и „Петко Д. Петков" – изготвя се инвестиционен проект;
11. Благоустрояване на междублокови пространства в УПИ I-жилищно строителство, кв. 15/нов/, 237, 243 /стар/ по плана на Втора градска част – без инвестиционен проект;
12. Благоустрояване на УПИ VI-зеленина, кв. 366 по плана на „Триъгълника" – без инвестиционен проект;
13. Благоустрояване на междублокови пространства в карето, заключено между ул. „Капитан Райчо", „Родопи", „Марин Дринов" и „Хан Аспарух" с разполагане на елементи на градското обзавеждане в УПИ I-523.64, комплексно застрояване,

подземни гаражи и КОО, кв. 381а по плана на Трета градска част – без инвестиционен проект.

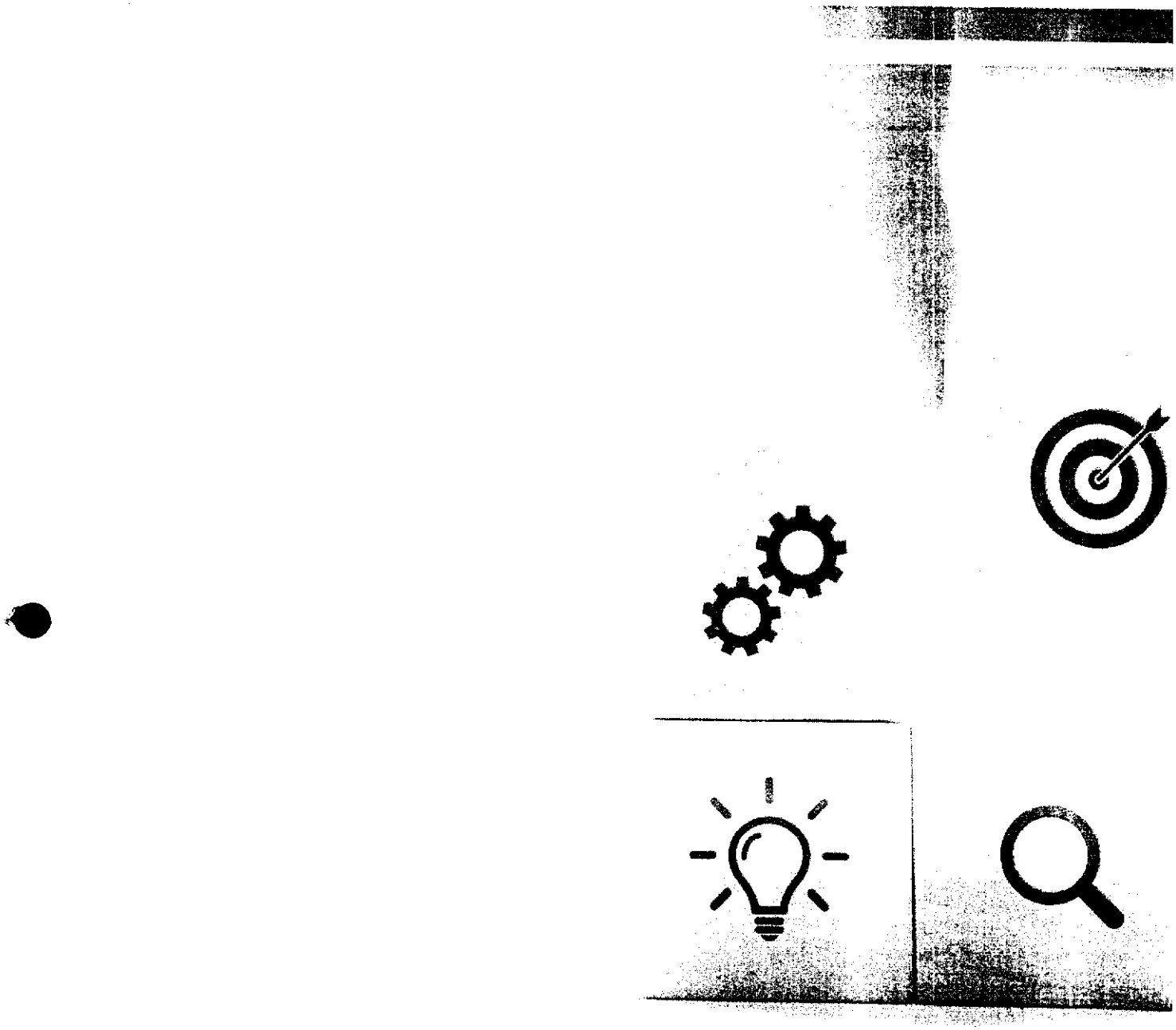
(2) Обновяване на детски площадки, вкл.:

– 3 бр. (по заявка-списък на Дирекция „Строителство и инвестиции") * 20 хил. лв. = 60 хил. лв.:

14. Обновяване на детска площадка, находяща се на бул. "Шести септември" № 195-201 – 20 хил. лв.
15. Обновяване на детска площадка, находяща се на бул. "Марица" 27(срещу Тирлин АД) – 20 хил. лв.
16. Обновяване на детска площадка район "Северен", УПИ I - комплексно жилищно застрояване, кв. 8по плана на кв. "Артерия Аерогара", гр. Пловдив– 20 хил. лв.

- 9 бр. площадки за игра на деца от 3 г. до 12 г. (по заявка-списък на Район Южен) * 80 хил. лв. = 730 хил. лв.:

17. Площадка за игра на деца от 3до 12 г.- УПИ XII- комплексно застр. , кв.160 по плана на кв. „Въстанически юг", гр. Пловдив на бул. „Н. Вапцаров" и ул. „Пере Тошев"
18. Площадка за игра на деца от 3до 12 г.- УПИ IV- комплексно застр. , кв.168 по плана на кв. „Въстанически юг", гр. Пловдив на ул. „Братя Бъкстон"
19. Площадка за игра на деца от 3до 12 г.- УПИ I- жил. стр. , кв.28 по плана на кв. „Христо Ботев - север", гр. Пловдив на ул. „Студенец" и ул. „Петър Стоев"
20. Площадка за игра на деца от 3до 12 г.- УПИ XII- комплексно застр., кв.160 по плана на кв. „Въстанически юг", гр. Пловдив междублоково пространство , северозападно от кръстовището на ул. „Тодор Александров" и бул. „Н. Вапцаров"
21. Площадка за игра на деца от 3до 12 г.- УПИ I- жил. стр. , кв.11 по плана на кв. „Христо Ботев - север", гр. Пловдив междублоково пространство , ул. „Спартак" и ул. „Й. Ковачев"
22. Реконструкция на съществуваща „Площадка за игра за деца с две зони от 0 до 3г. и от 3 до 12 г. в УПИ – зеленина , кв. 106 по плана на кв. „Христо Ботев" – юг – гр. Пловдив
23. Площадка за игра на деца от 3 до 12 г. - УПИ VI – жил. стр. , по плана на кв. 103, по плана на „Христо Ботев" – юг – гр. Пловдив, ул. „Павел Калпакчиев" № 47 и ул. „Георги Икономов" № 55 -85
24. Площадка за игра на деца от 3 до 12 г. - УПИ II, кв.98, „Христо Ботев" – юг – гр. Пловдив, ул. „Константин Геров" №42 и ул. „Боримечка"
25. Площадка за игра на деца от 3 до 12 г. - УПИ III, жил. Стр. кв.18А, по плана на „Христо Ботев" – север, гр. Пловдив, ул. „Георги Кондолов" и ул. „Петрова нива"

План за Интегрирано развитие на Община Пловдив 2021-2027 г.

Проект - Част II. Стратегическа рамка

BM Consulting

Съдържание:

Част II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г. 5

2.1. Процес на разработка и апробиране сред заинтересованите страни на визия, цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. 6

2.2. Осигуряване на съответствие на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив със стратегическата рамка на европейско, макро-регионално, национално, регионално и местно ниво 8

2.3. Визия за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. 19

2.4. Цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. 20

2.5. Верига на релевантността и нива за реализиране на целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. 30

2.6. Мерки за реализиране на стратегическите цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. 31

2.6.1. Мерки за реализиране на Стратегическа цел 1 и Приоритети 1 и 2 по нея за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. 31

2.6.2. Мерки за реализиране на Стратегическа цел 2 и Приоритети 3 и 4 по нея за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. 44

2.6.3. Мерки за реализиране на Стратегическа цел 3 и Приоритети 5 и 6 по нея за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. 53

Част III. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ, ПАРТНЬОРИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ФОРМИ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ 60

3.1. Преглед на средата в контекста на гражданското участие в процесите на разработване, изпълнение и наблюдение на регионалните политики 60

3.2. Участие на заинтересованите страни при разработване на ПИРО 63

3.3. Комуникационен механизъм при изпълнение на ПИРО 66

Част IV. ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ 68

4.1. Критерии за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие) 68

4.1.1. Общи критерии за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие), в съответствие с националната политика за пространствено развитие чрез цели, присъщи на кохезионната политика на ЕС и на ПРР 2021-2027 г. 68

4.1.2. Специфични (допълнителни) критерии за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие) 71

4.2. Зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) - Градски зони за въздействие (ГЗВ) 90

4.2.1. Постигане на съответствие при обособяването на зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) спрямо стратегическите цели и приоритети на регионално и национално ниво 90

4.2.2. Комплекси от интервенции и мерки, планирани в обособените зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) 95

4.2.3. Спецификация, характеристики и обосновка относно избрания обхват на обособените зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) - Градски зони за въздействие (ГЗВ) 96

4.3. Зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) - възможности за сътрудничество с други общини 128

Част V. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ 132

5.1. Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана 133

5.2. Взаимовръзка между обособените зони за прилагане на интегриран подход с визията, стратегическите цели, приоритети и мерки в програмата за реализация на ПИРО-Пловдив и съответните очаквани частни и общ синергични ефекти върху развитието на територията на града 135

5.3. Индикативен списък на важни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата 140

5.4. Индикативна финансова таблица 140

Раздел I. ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА – ПЛОВДИВ 2021 – 2027 г. 141

Част VI. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ 141

6.1. Изменение на климата: общ контекст 141

6.2. Национална политика и законодателство в областта на изменението на климата 142

6.3. Планиране на мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия в община Пловдив 145

Част VII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО 153

7.1. Система за наблюдение 153

7.1.1. Наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на Община Пловдив 153

7.1.2. Годишен доклад за наблюдение и изпълнение на ПИРО 154

7.2. Изменение и актуализация на Програмата за реализация и приложенията към нея 155

7.3. Наблюдение и оценка на ПИРО 156

7.4. Индикатори за наблюдение 156

Списък на таблиците в текста

Таблица №	Описание
Таблица 2.4.1.	Корелация между определените стратегически цели и приоритети за развитие на Община Пловдив в периода 2021-2027 г., местните потенциали за развитие и решаването на конкретни проблеми на Общината
Таблица 4.1.1.	Информация за броя обекти, разпределени по групи и видове в Зона „ЦГЧ“ и включените в нея градоустройствени единици (ГЕ), върху които е идентифицирана необходимост от интервенции, в съответствие със специфичен критерий 4.
Таблица 4.1.2.	Информация за броя обекти, разпределени по групи и видове в Зона „А“ и включените в нея градоустройствени единици (ГЕ), върху които е идентифицирана необходимост от интервенции, в съответствие със специфичен критерий 4.
Таблица 4.1.3.	Информация за броя обекти, разпределени по групи и видове в Зона „Б“ и ЗИР, и включените в нея градоустройствени единици (ГЕ), върху които е идентифицирана необходимост от интервенции, в съответствие със специфичен критерий 4.
Таблица 4.1.4.	Градоустройствена единица (ГЕ) за територията на община Пловдив.
Таблица 4.1.5.	Териториално разпределение на зоните по всички цели според предназначението им.
Таблица 4.2.1.	Градоустройствена единица (ГЕ) за територията на Градска зона за въздействие („ЦГЧ“) – приоритетна.
Таблица 4.2.2.	Градоустройствена единица (ГЕ) за територията Градска зона за въздействие (Зона „А“).
Таблица 4.2.3.	Градоустройствена единица (ГЕ) за територията на Градска зона за въздействие Зона „Б“.
Таблица 4.2.4.	Градоустройствена единица (ГЕ) за територията на Зона „Икономическо развитие“.
Таблица 6.3.1.	Мерки за смекчаване на изменението на климата.
Таблица 6.3.2.	Мерки за адаптация към изменението на климата.

Списък на фигурите в текста

Фигура №	Описание
Фигура 4.1.1.	Дялово разпределение на обектите с идентифицирана необходимост от интервенции при работа със заинтересованите страни в процеса на разработка на ПИРО-Пловдив, разпределени по зони за прилагане на интегриран подход (градски зони за въздействие/ГЗВ).
Фигура 4.1.2.	Разпределение по групи на броя обекти, върху които е идентифицирана необходимост от интервенции при работа със заинтересованите страни в процеса на разработка на ПИРО-Пловдив, във всяка от определените зони за прилагане на интегриран подход (градски зони за въздействие/ГЗВ).
Фигура 4.1.3.	Градоустройствена единици (ГЕ) за територията на община Пловдив.
Фигура 4.2.1.	Градска зона за въздействие („ЦГЧ“) – приоритетна.
Фигура 4.2.2.	Градска зона за въздействие (Зона „А“) - Общ комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване - Пловдив“
Фигура 4.2.3.	Градска зона за въздействие (Зона „Б“).
Фигура 4.2.4.	Зона „Икономическо развитие“ - Зона с потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж.
Фигура 6.2.1.	Обобщена рамка на структурата на НСАИК и План за действие.

Част II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.

Настоящата ЧАСТ II, определя **стратегията за реализация на Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.,** която обхваща и проследява взаимовръзката между формулираните визия, определените стратегически цели на развитието и свързаните с тях приоритети за действие, които е предвидено да бъдат реализирани посредством изпълнението на пакет от мерки и дейности, включващ подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти съгласно планираното в програмата за реализация на плана[1].

В процеса на разработка на визия, цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., холистично са приложени следните четири подхода:

- **Подхода „отдолу-нагоре“** – осигуряващ гражданското участие в процеса на формулиране и разработване на местната политика чрез изпълнение на набор от подходящи мерки и действия с оглед гарантиране прилагането на принципа на партньорство и осигуряване прозрачност на процеса по изготвяне и реализация на Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив;
- **Стратегически подход** – отчитайки Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. като част от общата система от стратегически документи, установена със законодателните разпоредби и в рамките, както на националната политика за регионално развитие, чрез постигането на интегритет спрямо таргетираното регионално и пространствено развитие на Република България, така и в рамките на съответните политики за пространствено европейско и макро-регионално развитие;
- **Комплексен подход** – вземащ предвид при разработката на визията, целите и приоритетите за развитие на Общината за периода 2021-2027 г., в своята комплексност, (1) идентифицираните съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на Общината в резултат на проведените секторни анализи на територията и SWOT-анализа; (2) възгледите, идеите и ключовите думи за дефиниране на цели и приоритети за развитие на Общината за периода 2021-2027 г., изведени от заинтересованите страни по време на проведените тематични фокус групи чрез прилагане на интерактивен подход в работата със заинтересованите страни; (3) апробирането на резултатите в работата със заинтересованите страни и провеждането на анкетно проучване сред гражданите и (4) осигуряването на съответствие при определянето на целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. със стратегическата рамка на европейско, макро-регионално, национално, регионално и местно ниво;
- **Интегриран подход** - целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. са съгласувани и предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, районирането на града и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична

[1] Приложение №1 към ПИРО – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

инфраструктура, образование, хуманно здравеопазване и социална работа, туризъм, в частност, базиран на културно-историческото наследство и други релевантни), залегнали в устройствения план за развитие на територията.

Чрез прилагането на описания поход на планиране на регионалното, в т.ч. местното развитие на територията на Общината, и пространственото развитие, взаимната обвързаност и йерархична съподчиненост на системата от документи за стратегическо планиране, чрез използването на съотносими механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на базата на многофондово финансиране, се предвижда постигането на по-значим ефект и ефикасност за реализация на дефинираните в ПИРО цели на местното развитие.

2.1. Процес на разработка и апробиране сред заинтересованите страни на визия, цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

В процеса на разработка на визия, цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., в пълно съответствие с нормативните предпоставки, регламентирани в Закона за регионалното развитие, Правилника за неговото прилагане и Методически указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на Община (ПИРО) за периода 2021-2027г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (март 2020г.), е осигурено гражданско участие в процеса на формулиране и разработване на местната политика чрез изпълнение на набор от подходящи мерки и действия, в контекста на **подхода** „***отдолу-нагоре***". С оглед гарантиране прилагането на принципа на партньорство и осигуряване прозрачност на процеса по изготвяне и реализация на Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив, идеите и вижданията на заинтересованите страни за визията, целите и приоритетите за развитие на територията в новия програмен период бяха набрани от самите заинтересовани страни, и впоследствие бяха апробирани сред тях чрез прилагане на следния инструментариум, в съответствие с Комуникационната стратегия към ПИРО:

1. **провеждане на тематични фокус групи** с представителите на заинтересованите страни, по време на които бяха набрани идеи и виждания на заинтересованите страни за визията, целите и приоритетите на ПИРО[2]

Основната задача на проведените групови дискусии бе обследването на това как различните заинтересовани страни виждат бъдещето на Общината. За целта, във всяка от групите бе проведена задачата **Дърво на проблемите** (специфичен похват чрез организирана групова работа), чиято цел бе въз основа на резултатите от проведените секторни анализи на територията[3] да се представят съществуващите проблеми на Община Пловдив (като цяло, и по тематични области), откъдето да се види представата на участниците за желаното идеално бъдеще (***визия за развитие***) и за това какво да се направи, за да може да се достигне от идентифицираните проблеми до това желано бъдеще (***приоритети за развитие***).

---

[2] Представен Доклад с анализ на резултатите от работата със заинтересованите страни – проведени тематични фокус групи (Приложение № III.7.).

[3] Представени в ЧАСТ I ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЪОТВЕТНАТА ОБЩИНА на ПИРО.

2. **провеждане на анкетно проучване сред гражданите** за предложения за визия, цели и приоритети на плановия документ за новия програмен период[4]

В резултат на идентифицираните съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на Община Пловдив чрез проведените секторни анализи на територията[5], както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа[6], допълнени с ключовите думи за дефиниране на визия, цели и приоритети за развитие на Общината за периода 2021-2027 г., изведени от възгледите и идеите на заинтересованите страни от проведените тематични фокус групи бяха формулирани ***три предложения за визия, пет предложения за стратегически цели и десет предложения за приоритети***, които бяха обект на оценка от страна на гражданите чрез провеждането на анкетно проучване.

На база резултатите от анкетното проучване избраното предложение за визия за бъдещото развитие на Общината и града е: „**Международен икономически и културен център с високо качество на живот**“, заедно със следните цели и приоритети:

Стратегическа цел 1. Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината и прилагане принципите на кръговата икономика

Приоритет 1. Чист, зелен и привлекателен град

Приоритет 2. Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито

Стратегическа цел 2. Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност

Приоритет 3. Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж

Приоритет 4. Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи

Стратегическа цел 3. Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост

Приоритет 5. Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии

Приоритет 6. Образован, дигитализиран и адаптивен град

---

[4]Представен Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение за визия, цели и приоритети при подготовката на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г (пето анкетно проучване) – Приложение № III.5.

[5] Представени в ЧАСТ I ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЪОТВЕТНАТА ОБЩИНА на ПИРО

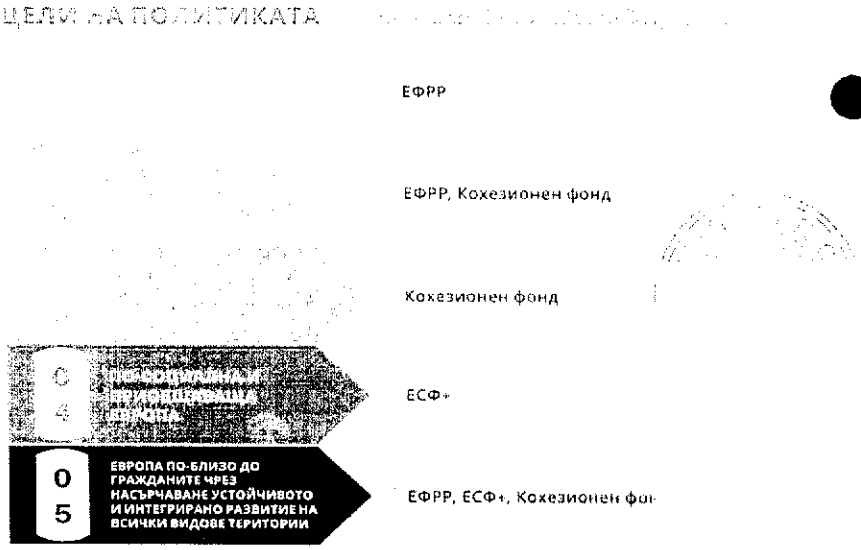
[6] Представени в РАЗДЕЛ XIV. SWOT-анализ на ПИРО

2.2. Осигуряване на съответствие на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив със стратегическата рамка на европейско, макро-регионално, национално, регионално и местно ниво

При определянето на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., с оглед осигуряване на съответствието им със стратегическите цели и приоритети на европейско, макро-регионално, национално и регионално ниво, са разгледани и взети предвид съответните такива, заложени в релевантните стратегически документи, а именно: Европейската политика за сближаване за периода 2021-2027 г., Европейската стратегия за Дунавски регион, Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (Версия 1.4. - 15.10.2021 г.), Актуализираната национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. и Интегрираната стратегия за териториално развитие на Южен централен район. Приложеният **стратегически подход** е от особено важно значение при разработката и впоследствие прилагането на ПИРО на Община Пловдив, като част от общата система от стратегически документи, установена със законодателните разпоредби и в рамките, както на националната политика за регионално развитие, чрез постигането на интегритет спрямо таргетираното регионално и пространствено развитие на Република България, така и в рамките на съответните политики за пространствено европейско и макро-регионално развитие.

За всеки от изброените стратегически документи обстойно са обследвани заложените цели, приоритети, мерки и интервенции за постигането им, резултатите от които са взети предвид при окончателното формулиране на визията, целите и приоритетите за развитие на Общината и са представени в следните схеми:

Съответствие на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. със стратегическите цели <u>на европейско ниво</u>

В съответствие с целите на Европейската политика за сближаване за периода 2021-2027 г., изведеният на първо място чрез прилагане на подхода „отдолу-нагоре“ Вариант 1 за

Визия за развитие на Община Пловдив – *МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИЧЕСКИ И КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР С ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ* – съчетава във формулировката си ключови думи, комбиниращи, обединяващи и отговарящи на всичките пет цели на политиката, а именно:

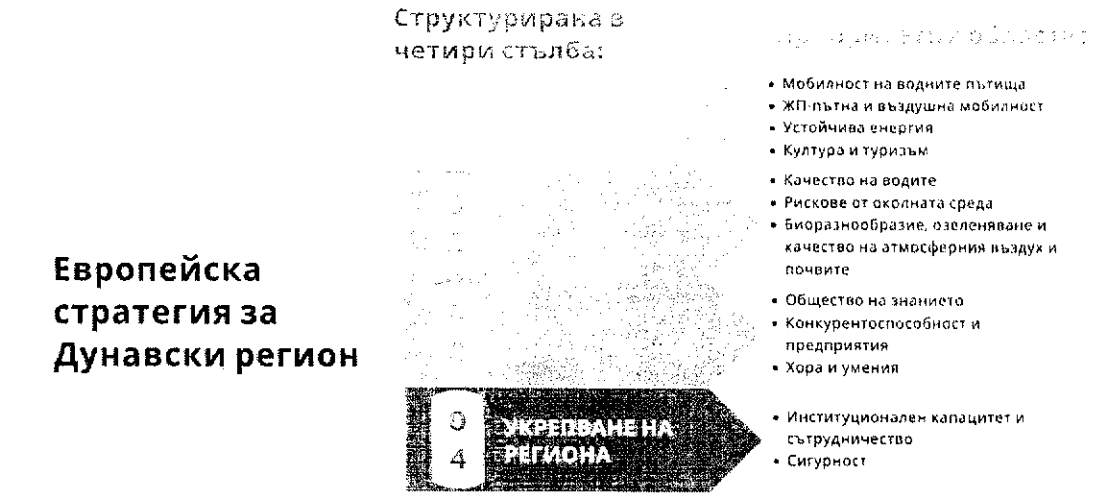
- ***Международен*** – асоциира се с предвиденото по цел 5 на политиката – *Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии;*
- ***Икономически и културен център*** – асоциира се с предвиденото по цел 1 - *По-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа*, както и в отделни части – и по цел 2 - *По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии;*
- ***С високо качество на живот*** - асоциира се с предвиденото по цел 2 - *По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии*, цел 3 – *По-свързана Европа чрез подобрена мобилност*, и цел 4 - *По-социална и приобщаваща Европа.*

В съответствие с целите на Европейската политика за сближаване за периода 2021-2027 г., изведената на първо място от заинтересованите страни **стратегическа цел** за развитие на Община Пловдив - *Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината и прилагане принципите на кръговата икономика* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, отговарят на три от целите на политиката, а именно: цел 2 - *По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии*, цел 3 – *По-свързана Европа чрез подобрена мобилност,* и в конкретни части, и на цел 4 - *По-социална и приобщаваща Европа.*

Изведената на второ място **стратегическа цел** - *Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, съответно отговарят също на три от целите на Европейската политика за сближаване, а именно: цел 1 - *По-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа*, в конкретни части – на цел 2 - *По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии*, както и на цел 5 – *Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии,* основно чрез предвидените от Общината интервенции по приоритет - *Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи.*

Изведената на трето място **стратегическа цел** - *Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, от своя страна отговарят на цел 4 на Европейската политика за сближаване - *По-социална и приобщаваща Европа*, както и в конкретни части, засягащи развитието на образователния сектор и положителния ефект от това върху икономиката и интелигентния растеж, отговарят и на цел 1 на политиката - *По-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа.*

Съответствие на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. със стратегическите цели и приоритетни области на макро-регионално ниво (ниво Дунавски регион)

В съответствие с четирите стълба и дванадесетте приоритетни области, предвидени по тях в Европейската стратегия за Дунавския регион, изведеният на първо място чрез прилагане на подхода „отдолу-нагоре“ Вариант 1 за **Визия** за развитие на Община Пловдив – *МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИЧЕСКИ И КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР С ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ* – съчетава във формулировката си ключови думи, комбиниращи, обединяващи и отговарящи на всичките четири стълба на макро-регионалната стратегия, както и на съответните им приоритетни области, а именно:

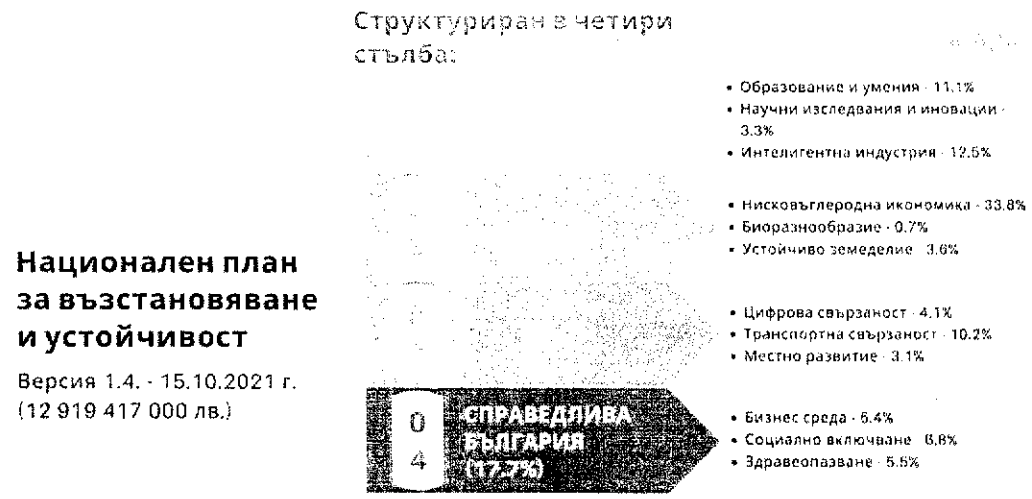
- ***Международен*** – асоциира се с предвиденото по стълб 1 на стратегията – *Свързан регион,* конкретно с приоритетна област 1Б - *ЖП-пътна и въздушна мобилност*, както и с предвиденото по стълб 4 – *Укрепване на региона*, конкретно с приоритетна област 10 – *Институционален капацитет и сътрудничество*;
- ***Икономически и културен център*** – асоциира се с предвиденото по стълб 1 - *Свързан регион,* конкретно с приоритетна област 2 – *Устойчива енергия* и приоритетна област 3 – *Култура и туризъм*, както и с предвиденото по стълб 3 – *Изграждане на благосъстояние,* конкретно с приоритетна област 7 – *Общество на знанието* и с приоритетна област 8 – *Конкурентоспособност и предприятия;*
- ***С високо качество на живот*** - асоциира се с предвиденото по стълб 2 – *Защитена околна среща* и трите приоритетни области по него – *Качество на водите, Рискове от околната среда и Биоразнообразие, озеленяване и качество на атмосферния въздух и почвите*, както и с предвиденото по стълб 3 – *Изграждане на благосъстояние,* конкретно с приоритетна област 9 – *Хора и умения*, и предвиденото по стълб 4 – *Укрепване на региона*, конкретно с приоритетна област 11 – *Сигурност*.

В съответствие с Европейската стратегия за Дунавския регион, изведената на първо място от заинтересованите страни **стратегическа цел** за развитие на Община Пловдив - *Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината и прилагане принципите на кръговата икономика* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, отговарят на два от стълбовете и на четири от приоритетните области на стратегията за макро-региона, а именно: стълб 1 – *Свързан регион*, конкретно на приоритетна област 2 – *Устойчива енергия* и стълб 2 – *Защитена околна среща* и трите приоритетни области по него – *Качество на водите, Рискове от околната среда и Биоразнообразие, озеленяване и качество на атмосферния въздух и почвите.*

Изведената на второ място **стратегическа цел** - *Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, съответно отговарят на три от стълбовете и на пет от приоритетните области на стратегията за макро-региона, а именно: стълб 1 – *Свързан регион*, конкретно на приоритетна област 2 – *Устойчива енергия*, стълб 3 – *Изграждане на благосъстояние*, конкретно с приоритетна област 7 – *Общество на знанието* и приоритетна област 8 – *Конкурентоспособност и предприятия*, и стълб 4 – *Укрепване на региона*, конкретно с двете приоритетни области – 10 *Институционален капацитет и сътрудничество* и 11 *Сигурност*.

Изведената на трето място **стратегическа цел** - *Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, от своя страна отговарят на два от стълбовете и на два от приоритетните области на стратегията за макро-региона, а именно: стълб 1 – *Свързан регион*, конкретно на приоритетна област 2 – *Култура и туризъм* и стълб 3 – *Изграждане на благосъстояние*, конкретно с приоритетна област 9 – *Хора и умения.*

Съответствие на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. със стратегическите цели и мерки <u>на национално ниво спрямо Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (Версия 1.4. – 15.10.2021 г.)</u>

В съответствие с четирите стълба и дванадесетте мерки, предвидени по тях в Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУ), изведеният на първо място чрез прилагане на подхода „отдолу-нагоре“Вариант 1 за **Визия** за развитие на Община Пловдив – *МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИЧЕСКИ И КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР С ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ* – съчетава във формулировката си ключови думи, комбиниращи, обединяващи и отговарящи на предвиденото по всичките четири стълба на Националния план, както и на съответните мерки по тях, а именно:

- ***Международен*** – асоциира се с предвиденото по стълб 3 на плана – *Свързана България,* конкретно с двете мерки – *Транспортна и цифрова свързаност*;
- ***Икономически и културен център*** – асоциира се с предвиденото по стълб 1 – *Иновативна България,* конкретно с двете мерки – *Научни изследвания и иновации* и *Интелигентна индустрия*, както и с предвиденото по стълб 2 – *Зелена България,* конкретно с мярка – *Нисковъглеродна икономика,* предвиденото по стълб 3 – *Свързана България*, конкретно с мярка – *Местно развитие*, и предвиденото по стълб 4 – *Справедлива България*, конкретно с мярка – *Бизнес среда.*
- ***С високо качество на живот*** - асоциира се с предвиденото по стълб 1 – *Иновативна България*, конкретно с мярка – *Образование и умения*, както и с предвиденото по стълб 2 – *Зелена България,* конкретно с мярка – *Биоразнообразие*, и предвиденото по стълб 4 – *Справедлива България*, конкретно с двете мерки – *Социално включване и Здравеопазване*.

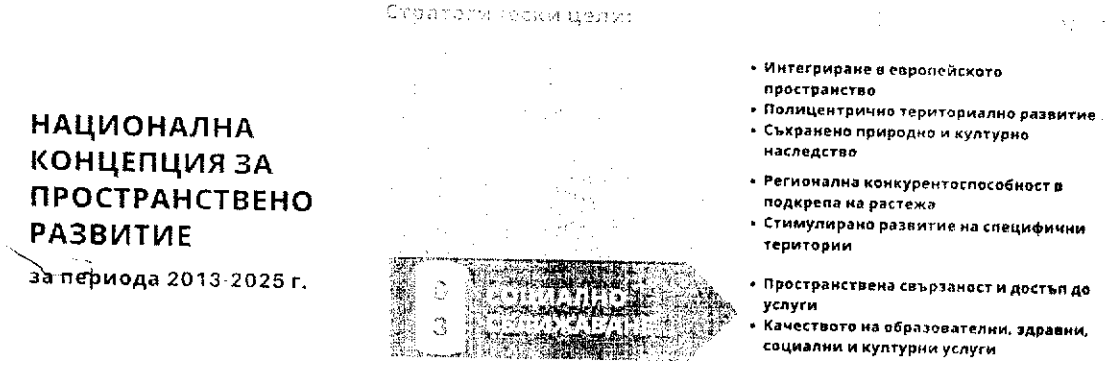
В съответствие с Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (Версия 1.4. – 15.10.2021 г.), изведената на първо място от заинтересованите

страни **стратегическа цел** за развитие на Община Пловдив - *Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината и прилагане принципите на кръговата икономика* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането ѝ, отговарят на три от стълбовете и на четири от мерките на НПВУ, а именно: стълб 2 – *Зелена България*, конкретно на мярка – *Биоразнообразие*, стълб 3 – *Свързана България*, конкретно на мярка – *Местно развитие* и стълб 4, конкретно на двете мерки – *Социално включване и Здравеопазване*.

Изведената на второ място **стратегическа цел** - *Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането ѝ, съответно отговарят на четирите стълба и на шест от мерките на НПВУ, а именно: стълб 1 – *Иновативна България*, конкретно с двете мерки – *Научни изследвания и иновации* и *Интелигентна индустрия*, както и с предвиденото по стълб 2 – *Зелена България*, конкретно с мярка – *Нисковъглеродна икономика*, стълб 3 – *Свързана България*, конкретно с двете мерки – *Транспортна и цифрова свързаност*, и предвиденото по стълб 4 – *Справедлива България*, конкретно с мярка – *Бизнес среда*.

Изведената на трето място **стратегическа цел** - *Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането ѝ, от своя страна отговарят на два от стълбовете и на две от мерките на НПВУ, а именно: стълб 1 – *Иновативна България*, конкретно с мярка – *Образование и умения* и стълб 3 – *Свързана България*, конкретно на мярка – *Местно развитие*.

Съответствие на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. със стратегическите и специфични цели на ниво национална политика за пространствено развитие (Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г.)

В съответствие с трите стратегически и седемте специфични цели на актуализираната Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (АНКПР), изведеният на първо място чрез прилагане на подхода „отдолу-нагоре"Вариант 1 за **Визия** за развитие на Община Пловдив – *МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИЧЕСКИ И КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР С ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ* – съчетава във формулировката си ключови думи, комбиниращи, обединяващи и отговарящи на предвиденото по всичките цели на националната политика за пространствено планиране, а именно:

- ***Международен*** – асоциира се с предвиденото по стратегическа цел 1 на националната концепция – *Териториално сближаване,* конкретно с предвиденото по специфична цел – *Интегриране в европейското пространство*;
- ***Икономически и културен център*** – асоциира се с предвиденото по стратегическа цел 1 на националната концепция – *Териториално сближаване,* конкретно с двете специфични цели – *Полицентрично териториално сближаване и Съхранено природно и културно наследство*, както и с предвиденото по стратегическа цел 2 – *Икономическо сближаване,* конкретно със специфична цел – *Регионална конкурентоспособност в подкрепа на растежа.*
- ***С високо качество на живот*** - асоциира се с предвиденото по стратегическа цел 2 на националната концепция – *Икономическо сближаване*, конкретно със специфична цел – *Стимулирано развитие на специфични територии*, както и с предвиденото по стратегическа цел 3 – *Социално сближаване,* конкретно с двете специфични цели – *Пространствена свързаност и достъп до услуги и Качеството на образователни, здравни, социални и културни услуги.*

В съответствие с АНКПР, изведената на първо място от заинтересованите страни **стратегическа цел** за развитие на Община Пловдив - *Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината и прилагане принципите на кръговата икономика* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, отговарят и на трите стратегически цели на Националната концепция, и в частност, на пет от специфичните й цели, а именно: стратегическа цел 1 – *Териториално сближаване*, конкретно на двете специфични цели – *Интегриране в европейското пространство и Съхранено природно и културно наследство*, стратегическа цел 2 – *Икономическо сближаване*, конкретно на специфична цел – *Стимулирано развитие на специфични територии* и стратегическа цел 3 – *Социално сближаване*, конкретно на двете специфични цели – *Пространствена свързаност и достъп до услуги и Качеството на образователни, здравни, социални и културни услуги*[7].

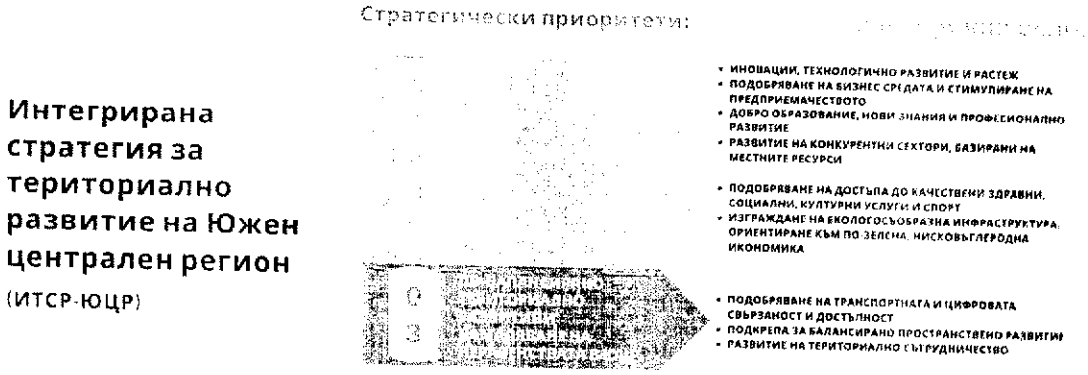
Изведената на второ място **стратегическа цел** - *Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, отговарят също и на трите стратегически цели на националната концепция, и в частност, на три от специфичните й цели, а именно:

[7] За повече детайли спрямо съответствието с конкретни приоритети за реализирането на специфичните цели на АНКПР, виж т. 4.2.1. от ЧАСТ IV на ПИРО.

стратегическа цел 1 – *Териториално сближаване*, конкретно на специфична цел – *Полицентрично териториално развитие*, стратегическа цел 2 – *Икономическо сближаване*, конкретно на специфична цел – *Регионална конкурентоспособност в подкрепа на растежа* и стратегическа цел 3 – *Социално сближаване*, конкретно на специфична цел – *Пространствена свързаност и достъп до услуги*[8].

Изведената на трето място **стратегическа цел** - *Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, от своя страна отговарят на две стратегически цели на националната концепция, и в частност, на три от специфичните й цели, а именно: стратегическа цел 1 – *Териториално сближаване*, конкретно на специфична цел – *Съхранено природно и културно наследство* и стратегическа цел 3 - *Социално сближаване*, конкретно на двете специфични цели – *Пространствена свързаност и достъп до услуги и Качеството на образователни, здравни, социални и културни услуги*[9].

Съответствие на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. със стратегическите приоритети и специфични цели на регионално ниво (Интегрирана стратегия за териториално развитие на Южен централен район)

В съответствие с трите стратегически приоритета и деветте специфични цели на Интегрираната стратегия за териториално развитие на Южен централен район (ИТСР-ЮЦР), изведеният на първо място чрез прилагане на подхода „отдолу-нагоре“ Вариант 1 за **Визия** за развитие на Община Пловдив – *МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИЧЕСКИ И КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР С ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ* – съчетава във

[8] За повече детайли спрямо съответствието с конкретни приоритети за реализирането на специфичните цели на АНКПР, виж т. 4.2.1. от ЧАСТ IV на ПИРО.
[9] Вж. бележката по-горе.

формулировката си ключови думи, комбиниращи, обединяващи и отговарящи на предвиденото по всичките цели и приоритети на регионалната стратегия, а именно:

- ***Международен*** – асоциира се с предвиденото по стратегически приоритет 3 на ИТСР-ЮЦР – *По-балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата в ЮЦР,* конкретно с предвиденото по специфична цел 3.3. – *Развитие на териториалното сътрудничество*;
- ***Икономически и културен център*** – асоциира се с предвиденото по стратегически приоритет 1 на ИТСР-ЮЦР – *Засилване на конкурентните позиции на ЮЦР чрез инвестиции във факторите на растеж,* конкретно с двете специфични цели – *1.1. Иновации, технологично развитие и растеж и 1.2. Подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството,* както и с предвиденото по стратегически приоритет 2 – *Подобряване на социалната и екологичната среда на ЮЦР,* конкретно със специфична цел *2.2. – Изграждане на екологосъобразна инфраструктура, ориентиране към по-зелена, нисковъглеродна икономика.*
- ***С високо качество на живот*** - асоциира се с предвиденото по стратегически приоритет 1 на ИТСР-ЮЦР – *Засилване на конкурентните позиции на ЮЦР чрез инвестиции във факторите на растеж,* конкретно със специфична цел 1.3. – *Добро образование, нови знания и професионално развитие*, както и с предвиденото по стратегически приоритет 2 – *Подобряване на социалната и екологичната среда на ЮЦР,* конкретно с двете специфични цели – *2.1. Подобряване на достъпа до качествени здравни, социални, културни услуги и спорт и 2.2. Изграждане на екологосъобразна инфраструктура, ориентиране към по-зелена, нисковъглеродна икономика,* и стратегическа цел 3 – *По-балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата в ЮЦР,* конкретно с двете специфични цели *3.1. Подобряване на транспортната и цифровата свързаност и достъпност и 3.2. Подкрепа за балансирано пространствено развитие*.

В съответствие с ИТСР-ЮЦР, изведената на първо място от заинтересованите страни **стратегическа цел** за развитие на Община Пловдив - *Подобряване на чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината и прилагане принципите на кръговата икономика* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането ѝ, отговарят на два стратегически приоритета на регионалната стратегия, и в частност, на четири от специфичните ѝ цели, а именно: стратегически приоритет 2 – *Подобряване на социалната и екологичната среда на ЮЦР*, конкретно на двете специфични цели – *2.1. Подобряване на достъпа до качествени здравни, социални, културни услуги и спорт и 2.2. Изграждане на екологосъобразна инфраструктура, ориентиране към по-зелена, нисковъглеродна икономика* и стратегическа цел 3 – *По-балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата в ЮЦР,* конкретно на двете специфични цели

3.1. Подобряване на транспортната и цифровата свързаност и достъпност и 3.2. Подкрепа за балансирано пространствено развитие[10].

Изведената на второ място **стратегическа цел** - *Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, отговарят и на трите стратегически приоритета на регионалната стратегия, и в частност, на четири от специфичните й цели, а именно: стратегически приоритет 1 – *Засилване на конкурентните позиции на ЮЦР чрез инвестиции във факторите на растеж,* конкретно на двете специфични цели – *1.1. Иновации, технологично развитие и растеж и 1.2. Подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството,* стратегически приоритет 2 – *Подобряване на социалната и екологичната среда на ЮЦР,* конкретно на специфична цел *2.2. – Изграждане на екологосъобразна инфраструктура, ориентиране към по-зелена, нисковъглеродна икономика* и стратегическа цел 3 – *По-балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата в ЮЦР,* конкретно на специфична цел *3.3. Развитие на териториалното сътрудничество*[11].

Изведената на трето място **стратегическа цел** - *Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост* – както и **двата приоритета**, предвидени за постигането й, от своя страна отговарят на два стратегически приоритета на регионалната стратегия, и в частност, на две от специфичните й цели, а именно: стратегически приоритет 1 – *Засилване на конкурентните позиции на ЮЦР чрез инвестиции във факторите на растеж,* конкретно на специфична цел 1.3. – *Добро образование, нови знания и професионално развитие* и стратегически приоритет 2 – *Подобряване на социалната и екологичната среда на ЮЦР*, конкретно на специфична цел – *2.1. Подобряване на достъпа до качествени здравни, социални, културни услуги и спорт*[12]

На местно ниво, съответствието на дефинираните в ПИРО визия, цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. е осигурено чрез надграждането на вече утвърдените визии на Общината за „***Пловдив - технологична дестинация***“ и „***Пловдив - инвестиционна дестинация***“, предвидено основно чрез мерки за подобряване на иновационния и инвестиционен климат, които могат да бъдат най-общо обособени в две основни направления:

- бизнес развитие, в т.ч. технологична модернизация и трансформация; предприемачество; подобряване на инвестиционния климат и конкурентната среда *за индустриална и устойчива икономическа трансформация, включително енергийна, кръгова и нисковъглеродна трансформация* и

[10] За повече детайли спрямо съответствието на обособените зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) в ПИРО с ИТСР-ЮЦР, виж т. 4.2.1. от ЧАСТ IV на ПИРО.
[11] За повече детайли спрямо съответствието на обособените зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) в ПИРО с ИТСР-ЮЦР, виж т. 4.2.1. от ЧАСТ IV на ПИРО.
[12] Вж. бележката по-горе.

- развитие и надграждане на релевантна научно-изследователска и иновационна екосистема на територията на града *за иновативна и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация* посредством създаване на специализирана инфраструктура, както и осигуряване на необходимите предпоставки и условия за реализиране на НИРД в различни сектори на икономиката; създаване, тестване и внедряване на иновационни модели и нови технологии, в т.ч. и такива, с принос към дигитализацията и Индустрия 4.0.

Очакванията са планираните в ПИРО приоритети и мерки да пробудят допълнителен инвеститорски интерес, най-вече сред високо-технологични компании (от аутомотив сектора) и компании разработчици (ИКТ компании), вкл. и сред аутсорсинг компании.

При определянето на визията за развитие на Общината в ПИРО е осигурена и приемственост с визията за историята, вековните традиции и развитието на града от предходния програмен период, , дефинирана в ИПГВР 2014-2020 г., изразяваща се в: ***„ПЛОВДИВ, ДРЕВЕН И ВЕЧЕН" – модерен и просперираш административен, университетски, икономически и културен център на Южен централен район; град с реализиран научен потенциал; град с достойно представени културно наследство и съвременно изкуство - предпочитана европейска туристическа дестинация; град с динамична, конкурентоспособна икономика, базирана на знанието и новите технологии; град, осигуряващ сигурност, привлекателна жизнена среда и високо качество на живот, равнопоставеност и шанс за всички; място, където младите хора виждат своето бъдеще".*** Спрямо нея, възприетият Вариант 1 за **Визия** за развитие на Община Пловдив за новия период 2021-2027 г. – *МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИЧЕСКИ И КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР С ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ* – от една страна, е с по-стегната, ясна и фокусирана структура, от друга страна, съчетава във формулировката си ключови думи, комбиниращи, обединяващи и осигуряващи приемственост и надграждане на визията за предходния период 2014-2020 г., а именно:

- ***Международен*** – асоциира се, обединява и осигурява приемственост и надграждане на действащата визия за развитие на Общината спрямо формулировката – *предпочитана европейска туристическа дестинация*;
- ***Икономически и културен център*** – асоциира се, обединява и осигурява приемственост и надграждане на действащата визия за развитие на Общината спрямо формулировката – *модерен и просперираш административен, университетски, икономически и културен център на Южен централен район; град с реализиран научен потенциал; град с достойно представени културно наследство и съвременно изкуство; град с динамична, конкурентоспособна икономика, базирана на знанието и новите технологии;*
- ***С високо качество на живот*** - асоциира се, обединява и осигурява приемственост с действащата визия за развитие на Общината спрямо формулировката – *град, осигуряващ сигурност, привлекателна жизнена среда и високо качество на живот, равнопоставеност и шанс за всички; място, където младите хора виждат своето бъдеще.*

2.3. Визия за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Визията за развитието на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. дава характеристиките на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. Тя отразява перспективите пред регионалното и пространственото развитие на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори, като отчита възможностите за преодоляване на различията между районните градски територии.

При определянето на визията за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. е приложен **комплексен подход**, като са взети предвид:

- идентифицираните съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на Община Пловдив в резултат на проведените секторни анализи на територията[13], както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа[14];
- възгледите, идеите и ключовите думи за дефиниране на визия, цели и приоритети за развитие на Общината за периода 2021-2027 г., изведени от заинтересованите страни по време на проведените тематични фокус групи[15];
- резултатите от проведеното анкетно проучване сред гражданите[16] и
- осигуряването на съответствие на визията, целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив със стратегическата рамка на европейско, макро-регионално, национално, регионално и местно ниво[17].

На база посочения инструментариум и чрез прилагане на подхода „отдолу-нагоре", избраната визия за развитието на Община Пловдив до 2027 г. е:

Тя отразява кратко, ясно и фокусирано възгледите, идеите и най-общо представата на заинтересованите страни на територията (гражданите, бизнеса, институциите/ организациите и публичната администрация), за желаното състояние и очаквания прогрес спрямо икономиката, физическата среда и обществените отношения. Избраната визия представя действителните потребности на жителите на града за развитие на

---

[13] Представени в ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЪОТВЕТНАТА ОБЩИНА на ПИРО

[14] Представени в РАЗДЕЛ XIV. SWOT-анализ на ПИРО

[15] Представен Доклад с анализ на резултатите от работата със заинтересованите страни – проведени тематични фокус групи (Приложение № III.7.)

[16] Представен Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение за визия, цели и приоритети при подготовката на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г (пето анкетно проучване) – Приложение № III.5.

[17] Представени по-горе в т. 2.2. на ЧАСТ II. на ПИРО

ключови икономически и социални сектори, както и тяхното желание за пространствена и естетическа промяна в жизнената среда, водеща до повишаване качеството на живот. Тя очертава стратегическите цели и приоритети на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. и по този начин осъществява взаимообвързаност и подкрепа на аргументацията за обособяването и приоритизирането на зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие), където предвидените мерки и бъдещите интервенции ще донесат най-голяма възвръщаемост на вложените средства и оптимално устойчиви ползи за обществото.

В резултат на приложения комплексен подход при дефинирането на визията за развитие на Общината за периода 2021-2027 г., тя може да бъде определена като **постижима и реалистична**. Тя е в съответствие със стратегическата рамка на европейско, макрорегионално, национално, регионално и местно ниво; осигурено е гражданското участие в процеса на формулиране и разработване на местната политика чрез изпълнение на набор от подходящи мерки и действия, от където, е приложен и подхода „отдолу-нагоре"; базирана е на проведени секторни анализи и SWOT-анализ, и на последно, но не и по значение място, осигурява приемственост с предходната визия за развитие на Общината за периода 2014-2020 г., историята и вековните традиции на град Пловдив.

Визията очертава най-широката рамка в която ще се насочат усилията за развитието на Община Пловдив в периода 2021-2027 г., а именно: *развитие на Община-град Пловдив и утвърждаването й като МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИЧЕСКИ И КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР С ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ.*

2.4. Цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Приложеният при определянето на визията за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. **комплексен подход** паралелно е приложен и при определянето на стратегическите цели и приоритети, таргетирани за постигането й, като са взети предвид:

- идентифицираните съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на Общината в резултат на проведените секторни анализи на територията и SWOT-анализа;
- възгледите, идеите и ключовите думи за дефиниране на цели и приоритети за развитие на Общината за периода 2021-2027 г., изведени от заинтересованите страни по време на проведените тематични фокус групи чрез прилагане на интерактивен подход и изпълнение на задачата **Дърво на проблемите**[18];
- апробиране на резултатите чрез прилагане на ***подхода „отдолу-нагоре"*** в работата със заинтересованите страни и провеждане на анкетно проучване сред гражданите[19];

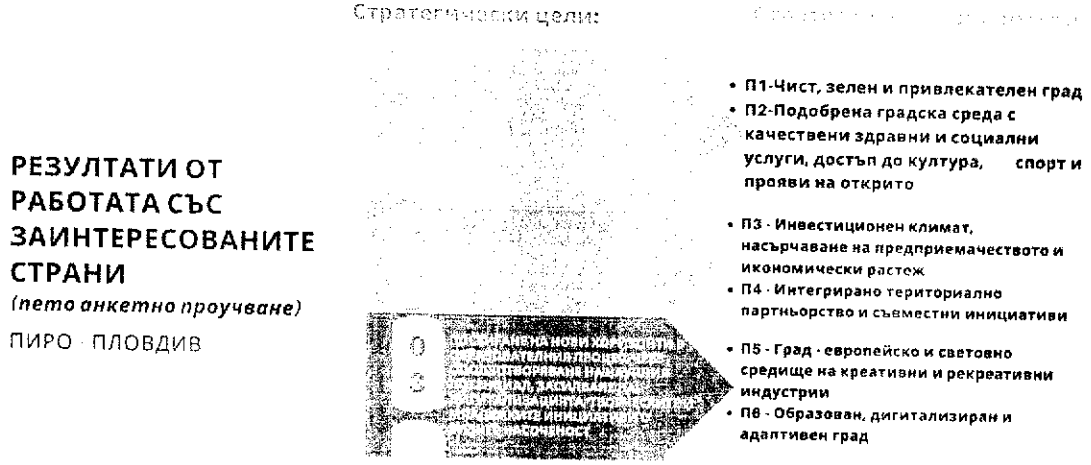
[18] Представен Доклад с резултатите от работата със заинтересованите страни – проведени тематични фокус групи (Приложение №....).

[19] Представен Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение за визия, цели и приоритети при подготовката на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г (пето анкетно проучване) – Приложение № III.7.

- осигуряване на съответствие при определянето на целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. със стратегическата рамка на европейско, макро-регионално, национално, регионално и местно ниво[20].

В допълнение, при планирането на регионалното и пространственото развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. е използван и **интегриран подход**, при който целите и приоритетите са съгласувани и предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, районирането на града и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, образование, хуманно здравеопазване и социална работа, туризъм, в частност, базиран на културно-историческото наследство и други релевантни), залегнали в устройствения план за развитие на територията.

Като резултат от приложените комплексен и интегриран подходи, в т.ч. и работата със заинтересованите страни при подготовката на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., изведените **три стратегически цели и шест стратегически приоритета** (по два приоритета, релевантни към всяка цел) за развитието на града са представени в следната схема:

Подредбата и последователността на стратегическите цели са определени на база степенуването им от гражданите по степен на релевантност/съответствие към избраната визия за развитие на града, и класирането им по значимост сред пет предложени дефиниции на стратегически цели. Същевременно, определянето на дадена стратегическа цел като първа или трета не определя приоритетността на целта спрямо реализацията ѝ, нито степента ѝ на принос към местното развитие на обществото и икономиката. И трите стратегически цели, включително стратегическите приоритети по тях, са определени с **еднаква тежест и релевантност** спрямо желаната посока на развитие на града, очертавайки и допринасяйки към различните сфери и прояви, както на икономически, така и на социален местен просперитет. Оттук, и трите стратегически цели в интегритета и единството си, прилагайки холистичен подход, при реализация на

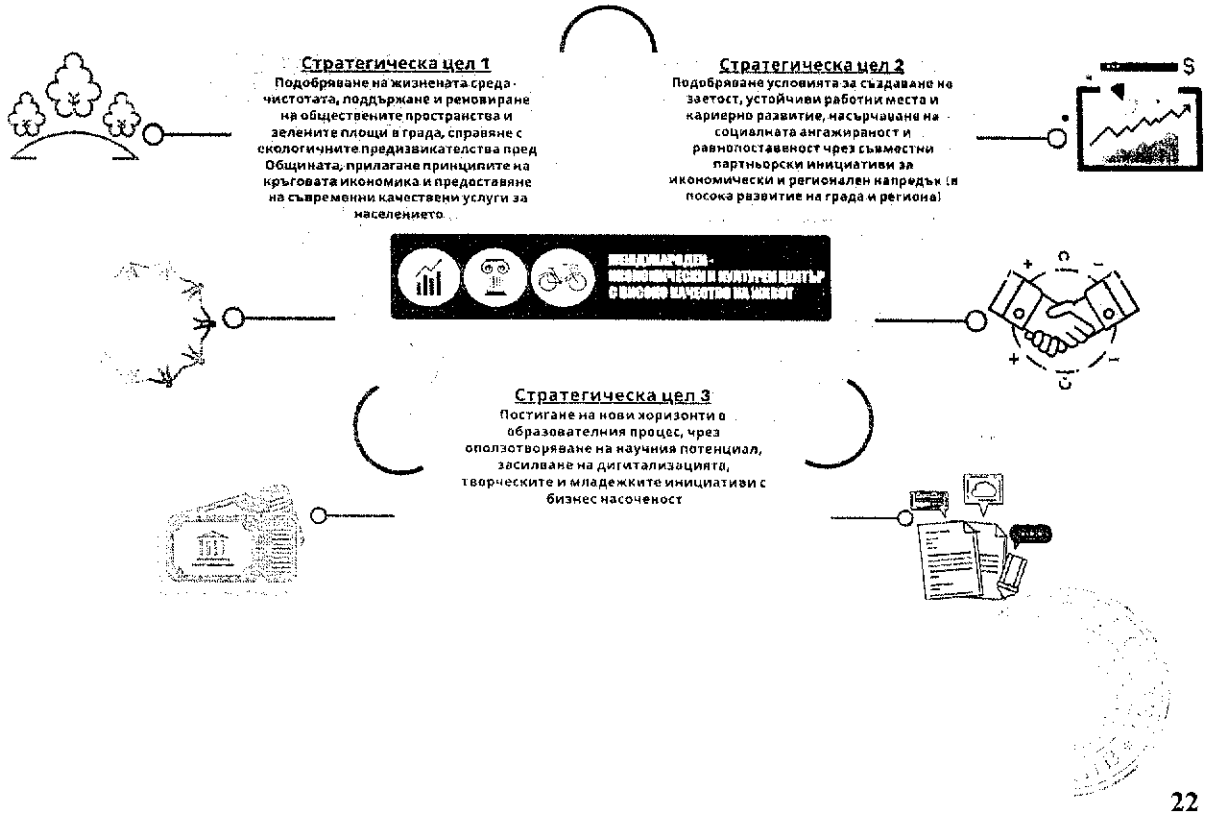
[20] Представени по-горе в т. 2.2. на ЧАСТ II. на ПИРО.

определените по всяка от тях по два стратегически приоритета, ведно с предвидените по тях мерки съвкупно ще допринесат за достигане до желаната визия за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. - *МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИЧЕСКИ И КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР С ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ.*

В допълнение, в резултат на осъществена предварителна оценка на ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2027 г. и отправени препоръки, с оглед прецизиране и по-голяма обвързаност между формулировките на съответните стратегически цели и приоритети по тях, частично са преформулирани първите две стратегически цели в посока допълване на текстове, и по-конкретно: Стратегическа цел №1 е дефинирана като „*Подобряване на жизнената среда - чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината, прилагане принципите на кръговата икономика и предоставяне на съвременни качествени услуги за населението*“, а Стратегическа цел №2 – „*Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност чрез съвместни партньорски инициативи за икономически и регионален напредък (в посока развитие на града и региона)*“. Промени по формулировката на стратегическа цел №3 не са препоръчани в Доклада от предварителната оценка на ПИРО на община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Горе-изложената взаимообвързаност между визията, целите и приоритетите за развитие на община Пловдив за периода 2021-2027г. визуално е представено в следващите две схеми:

Визия, цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

СЦ 1

Приоритет 1. Чист, зелен и привлекателен град

Приоритет 2. Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито

СЦ 2

Приоритет 3. Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж

Приоритет 4. Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи

СЦ 3

Приоритет 5. Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии

Приоритет 6. Образован, дигитализиран и адаптивен град

В резултат на приложения комплексен подход при определянето на стратегическите цели и приоритети за развитието на Община Пловдив в периода 2021-2027 г., и по конкретно, при отчитане на резултатите от проведените секторни анализи на територията и SWOT-анализа, същите са определени така, че да отразяват в оптимална степен идентифицираните местни съществени силни страни, възможности и потенциали за развитие на Общината, както и да се съсредоточават върху решаването на конкретни проблеми на общината, която корелация е представена в следващата Таблица 2.4.1.

Таблица 2.4.1. ***Корелация между определените стратегически цели и приоритети за развитие на Община Пловдив в периода 2021-2027 г., местните потенциали за развитие и решаването на конкретни проблеми на Общината***

Стратегическа цел	Приоритет	Местни потенциали за развитие на Община-град Пловдив	Решаване на конкретни проблеми на Общината
Стратегическа цел 1 *„Подобряване на жизнената среда - чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината, прилагане принципите на кръговата икономика и предоставяне на съвременни качествени услуги за населението“*	Приоритет 1 *„Чист, зелен и привлекателен град“*	**Развитие на град Пловдив като чист, зелен и привлекателен град**, и в частност чрез: - развитие на град Пловдив като град с чист въздух и ниски въглеродни емисии (чрез интервенциите в Мярка 1.1.); - развитие на град Пловдив като град с опазено многообразие на местното биологично разнообразие и екосистеми (чрез интервенциите в Мярка 1.2.); - развитие на град Пловдив като устойчиво развиващ се град чрез устойчиво управление на водните ресурси, интервенции срещу климатичните промени, устойчиво управление на отпадъците и кръгова и ниско въглеродна икономика (чрез интервенциите в Мярка 1.3, Мярка 1.4., Мярка 1.5 и Мярка 1.6).	Проблеми, релевантни към околната среда, и в частност, към: - качеството на атмосферния въздух в града, - биологичното разнообразие и екосистемите в града, в т.ч. защитените територии и защитените зони от Националната екологична мрежа (НЕМ)/Натура 2000, - опазването и устойчивото управление на водните ресурси, - смекчаване и адаптация към климатичните промени, - устойчивото управление на отпадъците, - преминаването към кръгова и нисковъглеродна икономика.

Стратегическа цел 1 *„Подобряване на жизнената среда - чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината, прилагане принципите на кръговата икономика и предоставяне на съвременни качествени услуги за населението“*	Приоритет 2 *„Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито“*	**Развитие на град Пловдив като достъпен за всички, с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито**, и в частност: - развитие на град Пловдив като достъпен за всички, с осигурен равен достъп до възможности и здравни услуги за населението (чрез интервенциите в Мярка 2.1.); - развитие на град Пловдив като достъпен за всички, с осигурен равен достъп до възможности и социални услуги за населението, включително за групите в риск и уязвимите малцинствени групи (чрез интервенциите в Мярка 2.2.); - развитие на града като достъпен за всички, с осигурен равен достъп до възможности за практикуване на спорт и физическа активност, вкл. за превенция на здравето (чрез интервенциите в Мярка 2.3.); - развитие на града като оптимално достъпен, пространствено свързан между районите си и с привлекателна среда, осигуряваща	Проблеми, релевантни към предоставянето на населението на съвременни и качествени публични услуги, и в частност, към: - предоставянето на населението на съвременни и качествени здравни и социални услуги, спорт, рекреация (отдих) и прояви на открито, - подобряване достъпа и пространствената свързаност в градска среда чрез съответните идентифицирани проблеми и необходимите за решаването им интервенции в пътна и улична мрежа, изграждане на нови пътни връзки и кръстовища, изграждане на мрежа от паркинги, облагородяване на междублокови пространства и обновяване на детски площадки.

		благоденствие на населението (чрез интервенциите в Мярка 2.4.)	
Стратегическа цел 2 *„Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност чрез съвместни партньорски инициативи за икономически и регионален напредък (в посока развитие на града и региона)“*	Приоритет 3 *„Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж“*	**Развитие на град Пловдив като иновативен, високотехнологичен притегателен център за инвестиции и реализиране на бизнес инициативи**, и в частност чрез: - икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат в Община Пловдив (чрез интервенциите в Мярка 3.1.); - развитие на град Пловдив като притегателен център за стартиращи предприятия и реализиране на бизнес инициативи (чрез интервенциите в Мярка 3.2)	Проблеми, релевантни към относително бавния темп на иновативна и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация на местната икономика, и в частност, към: - дигитализацията на местната икономика, - НИРД и иновациите, насочени към местен икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат, - проблеми, свързани с развитието и интернационализацията на местната предприемаческа екосистема.
Стратегическа цел 2 *Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност чрез съвместни партньорски инициативи за*	Приоритет 4 *„Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи“*	**Развитие на град Пловдив като регионален лидер по линия на икономическо развитие, инвестиционен и бизнес климат на базата на оползотворените местни потенциали и ресурси**, и в частност чрез реализиране на интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) за: - подобряване транспортната свързаност с агломерационния център на ниво 2 в подкрепа на	Решаване на общи проблеми на регионално и национално ниво, и в частност, по линия на: - транспортна свързаност и достъпност; - трудова миграция, разширяване границите на града и жилищна политика; - терени, бизнес зони и икономически потенциал за развитие, включително чрез трансфер на технологии в посока реализиране на НИРД и иновации; - регионален брандинг на целогодишна 4-сезонна туристическа дестинация с висока

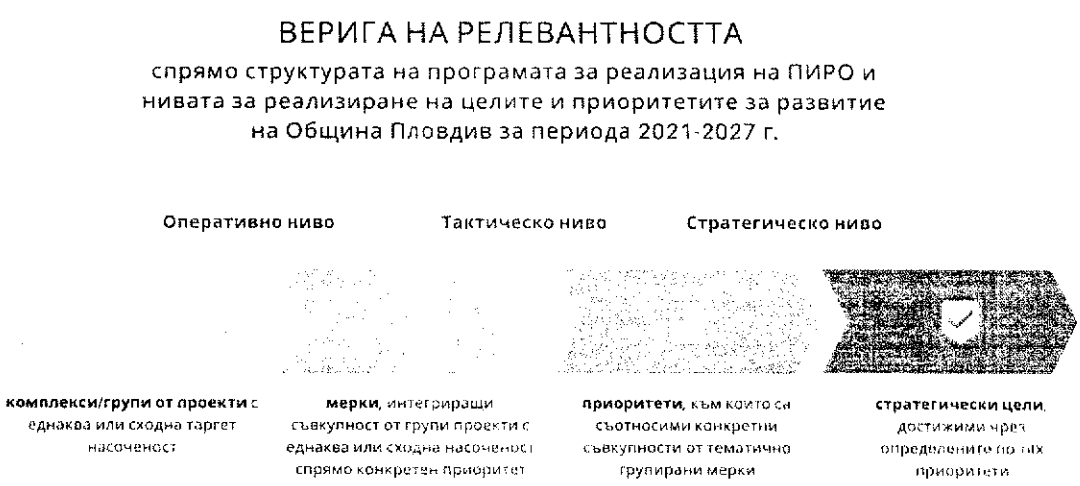
икономически и регионален напредък (в посока развитие на града и региона)"		икономическото развитие и трудовата миграция в региона (чрез интервенциите в Мярка 4.1.); - осигуряване на интермодална свързаност с национално значение (чрез интервенциите в Мярка 4.2); - оползотворяване на туристическия потенциал на ниво – регион на базата на българската архитектура и занаятчийство, античното наследство, както и османските бани в България (чрез интервенциите в Мярка 4.3.); - оползотворяване на икономическия и иновационен потенциал на ниво – регион чрез трансфер на технологии в посока развитие на НИРД и иновации, както и чрез съвместни инициативи в сферата на образованието за повишаване на капацитета в посока предоставяне на съвременни, иновативни образователни услуги, отговарящи на търсенето на пазара на труда и в подкрепа осигуряването на необходимите човешки ресурси за икономически растеж на ниво -	добавена стойност на интегрирани туристически продукти; - регионално управление на отпадъците с оглед екологична безопасност и регионално управление на водите.

		регион (чрез интервенциите в Мярка 4.4.); - устойчиво оползотворяване на екологичния потенциал и потенциала на природните ресурси на ниво – регион чрез регионално управление на отпадъците и водите (чрез интервенциите в Мярка 4.5. и Мярка 4.6.).	
Стратегическа цел 3 *„Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост“*	Приоритет 5 *„Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии“*	**Развитие на Община Пловдив като световна дестинация за целогодишен културен туризъм, както и утвърждаването й като град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии**, и в частност чрез: - развитие на град Пловдив като културен и туристически център (чрез интервенциите в Мярка 5.1.); - развитие на град Пловдив като културен и туристически център, базирано на местния потенциал в лицето на културните, креативните и рекреативни индустрии (чрез интервенциите в Мярка 5.2.).	Проблеми, релевантни към: - устойчивото опазване на културно историческото наследство, историческата градска среда и културното многообразие, - трудностите пред разгръщането на потенциала за развитие на креативните и рекреативни местни индустрии; - идентифицирани заплахи и слаби страни във връзка с развитието на туризма.
Стратегическа цел 3 *„Постигане на нови хоризонти в*	Приоритет 6 *„Образован, дигитализиран и адаптивен град“*	**Развитие на град Пловдив като град на високообразовани хора, с кадри - в адекватен отговор на нуждите на**	Проблеми, релевантни към предоставянето на качествено предучилищно и училищно

образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост“		**бизнеса - към постигане на нови хоризонти в образователния процес**, и в частност чрез: - развитие на град Пловдив като град на образовано подрастващо население чрез постигане на нови хоризонти в предучилищния образователен процес (чрез интервенциите в Мярка 6.1); - развитието на град Пловдив като град на високообразовани хора, с кадри - в адекватен отговор на нуждите на бизнеса - към постигане на нови хоризонти в училищния образователен процес (чрез интервенциите в Мярка 6.2)	образование на територията на града, и в частност: - необходимост от изграждане на нови сгради за детски градини, както и осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих, физическа активност и културни прояви в местните институции от системата на предучилищното образование; - необходимост от нови институции в системата на училищното образование на Общината за предоставяне на съвременни и иновативни образователни услуги в съответствие с нуждите на пазара на труда; - идентифицирани нужди от ремонт и реконструкция на НУ, ОУ, СУ и ЦПРЛ на територията на Община Пловдив; - идентифицирани нужди от преустройство и оборудване на ОУ, СУ и ЦПРЛ на територията на Общината за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих и/или физическа активност и културни прояви.

2.5. Верига на релевантността и нива за реализиране на целите и приоритетите за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

Достигането до желаните визия, цели и приоритети за развитие на град Пловдив в периода до 2027 г. е планирано да се осъществи чрез комплекс от съотносими мерки с предвидени по всяка от тях конкретни интервенции и дейности под формата на комплекси/групи от проекти, които посредством интегритета и съвкупността си при реализация ще допринесат към таргетираното чрез съответната мярка, реферираща към даден приоритет, а оттам и към постигането на съответната стратегическа цел на ПИРО. Описаното, представено във верига на релевантността има следния вид:

Мерките и интервенциите, по териториален признак, е предвидено да бъдат изпълнени в обособените Зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие)[21].

За достигане до желаната визия за развитие на града в периода 2021-2027 г. чрез определените три стратегически цели условно в структурата на програмата за реализация на ПИРО са обособени **три различни нива**, а именно:

- ***На стратегическо ниво*** – за постигането на стратегическите цели са определени конкретни стратегически приоритети – по два приоритета, релевантни към съответната цел;
- ***На тактическо ниво*** – за реализация на съответните приоритети са определени конкретни мерки, съставляващи цялостен комплекс, посредством интегритета и

[21] Дефинирани в ЧАСТ IV. на ПИРО

съвкупността, на който, ще бъде постигнат съществен принос към таргетираното в съответния приоритет, а оттам и стратегическа цел;

- ***На оперативно ниво*** – за всяка мярка са предвидени конкретни интервенции и дейности под формата на комплекси/групи от проекти, които посредством интегритета и съвкупността си при реализация ще допринесат към таргетираното чрез съответната мярка, а оттам и приоритет и стратегическа цел.

На тази основа, за постигането на всяка от определените три стратегически цели за развитие на Общината за периода 2021-2027 г., по всяка от които са обособени по два стратегически приоритета, за всеки един от тях е предвиден релевантен комплекс от мерки на тактическо ниво, включващ конкретни интервенции и дейности за постигането им, съотносими към отделни групи проекти на оперативно ниво.

По време на проведените публични консултации по райони (общо 6 броя за целева група 2 - местен бизнес, образователни институции, културни институции, социални и здравни институции, НПО, и целева група 3 – граждани), в контекста на дефинираните цели и приоритети за развитието на територията в новия програмен период, бяха представени и обоснованите предложения за мерки и интервенции (комплекси/групи от проекти) към програмата. В резултат на работата със заинтересованите страни и въз основа на подадени заявки за проектна готовност от раойнните администрации и фишове за проектни идеи от гражданите, местния бизнес, различни организации и неправителствения сектор, дефинираните в Приложение № 1 мерки бяха допълнени с получени конкретни проектни предложения.

2.6. Мерки за реализиране на стратегическите цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

2.6.1. Мерки за реализиране на Стратегическа цел 1 и Приоритети 1 и 2 по цел за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

За **Стратегическа цел 1** ***„Подобряване на жизнената среда - чистотата, поддържане и реновиране на обществените пространства и зелените площи в града, справяне с екологичните предизвикателства пред Общината, прилагане принципите на кръговата икономика и предоставяне на съвременни качествени услуги за населението***“:

- по Приоритет 1 „*Чист, зелен и привлекателен град*“ са обособени **шест мерки**, съответно насочени към ключови теми, релевантни най-общо към околната среда, и в частност, към качеството на атмосферния въздух в града, биологичното разнообразие и екосистемите в града, в т.ч. защитените територии и защитените зони от Националната екологична мрежа (НЕМ)/Натура 2000, опазването и устойчивото управление на водните ресурси, смекчаване и адаптация към климатичните промени, устойчивото управление на отпадъците, и не на последно място, допринасящи към

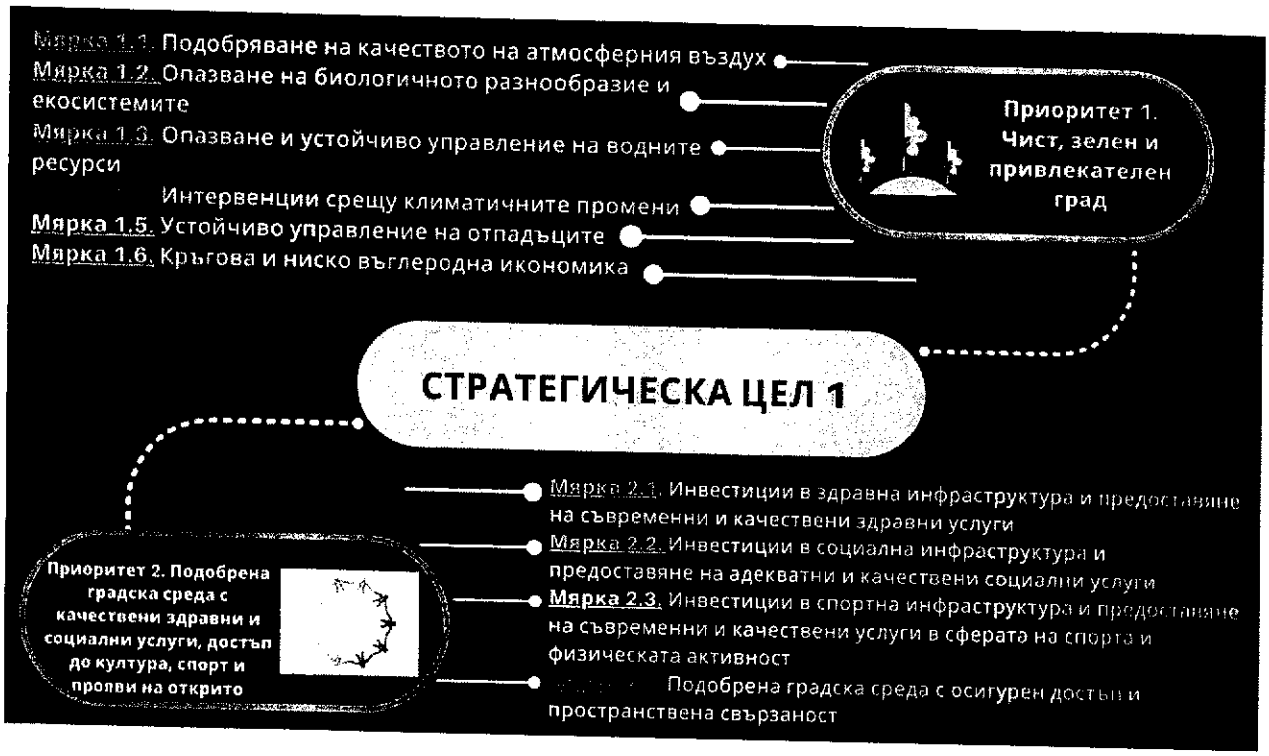
преминаване към кръгова и нисковъглеродна икономика. Групирането на мерките по този стратегически приоритет е с оглед осъществяване на положително въздействие и обединяване на интервенции в посока **развитието на град Пловдив като чист, зелен и привлекателен град**. Мерките в Приоритет 1 са обособени, отчитайки наличните съществени силни страни, възможности и потенциал за развитие на Общината, идентифицирани в резултат на проведените секторни анализи, и в частност, с акцент върху изведеното от екологичния анализ[22], както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа[23];

- по Приоритет 2 „*Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито*" са обособени **четири мерки**, насочени към ключови теми, релевантни за създаване и надграждане на необходимите предпоставки, условия и инфраструктура за предоставяне на населението на съвременни и качествени публични услуги, в т.ч.: здравни и социални услуги, спорт, рекреация (отдих) и прояви на открито, мерки за подобряване достъпа и пространствената свързаност в градска среда чрез интервенции в пътна и улична мрежа, изграждане на нови пътни връзки и кръстовища, изграждане на мрежа от паркинги, облагородяване на междублокови пространства и обновяване на детски площадки. Всички мерки са с очакван синергичен ефект за постигане на положително въздействие в посока **развитието на град Пловдив като достъпен за всички, с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито**. Мерките в Приоритет 2 са обособени, отчитайки наличните съществени силни страни, възможности и потенциал за развитие на Общината, идентифицирани в резултат на проведените секторни анализи, и в частност, с акцент върху изведеното от анализа на социалната сфера, анализа на състоянието и развитието на съществуващата на територията инфраструктура [24], както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа[25].

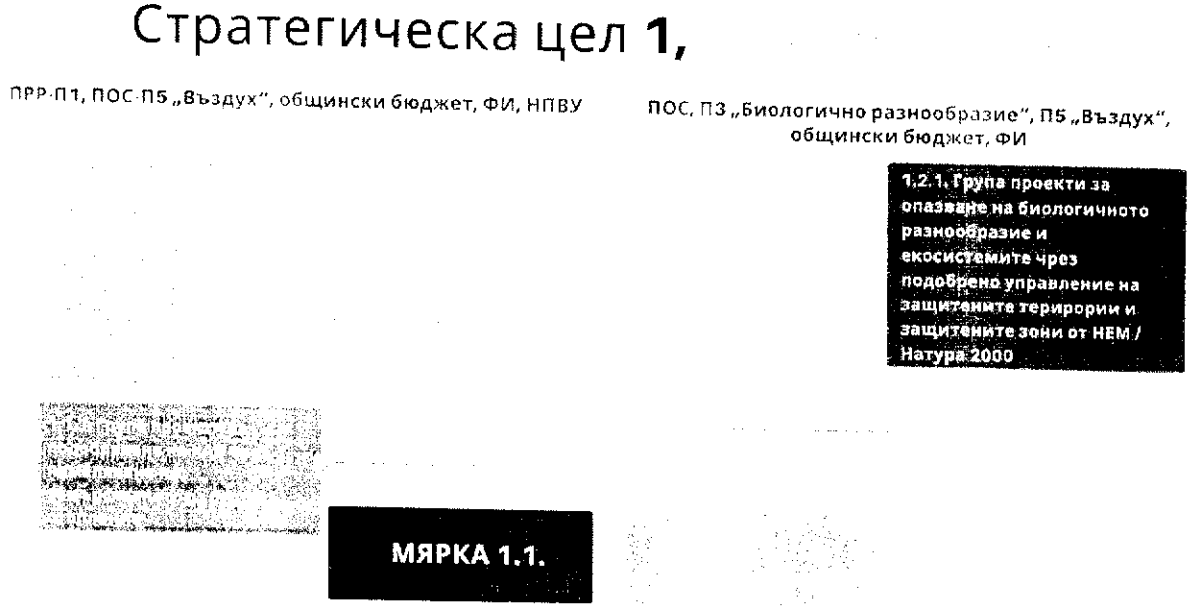
Посоченото е представено визуално в следната схема:

---

[22] Представен в ЧАСТ I на ПИРО, РАЗДЕЛ VI. Екологично състояние и рискове – условия и предпоставки за развитие на зелена Община Пловдив и Пловдив – балансиран град с повишено качество на живот.
[23] Представен в РАЗДЕЛ XIV. SWOT-анализ
[24] Представени в ЧАСТ I на ПИРО, съответно, РАЗДЕЛ IV. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси – условия и предпоставки за развитие на справедлива Община Пловдив и Пловдив – град с равен достъп до услуги и възможности и РАЗДЕЛ V. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията - условия и предпоставки за развитие на свързана Община Пловдив и Пловдив – метрополисен град
[25] Представен в РАЗДЕЛ XIV. SWOT-анализ

На тактическо и оперативно ниво, конкретните шест мерки, съставляващи цялостен комплекс, посредством интегритета и съвкупността на който ще бъде постигнат съществен принос към таргетираното в Приоритет 1, а оттам и в постигането на Стратегическа цел 1, са представени визуално в следващите три схеми със съответните идентифицирани, релевантни към всяка мярка конкретни интервенции, източници на финансиране и дейности под формата на групи проекти.

В **Мярка 1.1.** ***Подобряване на качеството на атмосферния въздух*** са предвидени следните три интервенции, адресирани чрез групи проекти за подобряване на качеството на атмосферния въздух в града, а именно:

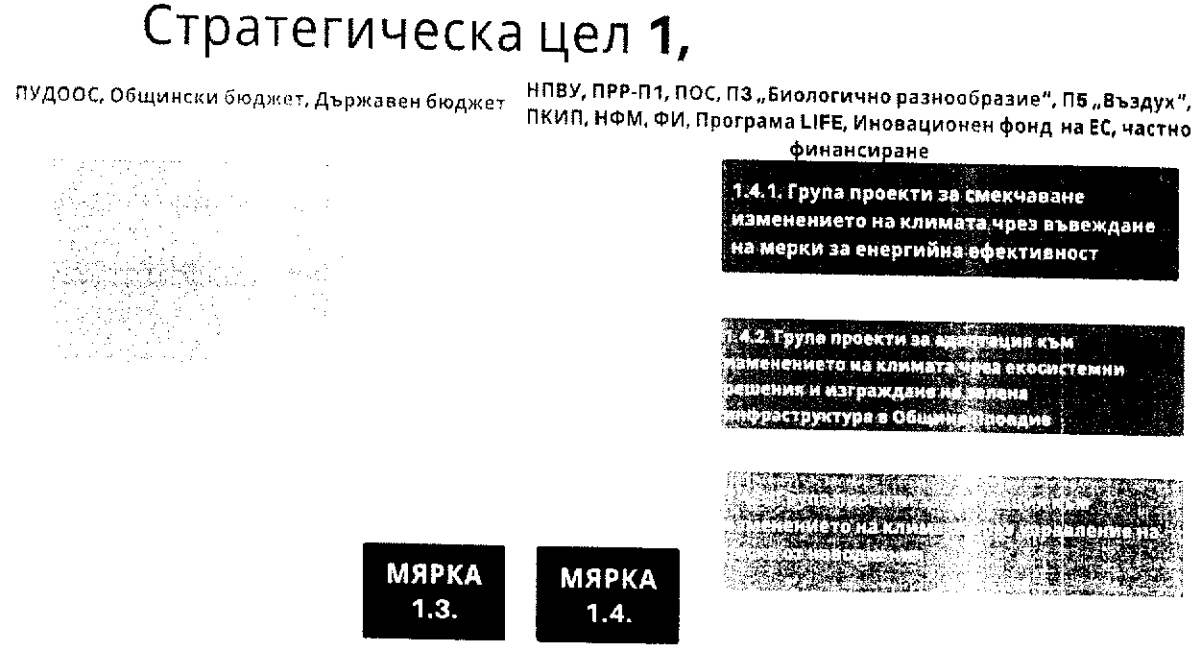
- ***1.1.1. Проект за Интегриран градски транспорт (ИГТ) на гр. Пловдив*** – в интегрирания, хоризонтален проект са предвидени дейности и инвестиции в компоненти на ИГТ, сред които: изграждане и реконструкция на транспортна инфраструктура и зелена инфраструктура покрай основните булеварди, и реконструкция на уличното залесяване (защитно залесяване и/или реконструкция на улично залесяване/зелени клинове); изграждане на мрежа от буферни паркинги и гаражи за оптимизация на автомобилния трафик по линия на ИГТ; доставка на подвижен състав (нови електрически автобуси), ново автобусно депо и инфраструктурата към тях (в т.ч. зарядни станции); Интелигентна транспортна система (ИТС) - Компонент 1 - надграждане на системата за управление и контрол на транспорта и трафика и Компонент 2 - осъвременяване на електронната система за таксуване на пътници в градския транспорт; изграждане на осветление, пешеходни пътеки и велоалеи по протежение на транспортната инфраструктура, част от ИГТ, и допълнителен компонент на ИГТ;
- ***1.1.2. Група проекти за намаляване замърсяването на въздуха и въглеродните емисии чрез въвеждане на зони с ниски емисии и осъществяване на мониторинг и контрол на КАВ*** - в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции, свързани с въвеждането на зони с ниски емисии на територията на община Пловдив, изграждане на инфраструктура за зареждане на електромобили и повишаване на капацитета на общинската администрация за собствен мониторинг и контрол на КАВ;
- ***1.1.3. Група проекти за подобряване на КАВ чрез намаляване на замърсяването от битово отопление*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции за поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво в домакинствата; въвеждане на финансови стимули за замяна на печките за отопление с екосертифицирани печки и печки на пелети; стимулиране ползването на алтернативни екосъобразни енергийни източници /т.н. зелена енергия/, вкл. и използване на покривните пространства на сградите, и други съотносими.

В **Мярка 1.2.** ***Опазване на биологичното разнообразие и екосистемите*** са предвидени две групи интервенции, обединени в две групи проекти, релевантни към опазването на биоразнообразието и екосистемите в града, а оттам и оползотворяване на потенциала им за развитието на града, а именно:

- ***1.2.1. Група проекти за опазване на биологичното разнообразие и екосистемите чрез подобрено управление на защитените терирории и защитените зони от НЕМ / Натура 2000*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции за изпълнение на мерки от Плановете за управление на природни забележителности на територията на града; актуализация на Планове за управление на защитени територии; изпълнение на мерки за подобряване на благоприятния природозащитен

статус на видове и местообитания от Националната приоритетна рамка за Натура 2000 на територията на защитените зони в Община Пловдив, и цифровизация и георефериране на дейности, свързани с управлението на защитени територии и зони от Националната екологична мрежа, и други съотносими;

- ***1.2.2. Група проекти за управление на популациите на бездомни животни и съпътстващите здравни и ветеринарни рискове*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции за изграждане на нов общински многоцелеви зоо-комплекс и други съотносими.

В Мярка 1.3. *Опазване и устойчиво управление на водните ресурси* е предвидена една група проекти, релевантни към опазването и устойчивото управление на водните ресурси, в т.ч. водоснабдителни мрежи и системи, рефлектиращи върху качеството на питейната вода, и канализационни системи, рефлектиращи върху отвеждането и пречистването на отпадъчни и дъждовни води, а оттам и предоставянето на качествени комунални услуги на населението на града, както и опазване на околната среда, а именно:

- ***1.3.1. Група проекти за намаляване загубите на питейна вода, съхраняване на водните ресурси и опазване на околната среда*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции за подмяна на водопроводи[26], както и дейности и инвестиции за реконструкция на улични канали.

В **Мярка 1.4.** ***Интервенции срещу климатичните промени*** са предвидени общо три групи интервенции, които условно могат да бъдат обособени в две категории: интервенции, насочени към *смекчаване* изменението на климата и интервенции за

[26] Детайлно посочени в Приложение 1 – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

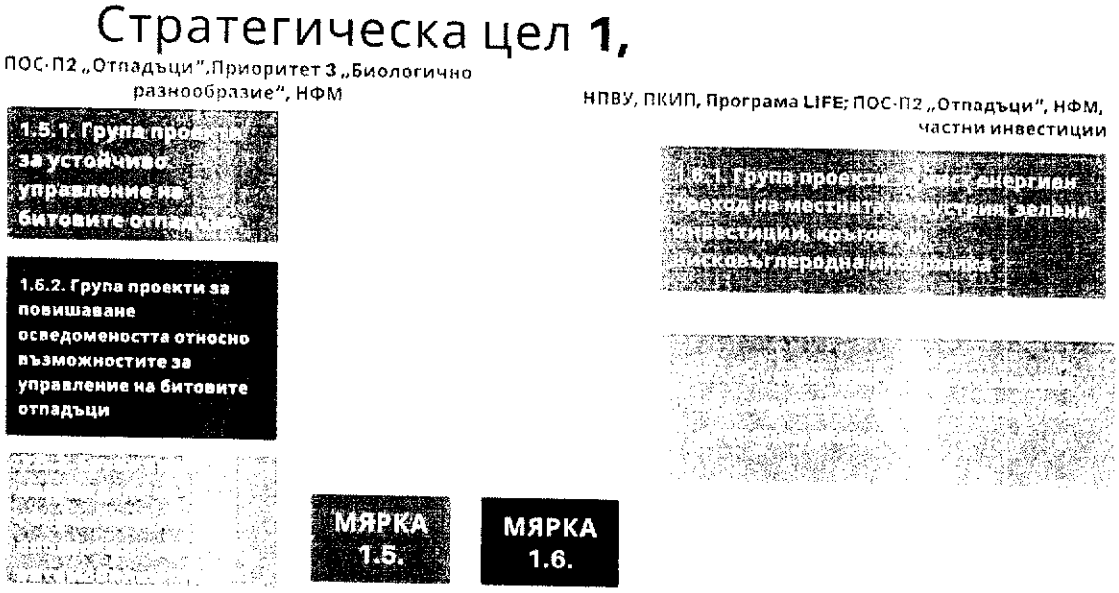
адаптация към изменението на климата. За всяка от двете категории са обособени съответните групи проекти с една обща цел – предприемане на релевантна реакция и действия в посока срещу климатичните изменения за декарбонизация на градската среда, адекватна и оптимизирана енергийна ефективност на сградния фонд, екосистемни решения за изграждане на необходимата зелена инфраструктура, представляваща „белите дробове" на град Пловдив, както и адекватно управление на риска от наводнения. Интервенциите, включени в Мярка 1.4. са обособени по следния начин:

- ***1.4.1. Група проекти за смекчаване изменението на климата чрез въвеждане на мерки за енергийна ефективност*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции за реализиране на проекти за енергийна ефективност на ***административни обществени (публични) сгради***, на ***специализирани обществени (публични) сгради***[27], в т.ч.: сгради от *образователната инфраструктура* (детски градини и училища); сгради - *спортна инфраструктура*; сгради - *културна инфраструктура*; сгради от *социалната инфраструктура* (вкл. социални домове; комплекси за социални услуги, ЦНСТ и др.); сгради от *здравната инфраструктура* (вкл. детски ясли); на ***жилищни сгради*** (еднофамилни и многофамилни); реализиране на проекти за ***енергоспестяващо осветление*** - рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление на територията на гр. Пловдив, и други релевантни. В групата проекти 1.4.1. е включена и допълнителна интервенция, в подкрепа и насърчаване на местния бизнес и частната инициатива, която е насочена към реализацията на частни проекти, включително чрез частни инвестиции, за подобряване на енергийната ефективност на ***промишлените сгради и/или в промишлените системи***, вкл. мерки за въвеждане на системи за енергиен мениджмънт и системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението; проекти за изграждане и експлоатация на инсталации за използване на ВЕИ за собствено потребление; изграждане на партньорства за разработване и прилагане на система от услуги за консултиране на МСП за въвеждане на пакети от енергийно ефективни мерки и оползотворяване на енергия от ВИ, и други съотносими;
- ***1.4.2. Група проекти за адаптация към изменението на климата чрез екосистемни решения и изграждане на зелена инфраструктура в Община Пловдив*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции за опазване и доразвиване на уличното озеленяване при реконструкции и изграждане на нова улична мрежа; автоматизация на съществуващите поливни системи, изграждане на нови поливни системи и тръбни кладенци; изграждане, реконструкция и/или доизграждане на паркове и паркови комплекси; изграждане чрез улично залесяване на свързващи зелени връзки; проектиране на нереализирани зелени площи за широко обществено ползване и поетапната им реализация; завършване и актуализация на паспортизацията на декоративната растителност по райони, изграждане нови алеи и обособени площадки за разхождане на домашни кучета,

[27] Детайлно посочени в Приложение 1 – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

рехабилитация на съществуващите - подмяна на оборудването, настилката, растителността, маркировката и оградните съоръжения, и други съотносими;

- ***1.4.3. Група проекти за <u>адаптация</u> към изменението на климата чрез управление на риска от наводнения*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции за отводняване на подлези, както и мерки за управление на риска от наводнения, базирани върху предвижданията на ПУРН.

В **Мярка 1.5.** ***Устойчиво управление на отпадъците*** са предвидени три групи интервенции, разпределени в три групи проекти, насочени най-общо към решаване на местните предизвикателства, свързани с управлението на битовите отпадъци и постигането на устойчивост спрямо този процес, предприемане на релевантни решения относно адекватното оползотворяване на автомобилните гуми, както и към повишаване осведомеността на съответните заинтересовани страни относно възможностите за съотносими, екологосъобразни действия при реализиране на различните процеси в управлението на битовите отпадъци, откъдето и опазване на околната среда. Интервенциите, включени в Мярка 1.5. са обособени по следния начин:

- ***1.5.1. Група проекти за устойчиво управление на битовите отпадъци*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции, насочени към разширяване обхвата на системата за разделно събиране на отпадъците в града, своевременно почистване на нерегламентирани сметища, надграждане на системата за събиране и оползотворяване на биологични и биоразградими отпадъци - обхващане на допълнителни обекти за събиране на зелени биоотпадъци от обществени места, обхващане на обекти, генериращи хранителни отпадъци, внедряване на единна електронна система за управление на отпадъците, и други съотносими.

- ***1.5.2. Група проекти за повишаване осведомеността относно възможностите за управление на битовите отпадъци*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции за реализиране на проекти за повишаване на осведомеността, насочени към специфичните целеви групи, към които са адресирани съответните информационни и разяснителни кампании, а именно: *населението на град Пловдив, гражданските организации и НПО сектора, и други релевантни заинтересовани страни* - относно възможностите за управление на битовите отпадъци, с акцент върху сепарирането и преработката им в контекста на кръговата и ниско въглеродна икономика и ефекта от това върху околната среда, включително върху предотвратяването на емисии на парникови газове, в т.ч. намаляване количеството битови отпадъци и чрез компостиране, чрез релевантно поведение на населението за намаляване образуването им, чрез действия на населението за връщането им в повторна употреба, в т.ч. използването им за изработка на друг продукт, и други съотносими.
- ***1.5.3. Група проекти за изграждане на съоръжения за оползотворяване на автомобилни гуми*** - в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции, насочени към третирането на излезлите от употреба автомобилни гуми, които са източник на сериозно замърсяване на околната среда, в т.ч.: събирането, транспортирането, съхраняването, оползотворяването или обезвреждането на излезли от употреба гуми, включително целите за регенерирането и/или рециклирането и/или оползотворяването им в съответствие с Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (в сила от 25.09.2012 г., приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.).

В **Мярка 1.6.** ***Кръгова и ниско въглеродна икономика*** са предвидени две групи интервенции, разпределени в две групи проекти с обща насоченост – постигане на *индустриална и устойчива икономическа трансформация*, включително енергийна, кръгова и нисковъглеродна трансформация, а оттам и справяне с част от екологичните предизвикателства пред града. Мярката обхваща дейности в посока надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив чрез бизнес развитие, в т.ч. технологична модернизация и трансформация; чист енергиен преход на местната индустрия, зелени инвестиции, кръгова и нисковъглеродна икономика; повишаване на осведомеността, информационни и разяснителни кампании сред представители на местния бизнес, и други релевантни, обособени в следните групи проекти:

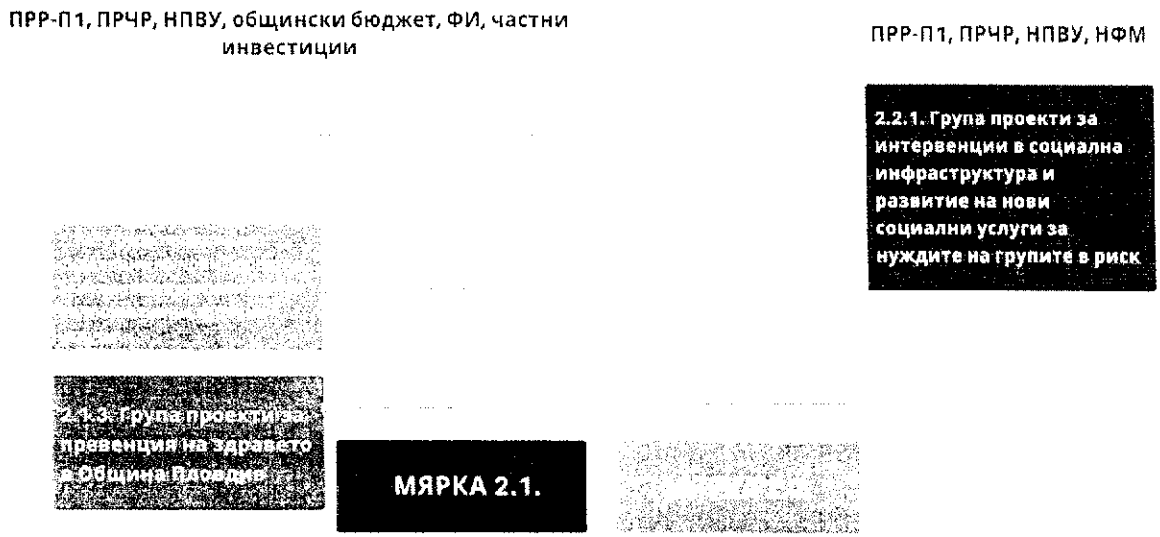
- ***1.6.1. Група проекти за чист енергиен преход на местната индустрия, зелени инвестиции, кръгова и нисковъглеродна икономика*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции, които в основната си част са в подкрепа и насърчаване на местния бизнес и частната инициатива, и са насочени към реализацията на частни проекти за управление на промишлени отпадъци за целите на кръговата и ниско въглеродната икономика, и предотвратяване на емисиите на парникови газове, в т.ч.: реализиране на дейности за рециклиране на отпадъци от производствена дейност чрез създаване на предпоставки за разделно събиране

и/или предварително третиране на същите; създаване на партньорства между релевантни заинтересовани страни за постигане на промишлена симбиоза; реализиране на проекти за зелени инвестиции, вкл. стартиране на производство на зелени продукти (стоки и услуги); реализиране на проекти за преход на местната икономика към кръгова и нисковъглеродна чрез дейности в областта на проектирането на продуктите и производствените процеси, в т.ч. по-ефективно използване в производството на природните ресурси; увеличаване на трайността, възможностите за поправка, модернизиране или повторна употреба на продуктите; намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите през целия им жизнен цикъл; удължаване използването на продуктите, и други съотносими.

- ***1.6.2. Група проекти за повишаване осведомеността за кръговата и ниско въглеродна икономика*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции за реализиране на проекти за повишаване на осведомеността, насочени към специфичните целеви групи, към които са адресирани съответните информационни и разяснителни кампании, а именно: *представители на местния бизнес – съвкупно и браншово* (в частност, сред представители на предприятия, осъществяващи основна и/или допълнителна икономическа дейност, попадаща в някой от кодовете от Сектор С "Преработваща промишленост" съгласно НКИД-2008) - относно възможностите за управление на отпадъците, генерирани от промишлената им дейност в посока кръгова и ниско въглеродна икономика и ресурсна ефективност, и ефекта от това върху околната среда, включително върху предотвратяването на емисии на парникови газове с цел промяна на поведението на местния бизнес в посока кръгова и ниско въглеродна икономика, подобряване на ресурсната ефективност и насърчаване воденето на еко-политики от същия.

На тактическо и оперативно ниво, конкретните четири мерки, съставляващи цялостен интегриран комплекс за постигане на съществен принос към таргетираното в Приоритет 2 *"Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито"*, а оттам и в постигането на Стратегическа цел 1, са представени визуално в следващите две схеми със съответните идентифицирани, релевантни към всяка мярка конкретни интервенции, източници на финансиране и дейности под формата на групи проекти:

Стратегическа цел **1,** Приоритет 2

В **Мярка 2.1.** ***Инвестиции в здравна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени здравни услуги*** са предвидени три групи интервенции, обединени в три групи проекти, релевантни към развитието на местната здравна инфраструктура и превръщането ѝ в съвременна, ресурсно-обезпечена и конкурентоспособна такава, за предоставяне на иновативни здравни услуги на населението, включително чрез създаване на нови здравни заведения и чрез реализиране на мерки за превенция на здравето в Община Пловдив. Интервенциите са съотнесени към Мярка 2.1 с оглед прякото им рефлектиране върху качеството и иновативността в предоставянето на публични услуги в областта на здравеопазването, а оттам и развитието на град Пловдив като достъпен за всички с осигурен равен достъп до възможности и здравни услуги за населението. Описаните интервенции в мярката са обособени по следния начин:

- ***2.1.1. Група проекти за ремонт, реконструкция и оборудване на здравна инфраструктура*** – предвидени са дейности и инвестиции за ремонт, реконструкция и оборудване на многопрофилни болници за активно лечение; на специализирани болници за активно лечение; на диагностично-консултативни центрове; на медицински заведения за извънболнична помощ; на инфраструктура за осигуряване на съвременни, адекватни и качествени услуги в областта на детското здраве, в т.ч. инвестиции в детски ясли и детски кухни по райони, и в здравни кабинети в училища и детски градини по райони[28];
- ***2.1.2. Група проекти за създаване на нови здравни заведения за предоставяне на иновативни здравни услуги*** – предвидени са дейности и инвестиции за реализацията на проекти за създаване на нови здравни заведения с цел предоставяне

[28] Детайлно посочени в Приложение 1 – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

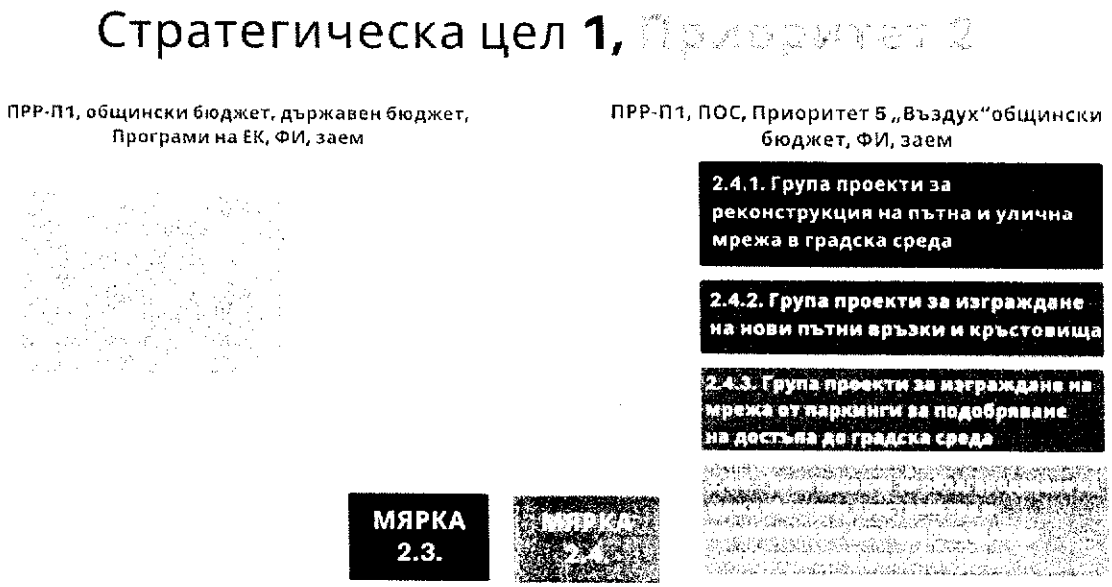
на съвременни и иновативни здравни услуги на населението, в т.ч. за предоставяне на продължителни и палиативни грижи; за адекватни здравни услуги в областта на детското здраве и развитие, както и в областта на спортната медицина и възстановяване, и други съотносими;

- ***2.1.3. Допълнителен комплекс от съпътстващи проекти за превенция на здравето в Община Пловдив*** – предвидени са дейности и инвестиции, насочени към създаването на необходимите условия за здраве за всички през целия живот, пълноценно използване на възможностите на ИКТ за подобряване на достъпа до качествени консултации и здравна помощ, създаване на мобилни екипи, преодоляване на негативни тенденции в здравния статус на младото население (чрез програми за подобряване здравния статус на учениците, в т.ч. профилактични прегледи, медицинско обезпечаване, превенция и информационни кампании), осигуряване на подходящи условия при провеждане на спортни и спортно-оздравителни мероприятия, и други съотносими.

В Мярка 2.2. *Инвестиции в социална инфраструктура и предоставяне на адекватни и качествени социални услуги* са предвидени две групи интервенции в посока развитие на нови социални услуги за нуждите на групите в риск на територията на Общината, както и за създаване на нова социална инфраструктура и предоставяне на социални услуги на уязвими малцинствени групи, рефлектиращи пряко върху съвременното и качествено предоставяне на публични услуги в социалната сфера и човешкото развитие, а оттам и върху развитието на град Пловдив като достъпен за всички, с осигурен равен достъп до възможности и социални услуги за населението, включително за групите в риск и уязвимите малцинствени групи. Описаните интервенции в Мярка 2.2. са обособени по следния начин:

- ***2.2.1. Група проекти за интервенции в социална инфраструктура и развитие на нови социални услуги за нуждите на групите в риск*** –предвидени са дейности и инвестиции за подобряване предоставянето на социални услуги и развитие на нови, иновативни социални услуги в Община Пловдив чрез дейности за обучение и развитие на кадри; реформиране на Домовете за стари хора; разширяване на мрежата от услуги за ранно детско развитие; подкрепа на членове на разширеното семейство, полагащи грижи за деца, чиито родители живеят и работят извън страната; подкрепа за процеса по предоставяне на превантивни и подкрепящи услуги в общността за деца и младежи; прилагане на интегриран подход при структуриране на социалните услуги за възрастни – развитие на медико-социални услуги;
- ***2.2.2. Група проекти за създаване на нова социална инфраструктура и предоставяне на социални услуги на уязвими, малцинствени групи*** –предвидени са дейности и инвестиции, насочени към интеграцията на малцинствени групи, в т.ч. ромската интеграция, чрез прилагане на различни мерки и подходи, и изпълнение на релевантни действия, свързани със създаването на необходимите

предпоставки и условия за реализиране на интеграционния процес, включително чрез създаване на нова социална инфраструктура, и други съотносими.

В **Мярка 2.3.** ***Инвестиции в спортна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност*** е предвидена група проекти, релевантни към развитието на местната спортна инфраструктура и превръщането ѝ в съвременна, ресурсно-обезпечена и конкурентоспособна такава, за предоставяне на качествени и адекватни, спрямо идентифицираните нужди на населението и търсенето услуги в сферата на спорта и физическата активност, чрез изграждане на нова и интервенции върху съществуваща спортна инфраструктура. Интервенциите са съотнесени към Мярка 2.3 по следния начин, с оглед прякото им рефлектиране върху съвременното и качествено предоставяне на публични услуги в сферата на спорта и физическата активност на различните възрастови групи от населението на град Пловдив, а оттам и върху развитието на града като достъпен, включен, с осигурени равни шансове за възможности за практикуване на спорт и физическа активност, зел. за предимно на здравето:

- ***2.3.1. Група проекти за реконструкция и изграждане на спортни паркове и съоръжения*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции в множество обекти от спортната инфраструктура в града, в т.ч.: изграждане на обекти - нова спортна инфраструктура, интервенции върху обекти от съществуващата в града спортна инфраструктура, както и интервенции по спортни площадки за масов спорт в междублокови пространства[29].

[29] Детайлно посочени в Приложение 1 – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

В **Мярка 2.4.** ***Подобрена градска среда с осигурен достъп и пространствена свързаност*** са предвидени четири групи интервенции, обединени в четири комплекса от проекти, релевантни към подобряването на градската среда и осигуряването на достъпността и пространствената ѝ свързаност чрез реконструкция на пътна и улична мрежа в градска среда, изграждане на нови пътни връзки и кръстовища, изграждане на мрежа от паркинги (извън обхвата на ИГТ), облагородяване на междублокови пространства и обновяване на детски площадки. Интервенциите са съотнесени към Мярка 2.4 с оглед прякото им рефлектиране върху подобряването на средата и достъпа до различни обекти (в т.ч. обекти от културна, образователна, социална, спортна, здравна и специализирана инфраструктура), както и пространствената свързаност в град Пловдив, а оттам и върху развитието на града като оптимално достъпен, пространствено свързан между районите си и с привлекателна среда, осигуряваща благоденствие на населението. Интервенциите в Мярка 2.4. са обособени по следния начин:

- ***2.4.1. Група проекти за реконструкция на пътна и улична мрежа в градска среда*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции в множество обекти от пътната и улична мрежа на град Пловдив, включително основен ремонт и разширение на ключови пътни артерии за оптимизиране на тапите и задръстванията при придвижване с МПС в границите на града; реконструкция и благоустрояване на улици; реконструкция и модернизация на пътни съоръжения, и други съотносими[30];
- ***2.4.2. Група проекти за изграждане на нови пътни връзки и кръстовища*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции в редица обекти за изграждане на нови пътни връзки и кръстовища като част и допълнение/надграждане на пътната и улична мрежа на град Пловдив, включително чрез изграждане на транспортни възли и пробиви, нови улици и булеварди, нови пътни връзки и кръстовища, нови подлези, и други съотносими[31];
- ***2.4.3. Група проекти за изграждане на мрежа от паркинги за подобряване на достъпа до градска среда*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции в редица обекти за изграждане на мрежа от открити паркинги, които са извън обхвата на ИГТ, с цел подобряване на достъпа до градска среда и решаване на предизвикателствата пред развитието на града, произтичащи от недостига на места за паркиране на МПС;
- ***2.4.4. Група проекти за облагородяване на междублокови пространства и обновяване на детски площадки за подобряване на градската среда*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции в редица обекти за облагородяване на междублокови пространства в границите на града, както и такива

[30] Детайлно посочени в Приложение 1 – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

[31] Детайлно посочени в Приложение 1 – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

за обновяване и реконструкция на множество детски площадки, включително и площадки за игра на деца от 3 г. до 12 г.[32].

2.6.2. Мерки за реализиране на Стратегическа цел 2 и Приоритети 3 и 4 по нея за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

За **Стратегическа цел 2 „*Подобряване условията за създаване на заетост, устойчиви работни места и кариерно развитие, насърчаване на социалната ангажираност и равнопоставеност чрез съвместни партньорски инициативи за икономически и регионален напредък (в посока развитие на града и региона)*“**:

- по Приоритет 3 „*Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж*“ са обособени **две мерки**, съответно насочени към ключови теми, релевантни най-общо към иновативната и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация на местната икономика, и в частност, към дигитализацията, НИРД и иновациите с цел икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат, както и с оглед развитието и интернационализацията на местната предприемаческа екосистема. Обособяването на двете мерки по Приоритет 3 е с оглед положително въздействие и обединяване на интервенции в посока **развитието на град Пловдив като иновативен, високотехнологичен притегателен център за инвестиции и реализиране на бизнес инициативи**. Мерките в Приоритет 3 са обособени на база наличните съществени силни страни, възможности и потенциал за развитие на Общината, идентифицирани в резултат на проведените секторни анализи, и в частност с акцент върху изведеното от социално-икономическия анализ[33], както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа;
- по Приоритет 4 „*Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи*“ са обособени **шест мерки**, съответно насочени към ключови теми, релевантни към създаване на партньорства за решаване на общи проблеми на регионално и национално ниво, в т.ч. по линия на транспортна свързаност и достъпност; трудова миграция, разширяване границите на града и жилищна политика; терени, бизнес зони и икономически потенциал за развитие, включително чрез трансфер на технологии в посока реализиране на НИРД и иновации; регионален брандинг на целогодишна 4-сезонна туристическа дестинация с висока добавена стойност на интегрирани туристически продукти; по линия на регионално управление на отпадъците с оглед екологична безопасност и по линия на регионално управление на водите. Обособяването на шестте мерки по Приоритет 4 е с оглед положително въздействие и обединяване на интервенции в посока **развитието на**

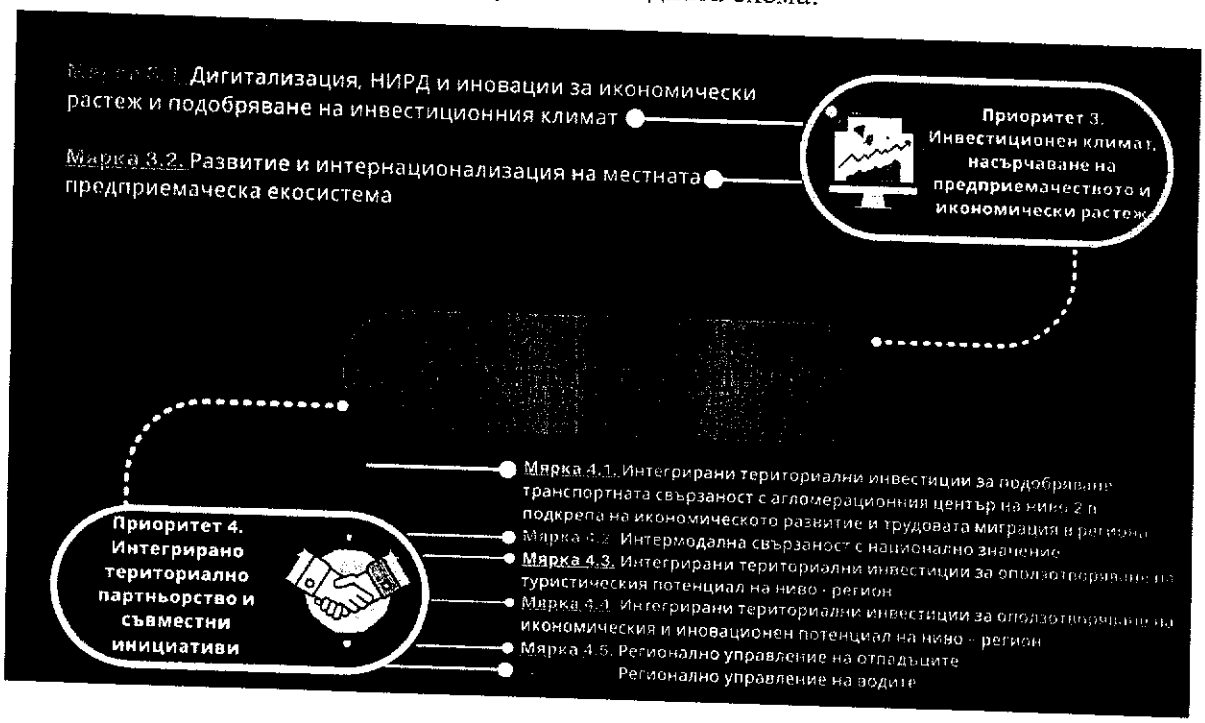
---

[32] Детайлно посочени в Приложение 1 – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

[33] Представен в ЧАСТ I на ПИРО, РАЗДЕЛ III. *Състояние на местната икономика – условия и предпоставки за осигуряване и надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив и Пловдив – град на бъдещето.*

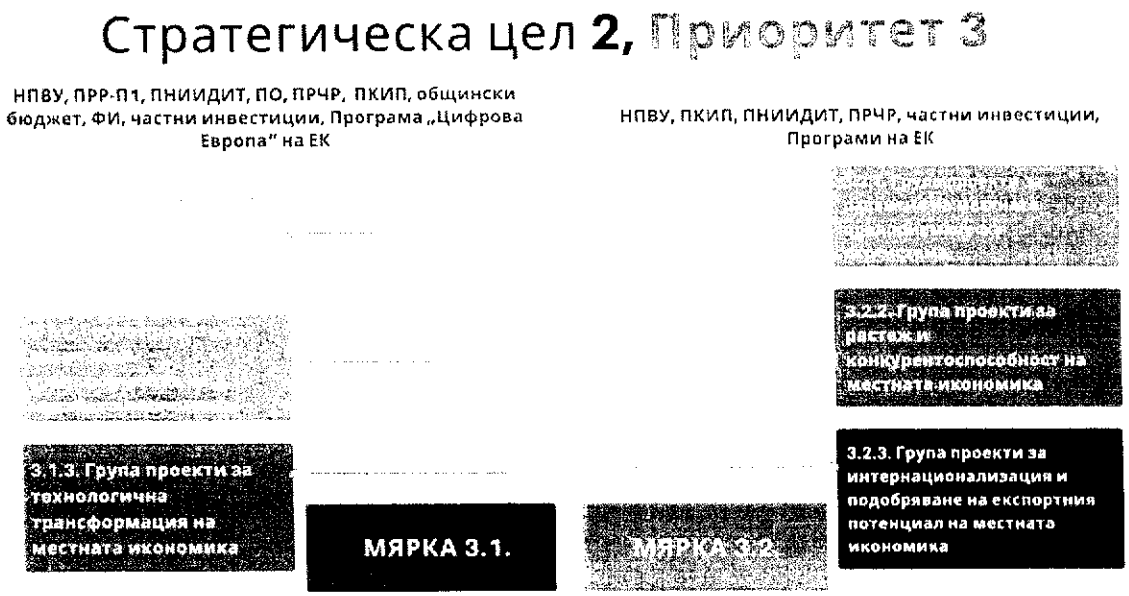
град Пловдив като регионален лидер по линия на икономическо развитие, инвестиционен и бизнес климат на базата на оползотворените местни потенциали и ресурси. Мерките в Приоритет 4 са обособени, отчитайки наличните съществени силни страни, възможности и потенциал за развитие на Общината, идентифицирани в резултат на проведените секторни анализи и обобщените резултати в SWOT-анализа, с акцент върху изведеното от териториалния анализ спрямо съседни на Общината територии и влиянието на големите инфраструктурни проекти с регионално и национално значение[34].

Посоченото е представено визуално в следната схема:

На тактическо и оперативно ниво, конкретните две мерки, съставляващи цялостен комплекс, посредством интегритета и съвкупността, на който ще бъде постигнат съществен принос към таргетираното в Приоритет 3, а оттам и в постигането на Стратегическа цел 2, са представени визуално в следващата схема със съответните идентифицирани, релевантни към всяка мярка конкретни интервенции, източници на финансиране и дейности под формата на група проекти:

[34] Представени в ЧАСТ I на ПИРО, съответно, РАЗДЕЛ XI. *Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните ѝ граници* и РАЗДЕЛ XII. *Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение.*

В **Мярка 3.1.** ***Дигитализация, НИРД и иновации за икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат*** са предвидени три групи интервенции, обединени в три групи проекти, насочени към *иновативната и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация на местната икономика*, и в частност към изграждане и развитие на ключови звена на местната научно-изследователска и иновационна екосистема, и технологична трансформация на местната икономика, а оттам – допринасящи за **икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат в Община Пловдив**. Интервенциите в Мярка 3.1. са обособени по следния начин:

- ***3.1.1. Група проекти за изграждане и развитие на ключови звена на местната научно-изследователска и иновационна екосистема*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции в изграждането на нови лаборатории по линия на НИРД; в подобряване на екологичната и агро-екологична инфраструктура на Общината; изграждане на ключови научно-изследователски и иновационна звена в сферата на медицинските науки, общественото здраве, фармацията и денталната медицина; в областта на дигиталните здравни технологии, както и в областта на сигурността и икономиката; проекти на местни организации-носители на научен капацитет и ноу-хау, включени в Националната пътна карта за научна инфраструктура 2020-2027 г., и други съотносими;
- ***3.1.2. Група проекти за дигитална трансформация на местната икономика*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции, насочени основно към дигитализацията на процесите в Община Пловдив с цел оптимизация предоставянето на електронни административни услуги (ЕАУ) на граждани и бизнес с оглед подготовка и насърчаване на дигиталната трансформация, и подобряване на инвестиционния климат, чрез надграждане на електронните системи и услуги, и завършване на процеса по преминаване към електронна

община, включително за създаване на релевантни предпоставки за обмен на данни и дигитализация на местната икономика. В групата проекти са предвидени също така и дейности, които в основната си част са в подкрепа и насърчаване на местния бизнес и частната инициатива, и са насочени към реализацията на частни проекти, включително такива за дигитализация на местната икономика чрез внедряване на технологии от Индустрия 4.0 в предприятията, осъществяващи приоритетни икономически дейности, идентифицирани и изведени в Националната стратегия за малки и средни предприятия (НСМСП) 2021-2027г., в т.ч. чрез въвеждане на стандарти в областта на Индустрия 4.0; инвестиции за въвеждане на цифрови технологии, софтуер, цифрови приложения и прилагане на подходящи процеси за киберсигурност и поверителност на данните в предприятията и/или в публичния сектор; повишаване на дигиталните умения на персонала във връзка с въведените технологии от Индустрия 4.0., в т.ч. облачно обучение; придобиване и/или повишаване на цифрови и технологични умения на населението, като част от компетентностите свързани с бъдещето на труда, и други съотносими;

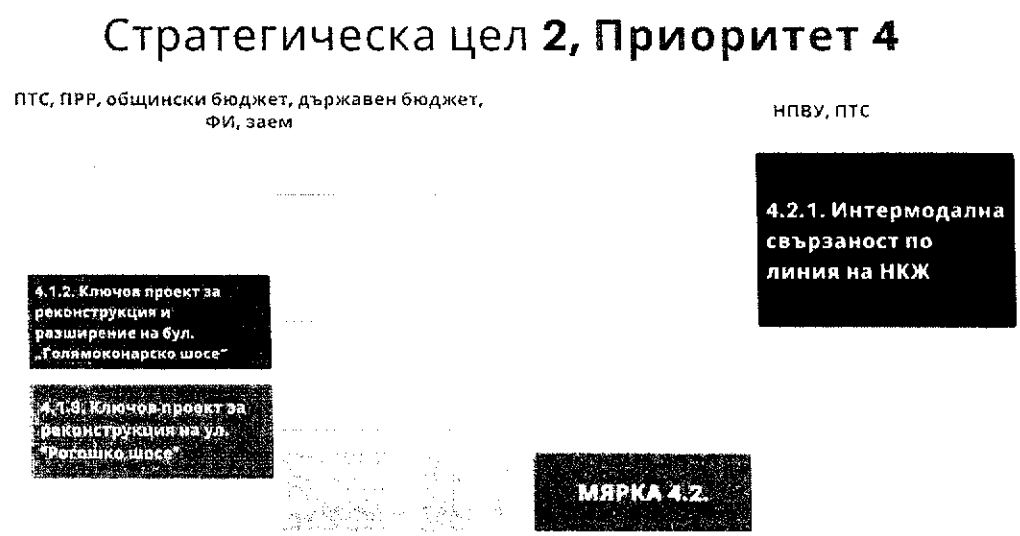
- ***3.1.3. Група проекти за технологична трансформация на местната икономика*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции, насочени към технологична трансформация на местната икономика, включително чрез производствени инвестиции с цел повишаване на производствен капацитет и/или диверсификация на дейността, и други съотносими. Предвидените в групата проекти, по аналог на част от тези в група 3.1.2, са включени в програмата за реализация на ПИРО-Пловдив с оглед подкрепа и насърчаване на местния бизнес и частната инициатива за реализиране на адекватна технологична трансформация, като са насочени основно към частни проекти, съотносими към обединяване на проектите в Мярка 3.1 в подкрепа на икономическия растеж и подобряването на инвестиционния климат в Община Пловдив.

В Мярка 3.2. *Развитие и интернационализация на местната предприемаческа екосистема* са предвидени също три групи интервенции в посока отново към *иновативната и интелигентна икономическа трансформация*, но насочени към изграждането и развитието на ключови звена на местната предприемаческа екосистема, а оттам – допринасящи за развитие на град Пловдив като притегателен център за стартиращи предприятия и реализиране на бизнес инициативи. Интервенциите в Мярка 3.2. са обособени по следния начин:

- ***3.2.1. Група проекти за развитие на местната предприемаческа екосистема*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции, насочени към насърчаване на предприемаческата активност, в т.ч. проекти за насърчаване създаването на нови и/или развитие на стартиращи предприятия; предоставяне на комплексни услуги в подкрепа на МСП - консултации, обучения и информация за разработване на бизнес планове, определяне на стойност на продукти, достъп до пазари и финансиране и други в полза на МСП на принципа "обслужване на едно гише", както и други съотносими;

- ***3.2.2. Група проекти за растеж и конкурентоспособност на местната икономика*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции, насочени към растежа и конкурентоспособността на местни МСП в рамките на нови и/или съществуващи индустриални паркове, индустриални зони и сходни територии, и привличане на инвестиции, включително чрез изграждане на нужната инфраструктура, обхващаща съответните компоненти на довеждаща инфраструктура, съпътстваща инфраструктура (в т.ч. зелена и иновативна, специализирана и социална инфраструктура), и/или производствена инфраструктура, и други съотносими;
- ***3.2.3. Група проекти за интернационализация и подобряване на експортния потенциал на местната икономика*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции, насочени към насърчаване на интернационализацията на местната икономика, включително предприемаческата екосистема, и привличане на чуждестранни инвестиции; участие на български, местни МСП в промоционални дейности в страната и чужбина, включително свързване на МСП с чуждестранни партньори за подобряване на експортния им потенциал; реализиране на проекти за проактивен инвестиционен маркетинг, осигуряване на механизми за предоставяне на услуги на потенциални инвеститори; проекти, насочени към участие на МСП в различни европейски международни мрежи, и други съотносими.

На тактическо и оперативно ниво, конкретните шест мерки, съставляващи цялостен комплекс, посредством интегритета и съвкупността, на който ще бъде постигнат съществен принос към таргетираното в Приоритет 4 "*Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи*", а оттам и в постигането на Стратегическа цел 2, са представени визуално в следващите три схеми със съответните идентифицирани, релевантни към всяка мярка конкретни интервенции, източници на финансиране и дейности под формата на ключови и интегрирани териториални проекти:

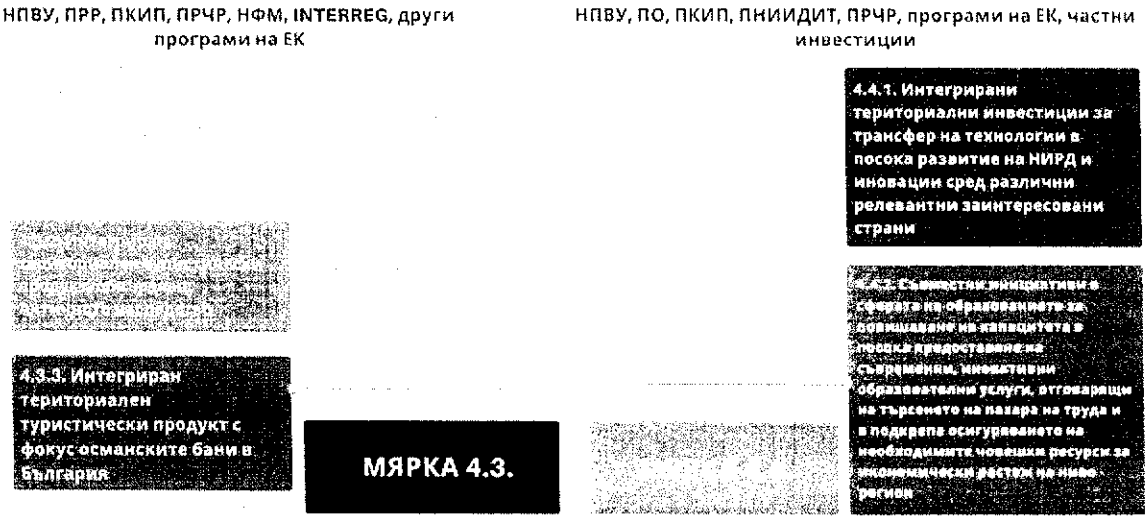

В Мярка 4.1. *Интегрирани териториални инвестиции за подобряване транспортната свързаност с агломерационния център на ниво 2 в подкрепа на икономическото развитие и трудовата миграция в региона* са предвидени три ключови съвместни проекта, обединени в общата си насоченост към постигането на адекватна транспортна свързаност с общините, попадащи в „урбанистичното гравитационно поле", което обхваща територията, в която функционира урбанистичната система Пловдив, т.е. границите, в които ежедневно се затваря жизненият цикъл: „**труд, обитаване, отдих и обслужване**". Чрез трите ключови проекта в Мярка 4.1 се цели посредством реализирането на интегрирани териториални инвестиции да се доразвие икономически региона чрез осигуряване на необходимите за целта условия и предпоставки за реализиране на свободното движение на хора и стоки, с акцент към трудовата миграция, като решение от изключително значение спрямо идентифицираните местни и регионални предизвикателства, касаещи работната ръка и човешкия капитал, необходими за функциониране и развитие на местния бизнес, и привличане на инвестиции. Ключовите проекти, включени в Мярка 4.1. са следните:

- ***4.1.1. Ключов проект за ремонт и разширение на Околовръстен път - Пловдив;***
- ***4.1.2. Ключов проект за реконструкция и разширение на бул. „Голямоконарско шосе" и***
- ***4.1.3. Ключов проект за реконструкция на ул. "Рогошко шосе"***

В **Мярка 4.2.** ***Интермодална свързаност с национално значение*** е включен един ключов проект за реализиране на интермодална свързаност по линия на НКЖ, обхващащ изграждането на Градска железница в Пловдив за осигуряване на свързаност на всички райони на Общината, както и 11 близки населени места, включително летище Пловдив, чрез съществуващата жп мрежа и изграждане на нови пътни връзки и специализирани автобусни линии; реализиране на необходимата съпътстваща жп инфраструктура, както и нови спирки на градския транспорт, с цел интермодална свързаност и интегритет на придвижването. Интегритетът на действията, обединени в мярката произтича, както по линия на постигането на адекватна регионална транспортна свързаност с близките населени места, в границите на които ежедневно се затваря жизненият цикъл: „**труд, обитаване, отдих и обслужване**", така и по линия на националната жп свързаност.

Стратегическа цел **2, Приоритет 4**

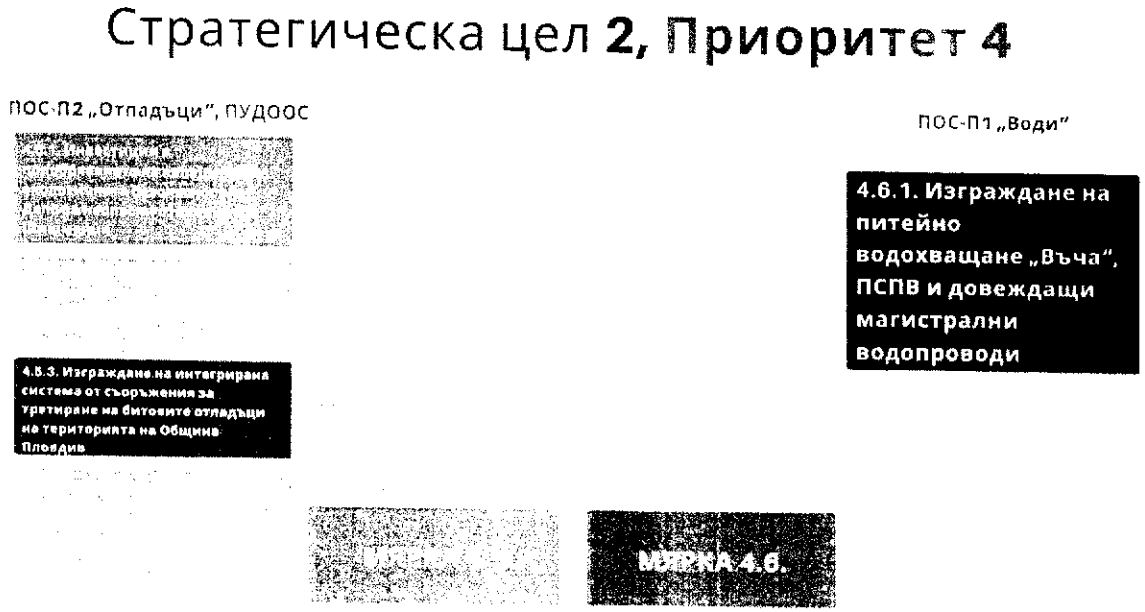
В Мярка 4.3. *Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на туристическия потенциал на ниво - регион* са предвидени три ключови съвместни проекта, обединени в общата си насоченост към развитието на туризма, а оттам и на региона, на базата на неоползотворения съществен потенциал на наличното културно-историческо наследство и българската архитектура и занаятчийство. Чрез трите ключови проекта в Мярка 4.3 се цели посредством реализирането на интегрирани териториални инвестиции и съвместни партньорски инициативи да се доразвие икономически региона чрез осигуряване на необходимите за целта условия и предпоставки за разработване и развитие на интегрирани туристически маршрути и продукти, и впоследствие - тяхното адекватно предлагане и нишово позициониране на релевантните целеви туристически пазари. Ключовите проекти, включени в Мярка 4.3. са следните:

- ***4.3.1. Разработване и развитие на интегрирана културно-историческа дестинация "Българска архитектура и занаятчийство";***
- ***4.3.2. Интегриран териториален туристически продукт, обвързващ Античното наследство и***
- ***4.3.3. Интегриран териториален туристически продукт с фокус османските бани в България***

В **Мярка 4.4.** *Интегрирани териториални инвестиции за оползотворяване на икономическия и иновационен потенциал на ниво – регион* са предвидени три ключови съвместни проекта, обособени в две групи и обединени в общата си насоченост към развитието на региона на базата на неоползотворения съществен икономически и иновационен потенциал по две линии: както по линия на технологичния трансфер и НИРД, така и по линия на предоставянето на съвременни, иновативни образователни услуги, в отговор на търсенето на пазара на труда - като решение от изключително значение спрямо

идентифицираните местни и регионални предизвикателства, касаещи работната ръка и човешкия капитал, необходими за функциониране и развитие на бизнеса, предприемачеството, и привличане на инвестиции най-вече във високотехнологични и интензивни на знание индустрии. Групирането на ключовите проекти, включени в Мярка 4.4. е следното:

- ***4.4.1. Интегрирани териториални инвестиции за трансфер на технологии в посока развитие на НИРД и иновации сред различни релевантни заинтересовани страни,*** в частност, чрез създаване на трансдисциплинарен Център за трансфер на знания и технологии *и*
- ***4.4.2. Съвместни инициативи в сферата на образованието за повишаване на капацитета в посока предоставяне на съвременни, иновативни образователни услуги, отговарящи на търсенето на пазара на труда и в подкрепа осигуряването на необходимите човешки ресурси за икономически растеж на ниво – регион,*** в частност, чрез реализиране на два ключови съвместни проекта: (1)проект със Столична община в сферата на образованието за развитие на образователните структури и реализирането на съвместни образователни дейности и (2)проект за създаване на Интегриран междурегионален център за професионално обучение и образование.

В са предвидени също четири ключови, съвместни проекта, обединени в общата си насоченост към постигането на адекватно, устойчиво управление на отпадъците на ниво – регион чрез реализирането на интегрирани териториални инвестиции, водещи, най-общо до подобряване състоянието на околната среда, съхраняването и превенцията й. Чрез четирите ключови проекта в Мярка 4.5 се цели преодоляването на идентифицирани регионални предизвикателства в областта на отпадъците, включително за постигане на целите, свързани с рециклирането на

строителни отпадъци според Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и съответните общински програми за управление на отпадъците (ОПУО), а оттам и отражение в посока декарбонизация на средата и климатичните промени като решение от изключително значение за намаляването на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението. Ключовите проекти, включени в Мярка 4.5 са следните:

- ***4.5.1. Инвестиции в подобряването на капацитета и екологичната безопасност на Депо за неопасни отпадъци в с. Шишманци;***
- ***4.5.2. Инвестиции в подобряването на капацитета и екологичната безопасност на Регионално депо за неопасни отпадъци в с. Цалапица и***
- ***4.5.3. Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на територията на Община Пловдив;***
- ***4.5.4. Изграждане на Площадка за рециклиране на строителни отпадъци, съвместно със съседни общини; мобилни инсталации и временни площадки.***

В **Мярка 4.6.** ***Регионално управление на водите*** е включен ключов проект за реализиране на интегрирани териториални инвестиции за изграждане на питейно водохващане "Въча", пречиствателна станция за питейна вода (ПСПВ) и довеждащи магистрални водопроводи. Проектът е от изключителна обществена значимост, като през предходните години същият е определен за приоритетен обект в Регионалния план за развитие на регион Централна южна България и в Областната стратегия за развитие на област Пловдив. Включването му в програмата за реализация на ПИРО-Пловдив в периода 2021-2027 г. е с оглед обезпечаването на качествена питейна вода, имащо пряко отношение към подобряване условията на живот, здравето на населението, както и към възможността за нормално функциониране на местната икономика и привличане на нови инвестиции за нейното развитие. Общините, на територията на които е предвидено да се реализира проекта или на които реализирането му ще окаже пряко влияние са: Пловдив, Кричим, Перущица, Стамболийски, Родопи, Марица, Куклен.

2.6.3. Мерки за реализиране на Стратегическа цел 3 и Приоритети 5 и 6 по нея за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

За **Стратегическа цел 3 „*Постигане на нови хоризонти в образователния процес, чрез оползотворяване на научния потенциал, засилване на дигитализацията, творческите и младежките инициативи с бизнес насоченост*“**:

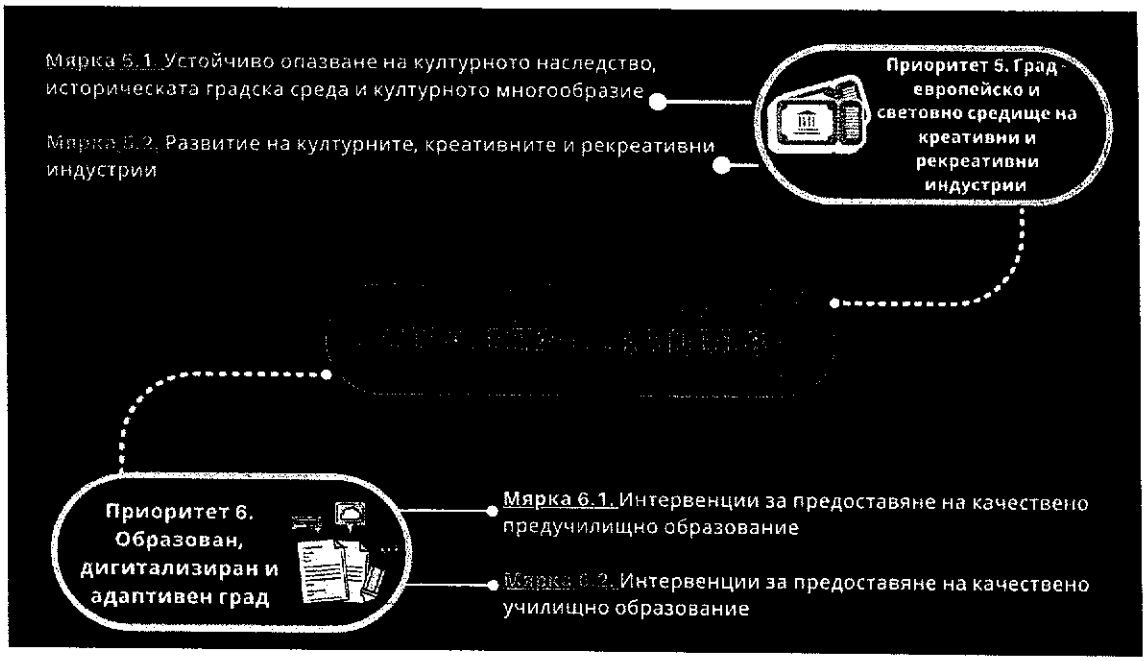
- по Приоритет 5 „*Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии*“ са обособени **две мерки**, насочени към две ключови теми, релевантни към: (1) устойчивото опазване на културно историческото наследство, историческата градска среда и културното многообразие, от където, и (2) оползотворяване потенциала за развитие на културните, креативните и рекреативни местни индустрии, с оглед положително въздействие и обединяване на интервенции в посока **развитие на Община Пловдив като световна дестинация за целогодишен културен туризъм, както и утвърждаването ѝ като град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии**. Мерките в Приоритет 5 са обособени, отчитайки наличните съществени силни страни, възможности и потенциал за развитие на Общината, идентифицирани в резултат на проведените секторни анализи, на база обобщените резултати в SWOT-анализа и в частност, с акцент върху изведеното от анализа на развитието на туризма и анализа на културно-историческото наследство и състояние на градския исторически пейзаж[35]. И не на последно място, двете мерки по приоритета са специално селектирани и групирани с оглед създаването на необходимите условия и предпоставки за надграждане на проекта: „*Пловдив - Европейска столица на културата през 2019г.*“;
- по Приоритет 6 „*Образован, дигитализиран и адаптивен град*“ са обособени също **две мерки**, съответно насочени към ключови теми, релевантни към предоставянето на качествено предучилищно и училищно образование на територията на града, с оглед положително въздействие и обединяване на интервенции в посока **развитието на град Пловдив като град на високообразовани хора, с кадри - в адекватен отговор на нуждите на бизнеса - към постигане на нови хоризонти в образователния процес**. Мерките в Приоритет 6 са обособени, отчитайки наличните съществени силни страни, възможности и потенциал за развитие на Общината, идентифицирани в резултат на проведените секторни анализи, и в частност, с акцент върху изведеното от анализа на състоянието на образователните услуги[36], както и на база обобщените резултати в SWOT-анализа.

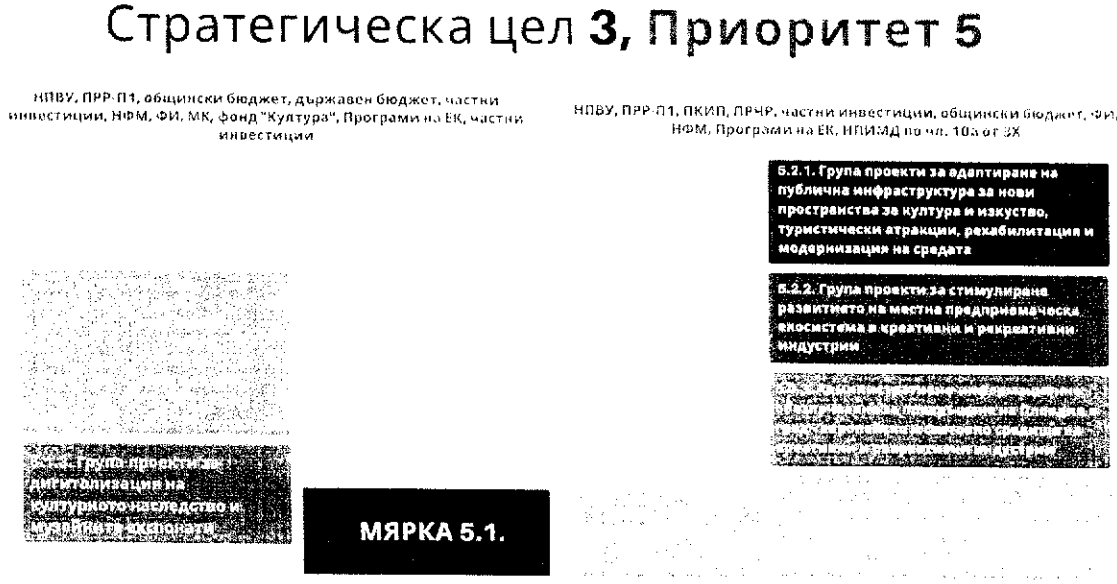
[35] Представени в ЧАСТ I на ПИРО, РАЗДЕЛ VIII. Анализ на развитието на туризма, перспективи за развитие и РАЗДЕЛ IX. Културно-историческо наследство и състояние на градския исторически пейзаж – условия и предпоставки за надграждане на проекта: „Пловдив - Европейска столица на културата през 2019 г.“ и развитие на Община Пловдив като световна дестинация за целогодишен културен туризъм.

[36] Представен в ЧАСТ I на ПИРО, РАЗДЕЛ IV. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси – условия и предпоставки за развитие на справедлива Община Пловдив и Пловдив – град с равен достъп до услуги и възможности.

Посоченото е представено визуално в следната схема:

На тактическо и оперативно ниво, конкретните две мерки, съставляващи цялостен комплекс, посредством интегритета и съвкупността, на който ще бъде постигнат съществен принос към таргетираното в Приоритет 5 „*Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии*", а оттам и в постигането на Стратегическа цел 3, са представени визуално в следващата схема със съответните идентифицирани, релевантни към всяка мярка конкретни интервенции, източници на финансиране и дейности под формата на групи проекти:

В **Мярка 5.1.** ***Устойчиво опазване на културното наследство, историческата градската среда и културното многообразие*** са предвидени три групи интервенции, обединени в три групи проекти, насочени към развитие на устойчива градска среда чрез реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности, и диференциране и/или диверсифициране на местни туристически продукти и услуги, посредством интегрирани териториални проектни инициативи с фокус културна инфраструктура и развитие на културата, а оттам – допринасящи за развитие на град Пловдив като културен и туристически център. Интервенциите в Мярка 5.1. са обособени по следния начин:

- ***5.1.1. Група проекти за устойчива градска среда и реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности*** – предвидени са дейности и инвестиции в интегриран проект за устойчива градска среда за груповата НКЦ АИР „Старинен Пловдив", изпълнение на консервационно-реставрационни работи и строително-монтажни работи по архитектурни ценности, вкл. адаптация на неизползвани сгради или помещения на нови функции и усвояване на подземни пространства в Старинен Пловдив за нуждите на музейните експозиции и фондохранилища, в съответствие с ежегодни програми на Общината, както и реставрация и консервация на редица обекти[37];
- ***5.1.2. Група проекти за диференциране и/или диверсифициране на местни туристически продукти и услуги чрез интегрирани териториални проектни инициативи с фокус културна инфраструктура и развитие на културата*** – предвидени са дейности и инвестиции в интегрирана териториална проектна инициатива с фокус културна инфраструктура и развитие на културата за устойчивост на инициативата Пловдив - Европейска столица на културата 2019; интегрирана териториална проектна инициатива за възстановяване на културна инфраструктура и развитие на културата чрез интервенции в кина; интегрирана териториална проектна инициатива за поддържане на музейната инфраструктура, осъвременяване на музейните експозиции и осигуряване на дигитален достъп до културно съдържание; интегрирана териториална проектна инициатива: "Достъп до култура" с фокус народните читалища (културна инфраструктура и културно съдържание)[38], и други съотносими;
- ***5.1.3. Група проекти за дигитализация на културното наследство и музейните експонати*** – предвидени са дейности и инвестиции за подпомагане развитието на туристическия потенциал на Община Пловдив с фокус върху културното наследство и надграждаща модерния облик на града чрез създаване на иновативна дигитална туристическа система, и други съотносими.

---

[37] Детайлно посочени в Приложение 1 – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

[38] Обектите, включени в обхвата на интегрираните териториални проектни инициативи са посочени детайлно в Приложение 1 – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

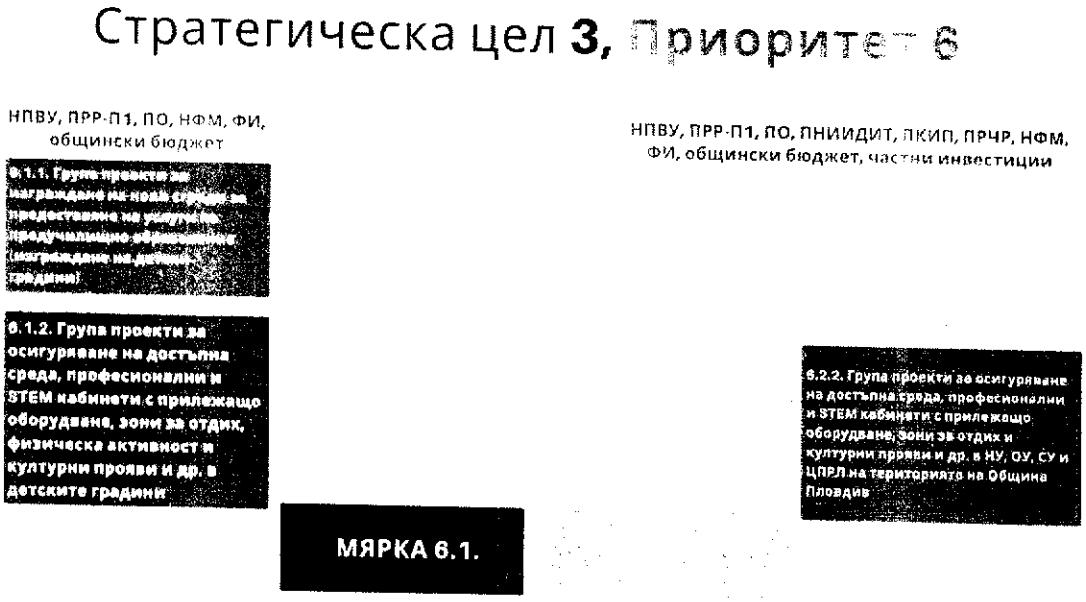
В Мярка 5.2. *Развитие на културните, креативните и рекреативни индустрии* са предвидени четири групи интервенции, обединени в четири групи проекти в посока отново към диференциране и/или диверсифициране на местни туристически продукти и услуги, но насочени към изграждането и развитието на ключови звена на местната екосистема на културните, креативните и рекреативни индустрии, както и към интернационализацията на местните туристически продукти и услуги и подобряване позиционирането им на съответните целеви пазари, а оттам – допълнителна подкрепа в посока развитие на град Пловдив като културен и туристически център, базирано на местния потенциал в лицето на креативните и рекреативни индустрии. Интервенциите в Мярка 5.2. са обособени по следния начин:

- ***5.2.1. Група проекти за адаптиране на публична инфраструктура за нови пространства за култура и изкуство, туристически атракции, рехабилитация и модернизация на средата*** – предвидени са дейности и инвестиции за изграждане на необходимата, адекватна инфраструктура като предпоставка и условие за реализиране на дейности, присъщи на рекреативните и креативни индустрии, и развитие на местното занаятчийство, включително чрез изграждане на нови пространства и облагородяване на съществуващи такива, предназначени за култура, културно съдържание и изкуство, за рекреация и отдих, за туристически атракции, както и рехабилитация и модернизация на средата чрез облагородяване на прилежащата градска територия и насищане с културни дейности (проекти за ремонтни дейности, социализация и валоризация, и културно съдържание), и други съотносими;
- ***5.2.2. Група проекти за стимулиране развитието на местна предприемаческа екосистема в креативни и рекреативни индустрии*** –предвидени са дейности и инвестиции, насочени към проекти в подкрепа на предприемаческата екосистема и развиването на предприемачеството (новостартиращ бизнес в приоритетни сектори, семеен бизнес, бързоразвиващи се МСП и т.н.) в креативни и рекреативни индустрии с акцент върху новите технологии в тях, в т.ч. дейности за приобщаващо предприемачество, социално предприемачество, предприемачество с акцент създаване на работни места; производствени инвестиции за растеж и повишаване конкурентоспособността на съществуващи местни предприятия, включително семейни предприятия, предприятия от творческите индустрии и занаятите, и други съотносими;
- ***5.2.3. Административно-информационно обезпечаване за превръщане на Пловдив в град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии*** – предвидени са дейности и инвестиции, насочени към изработването на Стратегия за развитие на културата и годишни програми за прилагането ѝ, с прилагане на проектния принцип на финансиране; изготвяне на Планове за опазване и управление с различни заинтересовани страни; откриване на специализиран информационно-консултативен център – фронт-офис за експертни консултации по консервационно-реставрационни работи; организиране на международни и национални научни форуми по въпросите на управлението на културата и

културното наследство; изграждане на мрежа от информационни пунктове, и други съотносими;

- ***5.2.4. Група проекти за интернационализация на местните туристически продукти и подобряване позиционирането им на съответните целеви пазари*** – предвидени са дейности и инвестиции, насочени към интернационализацията на местните туристически продукти и услуги и подобряване позиционирането им на съответните целеви пазари чрез развитие, усъвършенстване и интегритет на туристическото предлагане на различните видове туризъм (културен, вино и гурме, бизнес, конферентен, събитиен, фестивален, спортен, шопинг туризъм); чрез разработване и въвеждане на системи за споделено иновативно развитие на туристическия сектор между общината и заинтересованите страни, повишаване на капацитета на частния сектор ангажиран с развитието на туризма; чрез развитие на „Умен градски туризъм"; чрез създаване на обединяващ бранд на Пловдив като туристическа дестинация и разработване на маркетингова стратегия за устойчив растеж на туристическа дестинация Пловдив, и други съотносими.

На тактическо и оперативно ниво, конкретните две мерки, съставляващи цялостен комплекс, посредством интегритета и съвкупността, на който ще бъде постигнат съществен принос към таргетираното в Приоритет 6 „*Образован, дигитализиран и адаптивен град*", а оттам и в постигането на Стратегическа цел 3, са представени визуално в следващата схема със съответните идентифицирани, релевантни към всяка мярка конкретни интервенции, източници на финансиране и дейности под формата на групи проекти:

В **Мярка 6.1.** ***Интервенции за предоставяне на качествено предучилищно образование*** са предвидени интервенции в посока изграждане на нови сгради за детски градини, както и осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с

прилежащо оборудване, зони за отдих, физическа активност и културни прояви в местните институции от системата на предучилищното образование, а оттам – допринасящи за развитието на град Пловдив като град на образовано подрастващо население чрез постигане на нови хоризонти в предучилищния образователен процес. Интервенциите в Мярка 6.1. са обособени по следния начин:

- ***6.1.1. Група проекти за изграждане на нови сгради за предоставяне на услуги по предучилищно образование (изграждане на детски градини)*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции в изграждането на нови детски заведения и детски гадини на територията на Община Пловдив[39];
- ***6.1.2. Група проекти за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих, физическа активност и културни прояви и др. в детските градини*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции в проекти за преустройство (престрояване и надстрояване) и основен ремонт на съществуващи детски градини на територията на Община Пловдив, както и осигуряване на съответната материална обезпеченост, с цел осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих и/или физическа активност и културни прояви, и др. в детските градини. Интервенцията обхваща комплексни проекти за създаване на STEM среда в детските градини, представляващи цялостни решения за физическата и цифровата среда за интерпретиране и представяне на учебния материал пред съответната възрастова група, техническо оборудване на STEM пространства, прилагане на методи на преподаване и на учене, иновативна и гъвкава организация на учебния процес, адаптиране на нови форми на управление, лидерство и взаимодействие на екипа в детската градина, целенасочена квалификация и подкрепа за колективите, споделяне на учебното пространство и взаимодействие с релевантни представители на местната общност (вкл. деца от други детски градини, екипи в други детски градини, представители на граждански организации и др.). Изграждането на STEM среда в детските градини включва и: обучение и повишаване на квалификацията на професионалистите, работещи пряко с децата в детските градини, интегрирано образователно съдържание, занимания съвместно с други детски градини, училища и институции (пр. музеи, детски научни центрове, неправителствени организации, фирми и производствени предприятия, професионални организации др.) и др.

В Мярка 6.2. *Интервенции за предоставяне на качествено училищно образование* са предвидени също две групи проекти, насочени отново към интервенции в образователна инфраструктура, но на ниво училищно образование, с обхват релевантни институции от местната образователна система, откъдето – допринасящи в посока развитието на град Пловдив като град на висекообразовани хора, с мадри - в адекватни

[39] Детайлно посочени в Приложение 1 – Програма за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.

отговор на нуждите на бизнеса - към постигане на нови хоризонти в училищния образователен процес. Интервенциите в Мярка 6.2. са обособени по следния начин:

- ***6.2.1. Група проекти за изграждане на нова, иновативна образователна инфраструктура*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции за изграждане нови институции в системата на училищното образование на Общината с оглед предоставяне на съвременни и иновативни образователни услуги в съответствие с нуждите на пазара на труда. По линия на тази група проекти ще бъде постигнат интегритет и синергия и с групи проекти, предвидени в редица други мерки в ПИРО-Пловдив, в посока постигане на общата цел за икономическо развитие и утвърждаване на Пловдив като технологична и инвестиционна дестинация до 2027 г., а именно: Мярка 1.6., Мярка 3.1., Мярка 3.2., Мярка 4.4. и Мярка 5.2.;
- ***6.2.2. Група проекти за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих и културни прояви и др. в НУ, ОУ, СУ и ЦПРЛ на територията на Община Пловдив*** – в интервенцията са предвидени дейности и инвестиции, насочени най-общо към четири типа проекти, а именно: (1)проекти за ремонт и реконструкция на НУ, ОУ, СУ и ЦПРЛ на територията на Община Пловдив; (2)проекти за преустройство и оборудване на ОУ, СУ и ЦПРЛ на територията на Общината за осигуряване на достъпна среда, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, зони за отдих и/или физическа активност и културни прояви и др.; (3)проект за разработване и прилагане на специализирана програма за обучение в четири модула и (4)проекти за развитие и внедряване в системата на училищното образование на Община Пловдив на иновативни образователни технологии.

Вторият тип проекти по своята същност представляват комплексни проекти за създаване на STEM училищна среда, предоставящи цялостни решения за физическата и цифровата среда на учене, техническото оборудване на STEM пространството, прилаганите методи на преподаване и на учене, иновативна и гъвкава организация на учебния процес, адаптиране на нови форми на управление, лидерство и взаимодействие на училищния екип, целенасочена квалификация и подкрепа за училищните колективи, споделяне на учебното пространство и взаимодействие с представители на местната и училищна общност (вкл. бизнес, ученици от други училища, училищни екипи, представители на граждански организации, висши училища и др.). Изграждането на STEM училищна среда включва и: обучение и повишаване на квалификацията на учителите, интегрирано образователно съдържание, извънкласни занимания съвместно с други училища и институции (напр. БАН, ССА, ВУ, музеи, детски научни центрове, неправителствени организации, фирми и производствени предприятия, професионални организации др.); въвеждане на базисни дигитални умения за учители и студенти; въвеждане на училище в облака; осигуряване на софтуер/програмни продукти за дигитализация на учебния процес, и други съотносими.

Третият тип проекти, включени в група 6.2.2. са проекти за развитие и внедряване в системата на училищното образование на Община Пловдив на иновативни образователни технологии, в това число:

- ✓ проекти за развитие на иновативни образователни технологии и базови дигитални компетентности в сферата на образованието и мерки за създаване и развитие на иновативна образователна среда, с фокус върху изучаването и прилагането на компетентности в областта на природните науки (STEM) и
- ✓ проекти за реализиране на инициативата за умения за иновации.

Част III. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ, ПАРТНЬОРИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ФОРМИ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

3.1. Преглед на средата в контекста на гражданското участие в процесите на разработване, изпълнение и наблюдение на регионалните политики

Нормативни предпоставки

Нормативни предпоставки за осигуряване на гражданско участие в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на регионални политики са регламентирани в следните документи: Закона за регионалното развитие, Правилника за неговото прилагане и Методически указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на Община (ПИРО) за периода 2021-2027г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (март 2020г.).

Основен принцип за провеждане на държавната политика за регионално развитие е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.[40]

Описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност се съдържат в Методически указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на Община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., издадени на основание на чл.17, т.9 от Закона за регионално развитие (ЗРР), изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 март 2020г. и имат за цел определяне на унифицирани процедури за възлагане, изработване, оценка, одобряване и прилагане на плановете за интегрирано развитие на Общината.

За постигане на качествен и пълноценен процес на стратегическо планиране и устойчиво интегрирано регионално и местно развитие изключително важно е гражданското общество да бъде привлечено за участие на всички нива и етапи – и в отделните етапи на планирането, и в етапите на изпълнение, наблюдение и оценка на резултатите.

[40] Източник: Закон за регионалното развитие, чл.2 ал.3 т.6, изм. и доп. ДВ №21/1

Същност на комуникационната стратегия

Инструментът, чрез който се реализира подходът „отдолу – нагоре“, е Комуникационната стратегия, която се фокусира върху идентифицирането и включването на заинтересованите страни и гражданското общество чрез подходящи форми, включително за идентифициране на проектни идеи, които да бъдат включени в програмата за реализация на плана.

За процеса на разработване на ПИРО на Община Пловдив е разработена Комуникационната стратегия и Комуникационен план към нея. На база на планираните действия е осъществен целият процес по гарантиране на гражданското участие при планиране на регионалната политика в общината.

Същността на Комуникационната стратегия е да стимулира съпричастността и участието на населението на Община Пловдив, структурите на гражданското общество, бизнеса, развиващи дейност на нейната територия, както и на партньорите и заинтересованите страни за участие в подготовката и изпълнението на ПИРО. Времевият обхват е регламентиран от периода на действие на плана за интегрирано развитие, времето за неговата подготовка и последващо отчитане на изпълнението му.

Цели

Обща цел: Да гарантира прилагането на принципа на партньорство и да осигури прозрачност на процеса по изготвяне и реализация на Плана за интегрирано развитие на Община Пловдив чрез одобрение, изпълнение и проследяване на набор от подходящи мерки и действия.

Специфични цели:

- Популяризиране на подхода за интегрирано териториално развитие и ролята на ПИРО за развитието на Общината;
- Повишаване участието и ангажираността на различни групи заинтересовани страни към процесите на планиране на общинското развитие.
- Осигуряване на партньорство и сътрудничество между администрация и заинтересованите страни при изпълнение на плана.

Принципи

Принципи за прилагане на регионалната политика

Държавната политика за регионално развитие се основава на следните принципи:[41]

[41] Източник: Закон за регионалното развитие, чл.2 ал.3 т.6, изм. и доп. ДВ №21/13.03.2020

- Стратегически подход на планиране;
- Програмиране и концентрация на ресурсите;
- Допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с ресурси от фондове на Европейския съюз, частни източници и от международни финансови институции;
- Междуведомствена координация на дейността на компетентните органи в процеса на планирането, програмирането, ресурсното осигуряване, реализацията, наблюдението и оценката;
- Съгласуваност с другите секторни и хоризонтални политики, инструменти и действия на международно, национално, регионално и местно равнище;
- Партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

Принципи за участие на гражданите

Гражданското участие следва да се насърчава и подпомага чрез следните принципи, които се прилагат към всички участници, въвлечени в гражданското участие в процеса на вземане на политически решения: [42]

- взаимно уважение между всички участници като основа за честно взаимодействие и взаимно доверие;
- зачитане на независимостта на НПО, независимо от това дали техните мнения съответстват с тези на публичните органи или не;
- зачитане на позицията на публичните органи, които носят отговорността и отчетността при вземането на решения;
- откритост, прозрачност и отчетност;
- отзивчивост, като всички участници предоставят съответна обратна връзка.
- недискриминация и приобщаване, така че всички гласове, включително тези на по-малко привилегированите и най-уязвимите, да могат да бъдат изслушани и взети под внимание;
- равенството между половете и равнопоставено участие на всички групи, включително тези с особени интереси и нужди, като младите хора, възрастните хора, хората с увреждания или малцинствата;
- достъпност чрез използване на ясен език и подходящи средства за участие, офлайн или онлайн.

[42] Източник: Насоки за гражданско участие в процеса на вземане на политически решения, Съвет на Европа, приети от Комитета на министрите на 27 септември 2017 г. на 1295-то заседание на заместник-министрите)

Предпоставки за успешно включване на гражданите

- Достъпен и приобщаващ процес, адекватен на целта;
- Актуална и разбираема информация;
- Равен достъп и привличане на всички заинтересовани страни;
- Включване на идеи и предложения на гражданите в решенията и политиките;
- Сътрудничество на принципа на равнопоставеност и зачитане на гражданските и човешки права.

3.2. Участие на заинтересованите страни при разработване на ПИРО

Начин на идентифициране на заинтересованите страни

В началния етап са идентифицирани групите заинтересованите страни, които имат отношение към процеса на разработване на ПИРО.

Група 1: Публични институции, включва: публични институции на централната и местната власт - вземащи решения и/или отговорни за прилагането на регионални политики на местно ниво. Включените в групата в голямата си част вече имат информация относно процеса на планиране и изпълнение на стратегическия документ на общината за програмния период 2021-2027г. В тази група са включени: областна администрация, общинска администрация и съседните общини в областта, регионални структури на министерства, държавни агенции и др.

Група 2: Местен бизнес, образователни, социални, здравни, културни, спортни и др. институции, НПО. Тази група заинтересовани страни, обединява основните неинституционални бенефициенти или засегнати от прилагането на плана за интегрирано развитие. При разработване на ПИРО тази групи заема важно място при определяне на приоритетите за развитие на общината и реализацията им, както и очакваните резултати в икономическата, социалната сфера, техническата инфраструктура и околната среда. Групата има определяща роля за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проектни идеи с участието на публичния сектор, насочени към подобряване на физическата среда и на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса.

Група 3: Гражданското общество, включва: гражданското общество и гражданите като крайни бенефициенти или засегнати в процеса на разработване и прилагане на регионалните политики на местно ниво.

Обосновка на начина на работа със заинтересованите страни

Дейностите при изпълнение на Комуникационната стратегия и конкретно комуникационните мерки са фокусирани върху няколко основни целеви групи. Подходът за комуникация с тях е специфичен и се определя в зависимост от ролята, която имат при разработване на ПИРО. Съобразно характеристиките на целеви групи са конкретизирани и ефективните комуникационни канали за получаване на информация и осигуряване на активното им участие в процеса на разработване и изпълнение на средносрочния стратегически документ. Начина на работа със заинтересованите страни е синтезирано представен при представяне на подходите и съответните комуникационни канали, използвани в процеса на комуникация.

Основни подходи

Един от ключовите приоритети в утвърждаване на местната администрация е осигуряване на лесен и достъпен интегриран подход за комуникация на гражданите и бизнеса с общината и прилежащите структури. Нивата на гражданско участие в процеса на вземане на политически решения се постигат чрез: информиране, консултиране, диалог и активно участие.

Информиране

Информирането е основополагащ етап при разработване на ПИРО, като целта му е да информира гражданите и да ги насърчи да участват.

Секцията за ПИРО към интернет страницата на Община Пловдив: https://www.plovdiv.bg/piro/: Регулярно се публикува информация за процеса на разработване на документа и анонсиране на предстоящи събития - покани. Секцията съдържа следните раздели: новини; структура на ПИРО; нормативна база; анкети; публични събития; за контакти; полезни връзки; политика за поверителност на личните данни.

Социални медии – фейсбук: Публикации във фейсбук има на следните адреси:
https://www.facebook.com/298150390280406/posts/4029902703771804/?d=n
https://www.facebook.com/298150390280406/posts/4002968093131932/?d=n
https://www.facebook.com/404062989604142/posts/4403732039637197/?d=n

Публични събития: Покана за участие в планирани публични консултации по райони – 6 бр. за целева група 2 (в т.ч. местен бизнес, образователни институции, културни институции, социални и здравни институции, НПО) и целева група 3 (граждани).

Консултиране/ диалог

Анкетни проучвания сред заинтересованите страни – 6 броя

- Първо социологическо (социално-икономическо) проучване[43] „лице в лице“ на нагласите на заинтересованите страни за целите на териториалния анализ (период на теренната работа - 29.05.2021 – 06.06.2021 г.) – 800 участника;
- Второ[44] и трето анкетно проучване[45] за гражданите за целите на анализа на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Пловдив“ – 2 бр. (за граждани и организации) – онлайн, (08.06.2021 – 17.06.2021 г.) – от гражданите - 425 участника, от организациите - 105 участника;
- Четвъртото анкетно проучване[46] е сред всички заинтересовани страни по тема „Туризъм“ - онлайн (10.06.2021 – 21.06.2021 г.) – 94 участника;
- Петото анкетно проучване[47] е сред всички заинтересовани страни и е фокусирано върху оценка на предложения за визии, цели и приоритети, изведени от фокус групите – онлайн (25.06.2021 – 11.07.2021 г.) – 78 участници;
- Шестото анкетно проучване[48] е сред всички заинтересовани страни и е фокусирано върху оценка на предложения за зони за въздействие – онлайн (09.12.2021 – 14.12.2021 г.) – 251 участници.

Получени предложения от заинтересованите страни за включване в ПИРО:

- Набиране на предложения и конкретни проектни идеи, вкл. мерки за ограничаване на изменението на климата за включване в Програма за реализация на ПИРО чрез подаване на заявка за проектна готовност за целева група 1 (представители на общинска администрация и районни кметове) и попълване на информационен фиш за проектна идея за целева група 2. (в т.ч. местен бизнес, образователни институции, културни институции, социални и здравни институции, НПО) и целева група 3 (граждани). **Общ брой на постъпили и обработени предложения за проекти/ проектни идеи от заинтересованите страни - над 200 броя.**

Активно участие

През периода на разработване на ПИРО представители на заинтересованите страни се включиха активно в организираните публични събития/ обществени обсъждания.

---

[43] Приложение № III.1. Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване лице в лице сред граждани в Община Пловдив

[44] Приложение № III.2. Доклад на резултатите от проведено онлайн анкетно проучване сред граждани в Община Пловдив

[45] Приложение № III.3. Доклад на резултатите от проведено онлайн анкетно проучване сред организации в Община Пловдив

[46] Приложение № III.4. Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване на тема „Туризъм“

[47] Приложение № III.5. Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение за визия, цели и приоритети при подготовката на ПИРО

[48] Приложение № III.6. Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение на зони за въздействие при подготовката на ПИРО

Публични събития:

- **Експертен форум с фокус-групи[49] за целева група 1, целева група 2 и цел**
  група 3 (присъствено). Фокус – групите са проведени на 14.06.2021 и 15.06.2021г
  тематични направления: 1) Социална политика/ здравеопазване; 2) Образовани
  спорт и младежки дейности; 3) Икономическо развитие/ НИРД; 4) Граждан
  инициативи и НПО (медии); 5) Културно-историческо наследство и туризъм;
  Инфраструктура/ Устойчива градска мобилност; 7) Околна среда и качество
  живот; 8) Общинска администрация ; **Общия брой участници е 91[50].**
- **Експертният форум е проведен на 18.06.2021г. (он-лайн).**
- **Публични консултации** – 6 бр. за целева група 2 и целева група 3 при следни
  обхват: Район Централен; Район Източен; Район Западен; Район Северен; Райо
  Южен; Район Тракия. Консултациите са проведени в периода 24-27 август 2021г
  като участие в тях са взели **78 души[51]**. В резултат, Програма за реализация на ПИРС
  е допълнена с получени конкретни проектни предложения.
- **Кръгла маса (публично събитие) за определяне на приоритетните зони за**
  въздействие с представители на целева група 2. - представители на
  професионалните гилдии (провеждане след съгласуване с Възложителя).
- **Заключително обществено обсъждане за представяне разработения проект на**
  ПИРО - ПРЕДСТОИ след публикуване на проекта на документа, в съответствие
  с приложимия нормативен ред.

Информационни материали: Изработване и отпечатване на плакати след уточняване на тиража от Възложителя, като предложението на Консултанта е тиражът да е 30 броя; изработване на презентационни материали за конкретните планирани срещи и събития.

Разработването на ПИРО се проведе в условията на извънредна епидемична обстановка и въведени на територията на страната временни противоепидемични мерки с цел защита и опазване живота и здравето на гражданите в резултат на глобалната пандемия COVID-19. Затова процесът на работа със заинтересованите страни се осъществи при спазване на мерките и действащите ограничения, съобразно актуалните заповеди на министъра на здравеопазването.

3.3. Комуникационен механизъм при изпълнение на ПИРО

Комуникационната стратегия е отворен документ, който може да бъде допълван и актуализиран.

---

[49] Приложение № III.7. Доклад с резултатите от работата със заинтересованите страни – проведени тематични фокус групи

[50] Приложение № III.7.1. Списъци за отразяване на работата със заинтересованите страни чрез фокус-групи

[51] Приложение № III.8. Списъци за отразяване на работата със заинтересованите страни чрез публични консултации

Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за реализация

Основните инструменти за осигуряване на информация и публичност са **годишните доклади и междинната оценка**, както и **последващата оценка** след края на периода на действие на плана. В процеса на изпълнение на ПИРО те ще бъдат изготвени и обсъдени при спазване и изпълнение на основните форми на взаимодействие за осъществяване на партньорства и осигуряване на публичност. До тях ще имат достъп всички заинтересовани страни на страницата на общината в интернет.

В процеса на изпълнение е важно поддържането на изградените партньорства. Това ще даде реални шансове за постигане на стратегическите цели по максимално ефективен и ефикасен начин.

Мерки за комуникация, информация и включване на заинтересованите страни и партньорите в процеса по бъдеща актуализация на програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в плана.

За повишаване нивото на информираност и подпомагане процеса на партньорското участие могат да бъдат използвани следните инструменти: съвещаване чрез електронна поща и интерактивна електронна страница; провеждане на събития (присъствено или онлайн), за да се представи процесът на изпълнение на ПИРО на партньорите, и други.

Най-реалистичният подход за представителство на местната общност в смесените работни групи за наблюдение и контрол на разработването и изпълнението на ПИРО в общината е участието на кметовете/кметските наместници на населените места. Това е гаранция за истинско отчитане на интересите на жителите на селата, които имат специфични нужди и същевременно непознат потенциал за развитие и решаване на проблемите. В този процес местният кмет се нуждае от подкрепа и утвърждаване в системата на местното самоуправление, като му се предоставят реални възможности, включително финансови, за успешно изпълнение на отговорностите, които има пред жителите на населеното място.

Част IV. ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

4.1. Критерии за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие)

4.1.1. Общи критерии за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие), в съответствие с националната политика за пространствено развитие чрез цели, присъщи на кохезионната политика на ЕС и на ПРР 2021-2027 г.

Критериите за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие) в настоящия планов документ за програмен период 2021-2027 година са следните:

1) Интегриране в европейското пространство;

2) Постигане на балансирана полицентрична селищна мрежа и интегрирано развитие на градовете;

3) Пространствена цялост и равностойна достъпност на системите за обществени услуги - с акцент на образование, здравеопазване, култура и спорт;

4) Съхранено природно и културно наследство, експонирано и валоризирано в полза на устойчивото му развитие;

5) Подобряващо се състояние на специфични територии с неблагоприятни социално-икономически характеристики – чрез мерки със социална насоченост, кооперииране и сътрудничество в обхвата на агломерационните ареали, развитие на трансгранични функционални зони;

6) Развитие на целеви зони на растеж, балансиращи полицентричния модел на националното пространство чрез държавна помощ, насърчаване на инвестициите, иновациите и модернизацията;

7) Намаляване на риска от бедствия чрез интегрирани превантивни мерки в природни и урбанизирани среди.

В резултат на проведено онлайн анкетно проучване[52] сред всички заинтересовани страни в Община Пловдив, 66% от респондентите намират за релевантни при идентифицирането и определянето на зоните за въздействие, приложените общи критерии, в съответствие с националната политика за пространствено развитие чрез цели, присъщи на кохезионната политика на Европейския съюз и на Програмата за развитие на регионите за програмен период 2021-2027 г., в т.ч. 15% от респондентите ги намират за напълно релевантни и 51% - за по-скоро релевантни.

[52] Представен Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение на зони за въздействие при подготовката на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г – Приложение № III.6.

Основни цели, които се постигат чрез възприемане на описаните по-горе комплексни критерии:

1. Националното пространство на България – отворено към света и интегрирано в Европейското пространство и в европейската мрежа от центрове и оси на развитие, култура, наука и иновации.

2. Съхранените национални ресурси - хората, земята, водите и горите, подземните богатства, природното и културно наследство– гаранция за националната идентичност.

3. Балансираното и устойчиво интегрирано развитие, постигнато чрез рационално организирана икономическа, социална, транспортна, инженерна, културна и туристическа инфраструктура и осигуряващо интелигентен икономически растеж. адаптивност към промените и равнопоставеност.

Определяне на критерии за обособяване на Зони за прилагане на интегриран подход (ЗВ) и планиране на приоритетни ЗВ, в съответствие с националната политика за пространствено развитие чрез цели, присъщи на кохезионната политика на ЕС и на ПРР 2021-2027 г. и следните допълнителни критерии за общата пространствена ориентация на секторните политики на територията за прилагане на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027г.:

А) Агломерационната политика - ключ за просперитет
Б) Равнопоставени отношения между селските райони и градовете
В) Засилване на териториалните проекции на секторните политики
Г) Партньорствата - новата движеща сила в пространственото развитие
Д) Обезпеченост с устройствени планове за развитие на територия

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027г. на МРРБ, в ПИРО се определят приоритетни зони за въздействие. **В тях основно е съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в Програмата за реализация на плана (Приложение 1 към ПИРО).** Те са определени на база на анализа на силните и слабите страни в общинската територия, резултатите от проучването на общественото мнение, стратегическите документи на ниво Община и ниво район за планиране, както и на потенциалите за развитие. Това изискване е свързано с водещия принцип за „единство на социално-икономическото и пространственото планиране".

По дефиниция „зона за прилагане на интегриран подход" (зона за въздействие/ЗВ) е „пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социалната и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове". Зоните са част от територията на общината с конкретно функционално предназначение или собствен потенциал за развитие.

В настоящия програмен период, възможностите за определяне на ЗВ се разпростират и могат да обхващат на практика цялата територия на Община Пловдив, в т.ч.:

- **Градски ЗВ**
  1. Урбанизираната територия на града;
  2. Обособени функционални зони в покрайнините.

- **ЗВ по секторни направления** - според тематичната област на преобладаващи интервенции:
  1. Транспортна и цифрова достъпност;
  2. Трудова миграция, повишаване на квалификацията и развитие на човешките ресурси (РЧР);
  3. Публични сгради и обществени площи, зелени площи и рекреационни ареали;
  4. Улична мрежа и инфраструктура;
  5. ВиК мрежи и съоръжения;
  6. Енергоспестяващо осветление;
  7. Опазване на околната среда, внедряване на мерки за адаптиране към климатичните промени и зелена енергия;
  8. Знание, иновации и кръгова икономика;
  9. Интегрирани социално-здравни услуги;
  10. Спорт и младежки дейности;
  11. Опазване на културното наследство (КН) и подкрепа за провеждане на културно-събитиен календар, вкл. на открито;
  12. Развитие на туризма и интегриране на тематични маршрути на територията с възможности за пакетно и индивидуално предлагане.

- **Междуобщински ЗВ**
  1. По линия на транспортна свързаност и достъпност;
  2. Трудова миграция, разширяване границите на града и жилищна политика;
  3. Терени, бизнес зони и икономически потенциал за развитие, включително чрез трансфер на технологии в посока реализиране на НИРД и иновации;
  4. Регионален брандинг на целогодишна 4-сезонна туристическа дестинация с висока добавена стойност на интегрирани туристически продукти;
  5. По линия на регионално управление на отпадъците с оглед екологична безопасност;
  6. По линия на регионално управление на водите.

4.1.2. Специфични (допълнителни) критерии за определяне на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие)

При определянето на Зони за прилагане на интегриран подход (Зони за въздействие) на територията на Община-град Пловдив е приложена специално разработена **методология и допълнителни критерии**, съобразени със спецификите на територията, интервенциите и други приложими характеристики.

Методически основи при определянето на зоните за прилагане на интегриран подход:

На първо място е отчетено обстоятелството, че зоната за прилагане на интегриран подход (Зоната за въздействие) се определя в границите на структурно обособена част от територията на общината, като конкретният й териториален обхват *се съобразява и с разполагаемите финансови, времеви, технологични и кадрови ресурси и потенциални партньорства, достатъчни за реализация на идентифицираните за съответната зона интервенции.*

На второ място, взето е предвид, че в ПИРО могат да бъдат дефинирани неограничен брой зони за въздействие, като от тях следва да бъдат подбрани няколко приоритетни зони, които *имат най-голям потенциал да повлияят върху социално-икономическото развитие на общината.* На тази основа, са дефинирани зони, покриващи цялата територия на Общината/Града.

При определянето на зоните за въздействие са обследвани и взети предвид следните **четири специфични, допълнителни критерия**, специално селектирани и съобразени със спецификите на територията, интервенциите и други приложими характеристики на Община-град Пловдив:

- ***Критерий 1 - Оптимизиране обхвата на населението, което ще се облагодетелства от ползите – резултат от инвестициите в интервенциите, включени в ПИРО-Пловдив и Програмата за реализация на плана***

При определянето на зоните за въздействие е отчетен, от една страна, ***балансът на територията на Община Пловдив по вид***[53], а именно, че в пространствената структура на Общината най-голям дял имат населени места и други урбанизирани територии – 53 697 дка, което формира 53% от цялата територия. Земеделската земя заема площ от 42 695 дка, което е 42% от общата територия, а горите заемат площ от 163 дка от цялата площ на общината. За транспорт и инфраструктурата се използват 2796 дка (3%) от територията. Водни течения и водни площи са 2619 дка (2%). С тази характеристика територията на общината представлява силно урбанизирана територия. От друга страна, при определянето на зоните за въздействие е взета предвид и ***гъстотата на населението*** в Община Пловдив, която е 3410,31 жители/кв.км, от където е идентифицирана една много висока концентрация, съсредоточена основно в централната градска част. широкия център и старите периферни квартали на града. Оттук, с цел оптимизиране на обхвата на населението, което ще се

[53] Представен подробно в Том I, ЧАСТ I, РАЗДЕЛ X. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор на ПИРО.

облагодетелства и/или ще бъде пряк ползвател/потребител на резултатите от инвестициите и интервенциите, включени в ПИРО-Пловдив и Програмата за реализацията му, са идентифицирани съответните предпоставки и условия за групиране по този критерий на градоустройствените единици и обособяване на Зона „ЦГЧ“ и Зона „А“, включително като приоритетни такива, както и обособяването на Зона „Б“, като зона с по-малка степен на въздействие и ограничен обхват от гл.т. ползи за населението.

- ***Критерий 2 - Резултати от анализа на територията на Общината и обобщения SWOT анализ***

Зоните за въздействие са определени и на база резултатите от анализа на територията на Общината и обобщения SWOT анализ[54] и най-вече са конструирани въз основа на идентифицираните силни страни, възможности и потенциал за развитието на града в съответния аспект, в т.ч.: балансирано устройство и устойчиво развитие на територията, опазване и развитие на природните, културни и антропогенни териториални ресурси, потенциал за икономическо и интелигентно развитие на града и т.н. В този контекст всяка от обособените зони за въздействие е идентифицирана като такава със специфична, отличаваща я от другите зони характеристика, като на хоризонтален принцип във всичките зони са засегнати идентифицираните нужди на населението от (1)осигуряването на достъпна градска среда с релевантна свързаност, както между районите, така и между съседните общини, (2)осигуряването на равен достъп на населението до възможности и публични услуги, вкл. здраве, образование, социални услуги, спорт, отдих (рекреация) и прояви на открито, и не на последно място, (3)повишаване качеството на атмосферния въздух и питейната вода чрез релевантни мерки и интервенции, планирани в ПИРО-Пловдив и Програмата за реализация.

В резултат на проведените ***анализ на развитието на туризма[55] и анализ на културно-историческо наследство и състояние на градския исторически пейзаж[56]*** са обособени Зона „ЦГЧ“ и Зона „А“ като такива със специфични, отличаващи ги от другите зони характеристики, а именно:

Като специфична характеристика при групирането на градоустройствените единици и обособяването на Зона „ЦГЧ“ се отличава *високата концентрация на недвижими културни ценности* (съсредоточени предимно на територията на АИР „Старинен Пловдив“), която е идентифицирана като база за разгръщане на туристическия потенциал чрез устойчиво опазване на културното наследство, историческата градска среда и културното многообразие посредством реставрация, консервация и социализация на недвижими

---

[54] Представен подробно в Том I, ЧАСТ I. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЪОТВЕТНАТА ОБЩИНА на ПИРО.

[55] Представен подробно в Том I, ЧАСТ I, РАЗДЕЛ VIII. Анализ на развитието на туризма, перспективи за развитие на ПИРО

[56] Представен подробно в Том I, ЧАСТ I, РАЗДЕЛ IX. Културно-историческо наследство и състояние на градския исторически пейзаж – условия и предпоставки за надграждане на проекта: „Пловдив - Европейска столица на културата през 2019 г.“ и развитие на Община Пловдив като световна дестинация за целогодишен културен туризъм на ПИРО

културни ценности; диференциране и диверсифициране на местни туристически продукти и услуги чрез интегрирани териториални проектни инициативи с фокус културна инфраструктура и развитие на културата, позициониране и маркетинг на града, както и дигитализация на културното наследство и музейните експонати, откъдето и развитие на креативните и рекреативни местни индустрии и градския туризъм.

Същевременно, Зона „А" откъм специфична характеристика се отличава с *висока концентрация на обекти от читалищната мрежа*, която е идентифицирана като база за допълнително разгръщане на туристическия потенциал чрез устойчиво опазване на културното наследство и културното многообразие посредством диверсифициране на местни туристически продукти и услуги чрез интегрирани териториални проектни инициативи с фокус културна инфраструктура, развитие и подобрен достъп до култура, на чиято основа и развитие на креативните и рекреативни местни индустрии, вкл. на туризма.

В резултат на проведения ***екологичен анализ***[57] е обособена МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ЗЕЛЕНА ЗОНА (МЗЗ) като такава със специфични, отличаващи я от другите зони характеристики, релевантни към положителното и устойчиво развитие, и разширяване на *зелената система на града* (вкл. нови защитни и мелиоративни зелени площи съгласно предвижданията на Общия устройствен план на Пловдив), управление на природните забележителности, подобряване на природозащитното състояние на видовете и *местообитанията в рамките на защитените зони от Натура 2000, които се намират на територията на Община Пловдив*, изграждане на „зелени" и „сини" коридори, които осъществяват връзка между градската среда и крайградския ландшафт, със значение за градското биоразнообразие и формирането на микроклимат и т.н., където всички изброени са тематично насочени и целящи развитието на града в желаната посока към чист, зелен и привлекателен град.

В резултат на проведения ***икономически анализ***[58] на функционален признак е обособена ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ" (ЗИР), която откъм специфична характеристика се отличава с *висока концентрация на икономически оператори* (представители на местния бизнес и организации-носители на научен капацитет) *и територии предимно с индустриално предназначение* (съгласно предвижданията на Общия устройствен план на Пловдив), която концентрация е идентифицирана като база и изключителен потенциал за бъдеща реализация, както на ***индустриална и устойчива икономическа трансформация***, така и на, ***иновативна и интелигентна икономическа трансформация***, включително цифрова трансформация чрез реализиране на НИРД в различни сектори на икономиката; създаване, тестване и пилотно внедряване на иновационни модели и нови технологии, в т.ч.

---

[57] Представен подробно в Том I, ЧАСТ I, РАЗДЕЛ VI. Екологично състояние и рискове – условия и предпоставки за развитие на зелена Община Пловдив и Пловдив – балансиран град с повишено качество на живот на ПИРО

[58] Представен подробно в Том I, ЧАСТ I, РАЗДЕЛ III. Състояние на местната икономика – условия и предпоставки за осигуряване и надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив и Пловдив – град на бъдещето на ПИРО

и такива, с принос към дигитализацията за интелигентна трансформация и Индустрия 4.0. и други съотносими.

В резултат на проведените ***анализ на инфраструктурното развитие, свързаност и достъпност на територията***[59] ***и анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните й граници***[60] са обособени МЕЖДУОБЩИНСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ с потенциал за коопериране със съседни общини, които откъм специфични характеристики се отличават със съществения си *принос към развитието на Област Пловдив и ЮЦР*, и най-вече по линия на икономическото развитие, достъпа до пазара на труда, и в частност, трудовата миграция, както и оползотворяването на местните ресурси и потенциал, и на последно, но не и по значене място, устойчивото, регионално управление на отпадъците и на водите.

- ***Критерий 3 - Релевантни документи на Община Пловдив на микрорегионално ниво и урбанистично гравитационно поле***

При определянето на зоните за въздействие е отчетено, че микрорегионалното ниво се третира в един стратегически документ – *Общинския план за развитие (ОПР) на община Пловдив 2014-2020 г.* и един устройствен документ - *Общия устройствен план на Пловдив, одобрен през 2007 г.*[61] По отношение на пространственото развитие на Община Пловдив ОПР се основава на Общия устройствен план на Пловдив. В Общия устройствен план на Пловдив е определено „урбанистичното гравитационно поле", което обхваща територията, в която функционира урбанистичната система Пловдив, т. е. границите, в които ежедневно се затваря жизнения цикъл: „***труд, обитаване, отдих и обслужване***".

Тези граници са определени при съблюдаване на следните критерии[62]: 10 - 12 км / 20 - 25 мин. транспортен изохрон; над 50 хил. трудови и културно-битови пътувания дневно; демографски стабилни населени места с население около и над 2000 души и налични интензивни стопански връзки с висока степен на икономическа взаимозависимост. При прилагане на тези критерии, в „урбанистичното гравитационно поле" на Пловдив попадат 32 населени места от общините Марица, Родопи, Куклен и с. Катуница (Община Садово). Жителите им получават обслужване (образование, здраве-опазване, култура, спорт, отдих, търговия) в града. В Пловдив са и значителна част от работните им места. Транспортните ареали се превръщат в оси на урбанизация, като около тях се формират нови икономически зони.

При определянето на зоните за въздействие, чрез придържането към ОУП на Пловдив се осигурява и приемственост при прилагане на постановките на Регионалния план за развитие на Южния централен район и на ОПР на Община Пловдив (2014-2020) по отношение на социално-икономическото развитие, както и съблюдаване на предвижданията на тези

---

[59] Представен подробно в Том I, ЧАСТ I, РАЗДЕЛ V. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията - условия и предпоставки за развитие на свързана Община Пловдив и Пловдив – метрополисен град на ПИРО

[60] Представен подробно в Том I, ЧАСТ I, РАЗДЕЛ XI. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните й граници на ПИРО

[61] Предварителен проект за Изменение на Общия устройствен план на Пловдив – 2007

[62] По данни и информация, представени и обследвани подробно в Том I, ЧАСТ I, РАЗДЕЛ X. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор на ПИРО

документи по отношение устройството, опазването и развитието на природните и антропогенни териториални ресурси, при отчитане и на факторите, респективно на очакваните ефекти с надлокално значение, включително отчитане и постановките на релевантните документи на Европейския съюз в областта на регионалното развитие.

Микрорегионален и агломерационен аспект има и *Интегрираният план за градско възстановяване и развитие (ИПГВР)*, особено по отношение на зоната за въздействие с потенциал за икономическо развитие, обособена по него и включена в дефинирана Зона „А" в ПИРО за периода 2021-2027 г. Същевременно, в новия програмен период идентифицираният съществен потенциал в посока икономически и интелигентен растеж на града е изместен в границите на шестте градоустройствени единици (от П1 до П6) [63] – индустриални територии съгласно ОУП, обособени в една приоритетна зона за въздействие ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ" (ЗИР).

Оттук, при групирането на градоустройствените единици и дефинирането на зони за въздействие са отчетени, както урбанистичното гравитационно поле на Пловдив, така и спецификите, изискванията и характеристиките, произтичащи от посочените три релевантни за Общината документа на микрорегионално ниво, като с акцент и очакван съществен принос към икономическото развитие на града и превръщането му в международен икономически център, в съответствие с избрана Визия са обособени две зони: ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ" (ЗИР) и МЕЖДУОБЩИНСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ с потенциал за кооперане със съседни общини.

- ***Критерий 4 - Идентифицирани проекти и идеи за развитието на конкретна територия в процеса на работа със заинтересованите страни***

В процеса на работа със заинтересованите страни при разработката на ПИРО-Пловдив, реализиран в съответствие с Комуникационната стратегия към Плана, въз основа на постъпили заявки от съответните отговорни звена в структурата на общинската администрация, както и постъпили фишове с проектни идеи от граждани, представители на НПО-сектора, бизнеса, академията, здравни и образователни институции и други заинтересовани страни са идентифицирани проекти и концепции (идеи) за развитието на конкретна територия в границите на града. На тази база, събраните данни и информация са обработени и обобщени, като по отделни градоустройствени единици е прецизиран броят обекти, разпределени в 7 групи и 22 вида обекти, за които е идентифицирана съответната необходимост от интервенции, както следва:

- **Група 1 - Обекти от образователната инфраструктура**, разпределени по вид в 3 категории: *(1) Детски градини, ясли и детски центрове; (2) Училища и (3) ВУЗ*;
- **Група 2 - Обекти от здравната инфраструктура**, разпределени по вид в 4 категории: *(1) ДКЦ; (2) Специализирани болници за активно лечение; (3)Многопрофилни болници за активно лечение и (4) Други;*
- **Група 3 - Обекти от културната инфраструктура**, разпределени по вид в 4 категории: *(1) Сграден фонд - изкуство и култура (изложбени зали, музеи, театри, кина, библиотеки и т.н.); (2) Сграден фонд - НКЦ АИР "Старинен*

[63] Виж по-долу в Таблица 3.6.

Пловдив" и КИН; (3) Читалища и (4) Открити пространства за изкуство и култура;

- **Група 4 - Обекти от социалната инфраструктура**, разпределени по вид в 2 категории: *(1) ЦНСТ и ДДЛРГ, и (2) Комплекси за социални услуги;*
- **Група 5 - Обекти от транспортната инфраструктура**, разпределени по вид в 3 категории: *(1) Нови пътни връзки и кръстовища, (2) Реконструкция на пътна и улична мрежа и (3) Паркинги и гаражи;*
- **Група 6 - Обекти от инженерната инфраструктура**, разпределени по вид в 2 категории: *(1) ВиК и (2) Осветление;*
- **Група 7 - Обекти от зелената система на град Пловдив**, разпределени по вид в 4 категории: *(1) Паркове, (2) Защитени територии от НАТУРА 2000, (3) Спортни паркове и съоръжения, и (4) Детски площадки и междублокови пространства.*

При наличие на концентрация в обследваната градоустройствена единица на обекти от съответната група и вид, върху които е идентифицирана необходимост от интервенции, същата ГЕ е селектирана и групирана по дадения признак с други ГЕ по сходни характеристики и нужди спрямо териториалното й развитие. На тази основа, селектираните и групирани ГЕ са включени и формират конкретна зона за въздействие, определена като приоритетна или не, върху която впоследствие да бъде приложен набор от мерки и интервенции, съобразен с групата и вида обекти, концентрирани в нея.

Данни и информация за разпределението по групи и видове обекти, във всяка от определените зони за прилагане на интегриран подход (градски зони за въздействие/ГЗВ) и включените в тях ГЕ, върху обекти в които е идентифицирана необходимост от интервенции, в съответствие с описаните по-горе критерии, са представени обобщено в синтезиран вид в следните 3 таблици.

Таблица 4.1.1. ***Информация за броя обекти, разпределени по групи и видове в Зона „ЦГЧ“ и включените в нея градоустройствени единици (ГЕ), върху които е идентифицирана необходимост от интервенции, в съответствие със специфичен критерий 4***

Групи обекти	Видове обекти	ЗОНА "ЦГЧ" (брой обекти)																					
		Ц1	Ц2	Ц3	Ц4	Ж4	Ж5	Ж6	Ж7	Ж8	Ж9	Ж10	Ж11	Ж12	Ж13	Ж14	Ж15			О33	О34	О37	О3 10
Обекти от образователната инфраструктура	Детски градини, ясли и детски центрове		3		1	2	1	1	1					1		1	2						
	Училища		4		2	1	1	1	1		1		1			2	1						
	ВУЗ																						
Обекти от здравната инфраструктура	ДКЦ									1													
	Специализирани болници за активно лечение																						
	Многопрофилни болници за активно лечение																						
	Други (Високотехнологичен център по спортна медицина и възстановяване и др.)																						
Обекти от културната инфраструктура	Сграден фонд - изкуство и култура (изложбени зали, музеи, театри, кина, библиотеки и т.н.)	1	12		3																		
	Сграден фонд - НКЦ АИР "Старинен Пловдив" и КИН				6									1									

	Читалища																						
	Открити пространства за изкуство и култура		1																				
Обекти от социалната инфраструктура	ЦНСТ и ДДЛРГ						1																
	Комплекси за социални услуги													1									
Обекти от транспортната инфраструктура	Нови пътни връзки и кръстовища													1					1				
	Реконструкция на пътна и улична мрежа*		1						2	1	1	2	1										
	Паркинги и гаражи		1											1									
Обекти от инженерната инфраструктура	ВиК					1			1	2			1			1							
	Осветление																			1	1		1
Обекти от зелената система	Паркове																						
	Защитени територии от НАТУРА 2000																						
	Спортни паркове и съоръжения			1																			
	Детски площадки и междублокови пространства													1									

Таблица 4.1.2. ***Информация за броя обекти, разпределени по групи и видове в Зона „А“ и включените в нея градоустройствени единици (ГЕ), върху които е идентифицирана необходимост от интервенции, в съответствие със специфичен критерий 4***

Групи обекти	Видове обекти	ЗОНА "А" (брой обекти)																																		
		О1	О2	Жм4	Ж1	Ж2	Ж3	Ж16	Ж17	Жк1	Жк2	Жк3	Жк4	Жк5	Жк6	Жк7	Жк8	Жк9												О3 2	О3 5	О3 6	О3 8	О3 9		
Обекти от образователната инфраструктура	Детски градини, ясли и детски центрове				3	2		1	6		1			4		5	1				1															
	Училища				3	2			1		4		2	2		2	2				1															
	ВУЗ																																			
Обекти от здравната инфраструктура	ДКЦ										1		1			1																				
	Специализирани болници за активно лечение										1																									
	Многопрофилни болници за активно лечение																1																			
	Други (Високотехнологичен център по спортна медицина и възстановяване и др.)						1																													

Обекти от културната инфраструктура	Сграден фонд - изкуство и култура (изложбени зали, музеи, театри, кина, библиотеки и т.н.)																														
	Сграден фонд - НКЦ ЛИР "Старинен Пловдив" и КИН																														
	Читалища				1	1					3						1														
	Открити пространства за изкуство и култура							1																							
Обекти от социалната инфраструктура	ЦНСТ и ДДЛРГ																														
	Комплекси за социални услуги																														
Обекти от транспортната инфраструктура	Нови пътни връзки и кръстовища					1			2			1	1	1	1		2	2				1		1	1						
	Реконструкция на пътна и улична мрежа*	1			1			1	2	1	3					1			1	2					1		1				
	Паркинги и гаражи								3								1	6	1												
Обекти от генерална инфраструктура	ВиК																														
	Осветление																														

Обекти от зелената система	Паркове															1										1		1	1				
	Защитени територии от НАТУРА 2000																									2							
	Спортни паркове и съоръжения		2			2			1		1			1	1											5							
	Детски площадки и междублокови пространства				2				3					5			2				1												

Таблица 4.1.3. ***Информация за броя обекти, разпределени по групи и видове в Зона „Б“ и ЗИР, и включените в нея градоустройствени единици (ГЕ), върху които е идентифицирана необходимост от интервенции, в съответствие със специфичен критерий 4***

Групи обекти	Видове обекти	ЗОНА "Б" (брой обекти)									ЗИР (брой обекти)					
		Жм1	Жм2	Жм3	Жм4	Жм5	Жм6	Жм7		Оз1	П1	П2	П3	П4	П5	П6
Обекти от образователната инфраструктура	Детски градини, ясли и детски центрове		1													
	Училища		1					1			1					
	ВУЗ															
Обекти от здравната инфраструктура	ДКЦ										1					
	Специализирани болници за активно лечение															
	Многопрофилни болници за активно лечение															

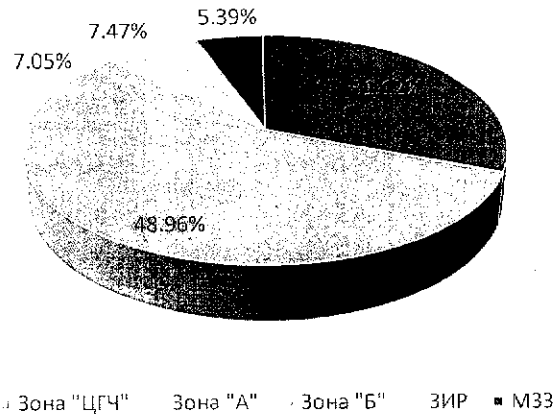
	Други (Високотехнологичен център по спортна медицина и възстановяване и др.)															
Обекти от културната инфраструктура	Сграден фонд - изкуство и култура (изложбени зали, музеи, театри, кина, библиотеки и т.н.)															
	Сграден фонд - НКЦ АИР "Старинен Пловдив" и КИН															
	Читалища		1					1								
	Открити пространства за изкуство и култура															
Обекти от социалната инфраструктура	ЦНСТ и ДДЛРГ							1								
	Комплекси за социални услуги											1				
Обекти от транспортната инфраструктура	Нови пътни връзки и кръстовища	1	1	2	1	1	1				1	1	1	2	2	2
	Реконструкция на пътна и улична мрежа*					1		1			3			1	1	1
	Паркинги и гаражи															
Обекти от инженерната инфраструктура	ВиК															
	Осветление							1								
	Паркове							1								
Обекти от зелената	Защитени територии от НАТУРА 2000															
	Спортни паркове и съоръжения															

	Детски площадки и междублокови пространства															

** **Забележка**: Обектите за изграждане на нови пътни връзки и кръстовища и реконструкция на пътна и улична мрежа са отразени, където е приложимо, в две контактни градоустройствени единици (ГЕ), на основание, че обслужват и двете.*

На база данните и информацията, обобщени в горните три таблици, от всичките обследвани 241 обекта, различни по група и вид, върху които е идентифицирана необходимост от интервенции при работата със заинтересованите страни, над 80% от обектите са концентрирани в 42 ГЕ, групирани по сходни характеристики и обособяващи две, определени като приоритетни зони – Зона „ЦГЧ“ и Зона „А“. В частност: 48,96% от обследваните обекти са концентрирани в ГЕ, групирани и обособяващи Зона „А“ и 31,12% от обектите са концентрирани в ГЕ, групирани и обособяващи Зона „ЦГЧ“. 7,05% от обектите са концентрирани в ГЕ, групирани и обособяващи Зона „Б“, откъдето същата не е определена за приоритетна. Посоченото, графично представено има следния вид:

Дялово разпределение на обектите с идентифицирана необходимост от интервенции при работа със заинтересованите страни в процеса на разработка на ПИРО-Пловдив, разпределени по зони за прилагане на интегриран подход (градски зони за въздействие/ГЗВ)

Фигура 4.1.1. Дялово разпределение на обектите с идентифицирана необходимост от интервенции при работа със заинтересованите страни в процеса на разработка на ПИРО-Пловдив, разпределени по зони за прилагане на интегриран подход (градски зони за въздействие/ГЗВ)

Диференциацията между Зона „ЦГЧ“ и Зона „А“ е наложена в резултат на това, че при провеждане на обследването е констатирано, че ***69,70% от обектите от културната инфраструктура*** са концентрирани в няколко ГЕ, около които е конструирано обособяването на Зона „ЦГЧ“, и които обуславят високия потенциал на зоната в приноса към развитието на града като притегателен, международен, културен център.

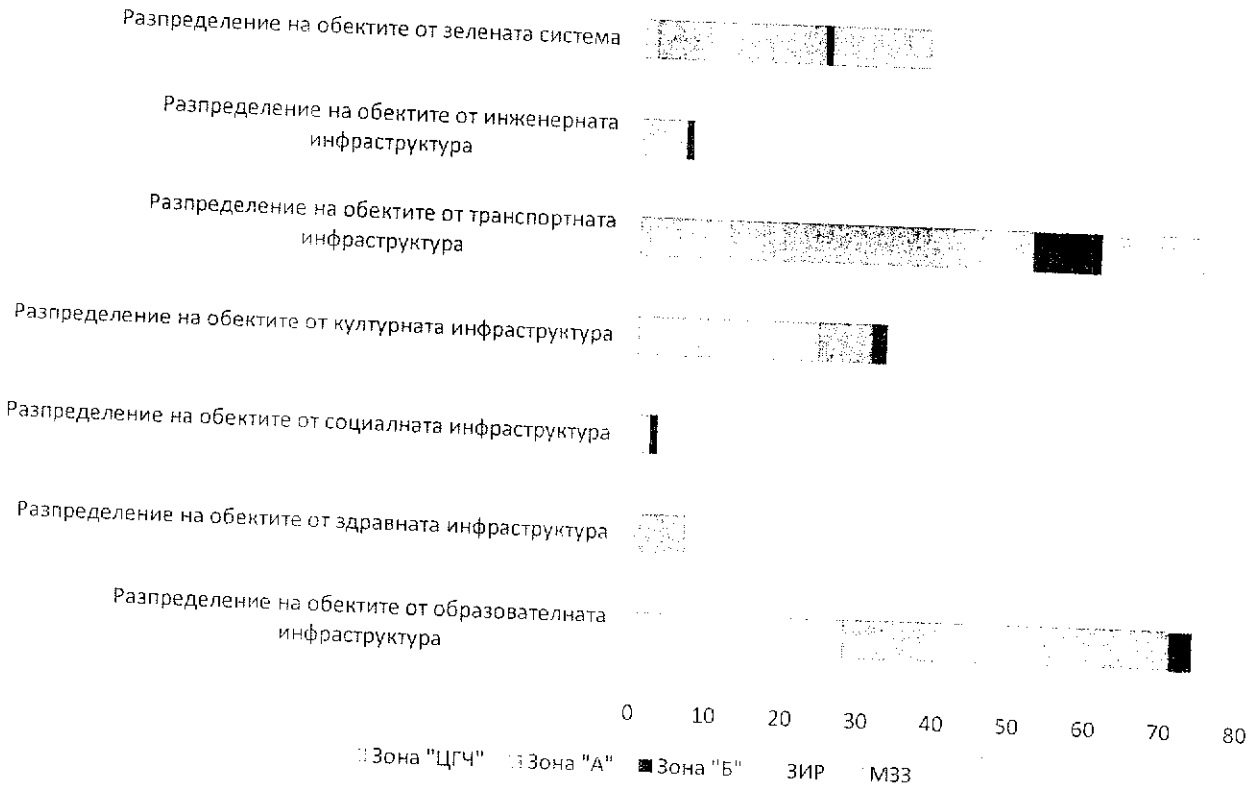
На база изследването на съответните ГЕ на обекти от образователната, здравната и социалната инфраструктура, от една страна, и двете зони (Зона „ЦГЧ“ и Зона „А“) са дефинирани като приоритетни спрямо очаквания принос към осигуряването на подобрена градска среда с качествени образователни, здравни и социални услуги чрез релевантни интервенции върху обектите в зоните. От друга страна, диференциацията между двете зони

е наложена в резултат на превеса на определена концентрация на обекти пред друга, както следва:

- ***57,33% от обследваните обекти от образователната инфраструктура и 75% от обектите от здравната инфраструктура са концентрирани в Зона „А“, и***
- ***50% от обектите от социалната инфраструктура и 37,33% от обектите от образователната инфраструктура са концентрирани в Зона „ЦГЧ“.***

Обработени и обобщени, данните и информацията от горните три таблици относно всяка от определените зони за въздействие и разпределението в тях по отделните седем групи обектите, са представени в следващата Фигура 4.1.2:

Фигура 4.1.2. Разпределение по групи на броя обекти, върху които е идентифицирана необходимост от интервенции при работа със заинтересованите страни в процеса на разработка на ПИРО-Пловдив, във всяка от определените зони за прилагане на интегриран подход (градски зони за въздействие/ГЗВ)

Спрямо ***групирането по функционален признак*** на съотносимите ГЕ в две зони за въздействие – ЗИР и МЗЗ, концентрацията на обследваните обекти в относителни величини не е съществена, съответно – 7,47% от обследваните обекти са в ЗИР и 5,39% - в МЗЗ, но същевременно изпълнението на специфични функции и роля в развитието на града в периода 2021-2027 г. на двете обособени зони се очаква да бъде от особено значение в

съответните специфични направления. Обособяването на ЗИР и съответно насочването към териториалния й обхват на релевантни мерки и интервенции, предвидени в Програмата за реализация на ПИРО се очаква да донесат съществен принос в посока икономическо и интелигентно развитие на града. Обособяването на МЗЗ и съответно насочването към териториалния й обхват на релевантни мерки и интервенции, предвидени в Програмата за реализация на ПИРО се очаква да донесат съществен принос в посока развитие на зелените системи на града, опазване на биоразнообразието, превенция от природните рискове, устойчиво управление на природните ресурси и като цяло - отговорно поведение към актуалните въпроси на околната среда, откъдето и постигане на желаната посока за развитие на града като чист, зелен и привлекателен град.

ГЕ, на чиято територия се изпълняват главно икономически функции, и които са основно с индустриално предназначение са групирани в обща зона за въздействие – ЗИР. Видно от третата таблица, 83,33% от обектите с интервенции в зоната са обекти от транспортната инфраструктура, в т.ч. 60% от тях са обекти от вид „Нови пътни връзки и кръстовища“ и 40% - от вид „Реконструкция на пътна и улична мрежа“. На тази основа, зоната е обособена като приоритетна от гл.т. на интервенции за осигуряване на свързаност и достъпност на средата за местните икономически оператори, чрез изграждане и реконструкция на съответната инфраструктура (в т.ч. довеждаща инфраструктура, иновативна инфраструктура, специализирана и социална инфраструктура) между отделните индустриални зони, паркове и сходни територии, включени в ЗИР, с оглед подобряване на инвестиционния климат за привличане на инвестиции, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж.

Спрямо МЗЗ, при обособяването й е взето предвид обследването на обектите, съгласно посоченото в горните три таблици, като в зоната са обхванати ГЕ, в които са позиционирани 100% от обектите от вид „Парк“ и вид „Защитени територии от НАТУРА 2000“ и 35,71% от обектите от вид „Спортни паркове и съоръжения“. Същевременно, отчитайки функциите им спрямо жилищното застрояване, откъдето и нуждите на населението, обектите от вид „Детски площадки и междублокови пространства“ като част от зелената инфраструктура на града са концентрирани основно в обособената Зона „А“ (92,86% от обектите от посочения вид).

На последно място, но не и по значение, при провеждане на обследването на обектите, върху които е идентифицирана необходимост от интервенции при работа със заинтересованите страни в процеса на разработка на ПИРО-Пловдив за целите на определянето на зоните за въздействие по специфичния Критерий 4, е взета предвид и ***проектната готовност на предвидените интервенции за конкретната територия.***

В резултат на проведено онлайн анкетно проучване[64] сред всички заинтересовани страни в Община Пловдив, 68% от респондентите намират за релевантни при идентифицирането и определянето на зоните за въздействие, приложените 4 специфични,

[64] Представен Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение на зони за въздействие при подготовката на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г – Приложение № III.6.

допълнителни критерия, специално селектирани и съобразени със спецификите на територията, интервенциите и други приложими характеристики на Община-град Пловдив, в т.ч. 21% от респондентите ги намират за напълно релевантни и 47% - за по-скоро релевантни.

Обобщено, спрямо приложения индивидуален, мултикомпонентен и холистичен подход чрез специално разработената методология, обхващаща както общи критерии, в съответствие с националната политика за пространствено развитие, така и допълнителни критерии, съобразени със спецификите на територията, интервенциите и други приложими характеристики, в резултат на горе-визираното онлайн анкетно проучване, 63% от респондентите намират за релевантен при идентифицирането и определянето на зоните за въздействие приложения подход, в т.ч. 17% от респондентите го намират за напълно релевантен и 46% - за по-скоро релевантен.

Следвайки Методическите указания на МРРБ за територията на Община Пловдив са **дефинирани 5 зони за въздействие**, които обхващат цялата урбанизирана територия на града и **1 междуобщинска зона** за кооперране със съседни общини. От тях са определени **4 приоритетни зони**, които имат най-голям потенциал да повлияят върху социално-икономическото развитие на Общината.

За територията на Община Пловдив са определени 64 урбанистични структури с преобладаващо предназначение - градоустройствена единица (ГЕ).

Фигура 4.1.3. Градоустройствена единици (ГЕ) за територията на община Пловдив

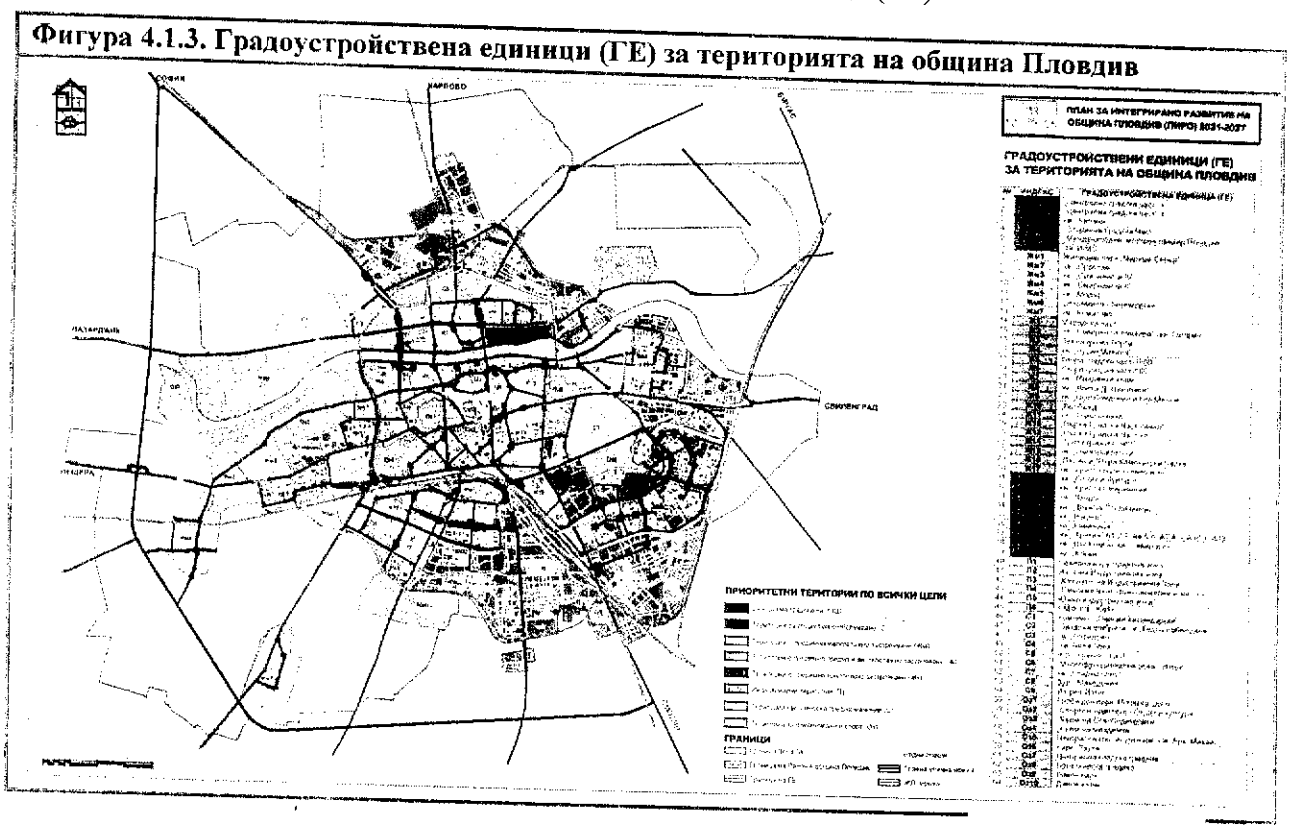

Таблица 4.1.4. Градоустройствена единица (ГЕ) за територията на община Пловдив		
№	Индекс	Градоустройствена единица (ГЕ)
1.	Ц1	„Централна градска част“ 1
2.	Ц2	„Централна градска част“ 2
3.	Ц3	кв. „Капана“
4.	Ц4	„Старинна Градска Част“
5.	С1	„Международен мострен панаир Пловдив“
6.	С2	„ВСИ-МО“
7.	Жм1	Жилищен парк „Марица-Север"
8.	Жм2	кв. „Прослав“
9.	Жм3	кв. „Смирненски IV“
10.	Жм4	кв. „Смирненски III“
11.	Жм5	кв. „Модър“
12.	Жм6	Остромила - Беломорски
13.	Жм7	кв. „Коматево“
14.	Ж1	V-градска част
15.	Ж2	кв. „Северно от панаира“ (жк „Гагарин“)
16.	Ж3	Зеленчукова борса
17.	Ж4	кв. „Русин Махала“
18.	Ж5	Втора градска част-1000
19.	Ж6	Втора градска част-500
20.	Ж7	кв. „Младежки хълм“
21.	Ж8	жк. „Волга-Д. Николаев“
22.	Ж9	кв. „Освобождение и Гео Милев“
23.	Ж10	„Велбъжд“
24.	Ж11	кв. „Триъгълника“
25.	Ж12	„Първа Градска Част-север“
26.	Ж13	„Първа Градска Част-юг“
27.	Ж14	„Трета градска част“
28.	Ж15	кв. „Университетски“
29.	Ж16	„Първа и Втора Каменица и Чайка“
30.	Ж17	кв. „Христо Ботев север и юг“
31.	Жк1	жк. „Отдих и Култура“
32.	Жк2	Христо Смирненски
33.	Жк3	кв. „Ландос“
34.	Жк4	кв. „Дружба-Столипиново“
35.	Жк5	кв. „Изгрев“
36.	Жк6	кв. „Каменица“
37.	Жк7	жк. „Тракия“ А1,2,3; А4,5,6; А7,8,9; А10,1; А12
38.	Жк8	кв. „Въстанически“- север и юг

39.		жк. „Южен“
40.	П1	Северна индустриална зона
41.	П2	Източна Индустриална зона
42.	П3	„Югоизточна Индустриална Зона“
43.	П4	„Смесена много-функционална зона“- юг
44.	П5	Южна индустриална зона
45.	П6	СМФ-ЮГ (ЮИЗ)
46.	С1	Комплекс „Паисий Хилендарски"
47.	С2	„Захарна фабрика“ и „Тодор Каблешков“
48.	С3	кв. „Филипово“
49.	С4	„кв. Бяла Зона“
50.	С5	ж.р. „Тракия“ I и II
51.	С6	„Многофункционална зона „Изток“
52.	С7	кв. „Гладно поле“
53.	С8	бул. „Македония“
54.	С9	Македония
55.	Оз1	Гробищен парк „Рогошко шосе“
56.	Оз2	„Спортен комплекс - Отдих и култура“
57.	Оз3	„Хълм на Освободителите“
58.	Оз4	„Хълм на младежта“
59.	Оз5	Централен гробищен парк „Св. Арх. Михаил“
60.	Оз6	парк „Лаута“
61.	Оз7	Централна градска градина
62.	Оз8	Ботаническа градина
63.	Оз9	Ловен парк
64.	Оз10	Данов хълм

Таблица 4.1.5. Териториално разпределение на зоните по всички цели според предназначението им

	Зона 1	Ц	Централна градска част
	Зона 2	О	Територии за обществено обслужване
	Зона 3	Жм	Територии с предимно малкоетажно застрояване
	Зона 4	Ж	Територии със средноетажно и високоетажно застрояване
	Зона 5	Жк	Територии с предимно комплексно застрояване
	Зона 6	П	Индустриални територии
	Зона 7	С	Територии със смесено предназначение
	Зона 8	Оз	Територии за озеленяване и спорт
			Граница на Район в община Пловдив
			Граница на ГЕ

4.2. Зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) - Градски зони за въздействие (ГЗВ)

4.2.1. Постигане на съответствие при обособяването на зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) спрямо стратегическите цели и приоритети на регионално и национално ниво

Функционалните градски зони за въздействие биват основно с жилищно или със смесено предназначение като сред тях, съобразно дефинираните нужди от целенасочени интервенции в резултат на секторните анализи на територията, и разкритите основни специфики, неоползотворени възможности, ключови фактори и потенциали на местното развитие, както и вземайки предвид, стратегическите документи на Общината, резултатите от проучването на общественото мнение, проведените теренни проучвания и работата със заинтересованите страни, са изведени 5 градски зони за въздействие (ГЗВ), обособени **в съответствие със стратегическите приоритети и специфичните цели на Интегрираната териториална стратегия на Южен централен регион (ИТСР-ЮЦР) и Актуализираната концепция за пространствено развитие (АНКПР 2013-2025 г.)**, а именно:

- Обособена по секторно направление приоритетна зона - ГЗВ, идентифицирана като зона със съществен потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж, и с висок потенциал за осъществяване и развитие на НИРД, както в различни сектори на икономиката, така и между различни заинтересовани страни, наименувана ***ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ“ (ЗИР)*** – очертана като Зона 6 на Фигура 3.1. по-горе. В обособената ЗИР, идентифицираният потенциал за местна икономическа трансформация е условно разделен на 2 вида: (1)***индустриална и устойчива икономическа трансформация***, включително енергийна, кръгова и нисковъглеродна трансформация и (2)***иновативна и интелигентна икономическа трансформация***, включително цифрова трансформация. На тази основа, зоната допълнително е прецизирана и дефинирана съответно, от една страна, като зона, базирана на потенциала на индустриалния сектор и възможностите за развитие на предприемачеството, и от друга страна, като зона с потенциал за развитие и внедряване на иновации. В този контекст, ЗИР съответства на ПРИОРИТЕТ 1: ЗАСИЛВАНЕ НА КОНКУРЕНТНИТЕ ПОЗИЦИИ НА ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН ЧРЕЗ ИНВЕСТИЦИИ ВЪВ ФАКТОРИТЕ НА РАСТЕЖА (ИТСР-ЮЦР), като в зоната са планирани проектни инвестиции в мерки и интервенции за постигане на следните специфични цели на ИТСР-ЮЦР: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. ИНОВАЦИИ, ТЕХНОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ И РАСТЕЖ (по-конкретно, чрез идентифицирания потенциал на ЗИР за развитиѐ и внедряване на иновации) и СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. ПОДОБРЯВАНЕ НА БИЗНЕС СРЕДАТА И СТИМУЛИРАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО (по-конкретно, чрез потенциала на ЗИР, базиран на наличния, работещ индустриален сектор и възможностите за развитие на предприемачеството);

- Обособена приоритетна зона - ГЗВ, идентифицирана по функционален признак като зелена зона със съществени специфики, неоползотворени възможности, ключови фактори и потенциал за подобряване, както на екологичната среда, така и на зелената инфраструктура за отдих, култура и спорт, в контекста на устойчиво въздействие върху мултикомплексни фактори на околната среда чрез планирани проектни инвестиции в зелени, открити и защитени пространства (зелени зони и територии с екосистемни функции), разположени на цялата територия на Община Пловдив. Зоната е наименувана ***МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ЗЕЛЕНА ЗОНА (МЗЗ)*** и е очертана като Зона 8 на Фигура 3.1. по-горе. В този контекст, МЗЗ е в корелация с политиката за устойчиво развитие на региона (ЮЦР) посредством изграждането на екологосъобразна инфраструктура и опазването на биологичното разнообразие, от където съответства на ПРИОРИТЕТ 2: ПОДОБРЯВАНЕ НА СОЦИАЛНАТА И ЕКОЛОГИЧНА СРЕДА (ИТСР-ЮЦР), като в зоната са планирани проектни инвестиции в мерки и интервенции за постигане на СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. ИЗГРАЖДАНЕ НА ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНА ИНФРАСТРУКТУРА. ОРИЕНТИРАНЕ КЪМ ПО-ЗЕЛЕНА, НИСКОВЪГЛЕРОДНА ИКОНОМИКА;
- Обособена приоритетна зона – ГЗВ, обхващаща централната градска част на град Пловдив, идентифицирана от една страна като зона със специфични предизвикателства за решаване, характерни за централните градски части на общинските центрове от ниво 2 (големите градове от второ йерархично ниво), силно урбанизирани и с висока гъстота на застрояването, откъдето и със съществени ограничения от гл.т. пространствено планиране. От друга страна, зона с висока концентрация на недвижими културни ценности, от където и идентифициран изключителен потенциал за интервенции в устойчиво опазване на културното наследство, историческата градска среда и културното многообразие, както и с потенциал за диференциране и диверсифициране на местни туристически продукти и услуги, на чиято основа и развитие на креативните и рекреативни местни индустрии, вкл. на туризма. Зоната е наименувана ***ЗОНА „ЦЕНТРАЛНА ГРАДСКА ЧАСТ“ (ЗОНА „ЦГЧ“)*** и е очертана като Зона 1 на Фигура 3.1. по-горе. В този контекст, ЗОНА „ЦГЧ“ съответства на 2 стратегически приоритета, а именно: ПРИОРИТЕТ 2: ПОДОБРЯВАНЕ НА СОЦИАЛНАТА И ЕКОЛОГИЧНА СРЕДА (ИТСР-ЮЦР), като в зоната са планирани проектни инвестиции в мерки и интервенции за постигане на СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО КАЧЕСТВЕНИ ЗДРАВНИ, СОЦИАЛНИ, КУЛТУРНИ УСЛУГИ И СПОРТ И ПРИОРИТЕТ 3: ПО-БАЛАНСИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА НЕРАВЕНСТВАТА (ИТСР-ЮЦР), като в зоната са планирани проектни инвестиции в мерки и интервенции за постигане на СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. ПОДКРЕПА ЗА БАЛАНСИРАНО ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ;
- Обособен общ зонов комплекс – ГЗВ, обхващащ 2 зони: ***Зона А и Зона Б***, идентифицирани като зони за подобряване качеството на живот и благоустрояване в град Пловдив при отчитане спецификите, характеристиките и предизвикателствата

на двете зони, а именно: Зона А с публични и жилищни функции, включваща широкия център и старите периферни квартали на града, определена като приоритетна и Зона Б - основно с обслужващи функции, включваща територии с предимно нискоетажно и обслужващо застрояване извън компактния град. ***Общият комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване - Пловдив“*** е очертан като зони от 2 до 5, заедно със зона 7 на фигура 3.1. по-горе. В този контекст, комплексът съответства на ПРИОРИТЕТ 3: ПО-БАЛАНСИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА НЕРАВЕНСТВАТА (ИТСР-ЮЦР), като в зоните му са планирани проектни инвестиции в мерки и интервенции за постигане на СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. ПОДКРЕПА ЗА БАЛАНСИРАНО ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ.

В допълнение, на територията на цялата община са планирани хоризонтални инвестиции в мерки и проектни интервенции за постигане на следните специфични цели на ИТСР-ЮЦР: по Приоритет 1 - СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3. ДОБРО ОБРАЗОВАНИЕ, НОВИ ЗНАНИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ (с акцент и концентрация в ЗОНА „ЦГЧ“ и Зона А) и по Приоритет 3 - СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. ПОДОБРЯВАНЕ НА ТРАНСПОРТНАТА И ЦИФРОВАТА СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ.

В резултат на проведено онлайн анкетно проучване[65] сред всички заинтересовани страни в Община Пловдив, 79% от респондентите намират за съотносими към приоритетите и специфичните цели на ИТСР-ЮЦР дефинираните зони за въздействие чрез определените за всяка зона ключови фокуси на въздействие и предвидени интервенции, в т.ч. 30% от респондентите ги намират за напълно съотносими и 49% - за донякъде съотносими.

Съответствието на обособените ГЗВ спрямо предварително дефинираните примерни критерии за определяне на зони за прилагане на интегриран подход със специфичните цели и приоритети на ниво национална политика за пространствено развитие (АНКПР 2013-2025 г.), присъщи и на кохезионната политика на ЕС, съответно и на ПРР 2021–2027 г., се изразява в следеното:

ЗОНА „ЦГЧ“ и общият зонов комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване - Пловдив“ са обособени с оглед съответствие със следните специфични цели и приоритети на АНКПР:

- Специфична цел „Пространствена свързаност и достъп до услуги“:

Приоритет: Развитие на главните и второстепенните транспортни оси за постигане на модел „решетка“, насочен към укрепване на функциите на вече изявените урбанизационни центрове, разширяване на полетата им на влияние и подобряване на достъпа до пазара на

[65] Представен Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение на зони за въздействие при подготовката на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г – Приложение № III.6. ,

труда и социални услуги и равностоен достъп до всички пространства с висока обществена значимост;

Приоритет: Равномерно покритие на националната територия с мрежа от обекти на високото ниво на публичните услуги в здравеопазването, образованието, социалното подпомагане и културата. Подобряване на достъпа до качествени услуги;

Приоритет: Трансформиране на градовете и населените места в приобщаващи, безопасни, стабилни и устойчиви центрове чрез съвместното участие на обитателите, местните власти, неправителствените организации.

- Специфична цел „Качеството на образователни, здравни, социални и културни услуги":

Приоритет: Подобряване на държавната и общинска културна инфраструктура;

Приоритет: Модернизиране на образователната инфраструктура и запазване на пространственото ѝ покритие;

Приоритет: Модернизиране на здравната инфраструктура и подобряване на пространственото ѝ покритие;

Приоритет: Изграждане и реконструкция на спортната инфраструктура и подобря-ване на достъпа до нея в периферните райони, създаване на условия за физическа активност на всички поколения;

Приоритет: Модернизиране на инфраструктурата на социалните услуги и подобря-ване на достъпността до нея.

ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ" (ЗИР) е обособена с оглед съответствие със следните специфични цели и приоритети на АНКПР:

- Специфична цел „Полицентрично териториално развитие":

Приоритет: Разширяване на мрежата от градове от 2-ро йерархично ниво и поетапно приобщаване на други градове от 3-то ниво с потенциал и стратегическо разположение, които да балансират развитието на главните регионални и областни центрове;

Приоритет: Нарастване на ролята на градовете от 2-ро йерархично ниво като двигатели на регионалното развитие, като същевременно укрепват териториалното сближаване и увеличават конкурентоспособността на страната и контрабалансират развитието на столицата.

- Специфична цел „Пространствена свързаност и достъп до услуги":

Приоритет: Развитие на главните и второстепенните транспортни оси за постигане на модел „решетка", насочен към укрепване на функциите на вече изявените урбанизационни центрове, разширяване на полетата им на влияние и подобряване на достъпа до пазара на труда и социални услуги и равностоен достъп до всички пространства с висока обществена значимост;

Приоритет: Постигане на свободен и социално справедлив достъп до информационни и комуникационни технологии във всички райони, особено в периферните селски райони и възможност за децентрализирана работа и предоставяне на услуги от общ интерес.

- Специфична цел „Регионална конкурентоспособност в подкрепа на растежа":

Приоритет: Публични инвестиции за развитие на мрежите на основната, цифровата и научно-изследователската инфраструктура като акселератор на процесите за повишаване на регионалната конкурентоспособност и растеж;
Приоритет: Укрепване на икономическите сектори, базирани на знанието и интелигентния растеж, чрез изграждане на високотехнологични паркове, регионални иновационни и технологични центрове в големите урбанистичните центрове;
Приоритет: Изграждане на индустриални паркове и производствени зони с оглед балансирано териториално насочване и привличане на инвестиции;
Приоритет: Адаптиране към нуждите и специфичните регионални рамкови условия за МСП и създаването на регионални секторни клъстери, мрежи и инфраструктури, базирани на иновации и технологии;
Приоритет: Инвестиции в областта на науката, технологиите и иновациите чрез създаване на кариерни центрове и регионални звена за мобилност на учените (като част от Европейската мрежа за мобилност).

МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ЗЕЛЕНА ЗОНА (МЗЗ) е обособена с оглед съответствие със следните специфични цели и приоритети на АНКПР:

- Специфична цел „Интегриране в европейското пространство":

Приоритет: Поддържане на НЕМ като еталон на защитено биологично природно равновесие и като рекреационна среда с общоевропейско значение, допринасящо за опазване на трансгранични екологични коридори със съседни страни в Югоизточна Европа;
Приоритет: Обвързване на значими локализации на националното културно наследство в регионални и общоевропейски културни коридори.

- Специфична цел „Съхранено природно и културно наследство, експонирано и валоризирано в полза на устойчивото му развитие":

Приоритет: Опазване на идентичността на природното и културно наследство чрез ефективна защита и интелигентно използване на икономическия потенциал на защитените природни и културни ценности;
Приоритет: Съхраняване на елементите от НЕМ и приобщаване на територии, отговарящи на научните и законодателни критерии. Създаване на възможности за развитие на Европейската екологична мрежа чрез трансгранично сътрудничество за опазване на природните ценности и съхраняване на традициите и поминъка на местните общности;
Приоритет: Включване на нови природни и културни обекти в Списъка на ЮНЕСКО за световно природно и културно наследство и стимулиране на потенциала за икономическо и социално развитие на съществуващите обекти, включително биосферните резервати по Програма „Човек и биосфера";
Приоритет: Превантивна защита на характерни ландшафти със съхранено традиционно земеползване и с висока консервационна стойност и възстановяване на нарушени от човешка дейност ландшафти;
Приоритет: Осигуряване на равнопоставен достъп до цялата съвкупност от природни и културни ценности, носители на историческа памет и национална идентичност

➧ Специфична цел „Стимулирано развитие на специфични територии":

Приоритет: Възстановяване на нарушените територии, на екологичното равновесие и биологичното разнообразие, адаптиране към измененията на климата и намаляване на риска от природни бедствия.

4.2.2. Комплекси от интервенции и мерки, планирани в обособените зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие)

Идентифицирана необходимост от различни по вид интервенции на територията на ГЗВ, в резултат на извършените териториални секторни анализи, проведените теренни проучвания и работата със заинтересованите страни:

- ✓ ***Интервенции за подобряване качеството на атмосферния въздух***, в т.ч. мерки за подобряване състоянието на градския транспорт и управлението на трафика, вкл. внедряване на мерки за устойчива градска мобилност и интелигентни системи за управление, чрез мулти-компонентен проект за Интегриран градски транспорт на гр. Пловдив; въвеждане на зони с ниски емисии и осъществяване на мониторинг и контрол на КАВ, както и чрез намаляване на замърсяването от битово отопление;
- ✓ ***Опазване на биологичното разнообразие и екосистемите***, в т.ч. чрез подобрено управление на защитените територии и защитените зони от НЕМ / Натура 2000, както и чрез управление на популациите на бездомни животни и съпътстващите здравни и ветеринарни рискове;
- ✓ ***Опазване и устойчиво управление на водните ресурси***, в т.ч. чрез интервенции във водоснабдителни мрежи и системи (подмяна на водопроводи) и чрез интервенции в канализационни системи;
- ✓ ***Интервенции срещу климатичните промени***, в т.ч. чрез групи от релевантни проекти за смекчаване и адаптация към изменението на климата, обхващащи мерки за енергийна ефективност и енергоспестяващо осветление; екосистемни и „зелени" решения, изграждане на зелена инфраструктура в гр. Пловдив, както и управление на риска от наводнения;
- ✓ ***Устойчиво управление на отпадъците,*** в т.ч. чрез интервенции и инвестиции за устойчиво управление на битовите отпадъци; за повишаване осведомеността относно възможностите за управление на битовите отпадъци, както и за изграждане на съоръжения за оползотворяване на автомобилни гуми;
- ✓ ***Интервенции за преминаване към кръгова и ниско въглеродна икономика***, в т.ч. чрез подобряване управлението на промишлените отпадъци; чрез интервенции и инвестиции за чист енергиен преход на местната индустрия, насърчаване на зелени инвестиции, кръгова и нисковъглеродна местна икономика, както и повишаване осведомеността на релевантните заинтересовани страни в този аспект;
- ✓ ***Интервенции в обекти на общинската здравна, социална, образователна, културна и спортна инфраструктура,*** в т.ч. чрез ремонт, реконструкция и оборудване на здравна инфраструктура и създаване на нови здравни заведения за

предоставяне на иновативни здравни услуги; чрез интервенции в социална инфраструктура и развитие на нови социални услуги за нуждите на групите в риск и създаване на нова социална инфраструктура и предоставяне на социални услуги на уязвими, малцинствени групи; чрез интервенции за предоставяне на качествено предучилищно и училищно образование; чрез реконструкция и изграждане на спортни паркове и съоръжения, и обновяване и реконструкция на детски площадки, както и чрез интервенции за устойчиво опазване на културното наследство, историческата градската среда и културното многообразие;;

- ✓ ***Интервенции за подобряване на градската среда с осигурен достъп и пространствена свързаност,*** в т.ч. чрез реконструкция на пътна и улична мрежа в градска среда (вкл. реализиране на среден ринг, осигуряващ връзка с всички икономически зони и извеждащ трафика от центъра на града); изграждане на нови пътни връзки и кръстовища; изграждане на мрежа от паркинги за подобряване на достъпа до градска среда, както и облагородяване на междублокови пространства и обновяване на детски площадки за подобряване на градската среда;
- ✓ ***Интервенции за подобряване на инвестиционния климат и насърчаване на предприемачеството за постигане на икономически растеж,*** в т.ч. чрез дигитализация, НИРД и иновации, вкл. чрез изграждане и развитие на ключови звена на местната научно-изследователска и иновационна екосистема и чрез насърчаване на дигиталната и технологична трансформация на местната икономика, както и чрез развитие и интернационализация на местната предприемаческа екосистема; развитие на креативните и рекреативни индустрии;
- ✓ ***Оползотворяване на терени с отпаднало предназначение и/или преотреждане право на ползване за нуждите на общината на терени държавна собственост.***

4.2.3. Спецификация, характеристики и обосновка относно избрания обхват на обособените зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) - Градски зони за въздействие (ГЗВ).

1. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „ЦГЧ“) - приоритетна

ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „ЦГЧ“) включва територии с публични и жилищни функции.

Наименование: ЗОНА „ЦГЧ“

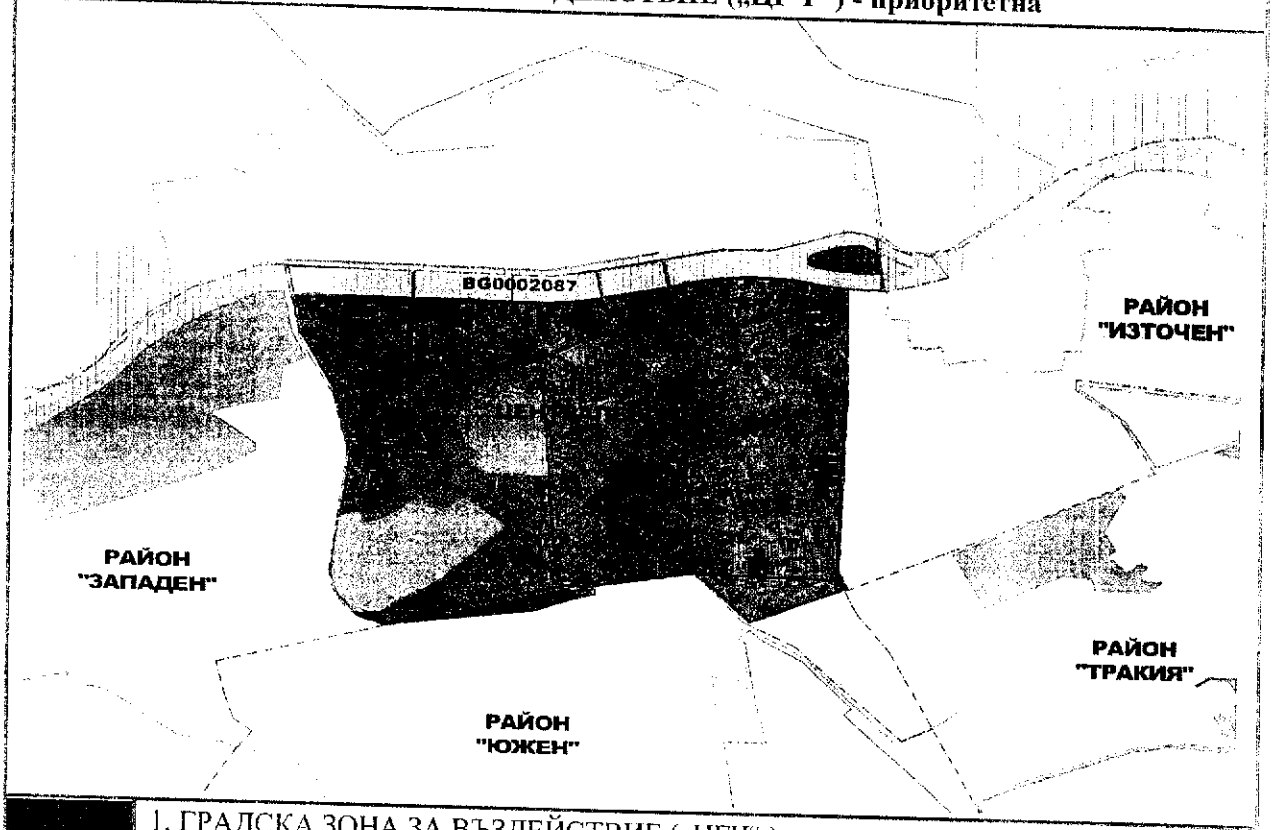
Обхват: ЦГЧ на град Пловдив

Граници: На север: река Марица;
На изток: бул. „Северен“, бул. „Източен“ и ул. „Менделеев“;
На юг: бул. „Найчо Цанов“ и бул. „Христо Ботев“

На запад: бул. „Копривщица“

Обща площ: 751 ха

Фигура 4.2.1. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ („ЦГЧ“) - приоритетна

1. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ („ЦГЧ“) - приоритетна

Градска зона за въздействие (зона „ЦГЧ“) включва Градоустройствените единици (ГЕ), посочени в Таблица 4.2.1.

Таблица 4.2.1. Градоустройствена единица (ГЕ) за територията на ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ („ЦГЧ“) - приоритетна

№	Индекс	Градоустройствена единица (ГЕ)
1.	Ц1	„Централна градска част“ 1
2.	Ц2	„Централна градска част“ 2
3.	Ц3	кв. „Капана“
4.	Ц4	„Старинна Градска Част“
5.	Ж4	кв. „Русин Махала“
6.	Ж5	Втора градска част-1000
7.	Ж6	Втора градска част-500
8.	Ж7	кв. „Младежки хълм“

9.	Ж9	жк. „Волга-Д. Николаев“
10.	Ж9	кв. „Освобождение и Гео Милев“
11.	Ж10	„Велбъжд“
12.	Ж11	кв. „Триъгълника“
13.	Ж12	„Първа Градска Част-север“
14.	Ж13	„Първа Градска Част-юг“
15.	Ж14	„Трета градска част“
16.	Ж15	кв. „Университетски“
17.	С4	„кв. Бяла Зона“
18.	С5	ж.р. „Тракия“ I и II
19.	Оз3	„Хълм на Освободителите“
20.	Оз4	„Хълм на младежта“
21.	Оз7	Централна градска градина
22.	Оз10	Данов хълм

Зона „ЦГЧ“ включва в обхвата си голяма част от съществуващата *"Първа градска част" като Зона с преобладаващ социален характер (ЗПСХ)*, определена в рамките на ИПГВР 2014-2020 г. на гр. Пловдив и граничеща, както следва: от запад – ул. „Иван Перпелиев”, пл. „Възраждане”, ул. „Митрополит Панарет”, ул. „Цар Иван Шишман”, бул. „6-ти септември”, бул. „Цар Борис III Обединител”, мост на р. Марица към Панаира; от север – южната граница на Международния мострен панаир (бул. „Марица-север”); от изток - мост на р. Марица през остров „Адата”, бул. „6-ти септември”, бул. „Източен” и от юг – бул. „Княгиня Мария Луиза”. ЗПСХ спрямо Зона „ЦГЧ“ в голямата си част се препокрива с градоустройствените единици (ГЕ), посочени в Таблица 4.2.1. – Ж12 „Първа Градска Част-север“ и Ж13 „Първа Градска Част-юг“. Зона „ЦГЧ“ включва в обхвата си и малка част от определената в рамките на ИПГВР 2014-2020 г. на Пловдив *зона на публични функции с висока обществена значимост (ЗПФ) - "Централна Ж.П. гара"*.

Включването в обособената в ПИРО-Пловдив Зона „ЦГЧ“ на съответните части от двете обособени зони в ИПГВР 2014-2020 г. – ЗПСХ („Първа градска част“) и ЗПФ („Централна Ж.П. гара“) е на база обследвани данни и информация относно изпълнението на предвидените мерки и проекти във всяка от двете зони[66], оказаното въздействие в посока развитие на територията, и идентифицирания неоползотворен потенциал, обосноваващи частичното покриване на зоните между двата стратегически документа за съответните програмни периоди, а именно:

- В ЗПСХ („Първа градска част“) са включени 6 Комплексни проекта, обхващащи 26 подпроекта, като към края на 2020 г. 50% от тях (14 проекта) са реализирани. Проектите, предвидени в ЗПСХ са свързани с интервенции и инвестиции основно в обекти от образователната инфраструктура, обекти от транспортната инфраструктура и свързаността в градска среда, обекти от културната

[66] Източник: Община Пловдив

инфраструктура (археологически обект „Източна порта на Филипопол") и свързаността между тях и др. От изпълнените в зоната проекти само 1 е в областта на културата, на чиято основа е идентифициран съществен, остатъчен, неоползотворен потенциал на наличните недвижими културни ценности, който може да бъде използван като база за разгръщане на туристическия потенциал в периода 2021-2027 г.;

- В ЗПФ („Централна Ж.П. гара") са включени 3 Комплексни проекта, обхващащи 7 подпроекта, като към края на 2020 г. над 28% от тях (2 проекта) са намерили финансиране и са в процес на изпълнение. Проектите, предвидени в ЗПФ са свързани с интервенции и инвестиции основно в изграждането на два ключови обекта от транспортната инфраструктура, като и интервенции в два обекта от социалната инфраструктура. От планираните в зоната проекти, няма реализирани такива в обекти от социалната инфраструктура, на чиято основа е идентифициран остатъчен неоползотворен потенциал в посока развитието на общината в периода 2021-2027 г. като социално справедлива и с осигурен равен достъп до услуги на населението чрез развитието на нови социални услуги за нуждите на групите в риск и уязвимите групи на територията на Община-град Пловдив.
- И в двете зони, частично препокрити и включени в Зона „ЦГЧ" в ПИРО-Пловдив, на база нереализираните проекти в обекти от транспортната инфраструктура, е идентифициран остатъчен, неоползотворен потенциал спрямо подобряването на градската среда, достъпността и пространствената й свързаност, който може да бъде използван като допълнителна база за разгръщане на общия потенциал за развитие на територията в периода 2021-2027 г., и в частност на туристическия и икономическия потенциал.

Същевременно, обособената Зона „ЦГЧ" е с разширен обхват с оглед концентрацията в централната градска част на значими институции, предоставящи здравни, образователни и социални услуги, както и такива, предоставящи възможности за спорт и събитийни прояви, чрез които е идентифициран съществен потенциал за осигуряване на равен достъп до възможности и услуги за населението, допълващи и надграждащи социалните функции на ЗПСХ и тези с висока обществена значимост на ЗПФ. В допълнение, Зона „ЦГЧ" е с разширен обхват и с оглед високата концентрация на недвижими културни ценности, предимно в ГЕ – Ц4 „Старинна Градска Част", на чиято база основно е предвидено разгръщането на туристическия потенциал на общината.

Зона „ЦГЧ" е с разширен обхват спрямо определената в ИПГВР 2014-2020 г. ЗПСХ на основание идентифицирани в резултат от териториалния анализ основни специфики, неоползотворени възможности и потенциали за местното развитие, както и вземайки предвид стратегическите документи на Общината, резултатите от проучването на общественото мнение, проведените теренни проучвания и работата със заинтересованите страни, като зоната е обособена като приоритетна с **3 ключови фокуса на въздействие**:

- зона с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здраве, образование, социални услуги, спорт и прояви на открито чрез интервенции в здравна

инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени здравни услуги, в т.ч. ремонт, реконструкция и оборудване на 2 ДКЦ (Диагностично-консултативен център II Пловдив ЕООД и „Медицински център VI – Пловдив, район Централен“ ЕООД), 1 специализирана болница за активно лечение - „Комплексен онкологичен център – Пловдив“ ЕООД и 1 многопрофилна болница за активно лечение - МБАЛ „Св. Мина“ Пловдив ЕООД; интервенции в социална инфраструктура и развитие на нови социални услуги за нуждите на групите в риск на територията на община Пловдив, в т.ч. саниране на Комплекс за социални услуги „Олга Скобелева“; интервенции за предоставяне на качествено предучилищно и училищно образование, сред които: изграждане на ново детско заведение в кв. Съдийски; преустройство на ДГ „Буратино“, интервенции в Общински детски комплекс, ремонт на ДГ „Малкият принц“, изграждане на нова сграда на ОУ „Княз Александър I“, ремонт и прилагане на мерки за енергийна ефективност в ОУ „Гео Милев“, ремонтни дейности в сградата и физкултурния салон, вертикална планировка и благоустрояване на дворното пространство на ОУ „Д-р Петър Берон“, нов физкултурен салон в ОУ „Екзарх Антим I“ и др.; интервенции в спортна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност, в т.ч. изграждане на спортна площадка на Младежки хълм и обновяване на детска площадка, находяща се на бул. Шести септември №195-201 и др.;

- зона с висока концентрация на недвижими културни ценности – база за разгръщане на туристическия потенциал чрез устойчиво опазване на културното наследство, историческата градската среда и културното многообразие посредством реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности; диференциране и диверсифициране на местни туристически продукти и услуги чрез интегрирани териториални проектни инициативи с фокус културна инфраструктура и развитие на културата, позициониране и маркетинг на града, както и дигитализация на културното наследство и музейните експонати, откъдето и развитие на креативните и рекреативни местни индустрии и градския туризъм. Предвидени са следните интервенции в Програмата за реализация на ПИРО (Приложение 1) в културна инфраструктура, конкретно за Зона „ЦГЧ“: интервенции в АИР „Старинен Пловдив“, в т.ч. в Античния театър на ул. „Цар Ивайло“ №4, Къщата на д-р Ст. Чомаков /Художествена галерия „Златю Бояджиев“/ на ул. „Съборна“ №18, Къща Недкович на ул. „Съборна“ №24, Къщата на Г. Мавриди (Ламартин) и адаптация на Резидентен център „Старинен Пловдив“ и Балабановата къща и др. В тази връзка и в допълнение, зоната е идентифицирана като такава със съществен принос към реализацията на Общинската програма за развитие на туризма 2021-2027г. и утвърждаване на град Пловдив като познаваема дестинация на Европейския и световния туристически пазар, с динамично развиващи се уникални и диверсифицирани туристически продукти;

- зона с подобрена достъпност и пространствена свързаност на градската среда и повишено качество на атмосферния въздух и питейната вода чрез реконструкция на пътна и улична мрежа в градска среда (в т.ч. реконструкция на ул. „Лука Касъров“ в участъка между ул. „Прогрес“ и бул. „Шести септември“; реконструкция и благоустрояване на ул. „Младежка“ и площад „Н. Мушанов“ кв. 411 и кв. 420 по плана на кв. „Русин махала“; реконструкция и благоустрояване на улици от Тютюневия град; реконструкция (основен

ремонт) на ул. „Любен Каравелов“ от бул. „Васил Априлов“ до бул. „Христо Ботев“; основен ремонт и разширение на бул. „Пещерско шосе“ - от бул. „Васил Априлов“ до бул. „Копривщица“ и реконструкция и разширение на бул. „Васил Априлов“ - от централна гара до бул. „Шести септември“); оптимизация на автомобилния трафик и изграждане на зелена инфраструктура, вкл. Многоетажен паркинг в УПИ VII, кв.21 нов /кв.413 стар по плана на ЦГЧ, гр. Пловдив (до Хуманитарната гимназия) - част от планираната паркинг-мрежа на територията на гр. Пловдив; чрез намаляване на замърсяването от битово отопление; чрез интервенции във водоснабдителни мрежи и системи (подмяна на водопроводи) и интервенции в канализационни системи, в т.ч. подмяна на водопроводи по ул. „Граф Игнатиев” в участъка между ул. „П. Д. Петков” и ул. „Леонардо Д. Винчи”, по ул. „Капитан Георги Цанев” от ОТ116 до ОТ 13 „Освобождение-Гео Милев“, по ул. „Волга“, от ОТ105 до ОТ148 от ул. „Волга“ № 2 до ул. „Волга" № 26 и по бул. „Христо Ботев“ в участъка от площад „Централна гара“ до „Коматевски възел“; реконструкция уличен канал от ОТ96 до ОТ103 първи етап по ул. „Леденика” (втори етап е реализиран) и др.

<u>Предизвикателствата</u>, идентифицирани в зоната, в съответствие с всеки от трите ключови фокуса на въздействие са:

Предизвикателства спрямо достъпа до възможности и услуги за населението:

- Висока гъстота на застрояването;
- Обществено обслужване с ограничения, произтичащи от амортизация на материална база, вкл. в областта на релевантна инфраструктура за предоставяне на здравни, социални и образователни услуги на населението и практикуване на спорт и прояви на открито;
- Влошено състояние на средата за обитаване.

Предизвикателства спрямо разгръщането на туристическия потенциал, на базата на недвижимите културни ценности:

- Недостатъчно развитие в инфраструктурно отношение, недостатъчно достъпна градска среда, забавено развитие на интегрираните дигитални подходи за работа с различните заинтересовани страни;
- Забавяне на развитието на инфраструктурата и достъпността до туристически обекти;
- Забавяне при създаването на достъпност до туристически обекти за лица с физически затруднения;
- Липса на интегритет на дигитализацията в туризма и унифицирано дигитално представяне на дестинацията и др.

Предизвикателства спрямо достъпността на градската среда, КАВ и качеството на питейната вода и отвеждането на отпадъчни води:

- Тесни и амортизирани улични пространствата за автомобилно и пешеходно движение, в т.ч. неразвита веломрежа и влошено състояние на уличните и тротоарните настилки;
- Силно изявен недостиг на места за паркиране;

- Наличие на нерешени проблеми с наднормено замърсяване на атмосферния въздух в Община Пловдив, най-вече по отношение на показателите ФПЧ10 и азотен диоксид;
- През последните 3 г. данните от постоянния мониторинг показват стойности на показателите за ФПЧ2.5 и ПАВ, които се доближават, но не превишават съответните норми за опазване на човешкото здраве;
- Сред основните източници на замърсяване са битовото отопление с твърди горива и автомобилен транспорт;
- Естествените условия на средата – топографски и климатични, в съчетание с конфигурацията на урбанизираната среда, създават негативни предпоставки за задържане на замърсители в атмосферния въздух;
- Спрямо питейното водоснабдяване, зависимостта на град Пловдив от плитко разположени подземни води носи риск от замърсяване;
- ВиК инфраструктурата се нуждае от инвестиции за рехабилитация на амортизирани водоснабдителни и канализационни мрежи, преодоляване на загуби във водопреносната мрежа, инфилтрация на канализационни води и наводнения при интензивни валежи.

<u>Потенциалите</u>, идентифицирани в зоната, в съответствие с всеки от трите ключови фокуса на въздействие са:

Потенциал спрямо достъпа до възможности и услуги за населението:

- Концентрация на човешки ресурс, който да бъде въвлечен в предоставянето на съвременни и адекватни обществени услуги;
- Добра транспортна достъпност и обслуженост с обществен транспорт, от където лесно могат да бъдат достигнати от останалите части на града и съседни населени места съответните локации на институции, предоставящи услуги на населението в областта на образованието, здравеопазването, спорта и социалните услуги за различни уязвими групи;
- Концентрация на обществени обекти и пространства с потенциал за интегрираща роля между зоната и контактните ѝ територии, както и между отделните ГЕ в нея;
- Възможност за повишаване качеството на обитаване, отдих, рекреация и спорт посредством придаване на функции на междублоковите пространства и обновяване на функциониращите такива и др.;

Потенциал за разгръщането на туристическия сектор, на базата на недвижимите културни ценности:

- Възможности за развитие на устойчива градска среда и реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности, основно чрез груповата НКЦ АИР „Старинен Пловдив“;
- Съществени възможности за диференциране и диверсифициране на местни туристически продукти и услуги чрез интегрирани териториални проектни инициативи с фокус културна инфраструктура и развитие на културата, базирани на

различни интегрирани териториални проектни инициативи, вкл. с фокус културна инфраструктура и развитие на културата за устойчивост на инициативата Пловдив - Европейска столица на културата 2019; за поддържане на музейната инфраструктура, осъвременяване на музейните експозиции и осигуряване на дигитален достъп до културно съдържание и др.;

- Идентифицирани възможности за подпомагане развитието на туристическия потенциал на Община Пловдив с фокус върху културното наследство и надграждаща модерния облик на града чрез създаване на иновативна дигитална туристическа система.

Потенциал спрямо достъпността на градската среда, КАВ и качеството на питейната вода и отвеждането на отпадъчни води:

- Идентифицирани възможности за разделяне на вътрешноградското придвижване от транзитното и тежкотоварно такова, като се осигури и необходимата пропускливост на колите на масовия градски и извънградски обществен транспорт чрез интегрирани транспортни мерки за подобряване достъпа и пространствената свързаност в градска среда;
- Възможности за намаляване на натоварването върху ПУМ, с което ще се намали и екологичното натоварване на градската среда от транспортните потоци с шум, въглеводород, серен двуокис, въглероден окис и азотен окис;
- Възможности, произтичащи от реализацията на новата организация на движението (заложена и в ГПОД), чрез която се осигуряват така необходимите места за паркиране и гариране, също и редуциране на генерирания от това търсене паразитен трафик от МПС;
- Възможности за увеличаване пропускателната способност на уличната мрежа, а оттам и достъпа на населението до различните видове услуги;
- Разработени релевантни и адекватни мерки, заложени в общинската програма по КАВ и Плана за действие, които следва да продължат да се реализират с необходимата ефективност и в следващите години с цел постигане на установените норми, осигуряване на качеството на атмосферния въздух в района и изпълнение на Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух, която е с времеви обхват 2018-2024г.;
- Идентифицирани в процеса на разработка на ПИРО-Пловдив в резултат от секторните анализи релевантни мерки за подобряване на КАВ (детайлно описани и обосновани в РАЗДЕЛ Х. „Екологично състояние и рискове – условия и предпоставки за развитие на зелена Община Пловдив и Пловдив – балансиран град с повишено качество на живот“);
- Разработени мерки за рехабилитация на ВиК мрежите, които са идентифицирани в Регионалното прединвестиционно проучване за обособена територия обслужвана от ВиК ЕООД, гр. Пловдив, и не са обхванати от досегашните проекти, както и други проекти за подмяна на амортизирани ВиК мрежи.

Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи и инвестиции за подобряване на:

- ВиК инфраструктура;
- Пътна инфраструктура;
- Публична инфраструктура: административни сгради, медицински сгради, детски градини, училища, читалища, паркове, тротоари, детски и спортни площадки, стадиони и други;
- Обекти на културно-историческото наследство и туризма;
- Ресурсна и енергийна ефективност на жилищни еднофамилни и многофамилни сгради
- и други.

2. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „А“) (Общ комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване - Пловдив“) - приоритетна

ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „А“) (Общ зонов комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване - Пловдив“) включва широкият център и старите периферни квартали на града с публични и жилищни функции.

Наименование: ЗОНА „А“

Обхват: Зона „А“- съгласно ОУП-2007

Граници:

За район Северен – карето между: бул. Марица Север до ПИ 56784.501.574, ул. Пазарджишко шосе до ПИ 56784.502.259, ул. Дилянка, ул. Напредък до ПИ 56784.503.2, бул. Васил Априлов, бул. Дунав, ул. Победа, ул. Димитър Стамболов, бул. Северен, ул. Борба, бул. Северен,

За район Източен – карето между: бул. Източен, бул. Марица, по границата на Централни гробища, бул. Цариградско шосе, ПИ 56784.525.113, УЛ. Прохлада, ул. Владая, ул. Батак, бул. Марица, ул. Крайречна, ул. Ландос, ул. Бъндерица, ул. Удроу Уилсън, бул. Цариградско шосе, бул. Освобождение, бул. Санкт Петербург,

За район Централен – карето между бул. Санкт Петербург, бул. Найчо Цанов, бул. Менделеев,

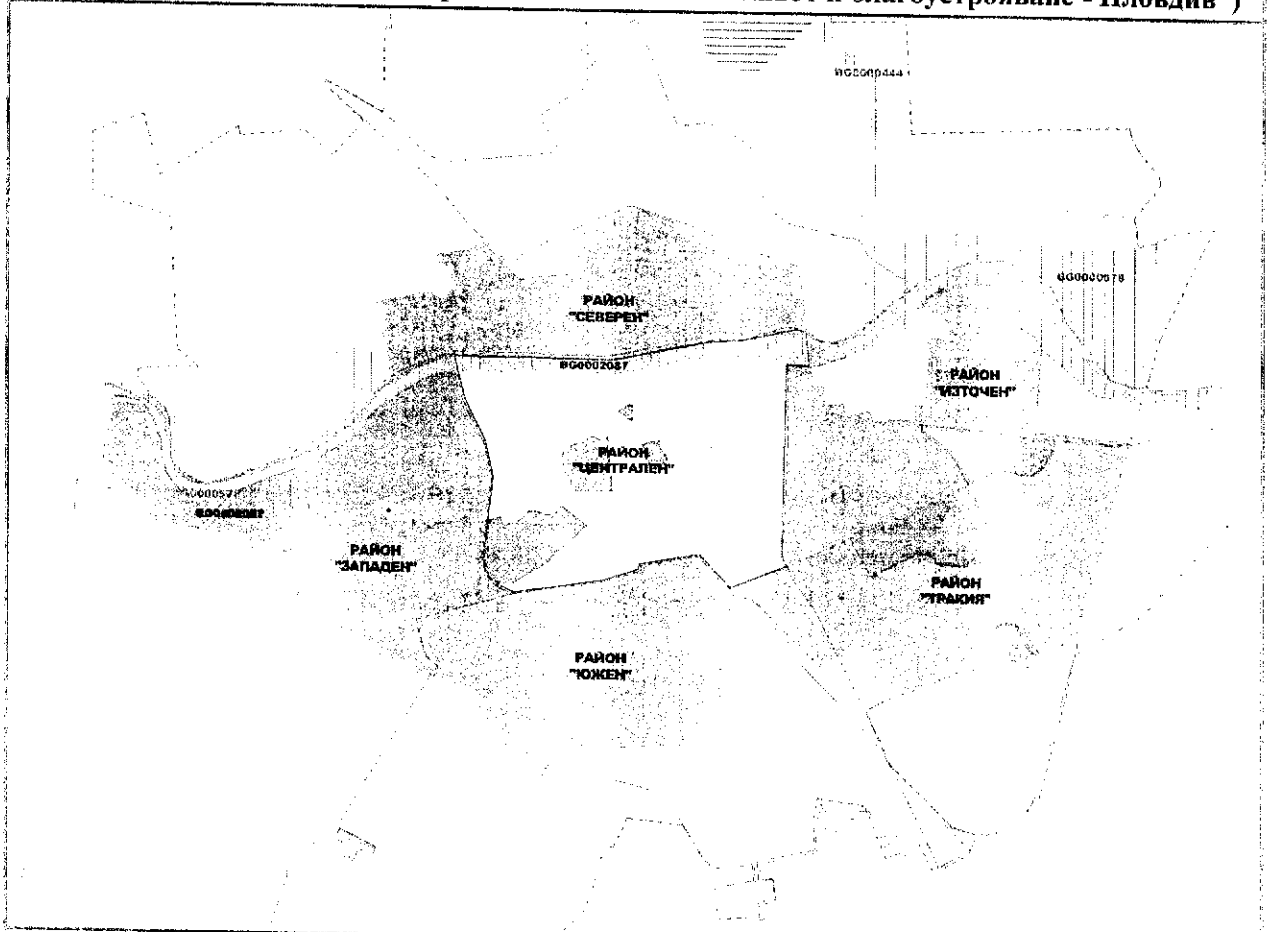
За район Западен – карето между: бул. Копривщица, ПИ 56784.532.9525 до ул. Модър, бул. Коматевско шосе, ПИ 56784.537.166, ПИ 56784.265.603, ПИ 56784.532.9525

За район Южен – карето между: бул. Коматевско шосе, ул. Модър, ПИ 56784.532.9525, , южната граница на ПИ 56784.551.80 и ПИ 56784.551.107, бул. Христо Ботев, бул. Найчо Цанов, бул. Санкт Петербург, ПИ 56784.530.9539, УЛ. Даме Груев, ул. Индустриална, бул. Ал. Стамболийски, ул. Димитър Талев, ул. Поручик В. Стефов,

За район Тракия – карето между: бул. Менделеев, бул. Санкт Петербург, ул. Вацлав Стрибърни, БУЛ. Цариградско шосе, ПИ 56784.540.524, бул. Цар Симеон, ул. проф. Цветан Лазаров, бул. Освобождение

Обща площ: 2 547 ха

Фигура 4.2.2. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „А“)
(Общ комплекс „Подобряване качеството на живот и благоустрояване - Пловдив“)

2. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „А“)

Градска зона за въздействие (зона „А“) включва Градоустройствените единици (ГЕ), посочени в Таблица 4.2.2.

Таблица 4.2.2. Градоустройствена единица (ГЕ) за територията ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „А“)		
№	**Индекс**	**Градоустройствена единица (ГЕ)**
1.	О1	„Международен мострен панаир Пловдив“
2.	О2	„ВСИ-МО“
3.	Жм4	кв. „Смирненски III“
4.	ЖЦ	V-градска част
5.	Ж2	кв. „Северно от панаира“ (жк „Гагарин“)
6.	Ж3	Зеленчукова борса
7.	Ж16	„Първа и Втора Каменица и Чайка“
8.	Ж17	кв. „Христо Ботев север и юг“
9.	Ж18	жк. „Отдих и Култура“
10.	Ж19	Христо Смирненски
11.	Ж20	кв. „Ландос“
12.	Ж21	кв. „Дружба-Столипиново“
13.	Ж23	кв. „Изгрев“
14.	Ж24	кв. „Каменица“
15.	Ж25	жк. „Тракия“ А1,2,3; А4,5,6; А7,8,9; А10,1; А12
16.	Ж26	кв. „Въстанически“- север и юг
17.	Ж27	жк. „Южен“
18.	С1	Комплекс „Паисий Хилендарски"
19.	С2	„Захарна фабрика“ и „Тодор Каблешков“
20.	С3	кв. „Филипово“
21.	С6	„Многофункционална зона „Изток“
22.	С7	кв. „Гладно поле“
23.	С8	бул. „Македония“
24.	С9	Македония
25.	Оз2	„Спортен комплекс - Отдих и култура“
26.	Оз5	Централен гробищен парк „Св. Арх. Михаил“
27.	Оз6	парк „Лаута“
28.	Оз8	Ботаническа градина
29.	Оз9	Ловен парк

Зона „А“ включва в обхвата си голяма част от “*Централна Ж.П. гара*“ - *Зона на публични функции с висока обществена значимост (ЗПФ)*, определена в рамките на ИПГВР 2014-2020 г. и граничеща, както следва: от запад – Коматевски възел; от север – бул. „Христо Ботев”, ул. „Кавала”, ул. „Д-р Никола Ковачев”, бул. „Васил Априлов”, ул. „Велико Търново”, ул. „Одрин” и ул. „Цанко Дюстабанов”, ул. „Авксентий Велешки” и бул. „Христо Ботев”; от изток – бул. „Найчо Цанов” и бул. „Санкт Петерсбург” с надлеза над ж.п. ареала; от юг – ул. „Бачо Киро”, ул. „Кукуш”, ул. „Димитър Талев”, ул. „Калиакра” и ул. „Академик Петър Динеков”. ЗПФ спрямо Зона „А“ в голямата си част се препокрива с градоустройствената единица (ГЕ), посочена в Таблица 4.2.2. – Ж17 „кв. „Христо Ботев север и юг“.

Зона „А“ включва в обхвата си и съществуващата в рамките на ИПГВР 2014-2020 *"Гладно поле" - Зона за въздействие с потенциал за икономическо развитие (ЗПИР)*, граничеща, както следва: от югозапад – ул. „Богомил"; от запад – ул. „Лев Толстой", от север – ул. „Генерал Радко Димитриев"; от изток – „Д-р Георги Странски" и от юг – бул. „Санкт Петербург". ЗПИР спрямо Зона „А“ се препокрива с градоустройствената единица (ГЕ), посочена в Таблица 4.2.2. – С7 кв. „Гладно поле“.

Зона „А“ включва в обхвата си и малка част от съществуващата *"Първа градска част" като Зона с преобладаващ социален характер (ЗПСХ)*, определена в рамките на ИПГВР.

Включването в обособената в ПИРО-Пловдив Зона „А“ на съответните части от двете обособени зони в ИПГВР 2014-2020 г. – ЗПСХ („Първа градска част“) и ЗПФ („Централна Ж.П. гара“), както и по-горе при дефинирането на Зона „ЦГЧ“, е детайлно обосновано на база идентифицирания остатъчен, неоползотворен потенциал на съответната зона в резултат на реализираното и отчетено изпълнение на предвидените мерки и проекти във всяка от двете зони[67], който потенциал е взет предвид и използван за допълване към планираното развитие на града в съответния контекст и желана посока през периода 2021-2027 г.

Спрямо ЗПИР („Гладно поле“), в нея са включени 8 проекта, като към края на 2020 г. 75% от тях (6 проекта) са намерили финансиране и са в процес на изпълнение. Проектите, предвидени в ЗПИР са свързани с интервенции и инвестиции основно в обекти – съпътстваща социална инфраструктура към икономически-активни ареали, в т.ч. зони с административни и бизнес сгради, незамърсяващи производства, бизнес жилища и обекти на обслужването и др., както и интервенции (реконструкция и рехабилитация) в 3 съществуващи обекта от транспортната инфраструктура. От изпълняваните проекти, 2 са в обекти от социалната инфраструктура, като в единия проект е планирано изграждането на 2 детски градини, а ще бъде реализирана само 1. Допълнително, като част от съпътстващата социална инфраструктура в ЗПИР са планирани интервенции и в обекти от спортна инфраструктура и инфраструктура на социалните услуги (пет институции), които не са намерили своята реализация в периода 2014-2020 г. На тази основа е идентифициран остатъчен неоползотворен потенциал в посока развитието на общината в периода 2021-2027 г. като социално справедлива и с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, и в частност, образование, спорт и развитието на нови социални услуги за нуждите на групите в риск и уязвимите групи на територията на Община-град Пловдив.

Отчитайки, от една страна, остатъчния потенциал на ЗПИР, от друга страна, че Зона „А“ е обособена в ПИРО-Пловдив като такава за подобряване качеството на живот и благоустрояване, то ЗПИР е изцяло включена в Зона „А“, на основание, че насочеността на този остатъчен потенциал е идентифицирана като релевантна основно в посока осигуряването на равен достъп до възможности и услуги за населението за периода 2021-2027 г., и допълващо - в посока икономическо развитие. Оттук, ЗПИР, обособена в ИПГВР 2014-2020 г. спрямо новия програмен период е съотносима към Зона „А“ вместо към Зоната за икономическо развитие (ЗИР), дефинирани в ПИРО-Пловдив за периода 2021-2027 г.

[67] Източник: Община Пловдив

Същевременно, обособената Зона „А“ е с разширен обхват с оглед концентрацията в широкия център и старите периферни квартали на града, от една страна на институции, предоставящи основно здравни и образователни услуги и от друга страна - на съществена спортна инфраструктура и налични открити пространства за практикуване на спорт, рекреация и прояви на открито, чрез които е идентифициран съществен потенциал за осигуряване на равен достъп до възможности и услуги за населението, допълващи и надграждащи публичните функции с висока обществена значимост на ЗПФ, както и социалните функции на ЗПСХ. Спрямо ЗПИР, Зона „А“ е с разширен обхват в резултат на идентифицирани съществени възможности за развитие на креативните и рекреативни индустрии, на базата на множеството значими обекти от спортната инфраструктура на града, локализирани в зоната, както и наличните съществени по размери обекти от градската зелена система, обусловени като съществени предпоставки и условия за икономическото развитие на тези сектори на територията на града. В допълнение, Зона „А“ е с разширен обхват и с оглед високата концентрация на народни читалища, на чиято база основно е предвидено допълнителното разгръщане на туристическия потенциал на Общината чрез диверсифициране на местни туристически продукти и услуги, основно на базата на интегрирана териториална проектна инициатива: "Достъп до култура“ с фокус народните читалища (културна инфраструктура и културно съдържание).

Зона „А“ е с разширен обхват спрямо определените в ИПГВР 2014-2020 г. на Пловдив ЗПФ и ЗПИР на основание идентифицирани в резултат от териториалния анализ основни специфики, неоползотворени възможности и потенциали за местното развитие, както и вземайки предвид стратегическите документи на Общината, резултатите от проучването на общественото мнение, проведените теренни проучвания и работата със заинтересованите страни, като зоната е обособена като приоритетна с **3 ключови фокуса на въздействие**:

- ***зона с осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здраве, образование, спорт, рекреация (отдих) и прояви на открито, откъдето и с потенциал за развитие на креативни и рекреативни местни индустрии,*** чрез интервенции в здравна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени здравни услуги, в т.ч. интервенции в 5 ДКЦ (ДКЦ Пловдив АД, ДКЦ IV Пловдив ЕООД, ДКЦ V Пловдив ЕООД, ДКЦ „ИЗТОК“ ЕООД и ДКЦ VII, район „Южен“ Пловдив ЕООД), 2 специализирани болници за активно лечение - „Център за кожно-венерически заболявания – Пловдив“ ЕООД и „Център за психично здраве – Пловдив“ ЕООД, и 1 многопрофилна болница за активно лечение - МБАЛ „Св. Пантелеймон“ Пловдив ЕООД; интервенции за предоставяне на качествено предучилищно и училищно образование, сред които: изграждане на нова детска градина и изграждане на нова детска ясла за 8 групи в ж.к. Тракия; основен ремонт на ДГ „Осми март“, нов физкултурен салон в ДГ „Щастливо детство“, прилагане на мерки за енергийна ефективност в редица ДГ, саниране на сгради и изграждане на пристройка за 2 групи в ДГ „Бреза“, интервенции в НУ „Кирил Нектариев“, изграждане на физкултурни салони в СУ „Найден Геров“ и ОУ „Райна Княгиня“, интервенции в СУ „Пейо Яворов“, нови сгради и интервенции в ОУ „Васил Петлешков“ и ОУ „Драган Манчов“ и др.; интервенции в спортна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на

спорта и физическата активност, в т.ч. реконструкция на лекоатлетически стадион (до стадион „Пловдив"), реконструкция на стадион „Ботев", стадион „Пловдив" и на стадион „Локомотив", изграждане на открити спортни игрища, заведение, обслужващи помещения и благоустрояване в ПИ с идентификатор 56784.526.272, ул. „Лотос" № 14; спортна зала с топла връзка към зала „Колодрум" със спортна зона на открито към нея; интервенции в Залата за фехтовка; басейн „Младост" и обновяване на редица детски площадки;

- ***зона с висока концентрация на обекти от читалищната мрежа – база за допълнително разгръщане на туристическия потенциал*** чрез устойчиво опазване на културното наследство и културното многообразие посредством диверсифициране на местни туристически продукти и услуги чрез интегрирани териториални проектни инициативи с фокус културна инфраструктура, развитие и подобрен достъп до култура, на чиято основа и развитие на креативните и рекреативни местни индустрии, вкл. на туризма. Визираното е предвидено в Програмата на ПИРО-Пловдив чрез интервенции в културна инфраструктура, конкретно за Зона „Л": интервенции в НЧ „Иван Вазов", кв. Коматево, ул. „Коматевско шосе" №139; НЧ „Христо Смирненски - 1935", ул. „Копривките" №15; НЧ „Захари Стоянов-1984", ул. „Равнища" №4; НЧ „Гого Мавров – 1930", ул. „Сергей Румянцев" №20; НЧ „Георги Търнев – 1900", бул. „България" №146; НЧ „Проф. Кирил Дженев – 2018", ул. „Колю Фичето" №7А и др. В тази връзка и в допълнение към потенциала за развитие на спорт и рекреация, зоната е идентифицирана като такава с допълващ принос към реализацията на Общинската програма за развитие на туризма 2021-2027г. и утвърждаване на град Пловдив като познаваема дестинация на Европейския и световния туристически пазар, с динамично развиващи уникални и диверсифицирани туристически продукти;

- ***зона с подобрена достъпност и пространствена свързаност на градската среда и повишено качество на атмосферния въздух*** чрез изграждане на нови пътни връзки и кръстовища (в т.ч. изграждане на транспортна връзка между ул. „Кукуш", бул. „Академик Петър Динеков" и бул. „Коматевско шосе" (Южна тангента на гр. Пловдив); изграждане на ул. „Георги Странски"; Изграждане на бул. „Северен" - от бул. „Брезовско шосе" до Карловския надлез (до ул. Победа) и др.); реконструкция на пътна и улична мрежа в градска среда; реконструкция и разширение на бул. „Александър Стамболийски" от бул. „Коматевско шосе" до бул. „Кукленско шосе"; реконструкция на ул. „Кукуш" в участъка от надлез Родопи до бул. „Македония"; реконструкция на бул. „Марица-север"-от бул. „Цар Борис III Обединител", ул. „Победа" до бул.„Васил Априлов" и др.); оптимизация на автомобилния трафик и изграждане на зелена инфраструктура, вкл. общо 11 паркинга от планираната паркинг-мрежа на територията на гр. Пловдив (в т.ч. паркинг и междублоково пространство бул. „Ник. Вапцаров" преди кръстовището с ул. „Пере Тошев", след южно локално платно; паркинг и междублоково пространство ул. „Даме Груев" и пресечката с ул. „Охрид"; Подобект: Открит паркинг с 21 места с вход и изход и алейно осветление, находящ се в Район „Южен" и др.); чрез мерки за намаляване на замърсяването от битово отопление.

<u>Предизвикателствата</u>, идентифицирани в зоната, в съответствие с всеки от трите ключови фокуса на въздействие са:

Предизвикателства спрямо достъпа до възможности и услуги за населението:

- Висока гъстота на застрояването в ГЕ с жилищни функции;
- Обществено обслужване с ограничения, произтичащи от амортизация на материалната база, вкл. в областта на релевантна инфраструктура за предоставяне на здравни, социални и образователни услуги на населението и практикуване на спорт, рекреация и прояви на открито;
- Влошено състояние на средата за обитаване.

Предизвикателства спрямо разгръщането на туристическия потенциал, на базата на читалищната мрежа на територията на Общината:

- Остаряла материална база, вкл. амортизиран сграден фонд на обектите от читалищната мрежа и нужда от реализация на мерки за енергийна ефективност върху тях;
- Влошен достъп до култура и културно наследство в резултат на неадекватна културна инфраструктура и нужда от оптимизация на културно съдържание, откъдето и забавено развитие на интегрираните между различните заинтересовани страни дигитални подходи за работа;
- Забавяне на развитието на инфраструктурата и обновяването на културното съдържание в обектите от читалищната мрежа, откъдето и отлив на интерес от страна на различните заинтересовани страни;
- Забавяне при създаването на достъпност до обектите в читалищната мрежа за лица с физически затруднения;
- Липса на интегритет на дигитализацията в туризма и унифицирано дигитално представяне на дестинацията, вкл. в контекста на достъп до култура чрез читалищната мрежа на територията и др.

Предизвикателства спрямо достъпността на градската среда и КАВ:

- Тесни и амортизирани улични пространствата за автомобилно и пешеходно движение, в т.ч. неразвита веломрежа и влошено състояние на уличните и тротоарните настилки;
- Силно изявен недостиг на места за паркиране;
- Наличие на нерешени проблеми с наднормено замърсяване на атмосферния въздух в община Пловдив, най-вече по отношение на показателите ФПЧ10 и азотен диоксид;
- През последните 3 г. данните от постоянния мониторинг показват стойности на показателите за ФПЧ2.5 и ПАВ, които се доближават, но не превишават съответните норми за опазване на човешкото здраве;
- Сред основните източници на замърсяване са битовото отопление с твърди горива и автомобилен транспорт;
- Естествените условия на средата – топографски и климатични, в съчетание с конфигурацията на урбанизираната среда, създават негативни предпоставки за задържане на замърсители в атмосферния въздух.

<u>Потенциали</u>, идентифицирани в зоната, в съответствие с всеки от трите ключови фокуса на въздействие са:

Потенциал спрямо достъпа до възможности и услуги за населението:

- Концентрация на човешки ресурс, който да бъде въвлечен в предоставянето на съвременни и адекватни обществени услуги;
- Добра транспортна достъпност и обслуженост с обществен транспорт, откъдето лесно могат да бъдат достигнати от останалите части на града и съседни населени места съответните локации на институции, предоставящи услуги на населението в областта на образованието, здравеопазването, спорта и социалните услуги за различни уязвими групи;
- Концентрация на обществени обекти и пространства с потенциал за интегрираща роля между зоната и контактните ѝ територии, както и между отделните ГЕ в нея;
- Възможност за повишаване качеството на обитаване, отдих, рекреация, прояви на открито и спорт посредством придаване на функции от една страна на множеството обекти от зелената система на Общината, позиционирани в Зона „А“ и от друга страна - на междублоковите пространства и обновяване на функциониращите такива и др.

Потенциал за разгръщането на туристическия сектор и предлагане, на базата на читалищната мрежа на Общината:

- Неоползотворени възможности за диверсифициране на местни туристически продукти и услуги чрез интегрирани териториални проектни инициативи с фокус културна инфраструктура и развитие на културата, базирани на различни интегрирани териториални проектни инициативи, вкл. "Достъп до култура" с фокус народните читалища (културна инфраструктура и културно съдържание) и др.;
- Идентифицирани възможности за подпомагане развитието на туристическия потенциал на Община Пловдив с фокус върху културното наследство и надграждане модерния облик на града, конкретно чрез включването и на читалищната мрежа на в създаването на иновативна дигитална туристическа система на Общината.

Потенциал спрямо достъпността на градската среда и КАВ:

- Идентифицирани възможности за разделяне на вътрешноградското придвижване от транзитното и тежкотоварно такова, като се осигури и необходимата пропускливост на колите на масовия градски и извънградски обществен транспорт чрез интегрирани транспортни мерки за подобряване достъпа и пространствената свързаност в градска среда;
- Възможности за намаляване на натоварването върху ПУМ, с което ще се намали и екологичното натоварване на градската среда от транспортните потоци с шум, въглеводород, серен двуокис, въглероден окис и азотен окис;
- Възможности, произтичащи от реализацията на новата организация на движението (заложена и в ГПОД), чрез която се осигуряват така необходимите места за паркиране

и гариране, също и редуциране на генерирания от това търсене паразитен трафик от МПС;

- Възможности за увеличаване пропускателната способност на уличната мрежа, а оттам и достъпа на населението до различните видове услуги;
- Разработени релевантни и адекватни мерки, заложени в общинската програма по КАВ и Плана за действие, които следва да продължат да се реализират с необходимата ефективност и в следващите години с цел постигане на установените норми, осигуряване на качеството на атмосферния въздух в района и изпълнение на Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух, която е с времеви обхват 2018-2024г.;
- Идентифицирани в процеса на разработка на ПИРО-Пловдив в резултат от секторните анализи релевантни мерки за подобряване на КАВ (детайлно описани и обосновани в РАЗДЕЛ Х. „Екологично състояние и рискове – условия и предпоставки за развитие на зелена Община Пловдив и Пловдив – балансиран град с повишено качество на живот“).

Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи и инвестиции за подобряване на:

- ВиК инфраструктура;
- Пътна инфраструктура;
- Публична инфраструктура: административни сгради, медицински сгради, детски градини, училища, читалища, паркове, тротоари, детски и спортни площадки, стадиони и други;
- Обекти на културно-историческото наследство и туризма;
- Ресурсна и енергийна ефективност на жилищни еднофамилни и многофамилни сгради
- и други.

3. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ЗОНА „Б“

ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (ЗОНА „Б“) включва територии с предимно нискоетажно и обслужващо застрояване извън компактния град.

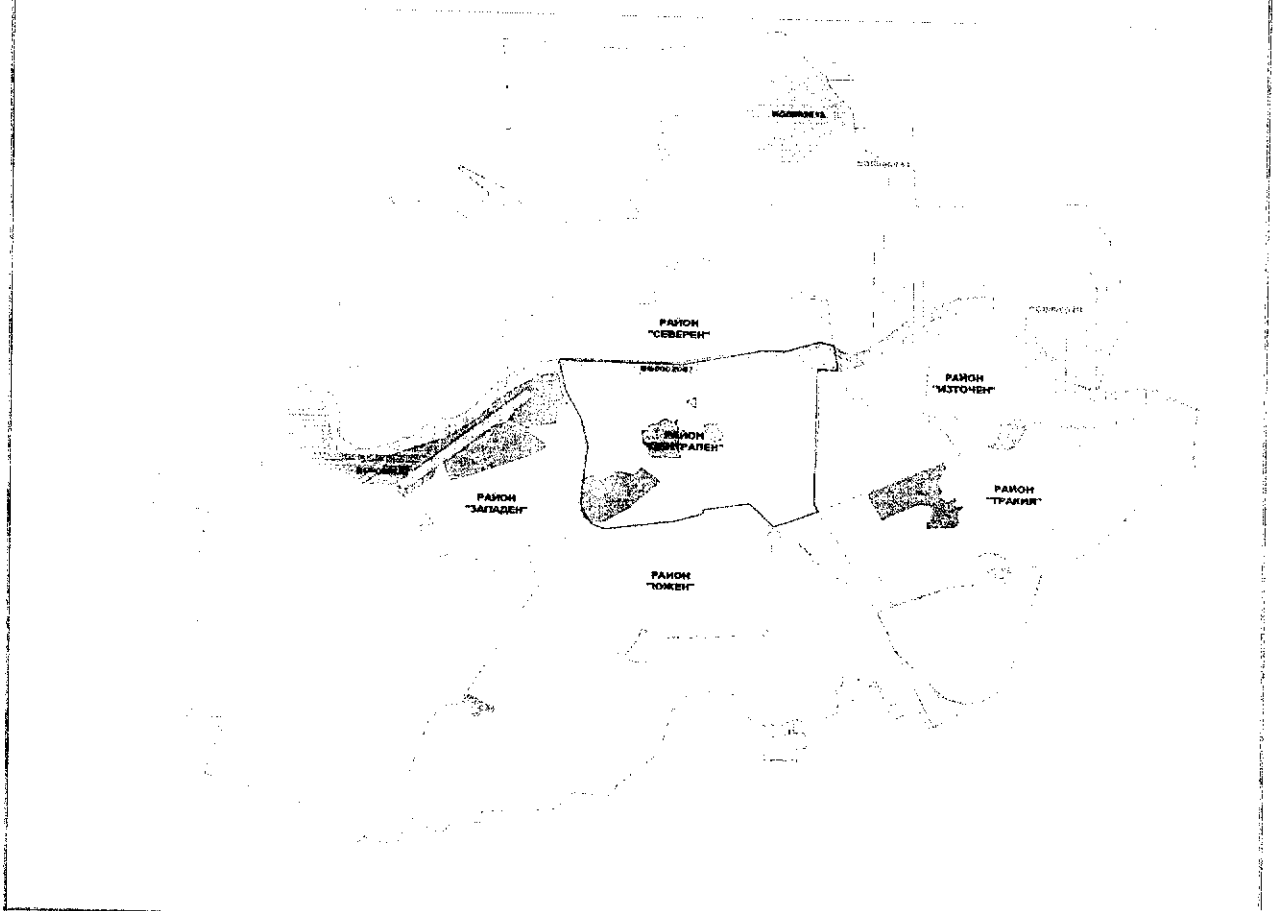
Наименование: ЗОНА „Б“

Обхват: Територии с нискоетажно и обслужващо застрояване извън компактния град.

Граници: Външни граници: границата на община Пловдив
Вътрешни граници: границата на Зона „А“

Обща площ: 6 195 ха

Фигура 4.2.3. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „Б“)

3. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона „Б“)

Градска зона за въздействие (зона „Б“) включва Градоустройствените единици (ГЕ), посочени в Таблица 4.2.3.

Таблица 4.2.3. Градоустройствена единица (ГЕ) за територията на ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ЗОНА „Б“

№	Индекс	Градоустройствена единица (ГЕ)
1.	**Жм1**	Жилищен парк „Марица-Север"
2.	**Жм2**	кв. „Прослав“
3.	**Жм3**	кв. „Смирненски IV“
4.	**Жм4**	кв. „Смирненски III“
5.	**Жм5**	кв. „Модър“
6.	**Жм6**	Остромила - Беломорски
7.	**Жм7**	кв. „Коматево“
8.	**Оз1**	Гробищен парк „Рогошко шосе“

Зона „Б“ не включва в обхвата си съществуващи зони за въздействие или части от тях, определени в рамките на ИПГВР 2014-2020 г. на Пловдив.

Същевременно, Зона „Б“ е обособена с оглед наличието извън компактния град на редица релевантни институции, предоставящи здравни, образователни и социални услуги, както и налични открити пространства за практикуване на спорт, рекреация и прояви на открито, чрез които е идентифициран съществен потенциал за осигуряване на равен достъп до възможности и услуги за населението, допълващи и надграждащи публичните функции с висока обществена значимост на ЗПФ, както и социалните функции на ЗПСХ, определени в рамките на ИПГВР. Също така, Зона „Б“ е обособена с оглед идентифициран потенциал и очакван принос към развитието на рекреативните местни индустрии в допълнение към икономическото развитие и функциите на ЗПИР по ИПГВР, основно чрез наличен в зоната терен за изграждане на парк от 70 дка между Пловдив и Коматево, както и чрез изпълнение на мерки за подобряване на БПС на видове и местообитания от Националната приоритетна рамка за Натура 2000 на територията на ЗЗ в община Пловдив.

Зона „Б“ е обособена на основание идентифицирани в резултат от териториалния анализ основни специфики, неоползотворени възможности и потенциали за местното развитие, както и вземайки предвид стратегическите документи на Общината, резултатите от проучването на общественото мнение, проведените теренни проучвания и работата със заинтересованите страни, като зоната е обособена като такава с **2 ключови фокуса на въздействие**:

- зона с допълващ характер откъм осигурен равен достъп до възможности и услуги за населението, вкл. здраве, образование, социални услуги, спорт, рекреация (отдих) и прояви на открито чрез интервенции в здравна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени здравни услуги, в т.ч. интервенции в 1 ДКЦ (ДКЦ III Пловдив ЕООД); интервенции в социална инфраструктура и развитие на нови социални услуги за нуждите на групите в риск на територията на община Пловдив, в т.ч. саниране на ЦНСТ за деца без увреждания „Детска къща“; интервенции за предоставяне на качествено предучилищно и училищно образование, сред които: основен ремонт на ДГ „Боряна“, ремонт и саниране на ОУ „Тодор Каблешков“, ОУ „Захари Стоянов“ и изграждане на спортна зала в ПГХТТ; интервенции в спортна и рекреационна инфраструктура и предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта, физическата активност, отдиха и проявите на открито, в т.ч. изграждане на парк от 70 дка между Пловдив и Коматево и обновяване на детска площадка в кв. Коматево;

- зона с подобрена достъпност и пространствена свързаност на градската среда и повишено качество на атмосферния въздух чрез изграждане на нови пътни връзки и кръстовища (в т.ч. ремонт и ново изграждане на ул. Арчарица до бул. „Шести септември“); реконструкция на пътна и улична мрежа в градска среда (в т.ч. реконструкция на ул. „Полет“ - в участъка от ул. „Васил Левски“ до ул. „Брезовско шосе“; реконструкция и разширение на бул. „Голямоконарско шосе“; проектиране, реконструкция и разширение на бул.„България“ (Пазаржишко шосе); реконструкция на ул. „Енос” кв. Коматево - от ул. „Слава” до ул. „Букет” и др.); оптимизация на автомобилния трафик и изграждане на зелена

инфраструктура, в т.ч. паркинг в кв. Коматево – част от планираната паркинг-мрежа на територията на града; чрез мерки за намаляване на замърсяването от битово отопление.

<u>Предизвикателствата</u>, идентифицирани в зоната, в съответствие с всеки от двата ключови фокуса за въздействие са:

Предизвикателства спрямо достъпа до възможности и услуги за населението:

- Ограничено количество градско обзавеждане (осветителни тела, пейки, беседки, кошчета) и оформени кътове за продължителен престой, откъдето и слаба оживеност през тъмната част на денонощието;
- Нарушени пространствени и функционални връзки с останалите части на града и ЦГЧ;
- Обществено обслужване с ограничения, произтичащи от амортизация на материалната база, вкл. в областта на релевантна инфраструктура за предоставяне на здравни, социални и образователни услуги за населението и практикуване на спорт, рекреация и прояви на открито;
- Влошено състояние на средата за обитаване;
- Миграция на местно население в търсене на по-благоприятни условия за живот, откъдето недостиг на човешки ресурс, който да бъде въвлечен в предоставянето на съвременни и адекватни обществени услуги.

Предизвикателства спрямо достъпността на градската среда и КАВ:

- Тесни и амортизирани улични пространствата за автомобилно и пешеходно движение, в т.ч. неразвита вело-мрежа и влошено състояние на уличните и тротоарните настилки;
- Наличие на нерешени проблеми с наднормено замърсяване на атмосферния въздух в община Пловдив, най-вече по отношение на показателите ФПЧ10 и азотен диоксид;
- Сред основните източници на замърсяване са битовото отопление с твърди горива и автомобилен транспорт;
- Естествените условия на средата – топографски и климатични, в съчетание с конфигурацията на урбанизираната среда, създават негативни предпоставки за задържане на замърсители в атмосферния въздух.

<u>Потенциали</u>, идентифицирани в зоната, в съответствие с всеки от двата ключови фокуса за въздействие са:

Потенциал спрямо достъпа до възможности и услуги за населението:

- Възможности за привличане на човешки ресурс от други части на града или съседни на общината територии, който ресурс да бъде въвлечен в предоставянето на съвременни и адекватни обществени услуги, вкл. развитие на местната икономика;
- Добра транспортна достъпност и обслуженост с обществен транспорт, откъдето лесно могат да бъдат достигнати от останалите части на града и съседни населени места съответните локации на институции, предоставящи услуги на населението в областта

на образованието, здравеопазването, спорта и социалните услуги за различни уязвими групи;

- Възможност за повишаване качеството на обитаване, отдих, рекреация, прояви на открито и спорт посредством придаване на функции, от една страна на изброените по-горе обекти от зелената система на Общината, позиционирани в Зона „Б“ и от друга страна - на междублоковите пространства и обновяване на функциониращите такива и др.

Потенциал спрямо достъпността на градската среда и КАВ:

- Идентифицирани възможности за разделяне на вътрешноградското придвижване от транзитното и тежкотоварно такова, като се осигури и необходимата пропускливост на колите на масовия градски и извънградски обществен транспорт чрез интегрирани транспортни мерки за подобряване достъпа и пространствената свързаност в градска среда;
- Възможности за намаляване на натоварването върху ПУМ, с което ще се намали и екологичното натоварване на градската среда от транспортните потоци с шум, въглеводород, серен двуокис, въглероден окис и азотен окис;
- Възможности за увеличаване пропускателната способност на уличната мрежа, а оттам и достъпа на населението до различните видове услуги;
- Разработени релевантни и адекватни мерки, заложени в общинската програма по КАВ и Плана за действие, които следва да продължат да се реализират с необходимата ефективност и в следващите години с цел постигане на установените норми, осигуряване на качеството на атмосферния въздух в района и изпълнение на Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух, която е с времеви обхват 2018-2024г.;
- Идентифицирани в процеса на разработка на ПИРО-Пловдив в резултат от секторните анализи релевантни мерки за подобряване на КАВ (детайлно описани и обосновани в РАЗДЕЛ X. „Екологично състояние и рискове – условия и предпоставки за развитие на зелена Община Пловдив и Пловдив – балансиран град с повишено качество на живот“).

Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи и инвестиции за подобряване на:

- ВиК инфраструктура;
- Пътна инфраструктура;
- Публична инфраструктура: административни сгради, медицински сгради, детски градини, училища, читалища, паркове, тротоари, детски и спортни площадки и други;
- Ресурсна и енергийна ефективност на жилищни еднофамилни и многофамилни сгради, вкл. използване на ВЕИ
- и други.

4. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Зона с потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж) - приоритетна

ГЗВ Зона с потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж – приоритетна, обособена като зона с идентифициран висок потенциал за изграждане и устойчиво развитие на индустриална, предприемаческа и научно-изследователска и иновационна екосистеми на територията на града. Високият потенциал за изграждането и развитието на визираните екосистеми е идентифициран на основата и в границите на индустриалните територии в рамките на града, и в интегритет и потенциално партньорство между съответните заинтересовани страни, в т.ч. представители на бизнеса и академията/науката, предопределящи наличните значителни конкурентни предимства на територията, произтичащи от концентрацията в Община-град Пловдив на организации-носители на научен капацитет и ноу-хау и/или организации-утвърдени като разработчици на иновации (продуктови, процесни, организационни и/или маркетингови иновации[68]) - като съществена предпоставка за свързването им по функционален признак, както и на база единна насоченост и цел.

Наименование: ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ“ (ЗИР)

Обхват: Зона Икономическо развитие - съгласно ОУП-2007

Граници:

За район Северен – карето между: бул. Васил Априлов, ул. Голямо Конарско, землищна граница, ПИ 56784.5.87, ПИ 56784.504.10, ПИ 56784.504.9, ПИ 56784.504.7, ПИ 56784.504.8, ПИ 56784.504.6, ПИ 56784.504.2, ПИ 56784.504.3, бул. Васил Априлов, ПИ 56784.542.8, ПИ 56784.504.759, ПИ 56784.8.200, ПИ 56784.508.1, ПИ 56784.508.515, ПИ 56784.508.383, р. Пясъчник, бул. Марица Север, бул. Северен

За район Източен – карето между: бул. Освобождение, бул. Цариградско шосе, ул. Вацлав Стребърни, бул. Санкт Петербург и бул. Цариградско шосе, ул. Ландос, р. Марица, ПИ 56784.527.282.,

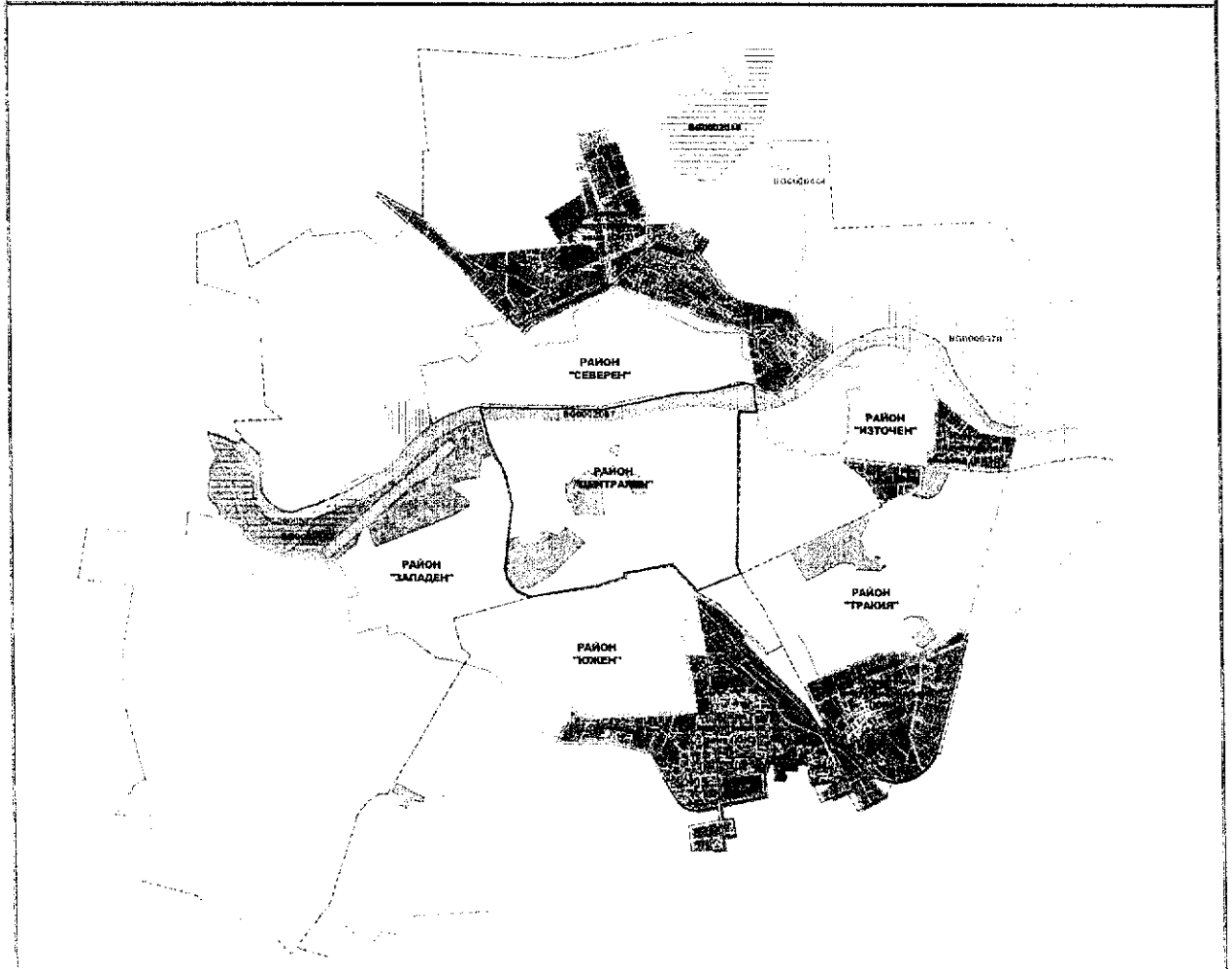
За район Южен – карето между: землищна граница, ПИ 56784.381.244, ПИ 56784.533.464, ПИ 56784.533.41, ул. Димитър Талев, бул. Ал. Стамболийски, бул. Цар Борис III Обединител, ул. Скопие, бул. Кукленско шосе, ПИ 56784.551.36, УЛ. Найчо Цанов

За район Тракия – карето между: Землищна граница, бул. Асеновградско шосе, бул. Цар Симеон

[68] Съгласно дефинициите от Наръчника от Осло (Manuel d'Oslo 3e édition © OECD/EUROPEAN COMMUNITIES 2005).

Обща площ: 919 ха

Фигура 4.2.4. ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ“
(Зона с потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж)

ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ“

Градска зона за въздействие ЗОНА „ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ“ (Зона с потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж) включва Градоустройствените единици (ГЕ), посочени в Таблица 4.2.4.

Таблица 4.2.4. Градоустройствена единица (ГЕ) за територията на Зона „Икономическо развитие“.		
№	Индекс	Градоустройствена единица (ГЕ)
1.	П1	Северна индустриална зона
2.	П2	Източна Индустриална зона
3.	П3	„Югоизточна Индустриална Зона“
4.	П4	„Смесена много-функционална зона“- юг
5.	П5	Южна индустриална зона“
6.	П6	СМФ-ЮГ (ЮИЗ)

ЗИР не включва в обхвата си съществуващи зони за въздействие или части от тях, определени в рамките на ИПГВР 2014-2020 г. на Пловдив.

Същевременно, ЗИР е обособена с оглед наличието на следните **две предпоставки и условия**, обуславящи идентифициран съществен потенциал за икономическо развитие и интелигентен растеж, вкл. чрез осъществяване и реализиране на НИРД в различни сектори на икономиката и между различни заинтересовани страни, както и с възможности за създаване, тестване и внедряване на иновационни модели и нови технологии, в т.ч. и такива, с принос към дигитализацията за интелигентна трансформация и Индустрия 4.0.:

- Наличие на утвърдени и ефективно функциониращи индустриални територии в рамките на града, обособени в границите на Северна индустриална зона (SIZ); Югоизточна индустриална зона; Южна индустриална зона и Източна индустриална зона, които в своя интегритет, включително на интервенциите и инвестициите, предвидени в тях, и потенциално партньорство между съответните заинтересовани страни са съществена предпоставка и условие за създаване и развитие, като синергичен ефект, на устойчиви индустриална и предприемаческа екосистеми на територията на града и
- Наличие на множество, териториално концентрирани в рамките на града организации - утвърдени носители на научен капацитет и ноу-хау и/или организации - утвърдени като разработчици на иновации[69], които в интегритета на своите стратегически планирани интервенции и инвестиционни намерения, както и в потенциално партньорство между съответните заинтересовани страни, в т.ч. представители на бизнеса и академията/науката, на територията на горе-изброените функциониращи индустриални зони, са съществена предпоставка за създаване и устойчиво развитие на научно-изследователска и иновационна екосистема на територията на града.

[69] Съгласно Приложение IV.1. „Списък на организации - утвърдени носители на научен капацитет и ноу-хау и организации - утвърдени като разработчици на иновации, локализирани на територията на Община Пловдив, идентифицирани като такива с потенциал и със съществен принос към иновативната и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация“

На тази основа, обособената ЗИР спрямо ЗПИР от ИПГВР, освен че надгражда чисто икономическите функции, същевременно разширява съществено и обхвата им въз основа възможностите и потенциала за НИРД и интелигентен растеж, като прилага изцяло нов подход и логика при обособяването на зоната, базиран от една страна на наличните предпоставки и условия за икономическо и интелигентно развитие в лицето на горе-визираните икономически и научни оператори на територията на града и от друга страна, следвайки новия подход на програмен период 2021-2027 г., базиран на интегритет на инвестициите, партниране между различни заинтересовани страни и многофондово финансиране по линия на различни източници и програми.

Отчитайки гореизложеното, от една страна, и, от друга, разделяйки идентифицирания потенциал за местна икономическа трансформация условно на 2 вида, а именно: (1)индустриална и устойчива икономическа трансформация, включително енергийна, кръгова и нисковъглеродна трансформация и (2)иновативна и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация, обособената ЗИР допълнително е прецизирана и дефинирана съответно като:

- зона, базирана на потенциала на индустриалния сектор и възможностите за развитие на предприемачеството, на чиято основа в Програмата за реализация на ПИРО (Приложение 1) спрямо ЗИР са предвидени мерки и дейности в посока надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив *чрез бизнес развитие, в т.ч. технологична модернизация и трансформация; предприемачество; подобряване на инвестиционния климат и конкурентната среда* и
- зона с потенциал за развитие на базата на разработването и внедряването на иновации, на чиято основа в Програмата за реализация на ПИРО (Приложение 1) спрямо ЗИР са предвидени мерки и дейности в посока надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив *чрез реализиране на НИРД в различни сектори на икономиката; създаване, тестване и внедряване на иновационни модели и нови технологии, в т.ч. и такива, с принос към дигитализацията за интелигентна трансформация и Индустрия 4.0.*

Идентифицираните потенциали на ЗИР спрямо двата контекста са взаимосвързани и допринасят към надграждането на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив, като разликата между тях се състои в мерките/дейностите/мероприятията/средствата, чрез които ще бъде постигната съответната цел, а именно:

- ***С цел създаване и развитие на устойчиви индустриална и предприемаческа екосистеми на територията на града***, на базата на прецизирането и дефинирането на ЗИР като зона, базирана на потенциала на индустриалния сектор и възможностите за развитие на предприемачеството, в нея са концентрирани мерки и дейности в посока бизнес развитие, в т.ч. технологична модернизация и трансформация; предприемачество; подобряване на инвестиционния климат и конкурентната среда; растеж и конкурентоспособност на местната икономика, и не на последно място,

интернационализация и подобряване на експортния потенциал на местната икономика;

- ***С цел създаване и устойчиво развитие на научно-изследователска и иновационна екосистема на територията на града,*** на базата на прецизирането и дефинирането на ЗИР като зона с потенциал за разработване и внедряване на иновации, в нея са концентрирани мерки и дейности в посока реализиране на НИРД в различни сектори на икономиката; създаване, тестване и внедряване на иновационни модели и нови технологии, в т.ч. и такива, с принос към дигитализацията за интелигентна трансформация и Индустрия 4.0., очаквани да бъдат реализирани между различни заинтересовани страни, в партньорство и в интегритет на техните организационни стратегически планове и инвестиционни намерения, и съответстващи на предвидените интервенции на територията на обособената ЗИР.

В частност, чрез създаването и устойчивото развитие на научно-изследователска и иновационна екосистема в рамките на ЗИР, ще бъдат осигурени необходимите предпоставки и условия за разработване на иновации и развитие на НИРД. Това ще допринесе за развитието на бинома ***„научни изследвания – иновации"***, което на национално ниво е заложено от една страна в проекта на Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС) 2021-2027 г., от друга страна, в Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 г.

Обобщено представено, очакваните ефекти/резултати/ползи от разглеждането на ЗИР като зона за разгръщане на идентифицирания съществен иновационен потенциал се изразяват в следното:

- ✓ изграждане и устойчивото развитие на научно-изследователска и иновационна екосистема на територията на града, което от своя страна ще създаде необходимите предпоставки и условия за развитие на иновативна, интелигентна и високотехнологична среда, където съществуващите икономически оператори, функциониращи на територията на Общината (и не само), както и потенциалните инвеститори, ще имат възможност да тестват, сертифицират и/или валидират своите продукти (стоки и услуги), което допълнително ще разгърне потенциала за икономическо развитие, както на Община Пловдив, така и на областта, имайки предвид значителното влияние (доминиращия дял) на Общината в икономическите показатели на областта;
- ✓ надграждане на визиите за *„Пловдив - технологична дестинация"* и *„Пловдив - инвестиционна дестинация"* чрез подобряване на иновационния и инвестиционен климат – наличието на релевантна научно-изследователска и иновационна екосистема на територията на града ще спести инвестиционни разходи за потенциалните инвеститори чрез отпадане на необходимостта от създаване на специализирана инфраструктура и/или условия за осъществяване на НИРД и разработка на иновации, в т.ч. чрез изнасяне на част от тестовия и валидационен вътрешно-организационен процес, очакванията са това да пробуди допълнителен инвеститорски интерес, най-вече сред високо-технологични компании (от аутомотив

сектора) и компании разработчици (ИКТ компании), вкл. и сред аутсорсинг компании;

- ✓ създаване на съответните предпоставки и условия за финансиране на проекти и по линия на Програмата за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация (ПНИИДИТ) 2021-2027г.; по линия на Програма КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА (ПКИП) 2021-2027г. за вътрешна за дружествата НИРД и др. източници на финансиране на дейности за разработване на иновации, технологичен трансфер, НИРД и сходни, в т.ч. на дейности за дигитална трансформация на публичния сектор.

ЗИР е обособена, от една страна, в подкрепа достигане до избраната „Визия за Пловдив", залегнала в ПИРО за периода 2021-2027г., а именно: „**Международен икономически и културен център с високо качество на живот**", откъдето и постигане на включените в Плана стратегически цели и приоритети за развитие на Общината. От друга страна, на основание идентифицирани в резултат от извършения икономически анализ на територията - основни специфики, неоползотворени възможности, ключови фактори и потенциали за местното развитие, както и вземайки предвид стратегическите документи на местно, регионално и национално ниво, резултатите от проучването на общественото мнение, проведените теренни проучвания и работата със заинтересованите страни. На тази основа ЗИР е обособена като приоритетна зона с **2 ключови фокуса на въздействие**:

- ***Зона за индустриална и устойчива икономическа трансформация, включително енергийна, кръгова и нисковъглеродна трансформация*** – обхваща мерки и дейности в посока надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив чрез бизнес развитие, в т.ч. технологична модернизация и трансформация; чист енергиен преход на местната индустрия, зелени инвестиции, кръгова и нисковъглеродна икономика; насърчаване на предприемачеството и развитие на предприемаческата екосистема; интернационализация на местната икономика; подобряване на инвестиционния климат и конкурентната среда и др. релевантни. Интервенциите са предвидени на базата на идентифицирания съществен потенциал на съществуващия, работещ индустриален сектор и възможностите за развитие на предприемачеството на територията на ЗИР.

- ***Зона за иновативна и интелигентна икономическа трансформация, включително цифрова трансформация*** – обхваща мерки и дейности в посока надграждане на интелигентна, технологична и инвестиционна среда за развитие на иновативна Община Пловдив чрез реализиране на НИРД в различни сектори на икономиката и между различни заинтересовани страни; създаване, тестване и пилотно внедряване на иновационни модели и нови технологии, в т.ч. и такива, с принос към дигитализацията за интелигентна трансформация и Индустрия 4.0.; цифрова трансформация на икономиката, в т.ч. на Сектор „Образование" чрез изграждане и развитие на **високоефективна екосистема за цифрово образование** и подобряване на цифровите умения и компетентности, необходими за цифровата трансформация в съответствие с Плана за действие в областта на цифровото

образование (2021-2027г.) на Европейския съюз (Digital Education Action Plan 2021-2027), представляващ политическа инициатива в подкрепа на устойчивото и ефективното адаптиране на системите за образование и обучение на държавите от Съюза към цифровата ера, и др. релевантни. Интервенциите са предвидени на базата на идентифицирания съществен потенциал за осъществяване на НИРД и разработване, и внедряване на иновации на територията на ЗИР.

<u>Предизвикателствата</u>, идентифицирани в зоната, в съответствие с всеки от двата ключови фокуса за въздействие са:

Предизвикателства спрямо индустриалната и устойчива икономическа трансформация:

- Понижаване на нивото на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ);
- Малък принос на креативните и рекреативни индустрии към местната икономика;
- Недостатъчно използване на публично-частни партньорства (ПЧП) между различните заинтересовани страни;
- Икономическа несигурност, ниска покупателна способност и слаба инвестиционна активност (post COVID effect);
- Забавяне в тенденциите за развитие, поради ниската безработица и високите нива на заетост в ЮЦР;
- Предизвикателства, свързани с образованието и професионалната квалификация на човешките ресурси спрямо нуждите на пазара на труда и местната икономика.

Предизвикателства спрямо иновативната и интелигентна икономическа трансформация:

- Относително нисък дял разходи за НИРД;
- Липса на интегритет в единна научно-изследователска и иновационна екосистема на територията на града и разпокъсаност на отделните организации - носители на научен капацитет;
- Недостатъчно използване на ПЧП с различни заинтересовани страни.

<u>Потенциали</u>, идентифицирани в зоната, в съответствие с всеки от двата ключови фокуса за въздействие са:

Потенциал спрямо индустриалната и устойчива икономическа трансформация:

- Наличие на утвърдени и ефективно функциониращи индустриални територии в рамките на града, обособени в границите на Северна индустриална зона (SIZ); Югоизточна индустриална зона; Южна индустриална зона и Източна индустриална зона;
- Водещ индустриален център;
- Устойчив ръст на икономиката;
- Повишаваща се механична миграция;
- Отрасли с висока добавена стойност;

- Икономика, базирана на знанията;
- Активно предприемачество и партньорство с администрацията;
- Повишаване на конкурентоспособността и осигуряване на висококвалифицирана работна ръка;
- Включване в международни вериги за доставки;
- Синергично планиране във всички сектори на стопанския живот в постоянен диалог с гражданите и бизнеса.

Потенциал спрямо иновативна и интелигентна икономическа трансформация:

- Наличие на множество, териториално концентрирани в рамките на града организации - утвърдени носители на научен капацитет и ноу-хау и/или организации - утвърдени като разработчици на иновации;
- Разширяване на територията на индустриалните зони и клъстеризацията в посока иновации, дигитализация и ИКТ;
- Лидерско място в регионалната икономика в областта на високотехнологичното производство, ИКТ и отраслите, основани на знанието;
- Висок експортен потенциал и същевременно преориентиране към сферата на услугите и отрасли, свързани с иновациите, високите технологии и аутсорсинг индустрията;
- Засилване на връзките и партньорствата между бизнеса, научните и образователните институции.

Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи и инвестиции в:

- *Изграждане на профилирани икономически зони по линия бизнес/образование* (в т.ч. отпадане на част от съществуващите икономически зони и трансформирането им в смесени такива);
- *Изграждане и развитие на ключови звена на местната научно-изследователска и иновационна екосистема*, включително звена в сферата на медицинските науки, общественото здраве, фармацията и денталната медицина, и дигиталните здравни технологии; звена в сферата на иновативните образователни технологии; звена в сферата на сигурността и икономиката; звена, релевантни към подобряването на екологичната и агро-екологична инфраструктура на Община Пловдив, както и изграждане на нови лаборатории по линия на НИРД;
- Ново STEM училище с насоченост към природните науки и информационни технологии и програмиране (5-12 клас);
- *Дигитализация и облачно обучение*, включително дигитализация на процесите в Община Пловдив за оптимизация предоставянето на ЕАУ на граждани и бизнес с оглед подготовка и насърчаване на дигиталната трансформация, и подобряване на инвестиционния климат, чрез надграждане на електронните системи и услуги и завършване на процеса по преминаване към електронна община;
- *Ресурсна и енергийна ефективност на промишлени сгради*, вкл. използване на ВЕИ
- и други.

5. ГРАДСКА ЗОНА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ (Многофункционална зелена зона за подобряване на екологичната среда) - приоритетна

ГЗВ Многофункционална зелена зона за подобряване на екологичната среда – приоритетна включва зелени зони и територии с екосистемни функции в рамките на града, в т.ч. зелени пояси и открити паркови пространства в районите, съществуващата екосистема в ареала на р. Марица.

Наименование: МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ЗЕЛЕНА ЗОНА (МЗЗ)

Обхват: Зоната обхваща зелени, открити и защитени пространства (зелени зони и територии с екосистемни функции, в т.ч. зелени пояси и открити паркови пространства в районите на града и съществуващата екосистема в ареала на р. Марица), разположени на цялата територия на Община Пловдив.

Обща площ: 1 019,1 ха

МЗЗ не включва в обхвата си зони за въздействие или части от тях, определени в рамките на ИПГВР 2014-2020 г. Същевременно, зоната е обособена с оглед наличието на следните предпоставки и условия, обуславящи идентифициран съществен потенциал за интервенции в зелените системи на града, опазване на биологичното разнообразие и екосистемите чрез подобрено управление на защитените територии и защитените зони от НЕМ / Натура 2000:

• Територията на Община Пловдив включва предимно урбанизирани територии с голям антропогенен натиск. Въпреки това, на територията на Общината са запазени фрагменти от естествени и полу-естествени екосистеми с голямо значение за опазване на биологичното разнообразие и предоставящи екосистемни услуги със социално и градоустройствено значение;

• Националната екологична мрежа (Натура 2000) заема значителни територии в регулационните граници на град Пловдив. Тези територии изискват специфично териториално устройство и планиране с цел опазването на целевите видове и местообитания, обект на защита;

• Зелената система на град Пловдив е с „мозаечна структура", неравномерно покриваща градската територия. Преобладаващи по брой са маломерните зелени площи с ниски показатели за екологична, рекреационна и естетична ефективност;

• Пловдивските хълмове, три от които имат статут на природни забележителности, играят важна роля като „зелени острови" сред урбанизирания ландшафт;

• Опазването и развитието на зелената система на Община Пловдив има голямо значение като подход за адаптация към изменението на климата, намалявайки негативните ефекти от „градския топлинен остров";

• Зелената система също така има голямо значение за преодоляване на проблемите, свързани с качеството на атмосферния въздух.

МЗЗ е обособена в подкрепа излъчената „Визия за Пловдив“ и постигане на предложените стратегически цели и приоритети на ПИРО. Също така, на основание идентифицирани в резултат от извършения екологичен анализ на територията - основни специфики, неоползотворени възможности, ключови фактори и потенциали за местното развитие, вкл. икономическо такова, базирано на развитие на креативните и рекреативни индустрии, обусловено от оползотворяване на потенциала на зелените системи на града, както и вземайки предвид стратегическите документи, проведените теренни и кабинетни проучвания, и работата със заинтересованите страни, зоната е обособена като приоритетна със следните **ключови фокуса на въздействие**:

• ***Зона за подобряване на природозащитно състояние на видове и местообитания в рамките на защитените зони от Натура 2000***, които се намират на територията на Община Пловдив, вкл. осъвместяване с екосистемни решения за адаптация към изменението на климата; цифровизация и георефериране на дейности, свързани с управлението на защитени територии и зони от Националната екологична мрежа;

• ***Зона за разширение на зелената система***, чрез изграждане на нови и рехабилитация на съществуващи паркови площи, в съответствие с предвижданията на ОУПО и повишаване на осведомеността за зелената инфраструктура и многобройните ѝ положителни въздействия върху екосистемите и услугите, които те предоставят на населението и др.;

• ***Зона за управление на природни забележителности***, в т.ч. „Хълм Бунарджика”, „Младежки хълм” и „Данов хълм”;

• ***Зона за изграждане на нови и рехабилитация на съществуващи зелени площи***, вкл. чрез включване на поливни системи;

• ***Зона за нови защитни и мелиоративни зелени площи съгласно предвижданията на ОУПО*** – зелени пояси по периферията на града, приоритетно в направление запад-северозапад;

• ***Зона за изграждане на „зелени“ и „сини“ коридори***, които осъществяват връзка между градската среда и крайградския ландшафт, със значение за градското биоразнообразие и формирането на микроклимат;

• ***Зона за залесяване с подходящи местни дървесни видове*** на междублокови пространства и нереализирани площи, предвидени за озеленяване съгласно ОУПО, които са общинска собственост;

• ***Зона за насърчаване на природосъобразните решения в областта на териториалното устройство и проектирането***, вкл. добри практики като вертикалното и покривно озеленяване.

Предизвикателствата, идентифицирани в зоната са:

- Недостатъчна е площта на зелени площи за широко обществено ползване спрямо общата територия на града. Съществуват значими различия между

административните райони на града по отношение осигуреността на жителите с достъп до зелени площи;

- Структурните и функционални връзки между повечето от зелените площи не са достатъчно развити;
- Липсват големи крайградски зелени пояси, защитни насаждения за изолиране на производствените зони и земеделските земи, ограждащи град Пловдив;
- Съществува необходимост от изграждане на ефективни и ефикасни поливни системи при изграждането на нови зелени площи или реконструкцията на съществуващите;
- Натиск върху зелените площи.

Потенциалите, идентифицирани в зоната са:

- Коритото на р. Марица и прилежащите към него зелени зони дават големи възможности за развитие на „зелена" и „синя" инфраструктура, която покрива едновременно нуждите на жителите от нови места за отдих, както и целите за опазване на биологичното разнообразие и адаптация към изменението на климата;
- Инвестиции в зелена инфраструктура – комплексни ползи (рекреация, биоразнообразие, климатична адаптация, КАВ и др.);
- Възможности за развитие на креативни и рекреативни индустрии на базата на развитие на зелената система на града и подобряване на природозащитно състояние на видове и местообитания в рамките на защитените зони от Натура 2000 и др.

Зоната е определена за интервенции чрез проектни инициативи и инвестиции в:

- Зелена система от велосипедни и алейни мрежи като съпътстваща мярка към проекти за изграждане/рехабилитация на транспортна инфраструктура и/или паркови площи (вкл. велопарк/велоалеи – 70 дка, отредени 20 дка гора за парк в градска среда, зелен клин и зелена зона за разходка при реконструкцията на бул. „Марица – север");
- Изпълнение на мерки от ПУРН за изграждане и рехабилитация на линейна инфраструктура за защита от наводнения (изграждане и реконструкции на защитните диги и подпорни стени), съчетани с биологично брегоукрепване, почистване на коритото на река Марица;
- Изграждане на ретензионен обем с многоцелево екологично ползване (защита от наводнения, опазване на биологичното разнообразие в НЕМ) вдясно от основното течение на река Марица в най-източната част 600 дка;
- 70 дка в кв. Коматево, отредени за изграждане на парк „Коматево" в район Южен;
- Изграждане на парков комплекс „Хан Крум" с площ 72.12 дка в район Тракия - УПИ III-обществена зеленина, кв.64 по плана на ЖР – Тракия;
- Възстановяване на Розариума до Гребна база, изграждане на екстремно велотрасе, залесяване с поливна система и екопътеки на територията на Братската могила, 200 дка гора, отредена за парк;

- Изграждане на нов общински многоцелеви зоо-комплекс; изграждане на нови алеи и обособени площадки за разхождане на домашни кучета и рехабилитация на съществуващите;
- Реконструкция и доизграждане на парк „Лаута", изграждане чрез уличното залесяване на свързващи зелени връзки с Ботаническата градина и зелени площи в р-н "Гладно поле"; възстановяване на Ботаническата градина 113 дка;
- Изпълнение на мерки от ПУ на ПЗ „Хълм Бунарджика", ПЗ „Младежки хълм" и ПЗ „Данов хълм";
- Интегрирана териториална проектна инициатива с фокус културна инфраструктура и развитие на културата, благоустрояване на паркова среда и създаване на нови пространства за култура, вкл. реконструкция на Дондуковата градина, облагородяване на открити пространства в парк „Каменица" и парк „Лаута";
- Изпълнение на мерки за опазване и управление на защитените зони от Натура 2000, идентифицирани в Националната приоритетна рамка за Натура 2000;
- Дигитализация на управлението на НЕМ и зелената инфраструктура на територията на Общината
- и други.

4.3. Зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) - възможности за сътрудничество с други общини

МЕЖДУОБЩИНСКИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ С ПОТЕНЦИАЛ ЗА КООПЕРИРАНЕ СЪС СЪСЕДНИ ОБЩИНИ

Обхват: включват територии от урбанизирана градска част, градски покрайнини и функционални зони, част от територията на общината, както и части от съседни общини.

Необходимостта от обособяване на междуобщински зони за въздействие е обусловена от идентифицираните възможности за сдружаване на общини за прилагане на интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), в съответствие с регионалната схема за пространствено развитие на ниво район на планиране. От една страна, ПИРО се явява водещ документ за планиране на развитието на ниво община (градска община по Приоритет 1 на ПРР 2021-2027г.), от друга страна – водещ документ по линия на инструмента ИТИ (по Приоритет 2 на ПРР 2021-2027г.) се явява ИТСР на ниво NUTS 2 (ИТСР-ЮЦР). ИТИ като нов инструмент за реализиране на проектни инициативи в програмен период 2021-2027г. комбинира следните 4 подхода:

- Междусекторен подход – финансиране чрез няколко фонда или по няколко приоритетни оси;

- ➲ Стратегически подход – взаимодействие на ниво национални и териториални политики;
- ➲ Териториален подход - отчита спецификите на всички териториални нива;
- ➲ Партньорски подход - включва всички заинтересовани от развитието на определена територия.

Концепциите за ИТИ включват пакети с интегрирани проекти, които отговарят поне на едно от следните условия (по дефиниция на ЕК):

- интегрират няколко типа заинтересовани страни (публични органи, частни субекти, неправителствен сектор);
- обхващат различни административни територии (например общини);
- включват интервенции от различни сектори.

В този смисъл концепция за ИТИ може да бъде финансирана от различни източници, вкл:

- ❖ Държавен или общински бюджет;
- ❖ Оперативни програми;
- ❖ Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони;
- ❖ Програми за транс-гранично сътрудничество (ТГС);
- ❖ Финансови инструменти (ФИ);
- ❖ Собствено финансиране;
- ❖ Други източници на финансиране.

В съответствие с визията, която определя рамката за реализация на ИТСР-ЮЦР: *„Южен Централен Район - привлекателно място за живеене, бизнес и туризъм, с по-добри условия за комуникация и съхранено природно, и културно наследство"*, са идентифицирани следните основни направления за кооперране и разходване на ресурса по линия на ИТИ:

4.3.1. Интегрирани партньорски проекти, допринасящи за подобряване на транспортната свързаност и състоянието на комуникационно-транспортната мрежа по линия на трудовата миграция и градско-селските връзки в посока създаване на заетост и осигуряване на достъп на населението до работа, образование и др. услуги с публичен характер, вкл.:

4.3.1.1. Реконструкция на входно/изходни артерии на град Пловдив, в рамките на ресурса от 30% % от бюджета на градския клъстер по Приоритет 1 на ПРР 2021-2027 г. и допълване с ФИ при необходимост в т.ч.:

- Реконструкция и разширение на бул. „Голямоконарско шосе" в обхвата на Община Пловдив от бул. "Дунав" до землищната граница с Община Марица, в обхвата на община Марица до транспортен възел „Царацово" – път III – 805" – в партньорство с Община Марица;
- Реконструкция на ул. „Рогошко шосе" в обхвата от Мост „Адата" до землищна граница на град Пловдив – в партньорство с Община Марица;
- Довършване и разширение на Околовръстен път Пловдив, в партньорство с АПИ.

4.3.1.2. Изграждане на градска железница и на железопътни връзки към летище Пловдив и формираните около града индустриални зони, с което да се гарантира осигуряване на ефективен и сигурен мултимодален транспорт (в съответствие с големите стратегически проекти на НКЖИ, засягащи Пловдив по линия на интермодална свързаност с национално значение в рамките на Приоритет 1 и Приоритет 3 към СЦ „Развитие на стабилна, устойчива на изменението на климата, интелигентна, сигурна и интермодална TEN-T“ от ОПТС 2021-2027г.).

4.3.2. Интегрирани партньорски проекти за развитие на устойчиви форми на туризъм, в т.ч. инвестиции в материална и техническа инфраструктура и съпътстващи услуги в посока развитие и промотиране на тематични туристически маршрути с интегриране на културното наследство, вкл. чрез съвместно разработване и развитие на:

4.3.2.1. Интегрирана културно-историческа дестинация "*Българска архитектура и занаятчийство*" чрез съвместно развиване на интегрирани туристически маршрути и продукти, вкл. иновативни форми за представяне на културни събития, традиционни занаяти, исторически възстановки и др., както и чрез регионален брандинг на дестинацията;

4.3.2.2. Интегриран териториален туристически продукт, обвързващ *Античното наследство* – с проектен център община Пловдив и партньор по проекта Община Хисар и други общини, попадащи в културния коридор Виа Диагоналис и на територията на ЮЦР и ЮИР. В партньорският проект, от страна на Община Пловдив, са предвидени инвестиции в благоустрояване, консервация, реставрация и социализация на Античния форум на Филипопол, както и интервенции по експониране и социализиране на археология зад Малката базилика (провеждане на допълнителни археологически разкопки и проучване на участъка от крепостната стена, попадащ в зоната на намеса, благоустрояване, експониране и социализиране на намерената археология).

4.3.2.3. Интегриран териториален туристически продукт с фокус *османските бани в България* - тяхното използване с автентичните функции и възможното адаптивно преизползване. Разработването и развитието на интегрираният териториален туристически продукт е предвидено чрез реализацията на интегрирани проекти с партньорски общини на територията на ЮИР, в т.ч. Община Стара Загора, Община Бургас, както и с потенциал за включване на общините Сливен и Ямбол.

4.3.3. Интегрирани партньорски проекти по линия на съществуващите ядра за развитие на производствени, логистични, научно-изследователски дейности и дейности по разработване и внедряване на иновации в зоните за икономическо развитие, индустриалните и логистичните паркове в рамките на градския клъстер в посока кооперирane с цел технологична, дигитална и интелигентна трансформация чрез инвестиции в технологии, процеси и инфраструктура за развиване на регионите с фокус върху НИРД, иновации и кръгова икономика, с поставен акцент върху трансфера на технологии и изграждане на съответната материално-техническа, хардуерна и

софтуерна инфраструктура, необходима за осъществяването му, като база и съществена предпоставка за развитие на НИРД и разработка на иновации, както и за ускоряване внедряването на разработените иновации сред различни релевантни заинтересовани страни, предвидено в ПИРО чрез:

4.3.3.1. Създаване на Трансдисциплинарен Център за Трансфер на Знания и Технологии, с включване на релевантни заинтересовани страни, в т.ч.: научни среди, частен сектор и публична власт в лицето основно на общините Пловдив и Марица, както и с участието на Тракия икономическа зона, и впоследствие създаване на мрежа от подобни центрове в общините Стара Загора, Бургас, Хасково като партньорски и/или допълващи този в Пловдив.

4.3.4. Интегрирани партньорски проекти в сферата на образованието за повишаване на капацитета в посока предоставяне на съвременни, иновативни образователни услуги, отговарящи на търсенето на пазара на труда и в подкрепа осигуряването на необходимите човешки ресурси за икономически растеж, включително чрез:

4.3.4.1. Реализиране на съвместни проекти със Столична община в сферата на образованието за развитие на образователните структури и реализирането на съвместни образователни дейности: обмен на учители, образователни лагери и пътуващо училище, практическо образование и други, с цел подпомагане на учениците да развият компетенции, съобразени с тенденциите в пазара на труда и осигуряващи им по-добри възможности за професионална реализация. Потенциални партньори на Столична община за реализиране на тази ИТИ освен Община Пловдив са и училища от ареалите на София и Пловдив, както и компании в индустриалния сектор.

4.3.4.2. Реализиране на съвместен проект "*Интегриран междурегионален център за професионално обучение и образование*" в партньорство между Община Пловдив и Търговско-промишлена палата – Стара Загора, Агенция за регионално икономическо развитие – Стара Загора, Регионално управление на образованието, Тракийски университет, Българо-германски център за ПО – Стара Загора (БГЦПО), Индустриални зони Загоре и Казанлък, Европейски цифров иновационен хъб Загоре, Клъстер Технологии за чиста околна среда, Община Стара Загора и общини от областта, Тракия Икономическа Зона – Пловдив и регионален бизнес.

4.3.5. Интегрирани партньорски проекти за реализиране на устойчиви форми, решения и релевантни мерки в областта на балансирания подход към опазване на околната среда, опазване и оползотворяване на природните ресурси, вкл:

4.3.5.1. Съвместни интервенции по линия на регионално управление на отпадъците, обхващащи решения, свързани с подобряването на капацитета и екологичната безопасност на депа за неопасни отпадъци и с депонирането на строителни отпадъци, вкл.:

- подобряване на капацитета и екологичната безопасност на Депо за неопасни отпадъци в с. Шишманци, Община Раковски;

- подобряване на капацитета и екологичната безопасност на Регионално депо за неопасни отпадъци в с. Цалапица, Община Родопи;
- изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на територията на Община Пловдив чрез реализацията на проект за изграждане на Завод за механично-биологично третиране (МБТ) на отпадъци с производство на RDF гориво, чрез прилагане на технология Herhof за постигане, чрез механично третиране на отделяне, количества рециклируеми материали и производство на RDF гориво;
- изграждане на Площадка за рециклиране на строителни отпадъци, съвместно със съседни общини; мобилни инсталации и временни площадки.

4.3.5.2. Съвместни интервенции по линия на регионално управление на водите и опазване на водните ресурси, включително чрез изграждане на питейно водохващане "Въча", ПСПВ и довеждащи магистрални водопроводи в партньорство с „ВиК“ ЕООД Пловдив и общини Кричим, Перущица, Стамболийски, Родопи, Марица и Куклен, през които е предвидено да преминава инфраструктурата.

В обобщение, в резултат на проведено онлайн анкетно проучване[70] сред всички заинтересовани страни в Община Пловдив, 79% от респондентите считат, че дефинираните зони за въздействие са съотносими към индивидуалната представа на съответния респондент за бъдещето и посоката на развитие на град Пловдив, в т.ч. 22% от респондентите ги намират за напълно съотносими и 57% - за донякъде съотносими. Както и 78% от респондентите считат, че дефинираните зони за въздействие съответстват на потенциалите за развитие на града, в т.ч. 20% от респондентите ги намират за напълно съотносими и 58% - за донякъде съотносими.

Част V. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация е финалният елемент от структурата на ПИРО и представлява конкретния начин за осъществяване на неговите стратегически предложения. Основните структурни елементи на програмата са мерките и проектните идеи по съответните цели и приоритети на плана. В тях са включени дейности, обединени по териториален, технологичен и времеви признак, с общо финансово управление и предвиден синергичен ефект.

[70] Представен Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение на зони за въздействие при подготовката на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г – Приложение № III.6.

5.1. Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана

При разработване на стратегическата част на ПИРО е приложен интегриран подход за планиране на регионалното и пространственото развитие, чрез който се постига обвързване между целите и приоритетите, като се постига съгласуваност с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори, залегнали в устройствените планове за развитие на територията.

Програмата за реализация на ПИРО има за задача да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнението му.

Основните структурни елементи на програмата са мерките и проектните идеи по съответните цели и приоритети на плана. В тях са включени дейности, обединени по териториален, технологичен и времеви признак, с общо финансово управление и предвиден синергичен ефект. Всяка предвидена интервенция обхваща комплекс от дейности, подлежащи на финансиране със собствени или заемни средства, публично-частни партньорства, средства от различни оперативни програми или от други източници на безвъзмездна финансова помощ.

При изготвянето на програмата за реализация към ПИРО интегрираният подход за планиране на регионалното и пространствено развитие е налице чрез спазване на принципа за партньорство при дефинирането на основните проектни предложения чрез участието на заинтересованите страни при тяхното определяне; предвидените мерки са с конкретно пространствено измерение (изключение са мерките с хоризонтален характер, които носят ползи за цялата територия на общината). Мерките, заложени в програмата за реализация, са **приложими, постижими и реалистични**, с конкретни измерими резултати и с индикативни източници на финансиране. Те представляват предварително дефинирани ангажименти от страна на Община Пловдив, откъдето и следва да бъдат реалистично постижими. Мерките са оформени след идентифициране на отделните проектни идеи, което от своя страна е постигнато чрез работата със заинтересованите страни и осигуряване на гражданско участие в процеса на формулиране и разработване на местната политика в контекста на **подхода *„отдолу-нагоре“***. При прилагане на подхода, с оглед набирането, дефинирането и включването в програмата на оптимално многостранни и многопластови проектни идеи, даващи решения на различни идентифицирани нужди и проблеми, както на местно, така и на регионално ниво, е осъществена работа с различни релевантни потенциални партньори и заинтересовани страни съгласно посоченото в Списъците за отразяване на работата със заинтересованите страни[71].

---

[71] Представени в Част III. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ, ПАРТНЬОРИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ФОРМИ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.

В допълнение към интегрирания подход, приложен при изготвянето на програмата за реализация към ПИРО, и по-конкретно, в частта на идентифицирането и включването в нея на проектни идеи за реализиране на интегрирани териториални инвестиции е приложен и стратегически подход. Той включва обследването на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение[72] на базата на системата от стратегически документи, установена със законодателните разпоредби и в рамките, както на националната политика, така и на регионалната политика на ниво регион за планиране от ниво 2 – ЮЦР и ЮИР, разглеждани в контекста на общия регионален обхват, и на тази основа, идентифициране на ключови проекти за интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи, обособени съответно в шест мерки по Приоритет 4 за реализацията на Стратегическа цел №2 на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. с оглед постигането на интегритет спрямо таргетираното регионално и пространствено развитие.

Обобщено, чрез приложения интегриран подход, включените в програмата мерки и проектни идеи, в подкрепа постигането на дефинираните цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г. са съгласувани и предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, районирането на града, мрежата от съседни населени места, попадащи в териториалния обхват на съседните общини, и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, образование, хуманно здравеопазване и социална работа, туризъм, в частност, базиран на културно-историческото наследство и други релевантни), съотносими към развитието на територията.

За постигането на интегрирания подход на развитие на общинската територия е идентифицирана най-подходящата комбинация от ресурси и мерки (обхващащи групи проекти с дефинирани конкретни интервенции и инвестиции в подкрепа изпълнението на съответните секторни политики), които е планирано да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна стратегическа цел и приоритет, определени в ПИРО. Оттук, обективирането на приложимостта, постижимостта и реалистичността на стратегическите цели и приоритети, насочени към развитието на територията, е осъществено именно чрез програмата за реализация, в която са определени:

- пакетът от мерки и групи проекти (проектни идеи), включени във всяка мярка, релевантни към реализацията на конкретните цели и приоритети за развитие на общината през периода 2021-2027 г.,
- територията/ зоната за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие), на която е планирано да бъде реализирана всяка от групите проекти (проектни идеи) по отделните мерки;
- индикативния бюджет и съответните финансови ресурси – източници за финансиране за всяка от групите проекти (проектни идеи) по отделните мерки,

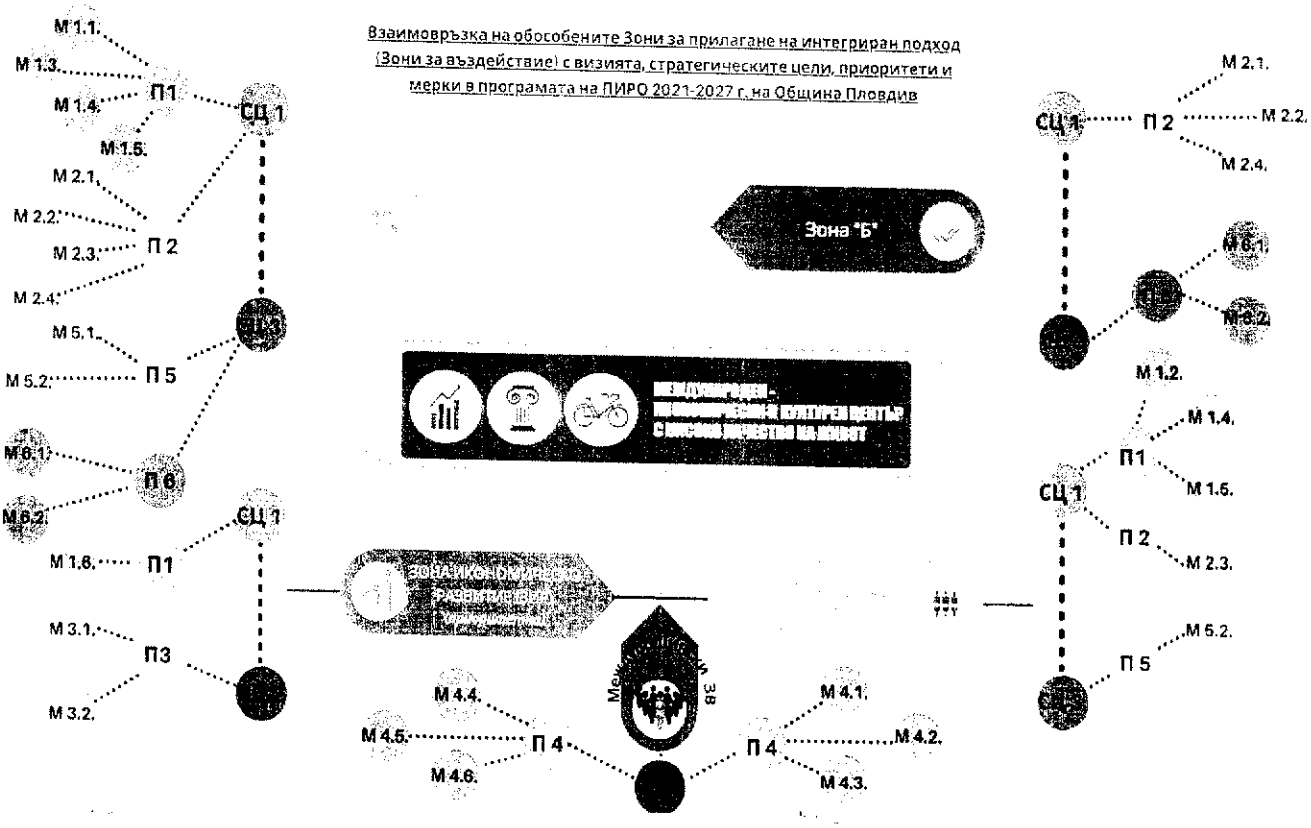
[72] Представено в Част I, РАЗДЕЛ XII. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение.,

- административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите;
- индикаторите за цялостното изпълнение на програмата, и на ПИРО в своята цялост.

Основните компоненти на програмата за реализация са представени в табличен вид по образеца на Приложение №1 към ПИРО, съгласно Методическите указания на МРРБ.

5.2. Взаимовръзка между обособените зони за прилагане на интегриран подход с визията, стратегическите цели, приоритети и мерки в програмата за реализация на ПИРО-Пловдив и съответните очаквани частни и общ синергични ефекти върху развитието на територията на града

Осигуряването на взаимообвързаност между територията/зоните за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие)[73] и визията, стратегическите цели, приоритетите и мерките, включващи конкретни групи проекти (проектни идеи), предвидени в програмата за реализация на ПИРО на Община Пловдив за периода 2021-2027 г., е графично представено в следната схема:

[73] Представени в ЧАСТ IV. ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

В схемата е онагледен механизмът, чрез който в програмата за реализация на плана, отделните предвидени групи проекти, интегрирани на функционален и тематичен (секторен) принцип в конкретни мерки (обозначени като М 1.1., М 1.2, М 1.3. и т.н.[74]), посредством релевантността си към конкретен приоритет (обозначен като П1, П2, П3 и т.н.) и съответно – стратегическа цел (обозначена като СЦ1, СЦ2 и СЦ3 и т.н.) са взаимообвързани и интегрирани, и на териториален принцип, чрез дефинираните зони за въздействие, на чиято основа са таргетирани общият и частните синергични ефекти върху развитието на територията. На база схематично представената информация е онагледена концентрацията на предвидени мерки и проектни идеи в определените като приоритетни зони за въздействие, както следва:

- Проектните идеи, групирани в мерките с номерация от М1.1. до М1.5, чрез които са таргетирани подобряването на КАВ, опазването на биологичното разнообразие и екосистемите, опазването и устойчивото управление на водните ресурси, въпросите, свързани с климатичните промени, както и устойчивото управление на отпадъците, които представляват пет от шестте мерки, планирани по Приоритет 1 „Чист, зелен и привлекателен град“, са концентрирани в три от приоритетните зони, а именно в: Зона „ЦГЧ“, Зона „А“ и МЗЗ. На тази основа и на база интегритета между релевантни интервенции и инвестиции, реализирани в съвкупност и/или в партньорство от различни заинтересовани страни, е целеположен очакван съществен синергичен ефект, в частност, върху развитието на територията на град Пловдив в посока *опазване на околната среда*, в т.ч. с акцент върху природните ресурси и биоразнообразието, както и превенцията и адаптация към климатичните промени, от където и ***повишаване качеството на живот***;
- Проектните идеи, групирани в четирите мерки, планирани по Приоритет 2 „Подобрена градска среда с качествени здравни и социални услуги, достъп до култура, спорт и прояви на открито“, чрез които са таргетирани подобряването на здравната, социалната и спортната инфраструктура на територията на град Пловдив с оглед предоставянето на съвременни и качествени публични услуги, както и подобряването на достъпа до различните обекти и пространствената свързаност в градската среда, са концентрирани също в три от дефинираните зони – Зона „ЦГЧ“, Зона „А“ и Зона „Б“, обхващащи цялата територия на Община Пловдив. При разглеждане на таргетирания интегритет и синергия от предвидените мерки, концентрирани в изброените три зони за въздействие е взето предвид и обстоятелството, че преобладаваща част от включените проекти в мерките от М2.1. до М2.4. са хоризонтални и са свързани с *подобряването на градската среда за предоставяне на качествени здравни и социални услуги,*

[74] Подробно представени по-горе в Част II. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027г., конкретно в точка *2.6. Мерки за реализиране на стратегическите цели и приоритети за развитие на Община Пловдив за периода 2021-2027 г.*

достъп до култура, спорт и прояви на открито, от където и ***повишаване качеството на живот***;

- Проектните идеи, групирани в двете мерки, планирани по Приоритет 3 „Инвестиционен климат, насърчаване на предприемачеството и икономически растеж", чрез които са таргетирани, от една страна, дигитализацията, НИРД и иновациите с оглед генериране на икономически растеж и подобряване на инвестиционния климат, и от друга страна, развитието и интернационализацията на местната предприемаческа екосистема, са концентрирани в една от дефинираните приоритетни зони – ЗИР. Концентрацията е предвидена с оглед на обстоятелството, че преобладаваща част от включените проекти са главно насочени към икономическото развитие на територията и са в пряка корелация с наличието на работещ бизнес и предприемачество, както и с потенциала за развитие на НИРД и иновации, произтичащ от множеството идентифицирани организации-носители на научен капацитет и ноу-хау и организации-утвърдени като разработчици на иновации, определящ ролята на ЗИР като зона със съществен потенциал по линия на разработването и внедряването на иновации от и в различни икономически оператори (заинтересовани страни). На тази основа и на база интегритет между релевантни интервенции и инвестиции, реализирани в съвкупност и/или в партньорство между различни заинтересовани страни, е целеположен очакван съществен синергичен ефект, в частност, върху развитието на територията по линия на бинома „*научни изследвания – иновации*", от където и устойчиво развитие на ***трите екосистеми: индустриална, предприемаческа и научно-изследователска и развойна екосистеми***;
- Проектните идеи, групирани в шестте мерки, планирани по Приоритет 4 „Интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи", логично са концентрирани в Междуобщинските зони за въздействие (МЗВ) с оглед на обстоятелството, че включените в мерките проекти са пряко свързани с реализирането на интегрирано териториално партньорство и съвместни инициативи, излизащи отвъд границите на Община-град Пловдив. Очаквания синергичен ефект от съвкупността и интегритета на мерките по Приоритет 4, концентрирани в МЗВ, в частност, е в посока развитието и утвърждаването на град Пловдив като ***регионален лидер по линия на икономическото развитие, инвестиционния и бизнес климат*** на базата на оползотворените местни потенциали и ресурси;
- Проектните идеи, групирани в двете мерки, планирани по Приоритет 5 „Град - европейско и световно средище на креативни и рекреативни индустрии", са концентрирани в три от приоритетните зони – Зона „ЦГЧ", Зона „А" и МЗЗ, с оглед концентрацията в тях на идентифицирани предпоставки и условия за развитие на местния потенциал на базата на културно-историческото наследство, развитието на туризма и културните, креативните и рекреативни индустрии, включително чрез интернационализация на местните туристически продукти и подобряване

позиционирането им на съответните целеви пазари. На тази основа и на база интегритета между релевантни интервенции и инвестиции, реализирани в съвкупност и/или в партньорство между различни заинтересовани страни, е целеположен очакван съществен синергичен ефект, в частност, върху развитието на туризма по линия на корелацията и петстранната взаимовръзка „*културно наследство* (вкл. недвижими културни ценности)-*култура* (вкл. пространства за култура и изкуство, туристически атракции, рехабилитация и модернизация на средата)-*креативни и рекреативни индустрии-дигитализация-интернационализация*", от където и устойчиво развитие на ***местната предприемаческа екосистема в креативни и рекреативни индустрии***;

- Проектните идеи, групирани в двете мерки, планирани по Приоритет 6 „Образован, дигитализиран и адаптивен град", чрез които са таргетирани качеството на предучилищното и училищното образование, предоставяно в образователните институции на територията на град Пловдив, са концентрирани също в три от дефинираните зони – Зона „ЦГЧ", Зона „А" и Зона „Б", обхващащи цялата територия на Общината с оглед на обстоятелството, че преобладаваща част от включените проекти са хоризонтални и обвързани с предоставянето на качествени и иновативни образователни услуги на населението. На тази основа и на база интегритета между релевантни интервенции и инвестиции, реализирани в съвкупност и/или в партньорство между различни заинтересовани страни, е целеположен очакван съществен синергичен ефект, в частност, върху развитието на образованието, вкл. професионалното образование в отговор на търсенето на пазара на труда и потребностите на местния бизнес и инвеститори, предвидено по линия на корелацията и четворната взаимовръзка „*образователна инфраструктура* (вкл. интервенции в съществуваща и изграждане на нова)-*STEM среда-дигитализация* (вкл. въвеждане на училище в облака и интегрирано дигитално образователно съдържание)-*колаборация* (вкл. дуално обучение и взаимодействие с представители на местната и училищна общност, в т.ч. бизнес, ученици от други училища, училищни екипи, представители на граждански организации, висши училища и др.)", от където и устойчиво развитие на ***високоефективна екосистема за цифрово образование***.

В допълнение, в резултат на проведено онлайн анкетно проучване[75] сред всички заинтересовани страни в Община Пловдив, 79% от респондентите намират за съотносими към трите заложени стратегически цели на ПИРО-Пловдив за периода 2021-2027 г., а оттам и към съответните приоритети и мерки, предвидени за реализацията им, дефинираните зони за въздействие чрез определените за всяка зона ключови фокуси на въздействие и

[75] Представен Доклад на резултатите от проведено анкетно проучване за оценка на предложение на зони за въздействие при подготовката на План за интегрирано развитие на община Пловдив за периода 2021 – 2027 г – Приложение № III.6.

предвидени интервенции, в т.ч. 34% от респондентите ги намират за напълно съотносими и 45% - за донякъде съотносими.

На база горе-изложеното, очакваният *общ синергичен ефект* върху развитието на Община Пловдив в резултат на обоснованите *частни синергични ефекти* е в посока достигане до 2027 г. до желаната визия за развитие на територията и града, и утвърждаването му като **международен-икономически и културен център с високо качество на живот**, в частност, чрез интегритета и синергията на планираните мерки по отделните приоритети в посока устойчиво развитие на:

- *индустриална, предприемаческа и научно-изследователска и развойна екосистеми* – чрез предвидените групи проекти по мерки с номерация: М1.6.; М3.1.; М3.2. и М4.4.;
- *предприемаческа екосистема в креативни и рекреативни индустрии на базата на КИН и НКИ* - чрез предвидените групи проекти по мерки с номерация: М4.3.; М5.1. и М5.2.;
- *високоефективна екосистема за цифрово образование* - чрез предвидените групи проекти по мерки с номерация: М6.1. и М6.2.;
- *развитието и утвърждаването на град Пловдив като регионален лидер по линия на икономическото развитие, инвестиционния и бизнес климат* на базата на оползотворените местни потенциали и ресурси – чрез предвидените групи проекти по мерки с номерация: М4.1; М4.2.; М4.5. и М4.6.;
- и не на последно място, върху *повишаване качеството на живот* чрез подобряване на градската среда, вкл. околната среда, и предоставянето на висококачествени, съвременни публични услуги, като съществена, първостепенна предпоставка и условие за **привличане, запазване и развитие на човешкия капитал**, без инвестиции в който развитието на горе-визираните екосистеми би било ирелевантно и невъзможно, от където и приоритизирано в Стратегическа цел №1, съответно по Приоритети 1 и 2 чрез предвидените групи проекти по мерки с номерация: М1.1; М1.2.; М1.3; М1.4.; М1.5.; М2.1.; М2.2.; М2.3. и М2.4.

Чрез прилагането на описания интегриран поход на развитие на общинската територия, взаимната обвързаност и йерархична съподчиненост на ПИРО и Програмата за реализацията му със системата от документи за стратегическо планиране, чрез използването на съотносими механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на базата на многофондово финансиране, се предвижда постигането на по-значим ефект и ефикасност за реализация на дефинираните в Програмата за реализация на ПИРО мерки и проектни идеи, от където, и на целите и приоритетите за местното развитие.

Програмата за реализация на ПИРО има многогодишен характер (7-годишен период на действие, обхващащ периода от 2021 г. до 2027 г.), като в резултат на осъществяван текущ мониторинг на прогреса на изпълнението ѝ, тя следва да бъде актуализирана периодично в

зависимост от условията и прогнозите за реализацията на плана с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане на дефинираните цели и приоритети за развитие.

5.3. Индикативен списък на важни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата

Съгласно Методическите указания на МРРБ неразделна част на Програмата за реализация е Индикативен списък на важни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата (Приложение № 1А), изготвен по образец към Методическите указания. Той може да се изготви по-късно, при актуализация на програмата за реализация на плана. Проектите включени в Приложение № 1А следва да се реализират приоритетно, но за да бъдат включени в него е необходимо общината да има известна степен на проектна готовност и общината заедно с партньорите да е преценила, че съответният проект е от особена важност за развитието ѝ. Важен и обективен фактор за определяне на приоритетните проекти е възможността за определяне на източник за финансиране, което към настоящия момент е индикативно. За постигане на реалистичност, обективност и изпълнимост на ПИРО, се прилага възможността **Приложение №1А да бъде добавен по-късно, при актуализация на програмата за реализация на плана**.

Включените в списъка проекти следва да бъдат тясно обвързани с ключовите приоритети за развитие, а в програмата за реализация да бъде обоснован приносът им към тях. Съгласно ППЗРР при приемане или изменение на бюджета на общината и утвърждаване на индикативните разчети за средствата от ЕС се актуализира и програмата за реализация към ПИРО. Списъкът с проекти може да бъде актуализиран, като нови проекти се включват при спазване на принципа на партньорство чрез съответните мерки от комуникационната стратегия.

5.4. Индикативна финансова таблица

Индикативната финансова таблица се изготвя също по образец от Методическите указания (Приложение № 2) и представлява ***обща оценка на необходимите ресурси за реализация на приоритетите на плана, като описва финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението му*** от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Ресурсите за реализацията на плана включват всички планирани средства за реализацията на идентифицираните за развитието на общината мерки и проектни идеи. В този смисъл индикативната финансова таблица включва в прогнозен план пълния обем на финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на Община-град Пловдив и ще допринасят за развитието ѝ през периода до 2027 г., в съответствие с приоритетите и целите на ПИРО.

Важен и обективен фактор за изготвяне на оптимално реалистична финансова таблица е възможността за коректно определяне на източникът за финансиране и съответните форми и механизми, предвидени в него, което към настоящия момент е индикативно. Оттук, общата сума на планираните финансови ресурси, включително по отделните приоритети, е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на приоритетите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти.

Програмата за реализация и приложенията към нея подлежат на периодична актуализация с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране[76].

Раздел I. ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА – ПЛОВДИВ 2021 – 2027г.[77]

Част VI. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

6.1. Изменение на климата: общ контекст

През последните 100 години е регистрирано глобално увеличаване на скоростта на затопляне на океана и на земната атмосфера. В научната общност съществува консенсус, че основният двигател на изменението на климата е парниковият ефект. Някои газове в земната атмосфера пропускат слънчевата радиация, която затопля земната повърхност, но спират излъчването на тази енергия обратно в космоса и така причиняват глобално затопляне.

Тези т.нар. „парникови газове" се натрупват в атмосферата по естествен път, но човешката дейност увеличава концентрациите на някои от тях в атмосферата, по-специално: въглероден диоксид (CO_2), метан, азотен оксид и флуорни газове.

Според данни от IPPC (Между-правителствен панел по климатични промени) е налице стабилна тенденция към покачване на концентрацията на CO_2 като нараства и скоростта на увеличение от 0.7 ppm година до 2.00 ppm на година.

---

[76] Съгласно посоченото в Част VII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

[77] Представена в Приложение № 4. ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА – ПЛОВДИВ 2021 – 2027г.

Увеличението на средната температура на земната атмосфера с 2°C в сравнение с температурата в доиндустриалните времена е свързана със сериозни отрицателни въздействия върху природната среда и човешкото здраве и благосъстояние, включително много по-висок риск от настъпване на опасни и евентуално катастрофални промени в глобалната среда. Поради тази причина международната общност призна необходимостта да се поддържа затоплянето под 2°C и да продължи усилията си да го ограничи до 1,5°C.

Решения на проблемите, свързани с изменението на климата трябва да бъдат търсени в две основни посоки: смекчаване и адаптиране към изменението на климата.

- **Смекчаване на изменението на климата:** Смекчаването на изменението на климата цели най-вече намаляване на емисиите на парникови газове, като най-важен фактор за изменението на климата. Стратегиите за смекчаване включват както цели и мерки за намаляване на емисиите на парникови газове (напр. преход от въглеродни горива към ВЕИ), така и решения свързани с увеличаване на погълнатите парникови газове (чрез технологични процеси за улавяне и свързване на въглерод или тряйното му свързване в растителна биомаса).
- **Адаптиране към изменението на климата:** Адаптацията представлява процес или система от действия и мерки, целящи намаляване уязвимостта на природните и човешките системи срещу действителните или очакваните ефекти от изменението на климата. Предвид многостранните въздействия от променящия се климат върху обществото и природните ресурси, адаптацията трябва да бъде планирана в много аспекти и да обхване почти всички икономически сектори и сфери на живота ни.

Смекчаването и адаптацията са тясно свързани помежду си, въпреки че те често се разглеждат като отделни теми или области на политиката.

6.2. Национална политика и законодателство в областта на изменението на климата

Националната политика в областта на изменението на климата е очертана в *Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата*, и *Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.*

Интегрираният план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 - 2030 г. е изготвен в съответствие с чл. Чл. 8 от Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК). С цел осигуряване на координиран и съгласуван подход в целия ЕС и изпълнение на стратегията на Енергийния съюз, всяка държава членка беше длъжна да представи на Европейската комисия) проект на своя Интегриран национален план в областта на енергетиката и климата до 31.12.2018 г. и окончателен Интегриран план до 31.12.2019 г.

С ИНПЕК се определят основните цели и мерки за осъществяване на националните политики в областта на енергетиката и климата, в контекста на европейското законодателство, принципи и приоритети за развитие на енергетиката.

Основните цели, заложени в ИНПЕК са:

- стимулиране на нисковъглеродно развитие на икономиката;
- развитие на конкурентоспособна и сигурна енергетика;
- намаляване зависимостта от внос на горива и енергия;
- гарантиране на енергия на достъпни цени за всички потребители.

Националните приоритети в областта на енергетиката могат да бъдат обобщени, както следва:

- повишаване на енергийната сигурност и диверсификация на доставките на енергийни ресурси;
- развитие на интегриран и конкурентен енергиен пазар;
- използване и развитие на енергията от ВИ, съобразно наличния ресурс, капацитета на мрежите и националните специфики;
- повишаване на енергийната ефективност чрез развитие и прилагане на нови технологии за постигане на модерна и устойчива енергетика;
- защита на потребителите чрез гарантиране на честни, прозрачни и недискриминационни условия за ползване на енергийни услуги.

Интегрираният план е съобразен с основните стратегически документи на европейско и национално ниво, както и с препоръките, отправени от Европейската комисия в процеса на неговото разработване.

Съгласно плана, приносът на България за постигане на целите на Европейския съюз до 2030 г. включва:

- Национална цел за дял на енергия от ВИ в брутното крайно потребление на енергия до 2030 г. - 27.09%;
- Намаляване на първичното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 - 27.89%;
- Намаляване на крайното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 - 31.67%;
- Национална цел в сектор Земеползване, промените в земеползването и горското стопанство, съгласно Регламент (ЕС) № 2018/841 - за периодите 2021—2025 г. и 2026—2030 г. емисиите на ПГ да не надхвърлят поглъщанията, изчислени като сбора на общите емисии и на общите поглъщания на нейна територия общо във всички отчетни категории площи (No-debit commitment);
- Ниво на междусистемна електроенергийна свързаност – 15%.

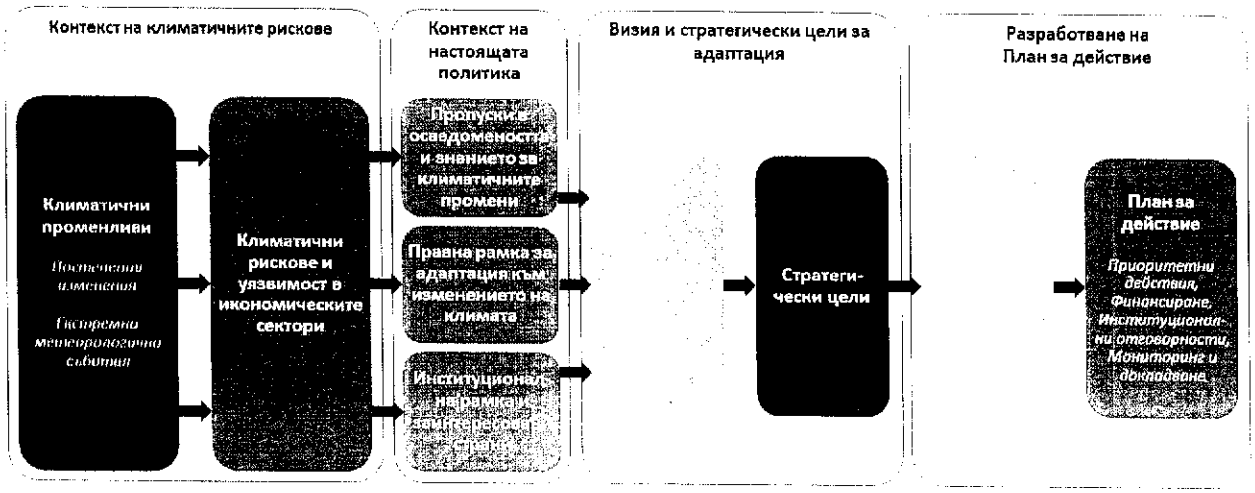
ИНПЕК определя цели и мерки, следвайки основните измерения на политиката на ЕС в областта на енергетиката и климата:

- ✓ Декарбонизация
- ✓ Енергийна ефективност

- ✓ Енергийна сигурност
- ✓ Вътрешен енергиен пазар
- ✓ Научни изследвания, иновации и конкурентоспособност

НПЕК интегрира мерки от Третия национален план за действие по изменението на климата 2013-2020, които следва да бъдат продължени до 2030 г.

Националната стратегия за адаптация към изменението на климата (НСАИК) и План за действие до 2030 г. са изготвени в съответствие с чл. Чл. 9. (1) от ЗОИК. В голяма степен стратегията се основава изготвените по-рано *Анализ и оценка на риска и уязвимостта на секторите в българската икономика от климатичните промени* (МОСВ 2014), използвайки и актуализирайки информацията, анализите и препоръките от деветте секторни доклада за оценка, Доклада за оценка на управлението на риска при бедствия, както и Доклада за макроикономическите последици от изменението на климата. Обобщена рамка на структурата и логиката при изготвянето на НСАИК и Плана за действие са представени на Фигура 6.2.1.

Фигура 6.2.1. *Обобщена рамка на структурата на НСАИК и План за действие*

Анализите на силни страни, слаби страни, възможности и заплахи (SWOT) и на политически, икономически, социални и технологични аспекти (PEST), предприети за целите на стратегията, разглеждат съответните проблеми в българския контекст и предоставят основа за определяне на общите стратегически цели за адаптиране към изменението на климата за страната. Те са формулирани както следва:

- Приобщаване и интегриране на АИК. Това включва подобряване на политиките за адаптиране и включването на съображенията за адаптация в съществуващите национални и секторни планове и програми.
- Изграждане на институционален капацитет за АИК. Това включва изграждане на експертни знания, обучение, база от знания, мониторинг и изследвания, за да се осигурят и подкрепят действията за адаптиране.

- Повишаване на осведомеността относно АИК. Това включва повишаване на образованието и осведомеността на обществеността по въпросите, свързани с АИК и необходимостта от действия за адаптиране, които да бъдат изпълнени в България, за да се постигне обществена подкрепа и участие в политиките и действията, свързани с адаптацията.
- Изграждане на устойчивост към изменението на климата. Това включва укрепване управлението на инфраструктурата и материалните активи и защита на природните богатства като обхваща инфраструктурата на водната система, инфраструктурата за енергоснабдяване, както и защита и подобряване на екосистемните услуги (включително тези, предоставяни от горските ресурси).

В Плана за действие са предложени конкретни дейности по сектори, като е включена информация за техния приоритет, показатели за изпълнение, отговорни институции, партньори и т.н. Обхванати са специфично следните сектори: селско стопанство, горско стопанство, биологично разнообразие и екосистеми, води, енергетика, транспорт, градска среда, здравеопазване, туризъм и управление на риска от бедствия (като хоризонтална тема).

6.3. Планиране на мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия в община Пловдив

Планирането на мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия, като част от процеса на изготвяне на ПИРО – Пловдив обхваща следните стъпки:

- Идентифициране на мерките от ИНПЕК, които са релевантни за територията на община Пловдив и могат да бъдат реализирани на местно или регионално ниво.
- Идентифициране на мерките от НСАИК и План за действие, които са релевантни за територията на община Пловдив и могат да бъдат реализирани на местно или регионално ниво. Предвид спецификата на община Пловдив като градска община, фокусът е поставен върху секторите градска среда, води, човешко здраве, транспорт, туризъм и биологично разнообразие и екосистеми.
- Идентифициране на мерки от Програмата от мерки към Плана за управление на речните басейни – Източнобеломорски район и Плана за управление на риска от наводнения за Източнобеломорски район; Изведени са мерките, които са релевантни за територията на община Пловдив и могат да бъдат реализирани на местно или регионално ниво.
- Определяне на други мерки за смекчаване и адаптация, идентифицирани от общинската администрация на базата установени добри практики и анализ на опита от други държави.

Идентифицираните мерки са представени в Таблица 6.3.1. за направление „смекчаване" и в Таблица 6.3.2. за направление „адаптация", заедно с формулираните съответни мерки, специфични за община Пловдив.

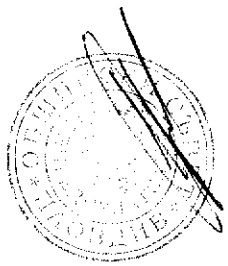

Таблица 6.3.1. – Мерки за смекчаване на изменението на климата

Цел / сектор	Дейност	Мярка/проекти в ПИРО	Резултати	Индикатори
Мерки съответстващи на Националния интегриран план за енергетиката и климата				
Направление „Декарбонизация"				
Сектор „Транспорт"	Рехабилитация и модернизация на съществуващата пътна инфраструктура за осигуряване на оптимална скорост и оптимални режими на управление на автомобилните двигатели	Мярка 1.1. Подобряване на качеството на атмосферния въздух: Проект за Интегриран градски транспорт на гр. Пловдив, вкл. изграждане и реконструкция на транспортна инфраструктура, буферни паркинги, надграждане на системата за управление и контрол на транспорта и трафика и др. Мярка 4.1. Интегрирани териториални инвестиции за подобряване транспортната свързаност с агломерационния център: - Ремонт и разширение на Околовръстен път - Реконструкция и разширение на бул. „Голямоконарско шосе" - Реконструкция на ул. "Рогошко шосе"	Намалени въглеродни емисии от автомобилния транспорт и насърчаване на устойчивата градска мобилност; Оптимизиране на автомобилния трафик и извеждането му от централната градска част.	Изградени / реконструирани обекти– основни транспортни артерии с оптимизиран трафик. Целева стойност: 7
	Увеличаване дела на обществения електрически транспорт - железопътен, тролейбусен, трамваен, метро;	Мярка 1.1. Подобряване на качеството на атмосферния въздух: Проект за Интегриран градски транспорт на гр. Пловдив, вкл. на електрически автобуси и др.	Повишен дял на пътуванията с електрически обществен транспорт	Проект за въвеждане на електрически автобуси Целева стойност: 1 Изградена градска ЖП линия Целева стойност: 1

Цел / сектор	Дейност	Мярка/проекти в ПИРО	Резултати	Индикатори
		Мярка 4.2. Интермодална свързаност с национално значение: Изграждане на Градска железница в Пловдив за осигуряване на свързаност на всички райони на общ. Пловдив, както и 11 близки населени места, чрез съществуващата жп мрежа и изграждане на нови връзки.		
	Зона с ниски емисии (LEZ) в големите агломерации	Проект 1.1.2.1. Въвеждане на зони с ниски емисии на територията на община Пловдив	Ограничаване на използването на автомоили от тип „Евро“ и „Евро I“ (дизелови пътнически автомобили) за достъп до градски центрове в съответствие с Националната програма за контрол на замърсяването на Въздуха 2020-2030	Обособяване на зони с ниски емисии Целева стойност: 1
Сектор „Управление на отпадъците”	Продължаване и увеличаване на разделното събиране на „зелени“ отпадъци в общините	Мярка 1.5. Устойчиво управление на отпадъците	Намаляване на емисиите от парникови газове (CO2 и метан) от разграждането на депонирани „зелени” отпадъци	Рециклиране и оползотворяване на 75% от количеството био отпадъци до 2025 г.
Сектор „Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство”	Увеличаване на площта за градски и крайградски паркове и зелени зони	1.4.2. Група проекти за адаптация към изменението на климата чрез екосистемни решения и изграждане на зелена инфраструктура в Община Пловдив		Площ на новосъздадени зелени площи Целева стойност: 160 дка.
Направление „Енергийна ефективност“				
Мерки по енергийна ефективност и	Инвестиции в енергийната ефективност на сгради общинска собственост	1.4.1. Група проекти за смекчаване изменението на климата чрез въвеждане на	Повишаване на енергийната ефективност в публични сгради.	Брой реконструирани общински и други обществени сгради с

Цел / сектор	Дейност	Мярка/проекти в ПИРО	Резултати	Индикатори
възобновяеми източници по оперативни програми		мерки за енергийна ефективност: Реализиране на проекти за енергийна ефективност на административни обществени (публични) сгради, здравни и образователни заведения		въведени мерки за ЕЕ Целева стойност: 5
Поетапно изваждане от употреба на отоплителните уреди на твърдо гориво, които не отговарят на изискванията на Регламентите за екодизайн (ЕС) 2015/1185 и (ЕС) 2015/1189 и замяната им с други средства за отопление	Подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво на домакинствата	1.1.3. Група проекти за подобряване на КАВ чрез намаляване на замърсяването от битово отопление: Проект за подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво на домакинствата с потенциално финансиране от ПОС 2021-2027	Намалени емисии на ПГ и атмосферни замърсители от отоплителни инсталации в домакинствата	Подменени отоплителни уреди на твърдо гориво. Целева стойност: 1000

Таблица 6.3.2. – Мерки за адаптация към изменението на климата

Сектор / Оперативна цел от НСАИК и План за действие	Дейност	Мярка в ПИРО	Резултати	Индикатори
Мерки от Плана за действие към Националната стратегия за адаптация към изменението на климата				
Сектор „Градска среда“				
Технологии / Строителство - Прилагане на нови Еврокодове и технически норми в планирането, проектирането, строителните технологии и материали	Подобряване на надзора на строителството и поддръжката, мониторинга и контрола от страна на компетентните органи, както и на системите за Общо управление на качеството за проекти и строителство чрез сертифициране за устойчиво строителство	Хоризонтално интегриране в други мерки / инвестиционни проекти от ПИРО.	По-добър надзор, мониторинг и контрол на строителството и поддръжката, което води до по-устойчива и по-здравословна околна среда	Брой устойчиви сертифицирани сгради - 1;

Сектор / Оперативна цел от НСАИК и План за действие	Дейност	Мярка в ПИРО	Резултати	Индикатори
	Насърчаване на зелено, интелигентно и иновативно планиране, проектиране и сертифициране на градове, сгради и технологии; както и иновативни мерки	Хоризонтално интегриране в други мерки / инвестиционни проекти от ПИРО.	По-добро качество на живот, по-здраво население, понижена климатична промяна и рискове от бедствия, по-привлекателна и по-безопасна градска среда, намалени разходи за здравни услуги, по-малко използвани невъзобновяеми ресурси	Брой общински проекти, които включват зелени и адаптивни строителни технологии и материали - 1.
Сектор „Транспорт"				
Преглед и усъвършенстване на експлоатацията и поддържането	Разработване и прилагане на програма за укрепване на устойчивостта на пътната мрежа към екстремни метеорологични явления	Мярка 1.1. Подобряване на качеството на атмосферния въздух: Проект за Интегриран градски транспорт на гр. Пловдив, вкл. изграждане и реконструкция на транспортна инфраструктура, буферни паркинги, надграждане на системата за управление и контрол на транспорта и трафика и др.	Подобрена устойчивост на критичната пътна инфраструктура и по-малко нарушения на автомобилното движение	Брой проекти с мерки за укрепване на устойчивостта на транспортната мрежа към екстремни климатични събития Целева стойност: 1
Сектор „Води"				
Адаптиране на експлоатацията	Включване на мерките за адаптация към изменението на климата в плановете за развитие на инфраструктурата във водния сектор	Мярка 1.3. Опазване и устойчиво управление на водните ресурси: рупа проекти за намаляване загубите на питейна вода, съхраняване на водните ресурси и опазване на околната среда (подмяна на водопроводи)	Адекватно и безопасно експлоатирани водни системи	Брой проекти за рехабилитация / изграждане на ВиК инфраструктура с интегрирани мерки за АИК Целева стойност: 1
Сектор „Човешко здраве"				
Адаптиране на изградената и естествена среда за	Изграждане и поддържане на обществени места със защитна	1.4.2. Група проекти за адаптация към изменението на	Повишена защита на здравето на обществени места срещу	Брой създадени нови обекти за обществен

Сектор / Оперативна цел от НСАИК и План за действие	Дейност	Мярка в ПИРО	Резултати	Индикатори
намаляване на въздействието от изменението на климата върху здравето	архитектура и ландшафтен дизайн срещу екстремни метеорологични явления	климата чрез екосистемни решения и изграждане на зелена инфраструктура в Община Пловдив: - Реконструкция на ул. „Младежка" - Парк „Хан Крум", р-н Тракия - Парк „Коматево" - Парк „Ботаническа градина" - Реконструкция на бул. „Марица – север" и др.	екстремни метеорологични събития	отдих в паркова среда или със защитно озеленяване Целева стойност: 5
Сектор „Биологично разнообразие и екосистеми"				
Насърчаване на отварянето и повторното използване на данни	Създаване на действаща оперативна съвместимост на данните за екосистемите между държавни/общински органи и други участници	Проект 1.2.1.4. Цифровизация и георефериране на дейности, свързани с управлението на защитени територии и зони от Националната екологична мрежа: Изградена общинска информационна система за управление на БР и зелената система, свързана с НСМОС.	Информационни интерфейси към НСМОС, осигуряващи непрекъснат автоматизиран обмен на информация; Местната власт разполага с инструменти за предоставяне на данни и комбиниране с данни на национално равнище;	Изградена общинска информационна система за управление на БР и зелената система, свързана с НСМОС. Целева стойност: 1
Мерки от Плана за управление на риска от наводнения				
Линейна инфраструктура за защита от наводедния	Изграждане/ рехабилитация на земнонасипни диги в комбинация с биологично укрепване по бреговете на реките Марица, Първенецка, Пясъчник и мръсния канал, вливащ се в р. Марица източно от гр. Пловдив. Рехабилитация на нарушени участъци от масивните подпорни стени на коритото на река	Проект 1.4.2.1. "Екосистемен подход за адаптация към изменение на климата и управление на риска от наводнения в източнобеломорски район" (текуща техническа помощ по Програма LIFE) Проект 1.4.3.2. Мерки за управление на риска от	Намаляване на риска от наводнения в рамките на РЗПРН Марица на територията на община Пловдив	Изградена / рехабилитирана линейна инфраструктура Целева стойност - 15.8 км Рехабилитирани участъци от подпорните стени на р. Марица

Сектор / Оперативна цел от НСАИК и План за действие	Дейност	Мярка в ПИРО	Резултати	Индикатори
	Марица в границите на гр. Пловдив.	наводнения, базирани върху предвижданията на ПУРН: изграждане и рехабилитация на линейна инфраструктура за защита от наводнения		Целева стойност – 11.3 км
Други мерки				
Зелена инфраструктура	Екосистемни решения за адаптация към изменението на климата	Изграждане на ретензионен обем с многоцелево екологично ползване (защита от наводнения, опазване на биологичното разнообразие в НЕМ) вдясно от основното течение на река Марица в най-западната част на общинската територия, преди вливането на река Първенецка Проект "Екосистемен подход за адаптация към изменение на климата и управление на риска от наводнения в източнобеломорски район" (текуща техническа помощ по Програма LIFE)	Намаляване на риска от наводнения в рамките на РЗПРН Марица на територията на община Пловдив	Изграден ретензионен обем Целева стойност - 1
	Екосистемни решения за адаптация към изменението на климата	1.4.3.11 Пилотен проект за вертикално озеленяване на автобусни спирки и други елементи на общинската инфраструктура (напр. озеленяване с исландки мъх и др.)	Мярката има едновременно характер на смекчаваща и адаптивна: - Повишаване на поглъщането на CO2; - Намаляване на ефекта „градски топлинен остров"	Вертикално озеленяване на обекти от общинската инфраструктура. Целева стойност: 5

Част VII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране на регионалното и пространственото развитие, програмирането, управлението и ресурсното им осигуряване.

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на ПИРО.

7.1. Система за наблюдение

За постигане целите на наблюдението се изгражда система за наблюдение, която отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на ПИРО. *Системата за наблюдение обхваща*:

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- индикаторите за наблюдение;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва въз основа на официални данни на Националния статистически институт, на Евростат, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и на данни от други национални, регионални и местни източници на информация.

7.1.1. Наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на Община Пловдив

Орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие на общината е Общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината общинският съвет осигурява участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината.

Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината се осигурява от бюджета на общината, национален бюджет или със средства от фондовете на Европейския съюз.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината. За резултатите от наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се разработва годишен доклад.

7.1.2. Годишен доклад за наблюдение и изпълнение на ПИРО

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се изготвя по определен от кмета на общината ред и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Докладът се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината е публичен и се оповестява на страницата на общината в интернет.

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на плана.

Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се изпраща на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината съдържа информация за:

1. общите условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;

2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение;

3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, в т. ч.:

а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;

б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината;

г) мерките за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени;

д) мерките за прилагане принципа на партньорство;

е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

4. изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;

5. заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, районните кметове, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

7.2. Изменение и актуализация на Програмата за реализация и приложенията към нея

Изменение и актуализация на плана се допуска при условията, посочени в ППЗРР, в т.ч.:

- ✓ при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- ✓ в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- ✓ при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на плана.

Същевременно, актуализация на програмата за реализация на плана може да бъде извършвана периодично въз основа на изводите и препоръките в годишните доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му и постигане на целите и приоритетите за развитие.

Периодичната актуализация на програмата за реализация и приложенията към нея се извършва с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране. Така например, в случай на възникнала възможност за включването на допълнителни ресурси – средства от оперативните програми за периода 2021-2027 г. или от други национални или донорски проекти и програми, при актуализацията на програмата за реализация могат да бъдат идентифицирани допълнителни проектни идеи, които да бъдат финансирани с допълнителните ресурси.

Допълнителни мерки, дейности и проекти/проектни идеи се включват в програмата или приложенията към нея само чрез обосновка на приноса им към постигането на целите и приоритетите на плана при спазване на принципа на интегриран подход.

Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана. Същото важи и за актуализацията на програмата за реализация на ПИРО: изменение и актуализация на програмата за реализация се извършва при стриктно спазване на принципа на партньорство и прилагане на мерките от комуникационната стратегия. Актуализацията на програмата за реализация се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

7.3. Наблюдение и оценка на ПИРО

Наблюдението и оценката на ПИРО се осъществява, в съответствие с разпоредбите на ППЗРР. Съгласно изискванията на ЗРР, за изпълнението на ПИРО се извършва междинната и последващата оценка на изпълнението.

Междинната оценка включва[78]:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;

2. оценка на степента на постигане на съответните цели;

3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;

4. изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

Междинната оценка се извършва в средата на периода на действие на ПИРО. На базата на така посоченото нормативно основание е предвидено междинната оценка на ПИРО-Пловдив да бъде извършена през 2024 година.

Последващата оценка включва[79]:

1. Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;

2. Оценка на общото въздействие;

3. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;

4. Изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Последващата оценка се извършва не по-късно от една година след изтичането на периода на действие на ПИРО, т.е. до края на 2028г.

Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последващата оценка на изпълнението на общинския план за развитие.

Докладите се публикуват на страницата на общината в интернет и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

7.4. Индикатори за наблюдение

Системата от индикатори обединява два основни компонента, а именно:

- ***индикатори за резултат***, проследяващи степента на изпълнение на целите, както и
- ***индикатори за продукт***, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области.

[78] чл. 33 (2) от ЗРР
[79] чл. 34 (2) от ЗРР

Двата вида индикатори са следствие на предписанията от „Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО са взети предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021-2027 г.[80]

Индикаторите са в синхрон с наличната и регулярно поддържана информационна основа в България и наличните данни в Община Пловдив. Така могат да бъдат посочени техни начални, междинни и целеви стойности. Инструментът ще бъде основно средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ПИРО, междинната и последващата оценка на плана.[81]

По отношение на наблюдението и оценката на изпълнението на плана е разработена система /описана по-горе/ за наблюдение, оценка и актуализация, обвързваща функциите на участващите звена и времеви график за действие. Подробно описани са отговорностите и компетенциите на отделните звена, посочена е логическата и времева обвързаност между отделните функции. Идентифицирани са ключови събития от процеса за наблюдение, оценка и актуализация на плана и конкретното участие и принос на въвлеченото звено. Ключовите събития са точно разположени във времето, за да се въведе управляема система от последователни и конкретно разписани стъпки. Посочен е начинът за интегрирането на индикаторите в отделните стъпки на наблюдението и оценката. Отбелязан е подходящият момент за изготвяне на междинна и последваща оценка, както и на актуализация на ПИРО, когато това е необходимо.

[80] Списък на общите индикатори, съгласно проектите на Регламенти на ЕС за периода 2021-2027 г., е представен в Приложение № 3а към Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.
[81] Приложение № 3.